

**CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.**

EDITIO EMENDATIOR ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

INSTITUTA,

OPERA

**EIUSDEM NIEBUHRI, IMM. BEKKERI, L. SCHOPENI,
G. ET L. DINDORFIORUM ALIORUMQUE PHILOLOGORUM
PARATA.**

CONSTANTINUS PORPHYROGENITUS.

VOLUMEN I.

**BONNAE
IMPENSIS E. WEBERI
MDCCCXXIX.**

DEPARTMENT OF BYZANTINE
AND MODERN GREEK IN THE
UNIVERSITY OXFORD

CONSTANTINI
PORPHYROGENITI

IMPERATORIS

DE CERIMONIIS
AULAE BYZANTINAE

LIBRI DUO

GRAECE ET LATINE

E RECENSIONE

IO. IAC. REISKII

CUM EIUSDEM COMMENTARIIS INTEGRIS.

VOLUMEN I.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXXIX.

G 4 2 .

REGIAE SCIENTIARUM ET LITTERARUM

ACADEMIAE HAUNIENSI

B. G. NIEBUHRIUS.

Quam secutus rationem Vobis potissimum, viri clarissimi, inscribendam esse statuerim hanc Byzantini corporis partem, id paucis exponi, Vobisque, nisi admodum fallor, probari poterit. Societates eruditae, ad culturam incrementaque doctrinae institutae, in civitate litterata, quae cuique nationi propria est, Senatus locum tenere mihi videntur, quem vel peregrinis adire liceat, ut, quoties opus sit, ad auxilium ferendum hortentur, pro beneficiis acceptis gratias agant, egregie facta collaudent. Atque hoc quidem si vel cuivis peregrino facere licet, quanto id magis a Vobis, viri clarissimi, mihi concedi oportet, qui nascendi iure, munerumque in re publica cum civium plausu olim gestorum memoria, fretus, popularem vestrum me ferre nun-

quam destinam, quem denique V^{os} collegii vestri honore dignum esse censuistis? Iam primum attem in limine operis quod Reiskiani commentarii parte inedita ornabitur, praedicanda mihi est memoria ΣΥΜΜΙ. Qui quum sapienter intelligeret quàm pretiosae essent schedae viri summi, quem plerique eius aevi homines eruditi superbe atque imperite despiciebant, eas, munifico a vidua redemptas, bibliothecae suae paravit, litterarumque commodo servavit: servavit dico: etenim in tanta quae subsecuta est tempestate atque rerum conversione, nisi vir ille ceteris dissimilis fuisset, labores Reiskii aut interiissent plane, aut fortasse, vili, si fieri posset, pretio coempti, Dibdino aliquò agente, in Lucullorum bibliothecas detrusi essent, unde negant redire quicquam quod semel sepulcris istis illatum sit. Male sit vobis, malae tenebrae Orci! Nunc autem plane contraria ratione evenit, ut post aliquot annos cum reliquis copiis Suhmianis in bibliothecam Regiam Hauniensem migrarent; huiusmodi divitiis ornari dignissimam; quippe quae splendore codicum praesertim qui ad litteras graecas orien-

*talesque pertinent ceteris per septentrionis regiones
positis praefulget fere omnibus. Iam vero quum
talis sit, peregrini quoque pariter cum civibus
liberrimo ad eius thesauros gaudent aditu: verum-
tamen vestrates, quae maiorum fortuna et sapientia
bibliothecis intulit, gnaviter eruunt ipsi, publicaeque
luci atque utilitati tradunt. Hinc praeclaram in
Germania atque in universum apud cunctos bonae
doctrinae aestimatores aequos et peritos sibi lau-
dem peperit O. D. ВЛОСНІУС, qui, prolatis
Herodiani Galenique libris, inter illos censetur
qui reductis peculiari saeculi nostri felicitate in
vitam libris veterum, communes extiterunt philo-
logorum benefactores: non minus insignis acumine
ingenii doctrinaeque praestantia, dum depravatam
unici codicis scriptionem emendat. Eum igitur per
litteras adii, simulac de edendis Reiskianis cogi-
tationem susceperam, idque eo magis quod, propter
tot annorum absentiam, parum gnarus mutationum
quae interea accidissent, nescio quomodo mihi
persuaseram adscriptum esse Regiae bibliothecae
Virum clarissimum. Respondit ille comiter atque*

*amice, pro more ingenii; meque, non esse provin-
ciam suam quam autumabam, edocuit, commendavit
autem ad perficienda quae cuperem, SALOMON-
DEM. Qui laborem haud cunctanter susceptum
quam sedulo, quam accurate executus sit, quam
strenue enisus ut, sublatis mendis plurimis quae
festinanti Reiskio adhaeserant, limatius ipso arche-
typo prodiret quod mihi comparabat exemplum,
quot eruditionis in universo negotio ediderit do-
cumenta, longum foret enarrare; silere de iuvenis
egregii meritis, nefas. Reiskiani libri usum liber-
rimum, ut is tam accurate posset transcribi, con-
cessit WERLAUFFIUS, V. cl.: cui rationes meas
dignas videri quas adiuvet, et laetor, et inprimis
mihi honorificum esse duco; eumque rogo, ut gra-
tias quam amplissimas sibi agi sinat; meque de
tali moderatore gratulantem bibliothecae, quam
vetere amore amplector, aequis auribus audiat.
Vos autem, viri clarissimi, valet, favoremque
quo me ornastis, servate mihi perpetuum.*

P R A E F A T I O.

De Constantino Porphyrogenito Imperatore, de libris quibus ordo aulae Byzantinae declaratur, qui ad illum auctorem referuntur, eorumque codice Lipsiensi, plene luculenterque a Leichio Reiskioque expositum est: nos breviter explicabimus, haec editio quibusnam dotibus illi praestet quae et princeps fuit, et hactenus unica. Hanc a Leichio coeptam, immaturaque eius morte abruptam a Reiskio ad finem tomi secundi perductam, tertium voluntate bibliopolae qui rei familiaris iacturam augeri nolebat omissum esse, notissima res est. Leichius, pravo consilio usus, ita confusus est apographo per Draudium confecto, ut vix inspiceret codicem cuius praesentis copia erat, editionem certe unice ad illud typis excrberet. Sed Reiskius, suscepta operis cura, nihil antiquius esse duxit collatione codicis, unde quam plurimis locis foedissimos errores correxit; incisa integra, propter *δημοσιόλεψα* praesertim, ommissa, restituit: quae omnia in commentario accurate indicavit, in priore parte quae iam e prelo exierat emendare non licebat. Ego a Classeno meo impetravi ut vitiosa emendaret, manca suppleret, quae ex prave graecis male versa essent, corrigeret; omnia ex mente Reiskii: cuius rei et labor fuit non exiguus, et fructus sane amplus. In sequentibus quae Reiskius ipse accuravit, nihil mutare placuit, quamquam ille, quum portenta scribendi, qualia in codice extant, manifestosque errores, relinqueret, sibi ipsi, meaeque consuetudini contrarius fuerit. Sed nolebam festinatius agere, quod facere debuissem, otio destitutus; itaque incommodum, quod levius mihi videretur, elegi. Quum vero concedimus non esse omni numero absolutam recensionem Reiskii, commentarii laudibus nihil sane detrahitur, quo ille res obscurissimas extraque communem cognitionem positas ita explicavit ut Lessingius, etiam in his litteris sapientissimus iudex, „admirandum esse opus,

et luculentissimis huius generis aequiparandum," pronuntiarit. Huius commentarii partem posteriorem, quae Appendicem libri primi, secundumque integrum persequitur, post annum LXXV, e schedis Reiskii, in volumine huius partis secundo ereptam oblivioni in lucem proferam; idque mihi potissimum contigisse, propter paternam amicitiam, pietatemque qua inde a pueritia memoriam viri unici sancte colere assuetus sum, vehementer lactor. Fateor sane multis locis nonnisi inchoata esse, limae servata, quam scriptor adhibuisset, nisi bibliopola eum destituisset: verum id nitore potius quam pretio operis obest.

Codicem ipsum, ut inspici posset ubi opus foret, Lipsia transmissum esse, Blumneri, v. cl., humanitati, litterarumque amori, et, nisi me coniectura decipit, amicitiae patrociniisque Hermanni debeo.

Indices, ad eorum instar qui Agathiae subiecti sunt, conficere vellem; verum hactenus inveni nullum cui vires ad rem bene exequendam cum otio coniunctae suppeterent: novi, qui optime conficeret, sed eum a nobilioribus studiis avocare nolo. Quod si spes de re quam cordi habeo prorsus abiicienda est, eos certe dabo quos Reiskius editioni suae destinaverat: quae vero ille ex Georgio Hamartolo, atque aliunde, ad exaequandam potissimum tertii voluminis molem, subiungere in animo habebat, omittere, ut inutilia, decrevi.

Scio ego, libros Constantinianos de caerimoniis, quos inscriptio ipsa circa nugae versari prodit, a plurimis contemni plane ac derideri: neque negabo maiorem prioris libri partem ita esse comparatam ut ingenuo homini nauseam moveat. Sed vel in his quisquiliis insunt nihilominus res ad historiae cognitionem minime inutiles: tum vero illa praesertim in sequentibus quae ex Petro Patricio, partim omisso eius nomine, hausta sunt, non solum utilitatem habent eximiam, sed elegantiam quoque; neque fere alii huius corporis libro praestantia cedunt. Delitescit in iis, ut rem exemplo commonstrem, Leonis Augusti edictum, quod per annos paulo minus LXXX inde protrahere neglexerunt qui augendae collectioni reliquiarum furis Ante-Iustiniani operam dederunt.

Scr. Bonnae a. d. V. Id. Mart. MDCCCXXIX.

EDITIONIS LIPSIENSIS DEDICATIO.

SERENISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO
DOMINO
FRIDÉRICO CHRISTIANO
REGIO POLONIAE ET MAGNI DUCATUS LITHUANIAE
PRINCIPI
DUCI SAXONIAE IULIAE CLIVIAE MONTIUM ANGRIAE ET WESTPHALIAE
ELECTORATUS SAXONICI PRINCIPI HEREDI
LANDGRAVIO THURINGIAE MARCHIONI
MISNIAE ET SUPERIORIS INFERIORISQUE
LUSATIAE
COMITI PRINCIPALI HENNEBERGICO
COMITI MARCAE RAVENSBERGAE
BARBYAE ET HANOVIAE
DYNASTAE IN RAVENSTEIN CET.
DOMINO SUO CLEMENTISSIMO.

SERENISSIME PRINCEPS REGIE
DOMINE CLEMENTISSIME.

Quod REGIAE CELSITUDINI TUAE demississimo animi cultu offerre sustineo eximium Constantini, Caesaris litteratissimi, Opus, iam fratris defuncti pietas consecrare TUAE in meliores scientias benignissimae indoli constituerat. Neque profecto potest tam insigne Augustalis doctrinae monumentum digniore in loco collocari, quam apud TE, SERENISSIME PRINCEPS REGIE, Cuius Aulam iam dudum Virtus

XII EDITIONIS LIPSIENSIS DEDICATIO.

omnis ac chorus Musarum, velut sanctissimum suum sacramentum, coluere. Gaudent in primis Lipsienses Camenae exoptatissima felicitate, ut, quum tanta eas clementia fovetas, earumque adeo coetibus interesse haud dedigneris, TE, una cum SERENISSIMA CONIUGE, tamquam tutelares Genios, venerentur. Et me quoque iuvat solvere fraterna vota, simulque meam erga TE summam animi religionem documento hoc publico profiteri. Deus Opt. Max. regnum AUGUSTISSIMI PARENTIS porro esse auspicatissimum iubeat, servetque REGIAE CELSITUDINI TUAE illam egregiam mentem in litterarum ac publicae salutis uberrima commoda ac diutissime sospitem TE florentemque praestet! Haec adsiduis precibus optat

REGIAE CELSITUDINI TUAE

devotissimus et obsequentissimus

CHRISTIANUS ANDREAS LEICH.

I O. I A C. R E I S K I I
P R A E F A T I O N E S.

A D T O M U M P R I M U M.

Quum ea, de quibus admoneri futurum huius libri lectorem Ed.L. I fas est, tot sint numero et enarratu tam ampla, ut una, modica certe futura, dissertatione comprehendi nequeant, aliaeque praeterea vetent rationes omnia, quae in promptu sunt, simul effundere: visum est operam partiri, et hoc quidem loco tantum de fatiis huius, quod nunc prodit, operis Constantiniani, item de illius argumento, titulo et auctore disserere; alteri autem volumini mox secuturo reliqua reservare, de quibus expositionem praefatio lectori debet.

§. 1. *De fatiis huius operis.* Opus tam scitum et utile, atque hoc est, potuisse per tot saecula scriptorum Graecorum Latinorumque, quotquot ab eius natalibus inde claruerunt, omnium notitiam effugere, profecto mirum est, praesertim in acri illa, qua superius saeculum fervebat, indagatione chartarum ad Byzantinam historiam pertinentium. Primus autem ZACHARIAS CONRADUS UFFENBACHIUS, Rei publicae Francofurtanae ad Moenum quondam Scabinus et Consularis, librum hunc in famam misit, eius notitiam edendo, quae ex Celeber. FABRICII *Bibliothec. Graec. Tomo VI.* inferius a nostris operis repetetur. Ex Uffenbachii possessione pervenit in Bibliothecam Ampl. Senatus urbis nostrae, quae optimis libris instructa eruditibus nostratibus magno usui est. Ita factum, ut Amplissimus MASCOVIVS, eius praefectus, Io. HENR. LEICZIVM, nuper in Academia nostra elegantiorum litterarum

Professorem clarissimum, qui eam a prima adolescentia frequentare consueverat, ad edendum opus hactenus ineditum excitaret. Iam antea id idem molitus fuerat IO. HENRIC. MAIUS, in Academia Giessana quondam Graecae et Orientalium linguarum Professor. Testatur in *Catalogo*, quem confecit, *codicum manuscriptorum bibliothecae Uffenbachianae*, se libri huius latinam interpretationem confecisse, certamque editionis spem facit. At ea quidem cum ipsius obitu decollavit, neque, quo devenerit eius interpretatio, constat. Specimen eius, unde aestimari queat, habetur in modo laudato catalogo, et apud FABRICIUM. Omne igitur aliquanto auspiciore editionem operis desideratissimi suscepit clar. LEICHIUS, vir Graecae Latineque doctissimus, et in omni vetere novaque historia versatissimus, et primam quidem eius spem faciebat anno 1743 in libello *de Diptychis veterum pag. 10 sqq.* ubi totum caput quadragesimum secundi libri utroque sermone vulgavit; ipsam vero editionem ordiebatur biennio post. Ab eo inde Ed.L.II tempore processit impressio variis intercepta impedimentis, donec tandem superioris anni ineunte aetate doctissimum editorem, vita longiore dignissimum, et egregia promittentem, acuti morbi vis in aetatis flore tolleret. Pervenerant tum temporis typographi usque ad paginam huius editionis 216. Devoluta deinceps ex magnorum virorum de meis profectibus benigno iudicio editionis absolvendae cura ad me fuit. Quae igitur ea, qua dixi, pagina posteriora sunt, excusa fuerunt sub meis oculis, et excudentur porro, favente Deo, quae supersunt.

§. 2. *De argumento libri.* Si quis hoc saeculo, et paene dixerim unquam, in lucem editus fuit cognoscendae Augustae Romanae Byzantinaeque historiae utilis liber, est sane hic. Neque immerito in eius desiderium exarserunt eruditi, ex quo argumentum et pretium intellexere. Et sane, si quis secum reputet, hunc librum de cerimoniis aulae Byzantinae exponere, recolatque animo, quot et quam diversa in aulis summorum principum usu veniant, et id quoque tandem intelligat, aulam Byzantinam, qualis certe Porphyrogennetorum tempore erat, umbram veteris Augustae Romanae fuisse: facile ille affirmanti credat, neque sacrum esse, neque profanum, historiae veteris argumentum, quod hic liber non attingat,

non illustret. Si quem rituum ecclesiasticorum studium capit, cognoscat hinc, qualis fuerit ecclesiae Graecae facies decimo post N. C. saeculo, quae legendorum Patriarcharum ratio, qualis eorum cum suis Imperatoribus consuetudo, quae Graecarum ecclesiarum partes et structura, quae instituta celebrandi divini cultus, qui eius ministri, quis ordo festorum dierum, quae sacrae processiones, quas, quibus diebus, ad aedes monasteriave celebriora. Rerum autem civilium contemplatio si quem magis delectat, vastus illi se campus hic pandit spectatu dignus pariter atque incundus. Creantur Augusti, celebrant nuptias, susceptosque recens liberos curant sacro lavacro in ecclesia expiari; conferunt dignitates, ad suburbana palatia rusticatum, vindemiatum, item ad horrea publica, annonam conditam spectatum, procedunt; excipiunt, aliter quotidianas procerum salutationes, aliter statas sollemniores; perorant in silentiis, spectant Circensem insaniam, audiunt factionum acclamationes et flagitationes, praemia dant aurigis victoribus, missilia spargunt, pyrrhichas et ludos Gothicos spectant, vota, brumalia, natales ortus imperique et connubii sui celebrant, divinas epulas exhibent, eunt in bellum, agunt in castris, redeunt in urbem triumphantes, victasque calcant regum cervices; stipendia militibus erogant, instruunt et expediunt classes, admittunt legatos exterorum principum, suos ipsi ablegant, pompam et luxum omnem summ explicant, egestate passim transmicante, tandem abeunt ad plures, et in monumenta sua inferuntur. Perambules hoc ipso libro duce illa eorum sepulcralia monumenta, et lustres cuinscunq̄ urnam cum inscriptis nominibus, in quibus aliqua sunt, quae frustra in DUCANGII Familiis Byzantinis quaeras. Penetres quoque hoc eodem duce in ipsa pretiosorum et insignium orientalis imperii conditoria, arcasque vestiarias et aliam supellectilem excutias. Melius hic, quam usquam alibi, procerum tam palatinorum, quam militarium, item magistratuum urbanorum aliorumque minorum ordines videas, longisque in porticibus excubantes numerosos variosque Ed.L. III greges sacri corporis custodiae deputatos. Mitto cetera, quum e superius dictis abunde constet, eam esse rerum hoc in opere expositarum varietatem, leporem atque dignitatem,

ut hominum doctorum studia in se conversura ea et exercitura sint. Uni placebit, ni fallor, vestiarum rem, alii numariam, alii domus augustae officia hinc illustrare. Quamvis enim ea, quae Leonis et Constantini nostri tempore in usu erant, a superioribus Theodosii et Iustiniani temporibus tantum abludant, quantum secuta Comnenorum et Palaeologorum extremaque Byzantini regni aetas ab aetate nostrorum Porphyrogenetorum abludit, quod constat Codinum cum hoc opere conferenti; possunt tamen illa vetusta florentis Romani imperii tempora et Byzantina primordia ex hoc opere multo magis, quam hoc opus ex Codino, illustrari. Erunt porro, qui ex indiculis rogarum, seu annuorum stipendiorum officiis palatinis ceterisque debitorum, item ex indiculis impensorum in expeditiones aliquot maritimas contra Saracenos Cretenses susceptas, aestimabunt cum militares imperii Byzantini, quale tunc erat, terrestres maritimasque copias, tum pecuniarias quoque, institutaque comparatione Graecorum centenariorum et librarum auri cum nostrate pecunia, invenient, qua Byzantinorum regum et nostratium opulentia differat. Erunt alii, qui singularia quaedam disputationum capita hinc decerpent; e. c., qualis fuerit ludorum Circensium apud Byzantinos constitutio, res admodum obscura; et, quae non minus est, qualis fuerit pars, vel comitatus, Augustarum Byzantii; unctine fuerint illi Imperatores ad Latinorum exemplum; quousque sermo Latinus in aula CPtana obtinuerit, et illae orationes a recens nuncupatis Imperatoribus e tribunali circove ad milites dictae, quae nostrae editionis a pag. 239 inde leguntur, fuerintne Graecis iisdem verbis recitatae, an potius Latine primitus dictatae, deinde vero a Petro Magistro in Graecum sermonem conversae; quod mihi quidem probabile fit. Est ea, quam dixi, pars insignis, eamque edendo videor mihi particulam operis desideratissimi, sed dudum pro deperdito habiti, edidisse. Constantinum nostrum colligendis et in certos titulos digerendis scitis atque memorabilibus veterum locis diligentem operam impendisse, nemo nescit. Erant olim illi tituli numero quinquaginta tres. Ad nos autem non pervenere, nisi titulus vigesimus septimus de legationibus integer, opera FULVII URSINI et DAVIDIS HOESCHELII; et tituli

quingagesimū, cuius inscriptio est de indolis probitate atque pravitate, seu de virtutibus et vitiis, particula, beneficio PETERSCII et HENRICI VALESII. Reliqui tot numero tituli grandis, sed et utilissimi, operis creduntur iactura irreparabili periisse. Quid si vero contendam me cum hoc, quod nunc edo, volumine primum laudati operis titulum, si non integrum, at saltem magnam eius partem in manus doctorum hominum tradere? Egit ille olim *περὶ βασιλέων ἀναγορεύσεως*, de Imperatorum regumque renuntiatione, ut e FABRICII *Bibl. Graec. Tom. VI. pag. 492* constat. Atqui voluminis huius capita XCI et sequentia, a pag. 238 usque ad pag. 251 non tantum in universum ceremonias distincte tradunt, quibus prima CPLEOS aetate Imperatores ibi solebant nuncu-Ed. L.IV pari, sed et in specie Leonis magni, Leonis minoris, Anastasii Dicori, Iustini senioris et Iustiniani magni renuntiationes tam luculenter exsequuntur, ut nihil desiderari queat, lucemque praeclaram illi historiarum parti accendant. Ego quidem non credo, usquam antiquorum monumentorum locum exstare, quī ritus nuncupandorum Augustorum, veteres nempe illos mereque Romanos, aequae splendide exponat, atque particula nostri operis, de qua mihi sermo nunc est. Antiquitatem eius spirant omnia, orationes ad fortissimos exercitus, Augustatica promissa, militum atque populorum acclamationes. Quae qui cum scriptoribus historiae augustae vulgo sic dictis comparet, non poterit is absque voluptate imaginem veteris Romae in nova contemplari. Quidquid tandem fuerit de coniectura mea, sive particula ea, de qua loquor, olim ad titulum primum ingentis illius et celebratae Bibliothecae, ut ita dicam, Constantinianae, aut, si malis, Pentecontateuchi, pertinuerit, sive minus; ego quidem non dubito, eam decerptam fuisse ex alio quodam vetusto insigni libro, cuius iacturam studiosi antiquarum rerum aegerrime ferunt; scilicet ex Petri Magistri, viri illustrissimi, sacrorum officiorum apud Iustinianum Magnum magistri, et ad Gothorum in Italia reges, et ad Cosroem Persarum quoque deinceps legati, libris, quos Suidas laudat *περὶ πολιτικῆς καταστάσεως*, de constitutione civilis gubernationis. Saepius viri meminit PROCOPIUS, meminit quoque CASSIODORUS. Neque

ignotum eius nomen est in historia Byzantina, ex titulo Excerptorum Constantinianorum de legationibus, cuius superius mentionem iniiciebam. Exstant in eò titulo quaedam eius fragmenta, nullum tamen Iuliani aetate posterius. At in nostro codice cap. LXXXVII. Lib. I. pag. 229 non tantum Theudae, Gothici in Hispania regis, ad Iustinianum legatio velut in transitu memoratur, sed ibidem quoque ex professo memorabilis Anthemii ad Leonem magnum legatio exponitur, qua Imperator occidentis laureatas suas imagines atque litteras orientali mittebat. In universum ea omnia, quae a pag. 225 cap. LXXXIV. usque ad pag. 251 cap. XCVI. leguntur, item caput libri I. ultimum, et forte quoque alia plura, puto Petri Magistri esse, ex eo, quem dixi, deperdito libro *περὶ κατιστάσεως* descripta. Promittit vox *κατάστασις* constitutio non tantum praecepta sapienter administrandae reipublicae, sed etiam rituum, quibus civilia negotia peraguntur, expositionem: adeoque pertinet ad veteres libros Tacticos, seu ceremoniales, de quibus in commentariis agemus. Promittit idem quoque dignitas, quam Petrus gessit, magistri sacrorum officiorum, ad cuius officium atque dispositionem etiam ceremoniarum pertinebat. Enitet itaque in hoc primo huius operis volumine grande hoc Petri Magistri fragmentum, velut gemmula. At in secundo, quod favente Deo quantocyus expediā, inter alia praeclara enitebit prolixus et insignis liber alicuius Philothei, Protospatharii et Artoclinae regii, quo non tantum divinarum epularum ordinem plene distincteque, ut nil supra, persequitur, sed etiam, quod argumento illi cohaeret, dignitatum tam palatarum, quam militarium, Ed.L.Vet urbanarum quoque, a summis ad imas, nomina et praesidendi iura, item quae sint axiomata, seu dignitates, quae officia, quibus cum brabeis, vel insignibus, conferantur, nec non quo quaeque ordine et quibus diebus ad sacram mensam advocetur, assideat et illinc rursus emittatur, recenset. Habet praeterea utrumque volumen alia monumenta, e quibus *Δουκάτου* Familiae Byzantinae augeri, Constantinopolis Christiana corrigi, Byzantinorum quorundam historicorum hiatus expleri, et chronologica quaedam momenta recte constitui possunt. Quo pertinent narrationes de Theophili et Basilii

Macedonis triumphis, in appendice libri primi; item de expeditione Himerii adversus Cretenses Saracenos sub Leone Sapiente dicto; porro de legatione Romani Lecapeni ad Hugonem Italiae regem, muneribusque illi cum Protospathario Paschalis in eum finem missis, ut rebelles Longobardos Landulfum, Athenulphum, fratres, et aliud fratrum par, Gaimarium et Gaiferium, illos Capuae et Beneventi, hos Salerni regulos, in ordinem cogeret. Nitet quoque in primo hoc volumine cap. XCVI. pag. 253 edita sollicita illa et velut diaria narratio seditionis, per quam A. C. 963 post obitum Romani iunioris in urbe regia abortam, Nicephorus Phocas imperio potitus est. Quam rem, utut CEDRENSIS quoque haud perfunctorie narraverit, ad hominis tamen, a quo caput illud nonagesimum sextum profectum est, diligentiam, peritiam atque fidem non accedit. Patet, scriptorem rebus, quum gererentur, interfuisse. Qui orientalem historiam amant, reperient in secundo volumine memoratum aliquem Dilemicum, Emirum Amidae, hominem et oratorem Abu Chamdani ad Constantinum nostrum missum. Qui Abu Chamdan (sic enim pro more illorum temporum, quamvis non satis recte, pro Abu Chamdan appellatur) fueritne Naseroddaulah, an eius frater Saifoddaulah, ambo poentes per Syriam atque Mesopotamiam principes, et in historia orientali celebres, in commentariis inquiram. Ne leviora illa commemorem, in secundo libro, alias inter inscriptiones litterarum a Byzantinis ad alios reges terrarumque dominos missarum, haberi quoque inscriptiones litterarum, vel aurearum bullarum, ut appellabant, ad Protosymbulum Agarenorum, qui est Bagdadicus Chalifah, item ad Indiae dominum; (quae inscriptio mihi quidem perquam mira accidit: non enim video, quid rei Byzantinis imperatoribus, nostro certe Constantino, cum Indiae rege, id est Arabiae felicitis, ut ego equidem existimo, commune fuerit:) comparent ibidem loci litterarum inscriptiones ad regulos obscuros Iberiae, Albaniae, et Abasgiae; unde ad geographicam notitiam tractus versus Scythiam Asiaticam vergentis accessio fiat. Memorantur quoque principes aliquot Bulgarici, quos in omne historia hactenus frustra requisivi. Quaero pariter adhucdum, quinam fuerint, et a quo ad no-

strum Constantinum legati illi Hispani, quorum altero libro mentio fit. Ea quoque particula scita est, quae quo comitatu celebris illa Russorum Archontissa seu Ducissa, Elga, vel Olga, ut alii appellant, CPlin venerit, enarrat, et qui-
 Ed.L. VI bus honoribus donisque eam et comitatum Augusti nostri affecerint, quo in conclavi Constantinus et Romanus filius, quo rursus Helena Augusta et eius nurus eam exceperint, et ad colloquium, aut et ad epulas, et quibus diebus, admiserint, quando coram Augustis stare, quando considerare iusserint. Quid denique afferam urbis Constantinopolitanae situm et faciem, vel ut appellant, topographiam, qualis ea aetate erat, in multis rectius ex hoc libro percipi, quam e DUCANGII CPlī Christiana, praeclaro alias et utilissimo libro viri doctissimi et in historia mediī aevi, Byzantina praecipue, exercitatissimi; at illi tamen libro nonnulla, quae abesse malis, adhaeserunt, quorum de cetero veniam aequus quisque viro de his litteris meritissimo facile faciat. Eo pertinet, ut id obiter attingam, quod palatium Magnaurae, in quo legati excipi et audiri solebant, in extrema urbis parte occidentale posuerit, quum magni palatii ad Stenum siti, in quo ordinarie Imperatores habitabant, pars esset. In eo quoque ratio BANDURIUM fugit, quod celebrem illam Auream sic dictam portam in mediis moenibus urbi ex parte terrestri vel occidentali praetentis collocat. Ea vero ad sinum Propontidis sic erat posita, ut navibus ad eam appelli posset. Alia praetereo, quae gratiam et favorem huic operi conciliare queant, quum satis et abunde mihi de hoc argumento dixisse videar, et quae praeterea huic operi insunt scitu digna, nequeant, ubi integrum prodierit, eruditorum oculos fallere.

§. 3. *De inscriptione huius libri.* Titulum, *de ceterimoniis aulae Byzantinae*, praefixit huic operi clar. LEICHRUS, ad exemplum MAII et FABRICII. Alius conspicitur involucro coriaceo membranarum nostrarum impressus; nempe *de regalibus institutionibus*. Auctor eius ille est, quisquis is fuerit, qui membranas ea veste amiciri iussit, in qua adhuc cubant. Coniicitur is fuisse MATTHIAS CORVINUS, illustrissimus Rex Hungariae, qui membranas nostras olim in celebre illa sua Budense bibliotheca ideo fertur habuisse, quod

in utraque involucri tabula insignia regni Hungarici et Bohemici conspiciuntur. Adhuc alius denique titulus ordinē temporum primus, est hic Graecus, ab ipso Constantino, aut, si quis malit, a librario profectus, *Σύνταγμα τι καὶ βασιλείου σπουδῆς ὄντως ἄξιον ποίημα*, *compilatum* aut *congestum opus, vere dignum regis curis*. Utrumque quidem vere atque recte. Comportatum enim est e variis auctoribus, et digestum eo modo, quo lapides in acervo. Fuit quoque Byzantinorum regum non minima cura, pompam et cerimonias aulae suae ad formam hoc libro traditam conformare; quod ex LUITPRANDI historia patet. Is enim, praesul Latinus, non exiguorum spirituum, quum videret, clericos apud Graecos laicis non praeserri, sibi que locum in epulis imperialibus non tantum infra Graeculos, ut appellat, patricos, sed etiam infra ipsos Bulgaros assignari; (id autem ex huius libri edicto, neque aliter, fieri debebat;) tantam exardebat in iram atque indignationem, ut non solum de sacra mensa surgens abiret, sed etiam in libello, quo ad herum, Ottonem I., Imperatorem Saxonicum, suae legationis successus perscripsit, Nicephorum Phocam totamque Graeciam coloribus invidiam Ed.L.VII cientibus denigraret. Recte igitur eatenus quidem congruit Graecus ille titulus huic operi. At eo merito displiceat, quod argumentum libri sui, quale sit, non edat. Non tamen abaudit ab ingenio istorum temporum, et maxime nostri Constantini, qui morem videtur amasse, libris suis ignorabilia et incongrua nomina imponendi. Praestanti illi, quam supra laudavi, collectioni, aut Bibliothecae, vel Pentecontateucho, quodnam quaeso poterat inscribi nomen ineptius, quam quod ab auctore inscriptum fuit, *κεφαλαιώδεις ὑποθέσεις*. Quod sive *brevia argumenta*; sive *argumenta in certos titulos digesta*, interpreteris non magis ex eo intelligas, nisi aliunde noris, quale fuerit collectionis argumentum et finis, quam alius libri, cui auctor titulum Adversariorum aut Collectaneorum praefigere voluerit. Similis est alter ille titulus, quem Constantinus operi suo, quod a nobis *de administrando imperio* citari solet, ad Romanum filium scripto, praeposuit, *φιλοπόνημα exercitatio*. Vid. BANDUR. initio notarum ad istum librum, Tom. II. *Antiqu. Imp. Orient.*

patrem obiit. Idem appellat eundem *imperatorem suum*; quo significat Basilium, quo tempore ista verba exarabantur, adhuc in vivis et in summa rerum potestate fuisse. Significat quoque se ipsum illi expeditioni interfuisse. Perhibent idem de Constantino, Basilii filio, non tantum CEDRENIUS et SYMEON MAGISTER, sed etiam Appendix nostri huius operis, loco quem paullo ante indicabam. Quum itaque Constantinus ille altero post istam expeditionem anno fato suo concesserit, necesse est, Ed. L. IX Tactica illa fuisse intra annos Chr. 878 et 879 scripta, quo tempore auctoris frater, Leo sapiens, Constantini sapientis pater, nondum uxorem duxisset, viginti sex ferme annis ante, quam ille Constantinus in lucem ederetur, cui vulgo tribuuntur.

At quid ais de loco? (repugnet aliquis), qui in fine illorum ipsorummet Tacticorum, non eo qui olim fuit, sed qui hodie in mutila editione Meursiana est, pag. 52, in quo memoratur aliquis *Nicephorus*, quem, qui ea scripsit, appellat *ducem suum*, et *a se missum in Syriam ingentibus ait cladibus Saracenos affecisse*. In neminem id cadere potest quam in illum ipsum, cuius in superioribus meminimus, Nicephorum Phocam, qui olim dux, seu domesticus scholarum, Constantini sapientis, et filii, Romani, deinde post huius excessum orientale rapuit imperium. Atqui Nicephorus ille nondum in vivis tum erat, quum Constantinus, Basilii Macedonis filius, vivis excederet.

Arduum agnosco, sed aequum esse, quod opponitur. Quaeram tamen ex illo ipso argumento speciem et robur illi sententiae posteriori, ad quam supra dixi me magis animo propendere, et quae statuit, Constantinum quidem Sapientem, Leonis filium, Romani patrem, huius, quod nunc edo, ceremonialis libri auctorem esse, venisse autem processu temporis aliquem, qui operi illi de suo quaedam addiderit; qui fueritne Constantinus nepos, an alius, in medio positum relinquo. Non improbabilis tamen, mihi quidem, videtur, si quis existimet, id idem licentiae nepotem sibi in avi opus arrogasse, quod avus in patrui opus sibi arrogaverat. Eorum ille mos erat temporum, non laudabilis quidem, minus tamen malevolentiae, quam simplicitatis et inscitiae index. Nondum callebant eam artem, commentatorum animadversiones ab auctorum verbis

secernendi, quam solertiae recentiorum debemus. Adscribebant librorum veterum iuniores possessores in marginibus, quae vellent; ea librarii aetate posteriores in ipsos codices absque ulla distinctione inferiebant, et exspectabant lectores aut tam securos et ignaros rerum omnium, ut scopulos chronologicos absque offensione praeterirent; aut si quos nanciscerentur acutioris sensus, persuadebant sibi, eos facile, vel non admonitos, assumpta aliena esse agnituros. Veniam poterat ea simplicitas invenire, si intra eam substitissent, qui tum erant, librorum consarcinatores et librarii. At illi multo peiora. Transcribebant aliena scripta verbotenus, addebant in fine parum aliquid de suo, denique praefigebant nomen aut suum, aut quod vellent, et agebant in litteras latrocinia impune, tantaque securitate et impudentia, aut, si mavis, stupore, ut furti veterisque domini indicia non tollerent. Quod Inculenter testatur, ne alia proferam, indiculus Imperatorum CPTanorum a Lambecio ad Codinum sub huius nomine editus.

§. 5. *De exhibitis in hoc volumine, et in secuturo exhibendis.* Praefationi subieci cl. Decessoris mei dissertationem de Constantino Porphyrogenneto, quam is anno 1746 edidit. Vitam enarrat Imperatoris ab amore et studiis litterarum celebratissimi pura et eleganti dictione, grataque et concinna brevitate, bonaeque frugis observationibus nitet. Quam Ed. L. X cl. opusculi Auctor in fine promittit dissertationem, velut alteram praesentis partem, de Constantini scriptis et in litteras meritis, eam in eius schedis reperire non potui elaboratam: quapropter sarcindi defectus gratia decreveram particulam, quae idem argumentum exsequitur, e Cl. FABRICII Bibliotheca Graeca repetere. Sed quum liber in omnium manu sit, satis est illuc cupidus ablegare. Repetii tamen inde notitiam huius Codicis ab Uffenbachio conditam. Sequitur illa praemissa ipse primus Constantiniani Codicis Cerimonialis liber, cum interpretatione primum quidem Leichiana, quae usque ad pag. 221 procedit; deinde vero mea usque ad finem. Addidi primo libro velut appendicem illa praecepta militaria, quae in codice nostro manuscripto initium facientia per primas viginti membranas decurrebant. Potueram eam particulam secundo libro subiungere; sed cavendum mihi erat, ne posterius vo-

lumen mole ultra prorsus excederet. Cl. LEICHIUS id ideo prorsus omiserat, quia ab hoc opere decreverat arcere, et in collectione Tacticorum Graecorum, quam meditabatur, exhibere. Habeo in manibus exemplar opusculorum Constantini, a Meursio Lugd. Batav. a. 1611 editorum, in quibus Tactica Vir Cl. passim emendaverat sua manu atque suppleverat, e codice, ut conicio, Augustano. Inveni in eius Adversariis alia supplementa eorundem Tacticorum, ut et Leonis, e codice Augustano, quae a celeberrimo BAVCKHAEO acceperat. Ego vero, quam a tali consilio alienus sim, et per mearum rerum conditionem nequeam non esse, debui omnino locum in hac editione opusculo dare, interpretatu quidem difficili, lectu tamen iucundo, plenoque rerum scitu dignissimarum. Parum referebat, ubi ubi collocaretur; modo locum haberet non nullum.

Secundum volumen dabit secundum Graeci huius ceremonialis librum, cum adiuncta Latina mea interpretatione. Proxime apponam notas criticas, quae codicem Graecum typis expressum ex ipsarum membranarum denuo a me diligenter inspectarum fide et coniecturis meis emendabunt. Excipient eas animadversiones historicae in totum opus cum Leichianis meae; finem faciet iudex Graecitatis. Latina quidem interpretatio in mundo est, ut facile possit una cum Graecis intra breve tempus praelo absolvi. Reliqua quamvis expeditu ardua et aerummosa pensa sint, spero tamen fore, si propitium numen coeptis meis adspiret, ut exeunte biennio alterum quoque volumen, aliquanto spissius, quam hoc est, futurum, in doctorum hominum manus veniat.

§. 6. *Admonitio de tabulis aeneis primae parti huius operis insertis.* In primo folio Graeci operis curaverat cl. LEICHIUS tum temporis, quum id typis excuderetur, tria vacua spatia pro totidem tabulis aeneis relinqui, per otium aliquando, et quando haberet a chalcographo supplenda. Ante vero, quam serio hac de re cogitaret, fatum eum avocabat. Quum itaque integrum mihi esset pro libitu et iudicio meo imagines operi addere, in ipso frontispicio collocavi egregiam Nicephori Botoniatae imaginem, ex Montfauconii Bibliotheca Coisliniana depromptam, propterea maxime, quod rem vestigiarum Byzantinorum aevi medii, profecto perobscuram et a

nemine traditam, in qua tamen magna pars operis nostri ver. Ed. L. XI satur, praeclare illustraret; et quod inde intelligatur quid *στέμμα*, quid *καμελάνκιον*, quid *σκαράμαγγιον*, quid *χλάνις*, quid *λευκολέοντες*, quid tablia fuerint, nomina per omnes paginas libri nostri sparsa; eadem quoque doceat, quanta mutatio circa dignitates palatinas in aulam Byzantinam brevi illo tempore, quod ab ultimo Constantino Porphyrogenneto ad Nicephorum Botoniatem effluxit (quadraginta fere anni sunt) invasit. Sufficiat nunc strictim haec attigisse, paullo post curatius enarranda atque demonstranda. Icunculae porro, quae Leichianam interpretationem auspicatur, insculpi curavi numum e Ducangii Familiis Byzantinis depromptum, qui Constantinum nostrum iam senioerem, eiusque filium Romanum, spectandos exhibet. Litterae, quae Graeci textus initium faceret, insculpi iussi imaginem illius a sanctimonia Graecis celebratae Theophanonis Augustae, quae Leoni, Constantini nostri patri, prima uxor cohabitavit. Dignum erat, ut Augustae Byzantinae quoque species Augusto habitu ornatae posset conspici. Desumsi autem hanc e T. II. p. 34. Menologii Basiliani, quod Eminentissimus Cardinalis Albanus, Graece, cum Latina interpretatione patris sui, Io. FRANCISCI ALBANI, sub nomine Clementis XI. Pontificis Maximi, tribus in folio voluminibus Urbini edidit. Profectum est et nomen habet a Basilio iuniore, Bulgaroctono alias dicto, nostri Constantini nepote. Doleandum est, quod Codex Romanus huius Menologii picturis illuminatus non nisi sex primos anni Graeci menses, nempe a Septembree usque ad Martium continuerit, neque editoribus Romanis ad manus fuerit saltem *τρίτον τρίμηνον*, Martium, Aprilam et Maium, continens, quod in arcis Tubingensis bibliotheca servari, e Causu Turcograecia pag. 190 et 275 et Fabricii Bibl. Gr. T. VI, p. 678 intelligitur. Adieci quoque specimen scripturae membranarum nostrarum aeri incisum. Sed dissertationem de orthographia, ut appellant, vel potius idiographia Graeca membranarum earundem et istorum saeculorum secundo volumini reservo.

His praemissis eo memor fidem paullo ante datam liberatum. Promittebam nempe brevem, qualis hoc quidem in loco sufficere possit, expositionem de vestibus, quae in Nicephori

Botoniatae, et quatuor procerum ipsi adstantium imaginibus conspiciuntur. Quod itaque Imperator in capite gerit, est *στέμμα corona*, vel, ut plerumque verti, *infula*. Ad eam formam comparata erat corona caeterorum omnium Byzantii Imperatorum. Quae ab auribus utrinque dependent fila margaritarum, qualia in numis Byzantinis apud Ducangium et Bandurium frequentia comparent, sunt *κατάσειστα*, quemadmodum in libro nostro appellantur. Vestis, quae sinistrum brachium totum involvit, dextrum humerum leviter tegit, est *chlamys*. De dextra eius lacinia nihil amplius patet, quam ea pars, qua per fibulam super humero dextro sinistrae commissa est. Reliquum omne in tergum reiectum latet. Sed tanto luculentius patet lacinia sinistra; in qua notanda primum *ἡ ὄρνα* seu *ora*, margaritis obsita, secundum latitudinem pectoris descendens primum ad imum ventrem, dein ad irhos pedes, de-

Ed.L. XII nique revoluta ambit sinistrum carpum, et descendit porro ad posticam. Secunda pars notabilis est inaequabili illa paene parallelogrammos figura per pectus deducta, in summo curvata, in imo acuta, per oras margaritis cincta, in medio helicibus picta, acu aurea. Haec est illa pars, quae Nostro saepissime memoratur *ταβλίον* vel *ταυλίον*, seu *tabella*, apta appellatione. Nam si altera ipsi respondens pars in dextra chlamydis parte ipsi apponatur, apparet tanquam tabula pectori imposita, quod luculenter conspicitur in tribus illis Imperatori adstantibus proceribus. Vestis inferior, chlamydi supposita, quae ad pedes usque descendit, et quatenus dextrum brachium ambit, angustisque manicis carpum dextrum claudit, luculenter conspicitur, ea est *χλανίς* vel *χλανίδιον*. Figurae et chlamydi et chlanidi, vel *tunicae*, intextae appellantur Nostro *ἔξέμπλιον exemplum*. Quod in manu sinistra tenet, Nostro promiscue *ἀκακία* et *ἀνεξικακία* appellatur, volumen membranaceum, aut sacculus sericeus, de quo in Commentariis plura dicentur.

In proceribus utrumque latus Imperatoris stipantibus observamus vestitum tribus *barbatis* communem, uni spadoni peculiarem. Primus ad dextram *Prohedrus* vel *Praces* et *Canicleo*, vel *vasculo sacri encausti*, *praefectus*, indutus est, et sunt quoque caeteri, scaramangio, seu stricto pallio; circa iugulum fibula singulari geminave clauso, cum tablis

in pectore, cui subiacet chlanis, vel tunica. In capite gerunt infulam, *camelaucium* dictam. Eunuchus proxime ab Imperatoris dextra stans, manibus ambabus pectori decussatim impositis, quem morem aula Turcica ut multos alios e Byzantina retinuit, ut Byzantina ex veterum Persarum, est *Prohedrus et Protovestiarius*. Indutus est vestimento, quod nostro *λευκόλεοντες candidi leones* appellatur. Fuisset absque hac imagine, nunquam perspicue intellexissem, quale vestis genus *candidi leones* fuerint. Scilicet in ea eius parte, quae a cingulo inde usque ad pedes decurrit, intexti erant leones in aera rotunda alba. De appellatione honoris Prohedrus observo hic in transitu, tempore Nicephori Botoniatae et posterioribus eam omnibus maioris ordinis proceribus communem fuisse. Tempore Constantini nostri non erat. Insignis mutatio tantillo tempore.

Praeterea, quum et cl. LEICHHI dissertatio de vita et rebus gestis Constantini ornamentum aliquod aere expressum flagitaret, praefixi illi effigies aliquot numorum e gazophylacio Amplissimi Senatus Lipsiensis depromtorum, ad nostri genus pertinentium. Primus aureus exhibet Basilium, Nostri avum, et eius filium Constantinum. Alterum aureum tribuebat Catalogus laudati gazophylacii a cl. Wachtero, Glossarii celeberrimo auctore, confectus, Leonis, Basilii filio. Reperio tamen eum apud Bandurium inter numos Ioannis Palaeologi. Tertius aeneus Leonem eundem exhibet. Quartus item aeneus Constantinum nostrum, cum Zoë ipsius matre. Habet hunc numum DU CANGRUS quoque p. 136 familiarum Byzant., et refert ad Constantinum iuniorem, Romani filium, nostri nepotem, eiusque filiam, Zoën. Sed ratio ab ipso discedendi haec mihi fuit, quod vultus Zoës adultior potius matrem, quam filiam, et vultus Constantini admodum puerilis potius filium, quam patrem, videretur arguere. Quintus numus rursus aureus est Nicephori Phocae, cuius apud Nostrum L. I. c. 96. mentio fit. Et hic quoque apud Bandurium exstat.

Addam tandem aliquot loca, in quibus Latine reddendis humani aliquid passus fui. Longior usus, ut fit, rectiora me docuit. Ut p. 236. B. *fine, ἔήματα ἐπιτάφια* non sunt *verborum lenocinia et blandimenta*, sed *verba quae animo suo secum volvit, et agit*; p. 241. B. 4 *συνάγεται* est *com-*

IO. IAC. R

ae, et quatuor proceru
 untur. Quod itaque I
 corona, vel, ut plerum
 comparata erat corona
 orum. Quae ab auribus
 m, qualia in numis Byz
 frequentia comparent, s
 libro nostro appellantur.
 totum involvit, dextru
 . De dextra eius lacinia
 ia per fibulam super hu
 reliquum omne in tergum
 is patet lacinia sinistra; i
 , margaritis obsita, secu
 is primum ad imum vent
 revoluta ambit sinistru
 m. Secunda pars notab
 logogrammos figura per pec
 acuta, per oras margar
 acu aurea. Haec est ill
 atur ταβλίον vel ταυλίον.
 si altera ipsi respondens
 oponatur, apparet tanqu
 nter conspicitur in trib
 ribus. Vestis inferior,
 usque descendit, et qua
 stisque manicis carpum
 ur, ea est χλανίς vel
 lanidi, vel tunicae, in
 ceptum. Quod in
 ἀκακία et ἀνεξικακία
 sacculus sericeus, de
 In proceribus utran
 ervamus vestitum trib
 aliarem. Primus ad
 zicleo, vel vasculo
 et sunt quoque caet
 sa iugulum fibula si

[REDACTED]

INDEX

[REDACTED]

m illum antiquitatis velut *πλνον* red-
 satis habens emendandi rationem in
 In adornanda Latina interpretatione
 per rerum, quas Auctor tractat, et
 satis horrida, ex more sui saeculi,
 t, ut neque a verborum sententia abi-
 cerno desideraretur. In Commentariis
 res illustrare, quantum valui et satis
 is quoque membranarum lectionibus,
 re non neglexi. In breves annotatio-
 ni praeter digestionis arbitrium nihil
 tulis undecim complexus in adversaria
 ne legisset, ordine coniecerat obser-
 a quisque ferre atque postulare vide-
 davi, et telae meae intexui. Quorum
 quintum, p. 28 nostrorum commen-
 etavum, p. 94 speciminis causa exhi-
 de in schedis reliquerit, et eo apparatu
 imus, constat.

imi commentariorum telam abrui. Quae
 . appendicem dicenda superant, cum in-
 excerptis Chronici Graeci inediti Γεωργ
 Ampl. Senatus Lipsiensis Bibliotheca inter
 nu exaratos reperitur, dignum aliquando
 i, quod Latinum faceret et a se edendum
 Fabric. Bibl. Graec. T. VI. p. 154. et T.
 tanti videbuntur, tertium volumen implere
 argumenta superiore praefatione exposita,
 t Cerimoniale hoc post Illius Constantini, cui
 let, tempora conditum fuisse, duo haec alia
 num, Constantini senioris aetate in usu non
 orum, quam titulus capitis ultimi libri primi
 gnitatem, a Ioanne Tzimisoe demum seu inven-
 vocatam: alterum, p. 575. A. 9. Constantinum
 m, *μακάριον* appellari, quod elogium non solet
 .functis tribui. Vale, lector, et studiis nostris fave-
 nense Ianuario A. C. 1754.

nunionem sacram accipit; p. 265. D. et deinceps bis vel ter omisi verbum *λαβιδούνται* in Latinis, quia tum temporis, quare folium illud sub praelo sudaret, nesciebam, quid sibi vellet verbum nullibi in Lexicis et alias obvium *λαβιδούν*. Deinde didici e Polybio, significare *fibulare*. Debet ergo dicto loco in Latinis sic reponi: *et equi omnes fibulantur atque castrantur*, et ad id exemplum cetera interpretationis loca manca integrari. Vale, Erudite Lector, et conatibus Decessoris mei atque meis fave. Scrib. Lipsiae mense Septembri 1751.

AD TOMUM SECUNDUM.

Est argumentorum secundo hoc, quod nunc edimus, volumine Constantini Cerimonialis expositorum dignitas, ut palmam priori dubiam facere posse videatur. Quorum quamvis summa capita superior iam praefatio attigerit, non inutile tamen duxi illa hoc quoque loco repetere. Eminent igitur huius secundi libri ea pars, quae nomine *Κληρωολόγιον*, seu doctrina rituum illorum est, quibus solennes epulae Imp. CPltanorum celebrari solebant, ipsa re atque professione notitia est dignitatum imperii orientalis, quale saeculo IX. exeunte erat. Minoris momenti, neque tamen contemnendi, sunt illi loci, qui legatorum excipiendorum rationem, titulorumque praescribunt formulas, quibus aut exteri legati CPlitanum imperatorem ex more alloquebantur, aut ipse vicissim in litteris ad externos principes suis utebatur. Quae ad processiones imperatorum, in balnea et horrea lustranda, quae ad triumphos de hostibus devictis agendos, ad brumalia, spectant; item quae de liberis atugustis recens natis, et unda salutari lustrandis, aut tondendis, de patriarcharum electione, de apparatu navali in geminam expeditionem, Cretensem unam, alteram Longobardicam, traduntur, alia, quae percoensere singula longum foret: ea omnia multiplicem et usum et delectationem habere, jltro patet.

In hac igitur edenda parte, non minus atque illa superiore, tanta versatus fui religione; ut membranarum Lipsiensium

plerasque mendas et ipsum illum antiquitatis velut *πλῆθος* reddere non dubitaverim, satis habens emendandi rationem in commentariis indicasse. In adornanda Latina interpretatione cavi sedulo, quantum et per rerum, quas Auctor tractat, et per dictionis, qua ille satis horrida, ex more sui saeculi, utitur, obscuritatem licuit, ut neque a verborum sententia abirem, neque perspicuus sermo desideraretur. In Commentariis cum verba ritusque veteres illustrare, quantum valui et satis sit, studui, tum de veris quoque membranarum lectionibus, ubi opus esset, significare non neglexi. In breves annotationes cl. Decessoris mihi praeter digestionis arbitrium nihil arrogavi. Quas ille titulis undecim complexus in adversaria eo, quo libros quosque legisset, ordine coniecerat observationes, eas ut locus quisque ferre atque postulare videbatur, sic ei accommodavi, et telae meae intexui. Quorum titulorum duos, unum, quintum, p. 28 nostrorum commentariorum, alterum, octavum, p. 94 speciminis causa exhibui, e quo, quid et ille in schedis reliquerit, et eo apparatu quomodo nos usi fuerimus, constet.

Ad finem libri primi commentariorum telam abrumpi. Quae ad secundum et primi appendicem dicenda superant, cum indicibus, forte quoque excerptis Chronici Graeci inediti Γεωργίου ΗΑΜΑΡΤΟΛΙ, quod in Ampl. Senatus Lipsiensis Bibliotheca inter Codices Graecos manu exaratos reperitur, dignum aliquando Leoni Allatio visum, quod Latinum faceret et a se edendum promitteret, vid. Fabric. Bibl. Graec. T. VI. p. 154. et T. X. p. 641. ea, si tanti videbuntur, tertium volumen implere poterunt. Ad argumenta superiore praefatione exposita, quae demonstrant Cerimoniale hoc post illius Constantini, cui vulgo tribui solet, tempora conditum fuisse, duo haec alia velim addi; unum, Constantini senioris aetate in usu non fuisse Prohedrorum, quam titulus capitis ultimi libri primi memorat, dignitatem, a Ioanne Tzimisoe demum seu inventam, seu revocatam: alterum, p. 575. A. 9. Constantinum Leonis filium, *μακάριον* appellari, quod elogium non solet nisi vita defunctis tribui. Vale, lector, et studiis nostris fave.

Scr. mense Ianuario A. C. 1754.

IOANNIS HENRICI LEICHH
C O M M E N T A T I O

D E

V I T A E T R E B U S G E S T I S
C O N S T A N T I N I P O R P H Y R O G E N I T I
I M P E R A T O R I S B Y Z A N T I N I

Ed. L. XIII **C**onstantini Porphyrogeniti, cuius res pace belloque gestas scribere aggressus sum, in ea fere tempora aetas incidit, quibus imperii, maximi quondam, et post deorum opes amplissimi, tantum umbra quaedam et imago supererat. Postquam scilicet eo perventum erat, ut largitionibus aut armis viam sibi ad regnum plurimi pararent, scelere partum pessime et crudelissime gererent, fluctuare respublica, et a suis rectoribus destituta in ultimam perniciem adduci coepit. Civiles enim discordiae et potentes procerum factiones, cum summam potestatem ad se rapere singuli vellent, omnia misere turbarunt: at caedibus, aut rapinis, aut veneficiis, quae lectores quoque taedio afficiunt, obscuratam, raro ad nepotes transtulerunt. Sic Leo olim Isauricus, sic Nicephorus, sic Michaël Balbus, sic Basilius Macedo, Constantini avus, ab ignobili origine ad supremum fastigium provecti memorantur. Virtus porro et gloria Romanorum exercituum, numis et publicis monumentis quondam celebrata, desidia et inertia tum plane evanuerat, praesidia regionibus imposita, haud invalida illa quidem, aut exigua, hosti feroci et callido non sufficiebant, nec ulla spes in auxiliis finitimarum gentium erat, licet in provincias descriptae urbes praefectis subiectae essent. Hinc opportunitatem contermini populi nacti, fines regni magis magisque imminuerunt, non ambitione aut aemulatione gloriae, sed quod angustis terminis immensa multitudo contineri non poterat, ad arma commovenda excitati. Turbata iam dudum Apulia et Calabria erat, Sicilia nutabat,

quae occidentem versus unioae regni amplissimi reliquiae erant, partim a Longobardis occupatae, partim frequentibus Saracenorum ex Africa incursionibus attritae. Nec oriens immotus erat, cum Scythicis et Arabicis gentibus inermes provinciae, et semper hostibus expositae, in pretium belli cessissent, quas frustra Graeci armis repetebant. Inter haec mirum est, quanto studio Imperatores adnixi sint, ut maiestas sua et potentia veneranda populis ac terribilis esset, nec fracta tot calamitatibus, aut imminuta, videretur. Hinc ille ministrorum regni numerus, hinc triumphalia ornamenta et pompae, hinc circenses ludi et spectacula civibus edita, hinc munerum solennes erogationes, et si quae alia aut principi decora aut accepta vulgo, putabantur. Sic verò temporum successu aerarium exhaustum est, et mollicie ac otio Imperantes et subiecti contabuerunt. Non adeo tamen virtutum sterilia haec secula fuere, ut non et bona exempla prodiderint, imo plures Byzantium habuit, quos Italiae, studiis litterarum quondam florentissimae, tum illo lumine destitutae, opponeret. Cum enim, a Iustiniani aetate, artes antiqua religione pauci per Italiam excolerent, quod barbari, quibus tum parere cogebatur, iis animos effoeminari, ac bellicam virtutem opprimi, credebant, Graecia Procopium, Agathiam, Theophanem, praestanti eruditione viros, extulit. His non impar fuit Paulus Silentiarius, pulchris doctisque carminibus inclitus, cum magna illa ingenia dudum in Italia cessissent, et strepitum poëtarum Latinorum vix ea tempora, quibus prodibant, ferre possent. Sed, ut ad propiora veniamus, quis Photio, qui Basilii Macedonis aetatem illustravit, quis omnium principum Leoni, cui doctrina et paternus in Musas animus Sapientis cognomen addidit, iure posset aequiparari? In eius quidem edictis declamatorium potius dicendi genus, L. XIV quam illa gravitas et maiestas orationis, quae antiquis inest,prehenditur: sed haec fortasse temporum culpa, et quasi genius quidam fuit. Constantino Porphyrogenito, Leonis filio, acceptum ferimus, quod vetusta memoria non plane interierit, cum Diodori Siculi, Dionis Cassii, aliorum, monumenta, litteris tradita, ex illa palatina bibliotheca in lucem utcumque protulerit, princeps et ipse egregie doctus et eruditorum cultor et antistes maximus. Sed de Constantini scriptis et in bonas litteras meritis uberiorem materiam aliis temporibus seposui, cum eius de cerimoniis aulae Byzantinae opus, in duos libros digestum, e codice bibliothecae publicae, id quod maxime nunc molior, evulgabo. Aetas eius, si quae alia, magnis exemplis dives fuit. Nam Russi, Turcique, sacris Christianis tum primum aut initiati, aut altius imbuti sunt; Bulgari, valida et ferocissima gens, post bella plurima et cruenta, san-

guine et foederibus cum domo Augusta coaluere: res contra Italiae magis declinarunt, et novum postea incrementum Germanorum gloriae fuerunt. Ipse Constantinus secundis adversisque iuxta famosus fuit, et ademptam sibi potestatem generoso animo passus est, mox receptam ad nepotes transmisit. His itaque inductus, quae ad illustrandas eius res maxime pertinere visa sunt, ex antiquis scriptoribus collegi, quorum nonnullos, aut libidine assentandi, aut odio adversus principem, multa commentos esse, animadverti. Non defuerunt sane Constantini rebus dicendis decora ingenia; nam et Leo Grammaticus, et Simeon Logothetes, et Gregorius Monachus, et quem hi praecipue secuti sunt, Theophanis continuator, vitam eius posteris tradiderunt. Praetereo Scylitzen, Zonaram, Cedrenum, oscitantes saepe, nec ullo modo antiquis illis comparandos, deinde Latinos, Luitprandum, Reginonem, ceteros, veris plurima, partim falsa, partim incerta admiscentes, tum orientales, Eutychium et Elmacinum, quos tunc demum, cum eorum castigandi errores erant, adduxi. Vale, Lector, et studiis nostris favere perge.

CONSPECTUS.

I. Constantini tempora. Aetas sub tutoribus acta. II. Bulgaricum bellum. Quaedam ex antiqua gentis historia. III. Romanus Lecapenus imperium ad se rapit, aemulis sublatis. IV. Contentiones de quartis nuptiis Leonis componuntur. V. Pax cum Bulgaris. Melitense imperio adiecta. VI. Bellum Scythicum, Ungaricum, Rusnicum. VII. Imago Edessena Constantinopolin transfertur. VIII. Constantinus, Romano et aliis pulsus, imperium occupat. IX. Victoriae de Saracenis. X. Ungarorum principes et Russi Christianis sacris initiantur. XI. Motus per Calabriam et Apuliam. Longobardica expeditio. XII. Constantini obitus, opera publica, virtutes, vitia.

Constantinus Porphyrogenitus, Leonis philosophi ex Zoë Carbinopsina filius, A. DCCCXCV. natus est, quo tempore exortus crinitae stellae, quam cometen vocant, foedarum de imperio contentionum et civilis sanguinis, ut vulgo credebatur, praesagium, apparuit. Aqua Iustrali a Nicolao patriarcha, eo die, quo Servatoris in Iordane fluvio Iustrati memoria celebratur, (Graeci *Ἱερογάνια* vocant,) ablutus est ¹⁾; pompa in expiationibus principum solennis, quod mater nondum Augusta appellata esset ²⁾, omissa. Iuventutem eius

1) Continuat Theophan. in Leone Basil. F. XXIII. p. 228. Leo Grammat. p. 483. Scylitzes p. 602. etc. 2) Augustae dignitas ipsi tum primum impertita, unaque nuptialis corona imposita

Theodorus, doctus, ut tum erant tempora, et in administrandis rebus magni vir momenti, praeceptis et exemplo formavit ¹⁾. Coronam puero in spem successionis imperii Euthymius patriarcha imposuit, nondum obsoleta Caesaris dignitate, qua ornatus, *Nobilissimus*, antiqui moris instituto, vocabatur ²⁾. Eundem brevi intervallo Leo, morti proximus, Alexandro fratri, potestatis et consiliorum omnium comitem ac socium, commendavit, ut eo magistro regnandi artes, sibi suisque civibus salutare, addiceret ³⁾. Tum vero, nunquam satis tutum esse regni consortium, apparuit, nec Alexandrum, pessimi exempli principem, qui multa crudeliter, multa intemperanter gerebat, a scelere abstinere. Nam Basilitzem, nec sanguine, nec in rem publicam meritis, clarum, sublato Constantino, admovere imperio cogitabat; quibus consiliis mors eius intercessit, postquam annum unum, et quod excurrit, regnasset ⁴⁾. Puero, nec aetate, nec rerum experientia, tantae molis capaci, Nicolaum, sacrorum principem, Stephanum et Ioannem Eladam, tutores testamento instituit, quorum licet aequa-

est. Zonaras T. II. p. 178. Β. Οὐκ εὐθὺς μένοι αὐτῆ τῆς βασιλείας μετέδωκεν ἀξιώματος, ἀλλ' ἐφ' ἑκατόν αὐτῷ συμβιοῦσα ἦν ἀκαινώτος, μέχρις οὐ παιδίον ἔξ αὐτῆς ἐτέχθη τῷ βασιλεῖ. *Eam non statim honore Imperatorio est dignatus, sed diu sine diademate habuit, donec filiolum peperisset.* Simeon Logothet. in Annal. p. 466. εὐλογηθῆ Ἀέων καὶ Ζωῆ — καὶ ἀνηγόρευσε τῆν ἑαυτοῦ γαμετῆν Ζωὴν Ἀγγοῦσαν. *Benedictionem nuptiali ritu consecuti sunt Leo et Zoe — uxorem quoque Zoen Leo Augustam proclamavit.* Adde Cedren. p. 600. a.

- 1) Hicille Theodorus est, qui postea pacem cum Simeone, Bulgarorum rege, composuit, et Constantino, ut Romanum collegam ac defensorem imperii adsumeret, persuasit: post urbe cum Theophylacto patricio, quod contra Romanum novas res moliri argueretur, pulsus, in Opsiana, minoris Asiae regione, aetatem egit. Contin. Theophan. XI. p. 241. C. et 245. C. Leo Grammat. p. 492. f. In bibliotheca Augusta Vindobonensi exstant Theodori orationes aliquot, quibus Constantinum et Zoën matrem celebravit. Lambec. Commentarior. Libr. IV. p. 11. 2) Georg. Monach. in Novis Imp. p. 561. Zonaras p. 180. De *Nobilissimo* et *Nobilissimatu*, ut sequiori aevo ea dignitas vocabatur, agit Gangius in Glossar. Graec. 3) Vix enim septem annos Constantinus natus erat, cum pater fato fungeretur. Hinc eum Gregor. in vita Basillii (ad d. 26. Mart.) p. 670. Κομιθῆ γένος καὶ παιδα, Luitprand. Hist. L. III. c. 7. *parvulum et dialalon, id est, mutum et infantem*, vocat. Successit autem Alexander anno 911. Apud Simeonem Logothetam, annum 907. ponentem, numeri corrupti sunt. 4) Contin. Theophan. p. 233. ἔτος θ'ν, ἡμέρας κβ, *annum unum, dies XXII.* Simeon Logotheta et Leo Grammaticus dies, praeter annum integrum, XXIX. numerant, quorum sententiam proximam vero esse, Pagius in Crit. Baron. an. 912. p. 804. ostendit.

lis dignitas esset, summa tamen apud Nicolaum stetit ¹⁾. Interim res publica turbis et civili discordia foede agitari, Constantini aetas contemptui esse, Zoë mater, virilis animi foemina, praecipue Nicolai artibus, e regia expelli. Inclyta L. XV tum Constantini, ex Ducarum familia, virtus et fama habebatur, quam suspicio affectati, Leonis temporibus, imperii una obscurabat ²⁾. Is, ut labentibus rebus succurreret, clam a Nicolao incitatus, cum delecto milite, Byzantium noctu ingressus, occupato circo, a plurimis, ut ambigua sunt multitudinis studia, Imperator est salutatus. Inde ad arma ventum, ubi, cum se pugnae Ducas temere commisisset, equo forte collapsus, obruncatus est, ab uxore et familia supplicium sumtum: seditio statim compressa, cum abscissum proditoris caput populo ostensum esset. Percussores eius Nicolaus praemiis affecit, nec, ludibriis corpus vexari, indignum putavit, amicitiae iura successu, non fide, ponderans ³⁾. Apud autores rerum invenio, Ducam a patriarcha, ignaro, se inter principis tutores adlectum, in aulam accitum esse, quod ad alium, qui suo id beneficio teneret, imperium transferre malebat ⁴⁾.

- 1) Gregor. in vita S. Basilii iun. p. 670. n. 10. *Ἀλέξανδρος ἐπιτρόπος τε καὶ φύλακας αὐτῷ ἐπαφῆκε τὸν τε Ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως Νικόλαον, καὶ Ἰωάννην τὸν Μαγιστρον τὸν Γαριδᾶν* (hunc Theoph. Cont. p. 235. Simeon Logothetes p. 473. cet. *Ἐλαδᾶν* vocant: rectius, ut puto. Non obscurum tamen alterius nomen est, praefecti exercitus, seu, ut tum dicebatur, domestici Scholarum, cui muneri a Romano, Imperator admotus est. v. Leo Gramm. p. 488.) καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς (horum nomina Leo memorat l. c. p. 480.) τὴν βασιλείον ἀρχὴν τῷ παιδί συντηροῦντας, μὴ τις ἀρπάσῃ αὐτήν. Praeter hos multum in aula poterat Constantinus eunuchus, παρακοιμώμενος, seu cubicularius, cui palatii et rerum privatarum cura tradita erat. Luitprand. L. III. c. 7. Ceterum anno 913. Constantinus Imperator appellatus est. Lupus Protospatha ad h. a. A. 913. *Ind. I. coronatus est Constantinus Imp. Leonis filius.* Adde Theodos. Kioviensem in Chron. 2) Leo Grammat. p. 483. Contin. Theoph. p. 230. 3) Gregor. in Vita Basilii p. 671. *Τὴν δὲ γε κεφαλὴν τοῦ Δούκα ἰδόντες οἱ βέλτοροι, — καὶ καταμωκησάμενοι ταύτης ἐκέλευσαν κοπιᾶν ἐμπαρεῖσαν διὰ πάσης τῆς πόλεως θεατροῖσθαι — καὶ τέλος καὶ ταύτην τῷ θυρῷ τοῦ πόντου δοθῆναι σὺν τῷ λοιπῷ σώματι — καὶ οὐ τοσοῦτον τῶν ἄλλων τὸ ἔγκλημα, τῶν τὰ βασιλεία φυλαττόντων, ὅσον ἐπὶ τῷ ποιμένι τῶν λογικῶν προβάτων, τῷ Ἡτιλάῳ μᾶλλον, ἢ Νικολᾷ. Viso Ducae capite, execrabilis illi eidem illuserunt, iusseruntque infixum conto per totam urbem circumferri spectandum — ac denique in mare devolvi cum reliquo corpore. — Ceterum non tam iis hoc crimen imputandum fuit, qui custodiebant palatium, quam ovium rationalium pastori, Hettilao potius dixerim, quam Nicolao.* 4) Zonaras p. 185.

II. Bellum ea tempestate nullum, nisi adversus Bulgaros erat. Eam gentem, traditur fama, olim inter Maeotidem paludem et Cuphim fluvium incoluisse, quae omnis aspera duraque plaga cultorum ingenia terrae similia habet. Hinc, regnante Anastasio, in Thraciam et Illyricum transiere, praegravante turba patriam exonerare cupientes ¹⁾. Alia subinde manus, vestigia priorum secuta, cum Moesiam occupare vellet, ab Hunnorum rege, qui suae nationis copias cum Graecis iunxerat, ingenti clade attrita est. Sub Constantino vero, quem Pogonatum vocant An. 678, Istro traiecto, in Bannis ad oram Ponti consederunt, quibus, re non satis feliciter gesta, Imperator tributum annuum pendidit ²⁾, cum in Italiam eodem fere tempore solventes, agri Beneventani partem occupassent ³⁾. Postea a Leone Armeno superati, legatos ad Theodoram Augustam, Michaëlis matrem et in imperio sociam, qui novas sedes abundanti multitudini peterent, miserunt: *Latius Graecos habere agros, quam colere, quorum partem si impetrarent, in unum populum Graecos et Bulgaros coalituros, pacem perpetuam, nullo armorum metu, fore.* Annuit petentibus Augusta, et quicquid a ferrea porta Debeltum usque interiaceret, (deserta tum ea loca erant, *Zagoram* postea vocarunt,) concessit ⁴⁾ An. 845. Non

- 1) Zonaras T. II. p. 55., ubi Bulgaros *ἔθνος μῆπω πρὶν γινωσκόμενον*, gentem antea ignotam vocat, Cedrenus p. 355. a. lii. Cum quibus non convenit Theophani, Chronogr. p. 296. D. Verba, quibus primam Bulgarorum in fines Romanos irruptionem describit, mutila in codicibus habentur, hoc modo: *Ἐπὶ τῶν χρόνων Κωνσταντίνου τοῦ εἰς τὴν δύσιν* (supplet Goarus not. poster. βασιλεύσαντος) *Βουλγάρων ἔθνος ἐπῆλθεν τῇ Θράκῃ. Temporibus Constantini, qui in occidentem regnavit, Bulgarorum gens in Thraciam irrupit.* Loquitur de Constante Heraclii nepote, qui etiam Constantinus appellatur, ut Goarus observat. Conf. de Bulgaris Constant. de Administr. Imper. c. 32. p. 100. Cangius in famil. Dalmatic. p. 305.
- 2) Theophanes p. 362. 377. Cedrenus 440. 487. Quod relictum Graecis in Thracia fuit, successu temporis Thema factum, et στρατηγού imperio subiectum est. Constantin. de Themat. p. 20. *Τὸ τοίνυν θέμα τῆς Θράκης ἀρτί τὴν θέσιν καὶ τὴν ὀνομασίαν ἔλαχε θέματος, ἀφ' οὗ τὸ τῶν Βουλγάρων γένος τὸν Ἰστρον ποταμὸν διεπέρασεν.*
- 3) Paulus Diaconus Histor. Longobard. Lib. V. cap. 29. (ap. Murat. T. I. p. 484.) *Per haec tempora Bulgarorum Dux, Alzeco nomine, incertum, quam ob causam, a sua gente digressus, Italiam pacifice introiens, cum omni sui ducatus exercitu ad regem Grimoaldum venit, ei se servitutum, atque in eius patria habitaturum promittens, etc.*
- 4) Zonaras Lib. XVI. II. p. 154. Contin. Constant. Lib. IV. c. XV. p. 102. *Ἡ δὲ θέσποινα εὐμενῶς ἤκουσεν αὐτοῦ, καὶ δίδωκεν ἐρήμην οὖσαν τεγκαῦτα, τὴν ἀπὸ τῆς Σιδηρᾶς, ταύτης δὲ τότε θρον*

diuturna tamen pax cum Bulgaris fuit, licet ad Graecorum sacra miraculo, ut fertur, pertracti essent. Cum enim ab eo tempore permutandarum mercium causa frequentes Byzantium adirent, ortis inter mercatores contentionibus, ad arma iterum concursus ¹⁾, et Simeon, Bulgarorum rex, in Macedonia cum Graecis manus commisit, quorum pars maxima caesa, reliqui in fugam coniecti sunt, duces, abscissis naribus, inhonesta vulnera domum retulere. Hinc Leo, suo militi non satis confisus, Turcos, (sic tum Ungari vocabantur,) in eos concitavit, qui, Istro superato, Bulgariam crebris incursionibus vexarunt ²⁾. Leone extincto, cum Simeon imperium a Constantini tutoribus negligentius geri, et externa sine cura haberi, videret, rursus Byzantio cum robore exercitus imminuit, castrisque ad urbem positus, late omnia terrore complevit. Praecipue regem illata ab Alexandro Imp. iniuria, spretaeque arroganter, quas obtulerat, pacis conditiones ad vindictam sollicitabant ³⁾. A quo tamen consilio moenium urbis altitudo, et propugnacula, ipsum absterruerunt, ut, obsidione soluta, pacem Graecis, quam fere desperaverant, sponte concederet, aut potius venderet ⁴⁾. In itinere Thraciam, saepe armis perculsam, vastavit, et Adria-

τυγχανοῦσης Ῥωμαίων τε καὶ αὐτῶν, ἔχει τῆς Δεβελτοῦ, ἥτις οὕτω καλεῖται Ζάγωρα παρ' αὐτοῖς. Rex Bulgarorum, consors sacrorum Christianorum factus, ὁ πνευματικὸς ἕγγονος τοῦ Βασίλειως ἄρχων Βουλγαρίας dictus est. Constantin. in Cerimon. Aulae CSP. MS. p. 228. a.

- 1) Contin. Theoph. in Leone p. 221. Leo Grammat. p. 477. Annales Fuldens. ad an. 895. (ap. Andr. Quercetan. T. II. Scr. Franc. p. 582.) *Pacem ergo Graeci eodem anno cum Avaris (qui dicuntur Vgri) fecerunt, quod eorum concives Bulgari in pravum vertentes, hostili expeditione contra eos insurgunt, et omnem regionem illorum, usque ad portam Constantinopolitanam devastando insequuntur. Et paucis interiectis: Quis gentilium Avarorum strages tantis congregationibus enumerando possit exponere? quoniam Bulgarorum, ad quos victoria concessit, numero XX. millia equitum caesa inveniuntur.* 2) Contin. Theoph. p. 234. Leo Grammat. p. 488. Simeon Logoth. p. 472. 3) Citati. Luitprand. L. III. c. 7. Theodos. Kiow. in Chron. p. 19. ad an. 914. Elmacinus Hist. Sarac. p. 198. *Obiit Alexander, cui successit Constantinus, Leonis filius, 13. annorum puer. Misit Bulgarorum Rex ad Constantinum Imperatorem, ut sororem suam desponderet eius filio: quod cum recusavisset, praelia multa commissa sunt a Romanis et Bulgaris. Videns hoc Nicolaus, autor fuit, ut Romanus Imperator fieret, qui Bulgarorum regi filiarum alteram dedit uxorem.* Quae de causa belli tradit, a vero aliena sunt: errat praeterea, dum haec anno Heg. 309, aerae vulgaris 932. accidisse, scribit. 4) Contin. Theoph. p. 475. Theodos. Kiow. ad an. 915.

nopolin cum exercitu movit, quam natura sua, et opere, munitiorem, quam ut capi posset, proditione cepit, non diu tamen tenuit. Augusta enim, a Constantino, qui matris desiderium diutius ferre non poterat, imperio iterum admota, donis oblatis, urbem recipit, mox icto cum Saracenis foedere, qui et maritimas Italiae oras et orientem hactenus turbaverant, omni exercitu contracto, fortunam belli in Bulgaros experiri, gentemque ferocem et ambiguam armis excindere, statuit. Ea provincia Leoni Phocae, terrestrium copiarum duci, evenit, qui hostes ad Acheloum, Thraciae castellum ¹⁾, aggressus, clade incredibili prostravit, sed cum subitus terror forte copiis obiectus esset, inclinata acie, fuga ordines turbaverunt. Quibus dispersis Simeon cum reliquo exercitu supervenit, tantamque stragem edidit, ut vix nuntius eius Byzantium rediret. Tanta calamitatis culpam plurimi in Romanum Lecapenum, classi et orae maritimae praefectum, referebant, quod littora cum triremibus legere iussus, Patzinacitarum ²⁾ auxilia non traiecerat, aut fugientem militem exceperat. Vulgatior fama est, Leonem, ubi Romanum, Byzantium profectum, cum Nicolao patriarcha consilia de regno agitare cognoverat, omnia belli alea, ipsum praevertere voluisse ³⁾. Bulgaros regnum non multo post iterum ador-

- 1) Cedrenus p. 613. Simeon Logotheta p. 476. et Leo Grammat. p. 492. flumen vocant. Verba eius haec sunt: 'Ο πόλεμος μετὰ τῶν Βουλγάρων καὶ Ῥωμαίων πρὸς τῷ Ἀχελώφ συγχερόθητο ποταμῷ, καὶ — τρέπονται Ῥωμαῖοι περιστρατῆ. Romanos ex illo praelio victores discessisse, Cedrenus tradit, propterea a Goaro, notis ad Leonem, castigatus. Sed is Zonaram sequitur, qui pag. 185. non instrenue rem gessisse Graecos, nec incruentam Bulgaris victoriam fuisse, memorat.
- 2) Patzinacitae principio eas regiones, quas Vzi postea et Chazari occuparunt, tenuere, inde pulsi Turcorum agros armis subegerunt. Erat autem Constantini aetate Patzinacia omnis in octo partes divisa, quarum singulae praefectos, quorum potestas non ad filios, sed patruos, transibat, habebant. Frequentia eis praelia cum Turcis, Moraviam colentibus, fuere. *Constant. de Admin. Imper. c. 37. 38.* Russos, conterminam gentem anno 915. primum aggressi, pace composita, sedes ad Danubium posuere. *Theodos. Kiouv. ad h. a.* Tenuisse eos planiciem, a Borythene fluvio ad Pannoniam usque porrectam, ubi Moldavia hodie et Podolia sita est, domos habuisse nullas, in plaustris vitam degisse, autor est Cedrenus p. 775.
- 3) Luitprandus L. III. c. 8. *Cum Bulgaris praetera pugnanti Phocae Domestico, qui et ipse Pater Basileos ardentem fieri cupiebat, in ipso bello iam de hostibus triumphum tenenti, quid a Romano actum sit, nuntiat; qui mox animo consternatus, nimio dolore compulsus, victoriae signum, quo hostes insequabatur, proiecit, terga vertit, fugam subs inire fecit.* cet. Sic etiam Cedrenus p. 613.

tos ¹⁾, Graecorum copias ad Catasyrtas profligasse, fama eadem tulit.

III. Elati tot victoriis barbari ad urbem quoque terrorem pertulerant, ubi cuncta discordiis civilibus fessa, populum seditio incesserat. Romanus, quod non miserit triremes, quarum subsidio auxilia traicerentur, in ius vocatus est: damnatum sententia iudicum, favor Augustae servavit ²⁾. At Leo, is, qui nuper summo cum imperio fuerat, Constantini eunuchi, multum opibus et gratia valentis, opera, ad hoc tentatis militum animis, Imperatorem solio deturbare ausus, Romani insidiis circumventus, oculis orbatur, pridem suspectus, quasi plus quam civilia agigaret ³⁾. Romanus enim, a Theodoro, Constantini magistro, in aulam evocatus, ut pacem, et libertatem, et domum Augustam sustentaret, nolle se quicquam novarum rerum moliri, contacta sacra cruce, iuris iurandi religione se obstrinxit ⁴⁾. Fidei datae et acceptae pignus Helena fuit, Romani filia, matrimonio Imperatori adiuncta, quo tempore ipse custos ac vindex regni et principis (Graeci βασιλεοπάτορα vocant) est constitutus. Amplissimi muneris, cui tum primum is admotus traditur ⁵⁾,

- 1) Contin. Theoph. p. 241. Georg. Monach. p. 57^a. Simeon Logothet. p. 477. Ceteri diversa tradunt, ut Zonaras, et Cedrenus, qui Bulgaros ingenti clade prostratos dicunt. 2) Simeon Logoth. p. 476. Leo Grammat. p. 492. Zonar. p. 186. Theoph. Cont. p. 242. sq. 3) Praeter citatos, Luitprand. III. 8. *Omni cum festinatione Phocas Domesticus Constantinopolin redit, palatium ingredi cupit, et arte fieri pater Basileos satagit. — Sed a Romano Domestico iste capitur, atque utroque lumine privatur.* Aliter Leo Grammat. et Theoph. Contin. p. 245., inscio et invito Romano poenam a Phoca sumtam, prodentes. 4) Contin. Theoph. p. 243. cet. Id anno 919. contigisse Pagius ex Simeone Logotheta, qui Romanum eo anno, quo festum B. Mariae in feriam quintam incidebat, in aulam vocatum, testatur, colligit. 5) Ea Michaëlis Glycae sententia est, p. 300. *Τὸν Ῥωμανὸν, inquit, διὰ χρυσοβούλλου φύλακα ἑαυτοῦ ποιεῖ, καὶ ἀντὶ πατρὸς ἐκείνου ἑαυτῷ καθίστησι, μήπω τινὸς ἐξέρου τοῦτω τιμηθέντος ἀξιώματι. Per auream bullam Romanum custodem suum fecit, patrisque loco sibi constituit: ea dignitate necdum antea quisquam ornatus fuerat.* Quale autem munus ἢ Βασιλεοπατορία fuerit, omnium optime ex Constantini ad Romanum litteris apparere arbitror: *Ὡς ἐγὼ φύλακα τῆς ἐμῆς Δεσποτείας καὶ Βασιλείας ἐρηγορώτατον, καὶ εὐνοῦστατον, καὶ πιστότατον, οὐδένα τῶν ὑπο χεῖρα, ἢ Ῥωμανὸν, εὐρηκῶς, τοῦτω τὴν ἐμὴν φυλακὴν μετὰ Θεῶν ἐπίστευσα, καὶ ἀντὶ πατρὸς αὐτὸν ἐκρίνα, σπλάγγνα πατρικὰ καὶ διάδεδειν γονικὴν πρὸς ἐμὲ ἐνδειξάμενον. Cum alium neminem Dominationis meae ac maiestatis vigilantiorem, magisque benevolam ac fidiorem custodem inter omnes, qui meae ditionis sunt, ac imperio subsumt, Romano inhenerim: huic secundum Deum mei custodiam*

multis abhinc annis vestigia comperio. Nam et Magnus Theodosius Arsenium ¹⁾, et Leo, Constantini genitor, Zautzen Stylianum, cuius filiam, Zoën, duxerat ²⁾, patrem imperii ac tutorem appellavit: patriciis eadem honoris ornamenta nonnunquam sunt tributa ³⁾. Huius moris ignoratio Sigebertum in errorem duxit, ut, Romanum Zoën Augustam sibi nuptiis inmixisse, nullo certo autore, tradiderit ⁴⁾, quam suis rebus parum faventem, cum praeterea veneni in suspicionem venisset, e palatio eiecit, Nicolaum patriarcham, Theodorum et Stephanum, magistros, in exilium misit. Nec multo post Caesar et Augustus salutatus est, Theodora coniux et Christophorus filius, permissu Imperatoris, qui imminutam sibi potestatem, graviter, sed frustra, querebatur, corona donati ⁵⁾. Indoluerunt principes Senatus, Arsenius, Theodoretus, cubicularius, Demetrius, scriba aerarii, ex magnitudine summae fortunae, nihil, praeter nomen, Constantino superesse, ac periurii ac perfidiae ultores fore, spondentes: at hi brevi in ordinem redacti sunt. Ceterum Romanus, solutus iura- L. XVII menti metu, primas in re publica tenuit, maiestatis insignia solus usurpavit, adeo, ut in solenni pompa, et decretis publicis, inferiorem Constantino, sibi ac filius principem locum adsignaret ⁶⁾, et Theodora coniuge mortua, Christophori filii

commisi, ipsumque loco Patris habeo, qui paterna erga me viscera ac genitoris propensum animum ostenderit. Cont. Theoph. p. 244. s. Leo Grammat. p. 495.

- 1) Cedrenus p. 327. A. *Τούτῳ Ἀρχάδιον καὶ Ὀνώριον, τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, δέδωκε παιδεύεσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰ ἱερὰ γράμματα, ὃν καὶ βασιλεοπάτορα πεποίηκε.* Sed ea dignitas, aetate Theodosii, non adeo splendida et magnifica fuisse, nec ulla imperii cura ad Arsenium pertinuisse videtur. 2) Contin. Theoph. in Leone p. 220. *Ἄνων δὲ ὁ βασιλεὺς Βασιλεοπάτορα τὸν Ζαούζαν τιμῆ, αὐτὸς καινοουργήσας τὸ ὄνομα.* Leo autem Imperator Zautzam Imperatoris Patrem, novo abs se dignitatis titulo excogitato, appellat. Constant. in Opere de Cerimon. Aulae Byzant. MS. f. 237. a. *ἡ τοῦ Βασιλεοπάτορος παρὰ Ἄνωντος τοῦ φιλοχρήστου ἡμῶν βασιλέως ἐκφωνηθεῖσα ἀξία,* quae verba nostram de Cedreni loco sententiam confirmant. 3) Suidas v. *Πατρικίος.* Sic Praefectus urbi *ἐπαρχὸς καὶ πατὴρ πόλεως* appellatus. Contin. Theoph. p. 287. 4) In Chronic. p. 114. *Apud Graecos Romanus Pater Basileos factus, ut securius ageret, matrem Constantini Imperatoris uxorem duxit, suam vero filiam ipsi Constantino despondet.* Nisi forte is rumor inde ortus est, quod amoribus Zoës Augustae Romanus implicitus vulgo crederetur. v. Luitprand. L. III. c. 7. 5) Contin. Theoph. p. 247. Simeon. Logothet. p. 480. cet. 6) Sim. Logoth. p. 481. Byzantini ceteri, Luitprand. L. III. c. 9. Quod idem comprobatur numus a Cangio p. 136. editus, in quo ROMANUS, CHRISTOPHORUS ET CONSTANTINUS, scriptum est. Haec etiam cau-

uxorem Augustam appellaret ¹⁾. Hoc facinore dominationem captavit.

IV. Nec laetior his temporibus facies civitatis erat: tam diversas in partes populus et sacerdotes trahebantur. Cuius negotii initium, ordinem, ac finem curatius disseram, ut, quanti saepe motus si ab antiqua consuetudine discussio fiat, oriantur, plane appareat. Leo philosophus, cum e tribus uxoribus, in spem successionis, masculam prolem nullam suscepisset, longe prospiciens futuros casus, et procerum de regno contentiones, Zoën Carbinopsinam, non admodum illustri loco natam ²⁾, in matrimonium duxit. Quae cum incestae nuptiae apud Graecos haberentur, metusque esset, ne principis exemplum plurimi sequerentur: Nicolaus patri-

sa est, cur edicta, quae vulgo Novellae Constitutiones appellantur, Constantino imperante, vulgata, in codicibus passim Romano tribuantur. v. Leunclav. Iuris Graeco-Romani T. II. p. 142. In litteris Monasterio Vulturensi datis anno 939. Romanus et filii, Constantinus, Christophorus, Stephanus, ultimo loco Constantinus Porphyrogenitus, memorantur. Chronicon Vulturense ap. Murat. T. I. P. II. p. 427.

- 1) Leo Grammat. p. 498. Erat Christophori coniux, Sophia, qua post mariti obitum e palatio expulsa, Helena, coniux Porphyrogeniti, Augusta salutata est. Hoc unice illustrat locus Gregorii in vita Basilii iunioris p. 673: *Ἦσαν δὲ τὸ τηλικαῦτα βασιλεύοντες Ῥωμανός ὁ πατὴρ Ἑλένης, Στέφανος δὲ καὶ Κωνσταντῖνος, υἱοὶ αὐτοῦ, ἤδη Χριστοφόρου τοῦ πρώτου αὐτοῦ παιδὸς θανόντος, καὶ υἱὸν καταλείψαντος Μιχαὴλ τοῦνομα, ὃς καὶ ἀσιεπτος ὢν, ὄμως βασιλικῆ στολῆ σὺν ὑποδήμασιν κοκκίνοις ἐκαλλύνετο, γαυρούμενος ἐπὶ δυναστείᾳ καὶ τῇ τῶν συμπαραομαρτούντων αὐτῷ κλειζόμενος δόξῃ. αὐτῇ δὲ ἡ ἀγούσα Ἑλένη πρώτη τῶν ἄλλων βασιλίδων ἦν. ἡ γὰρ δευτέρα σύμβιος τοῦ πατρὸς αὐτῆς Ῥωμανοῦ Θεοδώρα τελευτήσασα ἦν, ἡ δὲ Σοφία, ἡ τοῦ Χριστοφόρου ἐκτίνον τελευτήσαστος, κατηνέχθη τῆς βασιλείας.* 2) S. Epiphanii Magni Agri abbatis sororem Cangius ex Constant. de admin. Imperio, vocat in Famil. Byzant. p. 141. Sed errat. Constantinus enim l. c. cap. 22. Theophanem, cuius historia temporum ordine digesta exstat, μητρόθεον suum appellat. Cum vero is, Leone Armeno imperante, diem suum obierit, vox μητρόθεος per *magnum avunculum*, seu *matris avunculum* reddenda est. v. Bauduri Animadv. ad Const. p. 58. Cedrenus eam *Καρβωνώψιγαν*, Constant. τῆς *Καρβωνώψιγας* dicit. Sed audiamus Euty- chium, lepidam nobis fabulam de quartis nuptiis Leonis narrantem: *Porro, cum Leoni, Imp. Romano, mortua esset uxor, nulla relicta prole, aliam ille uxorem ducere voluit: at prohibuit ipsum Nicolaus patriarcha Constantinopolitanus, dicens: Non est tibi licitum, uxorem ducere, siquidem Anagnostes es, et precibus sacerdotum consecratus, quod si uxorem duxeris, non licet tibi ad altare acceders.* Annales Alexandr. T. II. p. 454. Eadem fere habet Elmacinus Hist. Sarac. p. 150.

DE VITA ET REBUS GESTIS CONSTANTINI. XLIII

archa Thomam sacerdotem, qui eos ritu antiquo ad aram deduxerat, loco movit, Imperatorem sacris prohibuit, Zoëa nimis asperè, tanquam pellicem, tractavit 1). Id Leo gravissime ferens, cum nec minis, nec blanditiis, ut interdictum dissolveretur, impetraret, Nicolaum munere in perpetuum privavit 2); suffecto Euthymio, qui ut lenis et facilis indole erat, Imperatorem ad sacra admisit quidem, sed legi, quam de quartis nuptiis laturus erat, intercessit 3). Inter haec a pontifice Romano, Sergio, legati venere: qui legitimum ratumque coniugium censuerunt, Nicolaum, ut Photio faventem, acriter insectati, a qua suspicione epistola, quae hodie superest, se purgavit 4). Nec ita tamen animi in pristinam concordiam reducti: quin potius alii ex sacro ordine Euthymio, alii Nicolao addicti, magna odia cum crudelissimo dissidio concepere 5). Extincto paulo post Leone, Alexander, pulso Euthymio, et ignominii omnibus appetito, Nicolaum pristinae dignitati, unde deiectus erat, restituit 6). Euthymius mox fato in exilio functus est. Is tum pugnacissime suam senten-

- 1) Contin. Theoph. in Leone p. 225. D. Simeon Logoth. p. 466. D. Leo Gramm. p. 483. 2) Autor argumenti Tomo Unionis praefixi apud Leunclav. Iur. Graeco-Rom. T. I. p. 104: Ὁ δὲ βασιλεὺς συνετὸς ὢν, καὶ ὄθεν ἀνεφύη τὸ ἀσύμφωνον τῶν ἀρχιερέων οὐκ ἀγνοῶν, μεθίστησιν τὸν πατριάρχην Νικόλαον καὶ ἔξορίζει τῆς ἐκκλησίας, ὡς ψεύστην, καὶ πολλάκις μὲν ὄχλοις διαβεβαίουσιν, καὶ υποσχόμενον, δοῦναι τῷ βασιλεῖ τὴν τοῦ ἐπιτιμίου συμπάθειαν, τοσαυτάκις δὲ μεταμελόμενον καὶ ἀναβαλλόμενον ἐπίτηδες. Pagius, coniectura ductus, Nicolaum iam a Leone, morti proximo, non ab Alexandro fratre, quod Byzantini uno ore tradunt, pristinae dignitati esse restitutum, arbitratur, ad annum 911. IV. Idem diserte Elmaccinus in hist. Sarac. p. 196. testatur. 3) Leo Grammat. p. 454. cet. Nugas Cedrenus agit, dum Imperatorem lege sancire voluisse, narrat, ut viro tres quatuorve uxores una in matrimonio habere liceret, p. 602. Nisi forte corrupta apud eum verba sunt, et pro κατὰ ταῦτόν, simul, legendum: κατ' αὐτόν, sua aetate. 4) Baronius ad an. 912. epistolam Nicolai ad Pontificem Romanum edidit, e cuius initio apparet, legatos a Sergio an. 906. quo Zoë Augusta appellata, eaque contentio maxime ferret, venisse. Cuius rei vestigia etiam apud Eutyeb. in Annalibus p. 484. occurrunt. 5) Tangit haec dissidia Autor Praef. T. Union. Ἦσαν πολλοὶ τῶν ἀρχιερέων οἱ μὴ συνελθόντες τῇ τοῦ πατριάρχου οἰκονομίᾳ, καὶ μᾶλλον οἱ τοῦ μέρους τοῦ ἐκβληθέντος Νικόλαου. 6) Cont. Theoph. p. 233. alii. Ceterum Leo Allatius Euthymium, annuente pontifice, patriarcham dictum, idque Graecos Romanae sedis dignitati tribuisse, scribit. De Eccles. Or. et Occid. perpet. cons. p. 604. Sed id nullo certo autore proditur; quin potius Nicolaus epistola citata, a legatis Romanis suam potestatem imminutam esse queritur.

tiam defendere, Leonem verborum contumelia, etiam mortuum, insequi, nihil denique, quod prae fracti ac pertinacis hominis est, omittere ¹⁾. Itaque Constantinus A. DCCCCXX. conventum sacerdotibus Constantinopolin indixit, ut consulerent paternae existimationi, quartasque nuptias lege abolerent: seu rei indignitate, seu, quo magis inclinatus animus, patriarchae artibus commotus ²⁾. Exstat edictum, communiter compositum, in hanc fere sententiam: *Christum generis humani servatorem, concordiam et quietem publicam praeceptis et exemplo commendasse, eam vitio mortalium turbatam, natasque vel de matrimonio caste et legitime in eundo acres gravesque contentiones. Quas ut componerent, pacemque sacro coetui redderent, statuere se, quartas nuptias omnino prohibendas, tertias certis conditionibus celebrandas esse. Ad annum scilicet aetatis quadragesimum proVectis nondum suscepta sobole permitti, ceteris, qui iam parentes facti essent, non licere. Triginta annos natis, uxore altera sine liberis exstincta, quadrien-*
L. XVIII *nium a sacra coena abstinendum, ut effusam in tantam intemperantiam libidinem expiarent: si quis sacerdotum admiserit, munere privandum. Ceterum, qui ad matrimonium cogitationes converterent, ne quid flagitiose et impure committeretur, curare debere.* Haec latae tum legis sententia fuit, quam, ut rata firmaque esset, in concione populi quotannis recitatum ³⁾, eumque morem a Basilio et Constantino, Caesaribus, Constantini nepotibus, servatum esse ⁴⁾, accepi. Sic publica tranquillitas tandem restituta,

- 1) Praefat. Tomi Union. 2) Indict. VIII, Mense Iulio. Sic enim Theophan. Contin. p. 746. *Ἡ τῆς ἐκκλησίας παρὰ Ῥωμανοῦ γέγονεν ἔνωσις, ἀπάντων ἐνωθέντων μητροπολιτῶν τε καὶ κληρικῶν, τῶν ἀπὸ Νικολάου τοῦ πατριάρχου καὶ Εὐθυμίου διεσχιζομένων.* Scripserat Nicolaus ad Ioannem Pontificem, mitteret legatos, qui nuptias quartas illegitimas, nec Leonis exemplo confirmatas esse, edicerent. Quorum licet nulla nec apud autores Byzantarum rerum, nec in Tomo Unionis mentio fiat, certum tamen est, Theophylactum et Carum pontificis nomine Constantinopolin venisse, inde in Bulgariam ad Simeonem discessuros. V. Nicolai epistola apud Baron. ad an. 917. IV. 3) Matthaeus Monachus in Quaest. Matrimon. Iuris Graeco-Rom. T. I. L. VIII. p. 497. *Ὅς καὶ τόμος κατὰ τὸν Ἰούλιον μῆνα ἐτησίως ἐπ' ἀμβωνος ἀναγιγνώσκειται.* Is tomus mense Iulio quotannis in suggestu legitur. Eo tempore pompa solennis et processio in aedem Irenae et S. Sophiae instituebatur. Constant. in Cerim. Aul. Byz. MS. f. 87. a. 4) Scholion Tomo Unionis additum apud Leunclav. p. 108. *Νῦν δὲ -- πρὸ ἐννεμήκοντα χρόνων ἔνεκεν τῆς προδηλωθείσης αἰτίας καὶ ἀφορμῆς ἀποδράγαντας ἱερεῖς καὶ μονάχους, ἡ παγγήλιος Βασιλεία τῶν Θεοσεφῶν Βασιλέων ἡμῶν Βασιλείου καὶ Κωνσταντίνου συγγῆψε καὶ συγγῆωσε.* E quibus

nisi quod Euthymii nomen, a Polyucto patriarcha, non multo post, sacris diptychis adscriptum esse, plurimi indignarentur ¹⁾).

V. Post annos admodum quindecim, quam primum imperium adorti erant, Bulgari rursus pacem exuere, seu ad-suetudine gentis, quae secunda adversus circumiectas nationes bella hactenus exercuerat, seu quod claustra maris ac terrae levi praesidio adversus validissimos exercitus septa essent. An. 929. Tum praetorianae cohortes arma subito ceperunt, infausto eventu, cum acrius, quam constantius, praelium inirent. Classe etiam vindicare maria visum, quae, dum imperitia, aut dispersa est, aut in fugam coniecta. Au-xerunt terrorem agrestes, cum portis urbis incidentes, Pegarum et Theodoraë palatia, Stenumque, hostili igne accensa, procul fumare nuntiarent. Pericula ultima audere et experiri tandem iussus est Sacticius, quem, palantes copias non in-strenue aggressum, uno vulnere barbari in mortem affecere. Cuius gesta multi cum attigerint, in eo consentiunt, magna in ipso virtutis, magna belli decora fuisse, quibus rem publicam in paucis sustinisset. Inter haec rex Bulgarorum, et ducis et gregarii militis officia obiens, Adrianopolin cum exercitu movit, corona circumdatam, postquam annona defecerat, cepit, captivo duci, quicquid tormentorum reperiri potuit, adhiberi iussit. Inde victoria haud segniter usus, Thracia et Macedonia ferro igneque vastata, sedem imperii et caput, Byzantium petiit; at castris positis, versa ad pacem cogitatione, ut sibi cum Romano colloqui liceret, oravit ²⁾. Admiratio subiit utriusque exercitus militem, cum hinc ferociam Bulgari, inde non infractam Imperatoris mentem cerne-ret, ut qui tantae dignitatem maiestatis, raro ea tempe-state, et ex vetere memoria exemplo, ore totoque habitu proderet; iam tum praesagiens animo, fore, ut pax affinitatibus connubiorum firmaretur. Aliquot annis post, Simeon Bulgarus, morbo extinctus, Petro filio regnum testamento relinquit ³⁾, qui, licet iam exercitum in Graecos armasset, cum

verbis etiam hoc colligitur, turbas inter Euthymianos et Nicolaitas nondum hac aetate compositas, aut novas potius de quartis nuptiis ortas esse. Quod praeterea Cedrenus testatur, magnamque Nicolai Chrysopergii in stabilienda concordia curam fuisse, prodit p. 702. B. Ceterum in matrimoniis ineundis nulla gens Graeca religiosior fuit, ut ex Matthaei Monachi Quaest. matrim. apparet, et illustri exemplo probat Cedrenus p. 649.

¹⁾ A Vita S. Polyucti e Graecis Scriptoribus collecta Act. SS. Febr. T. I. p. 707. ²⁾ Leo Grammat. p. 498. Contin. Theophan. p. 248. Simeon Logoth. p. 483. ceteri. Meminit etiam Theodos. Kioviens. ad an. 929. Sigebert. ad an. 926. ³⁾ Quem

Turci, Servii, Chrobati, validae nationes, sibi imminerent, summaque praeterea caritas annonae incideret, legatos de pace instauranda, ad Romanum misit, utque Maria, Christophori Caesaris filia, in manus sibi conveniret, rogavit. A. 942. Tum spes obiecta est Christophoro secundi a patre loci, Porphyrogenito quicquid ex avita maiestate supererat ademtum¹⁾. Haec domi fere ea aetate gesta sunt. Paulo antea Melitene, vetus ac nobilis ad Euphratem urbs, Armeniae secundae a Iustiniano adsignata, recepta est²⁾. Diu subiectam Saracenis Constantinus Copronymus olim occupaverat, in obsequio tenere non potuerat³⁾. Ioannes Curcuas, praefectus militum, qui per Syriam stativa habebant, obsidione longa et difficili einctam, in ditionem redegit, et postea civium auxilio finitimis gentibus attritis, praedam insignem, captivos, bellicue confecti famam domum reportavit. Urbem et quicquid finitimi agri est, in provinciam, quam *Curatoriam* vocarunt, Imperator descripsit⁴⁾.

VI. Sub idem fere tempus bella plurima fines imperii terruerunt. Nam et Scythae, Strymone superato, Nicopolin, validam urbem, Augusti victoria nobilem, occuparunt, et Turci, qui et Ugri⁵⁾, a septentrione Thraciam, Byzanti-

ex altera uxore susceperat, Michaële, primo loco nato, ritu monachorum tonsio. Simeon. Logoth. p. 46.

- 1) Bulgari scilicet id Rege genteque sua indignum iudicantes, quod in solennibus populi acclamationibus, Constantino primum, deinde Christophoro honos haberetur, facile a Romano, ut mutatio prisci moris fieret, impetrarunt. 2) *Ἐπίσημον καὶ ἐξάρχοντον, καὶ πάνυ δυνάτον καὶ δυνατόν κάστρον τῆς Συρίας* vocat Theoph. Contin. p. 257. Conf. Pagius ad an. 927. VIII. Notus est Acacius Malatiensis episcopus, Nestorianis contentionibus quinto seculo implicitus. 3) Zonar. Annal. T. II. p. 108. Cedrenus p. 463. 4) Leo Grammat. p. 504. Contin. Theoph. p. 258. Dicta est *Curatoria* a *Curatore*, qui tributa, per eam provinciam collecta, aerario principis, quod et ipsum *Κουρατωρία* vocatur, inferebat. Hoc ex Simeone Logotheta p. 487. colligo: *Μελιτηνήν Κουρατωρείαν ἐποίησε ὁ Βασιλεὺς, καὶ πολλὰς χιλιάδας χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ ἐπέειδεν λαμβάνει ἐτησίως*. Cangius in Glossar. h. v. Annae Comnenae locum Alexiad. L. VII. p. 205. corrigit, et pro *Μιτυλήνης*, *Μελιτηνῆς* rescribit, in quo ipsum ratio fugit. Refert Augusta, Tzacham, classi praefectum, occupatis Clazomenis, in Phocensem agrum solvisse, cumque diu in obsidione Methymnae haesisset, Mitylenensem regionem in ditionem redegisset. Unde, qui locorum situm et circumscriptiorem norunt, facile intelligent, eam de Mitylene, vetere ac nobili urbe, loqui, cuius nomen universae insulae postea tributum videtur. 5) Indict. VII. m. Aprilii, seu A. C. 934. Turcos fere vocant scriptores, qui hodie Hungari sunt. Zonar. p. 176. D. *Τούρκοι οἱ περὶ τὸν Ἰστρον, οἱ καὶ Οὐγγαροὶ καλοῦνται*. Idem p. 255. de Turcis, regni Saracenicici eversoribus, scribit, eos

um usque, incurсарunt: hos Theophanes patricius prosperis praeliis subegit, et captivos, quorum ingens numerus erat, recepit. Pace cum his composita, Russi, quae tum natio, terror Graeci nominis mari praepollebat, direpta minori Asia, cum decem navium millibus mare obsederunt ¹⁾. Nunquam in accolae gravius saevitum, praecipue sacerdotes gravissimis L. XIX supplicii affecti sunt, nec a sacris aedibus hostes ignem abstinerunt. Distractae scilicet erant imperii vires, quod naves aut contra Saracenos missae erant, aut insulas tuebantur. Praeerat Russorum classi Igor, seu Ingor ²⁾ (quod admonere, ne quis virorum immutationem putet, quae nomen est) princeps gentis, nulli virtute secundus, et victoriis plurimis superbus. Non diu tamen hostes, cum ventum ad manus esset, Theophanis impetum sustinere: certe ex navibus paucae servatae, pars maxima aut mersa aequore, aut Graeco igne combusta est. Fugientibus Ioannes Curcuas cum orientis copiis supervenit, et horribili clade affectos delevit. Re feliciter gesta, Theophanes princeps cubiculi dictus, Ioannes Curcuas, qui duobus et viginti annis rem publicam consilio et armis sustentarat, et, ut erat magnis ausis promptus, mille ceperat oppida, prolatis ad Euphratem et Tigrim imperii finibus, invidia oppressus est ³⁾. Russi a caede et ferro animum sumere, et ignominiae impatientes, collecto e Varegis ⁴⁾, Slavis, Polonis, milite et instructa classe, rursus Graeciam

septentrionalem plagam ad Caucasum montem incoluisse. Multa de iis Constantinus libro de administrand. Imp. variis locis observat.

- 1) Anno 941, seu, ut Byzantini computant, Indict. XIV. Leo Grammat. 506. Anon. Combefis. pag. 262. Simeon Logoth. pag. 490. ubi Russos *Dromitas* vocat, *ἐκ γένους τῶν Ἀρῶν ὄντας*. Tum enim Germania unversa Francia dicebatur, ut in notis ad Constant. de Cerimon. Aulae Byzant. ostendam. Huc etiam Luitprandus pertinet, V. 6. *Gens quaedam est sub Aquilonis parte constituta, quam a qualitate corporis Graeci vocant Russos, nos a positione loci vocamus Nordmannos*. Nicetas, a Cangio ad Zonaram p. 99. adductus, eos *τῶν Σκυθῶν ἔθνος* vocat. Classem ad millia quindecim paraverant. Zonar. p. 191., meminit etiam Siebert. ad an. 936. 2) V. Theoph. Sigfr. Bayeri Dissert. de Varegis in Comment. Petropolit. T. IV. p. 293. 3) Vitam Io. Curcuas et res bello egregie gestas octo libris Manuel Protospatharius exposuit, quod opus dudum periit. Theoph. Contin. p. 265. Conf. Cangius Famil. Byzant. p. 153. 4) Bayerus l. c. Gerhardus Frid. Mullerus, cui multum debet antiqua Russorum historia, nomen gentis a vocabulo *Varech*, *marinus*, ducit, idque omnibus, qui piraticam exercebant, commune fuisse coniicit, in Collect. ad Histor. Russor. p. 4. Theodos. Kioviens. ad an. 860. eos, mari traiecto, Slavis, Meranis, Crivitzis, qui communi nomine Russi appellantur, tributa imperasse refert.

tentarunt, Anno 944 missis quoque in Patzinacas concitoribus belli ¹⁾. Quo nuncio perterritus Imperator, tributum hosti pendere cogitur ²⁾. At anno proximo foedus cum Igore, cuius sententia in hunc modum fuit, paciscitur: commercia terra marique libera utrique populo esse debere; Chersonesum Tauricam nolle se armis invadere, nec Bulgaros contra incolas excitare, in re trepida, Imperatori auxilia se missuros esse, Russi sponderunt; de capitis etiam damnatis, deque transfugis et latronibus statutum. Turci, cum iterum res Graecas lacerassent, a Theophane persuasi, datis obsidibus, inducias in quinque annos pacti sunt: longinquam enim militiam Graeci aspernabantur ³⁾.

VII. Mesopotamiae componendae Theophilus, Ioannis Zimiscae, qui postea Imperator salutatus est, avus, deligitur, ut Saracenos, late ea loca habitantes, in obsequio contineret ⁴⁾. Caput regionis, Edessa, nobilissima urbs, et munitis obiecti amnis, murisque firmata, diu obsidionem toleravit, qua tandem soluta est, servatoris imagine, linteo impressa. Hanc Abgarum Regem, morbo difficili ac diuturno decumbentem, cum se praesenti Servatoris auxilio, per litteras commendasset, accepisse, ferunt et desperata iam salute, subito convaluisse, mox attonitum rei miraculo, ad Christianam professionem esse adductum ⁵⁾. Alii, ut difficile est, tam antiquam rem subtiliter exequi, Servatorem, in oliveto tristitia immensa confectum, Thaddaeo sudarium, quo faciem absteraserat, ad Abgarum principem perferendum tradidisse memorant, edito oraculo, urbem, quae sacrum pignus rite servaret, perpetuo invictam fore ⁶⁾. Haec, mira quanquam, fidem ex eo traxerunt, quod Cosroes Persa, cum in obsidione urbis haereret, eius contactu (dedicatum enim erat in veteris staturae fundamento) gravissimo morbo liberatus sit, et lustrali aqua se et familiam omnem ablui iusserit ⁷⁾. Hinc imaginem

1) Theodos. Kioviens. an. 944.; silent enim hanc novam irruptionem Byzantini scriptores. 2) Idem an. 945. 3) Contin. Theoph. p. 267., ceteri. Theodos. Kio. an. 943. 4) Contin. Theoph. p. 265. 278. Leo Grammat. p. 508. 5) Nigra scilicet lepra graviter laborabat Abgarus, inde Uchomo, niger, cognominatus, ut Bayerus in Hist. Edessena p. 104. arbitratur; de genere enim morbi non convenit inter scriptores. Multi de mutuis Abgari et Christi epistolis scripsere, praecipue Grabius Spicil. PP. T. I. init. 6) Constantin. de Christi imagine Edessena p. 83.; quae exstat in Manipulo Rer. Constant. Adde Combesisio notata p. 105. 7) Evagrius Lib. IV. c. 27., ubi Cosroem propterea exercitum urbi admovisse scribit, ut, quae de imagine vulgo tradebantur, mendacii argueret. Paulo aliter Constantin. p. 91. narrat.

Romanus Imperator, cui indignum videbatur, haec sacra tam impuris manibus contrectari, saepe expetitam, non obtinuit, licet ducentis Saracenis, quos captivos tenebat, et XII. millibus aeris signati, oblatis. Tandem eam praefectus urbis, ut a suis finibus Graecos arceret, concessit, pactus, ut Edessam et conterminos agros, nunquam bello in posterum vexarent¹⁾. Sic Byzantium deportata, in Blachernis primum, post in aede Phari, reposita est, procedentibus longo ordine Stephano et Constantino, Romani filiis, Porphyrogenito, et Senatu, cum cereis, et evangeliorum volumine, ut tum consuetudo erat in publicis supplicationibus. Incessit deinde religio, quonam in templo sacra effigies collocanda foret? postremo in S. Sophiae illata, rituque sollenni culta fuit²⁾. Exstat Constantini Porphyrogeniti de Edesseno sudario, elegans oratio, anno proximo, ut videtur, in populi concione habita, quam iunioris Constantini esse, Aloysius Lippomannus et Caesar Baronius esse arbitrantur; eo praecipue argumento moti, quod aliud dicendi genus in libris de administrando Imperio, vita Basilii, ceteris, appareat³⁾. Damus hoc Caesari Baronio, sermonem Imperatoris humilem in illis et plerumque vulgarem esse; sed sublimiori stylo formanda erat oratio, quae tam sacras reliquias digne celebraret.

VIII. Sextus iam et vigesimus agebatur annus, ex quo Romanus imperium pro arbitrio tenebat, adeo imminuta Porphyrogeniti potestate, ut experti publicae curae et consilii, praeter Augusti nomen, nihil omnino relictum esset. Qui ad ultimum pertaesus longioris otii, quod studia doctrinae, quibus animum imbuerat, hactenus unice leniverant⁴⁾, de recu-L. XX

- 1) Charam scilicet, Saroten et Samosatam, Edesseno praefecto, quem Emirum vocant, subiectas, Constantin. pag. 94; adde Contin. Theoph. l. c. rel. Hoc pactum aurea bulla Imperator confirmavit. 2) Hanc pompam Constantin. pag. 98. sqq. ordine describit. Adde Contin. Theoph. pag. 268. Quae fuerit sacrae imagini reverentia exhibita, apparet e Gregor. Monach. pag. 505., ubi hoc praecipue telo in eversores simulacrorum, Leonis Armeni aetate turbas commoventes, utitur. 3) V. Combefisio notata p. 100. Manipuli Originum CSP. et expende verba, quae in fine orationis occurrunt: *ὁ θεῶν δμοιωμα τοῦ ἀπαράλλακτου πατρὸς, φροῦρει ἀεὶ τὸν εὐσεβῆς καὶ πρῶτος ἡμῶν βασιλεύοντα, καὶ τὴν τῆς ἀποδημίας ἀνδμνησιν λαμπρῶς ἐορτάζοντα, ὃν τῇ παρουσίᾳ σου ἐπὶ τὸν παντοφρον καὶ πατρῶον θρόνον ἀνύψωσας.* Adde Lambec. Comment. de Bibl. Vindob. L. VIII. p. 196. et Pagium ad an. 944. n. V. 4) *Constantinus itaque Porphyrogenitus tum orationi, tum lectionibus vacans, totum se Domino commendabat, opere manuum victum quaeritans: sane τὴν ζωγραφίαν, id est, picturam, perpulchre exercebat.* Luitprand. L. III. c. 9. Haec ad verbum in suo Chronico repetit Sigebertus p. 255. Idem *Constantinus Porphyr. Vol. I.*

perando regno consilia volvit. Quod cum variis artibus tentasset, tutissimum visum est, Stephanum et Constantinum, Romani filios, cupiditate regnandi accendere. Dudum illi paterno odio ardebant, quod Romanus, testamento scripto, principem locum Porphyrogenito tribuerat: Stephanus praecipue, quem solum iam proclivem facile Basilius, particeps consilii, permovit. Is olim honestum ordinem duxerat, vir callidus, et in animo Stephani validus, quem, opportunitate data, admonuit: imperium aegre a decrepito sene sustineri, viribus animisque opus esse, ne Ugri, ne Bulgari, ne Saraceni aliquid novarum rerum molirentur, solum Stephanum tantae molis parem esse: videret, ne tam praeclara indoles, tot ornamenta virtutum, inertia obscurarentur. Adiutorem Porphyrogenitum fore, cui nihil antiquius sit, quam cum regnare, qui ad hanc spem genitus esset ¹⁾). Itaque Romanus comprehensus, in Proten insulam relegatur et monachorum ritu tondetur: summa imperii ad filios et Porphyrogenitum delata, statim apparuit, arduum, eodem loco potentiam et concordiam esse, cum id ageret Stephanus, ut solus ea dignitate potiretur. Interea Constantinum Helena Augusta, ut tam nefarios ausus comprimeret, excitat, qui eos, specie amicitiae, epulis adhibitos, post quadraginta dierum imperium, in exilium pellit. Id Stephanus XIX. annos magno animo in Lesbo insula tulit, Constantinus, duobus annis post, ad maiora, et magis praecipitia conversus, cum Byzantium repeteret, a custodibus est interemptus ²⁾). Sic tandem solus rerum potitus est Porphyrogenitus, cui insidiae a plurimis paratae sunt. Nam et Theophanes, princeps Cubiculariorum, Romanum, et Gregorius Macedo, allectis in societatem claris et illustribus viris, Stephanum imperio iterum admovere ausi sunt: in utrumque, detecta perfidia, graviter est animadversum. Post haec Con-

ex Graecis Theophanis Continuat. p. 280. et Zonaras p. 195. testantur.

- 1) Cedrenus pag. 633. Vetustiores tamen, ne res vituperio Constantino esset, filiorum hoc scelus fuisse, perhibent, et inscio ipso Romanum regno pulsum. V. Simeon Logotheta pag. 493. ceteri, cum quibus Luitprandus L. V. c. 9. consentit, nimiamque in filios severitatem exitio fuisse Romano, testatur.
- 2) In monasterium Romani filii detrusi sunt, quod timeandum Constantino erat, ne se aliquando summa dignitate privarent: sic Theoph. Contin. p. 271. Zonaras p. 195. alii. Luitprandus contra aulor est, Constantinum, cum certis iudiciis cognovisset, sibi ab ipsis insidias parari, eorum consilia praeveruisse, utque philosophatum mitterentur, iussisse. Philosophiae enim nomine sacra monachorum studia passim ab eius aetate, et vetustioribus scriptoribus memorantur. V. Cotelieri monumenta T. I. p. 181. 187.

DE VITA ET REBUS GESTIS CONSTANTINI. LI

stantinus Romanum filium, corona imposita, in partem curarum vocavit, ut eum temperius et sibi et posteritati conformaret ¹⁾.

IX. Una tum Imperatori cura erat, ut regnum a maioribus relictum, avitis patriisque virtutibus regeret, nec extrema a barbaris dehonestarentur. Cappadociam enim et nobilissimam minoris Asiae oppida Saraceni, Tarsum incolentes; vastarant, praeda immensa et captivis plurimis abductis, quos pactis induciis Imperator recepit ²⁾. Interiecto tempore, cum, nova classe instructa, Graeca littora obsiderent, Basilius secundo praelio eos prostravit, de ducibus captivis Constantinus triumphum prisco more egit ³⁾. Nec minora belli decora Leonis et Nicephori, Phocae Bardae, supremi ducis exercitus, filiorum, fuere. Qui, cum pater, annis morbisque gravis, hosti tam feroci, tam callido, impar esset, belli discrimen subiere, et domito Chalebi praefecto, urbem triumphantes intrarunt ⁴⁾. Victoriae fructus urbs Samosata fuit, a Basilio in ditionem redacta. Eodem tempore, re feliciter in Africa gesta, ex Aegypto et Persia legati, renovare dextras, ut nova foedera componere cupientes, venere, quod sibi magnificum, ut erat, Imperator duxit ⁵⁾. Postea turbare fortuna coepit. E Creta enim insula, magna Saracenorum turba erumpens, navigia, quae Graeci validissima in mare deduxerant, aut mersit, aut cremavit: caussa calamitatis ducum negligentia et imperitia fuit. Nec amissa Constantinus Gongylas reparavit, quin potius in summum discrimen rem Graecorum traxit ⁶⁾. Postremo Nicephorus Phocas novam classem molitus, in Cretam solvit, fuis hostibus, arces munitissimas, in his Chandacem, tutissimum gentis praesidium, excidit, urbes, praefectis sub iugum missis, recepit, ut metuendum esset, ne tanto successu rerum elatus, regnum af-

1) Misere hic omnia turbat et confundit Elmacinus in Histor. Saracen. pag. 218. 2) Contin. Theophan. pag. 275. C.

3) Idem pag. 282. Eius triumphum splendorem Imperator in opere de Cerimoniis Byzant. descripsit fol. 206. b. sq. 4)

Avaritiam Bardae Phocae, supremi exercitus duels, in ultimam perniciem rem Graecorum traxisse, Cedrenus ait, p. 637., de quo silent Contin. Theophanis; Logothetes, ceteri, qui Nicephoro triumphalia ornamenta a Constantino decreta esse, tradiderunt. Cedrenus; ipsum Imperatorem de Chabdano et captivis Saracenis triumphum egisse, refert, quod verum, et in opere de Cerimon. f. 207. proditum est memoriae. Conf. Theoph. Contin. p. 288. 5) Contin. Theoph. p. 284. etiam Gallos ad Constantinum legatos et obsides misisse, idem prodit p. 283. Ab Italiae rege, Berengario, Luitpraudus Tichensis, orator, Constantinopolim profectus est. V. Lfb. VI. c. 1.

6) Zonaras p. 195. Cedrenus p. 640. Contin. Theoph. p. 297.

sectaret ¹⁾: quod tamen, sic volentibus fati, brevi consecutus est. Haec, quanquam plures per annos gesta, coniunxi, ne divisa taedio forte lectorem afficerent.

X. At in Thracia dispari eventu pugnatum est, Turcis, qui et Ungari, proximos per campos effusus, eo violentius, quod, distractis tum copiis, ducem strenuum sibi obviam iturum, non rebantur. Missus in hos Pothus Argyrus, Patricius, onustos praeda, eoque impeditiore agmine euntes, subito invasit, captivos et praedae partem recepit ²⁾. Paulo ante duo ex primoribus gentis, qui cum turba convenarum, aut in Graecia, aut in Bulgaris, forte consederant, pace in perpetuum cum Imperatore firmata, sacra Christiana, utque lustrali aqua expiarentur, postularunt. Gylas, Hierothei, quem patriarcha sacrorum per Turciam antistitem dixerat, praeceptis institutus, in fide permansit, pietate et ceteris virtutum ornamentis insignis: alter mox ad avitam superstitionem relapsus, cum expeditionem in Graecos et Germanos suscepisset, ab Ottone Imp. captus; poenam capite persolvit ³⁾. Ceterum eadem religio Russos inceserat; quibus olim a Basilio Macedone, L. XXI avo Constantinij, icto foedere, aditus ad sacros fontes, praesul ab Ignatio patriarcha, datus fuerat ⁴⁾. Elga, quam Graeci nonnulli Helenam vocant, Ingoris, hostis quondam Imperatoris, post amici et socii, vidua, stipata principibus gentis, Byzantium; ut in consortium sacrorum reciperetur, accessit. Splendide a Constantino excepta, et muneribus aucta est ⁵⁾; addit Theodosius Kioviensis, Imperatorem foeminae forma excellenti matrimonio iungi voluisse, sed tulisse responsum: non posse se uxorem eius esse, qui se inter lustralia sacra in filiam adoptasset ⁶⁾. Is rumor eorum temporum fuit, cui fidem adimit, quod in vivis esset Helena Augusta, et abhorrent a peregrinis connubiis Imperatores, ut ipse Constanti-

1) Contin. Theophan. in Romano Iunior. pag. 296. Lupus Protospatha in Chron. an. 961. 2) Simeon Logotheta p. 496. ceteri. 3) Zonar. p. 194. Bologuden vocat. Cedren. pag. 636, ubi pro Ioanne Francorum rege legendam: *Ottone*. Adde Inchoferi Hist. Eccles. Hungar. an. 958. 4) Constantin. Porphyrogen. in vita Basilii Maced. 211. Zonar. pag. 173. Fragmentum de Russorum conversione, a Bandurio in Animadv. ad Constantin. de Admin. Imp. p. 112. editum. Etiam Michaele imperante, sacris Christianorum initiati sunt nonnulli. Contin. Constant. Lib. IV. p. 120. quo Photius respicit in epistola encyclica p. 16. 5) Quod ipse memoriae prodidit L. II. de Cerimon. Aulae Byzant. fol. 201. a. sq. 6) An. 955. p. 96. Obiter notandus est Orbinus Ragusaecus, qui in Regno Slavov. p. 92. sq. Elgam, quam et Olgam, Rhegino Helenam, vocat, Ioanne Zimisce regnante Byzantii ad sacra Christiana accessisse scribit.

nus, inter cetera de servanda maiestate praecepta, filium, ne illa unquam expeteret, admonuerit¹⁾. Missi cum Elga sacerdotes, qui deformia simulacra, cultumque, penitus abolerent. An diu gens promissis steterit, incertum. Traditur fama, venisse interiecto tempore ad Ottonem Imp. a Rugis, seu Russis, oratores, qui doctrinae Christianae interpretes populo expeteret: facile annuisse Ottonem, et Adelbertum, aliosque, ablegasse, sed omnes a perfida gente aut caesos, aut ozani contumelia affectos esse, solum Adelbertum evasisse. Quae, licet a Reginone, autore non indiligenti, memorata²⁾, aliena a vero, aut confusas esse nationes dissitas ac diversas arbitrator. Cur enim non a Graecis potius, quam a Latinis, Russi sacerdotes postulassent? aut quis veterum auctorum illos Rugos appellavit? Hos loca inter Viadrum et Vistulam fluvi- os, ad sinum Codanum porrecta, coluisse accepimus: ad hos Adalbertus, is qui postea Magdeburgicus praesul fuit, ut superstitionem foedam et infamem extingueret, accessit. Neque me scriptorum, qui secuti Reginonem sunt³⁾, nec Ioannis Mabillonii, magni viri imprimis, Russos tanti sceleris co- arguentis, autoritas movet⁴⁾. Silent enim Graeci omnes, res multo leviores posteritati tradere adsueti; silet Theodosius, et Suentolaum, Elgae filium, et Iaropolcum, nepotem, a Christiano cultu abhorrentes, ad sacra maiorum transiisse, memorat⁵⁾. Vlodimirus ipse, quo nullum inter Russos illu- strius nomen est, cum a pontifice legati, religionis causa, venissent, Graecorum ceremonias recipere maluit, iunctus An- nae, Romani iunioris filiae, Ottoni Imperatori antea despon- satae, connubio.

XI. Inter haec Langobardorum, qui soli hactenus in occidente fidem et obsequium servarant, tributa Imperatori quotannis solverant⁶⁾, defectio nunciabatur. Dudum exarse-

1) De administr. Imper. cap. XIII. p.65. edit. Band. 2) Ad an. 959. p. 54. edit. Schard. 3) Compiler Chron. Magdeb. 4) V. Acta SS. Die 20 Iun. p. 32. et Pagijs an. 959. 5) Ad an. 955. et 987. 6) Constant. de Administr. Imper. c. 27. p. 82. ed. Bandur. *Μετὰ τὸ ἀνελθεῖν τὸ βασίλειον ἐν Κωνσταντινουπόλει διμερῶσθησαν ταῦτα πάντα εἰς ἀρχὰς δύο, ἕξ οὗ καὶ παρὰ τοῦ βασιλεύοντος ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπεστέλλοντο πατριῆσιοι δύο, καὶ ὁ μὲν εἰς πατριῆσιος ἐκράτει τὴν Σικελίαν καὶ τὴν Καλαβρίαν, καὶ τὴν Νεάπολιν, καὶ Ἀμαλφίαν, ὁ δὲ ἕτερος πατριῆσιος ἐκαθίστατο εἰς Βενεβενδόν, καὶ ἐκράτει τὴν Πανίαν, καὶ τὴν Κάπυαν, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα. Καὶ ἐτέλειον κατέτος τῷ βασιλεὶ τὰ νενομισμένα τῷ δημοσίῳ.* Occupata Langobardorum armis utraque provincia, eadem facies imperii, tributa eadem mansere. Hinc Nicophorus Imp. Capuanos et Beneventanos servos suos, agrorum sua themata, quae sibi nullo iure arrogassent ipsi, appellat. V. Luitprand. Legat. p. 144. 147.

rant intestinis odiis, et, divisa inter plures potentia, res in summum discrimen ambitione principum erat perducta. Praecipue Saraceni, ab eo tempore, quo primum suis sedibus exciti, classe in Italiam venerant, crebris incursionibus maritimam oram vexabant. Horum ut ferociam compesceret, (habebant enim in Gariliano monte arces, quas magna vis armata et incondita tuebatur,) Atenulphus, Capuae et Beneventi princeps, Landulphum filium, ut valida a Leone Imper. auxilia peteret, Byzantium misit ¹⁾. De exercitu in Italiam ducendo facile Imperator assensit, et Landulphum, Gregorium Neapolitanum, et Ioannem, Caietae ducem, patricia dignitate ornavit. Sed dum in re trepida segnius copias, classemque, instruit, Ataulfus moritur, principatus Landulpho et Atenulpho, filiis, defertur. Max ad ferendam opem Graeci advenere, cum quibus Ioannes pontifex, Gaimarius, Salernitanus princeps, Apuli et Calabri, suum militem, ad excindenda castellorum ardua, eduxerunt ²⁾. Saraceni, cum fame, comessu intercepto, premerentur, ignem arci subiecere, ac nihil tutum rati, in silvis et montium editis, praesidium quaesiverunt. Res eorum plane attritas novus ex Africa exercitus restituit, qui postquam Romae diu imminuerat, arcem in Gargano, Apuliae monte, munire coepit, unde vicino agro vastato, Beneventum, obsidione longa fatigatum, incendio delevit. Interea Apulia omnis et Calabria, in seditionem versa, Graecorum iugum deiecerat, quod proferendo dominatui opportunum ratus Landulphus, in Graecos duxit: sed auxilia, a Saracenis accersita, rebelles ad obsequium redire coegerunt ³⁾. Anno proximo in agris Asculanis memorabile praelium inter Landulphum et Ursileum, Graeci exercitus ducem, commissum est, dubio primum eventu, post victi Graeci, Apulia et Calabria recepta est, quam, icto cum Gaimario foedere, Landulphus septem annis tenuit ⁴⁾. Inde continua cum Graecia

- 1) Idem Hist. Lib. II. c. 12. Theoph. Contia. p. 219. expeditionem Leonis in Langobardos memorat, eorumque ducem Egionem (f. Hugonem) vocat. 2) Lupus Protosp. in Chronico ad an. 916. *Exierunt Agareni de Gariliano et — explentur 40. anni, ex quo Agareni introierunt in Italiam.* Conf. Giannone Storia del Regno di Napoli T. I. L. VII. c. 4. 3) Luitprandus: *Rex Africanus, legatione Imperatoris accitus, innumerabiles raptibus copias in Calabriam Apuliamque direxit, binasque has regiones Imperatoris dominatui potentissime subdidit.* 4) Lupus Protospatha an. 921. *Intervit Ursileo stratigo in praelio de Asculo, mense Aprilis, et apprehendit Pandulphum Apuleo (leg. Landulphus Apuliam).* Meminit expeditionis Romani in Langobardos Constantia. L. de Cerimon. Aul. Byz. MS. fol. 322. 29.

certamina, quos omnem Campaniae partem, quae Vulturno adiacet, sub imperium redegit, Baronius prodit: at ea Beneventanis perpetuo subiecta fuit, nec tum armis tentata videtur¹⁾. Constantinus, cum Neapolitani rursus fidem exuisent, Marianum patricium, ut, conducto per Thraciam et L. XXII Macedoniam milite, perfidiam ulcisceretur, iussit: is caput gentis aggressus, cives, ut pacem ab Imperatore peterent, coegit. Horum exemplum Langobardi, Calabri, Apuli, Saraceni, qui tum inferiorem Italiae oram tenebant, secuti feruntur²⁾. Ab eo tempore Constantinus et Nicephorus, has maximi imperii reliquias tueri, frustra annisi sunt, quippe quas Normannis virtus sua et fortuna belli reservarat.

XII. His editis operibus, Imperatori venenum a Romano filio paratur³⁾, cuius atrox ingenium, super cupidinem potentiae, Helena mater incendebat; evasit tamen, forte quod veneno temperamentum inerat, ne statim saeviret. Mox ad monachos profectus est, qui in Olympo monte procul negotiis vitam agebant, tanta omnes pietatis et religionis fama, ut Romanus Lecapenus annua ipsis stipendia persolverit⁴⁾. Percrebuerat rumor, Imperatorem cum Theodoro Cyziceno, quo praetextu Polyuctus patriarcha, dudum ob ingenium et mores invisus, tollendus esset, deliberasse⁵⁾. Inde Byzantium reversus, mortalitatem explevit, seu corporis infirmitate, seu, quod plurimi suspicabantur, veneno iterum pctitus. Vixit annos LIV., ex quibus XXVI. cum socero Romano, XV. solus, regnavit⁶⁾. Senatus in funere ornando, et in memoria

1) Conf. Peregrinus Castigat. ad Caraccioli Chronologos p. 47. edit. Carus, ubi varia edicta, in quibus anni imperii Romani Lecapeni et Constantini, una cum Landulfi annis computantur, ex tabulariis ecclesiae Campanae profert. Praeterea in diplomate Constantini et Romani, Indict. XV., Christi 942. edito, agri Capuanae ecclesiae subiecti *ab omni ditione, angaria publica et tributis*, quae Patriciis et Strategis Graecorum solvenda erant, liberantur. Idem ex plurimis litteris, in Chronico Vulturensi p. 417. 418. 425. 431. 449. adductis, apparet. 2) Lupus Protospatha ad an. 955. *Descendit Marianus Patricius in Apuliam*. Cont. Theoph. p. 283. 3) Zonaras p. 195. D. Cedrenus p. 641. Glycas p. 303, quod Simeon Logotheta et Georgius Monachus silentio praetereunt, Theophanis continuatorem, cui haec, etiamsi vera essent, tradere periculosum erat, secuti. 4) Contin. Theoph. in Romano p. 259. 5) Zonaras p. 196. Cedrenus 641. Glycas p. 303. 6) Sic Theoph. Contin. p. 292. obiit mensis Novembris die XV. Indict. III. anno a m. c. 6469. Simeon Logotheta annos eius eodem modo numerat, sed Indict. VI. a. 6456. decessisse scribit; die IX. Novembris, Indict. III. a. 6468. Cedrenus. Lupus Protospatha; *ann. 960. Indict. III. obiit Constantinus Imper. qui regnavit an. 47. et surrexit Roma-*

honoranda, magnum studium fuit; illatus autem est maiorum sepulcro in templo SS. Apostolis dicato ¹⁾. Fuerunt in eo praeclara virtutis et pietatis ornamenta, Dei et sacrorum reverentia summa ²⁾. Multa publice opera struxit, in quibus Apostolorum aedes a fundamentis inchoata, et S. Sophiae augustissimum templum magnifice instauratum, memorantur. Balneum in Marinae aedibus, ingens opus, nec inferius Romanis, renovavit: senectute morbisque confectis domos amplissimas, ubi publico sumtu alerentur, concessit: palatium amplificavit ³⁾: obeliscum veterem, ex Aegypto advectum, in Circo posuit, manentque eius rei monumenta, sculpta saxis, et aere prisco ⁴⁾. Muros Nicaenos, a Saracenis eversos, collata ex

nus, filius eius. Sic etiam Anonymus Barensis, ad quem haec diserit Camillus Peregrinus: Noster Cedrenus sequitur, qui coronationem Constantini aetate septennis factam perhibet post patris Alexandri, natum post patris Leonis obitum, eam ad annum retulit 913. sibi que nunc constans mortuum illum dicit 960. inchoato a Septembri communis anni 959. (sic etiam dicendum de coronatione eius anno 913.) Quippe obiit Constantinus, ut ipse notat, Indict. III. et ut notat Cedrenus, die IX. Novembris, scilicet desinente iam dicto communi anno 959, quo plane calculo uti hic noster solet. Cedrenus vero, et post illum Zonaras, tradere videntur, Constantinum imperasse cum patre, patruo et matre annos 13. nimirum usque ad 919, quoniam vixisse illum asserunt annos 54., annos scilicet vitae et imperii confundentes. Quae doctissimi viri sententia magis mihi probatur, quam illa Pagii, qui ultimum Constantini annum aerae vulgaris nongentesimum quinquagesimum octavum, indictionem primam, esse, contendit. Si enim natus ipse est anno 905., quinquagesimus quartus aetatis certe in annum 959. aut potius 960. ineuntem, secundum Graecorum computum, incidit, cum Novembri mense decesserit. Ceterum scriptores, Constantinum tredecim annos cum Leone regnasse, contententes, tempora non confundisse, sed ab eo anno, quo ab Euthymio patriarcha coronatus fuit, numerasse videntur.

- 1) Continuat. Theoph. p. 292. Banduri Imperium orientia. T. I. p. 121. 2) Eius enim aetate S. Gregorii reliquiae Nazianzo Constantinopolin traductae sunt. V. Graecus scriptor ex codice ducis Sabaudiae in Act. SS. ad d. 9. Maii editus p. 448. sqq. S. etiam Ioannis manus in palatium ritu solenni illata est. Acta SS. ad d. 29. Augusti. 3) Theoph. Contin. p. 280. 284. 4) Graecum carmen colosso inscriptum Bandurius Antiquitatum CSP. L. p. 181. edidit, ubi versum secundum et sequentem ita adduxit:

— — Κωνσταντίνος πῶν δεσπότης
Ὁδ' Ῥωμαῖός παῖς ἔδξα τῆς σηκτουχίας
Κρίττον νεουρογεί τῆς πάλαι θεωρίας.

Ita Bandurius. At Gyllius, qui de eodem in Topographia Urbis L. II. c. 12. multis agit, ita exhibet: Κωνσταντίνος δεσπότης ὁ Ῥωμαῖοῦ παῖς, ut dubium sit, annon obeliscus a

DE VITA ET REBUS GESTIS CONSTANTINI. LVII

aerario pecunia, refecit ¹⁾. Praecipua eius cura fuit, ne provinciae novis oneribus turbarentur, tanta iustitia, ut delatores, publico exitio repertos, urbe pelleret, tanta lenitas, ut novissima exempla meritis parceret ²⁾. Ceteros praeceminentes peritia legum splendidissimis muneribus admovit, artes militares, rem navalem, ac triremium fabricam, per otium ignotam, revocavit, scriptaque eius egregiam horum memoriam tradunt, quibus exposuit, quantum militum in armis, quantae sociorum vires, quibus artibus claustra imperii tuenda essent ³⁾. Doctorum hominum ingens aetate illa proventus fuit, e quibus Simeon Metaphrastes, iussu Constantini, sanctorum vitas descripsit ⁴⁾, Leontius Byzantinus ⁵⁾, et Genesisius ⁶⁾, et Theodorus Daphnopates ⁷⁾ suorum temporum historiam, scriptis libris, qui partim aetatem tulere, partim amissi sunt, composuerunt. Ceterum graves quidam et docti scriptores Constantinum saevitiae, ebrietatis et circa res publicas socordiae arguunt ⁸⁾: quae si iusta reprehensio est, videntur ea vitia aut raro prorupisse, aut maioribus virtutibus esse compensata.

Constantino potius, Romani iunioris filio, Porphyrogeniti nepote, in circo sit repositus.

- 1) Quod Cangius ex inscriptione muris Nicaenis refectis addita colligit, notis ad Zonar. 97. eversionem tamen hanc murorum Leonis Armeni aetate iam accidisse, arbitratur. 2) Theophanis Continuat. p. 278. C. 3) Videantur *Tactica*, liber de imperio administrando, edicta varia, de quibus alio loco exponam. 4) V. Allatii *Diatribae de Simeonibus* p. 25. sqq. Pagius in *Crit. Baron.* an. 913. Caveus in *Hist. Litterar.* cet. 5) Cuius *Chronographiam Libris IV.* Combessius inter *Scriptores post Theophanem*, omisso nomine auctoris, edidit. 6) Unicum, quantum constat, scriptoris huius exemplum bibliotheca academiae Lipsiensis, vetustis bonisque libris referta, servat. Non satis accurate olim descriptum est a Io. Andr. Bosio, negligentius apud Venetos excusum, ut in observationibus ad Constantinum aliquando ostendam. 7) V. Cave p. 551. scripsit praeter cetera vitam Theodori Studitae, quam inter *Anecdota Graeca* edere promisit Magnus Crusius, in *Dissertat. Epistolica* pag. 28. 8) Zonar. p. 193. Cedrenus p. 635.

L. XXIII E FABRICII BIBLIOTHECA GRAECA.

EXCEPŦUM E FABRICII BIBLIOTHECA GRAECA T. VI. P. 621. SQQ. DE CODICE
MANUSCRIPTO CONSTANTINIANI CERIMONIALIS, AUCTORE CORR. SACRAR.
VFFENBACHIO, CUM NOTIS FABRICII.

Codex forma est maiori, quam in Folio vocare solent, in membranas pergamenas easque firmiores, laeviores atque nitidiores, quam quibus postremis, ante Typographiae inventionem, temporibus utebantur, exaratus. Quanquam de eius aetate certo definire non ausim, illum tamen longe ante Urbis expugnationem in ipsa Graecia scriptum esse, existimo. Summa enim cura atque dexteritate confectus, ut sphalmata, quibus recentiores ex scribarum ignorantia atque oscitantia scatent, vel nulla vel exigua rarissime occurrant. Et licet eleganta scripturae tanta appareat, ac si integrum volumen non solum eadem manu, sed eodem calamo eademque die descriptum esset; Litterarum tamen character antiquior est et a nostro multum differt, atque ideo lectionem initio difficiliorem reddit, quae difficultas augetur per siglas vel litterarum compendia, et quod voces minus distinctae nullo plerumque interstitio sibi cohaereant. Quod equidem notam non contemnendam antiquitatis CL. Salmasius ¹⁾ asserit. Accentus adiecti illam nec tollunt nec minuunt, cum ab Aristophane iamdum inventi ²⁾ et in vetustissimis atque praestantissimis codicibus saepe repariantur. Externa libri facies, involucrum nimirum ex corio bubulo Turcico constans auroque obductum atque Regum Hungariae insignia, quae in utraque parte apparent, satis demonstrant, non ultimum inter celeberrimae atque instructissimae Budensis, heu quondam! bibliothecae *κειμηλια* locum obtinuisse. De quo infra pluribus. Sed ut ad interiora accedam, primus tractatus omnem apparatus bellicum omniaque ad illum necessaria exactissime describit. Reliqui, ritus ecclesiasticos, cerimonias in unoquoque festo die observari solitas prolixius enumerant. Hinc non solum quae ad statum aulicum

1) Epistol. ad Cl. Sarravium, quae CLXXXIII. est in edit. Burmanni p. 186. sq. 2) Idem Salmasius l. c.

et ecclesiasticum pertinent, sed multa etiam quae ad topographiam Urbis, officiorum atque dignitatum notitiam utramque, ecclesiasticam imprimis horum temporum historiam, faciunt, reperiuntur, quae alibi frustra quaesiveris. Quod luculento est indicio hoc opus nunquam prodiisse. Multa enim tam palatii quam ecclesiae officia a Codino atque Meursio omissa ex illo produci, multa etiam illustrari possunt. Innumerae quoque voces occurrunt, quas neque Glossaria a Labbaeo, Meursio, du Cangio composita, neque Hesychius neque Stuidas habent. Quare ad linguae etiam peritiam haud parum conducit. Stylus caeterum satis comptus atque pro istius seculi barbarie sat elegans. Nunquam vero editum, imo vix cognitum hactenus optimum fuisse codicem prorsus miror. Neque enim inter opera Constantini a Vulcanio vel ab aliis publici iuris facta apparet, neque ab Hanckio, nec alio, quod sciam, ulla eius fit mentio. Verum du Fresnei Domini du Cange industriam effugisse plane demiror, quippe qui ad illustrandam Orientalis Imperii Historiam, et Glossarium suum adornandum incomparabili prorsus studio omnia rimatus est. Solus Gesnerus¹⁾, in historia litteraria peritissimus, eius hisce meminit, dum inter alia Constantini Opera recenset: »Volumen Graecum magnum ex bibliotheca Hungarica de Cerimoniis aulicis sacris et prophanis. Videndum, pergat Gesnerus, an forte sit idem Liber qui Harmenopulo tribuitur in Catalogo Bibliothecae Regis Gallorum, Ordo Regii Palatii.« Nullum vero mihi dubium est, aut falso Constantino Harmenopulo inscribi aut plane diversum esse debere. Dum expressissimis verbis Imperator in omnium tractatum titulis et praeloquiis illos sibi ipsi vindicet, et, quem Constantino Harmenopulo tribuit, Codex de Aulicis, meus vero de Ecclesiasticis potissimum agat. Du Cangius, qui omnia Regiae Bibl. MS. sedulo excusit, Harmenopulum non vidit, alias neglexisset minime, quare illum adesse vix credo. Si Labbei Bibliotheca MSS. 2) ad manus esset, lubens consulissem. Is enim Regiae Bibliothecae MSS. inter caetera enumerat, qualis autem sit Catalogus de quo Gesnerus, ignoro. MStum fuisse oportet. Singularem

1) Sive Iacobus Frisius potius in Epitome Bibl. Gesnerianae et continuatione ap. Froschov. 1583. fol. p.173. 2) In hac pag. 270. memorantur ex MSS. Bibl. Regiae, post Harmenopuli promtuarium libris VIII. distinctum et pleraque alia ad utrumque ius Graecorum spectantia opuscula, *Officia Palatii et Ecclesiae* ac sedes patriarchae CPol. subiectae sub Leone Philosopho et Andronico Palaeologo, et τὰς τῶν χειροτονιῶν per Demetrium Gemistum Protonotarium magnae ecclesiae Diaconum, Inscriptiones Patriarchae CPol. ad Papam et caeteros Patriarchas, Archiepisc. Sed nihil haec ad praesens opus.

enim Regiorum MStorum Indicem unquam typis vulgatum esse, me latet. Illum vero ipsum esse Codicem, qui Budensis librariae suppellectilis uberrimae atque praestantissimae quondam
 L. XXIV fuit, Ungariae Regum arma, ut supra dixi, gentilitia, quibus ex utroque latere splendent, comprobant. In ultima urbis Budae expugnatione aliqua Bibliothecae rudera recuperata, quae Iulius a Pflugk¹⁾ descripsit, sed meus Codex non memoratur; quare longe ante evasisse oportet. Quibus autem fati in meas tandem manus devenerit, equidem ignoro. Exiguo aere a me redemptus fuit, in magno autem pretio mihi habetur, dignus etiam qui lucem publicam videat. Quod an mea unquam opera fiet nescio; exiguam enim in Graecis notitiam meam ingenue agnosco, neque, qui hodie grassatur scribendi pruritus, me tenet, ut scriptoris vel editoris nomen nullo reipubl. litterariae commodo temere mihi arrogare velim. Interim gratus mihi labor est, quem cum Dn. Schneidero dicto Schmidt, viro Graecarum, imo omnium, litterarum peritissimo, Codici impendo. Huius industria (nam mea, quam confero; symbola exigua vel nulla,) prioris atque dimidiae etiam partis secundi Tractatus versio iam delineata. Rudis ea quidem, sed secundis curis, et si plura, quam supra a me nominata Glossaria, nacti erimus, expolietur²⁾.

Non dubium est quin egregio prorsus munere rem litterariam beaturi, et historiae Byzantinae novam atque insignem lucem allaturi sint viri praestantissimi, si locuples hoc atque imperatoris auspiciis elucubratum opus studio ac labore suo recensitum atque explicatum quamprimum publicaverint.

1) In Epistola ad Seckendorffium, quae extat T. II. Collectionis Madero-Schmidiana de Bibliothecis p. 310. sq. 2) Hactenus *Uffenbach*. Sequens iudicium est *Fabricii*.

EX ADVERSARIIS LEICHIANIS.

DE SCRIPTIS CONSTANTINI PORPHYROGENITI.

- C**ollegisse multos libros et inde excerpta fieri curasse dicitur praefat. ad Excerpta Legat. ed. Hoeschel. Conf. praef. ad Contin. Theoph. p. 2. Script. post Theophan.
- Constantino Porphy. dedicavit historiam suam Genesis de vita Basilii aliorumque Imperatorum.
- Delectus legum compendarius ex Instit. Digestis etc. compositus ab Imp. Leone philosopho et Constant. Porphy. Lambec. L. V. c. 8.
- In cod. LXIV. Bibl. Venetae compendium exstat legum Leonis et Constantini, scriptum an. 1175.
- Theopanis Synopsis compendiaris artis medicae suasu Imp. Constantini Porphy. ex Oribasii potissimum scriptis collecta et in septem libros divisa. Lambec. 24. manus. iurid. conf. 25. et Wegelini *ἑκδοσις* et Fabric. ad Allat. de Psellis.
- Pselli synopsis artis medicae ad Constantinum in Escorialensat. Montfauc. in Bibl. Manusc. p. 623.
- Muratorius T. II. Ant. Ital. diss. 26. recenset auctores Tacticos Bibliothecae Ambrosianae ineditos, inter quos occurrunt *Ναυμαχικὰ Ἀόνοτος*, inedita. *Ναυμαχικὰ παρὰ Βασιλείου πατριάρχου καὶ παρακοιμημένου*. In alio codice *I Tattici di Constantino Porphyrogeneta*. Eiusdem *περὶ ναυμαχίας στρατηγημάτων καὶ πειρατικῆς* etc.
- Tactica sine nomine, quae in codice Laurentino occurrunt (Montfauc. T. I. p. 544.) sunt Constantini Imp.
- Ut Constantinus nonnulla de re militari scripsit, ita Imp. Maximiliani libri plerique ad venationem et rem militarem pertinent. Lambec. p. 183.
- Anonymi additamentum ad Constantin. de imagine Edessena est in cod. 14. L. VIII. Lambec.
- Romani et Constantini Constitutiones ecclesiasticae in Bibl. Ambrosiana. v. Montfauc. Bibl. Manusc. p. 623.
-

EX HISDEM ADVERSARIIS DE VITA CONSTANTINI ET HOC CODICE CERIMONIALI
COLLECTANEA QUARDAM.

Constantini Porphyrog. neptes ex Romano filio et earum genealog. v. apud Eccard. de stemmate principum Saxoniae superioris.

Non convenit cum caeteris auctoribus locus Chronici Vulturn. in rebus Constantini p. 333.

In codice N. T. membranaceo Basileense occurrit Constantini Porphy. et Leonis effigies cum aliquot Graecis versibus. Wetsten. Proleg. ad N. T. p. 55. Conf. Theodor. Studit. p. 170. ed. Sirmondi.

Subscriptio in libro Olympiodori Bibl. Venet. p. 2. *ἐπὶ τῆς θεοσυνεργήτου βασιλείας Λεόντος καὶ Ἀλεξάνδρου τῶν ἁρ-θοδόξων καὶ φιλοχριστῶν βασιλέων Ῥωμαίων.* Ergo Leo et Alexander A. 905. coniunctim habuerunt imperium.

De cerimoniais in genere v. Mus. Italic. T. II. p. 584.

Maius in Observat. ad N. T. quaedam habet ex Constant. Imp. Cerimoniali. Vid. Bibl. Uffenbach. p. 538, et de eius editione Histoire Critique de la republique des lettres T. XI. p. 533. T. XIII. p. 345.

Codex Constantini Porph. Lipsiensis similis est specimini saeculi X., quod in Catal. MStor. Graec. Bibl. Venetae p. 5. conspicitur.

Constantinopolitanorum Imperatorum mores et institutio sunt in bibl. Ambros. p. 485. Montfauc. Bibl. Manusc. p. 623.

Codices de officiis aulae Imperat. Catal. Bibl. Venet. S. Marci p. 105.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣΕΩΣ ΤΑΞΕΩΣ.

Constantinus Porphyr. Vol. 1.

[ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΑΞΕΩΣ.]

Κ Ω Ν Σ Τ Α Ν Τ Ι Ν Ο Υ

ΤΟΥ ΦΛΑΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΕΝ ΑΥΤῳ Τῳ ΧΡΙΣΤῳ Τῳ
ΑΙΩΝΙῳ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΙΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΥ
ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΛΕΙΜΝΗΣΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΣ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΙ

ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΣΠΟΤΑΝΗΣ ΟΝΤΩΣ ΑΞΙΟΝ ΠΟΙΗΜΑ.

[DE CERIMONIS AULAE BYZANTINAE.]

C O N S T A N T I N I

CHRISTUM AMANTIS ET IN EODEM CHRISTO AETerno
REGE IMPERATORIS FILII LEONIS SAPIENTISSIMI ET
PERPETUA MEMORIA CELEBRANDI IMPERATORIS

SYNTAGMA

ET IMPERATORIA INDUSTRIA VERE DIGNUM OPUS.

Ἄλλοις μὲν τισιν ἴσως ἔδοξεν ἂν τοῦτ' ἰσχυρὸν ἐργασιμὸν περι- Ed. Lips.
τὸν, οἷς οὐ τοσαύτη τῶν ἀναγκαίων φροντίς, ἡμῶν δὲ καὶ ῥᾶθ' ἰ
λίαν φίλον καὶ περισπούδαστον καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων
οἰκειότερον, ἅτε διὰ τῆς ἐπαινετῆς τάξεως τῆς βασιλείου ἀρ- Ed. L. 2
5χῆς δεικνυμένης κοσμιωτέρας καὶ πρὸς τὸ εὐσχημονέστερον

1. Titulum ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΒΑΣ. ΤΑΞ. restitui ex praefatione. N. 6. TI om. ed.

Aliis forte nonnullis, qui non tantam rerum necessariorum curam agunt, hoc opus superfluum visum fuit: nobis autem carissimum, diu expetitum et magis familiare omnibus aliis, quippe per laudabilem ordinem dignitas Imperatoria splendidior ostenditur, ad maius ornamentum ac decus extollitur et, propterea tum exteris tum no-

ἀνατρεχούσης καὶ διὰ τοῦτο θανυμαστῆς οὐσης ἔθνεσί τε καὶ ἡμετέροις. πολλὰ γὰρ οἶδε τῷ μακρῷ χρόνῳ συναπολήγειν, ὡς ἐν αὐτῷ παραχθέντα καὶ ὑπ' αὐτοῦ δαπανώμενα, μεθ' ὧν καὶ τὸ μέγα χρῆμα καὶ τίμιον, ἢ τῆς βασιλείου τάξεως Β' ἐκθεσίς τε καὶ ὑποτύπωσις, ἧς παροραθείσης καὶ, οἷον εἰπεῖν, 5 ἀπονεκρωθείσης, ἀκαλλώπιστον τῷ ὄντι καὶ δυσειδῆ τὴν βασιλείαν ἦν καθορᾶν. ὥσπερ γὰρ σώματος μὴ εὐσχημόνως διαπεπλασμένου, ἀλλὰ φύρδην καὶ οὐκ εὐαρμόστως τῶν μελῶν αὐτῷ συγκειμένων, ἀταξίαν ἄν τις τὸ τοιοῦτον προσείποι, τοῦτο καὶ τοῦ βασιλικῆς πολιτεύματος μὴ τάξει ἀγομένου καὶ τοῦ κυβερνωμένου, κατ' οὐδὲν διρίσει τῆς ἰδιωτικῆς καὶ ἀνελευθέρου διαγωγῆς. Ἐν' οὖν μὴ τοῦτο γένηται καὶ δόξωμεν ἀτάκτως φερόμενοι, τὴν βασιλικὴν καθυβρίζειν μεγαλειότητα, δεῖν φῆθημεν, ὅσα τε παρὰ τῶν παλαιότερων ἐφευρέθη καὶ παρὰ τῶν ἑωρακότεων διηγγέλθη καὶ παρ' ἡμῶν αὐτῶν ἐθεά-15

Ἰδθῆ καὶ ἐν ἡμῖν ἐνηργήθη, ταῦτα φιλοπόνη μελέτη ἐκ πολλῶν ἐρανίσασθαι καὶ πρὸς εὐσύννοπον κατάληψιν τῷ παρόντι ἐκθέσθαι φιλοτεχνήματι, καὶ πατριῶν ἐθῶν παρεωρα- Ms. fol. μένων παραδόσιν τοῖς μεθ' ἡμᾶς ἐνημήνασθαι, καὶ ὥσπερ 22.^a τινα ἀνθῆ ἐκ λειμώνων θρεψαμένους εἰς ἀσύγκριτον εὐπρέ-20 πειαν τῇ βασιλικῇ παραθέσθαι λαμπρότητι, καὶ οἷόν τι κάτοπτρον διανγῆς καὶ νεόσημητον ἐν μέσοις τοῖς ἀνακτόροις Ed. L. 3 ἰδρύσασθαι, ἐν ᾧ καὶ τὰ τῇ βασιλείῳ ἀρχῇ πρέποντα καὶ τὰ

2. οἶδα ed.

stris civibus admirationi est. Multa enim observata aliquando, longo tempore abolita, deficere solent, cumque his magnum et venerandum opus, Imperatoriarum cerimoniarum descriptio et regula: qua neglecta atque, ut ita dicam, morte extincta, imperium deforme omnino et indecorum apparuit. Ut enim corpore non eleganter formato, sed membris turpiter ac distorte in eo collocatis, id iure aliquis confusionem dixerit, ita quoque Imperatoria aula inordinate administrata et gubernata, inhonesta illa et parum liberali institutione in nihilum redigetur. Ne hoc igitur contingat et nos ordinem negligentes, Imperatoriam dedecorare maiestatem videamur, necessarium putavimus, tum apud antiquiores reperta, tum ab iis, qui haec viderunt, relata, tum a nobis ipsis conspecta inque aula nostra exercita, e multis assidua cura congerere et omnium oculis praesenti opere exponere, patrias consuetudines nunc neglectas tradere et commendare posteritati, et quasi flores nonnullos e pratis decerpentes, ad incomparabile decus Imperatorio splendori committere; illud denique opus, tamquam lucidum ac recens politum speculum, in medio atrio collocare, ut in eo tam Imperatoris convenientia dignitati, quam ministrorum systemati congrua omnium

τῆ συγκλητικῇ συστάματι ἄξια κατοπιευόμενα, ἐν τάξει καὶ Ed. 3
 κόμῳ αἱ τοῦ κράτους ἡνία διεξάγοντο. ὡς ἂν δὲ σαφῆ καὶ
 εὐδιάγνωστα εἴεν τὰ γεγραμμένα, καὶ καθωμιλημένῃ καὶ
 ἀπλοσιτέρῃ φράσει κεχρημέθα καὶ λέξεσι ταῖς αὐταῖς καὶ
 ὀνόμασι τοῖς ἐφ' ἐκάστῳ πράγματι πάλαι προσαρμοσθεῖσι B
 καὶ λεγομένοις, ὑφ' ὧν τοῦ βασιλείου κράτους ἔνθμῳ καὶ
 τάξει φερομένου, εἰκονίζομεν τοῦ δημιουργοῦ τὴν περὶ τότε
 τὸ πᾶν ἁρμονίαν καὶ κίνησιν, καθορῶντο δὲ καὶ τοῖς ὑπὸ χεῖρα
 σεμνοπρεπέστερον, καὶ διὰ τοῦτο ἡδύτερόν τε καὶ θαυμαστό-
 ιότερον, λεκτέον περὶ ἐκάστης τάξεως, ὅπως τε καὶ καθ' ὃν ὀφεί-
 λει τρόπον ἐκτελεῖσθαι καὶ συμπεραίνεσθαι.

ΚΕΦ. α΄.

Ed. L. 4

Ἅσα δεῖ παραφυλάττειν, προκένσου γινόμενου ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλη-
 σίᾳ, ἧτοι τάξεις καὶ ἀκολουθία τῶν εὐσήμων καὶ περιφανῶν
 15 προελεύσεων, ἐν αἷς οἱ βασιλεῖς ἀπίασιν ἐν τῇ μεγάλῃ
 ἐκκλησίᾳ.

Πρὸ μιᾶς ἡμέρας τῆς οἰας οὖν ἐνισταμένης περιφανε-
 σιότης ἑορτῆς εἰσερχονται οἱ πραιπόσιτοι ἐν τῷ χρυσῷ
 τρικλίνω, τῆς καθημερινῆς δηλονότι ἱσταμένης προελεύσεως, B

7. τό, τε ed. 8. κίνησιν. καθ. ed. 9. θαυμαστότερον. λε-
 κτέον οὖν con. R.

oculis exponantur, et sic in ordine ac pulchritudine frena potestatis re-
 gantur. Ut vero quae hic perscripta sunt clara et intellectu facilia
 evaderent, usi sumus vulgari et simpliciori genere dicendi nominibus-
 que et vocabulis cuius rei quondam apte impositis, et de ea usur-
 patis, quibus dum Imperatoria potestas concinnitate et ordine conti-
 netur, creatoris circa hoc universum harmoniam et motum adumbre-
 mus. Visum quoque iis, quae sub manibus habemus, convenientius,
 et propterea iucundius ac mirabilius est, de singulis officiis quomodo
 et qua ratione perfici et administrari debeant commentari,

CAP. I.

*Observanda, quando processio in magnam ecclesiam instituitur,
 sive ordo ac series solennium et illustrium processionum, Im-
 peratoribus ad magnam ecclesiam euntibus.*

Πρὸ τοῦ ἡμετέρου ἡμετέρου diei, in quem eiusmodi splendidissimum festum in-
 cidit, praepositi aureum triclinium intrant, diurna scilicet processione
 iuvante, et Dominos de festo admonent, qui iubent ipsos, ut in

καὶ ὑπομιμνήσκουσι τοὺς δεσπότας περὶ τῆς ἑορτῆς, εἶτα κελεύουσιν τοὺτους οἱ δεσπότες ἄγεσθαι ἐπὶ τὴν αὐρίον πρόκερσον ἧτοι προέλευσιν. οἱ δὲ ἐξερχόμενοι ὀρῶνσι πᾶσιν τοῖς τοῦ κουβουκλείου, ὁμοίως καὶ τῷ κατεπάνω καὶ τῷ δομοστικῷ τῶν βασιλικῶν, σὺν τούτοις δὲ καὶ τοῖς δυοῖν δημάρχοις ἀποστέλλουσι δὲ καὶ μανδάτα τῷ τε δομοστικῷ τῶν νομῆρων καὶ τῷ κόμητι τῶν τειγῶν, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, πάσαις ταῖς τάξεσι καὶ πᾶσι τοῖς σεκρέτοις καταμηνύουσι περὶ τῆς τοιαύτης προσλεύσεως, ἵνα ἕκαστη τάξις καὶ ἕκαστον σεκρέτον κατὰ τὴν ἰδίαν τάξιν καὶ κατὰ τὸν ἴδιον τοῦτο C σεκρέτου τύπον τὰ αὐτοῖς ἀρμόζοντα προεντρεπίωσι. καὶ Ms. 22. b μὴν καὶ τῷ ὑπάρχῳ τῆς πόλεως γνωρίζουσι τοῦ εὐτρεπίωσαι καὶ ἀνακαθᾶραι τὴν βασιλικὴν ἐξοδον, ἐν ἧ ἔμελλουσιν οἱ δεσπότες προελθεῖν, καὶ πάσας τὰς ἐκεῖσε εἰσφερούσας λεωφόρους ὁδοὺς, ἐν αἷς μέλλουσι διέρχεσθαι οἱ δεσπότες, διὰ 15 τοῦ πυξίνου πρίσματος καὶ τῆς ἐκ κισσοῦ καὶ δάφνης μυρρίνης τε καὶ δενδρολιβάνου ταύτην κατακοσμεῖν καὶ ἄλλοις, ὅσα ὁ τότε φέρει καιρὸς, εὐώδεστέ τε καὶ ποικίλοις ἄνθεσι. (B.) Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἤγουν τῇ ἡμέρᾳ τῆς αὐτῆς ἑορτῆς, ἕωθεν πρῶτας εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι μετὰ πάσης τῆς τάξεως 20 τοῦ κουβουκλείου εἰς τὸν καβαλλάριον, καὶ καθέζονται ἐκεῖσε. D τοῦ δὲ μεγάλου καὶ οἰκριακοῦ παππίου ἀνοίγοντος, εἰσέρχονται, καὶ καθέζονται ἐν τῷ βήλῳ τοῦ πανθῆου, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται οἱ βεστήτορες, καὶ αἰρουσι τὴν μωσαικὴν ῥάβδον ὑπὸ τοῦ εὐκτηρίου τοῦ ἀγίου Θεοδώρου τοῦ ὄντος 25

2. τούτοις ed. 16. τῆς post καί, et τε post μυρρίνης om. ed.
18. ὅσα corr. Leich., ὄσοις ed. ex. cod. 21. καὶ deest in cod.

crastinum pompam seu processionem parent et instituant. Egre-
dientes illi hoc omnibus cubiculariis, capitaneo item et domestico
Imperatoriorum, duobus praeterea demarchis, edicunt: mittunt etiam
mandata tum domestico numerorum, tum comiti murorum, et, ut
brevisiter dicam, officiis ac secretis omnibus huiusmodi processionem
indicant, ut singula officia et secreta secundum ordinem suum et
propriam secreto formam quae ipsis conveniunt procurent. Prae-
fecto etiam urbis id notum faciunt, ut viam Imperatoriam, qua Do-
mini processuri sunt, et publicas omnes ad eam, qua ipsi transituri
sunt, ducentes praeparat, purget et primate buxco hederaque,
lauro, myrrha, thure et aliis, quos tunc tempus fert, odoris ac
variegatis floribus exornet. (II.) Postero seu ipso festo die primo
mane praepositi cum omnibus, qui ad cubiculi ordinem pertinent,
caballarium intrant, et ibi consistunt Magno autem et domestico papa
palatium aperiente, intrant sedentque in velo panthel: deinde ve-

ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ, καὶ οἱ τῶν ἀλλαξιμῶν τοῦ κουβου-
κλείου, μετὰ καὶ τῶν τῇ τάξει αὐτῶν διαταγίων, αἶρουσι
τὸ ταβλίον, ἐν ᾧ ἀπόκειται ἡ βασιλέως ἐσθῆς, καὶ τὰ κορνί-
κλια, ἄνω τὰ βασιλεία ἐνδοθεν περιφέρουσι στέμματα, καὶ
ἑοὶ βασιλικοὶ σπαθᾶριοι τὰ βασιλικά αἶρουσιν ἄρματα τε καὶ
σκοπιάρια καὶ τὰ δόρατα, καὶ ἡ μὲν τῶν ἀλλαξιμῶν τάξις
φέρει τὴν βασιλείον στολήν, καὶ ἀποτίθησιν ἐν τῷ δεκαγώνῳ
κουβουκλείῳ τῷ ὄντι ἐν τῷ παλατίῳ τῆς Δάφνης, ἧγουν Ed.L. 5
πρὸ τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου. οἱ δὲ
10 τὰ ἄρματα φέροντες σπαθᾶριοι ἴστανται μετ' αὐτῶν ἐν τῷ
δικοποδίῳ, καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν ἀπὸ σκαραμαγγίων ἐξιόν-
των τοῦ ἱεροῦ κοιτῶνος, καὶ τὴν συνήθη εὐχὴν ἐν τῇ κόγχῃ
τοῦ χρυσοτρικλίου, ἐν ἣ ἱστώρηται ἡ τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ
Θεοῦ Θεοείκελος ἁγία εἰκὼν ἐπὶ θρόνου καθεζομένη, τῷ Θεῷ
15 ἀποδιδόντων, εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι ἀπὸ τοῦ βήλου τοῦ
καθῆεν, καὶ προσκυνοῦσι τοὺς δεσπότας, καὶ εἰδ' οὕτως βάλ-
λοσιν οἱ δεσπότες τὰ ἑαυτῶν χρυσοπερίκλειστα σαγία, καὶ ἐξί- B
σι διὰ τοῦ φύλακος. ἐν δὲ τῷ σίγματι ἐκδέχεται αὐτοὺς τότε M. 23. a
μαγιάβιον καὶ ἡ ἑταιρεία καὶ ὁ λογοθέτης, μετὰ τοῦ κανικλείου
καὶ τοῦ πρωτοασκηρῆτις καὶ τοῦ πρωτονοταρίου, καὶ ἐπευχό-
μενοι τοῖς δεσπόταις, τούτοις συμπορεύονται. (Γ.) Καὶ ἀπερ-
χόμενοι δεσπότες ἐν τῷ πρωτοκτίστῳ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεο-
τόκου, λαμβάνουσι κηρούς παρὰ τῶν πραιποσίτων, δηλονότι

3. ταβλὴν cod.

20. πρωτοασκηρῆτις sph. ed.

stitores intrantes, virgam Mosaicam ex oratorio S. Theodori, quod in aureo triclinio est, desumunt: mutatorii cubiculi praefecti cum diaetariis, qui ad eorum ordinem pertinent, tabulam, in qua vestis Imperatoria facet, et arcas, ubi Imperatoriae coronae asservantur; spatharii Imperatorii arma, scuta hastasque Imperatoris; officium denique mutatorii stolam eius sumit, et in octangulo cubiculo, quod in palatio Daphnes seu ante templum sancti protomartyris Stephani est, reponit. Spatharii arma portantes, cum ipsis in onopodio stant, et postquam Domini, scaramangiis induti, e sacro cubiculo processerunt solitasque preces in concha aurei triclinii, ubi Domini ac Dei nostri divina et sacra imago in throno collocata est, peregerunt, praepositi a velo panthei intrantes, Dominos adorant: qui statim vestes suas auro praetextas induunt, et per excubias egrediuntur. In sigmate custodia corporis, quae mandavium et betaeria vocatur, et logothetes cum praefecto caniciei, protosecretario ad protonotario eos excipiunt, et facta salutatione, cum ipsis procedunt. (III.) Domini autem ad veterem sanctissimae Deiparae aedem abeuntes, cereos a praepositis, scilicet a cubiculario praepositis traditos, accipiunt, et triplici adoratione cum cereis Deum venerantur.

ὑπὸ κουβικουλαρίων διδομένων τοὺς πραιποσίτους, καὶ διὰ
 Cτῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσιν
 τῷ Θεῷ. καὶ εἰδ' οὕτως ἐν τῷ κατεκείνῳ ἦτοι μετεκείνῳ
 εὐκτηρίῳ τῆς ἁγίας τριάδος, κάκεισε διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ
 τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ εἰδ' 5
 οὕτως εἰσέρχονται ἐν τοῖς ἐκείσε ἀποκειμένοις ἐν τῷ στε-
 νακίῳ λειψάνοις, κάκεισε διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν
 προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ. εἶτα ἐξέρχονται
 εἰς τὸν βαπτιστήρα, ἐν ᾧ ἴστανται οἱ τρεῖς εὐμεγέθεις
 καὶ περιβαλλεῖς σταυροί, καὶ διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου 10
 παγγύουσι ἐκείσε οἱ κουβικουλάριοι οὓς κατέχουσι κηροῦς·
 οἱ δεσπότες ἀπὸ τῶν ἐκείσε διέρχονται διὰ τοῦ τρικλίνου τοῦ
 ἀνθουστέως, ἐν ᾧ ἐκδέχονται οἱ τε τοῦ χρυσοτρικλίνου καὶ οἱ
 βασιλικοὶ ἄνθρωποι· κάκεισε γὰρ ἐπεύχονται σὺν τοῖς μαγλα-
 Dβίταις καὶ τοῖς ἑταιρειώταις τοὺς δεσπότες. οἱ δὲ δεσπότες 15
 μετὰ τοῦ κουβουκλείου μόνου καὶ τῶν κοιτωνιτῶν εἰσέρχον-
 ται ἕως τοῦ δικταγώνου κουβουκλείου τοῦ ὄντος πρὸ τοῦ ἁγίου
 Στεφάνου, ἐν ᾧ καὶ ἡ βασιλεια ἀπόκειται στολή, καὶ ἐκείσε
 ἴστανται οἱ τοῦ κουβουκλείου ἐπευχόμενοι τοὺς δεσπότες. ἀπὸ
 Ed. L. 6 δὲ τῶν ἐκείσε εἰσέρχονται οἱ δεσπότες σὺν τοῖς πραιποσίτοις 20
 ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου, καὶ διὰ τῆς
 τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ
 Θεῷ, καὶ εἰδ' οὕτως προσκυνοῦσι τὸν μέγαν καὶ περικαλλῆ

10. διδομένους τοῖς πραιποσίτοις Leich. 11. ΣΧΟΛ. Ἰστών,
 δεῖ ἐορτῆς προκειμένης ὁ μέγας σταυρὸς ἀπὸ τοῦ (τοῦ om. ed.)
 βαπτιστήρος οὐκ ἐξέρχεται· ὁ δὲ ἕτερος ἴστανται ἐν τῷ δικτακίῳ
 δόλῳ, ἡγουν εἰς τὴν α' σχολῆν, ἥπερ παλαιὰν καλοῦσι χα-
 ραγῆν, καὶ ὁ ἕτερος εἰς τοὺς λύχνους. ἐκείσε γὰρ ἀντικρυ τῶν
 λύχνων ἴδρυται ἡ καλουμένη ἑπτακάνδηλος, καὶ κάτωθεν τοῦ
 ἐκείσε ἰδρυμένου σταυροῦ κρέματα ἡ Περσικὸς γραμμῆ. 17.
 δικταγώνου sph. ut infra p. 9, 7. 18. ἡ om. ed. 21. ἀγίου
 om. ed.

Postea in secundo seu proximo sacello ter genibus flexis cum cereis,
 Deum precantur: deinde ad repositas ibi in angiportu reliquias acce-
 dunt, et hic quoque ter genu flexo cum cereis Deum adorant.
 Porro ad baptisterium, in quo tres magnae ac perpulchrae cruces
 stant, exeunt ibique signo a praeposito dato, cubicularii quos te-
 nent cereos reponunt. Inde Domini per triclinium augustalis trans-
 eunt, in quo aurei triclinii ministri et famuli Imperatorii eos ex-
 spectant: nam ibi quoque cum manclavitis et custodibus palatii ses-
 u hetaeria Dominos salutant. Ipsi vero cum cubiculariis et coetoni-
 tis ad octangulum cubiculum ante sancti Stephani aedem, in quo
 stola Imperatoria iacet, procedunt: ubi et cubicularii, Dominos sa-
 lutantes, adsunt. Inde cum praepositis ad sancti protomartyris Ste-

καὶ πολετίμητον τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου σταυρόν. (Δ.) Καὶ μετὰ τὸ τελῆσαι ταῦτα εἰσέρχονται ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς Δάφνης, ἐκδεχόμενοι τὸν καιρὸν, ἤρουν τὸν ἑφεσρενδάριον, φέροντα τὸ μανδάτον ἀπὸ τοῦ πατριάρχου περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως, καὶ δὴ εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι, Μι. 23. b καὶ τὴν εἶδρην τούτων διδοῦσι τοῖς δεσπόταις. ἔξιόντες δὲ οἱ δεσπότες ἐν τῷ ὀκταγώνῳ κουβουκλείῳ, κράζει φωνῇ μεγάλῃ ὁ πραιπόσιτος, λέγων „βεστήτορες“ καὶ δὴ εἰσέρχονται οἱ βεστήτορες καὶ περιτιθέασι τοῖς δεσπόταις τὰς τοῦ-
 10 τῶν λαμπρῶς χλανίδας, καὶ εὐθὺς ἐξέρχονται οἱ δὲ πραιπόσιτοι στέφουσιν τοὺς δεσπότες, δηλονότι τοῦ κουβουκλείου παντὸς περισταμένου κάκεισε, ὅτε ταῦτα τελοῦνται, καὶ μετὰ τὸ στεφθῆναι τοὺς δεσπότες ἐξέρχονται διὰ τοῦ τρικλίνου τοῦ ἀγγοσιτέως ἐκεῖσε γὰρ ἴσταται ὁ λογοθέτης τοῦ δρόμου
 15 καὶ ὁ τοῦ κανικλείου καὶ ὁ κατεπάνω τῶν βασιλικῶν καὶ τὸ μαγλάβιον καὶ ἡ ἑταιρεία. ἔνδοθεν γὰρ τῆς μεγάλης πύ- C λης τοῦ ἀγγοσιτέως ἴστανται οἱ νηησιτῆριοι, βαστάζοντες τὰ χρυσᾶ καὶ ἐκ λίθων τιμίων κατασκευασμένῃ χρυσοβόξεστῃ, καὶ ἴστανται οἱ δεσπότες εἰς τὴν χρυσοῦν χεῖρα, ἤρουν εἰς
 20 τὸν πόρθηρα τοῦ ἀγγοσιτέως ἔξωθεν τῆς μεγάλης πύλης· κάκεισε γὰρ καὶ οἱ τοῦ χρυσοτρικλίνου παρίστανται. καὶ δὴ διὰ νεύματος τοῦ δεσπότη οἱ πραιπόσιτοι τὴν κεφαλὴν ὑπο-

22. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι διὰ τοιοῦτον σχήματος . . . εἰ ἐν πάσαις ταῖς δοχαῖς διὰ νεύματος τοῦ δεσπότη οἱ πραιπόσιτοι νεύει τοῖς ὀφειλουσιν εἰσεῖναι, εἴτε τὰ κατὰ τύπον εἰσαγόμενα βήλα ἐν ταῖς δοχαῖς, εἴτε ἐθνικῶν εἰσοδος ὀφείλει γενέσθαι, εἴτε ξενικῶν ἐξ ἀλλοθῶν μελλόντων εἰσεῖναι. Integrum hoc scholion, in ed. omisunt, praebet R. in annot.

phani templum abeuntes, ter genu flexo cum cereis Deum venerantur, et ante magnam illam, pulcherrimam et summe venerandam sancti Constantini crucem se prosternunt. (IV.) His peractis, cubiculum Daphnes ingrediuntur, et tempus seu referendarium, a patriarcha mandatum de ecclesiasticis cerimoniis ferentem, expectant, quarum notitiam intrantes praepositi Dominis suppeditant. Hi cum octangulum cubiculum intrarunt, praepositus alta voce exclamans dicit: *Vestitores*. Tunc vestitores accedunt, Dominis splendidas suas tunicas circumimponunt statimque abeunt: praepositi vero Imperatorem coronant, adstante ibi, dum haec peraguntur, universo cubiculi ministerio, et coronati Domini per triclinium augustalis sunt, ubi logotheta cursus publici, canicleo praefectus, capitaneus Imperatoriorum, manclavium et hetaeria seu corporis custodes adsunt. Intra portam augustalis maiorem lavatores, aurea et lapidibus pretiosis ornata malluvia portantes, Domini ad auream manum seu in porticu augustalis extra magnam

ἄλλας τοῖς δεσπόταις, διὰ τῆς οἰκείας χλανίδος νεύει τῆ
 ὀστιαρίῳ τῆ τὴν χρυσὴν βέργαν κατέχοντι· τέσσαρες γὰρ
 ὀστιαριοὶ τὰς χρυσᾶς ἐκ λίθων τιμίων ἡμφιεσμένους βασιτά-
 ζουσι βέργας. καὶ ἐξέρχεται, καὶ εἰσάγει τοὺς τε μαγί-
 στρους ἀνθυπάτους τε καὶ πατρικίους στρατηγούς τε καὶ δ
 Δόφρικιυλίους καὶ κλεισουράρχας, καὶ τούτων κατὰ τὸ εἰω-
 θὺς προσκυνούντων τοὺς δεσπότης καὶ κατὰ τὰς οἰκείας ἱστα-
 μένων τάξεις, διὰ νεύματος τοῦ βασιλέως λέγει ὁ πραιπόσιτος
 εὐήχως πᾶς καὶ ἐναρμονίως „κελεύσατε.” καὶ δὴ τούτων
 ἐξίόντων, δηλονότι μετὰ καὶ τῶν δεσποτῶν, πάλιν ἐν τῆ¹⁰
 ὄνοποδίῳ, ἐνθα ὁ τῆς βίγλης δρογγάριος καὶ τοῦ πλωτῆμου
 ἴστανται, μετὰ καὶ τῶν βασιλικῶν σπαθαρίων τῶν βασταζόν-
 των τὰ βασιλικά ἄρματα, πίπτουσι κάκεισε οἱ τε μάγιστροι
 καὶ οἱ λοιποὶ, καὶ ἀπευχαριστοῦσι τοὺς δεσπότης, δηλονότι
 Ms. 24. a τοῦ τῆς καταστάσεως ἐν τῆ μέσῃ ἐστῶτος, καὶ διὰ νεύματος¹⁵
 τοῦ βασιλέως κατὰ τὸ εἰωθὺς νεύει ὁ πραιπόσιτος διὰ τῆς
 αὐτοῦ χλανίδος τῆ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελύ-
 Ed. L. 7 σατε.” (K) Καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε συνεξίασι τοὺς δεσπότης
 οἱ τε μάγιστροι καὶ οἱ λοιποὶ ἕως τοῦ μεγάλου κονιστωρίου,
 ἐν ᾧ ἴστανται ὁ, τε τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου σταυρὸς καὶ ἡ²⁰
 τοῦ Μωσέως ῥάβδος καὶ μὴν ὁ, τε πρωτοασκηρήτης καὶ ὁ
 πρωτονοτάριος, μετὰ τῶν ἀσκηρήτων καὶ βασιλικῶν νοταρίων
 καὶ λοιπῶν σεκρετικῶν νοταρίων τε καὶ χαρτουλαρίων καὶ
 13. οἱ δὲ ed. 22. Verba bas. not. x. λοιπ. σεκρ. not. et
 mox καὶ om. ed.

portam stant, ubi et chrysotricliniarii adsunt. Tunc ad nutum Do-
 mini praepositus, inclinato versus Dominos capite, propria veste
 ostiario auream virgam tenenti signum dat: quatuor enim ostiarii
 aureas et gemmis pretiosis instructas virgas portant. Deinde egre-
 ditur, et magistros, proconsules, patricios, strategos, officiales et
 clausurarum praefectos adducit: quibus pro more salutantibus Domi-
 nos, et secundum suos ordines constitutis, ad nutum Imperatoris praepositus
 clare et harmonice dicit: *Iubete*. Et postquam cum Dominis
 ad onopodium exierunt, ubi drungarii vigiliae et rei navalis cum
 spathariis Imperatoriis, arma Imperatoris ferentibus, stant, procum-
 bunt ibi magistri salutant, et Dominos salutant, scilicet magistro
 ecerimoniarum in medio constituto: ad Imperatoris vero nutum pro
 more praepositus veste sua signum dat, dicens: *Iubete*. (V.) Inde
 cum Dominis magistri et reliqui usque ad magnum consistorium,
 in quo crux S. Constantini et virga Mosis stant, una egrediuntur;
 et ibi primus a secretis et protosecretarius cum ipsis se-
 cretis, notariis Imperatoriis ceterisque secreticis atque notariis et
 chartulariis et omnibus in eum locum congregatis adest: stantibus-
 que Dominis supra pulpitum ante camelaucium, praepositus iterum

δὴ πάντων ἐκείσε ἀθροισμένων, καὶ τῶν δεσποτῶν ἱσταμέ-
 των ἄνωθεν τοῦ πουλίτου ἔμπροσθεν τοῦ καμελαυκίου, πάλιν
 διὰ πύματος τοῦ βασιλέως κατὰ τὸ εἰωθὸς νεύει ὁ πραι-
 πόσιτος τῷ σιλεντιάρῳ, (ἐκείσε γὰρ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κοινο-
 5 στωρίου ἱστανται οἱ σιλεντιάριοι,) καὶ λέγει μεγάλως „κε-
 λεύσατε.“ καὶ ἀπὸ τῶν ἐκείσε διέρχονται οἱ δεσπόται ἕως
 τοῦ τρικλίνου τῶν κανδιδάτων, (ἐκείσε γὰρ ὁ τοῦ Κυρίου B
 ἱσταται κληρὸς,) καὶ ἀσπάζονται οἱ δεσπόται τὸν σταυρὸν τοῦ
 Κυρίου, δηλονότι ὑπὸ τοῦ σκευοφύλακος τῆς αὐτῆς ἐκκλη-
 10 σίας προσφερομένου τοῖς δεσπόταις. καὶ ἀπὸ τῶν ἐκείσε διέρ-
 χονται οἱ δεσπόται ἀπερχόμενοι ἐν τῷ ὀκτακίονῳ θύλῳ, ἤρουν
 εἰς τὴν πρώτην σχολὴν, ὅνπερ τὴν παλαιὰν καλοῦσι χαραγὴν,
 ἐν ᾗ Ἰδρυται ὁ εἰς ἀργύρου κατεσκευασμένος περικαλλῆς σταυ-
 ρός, καὶ διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκοπήσεως
 15 ἰστανται τοῖς ἐκείσε τῷ Θεῷ. καὶ πάλιν ἀπὸ τῶν ἐκείσε διέρχον-
 ται διὰ τοῦ τρικλίνου τῶν ἐσκουβίτων· ἐκείσε γὰρ ἱστανται
 σιχηθὸν δεξιῶ καὶ ἀριστερῶ κατὰ τὰς οἰκίας τάξεις, τοὺς C
 δεσπότας ἐκδεχόμενα, τὰ τε Ῥωμαϊκὰ σκήπτρα τὰ λεγόμενα
 βῆλα, ὁμοίως καὶ τὰ εὐτύχια καὶ τὰ ἕτερα σκήπτρα, πρὸς
 20 ποσῆτας τὰ σκευὴ τῶν προτικτόρων καὶ σινατόρων, καὶ τὰ
 σκευὴ τῶν δρακοναρίων, λάβουρά τε καὶ καμπηθηκτόρια, μετὰ
 καὶ τῶν βάνδων, τοῦ συμπορεύεσθαι τοῖς δεσπόταις. (ζ.) Ἐν Μι, 24. b
 δὲ τῷ αὐτῷ τρικλίῳ τῶν ἐσκουβίτων ἐν τῷ εὐωνύμῳ
 μέρῳ ἱστανται ἐπὶ μακρῷ σκάμῳ πρώτη τάξις, οἱ τοῦ κοι-
 25 νωτάτου καγκελλάριοι, μετὰ καὶ τοῦ αὐτῶν δομωστικῶ Ῥω-

10. προσφερόμενον Leich. 13. ὁ om. ed. 25. καγκελλάριοι
 emend. Leich., κελάριοι ed. ex cod.

ad nutum Imperatoris signum uti mos est silentiario dat, (in me-
 dio enim consistorio silentiarii praesto sunt,) alta voce exclamans:
Iubete. Inde Domini ad triclinium candidatorum procedunt, ubi sacer
 Domino clerus adest, et crucem a thesaurario eius ecclesiae
 ipsis allatam osculantur. Porro ad octangulum tholum seu primam
 scholam, quem locum *veterem monetam* vocant, ubi ex argento affa-
 bre elaborata et pulcherrima crux posita est, transeunt, et ter genu
 flexo cum cereis Deum venerantur; inde rursus per triclinium ex-
 cubitorum pergunt, ubi ad dextrum et sinistrum latus secundum or-
 dines suos turmae Romanae, *vela* dictae, praetoriani et reliquae
 cohortes militares, porro signa protectorum, senatorum et dracona-
 riorum, labara et campiductoria cum bandis stant Dominosque,
 ut eos comitentur, excipiunt. (VI.) In eiusdem excubitorum tricl-
 25 nil sinistra parte, in scamno longo, *primus ordo* stat, cancellarii
 quaestoris cum suo domestico, Romano sermone convenientes festo

μαίζοντες τὰ τῆ ἑορτῆ ἀρμόζοντα· δευτέρα τάξις, ἴστανται καὶ αὐτοὶ ἐπὶ μακροσκάμῃ οἱ λεγόμενοι διπανῖται, καὶ αὐτοὶ Δτὰ εἰωθότα εὐφημοῦντες· καὶ τρίτη τάξις, ἴστανται ἐπὶ μακροσκάμῃ οἱ νομικοὶ, καὶ αὐτοὶ τὰ εἰωθότα ἀπευχόμενοι τοὺς δεσπότας, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀπέρχονται εἰς τοὺς λύ-5 χρους, ἐν ᾧ ἱδρῦται ὁ ἐξ ἀργύρου ἕτερος κατεσκευασμένος σταυρὸς, καὶ διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ γίνεται ἐκεῖσε ἐν τῷ τριβωνά-
 λῳ πρώτη δοχὴ· ἤγουν εἰς τοὺς λύχρους, δηλονότι εἰς τὴν καμάραν, ἴσταμένων τῶν βασιλέων, δέχεται ἐκεῖσε ὁ δημο-10 κράτης τῶν Βενέτων, ἤγουν ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ Ed. L. 8 καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Βενέτων, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ δημοκράτης, ἤγουν ὁ δομέστικος, τὸ λιβελλάριον τὸν δεσπότην, ἀφικόμενος δηλονότι ὑπὸ τοῦ τῆς καταστάσεως πρὸς τὸν βασιλέα, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπιδίδωσι τοῦτο τῷ πραιποσίτῳ, καὶ 15 ἀκτολογοῦσιν ἐκεῖ οἱ τοῦ μέρους, ἤγουν ὁ δῆμος, κατὰ τὸ εἰωθὸς τοὺς δεσπότας, ἐν δὲ τῷ ἀκτολογεῖν τὸν δῆμον ὁ δομέστικος κατασφραγίζει τοὺς δεσπότας κατὰ τὴν εὐφημίαν τοῦ δήμου· αὐτὸ γὰρ τὸ τριβωνάλιον κατακοσμοῦσιν οἱ τε βεστιοπράται καὶ ἀργυροπράται διὰ τε βλατίων καὶ λοιπῶν 20 ἐντίμων ἀπλωμάτων τε καὶ πέπλων, καὶ μὴν διὰ τε χρυσῶν

2. μακροσκάμῃ cod. 9. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι τῶν δεσποτῶν διερχομένων εἰς τοὺς λύχρους, ἀνάπτουσι τοὺς λύχρους κατὰ τὸν τύπον. 13. τῷ δεσπότη Leich. 18. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι τοῦ δήμου ἀκτολογοῦντος κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῆς ἀκτολογίας, ἤγουν τοῦ λαοῦ ἀποκρινόμενου τοῖς κράταις, κατασφραγίζει ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν κατ' ἄκρον τῆς αὐτοῦ χλαυίδος πρὸς τὸν βασιλέα τρίτον· καὶ τῶν κρατῶν λεγόντων ἔχει δεδεμένην ταῖς χερσὶ-
 πάλιν τοῦ λαοῦ λέγοντος, κατασφραγίζει μέχρις ἀν πληρωθῆ ἅσα ἡ ἀκτολογία. ἢ δὲ ἡ τάξις καὶ ἡ ἀκτολογία καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς τελεῖται τῶν Βενέτων καὶ Πρασίνων. 19. τε om. ed.

acclamations dicentes. *Secundus ordo*: stant etiam in scamno longo, qui dipanite dicuntur. et pro more acclamant. *Tertius ordo*: stant itidem in longo scamno nomici, felicia Dominis ut mos est apprecantes. Hi autem iude ad lychnos abeunt, ubi crux alia ex argento facta collocata est, et triplici adoratione, cereos manu tenentes, Deum venerantur; ibique in tribunali prima exceptio fit. Stantes scilicet ad lychnos seu in camera Imperatores excipit ibi princeps Venetorum seu domesticus scholarum cum transitoria sua Veneta turba, et Domino libellum offert, nimirum per cerimoniarium ad Imperatorem adductus, qui eum praeposito tradit, et factiones seu populus Dominis ut consuetudo est acclamant, dum interim domesticus pro more secundum faustas populi preces ipsos cruce signat. Tribunal ipsam vestiarum et fabri argentarii blatteis aliisque pretiosis aulacis et peplis ornant, aureisque et

καὶ ἀργυρῶν παντοίων σκευῶν τοῦτο καταπλατῆουσιν ἐν γὰρ τῇ αὐτῇ τριβουναλίῳ δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ ἴστανται πλησίον Β τῶν λόγων ἀπὸ τῶν δῆμων, καὶ ἐπέκεινα οἱ κατὰ τὸν τότε καιρὸν ἐντυγχάνοντες ἐνταῦθα ἐθνικοί, καὶ μὴν καὶ τὰ συστήματα τῆς πόλεως καὶ οἱ περὶ τὸν ὑπαρχον ὀφφικιάλιοι, μετὰ καὶ τοῦ συμπόνου καὶ τοῦ λογοθέτου τοῦ πραιτωρίου. (Ζ.) Καὶ εἰθ' οὕτως ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διέρχονται οἱ δεσπόται ἕως τοῦ τρικλίνου τῶν σχολῶν, καὶ ἐν τῇ προπυλαίῳ τῶν ἁγίων ἀποστόλων διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυιοτήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῇ Θεῷ καὶ γίνεται ἐκεῖσε δευτέρα *Ms. 25. a* δοχῆ, καὶ δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίνων, ἦρουν ἐκκοσύβιτος μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ αὐτοῦ δῆμου τῶν Πρασί- *C* των, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται καθὼς προείρηται ἐν τῇ πρώτῃ δοχῇ. καὶ εἰθ' οὕτως γίνεται τρίτη δοχῆ ἐνδοθεν τῆς χαλκῆς, ἦρουν εἰς τὴν πύλην τῶν σχολῶν τὴν εἰσφέρουσαν εἰς τὸν θόλον τῆς χαλκῆς, καὶ δέχεται ἀκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦρουν ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δῆμου τῶν Βενέτων, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται καθὼς προείρηται· καὶ τὰ ἐνδοθεν τῆς χαλκῆς πύλης εἰς τὸν *20 μέγαν* θόλον δεξιᾷ μὲν ἴστανται τὸ λατρεῖον ἐπευχόμενον τοῖς δεσπόταις, ἀριστερᾷ δὲ οἱ τῆς παλαιστρας, καὶ αὐτοὶ εὐφημοῦντες τοὺς δεσπότας „εἰς πολλοὺς χρόνους καὶ ἀγαθοὺς ὁ Θεὸς ἀγάγοι“, καὶ τὰ ἐξῆς. (Η.) Καὶ ἐξιόντων τῶν δεσπο- *D* τῶν εἰς τὴν χαλκῆν πύλην, ἐκεῖσε γὰρ ἴστανται δεξιᾷ καὶ

11. ἐσκούβιτος ed.

19. τὰ om. ed.

20. δεξιᾷ μὲν om. ed.

23. ἀγάγει cod.

omnis generis argentels vasis splendidum reddunt. In eodem enim tribunali, ad dextram et sinistram prope lychnos factiones et post illas qui hoc tempore in urbe versantur peregrini, collegia item urbis, officiales praefecti cum assessore et logotheta praetorii adsunt. (VII.) Inde Domini usque ad triclinium scholarum procedunt, et in atrio S. S. apostolorum, ter genu flexo cum cereis Deum venerantur: atque ibi *σκυρα* exceptio est, et tribunus Prasinorum seu excubitor cum factione sua transitoria Prasina eos excipit, ceteraque ut supra de prima factione dictum peragit. Ita et *τετρία* intra chalcæa seu in porta scholarum, quae ad tholum chales ducit, stat, et excipit ibi tribunus Venetorum seu domesticus scholarum cum transitoria turba Veneta, ceteraque ut supra observatum est perficit. Intra aeneam portam in magno tholo ad dextram medicorum officium, Dominis fausta apprecans, adest; ad sinistram autem qui ex palæstra sunt, ipsique Dominis acclamant: *In multa bonaque tempora Deus inducat* etc. (VIII.) Exeuntibus Dominis in chalcæa seu aeneam portam, ad dextram *λαεγαν*que organarii stant,

Ed. L. 9. αριστερῆ οἱ ὀργανάριοι, εὐφημοῦντες κατὰ τύπον τοὺς δεσπό-
 τας. καὶ εἰθ' οὕτως γίνεται δοχὴ τετάρτη ἔξω τοῦ καγκέ-
 λου τῆς χαλκῆς, καὶ δέχεται ἐκεῖσε ὁ δῆμαρχος τῶν Βενέτων
 μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, δηλονότι ὀπισθεν τοῦ δημάρχου
 ἱσταμένου καὶ τοῦ δευτερεύοντος αὐτοῦ, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται⁵
 καθὼς προεῖρηται. καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε γίνεται πέμπτη δοχὴ
 πρὸ τῆς μεγάλης πύλης τῆς εἰσφερούσης εἰς τὸν αὐγουστεῶνα,
 καὶ δέχεται καὶ ἐκεῖσε ὁ δῆμαρχος τῶν Πρασίνων μετὰ καὶ τοῦ
 δήμου τοῦ ῥουσίλου, δηλονότι ὀπισθεν τοῦ δημάρχου ἱσταμέ-
 νου καὶ τοῦ δευτερεύοντος αὐτοῦ, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται¹⁰
 Βκαθὼς εἶρηται. καὶ μετὰ ταύτην γίνεται ἕκτη δοχὴ εἰς τὸ
 ὄρολόγιον τῆς ἁγίας Σοφίας, καὶ δέχεται καὶ ἐκεῖσε ὁ δῆμαρχος
 τῶν Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτε-
 λεῖται καθὼς προεῖρηται. (Θ.) Καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε εἰσέρ-
 χονται οἱ δεσπόται διὰ τῆς ὠραιᾶς πύλης, καὶ ἀποστέφονται¹⁵
 ὑπὸ τῶν πραιποσίτων ἔνδον τοῦ βήλου τοῦ κρημαμένου εἰς
 τὴν καμάραν, ἧγον εἰς τὸ προπύλαιον τοῦ νάρθηκος ὁ δὲ
 Ms. 25. b πατριάρχης ἐκδέχεται εἰς τὴν πύλην τοῦ νάρθηκος μετὰ τῆς
 C συνήθους αὐτοῦ ὑπηρεσίας καὶ τάξεως, καὶ μετὰ τὸ ἀποστε-
 φθῆναι τοὺς δεσπότας εἰσέρχονται πρὸς τὸν πατριάρχην,²⁰
 καὶ ἐν πρώτοις μὲν προσκυνοῦσι τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον βαστα-
 ζόμενον ὑπὸ τοῦ ἀρχidiaκόνου, καὶ εἰθ' οὕτως χαιρετίζουσι
 τὸν πατριάρχην, καὶ ἀσπάζονται αὐτὸν, καὶ ἀπέρχονται ἕως
 τῶν βασιλικῶν πυλῶν, καὶ ἐκεῖσε διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κη-
 ρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσιν τῷ Θεῷ, καὶ τῆς εὐχῆς²⁵

1. ΣΧΟΛ. Εὐτυχῶς εἰς πολλὰς ἐορτάς. Om. in ed. add. R.

Dominis, ut mos est, fausta acclamantes. Sic quarta receptio extra cancellos chalces fit, et Venetorum tribunus cum factio-
 ne alba, stante scilicet a tergo tribuni, cumque eo, qui secun-
 dum ab ipso locum tenet, Dominos excipit, ceteraque ut supra
 expositum est peragit. Inde quinta receptio fit ante portam ma-
 gnam augustalis, ubi princeps Prasinorum cum factione russa, sci-
 licet pone ipsum adstante, cumque eo, qui secundas tenet, excipit,
 ceteraque ut dictum est peraguntur. Post ipsam sexta rece-
 ptio in horologio sanctae Sophiae fit, et princeps Venetorum cum
 factione alba praesto est, ceteraque ut supra exposuimus perficiun-
 tur. (IX.) Hinc per portam speciosam Domini transeunt, quibus a
 praepositis intra velum in camera seu in atrio narthecis suspen-
 sum corona admittitur. Patriarcha vero in porta narthecis cum con-
 sucto suo ministerio et ordine eos excipit, ad quem, corona deposi-
 ta, Domini intrant, primumque flexo genu, sanctum evangelium ab
 archidiacono portatum venerantur; deinde patriarcham salutant et

ὑπὸ τοῦ πατριάρχου τελουμένης, γίνεται ἡ εἴσοδος. τὰ δὲ σῆπτρα καὶ πάντα τὰ προγεγραμμένα σκευὴ εἰσέρχονται, καὶ ἵστανται εἰς τὴν ἐκκλησίαν δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ εἰς τοὺς ἰδίους τόπους· τὰ δὲ ῥωμαῖα βῆλα καὶ τὰ πτυχία ἵστανται ἕδραν κάκειθεν τῆς σωλείας, ὃ δὲ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου σταυρὸς εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ βήματος. οἱ δὲ μάλιστα D καὶ ἀνύπατοι καὶ οἱ λοιποὶ συγκλητικοὶ, μετὰ καὶ τῶν βασιλικῶν ἀνθρώπων, ἵστανται καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τῆς ἐκκλησίας εἰς τοὺς ἰδίους τόπους, ἔνθα καὶ οἱ δεσπότες ἰοδιέρονται. (I.) Καὶ ὅτε φθάσουσιν οἱ δεσπότες εἰς τὰ ἅγια θύρια εἰς τὸ πορφυροῦν ἑμφάλιον, εἰσέρχεται μόνος ὁ πατριάρχης ἔνδοθεν τῶν κηκλίδων, κρατῶν τὸ εὐώνυμον ἅγιον θυρίον. καὶ διὰ τῆς τρισηῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπεχωριστήσαντες τῷ Θεῷ οἱ δεσπότες, εἰσέρχονται προσκυνῶντες τὴν ὑπὸ τοῦ πατριάρχου κρατουμένην ἅγιαν θύραν, καὶ ἐπὶ τῆς ἁγίας τραπέζης γενόμενοι, ἀσπάζονται τὸ ταβλίον Ed. L. 10 τῆς ἁγίας ἐνδοτῆς, δηλονότι ὑπὸ τοῦ πατριάρχου τοῦτο σηκώμενον, καὶ τοὺς δεσπότης πρὸς ἀσπασμὸν προσαγόμενον, καὶ εἰθ' οὕτως ἀπλοῦσιν ἐπάνω τῆς ἁγίας τραπέζης τοὺς 20 δύο κατὰ τὸ εἰωθὸς λευκοὺς ἀέρας, καὶ προσκυνοῦσι διὰ χειρὸς τοῦ πατριάρχου τὰ ἐπιδιδόμενα αὐτοῖς δύο ἅγια ποτήρια καὶ τοὺς δύο ἅγιους δίσκους καὶ τὰ ἅγια σκιάσματα. καὶ εἰθ' οὕτως διὰ τοῦ δεξιοῦ μέρους τοῦ αὐτοῦ ἁγίου βήματος εἰσέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ τοῦ πατριάρχου εἰς τὸ κηκλὲν, Ms. 26. a

4. 1α. εἰτυχεῖα. Leich.

osculantur, ac progressi ad Imperatorias portas, ibi quoque ter genu flexo et accensis cereis, Deum adorant, peractaque a patriarcha supplicatione, introitus fit. Turmae vero militum et cohortes omnes supra memoratas ingrediuntur, et in ecclesia ad dextrum sinistrumque latus in locis propriis adsunt. Romana autem vela et cohortes utrinque in solea sancta, Constantini crux in dextra bematis parte stat. Magistri, proconsules ceterique senatores et Imperatorii ministri in dextro ecclesiae latere in locis suis adstant, qua etiam Domini transeunt. (X.) Quibus ad sanctas ianuas et purpureum umbilicum progressis, patriarcha solus intra cancellos ingreditur, sinistram sanctam ianuam occupant. Postquam vero Domini ter cum cereis Detum adorarunt, occupatam a patriarcha ianuam venerantes intrant, sacraeque adstantes mensae, sanctum altaris instratum, a patriarcha scilicet sublatum, et ipsis, ut osculentur, admotum, osculantur, deinde duos, ut mos est, albos aëres sacrae mensae imponunt, et porrecta a patriarcha, duos sacros calices duosque sacros discos et fascias flexo genu venerantur. Deinde cum patriarcha per dextram partem sancti bematis concham altaris, ubi inaurata

ἐν ᾗ ἴδονται ἡ διαίχρυσος ἀγία σταυρώσεις, καὶ πάλιν ἐκείσε
 κατὰ τὸ εἶωδός διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκνή-
 σεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ πατριάρχης
 Β τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ τὸν θυμιατὸν, καὶ θυμιατὴν τὴν αὐτὴν ἀγίαν
 σταυρώσιν, καὶ ἀσπαζόμενοι τὸν πατριάρχην ἀποχαριετί-5
 ζουσι αὐτὸν, καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ πρὸ τοῦ μητατωρίου
 ὄντι εὐκτηριῷ, καὶ ἐκείσε διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσ-
 κνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ ἀσπαζόμενοι τὸν
 τίμιον σταυρὸν, ἐν ᾗ πάντα τὰ σύμβολα τοῦ πάθους τοῦ Κυ-10
 ρίου ἡμῶν καὶ Θεοῦ, ἐμφέρονται καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ μητα-10
 τωρίῳ. (I.A.) Ὅτε δὲ μέλλουσι τὰ ἅγια δῶρα τῇ ἀγίᾳ τρα-
 πίζῃ προσαχθῆναι, εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι, καὶ ὑπομιμνή-
 σκουσι τοὺς δεσπότας, καὶ περιπέθεασιν αὐτοὺς τὰς ἐαντῶν
 γλαμμύδας, καὶ ἐξέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ τῶν γλαμμύ-
 C δων αὐτῶν ἀποσκέπασται, καὶ διέρχονται διὰ τοῦ δεξιού15
 μέρους τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας μετὰ τοῦ κουβουκλείου καὶ τῆς
 συγκλήτου, ὀψικνεύμενοι ὑπὸ τῶν σκήπτρων καὶ τῶν λοιπῶν
 σκευῶν, καὶ ἀπέρχονται ὀπισθεν τοῦ ἄμβωνος· ἐκείσε γὰρ τὰ
 ἅγια σκευὴ ἴστανται ἐκδεχόμενα, καὶ αἱ τῶν δεσποτῶν λαμπά-
 δες ἐκείσε οὕτως ἴστανται ἄπτουσαι. καὶ δὴ παραγενομένων20
 ἐκεῖ τῶν δεσποτῶν, αἴρουνσι οἱ πραιπόσιτοι τὰς λαμπάδας,
 καὶ ἐπιδίδωσιν ἐν ταῖς χερσὶ τῶν δεσποτῶν, καὶ ὀψικνεύουσιν
 οἱ δεσπότες μετὰ τῶν λαμπάδων τὰ ἅγια, μετὰ καὶ τῆς συγ-
 κλήτου καὶ τοῦ κουβουκλείου. καὶ τὰ σκήπτρα καὶ τὰ λοιπὰ
 D σκευὴ ἴστανται ἐν ταῖς οἰκείαις τάξεσι, καὶ οἱ δεσπότες ἀπερ-25
 10. Θεοῦ ἐμφέρονται, εἰσέρχονται ed.

sancta crucifixio exstat, intrant, atque hic iterum ter genu flexo-
 cum cereis, ut mos est, Deum venerantur; post magno Imperatori
 patriarcha thuribulum tradit, qui sanctam cruci fixi imaginem incen-
 sat: deinde patriarcham osculantes, vale ipsi dicunt, et quod ante
 metatorium est oratorium ingressi, per triplicem genuflexionem cum
 cereis Deum venerantur, ac reverendam crucem, qua omnia passio-
 nis Dei ac Domini nostri symbola continentur, osculati, metatorium
 intrant. (XI.) At sacra dona cum sancto altari imponenda sunt, in-
 trantes praepositi Dominos admonent, qui suis chlamydibus ab ipsis
 induti, egrediuntur, perque dextrum ecclesiae latus cum cubiculari-
 iis et senatu, a turmis ac reliquis ministris stipati, transeunt, et
 retro ambonem, ubi sacra vasa praesto sunt lucernasque Dominorum
 accensae, abeunt. Quo postquam pervenere, praepositi lucernas su-
 munt, easque Dominis in manus tradunt, qui cum ipsis sacra, sena-
 tu et cubiculariis comitantibus, sequuntur. Sceptra et reliquae tur-
 mae suo ordine adstant, Domini vero per solem abeunt, et extra
 sacras portas, primus quidem ad dextram, secundus ad sinistram,

χόμενοι διὰ τῆς σωλείας, ἴστανται ἔξω τῶν ἁγίων θυρῶν, ὁ μὲν πρῶτος δεσπότης δεξιῶ, ὁ δὲ δευτέρος ἀριστερῶ, τιθέν-
 τες τὰς τούτων λαμπάδας ἐν τοῖς στήθεσι τῶν ἁγίων θυρῶν.
 τὰ δὲ ἅγια εἰσέρχόμενα εἰς τὴν σωλείαν ἴστανται, καὶ ἔρχε-
 5ται ὁ ἀρχιδιάκονος, καὶ θυμιᾷ τοὺς δεσπότας, καὶ εἰθ' οὐ-
 τως τὸν πατριάρχην, καὶ μετὰ τούτων τὴν ἁγίαν τράπεζαν
 καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται πάντα τὰ ἅγια, καὶ μετὰ τὸ εἰσ-
 ελθεῖν πάντα ἀποχαιρετίζουσι οἱ δεσπότες τὸν πατριάρχην,
 καὶ διέρχονται διὰ τοῦ δεξιῶ μέρους τοῦ βήματος ἔξωθεν,
 10καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ μηταωρίῳ, καὶ μετὰ τοῦτο ἐξέρχονται
 πάλιν οἱ δεσπότες ἐν τῷ αὐτῷ σχήματι εἰς τὴν ἀγάπην, καὶ Ed. L. 11
 ἐν τῷ δεξιῶ μέρει τοῦ βήματος πρὸς τὸ μηταωρίον ἴστανται
 ὁ πατριάρχης ἔνδον τῶν κυκλίδων, καὶ ἐν πρώτοις οἱ δεσπό-
 15ται ἀσπάζονται τὸν πατριάρχην ἰστάμενον ἔξω τῶν κυκλί-
 δων, καὶ μετ' ἑκείνον τὸν τε σύγκελον καὶ τοὺς μητροπολί-
 τας καὶ ἀρχιεπισκόπους καὶ τὸν πρωτοπαπῶν τῆς μεγάλης
 ἐκκλησίας καὶ τοὺς ἄρχοντας τοῦ πατριάρχου· εἰσάγονται
 δὲ οὗτοι πάντες οἱ τοὺς δεσπότης ἀσπαζόμενοι διὰ χειρὸς
 τοῦ ἑφερενδαρίου, καὶ εἰθ' οὕτως ἀσπάζονται πάλιν τὸν
 20πατριάρχην, καὶ ἴστανται ὑποκάτω ὀλίγον τῶν κυκλίδων,
 καὶ ἀσπάζονται τοὺς τῆς συγκλήτου πάντας πάντες γὰρ οὗτοι
 διὰ χειρὸς τοῦ τῆς καταστάσεως εἰσάγονται καὶ ἀποχαιρε-
 τίζοντες οἱ δεσπότες τὸν πατριάρχην, εἰσέρχονται ἐν τῷ
 μηταωρίῳ. (IB). Ὅτε δὲ φθάσει ἡ κοινωνία, πάλιν ἐξέρ-
 25χονται οἱ δεσπότες ἐν τῷ προσηρημένῳ σχήματι, καὶ ἀπέρ-
 χονται ἐν τῷ δεξιῶ μέρει τοῦ βήματος, καὶ δέχονται κἀκεῖσε

14. Ἰταμένου cod.

constituti, lucernas suas in pectoralibus sacrarum ianuarum repō-
 nunt. Sacra in solem dum ingrediuntur, subsistunt, et venit ar-
 chidiaconus, Dominos, patriarcham, postremo sacram tabulam thu-
 re incensans. Hoc modo postea sacra omnia intrant, quo facto
 Domini, vale patriarchae dicto, per dextram bematis partem dis-
 cedunt, metatorium petunt rursusque eodem modo ac ritu ad aga-
 pen seu osculum pacis prodeunt: in dextro bematis late-
 re ad metatorium patriarcha intra cancellos stat, quem Domini
 extra cancellos progressum ante omnes, deinde syncellum, metro-
 politas, archiepiscopos, protopapam magnae ecclesiae et officiales
 patriarchae osculantur. Hi omnes ad Dominos osculandos manu re-
 ferendarii adducuntur, et postea rursus patriarcham osculantur, pau-
 loque infra cancellos constituti, eundem honorem senatoribus omni-
 bus, qui per cerimoniarium adducuntur, exhibent: Domini, vale
 patriarchae dicto, metatorium ingrediuntur. (XII.) Postquam com-
 munitio advenit, Domini eo ritu, quem supra explicavimus, in dex-

τὴν ἀγίαν κοινωνίαν, καὶ ἀσπαζόμενοι κατὰ τὸ εἶωθός τὸν πατριάρχην, εἰσέρχονται ἐν τῷ μηταωρίῳ, καὶ κραματίζουσιν ἐκεῖσε μετὰ τῶν μεγιστάνων καὶ οἰκεισιτέρων ἀνθρώπων τῆς συγκλήτου· καὶ μετὰ τὸ κραματίσαι τοὺς δεσπότας εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι μετὰ καὶ τῶν ἐπὶ τῶν ἀλλαξί-5
 C μων, καὶ ἐπιτιθέασι τοῖς δεσπότηαις τὰς ἑαυτῶν χλανίδας, καὶ εἰδ' οὕτως εἰσάγουσιν οἱ αὐτοὶ πραιπόσιτοι τὸν πατριάρχην, καὶ ἀσπάζεται τοὺς δεσπότας, καὶ συνέξεισιν αὐτοῖς ἕως τῆς μικρᾶς θύρας τῆς εἰσφερούσης πρὸς τὸ ἅγιον φρεᾶρ. ἐν γὰρ τῇ φλιᾷ τῆς αὐτῆς θύρας ἴστανται οἱ τε δεσπότηαι καὶ ὁ πατριάρχης, ὁ δὲ πραιπόσιτος καὶ ὁ ἀργυρος ἴστανται ἔξω τῆς αὐτῆς θύρας· καὶ δὴ διὰ χειρὸς τοῦ ἀργύρου
 Ms. 27. a λαμβάνει ὁ πραιπόσιτος τὰ χρυσᾶ βαλάντια καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, καὶ ὁ βασιλεὺς δίδωσι τοῖς μέλλουσι ταῦτα λαμβάνειν, κράζοντος δηλονότι τοῦ ἀργύρου· „τῷ ὁ δεῖνα δε-15
 σπότηι ἀγαθοί” εἰσὶ δὲ οἱ λαμβάνοντες ταύτην τὴν εὐεργεσίαν διὰ χειρὸς τοῦ δεσπότηου ὃ, τε ἀρχιδιάκονος καὶ οἱ δοτιᾶ-
 D ριοι καὶ οἱ ψάλται καὶ οἱ πένητες καὶ οἱ προσμονᾶριοι, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξέρχονται οἱ δεσπότηαι μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ βήλῳ τῷ κρεμαμένῳ εἰς τὸ ἅγιον φρεᾶρ, καὶ στέφει αὐτοὺς ὁ πατριάρχης. καὶ μετὰ τὸ στεφθῆναι αὐτοὺς λαμβάνουσιν ἐκ χειρὸς τοῦ πατριάρχου τὰς εὐλογίας, ἧτοι προσφορὰς, καὶ ἀντιδίδουσι ταύτας τοῖς πραι-
 ποσίτοις, καὶ μετὰ ταῦτα δίδωσι τοῖς δεσπότηαις ὁ πατριάρχης τὰ ἄλειπτά, καὶ ἀντιλαμβάνει παρὰ τῶν δεσποτῶν τὰ 25

23. ἀντιδιδούσι ed. Formam δίδω, δίδει constanter in cod. obtinere observat R.

trum bematis latus se conferunt, sacram ibi communionem excipientes, et patriarcham pro more osculati, metatorium ingrediuntur, ibique cum optimatibus et quibus familiariter utuntur senatoribus confabulantur; quo facto praepositi cum iis, qui mutatoriis praesunt, intrant, suisque tunicis Dominos induunt, deinde iidem patriarcham adducunt, qui eos osculatus, ad parvam ianua[m] usque sacrum ad puteum ducentem cum ipsis egreditur. Intra huius enim ianuae limen Dominus et patriarcha, praepositus vero et argento praefectus extra illud, subsistunt. Tunc praepositus ex argyri seu argento praefecti manu marsupia auro plena sumit, traditque Imperatori, hic iis, qui ea accipere debent, clamante argyro: *N. N. Domini boni!* Hoc autem beneficio archidiaconus, ostiarii, psaltae, pauperes et ecclesiae custodes a Domino afficiuntur. Deinde Domini cum patriarcha exeunt, et velum in sacro puteo suspensum intrant, eosque patriarcha coronat. Quo facto sacras e patriarchae manu oblatas seu panem benedictum accipiunt, easque praepositi

ἀποκόμβια· καὶ ἀσπάζονται οἱ δεσπότες τοῦτον, καὶ ἐξίασι Ed.L. 12
 τοῦ ἁγίου φρέατος. καὶ γίνεται πρώτη δοχὴ ἔξω τοῦ ἁγίου
 φρέατος. (II.) Καὶ δέχεται ἀκείσως τὸ μέρος τῶν Βενέτων
 μετὰ καὶ τοῦ ἐαυτῶν δημάρχου, καὶ ἀκτολογοῦσι τοὺς δε-
 50πότες κατὰ τὸ εἰωθὸς· λιβελλάρια γὰρ οὐ δίδονται ἐν τῇ
 ἔποστροφῇ τῶν δεσποτῶν καθὼς καὶ ἐν τῇ ἀφίξει αὐτῶν
 τὰ δὲ λοιπὰ τῆς δοχῆς ἐπιτελεῖται καθὼς προεῖρηται. καὶ
 πάλιν γίνεται δευτέρα δοχὴ εἰς τὴν ἔξω τοῦ χύτου τῆς χαλ-
 κῆς τοῦ ἐκεῖσε φορνικοῦ καμάρου εἰς τὴν σιδηρᾶν πύλην,
 10 καὶ δέχεται ἀκείσως ὁ δήμαρχος τῶν Πρασίνων μετὰ καὶ
 τοῦ δήμου τοῦ ῥουσιῶν· τὰ δὲ λοιπὰ τῆς δοχῆς ἐπιτελεῖται B
 καθὼς προεῖρηται. καὶ εἰθ' οὕτως γίνεται τρίτη δοχὴ ἐν-
 δοθεν τῆς χαλκῆς πρὸς τὴν πύλην τὴν εἰσφέρονσαν εἰς τὰς
 σχολὰς, καὶ δέχεται ἀκείσως ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγουν
 15 ὁ μεστικός τῶν σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ αὐτοῦ, δή-
 μων τοῦ λευκοῦ· τὰ δὲ λοιπὰ τῆς δοχῆς ἐπιτελεῖται καθὼς
 προεῖρηται. καὶ μετὰ ταύτην γίνεται τετάρτη δοχὴ εἰς τὸ
 προπύλαιον τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἦγουν εἰς τὰς σχολὰς, καὶ
 δέχεται ἀκείσως ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίνων, ἦγουν ὁ ἐκ-
 20 σοκούβιτος, μετὰ τοῦ περατικοῦ αὐτοῦ δήμου τοῦ ῥουσιῶν· τὰ

1. ΣΧΟΛΑ. Ἰστέον, ὅτι δεῖται ἔχειν τὸ ἀ[πο]κόμβιον χρυσοῦ
 λίτ. ι καὶ εἰ[τὴ] μὲν] ἔστιν εἰς βασιλεὺς, [δίδωσι] τὰς ι λίτ., εἰ δὲ
 δύ[ο] εἰσὶν, εἴτε καὶ γ' εἰσὶν, . . οὐταὶ αἱ δέκα λίτραι, ε . . εἰ
 καὶ γ' πλὴν τοῦ . . βασιλέως, δεῖται εἶναι τ[οῦτο] τὸ ποσὸν
 τοῦ δὲ . . . ὑπὲρ τῶν ἄλλων τῶν Δ . . . ἐξίσης ὡς συμο . .
 ρουσοῦ . . . διὰ τῶν ἀμφοτέρων . . τὰς δέκα λίτρας. Suppletum et
 emend. ex cod., ut hic exhibetur, a Reiskio. 2. Verba καὶ
 γίνεται— φρέατος om. ed.

reddunt; deinde patriarcha unguenta ipsis offert, et apocombia ab
 eis recipit, eumque osculati Domini, e sacro puteo recedunt. Et fit
 PRIMA receptio extra sacrum puteum. (XIII.) Ibi quoque Venetorum
 factio cum tribuno suo eos excipit et ut mos est Dominis
 exclamat: libelli enim in reditu Dominorum uti dum exeunt non
 dantur: cetera autem, quae ad hunc ritum pertinent ut supra rela-
 tum fuit peraguntur. Rursus SECUNDA receptio fit extra fornitem
 chalces in camera ad ferream portam, et excipit ibi Dominos tri-
 bunus Prasinorum cum transitoria sua factione russa: cetera vero,
 quae in receptionibus observare convenit, ut supra notatum est per-
 ficiuntur. Sic ΤΡΑΤΙΑ intra chalcen ad portam, quae in scholas ducit,
 receptio fit, et excipit ibi tribunus Venetorum seu domesticus
 scholarum cum factione sua transitoria alba, et reliqua ut supra
 diximus exsequitur. Deinde QUARTA receptio fit in atrio S. S. apo-
 stolorum sive in scholis, et ibi quoque tribunus Prasinorum seu
 excubitor cum factione sua transitoria russa adest: cetera vero ut

δὲ λοιπὰ τῆς δοχῆς ἐπιτελεῖται καθὼς προεῖρηται. καὶ τε-
 Cλευταία δοχὴ γίνεται εἰς τὸ τριβουνάλιον, ἦγουν πρὸ τῶν
 Ms. 27. b λύχνων, καὶ δέχεται κακεὶ ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγουν
 ὁ δομέστικος, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ αὐτοῦ δήμου τοῦ λευ-
 κοῦ· τὰ δὲ λοιπὰ τῆς δοχῆς ἐπιτελεῖται καθὼς προεῖρηται. 5
 (E.A.) Καὶ δὴ μετὰ ταύτην τὴν δοχὴν διέρχονται οἱ δεσπό-
 ται διὰ τε τῶν λύχνων καὶ τοῦ τρικλίνου τῶν ἐσκουβίτων,
 ἐν δὲ τοῖς αὐτοῖς ἐσκουβίτοις πάλιν εὐφημοῦσι τὰς εὐφημίας
 οἷ τε νομικοὶ καὶ οἱ διπανῆται καὶ οἱ τοῦ κοιαιστώρος καγ-
 κελάριοι καθὼς καὶ προεῖρηται, δηλονότι ἐν τοῖς οἰκείοις 10
 Dτόποις ἰστάμενοι. τῶν δὲ δεσποτῶν διερχομένων διὰ τοῦ
 τρικλίνου τῶν κاندιδάτων ἐν τῇ θύρᾳ τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου
 τῇ ἐξαγωγῇ ἐπὶ τὸ ἐξἄερον τῶν δεκαεννέα ἀγκουβίτων, ἴσταν-
 ται δύο βουκάλιοι, τὰ συνήδη τῆς ἑορτῆς λέγοντες τοῖς δε-
 σπότησι· καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε εἰσέρχονται ἐν τῷ κονιστωρίῳ, 15
 κακεῖσε δηλονότι ἐναπομενότων καὶ ἐπευχομένων τοῖς δε-
 σπότησι, ὃ, τε πρωτοασηκρήτης καὶ ὁ πρωτονοτάριος μετὰ
 Ed. L. 13 τῶν ἀσηκρητῶν καὶ λοιπῶν ὄφφικίων, τοὺς τε νοταρίους
 καὶ χαρτουλαρίους καὶ λοιπούς· ἐν δὲ τῷ ὄνοποδίῳ πάλιν
 ἴστανται οἱ βασιλικοὶ ἄνθρωποι, μετὰ καὶ τοῦ κατεπάνω ἀν- 20
 τῶν καὶ τοῦ δομεστικού αὐτῶν· οἱ δὲ μάγιστροι καὶ ἀν-
 θύπατοι καὶ πατρίκιοι καὶ ὄφφικιάλιοι ἅμα τοῦ τῆς καταστά-
 σεως εἰσέρχονται ἐν τῷ στενακίῳ τῆς χρυσῆς χειρὸς, καὶ
 ἴστανται δεξιᾷ μὲν οὔτοι, ἀριστερᾷ δὲ οἱ τοῦ χρυσοτρικλίνου.
 (I.E.) Καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν διερχομένων μετὰ τε τοῦ μαγλα- 25

supra expositum fuit a factione perficiuntur. ultima fit in tribu-
 nali seu aute lychnos, ubi Venetorum princeps seu domesticus
 cum transitoria sua factione alba exspectat: ceteraque ut supra
 ostendimus observantur. (XIV.) Post hanc receptionem Domini per
 lychnos et triclinium excubitorum digrediuntur, ubi rursus tam no-
 mici, quam dipanitae et quaestoris cancellarii, solennes appreca-
 tiones ut supra dictum est in locis suis constituti, recitant. Per
 candidatorum vero triclinium transeuntibus Dominis, in porta ipsius
 triclinii, quae in atrium novendecim accubitorum ducit, vocales mu-
 sici duo stant, Dominis quae festo hoc die mos est apprecantes.
 Inde consistorium aedeunt, ubi quoque excepturi Dominos faustaque
 ipsis precaturi adsunt protosecretarius et protonotarius cum a se-
 cretis ceterisque officiis, notariis, chartulariis et reliquis. In ono-
 podio stant Imperatoris famuli cum capitaneo et domestico suo: ma-
 gistri, proconsules, patricii et officiales cum cerimonia angipor-
 tum aureae manus intrant, et ipsi quidem ad dextram, ad sinistram
 vero ministri aurei triclinii adstant. (XV.) Digredientibus vero Do-
 minis cum clava armatis et magnis excubis, acclamant omnes, tum

βλον καὶ τῆς μεγάλης εταιρείας, ἐπεύχονται πάντες οἱ κα-
 κίαις ἰστάμενοι καὶ οἱ τοῖς δεσπόταις συνιόντες. τῶν δὲ B
 δεσποτῶν μόνων εἰσερχομένων ἐν τῷ τρικλίῳ τοῦ ἀγνουτέως,
 κακίαις γὰρ οἱ τοῦ κουβουκλείου προπορευόμενοι μετὰ τῶν
 Πραιποσίτων, καὶ αὐτοὶ κακίαις στιχηδὸν ἐπὶ ἄκουβίτων
 ἴστανται, καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν μετὰ τῶν κοιτωνιτῶν καὶ μόνων
 εἰσιόντων, κλείονται μὲν αἱ τοῦ ἀγνουτέως θύραι διὰ τῶν Ms. 28. a
 κουβικουλαρίων, ὃ δὲ πραιπόσιτος λέγει ταύτην Ῥωμαϊκὴν
 λέξιν „βίτ.“ καὶ δέχεται ὁ τοῦ κουβουκλείου φωνοβόλος, καὶ
 10 λέγει εὐήχως πῶς καὶ ἑναρμονίως „καλῶς“. καὶ ἀποκρίνονται
 οἱ τοῦ κουβουκλείου πάντες καὶ λέγουσιν „καλῶς ἤλθετε οἱ
 μουλτουσανοί.“ ἐν δὲ τῇ ἀγία καὶ μεγάλῃ κυριακῇ, ἥγουν τοῦ
 ἁγίου πάσχα, καὶ μόνον προστιθέασι καὶ ταύτην τὴν Ῥω- C
 μαίαν λέξιν „ἄνω φιλικήσιμε.“ (Iξ.) Καὶ μετὰ ταῦτα εἰς-
 15 ἔρχονται οἱ δεσπόται μετὰ τοῦ κουβουκλείου ἐν τῷ ὀκταγώνῳ
 κουβουκλείῳ τῇ πρὸ τοῦ ἁγίου Στεφάνου, καὶ ἐκεῖσε ἀπο-
 στέφονται, ἐκβάλλοντες καὶ τὰς ἑαυτῶν χλαμύδας, καὶ εἰσερ-
 χονται ἐν τῷ κοιτῶν τῆς Δάφνης ἀπὸ διβητησίων, κακίαις
 σκεπαζόμενοι καὶ τὰ χρυσοπερίκλειστα ἀμφιεσμένοι σα-
 20 ρία, εἰσερχονται εἰς τὸ ἱερὸν παλάτιον, δηλονότι προπορευο-
 μένων τῶν πραιποσίτων μετὰ τοῦ κουβουκλείου. καὶ δὴ ἐν
 τῷ χρυσοτρικλίῳ εἰσιόντος τοῦ κουβουκλείου μετὰ τῶν πραι-
 25 ποσίτων, ἴστανται στιχηδὸν ἐπ' εὐρος τοῦ αὐτοῦ χρυσοτρι- D
 κλίου, καὶ τῶν δεσποτῶν διερχομένων, ἐπεύχονται τὸ „εἰς

14. Ἄνωφιλικήσιμε ed. 18. διβητησίων. Sic R. pro διβητη-
 σίω quod cod. exhibet, διβητησίου ed. 24. ἐπεύχονται R. ex
 scriptura cod. ἐπευ superscripto χ, ἐπεύχεται ed.

ibi constituti, tum qui Dominos comitantur. Ipsi vero soli triclinium
 augustalis intrant, (nam eo quoque cubicularii cum praepositis prae-
 cedant,) et ordine in accubitis adstant, Dominisque cum solis cubi-
 culariis ingressis, ianuac augustalis a cubiculariis clauduntur: prae-
 positus Romanam vocem: *Fit*, pronunciat. Praeceptor cubiculi eos
 excipit, dicitque sonore et harmonice: *Feliciter*: cubicularii omnes
 respondent: *Feliciter venistis: multos annos!* In sancta vero et ma-
 gna dominica seu sancti Paschatis has tantum Romanas voces ad-
 dunt: *Annos felicissimos!* (XVI.) Postea Domini cum cubiculariis
 octangulum cubiculum, quod est ante S. Stephani aedem, ingrediun-
 tur, et ibi tunicas et coronas deponunt. Cubiculum Daphnes ingres-
 si, debetesium induunt, et auro praetextis sagis ornati, sacrum pala-
 tium intrant, praepositis scilicet cum cubiculo praeuentibus. Quod
 postquam una cum praepositis aureum triclinium intravit, ordine ad
 orientalem eius plagam constitutum, Dominis transeuntibus acclamat:
In multa bonaque tempora Deus maiestatem vestram inducat! Egres-

πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους ὁ θεὸς ἀγάγοι τὴν βασιλείαν ἡμῶν." τῶν δὲ τοῦ κουβουκλείου μετὰ τῶν πραιποσίτων ἐξιόντων, ὑποστρέφουσι οἱ δεσπότες, καὶ τῷ Θεῷ ἀπευχαριστοῦσιν, εὐχὴν ἀποδιδόντες ἐν τῇ κόγχῃ τοῦ αὐτοῦ χρυσοτρικλίνου, ἐν ᾧ ἰστόρηται ἡ τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Θεοῦ Θεανδρῆκελος ἁγία εἰκὼν ἐπὶ θρόνον καθέζομένη, καὶ εἰδ' οὕτως εἰσέρχονται ἐν τῷ ἱερῷ αὐτῶν κοιτῶν. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι κατὰ τὴν τάξιν ταύτην καὶ τὸν τύπον ἐπιτελεῖται

Ed. L. 14 ἢ τε ἁγία καὶ μεγάλη κυριακὴ τοῦ πάσχα καὶ ἡ ἁγία πεντηκοστὴ καὶ ἡ θεολαμπῆς μεταμόρφωσις ἢ τε ἁγία καὶ γενέθλιος τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Θεοῦ ἑορτὴ καὶ ἡ ἁγία ὑπερλαμπρος τῶν φώτων ἡμέρα. (IZ.) Χρῆ γινώσκειν, ὅτι τῇ ἁγία καὶ μεγάλῃ κυριακῇ ἐξιόντων τῶν δεσποτῶν κατὰ τὸν προειρημένον τύπον καὶ ἀλλασσόντων τὰ ἑαυτῶν διβητήσια

Ms. 26. b ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς Δάφνης, ὅτε ἀπουναχθῶσι πάντες οἱ τῆς συγκλήτου ἐν τῷ πόρτικι τοῦ μεγάλου τρικλίνου τῶν εἰς ἀκουβίτων καὶ ἐν τῷ ὀνοποδίῳ, εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι, B καὶ ὑπομμνήσκουσι τοὺς δεσπότες, καὶ βάλλουσι οἱ δεσπότες τὰ ἑαυτῶν τζιτζάκια, καὶ ἐξέρχονται διὰ τοῦ μεγάλου ἀκουβίτου τῶν εἰς ἀκουβίτων, ὀψικευόμενοι ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν μαγλαβιτῶν καὶ τῆς ἐταιρείας, ἰσταμένων δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ τοῦ τοιοῦτου τρικλίνου, ἐν δὲ τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου καθέζονται ἐν τοῖς χρυσοῖς καὶ διαλίθοις σελλίσις. καὶ εἰδ' οὕτως εἰσέρχεται ὁ, τε φαί-

11. ἡμῶν Θεοῦ — καὶ ἁγία ed. 19. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι τὰ τζιτζάκια ἐκ τῆς χαζάρικος φορέουσι, ἅτινα ἀπὸ τῆς χαζάρικος τῆς ἀυγούστης υπεδέχθησαν ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι θεοφυλάκτῳ πύλει.

sis autem cubiculariis cum praepositis, Domini reversi, ad Deum precantur in concha aurei triclinii, ubi Domini ac Dei nostri divina sanctaque imago humana specie in throno collocata cernitur, oratione facta: post haec ad sacrum suum cubiculum discedunt. Sciendum vero est, secundum hunc ordinem et ritum sanctam magnamque dominicam Paschatis, sanctam Pentecosten, divino splendore coruscantem transfigurationem, sanctum ac natale Domini Deique nostri festum et sacram splendidamque diem luminum celebrari. (XVII.) Porro notandum est, quod, cum in sancta magnaque dominica ritu ac more supra exposito procedunt, suaque dibetesia in cubiculo Daphnes mutant, postquam senatores omnes in portica magni triclinii XIX accubituum et onopodio convenerunt, praepositi Dominos monituri intrent. Hi sua tztizacia induunt perque magnam accubituum XIX accubitorum inter obsequia cubiculi, manclavitarum et corporis custodum, qui ad dextrum et sinistrum triclinii latus stant, exeunt, et in dextra triclinii parte in deauratis gem-

πρω και οι πραιπόσιτοι και οι του κουβουκλειου, και ἀσπά-
ζονται τους δεσπότας, και μετα τουτο δια νεύματος του
δεσπότη νεύει δια της εαυτου χλανιδος τῷ ὀστιάριῳ τῷ
την χρυσῆν βέργαν κατέχοντι, και ἐξέρχεται του εισάξει
ὑπό του δεξιου μέρους στιχηδὸν τὸν τε κατεπάνω τῶν βασι- C
λικῶν, μετα και του δομωστικου και τῶν ἐπὶ του χρυσοτρι-
κλίνου του τε της καταστάσεως και τῶν σιλεντιαριῶν και
του ἀμνηστοναλλου. και εισερχόμενος ὁ ὀστιάριος ἐνδοθεν
του βήλου, ἵσταται, και λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ
101 του δεσπότη, και δια της οικειας χλανιδος νεύει τῷ ὀστια-
ριῳ, και δὴ ὁ ὀστιάριος σχηματοειδῶς πῶς προσκυνῶν τους
δεσπότας, μετα της δεξιᾶς χειρὸς ὀπισθίως κρούει τὸ βῆλον,
και δια του βήλου ὑπὸ τῶν σιλεντιαριῶν συρομένου εισάγον-
ται οά προειρημένοι, και ἀσπάζονται και αὐτοὶ, και πάλιν
15 ἐξίσαισι εἰς καθ' εἰς δι' ἧς ἦλθον ὁδοῦ. (I.H.) Και μετα ταῦτα
ἀνίστανται οά δεσπόται, και αἴρουνσι οά κουβικουλάριοι τὰ D
σελλία, και ἱστώσιν αὐτὰ εἰς τὴν ἐκ κισσοῦ και μυρσίνης
και δειρολιβάνου κατεσκευασμένην ἐν εἶδει του ταῦ στοι-
χείου φῖναν ἐν τῷ μέσῳ του αὐτου τρικλίνου. και εἰθ'
20 οὐτως λαμβάνει πάλιν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ του δεσπό-
του, και εισέρχεται μέσον της αὐτῆς φῖνας, και προσκυνεῖ
σχηματοειδῶς πῶς, και ἐξέρχεται του εισαγαγεῖν τὰ βῆλα.
και συνεχίσαισι αὐτῷ και οά δύο ὀστιάριοι, και ἵσταται ἐν-
δοθεν του βήλου, και ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν, ἡγουν ὁ δεξιὸς, προσ- Ed. L. 15.

4. και τὴν ed. 5. ἀπὸ δεξ. ed. κατ' ἐπάγω ed., καπειάγω
coni. Leich.

matique sellis consident. Tunc rector, praepositi, cubicularii in-
trant, et Dominos osculantur: postea vero ad n̄dum Domini praepo-
situs sua veste ostiario virgam auream gestanti signum dat, qui
egreditur, ut a dextro latere capitaneum Imperatoriorum cum dome-
stico et aurei triclinii praefecto, cerimoniario; silentiariis et admis-
sionali ordine adducat. Intra velum autem postquam ostiarius venit,
subsistit nutumque praepositus a Domino accipit, et sua veste ostia-
rio signum dat, qui ad pedes Dominorum decenter procumbens, dex-
tra manu retro velum pulsat, per quod a silentiariis reductum, su-
pra memorati adducuntur, qui et ipsi Dominos osculantur, rursusque
unus post alterum qua venerant via egrediuntur. (XVIII.) Postea
surgunt Domini, sellasque sublatas cubicularii in porticu, ex hedera,
myrrha, ligno thuris, ea forma, quam littera T habet, constructa in
medio eius triclinii, collocant. Rursus nutum a Domino praepositus
accipit, mediamque porticum decenter se prosternens intrat, post
adducendorum velorum causa egreditur. Una cum ipso duo ostiarii
exiunt, intraque velum subsistunt, quorum unus ad dextram consti-

Μα. 29. ἀκρονῶν καὶ αὐτὸς σχηματοειδῶς πῶς τοὺς δεσπότης, καὶ οὕτως μετὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς ὀπισθίως κρούει τὰ δύο βῆλα. οἱ δὲ σιλεντιᾶριοι σύρουσι διχῶς τὰ βῆλα, οἷον δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ, καὶ εἰσέρχεται ὁ πραιπόσιτος, προπορευόμενος τῆ τάξει τῶν τε μαγίστρων καὶ ἀνθυπάτων, ἤγουν τῶν φορούντων τοὺς δώδεκα χρυσοῦφάντους λώρους. καὶ ὁ μὲν πραιπόσιτος ἵσταται εἰς τὸν ἴδιον τόπον, ὁμοίως καὶ οἱ ὀστιάριοι ἵστανται εἰς τοὺς ἰδίους τόπους, οἱ δὲ μάλιστα καὶ οἱ λοιποὶ ἀσπάζονται κατὰ τύπον τοῖς δεσπότησι· πρῶτον μὲν τοῖς αὐτῶν γόνασι, ἔπειτα καὶ ταῖς χερσίν, καὶ εἰδ' οὕτως 10 Βτῆ στόματι, καὶ ἵστανται δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ κατὰ τὰς οἰκειάς τάξεις. (ΙΘ.) Καὶ πάλιν ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος ἐν τῇ αὐτῇ σχήματι μετὰ τῶν αὐτῶν ὀστιαρίων, καὶ εἰσέρχονται πάλιν οἱ δύο ὀστιάριοι καθὼς προεῖρηται, καὶ ἐνεργεῖ ὁ ἀριστερᾶ ἱστάμενος ὀστιάριος καθὼς καὶ ὁ εἰς τὰ δεξιὰ, 15 ἤγουν ὡς προέγγραπται. καὶ εἰσάγονται κατὰ τὸ πρῶτον σχῆμα δεύτερον βῆλον, οἱ τε ἀνθύπατοι καὶ πατρίκιοι μετὰ τῶν ἑαυτῶν καμησιῶν καὶ τῶν λευκῶν χρυσοτάβλων χλαυιδίων, καὶ ἀσπάζονται καὶ αὐτοὶ τοὺς δεσπότης, καὶ ἵστανται δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ ὑποκάτω τῶν φορούντων τοὺς χρυσοῦς 20 ἑλῶρους. καὶ πάλιν ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος ἐν τῇ αὐτῇ σχήματι καθὼς καὶ προεῖρηται, καὶ εἰσάγει γ' βῆλον, τοὺς πρωτοσπαθαρῖους καὶ ὀφφικιαλίους, καὶ ἀσπάζονται καὶ αὐτοὶ τοὺς δεσπότης, καὶ ἵστανται καὶ αὐτοὶ δεξιᾶ καὶ ἀριστε-

5. τῶν δὲ μ. ed.

18. χλαυιδίων R. ex scr. cod. χλαυι super-scripto A., χλαυιδων ed.

tutus, decenter coram Dominis procumbit, duoque vela dextra manu retro pulsat. Silentiarii autem utrimque, dextrorsum scilicet et sinistrorsum, vela reducunt, et intrat praepositus, pro muneris sui dignitate magistros et proconsules seu duodecim lora auro intexta gestantes praecedens. Et is quidem aequae ac ostiarii loco suo stat, magistri vero ac reliqui Dominos ut mos est osculantur: primum quidem genua eorum, deinde manus, postea os, dextraque et sinistra secundum ordinem suum adant. (XIX.) Eodem modo praepositus cum ostiariis ipsis iterum egreditur, ac denuo duo ostiarii ut supra dictum est intrant, et ostiarius ad laevam constitutus, omnia, quae de altero observavimus, peragit. Eodem quo primum ritu secundum velum inducitur, proconsules scilicet et patricii in suis camisiis albisque tunicis clavis aureis ornatis, qui et ipsi Dominos osculantur, et ad dextram et sinistram sub iis, qui aurea lora ferunt, adant. Rursus eodem quo supra ostendimus ritu praepositus exit tertium velum, protospatharios et officiales, adducturus, qui et ipsi Dominos osculantur, inque dextro et sinistro latere sub secundo

ῥῆ ὑποκάτω τοῦ δευτέρου βήλου, καὶ πάλιν μετὰ τοῦτο ἐξέρχεται ἐν τῇ αὐτῇ σχήματι ὁ πραιπόσιτος καθὼς καὶ προγέγραπται, καὶ εἰσάγει δ' βήλον, τοὺς ἀσηκρήτας καὶ νοταρίους τῶν σεκρέτων, καὶ ἀσπάζονται καὶ αὐτοὶ τοὺς δεσπότας, καὶ ἴστανται καὶ αὐτοὶ δεξιᾷ καὶ ὑριστερᾷ ὑποκάτω τῆς τάξεως τοῦ τρίτου βήλου. (Κ.) Καὶ πάντων στάτων εἰς τοὺς ἰδίους τόπους, λέγει διὰ νεύματος τοῦ δεσπότου ὁ πραι- D πόσιτος εὐήχως πῶς καὶ ἑναρμονίως „κελεύσατε.” καὶ μετὰ Ms. 29. b τοῦτο ἐπεύχονται πάντες „εἰς πολλοὺς χρόνους καὶ ἀγαθοῦς τοῦ Θεοῦ ἀγαθοὶ τὴν δικαίαν ὑμῶν βασιλείαν” καὶ μετὰ τὸ ἐκβῆναι πάντας ἀνίστανται οἱ δεσπότες, καὶ ἀνέρχονται ἐν τῇ μεγάλῃ ἀκκουβίτῃ μετὰ τῶν πραιποσίτων καὶ τῶν κοιτωνιτῶν καὶ μόνων ἐν τοῖς γὰρ ἀργυροῖς κίονσι τοῦ αὐτοῦ ἀκκουβίτου κρέμανται βῆλα πρὸς τὸ μὴ ὀρθᾶσαι τοὺς δεσπότες, ὅτε ἐνδιδύσκονται τοὺς λώρους ἐν γὰρ τῇ αὐτῇ ἀκκουβίτῃ ἐνδύουσι τοὺς δεσπότες τοὺς λώρους οἱ τε τῶν ἀλλοξίμων τοῦ κουβουκλείου καὶ οἱ βεστήτορες, μετὰ τῶν πραιποσίτων καὶ τοῦ δευτέρου καὶ τῶν κοιτωνιτῶν. καὶ μετὰ Ed. L. 16 τὸ ἐνδυθῆναι τοὺς λώρους τοὺς δεσπότες καὶ ὑπὸ τῶν πραιποσίτων στεφθῆναι λαμβάνουσιν ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ χειρὶ τὴν ἀκακίαν, ἐν δὲ τῇ εὐωνύμῳ τοὺς ἐκ λίθων καὶ μαργάρων ἡμφιεσμένους χρυσσοῦς σταυροῦς, καὶ ὅτε κατέλθωσι τὰ βάθρα τοῦ αὐτοῦ ἀκκουβίτου, ἐπεύχονται αὐτοῖς οἱ τε τοῦ μαγλαβίου καὶ οἱ τῆς ἑταιρείας. οἱ δὲ δεσπότες ἐξέρχονται 25τὴν μέσην τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου, ὀμικευθήμενοι ὑπὸ τοῦ κου-

3. ἀσηκρήτους νοταρ. ed. 7. λέγει δὲ διὰ ed. 19. ἐνδυθῆναι
R. ex scr. cod. ἐνδυ, ἐνδύσθαι ed. 25. ὑποκάτω κουβ. ed.

velo adstant. Posthac eodem ritu ac diximus iterum praepositus exit, et quartum velum, a secretis et notarios secretorum, adducit, qui etiam Dominos, ad dextram et sinistram sub velli tertii ordine stantes, osculantur. (XX.) Sic omnibus in locis suis constitutis, praepositus canore et harmonice dicit: *Iubete*. Omnes deinde acclamant: *In longa et felicia tempora Deus iustam maiestatem vestram inducat!* cunctisque egressis, surgunt Domini, et magnum accubitum cum praepositis et cubiculariis solis intrant. In argenteis eius triclinii columnis vela suspenduntur, ne, dum lora induunt Domini, conspiciantur: ibi enim mutatores cubiculi et vestitores cum praepositis, secundicerio et cubiculariis Dominis lora induunt. Quo facto coronati a praepositis Domini dextra acaciam, sinistra cruces aureas gemmis et margaritis ornatas sumunt, cumque per gradus accubitum descenderunt, manclavitae et hetaeria seu cohors praetoria ipsi acclamant. Exeunt autem per medium triclinium, a cubiculo stipati,

βουκλείου εἰς τὸν πόρτηκα, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀπέρχονται ἐν τῷ ὄνοποδιῷ, καὶ γίνεται ἡ δοχὴ ἐκεῖ, οἱ τε μάγιστροι καὶ ἀνθύπατοι οἱ φοροῦντες τοὺς λώρους καὶ οἱ λοιποὶ μετὰ Βυτῶν ἰδίων ἀλλαξίμων, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε κατέρχονται ἐν τῷ κοιμιστωριῷ, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται καθὼς καὶ ἀνω-5
 τέρω εἴρηται καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσι. (ΚΑ.) Καὶ τοῦτο δεῖ εἰδέναι, ὅτι ἡ ἅγια καὶ μεγάλη κυριακὴ, εἰς τὰ ἄγια καὶ εἰς τὸν ἄσπασμὸν καὶ εἰς τὴν ἅγιαν κοινωνίαν μετὰ τῶν χλανιδίων ἐξέρχονται οἱ δεσπῶται καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσι, καὶ οὐ μετὰ τῶν λώρων, ἀπὸ δὲ τοῦ κράματος ἀμφιέννυνται τοὺς λώρους, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσι. χρῆ γινώσκειν, ὅτι τῇ ἑορτῇ τοῦ γενεσίου τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου οὐ στέφονται οἱ δεσπῶται καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσε-
 10
 15
 20
 25
 30
 35
 40
 45
 50
 55
 60
 65
 70
 75
 80
 85
 90
 95
 100
 105
 110
 115
 120
 125
 130
 135
 140
 145
 150
 155
 160
 165
 170
 175
 180
 185
 190
 195
 200
 205
 210
 215
 220
 225
 230
 235
 240
 245
 250
 255
 260
 265
 270
 275
 280
 285
 290
 295
 300
 305
 310
 315
 320
 325
 330
 335
 340
 345
 350
 355
 360
 365
 370
 375
 380
 385
 390
 395
 400
 405
 410
 415
 420
 425
 430
 435
 440
 445
 450
 455
 460
 465
 470
 475
 480
 485
 490
 495
 500
 505
 510
 515
 520
 525
 530
 535
 540
 545
 550
 555
 560
 565
 570
 575
 580
 585
 590
 595
 600
 605
 610
 615
 620
 625
 630
 635
 640
 645
 650
 655
 660
 665
 670
 675
 680
 685
 690
 695
 700
 705
 710
 715
 720
 725
 730
 735
 740
 745
 750
 755
 760
 765
 770
 775
 780
 785
 790
 795
 800
 805
 810
 815
 820
 825
 830
 835
 840
 845
 850
 855
 860
 865
 870
 875
 880
 885
 890
 895
 900
 905
 910
 915
 920
 925
 930
 935
 940
 945
 950
 955
 960
 965
 970
 975
 980
 985
 990
 995
 1000
 1005
 1010
 1015
 1020
 1025
 1030
 1035
 1040
 1045
 1050
 1055
 1060
 1065
 1070
 1075
 1080
 1085
 1090
 1095
 1100
 1105
 1110
 1115
 1120
 1125
 1130
 1135
 1140
 1145
 1150
 1155
 1160
 1165
 1170
 1175
 1180
 1185
 1190
 1195
 1200
 1205
 1210
 1215
 1220
 1225
 1230
 1235
 1240
 1245
 1250
 1255
 1260
 1265
 1270
 1275
 1280
 1285
 1290
 1295
 1300
 1305
 1310
 1315
 1320
 1325
 1330
 1335
 1340
 1345
 1350
 1355
 1360
 1365
 1370
 1375
 1380
 1385
 1390
 1395
 1400
 1405
 1410
 1415
 1420
 1425
 1430
 1435
 1440
 1445
 1450
 1455
 1460
 1465
 1470
 1475
 1480
 1485
 1490
 1495
 1500
 1505
 1510
 1515
 1520
 1525
 1530
 1535
 1540
 1545
 1550
 1555
 1560
 1565
 1570
 1575
 1580
 1585
 1590
 1595
 1600
 1605
 1610
 1615
 1620
 1625
 1630
 1635
 1640
 1645
 1650
 1655
 1660
 1665
 1670
 1675
 1680
 1685
 1690
 1695
 1700
 1705
 1710
 1715
 1720
 1725
 1730
 1735
 1740
 1745
 1750
 1755
 1760
 1765
 1770
 1775
 1780
 1785
 1790
 1795
 1800
 1805
 1810
 1815
 1820
 1825
 1830
 1835
 1840
 1845
 1850
 1855
 1860
 1865
 1870
 1875
 1880
 1885
 1890
 1895
 1900
 1905
 1910
 1915
 1920
 1925
 1930
 1935
 1940
 1945
 1950
 1955
 1960
 1965
 1970
 1975
 1980
 1985
 1990
 1995
 2000
 2005
 2010
 2015
 2020
 2025
 2030
 2035
 2040
 2045
 2050
 2055
 2060
 2065
 2070
 2075
 2080
 2085
 2090
 2095
 2100
 2105
 2110
 2115
 2120
 2125
 2130
 2135
 2140
 2145
 2150
 2155
 2160
 2165
 2170
 2175
 2180
 2185
 2190
 2195
 2200
 2205
 2210
 2215
 2220
 2225
 2230
 2235
 2240
 2245
 2250
 2255
 2260
 2265
 2270
 2275
 2280
 2285
 2290
 2295
 2300
 2305
 2310
 2315
 2320
 2325
 2330
 2335
 2340
 2345
 2350
 2355
 2360
 2365
 2370
 2375
 2380
 2385
 2390
 2395
 2400
 2405
 2410
 2415
 2420
 2425
 2430
 2435
 2440
 2445
 2450
 2455
 2460
 2465
 2470
 2475
 2480
 2485
 2490
 2495
 2500
 2505
 2510
 2515
 2520
 2525
 2530
 2535
 2540
 2545
 2550
 2555
 2560
 2565
 2570
 2575
 2580
 2585
 2590
 2595
 2600
 2605
 2610
 2615
 2620
 2625
 2630
 2635
 2640
 2645
 2650
 2655
 2660
 2665
 2670
 2675
 2680
 2685
 2690
 2695
 2700
 2705
 2710
 2715
 2720
 2725
 2730
 2735
 2740
 2745
 2750
 2755
 2760
 2765
 2770
 2775
 2780
 2785
 2790
 2795
 2800
 2805
 2810
 2815
 2820
 2825
 2830
 2835
 2840
 2845
 2850
 2855
 2860
 2865
 2870
 2875
 2880
 2885
 2890
 2895
 2900
 2905
 2910
 2915
 2920
 2925
 2930
 2935
 2940
 2945
 2950
 2955
 2960
 2965
 2970
 2975
 2980
 2985
 2990
 2995
 3000
 3005
 3010
 3015
 3020
 3025
 3030
 3035
 3040
 3045
 3050
 3055
 3060
 3065
 3070
 3075
 3080
 3085
 3090
 3095
 3100
 3105
 3110
 3115
 3120
 3125
 3130
 3135
 3140
 3145
 3150
 3155
 3160
 3165
 3170
 3175
 3180
 3185
 3190
 3195
 3200
 3205
 3210
 3215
 3220
 3225
 3230
 3235
 3240
 3245
 3250
 3255
 3260
 3265
 3270
 3275
 3280
 3285
 3290
 3295
 3300
 3305
 3310
 3315
 3320
 3325
 3330
 3335
 3340
 3345
 3350
 3355
 3360
 3365
 3370
 3375
 3380
 3385
 3390
 3395
 3400
 3405
 3410
 3415
 3420
 3425
 3430
 3435
 3440
 3445
 3450
 3455
 3460
 3465
 3470
 3475
 3480
 3485
 3490
 3495
 3500
 3505
 3510
 3515
 3520
 3525
 3530
 3535
 3540
 3545
 3550
 3555
 3560
 3565
 3570
 3575
 3580
 3585
 3590
 3595
 3600
 3605
 3610
 3615
 3620
 3625
 3630
 3635
 3640
 3645
 3650
 3655
 3660
 3665
 3670
 3675
 3680
 3685
 3690
 3695
 3700
 3705
 3710
 3715
 3720
 3725
 3730
 3735
 3740
 3745
 3750
 3755
 3760
 3765
 3770
 3775
 3780
 3785
 3790
 3795
 3800
 3805
 3810
 3815
 3820
 3825
 3830
 3835
 3840
 3845
 3850
 3855
 3860
 3865
 3870
 3875
 3880
 3885
 3890
 3895
 3900
 3905
 3910
 3915
 3920
 3925
 3930
 3935
 3940
 3945
 3950
 3955
 3960
 3965
 3970
 3975
 3980
 3985
 3990
 3995
 4000
 4005
 4010
 4015
 4020
 4025
 4030
 4035
 4040
 4045
 4050
 4055
 4060
 4065
 4070
 4075
 4080
 4085
 4090
 4095
 4100
 4105
 4110
 4115
 4120
 4125
 4130
 4135
 4140
 4145
 4150
 4155
 4160
 4165
 4170
 4175
 4180
 4185
 4190
 4195
 4200
 4205
 4210
 4215
 4220
 4225
 4230
 4235
 4240
 4245
 4250
 4255
 4260
 4265
 4270
 4275
 4280
 4285
 4290
 4295
 4300
 4305
 4310
 4315
 4320
 4325
 4330
 4335
 4340
 4345
 4350
 4355
 4360
 4365
 4370
 4375
 4380
 4385
 4390
 4395
 4400
 4405
 4410
 4415
 4420
 4425
 4430
 4435
 4440
 4445
 4450
 4455
 4460
 4465
 4470
 4475
 4480
 4485
 4490
 4495
 4500
 4505
 4510
 4515
 4520
 4525
 4530
 4535
 4540
 4545
 4550
 4555
 4560
 4565
 4570
 4575
 4580
 4585
 4590
 4595
 4600
 4605
 4610
 4615
 4620
 4625
 4630
 4635
 4640
 4645
 4650
 4655
 4660
 4665
 4670
 4675
 4680
 4685
 4690
 4695
 4700
 4705
 4710
 4715
 4720
 4725
 4730
 4735
 4740
 4745
 4750
 4755
 4760
 4765
 4770
 4775
 4780
 4785
 4790
 4795
 4800
 4805
 4810
 4815
 4820
 4825
 4830
 4835
 4840
 4845
 4850
 4855
 4860
 4865
 4870
 4875
 4880
 4885
 4890
 4895
 4900
 4905
 4910
 4915
 4920
 4925
 4930
 4935
 4940
 4945
 4950
 4955
 4960
 4965
 4970
 4975
 4980
 4985
 4990
 4995
 5000
 5005
 5010
 5015
 5020
 5025
 5030
 5035
 5040
 5045
 5050
 5055
 5060
 5065
 5070
 5075
 5080
 5085
 5090
 5095
 5100
 5105
 5110
 5115
 5120
 5125
 5130
 5135
 5140
 5145
 5150
 5155
 5160
 5165
 5170
 5175
 5180
 5185
 5190
 5195
 5200
 5205
 5210
 5215
 5220
 5225
 5230
 5235
 5240
 5245
 5250
 5255
 5260
 5265
 5270
 5275
 5280
 5285
 5290
 5295
 5300
 5305
 5310
 5315
 5320
 5325
 5330
 5335
 5340
 5345
 5350
 5355
 5360
 5365
 5370
 5375
 5380
 5385
 5390
 5395
 5400
 5405
 5410
 5415
 5420
 5425
 5430
 5435
 5440
 5445
 5450
 5455
 5460
 5465
 5470
 5475
 5480
 5485
 5490
 5495
 5500
 5505
 5510
 5515
 5520
 5525
 5530
 5535
 5540
 5545
 5550
 5555
 5560
 5565
 5570
 5575
 5580
 5585
 5590
 5595
 5600
 5605
 5610
 5615
 5620
 5625
 5630
 5635
 5640
 5645
 5650
 5655
 5660
 5665
 5670
 5675
 5680
 5685
 5690
 5695
 5700
 5705
 5710
 5715
 5720
 5725
 5730
 5735
 5740
 5745
 5750
 5755
 5760
 5765
 5770
 5775
 5780
 5785
 5790
 5795
 5800
 5805
 5810
 5815
 5820
 5825
 5830
 5835
 5840
 5845
 5850
 5855
 5860
 5865
 5870
 5875
 5880
 5885
 5890
 5895
 5900
 5905
 5910
 5915
 5920
 5925
 5930
 5935
 5940
 5945
 5950
 5955
 5960
 5965
 5970
 5975
 5980
 5985
 5990
 5995
 6000
 6005
 6010
 6015
 6020
 6025
 6030
 6035
 6040
 6045
 6050
 6055
 6060
 6065
 6070
 6075
 6080
 6085
 6090
 6095
 6100
 6105
 6110
 6115
 6120
 6125
 6130
 6135
 6140
 6145
 6150
 6155
 6160
 6165
 6170
 6175
 6180
 6185
 6190
 6195
 6200
 6205
 6210
 6215
 6220
 6225
 6230
 6235
 6240
 6245
 6250
 6255
 6260
 6265
 6270
 6275
 6280
 6285
 6290
 6295
 6300
 6305
 6310
 6315
 6320
 6325
 6330
 6335
 6340
 6345
 6350
 6355
 6360
 6365
 6370
 6375
 6380
 6385
 6390
 6395
 6400
 6405
 6410
 6415
 6420
 6425
 6430
 6435
 6440
 6445
 6450
 6455
 6460
 6465
 6470
 6475
 6480
 6485
 6490
 6495
 6500
 6505
 6510
 6515
 6520
 6525
 6530
 6535
 6540
 6545
 6550
 6555
 6560
 6565
 6570
 6575
 6580
 6585
 6590
 6595
 6600
 6605
 6610
 6615
 6620
 6625

στωρες φεμαίλζουσι τούς δεσπότας τὰ τῆ ἑορτῆ ἀρμόζοντα, ἀπὸ μὲν τῆς δοχῆς τῶν λύχνων ὁ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων νοτάριος, καὶ δεῖ αὐτὸν περιπατεῖν ὀπισθεν τῶν δεσποτῶν, πλησίον καὶ λέγειν τούς κατὰ τύπον λάμβους ἕως τῶν πυλῶν τῶν ἀγόντων εἰς τὰς σχολαίς. ἀπὸ γὰρ τῶν ἐκεῖσε εἰσφερόντων μεγάλων πυλῶν, ἤγουν ἀπὸ τοῦ προπυλαίου τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἄρχεται λαμβίλειν ὁ τοῦ μέρους τῶν Πρασίτων μαῖστορ ἕως τῆς μεγάλης πύλης τῶν σχολῶν τῆς ἐξαγούσης ἐπὶ τὸν τῆς χαλκῆς θόλον. ἔνδοθεν γὰρ τῆς αὐτῆς πύλης ἴσταται ὁ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων μαῖστορ, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἄρχεται καὶ αὐτὸς λαμβίλειν ἕως τοῦ στενακίου τοῦ ἐξάγοντος πρὸς τὸν ἔμβολον τοῦ ἁγίου φρέατος ἔξω γὰρ τῆς σιδηρᾶς πύλης τοῦ αὐτοῦ στενακίου, ἐν ᾧ τὸ εἰλημά ἐστιν, ἴσταται ὁ τοῦ μέρους τῶν Πρασίτων νοτάριος, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἄρχεται καὶ αὐτὸς λαμβίλειν ἕως τοῦ ἁγίου φρέατος. (K.B.) Καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν εἰσερχομένων ἐν τῷ ἁγίῳ φρέατι, διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ προσκυνήσαντες τὸ ἅγιον φρέαρ, εἰσέρχονται διὰ τῆς εἰσαγούσης πύλης ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε πρὸς τὴν ἐκκλησίαν· ἐκεῖσε γὰρ ἴσταται ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ ὑπηρεσίας καὶ τάξεως. καὶ δὴ τοῦ πατριάρχου θυμῶντος κατὰ τὸν τύπον τούς δεσπότας, ἀσπάζονται αὐτὸν οἱ δεσπῶται, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται διὰ τῆς ἐκεῖσε εἰσφερούσης πύλης πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ βήματος. καὶ εἰς αὐτὸν οἱ τῆς συγκλήτου πάντες ἴστανται ἐπευχόμενοι

3. δει conl. Leich, δὴ ed.

tarius Venetae adest, quem proxime a tergo ad Dominos accedere, et secundum morem iambos ad portas usque, quae ad scholas ducunt, dicere oportet. A magnis enim portis eo ferentibus seu a sanctorum apostolorum atrio usque ad magnam scholarum portam, ad tholam chalces ferentem, magister Prasinorum iambos dicere incipit. Intra scholarum portam magister Venetae factionis constitutus, inde usque ad angiportum ad porticum sancti putei ducentem iambos recitare incipit: extra ferream enim eius angiportus, in quo concaemeratio est, ianuam notarius Prasiae stat, qui et ipse inde usque ad sanctum puteum iambicos versus canere incipit. (XXII.) Domini sanctum puteum ingressi, post ternam cum cereis genuflexionem preces ad Deum fundunt, sanctoque puteo adorato, per ianuam inde ad ecclesiam ferentem ingrediuntur: ibi enim patriarcha cum consueto ministerio et officio suo adest. Qui dum Dominos ut mos est incensat, ipsi cum osculantur, et per portam ad dextrum bema-tis latus ducentem, ubi senatores omnes fausta Dominis apprecatur-i convenere, procedunt. Inde ad sacras ianuas pergunt, ac triplici

τοὺς δεσπότης. καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε εἰσέρχονται εἰς τὰ ἅγια
 Θύρια, καὶ διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως
 Ἐὐαγγελιστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ τὰ ἐξῆς κατὰ τύπον τελοῦσι.
 καὶ εἰθ' οὕτως λαμβάνει ἀπὸ χειρῶν τοῦ καστοροῦσιου ὁ πα-
 τριάρχης τὸν θυμιατὸν, καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, καὶ θυμιαῖς
 ὁ βασιλεὺς πέριξ τῆς ἁγίας τραπέζης, καὶ μετὰ τὸ θυμιαῖσαι
 ἴσταται καὶ ὁ πατριάρχης καὶ ὁ βασιλεὺς ἔμπροσθεν τῆς
 ἁγίας τραπέζης, καὶ τῆς ἐκφωνήσεως παρὰ τοῦ ἀρχidiaκόνου
 γενομένης τῆς τε εὐχῆς παρὰ τοῦ πατριάρχου τελουμένης,
 καὶ τὰ ἐξῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως γενομένης πά-10
 σης, ἐξέρχονται οἱ δεσπότης ἅμα τῷ πατριάρχῃ, προπορευο-
 μένων αὐτῶν τοῦ τε σταυροῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου. (ΚΓ.) Καὶ
 Ἐὐαγγελιστῶν αὐτῶν ὀπισθεν τοῦ ἄμβωνος, ἦγουν πρὸ τῶν
 μεγάλων πυλῶν, ἴστανται ἐκεῖσε οἱ τε δεσπότης καὶ ὁ πατρι-
 ἀρχης μετὰ τε τοῦ σταυροῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, καὶ δὴ ἐρ-15
 χόμενων αὐτῶν, γίνεται κἀκεῖσε εὐχή κατὰ τὴν ἐκκλησιαστι-
 κὴν ἀκολουθίαν, καὶ εἰθ' οὕτως συνεχῶς ἐρχεται ὁ πατριάρχης
 τοὺς δεσπότης τὰς βασιλικὰς πύλας, καὶ ἀσπάζεται αὐτοὺς
 κἀκεῖσε, καὶ οἱ μὲν δεσπότης εἰσέρχονται ἐν τῷ βήλῳ τῷ κρε-
 μαιμένῳ ἐν τῷ νάρθηκι, καὶ ἐκεῖσε σκεπαζόμενοι, πάλιν ἐξέρ-20
 χονται, καὶ ἀσπάζονται τὸν πατριάρχην, καὶ ἀποκινῶσι μετὰ
 τῆς οἰκείας λιτῆς, καὶ ἀπέρχονται ἕως τοῦ πορφυροῦ μεγάλου
 Ed. L. 18 κίονος τοῦ φόρου, καὶ οἱ μὲν δεσπότης ἴστανται ἐν ταῖς τοῦ
 πορφυροῦ μεγάλου κίονος ἀναβάθραις, οἱ δὲ μάγιστροι καὶ
 ἀνθύπατοι καὶ πατρίκιοι καὶ λοιποὶ συγκλητικοὶ ἐν τοῖς δεξι-25

4. χειρῶς cod. unde R. conī. χειρῶν, χειρὸς ed.
 ed. 21. ἀποκρίνουσ ed.

13. διερχομ.

cum cereis adoratione facta, ad Deum precantur ceteraque pro mo-
 re peragunt. Postea acceptum a castrensi thuribulum patriarcha
 Imperatori tradit, qui sacrum altare circum incensat, quo facto pa-
 triarcha et Imperator coram sacro altari stant, et intonatione ab ar-
 chidiacono, precatione a patriarcha facta omnibusque ecclesiasticis
 ceremoniis finitis, Domini cum patriarcha, cruce et sacro evangelio
 eis praelato, egrediuntur. (XXIII.) Pone ambonem vero seu ante
 magnas portas transeuntes Domini et patriarcha cum cruce et evan-
 gelio, subsistunt, ipsisque advenientibus, precatio ibi secundum ec-
 clesiasticum ritum instituitur: deinde patriarcha cum Dominis per
 imperatorias portas egreditur, eosque ibi osculatur; post velum in
 narthece suspensum intrant, ibique capite aperto rursus egrediuntur,
 et patriarcham osculantur, cumque sua processione et comitatu ab-
 eunt, et ad porphyreticam magnam columnam in foro procedunt, ubi
 ipsi in gradibus magnae eius columnae, magistri autem, proconsules,

οἷς μέρεσι πρὸ τῆς τῶν δεσποτῶν στάσεως ἴστανται, ἤγουν ἔνδοθεν τῆς κιονοστασίας τοῦ φόρου, οἱ δὲ τοῦ κουβουκλίσου ἐν ταῖς δεξιαῖς ἀναβάθραις τοῦ αὐτοῦ κίονος, οἱ δὲ δῆμοι τῶν δύο μερῶν ἴστανται ἐν ταῖς ἐκείσιν μικραῖς ἀναβάθραις ἀντι-
 5 κρὸν τῶν δεσποτῶν, δηλονότι ἔξω τῆς κιονοστασίας τοῦ δεξιοῦ μέρους, ἐν ᾧ οἱ τῆς συγκλήτου ἴστανται. (ΚΔ.) Καὶ δὴ τοῦ Ms. 31. a. πατριάρχου ἀνερχομένου μετὰ τῆς οἰκείας λιτῆς, προσεϊσέρχον-
 10 ται μὲν ἔνδοθεν τῆς κιονοστασίας οἱ ἔκδικοι μετὰ τὰς ἐαυτῶν Β βακτηρίας πρὸ τῆς πρώτης ἀναβάσεως τῆς δεσποτικῆς ἀνόδου τοῦ κίονος, καὶ εἰσέρχονται οἱ μητροπολίται καὶ ἀρχιεπίσκο-
 15 ποι, καὶ τὴν κατὰ τύπον ἀποτελοῦσαι προσκύνησιν, δηλονότι διὰ τοῦ τῆς καταστάσεως καὶ τοῦ ῥεφερενδαρίου προσωγομέ-
 20 νους καὶ τοὺς δεσπότας προσκυνῶντας, καὶ ἴστανται μὲν οὗτοι ἐν τῇ εὐωνύμῳ μέρει τῶν ἀναβάθρων τοῦ κίονος. καὶ ἰσμετὰ ταῦτα εἰσέρχονται οἱ προπορευόμενοι τῆς ἐκκλησιαστι-
 25 κῆς λιτῆς καὶ ψάλλοντες, καὶ εἶθ' οὕτως εἰσέρχεται ὁ πατρι-
 30 ἀρχῆς μετὰ τε τοῦ σταυροῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, παρακρα-
 35 τούμενος ὑπὸ τῶν πρώτων καὶ οἰκείων αὐτοῦ. καὶ ὅτε τῆς πρώτης βαθμίδος τῆς δεσποτικῆς ἀναβάσεως ἔλθοι, ἐπιδίδουσι C
 40 τοῖς δεσπόταις οἱ πραιπόσιτοι τοὺς συνήθεις κηρὸς κατὰ τὸ εἰωθὸς, καὶ προσκυνῶσι τὸν σεβάσιμον τύπον τοῦ ζωοποιῦ σταυροῦ, ἀσπάζόμενοι τότε ἅγιον εὐαγγέλιον καὶ αὐτὸν τὴν
 45 τίμιον σταυρὸν, ἔπειτα τὸν πατριάρχην. καὶ οἱ μὲν δεσπό-
 50 ται ἴστανται ἐν ᾧ τόπῳ καὶ προΐσταντο, ὁ δὲ σταυρὸς ἴστα-

10. καὶ ante ἀρχιεπ. om. ed.

11. προσαγόμενοι — προσκυνῶν-

τες conl. Leich.

16. ψάλλονται ed.

patricii ceterique senatores in dextro latere ante Dominorum stationes seu intra locum, ubi columna in foro erecta est, subsistunt; cubicularii in dextris eius columnae gradibus, duarum autem factionum factionarii in parva scala coram Dominis, scilicet extra columnam in dextro latere, ubi senatores stant, praesto sunt. (XXIV.) Patriarcha cum suo comitatu veniente, defensores suos baculos gestantes intra columnam ante primum scalae Imperatoriae gradum procedunt, et metropolitae et archiepiscopi intrantes, solennem adorationem, scilicet a cerimoniario et referendario ad Dominos adorandos adducti, faciunt, et in sinistro latere graduum columnae adstant. Deinde primi ecclesiasticae pompae canentes, postea patriarcha cum cruce et evangelio, a praedictis ecclesiae et suis ministris stipatus, ingreditur. At postquam ad primum Imperatoriae scalae gradum pervenit, praepositi cereos Dominis pro more tradunt, qui venerandam vivificae crucis imaginem adorant, tam sanctam evangelium, quam ipsam crucem, postremo patriarcham osculantes. Domini quo primum steterant loco subsistunt, crux in basi gradi-

ται ἐν τῇ ἐφιδρυμένῃ βίσει ταῖς αὐταῖς ἀναβάθραις, ὁ δὲ πατριάρχης μετὰ τοῦ εὐαγγελίου καὶ τῶν οἰκείων διακόνων καὶ ψαλτῶν ἀνέρχεται ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ αὐτοῦ κίονος, ἧγουν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, καὶ διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου ἄρχονται ψάλλειν τὰ δύο μέρη τῆν τῆς ἑορτῆς κατα-5 βασίαν. καὶ τούτου τρισσοῦς ἑδομένου, γίνεται ἡ συνήθης Δέκτηνῃ παρὰ τοῦ διακόνου, δηλονότι προκύπτοντος διὰ τῶν θυρίδων τοῦ εὐωνύμου μέρους τοῦ αὐτοῦ εὐκτηρίου. καὶ δι' τῆς ἐκτενῆς τελεθδείσης, μετὰ τὴν τοῦ πατριάρχου ἐκφώνησιν ἀποχαιρετίζουσι τούτον οἱ δεσπότες ἐν οἷς ἴστανται τό-10 ποὶς καὶ μετὰ τῆς οἰκείας λιτῆς κατέρχεται ἕως τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν χαλκοπρατείων, καὶ καθέζονται ἐν Ed. L. 19 τῷ νάρθηκι ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, τῆς βασιλικῆς τάξεως ἐκείσε παρισταμένης, ἧγουν τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν ἀση- Ma. 31. b κρητῶν χρυσοτρικλινιτῶν τε καὶ βασιλικῶν ἀνδρώπων. καὶ 5 δὴ τῶν μητροπολιτῶν διερχομένων, ποιοῦσι πάλιν προσκύνησιν κατὰ τὸν εἰρημένον ἄνωθεν τύπον τῆς προσκυνήσεως, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται καὶ οἱ τῆς λιτῆς τοῦ πατριάρχου προπορευόμενοι καὶ ψάλλοντες, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσέρχεται ὁ πατριάρχης μετὰ τοῦ σταυροῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου. (ΚΚ.) 20 Καὶ ἀνίστανται οἱ δεσπότες, καὶ ὑπαντιῶσιν αὐτῷ καὶ ἀσπάζονται, καὶ ἴστανται ἀμφοτέροι ἐπὶ τῶν βασιλικῶν πυλῶν, καὶ τῆς συνήθους εὐχῆς τελομένης ὑπὸ τοῦ πατριάρχου καθὼς

9 ΣΧΟΛ. Τούτου, δι' τῆς ἐκτενῆς λεγομένης ὑπὸ τῶν πραιποσίτων λαμβάνουσιν τοὺς κηροὺς οἱ δεσπότες, καὶ μέχρι συμπληρώσεως ταύτης βαστάζουσι, καὶ εἰθ' οὕτως διὰ τρισσοῦς προσκυνήσεως τῷ θεῷ ἀπευχαριστοῦντες ἐπιβιβάζουσιν τοὺς κηροὺς κατὰ τὸ εἰωθὸς τοῖς πραιποσίτοις. Emend. a Reiskio ex cod. 11. Verba καὶ μετὰ — ναοῦ τῆς absunt ab ed.

bus imposita collocatur: patriarcha vero cum evangelio suisque diaconis et psaltis oratorum columnae seu S. Constantini intrat, et ad praepositi nutum duae factiones hymnum festi canere incipiunt. Quo ter cantato, solennis a diacono, per portas sinistrae partis oratorii se inclinante, intonatio seu extensa fit. Qua finita, post orationem patriarchae Domini ipsum eo loco, ubi subsistunt, salutant, et cum idoneis precibus procedit ad templum sanctae scilicet Deiparae chalcoprateorum, sedentque in narthece eius ecclesiae, ministris Imperatoris, scilicet cubiculariis, a secretis, chrysotriclinii praefectis et famulis suis, ipsis adstantibus. Metropolitae dum digrediuntur, adorationem ritu supra memorato repetunt, deinde praecipui, qui ad ecclesiasticam patriarchae pompam pertinent, et psaltes intrant, ipse cum cruce et evangelio sequitur. (XXV.) Surgunt Domini ei obviam ituri, ipsum osculantur, utrique ad portas imperatorias subsistunt, solennibus autem precibus a patriarcha ut su-

ἀνωτέρω εἶρηται, γίνεται ἡ εἴσοδος, καὶ δὴ τῶν δεσποτικῶν
 εἰσερχομένων ἐν τῷ βήματι καὶ τὸ ἀποκόμβιον ἐπὶ τῆς B
 ἁγίας τραπέζης ἀποτιθεμένων, ἐξέρχονται διὰ τοῦ ἀριστε-
 ροῦ μέρους τοῦ αὐτοῦ θυσιαστηρίου, καὶ διέρχονται διὰ
 5 τοῦ γυναικίτου τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας. ἐν δὲ τῷ γυναικίτη
 ἀναπομένει πᾶσα ἡ σύγκλητος, ἐπευχόμενοι τοῖς δεσπόταις,
 καὶ εἰσέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ τοῦ πατριάρχου καὶ τοῦ
 κουβουκλείου διὰ τῆς τροπικῆς εἰς τὴν ἁγίαν τραπέζαν τῆς
 ἁγίας σοροῦ, καὶ πάλιν διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προ-
 10 κωνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, ἀποτιθέασιν ἕτερον ἀπο-
 κόμβιον ἐν τῇ ἁγίᾳ σορῷ, καὶ εἰδ' οὕτως ἐν τῷ εὐσυνῶμυ εὐ- C
 κτηρίῳ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας μετὰ τῶν κηρῶν εὐχόμενοι, ἀπο-
 τιθέασιν ἕτερον ἀποκόμβιον ἐν τῇ ἁγίᾳ σορῷ. καὶ ἀπὸ τῶν
 ἐκεῖσε εἰσέρχονται ἐν τῇ τροπικῇ τῆς ἁγίας σοροῦ, καὶ ἀσπα-
 15 ζόμενοι ἀποχαιρετίζουσι τὸν πατριάρχην, καὶ ἀλλάσσουν
 οἱ δεσπότες τὰ χρυσοκέντητα τούτων πορφυρᾶ σκαραμάγγια,
 καὶ μετὰ τὴν τοῦ εὐαγγελίου ἀπόλυσιν καὶ τῆς ἕκτονῆς πάλιν
 εἰσέρχεται ὁ πατριάρχης ἐν τῇ αὐτῇ τροπικῇ, καὶ στέφει
 τοὺς δεσπότες, καὶ τὰς συνήθεις δίδωσιν εὐλογίας, ἧτοι τὰς
 20 προσφορὰς καὶ τὰ ἀλειπτὰ, καὶ ἀντιλαμβάνει παρὰ τῶν δε-
 σποτικῶν τὰ ἀποκόμβια· ταῦτα δὲ πάντα ἐπιτελεῖται κατὰ τὸν
 προειρημένον τύπον. καὶ μετὰ ταῦτα ἀσπάζόμενοι τούτον Ms. 32. a
 ἀποχαιρετίζουσι, καὶ προξέεισι τῶν δεσποτικῶν ὁ πατριάρχης.
 (Κς.) Καὶ εἰδ' οὕτως ἐξέρχονται οἱ δεσπότες, καὶ γίνεται D
 25 δοχὴ ἐν αὐτῷ τῷ γυναικίτη τῆς ἐκκλησίας παρὰ τε τῶν μα-
 6. ἐπευχόμενη ed.

pra dictum est, peractis, fit introitus, Domini bema ingrediuntur,
 et posito in sacro altari munere, per sinistram sacrarii partem egres-
 si, per gynaeceum eius ecclesiae transeunt. In hoc senatus omnis
 fausta Dominis appreeturus exspectat, et intrant ipsi cum patriar-
 cha et cubicularis per tropicen ad aram sancti sepulcri, ubi rur-
 sus cum cereis adorantes, preces ad Deum fundunt; et aliud munus
 in sacro sarcophago reponunt: post in sinistro eius ecclesiae orato-
 rio cum cereis precati, novum apocombium in sancto sarcophago
 offerunt. Inde tropicem sancti sepulcri ingrediuntur, osculo dato,
 patriarcham salutant, suaque purpurea et auro intexta scaramangia
 mutant, ac finita evangelii lectione et extensa, eandem tropicem pa-
 triarcha rursus intrat, ibique Dominos coronat, et solita munera,
 hostias scilicet et unguenta, distribuit, pro quibus apocombia ab
 ipsis recipit: haec omnia autem ritu supra exposito peraguntur.
 Postremo Domini, osculo dato, valere patriarcham iubent, qui eos
 egredientes praecedit. (XXVI.) Cum vero Domini abeunt, in dicto
 ecclesiae gynaeceo receptio a magistris, proconsulibus, patriciis et

γίστρων ἀνθυπάτων τε καὶ πατρικίων καὶ λοιπῶν ὀφφικια-
 λίων, καὶ διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου λέγει ὁ τῆς κατα-
 στάσεως τὸ „κελεύσατε.” καὶ δὴ τῶν συγκλητικῶν ἐξιόντων,
 συνεξέρχονται καὶ οἱ δεσπότες, καὶ καρβαλικεύουσι ἐν τῷ ἐμ-
 βόλῳ, καὶ γίνεται πρώτη δοχὴ εἰς τὸ μίλιον εἰς τὴν καμύραν,⁵
 καὶ δέχεται κἀκεῖσε ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου
 τοῦ λευκοῦ, δηλονότι τῆς συνήθους τάξεως τελουμένης κατὰ
 Ed. L. 20 τὸν τύπον τῆς δοχῆς. καὶ πάλιν μετὰ μικρὸν δέχεται ὁ δή-
 μαρχος τῶν Πρασίων μετὰ καὶ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου, καὶ
 τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται κατὰ τὸν τύπον τῆς δοχῆς. πάλιν μετὰ¹⁰
 μικρὸν δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίων, ἦγον ὁ ἐσκου-
 βίτος, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Πρασίων, καὶ τὰ
 ἐξῆς ἐπιτελεῖται κατὰ τὸν τύπον τῆς δοχῆς. καὶ πάλιν μετὰ
 μικρὸν, ἦγον εἰς τὸ κάγκελον τὸ εἰσάγον εἰς τὴν χαλκῆν,
 δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγον ὁ δομῆστικός τῶν¹⁵
 σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Βενέτων, καὶ τὰ
 ἐξῆς ἐπιτελεῖται κατὰ τὸν τύπον τῆς δοχῆς. καὶ ἀπὸ τῶν
 ἐκεῖσε διέρχονται οἱ δεσπότες, καὶ ἀποκαταβαίνουνσι πρὸ τῆς
 Β ἐκεῖσε διέρχονται ἐν τῷ νάρθηκι τῆς τοῦ Κυρίου ἐκκλησίας, καὶ²⁰
 ἐκεῖσε, ἀσφαλιζομένων ὑπὸ τῶν κουβικουλαρίων τῶν πυλῶν,
 ἀποστέφονται παρὰ τῶν πραιποσίτων οἱ δεσπότες, καὶ εἰσέρ-
 χονται ἐν τῷ ναῷ τοῦ Κυρίου, καὶ διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν
 κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ. καὶ ἀπὸ τῶν
 ἐκεῖσε εἰσέρχονται εἰς τὸ ἱερὸν παλάτιον, συνεισιόντος αὐτοῦ.²⁵

5. μίλιον καὶ εἰς ed. 25. συνεισιόντος R., συνεισιόντος cod.,
 συνιόντος ed.

reliquis ministris fit, et ad nutum praepositi cerimoniaris dicit:
Iubete. Senatoribus discedentibus, una egrediuntur Domini, et equos
 in porticu conscendunt, sitque in milio et quidem in eius camera
 prima receptio, ubi Venetorum tribunus cum factione sua alba,
 peracturus omnia, quae factionarii solent, adstat. Haud magno spa-
 tio interiecto, tribunus Prasinorum cum factione rusa exspectat, et
 reliqua pro more peragit. Iterum non procul inde Prasinorum tri-
 bunus seu excubitor cum transitoria factione Prasina praesto est,
 ceteraque ut consuetudo est perficit. Tandem exiguo spatio inter-
 fecto, in cancellis ad chalcen ducentibus Venetorum tribunus seu
 domesticus scholarum cum transitoria factione Veneta adest; cetera
 more solito peraguntur. Postea Domini ad magnam triclinii candi-
 datorum portam equis descendunt, inde ad narthecem ecclesiae
 abituri, ubi, portis a cubiculariis occupatis, praepositis coronas red-
 dunt, templum Domini intrant, terque cum cereis Deum invocantes,
 se prosternunt. Inde ad sacrum palatium cum cubiculo procedunt,

καὶ τοῦ κουβουκλείου, καὶ ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου εὐφημοῦνται καθὰ προεῖρηται. (KZ.) Εἰδέναι δὲ δεῖ, ὅτι κατὰ τὸν Ms. 32. b τύπον ταύτης τῆς προελεύσεως ἐπιτελεῖται καὶ ἡ τοῦ εὐαγγελισμοῦ προέλευσις κατὰ πάντα ὁμοίως. εἰ γὰρ φθάσῃ εἴτε C 5δν σαββάτῃ εἴτε ἐν κυριακῇ, καὶ αἱ δοχαὶ παρὰ τῶν δήμων γίνονται, καὶ τὰ ὄργανα ἐν ταῖς τέσσαρσιν ἀυλοῦσι δοχαῖς· εἰ δὲ τύχη ἄλλη ἡμέρα, ἴστανται μὲν τὰ μέρη, ἦτοι οἱ δῆμοι, ἐν τοῖς προεξημένοις αὐτῶν τῆς τάξεως τόποις, καὶ δὴ διερχομένων τῶν δεσποτῶν μετὰ τῆς συνήθους τάξεως τῆς προελεύσεως, ἐπεύχονται μὲν ἐν οἷς ἴστανται τόποις, κατασφραγίζοντες αὐτούς, μηδὲν ἀκτολογοῦντες. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι κατὰ τὸν τύπον ταύτης τῆς προελεύσεως τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἐπιτελεῖται καὶ ἡ προέλευσις τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου σαββάτου· ἀλλασσόντων γὰρ τῶν δεσποτῶν τὰ λεγόμενα παγανά ἐν τῷ D 15κοικῶνι τῆς Δάφνης, καὶ ἐξερχομένων ἐν τῷ ὀκταγώνῳ κουβουκλείῳ, καὶ βαλόντων τὰς παγανάς χλαμμύδας, ἐξέρχονται διὰ τοῦ ἀγγουστίωνος. ἐνδον γὰρ τῆς μεγάλης πύλης τοῦ αὐτοῦ ἀγγουστίωνος ἴστανται κουβικουλάριος, ἐπώμιον φόρτωμα τὸ κεντινάριον φέρων καὶ περιπατῶν ὀπισθεν πλησίον τῶν 20δεσποτῶν. καὶ δὴ τῆς συνήθους τάξεως τελουμένης ἐν ταῖς δοχαῖς κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς προελεύσεως τοῦ εὐαγγελισμοῦ, λαμβίλλουσι καὶ οἱ τῶν μερῶν νοτάριοι καὶ οἱ μαῖστορες ἐν τοῖς οἰκείοις αὐτῶν καθὼς προεῖρηται ἐν τῷ εὐαγγελισμῷ τόποις, καὶ δὴ διὰ τοῦ ἁγίου φρέατος τῶν δεσποτῶν Ed. L. 21 25διερχομένων καθὼς προεῖρηται, καὶ ἐπὶ τοῦ βήματος εἰσερχο-

2. καθὸ ed. 7. εἴτε ed. 24. τῶν δὲ δεσπ. ed.

quod ad aureum triclinium ipsis ut supra diximus acclamat. (XXVII.) Sciendum vero est, prorsus ad huius processionis formam et eam, quae die annuntiationis beatae virginis instituitur, celebrari. Haec enim si in sabbatum seu dominicam diem incidat, factiones populi conveniunt, et organa in quatuor illis receptionibus pulsantur; sin in alium diem, factiones seu populus in dictis ordinis sui locis adsunt, ac dominis cum pompa solenni transeuntibus fausta quidem in suis stationibus precantur et cruce eos signant, sed acclamationes omittunt. Porro sciendum est, secundum huius processionis ritum et sancti magnique sabbati processionem institui. Domini enim vestes, quas paganas dicunt, in cubiculo Daphnes mutant, et in octangulum cubiculum, ubi paganas chlamydes exuunt, se recipiunt perque augustale egrediuntur. Intra magnam portam eius cubicularius, centenarium humeris portans, adest, et a tergo proxime ad Dominos accedit. Solennibus autem receptionibus plane ut in festo annuntiationis peractis, notarii factionum et magistri locis suis ut supra diximus iambos recitant, et Dominis per sanctum puteum et bema ut diximus intrantibus, ac

Constantinus Porphy. Vol. I. 3

χομένων καθὼς εἶπομεν, καὶ τῆς ἐνδότης κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν ὑπαλλαττομένης, λαμβάνει ὁ πραιπόσιτος ἐκ χειρὸς τοῦ κουβικουλαρίου τὸ κεντινάριον, καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, καὶ ὁ βασιλεὺς ἀποτίθησι τοῦτο ἐν τῷ πεζουλίῳ τοῦ θαλασσιδίου τῆς αὐτῆς ἁγίας τραπέζης. καὶ εἶθ' οὕτως θυμιῶντος τοῦ δεσπότου κατὰ τὸν προειρημένον τύπον τοῦ εὐαγγελισμοῦ, διέρχονται διὰ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τοῦ αὐτοῦ βήματος, καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ, ἅκαίεσθαι θυμιῶντος τοῦ δεσπότου τὰ ἱερὰ σκευή, καθέζονται ἐν τοῖς χρυσοῖς τούτων σελλίοις, ὁ δὲ πατριάρχης ἐπὶ τοῦ ἑκείσε ἴσταμένου θρόνου. (ΚΗ.) Καὶ δὴ τοῦ πατριάρχου ἐπιδιδόντος τοῖς δεσπόταις τὸ, τε νάρθον καὶ τὰ τριπίδια, καὶ μετὰ ταῦτα πρόσκυνεῖ ὁ τοῦ σκευοφυλακίου χαρτουλάριος, καὶ λαμβάνει εὐχὴν παρὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ἐξερχόμενος ποιεῖ τὴν διανομὴν τοῦ νάρθου εἰς τοὺς τῆς συγκλήτου, καὶ μετὰ τὸ τελεῖσθαι τὴν τοιαύτην διανομὴν, ἐξέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ διὰ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τοῦ βήματος καὶ τοῦ ἁγίου Νικολάου διερχόμενοι, ἐξέρχονται πρὸς τὴν μεγάλην πύλην τὴν ἐξάγουσαν εἰς τὸ ἅγιον φρέαρ. ἐνδοθεν γὰρ ταύτης τῆς πύλης ἴσταμένου τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν δεσποτῶν, ἐπιδίδωσιν ὁ πατριάρχης τὰς εὐλογίας, ἦτοι τὰς προσφορὰς, τοῖς δεσπόταις, ἅκαίεσθαι δὲ τοῦτον ἄσπαζόμενοι οἱ δεσπότες ἀποχαιρετίζουσι, καὶ διὰ τοῦ ἁγίου φρέατος διέρχονται. ἐξιόντων δὲ τῶν δεσποτῶν τὴν ἔξω πύλην τοῦ ἁγίου φρέατος, ἴστανται ἅκαίεσθαι ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ καὶ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ κατασπραγίζοντες

sacro instrato secundum ecclesiae ritum mutato, praepositus a cubiculario centenarium sumit, et Imperatori tradit, qui id in atrio maris sanctae mensae reponit. Postea Domini secundum morem, qui festo annuntiationis beatae virginis obtinet, incensant, et transeuntes per sinistram bematis partem, locum, ubi sacra vasa custodiuntur, intrant, quibus incensatis, ipsi in aureis sellis suis, patriarcha in throno ibi collocato, consistit. (XXVIII.) Tunc nardum et cinnamomum Dominis patriarcha offert, postea chartularius sacrorum vasorum eos adorat, et benedictione a patriarcha accepta, egrediens nardum senatoribus distribuit. Quo facto Domini cum patriarcha egrediuntur, et per sinistram bematis partem sanctique Nicolai aedem transeuntes, ad magnam portam in sacrum puteum ducentem exeunt. Intra hanc enim patriarcha stat, et hostias seu oblatas Dominis tradit, qui, osculo dato, ipsi valedicunt, perque sanctum puteum transeunt. Exteriori vero sacri putei porta pedem efferentibus tribunus Venetorum cum factione alba cruce Dominos signante praesto est, dum factiones iuterea et cantores quae fe-

διερχομένων τῶν δεσποτῶν [καθὼς προεῖρηται, ἀκτολογοῦσι τὰ μέρη] καὶ ἀκτολογοῦντες τὰ τῇ ἑορτῇ προσήκοντα. οὐ γὰρ ἴστανται οἱ δεσπότες κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐν τῷ ἀκτολογεῖν τὰ μέρη, ἀλλὰ διερχομένων τῶν δεσποτῶν καθὼς προεῖρηται, ἀκτολογοῦσι τὰ μέρη. ὁ δὲ τῶν Πρασίνων δήμαρχος ἴστανται μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσιῦ ἐἰς τὴν σιδηρᾶν πύλην, καὶ τῶν δεσποτῶν διερχομένων, καὶ αὐτοὶ ἀκτολογοῦσι τὰ τῇ ἑορτῇ προσήκοντα. καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διέρχονται οἱ δεσπότες διὰ τε τῆς χαλιῆς καὶ τῶν σχολῶν καὶ τῶν ἐκκουιοβίτων, καὶ εἰσέρχονται διὰ τοῦ Κυρίου ἐν τῷ ἱερῷ παλατίῳ.

ΚΕΘ. β'.

Ἄκτα τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων.

Ed. L.22

Ἐξιόντων τῶν δεσποτῶν ἀπὸ τοῦ παλατίου εἰς τὴν προβλευσιν καὶ τῆς εἰωθυίας πάσης τάξεως ἐπακολουθοῦσης, ἰσγίνεται πρώτη δοχὴ εἰς τὸ τριβουνάλιον, ἦγον εἰς τοὺς λύχνους, καὶ δέχεται κἀκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγον ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Βενέτων, καὶ μῆπω τῶν δεσποτῶν φθασάντων ἐκεῖσε, λέγουσιν οἱ κράται τὴν φωνὴν ἤχ. γ'. „ἀστὴρ τὸν ἥλιον προσημαίνει ἐν Βηθλεὲμ Χριστὸν ἀνατεῖλαντα ἐκ παρθένου”. δοχὴ Ms. 33. b

ἀ καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν ἐρχομένων καὶ ἰσταμένων εἰς τὸν Β εἰωθότα τόπον τῆς αὐτῶν στάσεως, ἦγον εἰς τὴν καμύραν, λέγουσιν οἱ κράται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ” ὁ λαὸς „πολλὰ

1. Verba καθὼς — μέρη R. eiicienda putat. 20. δοχὴ ἀ om. ed. 22. καταστάσεως ed.

sto illi conveniunt acclamant. Non enim intra factionum acclamationes Domini, ut mos est, subsistunt, sed dum procedunt, ipsae acclamant. Prasinorum vero tribunus cum factione russa in ferrea porta stat, et, Dominis transeuntibus, quae festo congrua sunt acclamat. Inde Domini per chalcen et scholas et excubitus transeuntes, sacrum palatium cum Deo intrant.

CAP. 2.

Acclamationes in festo nativitatis Domini.

Domini e palatio ad processionem egressi omniique consueti ministerio sequente, fit prima in tribunali seu in lychnis receptio, statque ibi Venetae tribunus seu domesticus scholarum cum transitoria factione Veneta, et nondum Dominis ibi comparentibus, cantores voce toni III. dicunt: *Stella annuntiat solem Christum, Bethlehemi e virgine ortum*. At venientibus Dominis et in solitae stationis loco seu in camera constitutis, cantores dicunt: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos annos in multos!* Iterum canto-

ἔτη εἰς πολλά." καὶ πάλιν οἱ κράτται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι ἢ ἐνθεοῦ βασιλεία" φθγγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ κράτται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ Κυρίου" φθγγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ κράτται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοῦ-5 κράτορες Ῥωμαίων" φθγγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ κράτται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἀγούσται τῶν Ῥωμαίων" φθγγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ κράτται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι σὺν ταῖς ἀγούσταις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις" φθγγεῖτο καὶ ὁ λαὸς ἀπαξ „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν σας εἰς πολλά ἔτη." (B.) Δοχὴ β' πρὸ τῶν πυλῶν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἤγουν εἰς τὰς σχολάς. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίνων, ἤγουν ὁ ἐσκούβιτος, μετὰ τοῦ περατικοῦ δῆμου τῶν Πρασίνων, καὶ μῆπω τῶν δεσποτῶν 15 φθασάντων ἐκεῖσε, λέγουσιν οἱ κράτται τὴν φωνὴν ἤχ. γ' „ὁ ἀμήτωρ ἐν οὐρανοῖς, ἀπάτωρ τίκτεται ἐπὶ τῆς γῆς." ἄλλο „ὁ φτυουργὸς τῶν ἀνθρώπων φιλάνθρωπος καταδέχεται ἄνθρωπος γεννηθῆναι." καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν ἐρχομένων καὶ ἰσταμένων εἰς τὸν εἰωθότα τόπον τῆς αὐτῶν στάσεως, ἤγουν εἰς 20 τὴν καμάραν, λέγουσιν οἱ κράτται „πολλά, πολλά, πολλά." ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλά." οἱ κράτται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ἢ ἐκλογὴ τῆς τριάδος" φθγγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε." οἱ κράτται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων" φθγγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „ἄγιε." οἱ κρά- 25

2. φθγγεῖ R., φθγγῆ cod., φθγγῆ ed. et sic ubique. 16. τῆ φωνῆ ed. 20. καταστάσ. ed. 24. αὐτοκράτωρ cod.

res: *Longa vobis tempora divina maiestas!* clamat et populus ter: *Longa vobis tempora!* Cantores: *Longa vobis tempora, servi Domini!* clamat populus ter: *Longa vobis tempora!* Cantores: *Longa vobis tempora, N. N. Imperatores Romanorum!* clamat populus ter: *Longa vobis tempora!* Cantores: *Longa vobis tempora, N. N. augustas Romanorum!* clamat populus ter: *Longa vobis tempora!* Cantores: *Longa vobis tempora cum coniugibus et porphyrogenitiis.* clamat et populus semel: *Diuturnam Deus sanctam maiestatem tuam in multos annos faciat!* (II.) ΒΕΣΟΥΒΗ receptio ante portas S. S. apostolorum seu in scholis: stat ibi tribunus Prasinorum seu excubitor cum factione Prasina, et nondum eo progressis Dominis, cantores voce toni III. dicunt: *Qui sine matre in coelo est, sine patre in terra nascitur.* Aliud: *Sator et amicus hominum homo nasci amat.* Dominis autem venientibus et in solita statione sua seu camera subsistentibus, cantores dicunt: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos annos in multos!* Cantores: *Longa vobis tempo-*

καὶ „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ Κυρίου” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἅγιο.” οἱ κράκται „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἀνυπόστατοι τῶν Ῥωμαίων” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἅγιο.” οἱ κράκται „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, δεσπότηται, Ed. L. 23 50ὺν ταῖς ἀνυπόσταταις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν σας εἰς πολλὰ ἔτη.” (Γ.) Δοχὴ γ’ ἔνδοθεν τῆς χαλκῆς δέχεται Ml. 34. a ἐκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἤγουν ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ τοῦ περατικῆς δήμου τῶν Βενέτων, καὶ μῆπω 10 τῶν δεσποτῶν φθασάντων ἐκεῖσε, λέγουσιν οἱ κράκται τὴν φωνὴν ἤχ. γ’ „σειρὰς ῥηγνύων τῆς ἁμαρτίας σπαργανοῦται Θεὸς ἐν φάτῃ” τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρά τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. δοχὴ δ’ ἔξωθεν τῆς χαλκῆς δέχεται ἐκεῖσε ὁ δῆμαρ- B 15χος τῶν Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, καὶ λέγουσιν οἱ κράκται τὴν φωνὴν ἤχ. γ’ „ἄστηρ προτρέχει καὶ λάμπει ἐν σπηλαίῳ, τὸν δεσπότην τοῦ ἡλίου τοῖς μάγοις καταμηνῦσαι βρέφος γὰρ ὤφθη, καὶ σὰρξ ἐκ τῆς παρθένου τὴν παλαιὰν παρακοὴν τοῦ Ἀδάμ ἐξηφάνισεν. αὐτὸς τὸ κράτος ἡμῶν, δε- 20σπότηται, εἰς μῆκος χρόνων φυλάξει εἰς ἀνέγερσιν Ῥωμαίων.” τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρά τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν τῇ α’ δοχῇ εἴρηται. (Δ.) Δοχὴ ε’ εἰς τὸν λεγόμενον Ἀχιλλεῖα πλησίον τῆς μεγάλης πύλης τῆς

19. Ἐξαφανίσων eod., Ἐξαφανίσων conl. R. Pro τὸ ed. δ.

ra, a trinitate electi; clamat et populus ter: Sanctis. Cantores: Longa vobis tempora N. N. Imperator Romanorum; clamat et populus ter: Sancte. Cantores: Longa vobis tempora, famuli Domini! clamat et populus ter: Sancte. Cantores: Longa vobis tempora, N. N. augustae Romanorum! clamat et populus ter: Sanctis. Cantores: Longa vobis tempora, Domini, cum augustabus et porphyrogenitis! clamat et populus: Diuturnam Deus sanctam etc. (III.) Receptio τετρατα intra chalcen: stat ibi tribunus Venetorum seu domesticus scholarum cum factione Veneta, et nondum eo progressis Domini, cantores voce toni III dicunt: Peccati catenas qui fregit Deus, fasciis in praesepi in voluitur: laetae autem acclamationes a cantoribus et populo ut in ceteris receptionibus recitantur. Receptio quinta extra chalcen: stat ibi tribunus Venetorum cum factione alba, dicuntque cantores voce toni tertii: Stella praecurrit et lucet in spelunca, ut magis Dominum solis ostendat. Puer enim apparuit, et caro e virgine pristinam Adami inobedientiam extinxit. Ipse maiestatem vestram, Domini, per longa temporum seriem ad salutem Romanorum servabit. Faustae autem acclamationes a cantoribus et populo, ut in prima receptione dictum fuit, recitantur. (IV.) Receptio quinta ad Achillem quem vocant prope maguam portam Meletii. Ibi tribu-

C Μελετίου· δέχεται έκείσε ὁ δήμαρχος τῶν Πρασίνων μετὰ
 τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου, καὶ λέγουσιν οἱ κράκται τὴν φωνὴν
 ἦχ. α' „ὁ ἀμήτωρ ἐν οὐρανοῖς, ἀπάτωρ τίκτεται ἐπὶ τῆς γῆς”.
 τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ
 τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. δοχὴ ε' εἰς τὸ
 ᾠρολόγιον τῆς ἀγίας Σοφίας· δέχονται έκείσε ὁ δήμαρχος τῶν
 Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, καὶ λέγουσιν οἱ κράκται
 τὴν φωνὴν ἦχ. γ' „τὸν ἐν Ἐδέμ παράδεισον ἠνέφξεν ἐν Βη-
 θλεὲμ ἢ παρθένος, ἕξ ἧς ὁ Χριστὸς καὶ Θεὸς ἡμῶν εὐδόκησε
 τεχθῆναι· σαρκωθεὶς γὰρ ἕξ αὐτῆς φιλανθρωπῶς τῆς πικρᾶς 10
 D ἡλευθέρωσεσεν ἡμᾶς γενέσεως τῆς ἁμαρτίας· τὸν γλυκασμὸν τῆς
 ἀπάτου αὐτοῦ μεγάλης ἐξουσίας καὶ τὴν ἐν κρυφίῳ τρυφὴν
 ἕξ αὐτῆς σωτήρα ἡμῶν εὐρηκότες, σύμφροιτοι γεγόναμεν τῆς
 θείας αὐτοῦ κληρονομίας.” καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν ἐρχομένων
 καὶ ἰσταμένων εἰς τὸν εἰωθότα τόπον τῆς αὐτῶν στάσεως, 15
 Ms. 34. b ἄγγουν εἰς τὸ ᾠρολόγιον, λέγουσιν οἱ κράκται „πολλὰ, πολλὰ,
 πολλὰ” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ.” οἱ κράκται „ὁ τῶν
 πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης.” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου·
 Ed. L. 24 „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ τεχθεὶς ἐκ παρθένου ἀγίας.” φθογγεῖ
 καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.” οἱ κράκται „τοὺς χρό- 20
 νους ὑμῶν πληθύνει σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς παρφυρο-
 γεννήτοις” ὁ λαὸς „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἀγίαν
 βασιλείαν σας εἰς πολλὰ ἔτη.”

1. *Μελε superscripto τ cod., Μελέτης conl. R.* 2. αὐτοῦ ῥουσ. ed.
 13. *σωτήρα R. ex compendio cod. σερ., σωτηρίας ed.*

*nus Prasinorum cum factione russa stat, dicuntque cantores voce toni
 tertii: Is, qui sine matre in coelo, sine patre in terra nascitur.
 Laetae vero acclamationes a cantoribus et populo ut in reliquis re-
 ceptionibus cantantur. Receptio sexta ad horologium sanctae So-
 phiae: stat ibi tribunus Venetorum cum populo albo, dicuntque
 cantores voce toni tertii: Paradisum in Eden virgo, e qua Chri-
 stus et Deus noster nasci voluit, Bethlehemi aperuit. Amator enim
 hominum ex ea incarnatus, ab amaro peccati gustu nos liberavit;
 infandae magnaeque potentiae eius dulcedinem et in occulto vo-
 luptatem ex nostra salute capientes, divinae eius hereditatis com-
 potes evasimus. Venientibus vero Dominis inque solita sua statio-
 ne seu in horologio subsistentibus, cantores dicunt: Multos, mul-
 tos, multos! populus: Multos annos in multos. Cantores: Creator
 omnium et Dominus. Populus et cantores ter: Longa vobis tempo-
 ra natus ex sancta virgine! clamat et populus ter: Longa vobis tempo-
 ra! Cantores: Tempora vestra cum coniugibus et porphyro-
 genitis multiplicet! populus: Longaevam in annos multos sacram
 maiestatem vestram Deus faciat!*

Ἐποστροφὴ τῶν δεσποτῶν ἀπὸ τῆς ἀγίας Σοφίας πρὸς τὸ παλάτιον.

(E.) Τῶν δεσποτῶν στεφομένων ὑπὸ τοῦ πατριάρχου ἐν τῷ εἰωθίῳ τόπῳ τοῦ ἁγίου φρέατος ἔνδον τοῦ βήλου, λέγουσιν οἱ κράται τὴν φωνὴν ἤχ. γ'. „ἀστὴρ τὸν ἥλιον προμηνύει” καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν ἐξιόντων καὶ ἵσταμένων, λέγουσιν οἱ κράται „καλῶς ἦλθετε τὸ πρόβλημα Β τῆς τριᾶδος” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „καλῶς ἦλθε.” τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρατῶν καὶ τοῦ ἰολαοῦ καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς προεῖρηται τὸ δὲ τελευταῖον ἄκτον λέγουσιν οἱ κράται „προσκυνήσαντες τοῦ τεχθέντος Χριστοῦ τὴν δόξαν” καὶ ὁ λαὸς „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν.” δοχὴ δευτέρα· ἔξω τοῦ θύλου τῆς σιδηραῆς πύλης δέχεται ὁ τοῦ μέρους τῶν Πρασίνων δήμαρχος 15 μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, καὶ λέγουσιν οἱ κράται τὴν φωνὴν ἤχ. γ'. „ὁ οὐρανὸς τὸν ἀστέρα πέμπει καθοδηγῶν τοὺς μάγους ἐν τῇ γεννήσει, ἢ γῆ τὸ σπήλαιον εὐτρεπίζει ὑποδέξασθαι τὸν τῶν ὄλων ποιητὴν· ἀλλ' αὐτὸς ὁ τὴν ἡμετέραν C προσλαβόμενος σάρκα ἐκ τῆς παρθένου, τὴν ὑμῶν θεόστεπτον 20 βασιλείαν φυλάξει ἐν τῇ πορφύρᾳ.” τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τῶν κρατῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν τῇ πρώτῃ δοχῇ τῆς ὑποστροφῆς εἰρηται. δοχὴ τρίτη ἔνδοθεν τῆς χαλκῆς· δέχεται κακίως ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγουν

7. ἦλθε ed. 19. ἡμῶν ed. 20. τὰ τε τῆς ed.

REDITUS DOMINORUM A TEMPLO S. SOPHIAE AD PALATIUM.

(V.) Dominis a patriarcha in loco consueto sancti putei intra velum coronatis, voce toni tertii cantores dicunt: *Stella solem annuntiat* etc. Exeuntibus vero et subsistentibus ipsis, cantores dicunt: *Feliciter venistis, promoti a trinitate*; clamat et populus ter: *Feliciter veniunt*. Acclamationes autem a cantoribus et populo ut supra de reliquis receptionibus dictum cantantur: ultima a cantoribus recitatur: *Adorantes Christi nati gloriam*: populus respondet: *Longaevam Deus esse iubeat sanctam* etc. Receptio σκυπια extra tholum ferreae portae: factionis Prasinæ tribunus cum albo populo praesto est, et dicunt cantores voce toni tertii: *Coelum sidus praemittit, iter magis in nativitate monstrans; terra speluncam ad suscipiendum rerum creatorem parat: ipse, qui nostram ex virgine suscepit, vestram a Deo coronatam maiestatem in purpura custodiat!* Acclamationes a cantoribus et populo, ut supra de prima receptione reditus observatum, recitantur. Receptio πιατια intra chalcen: excipit ibi Imperatorem tribunus

ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δῆμον τῶν Βενέτων, καὶ λέγουσιν οἱ κράται τὸν ἀπελατικὸν ἤχ. γ' „τὸν ἐν Ἐδέμ παράδεισον ἠρέψεν ἐν Βηθλεέμ ἢ παρθένος” καὶ τὰ ἐξῆς. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν τῇ πρώτῃ δοχῇ⁵ Διτῆς ὑποτροφῆς εἴρηται. (ζ.) Δοχὴ τετάρτη εἰς τοὺς ἁγίους Μι. 35. ἀποστόλους, ἦγουν εἰς τὰς σχολάς· δέχεται κακεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίνων, ἦγουν ὁ ἐσκούβιτος μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δῆμον τῶν Πρασίνων. καὶ λέγουσιν οἱ κράται τοῦ περατικοῦ τὴν φωνὴν ἤχ. γ' „ὁ πάσης πίσεως πληρωθήσῃ¹⁰ καὶ δεσπότης ἀκνωτῶ κενώσει τῆς πρὸς ἡμᾶς ἐκκενοῦται, ἵνα τὸν ἄνω πληρώσῃ κόσμον ἐκ τοῦ ἡμῶν κατωτάτου γένους· ὁ ζωοδότης αὐτὸς τὸ κέρας ὑμῶν, δεσπότης, ἀνυψώσει ἐν Ed. L. 25 πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ, τὰ ἔθνη πάντα δουλώσει τοῦ προσφέρειν, ὡς οἱ μάγοι, τὰ δῶρα τῇ ὑμῶν βασιλείᾳ” τὰ δὲ τῆς εὐ-¹⁵φημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ δοχῇ εἴρηται. δοχὴ πέμπτη εἰς τὸ τριβουνάλιον, ἦγουν εἰς τοὺς λύχνους· δέχεται ἐκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγουν ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δῆμον τῶν Βενέτων, καὶ λέγουσιν²⁰ οἱ κράται τὸ ἀπελατικὸν ἤχ. γ' „ἀστὴρ προτρέχει καὶ λάμπει ἐν σπηλαίῳ” καὶ τὰ ἐξῆς. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν τῇ πρώτῃ δοχῇ εἴρηται. εἰδέναι δὲ χρὴ, ὅτι κατὰ τὸν

17. καὶ εἶρ. ἐν τῇ δ. δ. ed.

18. ἦγουν cod. h. l. et passim.

21. ἀπελάτιον ed. hic ut et alibi nonnunquam.

Venetorum seu domesticus scholarum cum factione Veneta, dicuntque cantores apelaticum tono tertio: *Paradisum in Eden virgo Bethlehemi aperuit* etc. Acclamations vero a cantoribus et populo ut in prima receptione dictum recitantur. (VI.) *Receptio QUARTA* ad sanctos apostolos seu ad scholas: stat ibi tribunus Prasinorum seu excubitor cum factione Prasina, et cantores eius voce toni III. dicunt: *Qui creaturam omnem implet eiusque dominus est, non inani exinanitione propter nos exinanitur, ut mundum superiorem ex genere nostro inferiori impleat. Ipse vitae largitor cornu vestrum, Domini, in orbe universo exaltabit gentesque omnes in servitute rediget, ut maiestati vestrae munera sicut magi offerant.* Acclamations a cantoribus et populo, ut in secunda receptione dictum, instituuntur. *QUINTA* in tribunali seu ad lychnos: stat ibi tribunus Venetorum seu domesticus scholarum cum transitoria factione Veneta, dicuntque cantores apelaticum toni III.: *Stella prae-currit luceique in spelunca* etc. Acclamations a populo et cantoribus ut in prima receptione dictum recitantur. Sciendum est,

τύπον καὶ τὴν τάξιν ταύτης τῆς ἑορτῆς γίνονται αἱ δοχαὶ καὶ εὐφημῖαι τῆς τε ἑορτῆς τῶν φώτων καὶ τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Β πάσχα καὶ τῆς ἑορτῆς τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς καὶ τῆς ἑορτῆς τῆς μεταμορφώσεως, καὶ ἀπιόντων ἐν τῇ ἁγίᾳ Σοφίᾳ τῶν 5 δεσποτῶν καὶ πάλιν ἀπ' αὐτῆς ὑποστρεφόντων ἐν τῷ παλατίῳ.

ΚΕΦ. γ'.

Ἐορτὴ τῶν φώτων. Ἄκτα τῶν δύο μερῶν.

Δοχὴ πρώτη, τῶν Βενέτων, φωνὴ ἦχ. πλαγ. δ' „σήμερον 10 ὁ συντρέψας ἐν ὕδασι τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων τὴν κεφα-
 15 ἰαλασίνων, φωνὴ πλαγ. δ' „Χριστὸς ἀγνίζει λουτρῷ ἁγίῳ
 τὴν ἐξ ἔθνων αὐτοῦ ἐκκλησίαν.” δοχὴ γ', τῶν Βενέτων, φωνὴ
 ἦχ. πλαγ. α' „πυρὶ θεότητος ἐν Ἰορδάνῃ φλόγα σβεννύει τῆς
 20 ἁμαρτίας.” δοχὴ δ', τῶν Βενέτων, φωνὴ πλαγ. δ' „ὁ συν-
 25 ἀναρχος τῷ Πατρὶ Θεὸς λόγος ἐν Ἰορδάνῃ σήμερον προῆλθε
 βαπτισθῆναι, καὶ τὴν κάραν ὑποκλίνει δουλικῶς τῷ προδρο-
 μῳ, ὃν οὐρανῶν αἱ δυνάμεις τρέμονσι καθορῶσαι· ἀλλ' ὁ τὸν Ms. 35. b
 κόσμον φωτίσας τῇ αὐτοῦ ἐπιφανείᾳ ὑψώσει καὶ μεγαλύνει
 τὸ κράτος τῆς ὑμῶν βασιλείας εἰς εὐτυχίαν καὶ δόξαν Ἐρω-
 30 μοίων” δοχὴ ε', τῶν Πρασίνων, ἦχ. πλαγ. δ' „Χριστὸς ἐν-
 δύεται ρεῖθρα φιλανθρωπῶς τοῦ Ἰορδάνου.” δοχὴ ς', τῶν

2. τῆς δε' ed. 3. πεντηκοστῆς ed. 13. θεότητος Ἰορδανοῦ
 cod. 15. Θεός, λόγος ed.

ad normam ritumque festi huius receptiones et acclamationes in fe-
 sto luminum, sancto paschate, sancta pentecoste et festo transmuta-
 tionis, tum Dominis ad S. Sophiae abentibus, tum inde ad pala-
 tium revertentibus, institui.

CAP. 3.

Festum epiphaniae. Duarum factionum acclamationes.

Receptio PRIMA, Venetorum, vox toni obliqui quarti: *Hodie is, qui draconum capita in aquis contudit, praecursori caput amice inclinat.* Receptio SECUNDA, Prasinorum, vox toni obliqui IV.: *Christus sancto lavacro collectam sibi e gentibus ecclesiam expiat.* Receptio TERTIA, Venetorum, vox toni obliqui primi: *Ignis divinitatis in Iordane flammam peccati exstinguit.* Receptio QUARTA, Venetorum, vox obliqui quarti: *Coaeternus Patri Deus, Verbum, hodie in Iordanem, ut baptizetur, descendit, et caput more servi praecursori inclinat, quem coelestes potestates intuentes contremiscunt. Sed qui apparitione sua mundum illuminavit, robur maiestatis vestrae ad felicitatem et gloriam Romanorum augeat et exaltet!* Receptio quinta, Prasinorum, vox toni obliqui IV.: *Christus amore hominum*

Βενέτων, φωνή ἤχ. πλαγ. α' „πυρὶ τῆς θεότητος Ἰορδάνου”
καὶ τὰ ἐξῆς. ἀπολογία τῆς ε' δοχῆς λέγουσιν οἱ κρά-
κται „ὁ βαπτισθεὶς ἐν ὕδασι Ἰορδάνου.” φθογγεὶ καὶ ὁ λαὸς
ἐκ τρίτου „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.” οἱ κράκται „καὶ τὴν κάραν
ἐποκλίνας δουλικῶς τῷ προδρομῷ.” φθογγεὶ καὶ ὁ λαὸς ἐκ 5
τρίτου „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.” οἱ κράκται „τοὺς χρόνους ὑμῶν
 Ed. L. 26 πληθύνει σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις”
ὁ λαὸς „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν
σας εἰς πολλὰ ἔτη.”

Ἐπιστροφή τῶν δεσποτῶν τῇ αὐτῇ ἑορτῇ.

10

Δοχὴ α', τῶν Βενέτων, ἀπελατικὸν ἤχ. πλαγ. α' „ὁ συν-
ἀναρχος τῷ Πατρὶ Θεὸς λόγος” καὶ τὰ ἐξῆς. δοχὴ β', τῶν
Πρασίνων, ἀπελατικὸν ἤχ. γ' „ὁ φωτίζων ἐν πνεύματι τῷ
ἁγίῳ ἐβαπτίσθη ὕδατι ἐπιγεῖω, καὶ τὸ φῶς τοῦ βαπτίσματος
 Βέδωρήσατο ἀνθρώποις· ἀλλ' ὁ ταῦτα τελέσας Χριστὸς φιλαν-15
θροπία τὸ ὑμέτερον βασιλεῖον κράτος κατὰ σειρὰν ἀδιάδο-
χὸν κελεύει εὐτυχεῖν Ῥωμαίοις καὶ βασιλεύειν.” δοχὴ γ',
τῶν Βενέτων, ἀπελατικὸν ἤχ. πλαγ. α' „ὁ κεφαλὰς τῶν δρα-
κόντων, εὐεργέται, ἐν Ἰορδάνου τοῖς ρεύμασι συντρίψας, πρὸ
ποδῶν ὑμῶν συντρίψει τὰς κεφαλὰς τῶν βαρβάρων θεόστε-20
πτοι εὐεργέται, ἡ τριάς ἡ τρισάγως τὰς νίκας ὑμῶν πληθύνει·
ὁ βαπτισθεὶς ὑπὲρ ἡμῶν κατὰ σάρκα καὶ ἀγίασας τὴν

17. Ῥωμαίους ed.

Jordanis fluenta subit. Receptio sexta, Venetorum, vox toni obli-
qui IV.: Igne divinitatis in Iordane etc. Acclamatio in sexta re-
ceptione: dicunt cantores: Baptizatus in aquis Iordanis. Clamat
et populus ter: Longa vobis tempora! Cantores: Et caput servi
more praecursori inclinans. Clamat et populus ter: Longa vobis
tempora! Cantores: Tempora vestra cum augustabus et porphy-
rogenitis augeat! populus: Longaevam Deus per multos etc.

REDITUS DOMINORUM EODEM FESTO.

Receptio prima, Venetorum, apelicum toni obliqui I.: Coaeter-
nus Patri Deus, Verbum etc. secunda, Prasinorum, apelicum toni
obliqui III.: Illuminans in Spiritu sancto baptizatus est aqua ter-
restri, lumenque baptiami hominibus donavit. Sed qui haec, amore
in homines incitatus, fecit Christus, Imperatoriam maiestatem ve-
stram per non interruptam seriem annorum felices reddere Roma-
nos et imperare iubeat! Receptio tertia, Venetorum, tono obliquo
 I.: *Qui capita draconum, o benigni principes, in Iordanis fluentis*
contrivit, ante pedes vestros barbarorum capita conterat! A Deo
coronati benefactores, ter sancta trinitas vestras victorias augeat:

φύσιν τῶν ὑδάτων.” δοχή δ’, τῶν Πρασίνων, ἀπελατικὸν ἤχ. δ’. „δὲ τῆ παλάμη βαπτισθεῖς σήμερον τοῦ προδρόμου τῆς Φρικῆ αὐτοῦ παλάμη βασιλεῖς ὑμᾶς κηρύττει, Θεόστοποι εὐεργέται, καὶ χριστοὺς ὑμᾶς δεικνύει πάση τῇ οἰκουμένῃ. Ὡς ἡ λουτρῆ γὰρ ἀγίας, τῆς ἀφθαρσίας τῷ ἔλαιῳ βαπτίζει τὴν βασιλείαν, σωτηρίαν δωρούμενος τοῖς Ῥωμαίοις καὶ ἀντίληψιν μεγίστην καὶ δόξαν τῆς βασιλείας.” δοχή ε’, τῶν Βενέτων, ἀπελατικὸν ἤχ. πλαγ. δ’. „τὸ φῶς ἐπέφανεν ὑλικῶς Ms. 36. a ἐν σώματι, ἵνα φῶς γενόμενοι Θεοῦ φωτὶ μιγῶμεν. πάρορεσιν ὑδάτι πλύνων καὶ τελειῶν τῷ πνεύματι, συγκατέλωμεν τούτῳ, ἵνα συνανψωθῶμεν. σημειωθῶμεν μυστικῶς τοῦ μωστηρίου τὴν ἰσχὺν ἐγνωκότες, ἀναλάβωμεν οἱ πάντες τὸν Δεύτερον μὴ τὸν πρῶτον Ἀδάμ ὡς ἀναγεννηθέντες.” τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τὴν τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ Ἰλαοῦ καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. τὸ δὲ τελευταῖον ἄκτον λέγουσιν οἱ κράκται· „προσκυνήσαντες τοῦ ἐπιφανέντος Χριστοῦ τὴν δόξαν” ὁ λαός· „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν.”

ΚΕΦ. δ’.

20

Ἄκτα τῆ ἑορτῆ τοῦ ἁγίου πάσχα.

Ed. I. 27

Δοχὴ πρώτη, τῶν Βενέτων, φωνὴ ἤχ. α’ „Θεϊκῆς ἐγέρσεως δυναστεία ὁ τοῦ θανάτου πόλεμος διελύθη.” δοχὴ β’,

4. χρηστοὺς cod.

qui baptizatus est pro nobis secundum carnem et aquarum naturam sanctificavit. *QUAKTA*, Prasinorum, apelticum toni IV.: *Baptizatus hodie praecursoris manu, sua tremenda manu vos, Imperatores a Deo coronati benefactores, praedicat, unctosque orbi universo ostendit. Lavacro enim sanctificans, integritatis oleo maiestatem baptizat, salutem Romanis et maximum auxilium et gloriam imperii donat. Receptio QUIKTA*, Venetorum, apelticum toni obliqui IV.: *Lumen materialiter in corpore apparuit, ut nos lumen facti eum Dei luce commisceremur: praesto est aqua implens et perficiens spiritu: una ad ipsum accedamus, ut una cum eo exaltemur. Signati sumus arcano modo, qui virtutem mysterii cognovimus, suscipimus omnes secundum, non primum, Adamum, ut renati. Acclamationis verba cantantur a praecentoribus et populo ut in ceteris factionibus. Postremo cantores quoque acclamant: Adorantes Christi manifestati gloriam; populus: Diutissime maiestatem vestram Deus custodiat!*

CAP. 4.

Acclamationes in sancti paschatis festo.

Receptio PRIMA, Venetorum, vox toni I.: Divinae resurrectionis

τῶν Πρασίνων, φωνὴ ἤχ. α' „φωτὸς ἀπροσίτου λαμπηδόνες νεκροῖς ἐπέλαμψαν τοῖς ἐν σκότει. Χριστὸς γὰρ ὡφθη νεκρὸς ἐν τάφῳ, θανάτῳ θάνατον θανατώσας, συνανέστησε τοὺς δεσμίους τῆ τριήμερῳ αὐτοῦ ἐγέρσει αὐτὸς τὴν δόξαν ἡμῶν, δεσπότης, εἰς μῆκος χρόνων φυλάξει ἐν τῇ πορφύρῃ.”⁵ Βδοχὴ γ', τῶν Βενέτων, φωνὴ ἤχ. γ' „πάσχα Κυρίου σήμερον καθορῶντες μελωδικῶς κραυγάζομεν καὶ ὁμοφρόνως.” δοχὴ δ', τῶν Βενέτων, φωνὴ ἤχ. α' „θεϊκῆς ἐγέρσεως δυναστεία,” καὶ τὰ ἐξῆς. δοχὴ ε', τῶν Πρασίνων, φωνὴ ἤχ. α' „ὁ ἀχρόνως τῷ Πατρὶ συμβασιλεύων ἐπ' ἐσχάτων τοῖς ἀνθρώποις¹⁰ χρονικῶς συνανεστράφη, καὶ ἐν τῷ σταυρῷ τὸν ἄδην καὶ θάνατον αἰχμαλωτίσας, τριήμερῳ αὐτοῦ ἐγέρσει τοῖς νεκροῖς τὴν ἀνάστασιν ἐγκαινίζων· αὐτὸς τὸ κέρας ἡμῶν, δεσπότης, ἀνυψώσει ταῖς νίκαις κατὰ βαρβάρων.” δοχὴ ς', τῶν Βενέτων, φωνὴ ἤχ. γ' „φωτὸς ἀπροσίτου λαμπηδόνες” καὶ τὰ ἐξῆς.¹⁵ Ms. 36. b ἀκτολογία τῆς ς' δοχῆς. λέγουσιν οἱ κράκται „ὁ τῶν πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης.” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι.” οἱ κράκται „ὁ ἀναστάς παραδόξως ἐκ τάφου.” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι.” οἱ κράκται „καὶ τὸ χαιρὸς δεδωκὸς μυροφόροις.” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ²⁰ ἡμῖν χρόνοι.” οἱ κράκται „τοὺς χρόνους ἡμῶν πληθύνει σὺν ταῖς αὐγούσταις καὶ τοῖς πορφυρογενήτοις” ὁ λαὸς „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν σας εἰς πολλὰ ἔτη.”

7. καὶ om. cod. 11. συνανεστράφη ed.

potentia mortis bellum solutum est. σεκυπα, Prasinorum, vox toni I.: *Lucis inaccessible facies mortuis, qui in tenebris erant, illucere.* Christus enim mortuus apparuit, morte mortem exstinguens, captivos post tres dies resurgens exsuscitavit. Ipse gloriam vestram, Domini III.: *Pascha Domini hodie videntes, melodice et unanimiter clamamus.* quarta, Venetorum, vox toni I.: *Divinae resurrectionis potentia mortis etc.* quinta, Prasinorum, vox toni I.: *Aeternum cum patre imperans ultimis diebus temporaliter cum hominibus conversatus fuit et in cruce tartarum mortemque captivam ducens, post tres dies sua resurrectione mortuis resuscitationem renovat. Ipse cornu vestrum, Domini, victoriis contra barbaros exaltabit!* Receptio sexta, Venetorum, vox toni III.: *Lucis inaccessible facies etc.* Acclamatio in sexta receptione: dicunt cantores: *Creator omnium et Dominus.* Clamat et populus ter: *Multos annos vobis.* Cantores: *Mirabiliter e sepulcro resurgens.* Clamat et populus ter: *Longa vobis tempora.* Cantores: *Et qui salutem unguenta afferentibus dixit.* Clamat et populus ter: *Longa vobis tempora!* Cantores: *Tempora vobis, augustabus et porphyrogeniis augeat:* populus: *Longaevam Deus sacram etc.*

Ἱποστροφὴ τῶν δεσποτῶν τῆ αὐτῆ ἑορτῆ.

D

Δοχὴ α', τῶν Βενέτων, φωνὴ ἤχ. α' „τὸ μέγα καὶ σεβασμιον τῆς ἀναστάσεως μυστήριον λαμπρυνομένη σήμερον ἢ κτίσις ἑορτάζει· ὁ γὰρ τῆς δόξης Κύριος τὸ σκυθρωπὸν Σάφρασις τοῦ θανάτου καὶ τὰ τοῦ ἄδου σκυλεύσας βασιλεία, συνανέστησε τοὺς πάλαι τεθνεώτας, χαρὰν ἀνεκλάλητον καὶ θεῖον πάσχα. τελεῖται παραδόξως, μεγαλύνεται τὸ κράτος ἡμῶν, δεσπότηι, εἰς δόξαν, εἰς καύχησιν, εἰς ἀνέγερσιν τῶν Ῥωμαίων.” τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τῶν Ed. L 18

10 κρατῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. τὸ δὲ τελευταῖον ἄκτον λέγουσιν οἱ κράκται „καλῶς ἤλθον οἱ δεσπότηι σὺν ταῖς ἀγγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογενήτοις.” ὁ λαὸς „καλῶς ἤλθετε.” οἱ κράκται „προσκυνήσαντες τοῦ ἀνασταύτου Χριστοῦ τὴν δόξαν.” ὁ λαὸς „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ 15 Θεός.”

δοχὴ β', τῶν Πρασίνων, ἀπελατικὸν ἤχ. α'. „σήμερον τὸ τοῖς ἀγγέλοις ἀπόρρητον ἐκτελεῖται τῆς ἀναστάσεως μυστήριον. ὁ γὰρ ἐμπιπλῶν πᾶν ζῶν εὐδοκίας σαρκὶ θανατοῦται ὡς ἄνθρωπος, καὶ τὴν ἅπληστον τοῦ ἄδου τυραννίδα αἰ-Β

20 αἰώνων αἰσχος, νῦν ἐξηγήθησεν ἢ χαρὰ τῶν περάτων. ὁ παντάναξ δὲ Θεὸς καὶ ζωοδότης, τοὺς δεσπότης φύλαττε ἐν τῇ πορφύρᾳ.”

δοχὴ γ', τῶν Βενέτων, φωνὴ ἤχ. α' „σταυρὸν καὶ

6. χαρὰ ἀνεκλάλητος καὶ θεῖον πάσχα τελεῖται ed.

REDITUS DOMINORUM EODEM FESTO.

Receptio PRIMA, Venetorum, vox toni I: *Magnum et venerandum resurrectionis mysterium splendens hodie creatura celebrat. Dominus enim gloriae terrorem mortis removet, inferorum regnum spoliavit, quondam mortuos una excitavit, ineffabile gaudium ac divinum pascha! Mirabiliter celebratur, augetur robur vestrum, Domini, ad gloriam, famam et salutem Romanorum.* Acclamationis autem verba a praecentoribus et populo ut in ceteris receptionibus cantantur. Ultimum cantores dicunt: *Pulchre venerunt Domini cum augustabus et porphyrogenitis; populus: Pulchre venistis.* Cantores: *Adorantes resurgentis Christi gloriam.* Populus: *Longaevam Deus etc.* Receptio SECUNDA, Prasinorum, apelaticum toni I: *Hodie impenetrabile angelis resurrectionis mysterium celebratur. Omne enim vivum gratia replens in carne ut homo occiditur, et insatiabilem orci tyrannidem captivam ducit, occisore occiso: nunc aeternum evanuit opprobrium, nunc exurgit gaudium terminorum. Rex omnium Deus vitaeque dator, serva Dominos in purpura!*

θάνατον ὑπομείνας Χριστὸς, κατῆλθεν ἐκὼν ἐν τάφῳ, καὶ τὰς τοῦ ἄδου συντριβίας πύλας τῇ Θεϊκῇ αὐτοῦ ἐξουσίᾳ, πᾶσιν ἀνάστασιν ἐγκαινίζει τοῖς ἀπ' αἰῶνος νενεκρωμένοις. ἡ κτίσις σήμερον ἐορτάζει διπλοῦν τὸ πάχα τῆς σωτηρίας, ὁρῶσα τὸ σκῆπτρον ὑμῶν, δεσπόται, τῇ ἀναστάσει Χριστοῦ συνανα-5 τέλλον." τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἅκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν Cκρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς.

Μα. 37. αὐτὸ δὲ τελευταῖον λέγουσιν οἱ κράκται· „προσκυνήσαντες τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ τὴν δόξαν" ὁ λαὸς „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν" κ.τ.λ. δοχὴ δὲ τετάρτη, τῶν Πρασίῳν, φωνὴ 10 ἦχ. γ' „πάσχα Κυρίου σήμερον καθορῶντες" καὶ τὰ ἐξῆς. δοχὴ ε', τῶν Βενέτιῳν, φωνὴ ἦχ. α' „ἐγκαινίζεται σήμερον τῶν ἀνθρώπων ἡ φύσις, παραδόξως ἐκ φθορᾶς μεταπλαττομένη πρὸς ἀφθορίαν, στολίζεται τὴν στολὴν τῆς προτέρας δόξης, μηκέτι τῷ θανάτῳ κατεχομένη. ὁ γὰρ ἔχων τὸ κρά-15 τος τοῦ θανάτου, ὁ τοῦ Πατρὸς συνάναρχος καὶ συναΐδιος Δλόγος, σκυλεύσας τὰ βασίλεια τοῦ ἄδου, ἔλυσε τὸν δεσμὸν τῶν αἰχμαλώτων, πᾶσι δωρησάμενος ἐλευθερίαν. ὃς καὶ φυλάξει τὸ κράτος τῆς βασιλείας εἰς δόξαν, εἰς καύχημα, εἰς ἀνέγερσιν Ῥωμαίων." τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἅκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. τὸ δὲ τελευταῖον ἅκτον λέγουσιν οἱ κράκται· „προσκυνήσαντες τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ τὴν δόξαν" ὁ λαὸς „πολυχρόνιον."

ΤΕΡΤΙΑ, Venetorum, vox toni I: *Crucem mortemque perpressus Christus, sponte in sepulcrum descendit, contritisque divina potentia sua orci portis, omnibus in seculo mortuis resurrectionem renovat. Creatura hodie duplex pascha salutis celebrat, videns sceptrum vestrum, Domini, cum Christi resurrectione una exoriens. Acclamationis acta a cantoribus et populo ut in ceteris factionibus cantantur. Postremo praecentores dicunt: Adorantes Christi resuscitati gloriam etc.: populus: Longaevam Deus faciat etc. Receptio QUARTA, Prasinorum: vox toni III: Pascha Domini hodie intuentes etc. QUINTA, Venetorum: vox toni I: Renovatur hodie humana natura, admirandum in modum ex corruptione in integritatem transmutata: induit prioris gloriae vestimentum, non amplius a morte superanda. Tenens enim robur mortis coaeternum Patris et aequae inaccessum verbum, orci regnum spoliavit, solvit captivorum vincula, libertatem omnibus donavit: hic custodiet robur maiestatis, ad laudem, gloriam et salutem Romanorum. Acclamationis acta a cantoribus et populo ut in ceteris factionibus cantantur. Ultimum vero cantores dicunt: Adorantes resurgentis Christi gloriam: populus: Longaevam Deus etc.*

ΚΕΦ. έ.

Ἄκτα τῆ ἑορτῆ τῆ δευτέρῃ τῆς διακαινησίμου.

Ed. L. 29

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐκκλησίας, ὅτε ἀκουμβίσωσιν οἱ δεσπότες ἐπὶ τῆς τραπέζης, αὐλεῖ τὸ ὄργανον τῶν Βενέ-
 5των, καὶ λέγει ὁ λαὸς „ἁγιαχάς.“ καὶ ὅτε παύσῃ τὸ ὄργανον,
 λέγουσιν οἱ κράκται „τρισάγιε, συμβασιλευσον τοὺς δεσπότες.“
 φθονγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „τρισάγιε.“ οἱ κράκται „καὶ
 σὺ αὐτοὺς θεράπευσον ἐπὶ πᾶσιν.“ φθονγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ
 γ' „τρισάγιε.“ οἱ κράκται „πλεονάζων τῆς ζωῆς αὐτῶν χρό-
 10ισσους.“ φθονγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „τρισάγιε.“ οἱ κράκται „εἰς Β
 τελεῖαν χαρμονὴν τῶν Ῥωμαίων.“ φθονγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ'
 „τρισάγιε.“ οἱ κράκται „σὺν αὐγουστάις εὐσεβέσι φιλοθέοις.“
 φθονγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „τρισάγιε.“ οἱ κράκται „καὶ τοῖς
 τιμίαις πορφυρογενήτοις ἐν τῇ πορφύρῃ.“ φθονγεῖ καὶ ὁ λαὸς
 15ἐκ τρίτου „τρισάγιε.“ οἱ κράκται „καὶ Βενέτων τῶν γνησίων
 ἑμῶν δούλων.“ φθονγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „τρισάγιε.“ οἱ κρά-
 κται „ἔς ὁ ἀναστάς Θεὸς ἡμῶν τοὺς δεσπότες φύλαττε.“ καὶ
 ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου „οἱ ἔς ὁ ἀναστάς Θεὸς ἡμῶν τοὺς
 δεσπότες φύλαττε.“ οἱ κράκται „πνεῦμα τὸ πανάγιον τὰς αὐ-
 20γογούσας σκέπασον“ καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράκται C
 „μήτηρ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, φύλαττε τὰ πορφυρογέννητα.“ καὶ

1. διακαινησίμου R., διακινησίμου cod. et. ed. 4. τοῖς δε-
 σπότηις conl. Leich.

CAP. 5.

Acta in feria secunda septimanae renovationis.

Peracto ecclesiastico officio, quando Domini mensae adsident, Venetorum organum sonat, et dicit populus: *Sancta*. Organo silente, praecentores: *Ter sancte, cum Dominis simul impera*. Clamat et populus ter: *Ter sancte*. Cantores: *Et tu eorum curam in omnibus suscipe*. Clamat et populus ter: *Ter sancte*. Cantores: *Augens vitae tempora*. Clamat et populus ter: *Ter sancte*. Cantores: *Ad perfectam laetitiam Romanorum*. Clamat et populus ter: *Ter sancte*. Cantores: *Cum piis Deique amantibus coniugibus*. Clamat et populus ter: *Ter sancte*. Cantores: *Et venerandis porphyrogenitis in purpura*. Clamat et populus ter: *Ter sancte*. Cantores: *Et Venetorum, fidelium servorum vestrorum*. Clamat et populus ter: *Ter sancte*. Cantores: *Resurgens Deus noster, Dominos custodi*; clamat et populus similiter ter: *Resurgens Deus noster, Dominos custodi*. Cantores: *Spiritus sancte, augustas serua!* populus eadem ter. Cantores: *Mater Dei nostri, custodi porphyrogenitos*: eadem

ὁ λαὸς ἐκ γ'. οἱ κράκται „Κύριε, ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ,
 Ms. 37, b ἡμῶν.” (B.) Φωνὴ ἤχ. α' „ἔξανοιγέσθωσαν τάφοι, καὶ νεκροὶ
 ἔξανασητήσωσαν· ὁ γὰρ Κύριος ἐκ τάφου σήμερον ἔξανεστή-
 εὐφραίνεσθωσαν οἱ ζῶντες καὶ ζωῆς ἐντρυφάτωσαν· τοῦ γὰρ
 θανάτου τὸ κέντρον σήμερον ἠφανίσθη. λευχειμονεῖτο ἡ κτί-5
 σις τὸν κτίστην ἀνευφημοῦσα· ἡ τυραννὶς γὰρ τῆς ἁμαρ-
 Δτίας σήμερον καθηρέθη. ἀγαλλιᾶσθω μεγάλως ἡ πόλις ὑμῶν,
 δεσπόται, θεότητι τῇ ἐν τριῶδι σήμερον προσκυνοῦσα, εἰς
 κατὰπτωσιν βαρβάρων καὶ ἀνέγερσιν Ῥωμαίων.” καὶ ἀπὸ
 φωνῆς λέγουσιν ἀπελατικὸν ἤχ. α' „τὸ μέγα καὶ σεβάσμιονιο
 μυστήριον τῆς ἀναστάσεως” καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ μετὰ τὸ τε-
 λειῶσαι τὸν δῆμον τῶν Βενέτων ἀκτολογεῖ ὁμοίως καὶ ὁ δῆ-
 μος τῶν Πρασίνων, καὶ λέγει ἀπελατικὸν ἤχ. α' „σήμερον ὁ
 τοῖς ἀγγέλοις ἀπόρρητον” καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ μετὰ τὸ τελειῶ-
 σαι τὸν δῆμον τῶν Πρασίνων λέγουσιν οἱ κράκται τῶν Βενέ-15
 των” „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότας Ῥωμαίων” φθογγεῖ καὶ
 Ed. L. 3o ὁ λαὸς ἐκ γ'. „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράκται „Κύριε σῶσον τοὺς
 ἐκ σοῦ ἐστεμμένους” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ'. „Κύριε, σῶσον.”
 οἱ κράκται „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότας σὺν ταῖς ἀγού-
 σταις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ'. 2o
 „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράκται „ἔς ὁ ἀναστάς Θεὸς ἡμῶν τοὺς
 δεσπότας φύλαττε” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου” „οἱ εἰς ὁ
 ἀναστάς Θεὸς ἡμῶν τοὺς δεσπότας φύλαττε.” οἱ κράκται
 „πνεῦμα τὸ πανάγιον τὰς ἀγούστας σκέπασον” φθογγεῖ καὶ
 ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράκται „μήτηρ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, φύ-25

3. ἐξ τάφου ed.

populus ter: cantores: *Domine, vitam eorum per nostram.* (II.)
 Hymnus toni I.: *Aperiantur sepulcra et mortui resurgant! Domi-
 nus enim hodie e sepulcro surrexit. Gaudeant viventes, et ob vi-
 tam exsultent: mortis enim stimulus hodie evanuit. Candidam ve-
 stem creatura, laudans creatorem, induat: peccati enim tyrannus
 hodie sublata est. Valde exsultet urbs vestra, Domini, divinitatem
 in trinitate hodie adorans, in perniciem barbarorum et Romano-
 rum salutem. Post hanc cantionem dicunt apelaticum toni I.: Ma-
 gnum ac venerandum resurrectionis mysterium etc. Postquam Ve-
 netorum factio acclamare desit, populus Prasinus similiter accla-
 mat et apelaticum toni I. dicit: Hodie ineffabile angelis mysterium
 etc. Quo finito, Venetorum praecentores: *Domine, serva Romano-
 rum Dominos!* clamat et populus ter: *Domine, serva!* Cantores:
Domine, a te coronatos serva! clamat et populus ter: *Domine,
 serva!* Cantores: *Serva, Domine, Imperatores cum augustabus et
 porphyrogenitis!* clamat et populus ter: *Domine, serva!* Cantores:
Qui resurrexisti Deus noster, Dominos serva! idem ter populus*

λαττε τὰ πορφυρογέννητα." φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ. οὐ κρᾶκται „Κύριε, ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ἡμῶν." φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. καὶ εὐθέως ῥίπτει ἄνωθεν ἀπὸ τῆς θυρίδος ὁ ἀρτοκλήτης τὰ δύο μέρη τὰ ἀποκόμβια, καὶ Β δέπνυχονται τοῖς δεσπόταις, καὶ ἀναχωροῦσι.

Ἐποισροφὴ τῶν δεσποτῶν δεξιῆς ἀπὸ τοὺς ἀγίους Ἀποστόλους
πρὸς τὸ παλάτιον.

Λογὴ ἅ εἰς τοὺς Λέοντας. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δημοκρά-
της τῶν Βενέτων, ἤγουν ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ καὶ
10 τοῦ περατικοῦ δῆμον τῶν Βενέτων, καὶ λέγουσιν οἱ κρᾶκται
„καλῶς ἦλθεν ἡ ἔνθεος βασιλεία." φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρί-
του „καλῶς ἦλθετε." τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ Ma. 38. a
τε τῶν κρᾶκτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς C
δοχαῖς, καὶ μετὰ τὸ ἀποκινήσαι τοὺς δεσπότας λέγει ὁ δῆ-
15 μος τὰ δρομικά „χαίροις, κραταιότατε αὐτόκρατορ, χαρὰ τῆς
οἰκουμένης, τοῦ Θεοῦ ὁ θεράπων, Ῥωμαίων εὐτυχία, ἀγαλ-
λίαισι Βενέτων, εὐφροσύνη καὶ κοσμιότης, σὲ ἡ θεότης ἐπὶ
χρόνους ἑκατὸν ἄξιωσῃ τὴν ἑαυτοῦ διέπειν πολιτείαν." ἄλλο
„χαρὰ ᾧδε σήμερον, γαλήνη καὶ πραότης μεγάλη οἱ γὰρ δε-
20 σπότηι χαρὰν ἡμφιεσμένοι ὡς ἑωσφόροι ἐκλάμπουσιν ἐν τῷ
κράτει, καὶ δεξιῶνται τῷ κόσμῳ εὐτυχία. αὐτὴ γὰρ χαρὰ

6. δῆλης cod. ἀπὸ τῶν ἀγίων Ἀποστόλων conl. Leich. 12. ἢ
superscripto & cod., ἦλθετε sive ἦλθετε R. 13. καθὼς ἐν ed.

Cantores: *Spiritus sancte, Augustas protege!* Clamat et populus idem ter.
Cantores: *Mater Dei nostri, Porphyrogenitos custodi!* Clamat et popu-
lus eadem ter. Cantores: *Domine, vitam eorum per vitam nostram.*
Clamat et populus eadem ter: et statim tricliniarius et fenestra dua-
bus factionibus missilia distribuit, quae, fausta Dominis apprecatae,
discedunt.

REDITUS DOMINORUM VESPERTINUS A TEMPLO S. S. APOSTOLORUM AD
PALATIUM.

Receptio prima ad Leones. Stat ibi princeps Venetorum, seu
domesticus scholarum, cum populo suo Veneto, et dicunt praecen-
tores: *Feliciter venit divina maiestas.* Clamat et populus ter: *Feli-
citer venistis.* Acclamationis autem acta a praecentoribus et popu-
lo ut in reliquis receptionibus cantantur. Abeuntibus Dominis,
populus cursoria dicit: *Salve potentissime Imperator, gaudium orb-
is, famule Dei, Romanorum felicitas, laetitia Venetorum, voluptas
et decus, te divinum numen centum annos populo suo praesse si-
nat!* Aliud: *Gaudium hodie, tranquillitas et quies ingens! Domini
enim gaudium induit, ut phosphori, in maiestate splendent, et orbi
felicitas contingit. Ipsum enim gaudium nostrum orbis etiam lae-*

Constantinus Porphy. Vol. I.

ἡμῶν καὶ ἀγαλλίαισις κόσμου." ἄλλο „ἐποίησε δύναμιν ἢ δε-
 ξιά τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, δεσπόται, ἀντελάβετο εἰρήνην τῆς ἰδίας
 D Πολιτείας, καὶ ἐν αὐτῷ ἐν τῇ πίστει ὑψώσε πρὸς εὐμένειαν.
 ἀγάλλεσθε οὐράνιαι στρατιαὶ τῶν ἀσωμάτων, συναγάλλου
 στρατόπεδον τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἐπαγάλλεσθε πάντες Χριστια-5
 νοὶ ἑορτάζειν Κυρίῳ." Ἰστέον, ὅτι ταῦτα τὰ δρομικὰ λέγονται
 καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσι. (B.) Δοχὴ β' εἰς τὸν ἅγιον
 Πολύευκτον. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δῆμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ
 τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, καὶ λέγουσιν οἱ κράκται „καλῶς ἦλθεν
 ἢ ἐνθεος βασιλεία." τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ 10
 Ed. L. 31 τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς
 δοχαῖς. δοχὴ γ' εἰς τὴν ἀγίαν εὐφημίαν τοῦ Ὀλυβρίου. δέ-
 χεται ἐκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίνων, ἤγουν ὁ ἐσκοῦ-
 βιτος μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Πρασίνων, καὶ λέ-
 γει δρομικὰ ἤχ. α' „ὁ ἀχρόνος τῷ Πατρὶ" καὶ τὰ ἐξῆς. τὰ 15
 δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ
 λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. δοχὴ δ' εἰς τὸ Φι-
 λαδέλφιον. δέχεται κακεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἤγουν
 ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν
 Βενέτων. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν 20
 Βκρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς.
 δοχὴ ε' εἰς τὸν Ταῦρον. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δῆμαρχος τῶν Πρα-
 σίνων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ρουσίου. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας
 ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς
 Ms. 38. b καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. δοχὴ ε' ἐν τῷ φουρνικῷ τῶν 25

5. συναγάλλεσθε ed. 19. δ ante δομέστ, add. ed.

titia est. Aliud: *Dextra Dei nostri, Domini, potentiam fecit, pax in proprio imperio viget, idque in ipso, ad clementiam, in fide exaltavit. Gaudeant coelestes spirituum exercitus, gaudeant copias Romanorum, Christiani omnes, festum Deo celebraturi, simul gaudent!* Sciendum est, haec cursoria in ceteris quoque processionibus recitari. (II.) *Receptio εκκυρια in aedes S. Polyucti. Stat ibi Tribunus Venetorum cum factione alba, et dicunt cantores: Feliciter venit divina maiestas.* Acclamationis vero acta a cantoribus et populo, ut in ceteris quoque receptionibus, cantantur. *Receptio τεατια ad sanctam euphemiam Olybrii. Stat ibi tribnnus Prasinorum seu excubitor cum transitorio Prasinorum populo, et cursoria toni I. dicit: Qui aeternum Patri etc.* Acta vero acclamationis a cantoribus et populo, ut in ceteris receptionibus mos est, cantantur. *Receptio φιλια ad Philadelphiam. Stat ibi princeps Venetorum seu domesticus scholarum cum Venetorum populo. Acclamationis autem acta a cantoribus et populo, ut in ceteris receptio- nibus obtinet, cantantur. φωνια ad Taurum: stat ibi tribunus Prasi-*

ἄρτοπωλῶν. ὑποστρεφόμενος ὁ αὐτὸς δήμαρχος μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ξουσιόν, ποιοῦσιν ἐκεῖ δοχὴν. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ᾄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. δοχὴ ζ' ἐν τῷ φόρφ. δέχεται ἐκεῖσθε 5δ δημοκράτης τῶν Πρασίτων, ἤγουν ὁ ἐσκουβίτος, μετὰ τοῦ περατικῷ δήμου τῶν Πρασίτων. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ᾄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν C ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. δοχὴ ἡ' ἐν τῷ πραιτωρίῳ. δέχεται ἐκεῖσθε ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων, μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ. τὰ 10δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ᾄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ ἄκτῳ λέγουσιν οἱ κράται· „καλῶς ἦλθεν ἡ ἀναίρεσις τῶν τῆς Ἄγαρ.“ ὁ λαός „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν σου εἰς πολλὰ ἔτη.“ δοχὴ θ' ἐν τῷ φουρνικῷ 15τοῦ Μιλίου. ὑποστρεφόμενος ὁ αὐτὸς δήμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, ποιεῖ ἐκεῖσθε δοχὴν. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ᾄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. καὶ πάλιν μετὰ μικρὸν τῆς 20δ τοιαύτης δοχῆς δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίτων, ἤγουν 20δ δομέστικος τῶν ἐσκουβίτων. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ᾄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν D ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. καὶ πάλιν μετὰ μικρὸν τῆς τοιαύτης δοχῆς δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἤγουν ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, εἰς τὸ κάγκελλον τῆς χαλκῆς. τὰ δὲ τῆς εὐ-

1. ἀρτοπουλῶν cod. 2. ποιῶσιν cod. 14. ἔτη deest in cod.

rum cum factione russa; acta vero acclamationis a cantoribus et populo ut in ceteris receptionibus recitantur. *σεκτα* ad fornitem pistorum: reversus idem tribunus cum russis, dominos ibi excipit. Acclamationis autem acta a praecentoribus et populo ut in ceteris receptionibus cantantur. *σερτιμα* in foro: stat ibi princeps Prasinorum seu excubitor cum populo Prasino. Acclamationis vero acta a cantoribus et populo ut in ceteris receptionibus cantantur. *οκταβα* in Praetorio: stat ibi tribunus Venetorum cum populo albo. Acclamationis vero acta a cantoribus et populo ut in ceteris receptionibus cantantur. Postremo cantores dicunt: *Pulchre venit exitium Agarenorum*; populus: *Longaevam Deus sacram maiestatem vestram in multos annos faciat!* *κοκτα* in fornice Milii: reversus idem Venetorum tribunus cum populo albo, Imperatores ibi excipit. Acclamationis vero acta a praecentoribus et populo ut in ceteris receptionibus cantantur. Non procul inde princeps Prasinorum seu domesticus excubitorum iterum adest. Acclamationis vero acta a praecentoribus et populo ut in ceteris receptionibus cantantur. Non longe inde Venetorum princeps seu domesticus scholarum iterum in can-

φημίας ἄκτα ἄδονται παρά τε τῶν κρατικῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς.

Ed. L.3a

ΚΕΦ. 5'.

Ἄκτα τῆ ἑορτῆ τῆ κυριακῆ τοῦ Ἀντίπασχα.

Ἰστέον, ὅτι τῆ κυριακῆ τοῦ ἀντίπασχα, ὅτε ἀκουμβίσω-5
σιν οἱ δεσπόται ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἡ αὐτὴ τάξις καὶ ἡ ἀκο-
λουθία γίνεται τῆς δευτέρας τῆς διακαινησίμου, δηλονότι καὶ
αἱ ἀκτολογίαὶ τῶν δύο μερῶν, καὶ πάντα, καθὼς προεῖρηται
πλὴν οἱ μὲν Βένετοι λέγουσιν ἀπελατικὸν ἤχ. πλαγ. δ' „ἀνα-
καινίζου ἡ κτίσις, Χριστὸς ἀνέστη, ἔδραζε τῷ Κυρίῳ τὰς ἑορτάς 10

Ms. 39. a σου. ἐσφραγισμένον γὰρ τοῦ τάφου, ὃ τῆς ζωῆς ἥλιος ἀνατείλει, 10
B καὶ ὄφθεις ἀποστόλοις τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, το πνεῦμα τὸ
ἄγιον δι' αὐτοῦ ἐγκαινίζει, καὶ εἰρήνην χαρίζεται πάσῃ τῇ οἰκου-
μένῃ, καὶ τὸ βασιλεῦον κράτος ἀστέρος ἀνατολῆ τοῦ ἀδύτου νεουρ-
γεῖ καὶ μεγαλύνει, ὡς λαμπρὸς ἥλιος, προερχόμενος σήμερον 15
εἰς δόξαν, εἰς καύχημα, εἰς ἀνέγερσιν Ῥωμαίων.” οἱ δὲ Πρά-
σινοι τόνδε „ἀποβαλόντες σύμβολα λυπηρᾶς κατηφείας οἱ
ἀπόστολοι, χαίροντες προῆλθον εἰς Γαλιλαίαν, καὶ εἶδον ὃν
ἐπόθουν ἐκ νεκρῶν ἐγγεγεμένον. ἀπόβδῃτον ἐδέξαντο παρ' αὐ-
τοῦ μυσταγωγίαν, καὶ ὡς ἀκτῖνες διαδραμόντες τὸν κόσμον, 20
φαιδρόμορφον ἐκήρυξαν τῆς ἀναστάσεως τὴν ἡμέραν. αὐτῶν

15. καὶ om. cod.

cellis chalces adest. Acclamationis vero acta a cantoribus et populo
ut in ceteris receptionibus cantantur.

CAP. 6.

Acta feriae secundae Dominicae post Pascha.

Sciendum est, dominica secunda post Pascha, quando mensae
Domini adsident, eundem ritum idemque officium ac secunda feria
renovationis observari. Scilicet et duarum factionum acclamationes
et omnia, quae supra declarata fuerunt: nisi quod Veneti ape-
laticum toni obliqui quarti dicant: *Renova te, creatura, Christus
resurrexit: celebra Domino festa tua. E sepulcro enim, sigillo mu-
nito, vitae sol exortus est, et Apostolis, clausis ianuis, apparuit.
Spiritus Sanctus per ipsum renovat, et pacem orbi universo largitur,
maiestatem Imperatoris sideris nunquam occidentis ortus re-
novat et magnificat, procedens hodie ut splendidus sol ad honorem,
gloriam et salutem Romanorum.* Prasini vero dicunt: *Signa tristis
moesitiae Apostoli deposuerunt, in Galilaeam cum gaudio proces-
sere, et quem desideraverant resuscitatum e mortuis viderunt. Do-
ctrina ineffabili ab eo imbuti, orbem sicut radii penetrantes, splen-*

ἡ προστασία τῆ Θεϊκῆ παντευχία ὑμᾶς διαφυλάξει, δεσπόται, C
αἱ εὐτυχίαν Ῥωμαίων." Ἰστέον, ὅτι ὑποστρεφόντων τῶν δε-
σποτῶν δειλης ἀπὸ τοὺς ἀγίους ἀποστόλους εἰς τὸ παλάτιον
ταύτῃ τῆ ἑορτῆ, ἡ αὐτὴ τάξις καὶ ἀκολουθία γίνεται τῆς δευ-
τέρας τῆς διακαινησίμου, δηλονότι καὶ αἱ δοχαὶ ἐν τοῖς προει-
ρημέτοις τόποις καὶ αἱ ἀκτολογίαι, καθὼς προείρηται. πλὴν
λέγουσιν οἱ Βένετοι ἀπελατικὸν ἤχ. πλαγ. δ'. „ἀνακαινίζου ἡ
κτίσις" καὶ τὰ ἐξῆς. οἱ δὲ Πράσινοι ἤχ. πλαγ. δ'. „ἀποβα-
λόντες τὰ σύμβολα λυπηρᾶς κατηφείας" καὶ τὰ ἐξῆς. ἄλλο
10ἤχ. α'. „ὁ ἀχρόνως τῷ Πατρὶ" καὶ τὰ ἐξῆς.

ΚΕΦ. ζ.

D

Τῆ ἑορτῆ τῆς Μεσοπεντηκοστῆς.

Χρὴ εἰδέναι, ὅτι καὶ τῆ προελεύσει ταύτῃ τῆς μεσοπεν-
τηκοστῆς, καὶ ἀπιόντων τῶν δεσποτῶν καὶ πάλιν ὑποστρε-
φόντων, καὶ αἱ δοχαὶ καὶ αἱ ἀκτολογίαι ὁμοίαι γίνονται τῆς
δευτέρας τῆς διακαινησίμου. πλὴν οἱ μὲν Βένετοι λέγου-
σιν ἀπὸ φωνῆς ἀπελατικὸν ἤχ. α'. „πνεῦμα μέγα καὶ σεβά-
σμιον, ὃ ἄνω δοξαζόμενος σὺν τῷ Πατρὶ ὡς πάντων Κύριος, Ed. I. 33
ἐν ἱερῷ συνόμιλος ὧν Ἑβραίοις διδάσκει σοφίας βρῦειν νά-
ζοματα, ὑπερφυῶς ἡ σοφία τοῦ ὑψίστου ἀναφωνῶν. Οἱ δι-
ψῶντες προσέρχεσθε, καὶ δροσίζεσθε τοῦ πνεύματος τὴν πό- Ma. 3g. b

3. τῶν ἀγίων ἀποστόλων conl. Leich. 16. μὲν om. ed. 21.
δροσίζεσθε. Τοῦ πνευμ. τ. πόσ, ἐκ, τ. α. πόμα τὰ πλήθη conl. R.

*didam resurrectionis diem nunciarunt: quorum patrociniū per
gratiam divinam vos, Domini, ad Romanorum felicitatem custodiat!*
Sciendum est, Dominis ab aede S. S. Apostolorum ad palatium hoc
festo revertentibus, eundem ritum et ordinem ac in secundo renova-
tionis observari: scilicet et excipiuntur in dictis locis, ac acclamatio-
nes supra commemoratae recitantur; praeterquam quod Veneti tono
obliquo canunt: *Tristis moestitiae signa Apostoli deposuerunt etc.*
Item tono primo: *Is, qui aeternum Patri etc.*

CAP. 7.

In feria IV. septimanae IV. post Pascha.

Sciendum, in hac mediae Pentecostes processione, procedentibus
iterumque revertentibus Dominis, similes receptiones et acclamatio-
nes ut in secunda feria renovationis institui: nisi quod Veneti ape-
laticum toni I. dicant: *Magna et venerande Spiritus, qui in coelo
cum Patre ut Dominus omnium celebratus, in templo cum Hebraeis
conversans, flumina sapientiae scaturire docet, et altissimi sapien-
tia admirandum in modum exclamat: Accedite sitientes, et spiritus,*

σιν, ἐκεῖνο τὸ ἄειζων πόμα. τὰ πλήθη ἀγάλλονται πίνοντα, καὶ γεραίρουσι τὸ κράτος ὑμῶν, δεσπότηι, εἰς δόξαν, εἰς καύχημα, εἰς ἀνύψωσιν Ῥωμαίων." οἱ δὲ Πράσινοι λέγουσι τόνδε ἤχ. ἄ-
 „ὁ μεσίτης ὢν πλάσματος, καὶ Πατὴρ τοῦ ἰδίου Θεοῦ λόγε, τοῦ ναοῦ ἑορτῆς ἐν μέσῳ παρῶσησιάζει ὁ μέλλον ἐκ τῆς πλευ-5
 ρῆς τῆς ἀχράντου ῥεῖθρα προχέειν ἀφθασιᾶς ἅλω τῷ κόσμῳ, Βῆν διψῶντας ποτίζεις ἐκ χειλέων διδασκαλίας νάματα, καὶ ὁ ἀσύνετος δῆμος θαυμάζει μὲν, οὐ βούλεται δὲ γνῶναι, ὅτι σῆ ἐξείργασται σοφία πάντα καὶ συνέχεται σῆ κυβερνήσει. σὺ οὖν δοξάσας τῷ στέφει, Θεὸς, δεσπότης παλάμη σου, φύ-10
 λαττε εἰς ἀνέγερσιν Ῥωμαίων." χρῆ εἰδέναι, ὅτι ταύτη τῆ ἑορτῆ τῆς μεσοπεντηκοστῆς, ἐπὶ τῆς τραπέζης τῶν δεσποτῶν καθεζομένων, ἡ αὐτῆ τάξις καὶ ἀκολουθία γίνεται, καθὼς καὶ ἐν τῆ δευτέρῃ τῆς διακαινησίμου.

ΚΕΦ. ἡ.

15

Τῆ ἑορτῆ τῆς Ἀναληψίμου.

C Ἰστέον, ὅτι τῆ ἑορτῆ τῆς ἀναληψίμου, ὅτε ἀκουμβίωσιν οἱ δεσπότηι ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἡ αὐτῆ τάξις καὶ ἀκολουθία γίνεται τῆς δευτέρας τῆς διακαινησίμου, δηλονότι καὶ αἱ ἀκτολογίαι τῶν δύο μερῶν καὶ πάντα, καθὼς προεῖρηται. πλην 20

3. τον superscripto Δ pro τόνδε cod., unde R. τὸ δρομικὸν conī.
 6. ἀφθασιᾶς R., ἀφθασιᾶς cod., ἀθανασίας conī. Leich., ἀφθα-
 σιᾶς ed. 8. Verba οὐ βούλεται — πάντα om. ed.

qui potus perennis est, haustu irrigamini. Populi bibentes exultant, et potentiam vestram, Domini, ad gloriam, honorem et incrementum Romanorum venerantur. Prasini vero voce toni I: Mediator-creaturae suique patris divinum verbum, in medio templo hoc festo libere loquitur: qui e latere purissimo in totum orbem flumina immortalitatis effusus es, nunc sitientibus, e labiis, doctrinae flumina profundis; at imperitum vulgus miratur quidem, sed agnoscere recusat, tua sapientia omnia esse confecta tuaque gubernatione contineri. Tu igitur, Deus, qui manu tua Dominos coronasti, ad laetitiam Romanorum eos custodi. Sciendum est, hoc mediae Pentecostes festo, Dominis mensae accumbentibus, eundem ritum et morem ac in secunda renovationis feria observari.

CAP. 8.

In Festo Ascensionis.

Sciendum est, festo Ascensionis, dum mensae Domini accumbunt, eosdem ritus ac secundo renovationis die, scilicet tum acclamationes duarum factionum, tum alia omnia, quae supra commemoravimus, ob-

οἱ μὲν Βενέτοι λέγουσι τὴν φωνὴν ἤχ. πλαγ. α' „ὡς ἀείζων
 ξεῖθρον, πηγὴν ἁγίαν Χριστιανοὶ εὐρηκότες μόνην σὲ, τὴν πα-
 νάγιον τοῦ Θεοῦ μητέρα, δυσωποῦμεν ὡς Θεοτόκον, καὶ ἔξαι-
 τοῦμεν στόματι ἀσιγήτῳ· πτέρυξι τῆς σῆς προσβείας ὁ δεῖνα
 5 καὶ ὁ δεῖνα περιφύλαττε μέχρι τέλους.” ὁ ἀπελατικός ἤχ. δ'·
 „σὲ, τὴν παστάδα τοῦ Χριστοῦ, δι' ἧς ἔλαμψε Χριστὸς κατὰ D
 σάρκα τοῖς βροτοῖς, αἰνοῦμεν λαοὶ ἐπαξίως· Θεοτόκε, τοὺς δε-
 σπότας ὡς φωστῆρας περίσωζε εἰς ἀνέγερσιν τοῦ κόσμου, καὶ
 Βενέτων ἀεὶ σε κεκτημένων κραταίωμα βοηθείας.” οἱ δὲ Πρά-
 10 οῖνοι λέγουσι τὴν φωνὴν πλαγ. δ'· „ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς Ῥωμαίων,
 παρθένε, μήτηρ Θεοῦ τοῦ λόγου, συστρατήγησων μόνη τοῖς
 δεσπόταις ἐν τῇ πορφύρᾳ, τοῖς λαβοῦσιν ἐκ σοῦ τὸ στέφος, ὅτι
 αὐτοὶ σε κέκτηνται κατὰ πάντα θυρεὸν ἀπροσμάχητον ἐν τῇ
 πορφύρᾳ.” ἄλλο ἤχ. δ'· „καταφυγῆς ἐλπίδα καὶ σωτηρίας καὶ Ms. 40. a
 15 ἀντιλήψεως κλέος σὲ τὴν πάναγνον Χριστιανοὶ κεκτημένοι, ἔξ- Ed. L. 34
 αιτοῦμεν ὡς σκέπην, προσβευτικάς περίεπε πτέρυξι· σὲ γὰρ
 κέκτηνται ἰσχὺν κατ' ἐχθρῶν τροπαιοφόρον.” (B.) Ἰστέον,
 ὅτι ταύτῃ τῇ ἑορτῇ γίνονται αἱ δοχαὶ οὕτως· δοχὴ α' ἔξω-
 θεν τῆς καμάρας τοῦ ἐμβόλου, ἐν ᾗ καὶ ὁ κίων ἴσταται. δέ-
 20 χεται ἐκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγουν ὁ δομέστικος
 τῶν σχολῶν, μετὰ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Βενέτων. δοχὴ
 β' εἰς τὸν ἀγῶν, ἐν ᾗ τὸ ὕδωρ ἐκρεῖ. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δη-
 μοκράτης τῶν Πρασίνων, ἦγουν ὁ ἐκσκούβιτος. δοχὴ γ' εἰς τὸν
 ἄγιον Μωάκιον. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ

15. παράγιον ut supra, conl. Leich.

servari; nisi quod Veneti tono obl. I. dicant: *Ut perenne flumen te, fontem sacrum, solam sanctissimam Dei matrem, Christiani invenimus. Veneramur te tanquam Deiparam, et obtestamur ore nunquam silente: alis tuae gloriae N. N. perpetuo tuere. Apelaticus toni quarti: Te, thalamum Christi, per quam secundum carnem Christus hominibus apparuit, merito populi laudamus. Deipara, Dominos, ut lumina, ad salutem orbis, et Venetorum tibi semper addictiorum robur et praesidium, conserva. Prasini dicunt tono obliquo IV.: Fons vitae Romanorum, Virgo, mater Dei verbi, sola cum Dominis in purpura milita, quod ipsi te in omnibus tanquam invictum clypeum in purpura receperunt. Alius tono IV.: Christiani, qui te sanctissimam, refugii spem et auxilii salutisque gloriam nacti sumus tanquam praesidium, oramus, tutelaribus alis eos circumambias! Tua enim virtute ab hostibus victoriam reportant. (II.) Sciendum est, hoc festo Principes ita excipi solere. Prima receptio fit extra cameram in portica, ubi et columna stat. Hic princeps Venetorum seu domesticus scholarum cum Venetis adest. Receptio secunda ad aquaeductum, per quem aqua effluit: stat ibi princeps Prasinorum seu excubitor.*

Β τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ. δοχὴ δ' ἐν τῷ Ἑξακονίῳ. δέχεται
 ἐκεῖσε ὁ δήμαρχος τῶν Πρασίνων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥου-
 σίου. δοχὴ εἰς τὸν Ἡρόλοφον ἀντικρὺ τοῦ εὐκτηρίου τοῦ
 αἰγίου Καλλινίκου. δέχεται καὶ ἐκεῖσε ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων
 μετὰ καὶ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ. δοχὴ εἰς τὸν Βοῦν. δέ-5
 χεται ἐκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίνων, ἦγον ὁ δομέστι-
 κος τῶν ἐσκοουβίτων. δοχὴ ζ' εἰς τὰ Ἀμαστριανοῦ. δέχεται
 ἐκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγον ὁ δομέστικος τῶν
 σχολῶν. δοχὴ η' εἰς τὸ Φιλαδέλφιον. ὑποστρεφόμενος ὁ δή-
 μαρχος τῶν Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, ποιεῖ ἐκεῖσε¹⁰
 δοχὴν. δοχὴ θ' εἰς τὸν Ταῦρον. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δήμαρχος
 τῶν Πρασίνων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου. δοχὴ ι' ἐν τῷ
 φουρνικῷ τῶν ἀρτοποιῶν. ὑποστρεφόμενος ὁ δήμαρχος τῶν
 C Πρασίνων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου, ποιεῖ ἐκεῖσε δοχὴν.
 δοχὴ ια' ἐν τῷ φόρῳ. ὑποστρεφόμενος ὁ δήμαρχος τῶν Πρα-¹⁵
 σίνων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου ποιεῖ ἐκεῖσε δοχὴν. δοχὴ
 ιβ' ἐν τῷ πραιτωρίῳ. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δήμαρχος τῶν Βενέ-
 των μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ. δοχὴ ιγ' ἐν τῷ φουρνικῷ
 τοῦ Μιλίου. ὑποστρεφόμενος ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ
 τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, ποιεῖ ἐκεῖσε δοχὴν. καὶ πάλιν μετὰ²⁰
 μικρὸν τῆς τοιαύτης δοχῆς δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Πρα-
 σίνων, ἦγον ὁ ἐσκούβιτος, μετὰ τοῦ περατικῷ δήμου τῶν
 Ms. 40. b Πρασίνων. καὶ πάλιν μετὰ μικρὸν ὑποστρεφόμενος ὁ δήμαρ-
 D χος τῶν Πρασίνων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου, ποιοῦσιν
 ἐκεῖσε δοχὴν ἀντικρὺ τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς τὴν πύλην τῆς²⁵
 7. εἰς τὰ R., εἰς cod. superscr. τ., εἰς τὸν ed. 13. ἀρτοποιῶν cod.

Tertia in S. Mocii, ubi Venetorum tribunus cum populo albo adest. Quarta in Exacionio, ubi tribunus Prasinorum cum factione russa. Quinta in Xerolopho e regione sacelli S. Callinici: stat ibi Tribunus Prasinorum cum populo albo. Sexta in foro Bovis: ibi princeps Prasinorum seu domesticus Excubitorum. Septima in foro Amastriano: stat ibi Venetorum princeps seu domesticus scholarum. Octava in Philadelphio: revertens Venetorum tribunus cum populo albo ibi Principes excipit. Nona in Tauro: ubi tribunus Prasinorum cum populo russo adest. Decima in fornice pistorum: revertens tribunus Prasinorum, cum populo russo Principes excipit. Undecima in foro: revertens Prasinorum tribunus, cum populo russo praesto est. Duodecima in praetorio: stat ibi tribunus Venetorum cum populo albo. Decima tertia in fornice Milii: revertens tribunus Venetorum cum populo albo principes excipit. Non procul inde princeps Prasinorum, seu excubitor, cum transitoria factione Prasina, nec magno spatio interiecto revertens Prasinorum tribunus cum populo russo, ante Achilles thermas ad portam Meletes adest. Venetorum autem prin-

Μελέτης, καὶ πάλιν μετὰ μικρὸν τῆς τοιαύτης δοχῆς δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγον ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ τοῦ περατικοῦ δῆμον τῶν Βενέτων εἰς τὸ κύκκελλον τῆς χαλκῆς. (Γ.) Χρῆ εἶδεναι, ὅτι αἱ ἀκτολογίαι τῶν δο-
 5χῶν γίνονται καθὼς καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ τῆς διακαινησίμου. αἱ φωναὶ τῶν Βενέτων, ἃς λέγουσι δρομικῶς· „χαίροις κρα-
 ταιότατε αὐτόκρατορ” καὶ τὰ ἐξῆς. οἱ ἀπελατικοί· „προστα-
 10σπετοι εὐεργέται, καὶ ταῖς αὐτῆς ἐγκουχόμενοι παναχράντοις ἰοπρεσβελαῖς, ἀκαταμάχητοι ὄντες ἔθνεσιν ὑπεναντίοις. αὐτῇ γὰρ ἐπισκιάζει ἐν ἡμέρᾳ πολέμου ταῖς κορυφαῖς ὑμῶν, καὶ ταῖς νίκαις ὑμᾶς δεικνύει στεφανίτας εἰς εὐτυχίαν καὶ δόξαν τῶν “Ρωμαίων.” ἄλλο ἤχ. γ· „εὐλόγηται τὸ ὄρος ἐλαιῶν· ἐν αὐτῷ γὰρ εὐλόγηται ἡ χορεία τῶν ἀποστόλων, καὶ εἶδον δόξαν
 15ὑψίστου, ἐκεῖθεν πρὸς οὐρανὸν σαρκὶ ἀναφερόμενον θεὸν καὶ πύλας αἰωνίους ἀνοιγομένας καὶ τὸν δεσπότην προσδεχομέ-
 νας. στρατιαὶ δὲ τῶν ἀγγέλων· ὑμνολογοῦσι καὶ τὸν πατέρα B πρὸς τὸν υἱὸν εἰπόντα· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν σοὶ κλίη πᾶν ποιημάτων γόνυ.” ἄλλο ἤχ. πλαγ. δ· „ἐπέστη Χρι-
 20στὸς τοῖς ἀποστόλοις καὶ ὤφθη αὐτοῖς εἰρήνην λέγων, καὶ τὰς ῥήσεις τῶν προφητῶν αὐτοῖς ἐρμηνεύων, πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν πάντα ἐξήγαγεν ἄροθην, καὶ τὰς χεῖρας εἰς ὕψος ἄρας, εὐλογήσας αὐτοὺς, εἰς οὐρανοὺς ἀνελήφθη, ἐπαγγελιά-
 μενος αὐτοῖς καὶ τὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος παρουσίαν, χα-

12. ὑμῶν ed. 13. et 14. εὐλόγηται R. ex script. cod. εὐλόγεταί, εὐλογεῖται ed. 22. ἐξάγαγεν ed. 23. αὐτοῖς ed.

ceps seu domesticus scholarum cum transitorio Venetorum populo in cancellis chalcas eos excipit. (III.) Sciendum est, acclamationes factionum eadem ac secunda renovationis die esse. Hymni Venetorum, quos cursorie dicunt: *Salve, potentissime Imperator etc.* Apelatici: *Patrocinium immaculatum et virgineam tutelam, a Deo coronati evergetae, accepistis, eiusque purissimis muneribus superbientes, inimicis gentibus apparetis. Ipsa enim belli tempore vertice vestros obumbrat, et monstrat vos victoriarum coronis onustos ad felicitatem et gloriam Romanorum.* Alius toni tertii: *Mons oliveti laudetur, in eo enim chorus Apostolorum celebratur, qui gloriam altissimi, ad coelum in carne elatum Deum aeternasque portas apertas et Dominum excipientes viderunt. Angelorum vero exercitus patrem quoque cantu celebrant, ad filium dicentem: Sede ad dextram meam, usque dum creaturae omnes genua tibi inclinent.* Alius tono obliquo tertio: *Christus Apostolis adstitit, ipsisque pacem nuncians apparuit, et verbis prophetarum expositis, omnes ad unum in montem olivetum duxit, manusque sua ad coelum attollens eisque benedicens, in coelum*

ρᾶς αὐτοὺς ἐμπλήσας. διὸ αὐτὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, εὐεργέται, εὐλογῆσει ὑμᾶς ἐν πᾶσι, καὶ χαρᾶς ἐμπλήσει τὴν ὑμῶν βασιλείαν." αἱ φωναὶ τῶν Πρασίμων, ὡς λέγουσιν ἡχ. δ'. „καταφυγῆς ἐλπίδα καὶ σωτηρίας" καὶ τὰ ἐξῆς. ἄλλο ἡχ. γ' „προσκυνήσαντες πάντες οἱ ἀπόστολοι ἡμοῦ Χριστὸν εἰς οὐ-

Ms. 41. α. ρανοὺς ἀναληφθέντα, κατέλαβον τὴν Ἱερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς, ὅτι εὗροσαν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὃν ἔγραψε Μωσῆς καὶ οἱ λοιποὶ τῶν προφητῶν, καὶ δεύσαντο τὴν δόξαν αὐτοῦ μετὰ σταυροῦ ἐκ δεξιῶν καθήμενου τοῦ πατρὸς αὐτὸς ὑμᾶς φυλάξει, εὐεργέται, εἰς εὐτυχίαν Ῥωμαίων." το ἄλλο ἡχ. βαρ. „ξένον θαῦμα! ὡς γὰρ ἕτερος ἐπὶ κόκον, λόγος τοῦ Πατρὸς καὶ νῦν ὁρᾶτε, εἰς οὐρανοὺς ἀνιῶν σαρκοφόρος, ὅτι ἐπλήρωσε τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς, συγκατέσας τὰ ἔθνη πάντα τῇ ἀληθείᾳ λατρεύειν, ὅθεν καὶ πληρώσας τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκονομίαν, ἐκ δεξιῶν ἐκάθισε τῆς δυνάμεως Κυρίου. 15 αὐτὸς ὑμᾶς φυλάξει, εὐεργέται, εἰς εὐτυχίαν Ῥωμαίων."

ΚΕΦ. 9'.

Τῆ ἑορτῆ τῆς Πεντηκοστῆς.

Τῶν Βενέτων φωνὴ ἡχ. πλαγ. δ'. „ἡ τοῦ θεοῦ πνεύμα-
Ed L. 36τος παρουσία τοῖς ἐν γῆ ἐπέλαμψε θεογνωσία." ἄλλο, ἡχος 20

5. πάντες om. ed. 7. εἴρησαν ed. 11. ἡχ. βαρ. cod., unde R. efficit ἡχος βαρῦς sive ἡχου βαρέος, ed. ἡχ. γ'. Βαρβάρων. 20. παρουσία. Τοῖς ἐν ed. θεογνωσία ed.

adsumptus est, annunciata ipsis Sancti Spiritus praesentia ipsisque gaudio impletis. Propterea et Deus noster, benefici Imperatores, vobis in omnibus benedicet, vestramque maiestatem gaudio implebit. Prasinorum cantiones, quas tono quarto dicunt: Refugii spem et salutis etc. Alia tono tertio: Apostoli Christum coelo receptum simul adorantes, Hierosolyma cum gaudio petiere, quod Christum Iesum Dei filium, de quo Moses et ceteri prophetae scripserant, invenerunt, gloriamque eius cum cruce ad dextram patris sedentis viderunt. Ille vos, benefici Imperatores, in felicitatem Romanorum servabit. Alia tono gravi: Inauditum miraculum! ut enim pluvia super vellus, sic verbum Patris: et nunc videte qui carnem portaverat, impleta Patris voluntate, in coelum abiit, gentes omnes ut veritati serviant convocat; quare, oeconomia salutis nostrae peracta, ad dextram potestatis Domini sedet. Ipse vos, Evergetae, ad Romanorum salutem tuebitur!

CAP. 9.

In Festo Pentecostes.

Venetorum hymnus tono obliquo quarto: *Spiritus divini praesentia iis, qui in terra degunt, cum divina cognitione apparuit.*

ὁ αὐτός „ὁ παράκλητος σήμερον οὐρανόθεν, ὡς ἐν πυρίναις
 γλώσσαις ἐπιφοιτήσας τοῖς ἀποστόλοις, ἐδίδασκειν κηρύττειν
 τὴν ὁμοούσιον πίστιν τῆς τριάδος, τὰ ἔθνη ἐφώτισεν, τὴν πλά-
 νην κατέφλεξε, τοὺς εὐεργέτας ταῖς νίκαις ὠραίῃσι, καὶ τῷ
 5 βραχίονι αὐτῶν βαρβάρους καθυποτάσσει· ἀγαλλιῶσθε πᾶσα
 ἡ οἰκουμένη, ὅτι νίκη βασιλεύει καὶ χαρὰ ἐν τοῖς Ῥωμαίοις.”
 δοχὴ β, τῶν Πρασίνων, φωνὴ ἤχ. δ’ „τῇ τετραπλῇ τριάδι
 ἀποστόλων ἡ τῆς τριάδος ὠφθῆ πυρσοφαῖα.” ἄλλο, ἀπελατι-
 χὸς πλαγ. δ’ „ὁ ἐν πυρίναις γλώσσαις Χριστὸς τὰ ἔθνη εἰς
 10 ἐπέγνωσιν ἀγαγὼν ἀληθείας, αὐτὸς ὑμᾶς, θεόστεπτοι εὖσε-
 βεῖς εὐεργέται, ἐν τῇ τοῦ πνεύματος ἐπιφοιτήσει ἡγιασμένον
 στέφανον ἐπέθηκεν οὐρανόθεν ταῖς τιμίαις κορυφαῖς ὑμῶν
 διὸ αὐτὸν δυσωποῦμεν ἐκ καρδίας ἀπαύστως. κύριε ὁ αἰῶ-
 νίως βασιλεύων, τούτους ἡμῖν χάρισον εἰς χαρὰν καὶ ἀνέγερ-
 15 σιν τῶν Ῥωμαίων.” δοχὴ γ’, τῶν Βενέτων, φωνὴ ἤχ. δ’ „πυ-
 ρὸς ἐν εἶδει τὸ πνεῦμα τοῖς ἀποστόλοις ἐπέστη σήμερον οὐρα-
 νόθεν.” ἄλλο, ἤχος ὁ αὐτός „ὁ γλωττομόρφος Θεὸς πυρσο-
 φαῖταις τὰς τῶν ἔθνῶν ἐκμειώσας ἀθείας, δι’ ὑμῶν, ἀνδρεί-
 20 ατοι δεσπότηι, ἐκπολεμῆσαι ἐπαγγέλλεται καὶ ἐκμειῶσαι τὰς
 σοιῶν ἔθνῶν ἀθείας, καὶ ὁμογλώττους ἐν πίστει τοὺς ἄλλο-
 3 γλώσσους ἐλκύσει ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα, ἡ χαρὰ καὶ ἀνέγερσις
 τῶν Ῥωμαίων.” (B.) Δοχὴ τετάρτη, τῶν Βενέτων, φωνὴ
 πλαγ. δ’ „ἡ τοῦ Θεοῦ πνεύματος παρουσίᾳ” καὶ τὰ ἐξῆς.

8. πυρσοφαῖα R., πυρσοφαῖα ed. 13. δυσωποῦντες cod.

Alia eiusdem toni: *Ipse Paracletus hodie coelo delapsus, tanquam in igneis linguis Apostolis apparens, consubstantialiam trinitatis fidem praedicare docuit, gentes illustravit, errorem igne delevit, benefactores opportunis victoriis beat eorumque brachio barbaros subiecit. Universus orbis gaudeat, quod victoria et gaudium apud Romanos imperat. Receptio II. Prasinorum, cantio toni IV.: Quadruplici Apostolorum trinitati flamma trinitatis apparuit. Hymnus apetalicus toni IV.: Christus in linguis igneis gentes ad cognitionem veritatis perduxit. Ipse, a Deo coronati Imperatores, Spiritus Sancti praesentia sacramentum coronam venerandis verticibus vestris imposuit: propterea cum ex animo indesinenter et venerabundi intuemur: Domine, aeternum imperans, hos nobis in gaudium et salutem Romanorum serva. Receptio III. Venetorum, vox toni IV: Ignis specie in Apostolos Spiritus S. hodie e coelo descendit. Alia eodem tono: Deus, qui flammis linguis mutantibus gentium impietatem delevit, vobis, Domini fortissimi, vincere et extinguere gentium impietatem edixit: qui diversis nunc linguis utuntur, hos una lingua in fide loquentes trahet N. N. gaudium et salutem Romanorum. (II.) Receptio quarta Venetorum tono obliquo IV.: Divini Spiritus praesentia etc. Alia vox tono IV.*

ἄλλο ἤχ. δ'· „ἡ ὑπεράρχιος τριάς, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα θεό-
 στεπτοι, ἀδιαίρετως ἐν τῷ στέφει ὑμῶν δεικνύνται εὐδοκοῦσα
 ἐν ταύτῃ γὰρ τῇ ἡμέρᾳ πατὴρ τὰς πλάκας Μωσῆ παρέχει,
 υἱὸς τὸ πνεῦμα τοῖς μαθηταῖς δωρεῖται, αὐτὸ τὸ πνεῦμα πυ-
 ρρίναις γλώσσαις τυπούμενον φανεροῦται· τριπλασιαζομένης⁵
 δὲ τῆς ἑορτῆς ὑμῶν, θεολογεῖται σήμερον ἡ ὁμοούσιος τριάς
 ἡ στέφουσα ὑμᾶς.” δοχὴ ε', τῶν Πρασίνων, φωνὴ ἤχ. γ'·
 „λιμὴν τῶν θεῶν διδαγμάτων, ἡ τοῦ παναγίου πνεύματος
 χάρις.” ἀπελατικός· „τῷ ἁγίῳ πνεύματι ἐστέφθητε, οἱ δεσπό-
 ται τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἐν αὐτῷ ὀδηγεῖτε τὸν λαὸν ὑμῶν ἐν¹⁰
 πασῇ προσκυνεῖν ἀληθείᾳ τὸ τρισυπέροθρον κράτος.” δοχὴ ε',
 τῶν Βενέτων, φωνὴ ἤχ. δ'· „πυρὸς ἐν εἶδει τὸ πνεῦμα”
 καὶ τὰ ἐξῆς. ἄλλο, πλαγ. δ'· „θεὸς τὸ πνεῦμα σήμερον ἐγνω-
 Ed. L. 37 ρίσθη τοῖς ἀποστόλοις ἐν γλώσσαις πυρμιόμορφις, καὶ ὑμᾶς,
 θεόστεπτοι εὐεργέται, τῇ ἀλουργίδι καὶ τῷ στέφει δοξάσας,¹⁵
 ἐδικαίωσεν βουλήσει θεοκρίτῳ βασιλεύειν ἐπαξίως Ῥωμαίων.
 δόξα Θεῷ τῷ στέψαντι ὑμᾶς εἰς ἀνέγερσιν Ῥωμαίων.” ἀκτο-
 λογία τῆς ἕκτης δοχῆς. λέγουσιν οἱ κράται· „πολλὰ, πολλὰ,
 πολλὰ.” ὁ λαὸς· „εἰς πολλὰ ἔτη, εἰς πολλὰ.” οἱ κράται· „ὁ
 τῶν πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης.” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ²⁰
 τρίτου· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.” οἱ κράται· „ὁ τὸ παράκλη-
 τον καὶ ἅγιον πνεῦμα.” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ'· „πολλοὶ
 ὑμῖν χρόνοι.” οἱ κράται· „καταπέμψας ἐν γλώσσαις τῶν ἀπο-
 στόλων.” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου· „πολλοὶ ὑμῖν χρό-
 Βνοι.” οἱ κράται· „τοὺς χρόνους ὑμῶν πληθυνεῖ σὺν ταῖς αὐ-²⁵

Suprema trinitas, N. N. a Deo coronati, corona vestra perpetuo delectatur. Hoc enim die Pater tabulas Mosi tradit, Filius Spiritum Sanctum Apostolis donat, ipse Spiritus in linguis igneis apparet. Triplicato autem festo vestro, Domini, celebratur hodie, quae vos coronavit, consubstantialis trinitas. Receptio quinta Prasinorum, hymnus ton. III.: Portus divinae doctrinae, Sancti Spiritus gratia. Apelatikus hymnus: A Sancto Spiritu vos, Domini Romanorum, coronati estis, et in ipso populum vestrum, in omni veritate divinam maiestatem adorare docetis. Receptio sexta Venetorum, hymnus tono IV: Specie ignis Spiritus etc. Alius, obliquo IV: Deus Spiritus hodie Apostolis in linguis figuram ignis habentibus apparuit, et vos, a Deo coronati Imperatores, purpura coronaque ornavit, ac divino consilio Romanis pro dignitate imperare potestatem dedit. Gloria Deo, qui vos in salutem Romanorum coronavit. In receptione sexta ita acclamatur: cantores dicunt: Multos, multos, multos! Populus: In multos annos, in multos! Cantores: Creator omnium et dominus. Clamat et populus ter: Longa vobis tempora! Cantores: Paracletum sanctumque Spiritum. Clamat et populus ter: Longa vobis tempora!

γούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις." φθρηγῆ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „παυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν σας." τριλέξια εἰς τὴν αὐτὴν ἑορτὴν, πλαγ. δ' „δέξαι δούλους, δέσποτα, τοῦ ἡμῶν τὸ εὐσεβές σου· ὁ Θεὸς ὁ στέψας αὐτο-
5 χείρως τὴν κορυφὴν ἡμῶν ἀξιώσει." (A.) Ἐνθεν κἀκεῖθεν Ms. 42. a
 τὰ βῆλα οἱ σιλεντιάριοι, καὶ εἰσάγει ὁ πραιπόσιτος βῆλον α', μαγίστρον καὶ ὁ μὲν πραιπόσιτος ἀνέρχεται, καὶ ἵσταται ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ. οἱ δὲ μάγιστροι καὶ οἱ μέλλοντες καθεξῆς εἰσέρχονται, ἐν ἑκάστῳ βῆλῳ εἰσερχόμενοι οὐ πίπτουσι, καὶ C
10 ἄπελθόντες ἵσταται ἀπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου ἔνθεν κἀκεῖθεν, κατὰ τὰς αὐτῶν τάξεις καὶ στάσεις. εἰδ' οὕτως λαβὼν πάλιν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος, ἔξέρχεται μετὰ τῶν δύο δοτιαρίων καὶ εἰσάγει βῆλον δευτέρον, πατρικίους τοὺς καὶ ἀνθυπάτους. βῆλον γ'· πατρικίους καὶ στρατηγούς.
15 βῆλον τέταρτον τὸν ὑπαρχὸν τῶν πραιτωρίων, τὸν κουαί-στωρα, ἀνθυπάτους τῶν θεμάτων καὶ ἐπάρχους. βῆλον ε' τὸν λογοθέτην τοῦ στρατιωτικοῦ, τὸν δομέστικον τῶν ἱκανάτων, τὸν δομέστικον τῶν νομῆρων, τὸν δομέστικον τῶν ὀπτιμάτων, τὸν δομέστικον τῶν τειχέων, τὸν σακελλάριον τὸν τοῦ σα- D
20 κελλίου, τὸν τοῦ εἰδικοῦ, τοὺς δημάρχους τῶν δύο μερῶν, τὸν κουράτορα τὸν μέγαν, τὸν τοποτηρίτην τῶν σχολῶν καὶ δυσσπάτους, σπαθαρίους, συγκλητικούς καὶ ὑπάτους. βῆλον ε'· κόμητας τῶν σχολῶν. βῆλον ζ' βασιλικούς κἀντιδράτους.

9. βῆλῳ. Εἰσερχ. ed. 21. δυσσπάτους σπαθ. sine distinctione cod.

Cantores: *Qui in linguis Apostolorum demisit. Clamat et populus ter: Longa vobis tempora!* Cantores: *Annos vestros, Augustarum et porphyrogenitorum, augeat!* Clamat et populus ter: *Longaevam Deus sacram maiestatem vestram esse iubeat!* Trilexia in eundem festum diem, obl. IV.: *Suscipe servos, Domine, pietatem tuam cantu celebraturos. Deus, qui sua manu vestrum verticem honore coronavit.* (III.) His dictis, silentiarii hinc et illinc cortinas reducunt, et praepositus velum primum, magistros, adducit. Praepositus venit, et in ordine suo subsistit, magistri et qui post ipsos intrare debent, in singulis velis intrantes, non procidunt in genua, et cum abiere, stant hic et illic post cubiculi praefectos secundum ordines et stationes suas. Deinde iterum, signo dato, praepositus cum duobus ostiariis exit, et velum secundum, patricios et proconsules, adducit. Eodem modo velum tertium, patricios et strategos; velum quartum praefectum praetorio, quaestorem, thematum praefectos et praepositos; velum quintum, logothetam castrensem, domesticum icanatorum, domesticum numerorum, domesticum optimatum, domesticum murorum, sacellarium, sacello et rebus privatis praefectos, tribunos factionum, curatorem magnum, vicarium scholarum, consulares, spatharios, senatores, con-

βῆλον ἢ δομεστικούς τῶν σχολῶν. βῆλον θ'. τοὺς ἀπὸ ἐπαρχων. εἰ τύχῃσι δὲ καὶ πρέσβεις μεγάλου ἔθνους, εἰσέρχονται ἀπὸ κελύσεως, καὶ προσκυνήσαντες τὸν βασιλέα καὶ

Ed. L. 38 ἀσπασάμενοι, ἐξέρχονται, μηδὲν ἕτερον πράττοντες. (Δ.)

Καὶ εἰθ' οὕτως λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασι-5
λέως, λέγει μεγάλως τὸ „κελεύσατε” ἅπαντες δὲ ἀνταποκρί-
νονται. „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους ὁ Θεὸς ἀγάγοι
τὴν βασιλείαν ὑμῶν”. καὶ ἐξέρχονται ὅθεν εἰσῆλθον, βαστα-
ζομένου τοῦ βῆλου, τοῦ ὄντος κάτω ἐν τοῖς κίσιον, ὑπὸ τῶν
προσειρημένων δύο σιλεντιαρίων. καὶ πάντων ἐξεληθόντων, ἀνί-10
σταται ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀπέρχεται ὀπισθεν τῶν ιθ' ἀκουβί-
των πρὸς τὸ ὑπαλλάξαι τὸν λῶρον διὰ τῶν βεστήθρων, καὶ
ἤνικα ὑπαλλάξει, ἐξέρχονται οἱ βεστήθρες, καὶ μένει ὁ βα-
σιλεὺς μετὰ τοῦ κουβουκλείου μόνου, καὶ στέφεται ὑπὸ τοῦ
πραιποσίτου, καὶ ἐξέρχεται, κρατῶν ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ χειρὶ 15

Β ἀνεξικακίαν, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ σκηπίωνα ἐπικείμενον τῷ

Ms. 42. b ὦμῳ αὐτοῦ, καὶ διέρχεται μέσον διὰ τοῦ μεγάλου τρικλίνου
καὶ τῶν δύο κίωνων, ἐνθα τὸ βῆλον κρέμαται. ἐξεροχομένου
δὲ τοῦ βασιλέως ἀπὸ τοῦ βῆλου, ἵσταται ἐξ ἀριστερᾶς ὁ
δρουγγάριος τῆς βίγλας καὶ πρωτοσπαθάριοι βαρβῆτοι, καὶ 20
δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβου-
κλείου, διέρχεται διὰ τοῦ πόρτηκος τοῦ μεγάλου τρικλίνου,
ἐνθα ἡ ἐκδεσις τῶν ιθ' ἀκουβίτων τίθεται, καὶ ἀπελθὼν ἵστα-
ται ἐν μέσῳ τῶν δύο κίωνων. καὶ δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε εἰς
τὸν ὀνόποδα πατριμιοί τε καὶ στρατηγοί, καὶ προσκυνήσαν-25

2. Ἄν τύχ. ed.

sules; velum sextum, comites scholarum; septimum, Imperatorios
candidatos; octavum, domesticos scholarum; nonum, expraefectos,
adducit. Si vero etiam magnae cuiusdam gentis legati in urbe ad-
sint, ex mandato intrans, et Imperatore salutato osculoque dato, ni-
hil praeterea agentes discedunt. (IV.) Deinde signo ab imperatore
accepto, alta voce praepositus dicit: *Iubete*; omnes vero respondent:
In longa felicitateque tempora Deus maiestatem vestram perducat!
Post qua ingressi erant exeunt, velo, quod infra in columnis est,
a dictis duobus silentiariis portato. Omnibus egressis, surgit Impe-
rator, et ad XIX. accubitus abit, ut lorum per vestitores mutet,
quo facto, vestitoribus discedentibus, cum cubiculo solo manet, et
a praeposito coronatus, procedit, dextra manu acaciam, sinistra sci-
pionem humero impositum gestans, perque medium magnum tricli-
nium et duas columnas, ubi suspensum velum est, transit. Impera-
tore autem a velo egresso, ad sinistram drangarius vigillum barbati-
que protospatharii stant, et ipse a cubuli praefectis stipatus, per
magni cubuli porticum, ubi apparatus XIX. accubituum instruitur,

τες τὸν βασιλέα μὴ πεσόντες κάτω, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῇ
 τῆς καταστάσεως, κἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ τὸ C
 „εἰς πολλοὺς χρόνους καὶ ἀγαθούς.” ἐν δὲ ταύτῃ τῇ δοχῇ
 ἴστανται σπαθαροκανθιδάτοι καὶ οἱ σπαθάριοι ἔσθεν κἀκεῖσε,
 5 καὶ οἱ μὲν σπαθαροκανθιδάτοι καὶ οἱ σπαθάριοι κατέρχονται
 τὰ γραδῆλια τοῦ κονισιστωρίου, οἱ μὲν ἐκ δεξιῶν, οἱ δὲ ἐξ
 εὐωνύμων τῶν πυλῶν. οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ οἱ στρατηγοὶ διέρ-
 χονται τὴν μέσσην πύλην καὶ εὐθέως οἱ μὲν ἀπὸ δεξιᾶς πα-
 τρίκιοι καὶ στρατηγοὶ κατέρχονται τὰ γραδῆλια τῆς ἀριστε-
 10 ρῶς πύλης. ὁ δὲ βασιλεὺς δηριγευόμενος ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου,
 κατέρχεται τὸ πούλιτον, καὶ ἴστανται ὑπὸ τὸ καμελαύκιον
 ἐν τῷ πορφυρῷ λίθῳ, καὶ δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε πατρίκιοι D
 καὶ στρατηγοὶ μετὰ τῆς συγκλήτου. καὶ προσκνησάντων τὸν
 βασιλέα μὴ πεσόντων κάτω, νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελυ-
 15 σεως τῷ σιλεντιαρίῳ, κἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε.” (E.) Καὶ ἀπὸ
 τῶν ἐκεῖσε δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπ’ αὐτῶν πάντων, διέρ-
 χεται διὰ τῶν ἐσκουβίτων καὶ τῶν σχολῶν, καὶ ἐξέρχεται τὴν
 μεγάλην πύλην, καὶ διερχόμενος διὰ μέσου τοῦ μιλίου καὶ
 τοῦ αὐγουστέως, εἰσέρχεται ἐν τῇ πύλῃ τοῦ ὄρολογίου τῆς
 20 μεγάλης ἐκκλησίας. ἴστέον δὲ, ὅτι ἐν τῇ διόδῳ τοῦ βασιλέως
 τελοῦνται ἅπαντα τὰ αἴσια ἀκολουθίας, ὃν τρόπον ἀνωτέρω
 ἐν τῇ καθόλου προελύσει τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ἐξεθέμεθα. Ed. L. 39
 καὶ εἰσελθόντος τοῦ βασιλέως ἐν τῇ προειρημένῃ πύλῃ τοῦ

11. ἴστανται cod. 14. πεσόντων R. ex compendio cod. πεσον
 superscripto τ, πεσόντες ed.

transit, et in medio duarum columnarum stat. In onopodio patricii
 et strategi Imperatorem suscipiunt, eoque adorato, non prono tamen
 in terram corpore, praepositus cerimoniarum signum dat, qui dicit:
Iubete; hi vero: *In multa et felicia tempora*. In hac Imperatoris so-
 lenni receptione hic et illic spatharocandidati et spatharii stant, qui
 per scalas consistorii, illi quidem per sinistram, hi per dextram por-
 tam, descendunt. Patricii et strategi per mediam portam veniunt,
 et rursus qui ad dextram adstant per gradus sinistrae portae descen-
 dunt. Imperator a cubiculariis stipatus, per pulpitum descendit, et
 sub camelaucio in lapide rubro stat, eumque patricii et strategi cum
 senatu sibi excipiunt. Postquam Imperatorem, haud prono tamen in
 terram, adorarunt, praepositus a mandato signum silentiario dat,
 qui dicit: *Iubete*. (V.) Inde ab his omnibus stipatus Imperator, per
 excubias scholasque transiens, perque magnam portam, medium Mil-
 lii et Augustale progressus, portam horologii magni templi ingredi-
 tur. Notandum vero est, ritus omnes eo modo, quem supra in uni-
 versali processione natalis Domini exposuimus, in hac processione
 Imperatoris observari. Ingressum per dictam horologii portam factio

ὄρολογίον, δέχονται αὐτὸν οἱ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων ἐκεῖσε,
 Ms. 43. αὐτὸν ἐπιδίδωσι δὲ ἐκεῖσε ὁ δῆμαρχος λιβελλάριον, εἰ μὴ μόνον ἀπολογεῖ, μὴ πράττων ἕτερόν τι. καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς ἔνδον τοῦ βήλου τοῦ κρεμαμένου ὑποθεν τῆς πύλης τοῦ νύμφηκος ἐν τῷ μηταωρίῳ, καὶ λαβῶν ὁ πραι-5
 πόσιτος τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, εἰσέρχονται ἐν τῷ νύμφηκι, καὶ ἀπαντᾷ αὐτὸν ὁ πατριάρχης, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀσπάζεται τὸ, τε εὐαγγέλιον καὶ τὸν σταυρόν. καὶ εἰθ' οὕτως προσκυνήσαντες ἀλλήλους ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης,
 B καὶ ἀσπασάμενοι ἀπέρχονται μέχρι τῶν βασιλικῶν πυλῶν. 10
 καὶ ὁ μὲν πατριάρχης ἄρχεται τελεῖν τὴν εὐχὴν τῆς εἰσόδου τῆς θείας λειτουργίας. ὁ δὲ βασιλεὺς παρὰ τοῦ πραιποσίτου λαβῶν κηρία, εὐχεται. καὶ ἀποδόντων ἀμφοτέρων τὰς εὐχὰς αὐτῶν τῷ Κυρίῳ, ἐπιδίδωσιν ὁ βασιλεὺς τοὺς κηροὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ αὐτὸς τῷ τῆς καταστάσεως. ὁ δὲ βασιλεὺς 15
 προσκυνεῖ τὸν τίμιον σταυρόν καὶ τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον καὶ διέρχεται μετὰ τοῦ πατριάρχου μέσον τοῦ ναοῦ, καὶ διὰ τῆς πλαγίας τοῦ ἄμβωνος εἰσέρχονται ἐν τῇ σωλῆα, καὶ πλησιάζαντες ταῖς ἁγίαις θύραις, ὁ μὲν πατριάρχης εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, ὁ δὲ βασιλεὺς ἄψας κηροὺς καὶ 20
 C εὐχόμενος ἐπιδίδωσι τοὺς κηροὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον· μέλλοντος δὲ εἰσιέναι, ἵστανται μητροπολιταὶ κατέχοντες τὰ ἅγια θύρια, καὶ ἐπιγενουσάντων αὐτὰ πρὸς τὸν βασιλέα μικρὸν, φιλεῖ ὁ βασιλεὺς τοὺς ἐπ' αὐταῖς πεπαρμένους σταυροὺς, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσια- 25

3. πράττοντες cod. 22. ξείνας ed.

Veneta excipit; tribunus autem eius libellum non tradit, sed tantum acclamat, nec quicquam praeterea facit. Deinde Imperator velum pone narthecis portam in metatorio suspensum ingreditur, et postquam praepositus a capite eius coronam demisit, narthecem intrant ipsique patriarcha occurrit, Imperator vero evangelium crucemque osculatur. Postquam Imperator et patriarcha se invicem venerati osculatique sunt, ad portas Imperatorias abeunt, ubi patriarcha preces introitus divini officii agit, Imperator vero cereos, quos a patriarcha accepit, tenens, precatur. Quo facto, cereos praeposito, hic ceremoniario tradit, Imperator autem venerandam crucem sacramque evangelium adorat, mediumque templum cum patriarcha transit, perque obliquitatem ambonis soleam iurat. Sacris ianuis appropinquantes, patriarcha sacrarium ingreditur, Imperator cum cereis accensus precatus, eos praeposito tradit, et ipse sacrarium intrat. Dum vero ingressurus est, metropolitani sacras ianuas occupant easque versus imperatorem paullulum inclinant; is cruces eis affixas

στῆριον, καὶ εὐξάμενος ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας τραπέζης
 ἐραπλοῖ ἐν αὐτῇ εἰλητὰ δύο, καὶ ἐπιτίθει τὰ προσενα-
 χθέντα, δίσκους δύο καὶ ποτήρια δύο, εἶτα ἀσπάζεται τὰ
 ἅγια σπάργανα, καὶ εἶθ' οὕτως λαβὼν ἀποκόμβιον παρὰ
 5 τοῦ κραιποσίτου, τίθει καὶ αὐτὸ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ.
 (5.) Καὶ προσκυνήσαντες ἀλλήλους ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πα-
 10 τριάρχης, ἔξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ
 ἀπέρχεται εἰς τὸ μητατώριον, καὶ ἄπτων ἐκεῖσε κηρὸς καὶ
 εὐξάμενος, ὑπαλλάσσει τὸν λῶρον καὶ τῆς θείας λειτουργίας
 15 ἰτελεσθείσης, ἥνικα μέλλουσι διέρχεσθαι τὰ ἅγια, περιβάλλε-
 ται ὁ βασιλεὺς χλανίδα, καὶ δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἕξ ἔθους, Ms. 43. b
 ἀπέρχεται ἐν τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ ἴσταται τὸ κηρίον, ἤγουν ἡ
 λαμπάς, ἥπερ μέλλει βαστάσαι, καὶ στάντων πάντων τῶν
 πατρικίων ἔνθεν κἀκεῖσε, διέρχεται ὁ βασιλεὺς μέσων αὐτῶν.
 15δ δὲ κραιπόσιτος λαβὼν τὸ κηρίον, ἐπιδίδωσιν αὐτὸ τῷ βα-
 σιλεῖ, ὁ δὲ βασιλεὺς διέρχεται ὀψικέων τὰ ἅγια, καὶ εἰσ-
 20 ελθὼν ἔνδον τῆς σωλέας, καὶ πλησίον τῶν ἁγίων θυρῶν γενό- Ed. L. 40
 μενος, ἐπιδίδωσι τὸ κηρίον τῷ κραιποσίτῳ, κἀκεῖνος ἐπιτί-
 θησιν αὐτὸ ἐπάνω τῆς σωλέας πλησίον τῶν ἁγίων θυρῶν,
 20 ἐν τῷ δεξιῷ μέρει, ὁ δὲ βασιλεὺς ἴσταται πλησίον τοῦ αὐτοῦ
 κηρίου, ἕως ἂν διέλθωσι τὰ ἅγια. καὶ ἥνικα διέλθωσι τὰ
 ἅγια, προσκυνοῦσιν ἀμφότεροι ἀλλήλους ὁ, τε βασιλεὺς καὶ
 ὁ πατριάρχης, καὶ ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς δηριγενόμενος ὑπὸ
 τῶν κατὰ συνήθειαν διὰ τῶν ἕξω τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῷ
 25 μητατωρίῳ. καὶ τοῦ καιροῦ τῆς θείας ἀγάπης ἐγγίσαντος,
 δηλοῖ ὁ τῆς καταστάσεως τῷ κραιποσίτῳ, κἀκεῖνος τῷ βασι-

osculatur; mox sacrarium intrat, et ad sanctum altare precatus,
 duo corporalia ei insternit, allatosque discos duos totidemque cali-
 ces imponit, sacras fascias osculatur sumtumque a praeposito apo-
 combium sacrae tabulae imponit. (VI.) Imperator et patriarcha flexo
 genu se invicem salutant, et egressus e sacrario Imperator, ad me-
 tatorium abit, ubi cereos accendit precatusque lorum mutat, et finito
 divino officio, dum sacra processura sunt, tunicam induit, et a consu-
 eto ministerio stipatus, eo, ubi cereus seu lampas, quam portaturus est,
 stat, procedit, perque medios patricios ab utroque latere adstantes
 transit. Postquam vero cereum a praeposito accepit, sacra comi-
 taturus procedit, soleam intrat et prope sacras ianuas constitutus,
 cereum praeposito reddit, qui ipsum supra soleam prope sacras ianuas
 in dextro latere imponit, Imperator autem ad cereum, usque dum
 sacra processerunt, subsistit. Quo facto ipse et patriarcha se in-
 vicem flexo genu venerantur, mox Imperator cum solenni comitatu
 extra sacrarium ad metatorium abit. Sacra autem communionem
 appropinquante, id cerimoniarum praeposito, praepositus Imperatori
 Constantinus Porphy. Vol. I.

λει, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξέρχεται, καὶ δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν
 Βπροειρημένων, τουτέστι τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου
 πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν, μετὰ καὶ τῆς συγκλήτου ἀπέρ-
 χεται, καὶ ἴσταται ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ θυσιαστηρίου, ἐπα-
 κουμβύζων τῷ καγκέλλῳ ἐν τῷ ἀντιμίσῳ τῆς πλαγίας, καὶς
 ἐκεῖσε δίδωσιν ὁ βασιλεὺς ἀγάπην τῷ τε πατριάρχῃ μητροπο-
 λίταις τε καὶ ἐπισκόποις, ἄρχουσὶ τε τῆς ἐκκλησίας, καὶ πᾶσι
 τοῖς ἐξ ἔθους, καὶ εἰδ' οὕτως προσκυνήσαντες ἀλλήλους ὁ, τε
 βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, κατέρχεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἴστα-
 ται, ἐνθα εἰδισται αὐτὸν διδόναι τὴν ἀγάπην καθ' ἐκάστην 10
 προέλευσιν. καὶ εἰσέρχονται ἐν ἐνὶ βήλῳ μάγιστροὶ τε καὶ
 πατρικιοὶ καὶ στρατηγοὶ, μετὰ καὶ δομestίκων, καὶ οἱ τὰ
 Cπρῶτα ὀφφίκια κατέχοντες δήμαρχοὶ τε καὶ ὁ τῆς καταστά-
 σεως, ἅπαντες δὲ οἱ προειρημένοι εἰσερχόμενοι πρὸς τὸ ἀσπά-
 Ms. 44. α σασθαι τὸν βασιλέα προσκυνοῦσι, μὴ πίπτοντες διὰ τὴν ἀνά-15
 στασιν, ἀλλ' ἀπερχόμενος ἕκαστος κατὰ τάξιν, δίδωσι τὴν
 ἀγάπην τῷ βασιλεῖ. καὶ εἰδ' οὕτως ἅπαντες ἴστανται ἐν
 ταῖς τάξεσιν αὐτῶν, καὶ προσκυνοῦσιν ἀμφοτέροι ἀλλήλους
 ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, καὶ ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς
 ἐν τῷ μητατωρίῳ. καὶ τῆς θείας κοινωνίας ἐγγιζούσης, εἰς-20
 ἐρχεται ὁ τῆς καταστάσεως καὶ δηλοῖ τῷ πραιποσίτῳ, κἀκεῖ-
 νος τῷ βασιλεῖ, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξέρχεται καὶ δηριγενόμενος
 ὑπὸ τῶν προειρημένων πάντων, ἀπέρχεται καὶ ἴσταται ἔμ-
 προσθεν τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῷ βασιλικῷ ἀντιμίσῳ, καὶ

8. ὁ βασιλεὺς ed.

12. κατέχοντες Leich. idemque cod., κατέ-
 χοντα ed.

indicat, qui a dictis ministris, scilicet a praefectis cubiculi, patri-
 ciis, strategis et senatoribus stipatus, egreditur, et in dextra parte
 sacrarii, cancellis in antimensio lateris obliqui accumbit sacramque
 agapen patriarchae, metropolitibus, episcopis, praefectis ecclesiae ceteris-
 que pro more distribuit. Deinde postquam ipse et patriarcha se
 invicem flexo genu salutaverunt, Imperator ad locum, ubi agapen in
 omnibus processionibus distribuere solet, abit. Tunc in uno velo
 magistri, patricii, strategi, cum domesticis, iisque, qui supremis
 officiis admoti sunt, demarchi et cerimoniaris, intrant. Omnes
 autem ad osculandum Imperatorem ingressi, non in terram procum-
 bunt ob resurrectionis memoriam, sed singuli abeuntes Imperatori
 osculum pacis dant. Posthac omnes in locis suis adstant, Imperator
 et patriarcha mutua sibi oscula dant; mox ille in metatorium abit.
 Appropinquante sacra communione, cerimoniaris praeposito id
 nuntiaturus intrat, is Imperatorem monet, qui a praedictis stipatus
 abit, et ante sacrarium in antimensio Imperatorio subastit preca-
 tusque ascendit, et e patriarchae manu sacram communionem, ut

εὐξάμενος ἐκείσε ἀνέρχεται, καὶ κοινωνεῖ ἐκ τῶν τοῦ πα-
 τριάρχου χειρῶν ἐν τρόπῳ ἐν τῇ προλαβούσῃ ἐορτῇ τῆς Χρι-
 στοῦ γεννήσεως εἶρηται, καὶ μετὰ τὸ κοινωνῆσαι τὸν βασιλεῦ
 προσκυνῶσιν ἀμφοτέρω ἀλλήλους δ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πα-
 τριάρχης, καὶ ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ μηταωρίῳ, καὶ
 ἐξελθὼν ἐν τῷ τρικλίῳ, κραμιτίζει μετὰ φίλων, ὧν ἂν κε-
 λεύει. (Ζ.) Χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι, ἡνίκα ἄρξεται ἡ θεία λει-
 τοουργία, εὐθὺς ἀνέρχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου ἐν τοῖς κα-
 τηχομενίοις, καὶ ἐξέρχεται ἡ αὐγοῦστα ἐκ τοῦ μηταωρίου
 1 τοῦ ὄντος ἐν τοῖς κατηχομενίοις, καὶ καθέζεται ἐπὶ σελλίου, Ed.L. 41
 καὶ ἴστανται οἱ τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες ἔνθεν κἀκείσε, οἱ
 δὲ ἐννοῦχοι πρωτοσπαθάριοι ἴστανται ὅπισθεν τῆς αὐγοῦστης,
 καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τῆς αὐγοῦστης, ἐξέρ-
 χεται μετὰ δύο ὀστιαρίων βασταζόντων βεργία, καὶ εἰσάγει
 15 βῆλον α, πατρικίας ζωστίας· βῆλον β, μαγιστρίας· βῆλον γ,
 πατρικίας καὶ ἀνθυπάτου· βῆλον δ, πατρικίας καὶ στρατη-
 γίας· βῆλον ε, ἐπαρχίας καὶ κουνιστωρίας· βῆλον ς,
 ἐπαρχίας θεματικῆς ἀνθυπάτισσας, τὴν δρουγγαρίαν τῆς βί-
 γλης, πρωτοσπαθαρίας, σπαθαροκανδιδάτισσας, τουρμαρχίας
 20 ποποτηρητίσας, σπαθαρίας ὑπατίσας, καὶ στρατωρίας· βῆλον
 ζ, κομητίσας τῶν σχολῶν, κاندιδάτισσας, σκριβονίσας, δομε-
 25 στικίας τῶν ταγματῶν, βεσιτωρίας, σιλεντιαρίας, κομη-
 τίσας τοῦ ἀριθμοῦ, κομητίσας τῶν ἱκανάτων. καὶ μετὰ τὸ Ms. 44.b
 δοῦναι πάσαις τὴν ἀγάπην τὴν αὐγοῦσταν νεύει τῷ πραιπο-

7. δδ' ἡνίκα ed. 9. ἐκ τοῦ μηταωρίου R., ἐν τῷ μηταωρίῳ
 cod. et. ed. 10. τῷ ὄντι conl. Leich. 19. ἀσπαθαρίας ed.

supra in festo nativitatē Christi commemoravimus, accipit. Qua
 ipsi impertita, patriarcham, patriarcha Imperatorem flexo genu vene-
 ratur, et Imperator ad metatorium abit, et in triclinio cum amicis,
 quos vocari iussit, convivium celebrat. (VII.) Sciendum est, in in-
 troitu divini officii, cubicularios ad catechumena abire, Augustam
 vero e metatorio, quod in catechumenis est, egressam, sellae in-
 sidere, cubiculariis omnibus ab utroque latere, eunuchis vero pro-
 tospathariis a tergo Augustae adstantibus. Signo ab Augusta dato,
 praepositus cum duobus ostiariis virgas gestantibus abire, et velum
 primum, patricias zostas: secundum, magistrissas: tertium, patricias
 et proconsulares: quartum, patricias et strategorum feminas: quin-
 tum, praefectorum et quaeastorum: sextum, praefectorum thematum
 ac proconsulum uxores, drungariam vigilliae, protospatharias, spatharo-
 candidatas, spatharias, turmarcharum uxores, consulares et strato-
 rissas, adducit. Velum septimum, in quo comitissae scholarum,
 candidatae, scribonissae, domesticae ordinum, vestitorissae, silen-
 tiariae, comitissae numerorum et excubitorum, sequitur. Hae omnes

σίτῳ, ἀκκέλος λέγει „κελεύσατε.” αὐταὶ δὲ τὸ „εἰς πολ-
 λούς καὶ ἀγαθούς χρόνους,” καὶ ἐξέρχονται. ἀναστᾶσα δὲ ἡ
 αὐτοῦστα, εἰσέρχεται ἐν τῇ μητατωρίῳ μετὰ τῶν οἰκειακῶν
 αὐτῆς κουβικουλαρίων, οἱ δὲ λοιποὶ τοῦ κουβουκλείου κατέρ-
 χονται εἰς τὸν βασιλέα. (H.) Καὶ ἀναστὰς ὁ βασιλεὺς ἀπὸς
 τοῦ κράματος, περιβάλλεται τὸν λῶρον διὰ τῶν βεσιτιῶρων,
 καὶ κελεύσας τῷ πραιποσίτῳ, προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην,
 καὶ τοῦ πατριάρχου ἐλθόντος, προσκυνοῦσιν ἀμφότεροι ἀλλή-
 λους ὃ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, καὶ διέρχονται διὰ
 τοῦ τρικλίνου, ἐν ᾧ ἐκραμάτισε, καὶ μελλόντων ἐξέρχεσθαι
 ἐν τῷ ἀγίῳ φρέατι, ἵσταται ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ πύλῃ μετὰ
 τοῦ πατριάρχου, ὁ δὲ πραιπόσιτος καὶ ὁ ἄργυρος ἵστανται
 ἔξω τῆς αὐτῆς θύρας, καὶ δὴ διὰ χειρὸς τοῦ ἀργύρου λαμ-
 βάνει ὁ πραιπόσιτος τὰ χρυσᾶ βαλαντίδια, καὶ ἐπιδίδωσι τῷ
 βασιλεῖ, καὶ ὁ βασιλεὺς δίδωσι τοῖς μέλλουσι ταῦτα λαμβά-
 15 νειν, κράζοντας δηλονότι τοῦ ἀργύρου „τῷ ὁ δεῖνα δεσπότηαι
 Δάγαθοί.” εἰσὶν δὲ οἱ λαμβάνοντες ταύτην τὴν εὐεργεσίαν ὃ,
 τε ἀρχιδιάκονος καὶ οἱ ὀστιάριοι καὶ οἱ ψάλται καὶ οἱ προσ-
 μονάριοι, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται ἐνδον τῆς κορτίνας τῆς
 κρεμαμένης ἐν τῷ ἀγίῳ φρέατι. ὁ δὲ πραιπόσιτος λαβὼν τόσο
 στέμμα, ἐπιδίδωσι τῷ πατριάρχῃ, καὶ στέφει ὁ πατριάρχης
 τὸν βασιλέα, καὶ ἐπιδίδοντας τοῦ πατριάρχου τῷ μεγάλῳ βα-
 σιλεῖ εὐλογίας, ὁμοίως καὶ τῷ μικρῷ, λαβὼν ὁ βασιλεὺς παρὰ
 τοῦ πραιποσίτου ἀποκόμβιον, ἀντιδιδὼς τῷ πατριάρχῃ, ὁ δὲ

γ. προσκαλεῖ ed. 9. ὁ δὲ βασ. ed. 16. τῷ ὁ R., τὸ ὁ ed.

postquam ab Augusta osculum pacis acceperunt, ea signum praepo-
 sito dat, qui dicit: *ισερε.* Ipsae: *in longa ac felicia tempora*
Deus etc. mox abeunt. Dein Augusta surgit, et metatorium cum
 suis cubiculariis ingreditur, ceteri vero cubiculi ministri ad Impera-
 torem accedunt. (VIII.) Qui postquam e convivio discessit, loro a
 vestitoribus induitur, et praepositum patriarcham advocare iubet,
 qui postquam advenit, se invicem salutant, et per triclinium, in
 quo convivium actum fuerat, ad sacrum puteum egrediuntur, in
 cuius porta imperator et patriarcha, extra portam praepositus et
 argentarius, stant. Tunc praepositus crumenas auro plenas ex argen-
 tarii manu sumit, et imperatori, hic iis, quibus munera distribu-
 solent, tradit, clamante interea argentario: *κ. νομικι νοκι.* Hoc
 autem munus archidiaconus, ostiarii, psaltae et custodes ecclesiae
 accipiunt. Postea cortinam in sacro puteo suspensam intrant, ubi
 praepositus coronam sumit, eamque patriarchae tradit, hic Impera-
 tori imponit, et panem benedictum magno aeque ac minori Impera-
 tori tradit. Imperator pro iis apocombium a praeposito allatum patri-

πατριάρχης τῷ βασιλεὶ ἀλειπτὰ, ὁμοίως καὶ ὁ ἕτερος βασι-
 λεὺς τὸ αὐτὸ ποιεῖ. (Θ.) Προσκυνήσαντες δὲ ἀμφοτέρωι ἀλ- Ed. L. 42
 λήλους καὶ ἀσπασάμενοι οἱ τε βασιλεῖς καὶ ὁ πατριάρχης,
 ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, καὶ διέρχεται διὰ τῆς
 5 μέσης, καὶ εἰσέρχεται τὴν μεγάλην πύλην τὴν χαλκίην, ἀπὸ
 δὲ τῶν ἐκεῖσε διὰ τε τῶν σχολῶν καὶ τῶν ἐσκομβύτων, ἐκ-
 τελούντων τῶν περατικῶν μερῶν ἀκολουθῶς καὶ τῶν πολιτικῶν
 ἅπαντα τὰ κατὰ συνήθειαν. καταλαβούσης δὲ τῆς συγκλήτου Ms. 45. a
 ἐν τῷ κονισιστωρίῳ, μένει ἐκεῖσε ὑπερευχομένη τὸν βασιλέα-
 10 κατελθὼν δὲ τὰ γραδῆλια ὁ βασιλεὺς, μένει ἐκεῖ, καὶ ὁ τῆς
 καταστάσεως μετὰ σιλεντιαρίων καὶ βεστητόρων, ὑπερευχό-
 μενος τὸν βασιλέα τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ ὁ
 δὲ βασιλεὺς δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβου- B
 κλείου καὶ τῶν πατρικίων, διέρχεται μέχρι τοῦ στενοῦ, καὶ
 15 μένουσιν οἱ πατρικιοὶ, καὶ αὐτοὶ ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα.
 εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ τρικλίῳ τοῦ ἀγνουστέως,
 παραντίκα ἀσφαλίζουσι τὰς θύρας κουβικουλάριοι, ὁ δὲ βα-
 σιλεὺς νεύει τῷ πραιποσίτῳ καὶ λέγει ῥωμαϊστὶ „βιτ“ καὶ
 ἀποκριθεὶς εἰς τῶν κουβικουλαρίων λέγει „καλῶς.“ οἱ δὲ
 20 λοιποὶ πάντες τοῦ κουβουκλείου, στάντες δίκην τοῦ II στοι-
 χείου, λέγουσιν καὶ αὐτοὶ ῥωμαϊστὶ „Ἠλθεο η μούλτος ἄν-
 νος φιλικήσιμε.“ εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ὀκταγώνῳ,
 λαβόντος τοῦ πραιποσίτου τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ
 βασιλέως, εἰσέρχονται οἱ βεστήτορες καὶ ἀπαλλάσσουναι τὸν
 25 λῶρον, καὶ ἐξέρχονται ὁ δὲ βασιλεὺς περιβαλλόμενος σα- C

8. τὰ om. ed. 20. Pro στάντες cod. πάντες.

archae, hic Imperatori unguenta, offert, quod etiam alter Imperator
 facit. (IX.) Postquam vero Imperatores et patriarcha se invicem ado-
 rarunt osculatique sunt, Imperator abit, perque medium templum
 digressus, magnam aeneam portam intrat, inde per scholas et excu-
 bias, dum factiones transitoriae ac politici omnia pro more et con-
 suetudine sua peragunt, procedit. Senatus autem in consistorio
 congregatus, Imperatorem faustis acclamationibus excipiendum expe-
 ctat. Qui ut per scalas descendit, ibi subsistit, cerimoniarum autem
 cum silentiariis et vestitoribus ipsi acclamat: *in multa bonaque tem-
 pora* etc. Inde a praefectis cubiculi patriciisque stipatus, ad stenum
 usque abit, ubi patricii faustis precationibus eum excepturi adsunt.
 Dum vero triclinium augustale intrat, ianuas cubicularii occupant:
 Imperator autem praeposito signum dat, ac latine dicit: *Fi*; unus
 autem cubiculariorum respondet: *Bene*; ceteri autem cubicularii
 Imperatorem eo modo, qui literam *II* exprimit, circumstantes, latine
 dicunt: *Vivas multos annos felicissime*. Imperatori octangulum
 triclinium ingresso coronam praepositus demit; vestitores lorum eku-

γίον χρυσῶν, ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, δηριγευόμενος ὑπὸ τε τοῦ
 κουβουκλείου πρωτοσπαθάρων τε καὶ λοιπῶν οἰκειακῶν, διέρ-
 χεται διὰ τοῦ ἀγουστῆως καὶ τῆς ἀψίδος, καὶ εἰσέρχεται ἐν
 τῷ θεοφυλάκτῳ παλατίῳ. (I.) Καταλαβούσης δὲ τῆς ὄρας,
 καθέζεται ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἣ δὲ τράπεζά ἐστιν ἀποκοπτή,⁵
 καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου, καὶ παρί-
 στανται καθὼς καὶ ἡ τάξις ἔχει ἔνθεν ἀκείσε τοῦ κληρωρίου
 εἰσέρχονται δὲ καὶ οἱ φίλοι ἐν τῷ κληρωρίῳ, φοροῦντες οἱ
 μὲν πατρικοί τὰ χλανίδια αὐτῶν, καὶ πάλιν, ἥνίκα εἰσέλ-
 θῃ τὸ δούλικιον, περιβάλλονται αὐτά. Ἰστέον δὲ, ὅτι οἱ ἄρ-¹⁰
 χοντες τοῦ κουβουκλείου δι' ὅλης τῆς διακαινησίμου ἐν τῇ
 αὐτῇ τραπέζῃ, ἤγουν τῇ χρυσῇ, τελοῦσι διπλοῦν παραστάσι-
 μον. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι εἰ μὲν τύχῃσι πρόσβεις μεγάλων
 ἔθνων, καὶ κελεύσει ὁ βασιλεὺς τούτους καλέσαι, ἴστανται ἡ
 Μ. 45. b χρυσῇ μικρὰ τράπεζα ἄνω ἔνθα τὸ πενταπύργιον ἴστανται,¹⁵
 καὶ καθέζεται ἐκεῖ ὁ βασιλεὺς, οἱ δὲ πρόσβεις καθέζονται ἐν
 τῇ μεγάλῃ χρυσῇ τραπέζῃ. ἀριστερᾷ δὲ τοῦ πενταπύργιου
 ἴστανται σκάμνον, ἔχον βιάθρα, καὶ ἀνέρχεται δι' αὐτοῦ ὁ τῆς
 τραπέζης, καὶ ἴστανται ἄνω καθυπουργῶν τῷ βασιλεῖ, οἱ δὲ
 Ed. L. 43 ἐγγιστιάριοι ἴστανται πάντες κάτω, ἴστανται δὲ ὁμοίως καὶ²⁰
 ἔξ ἀριστερῶν τοῦ αὐτοῦ πενταπύργιου, ἔχοντος καὶ αὐτοῦ
 βιάθρα, καὶ ἀνέρχεται δι' αὐτοῦ ὁ ἐπιγέρονης. Ἰστέον δὲ καὶ
 τοῦτο, ὅτι ἴστανται ἐν τῇ καμάρᾳ τοῦ χρυσοτρικλίνου τῇ
 ἔξαγούσῃ πρὸς τὸν τριπέτωνα παρατράπεζα δύο, εἰ δὲ κε-

10. δουλκὴν cod. 20. ἐγγιστιάριοι ed. 22. ἐπιγέρονης ed.,
 πιγκέρονης conl. Leich.

unt, et egrediuntur. Ille aureo sagio indutus, a cubiculo, proto-
 spathariis ceterisque famulis stipatus, per augustale et apsidem a
 Deo custoditum palatium petit. (X.) Hora autem instante, mensae,
 quae excisa est, adsidet, cubicularii intrant, et ab utroque coena-
 culi latere ut mos est adstant: intrant quoque amici Imperatoris,
 et patricii quidem tunicas suas gestant, quas, cum cibi afferuntur,
 rursus induunt. Sciendum est, praefectos cubiculo tota septimana
 renovationis in eadem mensa, scilicet aurea, duplicem consessum
 facere. Porro si legati magnarum gentium adsint eosque advocari
 Imperator iusserit, aurea mensa parva eo loco, ubi pentapyrgium est,
 stat, cique Imperator, legati vero maiori mensae aurae adsident.
 In sinistro autem pentapyrgii latere scamnum gradibus instructum
 apponitur, per quod mensae praefectus Imperatori ministraturus ad-
 scendit, infra autem engistiarrii omnes ad laevam pentapyrgii stant,
 quod etiam gradus habet, per quos pincerna adscendit. Praeterea
 observandum est, in camera aurei triclinii ad tripetonem ducento

λέγει ὁ βασιλεὺς γενέσθαι κατὰ προσθήκην ἑτερα δύο παρα-
 τράπεζα, ἵσταται τὸ ἐν ἐν τῇ ἀριστερᾷ καμάρᾳ, τὸ δὲ ἑτε-
 ρον ἐν τῇ δεξιᾷ. γνωστότεον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι εἰ μὲν τύχη
 ἡ ἑορτὴ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ πάσχα, τε-
 5 λέγεται οὕτως. ἐξέρχεται μετὰ λιτῆς ἐκ τοῦ Θεοφυλάκτου
 αὐτοῦ παλατίου, ἀπὸ τῆς παναγίας Θεοτόκου τοῦ Φώρου,
 καὶ διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων μ' καὶ τῆς ἀψί-
 δος, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ ναῷ τῆς παναγίας Θεοτόκου ἐν τῇ Β
 Διάφῃ, ἀπὸ δὲ τῶν ἐκεῖσε ἀπέρχεται εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου
 10 Στεφάνου, καὶ τελείαντος τὰ συνήθη, οἱ μὲν ἱερεῖς ἀπὸ
 τῶν ἐκεῖσε λιτανεύοντες, ὑποστρέφουσιν ἐν τῷ παλατίῳ, ὃ
 δὲ βασιλεὺς εἰσέρχεται ἐν τῷ ἐκεῖσε ὄντι κοιτῶνι τοῦ αὐγου-
 στῆως, ἐκδεχόμενος τὸν καιρὸν, καταλαβόντος δὲ τοῦ καιροῦ,
 τελεῖ ἅπαντα ἀκολούθως τὰ τοῦ πάσχα, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται.

15

ΚΕΦ. ι'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ τῆς διακαινησίμου.

Προέρχονται τάχιον ἅπαντες οἱ ἄρχοντες ἀπὸ λευκῶν
 χλανιδίων ἐν τῇ ἀψίδι, ἀλλάσσουσι δὲ οἱ μὲν πατρίκιιοι C
 χλανίδια χρυσόταβλα, οἱ δὲ λοιποὶ ἕκαστος κατὰ τὴν αὐτοῦ
 20 τῶν τε καὶ ἄξιαν, τοῦ δὲ κουβουκλειου οἱ μὲν πραιπόσιτοι
 καὶ ὄστιαροπριμικήριοι περιβέβληνται χλανίδια χρυσόταβλα,

2. τὸ μὲν ἐν conl. B.
 μὲν ed.

10. Στεφάνου, τελείας τ. συνήθη. Οἱ

duas tabulas apponi, quodsi vero et alias duas parari Imperator
 iusserit, una in sinistra, altera in dextra camera instruitur. Si porro
 festum annunciationis in diem paschatis inciderit, ita celebratur.
 Venit Imperator cum processione ex palatio suo a Deo custodito a
 sancta Deipara Phari, perque porticus quadraginta sanctorum apsi-
 demque progressus, templum sanctae Deiparae in Daphne, inde san-
 cti Stephani petit, ritibusque solennibus servatis, inde sacerdotes
 in processione ad palatium revertuntur, Imperator vero cubiculum
 augustale ingressus, tempus expectat, quo veniente, cerimonias in
 Paschatis festo quasque supra exposuimus observandas peragit.

CAP. 10.

Observanda die secunda septimanae renovationis.

Praefecti omnes, albis tunicis induti, celeriter in apsidem pro-
 cedunt, patricii tunicas aureis clavis, ceteri vestes pro suo ordine
 ac dignitate, praepositi cubiculo et primicerii ostiariorum tunicas
 aureis clavis, spatharocubicularii spathas suas gestant. Aperto pa-

οἱ δὲ σπάθαροκουβικουλάριοι τὰ σπαθία αὐτῶν. ἀνοίξαντες δὲ τοῦ παλατίου, οἱ μὲν τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες εἰσέρχονται διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἀγίων μ', ἐκδεχόμενοι ἐκεῖσε τὸν βασιλέα, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ἅμα τῶν δομεστίκων ἴστανται ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τοῦ τρικόγχου, ὡς εἶδιστα αὐτοῖς. ὁ δὲ βασιλεὺς δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν τοῦ κουβουκλείου, φορῶν σαγίον χρυσοῦν, ἐξέρχεται διὰ τῆς γανωτῆς Πύλης τοῦ τρικόγχου, καὶ δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε πατρίκιοί τε καὶ στρατηγοὶ ἅμα δομεστίκοις, καὶ δηριγευόμενος ἀπὸ τε τῶν τοῦ κουβουκλείου πρωτοσπαθαρίων βαρβάτων, μα-¹⁰ γλαβιτῶν, καὶ λοιπῶν οἰκειακῶν, διέρχεται διὰ τῆς Δάφνης, ἄπτων ὡς ἐξ ἔθους ἐν τοῖς εὐκτηρίοις κηρία, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι τοῦ αὐγουστέως, ἐκδεχόμενος τὸν καιρὸν. καταλαβόντος δὲ τοῦ καιροῦ, περιβάλλεται χλανίδα διὰ τῶν βεστητόρων λευκὴν χρυσοφεγγῆ, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν¹⁵ ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τοῦ αὐγουστέως, ἴστανται δὲ ἔξω τῆς πύλης, ἔνθα τὸ βῆλον κρέμαται, πρωτοσπαθάριοι βαρβάτοι, ἠλλαγμένοι, βαστάζοντες σπαθοβάκλια.

Ed. L. 44 καὶ διελθὼν ὁ βασιλεὺς διὰ τοῦ στενοῦ τῆς χρυσῆς χειρὸς, ἀνέρχεται ἐν τῇ χαλκῇ πύλῃ τοῦ ὀνόποδος, καὶ δέχονται²⁰ αὐτὸν πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ προσκυνησάντων δὲ τῷ βασιλεῖ, νέυει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως ἀπὸ κελεύσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ ὑπερεϋχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” οἱ δὲ σπαθαροκανδιδάτοι καὶ

3. τῶν διαβατικῶν om. ed. 8. πατρίκιοι καὶ ed. 10. πρωτοσπαθ. Sic h. l. et v. 17. scribendum ut supra p. 67, 19. pro eo, quod ed. exhibet σπαθ., monente Reiskio ad p. 24, 23.

latio, cubicularii omnes per quadraginta sanctorum aedem intrant Imperatorem excepturi; patricii vero et strategii cum domesticis in hemicyclio triconchii ut ipsis mos est adstant. Stipatus autem a cubiculariis Imperator, saga aureo ornatus, per cancellos triconchii egreditur, eumque patricii, strategii et domestici ibi excipiunt. Post a protospathariis barbatis cubiculi, manclavitis ceterisque domesticis stipatus, per Daphnem transit, accensis pro more in oratoriis cereis, inque cubiculo augustali tempus statutum exspectat. Quo veniente, tunica alba auro splendente a vestitoribus induitur, aque cubiculo praefectis stipatus, per augustale transit, stantibus extra portam, ubi cortina suspensa est, protospathariis barbatis, qui mutatorias suasque spathobaculos gestant. Digressus Imperator per stenum aureae manus, ad aeneam portam onopodii procedit, ubi patricii et strategii eum excipiunt, quibus Imperatorem adorantibus, praepositus ecerimoniaro a mandato signum dat, isque dicit: *Iubete*; at

σπαθάριοι ἴστανται ἔνθεν κάκειθεν βασιτάζοντες τὰ διασπρά-
 λια αὐτῶν. (B.) Καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε δηριγενομένου τοῦ
 βασιλέως, οἱ μὲν σπαθαροκандιδάτοι καὶ σπαθάριοι κατέρ-
 χονται τὰ γραδῆλια τοῦ κοινοιστωρίου, οἱ μὲν τὴν δεξιὰν
 ἑκπύλην, οἱ δὲ τὴν ἀριστερὰν, οἱ δὲ πατριτικοὶ ἐξέρχονται τὴν
 μέσην πύλην, καὶ οἱ μὲν ἐκ δεξιῶν κατέρχονται τὰ γραδῆλια B
 τῆς δεξιᾶς πύλης, καὶ οἱ ἐξ ἀριστερῶν κατέρχονται τὰ γρα-
 δῆλια τῆς ἀριστερᾶς πύλης. ὁ δὲ βασιλεὺς μετὰ τοῦ κου-
 βουκλείου κατέρχεται τὸ πούλιπτον, καὶ ἴστανται ὑπὸ τὸ κα-
 τομελακίον ἐν τῷ πορφυρεῷ λίθῳ, καὶ δέχονται αὐτὸν πάλιν
 ἐν τῷ κοινοιστωρίῳ πατριτικοὶ καὶ στρατηγοὶ ἅμα τῇ συγκλή-
 τῳ, καὶ προσκυνήσαντες, νεύοντος τοῦ πραιποσίτου τῷ σι-Ma. 46. b
 λεκτιαρίῳ ἀπὸ κελεύσεως, λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ τὸ
 „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” ἀπὸ δὲ τῶν ἐκεῖσε δη-
 ριγενομένου ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν προσηρμένων, λέγοντος C
 τοῦ τῆς καταστάσεως κατὰ βάθρον „καπτάτε Δόμνην,” διέρ-
 χεται διὰ τῶν ἐσκουβίτων καὶ τῶν σχολῶν καὶ τῆς χαλκῆς,
 καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ ἁγίῳ φρέατι, τὰ δὲ μέρη δέχονται τὸν
 βασιλέα εἰς τὰς συνήθεις στάσεις σφραγίζοντες, μηδὲν ἕτερον
 20 ποιοῦντες, λέγουσιν δὲ οἱ νοτάριοι καὶ οἱ μαῖστορες τοὺς
 κατὰ τύπον λάμβους, ἐν οἷς τόποις εἶδισται αὐτοῖς. ἅπας
 δὲ κηρὸς ὁ βασιλεὺς καὶ εὐξάμενος, ἐπιδίδωσιν αὐτοὺς τῷ
 πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πατριάρχης ἐξεληθὼν ἀπαντᾷ τὸν βασιλέα
 ἐν τῷ ἁγίῳ φρέατι, προσκυνήσαντες δὲ καὶ ἀσπασάμενοι ἄλ-

16. καπλάτε cod.

illi: *In multa bonaque tempora etc.* Spatharocandidati vero et
 spatharii cum dextralibus suis ab utroque latere adstant. (II.) Impe-
 ratore ab his stipato, spatharocandidati et spatharii per scalam
 consistorii descendunt, et illi quidem per dextram, hi per sinistram,
 patricii per mediam portam, exeunt, ita ut ad dextram stantes, per
 scalas dextrae portae, ad sinistram per gradus sinistrae portae descen-
 dant. Imperator autem cum cubiculo ad pulpitum descendit, subque
 camelaucio in lapide porphyretico stat, eumque rursus in consi-
 storio patricii et strategi cum senatu excipiunt, dumque adorant,
 praepositus silentiario a mandato signum dat, qui dicit: *Iubete*;
 ipsi vero: *In longa bonaque tempora.* Ipse a supra dictis stipatus
 Imperator, dicente cerimoniaro, dum per gradus descendit: *Captatus*
Domini, per excubias scholasque et chalcen transit, et ad sanctum
 puteum abit, factiones autem in solennibus stationibus signantes,
 nec quicquam praetera agentes, eum excipiunt, notarii vero et
 magistri iambos praescriptos iis in locis ubi mos est recitant. Impe-
 rator cum eereis accensis precatus, eos praeposito tradit, patriarcha
 vero egressus, ipsi in sancto puteo occurrit, et postquam se mutua

λήλους δ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, εἰσέρχονται εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἀπελθόντων δὲ αὐτῶν ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, ὁ μὲν πατριάρχης εἰσέρχεται ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὁ δὲ βασιλεὺς ἔμπροσθεν ἑστὼς τῶν ἁγίων θυρῶν, εὐχεταί κρατῶν κηρῶν, καὶ εὐξάμενος ἐπιδίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ εὐξάμενος προσκυνεῖ τὴν ἁγίαν τράπεζαν, καὶ διέρχεται διὰ τῆς σολέας μάλλων δὲ ἐξέρχεται τὴν σολέαν, λαμβάνει παρὰ τοῦ πραιποσίτου κηριολιτανίην, καὶ εὐθέως ἔρχονται οἱ ψάλται ἐν τῷ ἄμβωνι τὸ „Χριστὸς ἀνάστη.” (Γ.) Καὶ δηριγεγόμενος ὁ βασιλεὺς 10

Ed. L. 45 ἐπὶ πάντων τῶν κατὰ συνήθειαν, διέρχεται μέσων τοῦ ναοῦ, καὶ διέρχεται διὰ τῶν βασιλικῶν πυλῶν, καὶ διελθὼν τὸν νάρθηκα καὶ τὸν λουτήρα, κατέρχεται τὰ γραδῆλια τοῦ ἀδύρως, καὶ διέρχεται διὰ τοῦ μελίου καὶ τὴν μέσσην, καὶ ἀνέρχεται εἰς τὸν φόρον, καὶ μέχρι τοῦ κίονος ἀπελθὼν, ἔνθα 15 καθίδρυνται ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, ἀνέρχεται ὁ βασιλεὺς τὰ ἔμπροσθεν γραδῆλια τοῦ ναοῦ, καὶ ἵσταται ἐκεῖσε, ἐπακουμβίζων τῷ καγκέλλῳ ἐν τῷ δεξιῷ μέρει, καὶ ἦνικα

Ms. 47. α. μέλλει ἀνέρχεσθαι τὰ αὐτὰ γραδῆλια ὁ βασιλεὺς, δίδωσι τὸ κηρίον αὐτοῦ τῷ πραιποσίτῳ. οἱ δὲ πατριῆκοι καὶ πάντες οἰζο ἔρχοντες ἵστανται κάτω, ἕκαστος αὐτῶν κατὰ τὴν αὐτῶν Βτάξιν τε καὶ στάσιν ὡς προείρηται, καὶ καταλαβόντος τοῦ πατριάρχου μετὰ τῆς λιτῆς, διέρχεται μέσων αὐτῶν, καὶ μέλλοντος τοῦ σταυροῦ ἀνέρχεσθαι τὰ γραδῆλια, ἔνθα ὁ βασιλεὺς ἵσταται, ἄπει κηρῶν ὁ βασιλεὺς, καὶ προσκυνεῖ τὸν 25

adorant osculatique sunt, in ecclesiam ingrediuntur, ubi ad sanctas ianuas progressi, patriarcha sacrarium petit. Imperator ad sanctas ianuas, cereos manu tenens, precatur, precatus eos praeposito reddit, et sacrarium ingressus precatusque, sacram mensam adorat, perque solem digreditur, unde dum exire vult, cereum processionalem a praeposito accipit, psalteria interea in ambone canunt: *Christus resurrexit*. (III.) Imperator ab omnibus pro more stipatus, per medium templum, portas regias, narthecem et baptisterium transit, per scalas athyris descendit, perque milium mediamque forum petit, et usque ad columnam, ubi templum S. Constantini est, abit, per scalas templi ascendit, ibique subsistit, cancellis dextri lateris accumulans, quod priusquam facit, cereum suum praeposito tradit. Patricii vero et praefecti omnes in inferiori loco, singuli pro suo ordine et dignitate ut supra monuimus, stant, per quos medios patriarcha cum processione adveniens transit, dumque crux per scalas, ubi Imperator stat, ascensura est, ipse cereos accendit, et venerandam crucem adorat, quo facto cereos praeposito, praepositus cerimoniarum tradit, qui eos in manualibus processionalis figit: crux vero offertur,

τίμιον σταυρὸν, καὶ προσκνήσας ἐπιδίδωσι τοὺς κηρὸς τῷ
 πραιποσίτῳ, καὶ κείνος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ πῆγνυσιν αὐ-
 τοὺς ὁ τῆς καταστάσεως ἐν τοῖς τῆς λιτῆς μανοαλίαις ὁ
 δὲ σταυρὸς ἀνέρχεται καὶ ἴστανται ἐν τῇ βύσει ὑποθῆν τοῦ
 βασιλέως ἐμπροσθεν τῆς πύλης τοῦ ναοῦ. ὁ δὲ πατριάρ-
 χης ἀνέρχεται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μετὰ τῶν κατὰ συνήθειαν
 ἀνερχομένων μετ' αὐτοῦ κατ' ἐκάστην καὶ ὁ κλῆρος ἴστα-
 ται κάτω μετὰ τοῦ κοινῷ λαοῦ ἐξ ἀριστερῆς τοῦ βασιλέως,
 καὶ τῆς ἐκτεροῦς τελομένης, λαμβάνει ὁ βασιλεὺς παρὰ τοῦ C
 10 πραιποσίτου κηρία, καὶ προσεύχεται, καὶ πάλιν δίδωσιν αὐτὰ
 τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, αὐ-
 τὸς δὲ πῆγνυσιν αὐτὰ ἐν τοῖς τῆς λιτῆς μανοαλίαις, καὶ
 παραντίκα ὁ τῆς καταστάσεως διευθτεῖ τοὺς τε πατριάρχους
 καὶ λοιποὺς ἄρχοντας, τοὺς μέλλοντας δηριγεύειν τὸν βασι-
 15 λέα, καὶ προσκνήσαντες ἀλλήλους ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πα-
 τριάρχης, ἄρχονται ψάλλειν τὸ τροπάριον οἱ ψάλλται „Χρι-
 στὸς ἀνέστη.” (Δ.) Κακείθεν δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν προει-
 ρημένων, διέρχεται τὴν μέσην λιτανείον, τὸ δὲ τροπάριον
 ἐν τῇ τῆς λιτῆς περιόδῳ ἄρχεται ὁ τῆς καταστάσεως, καὶ
 20 ἀνθ' ὧν τὴν μέσην διέρχεται. διὰ τε τῶν ἀρτοπωλίων καὶ D
 τοῦ ταύρου, καταλαβὼν τὸν ναὸν τῆς παναγίας Θεοτόκου
 τῶν διακονίσης, ἐπιδίδωσι ὁ βασιλεὺς τὸ λιτανίκιον, καὶ
 μέχρι τοῦ φιλαδελφίου διελθὼν, ἐκκλίνει τὸ δεξιὸν μέρος,
 καὶ διέρχεται διὰ τε τῶν Ὀλυβρίων καὶ τῶν Κωνσταντιανῶν
 25 μέχρι τοῦ ἁγίου Πολυεύκτου, ὑπαλλάξας δὲ κακείσε κηρίον,

2. αὐτοὺς Leich., αὐτὰ cod. 15. προσκ. τοὺς ἀλλήλους ed.
 19. καὶ ἀνθ' ὧν τ. μέσ. διέρχεται διὰ τε τῶν ἀρτοπωλίων cod.
 ἀρτοπολλίων ed.

et pone Imperatorem in basi ante portam templi constituitur. Tunc
 patriarcha ecclesiam cum iis, qui pro more singulis festis cum ipso
 procedunt, petit: clerus autem cum populo communi ad sinistram
 Imperatoris stat, finitaque extensa, Imperator a praeposito cereos
 sumit, precatur eosque praeposito, praepositus cerimoniarum reddit,
 qui ipsos in manualibus processioneis refigit. Tunc cerimoniarum
 patricios ceterosque proceres Imperatorem stipaturos ordinar, Impe-
 rator vero et patriarcha postquam se invicem salutarunt, psalter tro-
 parium: *Christus resurrexit*, incipiunt. (IV.) Inde a praedictis stipa-
 tus per mediam procedit, troparium vero in processione cerimoniarum
 incipit, et propterea per mediam transit. Per tabernaculum vero pistorum
 forumque tauri digressus, sanctae Deiparae diaconissae aedem petit
 Imperator, ubi cereum processionalem reddit, et ad philadelphium
 usque progressus, a dextra deflectens per Olybrii et Constantianas
 thesmas usque ad sancti Polyeucti vadit, ubi etiam cereum mutat,

καὶ λαβῶν ἕτερον κηρίον παρὰ τοῦ πραιποσίτου, διέρχεται τὴν μέσην μέχρι τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν
 Ms. 47. b. ἀράθηκα, καθέζεται ἐπὶ σελλίον προσημένων τὸν πατριάρχην.
 καὶ τοῦ πατριάρχου καταλαβόντος μετὰ τῆς λιτῆς, οἱ μὲν
 Ed. L. 46 κοῖνοι κληρικοὶ καὶ οἱ πολιτικοὶ εἰσερχονται εἰς τὸν ναὸν διὰ 5
 τῆς πλησίον οὔσης τῶν βασιλικῶν πυλῶν δεξιᾶς πύλης, τὰ δὲ ὄρφανὰ εἰσερχονται διὰ τῆς μέσης πύλης ὡσαύτως καὶ οἱ μη-
 τροπολίται καὶ οἱ ἐπίσκοποι εἰσερχόμενοι διὰ τῶν βασιλικῶν
 πυλῶν, προσκυνοῦσι τῷ βασιλεῖ, μὴ πίπτοντες κάτω. πλησιάζον-
 τος δὲ τοῦ πατριάρχου, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς, καὶ προσκυνήσαν- 10
 τες ἀμφοτέρω ἀλλήλους καὶ ἀσπασάμενοι, ἀπέρχονται μέχρι
 τῶν βασιλικῶν πυλῶν, καὶ ὁ μὲν πατριάρχης ἄρχεται τελεῖν τὴν
 εὐχὴν τῆς εἰσόδου τῆς θείας λειτουργίας. ὁ δὲ βασιλεὺς ἄψιας
 κηρούς καὶ εὐξάμενος ἐπιδίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ
 Βαυτὸς τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ τοῦ πατριάρχου τελευτάντος 15
 τὴν εὐχὴν, προσκυνεῖ ὁ βασιλεὺς τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον καὶ
 τὸν τίμιον σταυρὸν, καὶ διέρχεται μέσον τοῦ ναοῦ διὰ τῆς
 πλαγίας τοῦ ἄμβωνος, ἔρχεται εἰς τὴν σωλεάν, καὶ ὁ μὲν
 πατριάρχης εἰσερχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον. ὁ δὲ βασιλεὺς
 εὐξάμενος ὡς εἶδισται αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, 20
 εἰσερχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ προσκυνήσας τὴν ἁγίαν
 τραπέζαν, καὶ λαβῶν παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἀποκόμβιον, τί-
 θησιν αὐτὸ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ. (E.) Εὐξάμενος δὲ εἰς τὸν
 τάφον τοῦ τε πατρὸς ἡμῶν Χρυσοστόμου καὶ τοῦ θεολόγου

14. κηρούς, εὐξ. ed. 22. παρ' αὐτοῦ πρ. ed.

alioque a praeposito accepto, per mediam ad S. S. Apostolos abit, et nartheccm ingressus, in sella adsidens, patriarcham expectat. Qui postquam cum processione advenit, clerici communes et politici per dextram portam, Imperatoriis proximam, orphani per mediam, templum ingrediuntur: sic etiam metropolitae et episcopi per portas Imperatorias ingressi, Imperatorem, non prono tamen in terram corpore, adorant. Appropinquante patriarcha, Imperator surgit, postque mutuum adorationem et salutationem, ad portas Imperatorias abeunt, ubi patriarcha preces introitus divini officii instituere incipit. Imperator autem cum accensis cereis precatus, eos praeposito, hic ceremoniarum tradit, et precatione finita, Imperator sacrosanctum evangelium ac venerandam crucem adorat, perque medium templum et ambonis latus digressus, soleam, patriarcha sacrarium, intrat. Imperator autem ad sacras ianuas ut ipsi solenne est precatus, moxque in sacrarium ingressus, sacram messam veneratur, et acceptum a praeposito apocombium in ea reponit. (V.) Imperator deinde preces in monumento patris nostri Chrysostomi et theologi sancti Gregorii fundit, cereisque accensis uterque, Imperator et patriarcha, per

τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, καὶ ἄψαντες κηρὸς, ἐξέρχονται ἀμφοτέροι ὅ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης διὰ τῆς ἀριστερᾶς πλαγίας τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἀπέρχονται ἐν τῇ σορῶ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, κάκεισε εὐξάμενοι, καὶ ἄψαντες κηρὸς, ἐξέρχονται, καὶ ἀπέρχονται ἐν τοῖς τάφοις τῶν ἁγιοτάτων πατριαρχῶν Νικηφόρου καὶ Μεθοδίου· ἄψας δὲ κάκεισε κηρὸς ὁ βασιλεὺς καὶ εὐξάμενος, εἰσέρχεται ἐν τοῖς τάφοις τῶν βασιλέων, καὶ ἄψας κάκεισε κηρὸς, ἐξέρχονται. καὶ διέρχονται ἀμφοτέροι ὅ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης διὰ τοῦ ἀριστεροῦ Ms. 48. a

10. ἰομέρους τοῦ ναοῦ, ἤγουν τοῦ γυναικίτου, ἀντικρῶ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ προσκυνήσαντες ἀμφοτέροι ἀλλήλους ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ὑποστρέφει πρὸς τὸ ἐκτελέσαι τὴν θεῖαν λειτουργίαν, ὁ δὲ βασιλεὺς διέρχεται διὰ τοῦ γυναικίτου καὶ ἐξέρχεται εἰς τὸν νόθηκα, καὶ ἐκκλίνει πρὸς τὸ ἐξ ἀριστερᾶς μέ-

15. ἰσρος τοῦ λουτήρος, οἱ μὲν πατρίκιοι ἴστανται ἐξῴθεν τῆς πύλης τοῦ κοχλιοῦ, ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα. ὁ δὲ βασιλεὺς δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κονβουκλείου, σπαδαροκανδιάτων καὶ ἐπὶ τῶν οἰκειακῶν καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ μαγλαβίου καὶ λοιπῶν, ἀνέρχεται διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀριστεροῦ

20. κοχλιοῦ ἐν τοῖς σεπτοῖς κατηχουμενείοις, τὰ δὲ βῆλα τὰ κρεμαμένα ἐν τοῖς κατηχουμενείοις σιλεντιάριοι ποιοῦσι, καὶ ἀπελθῶν ἴστανται ἐν τοῖς δεξιῶς μέρεσι, ἔνθα εἰδισται αὐτῷ καθ' ἐκάστην προέλευσιν ἴσασθαι, καὶ τελεῖ τὴν θεῖαν λειτουργίαν, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ οἱ στρατηγοὶ ἔρχονται ὀπισθεν Ed. L. 47

16. κοχλιοῦ ed. 20. βῆλα τὰ κρεμαμένα cod., βῆλα κατακρεμαμένα ed.

sinistrum sacrarii latus egrediuntur, sanctique Constantini sepulcrum petunt, ubi pariter cum cereis accensis precati, discedunt ad sanctissimorum patriarcharum, Nicephori et Methodii, sepulcra abituri: ubi imperator postquam cum cereis ardentibus precatu est, monumenta Imperatorum intrat, et ibi quoque cereis accensis, abeunt. Inde uterque, Imperator et patriarcha, per sinistrum latus templi seu gynaeceum sacrario obversum transeunt, et postquam se mutua adoratione salutarunt, patriarcha ad divinum officium celebrandum redit; Imperator autem per gynaeceum narthecem intrat, dumque ad sinistrum baptisterii latus declinat, patricii extra portam cochleae fausta Imperatori apprecantes adstant. Qui a praefectis cubiculi spatharocandidatis et domesticis, tum manuclavalis ceterisque stipatus, per eandem sinistram cochleam, ad septa catechumena abit, dum interim silentiarum in catechumenis vela suspendunt, et postquam eo venit, in dextris partibus, ubi in singulis processionibus stare solet, subsistit, sacramque liturgiam celebrat, patricii vero et strategii post Imperatorem per eandem cochleam veniunt, et e regione sacrarii, ubi

τοῦ βασιλέως διὰ τοῦ αὐτοῦ κοχλιοῦ, καὶ Ἰωανταὶ ἀπέναντι τοῦ θυσιαστηρίου, ἔνθα καὶ τὸ βασιλικὸν ἀντιμίσθιον πρόκειται, ἐν ᾧ καὶ κοινωνεῖ ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς τοιαύταις προελεύσεσιν. (5.) Καταλαβόντος δὲ τοῦ καιροῦ τῆς θείας κοινωνίας, ἀπέρχονται σιλεντιάριοι δύο ἀπὸ κελύσεως, καὶ προσκαλοῦνται τὸν πατριάρχην, καὶ ὁ πατριάρχης, παρακατούμενος ἐπ' αὐτῶν, ἀνέρχεται, καὶ ἀπαντῶσιν αὐτὸν ἐν τῷ τοῦ κοχλιοῦ πληρώματι, ἥνικα μέλλει εἰσερχεσθαι ἐν τοῖς Βσπετοῖς κατηχομενεῖς, οἱ τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντες. καὶ εἰσελθὼν ἐν τοῖς κατηχομενεῖς ὁ πατριάρχης, προτίθησιν¹⁰ τὰ δῶρα ἐν τῷ βασιλικῷ ἀντιμίσθῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος ἀελθὼν μετὰ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, προσκαλεῖται τὸν βασιλέα, καὶ ἐπ' αὐτῶν δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς, ἀπέρχεται, καὶ κοινωνεῖ ἐκ τῶν τοῦ πατριάρχου χειρῶν, εἶτα εἰσέρχεται ἔνδον τοῦ δεξιῷ βήλου, καὶ καθέζεται ἐκεῖσε ἐπὶ σελ-¹⁵ λίου, μέχρις ἂν κοινωνήσωσιν ἐκ τῶν τοῦ πατριάρχου χειρῶν πατρίκιόι τε καὶ στρατηγοί μετὰ τῶν λοιπῶν τῶν ἐξ ἔθους. εἰθ' οὕτως ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς, καὶ προσκυνήσαν-
Ms. 48. b τες ἀμφοτέροι ἀλλήλους ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, **C** ὁ μὲν βασιλεὺς ἀπέρχεται ἐν ᾧ τόπῳ ἐκτελεῖ τὴν θείαν λει-²⁰ τουργίαν, ὡς προέφημεν, ὁ δὲ πατριάρχης κατέρχεται πληρῶσαι τὴν θείαν λειτουργίαν, καὶ διασώζουσιν αὐτὸν οἱ τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντες μέχρι τοῦ τόπου, ἐν ᾧ καὶ ἀπήντησαν αὐτὸν, ἐν τῷ ἀνέρχεσθαι αὐτὸν, κάκειθεν διασώζουσιν
^{10.} προτίθησιν R., προσιτίθησιν cod. et ed.

etiam antimensium Imperatorium, in quo in eiusmodi processionibus Imperator communicare solet, repositum est, subsistunt. (VI.) Tempore autem sacrae communionis instante, duo silentiarii a mandato abeunt, et patriarcham advocant, qui, ab ipsis stipatus, adscendit, eique praefecti cubiculi in plenitudine cochleae, dum septa catechumenorum ingredi vult, obviam procedunt. Quo cum patriarcha pervenit, Imperatorio antimensio sacra dona imponit: praepositus vero cum praefectis cubiculi abit, et Imperatorem vocat, qui ab ipsis stipatus venit, et ex patriarchae manibus communicat, postea dextrum velum ingressus, ibi in sella adsidet, usque dum patricii et strategii cum ceteris, quibus mos est, sacram communionem e patriarchae manibus accpere. Ita mox Imperator egreditur, et postquam ipse et patriarcha se mutuo salutarunt, ad eum locum, ubi divinam liturgiam, uti diximus, celebrat, abit, patriarcha autem ad complendum sacrum officium descendit, comitantibus ipsum cubiculi praefectis, ad eum locum usque, ubi, cum adscenderat, obviam ipsi processerant, inde duo silentiarii eum ad templum comitantur. Peracto divino officio, Imperator per loca, quae ante catechumena sunt, et per

αὐτὸν σιλεντιάριοι δύο μέχρι τοῦ ναοῦ. καὶ τῆς θείας λειτουργίας τελεσθείσης, διέρχεται ὁ βασιλεὺς διὰ τῶν ἔμπροσθεν κατηγουμένων, καὶ διὰ τῶν ἔνδον ἀπέρχεται ἐν τῇ θεωφυλάκῳ πικαλίῳ, ἤγουν τῷ ὄντι ἐκείνῳ, καὶ εἰσέρχεται ἕν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ. καὶ κατέρχονται δύο σιλεντιάριοι ἀπὸ κελύσεως καὶ προσκαλοῦνται τὸν πατριάρχην, καὶ τούτου ἀνελθόντος καὶ πλησιάσαντος, δέχονται αὐτὸν ἄρχοντας τοῦ δουβουκλείου, καὶ ἐλθὼν καθέζεται μικρὸν, καὶ εἰσελθὼν ὁ πραιπόσιτος δηλοῖ τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ βασιλεὺς κελύσει τῷ πραιποσίτῳ προσκαλέσασθαι τὸν πατριάρχην, καὶ ἐνωθέντες ἀμφότεροι ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης ἐν τῷ τρικλίῳ, ἐν ᾧ ἴστανται ἡ τράπεζα, προσκαλεῖται τοὺς ἱερεῖς, καὶ ποιοῦσι τὸν στίχον, καὶ εὐλογήσας τὴν τράπεζαν ὁ πατριάρχης, ἑκαλλάσσει τὸ ὠμοφόριον αὐτοῦ, καὶ λαβόντες αὐτὸ οἱ ἱερεῖς δέχονται, καὶ εἰθ' οὕτως καθέζονται ἀμφότεροι ἐν τῇ τραπέζῃ ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης· οἱ δὲ τοῦ δουβουκλείου παρίστανται ἐν τῇ τραπέζῃ ἔνθεν κἀκεῖς, ὡς εἴρηται. Ed. L. 48 καὶ πύοντιον προσάπαξ τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ πατριάρχου· νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελύσεως, καὶ εἰσέρχονται οἱ τῆς αὐτοπούργιας, ὁ δὲ τῆς τραπέζης, εἰσελθὼν ἴστανται ἐν τῇ κἀτω πύλῃ ἔμπροσθεν τοῦ βήλου, καὶ νεύει αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελύσεως, καὶ νύσσει τὸ βῆλον μετὰ τῆς χωρῆς, καὶ αἴρονσιν αὐτὸ ὑπερθεῖν ἄγγιστιάριοι, καὶ εἰσέρχονται οἱ φίλοι, καὶ τελεῖται ἡ τῆς τραπέζης ἀκολουθία. καὶ ἀνίστανται ὑπερευξάμενοι τὸν βασιλέα, καὶ δέχονται, καὶ ὁ Ms. 49. a

2. τῶν καὶ ἔμπρ. ed. 16. τοῦ om ed. 19. νεύει πραικ. ed.

interiora ad palatium a Deo servatum, quod scilicet ibi situm est, abit cubiculumque suum ingreditur. Tunc duo silentiarii a mandato abeunt et patriarcham arcessunt, quem, dum appropinquat, cubiculo praefecti excipiunt, et postquam advenit, paulisper adsidet, dum adventum eius Imperatori praepositus nunciat. Tunc quidem Imperator, patriarcham advocare praepositum iubet, dumque ambo, Imperator scilicet et patriarcha, una in triclinio, ubi mensa stat, adsunt, hic sacerdos vocat, qui stichum faciunt, patriarcha autem, postquam mensae benedixit, omophorium suum deponit, quod postquam sacerdotes sumserunt, exeunt, Imperator autem cum patriarcha mensae accumbit: cubicularii ab utroque mensae latere, ut diximus, adstant. Postquam Imperator et patriarcha semel omnino biberunt, praepositus a mandato signum dat, omnesque ministri intrant, e quibus mensae praefectus ingressus, ad inferiorem portam antevelum stat, idque, signo a praeposito dato, manu pulsat, engistiarii vero attollunt, quo facto amici ingrediuntur, omnisque mensae ordo peragi-

μὲν βασιλεὺς μένει μετὰ μόνου τοῦ πατριάρχου, καὶ τοῦ κου-
B βουκλείου παρισταμένου, καὶ πίνοντες προσύπαξ ἀνίστανται, καὶ
 προσκληθέντες οἱ ἱερεῖς ἀπὸ κελύσεως εἰσέρχονται, καὶ περι-
 βαλλόμενος ὁ πατριάρχης τὸ ὠμοφόριον αὐτοῦ, ποιοῦσι τὸν ἱστί-
 χον, καὶ ἐπιδοὺς ὁ πατριάρχης τῷ βασιλεῖ εὐλογίας, ἐξέρχον-
 ται οἱ ἱερεῖς. (Ζ.) Καὶ εἰθ' οὕτως προσκυνήσαντες ἀλλήλους,
 καὶ ἀσπασάμενοι ὃ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ἀπέρχεται
 μὲν ὁ πατριάρχης καὶ διασώζουσιν αὐτὸν οἱ τοῦ κουβουκλείου
 μέχρι τῶν κατηγυμένων, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀναπαύεται μικρὸν
 ἐκεῖσε, καὶ καταλαβούσης τῆς ὥρας περιβάλλεται ὁ βασιλεὺς **10**
C κολόβιον τριβλάτιον χρυσοσωληνοκέντητον, διὰ λίθων καὶ μαρ-
 γάρων ἡμφιεσμένον, ὃ καὶ βότρυς καλεῖται, καὶ σπαθίον ὁμοίως
 χρυσοῦν διὰ λίθων καὶ μαργάρων ἡμφιεσμένον, καὶ εἰθ' οὕ-
 τως ἐπιτίθεισιν ὁ πραιπόσιτος τὴν τόγα, ἧγουν τὴν τιάραν, ἐπὶ
 τῆς τοῦ βασιλέως τιμίας κεφαλῆς. καὶ ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς **15**
 θρηγενόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, φορούν-
 των αὐτῶν σαγία ἀληθινά, καὶ διέρχεται διὰ τῶν κατηγου-
 μενείων τοῦ νάρθηκος, τὰ δὲ βῆλα τὰ ὄντα ἐκεῖσε κουβικου-
 λάριοι βασιτάζουσιν, καὶ διέρχεται διὰ τοῦ ἀριστεροῦ κοχλιοῦ,
 δε' οὗ καὶ ἀνῆλθεν, καὶ δέχονται αὐτὸν οἱ τε μάγιστροι καὶ **20**
 πατριῖκοι ἐξῴθεν τοῦ αὐτοῦ κοχλιοῦ εἰς τὸν λουτήρα, ἔνθα
 καὶ τὸ πρῶτ' ἀνερχομένον τοῦ βασιλέως ἔμειναν, ὑπερευχόμε-
 νοι τὸν βασιλέα. καὶ ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς, ἰπνεύει ἐν τῇ πύλῃ,
D ἐν ἣ εἶθιςται αὐτῷ καθ' ἐκάστην προέλευσιν τοῦτο ποιεῖν, ὃ
 δὲ ἔπιος ἔστρωται σελλοχάλιον χρυσοῦν διάλιθον, ἡμφιεσμέ- **25**

tur. Hi fausta Imperatori precati surgunt, et abeunt, Imperator cum pa-
 triarcha et adstante cubiculo solus manet, et postquam adhuc semel po-
 tum sumpsere, surgunt, accessiti autem sacerdotes a mandato intrant, et
 postquam omophorium patriarcha induit, stichum faciunt, deinde pane
 benedicto Imperatori a patriarcha dato, discedunt. (VII.) Postquam Im-
 perator et patriarcha se mutua adoratione venerati osculatique sunt,
 abit hic a cubiculariis ad catechumena usque stipatus; Imperator
 autem ibi paulisper subsistit, et hora instante, colobium triblat-
 teum, aureis taeniis ornatum lapidibusque et unionibus distinctum,
 quod et botrys vocatur, induit, gladioque aureo et pariter gemmis
 ac margaritis ornato se accingit: tunc patriarcha togam seu tiamam
 venerando Imperatoris capiti imponit. Is postea a cubiculo prae-
 fectis saga purpurea gestantibus stipatus, per catechumena narthecis
 transit, cubiculariis vela, quae ibi sunt, portantibus, perque sini-
 stram cochleam, per quam venerat, redit, eumque magistri, et
 patricii extra cochleam eandem in baptisterio, ubi et mane adve-
 nientem Imperatorem expectaverant, faustis precationibus excipiunt.
 Is in porta, ubi id in singulis processionibus facere solet, equum,

τον ἀπὸ μαργάρων, ἐν δὲ τῇ οὐρᾷ τοῦ αὐτοῦ ἵππου καὶ τοῖς
 τέσσαρασι ποσίν ἀποκρέμανται πέτασοι πρᾶνδιοι, ἵππεύουσι δὲ
 εὐθύς ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε οἱ τε ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου μά-
 γιστροι, πατρικοί καὶ πᾶσα ἡ σύγκλητος ἐφ' ἵππων ἐστολι-
 σμένων ὑπὸ καταφράκτων, ἅπαντες δὲ αὐτῶν ἀπὸ σαγίων
 ἀληθινῶν. ἵππεύουσι δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ σπαθαροκανδιδάτοι
 ἅμα τοῖς σπαθαρίοις, ἵππεύουσι δὲ ἐφ' ἵππων ἐστολισμένων
 ὡς προεῖρηται, περιβεβλημένοι σπαθία κρατοῦντες σκουτάρια Ms. 49. b
 τε καὶ διαστράλια, ἀλλ' οἱ μὲν σπαθαροκανδιδάτοι φοροῦσι Ed. L. 49
 10 καὶ μασιάκια, διέρχονται δὲ ἀμφότεροι αὐτῶν ἐν τοῖς πλα-
 γίοις τῶν πατρικίων ἐνθεν κἀκεῖσε. οἱ δὲ σπαθαροσκουβικου-
 λάριοι ἀπὸ καμισίου φοροῦντες τὰ σπαθία, κατέχουσιν ἐν
 ταῖς χερσὶ διαστράλια καὶ διέρχονται καὶ αὐτοὶ ἐφιπποὶ πλη-
 σίον τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου ἐνθεν κἀκεῖσε. ὁ δὲ τῆς
 15 καταστάσεως ἀπὸ σαγίων ἀληθινῶν διέρχεται ἔμπροσθεν τοῦ
 βασιλέως πεζὸς μετὰ καὶ σιλεντιαρίων πεζῶν, ὁμοίως καὶ
 αὐτοὶ ὑπὸ σαγίων ἀληθινῶν, βαστάζοντες καὶ βεργία χρυσαῖ
 διάλιθα, ὁ δὲ πρωτοστράτωρ καὶ ὁ κόμης τοῦ στάβλου ἐν-
 θεν κἀκεῖσε τοῦ βασιλέως, οἱ δὲ στρατορες πέριξ, ἀμφότεροι
 20 δὲ αὐτῶν πεζοί. κανδιδάτοι δὲ καὶ σκριβονες καὶ μανδάτο-
 ρες βασιλικοὶ δηριγεύουσιν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως ἡλλα-
 γμένοι πεζοὶ κατὰ τὴν αὐτῶν τάξιν, οἱ δὲ κούρσορες καὶ δε-
 κανοὶ δηριγεύουσιν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως πεζοὶ κατὰ τά-
 ξιν. δηριγεύουσι δὲ καὶ στρατορες πεζοὶ μετὰ σκουταρίων,

5. ὑποκαταφράκτων cod. 9. ἄλλοι μὲν ed. 24. δὲ om. ed.

ephippio aureo gemmisque ac margaritis distincto instratum, in
 cauda vero et quatuor pedibus taeniis ornatum, concepdit, quod
 statim et cubiculo praefecti, magistri, patricii, senatores omnes,
 faciunt, quorum equi cataphractas, ipsi saga sua purpurea, gestant.
 Similiter et spatharocandidati cum spathariis, equis ut diximus in-
 structis vehuntur, gladiis cincti, scutaria et dextralia gestantes:
 spatharocandidati vero torques portant, utriusque vero a latere patri-
 ciorum hinc et illinc transeunt. Spatharocubicularii in camisiis,
 spathas ferentes, manibus dextralia gestant atque ipsi in equis
 prope praefectos cubiculi hinc et illinc vehuntur. Cerimoniarus
 purpureo sago ante Imperatorem pedibus una cum silentiariis, qui
 et ipsi saga purpurea aureasque virgas gemmatas gestant, abit: pro-
 tostrator et comes stabuli ab utroque Imperatoris latere, stratores
 circa ipsum, utriusque pedibus, prodeunt. Candidati, scribae et
 mandatores Imperatorii in mutatoris suis, cursores porro et decani
 ante Imperatorem, pedibus secundum ordinem suum procedant.
 Sequuntur stratores cum scutariis, ramos palmarum manibus geren-
 tes, et ipsi Imperatorem praecedentes, a tergo vero protospathariis

Constantinus Porphyg. Vol. I

6

κατέχοντες ἐν ταῖς χερσὶ κλάδους δαφνῶν, καὶ οὗτοι μὲν
 δηριγεύουσιν ἔμπροσθεν, ὅπισθεν δὲ διέρχονται ἔφιπποι πρω-
 τοσπαθάριοι εὐνούχοι, περιβεβλημένοι σπέκια ἀληθινὰ χρυ-
 σόκλαβα καὶ σπαθία, κατέχουσι δὲ καὶ τὰ σπαθοβάκλια
 αὐτῶν, ἐπικείμενα τοῖς αὐτῶν ὤμοις· οἱ δὲ ἔπποι αὐτῶν⁵
 ἔστολισμένοι ἀπὸ καταφράκτων. πλησίον δὲ τῶν αὐτῶν πρω-
 τοσπαθαρίων εὐνούχων ὁ λογοθέτης τοῦ δρόμου, περιβεβλη-
 μένος σαγίον ἀληθινόν, ἐφ' ἔππου ἔστολισμένου, ἀπὸ δὲ αὐ-
 C τῶν πρωτοσπαθάριοι βαυβάτοι, περιβεβλημένοι σπέκια, κατέ-
 χοντες σπαθοβάκλια ἐπικείμενα τοῖς ὤμοις αὐτῶν, ὁμοίως¹⁰
 καὶ αὐτοὶ ἐφ' ἔππων ἔστολισμένων· εἰδ' οὕτως κουβικουλά-
 ριοι ἔφιπποι, ὁ δὲ δρογγάριος τῆς βίγλης καὶ οἱ μαγλαβί-
 ται μετὰ τῶν λοιπῶν οἰκειακῶν τῶν μὴ πεζεύοντων, τοπο-
 τηριτῶν τῶν ταγματῶν καὶ κομήτων, διέρχονται ἀπὸ διαστή-
 ματος, κρατοῦντες τῶν ὅπισθεν προέλευσιν κατὰ τὴν αὐτῶν¹⁵
 τάξιν, ὅπισθεν δὲ αὐτοῦ ὁ τοποτηρήτης τοῦ ἀριθμοῦ, κρα-
 τῶν τὰ πλήθη τῶν λαῶν πρὸς τὸ μὴ συγχυθῆναι αὐτούς ἐν
 τῇ προελεύσει. (H.) Δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν προετρημένων
 M. 50. α πάντων ὁ βασιλεὺς, διέρχεται μέχρι τῶν μαρμαρίνων λεόν-
 D τῶν, καὶ δέχεται αὐτὸν ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἤγονν²⁰
 ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου
 τῶν Βενέτων, αὐτὸς δὲ ὁ δημοκράτης κρατούμενος ὑπὸ τοῦ
 τῆς καταστάσεως ἀπέρχεται, καὶ προσκνήσας τοὺς πόδας
 τοῦ βασιλέως ἀσπάζεται αὐτούς, ὁ δὲ βασιλεὺς δεξάμενος
 αὐτὸν ἐπιδίδωσιν αὐτὸν τῷ κόμητι τοῦ στάβλου, ὁ δὲ δημο-²⁵
 2. ἀσπαθάριοι ed. h. l. et m ox.

eunuchi equis vecti, specieis purpureis clavisque aureis accincti spathasque suas et spathobaculos humeris impositos portantes: eorum porro equi cataphractis instructi sunt. Hos proxime sequitur logotheta dromi sago purpureo indutus, in equo ornato, protospatharii barbati specieis accincti, spathobaculos humeris portantes, et ipsi in equis ornatis; post cubicularii in equis, drugarius vigiliae et manclavidae cum ceteris domesticis, qui non pedibus ire solent, legatis turmarum et comitibus, ex intervallo processum eorum, qui Imperatorem sequuntur, secundum ordinem suum conducentes: pone ipsum vero vicarius numeri, multitudinem populi ne processioni immisceatur continens, sequitur. (VIII.) Imperator ab his omnibus stipatus, ad marmoreos leones venit, ubi ipsum princeps Venetorum seu domesticus scholarum cum transitoria Venetorum factione excipit, et a cerimoniaio adductus abit, humique prostratus, pedes Imperatoris osculatur, quem is suscipiens comiti stabuli tradit: is vero iterum in sua statione constitutus, Imperatorem, dum factio acclamat, signat. Postquam factiones ea quae mos est pergere,

κράτης σιὰς πάλιν ἐν τῇ αὐτῇ σιὰσει, τοῦ μέρους ἀκτολο-
 γουῦντος, κατασφραγίζει τὸν βασιλέα. τελέσαντος δὲ τὰ εἴ-
 ἔδους τοῦ μέρους, ἀποκινεῖ μὲν ὁ βασιλεὺς, αὐτοὶ δὲ οἱ τοῦ
 μέρους προπορευόνται ἔμπροσθε τοῦ βασιλέως, λέγοντες δρο- Ed. L. 50
 5μικὰ, εἰ δὲ κελεύει ὁ βασιλεὺς καὶ ἀπελατικά, ἀποσώζοντες
 τὸν βασιλέα μέχρι τοῦ ἁγίου Χριστοφύρου. χρῆ δὲ εἶδέναι,
 ὅτι οἱ δημοκράται τῶν δύο μερῶν τῶν περατικῶν καὶ οἱ δη-
 μαρχοὶ τῆς πολιτικῆς, ἕκαστος αὐτῶν κατὰ τὸ μέρος αὐτῶν,
 ἐν τῇ ἁ δοχῇ ἐπιδιδόασι λιβελλάριον, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς
 10δοχαῖς λιβελλάρια οὐκ ἐπιδιδόασι· πρὸς ἅπαξ γὰρ τοῦτο
 καὶ μόνον. ἡ δὲ πολιτικὴ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων μετὰ καὶ
 τοῦ δημάρχου δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῷ ἁγίῳ Χριστοφύ-
 ρῳ, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ δήμαρχος τῷ βασιλεῖ λιβελλάριον, τε-
 λέσαντες δὲ τὰ ἄκτα, ἀποκινεῖ ὁ βασιλεὺς, τὸ δὲ μέρος δια-
 15σώζει τὸν βασιλέα, λέγοντες ἔμπροσθεν δρομικὰ, εἰ κελεύει, B
 καὶ ἀπελατικά· τοῦτο δὲ τελεῖ ἐν ἕκαστον μέρος ἐν τῇ αὐ-
 τῷ δοχῇ. διασώζοντες τὸν βασιλέα, δέχονται ἐκεῖσε τῶν
 περατικῶν μερῶν Πρασίνων ὁ λαὸς τὸν βασιλέα ἐν τοῖς τοῦ
 Ὀλυβρίου, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ δημοκράτης τῷ βασιλεῖ λιβελλά-
 20ριον, καὶ διασώζουσιν τὸν βασιλέα μέχρι τοῦ φιλαδελφίου
 τῶν περατικῶν μερῶν τῶν Βενέτων. καὶ δέχεται ὁ περατι-
 κὸς δῆμος τῶν Βενέτων τὸν βασιλέα ἐν τῷ φιλαδελφίῳ,
 διασώζουσι δὲ ἕως τῶν Πρασίνων τῆς πολιτικῆς τοῦ μοδίου,
 καὶ δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῷ μοδίῳ, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ δη-
 25μαρχος λιβελλάριον τῷ βασιλεῖ, καὶ τελέσαντες ἅπαντα, ὡς Ms. 50. b

4. ἔμπροσθεν ed. 17. δοχῇ, διασ. τ. βασιλέα. Δέχονται ed.

Imperator discedit, quem factiones praecedunt, dromica dicentes, et si Imperator iusserit, etiam apelatica, ipsumque ad S. Christophori conducunt. Sciendum est, principes duarum factionum transitoriarum et tribunos politicae, singulos pro suis factionibus, in prima tantum receptione, non autem in ceteris, libellum tradere; hoc enim tantum semel fieri solet. Politici Venetae factionis Imperatorem in S. Christophori excipiunt, ubi tribunus Imperatori libellum dat: actisque finitis, Imperator abit, quem factio conducens, dromica, si iusserit, et apelatica recitat. Hoc singulae factiones Imperatorem comitantes, in eius receptione observant. Populus transitoriae factionis Prasinae Imperatorem ad S. Olybrii excipit, princeps eius libellum tradit ipsumque ad philadelphium, ubi transitoria Venetorum factio adest, conducit. Haec eum in philadelphia excipit et usque ad Prasinos politicae in modium ducit, a quibus in modio excipitur, ubi tribunus Imperatori libellum tradit, et omnibus ut supra dictum est peractis, ad taurum, ubi politica Veneto-

Προείρηται, διασώζουσι τὸν βασιλέα μέχρι τοῦ ταύρου τῆς
 πολιτικῆς τοῦ μέρους τῶν Βενέτων. καὶ δέχονται τὸν βασι-
 λέα ἐν τῷ ταύρῳ καὶ διασώζουσιν ἕως τῶν ἀρτοποιῶν τῆς
 πολιτικῆς τοῦ μέρους τῶν Πρασίνων, καὶ δέχονται τὸν βα-
 σιλέα ἐν τῷ φόρῳ τῶν περατικῶν Πρασίνων, ἐν τῷ πλακῶ-5
 τῷ τοῦ μίλλου τῆς πολιτικῆς μέρους τῶν Πρασίνων, δέχον-
 ται τὸν βασιλέα ἐν τῷ ζευξίππῳ τῶν περατικῶν μερῶν Βε-
 νέτων, δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῇ χαλκῇ. καὶ εὐθέως πε-
 ζεύουσιν ἀπαντες, καὶ μένει ἔφιππος μόνος ὁ βασιλεὺς κἀ-
 κείθεν δηριγευόμενος ὑπὸ πάντων, ὡς προείρηται, διέρχεται
 10 διὰ τῶν κορτίων μέχρι τῆς ἔνδον μεγάλης πύλης τῶν ἐσκου-
 βίτων, ἐν ἣ γίνεται ἡ τῶν σκριβόνων προβολή, καὶ πε-
 15 Δξείει ἐκεῖσε καὶ διέρχεται διὰ τῶν ἐσκουβίτων ἔμπροσθεν
 τῶν τριῶν πυλῶν τοῦ κονιστωρίου, μένουσι δὲ ἐκεῖ οἱ τῆς
 συγκλήτου ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα, καὶ εἰσέρχεται ὁ βασι-
 20 λεὺς τὴν μέσην πύλην τὴν εἰσάγουσαν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ
 Κυρίου, μένουσι δὲ ἐκεῖσε οἱ πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ὑπερ-
 ευχόμενοι καὶ αὐτοὶ τὸν βασιλέα. καὶ εἰσελθόντος τοῦ βασι-
 λέως εἰς τὴν χαλκῆν πύλην τοῦ Κυρίου, κλείουσιν εὐθέως
 τὰς θύρας οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ ὑπερεύχονται τὸν βασι-
 25 λέα, καὶ λαβόντος τοῦ πραιποσίτου τὴν τόγα ἀπὸ τῆς κεφα-
 λῆς τοῦ βασιλέως, εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἵσταται ἔμπρο-
 30 σθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ ἄψας κηρούς, εὐχεται ἐκεῖσε,
 καὶ εὐξάμενος διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ Κυρίου
 καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τοῦ τρικόγχου, καὶ διελθὼν 35

5. πλάκῳ τῷ ed. 16. πύλην εἰσάγουσαν ed.

rum factio, eum perducit. Haec Imperatorem in tauro excipit et ad
 tabernas pistorum, ubi politica factio Prasinorum adest, deducit,
 quae eum in foro transitoriae factionis Prasinae, in substructione
 milli politicae factionis Prasinae excipit. In zeuxippo eum transito-
 ria Venetorum factio, deinde in chalice, excipit. Mox omnes pedi-
 bus incedunt, solus Imperator equo vehitur, et inde ab omnibus
 stipatus ut dictum est, per cortinas usque ad interiorem magnam
 portam excubitorum, ubi scribarum promotio instituitur, transit,
 equo descendit perque excubias ante tres consistorii portas dispo-
 sitas abit, ubi senatores fausta Imperatori precantes subsistunt:
 is vero mediam portam ad templum Domini ducentem ingreditur,
 ubi patricii et strategii, qui et ipsi fausta Imperatori apprecantur,
 adsunt. Quo aeneam portam templi Domini ingresso, cubicularii
 ianuas statim claudunt et Imperatori acclamant, qui postquam
 praepositus togam seu tiaram a capite eius demisit, intrat, ad
 sanctas ianuas subsistit et precatur. Quo facto per porticum templi
 Dei hemicyclum triconchii perque porticum quadraginta sanctorum

διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα, εἰσέρχεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ, καὶ στάντες οἱ τοῦ κουβουκλείου πάντες ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίῳ ὑπερέυχονται τὸν βασιλέα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους” καὶ ἐξέρχονται. (Θ.) Ἰστέον δὲ, ὅτι εἰ μὲν τύχη τῇ αὐτῇ προελεύσει, ἦγουν τῇ δευτέρῃ τῆς διακαινησίμου, ἢ ἑορτῇ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τελεῖται οὕτως. ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἠλλαγμένος τὴν τοῦ εὐαγγελισμοῦ στολήν, καὶ ἀνέρχεται ἐν τῷ φόρῳ, τῇ τάξει καὶ προελεύσει τῆς Β τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἑορτῆς, καὶ ἀνελθὼν ἐν τῷ φόρῳ καὶ τε-Μα. 51. α
10 λώσας ἅπαντα κατὰ συνήθειαν, ἃ εἶωθεν ἐν τῇ τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἑορτῇ τελεῖν, διέρχεται τὴν μέσσην λιτανεύων, ἀρξαμένου τοῦ τῆς καταστάσεως τὸ τῆς ἑορτῆς τροπάριον „σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον”, καὶ ἀπέρχεται μέχρι τῆς παναγίας Θεοτόκου τῶν διακονίσεως. καταλαβὼν
15 δὲ ἐκεῖσε, εἰσέρχεται ἐν τῷ ναῷ καὶ τελεῖ τὸ προκειμένον, τὸν ἀπόστολον καὶ τὸ ἄχρατον εὐαγγέλιον, καὶ μετὰ τὴν ἐκτενῆ ἀπαλλάσσει ὁ βασιλεὺς τὴν στολήν, ἣν φορεῖ τοῦ εὐαγγελισμοῦ, καὶ περιβάλλεται τὴν τῆς αὐτῆς ἡμέρας στολήν, ἦγον δευτέρας τῆς διακαινησίμου, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. καὶ C
20 ἀρξαμένων ἐν τῷ ἄμβωνι τῶν ψαλτῶν „Χριστὸς ἀνέστη,” ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, καὶ ἀπέρχεται λιτανεύων, ἀρχομένου τοῦ τῆς καταστάσεως τὸ τροπάριον ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ ἐκτελοῦνται τὰ τῆς προελεύσεως δευτέρας τῆς διακαινησίμου ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. Ἰστέον
25 δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ἐπὶ Λέοντος τοῦ τῆς θείας λήξεως ἐγένετο

2. καὶ πάντες οἱ τοῦ κουβουκλείου ἐν τῷ αὐτῷ ed.

aureum triclinium intrat, ubi cubicularii omnes stantes, *In multa bonaque tempora*, Imperatori acclamant, mox egrediuntur. (IX.) Sciendum est, hanc processionem, scilicet secundae diei septimanae renovationis, si festum annuntiationis incidit, hoc ritu celebrari. Imperator veste, quam festo annuntiationis gestare solet, indutus, ad forum in ordine et processione festi annuntiationis procedit, quo facto peractisque pro more omnibus, quas eo die peragi solent, per mediam solenni ritu procedit, cerimoniaro troparium festi: *Hodie principium salutis nostrae*, inchoante. Deinde ad S. Deiparam diaconissae abit, ubi templum ingreditur. Quo postquam accessit, templum intrat, repositum ibi apostolicum librum et sanctum evangelium recitat et post extensam, veste annuntiationis, quam gestat, exuta, habitum diei eius seu secundae septimanae renovationis, sumit ut supra dictum est. Psaltis in ambone hymnum *Christus resurrexit, exorsis*, egreditur et cum solenni pompa abit, cerimoniaro troparium in sanctorum apostolorum aede inchoante: ceteri ritus processionis secundae renovationis ut supra exposuimus observantur.

ἡ τάξις αὐτῆ. ἱππεύει ὁ βασιλεὺς ἀπὸ σκαρμαγγίου χρυσοῦφάντου ἐστεμμένος, καὶ οὕτως ἀπέρχεται εἰς τοὺς ἀγίους ἀποστόλους, καὶ πάλιν ὑποστρέφων ἔφιππος περιβάλλεται κολώβιον τὸν λεγόμενον βότρυν, καὶ στέφεται τὸ ἄσπρον στέμμα καὶ οὕτως ὑποστρέφει, καὶ τελεῖται οὕτως ἕως τῆς 55 Ὀσήμερον ἡμέρας.

ΚΕΦ. ια'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν τῆ γ' διακαινησίμου εἰς τὸν ἅγιον Σέργιον.

Προέρχονται ἅπαντες οἱ ἄρχοντες ἡλλαγμένοι ἀπὸ λευκῶν γλιανιδίων, ἕκαστος κατὰ τὴν αὐτοῦ τάξιν καὶ τὴν αὐ-10 τοῦ στολῆν, καὶ εἰσέρχεται ἡ προέλευσις ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ Ed. L. 52νοῦ τρικλίνῳ. περὶ δὲ ὄραν τρίτην γίνεται ἀπὸ κελεύσεως μεταστάσιμον, καὶ περιβαλλόμενος ὁ βασιλεὺς διβητίσιον λευκὸν καὶ τζιτζάκιον, δηριγεύομενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τοῦ χρυσοτρικλίνου καὶ τοῦ τρι-15 πέτωνος καὶ ἴστανται ἐν τῇ ἐξαγούσῃ πύλῃ τοῦ τριπέτωνος πρὸς τὸν λαυσαϊκόν, οἱ δὲ πατριόιοι καὶ στρατηγοὶ ἴστανται εἰς τὴν αὐτὴν πύλην μέχρι τῆς ἐξαγούσης πύλης εἰς τὸν Ἰου- Ms. 51. bστινιανὸν ἔνθεν κἀκεῖσε. προσκνησάντων δὲ πάντων τῷ βασιλεῖ, νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελεύσεως τῷ τῆς καταστά-20 σεως καὶ λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ ὑπερέχονται τῷ βασιλεῖ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ πάντων αὐτῶν, ἐξέρχεται τῷ τρικλίνῳ τοῦ Ἰου-

4. κολώβῳ τῷ λεγομένῳ βότρυν ed. 23. ἐν τῷ τρικλ. ed.

Sciendum est, sub Leone gloriosae memoriae hunc ordinem institutum esse. Imperator cum scaramangio auro intexto equo ad sanctos apostolos vehitur, et revertens, colobio, quod botrys dicitur, induitur, capiti alba corona imposita, et ita revertitur, id quod ad hunc diem observari solet.

CAP. 11.

Observanda die tertio septimanas renovationis in sancti Sergii.

Proceres omnes tunicis candidis, unusquisque suo ordine vestique, procedunt, et intrat pompa Iustiniani triclinium. Circa horam tertiam metastasium seu processio instituitur, ubi Imperator dibetesio albo et tztizacio indutus, praefectis cubiculi eum comitantibus, per aureum triclinium ac tripetonem transit inque porta eius ad lausiacum ducente subsistit, patricii vero et strategii ab utroque latere portae ad eam usque, quae ad Iustiniani triclinium ducit, adsunt. Qui postquam omnes Imperatores adorarunt, praepositus a mandato-cerimoniaro signum dat et dicit: *Iubets*: at illi: *In longa et*

στινιανοῦ καὶ Ἰσταται ἐν τῇ πρώτῃ δμφαλίῳ τοῦ αὐτοῦ τρι-
κλίνου. ἐνωθέντες δὲ οἱ πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ἐκέϊσε καὶ
ἡ λοιπὴ σύγκλητος καὶ πεισόντες, νεύοντος τοῦ πραιποσίτου
ἀπὸ κελεύσεως σιλεντιαρίῳ τῇ ἐσιῶτι ἐν μέσῳ τῆς δοχῆς,
5 καὶ κεῖνος λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ ὑπερέυχονται τῷ βα-
σιλεῖ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” οἱ δὲ σπαθαρο-
κандιδάτοι καὶ οἱ σπαθάριοι Ἰστανται ὀπισθεν τῶν πατρι-
κίων, καὶ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου ἔνθεν κἀκείθεν ὡς εἴ-
δισται αὐτοῖς ἐν ἐκάστη προελεύσει τοῦτο τελεῖν. δηριγευό-
10 μενος δὲ ὑπ’ αὐτῶν ὁ βασιλεὺς, διέρχεται ἐπὶ τὰ σκῦλα, ἐν
δὲ τῇ ἵπποδρομίῳ Ἰστανται κἀκείνοι, σκρίβονες καὶ βασι-
λικοὶ μανδάτορες ὡς μέλλοντες δηριγεύειν τὸν βασιλέα, ἤνικα
ἐξέλθῃ τῇ ἵπποδρομίῳ. καὶ ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ ἵππο-
δρόμῳ, δηριγευόμενος ὑπ’ αὐτῶν πάντων καὶ τῶν προειρη-
15 μένων, διέρχεται διὰ τοῦ ἵπποδρόμου, τὰ δὲ πλήθῃ τῶν
ὄχλων Ἰστανται ἐν τῇ ἵπποδρόμῳ ὑπερευχόμενοι τὸν βασι-
λέα. καὶ διελθὼν ὁ βασιλεὺς δηριγευόμενος ὑπὸ πάντων, διὰ
τῶν παλαιῶν ἀσκηρητιῶν ἀπέρχεται ἐν τῇ ναῷ τοῦ ἀγίου
Σεργίου. μέλλοντος δὲ τοῦ βασιλέως εἰσερχεσθαι ἐν τοῖς κα-
20 τηχομειείοις, μένουσιν ἔξω τῆς πύλης πατρίκιοι καὶ στρατη-
γοὶ, ὁ δὲ ἡγούμενος τοῦ αὐτοῦ ναοῦ δέχεται ἐκεῖσε τὸν βασι-
λέα ἀπὸ τῆς πύλης, βασιτάζων θυμιατὸν καὶ θυμίων ἐμπρο-
σθεν τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰσελθὼν ἐν τοῖς κατη- D

1. Ἰστανται ed. et μοx τρικλίνου ἐνωθέντες. 4. ΣΧΟΛ. Ἰστέ-
ον, δι, πραιποσίτου μὴ ὄντος, νεύει τῷ σιλεντιαρίῳ ὁ πριμι-
κῆριος τοῦ κουβουκλείου.

felicia tempora etc. acclamant. Ab his omnibus stipatus, e tricli-
nio Iustiniani egreditur et in primo eius umbilico consistit. Patri-
cii autem et strategi ibi congregati cum reliquo senatu adstantes,
eum adorant, praeposito a mandato signum silentiario dante, eoque
dicente: *Iubete: ipsi vero Imperatori acclamant: In multa bonaque*
tempora. Spatharocandidati et spatharii a tergo patriciis, cubiculo
praefecti ab utroque latere ut ipsis in singulis processionibus so-
lenne est adstant. Ab his stipatus Imperator ad scyla transit: in
circo vero candidati, scribae et Imperatorii mandatores Imperatorem
in circum procedentem comitaturi adsunt. Qui ut circum intravit,
ab his omnibus et ante dictis stipatus, per eum transit, dum multi-
tudo interea fausta ei apprecatura in circum convenit. His comi-
tantibus, per antiquum secretum ad S. Sergii abit. Dum catechu-
mena ingressurus est, patricii et strategi foris subsistunt, hegume-
nus vero seu monasterio praefectus thus et unguenta ferens et ante
Imperatorem incensans, eum excipit. Qui catechumena ingressus,
cercis ante sacrarium super Imperatoriis portis accensis, precatur:

χοιμενίοις, ἄπει κηρούς ἀπέναντι τοῦ θυσιαστηρίου ὑπερ-
 θεν τῶν βασιλικῶν πυλῶν καὶ εὐχεται ἐκεῖσε· εὐξάμενος δὲ
 ἐν τῇ ὄντι τῶν κατηχοιμενίων εὐκτηρίῳ τῆς ὑπεραγίας Θεο-
 τόκου, ἅψας δὲ κάκεισε κηρούς καὶ εὐξάμενος ἐξέρχεται, καὶ
 Ms. 52. a ἴσταται ἐν τῇ παρακουμπτικῇ τοῦ θυσιαστηρίου ἐν ᾧ εἰδισται⁵
 αὐτῷ καθ' ἐκάστην προέλευσιν ἴστασθαι καὶ ἐκτελεῖν τὴν θείαν
 Ed. L. 53 λειτουργίαν, ἄπει δὲ κάκεισε κηρούς. (B.) Τῷ δὲ καιρῷ τῆς
 θείας κοινωνίας ἀνέρχεται ὁ ἱερεὺς μετὰ καὶ λοιπῶν ἱερέων,
 προσφέρων τὸ τίμιον δῶρον, καὶ εἰσελθόντος τοῦ ἱερέως μετὰ
 τοῦ τιμίου δῶρον, κοινωνεῖ ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ εὐκτηρίῳ, καὶ¹⁰
 ἐξελθὼν εἰσέρχεται ἐν τῇ μητατωρίῳ. κοινωνήσαντες δὲ καὶ οἱ
 τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες, ἀπέρχονται οἱ ἱερεῖς καὶ προτιθέασι
 τὸ τίμιον δῶρον ἐν τῇ ἀντιμισίῳ τῇ ὄντι ἀπέναντι τοῦ θυσια-
 στηρίου ὑπερθεν τῶν βασιλικῶν πυλῶν, καὶ προσκληθέντες οἱ
 πατρίκιοι, στρατηγοὶ τε καὶ ἡ σύγκλητος παρὰ τοῦ τῆς κατα-¹⁵
 στάσεως, κοινωνοῦσι, καὶ εἰθ' οὕτως κατέρχονται οἱ ἱερεῖς πρὸς
 τὸ ἐκτελέσαι τὴν θείαν λειτουργίαν. καὶ τῆς θείας λειτουργίας
 Βτελεσθείσης, διέχεται ὁ βασιλεὺς διὰ τῶν κατηχοιμενίων,
 καὶ κατελθὼν ἐν τῇ τρικλίῳ, καθέζεται ἐπὶ τῆς αὐτοῦ τι-
 μίας τραπέζης μετὰ καὶ φίλων, ὧν ἂν κελυῆ κυλέσαι. κρα-²⁰
 ματίας δὲ καὶ ἀναστάς, περιβάλλεται τὸ τζιτζιάκιον, καὶ
 δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, μαγλα-
 βιτῶν τε καὶ λοιπῶν οἰκειακῶν, διέρχεται διὰ τῶν κατηχοι-
 μενίων· ὁ δὲ ἡγούμενος θυμιᾷ ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως μέ-

6. καὶ τελεῖν ed.

precatus autem in oratorio sanctissimae Deiparae in catechumenis,
 cereos accendit et ibi quoque precatur, postea egressus, in emi-
 nentiori parte sacrarii, ubi in singulis processionibus stare divi-
 numque officium celebrare solet, subsistit et ibi quoque cereos ac-
 cendit. (II.) Tempore autem sacrae communionis sacerdos cum reli-
 quis clericis accedit, divinum munus afferens, quo allato, Imperator
 communionem in oratorio accipit, et egressus metatorum intrat.
 Postquam vero omnibus cubiculariis sacra communicio impertita est,
 sacerdotes abeunt, venerandum doum in antimensio, quod ante
 sacrarium supra Imperatorias ianuas est, reponunt, et arcessiti a
 cerimoniaro patricii, strategi et senatus, communicant, sacerdotes
 ad peragendam divinam liturgiam abeunt. Quo facto Imperator per
 catechumena digreditur, et postquam se ad triclinium contulit, cum
 amicis, quos vocari iusserit, venerandae mensae suae adsidet. Ut a
 convivio surrexit, tztizacium induit, et a cubiculo praefectis, man-
 clavitis ac rellquis ministris stipatus, per catechumena transit, he-
 gumeno ante Imperatorem ad portam usque catechumenorum incen-
 saute. Egressum inde Imperatorem patricii et strategi in ea porta,

χει τῆς ἔξαγοῦσης πύλης τῶν κατηχομενίων. ἔξελθόντος δὲ τοῦ βασιλέως τὴν αὐτὴν πύλην, δέχονται αὐτὸν πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ἐν τῇ αὐτῇ πύλῃ, ἐν ἧ καὶ ἔμειναν ἐν τῇ εἰσοδῷ τοῦ βασιλέως, καὶ δηριγεύομενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν Ἐπρωειρημένων κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν, διέρχεται διὰ τῶν πα- C λαιῶν ἀσηκρητιῶν καὶ τοῦ ἵπποδρόμου, οἱ δὲ πατρίκιοι μένουσιν εἰς τὰ σκύλα, ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα. καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε δηριγεύομενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου καὶ τοῦ τῆς καταστάσεως, μετὰ τῶν σιλεντια- 10 ρίων διέρχεται διὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνου. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως μένει μετὰ τῶν σιλεντιαρίων ἐν τῇ πύλῃ τοῦ λαυσαικοῦ, ὑπερευχόμενοι καὶ αὐτοὶ τὸν βασιλέα, κάκειθεν δηριγεύομενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, εἰσέρχεται διὰ τοῦ τριπέτονος ἐν τῷ χρυσοτρικλίνω, καὶ ἀπαλλάξας 15 τὸ τζιτζιάμιον, καθέζεται ἐπὶ τῆς αὐτοῦ τιμίας καὶ χρυσοῦς τραπέζης μετὰ καὶ φίλων, οὓς ἐκέλευσε τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καλεῖσαι. χρὴ δὲ εἰδέναι καὶ τοῦτο, ὅτι ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀπέρχεται ὁ πατριάρχης ἐν βλαχέρναις μετὰ λιτῆς, καὶ ἐν τούτῳ οὐχ εὐρίσκεται εἰς τὴν προέλευσιν ταύτην. D

20

ΚΕΦ. ιβʹ.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ δ' τῆς διακαιησίδμου, καὶ ὅσα ἐν αὐτῇ τελεῖται.

Προέρχονται πάντες ἠλλαγμένοι ἀπὸ λευκῶν χλανιδίων, ὡς ἄνωτέρω προείρηται, καὶ εἰσέρχεται ἡ προέλευσις ἐν τῷ

■. ἀγοῦσης ed. κατηχομένων cod. 10. Verba: διέρχεται — μετὰ τῶν σιλεντιαρίων om. ed. 17. δὲ om. cod.

in qua in introitu Imperatoris remanserant, excipiunt: qui a praedictis eodem ordine stipatus, per antiquum secretum et circum discedit, patriciis interim ad scyla subsistentibus faustaque ei apprecantibus. Inde cum cubiculo praefectis, cerimoniario et silentiariis transit triclinium Iustiniani. Cerimoniarius autem cum silentiariis manet in porta lausiaci, et fausta apprecantes comitantur; postea a praefectis cubiculi stipatus, per tripetonem aureum triclinium ingreditur et, exuto tiztacio, venerandae et aureae mensae suae cum amicis, quos eo die invitari iussit, adsidet. Et hoc observandum est, patriarcham eo die cum processione ad blachernas abire et propterea huic pompae adesse non posse.

CAP. 12.

Observanda quarta die renovationis, et de ritibus tunc poragendis.

Omnes ut supra dictum est albis tunicis prodeunt, et pompa Iustinianaeum triclinium intrat. Imperator autem dibetesio et tuita-

Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ. ὁ δὲ βασιλεὺς περιβάλλεται διβητήσιον καὶ τζιτζάκιον καὶ ἴσταται ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ ἐν τῇ ἐξαγοῦ-
 Ed. L. 54 ση καμάρᾳ ἐν τῷ τριπέτωνι· τὸ δὲ τῶν ἀργυρῶν πυλῶν βῆλον αἶρεται ὑπὸ σιλεντιαρίου, καὶ ἐξελθὼν ἀπὸ κελεύσεως ὀστιά-
 ριος, εἰσάγει τὸν ὄρφανοτρόφον ἠλλαγμένον, καὶ σὺν αὐτῷ⁵
 εἰσερχονται φωτίσματα ἕξ, καὶ ἐκ τῶν ὄρφανῶν ὄρφανα ἕξ, πα-
 ρακρατοῦντα φωτίσματα, καὶ ἐκμάσσουσι τὰ τούτων μέτωπα
 ὁ, τε πρεσβύτερος καὶ ὄρφανοτρόφος, καὶ ἀσπάζεται ὁ βασι-
 λεὺς τὸ αὐτὸ φῶτισμα ἐν τῷ μετώπῳ. τελεοθέντων δὲ τούτων
 καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς πέντε φωτίσμασι καὶ ἀσπασαμένου αὐτὰ¹⁰
 τοῦ βασιλέως, εὐθέως φωνοβολουσι τὰ ὄρφανα ὡς εἰθισται ἀδ-
 τοῖς, καὶ εἰληφῶτα ἀποκόμβια παρὰ τοῦ βασιλέως ἐξέρχονται,
 καὶ στοιχηθέντος τοῦ κλητωρίου, γίνονται μίνσαι, καὶ καθέζε-
 νται ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ τιμίᾳ χρυσῇ τραπέζῃ μετὰ καὶ ἀρχόν-
 των, οὓς ἂν καλέσῃ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. 15

ΚΕΦ. ιγ'.

Περὶ τῆς τοῦ πατριάρχου προσκλήσεως.

Χρῆ τὸν πραιπόσιτον τῇ ἡμέρᾳ τῆς τετράδος ὡρα πρώτῃ
 εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ ὑπομῆσαι, εἰ ἄρα κελεύσει
 προσκληθῆναι τὸν πατριάρχην, ὅπως ἐλθῶν τῇ ἐπαύριον ὁ πα-
 τριάρχης μετὰ πάντων τῶν εἰωθότων αὐτῷ ἱερέων πρὸς τὸ

6. παρακρατοῦντα φωτίσματα conl. Leich., παρακρατῶν φῶτι-
 σμα cod. et ed. 7. ἐκμάσσωσιν cod. 8. ὁ δὲ πρεσβ. ed.
 15. κέλευσῃ ed.

cio indutus, in aurei triclinii camera, quae tripetoni proxima est, subsistit: argentearum portarum velum a silentiario tollitur, et egressus ostiarius a mandato, orphanotrophum mutata veste adducit, cum quo sex candelabra totidemque ex orphanis ea portantes intrant, quorum frontem presbyter et orphanotrophus abstergunt, Imperator autem candelabra eiusmodi in fronte osculatur. Quod postquam et in reliquis factum, et singula Imperator osculatus est, statim orphani ut mos est canunt, et solennibus apocombis ab Imperatore acceptis, discedunt, paratoque convivio, cibi afferuntur: Imperator aurcae ac venerandae mensae cum proceribus, quos vocari eo die iussit, accumbit.

CAP. 13.

De patriarchae invitatione.

Præpositus die quartae feriae hora prima Imperatorem adire et quaerere debet, an patriarcham invitari iubeat, ut postero die cum omnibus sacerdotibus, quos secum adducere solet, ad 'agapen Imperatori dandam adque epulas cum eo in splendida aurea mensa cele-

δοῦναι ἀγάπην τῷ βασιλεῖ καὶ ἀριστῆσαι ἐν τῇ τιμῇ χρυσοῦ
τραπέζῃ μετὰ τοῦ βασιλέως κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς καὶ ἀνωθεν C
παραδεδομένην ἀκριβείαν. τοῦτο δὲ τελεῖται ἐν οἴῳ δ' ἂν
ἡμέρᾳ κελεύσῃ ὁ βασιλεὺς ἀριστῆσαι μετ' αὐτοῦ τὸν πατρι- Ms. 53. a
5 ἀρχῆν πρὸ γὰρ μιᾶς ἡμέρας γίνεται ἢ πρόσκλησις ἀπὸ κε-
λεύσεως, καὶ ἀποστέλλει ὁ πραιπόσιτος κουβικουλάριον καὶ
σιλεντιάριον, καὶ προσκαλοῦνται τὸν πατριάρχην μετὰ τῶν
σὺν αὐτῷ προειρημένων.

ΚΕΦ. ΙΔ'.

1 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑ τῆς διακαιησίδμου, τοῦ ἀσπασμοῦ τε-
λουμένου ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου. D

Προέρχονται πάντες ἡλλαγμένοι ἀπὸ λευκῶν χλανιδίων,
ἕκαστος μετὰ τὴν αὐτοῦ τάξιν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, καὶ εἰσ-
έρχεται ἢ προέλευσις ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ. ἀποστέλ-
15 λεται δὲ ἀπὸ κελεύσεως διὰ τοῦ πραιποσίτου κουβικουλάριος
καὶ σιλεντιάριος, καὶ προσκαλοῦνται τὸν πατριάρχην καταλα-
βόντος δὲ τοῦ πατριάρχου, εἰσέρχεται διὰ τῆς ἀψίδος, καὶ
διελθὼν διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ τρικόγχου, εἰσέρχεται διὰ
τοῦ μονοθύρου τοῦ εἰδικοῦ καὶ κατέρχεται τὰ βασμῖδια,
20 καὶ μέλλοντος αὐτοῦ κατέρχεσθαι τὰ σκαλία τοῦ λαυσιακοῦ,
δέχονται αὐτὸν οἱ τοῦ κουβουκλείου ἄπαντες, καὶ διελθόντες Ed. L. 55
μέσσω διὰ τοῦ λαυσιακοῦ, εἰσάγουσιν αὐτὸν οἱ τοῦ κουβου-
κλείου ἐν τῷ τριπέτονι, καὶ ἵσταται ἔμπροσθεν τοῦ ὄρολο-
γίου. Ἴσταται δὲ σκάμνον ἐκεῖ, καὶ ἤπλωται ἐπ' αὐτὸ σκα-
21. καὶ δέχονται cod.

brandas antiquo ritu et supra accurate exposito praesto sit. Hoc
vero singulis diebus, quibus Imperator ad coenam invitari patriar-
cham iusserit, observatur: pridie enim invitatio a mandato fit, et
praepositus cubicularium ac silentiarium mittit, qui patriarcham cum
suis comitibus ad epulas advocant.

CAP. 14.

Observanda die quinta septimanae renovationis, dum saluatio in
aureo triclinio instituitur.

Procedunt omnes albis tunicis induti, singuli ordine suo ut su-
pra dictum est, et ingreditur Iustiniani triclinium processio. Mittit-
tur vero a mandato per praepositum cubicularium ac silentiarium, ut
patriarcham advocent, qui cum advenit, per apsidem intrat perque
porticum triconchii et ianuam aerarii ad gradus pergit, eumque per
scalas lausiacy descendurum cubicularii omnes excipiunt, perque me-
dium lausiacy cuntes, in tripetonem ducunt, ubi coram horologio
stat. Ibi scaetnum, cui aulaeum instratum, repositum est; ei, post-

μνάλιον, καὶ εἰσελθὼν καθέζεται ἐπ' αὐτοῦ. ὁ δὲ πραιπόσι-
 τος εἰσελθὼν δηλοῖ τῷ βασιλεῖ, καὶ εὐθέως ὁ βασιλεὺς φορῶν
 τὸ διβητήσιον αὐτοῦ, περιβάλλεται τζιτζάκιον, καὶ λαβῶν
 νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, ἐξέρχεται καὶ προσ-
 καλεῖται τὸν πατριάρχην, ὁ δὲ πατριάρχης ἐπακουμβίζων τῆς
 τοῦ πραιποσίτου χειρὶ, εἰσέρχεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ, καὶ
 δέχεται αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου,
 Β καὶ προσκνήσαντες ἀμφοτέροι ἀλλήλους καὶ ἀσπασάμενοι,
 ὅ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης καθέζονται ὁμοῦ ἐν τῷ αὐ-
 τῷ τρικλίνῳ. καταλαβούσης δὲ τῆς ὥρας πρὸς τὸ δοῦναι τήν 10
 ἀγάπην, εἰσέρχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου ἀπὸ κελεύσεως. καὶ
 Ms. 53. b οἱ μὲν ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου ἴστανται ἐνθεν κἀκεῖσε τῆς
 χρουστῆς τραπέζης πλησίον τῶν χρυσῶν σκευῶν, οἱ δὲ σπαθα-
 ροκουβικουλάριοι καὶ κουβικουλάριοι ἴστανται ὀπισθεν τῶν
 ἐσιώτων ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ σκευῶν ἐνθεν κἀκεῖσε, διὰ τὸ 15
 χωρηθῆναι τοὺς μέλλοντας εἰσιέναι ἐν τῇ ἀγάπῃ ἱερεῖς. καὶ
 ὁ μὲν βασιλεὺς καθέζεται ἐπὶ σελλίου χρυσοῦ ἔμπροσθεν
 τοῦ πενταπυργίου, ὁ δὲ πατριάρχης ὁμοίως καὶ αὐτὸς καθέ-
 ζεται ἐπὶ σελλίου ἐξ ἄριστερῶς τοῦ βασιλέως, οὐ μέντοι ἐπί-
 σης οἱ δὲ εὐνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι ἴστανται ὀπισθεν τοῦ βα- 20
 σιλέως κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν. λαβῶν δὲ νεῦμα ὁ πραιπόσιτος
 παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ ὄστιαρίῳ, κἀκεῖνος ἐξέρχεται
 κατέχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βεργίον χρυσοῦν διάλιθον, καὶ
 ἐτοιμάσας βῆλον ἅ, μητροπολίτας, εἰσέρχεται καὶ ἴστανται ἐν

12. κἀκεῖσε R. ex script. cod. κακεῖσε, κἀκεῖθεν ed. 20. σπα-
 θάριοι cod. et ed.

quam ingressus est, insidet. Praepositus vero venit et Imperatori
 adventum patriarchae nuntiat, qui statim sumto dibetesio suo, tzi-
 tzaciium induit: ille, accepto ab Imperatore signo, egreditur et pa-
 triarcham vocat, qui manui praepositi innixus, aureum triclinium
 intrat, in cuius medio Imperator eum excipit, et postquam se invi-
 cem adorarunt ac salutarunt, simul in eodem triclinio consistit.
 Hora autem, qua agape distribuitur, adveniente, cubicularii a man-
 dato intrant, et cubiculo quidem praefecti ab utroque aureae men-
 sae latere prope aurea vasa, spatharocubicularii et cubicularii post
 reposita in aureo triclinio vasa hic illic adstant, ut ingressuris ad
 agapen sacerdotibus via pateat. Imperator in sella aurea ante pen-
 tapyrgium, pariter et ipse patriarcha in sella ad sinistram Imperato-
 ris, non eiusdem tamen altitudinis, adsidet: eunuchi autem proto-
 spatharii pone Imperatorem secundum ordinem suum adstant. Editio
 ab hoc signo, praepositus ostiario signum dat, qui, virgam auream
 gemmisque ornatam manu tenens, abit velumque primum, metropo-
 litas, ordinat; deinde revcrsus, in limine argenteorum portarum

τῆ οὐδῆ τῶν ἀργυρῶν πυλῶν τοῦ χρυσοτρικλίνου. (B.) Καὶ λαβὼν αὐθις νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ ὀστιάριῳ, καθεῖνος νύσσει τὸ βῆλον μετὰ τῆς χειρὸς, καὶ αἴρουσιν αὐτὸ ὑπερθεῖν σιλεντιάριοι. καὶ εἰσέρχεται διὰ τοῦ ὀστιανῶν μέρους τοῦ χρυσοτρικλίνου βῆλον ἄ, μητροπολίται D καὶ ἐπίσκοποι, καὶ στάντος τοῦ ὀστιανῶν ὑπὸ τὸ εἰρημένον βῆλον, πίπτουσιν οἱ αὐτοὶ, καὶ ἀναστάντες διέρχονται μέχρι τῆς μέσης τοῦ τρικλίνου. ὁ δὲ ὀστιάριος προπορεύεται αὐτῶν, καὶ ἐστὼς ἀπέναντι τοῦ πολυελαίου τοῦ κρεμαμένου ἐν ἰοτιῶ μέσῳ τῆς χρυσῆς τραπέζης, πιπτόντων τὸ δεύτερον ἐκείσε καὶ ἀναστάντων, ἀπέρχονται καὶ ἰστανται ἐπὶ τῆς χρυσῆς τραπέζης, καὶ στάντος τοῦ πρώτου αὐτῶν ἔμπροσθεν τῆς χρυσῆς τραπέζης, πίπτουσι πάντες, λαβόντες δὲ ὅ, τε τῆς καταστάσεως καὶ ὁ ἑφερενδάριος τὸν πρώτον αὐτῶν, ἀποφέρου- 15 αῖν αὐτὸν πρὸς τὴν βασιλέα, καὶ προσκυνήσας τὰ γόνατα καὶ Ed. L. 56 τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως, ἀσπάζεται αὐτὸν, καὶ διελθὼν διὰ τοῦ δεξιῶν μέρους ἰστανται ἀπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου. ἀσπασάμενοι δὲ καὶ οἱ εἰσελθόντες μετὰ ταῦτα ἄπαντες τῇ τάξει ταύτῃ, ἀπέρχονται καὶ ἰστανται ἀπ' αὐτοῦ ἐπ' Ms. 54. a 20 οὐθιῶν ἄπαντες ἐν τῇ δεξιῶν μέρει, ὡς προεἰρηται. καὶ αὐθις ἐξελθὼν ὁ ὀστιάριος ἀπὸ κελεύσεως, εἰσάγει διὰ τοῦ δεξιῶν μέρους βῆλον β', τὸν κληρὸν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας προσκυνήσαντες δὲ καὶ αὐτοὶ ὁμοίως τῇ προεἰρημένη τάξει καὶ ἀσπασάμενοι τὸν βασιλέα, ἀπέρχονται καὶ ἰστανται ἐν τῇ

1. ἐν τῇ ὀσφ ed.

aurei triclinii stat. (II.) Rursus praepositus, signo ab Imperatore accepto, ostiarius admonet, qui velum manu pulsat, quod silentiarii sursum attollunt. Et intrat per sinistrum aurci triclinii latus velum primum, metropolitae et episcopi, qui, stante sub dicto velo ostiario, in terram procumbunt et, postquam surrexere, ad medium triclinii procedunt. Ante ipsos ostiarius progreditur et ante lucernam in medio aureae mensae subsistit; hi, postquam ibi iterum in terram prociderunt et surrexere, abeunt et aureae mensae adstant, eorumque principe ad auream mensam constituto, omnes in terram procumbunt, cerimoniaris autem et referendarius principem eorum ad Imperatorem adducunt, quem, genua eius manusque amplexus, salutat, et ad dextrum latus digressus, post cubiculo praefectos adstat. Quod postquam deinde omnes, eodem ritu ingressi, fecere, post eum in dextra parte ut supra dictum est ordine stant. Rursus egressus ostiarius a mandato, per dextram triclinii partem velum secundum, clericos magnae ecclesiae, adducit: qui cum ipi pariter eodem ritu Imperatorem adorarunt et salutarunt, abeunt et in sinistro eius triclinii latere post cubiculi praefectos adstant. Sic ostia-

Βᾶριστερῷ μέρει τῶν αὐτοῦ τρικλίνου, καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου. καὶ ἐξελθὼν πάλιν ὁ δοτιάριος ἀπὸ κελεύσεως διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου, εἰσάγει διὰ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους βῆλον γ', ἡγουμένους· εἰσελθόντες δὲ καὶ αὐτοὶ καὶ προσκυνήσαντες ἐκ γ', ἀσπάζονται τὸν βασιλέα⁵ ὃν τρόπον καὶ οἱ πρὸ αὐτῶν, καὶ διελθόντες διὰ τοῦ δεξιῶν μέρους, ἴστανται ἀπὸ τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων. (Γ.) Καὶ εἰθ' οὕτως λαβὼν ὁ τῆς καταστάσεως τὸν ῥεφερενδάριον, ῥίπτει αὐτὸν πρὸς τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως· ἀσπασάμενος δὲ τοὺς τε πόδας καὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ, ἀναστὰς ἀσπάζεται τὸν βασιλέα, καὶ ἀπελθὼν, ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει ἴστανται μετὰ τοῦ κλήρου τῆς ἐκκλησίας ἐν τῷ αὐτοῦ βαθμῷ, καὶ εὐθέως ὁ τῆς καταστάσεως ἐξέρχεται· νεῶν δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, λέγει· „κελεύσατε.“ καὶ ἀπελθόντες πάντες οἱ εἰσελθόντες διὰ τῶν τριῶν βῆλων, ἴστανται ὁμαδὸν ἐν τῷ¹⁵ κατωτέρῳ μέρει τῆς χρυσῆς τραπέζης. ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης ἀναστάντες, ἴστανται ἐν τῷ ἄνωτέρῳ μέρει τῆς αὐτῆς χρυσῆς τραπέζης, βλέποντες πρὸς ἀνατολὰς, καὶ ποιεῖ ὁ πατριάρχης εὐχὴν συναπτὴν, καὶ τελεοθείσης τῆς εὐχῆς, λέγει ὁ πραιποσίτος· „κελεύσατε.“ καὶ ἐξέρχονται ἅπαντες²⁰ οἱ ἱερεῖς τε καὶ ἡγουμένοι, καὶ ὑπερεύχονται τὸν βασιλέα. ὁ δὲ βασιλεὺς μετὰ τοῦ πατριάρχου εἰσέρχονται εἰς τὸν ναὸν Δ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ φάρου, κακεῖνος τελοῦσι τὴν θείαν λειτουργίαν, καὶ στοιχηθέντος τοῦ κληρωρίου, γίνονται

19. συναπτὴν R., συναπτὴν cod. et ed. 20. εἰσέρχεται ed.

rius a mandato, signo a praeposito dato, iterum egressus, per sinistrum triclinii latus velum tertium, hegumenos seu monasteriis praefectos adducit. Qui et ipsi ingressi et ter Imperatorem venerati, eum salutant more ceterorum, qui ante ipsos advenerant, servato, et ad dextrum latus digressi, post metropolitas et episcopos stant. (III) Sic pariter cerimoniaris referendarium ad pedes Imperatoris prosternit: is genua pedesque osculatur; quo facto surgit et Imperatorem osculatur: mox ut abiit, in sinistro latere in eodem cum clero gradu stat, et statim cerimoniaris exit, Imperator autem praeposito signum dat, qui dicit: *Iubete*. Et postquam omnes in tribus velis ingressi abiire, in inferiori latere aureae mensae una adstant. Imperator vero et patriarcha surgunt et in superiori parte aureae mensae ad orientem versi stant, iubente patriarcha, ut collecta instituat, quibus finitis, praepositus dicit: *Iubete*. Et egrediuntur sacerdotes et hegumeni omnes Imperatori felicia precaturi. Deinde Imperator et patriarcha ad templum S. Deiparae in pharodivinam liturgiam celebraturi procedunt, et instructo convivio, fercula apponuntur, vocatique sacerdotes et hegumeni in palatio ma-

μίνσαι, καὶ οἱ μὲν κληθέντες ἱερεῖς τε καὶ ἡγούμενοι μένου-
 σιν ἐν τῷ παλατίῳ, οἱ δὲ λοιποὶ εἰληφότες χρῆματα ἀναχω-
 ροῦσι καὶ αὐτοὶ ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα. τελεσθείσης δὲ Ms. 54. b
 τῆς θείας λειτουργίας, ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῆς ἐκκλη-
 σίας μετὰ τοῦ πατριάρχου καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ·
 εἰσέρχονται δὲ καὶ οἱ κατὰ συνήθειαν ἱερεῖς ἀπὸ κελεύσεως καὶ
 ποιοῦσι τὸν στίχον, καὶ εὐλογήσας τὴν τράπεζαν ὁ πατριάρ-
 χης, ἀπέρχεται καὶ ἵσταται ἐνδον τοῦ βήλου ἐν τῇ καμάρῳ τῆ
 οὔσῃ ἐκ δεξιῶν τῶν ἀργυρῶν πυλῶν τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ Ed. L. 57
 10 ἐκβάλλει τὸ ὠμοφόριον αὐτοῦ, καὶ λαβόντες οἱ ἱερεῖς, ἡγουν
 οἱ κουβουκλείσιοι, ἐξέρχονται. (A.) Ἐκβαλόντος δὲ τοῦ βα-
 σιλέως τὸ σαγίον, ὅπερ φορεῖ, καθέζονται ἀμφότεροι ὁ τε
 βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης ἐν τῇ ἀποκοπτῇ τραπέζῃ, εἰσε-
 νεγκάντων δὲ τῶν κουβικουλαρίων τὰ κουκουμάρια, πίνουσι
 15 πρὸς ἄπαξ. τῇ γὰρ τάξει ταύτῃ εἰσέρχονται τὰ κουκουμάρια
 διὰ τῶν κουβικουλαρίων, ἥνικα ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ πατρι-
 ἀρχου ἄριστῃ. καὶ εἰθ' οὕτως, ὡς προείρηται, εἰσέρχεται ὁ
 τῆς τραπέζης, καὶ ἵσταται ἐν τῷ οὐδῷ τῶν ἀργυρῶν πυλῶν.
 εἶτα νέυει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, κάκεινος τῷ τῆς τρα- B
 20 πέζης. τοῦ δὲ τῆς τραπέζης νύξαντος τὸ βήλον μετὰ τῆς
 χειρὸς, αἴρουσιν αὐτὸ σιλεντιάριοι ὑπερθεν, καὶ εἰσέρχονται
 οἱ φίλοι διὰ γὰρ τῆς ἐβδομάδος ἐν ἐκάστη εἰσόδῳ καὶ ἐξό-
 δῳ τοῦ αὐτοῦ βήλου ὑπὸ δύο σιλεντιαρίων βαστάζεται. εἰσ-
 ελθόντες δὲ οἱ φίλοι, καθέζονται ἐν τῇ τιμῇ χρυσοῦ τραπεζῇ
 25 τοῦ βασιλέως, ὡσαύτως καὶ ἐν τοῖς παρατραπεζίοις, ὡσαύ-

10. ἀμόφορον cod. 18. ἐν τῇ οὐδῷ ed.

nent: ceteri vero, postquam munera accepere, et ipsi fausta Impe-
 ratori precati, abeunt. Peracto divino officio, Imperator una cum
 patriarcha ex ecclesia redit aureumque triclinium cum sacerdotibus,
 qui stichum faciunt, intrat: patriarcha postquam mensae benedixit,
 abit et intra velum in camera ad dextrum latus argentearum por-
 tarum aurei triclinii sita omophorium deponit, quod postquam sa-
 cerdotes seu cubicularii accepere, egrediuntur. (IV.) Imperator au-
 tem postquam sagum, quod gestat, exuit, utrique, Imperator et pa-
 triarcha, mensae magnae accumbunt et semel, allatis a cubiculariis
 iis vasis, quae cucumaria vocantur, potum sumunt. Mos enim est,
 ut dum Imperator cum patriarcha convivium celebrat, cubicularii
 cucumaria afferant. Sic uti dictum est mensae praefectus intrat et
 in limine portarum argentearum subsistit. Mox Imperator praepo-
 sito, hic mensae praefecto, signum dat, qui postquam velum manu
 pulsavit, silentiarii illud sursum tollunt, et amici ingrediuntur; per
 hanc septimanam enim in unoquoque introitu et exitu eiusdem veli
 a silentiariis portatur. Ingressi autem amici venerandae aureae men-

τους καὶ ἐν ταῖς τῶν κλητωρίων εἰσοδιεξόδοις μίνσων τε καὶ λοιπῶν χρειῶν ἐν δὲ τῇ εἰσόδῳ τοῦ ἐνὸς ἐκάστου μίνσου ἐν τῇ τραπέζῃ ἀξιοὶ ὁ βασιλεὺς τὸν πατριάρχην πρὸς τὸ εὐλογῆσαι. ὁ δὲ πατριάρχης προτρέπεται κατὰ μίνσον ἐπὶ ἐκάστῳ μητροπολίτῃ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ προκαθεδρίαν καὶ εὐλο-5 γεῖ, καὶ πάσης τῆς τοῦ τραπέζου ἀκολουθίας τελεσθεΐσης, ἀνίστανται, καὶ ὑπερευξάμενοι τὸν βασιλέα ἐξέρχονται, καὶ μένει ὁ βασιλεὺς μετὰ μόνον τοῦ πατριάρχου ἐν τῇ τραπέζῃ. πιώτες δὲ πάλιν πρὸς ἅπαξ ἀνίστανται, καὶ εὐθέως ὁ βασι-
Ms. 55. a λεὺς περιβάλλεται τὸ σάγιον αὐτοῦ, προσκληθέντες δὲ καὶ οἱ οἰοῖερεῖς εἰσέρχονται, καὶ περιβαλλόμενος ὁ πατριάρχης τὸ ὠμοφόριον αὐτοῦ ἐν τῇ προλεχθείσῃ καμάρα διὰ τῶν ἱερέων, ἐξέρχεται. καὶ ποιῶσι τὸν στίχον, καὶ μετὰ τὸν στίχον ἐπιδίδωσιν ὁ πατριάρχης τῷ βασιλεὶ εὐλογίας, καὶ ἐξέρχονται οἱ ἱερεῖς, καὶ προσκυνήσαντες ἄμφότεροι ἀλλήλους ὅ,τε βασι-
15 **D** λεὺς καὶ ὁ πατριάρχης καὶ ἀσπασύμενοι, ὁ μὲν βασιλεὺς εἰσέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ, τὸν δὲ πατριάρχην λαβόντες οἱ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου καὶ οἱ κουβικουλάριοι, διασώζουσιν αὐτὸν μέχρι τῆς πύλης τοῦ σπαθαρικίου.

ΚΕΦ. ιβ.

20

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ παρασκευῇ τῆς διακαινησίμου.

Προέρχονται ἅπαντες ἐν τῷ παλατίῳ ἡλλαγμένοι ἀπὸ
Ed. L. 58. λευκῶν χλανιδίων, ὡς προεῖρηται· ἀνοίξαντος δὲ τοῦ παλα-

sae Imperatoris aequae ac appositis tabulis, dumque missus et reliquus apparatus in coenaculum afferuntur, adsident, dumque singuli missus tabulae imponuntur, Imperator patriarcham ad eorum benedictionem invitat. Is igitur unicuique metropolitaram pro sua praecellentia et dignitate id iniungit ac benedicit, omnique mensae ritu peracto, surgunt et Imperatori fausta precati abeunt: solus Imperator cum patriarcha ad mensam remanet. Postquam vero adhuc semel potum summere, Imperator sagum suum induit: vocati sacerdotes intrant, et patriarcha omophorio suo in dicta camera per sacerdotes indutus, abit. Hi stichum faciunt, deinde patriarcha panem benedictum Imperatori tradit, sacerdotes egrediuntur, et postquam Imperator et patriarcha se adorarunt et salutarunt, ille ad suum cubiculum abit, patriarcham vero praefecti cubiculo et cubicularii excipiunt ipsumque usque ad spatharicii portam comitantur.

CAP. 15.

Observanda in vigilia septimanae renovationis.

Omnes tunicis albis induti ut dictum est in palatium conveniunt, quo aperto, processio novum triclinium, quod Iustiniani vo-

τιόν εἰσέρχεται ἢ προέλευσις ἐν τῷ νέῳ τρικλίνῳ τῷ καλον—ED. L. 58
 μένῳ Ἰουστινιανῷ. καταλαβούσης δὲ τῆς ὥρας, στοιχεῖται τὸ
 κλητώριον, εἰθ' οὕτως γίνονται μίνσαι. καὶ οἱ μὲν κληθέν-
 τες φίλοι μένουσιν, οἱ δὲ λοιποὶ ἅπαντες ἀπέρχονται ἐν τοῖς
 5οῖκοις αὐτῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξελθὼν καθέζεται ἐπὶ τῆς χρυ-
 σῆς τραπέζης ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ μετὰ τῶν φίλων, ὧν ἐκέ-
 λευσε κληθῆναι, καὶ πάσης τῆς τοῦ τραπέζιου ἀκολουθίας
 τελεσθείσης, ἀνίστανται καὶ ἀπέρχονται ἕκαστος ἐν τοῖς οἴ-
 10κοις αὐτῶν. ἰστίον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ἡ αὐτὴ τάξις παρακο-
 ιολουθεῖ καὶ ἐπὶ τῇ αὔριον, ἧγουν τὸ σάββατον τῆς αὐτῆς ἑ-
 βδομάδος.

ΚΕΘ. ιζ.

B

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ κυριακῇ τοῦ ἀντίπασχα, ἀπιδόντος τοῦ
 βασιλέως ἐν τῇ ὁγίῃ Σοφίᾳ.

15 Εἰσέρχεται ἢ προέλευσις ἀπὸ ἀλλαξίμων εἰς τὸ Ἰουστι-
 νιανόν, καὶ περὶ ὥραν τρίτην δίδονται μίνσαι, καὶ γίνεται
 μεταστάσιμον ἐν τῷ κονισιστωρίῳ, καὶ ἀπέρχονται οἱ δεσπό-
 20ται εἰς τὸν αὐγουστέα καὶ ἀλλάσσουσι τὰ διβητήσια καὶ τὰς
 χλαμύδας καὶ ἐξέρχονται. καὶ γίνεται ἡ πρώτη δοχὴ, τῶν
 20πατρικίων ἐν τῷ ὄνοποδίῳ· καὶ λέγει ὁ τῆς καταστάσεως
 „κελεύσατε” καὶ ἐπέχονται „εἰς πολλοὺς χρόνους.” καὶ C
 ἐξέρχονται ἕως τοῦ μεγάλου κονισιστωρίου, ἔνθα ἴστανται

2. στείχεται ed. 15. εἰς τὸν cod.

catur, intrat. Hora autem adveniente, coenaculum paratur ferculaque
 apponuntur. Vocati ad convivium amici manent, ceteri omnes domum
 petunt. Imperator egressus, aureae mensae in aureo triclinio cum
 amicis, quos vocari iussit, adsidet, hi toto convivii ordine peracto,
 surgunt et omnes domum abeunt. Sciendum est, eundem morem
 et sequenti die seu sabbato eius septimanae obtinere.

CAP. 16.

*Observanda dominica secunda post pascha, Imperatore ad S. So-
 phiae abeunte.*

Processio in mutatoris triclinium Iustiniani ingreditur, circa horam
 tertiam fercula afferuntur et metastasimum in consistorio fit:
 Domini ad augusteum abeunt, dibetesia chlamydesque mutant et
 prodeunt. Prima receptio a patriciis in onopodio instituitur, ubi ceri-
 moniarius dicit: *lubete*, et precantur: *In multa bonaque tempora* etc.
 Inde ad magnum consistorium, ubi comites, consistoriani ceterique
 senatores adsunt, procedunt, dominisque in ciborio super porphyre-

Μα. 55. ὁ ὑπατοί, κόνιστιώριον καὶ ὁ λοιποὶ συγκλητικοί, καὶ στα-
 τῶν τῶν δεσποτῶν εἰς τὸ κιβώριον ἐπάνω τῶν πρῶτων
 γραδῆλων, πίπτουσιν οἱ συγκλητικοὶ πάντες ἅμα τοῖς κα-
 τρικίοις, καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, λαμβάνει ὁ σιλεντιάριος
 νεῦμα διὰ τοῦ πραιποσίτου καὶ λέγει „κελεύσατε“ οἱ δὲ
 „εἰς πολλοὺς χρόνους“, καὶ ἀπέρχονται διὰ τῶν σχολῶν.
 τὰ δὲ μέρη ἴστανται κατασφραγίζοντα καὶ μόνον, οἱ δὲ
 νοτάριοι καὶ οἱ μαῖστορες λέγουσι τοὺς ἰάμβους. καὶ διὰ
 τοῦ χιτοῦ ἀπέρχονται εἰς τὰ κατηχούμενα οἱ δεσπότηαι καὶ
 μόνον ἅμα τοῦ κουβουκκλείου καὶ τῶν σιλεντιαρίων καὶ λει-
 Διουργοῦσιν ἐκεῖσε καὶ ἀριστοῦσι μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ
 ὑποστρέφοντες φοροῦσι τὰ διβητήσια οἱ δεσπότηαι καὶ τζιζά-
 κια, καὶ ὑποστρέφουσιν ὀψικευόμενοι ὑπὸ τῶν πατρικίων καὶ
 σιλεντιαρίων φορούντων σαγία ἀληθινὰ, καὶ εἰσέρχονται διὰ
 τοῦ Κυρίου τῆς ἐκκλησίας. 15

Ed. L. 59

ΚΕΦ. ιζ.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ τετραδὲ τῆς μεσοπενητηκοστῆς καὶ
 τῆς ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Μωκίου προελεύσεως.

Προέρχονται ἅπαντες οἱ ἀρχόντες ἐννόχιοι ἠλλαγμένοι
 ἐν τῷ παλατίῳ, ἦγουν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Κυρίου, φοροῦντες σα-
 20

1. Ὑπατοι, κόνιστιώριον R. ex script. cod. κόνιστιώριο super-
 scripto ο, ὑπατοι κόνιστιωρίου ed. 16. ΣΧΟΛ. Ἰστοίον, ἐτι τῇ
 κυριακῇ τῇ αὐτῇ [ταύτῃ ed.] τοῦ ἀντίπασχα ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς
 ἐπιππος ἑμπερατος εἰς τοὺς ἁγίους ἀποστόλους [τοῦ ἁγίου ἀπο-
 στόλου. ed.] νωστὶ γὰρ τοῦτο ἐξέθετο. 17. ἀριστοῦσι ed.

ticis gradibus stantibus, senatores omnes una cum patriciis se pro-
 sternant, et postquam surrexere, silentiarius signum per praepositum
 accipit et dicit: *Iubete*: ipsi vero: *In mitea bonaque iempta ac-*
clamant perque scholas abeunt. Factiones quoque adunt, tantum
 Imperatorem signantes, notarii vero et magistri iambos dicunt. Do-
 mini per concamerationem ad caestehumena soli cum cubiculariis et
 silentiariis abeunt, peractoque ibi divino officio, cum patriarcha
 convivantur, revertentes, libotesia et taitasacia gerant, a patriciis et
 silentiariis stipati, qui saga purpurea gestant, perque ecclesiam Do-
 mini ingrediuntur.

CAP. 17.

Observanda feria quarta septimanae quartae post pascha et in-
processions ad templum S. Mocii.

Proceres omnes in matutinis noctu ad palatium seu ad templum
 Domini procedunt, quos antea patricii, strategae, praepositi, ostiarii et

γία ἀληθινά, πατρίκιοί τε καὶ στρατηγοί, πραιπόσιτοι τε καὶ
δοσιῳάριοι καὶ πριμικήριοι· οἱ δὲ εὐνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι
σπέκια ἀληθινά, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ βαρβάτοι πρωτοσπαθάριοι,
οἱ δὲ σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ οἱ κουβικουλάριοι ἀπὸ κα-
5 μινσίων, βασιτάζοντες οἱ σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ τὰ δι-
στράλια αὐτῶν, οἱ δὲ κاندιδάτοι καὶ μανδάτορες, ὡσαύτως
καὶ οἱ σκριβωνες, τὰς ἑαυτῶν στολὰς, ὡς εἶδισται αὐτοῖς·
ἀνοξάντος δὲ τοῦ παλατίου ἐπὶ τοῦ Κυρίου, φορῶν ὁ βασι-
λεὺς σκαραμάγγιον διάσπρον χρυσόκλαβον καὶ στεφθεῖς ὑπὸ
10 τοῦ πραιποσίτου, ἔξέρχεται ἔξω τῆς πύλης τοῦ Κυρίου, καὶ
δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε πατρίκιοι καὶ στρατηγοί. καὶ θρη-
γευόμενος ὑπ' αὐτῶν πάντων, ἔξέρχεται μέχρι τῆς μεγάλης
πύλης τῶν ἐσκουβίτων, ἐν ἧ καὶ οἱ σκριβωνες προβάλλονται·
ἵπνευι δὲ ἐκεῖσε ὁ βασιλεὺς ἐφ' ἵππου ἐστρωμένου ἀπὸ Ms. 56. a
15 σελοχαλίνου χρυσοῦ διαλίθου χριμεντοῦ, ἡμφιεσμένου ἀπὸ
μαργάρων· ἐν δὲ τοῖς τέσσαρσι ποσὶ τοῦ αὐτοῦ ἵππου καὶ C
τῇ οὐρᾷ πρᾶνδιοι πέτασοι ἀποκρέμανται, καὶ διέρχεται διὰ
τῶν κορτίνων καὶ τῆς χαλκῆς. οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ στρατη-
γοί καὶ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου μετὰ πάσης τῆς συγκλη-
20 του, φοροῦντες σαγία ἀληθινά, ἵππεύουσιν ἔξω τῶν κορτίνων,
καὶ οὗτοι μὲν ἐφ' ἵππων θρηγεύοντες τὸν βασιλέα μετὰ σι-
λεντιαρίων καὶ ἀπὸ ἐπάρχων καὶ τοῦ τῆς καταστάσεως διερ-
χομένου ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἰστῶντος τὴν προέλευσιν, οἱ δὲ πε-
ζοὶ οἱ θρηγεύοντες τὸν βασιλέα εἰσὶν οὗτοι· σπαθάριοι βα-
25 σιτάζοντες διαστράλια, φοροῦντες καὶ τὰ σκουτάρια αὐτῶν,
κандιδάτοι βασιτάζοντες ὁμοίως, σκριβωνες καὶ μανδάτορες

2. et 3. σπαθάριοι ed.

primicerii saga purpurea, eunuchi protospatharii aequae ac barbati proto-
spatharii, spatharocubicularii et cubicularii a camisiis specia purpu-
rea, spatharocubicularii etiam dextralia sua, candidati vero, mandato-
res et scribones stolas suas pro more gestant. Aperto palatio, quod
templo Dei proximum est, Imperator scaramangio albo aureis clavis
ornato et a praeposito coronatus, e porta eius egreditur, ubi eum pa-
tricii et strategii excipiunt. A quibus omnibus stipatus, ad magnam
portam excubitorum, ubi scribones promoveantur, procedit, et equo
ephippico aureo lapidibus et unionibus ornato, in cuius quatuor pe-
dibus et cauda taeniae seu brandea pendent, vectus, per cortinam
et chalcen transit. Patricii, strategii et cubiculo praefecti cum uni-
verso senatu, saga purpurea gestantes, extra cortinas equis conscen-
sis, cum silentiariis, expraefectis et cerimoniario, in medio ipsorum
procedente et pompam ordinante, Imperatorem comitantur: reliqui
pedibus euntes hi sunt: spatharii dextralia scutariaque sua gestan-

Βαστάζοντες τὰ βεργία αὐτῶν, πάντες δὲ οὗτοι ἔνθεν κἀκεῖσε
 δηριγεύουσι τὸν βασιλέα, ἐν δὲ τῷ μέσῳ αὐτῶν σιλεντιάριοι
 τέσσαρες, βαστάζοντες χρυσᾶ διάλιθα βεργία, φοροῦντες σα-
 γία ἀληθινά. (B.) Δηριγεύόμενος δὲ ὑπ' αὐτῶν πάντων ὁ
 βασιλεὺς ὑπὸ τε πεζῶν καὶ ἐφιπῶν, διέρχεται διὰ τε τοῦ
 φόρου καὶ τοῦ ταύρου, τοῦ φιλαδελφίου, τοῦ βοῦς, τοῦ ξηρο-
 λόφου καὶ τοῦ ἑξακονίου. καταλαβὼν δὲ ἐν τῇ τριόδῳ, ἔνθα
 ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ὀνησίμου, ἐκνεύει δεξιᾷ καὶ
 διέρχεται διὰ τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Πέρσου· ἀπὸ δὲ τῶν
 ἐκεῖσε εἰσέρχεται ἐν τῷ σептῷ ναφὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μω-
 Ed. L. 60 κίου. εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ λουτήρι καὶ διελθὼν
 μέχρι τῶν γραδηλίων τῶν ἀνερχομένων ἐν τῷ νάρθηκι, κἀ-
 κεῖσε νηψάμενος, διέρχεται διὰ τοῦ νάρθηκος, στάντες δὲ οἱ
 πατριῖκοι καὶ στρατηγοὶ μετὰ τῆς συγκλήτου πλησίον τῆς εἰσ-
 αγωγῆς πύλης εἰς τὸν κοχλιᾶν, ἐπεύχονται τὸν βασιλέα,
 M. 56. b ἕκαστος αὐτῶν ὡς προεῖρηται. ὁ δὲ βασιλεὺς δηριγεύόμενος
 ὑπὸ τε τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου καὶ βασιλικῶν οἰκει-
 ακῶν, τοῦ τῆς καταστάσεώς τε καὶ σιλεντιαρίων, ἀνέρχεται
 διὰ τοῦ κοχλιοῦ, καὶ μικρὸν ἐκκλίνας ἀριστερόν, διέρχεται
 διὰ τῶν κατηχουμένων τοῦ νάρθηκος καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν
 κοιτῶνα αὐτοῦ, καὶ εἰσελθὼν ἀπαλλάσσει διβητήσιον ἄσπρον,
 B οἱ δὲ ἐννοῦχοι πρωτοσπαθάριοι ὑπαλλάσσουσι διβητήσια ἄ-
 σπρα καὶ σαβάνια, βαστάζοντες καὶ τὰ σπαθοβάκκλια αὐτῶν,
 φοροῦντες καὶ τὰ σπαθία αὐτῶν, διέρχονται ὀπισθεν τοῦ βα-

22. ἀσπαθάριοι ed. et sic deinceps ubique.

tes, candidati simili habitu, scribones et mandatores cum virgis suis, omnes Imperatorem utrinque ambientes: in medio eorum silentiarii quatuor, virgas aureas gemmis ornatas gestantes, procedunt. (II.) Ab his omnibus partim equis, partim pedibus euntibus stipatus Imperator, per forum, taurum, philadelphium, forum bovis, xerolophum et hexacionium transit. Postquam vero in trivium, ubi templum S. apostoli Onesimi situm est, pervenit, dextrorsum deflectens, per S. Iacobi Persae transit, inde templum S. martyris Mocii petit. Baptisterium autem ingressus, ubi ad scalas narthecis pervenit ibique manus lavit, per narthecem transit, patricii autem et strategi cum senatu prope portam in cochleam ducentem adstantes, fausta Imperatori eo, quo diximus modo apprecantur. Deinde a praefectis cubiculo et Imperatoris ministris, cerimoniaro et silentiariis cinctus, per cochleam adscendit, et paulo ad sinistram declinans, per catechumena narthecis ad suum cubiculum transit, quod ingressus, dibetesium album mutat, eunuchi protospatharii dibetesia alba et sabana mutant, suosque spathobaculos et spathas gestantes, a tergo Impe-

σιλέως, ὡς εἶδισται αὐτοῖς. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως εἰσελθὼν
 δηλοῖ τῷ πραιποσίτῳ, ὡς ὅτι ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῆς λιτῆς με-
 τὰ τοῦ πατριάρχου, ὁ δὲ πραιπόσιτος εἰσελθὼν δηλοῖ τῷ βα-
 σιλεῖ. τοῦ δὲ βασιλέως ἐξελεθῆντος ἐκ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ ἐν
 5 τοῖς κατηχομενίοις ὑπερθεῖν τῶν βασιλικῶν πυλῶν, εἰσέρχον-
 ται οἱ βεστίητορες καὶ ὑπαλλάσσοσι τὴν χλανίδα τὸν βασι-
 λέα, τὰ δὲ ἐκέισε κρεμαμμένα βῆλα ἐν τοῖς κατηχομενίοις
 κουβικουλάριοι ποιούσιν. ἐξελεθῆντα δὲ τὸν βασιλέα ἐκ τῶν
 βῆλων καὶ θηρυγεύμενον ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβου- C
 10 κλίου, δέχονται ἐκεῖσε ἔξω τοῦ βήλου πατρίκιου τε καὶ στρα-
 τηγοῖ, καὶ πεσόντες προσκυνοῦσι, καὶ νεύει ὁ πραιπόσιτος
 ἀπὸ κελύσεως τὸν τῆς καταστάσεως, καὶ κέενος λέγει „κελύ-
 σατε.“ αὐτοὶ δὲ ὑπερεύχονται τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς
 χρόνους.“ καὶ θηρυγεύμενος ὑπὸ πάντων φορούτων τὰ
 15 χρυσόταβλα αὐτῶν χλανίδια, κατέρχεται τὸν κοχλιῶν, καὶ
 δέχονται αὐτὸν πάλιν ἐκεῖσε, ἔχου ἐν τῷ πληρώματι τοῦ κο-
 χλιοῦ, πατρίκιόι τε καὶ στρατηγοῖ σὺν πάσῃ τῇ συγκλήτῃ
 καὶ πάντων πεσόντων, νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελύσεως τῷ
 σιλεντιαρίῳ, καὶ κέενος λέγει „κελύσατε.“ αὐτοὶ δὲ ὑπερεύ-
 20 χονται ὁμοίως „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ (Γ.) Δη- D
 ριγεύμενος δὲ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, διέρχεται διὰ
 τοῦ νόρθηκος, καὶ ἐξελθὼν τὴν οὐσαν ἄντικρον τῶν βασιλικῶν
 πυλῶν τοῦ μεγάλου ναοῦ πύλην, κατέρχεται τὰ γραδῆλια, καὶ
 ἐκκλίνας εἰς ἀριστερᾶς, ἐξέρχεται τὴν πύλην, δι' ἧς εἶδισται

9. θηρυγευόμενων eod. et 10. δέχονται αὐτὸν ἐκ.

ratoris, ut ipsis mos est, procedunt. Cerimoniarius ingressus praepo-
 sitam monet, tempus processionis cum patriarcha instare, quod is
 Imperatori indicat. Quo e cubiculo suo in catechumena super Im-
 peratoriis portis ingresso, vestitores intrant tunicamque Imperatoriam
 mutant, vela autem in catechumenis cubicularii suspendunt, egres-
 sumque e velis Imperatorem et a praefectis cubiculo stipatum patri-
 cii et strategi extra velum excipiunt et prono in terram vultu ado-
 rant: praepositus a mandato cerimoniario signum dat et dicit: *Iu-
 bete*: illi: *In multa bonaque tempora* acclamant. Sic ab omnibus
 tunicas aureis segmentis gestantibus stipatus, per cochleam descen-
 dit, ubi ipsum rursus in plenitudine eius patricii et strategi cum
 universo senatu excipiunt, et postquam omnes in terram procide-
 runt, praepositus a mandato silentiario signum dat, hic dicit: *Iube-
 te*: ipsi pariter: *In multa bonaque tempora* ei acclamant. (III.) His
 comitantibus Imperator per narthecem transit, et e porta magni
 templi Imperatoriis obversa prodiens, per gradus descendit, et ad si-
 nistram declinans, per portam, per quam egredi in omnibus proces-
 sionibus solet, exit, in media processioni occurrit, et cum cereis ar-

αὐτῷ καθ' ἑκάστην προέλευσιν διέρχεσθαι, καὶ ἀπαντῆ τὴν
 λιτὴν ἐν τῇ μέσῃ, καὶ ἄψυς κηρούς καὶ εὐξάμενος, προσκυνεῖ
 Ms. 57. a τὸν τίμιον καὶ ἱεροποιὸν στανυρὸν καὶ τὸ ἄχρωτον εὐαγγέλιον,
 εἶτα προσκυνήσαντες ἀμφότεροι, ὃ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατρι-
 ἀρχης, διέρχεται ἔμπροσθεν τῆς λιτῆς, δηριγευόμενος ὑπὸς
 τῶν κατὰ σπηθραϊαν, διὰ τοῦ λουτήρος, καὶ ἀνελθὼν τὰ εἰς-
 Ed. L. 61 ἀγκυτὰ γραθῆλια ἐν τῷ νάρθηκι, εἰσέρχεται εἰς τὸν αὐτὸν
 νάρθηκα καὶ καθέζεται ἐπὶ σελλίον χρυσοῦ ἕξ ἀριστερᾶς
 τῆς εἰσαγωγῆς ἀπὸ τῶν βιάθρων μέσης πύλης, ἐκδεχόμενος
 μέχρις ἢ καταλάβῃ ὁ πατριάρχης μετὰ λιτῆς, καὶ τοῦτουιο
 γινόμενου καὶ μέλλοντος τοῦ τιμίον στανυρῶ εἰσέρχεσθαι
 τὴν εὐώνυμον τῶν γραθῆλιων πύλην, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς,
 καὶ ἀπελθόντος τοῦ πατριάρχου τὰ γραθῆλια, ἀπέρχεται ὁ
 βασιλεὺς μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ἴστανται ἀμφότεροι ἐν
 τῷ οὐδῶ τῶν βασιλικῶν πυλῶν, καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς ἄψυσις
 κηρούς εὐχεται, ὁ δὲ πατριάρχης τελεῖ τὴν εὐχὴν τῆς εἰς-
 ὁδοῦ τῆς θείας λειτουργίας, καὶ εὐξάμενος ὁ βασιλεὺς ἐπι-
 B δίδωσι τὰ κηρία τῷ πραιποσίτῳ· τελεσθεύσης δὲ καὶ τῆς εὐ-
 χῆς, προσκυνεῖ τὸ ἄχρωτον εὐαγγέλιον καὶ τὸν τίμιον σταν-
 υρὸν. καὶ ἐπιλαβομένου τοῦ βασιλέως τῆς χειρὸς τοῦ πατρι-
 ἀρχου, διέρχονται μέσον τοῦ ναοῦ καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς πλα-
 γίας τοῦ ἁμβωνος εἰσέρχονται ἐν τῇ σωλείᾳ, καὶ ἀπελθόντων
 μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν, ὁ μὲν πατριάρχης εἰσέρχεται εἰς τὸ
 θυσιαστήριον, ὁ δὲ βασιλεὺς εὐξάμενος καὶ ἐπιθῶς τῷ

13. τὰ γραθῆλια — πατριάρχου, καὶ om. ed.

15. τῆ δὲ

ed. 18. δὲ τῆς εὐχῆς ed.

dentibus precatus, venerandam et vivificam crucem sanctamque evan-
 gelium adorat. Postquam vero Imperator et patriarcha se invicem
 adorarunt, ille cum solenni comitatu per baptisterium ante processio-
 nem transit, et postquam per scalam narthecis ascendit, ipsum nar-
 thecem intrat ibique ad sinistram mediae portae, quae a scalis
 ducit, in sella aurea sedet, usque dum patriarcha cum processione
 advenerit, expectans. Quo facto, dum veneranda crux per sinistram
 portam scalae ingressura est, surgit Imperator, et ascendente pa-
 triarcha per scalam, Imperator cum patriarcha recedit, et ambo in
 limine Imperatoriarum portarum subsistunt, ubi Imperator quidem
 cum accensis cereis precatur, patriarcha autem preces introitus divini
 officii recitat, et precatus Imperator cereos praeposito tradit: finita
 precatione, sanctum evangelium ac venerandam crucem adorat. Mox
 patriarcham manu prehendit unaque cum eo per medium templum
 et dextrum ambonis latus solem intrat, et ad aeras ianuas progressi,
 patriarcha sacrarium, aequae ac Imperator, postquam precatus est
 et cereos praeposito dedit, ingreditur. Sacrarium ingressuro, metro-

ἐκρημοσάτη τοὺς κηρούς, εἰσέρχεται, ἤντινα δὲ μέλλει εἰσερ-
 χεσθαι εἰς τὸ θυσιαστήριον, ἐπιρρόεονσαν οἱ μητροπολίται
 κατὰ τὸ ἔθος τὰ ἅγια θύρια πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσκυ-
 κήσας ὁ βασιλεὺς τοὺς ἐπ' αὐταῖς πεκαρμένους σταυρούς, εἰσ-
 ἔρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ εὐζάμενος ὑπαλλάξας τὴν C
 ἁγίαν τράπεζαν, ὡς εἰρησται αὐτῷ, τίθεισιν ἐπ' αὐτῇ ἀπο-
 κήμβιον καὶ διέρχεται μετὰ τοῦ πατριάρχου διὰ τῆς πλα-
 γίης τοῦ θυσιαστηρίου ἐκ δεξιῶν μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν
 τοῦ βήματος, καὶ ὁ μὲν πατριάρχης μένει ἐν τῷ θυσιαστη-
 ρεῖοι πρὸς τὸ ἐκτελέσαι τὴν θείαν λειτουργίαν, ὁ δὲ βασι-
 λεὺς ἐξελθὼν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου διέρχεται διὰ τῆς πλαγίας
 τοῦ γωνιαίου, οἱ δὲ πατρίοι Ἰστανται ἔξωθεν τῆς κύλης
 τῆς εἰσαγωγῆς εἰς τὴν χορὴν μετὰ στρατηγῶν, τῆς κατω- Ms. 57. b
 στέσεως τε καὶ αἰλεκταρίων, μετὰ τῆς συγκλήτου ὑπερευχό-
 ησμποι τὸν βασιλέα. (A.) Ὁ δὲ βασιλεὺς, δηριγευόμενος ὑπό
 τε τῶν ἀρχόντων τοῦ κομβουκλείου καὶ τῶν βασιλικῶν οἰκεια- D
 κῶν, ἀνέρχεται πρὸς τοῦ μυστικοῦ χορῆου καὶ εἰσέρχεται εἰς
 τὸ παρακτυκτικόν, ἔνθα καὶ τὴν θείαν λειτουργίαν τελεῖ καὶ
 εἰ μὲν καλεῖται ὁ βασιλεὺς, ἐκδέχεται ἑκάστος τὸν πατριάρχην,
 καμῆρος ἂν καταλάβῃ τοῦ ἀκουσθῆσαι αὐτὸν ἐν τῇ τροπέῃ, εἰ
 δὲ μήγε, διέρχεται διὰ τῶν κατηχομενῶν, δηριγευόμενος
 ὑπὸ τῶν προσηγμένων, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ.
 ἤντινα δὲ καταλάβῃ ὁ τοῦ κληρωίου καιρός, ἔξέρχεται ὁ βασι-
 λεὺς ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ, δηριγευόμενος ὑπ' αὐτῶν, καὶ
 25 ἀπέρχεται ἐκ τῶν κατηχομενῶν, ἐν αἷς καὶ ἡ τιμία τράπεζα Ed. L. 62
 Ἰστανται αὐτὸν. καὶ δὴ καταλυβόντος τοῦ πατριάρχου ἀπὸ

positae mensae ianuas pro more inclinant, et postquam cruces eis
 affixas adoravit, sacrarium intrat, precatusque instratum sacri altaris,
 ut solet, mutat. eique apocombium imponit, et cum patriarcha per
 dextrum sacrarii latus ad sanctus ianuas beatis discedit. Interea
 patriarcha ad celebrandum divinum officium in sacrario manet, Im-
 perator autem inde egressus, per latus gynaecii transit, dum inter-
 im patricii extra portam cochleae cum strategis, cerimoniario, si-
 lentiaris et senatu, fausta Imperatori apprecantibus, adstant. (IV.)
 Hic a praefectis cubiculi et Imperatoris ministris stipatus, per secretam
 cochleam adscendit et capellam, ubi et divinam liturgiam celebrat, in-
 greditur ibique, si ipsi placet, patriarcham, usque dum tempus, quo
 mensae accumbit, appropinquavit, expectat: sin minus, per catechu-
 mena, a dictis stipatus, transit suumque cubiculum petit. Appro-
 pinquante convivii tempore, iisdem comitantibus, e cubiculo ad ca-
 techumena, ubi et veneranda mensa sua stat, procedit. Iuvitatum
 ad convivium patriarcham praefecti cubiculo cum cubicularis a mau-

αὐτῷ καθ' ἑκάστην προέλευσιν διέρχεσθαι, καὶ ἀπαντᾶ τὴν
 λιτὴν ἐν τῇ μέσῃ, καὶ ἄψας κηρούς καὶ εὐξάμενος, προσκυνεῖ
 Ms. 57. α τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σκουρὸν καὶ τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον,
 εἶτα προσκυνήσαντες ἀμφότεροι, ὁ τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατρι-
 ἀρχης, διέρχεται ἔμπροσθεν τῆς λιτῆς, δηριγευόμενος ὑπὸς
 τῶν κατὰ συνήθειαν, διὰ τοῦ λουτήρος, καὶ ἀκελθῶν τὰ εἰς-
 Ed. L. 61 ἄκοντα γραδῆλια ἐν τῷ νάρθηκι, εἰσέρχεται εἰς τὸν αὐτὸν
 νάρθηκα καὶ καθέζεται ἐπὶ σελλίον χρυσοῦ εἰς ἀριστερὰς
 τῆς εἰσαγωγῆς ἀπὸ τῶν βάθρων μέσης πύλης, ἐκδεχόμενος
 μέχρις ἂν καταλάβῃ ὁ πατριάρχης μετὰ λιτῆς, καὶ τούτου ἰ-
 γνομένου καὶ μέλλοντος τοῦ τιμίου σκουροῦ εἰσέρχεσθαι
 τὴν εὐώνυμον τῶν γραδῆλιων πύλην, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς,
 καὶ ἀκελθόντος τοῦ πατριάρχου τὰ γραδῆλια, ἀπέρχεται ὁ
 βασιλεὺς μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ἴστανται ἀμφότεροι ἐν
 τῷ οὐδῶ τῶν βασιλικῶν πυλῶν, καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς ἄψας 15
 κηρούς εὐχεται, ὁ δὲ πατριάρχης τελεῖ τὴν εὐχὴν τῆς εἰς-
 ὁδοῦ τῆς θείας λειτουργίας, καὶ εὐξάμενος ὁ βασιλεὺς ἐπι-
 B δίδωσι τὰ κηρέα τῷ κραιποσίτῳ· τελεσθεύσης δὲ καὶ τῆς εὐ-
 χῆς, προσκυνεῖ τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον καὶ τὸν τίμιον σκου-
 ρόν. καὶ ἐπυλαβομένου τοῦ βασιλέως τῆς χειρὸς τοῦ πατρι- 20
 ἀρχου, διέρχονται μέσον τοῦ ναοῦ καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς πλα-
 γίης τοῦ ἁμθωνος εἰσέρχονται ἐν τῇ σωλέα, καὶ ἀκελθόντων
 μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν, ὁ μὲν πατριάρχης εἰσέρχεται εἰς τὸ
 θησαιεστήριον, ὁ δὲ βασιλεὺς εὐξάμενος καὶ ἐπιδοῦς τῷ

13. τὰ γραδῆλια — πατριάρχου, καὶ om. ed.
 ed. 18. δὲ τῆς εὐχῆς ed.

15. τῆ δὲ

dentibus precatus, venerandam et vivificam crucem sanctamque evan-
 gelium adorat. Postquam vero Imperator et patriarcha se invicem
 adoraverunt, ille cum solenni comitatu per baptisterium ante processio-
 nem transit, et postquam per scalam narthecis ascendit, ipsum nar-
 thecem intrat ibique ad sinistram mediae portae, quae a scalis
 ducit, in sella aurea sedet, usque dum patriarcha cum processione
 advenerit, expectans. Quo facto, dum veneranda crux per sinistram
 portam scalae ingressura est, surgit Imperator, et ascendente pa-
 triarcha per scalam, Imperator cum patriarcha recedit, et ambo in
 limine Imperatoriarum portarum subsistunt, ubi Imperator quidem
 cum accensis cereis precatur, patriarcha autem preces introitus divini
 officii recitat, et precatus Imperator cereos praeposito tradit: finita
 precatione, sanctum evangelium ac venerandam crucem adorat. Mox
 patriarcham manu prehendit unaque cum eo per medium templum
 et dextrum ambonis latus soleam intrat, et ad sacras ianuas progressi,
 patriarcha sacrarium, aequae ac Imperator, postquam precatus est
 et cereos praeposito dedit, ingreditur. Sacrarium ingressuro, metro-

κρημοσάβη των κηρῶν, εἰσέρχεται, ἤνικα δὲ μέλλει εἰσερ-
 χεσθαι εἰς τὸ θυσιαστήριον, ἐπιρρέπουσαν οἱ μακροπολίται
 κατὰ τὸ ἔθος τὰ ἅγια θύγια πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσκυ-
 νήσας ὁ βασιλεὺς τοὺς ἐπ' αὐταῖς πεπαρμένους σταυροὺς, εἰς-
 ἔρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ εὐξάμενος ὑπαλλάξας τὴν C
 ἁγίαν τράπεζαν, ὡς εἰδίσται αὐτῷ, τίθησιν ἐπ' αὐτῇ ἀπο-
 κέμβιον καὶ διέρχεται μετὰ τοῦ πατριάρχου διὰ τῆς πλα-
 γίης τοῦ θυσιαστηρίου ἐκ δεξιῶν μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν
 τοῦ βήματος. καὶ ὁ μὲν πατριάρχης μένει ἐν τῷ θυσιαστη-
 ρίῳ πρὸς τὸ ἐκτελεσαι τὴν θείαν λειτουργίαν, ὁ δὲ βασι-
 λεὺς ἐξελθὼν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου διέρχεται διὰ τῆς πλαγίας
 τοῦ γυναικείου, οἱ δὲ πατρίοι Ἰστανταὶ ἐξοδῶν τῆς κύλης
 τῆς εἰσαγωγῆς εἰς τὴν χορλίαν μετὰ στρατηγῶν, τῆς κατὰ Ms. 57. b
 στάσεως τε καὶ σιλεκτιωρίαν, μετὰ τῆς συγκλήτου ὑπεροχό-
 ηῦμοι τὸν βασιλέα. (A.) Ὁ δὲ βασιλεὺς, δηριγευόμενος ὑπό
 τε τῶν ἀρχόντων τοῦ κομβουκλείου καὶ τῶν βασιλικῶν οικειὰ D
 κῶν, ἀνέρχεται διὰ τοῦ μυστικοῦ χοχλιοῦ καὶ εἰσέρχεται εἰς
 τὸ παρακλυτικόν, ἔνθα καὶ τὴν θείαν λειτουργίαν τελεῖ καὶ
 εἰ μὲν κελεύει ὁ βασιλεὺς, ἐπδέχεται ἑκάστος τὸν πατριάρχην,
 θαμέχους ἂν καταλάβῃ τοῦ ἀκουμβίσιαι αὐτὸν ἐν τῇ τραπέζῃ, εἰ
 δὲ μήγε, διέρχεται διὰ τῶν κατηχομενίαν, δηριγευόμενος
 ὑπὸ τῶν προσηρημένων, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ.
 ἤνικα δὲ καταλάβῃ ὁ τοῦ κληρωρίου καιρός, ἐξέρχεται ὁ βασι-
 λεὺς ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ, δηριγευόμενος ὑπ' αὐτῶν, καὶ
 εἰσέρχεται ἐκ τῶν κατηχομενίαις, ἐν αἷς καὶ ἡ τιμία τράπεζα Ed. L. 62
 ἴστανται αὐτοῦ. καὶ δὴ καταλιβόντος τοῦ πατριάρχου ἀπὸ

politae sanctas ianuas pro more inclinant, et postquam cruces eis
 adhas adoravit, sacrarium intrat, precatusque instratum sacri altaris,
 ut solent, matat eique apocombium imponit, et cum patriarcha per
 dextram sacrarii latus ad sanctas ianuas ianuas bematis discedit. Interea
 patriarcha ad celebrandum divinum officium in sacrario manet, Im-
 perator autem inde egressus, per latus gynacei transit, dum inter-
 rim patricii extra portam cochleae cum strategis, cerimoniario, si-
 lentiaris et senatu, fausta Imperatori apprecantibus, adstant. (IV.)
 Hic a praefectis cubiculi et Imperatoris ministris stipatus, per secretam
 cochleam ascendit et capellam, ubi et divinam liturgiam celebrat, in-
 greditur ibique, si ipsi placet, patriarcham, usque dum tempus, quo
 mensae accumbit, appropinquavit, expectat: sin minus, per catechu-
 mena, a dictis stipatus, transit suumque cubiculum petit. Appro-
 pinquante convivii tempore, iisdem comitantibus, e cubiculo ad ca-
 techumena, ubi et veneranda mensa sua stat, procedit. Invitatum
 ad convivium patriarcham praefecti cubiculo cum cubiculariis a mau-

προσκήψεως, δέχονται αὐτὸν ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου μετὰ
 κουβικουλαρίων ἀπὸ κελεύσεως ἐν τῷ κοχλιῷ, δι' οὗ ἀνήλθεν
 ὁ βασιλεὺς ἐν πρώτοις πρὸ τοῦ καταλαβεῖν τὴν λιτὴν, καὶ
 ἀποφθέουσι αὐτὸν διὰ τῶν κατηγουμένων, καὶ εἰσελθὼν ἐνοῦ-
 ται τῷ βασιλεῖ. εἰσέρχονται δὲ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ ποινοῦσι τὸν
 στίχον, καὶ λαβόντες οἱ αὐτοὶ ἱερεῖς τοῦ πατριάρχου τὸ ὠμο-
 φόριον, ἐξέρχονται, καὶ καθέζονται ἀμφοτέροι, ὁ, τε βασιλεὺς
 καὶ ὁ πατριάρχης, ἐν τῇ τραπέζῃ. πίνοντων δὲ ὡς εἰδισται αὐ-
 τοῖς πρὸς ἄπαξ, εἰσέρχονται οἱ φίλοι, καὶ πάσης τῆς τοῦ τραπε-
 ζίου ἀκολουθίας τελεσθείσης, ἀνίστανται καὶ ἐξέρχονται, καί οἱ
 μένει ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ πατριάρχου ἐν τῷ κλητωρίῳ, πίνον-
 τες δὲ πάλιν ἀμφοτέροι πρὸς ἄπαξ, ἀνίστανται. εἶτα προσκυ-
 νήσαντες ἀλλήλους ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ὁ μὲν πα-
 τριάρχης ἐξέρχεται, διασώζουσι δὲ αὐτὸν ἄρχοντες τοῦ κου-
 βουκλείου μέχρι τοῦ προειρημένου κοχλιοῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς δη-15
 ριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου καὶ βασιλι-
 Ma. 58. α κῶν οἰκειαικῶν, ἀπέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ, ἐκδεχόμενος
 τὸν καιρὸν. καταλαβόντος δὲ τοῦ καιροῦ τῆς προελύσεως, ἐξ-
 ἔρχεται ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ ἐν τοῖς κατηγουμένοις ὑπερ-
 θεν τῆς τῶν βασιλικῶν πολῶν καὶ ὑπαλλάσσει τὴν στολήν, αα
 ἣν εἰδισται αὐτῷ ἐν ταύτῃ τῇ ἑορτῇ περιβεβλησθαι. καὶ λα-
 Cβων ὁ κραιπόσιτος τὴν τιάραν, ἐπιτίθεισιν αὐτὴν ἐπὶ τὴν κε-
 φαλήν τοῦ βασιλέως, καὶ δηριγενόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ
 κουβουκλείου, κατέρχεται ὑπὸ τοῦ προειρημένου δυτικῶν κο-
 χλιοῦ, ἅπαντες δὲ αὐτῶν ἀπὸ σαγίων ἀληθινῶν, καὶ δέχονται 25

2. κουβικουλαρίων R. ex compendio cod., κουβικουλαρίου ed.
 12. τε om. ed. 22. σιάρα cod.

dato in cochlea, per quam primum Imperator, antequam processio-
 nis tempus venerat, ascenderat, excipiunt eumque per catechumena
 adducunt: ingressus cum Imperatore versatur. Intran etiam sacer-
 dotes et stichum faciunt, acceptoque patriarchae omophorio, exe-
 unt, Imperator et patriarcha mensae adsident. Qui postquam semel
 ut ipsis mos est potum sumere, intrant amici, omnibusque mensae
 ritibus servatis, surgunt et egrediuntur, mox Imperator quoque et
 patriarcha, qui remanserant, a convivio, postquam adhuc semel bi-
 berunt, surgunt. Sic posteaquam se invicem adorarunt, patriarcha
 egreditur, quem ad dictam cochleam praefecti cubiculo conducunt.
 Imperator a cubiculo praefectis et Imperatoris ministris stipatus, ad
 suum cubiculum abit, tempus processionis exspectans. Quo appro-
 pinquante, e cubiculo suo ad catechumena super Imperatorias portas
 abit ibique vestem, quam hoc induere festo solet, sumit: praepo-
 situs tiaram capiti eius imponit, ipse a cubiculo stipatus, dictam oc-
 cidentalem cochleam subit, omnes vero in sagis purpureis in nar-

αὐτὸν ἐν τῷ νάρθηκι ἔξωθεν τῆς πύλης τοῦ αὐτοῦ κοχλιοῦ
 ἀσπίτως καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντες. καὶ λαβὼν νεῦμα
 ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ τῆς καταστάσεως,
 κἀκείνος λέγει „κελεύσατε.” (E.) Καὶ δηριγευόμενος ὑπ’ αὐτῶν
 5ὸ βασιλεὺς ἐξέρχεται τὴν οὔσαν πρὸς τὰ γραδῆλια μέσην πύ-
 λην τοῦ νάρθηκος καὶ ἠπνεύει ἐκεῖσε ἐφ’ ἵππον λευκοῦ ἐστρω-
 μένου ὑπὸ σελοχαλλίνου χρυσοῦ διαλέθου χειμευτοῦ, ἡμφιεσμέ- D
 νου ἀπὸ μαργάρων, οἱ δὲ λοιποὶ ἄρχοντες ἠπνεύουσιν ἔξω τῆς
 πύλης. ἐν δὲ τῇ περιόδῳ τοῦ βασιλέως τέλεται ἡ τῆς προελευ-
 10σεως τάξις ὑπὸ τῶν ἐπιπέπων καὶ πεζῶν ἀσωτίως καὶ τῶν
 μερῶν, ὃν τρόπον ἀνωτέρω τῇ δευτέρᾳ τῆς διακαινησίμου
 τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐπὶ λεπτῷ ἐξεθέμεθα. ἔξελθόντος δὲ τοῦ
 βασιλέως ἐν τῇ πύλῃ, ἐν ἧ’ διέρχεται ἐν ἐκάστη προελεύσει,
 ἦγουν τῇ οὔσῃ πρὸς ἄρκτον, δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε ἐν πρώτοις
 15ὸ δομέστικος τῶν σχολῶν μετὰ τοῦ περατικοῦ δῆμον τῶν Βενέ-
 των, ἐπιδίδωσι δὲ λιβελλάριον τῷ βασιλεῖ, φορῶν χλανίδιον Ed. L. 63
 Βένεταν χρυσοῦφαντον, καὶ διασώζει τὸν βασιλέα τὸ αὐτὸ μέ-
 ρος μέχρι τοῦ ἔξακονίου. ὁ δὲ δομέστικος τῶν ἐσκουβίτων
 μετὰ τοῦ περατικοῦ δῆμον τῶν Πρασίνων δέχονται τὸν βασι-
 20λέα ἐν τῷ ἔξακονίῳ, καὶ ἐπιδιδόντος τοῦ δημοκράτου λιβελλά-
 ριον, διασώζουσιν αὐτὸν μέχρι τῆς μονῆτας· φορεῖ δὲ καὶ
 ὁ δημοκράτης χλανίδα Πράσινον χρυσοῦφαντον κατὰ τὴν ἀνα- Ma. 58. b
 λογίαν τοῦ μέρους αὐτοῦ. καὶ τῆς πολιτικῆς τὸ μέρος τῶν
 Πρασίνων δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῇ μονῆτῃ, καὶ ἐπιδίδωσιν

16. χλανίδιον R. ex comp. cod., χλανίδα ed. 23. τοῦ μέρους ed.

thece extra cochleae portam una cum praefectis cubiculo eum
 excipiant. Praepositus signo ab Imperatore dato, cerimoniario an-
 nuit, is dicit: *Iubete*. (V.) Stipatus ab ipsis Imperator, per mediam
 narthecis portam, scalis proximam, exit et ibi equum album, au-
 reo, gemmis et margaritis ornato alboque ephippio instructum, con-
 scendit: reliqui praefecti extra portam equis vehuntur. Interea proces-
 sionis ordo tum ab iis, qui equis, tum ab iis, qui pedibus procedunt,
 aequae ac a factionibus, observatur, ut supra de secunda die septimanae
 renovationis sanctorum apostolorum breviter exposuimus. Imperatorem
 scilicet ad portam, per quam in singulis processionibus prodire solet,
 seu septentrionalem, egressum, inprimis scholarum domesticus, tunicam
 Venetam auro intextam gestans, cum transitoria Venetorum turba
 excipit, ei libellum tradit, et factio eadem ad hexacionium Impera-
 torem comitatur. Domesticus excubitorum cum transitoria Prasinorum
 turba Imperatorem in hexacionio excipit, et postquam ei tribu-
 nus libellum tradidit, ipsum ad monetam usque comitatur. Tribunus
 ipse tunicam Prasinam auro intextam, respectu ad suam factionem
 habito, gestat. Politici factionis Prasiniae Imperatorem in moneta

ὁ δημάρχος τῆ βασιλεῖ λιβελλάριον καὶ διασώζει τὸν βασιλέα
 τὸ αὐτὸ μέρος μέχρι τῆς πρώτης καμάρας τοῦ ξερολόφου, φο-
 ροῦντος τοῦ δημάρχου χλανίδα Πράσινον. καὶ τῆς πολιτικῆς
 Βτὸ μέρος τῶν Βενέτων δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῇ καμάρᾳ τοῦ
 ξερολόφου, φοροῦντος τοῦ δημάρχου χλανίδα Βένετον, ἐπι-5
 δίδωσι δὲ τῷ βασιλεῖ λιβελλάριον, καὶ διασώζουσι οἱ τοῦ
 μέρους τὸν βασιλέα μέχρι τῆς μέσης τοῦ ξερολόφου· τῆς
 πολιτικῆς τὸ μέρος τῶν Πρασίνων δέχονται τὸν βασιλέα
 ἐν τῇ μέσῃ τοῦ ξερολόφου καὶ διασώζουσι αὐτὸν μέχρι
 τοῦ βοός. τῆς πολιτικῆς τὸ μέρος τῶν Βενέτων δέχονται ἰθ
 τὸν βασιλέα ἐν τῷ βοῦ καὶ διασώζουσι μέχρι τοῦ ἀμαστρια-
 νοῦ, καὶ δέχεται ἐκεῖτος ὁ ἐκσκούβιτρος μετὰ τοῦ περατικοῦ
 μέρους τῶν Πρασίνων, καὶ διασώζουσι αὐτὸν μέχρι τοῦ φι-
 λαδελφίου τῶν περατικῶν μερῶν Βενέτων δέχονται τὸν βα-
 σιλέα ἐν τῷ φιλαδελφίῳ καὶ διασώζουσι μέχρι τοῦ μοδιού· 15
 Cτῆς πολιτικῆς τὸ μέρος τῶν Πρασίνων δέχονται τὸν βασιλέα
 ἐν τῷ μοδίῳ καὶ διασώζουσι μέχρι τοῦ ταύρου, κἀκείθεν τὸ
 μέρος τῆς πολιτικῆς τῶν Βενέτων διασώζει μέχρι τῶν ἀρο-
 πολιῶν. εἰθ' οὕτως τὸ μέρος τῶν Πρασίνων διασώζει μέχρι
 τοῦ φθόρου· εἰθ' οὕτως τὸ μέρος τῶν Βενέτων τῆς πολιτικῆς 20
 μέχρι τοῦ προκτωρίου καὶ πάλιν μέχρι τοῦ μιλίου μέρος
 Βενέτων τῆς πολιτικῆς μέχρι τῆς καμάρας τοῦ μιλίου τῆς
 πολιτικῆς τὸ μέρος τῶν Βενέτων δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῷ
 μιλίῳ, ἤγουν ἐν τῇ καμάρᾳ, καὶ διασώζουσι μέχρι τοῦ μαρ-
 μαρωτοῦ τῶν περατικῶν μερῶν Πρασίνων δέχονται τὸν βα- 25

4. τὸ μέρος conl. R., τοῦ μέρους ed. αὐτοῦ ξερ. ed.
 8. et 10. τοῦ μέρους ed. 14. μέρος τῶν conl. R.

excipiunt, ubi demarchus libellum Imperatori offert, eumque factio
 eadem ad primam cameram xerolophi perducit, tribuno tunicam Pra-
 sinam gestante. Politici Venetae factionis, cuius princeps habitus
 Veneto insignis est, Imperatorem in camera xerolophi excipit, ei
 libellum tradit, factionarii autem ad medium xerolophi comitantur.
 Politici Prasinæ in media xerolophi exceptum ad forum bovis de-
 ducunt. Ibi eum politici Venetorum excipiunt et ad apastrianum
 usque ducunt, ubi cum excubitor eum transitoria Prasinorum turba
 excipit et ad philadelphium usque prosequitur. Transitoria Veneta
 Imperatorem in philadelphio excipit et ad modium ducit, ubi eum
 politici Prasinæ excipiunt et ad taurum ducunt, unde politica Ven-
 etorum factio ad tabernas pistorum comitatur. Sic eum porro Pra-
 sina factio ad forum, politica Veneta ad praetorium et rursus ad
 milium, Veneta politica ad cameram milii, prosequitur. Politici Veneti
 Imperatorem in milio seu in camera excipiunt et usque ad locum,
 marmore incrustatum, ducunt: ubi eum transitoria Prasinorum factio

σιλέα ἐν τῷ μαρμαρωτῷ καὶ διασώζουσι μέχρι τοῦ ζευξίππου· τῆς πολιτικῆς τὸ μέρος τῶν Πρασίνων δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῷ ζευξίππῳ καὶ διασώζουσι μέχρι τῆς χαλκῆς, *Ms. 59. a.* τῶν περατικῶν μερῶν Βενέτων δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῇ Ὕχαλῃ, καὶ εἰθ' οὕτως πεζεύουσιν ἀπαντες, καὶ μένει ἔφιππος μόνος ὁ βασιλεὺς. (ζ.) Ἰατέον δὲ, ὅτι ἐν ἑκάστῳ μέρει ἐν ἐκάστῃ αὐτῶν δοχῇ λέγει τὰ κατὰ ἀνήθειαν ἄκτα, ἐν δὲ τῇ προπομπῇ λέγει ἔμπροσθεν ὄρουμικὰ, εἰ τύχῃ ἀπὸ κελύεσσος, λέγει καὶ ἀπελατικούς· ἀκεῖθεν δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ ἰοπάντων, ὡς προείρηται, διέρχεται διὰ τῶν καρτίνων μέχρι *Ed. L. 64* τῆς ἔνδον πύλης τῶν ἐσκουβίτων, ἐν ἧ γίνεται ἡ τῶν ἀκριβοίων προβολή, ἐν δὲ τῇ αὐτῇ πύλῃ πεζεύει ὁ βασιλεὺς, διελθὼν μέχρι τῶν τριῶν πυλῶν τοῦ κομισιστωρίου· μένουσι δὲ ἐκεῖσε οἱ τῆς συγκλήτου, ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰσέρχεται τὴν μέσσην πύλην πρὸς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου, καὶ μένουσιν ἐκεῖ πατριάρχαι καὶ στρατηγοί, ὑπερευχόμενοι καὶ αὐτοὶ ὁμοίως. τοῦ δὲ βασιλέως εἰσελθόντος τὴν χαλκῆν πύλην τοῦ Κυρίου, εὐθέως κλείουσι τὰς θύρας οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ ὑπερευχονται τὸν βασιλέα, καὶ λαβόντος τοιοῦ πραιποσίτου τὴν τιάραν ὑπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως, εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἴσταται ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, ἄψας δὲ κηρούς καὶ ἐρξάμενος, διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ Κυρίου καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τοῦ τρικόγγου. διελθὼν δὲ διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων μ', εἰσέρχεται *20. σιμάραν cod.*

excipit et ad zeuxippum comitatur. Politici Praesini in zeuxippo exceptum ad chalcem ducunt, ubi eum transitoria Venetorum excipit, et sic postea omnes pedibus procedunt, solus Imperator equo vehitur. (VI) Sciendam est, unamquamque factionem in quavis receptione acta solennia recitare, in processu vero hymnos dromicos, et si Imperator iusserit, etiam apelaticos, canere. Inde Imperator, ab omnibus, ut supra expositum est, stipatus, per cortinas ad interiorum excubitorum portam, ubi scribonum promotio instituitur, digreditur atque in eadem pedibus usque ad tres consistorii portas, ubi eum senatores faustis acclamationibus excipiunt, procedit. Imperator mediam portam, ad templam Domini ducentem, ingreditur, ubi patricii et strategii, faustis precationibus eum excepturi, adsunt. Imperatore aeneam portam templi Domini ingresso, cubicularii ianuas claudunt et fausta ei apprecantur, qui, postquam tiaram a capite eius praepositus demisit, intrat sacrisque ianuis adstat, cum cereis vero accensis precatus, per Domini porticus transit et hemicyclum triconchii ingreditur. Per sanctorum autem quadraginta porticus transgressus, aurcum triclinium intrat, ubi cubicularii o-

χεται ἐν τῇ χρυσοτρικλίῳ, καὶ σπάντες οἱ τοῦ κουβουκλείου ἄπαντες ἐν τῇ χρυσοτρικλίῳ ὑπερεύχονται τὸν βασιλέα· „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους ὁ Θεὸς ἀγάγοι τὴν βασιλείαν ἡμῶν” καὶ ἐξέρχονται. (Ζ.) Δεῖ εἰδέναι καὶ τοῦτο, ἀνά πόσων δοχῶν δέχονται τὰ μέρη ἐν ταύτῃ τῇ· προελεύσει. ὁ δημο-5
 C κράτης τῶν Βενέτων, ἤγουν ὁ δομῆστικός τῶν σχολῶν, μετὰ τοῦ περατικοῦ αὐτοῦ δήμου τῶν Βενέτων δέχεται δοχὰς τρεῖς· ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίνων, ἤγουν ὁ ἐκσκούβιτος, μετὰ τοῦ περατικοῦ αὐτοῦ δήμου δέχεται δοχὰς δύο. ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ δέχεται δοχὰς ἑπτὰ. 10
 ὁ δήμαρχος τῶν Πρασίνων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου δέχεται δοχὰς ἑ. ὁμοῦ δοχῶν ιζ’.

ΚΕΦ. ιη.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῆς ἀγίας Χριστοῦ
 D τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀναλήψεως. 15

Ms. 59. b Προέρχονται ἄπαντες οἱ ἄρχοντες ἐννύχιοι ἐν τῇ παλα-
 τίῳ ἀπὸ σκαραμαγγίων, καὶ εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς ἀπελθεῖν
 διὰ τοῦ πλοῦς κατὰ συνήθειαν, εἰσέρχεται τάχιον εἰς τὸ χε-
 λάνδιον μεθ’ ὧν ἂν κελεύει, καὶ ἀπέρχεται μέχρι τοῦ βρα-
 χιαλίου τῆς χρυσοῦς πόρτης, κάκεισε ἐξελθὼν ἀπὸ τοῦ χελαν-20
 δίου αὐτοῦ, δίδοται σιλέντιον διὰ τοῦ πραιποσίτου ἀπὸ κε-
 λεύσεως τοῖς ἐκείσε ἄρχουσι, καὶ ἐπεξελθόντες μικρὸν ἴσταν-

mnēs adstantes Imperatori acclamant: *In multa bonaque tempora maiestatem vestram Deus inducat, et egrediuntur.* (VII). Porro notandum est, quot receptiones in hac processione a factionibus instituantur. Princeps Venetorum seu domesticus scholarum cum transitoria factione Veneta tres receptiones facit. Princeps Prasinorum seu excubitor cum transitoria sua factione duas. Tribunus Venetorum cum populo albo receptiones septem instituit. Tribunus Prasinorum cum populo russo receptiones quinque. Numerus omnium receptionum XVII.

CAP. 18.

Observanda in festo et processione sanctae Christi, Dei nostri, ascensionis.

Prodeunt omnes ministri nocturno tempore in palatium scaramangiis induti, et si iubet Imperator, navibus pro more abire, statim cum iis, quos iubet, chelandium intrat et usque ad brachiale aureae portae abit, ubi e chelaudio descendit, tunc per praepositum a mandato imperatur proceribus, ut in conspectum Impera-

ται οἱ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου, φοροῦντες *σαγία ἀληθινά*, κυκλικῶ τῷ σχήματι· καὶ εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς μέσον Ed. L. 65 αὐτῶν καὶ στέφεται ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου διὰ τὸ ὅλος ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ἔμπροσθε βαρβάτων μὴ στέφεσθαι. Ἐνεκα γὰρ ταύτης τῆς αἰτίας τὴν κυκλικὴν στάσιν ἐκτελοῦσιν οἱ προῤῥηθέντες ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου. καὶ εἰθ' οὕτως ἰππεύει ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀπὸ σκαραμαγγίου χρυσοκλάβου καὶ διέρχεται διὰ τοῦ ἐκεῖσε ὄντος λειμῶνος καὶ τοῦ παρατειχίου, καὶ ἀπέρχεται μέχρι τῆς ἐξαγούσης πόρτης 10 ἀπέναντι τῆς πηγῆς, καὶ δέχεται αὐτὸν ἐκεῖσε ἔξω τῆς αὐτῆς πόρτης ὁ δομέστικος τῶν νομῆρων, φορῶν *σαγίον ἀληθινόν*, βαστάζων καὶ θυμιατόν. καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀπέρχεται μέχρι τῆς παναγίας Θεοτόκου τῆς πηγῆς, καὶ πρὸ τοῦ εἰσελθεῖν τὸν βασιλέα τὴν ἔξω πύλην πεζεύουσιν οἱ τε πατρί- 15 κιοὶ καὶ ἡ σύγκλητος ἅπασα, καὶ δηριγενόμενος ὑπ' αὐτῶν ὁ βασιλεὺς, ἔφιππος αὐτὸς μόνος, εἰσέρχεται μέχρι τοῦ λουτήρος, καὶ κατελθὼν ἐκεῖσε τοῦ ἵππου, εἰσέρχεται διὰ τῆς εἰσαγούσης πύλης δεξιᾶς τοῦ λουτήρος, καὶ μένουσιν ἐκεῖσε πατρίκιοι ἔξω τῆς πύλης τοῦ κοχλιοῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς δηρι- 20 γογενόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, ἀνέρχεται διὰ τοῦ αὐτοῦ κοχλιοῦ, καὶ διελθὼν διὰ τοῦ στενοῦ τρικλί- νου, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἄριστον τῆ αὐτῆς ἡμέρας τελεῖται, καὶ διὰ C τοῦ μητατωρικίου, εἰσέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι. (B.) Ἀπαλλά- Ma. Co. a ξας δὲ τὸ στέμμα διὰ τοῦ πραιποσίτου, μένει ἐκεῖσε τὸν και-

2. μέσον conl. R., μέσον cod. et ed.

4. ἔμπροσθεν ed.

toris veniant, et parum egressi principes cubiculi, ferentes saga purpurea, in circulo adstant. Imperator per hos medios ingressus, a praeposito coronatur, propterea quod, ut supra relatum est, nunquam omnino coram barbatis coronatur: hanc enim ob causam dicti praefecti cubiculo in circulo adstant. Sic postea inde, scaramangio clavis aureis indutus, equo procedit perque pratum ibi situm et pomoeorium ad portam, quae fonti obversa est, abit, extraque hanc domesticus numerorum eum excipit, sago purpureo indutus et thuribulum gestans. Inde ad sanctissimae Deiparae ad fontem abit, ubi, antequam portam exteriorem intrat, patricii et senatores omnes pedibus procedunt, Imperator ab iis stipatus, solus equo ad baptisterium prodit, et postquam ibi equo descendit, per dextram portam baptisterii intrat, patriciis ibi extra portam cochleae manentibus. Imperator, cubiculi praefectis comitantibus, per cochleam ascendit, perque angustam triclinium, ubi eo die etiam convivium celebratur, perque metatorium digressus, cubiculum intrat. (II.) Hic, postquam praepositus coronam a capite demit, remanet, tempus expectans,

ρὸν πρὸς μὲνον, ἀλλάσσει δὲ λευκὸν διβητήσιον. καταλαβόντος δὲ τοῦ καιροῦ, καὶ δηλωθεὶς ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ τῆς καταστάσεως, ἀπὸς εἰσελθὼν δημοὶ τῆ βασιλεῖ, καὶ δοθέντος σιλεντίου ἀπὸ κελεύσεως διὰ τοῦ τῆς καταστάσεως, ἀνέρχονται οἱ πατρίκιοι διὰ τοῦ αὐτοῦ κοχλιοῦ καὶ εἰσέρχονται εἰς τὴν προειρημένῳ στενῷ τρικλίῳ. ὁ δὲ βασιλεὺς περιβαλλόμενος χλανίδα, ὡς εἴθισται αὐτῷ, ἐξέρχεται ἐκ τοῦ κοιτῶνος, καὶ δηριγεύμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, ἀπέρχεται μέχρι τῆς πύλης τοῦ προλεχθέντος στενοῦ τρικλίου, καὶ δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε οἱ τε πατρίκιοι καὶ το

δοστρατηγοὶ ἀπὸ χρυσοτάβλων χλανιδίων, καὶ πεσόντες, νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελεύσεως τῷ τῆς καταστάσεως καὶ λέγει „κελεύσατε“ αὐτοὶ δὲ ὑπερέυχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ καὶ δηριγεύμενος ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ὑπὸ τε τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου καὶ τῆς συγκλήτου, κατέρχεται εἰς δι' οὗ καὶ ἀνῆλθε κοχλιοῦ, καὶ δέχονται πάλιν ἐν τῷ πληρώματι τοῦ κοχλιοῦ οἱ τε πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ἅμα τῇ συγκλήτῳ, καὶ πάλιν λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ σιλεντιαρίῳ, καὶ κεῖνος λέγει „κελεύσατε“

Ed. L. 66 αὐτοὶ δὲ ὑπερέυχονται τὸν βασιλέα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ καὶ δηριγεύμενος ὑπ' αὐτῶν ὁ βασιλεὺς, ἐξέρχεται τὴν πύλην τοῦ λουτήριου, φωνοῦντος κατὰ τὸ σὺνήθεος τοῦ τῆς καταστάσεως τὸ „καπλάτε Δόμηνι,“ καὶ δέχεται εὐθέως ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγον ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν,

1. δὲ om. cod.

albumque dibetesium induit. Tempore instante, monitus a ceremoniarario praepositus, ipse ingressus, id Imperatori indicat, datoque silentio a ceremoniarum magistro, per eandem cochleam ascendunt patricii et dictum angustum triclinium ingrediuntur. Imperator tunica, ut ipsi solenne est, indutus, e cubiculo egreditur, stipatuque ab eius praefectis, ad portam dicti angusti triclinii abit, ubi patricii eum et strategi, tunicas aureis clavis gestantes, excipiunt, flexoque genu dum Imperatorem venerantur, praepositus a mandato signum ceremoniarario dat et dicit: *Iubete*; illi: *In multa bonaque tempora*. Inde, cubiuli praefectis et senatu comitantibus, per cochleam, per quam ascenderat, rursus descendit, inque eius inferiori parte patricii et strategi una cum senatu eum excipiunt, et rursus signo ab Imperatore praeposito dato, is silentiario annuit, qui dicit: *Iubete*; et illi: *In multa bonaque tempora* Imperatori acclamant. Qui, ipsis comitantibus, e porta baptisterii egreditur, dum ceremoniararius pro more ipsi acclamat: *Capite Domini*, statimque eum tribunus Venetorum seu domesticus scholarum cum suis excipit, eique a ceremoniarario adductus, cruces e rosis contextas tradit: paulo post prin-

καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, κρατούμενος ὑπὸ τῆς καταστάσεως, σταυροὺς ῥοδοπλόκους, καὶ μετ' ὀλίγον δέχεται ὁ δῆμαρχος τῶν Βενέτων, κρατούμενος δὲ καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῆς καταστάσεως, ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ σταυροὺς καὶ ὄσφραδια, ὡς προεῖρηται, καὶ εὐθέως ἄρχεται ὁ νοτάριος τοῦ αὐτοῦ μέρους λέγειν τοὺς ἰάμβους τῆς ἐορτῆς. ἐν δὲ τῇ ἔξω πύλῃ δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίνων, ἤγουν ὁ δομέστικος τῶν ἔσκουβίτων, ἐπιδίδωσι δὲ καὶ αὐτὸς τῷ βασιλεῖ, B κρατούμενος ὑπὸ τῆς καταστάσεως, σταυροὺς ῥοδοπλό- 10κους καὶ ὄσφραδια. εἶτα δέχεται ὁ δῆμαρχος τῶν Πρασί- Ms. 6o. b νων, ἐπιδίδωσι δὲ καὶ αὐτὸς τῷ βασιλεῖ ὡς καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ. (Γ.) Καὶ μικρὸν ὑπέξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῆς δοχῆς τῶν Πρασίνων, δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω εἰρημέων, δέχεται τὴν λιτὴν, καὶ ἄψας κηρὸς, εὐχεται ἐν τῷ 15τιμίῳ σταυρῷ καὶ προσκυνεῖ τὸ, τε ἄχρατον εὐαγγέλιον καὶ αὐτὸν τὸν τίμιον σταυρὸν. καὶ εἰθ' οὕτως προσκυνούσιν ἀμφότεροι ἀλλήλους, καὶ ἀσπασάμενοι, ὑποστρέφει ὁ C βασιλεὺς, καὶ δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κοσμοβουκλείου, πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν καὶ τῆς συγκλήτου, διέρχεται ἔμπροσθεν τῆς λιτῆς, καὶ εἰσελθὼν διὰ τῆς μέσης πύλης τοῦ λουτήριου, εἰσέρχεται ἐν τῷ νύμφηκι καὶ καθέζεται ἐπὶ σελλίου προσμένων, μέχρις ἂν καταλάβῃ ἢ λιτὴ μετὰ τοῦ πατριάρχου. καὶ καταλαβούσης τῆς λιτῆς, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς, καὶ προσκυνήσαντες ἀμφότεροι καὶ

1. ἐπιδίδωσι — κρατούμενος con. Leich., ἐπιδιδούσι — κρατούμενοι cod. ὑπὸ τοῦ con. R., ὑπ' αὐτοῦ cod. et ed.

ceps Venetorum et ipse a cerimoniario adductus, cruces ei et fasciculos florum, ut dictum est, offert, quo facto notarius factionis eius iambos festi orditur. In exteriori porta tribunus Prasinorum seu domesticus excubitorum adest, qui a cerimoniario adductus, Imperatori cruces e rosis contextas et flores odoros offert. Postremo tribunus Prasinorum Imperatorem excipit eademque, quae ceteri munuscula ipsi tradit (III). Is paululum a Prasinorum factione digressus, a supra memoratis stipatus, processionem excipit cumque cereis accensis coram veneranda cruce precatur et sanctum evangelium ac ipsam venerandam crucem adorat. Et sic, postquam se invicem adorarunt osculatique sunt, Imperator revertitur, et a praefectis cubiculo, patriciis, strageh et senatu stipatus, processionem praecedit, perque medium baptisterii portam digressus, narthecem intrat et in sella sedet, naque dum processio cum patriarcha veniat, expectans. Qua veniente, Imperator surgit, et postquam se invicem adorarunt osculatique sunt, abeunt et in via Imperatoriarum portarum subsistunt, ubi Imperator, postquam cereis a praeposito accepit, precatur, patriar-

ἀσπασάμενοι ἀπέρχονται καὶ ἴστανται ἐν τῷ οὐδῷ τῶν βασιλικῶν πυλῶν, καὶ λαβῶν κηρὸς παρὰ τοῦ πραιποσίτου ὁ βασιλεὺς, εὐχεται ἐκεῖσε, ὁ δὲ πατριάρχης ἐκτελεῖ τὴν εὐχὴν τῆς εἰσόδου τῆς θείας λειτουργίας. εὐξάμενος δὲ ὁ βασιλεὺς, D ἐπιδίδωσι τοὺς κηρὸς τῷ πραιποσίτῳ, κάκεινος τῷ τῆς κα-5 ταστάσεως, καὶ τελέσαντος τοῦ πατριάρχου τὴν εὐχὴν, προσκυνεῖ ὁ βασιλεὺς τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον καὶ τὸν τίμιον σταυρὸν, καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ πατριάρχου καὶ δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων πάντων, διέρχονται ἀμφότεροι μέσον διὰ τοῦ ναοῦ καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς πύλης τοῦ ἁμβωνος, εἰσέρχονται ἀμφότεροι, ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ἐν τῇ σολέᾳ καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου, οἱ δὲ λοιποὶ μένουσιν ἔξω τῆς σολέας ἐστῶτες ἐνθεν κάκεισε.

Ed. L. 67 ἐλθόντες δὲ μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν, ὁ μὲν πατριάρχης εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, ὁ, τε βασιλεὺς ἴστανται ἔμπρο-15 σθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ ἅψας κηρὸς εὐχεται καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ προσκυνήσας τὰς ἁγίας θύρας, εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον καὶ προσκυνεῖ τὴν

Ms. 61. a ἁγίαν τράπεζαν καὶ ἐπιτίθησιν ἐπ' αὐτῇ ἀποκόμβιον, καὶ ἔξελθὼν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἔξω20 ἔθους, διέρχεται διὰ τοῦ δεξιοῦ μέρους τοῦ ναοῦ καὶ ἀνέρχεται διὰ τοῦ προειρημένου κοχλιοῦ ἐν τοῖς κατηχουμένοις, καὶ ἀπελθὼν τελεῖ ἐν τῷ εἰδισμένῳ τόπῳ τὴν θείαν λειτουργίαν. (A.) Καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆς θείας κοινωνίας ἀποστέλλει ὁ πραιποσίτος ἀπὸ κελεύσεως σιλεντιαρίου, καὶ προσ-25

1. ἐν τῇ δὲ ed.

cha preces introitus divinae liturgiae fundit. Imperator, postquam precatus est, cereos praeposito, hic cerimoniarum magistro, tradit, et postquam patriarcha preces finivit, Imperator sacrosanctum evangelium ac venerandam crucem adorat: manuque patriarchae prehensa, et ab omnibus ante dictis stipati, per medium templum et dextrum ambonis latus digressi, utrique, Imperator et patriarcha, solem intrant: cubiculo autem praefecti ac reliqui extra solem utrinque adstantes, manent. Postquam vero ad sacras ianuas pervenire, patriarcha sacrarium intrat, Imperator ad sanctas ianuas subsistit, ubi cum accensis cereis precatur, eisque praeposito redditus, sacras ianuas adorat, postea sacrarium intrat, flexoque genu sanctam tabulam veneratus, ei apocombium imponit, et e sacrario egressus, cum solenni comitatu per dextrum templi latus digreditur perque dictam cochleam ad catechumena abit et solito loco sanctam liturgiam celebrat. (IV.) Tempore sacrae communionis praepositus a mandato silentiariorum mittit, qui patriarcham advocat; is per eandem cochleam ascendit, perque catechumena digressus, ad locum con-

καλοῦνται τὸν πατριάρχην, καὶ ἀνέρχεται διὰ τοῦ αὐτοῦ κο-
 χλιοῦ, καὶ διαβδῶν διὰ τῶν κατηγουμενίων, ἀπέρχεται ἐν
 τῇ συνήθει τόπι, ἐνθα καὶ τὸ ἀντιμίσθιον, καὶ κοινοῦεῖ ὁ βα-
 σιλεὺς ἐκ τῶν τοῦ πατριάρχου χειρῶν, καὶ εἶδ' οὕτως ἀπέρ-
 χεται ὁ πατριάρχης, καὶ ἴστανται ἐν τῇ ἀντιμίσθῳ τῇ ὄντι
 ἀπέναντι τῆς πύλης, ἐν ᾗ ἀριστᾶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ὁ βασιλεὺς,
 καὶ κοινοῦσσιν ἑκάστος οἱ συνήθεις ἄρχοντες, καὶ εἶδ' οὕτως
 κατέρχεται ὁ πατριάρχης πρὸς τὸ ἐκτελέσαι τὴν θείαν λει-
 τουργίαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπέρχεται διὰ τοῦ τρικλίνου, ἐν ᾗ
 10 ἀριστᾶ, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῇ κοιτῶνι αὐτοῦ. τελεσθεΐσης δὲ
 τῆς θείας λειτουργίας, ἀποστέλλονται σιλεντιάριοι παρὰ τοῦ
 πραιποσίτου ἀπὸ κελεύσεως, καὶ προσκαλοῦνται τὸν πατριάρ-
 χην. ὁ δὲ πατριάρχης ἀνέρχεται, κρατούμενος ὑπὸ τῶν σι-
 λεντιαρίων, διὰ τοῦ προειρημένου κοχλιοῦ καὶ εἰσέρχεται ἐν
 15 τοῖς κατηγουμενίοις, κάκεσε μικρὸν προσμείναντος, εἰσέρχεται
 ὁ πραιπόσιτος καὶ δηλοῖ τῇ βασιλεῖ, καὶ λαβὼν νεῦμα παρὰ τοῦ
 βασιλέως, ἔξέρχεται μετὰ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλεῖου, καὶ
 προσκαλοῦνται τὸν πατριάρχην, καὶ ἐνοῦται τῇ βασιλεῖ ἐν
 τῇ τρικλίῳ, ἐν ᾗ καὶ τὸ κλητώριον ἡτοιμάσται, καὶ εἰπόν-
 20 των τὸν στίχον, ὑπεξέρχεται μικρὸν ὁ πατριάρχης καὶ ἐκβάλλει
 τὸ ὠμοφόριον αὐτοῦ, ὡσάντως καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκβάλλει
 τὸ σαγίον αὐτοῦ. καὶ καθέζονται ἀμφοτέρω ἐν τῇ κλητω-
 ρίῳ, καὶ πιδόντων πρὸς ἅπαρ, εἰσέρχονται οἱ φίλοι, καὶ εἶδ'
 οὕτως εἰσέρχονται καὶ οἱ τῶν ἀμφοτέρων μερῶν δημῶτα

5. Ἰστανται cod. 8. Verba; ὁ πατριάρχης — καὶ εἰσέρχεται
 absunt ab ed.

suetum, ubi antimensium repositum est, procedit, ubi e patriarchae
 manibus Imperator communicat, mox patriarcha abit, et utrique in an-
 timensio ante portam, ubi hoc die Imperator convivium agit, subsistunt,
 et pro more praefecti cubiculi communicant, quo facto, patriarcha ad
 divinam liturgiam perficiendam se convertit, Imperator autem per triclini-
 um, in quo coenatur, egreditur, et suum cubiculum petit. Divina li-
 urgia finita, silentiarios praepositus a mandato mittit, qui patriarcham
 arcessant. Is a silentiariis ductus, per dictam cochleam adscendit et
 catechumena intrat, ubi postquam paululum expectavit, praepositus,
 Imperatori id nuntiaturus, ingreditur, signoque ab Imperatore dato,
 cum cubiculi praefectis egreditur, ut patriarcham advocent, qui ad
 Imperatorem in eo triclinio, ubi etiam convivium paratum est, acce-
 dit, ubi sticho dicto, patriarcha paululum discedit, suumque omo-
 phorium seu humerale, aequae ac Imperator sagam suam, deponit.
 Tunc ambo mensae accumbunt, et postquam semel biberunt, amici
 intrant, et sic quotque factio utraque in baptisterium descendit, et,

καίτω ἐν τῷ λουτρῷ, καὶ ἄριστῶντος τοῦ βασιλέως, αὐτοὶ ἐκτελοῦσι τὰς συνήθεις ἀκτολογίας, καὶ ἤνικα εἰσέλθῃ τὸ δούλικον, ἀποστέλλει ὁ βασιλεὺς ἀποκόμβια, καὶ λαβύντες αὐτὰ, ὑπερεύχονται καὶ ἀνίστανται, καὶ μένει ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, καὶ πύοντων πρὸς ἅπαξ, ἀνίστανται, καὶ περι-5

Ms. 61. ββάλλεται ὁ βασιλεὺς τὸ σαγίον αὐτοῦ, ὃ δὲ πατριάρχης τὸ ἄμοφόριον αὐτοῦ, εἶτα λέγουσι τὸν στίχον καὶ προσκυνοῦσιν
Ed. L. 68 ἀλλήλους, καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς ἀπέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι αὐ-
τοῦ, ὃ δὲ πατριάρχης, ὅπου βούλεται.

ΚΕΦ. 19.

10

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ παραμονῇ τοῦ ἁγίου Ἡλίου, καὶ τῇ αὐτῇ ἑορτῇ.

Διίλης περὶ ὧραν ἑβδόμην προέρχεται ἡ σύγκλητος ἀπὸ σκαραμαγγίων εἰς τὸν ἐπιπόδρομον, καὶ ἀνοίγοντος τοῦ παπῆ, εἰσέρχεται ἡ σύγκλητος διὰ τῶν σκύλων καὶ τοῦ Ἰουστινιαν-15 νοῦ καὶ τοῦ λαυσιμακοῦ εἰς τὸν χρυσοτρικλινον, κἀκεῖθεν διέρχεται, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ φάρου. ὃ δὲ παπῆς ἵσταται εἰς τὰς ἀνατολικὰς, εἰς τὸ πορφυροῦν μάρμαρον, μετὰ διαιταρίων βασταζόντων τὰ βασιλικά, καὶ τῆς συγκλήτου διερχομένης ἐκεῖσε, δίδωσιν ὁ πα-20 πῆς ἐνὶ ἑκάστῳ ἀνά βασιλικοῦ. καὶ δὴ τῆς συγκλήτου εἰσερχομένης ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἀπάρχεται ἡ

12. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, δεῖ αὕτη [αὐτῇ ed.] ἡ ἑορτὴ ἑκαυουρηθῆ ἐπὶ Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου.

Imperatore convivium celebrante, ipsi consuetas acclamationes ordiuntur, cibisque allatis, Imperator apocombia mittit, quibus acceptis, fausta ei apprecantur et surgunt; Imperator et patriarcha soli remanent. Qui, postquam iterum potum sumere, surgunt, et Imperator sagum suum, patriarcha omophorium induit, stichoque dicto, se invicem adorant, et Imperator ad suum cubiculum, patriarcha quocunque placet, discedunt.

CAP. 19.

Observanda in vigilia S. Eliae eiusque festo.

Vesperis circa horam septimam senatus in scaramangiis ad hippodromum procedit, et postquam papas palatium aperuit, senatus per scyla, iustinianicum, et lausiacum in aureum triclinium convenit, unde ad templum S. Desparae in pharo procedit. Papas ad orientales portas et porphyrium marmor cum diaetariis, basilica gestantibus, adstat, et senatu eo digresso, unicuique basilicum distribuit.

ἀκολουθία τοῦ λυχνικοῦ, καὶ ταύτης τελουμένης, περὶ τὴν ἀ-
 πόλυσιν λέγεται ἀπολυτικῶν πρὸς τὸ „συνταφέντες σοι,“
 ὅπερ ἐποίησε Λέων ὁ σοφώτατος καὶ ἀγαθὸς βασιλεὺς. ἀνι-
 φώως δὲ τούτου ψαλλομένου ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου καὶ
 τοῦ βασιλικῶν κληρου, μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς τοιαύτης ψαλ-
 μηδίας ἐπιδίδονται τοῖς τε μαγίστροις, πραιποσίτοις, ἀνθυπά-
 τοις, πατρικίοις τε καὶ ὀφφικιαλίοις παρὰ τοῦ βασιλέως ἀνά
 ἑνὸς ἀργυροῦ μικροῦ σταυροῦ· μνησεται δὲ ὁ πατριάρχης,
 ἕνα ἑλθὼν ἐπὶ τὴν αὐρίον ἐπιτελέσῃ τὴν θείαν λειτουργίαν·
 ἰοτῇ δὲ ἔωθεν ἀλλάσσει πᾶσα ἡ σύγκλητος ἀπὸ λευκῶν χλαμι-
 δίων· οἱ δὲ δεσπότες ἀλλάσσουνσι τὰ πορφυρᾶ διβητήσια,
 καὶ περὶ ὧραν δευτέραν κελεύουσιν οἱ δεσπότες εἰσελθεῖν
 τοὺς πραιποσίτους, καὶ εἰσελθόντων, ἀνίστανται οἱ δεσπότες
 καὶ εἰσέρχονται ἐν τῇ καμάρα τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, κἀκεῖσε
 ὑπεριβάλλονται τὰς ἐκνυτῶν χλαμίδας, καὶ ἐξερχόμενοι καθέ-
 ζονται, ὁ μὲν μέγας βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ θρόνου, οἱ δὲ μικροὶ
 ἔνθεν κἀκεῖθεν ἐν χρυσοῖς σελλίοις, τοῦ δὲ κουβουκλείου εἰσε-
 λθόντος κατὰ τὸν τύπον τῆς βαιοφόρου, καὶ εἰς τὴν οἰκίαν Ms. 61. a
 αὐτῆς τῆς σιάντος, ἤγουν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, ὅτε τοῦ σακελ- D
 πολλίου καὶ οἱ ξυνοδόχοι καὶ γηροκόμοι, πρὸςάγοντες τῷ βασιλεῖ
 τοὺς κατὰ τύπον χρυσοστοιβιάστους σταυροῦς, καὶ εἰς ὅ-
 τως εἰσάγεται στοιχηδὸν πᾶσα ἡ τάξις τῶν τε μαγίστρων, ἀν-
 θυπάτων, πατρικίων καὶ ὀφφικιαλίων καὶ ἄλλων, ὧν ἂν κε-
 λεύουσιν οἱ δεσπότες, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ βασιλεὺς ἐνὶ ἐκάστῃ

20. γηροκόμοι R. ex compendio cod., γηροκόμητες ed. 52. τῶν
 δὲ μαγ. ed.

Senatu templum sacrosanctae Deiparae ingressus, officium lychnici
 incipit, quo finito, circa ipsam missam oratio: *Una tecum sepulit*
etc., quam Leo, optimus et sapientissimus Imperator, composuit, re-
 citatur. Qua a cubiculo et Imperatoris clero alternatim cantata et
 finita, singulis magistris, praepositis, proconsulibus, patriciis et offi-
 cialibus ab Imperatore crux parva argentea distribuitur: patriarcha
 vero admonetur, ut die sequente veniat, sacram liturgiam celebratu-
 rus. Mane igitur senatus omnis albas tunicas, Domini purpurea di-
 betesia induunt, et circa horam secundam Domini praepositos in-
 trare iubent: quo facto, surgunt et ad cameram sancti Theodori, ut
 tunicas suas induant, discedunt. Egressuri autem, magnus Imperator
 in throno, minores utraque in sellis aureis consistunt; cubiculum
 eo ritu, qui in palmarum festo servari solet, ingreditur suoque or-
 dine, id est ad dextram et sinistram, adstat, sacellarii, hospitalarii
 et seniorum curatores Imperatori cruces auro ornatas offerunt. Et
 sic ordine omnia ministeria magistrorum, proconsulum, patriciorum,
 officialium aliorumque, quos Imperator iusserit, adducuntur; singu-

Ed. L. 69 τούτων ἀνὰ ἐνὸς σταυροῦ. (B.) Καὶ γίνεται μεταστράφημον, καὶ κατέρχονται πάντες ἐν τῷ νόρθηκι τῆς μεγάλης νέας ἐκκλησίας, οἱ δὲ δεσπότες ἀνίστάμενοι ἐκδέχονται τὸν πατριάρχην. οἱ οὖν πραιπόσιτοι μετὰ δλίγων τοῦ κουβουκλείου ἅμα τοῦ παπίου καὶ τοῦ ἑταιρειάρχου ἀπέρχονται καὶ εἰσάγουσι τὸν πατριάρχην με-5 τὰ καὶ τῶν μητροπολιτῶν καὶ τῆς λοιπῆς αὐτοῦ τάξεως. καὶ τοῦ πατριάρχου εἰσερχομένου διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ τρικόγ-χου, ἔρχεται καὶ κάθηται ἐν τῇ καμάρᾳ τοῦ χρυσοτρικλίνου τῇ αὐσῇ πρὸς τὸ πάλθεον, οἱ δὲ πραιπόσιται εἰσερχόμενοι ἀναγ-γέλλουσι τοῖς δεσπότηταις τὴν τοῦ πατριάρχου ἄφιξιν, καὶ κελεύ-10 ουσιν οἱ δεσπότες εἰσαχθῆναι τὸν πατριάρχην. οἱ δὲ πραιπό- Β σιτοι ἔξερχόμενοι εἰσάγουσιν αὐτὸν, καὶ δὴ τοῦτον οἱ δεσπό-ται κατὰ τὸ εἰωθὸς ἀσπαζόμενοι, εἰσέρχονται μετ' αὐτοῦ μυ-στικῶς διὰ τοῦ μάρκωνος τοῦ κοιτῶνος εἰς τὰν ναὴν τῆς ἑ-περαγίας Θεοτόκου τοῦ φάρου, κακέθεν ἀπέρχονται ἐν τῇ 15 εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Ἡλιοῦ, καὶ οἱ μὲν δεσπότες ἵστανται ἐν τῷ νόρθηκι, ὁ δὲ πατριάρχης εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ τῆς εἰωθῆναις εὐχῆς τελουμένης, ἀπέρχονται οἱ ψάλται τὸ τροπάριον. ὁ δὲ πατριάρχης ἔξερχόμενος ἀπὸ τοῦ θυσια-στηρίου, βαστάζων τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον, ἔρχεται εἰς τὰς βα-20 σιλικὰς πύλας τοῦ αὐτοῦ εὐκτηρίου, δηλοῦσι καὶ τοῦ ὑπο-διακόνου βαστάζοντος τῶν λιτανικῶν σταυρῶν. οἱ δὲ δεσπότες λαμβάνουσι παρὰ τοῦ πραιποσίτου κηρούς, καὶ διὰ τῆς τρι-

8. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι, τοῦ πατριάρχου μέλλοντος εἰσελθεῖν εἰς παλάτιον, ὁ δεφερενδάριος δηλὸν τῷ παπί, πικέτινος ὑπόμηνῃ-σκει τῷ βασιλεῖ, καὶ εἰδ' οὕτως κελεύει ὁ βασιλεὺς εἰσελθεῖν τοῦτ' πραιποσίτους, καὶ ἀπειθῶντας εἰσαγαγεῖν τὸν πατριάρχην.

lis Imperator crucem distribuit. (II.) Tunc receptio fit et omnes narthecem magnae novae ecclesiae intrant, Domini autem surgunt, patriarcham expectantes, dum interim praepositi cum patric cubicularis, papa et hetaeriarcha abeunt, eoque una cum metropolitae et reliquo eius ministerio adducunt. Patriarcha per triconchii porticum ingressus, in camera surei triclinii, quae pantheo proxima est, considet, dum praepositi intrantes adventum eius Domini nuntiant, qui ipsum adduci iubent. Praepositi egressi eum adducunt, at Domini postquam eum osculati sunt, cum eo solo per oblongam cubiculi porticum ad templum sacrosanctae Deiparae phari abeunt, atque ibi ad sancti Eliae oratorium discedunt, ubi ipsi quidem in nartheco subsistunt, patriarcha vero sacrarium intrat, ubi solennibus precibus peractis, psaltae troparium ordiantur. Patriarcha e sacrario egressus, sanctum evangelium portans, ad Imperatorias eiusdem oratorii januas procedit, subdiacono crucem processionalis gestante.

σῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπνευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ καὶ ἀσπάζονται τὸ εὐαγγέλιον καὶ τὸν σταυρὸν, θυμιώμενοι C ἔπο τοῦ διακόνου. (Γ.) Καὶ παρακρατούμενος ὁ βασιλεὺς Ms. 62. b ἔπο τοῦ πατριάρχου, ἐξέρχεται ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, καὶ διερχόμενος αὐτοῦ μέσον τοῦ ναοῦ τοῦ φάρου, καὶ ἐξιόντος τὴν πύλην τὴν ἐξάγουσαν ἐπὶ τὸν ἥλιακόν, λαμβάνουσι οἱ δεσπότες παρὰ τῶν πραιποσίτων κηρὰ λιτανίγια καὶ διέρχονται λιτανεύοντες διὰ μέσων τοῦ ἥλιακοῦ καὶ τοῦ στενωποῦ τοῦ μονοθύρου, κατέρχονται τὸ καταβάσιον τοῦ βουκολέοντος, καὶ ἰοἰκνεύοντες δεξιᾷ, κατέρχονται πρὸς τὸν νάρθηκα τῆς νέας μεγάλης ἐκκλησίας, (ἐκεῖσε γὰρ ἴστανται ἅπαντες οἱ τῆς συγκλήτου,) καὶ γίνεται ἡ εἰσόδος ἐκκλησιαστικὴ ἀκολουθία τῆς D εἰσόδου. τῶν δὲ δεσποτῶν κατὰ τὸ εἰωθὸς εἰσιόντων μετὰ τοῦ πατριάρχου εἰς τὸ θυσιαστήριον τοῦ εὐκτηρίου τοῦ ἀ-15 γίου Ἡλιοῦ τῆς αὐτῆς νέας ἐκκλησίας, ὁ μὲν πατριάρχης προεισέρχεται, οἱ δὲ δεσπότες, ἰστάμενοι ἕξωθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, λαμβάνουσι κηροὺς ἀπὸ τῶν πραιποσίτων, καὶ διὰ Ed. L. 70 τῆς τρισσῆς προσκυνήσεως ἀπνευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ. εἶτα εἰσερχόμενοι ἐν τῷ θυσιαστήριῳ, ἐν πρώτοις μὲν ἀσπάζονται τὰ 20 ἁγία θύρια, εἶτα τὴν τῆς ἁγίας τραπέζης ἐνδύτην καὶ τὴν ἐκεῖσε ἀποκειμένην τοῦ ἁγίου προφήτου μηλωτὴν, καὶ τιθέντες ἀποκόμβιον ἐπὶ τῆς ἁγίας τραπέζης, διέρχονται διὰ τῶν βημάτων, ἄπτοντες κηροὺς καθ' ἐν ἑκαστον βῆμα, ἀσπαζόμενοι κατὰ τὸ εἰωθὸς τὰς ἐνδύτας. καὶ διερχόμενοι διὰ τοῦ

6. πύλην ἐξάγουσαν ed. τὸ ἥλιακόν ed.

Interea Domini cereos a praeposito accipiunt, ternaque cum cereis adoratione facta, ad Deum precantur et evangelium, a diacono incensati, osculantur. (III.) Deinde sustentatus a patriarcha Imperator ex ecclesia redit, perque medium templum phari digressus, per portam ad solarium ducentem exit, ubi Domini a praepositis cereos processionales accipiunt, et per medium solarium angustamque ianuam procedentes, per descensum bucolcontis descendunt, et ad dextram inclinantes, ad narthecem novae magnae ecclesiae discedunt, ubi senatores omnes adstant, et consueti ritus ecclesiastici introitus celebrantur. Dominis autem cum patriarcha sacrarium oratorii S. Eliae, quod in eadem nova ecclesia est, pro more ingressis, patriarcha primus intrat; Domini vero extra sacras ianuas constituti, cereos a praeposito accipiunt terque genu flexo ad Deum precantur. Mox oratorium ingressi ante omnia sacras ianuas, postea sanctum altaris instratum et repositam ibi S. prophetae vestem osculantur, et apocombio sacrae mensae imposito, per bemata transeunt, et cereis in singulis bematibus accensis, instrata pro more osculantur. Per

αὐτοῦ γυναικίτου, ἄπτουσι κηροῦς εἰς τὴν εἰκόνα Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη, καὶ εὐθέως ἀποχαιρετίζοντες τὸν πατριάρχην, εἰσέρχονται ἐν τῷ ἐκείσε προσευχαδίῳ, κάκειθεν ἐκβαίνοντες εἰς τὸν πρὸς τὴν θύλασσαν νάρθηκα, ἐν ᾧ καὶ Βτὰ σέλλια ἴστανται καὶ τὸ βῆλον κρέμαται, ἀπαλλάσσουσις τὰς ἑαυτῶν χλανίδας, καὶ ἴστανται ἐκδεχόμενοι τὴν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἀνάγνωσιν, εἰθ' οὕτως λαμβάνοντες κηροῦς παρὰ τῶν πραιποσίτων, ἀκούουσι τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου. μετὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐκτενοῦς καθέζονται, καὶ εἰσαγεῖ ὁ τῆς Μσ. 63. τραπέζης μετὰ καὶ τῶν ἄρτοκλινῶν τὸ κλητώριον, καὶ στοι-10 χεῖ αὐτὸ ὁ μέγας βασιλεὺς, καὶ εἰθ' οὕτως οἱ δεσπότες διέρχονται μυστικῶς διὰ τοῦ αὐτοῦ νάρθηκος καὶ τοῦ ἐκείσε μυστικοῦ ἀναβασίου, καὶ διὰ τοῦ ἀνωτάτου ἡλιακοῦ τοῦ αὐτοῦ νάρθηκος εἰσέρχονται οἱ δεσπότες εἰς τὸ παλάτιον. Ἰστέον, ὅτι ταύτῃ τῇ ἑορτῇ μετὰ τῶν ἀλλαξίμων καθέζονται 15 Βοὶ δεσπότες ἐπὶ τῆς τραπέζης.

ΚΕΘ. κ'.

Μηγὶ Μαῖου ἅ τὰ ἔγκαινια τῆς νέας, ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ τῶν ἔγκαινίων τῆς νέας μεγάλης ἐκκλησίας.

Πρὸ μιᾶς ἡμέρας κελεύουσιν οἱ δεσπότες τοῖς πραιπο-20 σίτοις, προσελθεῖν ἐπὶ τῇ αὔριον μετὰ ἀλλαξίμων πῦσαν τὴν

19. νέας om. ed. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι καὶ αὕτη ἡ ἑορτὴ ἐκα-
νουρηγήθη ἐπὶ Βασιλείου δεσπότη.

gynaecium ipsum transeuntes, cereos ad effigiem Basilii, Imperatoris Christum amantis, accendunt, et vale patriarchae dicto, ad locum elevatiorem, ubi orantes consistunt, abeunt, inde ad narthecem, qui prope mare seu cavum recessum sacrae mensae est, ubi sellae positae velumque suspensum, discedunt, vestes suas mutant, et sancti evangelii lectionem expectantes, adstant, acceptisque a praepositis cereis, sauctum evangelium audiunt. Finita extensa, consident, et mensae praefectus cum tricliniariis ad convivium ducit, quod ipse magnus Imperator ordinat. Sic postea Domini secreto per eundem narthecem et mysticum ascensum, qui ibi est, perque superius solarium eiusdem narthecis ad palatium discedunt. Sciendum est, Imperatores hoc festo in mutatoris mensae adsidere.

CAP. 20.

Mensis Maii primo encaenia novae ecclesiae: et de ritibus in festo encaeniorum novae magnae ecclesiae observandis.

Prædie unius diei Domini praepositis indicant, senatum omnem mutatis vestibus sequenti die processurum esse: quae postquam il-

σφκλητον, και τῆ ἑωθεν περι ὄραν δευτέρων κελεύουσιν οἱ
 δεσπόται εισελθεῖν τοὺς πραιποσίτους, και δὴ τούτων εισελ- D
 θόντων μετὰ και ὀλίγων τοῦ κουβουκλείου, ἀπέρχονται ἅμα
 τοῦ πατρία και τοῦ ἐταιρειάρχου, και εισάγουσι τὸν πατριάρ-
 5χην μετὰ και τῶν μητροπολιτῶν και τῆς λοιπῆς αὐτοῦ τά-
 ξεως. και τοῦ πατριάρχου εισερχομένον διὰ τῶν διαβατικῶν
 τοῦ τρικόγχου, ἔρχεται και καθηται ἐν τῇ καμάρα τοῦ ἁγίου
 Θεοδώρου, κακεῖσε περιβάλλονται τὰς ἑαυτῶν χλανίδας, και Ed L. 71
 ἔξερχόμενοι ἔξωθεν τοῦ βήλου τῆς αὐτῆς καμάρας ἵστανται,
 10οὶ δὲ πραιποσίτοι ἔξερχόμενοι εισάγουσι τὸν πατριάρχην, οἱ
 δὲ δεσπόται τοῦτον κατὰ τὸ εἰωθὸς ἀσπαζόμενοι, καθέζονται
 μετ' αὐτοῦ ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ μικρῶν τε, και εὐθέως γίνε-
 ται μεταστάσιμον, και οἱ μὲν μάγιστροι και ἀνθύπατοι και
 πατρίκιοι και λοιποὶ συγκλητικοὶ κατέρχονται ἐν τῷ νάρθηκι
 15τῆς νέας μεγάλης ἐκκλησίας, οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες
 διέρχονται διὰ τοῦ ὄρολογίου και τοῦ χρυσοτρικλίου και
 τῆς καμάρας τοῦ πανθέου και τοῦ φύλακος, και ἐκβαίνοντες
 τὸ μονόθυρον, ἀπίασιν ἐν τῷ ναῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου
 τοῦ φάρου, και οἱ μὲν δεσπόται ἀνιστάμενοι εισέρχονται με-
 20τὰ τοῦ πατριάρχου μυστικῶς διὰ τοῦ μάρωνος τοῦ κοιτῶ- B
 νος εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ φάρου, και οἱ
 δεσπόται ἵστανται ἐν τῷ νάρθηκι, ὁ δὲ πατριάρχης εισέρχε-
 ται εἰς τὸ θυσιαστήριον, και τῆς εἰωθυίας εὐχῆς τελουμένης,

5. ΣΧΟΛ. Ἰστοῖον, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἀφῆκε τὸν πατριάρχην τὴν τοῦ
 πατριάρχου ἀφίξιν. 7. καμάρα. Plura hic excludisse putat R.,
 quae p. 122. leguntur, inde a vers. 8. τοῦ χρυσοτρικλίου usque
 ad v. 12. ἐν τῇ καμάρα. 16. και αὐτὸ τοῦ χρυσοτρικλίου δε-
 lendum esse putat R.

luxit, circa horam secundam matutinam praepositos intrare iubent,
 quo facto, cum paucis cubiculariis una cum papa et hetaeriarcha ab-
 eunt, et patriarcham cum metropolitae et reliquo eius officio addu-
 cunt. Qui per porticum triconchii ingressus, in camera S. Theodori
 sedet, tunicas suas comites eius ibi induunt, et extra velum eius
 camerae progressi, subsistunt. Praepositi autem egressi, patriarcham
 adducunt, quem Domini pro more osculati, cum eo paululum in
 aureo triclinio consistunt, et statim receptio instituitur, et magistri
 quidem, proconules, patricii et ceteri senatores in narthecem novae
 magae ecclesiae descendunt; cubicularii vero omnes per horolo-
 gium aureumque triclinium, cameram panthei et custodiam trans-
 eunt, eque monothyro egressi, ad templum S. Deiparae phari abeunt.
 Domini surgentes sine pompa una cum patriarcha per longam porti-
 cum cubiculi ad templum sanctissimae Deiparae phari abeunt, et
 ipsi quidem in nartheco subsistunt, patriarcha vero in oratorium in-

Ms. 63. b ἀπάρχονται οἱ ψάλται τὸ τροπάριον· ὁ δὲ πατριάρχης ἔξερχόμενος ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, βασιτάζων τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον, ἔρχεται εἰς τὰς βασιλικὰς πύλας, δηλονότι τοῦ ὑποδιακόνου βασιτάζοντος τὸν λιτανικὸν σταυρὸν, οἱ δὲ δεσπότεαι λαμβάνουσι παρὰ τῶν πραιποσίτων κηρούς, καὶ διὰ τῆς τρισ-5 σῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ ἀσπάζονται τό, τε εὐαγγέλιον καὶ τὸν σταυρὸν, θυμιώμενοι ὑπὸ τοῦ διακόνου. (B.) Καὶ παρακρατούμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ πατριάρχου ἔξέρχεται ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἔξιόντων τὴν πύλην τὴν ἐξάγουσαν εἰς τὸν ἡλιακὸν, λαμβά-10 νουσι οἱ δεσπότεαι παρὰ τῶν πραιποσίτων κηρία λιτανικία, καὶ διέρχονται λιτανεύοντας διὰ μέσου τοῦ ἡλιακοῦ καὶ τοῦ στενωποῦ τοῦ μονοθύρου, καὶ κατέρχονται τὸ καταβάσιον τοῦ βουκολέουτος, καὶ ἐκνεύοντες δεξιᾷ, κατέρχονται πρὸς τὸν νάρθηκα τῆς νέας ἐκκλησίας, (ἐκεῖσε γὰρ ἴστανται οἱ τῆς συγκ-15 κλήτου,) καὶ γίνεταί ἡ ἀκολουθία τῆς εἰσόδου τῶν ἐγκαινίων. τῶν δὲ δεσποτῶν κατὰ τὸ εἰωθὸς εἰσιόντων μετὰ τοῦ πατριάρχου εἰς τὸ θυσιαστήριον, ὁ μὲν πατριάρχης προσισέρχεται, οἱ δὲ δεσπότεαι, ἱστάμενοι ἔξωθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, λαμβάνουσι τοὺς κηρούς παρὰ τῶν πραιποσίτων καὶ διὰ τῆς τρισ-20 σῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ· εἶτα εἰσερχόμενοι ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ἐν πρώτοις μὲν ἀσπάζονται τὰ ἅγια θύρια, εἶτα τὴν τῆς ἀγίας τραπέζης ἐνδυστήν, καὶ τιθέντες ἀποκόμβιον ἐπὶ τῆς ἀγίας τραπέζης, διέρχονται

10. τὸ ἡλ. ed. 11. λιτανικὰ ed.

trat, solennique precatione peracta, psaltæ troparium incipiunt. Deinde patriarcha ex oratorio egressus, sanctum evangelium gestans, portas Imperatorias ingreditur, subdiacono crucem processionalem ferente, Domini autem, cereis a patriarcha acceptis, ter cum ipsais Deum aderant, et evangelium crucemque, a subdiacono incensati osculantur. (H.) Imperator a patriarcha sustentatus, e templo egreditur, et postquam per portam ad solarium ducentem exierunt, Domini cereos processionales a praepositis accipiunt, et in processione per medium solarium angustiasque monothyri abeunt: postea per descensum bucoleontis progressi et ad dextram se inclinant, ad narthecem novae ecclesiae se conferunt, ubi senatores adsunt, et officium introitus encaeniorum celebratur. Dominis autem cum patriarcha sacrarium pro more ingressis, patriarcha praecedit, Domini autem extra sacras ianuas constituti, cereos a praepositis accipiunt, terque genu flexo Deum adorant, mox sacrarium ingressi, primo quidem sacras ianuas, deinde sacrum altaris instratum osculantur, et apocombio inibi reposito, per hemata, cereis in unoquoque hemate

διὰ τῶν βημάτων, ἄπτοντες κηρούς καθ' ἓνα ἑκατὸν βῆμα, ἀσπαζόμενοι κατὰ τὸ εἰωθὸς τὰς ἐνδυτὰς, καὶ διερχόμενοι διὰ τοῦ γυναικίτου, ἄπτονσι κηρούς εἰς τὴν εἰκόνα Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου, καὶ εὐθὺς ἀποχαιρέτες τὸν Ed. L. 72 Ὡπατριάρχην, εἰσέρχονται ἐν τῷ ἐκείσε προσευχαδίῳ, ἀκείθεν ἐκβαίνοντες εἰς τὸν πρὸς τὴν θύλασσαν νάρθηκα, ἐν ᾧ καὶ τὰ σελλία ἴστανται καὶ τὸ βῆλον κρέματα, καὶ ἀπαλλάσσονται τὰς ἑαυτῶν χλαρίδας, καὶ ἴστανται ἐκδεχόμενοι τὴν τοῦ ἀγγέλου εὐαγγελίου ἀνύγνωσιν· εἰς οὕτως λαμβάνοντες κηρούς ἰοπαρὰ τῶν πραιποσίτων, ἀκούουσι τοῦ ἀγίου εὐαγγελίου. με- Ms. 64. a τὰ δὲ τὴν ὑπόλυσιν τῆς ἐκτενοῦς εὐχῆς καθέζονται, καὶ εἰσάγει ὁ τῆς τραπέζης μετὰ καὶ τῶν ἀρτοκλειῶν τὸ κλητώριον, καὶ στοιχεῖ αὐτὸ ὁ μέγας βασιλεὺς. καὶ εἰς οὕτως οἱ δεσπότηαι διέρχονται μυστικῶς διὰ τοῦ αὐτοῦ νάρθηκος καὶ τοῦ Ἰ5μυστικοῦ ἀναβασίου, καὶ διὰ τοῦ ἀνωτάτου ἡλιακοῦ τοῦ B αὐτοῦ νάρθηκος εἰσέρχονται εἰς τὸ παλάτιον. χρη εἰδέναι, ὅτι κατὰ τὴν τάξιν ταύτης τῆς ἑορτῆς καὶ τὸν τόπον ἐπιτελεῖται καὶ ἡ ἑορτὴ τοῦ ἀρχιστρατήγου μηνὶ Νοεμβρίῳ ἢ εἰδέναι δὲ δεῖ, ὅτι ταύτη τῇ ἑορτῇ τοῦ ἀρχιστρατήγου ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ 20ναοῦ, ἦγον τοῦ ἀρχιστρατήγου, ἐπιτελεῖται ἡ ταύτη ἑορτῆ

ΚΕΘ. κα.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελευσὶ τοῦ ἀγίου Δημητρίου.

Πρὸ μιᾶς ἡμέρας κελεύουσιν οἱ δεσπότηαι τοῖς πραιποσί-

accensis, discedunt, sacra instrata pro more osculantur, perque gynaeceum digressi, cereos ad effugium Basilii, Imperatoris Christum amantis, accendunt, statimque vale patriarchae dicto, locum excelsum, ubi orantes stare solent, petunt, inde ad narthecem prope mare altaris ascendunt, ubi et sella stant et velum suspensum est, suasque tunicas mutant, et sacri evangelii lectionem expectantes, adstant, quam, cereos a praepositis traditos manu tenentes, auscultant. Finita extensa, consident, praefectus mensae cum triclinariis convivium parat, quod ipse magnus Imperator ordinat. Sic Domini per eundem narthecem et secretam scalam perque solarium superius soli digressi, palatium intrant. Sciendum est, secundum hulus diei ritum et sancti Michaelis festum octavo mensis Novembris institui solere, ubi observandum, hoc archangeli festum in oratorio templi, S. scilicet Michaelis, die dicto celebrari.

CAP. 21.

Observanda in festo et processione S. Demetrii.

Pridie unius diei Domini praepositis indicant, die sequente cum allaximis senatum universum prodire, mane autem circa horam se-

Cτοις τοῦ προσελθεῖν ἐπὶ τὴν αὐριον μετὰ ἀλλαξίμων τὴν σύγ-
 κλητον πᾶσαν, καὶ τῇ ἑωθεν περὶ ὧραν δευτέραν κελεύουσι
 οἱ δεσπότες εἰσελθεῖν τοὺς πραιποσίτους, καὶ δὴ τούτων εἰσ-
 ελθόντων, μετὰ ὀλίγων τοῦ κουβουκλείου ἀπέρχονται, ἅμα
 τοῦ παπῆα καὶ τοῦ ἐταιριάρχου, καὶ εἰσάγουσι τὸν πατριάρ-
 χην μετὰ καὶ τῶν μητροπολιτῶν καὶ τῆς λοιπῆς αὐτοῦ τά-
 ξεως. καὶ τοῦ πατριάρχου εἰσερχομένου, διὰ τῶν διαβατι-
 κῶν τοῦ τρικώγχου εἰσέρχεται, καὶ κάθηται ἐν τῇ καμάρα τοῦ
 χρυσοτρικλίνου τῇ οὐσῇ πρὸς τὸ πάνθειον. οἱ δὲ πραιπόσιτοι
 εἰσερχόμενοι ἀναγγέλλουσι τοῖς δεσπότης τὴν τοῦ πατριάρχου
 ἄφιξιν, καὶ εὐθέως ἀνίστανται οἱ δεσπότες καὶ εἰσέρχονται
 ἐν τῇ καμάρα τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, κάκεισε περιβάλλονται
 τὰς ἑαυτῶν χλανίδας, καὶ ἔξερχόμενοι ἔξωθεν τοῦ βήλου τῆς
 Δαυτῆς καμάρας ἴστανται. οἱ δὲ πραιπόσιτοι ἔξερχόμενοι εἰσ-
 άγουσι τὸν πατριάρχην· οἱ δὲ δεσπότες τοῦτον κατὰ τὸ ἰσ-
 εἰωθὸς ἀσπαζόμενοι, καθέζονται μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ χρυσοτρι-
 κλίνου μικρὸν τι, καὶ ὅτε πάντα καλῶς εὐτρεπισθῶσι, εἰσέρ-
 χονται οἱ πραιπόσιτοι δηλοῦντες τοῖς δεσπότης, καὶ εὐθέως
 Ms. 64. b ἀνίστανται οἱ δεσπότες μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ἔξερχόμε-
 νοι κατὰ τὸν εἰωθότα τούτοις τύπον, διέρχονται διὰ τοῦ τρι-
 πέτωνος καὶ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τῶν
 σκύλων καὶ τῶν ἔξω διαβατικῶν τοῦ Μαρκιανοῦ, καὶ ἀπέρ-
 χονται ἐν τῇ ἐκείσε εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου.
 Ed. L. 73 (B.) Ἰστέον, ὅτι, τῶν δεσποτῶν ἔξερχόμενων ἀπὸ τοῦ χρυ-
 σοτρικλίνου μετὰ καὶ τοῦ πατριάρχου, ἴστανται ἀντικρὺ τῶν 25

6. λοιποῖς ed.

cundam praepositos ingredi iubent, quo facto, cum paucis cubiculariis, papa et hetaeriarcha abeunt, et patriarcham cum metropolitibus et reliquo eius officio adducunt. Qui per porticum triconchii ingressus, in camera aurei triclinii, quae proxima pantheo est, consistet. Praepositi autem ingressi Imperatoribus eius adventum nuntiant, qui surgunt, et cameram S. Theodori ingressi, tunicas suas induunt, et extra velum eius camerae egressi, adstant. Interea praepositi patriarcham adducunt, quem Domini pro more osculantur et paululum in aureo triclinio cum eo considerant, rebusque omnibus bene ordinatis, praepositi intrant, Dominis id nuntiaturi, qui confestim cum patriarcha surgunt, et ritu ipsis soleanni egressi, per tripetonem, lausiacum, Iustinianepum, scyla et exteriores Marciani porticus transeuntes, oratorium S. Petri, quod ibi situm est, petunt. (II.) Sciendum est, Dominis cum patriarcha ex aureo triclinio procedentibus, ante portas eius argenteas eunuchos protospatharios et logothetam curiae publicae cum protoscriniario et primo notarioque,

ἀργυρῶν πύλων τοῦ χρυσοτρικλίνου οἱ εὐνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι, ὅτε λογοθέτης τοῦ δρόμου μετὰ καὶ τοῦ πρωτοασηκρήτης καὶ τοῦ πρωτονοταρίου, ἐπὶ δὲ τὸ μέρος τοῦ ὠρολογίου οἱ τοῦ χρυσοτρικλίνου. Ἰστέον, ὅτι, ἐξιόντων τῶν δεσποτιῶν τὰς χαλκῆκας πύλας πρὸς τὸν λαυσιακὸν, δέχονται οἱ τοῦ μαγλαβίου καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες, κάκειθεν δηριγεύουσι τοὺς δεσπότης. Ἰστέον, ὅτι ἔνδον τῶν σκύλων, ἤγουν εἰς τὴν ἀκραν τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἴστανται οἱ τε μάλιστα καὶ ἀνθύπατοι καὶ οἱ ὀφφικιῶντες, καὶ τῶν δεσποτιῶν διερχομένων, πίσιπαουσιν ἐπ' ἐδάφους, τούτους προσκυνούντες. οἱ δὲ δεσπότης, καθὼς προείρηται, διέρχονται μέχρι τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Β Πέτρου, ὃ δὲ πατριάρχης εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ τῆς εἰσόδου εὐχῆς τελουμένης, ἀπάρχονται οἱ ψάλται τὸ τροπάριον. ὃ δὲ πατριάρχης ἐξερχόμενος ἀπὸ τοῦ θυσιαστήριου, βασιλεύων τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον, ἔρχεται εἰς τὰς βασιλικὰς πύλας τοῦ αὐτοῦ εὐκτηρίου, δηλονότι καὶ τοῦ ὑποδιακονοῦ βασιλεύοντος τὸν λιτανικὸν σταυρὸν. οἱ δὲ δεσπότης λαμβάνουσι παρὰ τῶν κραιποσίτων κηρούς καὶ διὰ τῆς τρισσῆς προσκυνήσεως ἁπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ ἀσπάζονται τὸ, 20 εὐαγγέλιον καὶ τὸν σταυρὸν, θυμιώμενοι ὑπὸ τῷ διάκονοι, καὶ παρακρατούμενοι ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ πατριάρχου, ἔξέρχεται ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. Ἰστέον, ὅτι, ἀπὸ μὲν τοῦ ἁγίου Πέτρου ἐξερχομένης τῆς λιτῆς, λέγουσιν οἱ ψάλται τὸ τροπάριον τοῦ μάρτυρος πρὸς τὸ „λαθὼν ἐτέχθης,” ὅπερ ἐπαίησε Ἀδων 25 ὁ σφώτατος καὶ ἀγαθὸς βασιλεὺς, εἰσερχομένης δὲ τῆς λιτῆς

2. ὁ λογοθ. ed. 3. ἀνοταρίου ed. Cf. R. ad p. 24, 25, et 99, 2. 5. τὸ λαυσι. ed. οἱ μαγλ. ed. 16. ὑποδιακόνου et 20. διακόνου ed.

ministros autem triclinii aurei prope horologium adstare. Porro Dominos, ex aeneis portis ad lausiaceum egressos, manclavitae et cubicularii omnes excipiunt et comitantur. Intra scyla seu in extrema Iustiniani triclinii parte magistri, proconsules et officiales adsunt, et transeuntes Dominos, procidentes in terram, adorant. Illi autem, ut supra observatum est, ad sancti Petri abeunt, ubi patriarcha sacrarium ingreditur, et post preces solennes peractas psaltae troparium incipiunt, Patriarcha deinde ex sacrario, sanctum evangelium manu tenens, ad portas Imperatorias eiusdem oratorii procedit, subdiacono crucem processionalem praeferente. Domini cereos a praepositis accipiunt, terque genu flexo, ad Deum precantur, tunc evangelium et crucem osculantur, et diacono incensante, Imperator, patriarchae innixus, e templo egreditur. Observandum quoque est, pompa a S. Petri procedente, cantores troparium martyris, quod Leo, sapientissimus et optimus Imperator, composuit, usque ad verba:

εἰς τὸ χρυσοτρικλινον, ἀπέχονται τὸ τροπάριον τῶν ἑγκαινί-
 Ms. 65. αων, ἦγουν τὸ „δόξα σοι Χριστὲ ὁ Θεὸς, ἀποστόλων καθ-
 χημα.” καὶ διερχόμενος, ὅθεν κάκεισε ἀπήει; διερχέται διὰ
 μέσον τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ ἐξέρχεται μετὰ τῆς λιτῆς τὰς
 ἀνατολικὰς πύλας, καὶ οἱ μὲν μάγιστροι καὶ ἀνδράπατοι καὶ δὲ
 πατριῶκοι καὶ ὀφφικιάλιοι ἴστανται ἀντικρὺ τοῦ ναοῦ τοῦ ἁ-
 γίου Δημητρίου, ἦγουν τοῦ ἀριστεροῦ μέρους, οἱ δὲ τοῦ κου-
 βουκλείου κατὰ ἀνατολικὰς τοῦ ἡλιακοῦ; οἱ δὲ δεσπόται με-
 D τὰ τοῦ πατριάρχου ἐν τῷ προπυλαίῳ τῆς ἐκκλησίας; καὶ τῆς
 εἰσόδου ἀκολουθίας τελεσθείσης, ἦγουν τῶν ἑγκαινίων; γί-το
 νεται ἡ εἰσόδος; καὶ ὁ μὲν πατριάρχης εἰσέρχεται εἰς τὸ θυ-
 σιαστήριον, οἱ δὲ δεσπόται, διερχόμενοι μέσον τῆς ἐκκλησίας,
 ἐξέρχονται καὶ ἴστανται ἐν τῷ ἐκείσε τετρασέρῳ; ἐδεχόμενοι
 τὴν τοῦ εὐαγγελίου ἀνάγνωσιν. μετὰ δὲ τὴν τοῦ εὐαγγελίου
 ἀνάγνωσιν ἐξερχόμενοι τὰς ἀργυρᾶς τοῦ μίκρωνος πύλας,¹⁵
 ἀπαλλάσσουσι τὰς τούτων χλαμύδας; καὶ εἰσέρχόμενοι καθέ-
 ζονται ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου, καθὼς εἶδισται αὐτοῖς; καὶ
 Ed. L. 74 μετὰ μικρὸν δίδονται μίνας. τῇ αὐτῇ δὲ ἡμέρᾳ συνεστιαῖ-
 ται τῷ πατριάρχῃ καὶ τοῖς μητροπολίταις καὶ τῇ συγκλήτῃ,
 οἷς ἂν κελεύσασιν.

20

ΚΕΦ. κβ.

Ὅσα δεξ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελευσὶ τῆς ὑψώσεως τῶν
 τιμίων ξύλων.

Προέρχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου, πατριῶκοί τε καὶ δο-
 Latens natus es; ingrediente autem processione triclinium aureum,
 troparium encaeniorum, scilicet: *Gratia tibi; Christe Deus, apostolo-
 rum gloria*, recitare. Imperator inde, quo abierat, digressus, per
 medium chrysotriclinium pergit et ex orientalibus portis cum proces-
 sione egreditur, dum interea magistri, proconsules, patricii et offi-
 ciales e regione templi S. Demetrii seu ad sinistram partem, cubi-
 cularii vero ad orientales solarii, Domini cum patriarcha in atrio
 templi stant, ac solennibus encaeniorum ritibus peractis, introitus
 fit. Patriarcha sacrarium intrat, Domini per mediam ecclesiam trans-
 euntes, egrediuntur, et in tetrasero, quod ibi est, lectionem evan-
 gelii audhuri, adstant. Postea per argenteas macronis seu porticus
 oblongae ianuas progressi, tunicas suas induunt, aureumque tricl-
 inium ingressi, pro more consident, et brevi post missa datur. Con-
 vivio autem hoc die patriarcham, metropolitam et quoscumque vo-
 lunt senatores adhibent.

CAP. 22.

Observanda in festo et processione exaltationis venerandae crucis.
 Cubicularii, patricii et domestici ceterique proceres omnes in

μέστικοι καὶ οἱ λοιποὶ ἅπαντες ἄρχοντες ἀπὸ σπαθαμαγγίλων ἐν τῇ σπαθαρικῇ ὄραν ἐννάτην ἢ καὶ δεκάτην νυκτός· καὶ Β μέλλοντες τοῦ βασιλέως ἐξέρχονται, ἀνοίγεται ἡ πύλη τοῦ σπαθαρικοῦ, καὶ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου εἰσελθόντων καὶ τὰ σάβια ῥυτίων φορούντων, προσκυνοῦσι τὸν βασιλέα, ὃ δὲ βασιλεὺς, ἀθρυγεύμενος ἐπ' αὐτῶν, ἐξέρχεται. οἱ δὲ πατρίσιοι ἅμα τῶν δομῆστικῶν ἐκδέχονται τὸν βασιλέα ἐξωτῆς πύλης τοῦ σπαθαρικοῦ, ὡσαύτως καὶ οἱ βασιλικοὶ προσκυνήσαντες διέρχονται ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως, ὃ δὲ βασιλοεὺς ἀθρυγεύμενος ὑπὸ τε τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν βασιλικῶν, διέρχεται διὰ τῆς μαγναρῆρας καὶ τῆς ἀνωτέρων αὐτῆς διαβατικῶν, καὶ διὰ τῆς ξυλῆης σκάλας ἀναβάντων, εἰσερχεται ἐν τοῖς κατηχουμένοις τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, εἰθ' οὕτως ἀ- Ms. 65. b ψας κηρός καὶ ἠψάμενος, παρακίπτει ἐν τοῖς δεξιῖς μέρε- C 15ιν. ἔπειτα ἀλλάσασαυιν οἱ τῶν κουβουκλείου ἄρχοντες, οἱ δὲ κουβουκλιάρηαι τὰ καμίσια αὐτῶν καὶ μόνον, οἱ δὲ πατρίσιοι χλαυῖδια λιτὰ, ἕκαστος ἐκείνους ὃ βασιλεὺς τῷ κραιπνοῦται, καὶ προσκαλεῖται ὃ πατριάρχης, καὶ ὄλλον μετὰ τοῦ βασιλέως καθιστοῖς ἐξέρχεται, καὶ ἄπεισιν ἐν τῷ μικρῷ σκεπέ- 20τα, ἔνθα πρόκεινται τὰ τέμια ξύλα, ἐκδέχομενος τὸν βασιλέα ἀρχομένης δὲ τῆς ἐκκλησίας τὸ „δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ,” ἀπέρχεται ὃ βασιλεὺς, ἀθρυγεύμενος ἐπὶ τοῦ κουβουκλείου εἰς προσκνήσιν τῶν τιμίων ξύλων, καὶ προσκνήσας τὰ τέμια ξύλα, ἐξέρχεται ἐν τῷ μεγάλῳ σκεπέτῳ, καὶ ἐπιδιδώσιν 25αὐτῷ ὃ πατριάρχης κηρίον λιτανῆκιον ἀνευ φιαλίου. ἐν δὲ D

25. λιτανῆκην cod.

scaramangis ad spatharicium hora nona seu decima noctis abeunt, cuius porta, dum Imperator processurus est, aperitur, et praefecti cubiculo, sua saga gestantes, intrant, Imperatorem adoraturi, qui, ipsis comitantibus, progreditur. Tunc patricii cum domesticis extra, spatharicii portam eum excipiunt, ministri, adoratione facta, ipsam praecedunt, et sic a cubiculariis et ministris suis stipatus, per magnauram et superiores eius porticus transit, perhina scalam ligneam ad magnae ecclesiae catechumena descendit, ubi, cereis accensis et precatus, in dextera lateris adajdet. Deinde cubiculo praefecti et ceteri cubicularii tantum capisia sua, patricii tunicas processionales mutant, patriarcha a praeposito, mandato ab Imperatore dato, accessit, et postquam paululum cum Imperatore conaedit, ad parvum secretum, ubi venerandum lignum repositum est, Imperatorem ex- cepturus, discedit. Postquam autem concio populi: *Gloria in excelsis Deo*, incipit, Imperator a cubiculo stipatus, ad venerandorum lignorum adorationem abit, qua peracta, patriarcha cereum proces- sionalem sine phiala ipsi tradit. In eodem secreto patricii cum se-

λεντιαρίων, και ἀπτοὶ ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα, οἱ δὲ πα-
 τρικοί εἰς τὸ στενὸν, και αὐτοὶ ὁμοίως ποιουσι. και διελθὼν
 διὰ τοῦ ἀγχιουστῆος εἰσερχεται εἰς τὸ παλάτιον, και εὐθείως
 Ms. 66. b ἀπαλλάσσονται οἱ ἄρχοντες πάντες, και μένουσιν ἀπὸ σαρα-
 Ed. L. 76 μαγγίων. ἡρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ προβλευσίς ἀπὸ
 εἰσερχεται.

ΚΕΘ. κγ'.

Ἵσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ και προσλεύσει τῆς ἀγίας Χριστοῦ
 τοῦ Θεοῦ ἡμῶν κατὰ σάρα γεννήσεως.

Ἐροέρχονται ἀπαντες ἠλλαγμένοι ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τῆς 10
 ἀψίδος, φοροῦντες οἱ πατρικοί και οἱ τοῦ κουβουκλείου και
 οἱ τὰ πρόβα ὀφρῖνα κατέχοντες χλακίδια, οἱ μὲν τύρεα και
 βρηληνοκάθρυπτα, ὁμοίως και οἱ τοῦ κουβουκλείου τύρεα, οἱ
 δὲ ταῦνας κοχχευκοῦς, ἕτεροι δὲ μαρζαύλια καθυπουργοῦσι
 δὲ οἱ αὐτοὶ μετὰ τῶν αὐτῶν χλανιδίων μέχρι τῆς πρὸ μιᾶς 15
 ἡμερῶν παραμονῆς τῶν φώτων. τοῦ δὲ καλαπίου ἀνοίξαντος,
 οἱ τε πατρικοί και στρατηγοὶ και οἱ τοῦ κουβουκλείου εἰσερ-
 χονται εἰς τὸ ἡμικύκλιον τῆς ἀψίδος, ὡσαύτως και οἱ εἰς ἕ-
 θους εἰσερχόμενοι, και πάντων ἐν τῷ καλατίῳ εἰσελθόντων, οἱ
 μὲν πατριχοὶ ἅμα τῶν στρατηγῶν τε και ὀμοειστικῶν δέχονται 20
 τὸν βασιλέα ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τῆς ἀψίδος, ἦγον τοῦ τρικόγ-
 χου. οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἀπαντες, εἰσερχόμενοι διὰ τῶν

4. πάντες om. ed. 5. δὲ om. cod.

tempora, acclamans: per onopodem transeuntem cerimoniarius cum
 silentiariis, fausta precaturis, excipit, quod idem patricii in steno
 faciunt. Postremo per augusteum palatium ingreditur, ubi omnes
 proceres mutatorias deponunt, et in scaramangis manent. Processio
 autem nulla eo die ad palatium instituitur.

CAP. 23.

*Observanda in festo die et processione sacrae Christi, Dei nostri,
 nativitatis secundum carnem.*

Procedunt omnes in mutatoriis ad hemicyclum apsidis, patricii,
 cubicularii et supremis muneribus praefecti, tunicas, tyrias illi qui-
 dem et laneas, cubicularii tyrias, hi pavonibus conchisque pictas,
 alii marzaulia gestantes: ministrant vero suis in tunicis ad eum diem,
 qui vigiliam festi luminum praecedit. Palatio aperto, patricii, stra-
 tegi et cubicularii cum ceteris, qui ingredi solent, hemicyclum apsidis
 ingrediuntur, quo facto, patricii cum strategis et domesticis Impe-

διαβατικῶν τῶν ἁγίων μ'. κάκειθεν δηριγεύομενος ὑπ' αὐτῶν ὁ βασιλεὺς διέρχεται διὰ τῆς δάφνης εἰς τὴν ἁγίαν τριᾶδα, κάκεισε κηρούς ἄψας, ἐξέρχεται διὰ τῆς πλαγίας τοῦ βήματος καὶ εἰσέρχεται, ἔνθα τὰ λείψανα τῶν ἁγίων ἀπόκεινται, ἑπτῶν ἐκέισε κηρούς, ὡσανύτως ἕπτει κηρούς καὶ εἰς τὸν βαπτιστήρα ἔξω εἰς τοὺς σταυρούς. διοδεύων δὲ διὰ τοῦ αὐγουστέως, εἰσέρχεται εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον, ἄψας δὲ κάκεισε κηρούς καὶ εὐξάμενος, ἐξέρχεται, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῇ κοιτῶνι αὐτοῦ, ἐκδεχόμενος τὸν καιρὸν. τοῦ δὲ τῆς καταστάσεως εἰσελθόντος καὶ ἐνέγκαντος ἀπόκρισιν τῷ πραιποσίτῳ, ὅτι ἤγγικεν ἡ ὥρα, εἰσέρχεται ὁ πραιπόσιτος, καὶ λέγει τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐξέρχεται ἀπὸ κοιτῶνος αὐτοῦ, καὶ τὴν χλανίδα αὐτοῦ περιβαλλόμενος διὰ τῶν βεστητόρων, καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν, στέφεται ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου καὶ ἐξέρχεται διὰ τοῦ αὐγουστέως εἰς τὸ στενὸν, ἐστῶτων πρωτοσπαθαρίων βαρβᾶτων ἔξω τῆς πύλης ἐξ εὐωνύμων εἰς τὸ βῆλον, καὶ τοῦ βασι- Ms. 67. a λέως ἐκέισε μετὰ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου σάντος, νεύει τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος δίδωσι νεῦμα τῷ ὀστιάριῳ εἰς τὸ βῆλον κάτω, καὶ εἰσέρχονται οἱ πατρίκιοι εἰς τὸ στε- 200ὸν μετὰ τῶν στρατηγῶν, καὶ προσκυνοῦσι τὸν βασιλέα, καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, λέγει „κελεύσατε.“ (B.) Κίθ' οὕτως δηριγεύεται ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τε τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν, ὡσανύτως καὶ οἱ βεστήτορες, βαστάζοντες τὸν σταυρὸν, διέρχονται ἐνώπιον Ed. L. 77

7. εἰς τὸ ἅγιον ed.

ratores in hemicyclo apsidis seu triconcho excipiunt. Cubicularii omnes per porticus quadraginta Sanctorum intrant, unde ab iis stipatus Imperator per daphnem ad S. Trinitatis abit, ubi cum cereis ardentibus per obliquitatem bematis exit, et locum, ubi Sanctorum reliquiae repositae sunt, petit et ibi, aequae ac in exteriori parte baptisterii, in crucibus cereos accendit. Digressus deinde per augusteum ad S. Stephani abit, ubi cum cereis accensis precatus, cubiculum suum, tempus exspectaturus, intrat. Magister cerimoniarum venit, et horam imminere praeposito, is Imperatori indicat, qui e suo cubiculo egreditur, tunica sua a vestitoribus indutus, iisque egressis, a praeposito coronatur, perque augusteum ad stenum abit, protospathariis barbatis extra portam in latere sinistro intra velum stantibus, ubi Imperator cum praefectis cubiculo constitutus, praeposito, praepositus ostiario signum in velo inferiori dat, tunc patricii stenum cum strategis intrant, et Imperatorem adorant: praepositus, accepto ab eo signo, dicit: *Iubete.* (II). Sic Imperator a cubiculo, patriciis et strategis stipatur, vestitores crucem praeferentes, coram patriciis et senatu in tota processione transeunt. Imperatorem per pul-

τῶν πατρικίων καὶ τῆς συγκλήτου δι' ὅλης τῆς προελεύσεως· τοῦ δὲ βασιλέως ἐξελεθόντος τὴν τοῦ πουλπίτου πύλην, ἤρουν εἰς τὸν ὀνόποδα, καὶ στάντος αὐτοῦ ἐκεῖσε, αὐθις πεσόντες οἱ πατρίκιοι καὶ οἱ λοιποὶ, ἰσταμένου τοῦ τῆς καταστάσεως ἔμπροσθεν, λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, 5 νεύει τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε“, καὶ κατέρχονται πάντες εἰς τὸ κονιστωρίον, καὶ στάντος τοῦ βασιλέως ὑποκάτω τοῦ καμελανκίου εἰς τὸν πορφυροῦν λίθον, προσκυνοῦσι πάντες οἱ προειρημένοι μετὰ πάσης τῆς συγκλήτου, ἑστῶτος καὶ σιλεντιαρίου ἔμπροσθεν τῆς πύλης. εἶται 10

B νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος τῷ σιλεντιαρίῳ, κάκεινος λέγει „κελεύσατε“. τὸ δὲ βασιλικὸν ἄρμα βασιτάζοντες σπαθῆριοι βασιλικοὶ διοδεύουσιν ὄπισθεν τῶν βαρβάτων πρωτοσπαθῆριων ἐν ἐκάστη προελεύσει οὕτως, καὶ διέρχονται ἅπαντες διὰ τῶν ἔσκουβίτων. ἔμπροσθεν δὲ τῶν 15 τριῶν πυλῶν τοῦ κονιστωρίου ἀντικρὺ ἴσταιται ὁ κληρὸς τοῦ κυρίου, βασιτάζων σταυρὸν καὶ θυματὸν, καὶ προσκυνήσας τὸν σταυρὸν ὁ βασιλεὺς, ὡς εἶθις αὐτῷ κατὰ προέλευσιν ποιεῖν, διέρχεται διὰ τῶν ἔσκουβίτων, ὀψικενόμενος ὑπὸ τῆς συγκλήτου καὶ τῶν σκευῶν κατὰ ἄξιν ἔμπροσθεν τοῦ 20 μεγάλου σταυροῦ ἔνθεν κάκεισε. τοῦ δὲ βασιλέως μέλλοντος τὴν μεγάλην πύλην τῶν ἔσκουβίτων διελθεῖν, εἰ μὲν εἰσι C σκρίβωνες μέλλοντες προβληθῆναι τῇ τάξει ταύτῃ, στάντος τοῦ βασιλέως μέσον τῆς πύλης, εἰσάγει ὁ δομέστικος τῶν ἔσ-

23. προβληθῆναι, τῇ τάξει ταύτῃ στάντ. ed.

piti portam seu ad onopodium progressum et ibi stantem, rursus patricii ceterique prono in terram vultu adorant, adest quoque cerimoniarum, cui praepositus, accepto ab Imperatore signo, annuit, dicens: *Iubete*, et omnes ad consistorium abeunt, et Imperatorem, sub camelaucio in porphyretico lapide constitutum, una cum senatu universo adorant, silentiario quoque ante portam stante. Deinde rursus Imperator praeposito, praepositus silentiario signum dat, qui dicit: *Iubete*, Imperatoria vero arma gestantes spatharii post barbatos protospatharios sic in unaquaque processione prodeunt, perque exebias omnes procedunt. Ante tres consistorii portas clericus Domini cum cruce et suffimentis stat, Imperator, ut in solennibus pompis ipsi mos est, cruce adorata, a senatu et ministris secundum ordinem ac receptum morem utrinque stipatus, ante magnam crucem transit. Dum vero ad magnam excubitorum portam digressurus est, si quis scribo promovendus est, eum, Imperatore in medio portae constituto, domesticus excubitorum et cerimoniarum magister, scribonem comitantes, adducunt. Cui Imperator acceptam a praeposito virgam tradit, is eam tenens abit, et in ordine suo stat. Deinde

κουβίτων καὶ ὁ τῆς καταστάσεως, κρατοῦντες τὸν σκρίβωνα. καὶ λαβῶν ὁ βασιλεὺς παρὰ τοῦ πραιποσίτου τὸ βεργίον, ἐπι- Ma. 67. b
 δίδωσι τῷ σκρίβωνι· εἶτα λαβῶν τὸ βεργίον, ἀπέρχεται καὶ
 ἴσταται ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ. καὶ κατελθὼν τὸ μέγα πούλι-
 5τον ὁ βασιλεὺς καὶ εἰς τὰς σχολὰς εἰσελθὼν ἔνδον τῆς πύλης
 εἰς τὸ στρογγύλον, ἔνθα ὁ σταυρὸς ἴσταται καὶ οἱ τοῦ λο-
 γοθητοῦ, ἅπτε κακεῖσε κηρούς, καὶ στὰς ἐν τῇ καμάρα τοῦ
 στρογγύλου, εἰ μὲν εἰσι κόμητες οἱ μέλλοντες προβληθῆναι,
 10προβάλλονται οὕτως. (Γ.) Κρατοῦσιν ὁ, τε δομῆστικός τῶν D
 σχολῶν καὶ ὁ τῆς καταστάσεως τὸν μέλλοντα προβληθῆναι
 κόμητα, καὶ ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα· ὁ δὲ βασιλεὺς
 λαβῶν παρὰ τοῦ πραιποσίτου ὄρατίωνα, ἐπιδίδωσιν αὐτῷ,
 ἀπέρχεται καὶ ἴσταται ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ· ὁμοίως δὲ ἐάν
 εἰσι καὶ δομῆστικοὶ ἢ καὶ προτίκτωρες μέλλοντες προβληθῆναι,
 15κρατούμενοι ὑπὸ τε τοῦ δομῆστικῶν τῶν σχολῶν καὶ τοῦ τῆς
 καταστάσεως, ἄγονται πρὸς τὸν βασιλέα, ὁ δὲ βασιλεὺς λα-
 βῶν παρὰ τοῦ κανικλείου τὰ χαρτῖα, οἷα τῶν ὑπάτων, ἐπι- Ed. L. 78
 δίδωσι τοῖς προβαλλομένοις, καὶ ἀπελθόντες ἴστανται ἐν τῇ
 20ἐν τῇ πέμπτῃ σχολῇ ἔλθων, ἅπτε ἐκεῖσε εἰς τὸν σταυρὸν κη-
 ρούς, καὶ στάντος αὐτοῦ ἐν τῇ τῆς πέμπτης σχολῆς πύλῃ,
 δέχεται αὐτὸν ὁ περατικός δῆμος τῶν σχολῶν καὶ ἐπιδίδωσι
 τῷ βασιλεῖ ὁ δομῆστικός τῶν σχολῶν λιβελλάριον, ὁ δὲ βασι-

17. τὰ om. ed. 19. ξαντῶν ed. 22. Post δῆμος R. excidisse putat τῶν Βεγέτων μετὰ καὶ τοῦ δομῆστικῶν.

Imperator e magno pulpito descendens, scholas ingreditur, in porta et strongylo, ubi crux et logothetae stant; ibi quoque cereos accendit, stansque in strongyli camera, si qui comites adsunt, qui promoveri volunt, eis his cerimoniis novam dignitatem impertire solet. (III.) Domesticus scholarum et cerimoniarum comitem promovendum suscipiunt et ad Imperatorem ducunt: qui acceptam a praeposito orationem ei tradit, tunc abit et locum suum occupat. Similiter si domestici aut protectores promovendi sunt, a domestico scholarum et cerimoniarum stīpati, ad Imperatorem ducuntur, qui allatas a canicelī praefecto chartas, iis, quas consules accipiunt, similes, candidatis tradit, ipsi abeuntes in suo ordine consistunt. Imperator per scholas digressus, postquam quintam intravit, cereos ibi in cruce accendit, stantemque in porta scholae quintae transitoria scholarum factio excipit, earumque domesticus libellum Imperatori, is praeposito, praepositus cubiculario tradit, et domestico ac cerimoniarum in loco suo constituto, et factione Imperatori acclaman-

λεύς δίδωσι τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος κουβικουλα-
ρίῳ, καὶ τοῦ δομestίκου καὶ τοῦ τῆς καταστάσεως στάντων
ἐν τῷ τόπῳ αὐτῶν, εὐφημοῦντος καὶ τοῦ δήμου τὸν βασιλέα,
ὁ δομestικός τῶν σχολῶν κατασφραγίζει μετὰ τῆς χροακῆς
B αὐτοῦ, ἧς φορεῖ χλανίδος. καὶ τοῦ δήμου ἐκτελέσαντος τὰς 5
ἔξ ἔθους εὐφημίας, διέρχεται διὰ τῶν σχολῶν καὶ ἐξέρχεται
τὴν μεγάλην πύλην τῆς χαλκῆς, εἶτα διοδεύων διὰ τῆς μέσης,
εἰσέρχεται διὰ τοῦ αὐγουστιώνος. αἱ δὲ λοιπαὶ δοχαὶ τοῦ πε-
ρατικῷ δήμῳ τῶν Πρασίνων καὶ δήμῳ τῶν Βενέτων καὶ
αὐτοὶ εὐφημοῦσι, καὶ ἐπιδιδόντες τὰ λιβελλάρια, ποιοῦντες 10
καὶ σταυρία, ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίνων καὶ οἱ δύο δή-
μαρχοὶ τῶν μερῶν ἐκτελοῦσιν ἅπαντα ἀκολούθως, ὃν τρόπον.

Μα. 68. καὶ ὁ δομestικός τῶν σχολῶν ἐξετέλεσε. (A.) Καὶ εἰσελθόν-
τος τοῦ βασιλέως πρὸ τοῦ νάρθηκος ἔνδον τοῦ βήλου, λαμ-
βάνει ὁ πραιπόσιτος τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασι- 15
λέως, εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ νάρθηκι, καὶ δέχεται αὐ-
τὸν ὁ πατριάρχης, εἶτα προσκυνήσαντες ἀλλήλους καὶ ἀσπα-
σάμενοι, κρατήσαντες ἀλλήλων τὰς χεῖρας, διέρχονται μέ-
χρι τῶν βασιλικῶν πυλῶν, κἀκεῖσε στὰς ὁ βασιλεὺς ἄπτε
κηρὸς, καὶ τοῦ πατριάρχου ἐκτελέσαντος τὴν εὐχὴν τῆς εἰς- 20
όδου τῆς Θείας λειτουργίας, ἐπιδίδωσι ὁ βασιλεὺς τῷ πραι-
ποσίτῳ τοὺς κηρὸς, καὶ ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως.
καὶ ἀσπασάμενος ὁ βασιλεὺς τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον, εἰσέρ-
χεται μέσον διὰ τοῦ ναοῦ, καὶ διὰ τῆς πλαγίας τοῦ ἁμβωνος 25
καὶ τῆς σωλαίας διελθὼν, ἵσταται ἐνώπιον τῶν ἁγίων θυρῶν,

te, domesticus scholarum tunica sua variegata, quam gerit, crucis
signum facit. Postquam factio solennes acclamationes peregit, per
scholas transit, digressus per scholas, e magna porta chalces proce-
dit, perque mediam transiens, augusteum intrat. At reliquae partes
transitorii Prasinorum ac Venetorum populi et ipsae acclamant, li-
bellisque traditis, dum signum crucis faciunt, princeps Prasinorum
cum factionum tribunis omnia eo ordine, quem domesticus schola-
rum servavit, peragit. (IV.) Imperatore ante narthecem intra velum in-
gresso, praepositus coronam a capite Imperatoris demit, qui narthe-
cem intrat et a patriarcha excipitur, ubi, postquam se invicem ad-
orantur osculatique sunt, manibus iunctis ad Imperatorias portas
discedunt, ubi Imperator stans, cereos accendit, et precibus introi-
tus divinae liturgiae peractis, eos praeposito, is cerimoniaro tra-
dit. At postquam Imperator sanctum evangelium osculatus est, per
medium templum et obliquitatem ambonis soleamque digressus, ce-
reos a praeposito sumit, eosque precatus iterum praeposito reddit,

δωσιν αὐτὰ πάλιν τῷ πραιποσίτῳ καὶ εἰσέρχεται ἔνδον εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ὑφαντοὶ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ δύο εἰλιτᾶ, ἀσπαζόμενος δύο ἱερὰ ποτήρια καὶ δύο ἱεροὺς δίσκους καὶ τὰ σπάργατα τοῦ Κυρίου, εἶτα λαβὼν ἀπὸ τοῦ πραιποσίτου ὁ βασιλεὺς, τίθεισιν αὐτὸ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ καὶ ἔξέρχεται διὰ τῆς πλαγίας τοῦ βήματος, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ μινατώριον, ἅπτων κάκεϊσε κηρούς. τελουμένης δὲ τῆς θείας λειτουργίας, ἤνικα μέλλουσι τὰ ἅγια διέρχασθαι, ἔξέρχεται ὁ βασιλεὺς, δριγυεούμενος ὑπὸ τε τῶν πατρικίων καὶ λοιπῶν ἀρχόντων, καὶ κατέρχεται διὰ τῆς πλαγίας τοῦ καοῦ, καὶ ἀπέρχεται, ἔνθα ἴσταται τὸ κηρίον, ὅπερ μέλλει βασιτάξαι, καὶ πλησιάσαντος τοῦ βασιλέως εἰς τὸν τόπον, ἐν Ed. L. 79 ᾧ ἴσταται τὸ κηρίον αὐτοῦ, ἴσταται ἡ σύγκλητος ἔνθεν ἀκεῖθεν, καὶ διέρχεται μέσον αὐτῶν. καὶ πλησιάσαντος τῆς λαμπάδι αὐτοῦ, ἤγουν τῷ κηρίῳ, λαμβάνει αὐτὸ ὁ πραιποσίτος καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, καὶ λαβὼν αὐτὸ, ἀΐθις ὑποστρέφει, ὀψικεύμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων, καὶ διέρχεται ὀπισθεν αὐτῶν, ὀψικεύων τὰ ἅγια, καὶ διέρχεται διὰ τῆς σωλαίας, καὶ τῶν ἁγίων θυρῶν πλησίον γενόμενος, ἐπιδίδωσι τὸ κηρίον τῷ πραιποσίτῳ, ὃ δὲ πραιποσίτος τίθεισιν αὐτὸ ἐπάνω τῆς σωλαίας, πλησίον τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ πλησίον αὐτοῦ ἑστώς ὁ βασιλεὺς, ἐκδέχεται ἐκεῖ. Ms. 68. b σε, ἕως ἂν διέλθωσι τὰ ἅγια, καὶ προσκυνοῦσιν ἀμφοτέρω ἀλλήλους, ὅτε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης. (E.) Ἀπέρ- B

3. τὰ δύο ἱερὰ ποτ. καὶ τοὺς δύο conī. R. 12. βασιτάσαι ed.
20. τῷ κηρίῳ cod.

deinde sacrarium intrat, ibique duo instrata sacro altari imponit, duosque sacros calices totidemque discos et fascias Domini osculatus, acceptum a praeposito apocombium in sacra mensa reponit, perque latus bematis metatorium petit, ubi etiam cereos accendit. Finito sancto officio, dum sacra transitura sunt, egreditur, a patriciis ceterisque praefectis stipatus, perque latus templi eo, ubi cereus, quem gestaturus est, stat, abit, et cum ad eum locum pervenit, senatores utrinque subsistunt, per quos medios transit. Appropinquantī Imperatori lampadem seu cereum suum praepositus tradit, quo accepto, iterum revertitur, a praefectis stipatus, post quos, sacra comitans, procedit, perque soleam digressus et prope sacras ianuas constitutus, praeposito cereum tradit, qui eum supra soleam prope sacras ianuas reponit, Imperator vero, prope eum constitutus, expectat, dum sacra procedent, seque invicem Imperator et patriarcha adorant. (V.) Ille rursus ad metatorium abit, et cum solennia oscula inpertricuda sunt, rursus abit, et patriarcham, metro-

χεται πάλιν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ μητατώριον, ἤνικα δὲ ἀγγίσει ὁ ἀσπασμὸς, ἐξέρχεται πάλιν, καὶ ἀπελθὼν ἀσπάζεται τὸν πατριάρχην, μητροπολίτας τε καὶ ἐπισκόπους, ἄρχοντας τε τῆς ἐκκλησίας καὶ κληρικούς τοὺς ἐξ ἔθους ἀσπαζομένους τὸν βασιλέα, ὁμοίως καὶ τρία φωτίσματα, καὶ σπάντος τοῦ βασιλέως ἐν τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ εἴθισται αὐτὸν πάντοτε διδόναι τὴν ἀγάπην τοῖς ἄρχουσιν, εἰσέρχονται οἱ πατρίκιοι, στρατηγοὶ τε καὶ δομέστικοι καὶ οἱ τὰ πρῶτα θρησκίαια κατέχοντες, οἱ δῆμαρχοι καὶ ὁ τῆς καταστάσεως, ἅπαντες δὲ οὗτοι κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν τάξεις προσκυνοῦντες, ἀσπάζονται καὶ ἴστανται εἰς τὰς ἰδίας αὐτῶν τάξεις τε καὶ στάσεις ἔνθεν κἀκεῖσε, καὶ μετὰ τὸ ἀσπασασθῆαι τὸν βασιλέα πάντας τοὺς προῤῥηθέντας προσκυνοῦσιν ἀμφοτέρω ἀλλήλους, ὅτε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης. πάλιν ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ μητατώριον, καὶ τῆς Θείας κοινωνίας καταλαβούσης, ὁ τῆς καταστάσεως δηλοῖ τῷ πραιπόσίτῳ, καὶ ὁ πραιπόσιτος τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐξέρχεται δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων, καὶ πλησίον τοῦ πατριάρχου γενόμενος πρὸς τὸ κοινωνῆσαι τοῦ ἀχράντου σώματος καὶ αἵματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κρατοῦσι δύο δοτιάριοι δουμνικάλιον ἠπλωμένον, καὶ δεξιόμενος τὸ τίμιον δῶρον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, ἀσπάζεται τὸν πατριάρχην, καὶ τὸ πούλιτον κατελθὼν καὶ σφραγίσας δὲ τρίτον, κοινωνεῖ τὸ ἅγιον δῶρον. εἰθ' οὕτως ἀνέρχεται τὸ αὐτὸ πούλιτον, καὶ ὑφαπλοῦσιν οἱ δοτιάριοι τὸ δουμνικάλιον ὑποκάτω, καὶ λαβὼν τὸ νᾶμα παρὰ τοῦ πατριάρχου,

21. ἀσπάζεται — κατελθὼν om. ed. 25. τὸ νᾶμα cod., τὸν ἔμα ed.

politas, episcopus, praefectos ecclesiae et clericos, qui pro more osculum ab Imperatore accipiunt, aeque ac tria baptisteria, osculatur, et eo loco, ubi agapen proceribus distribuere solet, constitutus, patricii, strategi et domestici primisque officiis admoti, tribuni factionum et cerimoniarum, omnes ordine suo, adorant, eum osculantur suoque in loco et statione ab utroque latere adstant, et postquam dicti omnes Imperatorem osculati sunt, ipse et patriarcha se invicem adorant et osculantur. Deinde Imperator rursus ad metatorium abit, et divina communione appropinquante, cerimoniarum praepositum, praepositus Imperatorem admonet, qui a dictis stipatus et prope patriarcham constitutus, ut sacri corporis et sanguinis Domini nostri Iesu Christi particeps fiat, duo ostiarii dominicale evolutum tenent, ipse manibus suis venerandum donum accipiens, osculatur patriarcham, et a pulpito descendens idque ter cruce signans, communicat. Sic ad idem pulpitum adscendit, ostiarii dominicale revolunt, et sacro vino a patriarcha accepto, abit, et postquam precatus est, se invicem ad-

κατέρχεται, καὶ εὐξάμενος προσκυνούσιν ἀμφοτέρω ἀλλήλων, εἶτα ὑποστρέψας εἰσέρχεται εἰς τὸ μηγατώριον καὶ κραιματίζει μετὰ τῶν πατρικίων καὶ λοιπῶν ἀρχόντων, οὓς ἂν κελύσῃ. εἶτα περιβάλλεται διὰ τῶν βεστητόρων τὴν χλανίδα αὐτοῦ, καὶ κελύει τῷ πραιποσίτῳ προσκαλέσασθαι τὸν πατρι- Ms. 69. a ἀρχὴν, καὶ διέρχεται μετὰ τοῦ βασιλέως ἕως τοῦ ἁγίου φρέατος, κάκεισε στάγος τοῦ βασιλέως, κρύζει ὁ ἄρχυρος τοὺς εἰωθότας λαμβάνειν τὰ χρυσᾶ βαλαντιδία. ὁ οὖν πραιπόσι- Ed. L. 80 τος, λαμβάνων ἐκ τοῦ ἄρχυρου τὰ βαλαντιδία, ἐπιδίδωσι τῷ ἰοβασιλεῖ, ὁ δὲ βασιλεὺς δίδωσιν, οὓς κρύζει ὁ ἄρχυρος, καὶ εἰσελθὼν ἔνδον τοῦ βήλου μετὰ τῶν τοῦ κουβουκλείου ἀρχόντων, ἐπιδίδωσι ὁ πραιπόσιτος τὸ στέμμα τῷ πατριάρχῃ, κάκεινος στέφει τὸν βασιλέα, καὶ εἰθ' οὕτως ἐπιδίδωσιν ὁ πατριάρχης ἐνλογίας τῷ βασιλεῖ, εἶτα λαβὼν ὁ βασιλεὺς πα- 150 τὰ τοῦ πραιποσίτου ἀποκόμβιον, ἀντιδίδωσι τῷ πατριάρχῃ, ὁ δὲ πατριάρχης ἀντιδίδωσι τῷ βασιλεῖ ἀλειπτά. (ς.) Καὶ ἀλλήλους ἀσπασάμενοι, ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἵσταται ἔξω τῆς πύλης τοῦ ἁγίου φρέατος τῆς ἑξαγούσης εἰς τὸν ἔμβολον, κάκεισε δέχεται αὐτὸν τὸ μέρος τῶν Βενέτων, φο- B 20 ροῦντος τοῦ δημάρχου χλανίδα Βένετον, καὶ ἀπολογούσιν, ὡς εἶθισται αὐτοῖς, ἐνφημοῦντες τὸν βασιλέα, ὁμοίως καὶ οἱ τοῦ περατικοῦ δήμου δημοκράται καὶ ὁ δήμαρχος τῶν Πρασίνων τοῦτο ἐπελοῦσι κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν. καὶ αὐ- 21 θις διέρχεται διὰ τε τῶν σχολῶν καὶ τῶν ἐσκουβίτων, κά-

24. τε om. ed.

orant. Deinde reversus, metatorium intrat et ibi cum patriciis et reliquis ministris, quos iussit, convivium celebrat. Postea tunica sua a vestitoribus indutus, praepositum, ut patriarcham advocet, iubet, isque cum patriarcha ad sanctum puteum abit, ubi Imperatore constituto, argentarius eos, qui auro plenas crumenas accipere solent, indicat. Quas ex argentarii manu acceptas, praepositus Imperatori, is quos argentarius recitat, tradit, et cum intra velum cum praefectis cubiculo ingressus est, praepositus coronam patriarchae tradit, qui eam Imperatori imponit, postea ipsi panem benedictum offert, pro quo apocombium, a praeposito sumptum, patriarchae donat, hic ipsi suffimenta dat. (VI.) Post mutua oscula Imperator egressus, extra portam sacri putei, quae ad porticum ducit, subsistit et ibi cum factio Veneta, cuius tribunus chlamydem Venetam gestat, excipit, et pro more acta celebrat et acclamat, quod etiam transitoriae factionis principes et Prasinorum tribunus secundum ordinem suum faciunt. Imperatore rursus per scholas et excubias digrediente, senatus ibi in consistorio adest, dicens: *In multa bonaque tempora*, et ibi manet,

κεῖσε ἴστανται ἢ σύγκλητος ἐν τῷ κοιμιστωρίῳ, λέγουσα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους“, καὶ μένουσιν ἐκεῖσε, εἰς δὲ τὸν ὀνόποδα μένει ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ σιλεντιαρίων, ὑπερευχόμενοι καὶ αὐτοὶ τὸν βασιλέα. οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ οἱ στρατηγοὶ ἴστανται εἰς τὸ στενὸν, ὁμοίως ὑπερευχόμενοι, ὡς-5

C περ ἢ σύγκλητος, καὶ μένουσιν ἐκεῖσε. τῶν δὲ τοῦ κουβουκλείου εἰσελθόντων εἰς τὸν ἀγουστέα καὶ στάντων δίκην τοῦ Π στοιχείου, καὶ τοῦ βασιλέως εἰσελθόντος, εὐθὺς αἱ μεγάλοι πύλαι τοῦ ἀγουστέως ἀσφαλίζονται, καὶ λαβῶν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος, λέγει Ῥωμαϊκῇ διαλέκτῳ „βίτ.“ ἀποκριθεὶς δὲ 10 τῶν τοῦ κουβουκλείου εἰς λέγει „καλῶς“, καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου ἀποκριθέντες λέγουσι Ῥωμαϊστί „ἤλθεση μούλτους ἀνους φιλληκήσιμε.“ εἰθ' οὕτως εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ δκτύγωνον, καὶ λαβόντος τοῦ πραιποσίτου τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως, εἰσέρχονται οἱ βεστήτορες καὶ ἀπαλ-15 λάσσουναι τὴν χλανίδα αὐτοῦ. εἰθ' οὕτως εἰσέρχεται εἰς τὸν

Ms. 69. b κοιτῶνα αὐτοῦ· εἶτα ἔξελθὼν ἀκουμβίζει, καὶ ἀναστὰς πε- D ριβύλλεται τὸ σαγίον αὐτοῦ, καὶ δηριγενόμενος ὑπὸ τε τοῦ μαγλαβίου καὶ τῶν τοῦ κουβουκλείου, εἰσέρχεται εἰς τὸ παλάτιον· οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου, στάντες ἐν τῷ χρυσοτρικλίνω, 20 λέγουσι τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ καὶ ἀναχωρεῖ ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

ΚΕΦ. κδ'.

Ἄσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἁ' Ἰαννουαρίου μηνός, τοῦ ἀγίου Βασιλείου.

Τῆς συνήθους καὶ καθημερινῆς προσελύσεως γινομένης 25

10. Διδ. cod.

cerimoniarius vero et silentiarii in onopodio subsistunt, et Imperatori acclamant: patricii vero et strategi in steno stantes aequae ac senatus acclamant et ibi remanent. Cubiculariis vero augusteum ingressis, et ad formam litterae II stantibus, Imperatore veniente, statim maguae portae augustei clauduntur, et signo accepto, praepositus lingua Romana dicit: *Fit, unus autem e cubiculariis: Bene, ceteri lingua Romana respondent: Venias in multos annos felicissime.* Sic postquam Imperator octagonum intravit, praepositus coronam e capite eius demit, et vestitores ingressi tunicam eius mutant, mox cubiculum suum petit, unde egressus accumbit, et surgens sago suo induitur et, manclavitit et cubiculariis comitantibus, palatium intrat. Cubicularii in aureo triclinio stantes, dicunt: *In multa bonaque tempora, et omnes domum abeunt.*

CAP. 24.

Observanda: p imo mensis Ianuarii, in S. Basilii.

Solemni ac diurna processione ad sacrum palatium instituta, et

ἐν τῷ ἱερῷ παλατίῳ, καὶ πάντων μετὰ ἀλλαξίμων προσερχο- Ed. L. 81
 μένων διὰ τὰς τῆς δωδεκαήμερου ἑορτασίμους ἡμέρας, περὶ
 ὧραν δευτέραν ζητοῦσιν οἱ δεσπότες τὸν πραιπόσιτον, καὶ
 εἰσερχόμενος μετὰ καὶ τῶν ἐπὶ τῶν ἀλλαξίμων, ἐνδύουσι τοὺς
 5 δεσπότες τὰς ἑαυτῶν χλαμύδας, καὶ εἰσέρχονται οἰκειακῶς
 οἱ δεσπότες διὰ τοῦ μάρκωνος τοῦ κοιτῶνος εἰς τὸν νάρθηκα
 τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ φάρου. οἱ δὲ μάγιστροι καὶ πα-
 τρικοί καὶ λοιποὶ συγκλητικοὶ μετὰ καὶ τοῦ κουβουκλείου, εἰ-
 μὲν ἔστιν εὐδία, ἴστανται ἐν τῷ τοῦ χρυσοτρικλίνου ἡλιακῷ,
 10 εἰ δὲ οὐκ ἔστιν εὐδία, ἴστανται ἐνδον τοῦ χρυσοτρικλίνου.
 καὶ εἰθ' οὕτως ἐπαίρουσιν οἱ δεσπότες τὴν λιτὴν ἀπὸ τοῦ
 ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, καὶ ἀπέρχονται λιτανεύοντες εἰς B
 τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Βασιλείου, καὶ ἐκεῖσε ἀποδιδόντες τὴν λιτὴν,
 ἴστανται μέχρι τῆς ἀπολύσεως τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου, καὶ με-
 15 τὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἔκτενοῦς εἰσέρχονται πάλιν οἰκειακῶς ἐν
 τῷ χρυσοτρικλίῳ. συνέβη δὲ καὶ τοῦτο γενέσθαι τῇ αὐτῇ ἡ-
 μέρᾳ ἰνδικτιῶν γ', τῆς λιτῆς τελεσθείσης, καθὼς προείρηται,
 μετὰ τὴν τῆς λειτουργίας ἀπόλυσιν ἐγένετο μεταστάσιμον, καὶ
 ἀπῆλθον πάντες οἱ ἄρχοντες ἐν τῇ μαναύρᾳ. οἱ δὲ φιλόχοι-
 20 στοι βασιλεῖς ἀπῆλθουσαν, ἀπὸ διβητησιῶν περιβεβλημένοι καὶ
 τὰ χρυσοπερίκλειστα σαγία, καθίσαντες ἐν τῷ κοιτῶν τῆς
 μαναύρας, καὶ δὴ πάσης τῆς καταστάσεως τῆς δοχῆς τελεσθεί- C
 σης, περιβάλλονται τὰς ἑαυτῶν χλαμύδας καὶ τὰ τούτων
 στέμματα, καὶ ἀνελθόντες ἐκάθισαν ἐν τῷ νεοκατασκευάστῳ

omnibus in mutatorii ob festos dies dodecaemerii progressis, hora
 secunda Domini praepositum arcessunt, qui cum praefectis mutatoria-
 rum ingressus, Dominos suis tunicis induit, ipsique sine pompa per
 porticum oblongam cubiculi ad narthecem sacrosanctae Deiparae phari
 abeunt. Magistri autem, patricii ac ceteri proceres una cum cubiculo,
 si tempus serenum est, in solario chrysotriclinii; sin minus, intra chry-
 sotriclinium consistunt. Sic postea Domini a templo sanctissimae
 Deiparae processionem incipiunt et cum pompa ad templum S. Basilii
 abeunt, ubi, processione finita, usque ad lectionem sancti evangelii
 adstant, finitaque extensa, rursus sine pompa ad aureum triclinium
 redeunt. Accidit autem hoc die indictione tertia, finita processione,
 sicut relatum est, ut post ceremonias sacras peractas metastasimae
 fieret, et omnes proceres ad magnaeram abirent. Domini autem Chri-
 stum amantes dibetesii sagisque auro praetextis induti abiere, in-
 que cubiculo magnaerae conseruerunt, omnique receptionis ritu per-
 acto, tunicas suas et quae ad eas pertinent, coronas sumere, et ad-
 scendentes recens paratum thronum, in medio triclinio magnaerae
 collocatum, ibi conseruerunt. Interea cerimoniarum extra vela ma-

σένζω τῷ ἰσταμένῳ ἐν τῷ τοιούτῳ τῆς μαναύρας τρικλίνοϛ· ὁ
 Ms. 70. a δὲ τῆς καταστάσεωϛ ἔξωθεν διίστησι τὰ βῆλα, καθὼς ἡ συν-
 ἡθεια ἔχει, μαγιστρουϛ, πατρικίονυϛ καὶ λοιποὺϛ συγκλη-
 τικούϛ, καὶ ὅτε πάντα καλῶϛ εὐτρεπισθῶσιν, ὑπομεινῆσκε-
 ται ὁ βασιλεὺϛ, καὶ περιβάλλονται τὰϛ χλαμύδαϛ καὶ τὰϛ
 στέμματα, καὶ ἀνιόντεϛ καθέζονται ἐπὶ τῶν ἑαυτῶν θρό-
 νων. (B.) Καὶ εὐθέωϛ διὰ νεύματοϛ τοῦ πραιποσίτου εἰσ-
 ἔρχεται τὸ κουβούκλειον, καὶ μετὰ τὸ εἰσελθεῖν τὸ κου-
 βούκλειον καὶ σταθῆναι δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ, καθὼς ἡ
 Δουνήθεια τῶν δοχῶν ἔχει, νεύει ὁ πραιπόσιτοϛ τῷ δοσιαρίῳ·
 τῷ τὴν χρυσῆν ῥάβδον κατέχοντι, καὶ ἐξερχόμενοϛ ὁ δοσιάρι-
 οϛ, εἰσάγει βῆλον α', τοὺϛ μαγιστρουϛ· βῆλον β', τοὺϛ πατρι-
 κίονυϛ· βῆλον γ'; τοὺϛ συγκλητικούϛ, καὶ ἀπλῶϛ ὅσα ἂν βῆλα
 ἔχει ἡ συνῆθεια καὶ ἡ τάξιϛ τῶν δοχῶν. καὶ μετὰ τὸ στα-
 θῆναι πάνταϛ νεύει ὁ πραιπόσιτοϛ τῷ δοσιαρίῳ τῷ τὴν
 χρυσῆν βέργαν κατέχοντι, καὶ εἰσελθῶν εἰσάγει βῆλον α', τὸν
 μάγιστρον καὶ ἄρχοντα τοῦ ταρῶ. καὶ δὴ τοῦτου εἰσελθόν-
 τόϛ, ὑπὸ τοῦ κατεπάνω τῶν βασιλικῶν κρατουμένον καὶ τοῦ
 Ed. L. 82 λογοθέτου τοῦ δρόμου, καὶ πεσόnton καὶ προσκνησαντοϛ τοὺϛ
 δεσπόταϛ, φέρουσιν αὐτὸν ὡϛ ἀπὸ ὀλίγου διαστήματος τοῦ
 βασιλικῷ θρόνονυ. καὶ ὑπὸ τοῦ λογοθέτου ἐρωτῶμενοϛ τὰϛ
 συνῆθειϛ ἐρωτήσειϛ, εἰσάγει ὁ πρωτονοτάριοϛ τοῦ δρόμου
 τὸ τοῦτου κανίσκιον, καὶ δὴ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ κα-
 νισκίου πάλιν ἐπὶ τῆϛ γῆϛ πεσῶν, προσκνήσασ ϛ ἐξέρχεται.
 καὶ πάλιν διὰ νεύματοϛ τοῦ πραιποσίτου κατέρχεται ὁ δοσι-
 25 ἄριοϛ ὁ τὴν χρυσῆν βέργαν κατέχων, καὶ εἰσάγει βῆλον β',

gistro, patricios ac ceteros senatores pro more ordinat, et omnibus rite peractis, admonentur Imperatores, qui tunicas et coronas suas sumunt et thronum suum adscendunt, ibique consistunt. (II.) Cubicularii, signo a praeposito dato, intrant, et ingressi ad dextram et sinistram, ut mos est in Imperatoris receptione, adstant, quo facto, praepositus ostiario, auream virgam tenenti, signum dat: is egressus, velum primum, magistrum, secundum, patricios, tertium, senatores, et uno verbo omnia vela pro more et ordine receptionum adducit. His omnibus ibi constitutis, praepositus ostiario, auream virgam tenenti, signum dat, qui ingressus velum primum, magistrum et praefectum taronis, introducit. Qui a capitaneo Imperatoriorum et logotheta cursus publici sustentatus, ingreditur, procidit et Imperatores adorat, deinde exiguo intervallo a throno Imperatoris ab iis adducitur. Interrogatur autem a logotheta, uti consuetudo est, et protonotarius cursus publici sportulam eius affert, qua accepta, rursus in terram procidit, et Imperatore adorato, discedit. Rursus signo a praeposito accepto, ostiarius, virgam auream tenens, descen-

τοὺς φίλους Βουλγάρους τοὺς κατὰ τύπον ἐρχομένους, συν-
 εορτάζουσας τοῖς φιλοχρίστοις δεσπόταις, καὶ ἐπὶ τούτων τῆς
 προῤῥηθείσης τάξεως ἐπακολουθησάσης, ἐξέρχονται καὶ αὐ-
 τοί. καὶ πάλιν διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου κατέρχεται δΒ
 5ῆτερος οστιάριος ὁ τὴν χρυσὴν βέργαν κατέχων, καὶ εἰσάγει
 βῆλον γ', τοὺς προκρίτους ἀνθρώπους τοῦ μάγιστρον καὶ ἄρ-
 χοντος τοῦ ταρωῶ, καὶ ἐπ' αὐτῶν τῆς προῤῥηθείσης τάξεως ἐ-
 πακολουθησάσης, ἐξέρχονται καὶ αὐτοί. καὶ τούτων οὕτως Ms. 70. b
 τελεσθέντων, καὶ τοῦ πραιποσίτου εἰπόντος „κελεύσατε”,
 10πάντων ἐπευξαμένων τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους”,
 ἐξέρχονται οἱ τε μάγιστροι καὶ πατριῖοι καὶ συγκλητικοὶ καὶ
 οἱ λοιποὶ πάντες, καὶ εἰδ' οὕτως πάλιν τοῦ πραιποσίτου εἰ-
 πόντος τὸ „κελεύσατε”, ἐπεύχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου, κα-
 θὼς προεῖρηται, καὶ ἐξέρχονται καὶ αὐτοί. καὶ εὐθέως κα-
 15τιῶσιν οἱ δεσπόται ἀπὸ τῶν θρόνων, καὶ τὰ τούτων ἐκβάλ- C
 λοντες στέμματα καὶ χλανίδια, καὶ περιβαλλόμενοι τὰ χρυ-
 σοπερίκλειστα σαγία, εἰσέρχονται ἐν τῷ θεοφυλάκτῳ αὐτῶν
 παλατίῳ. ὁ δὲ μάγιστρος ὁ ταρωνίτης, καὶ οἱ φίλοι Βούλγα-
 ροὶ ἐν τοῖς ἰδίῳ ἀπέρχονται ἀπλήκτοις, αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μὴ
 20συννεσιώμενοι τοῖς βασιλεῦσι.

ΚΕΦ. κέ.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ παραμονῇ τῶν ἀγίων φώτων.

Εἰσέρχεται ὁ πραιπόσιτος ὥραν δευτέραν τῆς αὐτῆς ἡμέ- D

14. κατὰσιν ed.

dit et velum secundum, amicos Bulgaros, qui, pro more festum cum
 Imperatoribus Christum amantibus celebraturi, advenere, adducit, ac
 cerimonis supra memoratis rursus servatis, et ipsi egrediuntur. Ite-
 rum signo a praeposito dato, alius ostiarius, virgam auream tenens,
 descendit velumque tertium, lectos comites magistri et praefecti taro-
 nis adducit, ac dictis cerimoniis tum quoque observatis, et ipsi ab-
 eunt. His omnibus sic rite peractis, postquam praepositus: *Iubete*,
 dixit, et omnes: *In multa bonaque tempora precati* sunt, magistri,
 patricii, senatores ac ceteri omnes abeunt, et rursus a praeposito
 dicto: *Iubete*, cubicularii, ut commemoravimus, faustis omnibus
 Imperatorem prosecuti, abeunt. Et statim a thronis suis Domini
 descendunt, suisque coronis et tunicis depositis, sagis auro praetextis
 induti, palatium suum a Deo custoditum petunt. Magister autem taro-
 nis et amici Bulgari, qui eo die Imperatoriae mensae non admoventur,
 ad sua diversoria abeunt.

CAP. 25.

Observanda in vigilia sanctorum luminum.

Praepositus hora secunda aut tertia eius diei, vigiliae luminum

ρας ἢ καὶ τρίτην, ἤγουν τῆς παραμονῆς τῶν φάτων, εἰς τὸν βασιλέα, ὑπομιμνήσκων αὐτὸν περὶ τοῦ πατριάρχου, ὅπως ἐσπέρας εἰς τὸν ἀγιασμὸν ἔλθῃ, καὶ ὁποῖαν ὥραν κελεύει παραγενέσθαι αὐτὸν, ἢ πρῶτον ἀγιάσας εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὴν μεγάλην, εἰδ' οὕτως εἰσέλθῃ, ἀγιάσων εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου⁵ Στεφάνου, ἢ πρῶτον ἀγιάσει εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον καὶ εἰδ' οὕτως ὑποστρέψας ἀγιάσει εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, καὶ καθὼς κελεύσει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, ἀποστέλλει κουβικουλάριον καὶ σιλεντιάριον, προσκαλέσασθαι τὸν πατριάρχην

Ed. L. 83 εἰς τὸν ἀγιασμὸν, ἐν ᾗ ὥρα κελεύει ὁ βασιλεὺς. ἰστέον δὲ¹⁰

καὶ τοῦτο, ὅτι διὰ τῶν αὐτῶν καὶ τῇ ἑξῆς προσκαλεῖται εἰς τὸ κλητώριον ὁ πατριάρχης· τὸ δὲ πρῶτ' τῇ παραμονῇ ἀλλάξιμα οὐ γίνεται, ἕως ὧραν θ' ἀλλάσσει τὸ κουβούκλειον μόνον, καὶ οὗτε λέγει ἡ μεγάλη ἐκκλησία ἀνάγνωσμα τέταρτον ἢ καὶ πέμπτον, ἔλθων σιλεντιάριος μηνύει τῷ τῆς καταστάσεως,¹⁵ κάκεινος τῷ πραιποσίτῳ, κάκεινος τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ βασιλεὺς διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ παλατίου, καὶ διὰ τῆς δάφνης καὶ τοῦ αὐγουστέως εἰσέρχεται εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς δάφνης,

Ms. 71. a πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Στεφάνου, κάκεινος λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος, λέγει τοῖς ἱερεῦσιν, ὅπως ἄρξωνται τῆς θείας²⁰

βλειτουργίας εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Στεφάνου, ἐν ᾗ ὁ ἀγιαμιτος τελεῖται. εἰς δὲ τὸν αὐγουστέα καὶ εἰς τὸ κοινοτάριον ἀλλάσσουν οἱ πατρίκιοι καὶ μόνον· τῇ γὰρ ἐσπέρα ἐκεῖνη ἄλλο ὄφρ' ἵκον οὐκ ἀλλάσσει, εἰ μὴ οἱ πατρίκιοι καὶ τὸ κο-

8. κελεύει ed. 15. καὶ om. ed.

ascillet, Imperatorem adit, eum de patriarcha moniturus, quod vesperi ad consecrationem venturus sit, et qua hora ipsum advenire iubeat, utrum primum in ecclesia magna, posteaque in templo S. Stephani, an primum in S. Stephani, deinde ad magnam ecclesiam reversus, ibi consecrare debeat, et simulac Imperator praepositum iusserit, mittit cubicularium et silentiarium, ut patriarcham ea hora, qua id Imperatori visum fuit, ad consecrationem accessat. Sciendum est, ab his etiam sequenti die patriarcham ad convivium vocari. Mane in vigilia mutationes non fiunt, usque ad horam nonam, soli cubicularii mutant, et postquam magna ecclesia lectionem quartam aut quintam recitavit, silentiarium venit, et cerimoniarium, hic praepositum, praepositus Imperatorem admonet; qui per palatii porticum perque daphnem et augusteum digressus, cubiculum daphnes prope templum S. Stephani intrat, ubi, signo accepto, praepositus sacerdotibus divinam liturgiam in templo S. Stephani, ubi consecratio peragitur, inchoare imperat. In augusteo vero et consistorio tantum patricii mutatorias sumunt; nullum enim officium praeter patricios et

βούκλειον. (B.) Ὁ δὲ βασιλεὺς φορῶν τὸ διβητήσιον αὐτοῦ καὶ τὸ τζιτζάκιον, ἵσταται εἰς τὸ ὀκτάγωνον, ἐκτελῶν τὴν θείαν λειτουργίαν τελεσθείσης δὲ τῆς θείας λειτουργίας, εἰσέρχεται ὁ πατριάρχης εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Στεφάνου, καὶ 5 ἄρξασμένου αὐτοῦ ἐκτελεῖν τὴν μεγάλην εὐχὴν τοῦ ἁγιασμοῦ, ἐπιδίδωσιν εὐθέως ὁ πραιπόσιτος τῷ βασιλεῖ κηρία, καὶ ἵσταται ὁ βασιλεὺς ὀπισθεν τῆς κολυμβήθρας, ἕως ἂν ἐκτελέσῃ ὁ C πατριάρχης ἅπασαν τὴν εὐχὴν, οἱ δὲ πρωτοσπαθάριοι οἱ εὐνοῦχοι ὀπισθεν τοῦ βασιλέως ἵστανται ἠλλαγμένοι, ὡσαύτως 10 καὶ οἱ πατρίκιοι ἵστανται, κρατοῦντες κηροῦς βασιλικούς. τελεσθείσης δὲ τῆς εὐχῆς, ἐπιδίδωσιν ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ ἅπερ κατέχει κηρία, ὁ δὲ πραιπόσιτος τοῖς ἱερεῦσι, καὶ λαβὼν ὁ πατριάρχης ἁγίασμα, ἐπιχέει ἐν ταῖς χερσὶν τοῦ βασιλέως, ὁ δὲ βασιλεὺς νιψάμενος τὰς χεῖρας καὶ τὴν κε- 15 φαλὴν ἀλείψας καὶ τὸ πρόσωπον, καὶ εἰ θέλει, πιῶν ἐξ αὐτοῦ, προσκυνήσαντες ἀμφοτέροι ἀλλήλους, ὅτε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ἀπέρχεται μὲν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν κοιτῶνα αὐτοῦ, κάκεισε ἔνδον τοῦ βήλου ἕστως ἐκδέχεται τὸν πατρι- D ἀρχην, ἕως ἂν τὴν διακονίαν, ἤγουν τοῦ ἐπιχέειν τὸ ἁγίασμα, 20 ἐκπληρώσῃ εἰς τε τοὺς πατρικίους καὶ τοῦ κουβουκλείου, στρατηγούς τε καὶ δομεστικούς. εἰθ' οὕτως μὲν οἱ πραιπό- σιτος τῷ βασιλεῖ, καὶ δίδωσι νεῦμα τῷ πραιποσίτῳ, κάκει- νος ἐξελθὼν προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἐνοῦνται ἀμφοτέροι, ὅτε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ἐν τῷ 25 ὀκταγώνῳ, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ πατριάρχης τῷ βασιλεῖ εὐλογίας, ὁ

cubicularios ea vespera mutatorias indnit. (II.) Imperator dibete- sio et tztizacio suo indutus, in octangulo stans, sacram liturgiā celebrat, qua finita, patriarcha templum S. Stephani petit, et postquam magnas preces consecrationis exorsus est, praepositus Imperatori cereos tradit, qui post labrum baptisterii, usque dum patriarcha preces universas finivit, subsistit, protospatharii autem eunuchi pone Imperatorem in mutatoriis, aequae ac patricii, cereos Imperatorios tenentes, adstant. Precatione finita, Imperator quos tenuerat cereos praeposito, hic sacerdotibus, reddit, patriarcha aquam benedictam sumit inque manus Imperatoris infundit, qui manus lavat, caput faciemque inungit, et inde, si placet, bibit. Postquam vero se mutuo Imperator et patriarcha adoraverunt, ille cubiculum suum petit, et ibi intra velum constitutus exspectat, dum patriarcha officium aquae benedictae, patriciis, cubiculariis, strategis et domesticis impertiendae, celebravit. Sic praepositus Imperatorem admonet, signumque praeposito dat, qui egressus patriarcham ad ecclesiam vocat, et uterque, Imperator et patriarcha, in octangulum

δὲ βασιλεὺς λαβὼν παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἀποκόμβιον, ἐπιδί-
 Ed. L. 84 δωσι τῷ πατριάρχῃ. (Γ.) Εἶτα κρατήσαντες ἀλλήλων τὰς χε-
 ρας ὄτε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ἐξέρχονται μέχρι τοῦ
 Ms. 71. b ὁ μὲν πατριάρχης ἀπέρχεται ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, διασω-5
 ζουσι δὲ αὐτὸν δύο ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου καὶ ὁ τῆς
 καταστάσεως καὶ σιλεντιάριοι δύο μέχρι τοῦ ὀνόποδος ἢ
 καὶ τοῦ κοριστωρίου. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπέρχεται ἐν τῷ θεο-
 φυλάκτῳ αὐτοῦ παλατίῳ, καὶ ἐκβαλὼν τό,τε τζιτζάκιον καὶ
 τὸ διβητήσιον, περιβάλλεται σκαραμάγγιον διάσπρον χρυσό-10
 κλαβον, καὶ εἰθ' οὕτως καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τρα-
 πέζης. ὡσαύτως ἀπαλλάσσουσι καὶ οἱ πατρῖκοι, καὶ ἐνδυ-
 σάμενοι τὰ σκαραμάγγια αὐτῶν, εἰσέρχονται οἱ κληθέντες
 Βεῖς τὸ κλητώριον· ἀπὸ γὰρ τῆς ἐκκλησίας ἀλλάξιμα οὐκ εἰ-
 σιν, οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες παραστάσιμον οὐ ποι-15
 οῦσιν. Ἰστέον δὲ, ὅτι τῇ ἑσπέρᾳ ἐκεῖνη, ἦγον τῇ παραμονῇ
 τῶν φώτων, τὰ ἀλλάξιμα διὰ λευκῶν χλανιδίων τελοῦνται,
 οἱ δὲ πατρῖκοι τῇ ἑσπέρᾳ ἐκεῖνη οὐ φοροῦσι χλανίδια χρυσό-
 ταβλα, ἀλλὰ χλανίδια ἔχοντα ταβλία ἀπὸ ὄξεν· διὰ γὰρ
 τὴν ἑορτὴν τῶν φώτων ὄ,τε βασιλεὺς καὶ ἡ σύγκλητος λευκά20
 ἀλλάσσουσιν· οἱ δὲ ὀστιάριοι φοροῦσι τὰ παραγάβδια, αὐτῶν,
 βασιτάζοντες καὶ τὰ βεργία αὐτῶν. οἱ δὲ πρωτοσπαθᾶριοι οἱ
 εὐνοῦχοι φοροῦντες τὰ διβητήσια καὶ τὰ σπαθία, ὀψικεύου-
 σιν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως, ἡνίκα ἐξέρχεται ἐκ τοῦ παλατίου·

19. ὄξεν cd. 22. οἱ ante εὐνοῦχοι om. ed.

conveniunt, ubi hic illi panem benedictum offert, Imperator autem sumtum a praeposito apocombium patriarchae tradit. (III.) Sic iunctis invicem manibus, Imperator et patriarcha ad augusteum usque abeunt, ubi, postquam se adorarunt osculatique sunt, patriarcha ad magnam ecclesiam abit, cumque duo praefecti cubiculi, cerimoniararius duoque silentiarii usque ad onopodem seu consistorium comitantur. Imperator autem ad palatium suum a Deo custoditum discedit, exutoque tiztacio et dibetesio, scaramangium album, aureo clavo ornatum, induit et sic postea pretiosae mensae suae adsidet. Sic etiam patricii mutant, suaeque scaramangia induti, vocati ad convivium veniunt: ab ecclesia enim mutationes nullae fiunt, nec cubicularii omnes eo die ad Imperatoris thronum praesto sunt. Observandum vero est, ea vespera seu vigilia luminum mutationem albis tunicis fieri, patricios autem non tunicas aureis tibus, sed purpureis gestare: ob festum enim luminum Imperator et senatus vestes albas induunt, ostiarii paragaudia sua virgasque, protospatharii eunuchi dibetesia spathasque gestantes, ante Imperatorem, quando e palatio

ὑποστρέφοντος δὲ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ παλατίῳ, ἐπειδὴ ἡλλα-
 γμένος ὑποστρέφει, καὶ αὐτοὶ ἡλλαγμένοι ὑποστρέφουσιν.

ΚΕΦ. κς'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἐορτῇ καὶ προελεύσει τῶν φώτων.

5 Προέρχονται ἅπαντες ἐννύχιοι οἱ ἐξ ἔθους προερχόμενοι
 ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τῆς ἀψίδος, ἡλλαγμένοι ἀπὸ λευκῶν, καὶ ἀ-
 νοίξματος τοῦ παλατίου, εισέρχονται καὶ δέχονται τὸν βασιλέα
 εἰς τὴν τάξιν αὐτῶν, ὡς εἶθισται αὐτοῖς. καὶ θρηγυεῖνόμενος
 ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἐξ ἔθους, διέρχεται διὰ τῆς δάφνης, καὶ
 10 ἄπει κηραὺς εἰς τὰ εὐκτήρια, ὡς εἶθισται αὐτῷ, καὶ ἀπέρ-
 χονται μέχρι τοῦ αὐγουστέως, δεδεχόμενος τὸν καιρὸν. καὶ
 τοῦ καιροῦ ἐγγίσατος, δηλοῖ ὁ τῆς καταστάσεως τῆς πραιπο-
 σίτη, ὁ δὲ πραιπόσιτος τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐξελθὼν ἀπὸ τοῦ Ms. 72. a
 15 αὐτοῦ, καὶ στεφθεὶς διέρχεται διὰ τοῦ αὐγουστέως καὶ τοῦ
 στενοῦ καὶ τοῦ ὀνόποδος, τὴν δὲ δοχὴν καὶ προσκύνησιν ἐκ-
 τελοῦσιν οἱ ἐξ ἔθους, ὃν τρόπον ἐδηλώσαμεν ἐν τῇ προελεύσει
 τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ἐν τῇ κάτω πύλῃ τῇ οὐσῇ ἐμπροσθεν Ed. L. 85
 τοῦ κοιμιστωρίου. καὶ εἰ μὲν κελεύει ὁ βασιλεὺς ποιῆσαι μα-
 20 γίστρους, νεύει τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἀελθὼν πρὸς αὐτὸν ὁ
 πραιπόσιτος, λέγει αὐτῷ τὸ ὄνομα τοῦ μέλλοντος προβληθῆναι,

10. ἀπέρχεται ed. 13. τῷ ante βασιλεῖ om. ed.

progreditur, procedunt: quo ad palatium revertente, si mutata veste
 redit, et ipsi in mutatorii revertuntur.

CAP. 26.

Observanda in festo et processione luminum.

Omnes, qui cum solenni pompa procedere solent, pro more no-
 cte ad hemicyclium apsidis in mutatoriiis albis abeunt, et, aperto pa-
 latio, intrant et Imperatorem ordine suo, ut ipsis mos est, excipiunt.
 Qui a solenni ministerio stipatus, per daphnem digreditur, cereos in
 oratoriiis, ut ipsi mos est, accendit, et ad augusteum usque progres-
 sus, tempus exspectat. Quod postquam appropinquavit, cerimoniar-
 rius praeposito, praepositus Imperatori id indicat, qui e suo cubiculo
 ad octangulum se recipit, ibique tunicam induit, et coronatus per
 augusteum, stenum et onopodem transit, receptio autem et adora-
 tio ab iis, quibus mos est, sicut in processione nativitatibus Christi
 commemoravimus, in ianua inferiori, quae prope consistorium est,
 peragitur. Et si Imperatori magistri dignitate aliquem ornare placet,
 signum praeposito dat ei que, cum ad se accessit, nomen candidati

ὁ δὲ πραιπόσιτος λέγει τῷ τῆς καταστάσεως, κάκεινος λαμβάνει αὐτὸν ἀπὸ τῆς στάσεως αὐτοῦ μετὰ σιλεντιαρίου, καὶ ἴστησιν αὐτὸν κάτωθεν τοῦ πουλπίτου ἔμπροσθεν τῶν πατρικίων, καὶ εὐθέως ἐπιδίδωσιν ὁ πραιπόσιτος τῷ βασιλεῖ στιχάριον καὶ βαλτιδίον, ὁ δὲ τῆς καταστάσεως, κρατήσας τὸν μέλλοντα προβληθῆναι, ἄγει αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσκυνήσας τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως καὶ ἀσπασάμενος αὐ-
Β τούς, ἀνίσταται. εἶτα λαβὼν τὸ στιχάριον μετὰ τοῦ βαλτιδίου ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ βασιλέως, φιλεῖ τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, λαβὼν δὲ αὐτὸν πάλιν ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ σι-
 10 λεντιαρίου, εἰσφέρει αὐτὸν εἰς τὸ ἔνδον κονισσιτώριον, καὶ ἐνδύσας αὐτὸν τὸ στιχάριον, περιζώσας αὐτὸν καὶ τὸ βαλτιδίον, ἐξάγει αὐτὸν καὶ ἴστησιν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως κάτωθεν τοῦ πουλπίτου· καὶ πάντες εἰσελθόντες προσκυνού-
 σιν, ὃν τρόπον καὶ ἐν τῇ προβολῇ τῶν πατρικίων, καὶ ἄγει **5** αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσκυνήσας καὶ ἀσπασάμενος τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἀνίσταται, ὑπερευξάμενος τὸν βασιλέα, κρατήσας δὲ αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως, εἰσάγει αὐτὸν ὀπισθοφανῶς καὶ ἴστησιν αὐτὸν ἐν τῇ ἐφαρ-
Κ μοζούσῃ αὐτῷ τάξει τε καὶ στάσει. (B.) Εἰδ' οὕτως λαβὼν αὐ-
 νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ σιλεντιαρίῳ τῷ ἑστῶτι ἐν τῇ πύλῃ, καὶ λέγει „κελεύσατε.” εἰδ' οὕτως διέρχεται διὰ τῶν ἐξουβίτων καὶ τῶν σχολῶν μέχρι τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ δοχῇ καὶ τάξει, καθ' ὃν τρόπον ἐδη-

4. et 8. στιχάριον ed. 24. τῇ δοχῇ conl. R.

indicat, quod praepositus cerimoniariorum dicit, isque una cum silentiario a sua statione evocatum, in parte inferiori pulpiti ante patricios constituit, statimque praepositus sticharium seu strictiorem vestem et balthcum Imperatori tradit, cerimoniariorum vero candidatum manu prehensum ad Imperatorem ducit, ad cuius pedes postquam procidit eosque osculatus est, surgit. Deinde stichario et balthco e manibus Imperatoris acceptis, pedes eius osculatur, quo facto, cerimoniariorum cum silentiario cum ad interius consistorium ducit, sticharioque indutum et balthco cinctum abducit, et ante Imperatorem infra pulpiti collocat. Omnes ingressi adorant, ut in promotione patriciorum notavimus, et ducit cerimoniariorum candidatum ad Imperatorem, cuius pedes ut osculatus est eumque adoravit, surgit et fausta ipsi apprehendit: apprehendit autem eum cerimoniariorum, et sic retrorsus adductum, in suo ordine et statione collocat. (IL) Postea praepositus, signo ab Imperatore accepto, silentiario ad portam stanti annuit, et dicit: *Iubete*, et sic Imperator per excubias scholasque ad magnam ecclesiam, eo ordine eaque pompa, quam in processione natalis Christi

λώθη ἡμῖν ἐν τῇ προελεύσει τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, καὶ εἰς Ms. 72. B τὸν νάρθηκα εἰσελθὼν, εἰσέρχεται ἔνδον τοῦ βήλου. καὶ λαβῶν ὁ πραιπίσιτος τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως, εἰσέρχεται διὰ τοῦ νάρθηκος, καὶ δέχεται αὐτὸν ἐκεῖσε ὁ Δ Πατριάρχης, καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, εἰσέρχονται καὶ ἵστανται ἔμπροσθεν τῶν μεγάλων πυλῶν. καὶ ἄσπας ἐκεῖσε κηρὸς, δίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπίσιτος τῇ τῆς καταστάσεως, καὶ προσκυνήσας τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον, εἰσέρχεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ διελθὼν διὰ τῆς σωλαίας, ἰοῖσται ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ λαβὼν παρὰ τοῦ πραιποσίτου κηρία καὶ εὐξάμενος, ἐπιδίδωσιν αὐτὰ τῷ πραιποσίτῳ. καὶ εἰθ' οὕτως εἰσελθὼν εἰς τὸ θυσιαστήριον, ὕφαπλοι ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ εἰλιτὰ δύο, ἀσπαζόμενος δύο ἱερά ποτήρια καὶ δύο ἱεροὺς δίσκους καὶ τὰ σπάργανα τοῦ Κν-Ed. L. 86 ἰσθίου, καὶ λαβὼν ἀποκόμβιον παρὰ τοῦ πραιποσίτου, τίθησιν αὐτὸ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ, καὶ ἐξελθὼν διὰ τῆς πλαγίας τοῦ θυσιαστηρίου, εἰσέρχεται εἰς τὸ μηταῶριον, εἰς δὲ τὰ ἅγια, καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν κοινωνίαν ἐκτελεῖ, ὡς ἡ συνήθεια ἔχει. καὶ μετὰ τὸ κραματίσαι καὶ ἐξελθεῖν τοῦ ἁγίου φρεατοτος εἰσέρχεται ἔνδον τοῦ βήλου μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ στέφεται παρ' αὐτοῦ, καὶ εἰθ' οὕτως ἐπιδίδωσιν ὁ πατριάρχης εὐλογίας τῷ βασιλεῖ. εἶτα λαβὼν ὁ βασιλεὺς παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἀποκόμβιον, ἀντιδίδωσι τῷ πατριάρχῃ, ὁ δὲ πατριάρχης ἀντιδίδοι τῷ βασιλεῖ ἀλειπτὰ. (Γ.) Καὶ ἀλλήλους ἀσπασάμενοι, ὁ μὲν βασιλεὺς, διοδεύων τὴν μέσην, εἰσέρχεται

1. ὕμῖν cod.

expresimus, procedit, et narthecem ingressus, velum intrat. Tum praepositus coronam a capite Imperatoris demit, qui per narthecem accedens a patriarcha excipitur, cum quo post mutuam salutationem ingreditur et ad magnas portas subsistit. Accensus ibi cereos praeposito, praepositus cerimoniarum tradit, et adorato sancto evangelio; ecclesiam intrat, perque soleam digressus, ad sacras ianuas subsistit cereosque a praeposito accipit, quos ipsi, postquam precatu est, reddit. Sic sacrarium ingressus, duo instrata sacrae mensae imponit duoque sacra pocula duosque sanctos discos et fascias Domini osculatus, acceptum a praeposito apocombium in sacra mensa reponit, perque obliquitatem sacrarii ad metatorium et sacra progreditur et agapen ac communionem, ut consuetudo est, celebrat. Post breve colloquium e sacro puteo egressus, intra velum cum patriarcha abit, a quo coronatur et panem benedictum accipit, pro quo ei adlatum a praeposito apocombium Imperator tradit, et suffimenta varia a patriarcha recipit. (III.) Post mutua oscula Imperator per forum digres-

ται διὰ τῆς μεγάλης πύλης τῆς χαλκῆς· αἱ δὲ δοχαὶ τῶν πε-
 ρατικῶν μερῶν καὶ τῶν πολιτικῶν τελοῦνται ἐν τῇ τάξει καὶ
 στάσει, ὃν τρόπον ἐτελέσθησαν ἐν τῇ προελευσίῃ τῆς Χρι-
 στοῦ γεννήσεως. καὶ τὰς σχολὰς καὶ τὰ ἐσκούβιτα διελθῶν
 καὶ τοῦ κοινοστωρίου καὶ τοῦ στενοῦ, εἰσέρχεται εἰς τὸν αὐ-
 γουστέα, καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου, τελέσαντες τὴν συνήθειαν,
 εἰσέρχονται εἰς τὸ ὀκτάγωνον, καὶ λαμβάνει ὁ πραιπόσιτος
 τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως, καὶ εἰσελθόντες
 οἱ βεστήτορες ἀπαλλάσσουσι τὴν χλανίδα αὐτοῦ. εἶτα εἰσελ-
 C θῶν ὁ πατριάρχης εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον, καὶ τοῦ βασιλέως 10
 Ms. 73. ἀμέλλοντος ἀκουμβίσαι εἰς τὰ 19' ἀκουβίτα, νέει τῷ πραιπο-
 σίτῳ, καὶ προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην, καὶ τούτου γενομέ-
 νου, προσκνυοῦσιν ἀλλήλους, καὶ εἰσέρχονται οἱ ἱερεῖς, καὶ
 τὸν στίχον ποιήσαντες, εἰσέρχεται πάλιν ὁ πατριάρχης εἰς
 τὸν ἅγιον Στέφανον καὶ ἐκβάλλει τὸ ὠμοφόριον αὐτοῦ. ὁμοί-15
 ὡς καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκβάλλει τὸ σαγίον αὐτοῦ καὶ ἐνούνται
 πάλιν, καὶ εἰθ' οὕτως ἐξέρχονται, ὀψικευόμενοι ὑπὸ τοῦ κου-
 βουκλείου, καὶ ἀκουμβίζουσι οἱ δύο ἐξ ἴσου ἐν τῷ ἀκουβίτῳ
 καὶ πίνουσι πρὸς ἅπαξ. καὶ εἰθ' οὕτως λαβὼν νεῦμα ὁ πραι-
 πόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νέει τὴν ὑπουργίαν καὶ εἰσερ-20
 D χεται, τοῦτο δὲ ποιεῖ καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν φίλων. (Δ.) Μέλ-
 λοντος δὲ ἀνίστασθαι τοῦ βασιλέως καὶ τῶν φίλων ἐξελθόν-
 των, μένουσιν οἱ τοῦ ἄνω ἀκουβίτου φίλοι, οἱ μητροπολίται
 καὶ ὅσοι εἰσὶν εἰς τοὺς πρώτους ἀκουβίτους, ἤγουν εἰς τὸν

sus, magnam portam chalces intrat: excipitur autem a transitoriis
 urbanisque factionibus eo ritu locoque, quem in processione natalis
 Domini supra declaravimus. Per scholas et excubias consistorii ste-
 nique digressus, angustale intrat, cubicularii, ritibus suis servatis, ad
 octangulum se recipiunt, et praepositus coronam a capite Imperatoris
 demit, vestitores eius tunicam mutant. Posthaec in S. Stephani pa-
 triarcha ingreditur, et cum Imperator in novendecim accubitis convi-
 vium acturus est, praeposito signum dat, ut patriarcham advocet, quo
 facto, se invicem adorant, et sacerdotes ingressi stichum faciunt,
 tunc patriarcha rursus S. Stephani intrat suumque omophorium de-
 ponit. Imperator pariter sagum suum exiit, et sic rursus conversan-
 tur, atque a cubiculo stipati, egrediuntur, et una in accubito mensae
 adsidentes, semel bibunt. Sic postea praepositus, signo ab Impera-
 tore accepto, ministris signum dat, et intrant, idemque et apud re-
 liquos amicos observatur. (IV.) Cum vero surgere Imperator vult
 et amici egressi sunt, remanent ii, qui in superioribus accubitis locum
 tenent, metropolitae et, qui in primis accubitis ad dextram et sini-
 stram adsident, episcopi. Bibunt vero iterum semel Imperator et

δεξιὸν καὶ εὐάνυμον, ἐπίσκοποι· πίνουσι δὲ πάλιν πρὸς ἅ-
 παξ ὅ,τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης καὶ οἱ ἐναπομείναντες
 φίλοι, καὶ εἰδ' οὕτως λαβόντες νεῦμα παρὰ τοῦ πραιποσίτου,
 ἐξέρχονται καὶ αὐτοί, καὶ εἰδ' οὕτως λαβὼν νεῦμα ὁ πρωτο-
 ὄπαρχος, ἐξέρχεται καὶ αὐθις ἡ ὑπουργία. καὶ πάντων
 ἐξεληθόντων, μένει ὁ βασιλεὺς μετὰ μόνου τοῦ πατριάρχου
 καὶ τοῦ κουβουκλείου. καὶ πίνοντες πάλιν ἀμφοτέρω πρὸς ἅ-Ed. L. 87
 παξ, ἀνίστανται, καὶ ἀπέρχεται ὁ πατριάρχης εἰς τὸν ἅγιον
 Στέφανον καὶ βάλλει τὸ ὄμοφοριον αὐτοῦ, ὁ δὲ βασιλεὺς τὸ
 ἰσοαγίον αὐτοῦ καὶ ἐνοῦνται πάλιν εἰς τὸ ὀκτάγωνον, καὶ ποι-
 οῦσι τὸν στίχον. εἶτα λαβὼν ὁ βασιλεὺς παρὰ τοῦ πατριάρχου
 εὐλογίας, ἐξέρχεται μέχρι τοῦ ἀγιοσταῆς, καὶ προσκυνήσαν-
 τες ἀλλήλους καὶ ἀσπασάμενοι, τὸν μὲν πατριάρχη λαμβά-
 νουσι δύο κουβικουλάριοι, καὶ διασωζουσιν αὐτὸν μέχρι τοῦ
 ἰσοτενοῦ ἢ καὶ τοῦ ὀνόποδος. ὁ δὲ βασιλεὺς, δηριγεύμενος
 ὑπὸ τε τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν μαγλαβιτῶν, εἰσέρχεται ἐν
 τῇ παλατίῳ· ἐστῶτων δὲ τῶν τοῦ κουβουκλείου ἀπάντων ἐν
 τῇ χρυσοτρικλίνῳ, ὑπερεῦχονται τὸν βασιλέα τὸ „εἰς πολλοὺς
 καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ γίνεται δὲ ἡ εὐχή αὐτῆ, ἐπειδὴ πλη-
 θοροῦνται τὸ δωδεκαήμερον.

ΚΕΦ. κζ'.

Ms. 73. b

Ἵσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεῦσαι τῆς ὑπαπάντης.

Εἰ κελεύει ἀπελθεῖν ὁ βασιλεὺς καὶ παννυχεῦσαι ἐν βλα-

11. Pro εἶτα ed. καὶ. 22. ὑπαπάντης R., ὑπάπαν superscripto
 τ cod., ὑπαπαντήσεως ed.

patriarcha et qui remanserunt amici, et sic, a praeposito signo accep-
 to, ipsi egrediuntur, postquam vero signum protospatharius accepit,
 ministerium rursus discedit. Quod facto, Imperator cum solo patri-
 archa et cubiculo manet, et postquam ambo iterum semel biberunt,
 surgunt, et abit patriarcha ad S. Stephani suumque humerale, Imper-
 ator sagum, induit, ac rursus in octangulo conveniunt, et stichum
 faciunt. Tum Imperator, pane benedicto a patriarcha accepto, usque
 ad augustale procedit, et postquam se adoraturum osculatique sunt,
 patriarcham duo cubicularii suscipiunt et ad stenum seu onopodium
 usque perducunt. Imperator vero a cubiculo et manclavitis stipatus,
 palatium intrat, omnesque cubicularii, in aureo triclinio constituti,
 Imperatori: *In multa bonaque tempora* acclamant. Haec autem ac-
 clamatio, finito demum dodecaemero, instituitur.

CAP. 27.

Observanda in festo et processione purificationis B. Mariae Virginis.

Si Imperator abire et vigiliis nocturnas in blachernis agere cupit,

χέρους, ἀπέρχεται τῇ πρὸ μιᾶς τῆς ἑορτῆς ἡμέρα, καὶ ἐκτελεῖ τὴν πάννουχον. τῇ δὲ ἐξῆς ἡμέρα τῆς ἑορτῆς ἀλλάσσουσι C οἱ ἀπαντες ἀπὸ λευκῶν χλαυδιῶν· οἱ δὲ κουβικουλάριοι ἀλλάσσουσι καμίσια καὶ μόνον, ὡσανύτως καὶ οἱ σπαθαροκουβικουλάριοι. οἱ δὲ ἐθνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι φοροῦσι τὰ ἀλ-5 λάξιμα αὐτῶν πλήρεις, βαστάζοντες καὶ σπαθοβάκλια, οἱ δὲ βαρβῆιοι πρωτοσπαθάριοι φοροῦσι τὰ σπέκια αὐτῶν καὶ σπα-θία, οὐ βαστάζουσι δὲ σπαθοβάκλια. οἱ δὲ σπαθαροκανδι-δάτοι καὶ σπαθάριοι καὶ οἱ τοῦ μαγλαβίου καὶ οἱ λοιποὶ οὐ-κειακοὶ σπαθάριοι περιπατοῦσιν ἔνθεν ἀκεῖθεν, ὅπισθεν τῆς 10 προελεύσεως, εἰς τὰ πλάγια τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν πατρικίων, τοῦτο τελοῦντες καθ' ἑκάστην προέλευσιν, ἐν δὲ ταῖς μεγάλαις προελεύσεσι φοροῦσι τὰ μανιάκια αὐτῶν, D βαστάζοντες καὶ τὰ σπαθοβάκλια αὐτῶν. οἱ δὲ σπαθαροκαν-διδάτοι τὰ μανιάκια αὐτῶν καὶ σκουτάρια καὶ διστράλια μο-15 νοπέλυκα· οἱ δὲ σπαθάριοι σκουτάρια καὶ διστράλια, ἀπὸ σκαραμαγγίων δὲ ἀμφότεροι. (B.) Τοῦ δὲ τῆς καταστάσεως ἐλθόντος καὶ μὴνύσαντος τῷ πραιποσίτῳ, ὡς ὅτι ὁ καιρὸς ἤγγικεν, εἰσέρχεται ὁ πραιπόσιτος καὶ μὴνύει τὸν βασιλέα, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξελθὼν ἐν τῷ τρικλίῳ τῷ καλουμένῳ Ἄνα-20 στασιακῷ, φορῶν τὸ δηβητήσιον αὐτοῦ, ἵσταται ἐκεῖσε, καὶ ἵστανται οἱ ἀρχοντες τοῦ κουβουκλείου ἔνθεν καὶ ἔνθεν, οἱ δὲ σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ οἱ κουβικουλάριοι ὅπισθεν αὐτῶν, οἱ δὲ πρωτοσπαθάριοι οἱ ἐθνοῦχοι ἵστανται ὅπισθεν τοῦ βασι-

1. τῆς πρὸ μιᾶς cod. 2. δὲ om. ed. 6. πλήρης cod., πλήρη
coni. R. 11. εἶτα πλάγια ed.

pridie festi dici abit et nocturnas vigilias instituit. Sequenti die festi omnes tunicas albas, cubicularii aequae ac spatharocubicularii camisia induunt. Eunuchi protospatharii plerique mutatorias ferunt et spathobaculos, barbati protospatharii specia sua et spathas, nullos autem spathobaculos gestant. Spatharocandidati, spatharii, manclavitae et ceteri domestici spatharii utrinque post solennem pompam ad latus praefectorum cubiculi et patriciorum procedunt, et hoc in omnibus processionibus observant; in magnis autem torques et spathobaculos suos gestant. Spatharocandidati torques, scutaria et dextralia cum securibus, spatharii scuta et dextralia, utrique etiam scaramangia gerunt. (II.) Cerimoniario autem veniente et, tempus appropinquare, praepositum monente, intrat is idque Imperatori indicat, qui e triclinio, quod Anastasii vocatur, egressus, diabetes suo indutus, ibi subsistit, ab utroque latere cubiculo praefecti, spatharocubicularii et cubicularii post ipsos, protospatharii autem eunuchi a tergo Imperatoris. Deinde praepositus vestitores vocat, quorum opera tu-

λέως. προσκαλεῖται δὲ ὁ πραιπόσιτος τοὺς βεστίητορας, καὶ Ed. L. 98
 ἐπαλλάξας ὁ βασιλεὺς τὴν χλανίδα αὐτοῦ δι' αὐτῶν, εἶτα
 κατελθὼν ὀστιάριος, ἵσταται ἐν τῷ βήλῳ, καὶ νεύει ὁ βασι-
 λεὺς τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος τῷ κουβικουλαρίῳ τῷ
 5 αἰφρονι τὸ βῆλον, καὶ εἰσάγονται πατρίκιοι καὶ στρατηγοί, καὶ
 εἰσελθόντες πίπτουσι. καὶ ἀνυστάντων αὐτῶν, λαβὼν νεῦμα
 ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, λέγει „κελεύσατε.” ὁ δὲ
 βασιλεὺς θηριγευόμενος ὑπὸ τε τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβου- Ms. 74. a
 κλείου, πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν, ἔξέρχεται ἐν τῷ τρικλί-
 10 νῳ τῷ καλουμένῳ Λανουβίῳ. ἵστανται δὲ οἱ τε βαρβῆτοι
 πρωτοσπαθάριοι καὶ ὁ δρουγγάριος τῆς βίγλης ἔνθεν καὶ ἔνθεν
 πλησίον τῆς θύρας. οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ μετὰ τῆς
 συγκαλήτου πίπτουσι, καὶ λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ B
 τοῦ βασιλέως καὶ νεύει τῷ τῆς καταστάσεως, κἀκεῖνος λέγει
 15 „κελεύσατε” καὶ αὐτοὶ ὑπερέυχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγα-
 θοὺς χρόνους.” (Γ.) Καὶ ὑπ' αὐτῶν θηριγευόμενος, διέρχε-
 ται, ὁ δὲ τῆς καταστάσεως ἐν τῷ μέσῳ, καὶ κατὰ βᾶθρον ἐ-
 πιστρεφόμενος πρὸς τὸν βασιλέα, ἐφαπλῶν δὲ καὶ τὰς χεῖρας
 αὐτοῦ ἔνδοθεν τοῦ χλανιδίου αὐτοῦ, λέγει πρὸς τὸν βασιλέα
 20 „καπλάτε Δόμηρι.” τοῦτο ἐκτελῶν, ὅπως ἐν τῇ διόδῳ τοῦ
 βασιλέως μὴ τύχη βᾶθρον. καὶ ἔξω τῆς πύλης ἐξελθὼν τῆς C
 ἐξαγούσης πρὸς τὸν ἔμβολον, διέρχεται ἐν τῷ δεξιῷ μέρῳ
 τοῦ ἔμβόλου, οἱ δὲ πατρίκιοι τῆς αὐτῆς πύλης ἔξω λαμβά-
 νουσι τὰ κηρία αὐτῶν, λεγόντων τῶν δύο μερῶν λαμβικῶ,

4. ὁ δὲ om. ed. 17. ἐν om. ed. 19. Pro αὐτοῦ ed. τοῦ. 21.
 Pro μὴ τύχη βᾶθρον. R. legi vult aut ἀποτύχη βᾶθρον, αὐτ
 τύχη παραβαίων βᾶθρον. 24. λάμβια ed.

nicam suam Imperator mutat, ostiarius descendens in velo stat, Im-
 perator praeposito, praepositus vero cubiculario velum tollenti si-
 gnum dat, et adducuntur patricii et strategae: ingressi procumbunt.
 Qui postquam surrexere, praepositus, accepto ab Imperatore signo,
 dicit: *Iubete*. Imperator, a praefectis cubiculi, patriciis et strategis
 stipatus, ad triclinium, quod Danubius dicitur, abit, barbati protospa-
 tharii et drungarius vigiliae utrinque prope ianuam stant. Patricii
 vero et strategae cum senatu procidunt, et postquam praepositus si-
 gnum ab Imperatore accepit, ceremoniario annuit, isque dicit: *Iube-
 te*, ipsi: *In multa bonaque tempora* acclamant. (III.) Ab his stipa-
 tus digreditur, ceremoniarius vero in medio, et in scala conversus
 ad Imperatorem, veste sua manibus involutis, ad eum dicit: *Capla-
 te Domini*, quod propterea facit, ut in transitu Imperator scalam
 non contingat. Ex porta, quae ad porticum ducit, ad dextrum hu-
 ius lateris discedit, patricii autem extra eandem cereos suos sumunt,

Ἐκαστος αὐτῶν διερχόμενος ἀπὸ τῆς στάσεως αὐτοῦ· πληροῦντος γὰρ τοῦ ἐνός, ἄρχεται ὁ ἕτερος· διελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς πλησίον τοῦ κίονος τοῦ κειμένου ἐγκαρσίως ἐν τῷ πληρώματι τοῦ ἐμβόλου, δέχεται ἐκεῖσε τὸν πατριάρχην μετὰ τῆς λιτῆς, λαβὼν δὲ κηρία παρὰ τοῦ πραιποσίτου καὶ εὐξάμενος, ἐπιδίδωσιν αὐτὰ πάλιν τῷ πραιποσίτῳ, καὶ προσκυνήσας τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον καὶ τὸν τίμιον σταυρὸν, καὶ πάλιν προσκυνήσαντες ἀμφότεροι ἀλλήλους, ὅ,τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης καὶ ἀσπασάμενοι, λαμβάνει ὁ βασιλεὺς παρὰ τοῦ πραιποσίτου κηρίον λιτανίικιον, καὶ ὑποστρέψας, διέρχεται διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐμβόλου. ἄρχεται δὲ ὁ τῆς καταστάσεως· „χαῖρε κεχαριτωμένη Θεοτόκε παρθένε“ ψάλλοντες δὲ τὸ αὐτὸ τροπάριον οἱ τῆς προελεύσεως ἅπαντες, εἰσέρχονται ἐν τῷ νάρθηκι τοῦ μεγάλου ναοῦ, καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς καθέζεται ἐπὶ σέλλῳ ἐν τῷ νάρθηκι, προσμένων μεχρὶς ἀνίσταται ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς λιτῆς, οἱ δὲ πατριῖκοι καὶ ἡ σύγκλητος εἰσέρχονται καὶ ἵστανται ἐν τῷ ναῷ, ὡς δὲ εἶ-

Ed. L. 89 καταλάβῃ ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς λιτῆς, οἱ δὲ πατριῖκοι καὶ ἡ σύγκλητος εἰσέρχονται καὶ ἵστανται ἐν τῷ ναῷ, ὡς δὲ εἶ-

Ms. 74. b θίσται αὐτοῖς, προσμένοντες τὸν βασιλέα. (A.) Καταλάβῃ δὲ τοῦ πατριάρχου μετὰ τῆς λιτῆς, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς, καὶ προσκυνήσαντες ἀμφότεροι ἀλλήλους, ὅ,τε βασι-

20
λεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ἀπέρχονται ἀμφότεροι καὶ ἵστανται ἐν τῇ πύλῃ τοῦ μεγάλου ναοῦ. καὶ ἄρξάμενος ὁ πατριάρχης τὴν εὐχὴν τῆς εἰσόδου τῆς θείας λειτουργίας, λαβὼν ὁ βασι-

2. γὰρ om. ed.

dum interea duarum factionum cantores iambos recitant, singuli a statione sua digressi, et postquam cantum unus finivit, alter incipit. Imperator autem, cum prope columnam, in plenitudine porticus oblique positam, transivit, patriarcham cum processione ibi excipit, sumtisque a praeposito cereis et precatus, eos rursus praeposito tradit, et sancto evangelio ac veneranda cruce adorata, se iterum flexo genu Imperator et patriarcha venerantur et osculantur, quo facto, a praeposito cereum processionalem accipit, et reversus per eandem porticum digreditur. Tunc vero ceremoniarum incipit: *Salve, gratiae plena Virgo Deipara*: quod troparium omnes, qui solennem pompam instituunt, canunt, deinde narthecem magni templi intrant, ubi Imperator in throno in narthecae considet, et usque dum patriarcha cum solenni processione advenit, exspectat, patricii vero et senatores intrant, et in templo, ut ipsis mos est, Imperatorem expectantes, subsistunt. (IV.) Patriarcha autem cum processione appropinquante, Imperator surgit, et post mutuum adorationem ambo discedunt inque porta magni templi stant. Tunc, patriarcha preces introitus divinae liturgiae exorso, Imperator, cereis precationis so-

λεύς παρὰ τοῦ πραιποσίτου κηρία τῆς προσευχῆς, καὶ εὐξά-
 μενος δίδωσιν αὐτὰ πάλιν τῷ πραιποσίτῳ, καὶ αὐτὸς τῷ τῆς
 καταστάσεως. καὶ προσκυνήσας ὁ βασιλεὺς τὸ ἄχραντον εὐ-
 αγγέλιον, διέρχεται μέσον διὰ τοῦ ναοῦ μετὰ τοῦ πατριάρχ-
 5^{ου}χου, καὶ διὰ τῆς πλαγίας τοῦ ἄμβωνος εἰσέρχεται ἐν τῇ σω-
 λαίᾳ, καὶ στάς ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν καὶ ἄψας κηρούς
 καὶ εὐξάμενος, εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον. ἀσπασάμενος δὲ
 τὴν ἁγίαν ἐνδυτὴν, λαβὼν ἀποκόμβιον παρὰ τοῦ πραιποσίτου,
 10 αὐτῷ εὐλογίας οἱ ἱερεῖς, διὰ μέσης τοῦ ναοῦ. μέλλοντος δὲ
 τοῦ βασιλέως ἐξέρχεσθαι ἐν τῷ νάρθηκι, ἴστανται ὄρφανὰ
 ἐπάνω τῶν σκάμων ἀπ' ἀριστερῶς τῆς μεγάλης πύλης, καὶ
 φωνοβολοῦντες ὑπερέχονται τὸν βασιλέα, ὡς ἡ συνήθεια
 ἔχει. ἐλθόντες δὲ ἐξ ἴσου ἐν τῷ στυρακίῳ ὅ,τε βασιλεὺς καὶ C
 15^ο πατριάρχης, προσκυνήσαντες καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, ὁ
 μὲν πατριάρχης ἀπέρχεται ἐν τῷ μεγάλῳ ναῷ τοῦ ἐκτελέσαι
 τὴν θεῖαν λειτουργίαν, ὁ δὲ βασιλεὺς, διὰ τοῦ στυρακίτου
 ἀνελθὼν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ, ἄπει ἐκεῖσε κηρούς, ὡσαύτως δὲ
 καὶ ἐν τοῖς κατηχουμενεῖσι, εἰς τὸν σταυρὸν, καὶ εἰσελθὼν
 20^ο ἐν τῷ εὐκτηρίῳ, ἴστανται ἐκεῖσε, ἐκτελῶν τὴν θεῖαν λειτουρ-
 γίαν, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ οἱ λοιποὶ ἄρχοντες ἅπαντες ἴστανται
 ἔξω ἐν τοῖς κατηχουμενεῖσι. (E.) Τῆς δὲ θείας κοινωνίας
 ἐγγιζούσης, προστάσσει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελεύσεως τῷ τῆς
 καταστάσεως, καὶ ἀποστέλλει σιλεντιαρίους δύο πρὸς τὸ προσ- D

10. οἱ ἱερεῖς διὰ sine distinctione ed.

lennis a praeposito traditis, precatur, post eos praeposito, hic
 cerimoniarum magistro reddit. Ipse, sacro et intemerato evan-
 gelio adorato, cum patriarcha per medium templum perque ob-
 liquitatem ambonis soleam intrat, et ad sacras ianuas constitu-
 tus cumque cereis accensis precatus, sacrarium ingreditur. San-
 ctam vero instratum osculatus, adlatum a praeposito apocombi-
 um in sacra mensa reponit, et, accepta a sacerdotibus benedi-
 ctione, per medium templum abit. Dum autem ad narthecum
 progreditur, in sinistro magnae portae latere orphani in scamnis
 stant, et modulantes, ut ipsis solenne est, fausta Imperatori ap-
 precantur. Is una cum patriarcha ad styracium pergit, unde patri-
 archa post mutuam salutationem et adorationem ad magnum tem-
 plum, sacram liturgiam celebraturus, abit, Imperator autem per
 styracium in oratorium adscendens, cereos ibi, aequae ac in catechu-
 menis, in cruce. accendit, in oratorio vero divinam liturgiam cele-
 brat, dum patricii interea ac ceteri proceres foris in catechume-
 nis subsistunt. (V.) Divinae autem communionis tempore immi-
 nente, praepositus a mandato cerimoniarum magistrum iubet, ut

καλέσασθαι τὸν πατριάρχην, καὶ ἀνάγουσιν αὐτὸν διὰ τοῦ
 στυρακίου ἐν τῷ εὐκτηρίῳ, ἐν ᾧ ἵσταται ὁ βασιλεὺς. κοινω-
 Ms. 75. ἀνήσαντος δὲ τοῦ βασιλέως παρὰ τοῦ πατριάρχου τοῦ ἀχρῆν-
 του σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου, εἰσέρχεται ἐν τῷ κοι-
 τῶν, καὶ εἶθ' οὕτως εἰσελθόντες πατριῆκοί τε καὶ στρατηγοὶ 5
 καὶ δομέστικοι καὶ οἱ τὰ πρῶτα ὀφφίκια κατέχοντες, κοινω-
 νοῦσι καὶ αὐτοὶ ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ πατριάρχου· καὶ πάντων
 ἐξελθόντων καὶ τοῦ πατριάρχου μέλλοντος κατέρχεσθαι,
 ἐστῶτος τοῦ βασιλέως ἔμπροσθεν τῆς θύρας τοῦ κοιτῶνος
 Ed. L. 90 αὐτοῦ, προσκυνοῦσιν ἀμφοτέροι ἀλλήλους, καὶ ἀπελθὼν ὁ 10
 πατριάρχης ἐκτελεῖ τὴν θείαν λειτουργίαν ἅπασαν. τελεσθεί-
 σης δὲ τῆς θείας λειτουργίας, διέρχεται ὁ βασιλεὺς ἡλλαγμέ-
 νος διὰ τοῦ τρικλίνου τῆς ἁγίας σοροῦ, βασταζόντων τῶν
 κουβικουλαρίων τὰ ἐκέλευε ὄντα βῆλά τε καὶ κορίνας, καὶ ἀ-
 νέρχεται ὁ βασιλεὺς φιλὰ τοῦ βισαλωτοῦ καὶ τοῦ κοχλιοῦ, καὶ 5
 εἰσέρχεται ἐν τῷ Δανουβίῳ τρικλίῳ, καὶ ἵσταται ἡ τιμὴ αὐ-
 τοῦ τράπεζα ἐκέλευε, καὶ μένουσιν ἐκεῖσε πρωτοσπαθᾶριοι
 βαρβατοὶ, σπαθαροκανδιδάτοι καὶ οἱ ἐπὶ τοῦ μαγλαβίου καὶ
 λοιποὶ ἅπαντες οἰκειακοὶ, καὶ τότε οἱ μὲν κληθέντες ἐξ αὐ-
 τῶν ἐκδέχονται ἐκεῖσε, οἱ δὲ λοιποὶ ἄρχοντες ἕκαστος ἐν τῷ 20
 Β κοιτῶν αὐτοῦ. (ε.) Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνελθὼν ἐν τῷ Ἀνα-
 στασιακῷ τρικλίῳ καὶ ἀπαλλάξας, μένει μετὰ τὸ διβητήσιον
 αὐτοῦ, οἱ δὲ σιλεντιᾶριοι, προσκαλεσόμενοι τὸν πατριάρχην,
 ἀναφέρουσιν αὐτὸν μέχρι τοῦ κοχλιοῦ, καὶ καθίσας ἐκεῖσε

20. Pro ἀρχοντες — αὐτοῦ R. conl. ἀρχ. ἀπίσιν ἕκαστος ἐν τῷ
 οἴκῳ αὐτοῦ.

duos silentiarios patriarcham vocaturos mittat, quem per styracium
 in oratorium, ubi Imperator est, adducunt. Postquam Imperator e
 patriarchae manu corpus et sanguinem Domini accepit, cubiculum
 intrat, in quo patricii, strategii, domestici et supremis officiis ad-
 moti sacra communionem a patriarcha impertuntur: quibus omnibus
 egressis, dum patriarcha, Imperatore ad portam cubiculi sui consti-
 tuto, descendere vult, se invicem adorant; patriarcha ad sacram li-
 turgiam celebrandam abit. Qua ad finem perducta, Imperator mu-
 tata veste per triclinium sancti sepulcri transit, cubiculariis vela
 et cortinas, quae ibi sunt, portantibus, et per lateritiam substruc-
 tionem cochlearumque triclinium Danubium intrat, ubi veneranda
 mensa eius reposita, et protospatharii barbati, spatharocandidati,
 manclavatae ceterique ministri omnes congregati sunt: ex his, quos
 coenae adhiberi Imperator iusserit, ibi, ceteri proceres, singuli in
 suo cubiculo, manent. (VI.) Imperator in triclinium Anastasii ad-
 scendit, et, vestibus exutis, in suo dibetasio manet: silentiarii vero

πλησίον τῆς εἰσαγωγῆς πύλης ἐν τῷ τρικλίνῳ, ἐν ᾧ ἡ τραπέζα ἵσταται, μὴνύει τῷ βασιλεῖ ὁ πραιπόσιτος, ὁ δὲ βασιλεὺς κελεύει τῷ πραιποσίτῳ προσκαλέσασθαι τὸν πατριάρχην, καὶ ἵσταται ὁ βασιλεὺς, φορῶν τὸ σαγίον αὐτοῦ, ἐν τῇ τραπέζῃ, ἐκδεχόμενος τὸν πατριάρχην, καὶ καταλαβόντος τοῦ πατριάρχου, προσκαλοῦνται παρὰ τοῦ πατριάρχου οἱ ἱερεῖς καὶ ποιοῦσι τὸν στίχον. καὶ εἰδ' οὕτως ὁ μὲν βασιλεὺς ἐκβάλλει τὸ σαγίον αὐτοῦ, ὁ δὲ πατριάρχης τὸ ὠμοφόριον αὐτοῦ, καὶ λαβόντες αὐτὸ οἱ ἱερεῖς, ἐξέρχονται. καὶ καθίσαντες 10 ἐν τῇ τραπέζῃ ὅτε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, εἰσφέρουσι τὰ κουκουμάρια κουβικουλάριοι δύο, καὶ πίνουσι πρὸς ἄπαξ, καὶ εἰδ' οὕτως εἰσέρχονται οἱ φίλοι, καὶ ἐπιτελεῖται ἡ συνήθεια πᾶσα τοῦ τραπεζίου· καὶ ἀναστάντων τῶν φίλων καὶ ἐξελεύστων, μένει ὅτε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, καὶ εἰσφέ- Ms. 75. b
15 ρουσι πάλιν οἱ κουβικουλάριοι τὰ κουκουμάρια, καὶ πίνοντες πάλιν πρὸς ἄπαξ ἀνίστανται, καὶ ὁ μὲν πατριάρχης μικρὸν ἄπεξελεύσων, βάλλει τὸ ὠμοφόριον αὐτοῦ, ὁ δὲ βασιλεὺς τὸ σαγίον αὐτοῦ, καὶ εἰπόντες τὸν στίχον, ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ ὁ πατριάρχης εὐλογίας, καὶ ἐξέρχονται οἱ ἱερεῖς. καθέζεται 20 ὅτε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης μικρὸν, ὁμιλοῦντες πρὸς ἀλλήλους, εἶτα προσκυνήσαντες ἀλλήλους καὶ ἀσπασάμενοι, ἐξέρχονται, καὶ ὁ μὲν πατριάρχης προπέμπεται ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου μέχρι τοῦ χολίου, καὶ ἀπὸ τῶν

22. τῶν ἀρχόντων R., τοῦ ἀρχοντος ed.

advocatum patriarcham ad cochleam ducunt, ubi, dum prope portam in triclinium, ubi mensa posita est, ducentem, residet, praepositus id Imperatori indicat, qui praepositum iubet, ut patriarcham arcesat; ipse sago suo indutus, ad mensam patriarcham excipit, qui veniens, sacerdotes ad stichum seu orationem dicendam vocat. Imperator deinde sagum suum, patriarcha vero omophorium deponit, quod sacerdotes postquam accepere, abeunt. Interea dum mensae Imperator et patriarcha adsident, duo cubicularii cucumaria afferunt, ac semel bibunt, deinde, amicis ingressis, omnis mensae ordo peragitur: postquam vero surrexere amici et egressi sunt, Imperator et patriarcha remanent, cubicularii rursus cucumaria afferunt, et postquam adhuc semel potum sumere, surgunt, et patriarcha paulo ante egressus, omophorium, Imperator sagum suum induit, dictaque oratione, patriarcha Imperatori benedictionem dat, sacerdotes abeunt. Postquam vero adhuc paulisper Imperator et patriarcha conversati sunt, post adorationem et salutationem mutuam egrediuntur, et patriarcham quidem praefecti cubiculi ad cochleam, inde silentiarum ad inferiora conducunt, Imperator vero, quamdiu

ἐκεῖσε ὑπὸ σιλεντιαρίων ἕως κάτω. ὁ δὲ βασιλεὺς διαγί-
 νεται μετὰ ταῦτα, ὡς δ' ἂν κελεύη καὶ βούληται. (Ζ.) Ἰστέ-
 ον, ὅτι εἰ μὲν οὐ κελεύει ὁ βασιλεὺς ποιῆσαι τὴν προέλευσιν
 ἀπὸ τοῦ ἄνω παλατίου, ἤγουν ἀπὸ τὸν Ἀναστασιακὸν τρικλί-
 Ed.L. 91 νον, τελεῖται οὕτως. ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ κοιτώνο⁵
 τῆς ἀγίας σοροῦ ἠλλαγμένος, ἵσταται ἐν τῇ τῆς ἀγίας σο-
 ροῦ τρικλίῳ, ἔνθα τὰ βῆλα κρέμονται, ἐστῶτων καὶ ἀρχόν-
 των τοῦ κουβουκλείου, καὶ ὅπισθεν αὐτοῦ ἵστανται σπαθαρο-
 κουβικουλάριοι καὶ κουβικουλάριοι, καὶ δέχεται ἐκεῖσε τοὺς
 τε πατρικίους καὶ στρατηγούς, καὶ προσκυνήσαντες τὸν βασι-10
 λέα, ἀνίστανται, λαβὼν δὲ νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ
 βασιλέως, λέγει „κελεύσατε“ αὐτοὶ δὲ τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ
 ἀγαθοὺς.“ ὁ δὲ βασιλεὺς δηριγευόμενος ὑπ' αὐτῶν, διέρχε-
 ται διὰ τῶν βαθμίδων τῶν κατερχομένων ἀπὸ τὸ βανιάρην
 καὶ ἐλθὼν εἰς τὰ βᾶθρα τῆς κάτω προελεύσεως, ἔνθα, προ-15
 κένσου γινομένου ἐν τοῖς ἐκεῖσε, ἵσταται ἢ προέλευσις, ἵστα-
 Βται ὁ βασιλεὺς, οἱ δὲ πατρικιοὶ ἐνωθέντες τῇ συγκλήτῳ ἀπά-
 ση, πίπτουσι πάλιν μετ' αὐτῶν, ὁ δὲ πραιπόσιτος δίδωσι
 νεῦμα τῇ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε“ ἀποκρι-
 θέντες δὲ ἅπαντες λέγουσιν „εἰς πολλοὺς χρόνους“ ὁ δὲ τῆς²⁰
 καταστάσεως κατὰ βᾶθρον λέγει „καπλάτε Δόμηνι“ ἐπελοῦσι
 δὲ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε τὴν ἅπασαν τάξιν τῆς προελεύσεως, ὡς ἄ-
 κωτέρω εἰρήκαμεν.

4. τῶν Ἀναστασιακῶν τρικλίων ed. 14. τὸ βανιάριον ed.,
 τοῦ Φαναρίου conl. Leich. 23. προειρηκαμεν ed.

cupit et lubet, ibi permanet. (VII.) Sciendum est, si Imperator
 processionem e superiori palatio seu triclinio Anastasiano institui
 non iubeat, hos ritus observari. Imperator a cubiculo S. Sepulcri
 in mutatoris egressus, in triclinio, quod ibi est, subsistit, ubi vela
 suspensa sunt, et praefecti cubiculo et pone Imperatorem spatharo-
 cubicularii et cubicularii stant: ibi patricios et strategos excipit, qui,
 Imperatore adorato, surgunt, praepositus vero, signo ab Imperatore ac-
 cepto, ait: *Iubete*; ceteri: *In multa bonaque tempora*. Ab his stipatus
 Imperator, per gradus a bannario ducentes descendit, et postquam
 ad gradus inferioris processionis accessit, ubi qui processuri sunt, con-
 veniunt, subsistit, patricii cum senatu conjuncti adsunt, praeposi-
 tus vero, signo cerimoniarum magistro dato, *Iubete* ait; cui reliqui
 omnes: *In longa bonaque tempora* respondent. Postremo cerimoniar-
 rius ad gradus constitutus, ait: *Caplate Domini*, et sic ab eo loca
 solennem processionem, ut diximus, instituunt.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, εἰ τύχη ἢ ἑορτὴ τῆς θ' αὐγῆς τῆ β. τῆς α' Ms. 76. a
ἐβδομάδος. C

Λίδοται μεταστάσιμον ὄρα ἅ τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐν τῷ
λαυσακιῷ τρικλίνω, καὶ ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ σαγίου, ἀ-
5 νέρχεται ἐν τῇ μανναύρα, καὶ σιὰς ἄνωθεν τῶν γορδηλίων ἐν
τῷ Πρασίνῳ λίθῳ, διαλαλεῖ ἐκεῖσε τὸν λαὸν, τὸ ἐν ἀγγελίᾳ καὶ
φόβῳ Θεοῦ ἐκτελέσαι τὴν πανσέβαστον καὶ ἁγίαν τετραρακο-
στην. καὶ εἰδ' οὕτως ἐπιτρέπει ἀσηκρήτη καὶ ἐπαναγινώσκει
τὸ ἐπαναγινώστικόν, τελεσθείσης δὲ τῆς ἀναγνώσεως, εὐφημεῖ
10 πᾶς ὁ λαὸς τὸν βασιλέα· μετὰ δὲ τὴν εὐφημίαν τοῦ λαοῦ
ἀποκινεῖ ὁ βασιλεὺς καὶ διέρχεται διὰ τοῦ εὐωνύμου μέρους
τῆς μανναύρας, καὶ δηριγενόμενος ὑπὸ τοῦ πρωτοσπαθαρῶν καὶ
τῶν λοιπῶν τοῦ κουβουκλείου καὶ πρωτοσπαθαρῶν, καὶ δι- D
ερχόμενος διὰ τῶν ἐξκουβίτων καὶ τῶν σχολῶν, διὰ τῆς μι-
15 κρῶς πύλης τῆς χαλκῆς, εἰσέρχεται ἐν τῷ ἁγίῳ φρέατι καὶ
ἄπει κηρούς· ὁ δὲ πατριάρχης δέχεται αὐτὸν ἐν τῷ ἁγίῳ
φρέατι, ἐν τῇ πύλῃ τῇ εἰσαγωγῇ ἔνδον τοῦ ναοῦ, καὶ εἰσέρ-
χονται ἀμφότεροι μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν. (B.) Ἄσας δὲ
κηρούς ὁ βασιλεὺς καὶ εὐξάμενος, ἐπιδίδωσιν αὐτοὺς τῷ
20 πραιποσίτῳ. καὶ προσκυνήσαντες ἀλλήλους ὅ,τε βασιλεὺς καὶ
ὁ πατριάρχης, ἀπέρχεται ἐν τῷ μηταωρίῳ· τῇ γὰρ ἡμέρᾳ Ed. L. 92
ἐκείνῃ ὁ βασιλεὺς οὐκ εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ
1. θ' αὐγῆς ed. vid. supra. 2. ἐβδομάδος cod. 7. τετρα-
ρακοστήν B. ex sigla cod., ἑορτὴν ed. 11. ἀποκινεῖ ed. 13.
καὶ διερχόμενος R., καὶ διέρχεται cod., καὶ om. ed.

*Observanda, quando festum purificationis S. Mariae in feriam
secundam primae septimanae incidit.*

Hora prima eius diei in lausiaco triclinio ritu solenni Imperator excipitur, qui sago indutus, egreditur et ad magnaauram abit, ubi in Prasino lapide supra gradus constitutus, populum ad celebrandam cum reverentia et metu sacram et venerandam quadragesimalem hortatur. Quo facto, secretarius iussu eius lectionem recitat, eaque finita, populus fausta quaevis Imperatori apprecatur: qui post solennem acclamationem populi abit, perque sinistram magnaaurae partem, stipatus a praeposito ceterisque cubiculariis et protospathariis, per excubias scholasque transit, perque parvam portam aeneam ad sacrum puteum accedit cereosque accendit. Ibi patriarcha ipsum in ianua ad templum ducente excipit, unde ambo ad sacras portas pergunt. (II.) Cum cereis autem accensis proccatus Imperator, eos praeposito tradit, et postquam se invicem Imperator et patriarcha venerati sunt, ille ad metatorium abit: hoc enim die sacrum non intrat: finito officio tertiae et sextae, e metatorio egreditur. Post

τελέσας τὴν τριτοέκτην, ἐξέρχεται ἐκ τοῦ μηταωρίου. καὶ προσ-
 κνήσαντες ἀλλήλους καὶ ἀσπασάμενοι, διέρχεται μὲν ὁ βασι-
 λεὺς διὰ τοῦ δεξιοῦ μέρους τοῦ ναοῦ, τοῦ νάρθηκος καὶ τοῦ
 ὠρολογίου, καὶ ἐξέρχεται ἐν τῇ πρὸς δύσιν οὐσῃ μεγάλῃ πύλῃ
 τῇ ἐξαγούσῃ ἐπὶ τὸν ἀθύραν. ἰππεύσας δὲ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, 5
 διέρχεται διὰ τοῦ μιλίου, φόρου τε καὶ τοῦ μακροῦ ἐμβόλου τοῦ
 Μανριανοῦ καὶ τοῦ Πετρίου, καὶ ἀπέρχεται μέχρι τῆς πανα-
 γίας Θεοτόκου ἐν βλαχέρναις. κῆκεῖσε καταλαβὼν, κατέρχε-
 ται ἀπὸ τοῦ ἵππου καὶ ἀνέρχεται ἐν τοῖς κατηχουμενείοις,
 εὐξάμενος δὲ ἄπει κηρὸν ἐν τε τῷ παρακτυπιῶ τῆς ἀγίας 10
 Β σοροῦ, ἐν τῷ εὐκτηρίῳ καὶ ἐν τῷ ἔξω σταυρῷ τῶν κατηχου-
 Ms. 76. b μνείων, ἐξελθὼν ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, ἀπέρχεται ἐν τῷ Ἀναστα-
 σιακῷ τρικλίῳ, καὶ εἰδ' οὕτως ἐκτελεῖ ἅπαντα, οἷον τὰ τε
 ἀλλάξιμα καὶ αἱ δοχαί. ἢ τε τῆς λιτῆς ὑπάντησις καὶ ἡ τῆς
 θείας λειτουργίας εἰσοδὸς τε καὶ προσευχῆ, ὃν τρόπον ἀνω- 15
 τέρω ἐν τῇ πρώτῃ καταστάσει τῆς αὐτῆς ἑορτῆς ἐξετέμεθα.

ΚΕΦ. κή.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ τῆς ὀρθοδοξίας.

C Ἀπέρχεται ὁ πατριάρχης ὀψὲ τοῦ σαββάτου ἐν τῷ ναῷ
 τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν βλαχέρναις, συναπέρχονται δὲ 20
 αὐτῷ μητροπολίται, ἀρχιεπίσκοποι καὶ ἐπίσκοποι, ὅσοι δ' ἂν
 τύχωσιν ὄντες τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐν τῇ πόλει, ὁμοίως καὶ οἱ
 κληρικοὶ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ οἱ τῶν ἔξω ἐκκλησιῶν,

patriarchae salutationem per dextram templi, narthecis et horologii
 partem ad occidentalem magnam portam, quae in athyrem ducit, pro-
 greditur. Inde equo vectus Imperator, per milium, forum longam-
 que porticum Mauriani et Petrii ad S. Deiparae in blachernis abit.
 Quo postquam venit, equo descendit et ad catechumena abit, pre-
 catus vero cereos in throno sancti sepulcri, in oratorio et cruce
 exteriori catechumenorum accendit, indeque egressus, ad triclinium
 Anastasii abit, et ibi quoque omnia peragit, scilicet vestes mutantur
 et solennis exceptio fit. Processionis vero occursum, divinae liturgiae
 introitus, et supplicatio, ut supra de prima eiusdem festi cerimoniam
 animadversum fuit, peragitur.

CAP. 28.

Observanda in dominica orthodoxiae.

Patriarcha vesperi die sabbati ad templum sanctissimae Deiparae
 in blachernis, unaque metropolitae, archiepiscopi, episcopi, qui forte
 eo die in urbe versantur, clerici quoque magnae ecclesiae et templo-

καὶ ὅσοι δ' ἂν ἐν πᾶσι τοῖς μοναστηρίοις τὸν μονήρη βίον ἀσχοῦσιν ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῃ πόλει, καὶ ἐκτελοῦσιν ἅπαντες παννύχιον ὕμνον ἐν τῷ σεπτῷ ναῷ. τῇ δὲ ἑξῆς, ἥτις ἐστὶ κυρία τῶν ἡμερῶν, ἐξέρχεται ὁ πατριάρχης μετὰ τῶν 5 προῤῥηθέντων ἀπάντων ἐκ τοῦ ναοῦ μετὰ τῆς λιτῆς, καὶ διέρχονται διὰ τοῦ δημοσίου ἐμβόλου. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξεληθὼν ἀπὸ τοῦ παλατίου, φορῶν σαγίον, διὰ τῆς πύλης τοῦ σπαθα- D ρικίου, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τε τῶν τοῦ κουβουκλείου φορούντων τὰ σαγία αὐτῶν, διέρχεται διὰ τῆς μανναύρας καὶ 10 τῶν διαβατικῶν αὐτῆς τῶν ἀνωτέρων, καὶ διὰ τῆς ξυλίνης σκάλας εἰσέρχεται ἐν τοῖς κατηχομυνείοις τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ εἰσελθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τοῖς κατηχομυνείοις καὶ εὐχάμενος, ἅπτων κηρούς, ὑπαλλάσσει, ὡσαύτως καὶ πάντες κατὰ τὴν ἰδίαν τάξιν, τὰ ἀλλαξίματα αὐτῶν τὰ ἄσπρα. τῆς 15 δὲ λιτῆς ἐγγιζούσης, δίδεται σιλέντιον, καὶ ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ μητατορίου τῶν κατηχομυνείων, καὶ δέχονται αὐτὸν Ed. L. 93 οἱ πατρίκιοι ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ τοῦ σεκρέτου μετὰ πάσης τῆς συγκλήτου καὶ πίπτουσιν. εἶτα λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσι- 20 τος παρὰ τοῦ βασιλέως, δίδωσι τῷ τῆς καταστάσεως καὶ λέγει: „κελεύσατε” καὶ αὐτοὶ ὑπερεῦχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” (B) Κάκειθεν δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ πάντων βασταζόντων κηρία ὑποφύαλα, κατέρχεται διὰ τοῦ μεγάλου Ma. 77. a κοχλιοῦ καὶ διὰ τοῦ διδασκαλείου, ἐνθα τὰ πασχάλια, καὶ κατελθὼν τὰ γραδῆλια, οὐκ εἰσέρχεται ἐν τῷ μεγάλῳ νάρθηκι, ἀλλ'

8. ὄψο τε τῶν. Aliquid decesse videtur R.

rum suburbanorum, et quicumque vitam solitariam in omnibus monasteriis per hanc a Deo custoditam urbem agunt, abeunt et hymnum nocturnum in templo venerando recitant. Postera die, quae dominica est, patriarcha cum dictis omnibus e templo cum solenni pompa per porticum publicam progreditur; Imperator vero e palatio egressus, sagum ferens, per portam spatharicii transit, stipatusque a cubiculariis, sagis suis vestitus, per magnauram et transitus eius superiores perque ligneam scalam magnae ecclesiae catechumena intrat, et ibi cum cereis accensis precatus, tum ipse, tum ceteri omnes secundum ordinem suum mutatoria alba induunt. Processione appropinquante, silentium datur, Imperator ex metatorio catechumenorum procedit, quem patricii una cum universo senatu in magno triclinio secreti excipiant, et procidunt. Deinde praepositus, signo ab Imperatore dato, magistro cerimoniarum annuit, qui dicit: *Iubete*; ipsi: *In multa bonaque tempora* acclamant. (H.) Sic ab omnibus cereos cum phialis gestantibus, stipatus et per magnam cochleam et didascalium, ubi cycli paschales constituuntur, perque scalam digressus, magnum narthe-

ἐκνεύσας ἀριστερόν ἐπὶ τὸ μητάτον ἀπὸ τοῦ τριγώνου, λέγων
 Β ὁ τῆς καταστάσεως κατὰ βᾶθρον „καπλάτε Δόμηρι“ καὶ
 κατέρχεται τὰ γραδῆλια τοῦ ἀθύρα, καὶ δέχεται ἐκεῖσε τὴν
 λιτήν. ἄσπας δὲ κηρὸς καὶ εὐξάμενος, προσκυνεῖ τὸν τίμιον
 σταυρὸν καὶ τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον, ὡσαύτως καὶ ἀσπάζε-5
 ται τὸν πατριάρχη, καὶ διέρχεται ἔμπροσθεν τῆς λιτῆς. ὁ
 δὲ τῆς καταστάσεως ἄρχεται τὸ τροπάριον „τὴν τῶν ἀληθι-
 νῶν δογμάτων,“ τὸ αὐτὸ ψαλλόντων καὶ πάντων τῆς προε-
 λέυσεως. ὁ δὲ βασιλεὺς, εἰσελθὼν ἐν τῷ νάρθηκι, καθέζε-
 ται, μέχρις ἂν καταλάβῃ ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς λιτῆς. καί 10
 τοῦ πατριάρχου καταλαβόντος, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς, καὶ
 Ἔστανται ἀμφότεροι ἔμπροσθεν τῶν βασιλικῶν πυλῶν, καὶ ὁ
 μὲν βασιλεὺς ἄσπας κηρὸς εὔχεται, ὁ δὲ πατριάρχης τελεῖ
 τὴν εὐχὴν τῆς εἰσόδου, καὶ εὐξάμενος ὁ βασιλεὺς ἐπιδίδωσι
 τὰ κηρία τῷ πραιποσίτῳ, κάκεινος τῷ τῆς καταστάσεως. τοῦ 15
 δὲ πατριάρχου τὴν εὐχὴν τελέσαντος καὶ προσκυνήσαντος
 τοῦ βασιλέως τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον, κρατήσαντες ἀλλήλων
 τὰς χεῖρας, διέρχονται μέσον τοῦ ναοῦ, καὶ διὰ τῆς πλαγίας
 τοῦ ἄμβωνος ἐκνεύσαντες, εἰσέρχονται ἐν τῇ σωλαίᾳ καὶ ἔ-
 στανται ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, κάκεισε λαβῶν κηρὸς 20
 ὁ βασιλεὺς εὔχεται, εἶτα δίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ. καὶ
 ἀλλήλους προσκυνήσαντες ὅ,τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης,
 Δ εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον πρὸς τὸ τὴν θείαν λειτουργίαν
 ἐκτελέσαι, καὶ ὁ βασιλεὺς ἀπέρχεται εἰς τὸ μητατόριον, ἐκ-

17. κρατήσαντες δὲ ἀλλήλων ed.

cem non intrat, sed ad laevam supra metatum a trigono divertitur: cerimoniararius vero ad scalas constitutus, ait: *Caplate Domini*, perque scalam athyris descendit atque ibi processionem excipit. Accensis autem cereis, precatur et venerandam crucem et sacrum evangelium adorat, patriarcham salutat et ante solennem pompam procedit. Cerimoniararius troparium: *Veri cultus imaginum*, orditur, quod omnes procedentes canunt. Imperator interea narthecem ingressus, sedet et tantisper, dum patriarcha cum processione venit, expectat. Postquam vero is cum processione advenit, surgit, et uterque ad regias portas subsistunt, ubi Imperator quidem cum cereis ardentibus precatur, patriarcha autem preces introitus instituit, Imperator, finitis precibus, cereos praeposito, hic cerimoniarum magistro tradit. Patriarcha postquam ritum introitus celebravit, et Imperator sacrum evangelium adoravit, prehensis invicem manibus, per medium templi transeunt, perque obliquitatem ambonis solem intrant, sacrisque ianuis adstant: ubi cum cereis Imperator precatur, deinde eos praeposito reddit. Et postquam ipse et patriarcha se invicem adorarunt, hic sacrarium sanctae liturgiae celebrandae causa, Im-

τελῶν ἐκέλευε τὴν θείαν λειτουργίαν· ἐν ταύτῃ γὰρ τῇ ἡμέρᾳ εἰς τὸ θυσιαστήριον ὁ βασιλεὺς οὐκ εἰσέρχεται. (Γ.) Χρῆ δὲ εἰδέσθαι, ὅτι ἐν μὲν τῇ προόδῳ τῶν ἁγίων καὶ ἐν τῇ ἀγάπῃ τῶν θυρῶν οὐκ ἐξέρχεται, ἐν δὲ τῇ κοινωνίᾳ ἐξέρχεται καὶ ἔκβιναι, καὶ τῆς θείας λειτουργίας τελεσθείσης, ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ μητατωρίου καὶ ἐνοῦται τῷ πατριάρχῃ, καὶ Ed. L. 94 διέρχονται ἀμφότεροι μέχρι τοῦ ἁγίου φρέατος, προσκυνήσαν—Ms. 77. b τες δὲ ἀλλήλους καὶ ἀσπασάμενοι, ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῶν ἐκέλευε, καὶ διὰ τοῦ χυτοῦ τῆς μικρᾶς πύλης τῆς χαλκῆς ἰοἰσελθῶν, διὰ τε τῶν σχολῶν καὶ τῶν ἐξουβίτων διερχόμενος, λέγοντος τοῦ τῆς καταστάσεως „καπλάτε Δόμνην.“ καὶ καταλαβόντος ἐν τῷ κοινοιστωρίῳ, μένει μὲν ἐκεῖσε ἡ σύγκλητος, ὑπερευχομένη τὸν βασιλέα, ὁ δὲ τῆς καταστάσεως καὶ οἱ σιλεντιάριοι μένουσιν εἰς τὸν ὀνόποδα, ὑπερευχόμενοι καὶ αὐτοὶ ὁμοίως. ὁ δὲ βασιλεὺς διέρχεται διὰ τοῦ ἀγνοστέως, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ παλατίῳ, τοῦ δὲ κλητωρίου στοιχηθέντος, γίνονται μῖνοι, καὶ εὐθέως ἀπαλλάσσουσιν ἅπαντας. ὁ δὲ βασιλεὺς καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέζης ἀπὸ σκαραμαγγίων, καὶ οὓς ἐκέλευσε καλέσαι, καὶ αὐτοὶ ἀπὸ σκαροραμαγγίων, οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ παραστάσιμον οὐ ποιοῦσιν. (Δ.) Ἰστέον, ὅτι τὸ παλαιὸν ὁ τοιοῦτος τύπος ἦν νῦν δὲ ὁ βασιλεὺς τὰ ἄλλα πάντα ἐκτελεῖ μὲχρι τῆς εἰσόδου, καθὼς εἴρηται. εἰς δὲ τὴν εἰσόδον εἰσέρχεται εἰς τὸ βῆμα ἔνδον, καὶ προσκυνῶσι τὴν ἁγίαν τράπε-

23. ΣΧΟΛ. Τοῦτο ἔσχατον ἐτυπώθη.

perator, divinos ritus peracturus, metatorium petit: hoc enim die sacrarium intrare non solet. (III.) Porro sciendum, in processu sanctorum et agape Imperatorem ex portis illis non progredi, in communionem prodire et communicare solere, finitaque divina liturgia, ex metatorio prodire seque patriarchae adiungere, deinde utrumque ad sacrum puteum procedere, et post mutuam adorationem et salutationem Imperatorem per locum editum parvae ianuae aeneae intrare, deinde per scholas et excubias transire, dicente cerimoniarario: *Caplate Domini*. In consistorio senatus omnis, fausta Imperatori venienti apprecans, magister vero cerimoniarum et silentiarii in onopode, bonis ominibus eum prosequentes, consistunt. Imperator per augustale palatium intrat, ubi convivio instructo, missus afferuntur, statimque omnes vestes mutant. Imperator in scaramangio aequae ac conviviae, quos vocari iussit, pretiosae mensae adsident, cubicularii autem hoc die ei non adstare solent. (IV.) Sciendum quoque est, hos ritus olim quidem observatos, nunc vero ad introitum usque, ut dictum est, omnia aliter ab Imperatore institui solere. In introitu vero bema ingreditur, ubi et sacramensam et instratum adorat perque latera sacelli et cochleae, quae

ζαν καὶ τὴν ἐνδυτὴν, καὶ διὰ πλαγίας τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ κοχλιοῦ τοῦ ὀπισθεν τῆς κόγχης ἀνελθὼν εἰς τὰ κατη-
 C χουμένα, εἰσέρχονται εἰς τὸ μηταιώριον, καὶ ἀπαλλάσσουσι
 τὰς ἑαυτῶν χλαμύδας καὶ μόνον, καὶ ἀκούουσι τοῦ θείου
 εὐαγγελίου καὶ τῆς ἔκτενουῦς, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσέρχεται ὁ
 τῆς τραπέζης μετὰ τῶν ἀρτοκλίνων, καὶ στοιχεῖ τὸ κλητώ-
 ριον. καὶ ἐξέρχονται οἱ δεσπότες καὶ ἀπέρχονται εἰς τὸ
 μητατώριον τοῦ πατριάρχου, καὶ εὐθὺς δίδονται μίνσαι,
 ἐκδυνάμενοι τὰ διβητήσια αὐτῶν, καὶ ἐκδέχονται τοῦ τελειω-
 θῆναι τὴν θείαν λειτουργίαν καὶ ἀνελθεῖν τὸν πατριάρχην·
 10 οἱ δὲ πραιπόσιτοι ἀπέρχονται, καὶ καθέζονται εἰς τὴν ἄνοδον,
 δι' ἧς ὁ πατριάρχης ἀνέρχεται, καὶ τὸ ἀνελθεῖν αὐτὸν κρα-
 τοῦσι τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ἀσπαζόμενοι αὐτὰς, καὶ ἀπελθόν-
 D τες εἰσάγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς δεσπότες, καὶ ἐκβαλὼν ὁ
 Ms. 78. α πατριάρχης τὰ ἀλλαξίματα αὐτοῦ, λαβὼν τοὺς δεσπότες,
 15 ἐξελθὼν ἀκοιμβίλλει μετὰ τῶν τῆς τραπέζης, καὶ εἰσέρχονται
 οἱ κληθέντες καὶ ἀριστοῦσι μετ' αὐτῶν, καὶ τὸ ἀναστῆναι
 αὐτοὺς, ἀπέρχονται πάλιν οἱ δεσπότες διὰ τῶν διαβατικῶν
 εἰς τὸ παλάτιον. Ἰστέον δὲ, ὅτι καὶ κηρία ἐκ τοῦ οἰκονο-
 μίου λαμβάνουσιν οἱ τε μάγιστροι καὶ πραιπόσιτοι καὶ πατρί-
 20 κιοι, ἐπὶ δὲ τοῦ κυρίου Θεοφυλάκτου καὶ θυμιάματα εὐσσμα,
 ἀλλ' ὅν καὶ δούλικιον ἐποίει ὁ κύριος Θεοφυλάκτος ὁ πατρι-
 Ed. L. 95 ἀρχῆς ἐπὶ τὸ μέρος τοῦ εὐκτηρίου τοῦ ἁγίου Θεοφυλάκτου,
 καὶ οἱ δεσπότες ἀπήλαυον τοῦ δουλκίου μετὰ τῶν μαγίστρων
 καὶ τῶν πραιποσίτων καὶ λοιπῶν, ὧν ἐκέλευσαν. 25
 16. μετὰ τῶν R., μετ' αὐτῶν cod. et ed. 19. οἰκονομείου ed.
 21. κυροῦ cod.

pone concham est, in catechumena ascendit, metatorum intrat, tun-
 nicanam suam tantum mutat ac divinum evangelium et extensam audit:
 deinde praefectus mensae una cum tricliniaris epulas parat. Egressi
 autem Domini ad metatorium patriarchae abeunt, statimque missus af-
 feruntur, tunc dibetesia sua exuunt, et usque dum divina liturgia ce-
 lebrata est et patriarcha ascendit, expectant. Praepositi in auditu,
 per quem adventit patriarcha, consistunt, cuius advenientis manus oc-
 culantur, deinde abeunt eumque ad Dominos adducunt. Is, exutis
 vestibus suis, egreditur et cum Dominis mensae accumbit, vocati ad
 convivium intrant, et una cum his epulantur, quibus surgentibus,
 Domini rursus per porticum ad palatium abeunt. Sciendum est, ma-
 gistros, praepositos et patricos ex oeconomico cereos, sub Domino
 Theophylacto autem etiam unguenta odora accipere. Dominus Theo-
 phylactus patriarcha in parte oratorii sancti Theophylacti etiam com-
 vivium instruxit, cui Domini cum magistris, praepositis ceterisque,
 quos iusserant, interfuerunt.

ΚΕΦ. κθ'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ κυριακῇ τῆς μέσης ἑβδομάδος τῶν νηστείων, ἤνικα τὸ τίμιον καὶ ζωποῖόν ξύλον τοῦ σιαυροῦ προσκυνεῖται.

5 Προέρχονται ἐννύχιοι ἐν τῷ παλατίῳ οἱ τε πατρίκιοι, πρωτοσπαθάριοι τε καὶ δομέστικοι καὶ οἱ τοποτηρηταὶ καὶ οἱ οἰκειακοὶ ἅπαντες, καὶ ἀνοίγει τὸ παλάτιον τάχιον, καὶ εἰσ-
 10 ἔρχονται οἱ πατρίκιοι φοροῦντες τὰ σαγία αὐτῶν ἀπὸ σκα-
 ραμαγγίων, οἱ δὲ λοιποὶ ἀπὸ σκαραμαγγίων, καὶ διέρχονται
 15 ἰδιὰ τοῦ μεγάλου τρικλίνου, καὶ ἀπέρχονται ἐν τῷ ναῷ τῆς
 παραγίας Θεοτόκου ἐν τῷ φάρῳ, καὶ προσκυνήσαντες τὰ τί-
 μα ξύλα, ἐξέρχονται πάλιν καὶ καθέζονται ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ
 καὶ τῆς ὄρας ἐγγιζούσης πρὸς τὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς ἐν τῷ
 20 παλατίῳ, εἰσέρχονται ὃν τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν κοινῶν
 15 ἡμερῶν, ἐντῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ τῆς προελεύσεως, καὶ ἤνικα ἐγ-
 γίση ἡ ὄρα καὶ στοιχηθῆ τὸ κλητώριον, γίνονται μίνσαι, καὶ
 ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἀκουμβίτζει ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέ-
 ζης ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίνῳ τῆς προελεύσεως. Ἰστέον, ὅτι ἐν
 τοῖς παλαιοῖς χρόνοις τῇ ἑορτῇ τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἡλλασσον
 20 οἱ ἄξιωματικοὶ εἰς τὸ κοινοστῶριον χλανίδια λευκὰ, καὶ ἤνι-
 κα κατέλαβεν ὁ καιρὸς, ἐξήρχοντο οἱ δεσπόται καὶ ἐδέχοντο
 αὐτοὺς οἱ πατρίκιοι εἰς τὸν ὄνυποδα, οὐχὶ δὲ ἔνδον τοῦ πορ-
 τικοῦ, εἰς τὸν αὐγουστέα, καὶ εἰ μὲν οὐκ ἦν κυριακῇ, ἐπι-

5. προσέρχονται ed.

CAP. 29.

Observanda in dominica mediae hebdomadis ieiuniorum, quando venerandum et vivificum crucis lignum adoratur.

Patricii, protospatharii, domestici et vicarii ministrique omnes noctu ad palatium procedunt, quo statim aperto, patricii sua saga et scaramangia, ceteri scaramangia gestantes, intrant, perque magnum triclinium digressi, S. Deiparae phari templum petunt, adoratoque ibi venerando crucis ligno, rursus discedunt et in hippodromo consistunt. Hora, qua palatium intrare debent, appropinquante, magnum triclinium processionsis, ut reliquis communibus diebus, ingrediuntur, ubi suo tempore convivio instructo, missus afferuntur, et egressus Imperator, venerandae mensae suae in eodem processionsis triclinio accumbit. Sciendum est, priscis temporibus in festo annuntiationis proceres vestes suas albas in consistorio mutasse, et tempore instante, Dominos discessisse, et in onopodio, non tamen intra porticum, in augustali, a patriciis exceptos esse: quod si non in dominicam inci-

Constantinus Porphy. Vol. I.

11

Ms. 78. b πτον κάτω, προσκυνούντες τούς δεσπότας, και ούτως κατήρχοντο εις τὸ κοινοστάριον. εἰ δὲ ἦν κυριακῆ, οὐκ ἐπιπτον κάτω προσκυνούντες, ἀλλὰ μέχρι τῶν γονάτων ἐποιοῦν τὸ σέβας τῆς προσκυνήσεως.

ΚΕΦ. λ'.

5

D Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, εἰ τύχη ἡ ἑορτὴ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆ κυριακῆ τῆς μέσης ἑβδομάδος.

Ἰστέον δὴ και τοῦτο, ὅτι, εἰ μὲν τύχη ἡ αὐτὴ ἡμέρα τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆ κυριακῆ τῆς μέσης ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν, τελεῖται οὕτως. προέρχονται ἅπαντες ἐννύχιοι ἐν τῷ παλατίῳ, και ἀλλάσσουν οἱ μὲν πατρίκιοι χλανίδια λευκά, ἔχοντα ταβλία ἀπὸ ὄξεων, (ἐν γὰρ ταύτῃ τῇ ἑορτῇ οὐ φοροῦσιν τὰ ὑποχρυσοκλάβων ταβλίων χλανίδια,) ὡσαύτως και ἡ σύγ-
Ed. L. 96 κλητος ἅπανα ἀπὸ λευκῶν χλανιδίων, οἱ δὲ πραιπόστοι ἀλλάσσουν μετὰ τοῦ κουβουκλείου, ὡς εἰθισται αὐτοῖς. ἀ-15 νοξάντος δὲ τοῦ παλατίου, τάχιον ἀπὸ κελεύσεως εἰσέρχονται ἅπαντες, και διελεθόντες διὰ τοῦ χρυσοτρικλίνου, εἰσέρχονται εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ φάρου, και προσκυνήσαντες τὰ τίμια ξύλα, ἐξέρχονται, και εὐθέως ἀπὸ κελεύσεως δίδονται μεταστάσιμον. μεσοῦσης δὲ τῆς δευτέρας ὥρας, ἐξέρχε-20 ται ὁ βασιλεὺς και διέρχεται διὰ τῆς δάφνης, ἅπτων ἐν τοῖς

8. ἡ αὐτῆ ed. 13. ὑπὸ χρυσοκλ. cod.

debat, in terram proni Imperatores adorarunt, et sic in consistorium abiere: sin erat dominica, adorantes non in terram procubuerunt, sed flexo tantum genu honorem adorationis Imperatori exhibuerunt.

CAP. 30.

Observanda, ubi incidit festus dies annuntiationis S. Deiparae in dominicam mediae hebdomadis.

Sciendum est, ubi festus annuntiationis dies in dominicam mediae hebdomadis ieiuniorum incidit, sic eum celebrari. Omnes nocturnam processionem ad palatium instituunt, patricii quidem tunicis albis cum orbiculis violaceis induti, (hoc enim die tunicas aureis clavis praetextas non gerunt,) senatus quoque omnis albis vestibus, praepositi et cubicularii, ut semper solent. Aperto autem palatio, subito omnes a mandato intrant, perque aureum triclinium templum S. Deiparae phari petunt, ubi venerando crucis ligno adorato, statim processus ex mandato datur. Hora secunda media Imperator procedit, et per daphnem, accensis in eius oratorio cereis, ut solet, venit et

εὐκτηρίοις κηρούς, ὡς εἶθισται αὐτῷ, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ κοικασνι τοῦ αὐγουστέως, καὶ ὑπαλλάξας τὸ διβητήσιον αὐτοῦ, ἐκδέχεται τὸν καιρὸν. καὶ τοῦ καιροῦ καταλαβόντος, δηλωθεὶς ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ τῆς καταστάσεως, εἰσελ- B
 59ῶν δηλοῖ τῷ βασιλεῖ. καὶ περιβαλλόμενος ὁ βασιλεὺς τὴν χλανίδα αὐτοῦ, καθὼς ἡ συνήθεια ἔχει, ἐξέρχεται καὶ διέρ-
 χεται διὰ τοῦ αὐγουστέως, εἰθ' οὕτως δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τοῦ στενοῦ τῆς χρυσῆς χειρὸς, καὶ ἀνέρχεται εἰς τὸν δνόποδα, καὶ στάν-
 10τος αὐτοῦ ἐν τῇ πύλῃ τῇ χαλκῇ, δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε πα-
 τρῖκιοι καὶ στρατηγοί, καὶ ἴστανται μέσον αὐτῶν ὁ τῆς κατα-
 στάσεως, καὶ πάντων προσκνησάντων, νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελεύσεως τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε.” Ms. 79. a
 καὶ εἰθ' οὕτως κατέρχονται οἱ αὐτοὶ ἐν τῷ κοιτιστωρίῳ, ἐνού-
 15μενοι τῇ συγκλήτῳ ἀπάσῃ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἴστανται ὑποκάτω C
 τοῦ καμελαυκίου ἐν τῷ πορφυρῷ λίθῳ, καὶ πεσόντων τῶν πα-
 τρῖκίων μετὰ τῆς συγκλήτου, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ σιλεν-
 τιαρίῳ ἀπὸ κελεύσεως τῷ ἔστωτι κάτω, κακεῖνος λέγει „κε-
 λεύσατε.” (B.) Καὶ δηριγευόμενος ὑπ' αὐτῶν ὁ βασιλεὺς,
 20διέρχεται διὰ τῶν ἐξκουβίτων καὶ τῶν σχολῶν, καὶ ἐξέρχεται
 τὴν μεγάλην πύλῃν τῆς χαλκῆς, τὰ δὲ μέρη ἴστανται ἐν ταῖς
 στάσεσιν αὐτῶν, σφραγιζόντα τὸν βασιλέα καὶ μόνον, λέγουσι
 δὲ καὶ οἱ νοτάριοι τοὺς λάμβους. καὶ εἰσελθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν
 τῇ πύλῃ τοῦ ἁγίου φρέατος, ἄπτει κηρούς καὶ εὔχεται, ὁ δὲ
 25πατριάρχης δέχεται τὸν βασιλέα εἰς τὴν πύλῃν τὴν εἰσαγού-

cubiculum augustalis ingressus, mutato dibetesio suo, tempus prae-
 stolatur. Quo veniente, monitus a cerimoniarum magistro prae-
 positus, ad Imperatorem ingreditur eique, tempus adesse, indicat. Is tu-
 nica sua, ut mos est, indutus, progreditur et per augustale transit,
 unde a cubiculi praefectis stipatus, per stenum aureae manus ad ono-
 podium ascendit: in porta aenea stantem patricii et strategii, inter
 quos medios cerimoniarum adstat, excipiunt, et postquam omnes Im-
 peratorem adorant, praepositus a mandato signum cerimoniarum dat,
 qui dicit: *Iubete*; posthac universo senatui iuncti ad consistorium ab-
 eunt. Imperator sub camelaucio in lapide porphyretico stat, dumque
 patricii cum senatu procidunt, praepositus silentiario a mandato, in
 loco inferiori constituto, signum dat, is dicit: *Iubete*. (II.) Ab his sti-
 patus Imperator, per excubias, scholas magnamque portam chalcas
 progreditur, factiones in suis stationibus, Imperatorem cruce signan-
 tes et nihil praeterea agentes, adsunt, notarii etiam lampas dicunt.
 Imperator portam sancti putei ingressus, cereos accendit et precatur,
 patriarcha vero eum in porta, a sacro puteo ad templum ducente,

Ἐσαν ἀπὸ τοῦ ἁγίου φρέατος εἰς τὸν ναὸν, καὶ προσκυνήσαντες ἀλλήλους καὶ ἄσπασάμενοι, εἰσέρχονται εἰς τὸν ναόν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἄπτον κηρούς, εὐχεται ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ εὐξάμενος εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ προσκυνήσας τὴν ἁγίαν τράπεζαν καὶ εὐξάμενος, ἐξέρχεται ἀπὸς τοῦ βήματος καὶ διέρχεται διὰ τῆς σωλαίας. μέλλοντι δὲ ἐξέρχεσθαι τὴν σωλαίαν, ἐπιδίδωσιν αὐτῷ ὁ πραιπόσιτος κηρίον λιτανίκιον, καὶ εὐθέως ἄρχονται τὸ τροπάριον τῆς ἑορτῆς· „σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον,” κρατοῦσι

Ed. L. 97 δὲ κηρία ἅπαντες. καὶ δηριγενόμενος ὑπὸ πάντων ὁ βασι-10
λεὺς, διέρχεται μέσον τοῦ ναοῦ καὶ ἐξέρχεται διὰ τῶν βασι-
λικῶν πυλῶν, διερχόμενος διὰ τε τοῦ νόρθηκος τοῦ λουτήρος
καὶ τοῦ ἀθύρα, ἐξέρχεται ἐν τῷ μιλίῳ, κάκειθεν διέρχεται
τὴν μέσην καὶ ἀνέρχεται ἐν τῇ φόρῳ, καὶ ἀπελθὼν μέχρι τοῦ
κίονος, ἐνθα καθίδρυνται ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, ἀ-15
νέρχεται τὰ ἔμπροσθεν γραδῆλια τοῦ ναοῦ, καὶ ἵσταται ἐκεῖσε,
ἐπακουμβίῳ τῇ δεξιῷ μέρει τοῦ καγκέλλου. ἤνικα δὲ μέλ-
λει ἀνέρχεσθαι τὰ ἀντὰ βάρβα, δίδωσι τῇ πραιποσίτῳ τὸ λι-
τανίκιον κηρίον. οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ ἡ σύγκλητος ἵστανται

Ma. 79. b κάτω πλησίον τῶν κίωνων, ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ταγματῶν20
Ἴστανται ἐν τῇ μέσῃ τοῦ φόρου ἐνθεν κάκεισε. οἱ δὲ πρωτοσπαθά-
ριοι καὶ οἱ λοιποὶ βασιλικοὶ ἵστανται ἐκ δεξιῶν τοῦ βασιλέως ἐν
τῇ μέσῃ τοῦ φόρου, ὡσαύτως καὶ ἐξ ἀριστερῆς. (Γ.) Καταλα-
βῶν δὲ ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς λιτῆς, διέρχεται μέσον αὐτῶν, τὸ
δὲ πολίτευμα ἵσταται ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει τῆς προελεύσεως25

excipit, unde post mutuam adorationem et salutationem templum ingrediuntur. Imperator ad sanctas ianuas cum cereis accensis precatus, sacrarium intrat, sanctaque mensa adorata, precatur et e bematē abit, perque soleam transit. Unde egressuro praepositus cereum processionalē tradit, statimque troparium processionis: *Hodie salutis nostrae caput*, omnes cereos tenentes ordiuntur. Imperator, omnibus comitantibus, per medium templum transit, et per regias portas egreditur perque narthecem baptisterii et athyrem ad milium, inde per mediam transiens, ad forum et columnam templo sancti Constantini proximam pergit; ubi gradus, qui ante templum sunt, ascendit, et ibi constitutus, dextro cancellorum lateri incumbit. In hanc scalam ascensurus, processionalē cereum praeposito reddit. Patricii et senatus prope columnam, reliqua officia hinc inde in media fori, protospatharii et reliqui Imperatoris ministri ad dextram et sinistram eius in medio foro adstant. (III.) Patriarcha cum solenni comitatu per eos medios procedit, patres conscripti in sinistro processionalis latere prope senatum, (aediſcij nomen est,) orphani in media

πρὸς τὸ σινάτον, τὰ δὲ ὄρφανὰ ἴστανται ἐν τῇ μέσῃ τῶν ἀξιο-
ματικῶν. καὶ τοῦ σταυροῦ μέλλοντος ἀνέρχεται τὰ γραδῆλια,
ἐνθα ὁ βασιλεὺς ἴσεται, ἅπτει κηρὸς ὁ βασιλεὺς καὶ προσ-
κυνεῖ τὸν σταυρὸν, καὶ αὐθις ἐπιδίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιπο-
σίτῳ, καὶ αὐτὸς τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ πῆγνυσιν αὐτὰ
ἐν τοῖς μανουαλίοις τῆς λιτῆς. ὁ δὲ σταυρὸς ἴσεται ἐν τῇ C
μέσῃ ὀπισθεν τοῦ βασιλέως πλησίον τῆς πύλης τοῦ ναοῦ, ὁ
δὲ πατριάρχης ἀνέρχεται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μετὰ τῶν κατὰ συν-
ῆθειαν συνερχομένων αὐτῷ· οἱ δὲ λοιποὶ κληρικοί ἴστανται
10κάτω εἰς τὸ κοινὸν τοῦ λαοῦ ἕξ ἀριστερᾶς τοῦ βασιλέως. καὶ
τελουμένης τῆς ἐκτενοῦς, ἅπτει ὁ βασιλεὺς κηρὸς καὶ προσ-
εὔχεται, καὶ πάλιν ἐπιδίδωσιν αὐτὰ τῷ πραιποσίτῳ, κακείνος
τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ πῆγνυσιν αὐτὰ ἐν τοῖς τῆς λιτῆς
μανουαλίοις. ὁ δὲ βασιλεὺς κατέρχεται διὰ τῶν βάθρων,
15καὶ λαμβάνει παρὰ τοῦ πραιποσίτου κηρίον λιτανικίον καὶ
διέρχεται, θρηγινόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων ἀπάντων, διὰ
τοῦ ἀντιφόρου, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ ἐμβόλῳ πλησίον τοῦ D
λαύσου, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκείσε ὑπέρχεται εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑ-
περαγίας Θεοτόκου τῶν χαλκοπρατείων, καὶ εἰσελθὼν ἐν τῷ
20νάρθῳ, καθέζεται προσμένων τὸν πατριάρχην. καταλαβόν-
τος δὲ τοῦ πατριάρχου μετὰ τῆς λιτῆς, τὸ μὲν πολίτευμα καὶ
τὸ κοινὸν τοῦ κλήρου εἰσέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς πύλης τῶν
βασιλικῶν πυλῶν, τὰ δὲ ὄρφανὰ καὶ οἱ μητροπολίται καὶ οἱ
ἐπίσκοποι διέρχονται ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως, προσκυνοῦντες
25αὐτὸν, καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ ναῷ διὰ τῶν βασιλικῶν πυλῶν. Ms. 80. a

25. ἀντφ cod.

procerum stant. Dumque crux per gradus, ubi Imperator stat, ad-
scensura est, cereos accendit, et cruce adorata, eos statim praepo-
sitis reponit. Crux in media pone Imperatorem prope templi portam
collocatur, patriarcha vero cum iis, qui una cum ipso pro more ad-
venerunt, in ecclesiam ascendit; ceteri autem clerici infra cum populi
turba ad sinistram Imperatoris adstant. Finita extensa, cereos Impe-
rator accendit et precatur, deinde eos rursus praeposito, hic cerimo-
niarum magistro tradit, qui eos in manualibus processioneis reponit. Im-
perator per scalam descendens, cereum processionalem a praeposito
accipit, et a praedictis omnibus stipatus, per antiforum digressus,
porticum prope lausi palatium ingreditur, unde ad templum sanctis-
simae Deiparae chalcopratorum procedit et in narthece assidet, pa-
triarcham exspectans. Quo cum processione veniente, senatus urbis
et clerici communes per dextram portam regiarum intrant, orphani,
metropolitae et episcopi in conspectu Imperatoris transeunt, eoque

Ed. L. 98 καταλαβόντος δὲ τοῦ πατριάρχου, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς, καὶ προσκυνήσαντες ἀλλήλους καὶ ἀσπασόμενοι, ἀπέρχονται καὶ ἴστανται ἐμπροσθεν τῶν βασιλικῶν πυλῶν. καὶ ὁ μὲν πατριάρχης ἐκτελεῖ τὴν εὐχὴν τῆς εισόδου, ὁ δὲ βασιλεὺς, λαβὼν παρὰ τοῦ πραιποσίτου κηρὸς, εὐχεται καὶ πάλιν ἐπι-5 δίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ, κἀκεῖνος τῷ τῆς καταστάσεως. (Δ.) Τοῦ δὲ πατριάρχου τὴν εὐχὴν τελέσαντος, προσκυνεὶ ὁ βασιλεὺς τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον, καὶ κρατῶντες ἀλλήλων τὰς χεῖρας, διέρχονται μέσον τοῦ ναοῦ καὶ εἰσέρχονται ἐν τῇ σωλαίᾳ, καὶ ἀπέρχονται ἰομέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν. ἅπτων δὲ κἀκεῖσε κηρὸς καὶ εὐ- Βξάμενος, ἐπιδίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ προσκυνήσας τὴν ἁγίαν τράπεζαν καὶ λαβὼν ἀποκόμβιον παρὰ τοῦ πραιποσίτου, τίθησιν αὐτὸ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ, καὶ διὰ τῆς πλαγίας τοῦ ἀριστεροῦ μέ-15 ρους ἐξελθὼν, εἰσέρχεται εἰς τὴν ἁγίαν σορὸν, καὶ σὺς ἐμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, ἅπτει κηρὸς, καὶ εὐξάμενος εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ προσκυνήσας τὴν ἁγίαν τράπεζαν, τίθησιν ἐπ' αὐτῇ ἀποκόμβιον, καὶ θυμιάσας αὐτὴν κυκλόθεν, ἐξέρχεται. ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ ἕξ ἀριστερᾷ ὄντιο εὐκτηρίῳ εὐξάμενος, τίθησιν ἀποκόμβιον ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ, καὶ ἐξέρχεται καὶ ἀνέρχεται διὰ τῆς ξυλίνης σκάλας ἐν τῷ Cκατηγουμενίῳ, κἀκεῖσε τελεῖ τὴν θείαν λειτουργίαν. καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆς θείας κοινωνίας κατέρχονται δύο σιλεντιάριοι, καὶ προσκαλοῦνται τὸν πατριάρχην, καὶ ἀνελθὼν δίδωσι τῷ 25

25. προσκαλοῦνται R., προσκαλον supercripto τ cod., προσκαλοῦντες ed.

adorato, per regias ianuas templum ingrediuntur. Adveniente patriarcha, Imperator surgit, et post mutuam adorationem et salutationem abeunt et ante regias portas consistunt: ubi patriarcha preces introitus recitat, Imperator, cereis a praeposito traditis, precatur, post eos rursus praeposito, hic cerimoniaro reddit. (IV.) Precibus a patriarcha finitis, venerandam crucem et immaculatum evangelium adorant, et prehensa patriarchae manu, ambo per medium templum in soleam intrant et ad sacras ianuas discedunt. Ubi postquam cum cereis ardentibus Imperator precatus est, eos praeposito reddit, et sacrarium petit, ubi ad aram procumbens, adlatum a praeposito apocombium inibi reponit, perque sinistrae partis obliquitatem ad sanctum Sepulcrum abit, et ad sacras ianuas constitutus et cum cereis accensis precatus, sacrarium intrat, sanctaque mensa adorata, apocombium in ea reponit, et postquam eam circulatim incensavit, discedit. Eodem ritu in oratorio ad sinistram precatus, apocombio in sacra mensa reposito, abit, perque ligneam scalam ad catechumena,

βασιλεὺς τοῦ ἁγίου σώματος καὶ τοῦ τιμίου αἵματος. καὶ κοινωνήσας ὁ βασιλεὺς εἰσέρχεται εἰς τὸ μητατώριον, καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ τῆς καταστάσεως παρὰ τοῦ πραιποσίτου, προσκαλεῖται πάντας τοὺς τῆς συγκλήτου, καὶ κοινωνοῦσιν ἐκ ὧν τοῦ πατριάρχου χειρῶν. καὶ εἰθ' οὕτως ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ μηταωρίου, καὶ προσκυνήσαντες ἀμφοτέρω ἀλλήλους, ὅτε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ὁ μὲν πατριάρχης κατέρχεται ἐπιτελέσαι τὴν θείαν λειτουργίαν, ὁ δὲ βασιλεὺς Ms. 80. b 10θον, ἡμφισομένον ἀπὸ μαργάρων, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ κουρσοκλείου σαγία ἀληθινά. καὶ τῆς θείας λειτουργίας τελεσθείσης, ἀνέρχεται ὁ πατριάρχης, καὶ προσκυνήσαντες ἀλλήλους ὅτε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεὶ εὐλογίας, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπιδίδωσιν αὐτῷ 15ὑποκόμβιον, ὁ δὲ πατριάρχης τῷ βασιλεὶ ἀλειπτά. (E.) Καὶ στεφθεὶς ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ πατριάρχου, κατέρχεται διὰ τῆς ξυλλῆς σκάλας τοῦ γυναικίτου τοῦ ἄριστεροῦ μέρους, καὶ κατελθὼν τὰ γραδῆλια τῆς κόγχης ἐν τῷ διδασκαλείῳ, Ed. L. 99 καὶ πρὸς τὴν ἐξάγουσαν ἐπὶ τὸν ἔμβολον πύλην ἐξελθὼν, ἰσοπεύει ἐκεῖσε, ὡσαύτως καὶ οἱ πραιπόσιτοι καὶ οἱ ὀστιάριοι καὶ οἱ λοιποὶ πάντες. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως, φορῶν σαγίον ἀληθινόν, δηριγεύει ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως πεζός, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ αἰκνιάριοι τέτταρες, φοροῦντες σαγία ἀληθινά, βαστάζοντες βεργία χρυσᾷ διάλιθα. καὶ καταλαβόντος

23. τέτταρες R. ex sigla cod. δ̄, δύο ed.

sacram liturgiam hic quoque celebraturus, abit. Tempore divinae communionis duo silentiarii ad patriarcham vocandum abeunt, qui ascendit et Imperatori sanctum corpus et pretiosum sanguinem imperit. Post communionem Imperator metatorium intrat, et ceremoniarium, signo a praeposito accepto, omnes senatores vocat, qui e manibus patriarchae communionem accipiunt. Sic e metatorio Imperator egreditur, et postquam ipse et patriarcha se invicem salutarunt, hic ad divinam liturgiam celebrandam descendit, Imperator scaramangium aureis clavibus induit ensemque gemmis et margaritis ornatum sumit; patricii vero et cubiculo praefecti saga purpurea gestant. Finita divina liturgia, patriarcha ascendit, et post mutuum salutationem et adorationem Imperatori benedictum panem, hic ipsi apocombium, patriarcha Imperatori unguenta tradit. (V.) Imperator, a patriarcha coronatus, per ligneam scalam gynaecei sinistrae partis perque gradus conchae ad didascalium descendit, et ad portam in embolum seu porticum ducentem egressus, cum praepositis, ostiariis ac reliquis omnibus equum conscendit. Cerimoniarius, sago rubro indutus, ante Imperatorem, ante ceremoniarium vero quatuor silentiarii,

τοῦ βασιλέως ἐν τῇ μιλίῳ, δέχονται αὐτὸν οἱ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων, λέγοντες τὰ κατὰ συνήθειαν αὐτοῖς ἄκτα, ὃ δὲ δήμαρχος, κρατούμενος ὑπὸ τοῦ τῆς καταστάσεως, ἀπέρχεται πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἀσπασάμενος τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἐπι-
B δίδωσιν αὐτῷ λιβελλάριον. καὶ τελέσαντος τοῦ μέρους τὰς κατὰ συνήθειαν, διέρχεται ὁ βασιλεὺς μικρὸν, καὶ δέχονται αὐτὸν οἱ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Πρασίνων, καὶ αὐτοὶ τὰ ὅμοια τελέσαντες, ἐπιδιδόντος καὶ τοῦ δημοκράτου λιβελλάριον τῇ βασιλεῖ, διέρχεται, καὶ δέχονται αὐτὸν εἰς τὸν αὐγουστάα οἱ τοῦ μέρους τῶν Πρασίνων, καὶ αὐτῶν τὰ ὅμοια ποιησάν-
10 των, διέρχεται ἀπ' αὐτῶν ὁ βασιλεὺς, καὶ δέχεται αὐτὸν ἐν τῇ χαλκῇ ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἤγουν ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ τοῦ περατικοῦ αὐτοῦ δήμου. τελέσαντες δὲ καὶ αὐτοὶ πάντα, ἀγλῶντος καὶ τοῦ ὄργανου ὡς καὶ ἐπὶ
C τῶν λοιπῶν τριῶν δοχῶν, διέρχεται διὰ τῶν κορτίνων.
15 (ς.) Χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι, ἤνικα μέλλει δέξασθαι ὁ δομέ-

Ms. 81. a στικός τῶν σχολῶν τὸν βασιλέα, πεξεύουσιν ἅπαντες, καὶ μένει ἐπιππος μόνος ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀπὸ τῆς χαλκῆς, δηριγευόμενος ὑπὸ πάντων αὐτῶν, ἀπέρχεται μέχρη τοῦ Κυρίου, καὶ μένει ἐκεῖσε ἢ σύγκλητος ἔμπροσθεν τῶν τριῶν πυλῶν-
20 τοῦ κονιστωρίου, ὑπερευχομένη τὸν βασιλέα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,” οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ μένουσιν ἔξω τῆς πύλης τοῦ Κυρίου, ὑπερευχόμενοι καὶ αὐτοὶ τὸν βασιλέα. τοῦ δὲ βασιλέως εἰσελθόντος ἐνθον τῆς πύλης, ἀ-

18. μόνον ed.

saga rubra virgasque aureas gemmis ornatas gestantes, procedunt. Imperatorem, in milium venientem, factio Veneta, acta sua pro more recitans, excipit, tribunus eius, a cerimoniario sustentatus, ad Imperatorem abit, cui, pedes eius osculatus, libellarium offert. Et postquam factionarii omnia pro more peregere, Imperator paululum digreditur, quem transitoria Prasinorum factio excipit, eadem, quae Veneti, peragit, tribunus eius libellum Imperatori tradit, quem digressum postea in augustali Prasina factio excipit, et postquam eosdem ritus servavit, Imperator ab ipsis abit, quem in chalice princeps Venetorum seu domesticus scholarum cum transitoria sua factione suscipit: quae postquam et ipsa omnia perfecit, et organum, uti in reliquis tribus receptionibus, pulsatum fuit, per cortinas discedit. (VI.) Sciendum est, si domesticus scholarum Imperatorem excipere debeat, omnes pedibus procedere, solum Imperatorem equo vehi, et ab his omnibus stipatum, a chalice ad templum Domini procedere, ubi senatus ante tres consistorii portas, Imperatori: *In multa bonaque tempora* acclamans, patricii vero et strategii, fausta quaevis apprecaturi, extra

σφαλλζουσιν οἱ κουβικουλάριοι τὴν πύλην, ὑπερρυχόμενοι καὶ αὐτοὶ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” καὶ λαβῶν ὁδὸν πραιπόσιτος τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως, εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ναῷ τοῦ Κυρίου, καὶ λαβῶν κηρούς 5 καὶ εὐξάμενος, ἐπιδίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ, διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ Κυρίου, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ τρικόν- 10 γῳ. εἰθ' οὕτως διέρχεται τὰ διαβατικὰ τῶν ἁγίων μ', καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν χρυσοτρίκλινον, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ οἱ λοιποὶ εἰσέρχονται διὰ τοῦ ὄντος εἰς τὸ ἰδικὸν μονοθύρου ἐν τῷ 15 ἰολαυσιακῷ. καὶ τοῦ καιροῦ ἐγγίσαντος, ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς καὶ καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέζης μετὰ τῶν ἀρχόντων, οὓς ἐκέλευσε τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καλέσαι. ἰστέον δὲ, ὅτι οἱ μὲν πατρίκιοι καὶ οἱ κληθέντες ἅπαντες ἡλλαγμένοι εἰσέρ- 20 χονται εἰς τὸ κλητώριον ἄνευ χλανιδίων, οἱ δὲ τοῦ κουβου- 15 κλείου ἄρχοντες, φοροῦντες ἀληθινὰ σαγία, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τελοῦσι διπλοῦν παραστάσιμον. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι, εἰ μὲν τύχη τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀῆρ, διοδεύουσι διὰ τοῦ ἐμβόλου, καὶ ἀνέρχονται ἐν τῷ τοῦ φόρου σινάτῳ, καὶ ἰσταται ἀντιμισίον ἀνὰ μεταξὺ τοῦ σινάτου, καὶ τελεῖ τὰ ἅπαντα ἐκεῖσε, ὧν ἀ- 20 κολούτως εἰρήκαμεν, καὶ πάλιν διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐμβόλου κα- 15 τέρχεται καὶ τοῦ λαύσου, καὶ ἀριστερόν ἐκκλίνας, ἀπέρχεται εἰς τὰ χαλκοπράτεια. ἰστέον, ὅτι ταῦτα πάντα τελεῖται, πλην 25 ὁ βασιλεὺς οὐκ ἀνέρχεται νυνὶ ἐν τοῖς κατηχομνευσίαις, ἀλλ' εἰς τὴν τροπικὴν ἐστῶς τῆς ἁγίας σοροῦ, ἐκεῖσε τελεῖ τὴν

8. τὸ χρυσοτρ. ed. 18. ἰσταται ed. 19. τελεῖται ἔπ. conl. R.

portam templi Domini exspectant. Imperatore portam ingresso, eam cubicularii custodiunt, et faustum ac diuturnum imperium ei apprecantur. Praepositus ab Imperatoris capite coronam demit, qui templum Domini ingressus cumque cereis accensis precatus, eos praeposito tradit perque porticum Domini triconchum intrat, deinde per porticum quadraginta sanctorum ad aureum triclinium abit, patricii vero et ceteri per ianuum aerarii lausiacum ingrediuntur. Tempore appropinquante, Imperator procedit cumque proceribus, quos eo die invitari iusserit, pretiosae mensae suae assidet. Observandum vero est, patricios et convivas omnes in mutatoriis sine tunicis ad epulas venire, cubiculo vero praefectos sagis rubris indutos, duplicem parastasisim eo die facere, seu bis solenni ritu Imperatori adstare. Praeterea, si aer eo die turbidus est, per porticum ad senatum (hoc aedificii nomen est) in foro abeunt, et antimensium in senatu ponunt, cetera omnia, quae hactenus ordine exposuimus, observantur, et Imperator rursus per eandem porticum perque lausum descendit, et sinistrorsum inclinans, ad chalcoprata abit. Sciendum, haec omnia observari, praeterquam quod Imperator nunc ad catechumena non

Ms. 81. b *θείαν λειτουργίαν, καὶ πάλιν εἰς τὸ παλάτιον εἰσελθὼν, χω-
ρίς τῶν ἀλλαξίμων ἀπὸ ἱματίου καθέζεται ἐπὶ τῆς τραπέζης·
ἀλλ' οὕτε δὲ τὸ κουβούκλειον παραστάσιμον ποιεῖ.*

ΚΕΦ. λά.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῆ παραμονῆ τῆς βασιφόρου. 5

C Τῷ σαββάτῳ τοῦ Λαζάρου δειλῆς ἀνοιγομένου τοῦ πα-
λατίου, εἰσέρχεται πᾶσα ἡ σύγκλητος, μάγιστροι, ἀνθύπατοι,
πατρίκιοι καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου ἀπὸ σκαραμαγγίων καὶ μόν-
νον, ὁ δὲ βασιλεὺς ἵσταται ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Δημητρίου
πρὸ τῆς χειμευτῆς εἰκόνας τῆς Θεοτόκου πρὸς τὴν ἐξάγουσαν 10
θύραν εἰς τὸ ἡλιακόν. καὶ τῶν συγκλητικῶν ἐξιόντων τὰς ἀρ-
γυρᾶς ἀνατολικὰς πύλας, σημαίνει ἡ ἐκκλησία, καὶ εἰσέρχον-
ται οἱ τῆς συγκλήτου στιχηδόν, εἰς καθ' εἷς, εἰς τὸν ναὸν τοῦ
ἁγίου Δημητρίου καὶ λαμβάνουσι ἐκ χειρὸς τοῦ βασιλέως
D ἀνὰ βαΐον ἐνός, ἔχοντος φοινικόφυλλα καὶ σάμψυχα καὶ ἑτεραῖς 15
εὐώδη ἄνθη, οἷα ὁ τότε παρέχει καιρὸς. καὶ οἱ μὲν μάγι-
στροι καὶ πραιπόσιτοι ἀνὰ ἐνός ἀργυροῦ σταυροῦ μεγάλου, οἱ
δὲ ὄφφικιάλιοι καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἀνὰ ἐνός ἀργυροῦ σταυ-
ροῦ μικροῦ, οἱ δὲ ἀνθύπατοι καὶ πατρίκιοι ἀνὰ ἐνός ἀργυ-
ροῦ σταυροῦ μεγάλου· εἰ δὲ εἰσι κατὰ περισσεῖαν σταυροῖας 20
ἀργυρᾶ μικρὰ, δίδονται καὶ τοῖς πρωτοσπαθαρίοις εὐνούχοις.

2. καὶ ἐπὶ τῆς τρ. ed.

beat, sed in tropice S. Sepulcri stans, divinam liturgiam celebret
et in palatium ingressus sine mutatoriiis, veste sua indutus, mensae
assideat: neque vero tunc cubiculum solenni ritu latus Imperatoris
cingit.

CAP. 31.

Observanda in vigilia palmarum.

In sabbato Lazari palatio vesperi aperto, omnis senatus, magi-
stri, proconsules, patricii et cubicularii tantum in scaramangii in-
trant, Imperator in templo S. Demetrii coram fusa imagine Deiparae
ad portam in solarium ducentem subsistit. Senatu per portas argen-
teas orientales egresso, ecclesia signum dat, et intrant senatores or-
dine, unus post alterum, in templum S. Demetrii, et singuli ab Im-
peratore ramum unum cum palmae foliis, sampsucho aliisque odoris
floribus, quos tunc tempus fert, accipiunt. Magistri praeterea et
praepositi singuli magnam argenteam crucem, officiales et ceteri
omnes parvam argenteam, proconsules et patricii singuli magnam ar-
genteam crucem accipiunt: si vero cruciculae argenteae abundant,
etiam protospathariis eunuchis distribuuntur. Per alteram portam

καὶ διὰ τῆς ἑτέρας πύλης τοῦ ἁγίου Δημητρίου εἰσέρχονται εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ φάρου, καὶ εὐθέως ἄρχεται τὸ λυχρικὸν, καὶ εἰς τὴν ἀπόλυσιν τοῦ λυχρικοῦ ψάλλουσιν „ὄπο ἔρην συνταφέντες σοί“, μίαν τὸ κουβούκλει-Ed. L. 101
5ον καὶ μίαν οἱ βασιλικοὶ κληρικοί. οἱ δὲ πραιπόσιτοι λαμβάνουσι φοίνικας μεγάλας, καὶ ἐξ ἰδίων χειρῶν διανέμουσι τὸ κουβούκλειον, καὶ τῆς ἐκκλησίας τὸ λυχρικὸν τελεσάσης, ἐξέρχονται ἅπατες διὰ τῆς ἐλεφαντίνης.

ΚΕΦ. λβ.

10 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῶν βατῶν.

Πρόερχονται πάντες ἐν τῷ παλατίῳ διὰ τοῦ ἵπποδρόμου, καὶ ἀνοίξαντος τοῦ παπίου, εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι, ἡλ-
λαγμένοι ἀπὸ λευκῶν χλανιδίων, ὁμοίως καὶ οἱ πατριτικοὶ καὶ τὸ κουβούκλειον. καὶ εἰσελθόντων αὐτῶν γίνεται ἡ προ-
15 ἔλευσις ἐν τῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίῳ, καὶ εἰσελθὼν ὁ ὄρφα-
νοτρόφος ἐν τῇ προελεύσει, ἐπιδίδωσι τὰ σύμβολα τοῖς ἐξ
ἔθους λαμβάνουσι καὶ ἐξέρχεται. εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται οἱ
δήμαρχοι καὶ ἐπιδιδούσι τοὺς προῤῥηθέντας πάντας, μαγί-
στρους, πραιποσίτους καὶ πατριτικούς καὶ λοιποὺς τοὺς τιμί-
20 οὺς σταυροὺς, ὁποίους ἡ τῆς ἑορτῆς τάξις ἀπαιτεῖ. καταλα-
βούσης δὲ τῆς ὄρας, ὑπαλλάσσει ὁ βασιλεὺς διβητήσιον καὶ
χλανίδα, καὶ καθέζεται ἐπὶ τοῦ σένζου εἰς τὸ χρυσοτρικλι-

4. ψάλλουσιν ὄπο ἔρην. συνταφέντες cod.

sancti Demetrii in templum sanctissimae Deiparae phari omnibus ingressis, statim lucernarium inchoatur, quo finito, hymnum: *Sub terra tecum sepulti*, unam partem cubiculum, alteram clerici Imperatoris canunt. Praepositi vero palmae ramos maiores sumunt auiusque manibus cubiculo distribuunt, et lucernario ab ecclesia finito, omnes per eburneam portam egrediuntur.

CAP. 32.

Observanda in festo et processione palmarum.

Omnes per hippodromum ad palatium eunt, quo a papia aperto, praepositi, patricii et cubicularii, tunicis albis induti, intrant. Inde ad Iustinianum triclinium processio fit, quo orphanotrophus quoque cum solenni pompa venit, et symbolis omnibus iis, quibus haec distribui solent, divisus, rursus discedit. Post eum tribuni factionum seu demarchi intrant, et dictis omnibus, magistris, praepositis, ceteris, tot venerandas cruces, quot ordo festi requirit, distribuunt. Tempore autem veniente, Imperator dibetesio et tunica sua indutus,

Ϟρον, οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἄπαντες ἴστανται ἐνθεν κἀκεισε, ὡς εἰδίσται αὐτοῖς. καὶ λαβὼν νεῦμα ὀστιάριος ἀπὸ κελύσσεως παρὰ τοῦ πραιποσίτου, ἐξέρχεται, κρατῶν βεργίον χρυσοῦν διάλιθον, καὶ εἰσάγει βῆλον α, τὸν ὀρφανοτρόφον, κομίζοντα τῷ βασιλεῖ τὸ τῆς πίστεως σύμβολον, καὶ εἰσελθὼν προσκυνεῖ τὸν βασιλέα, μὴ τελέως πίπτων κάτω, ἀνθ' ὧν βασταίνει τὰ σύμβολα. τοῦ δὲ συρτοῦ βῆλου συρομένου καὶ τοῦ ὀρφανοτρόφου ἐμφανιζομένου τῷ βασιλεῖ, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ θρόνου, ἐκδεχόμενος δέξασθαι τὸ τῆς πίστεως σύμβολον, καὶ τοῦτο δεξάμενος καὶ ἀσπασάμενος, ἐπι-10

Διδίδωσι τῷ πραιποσίτῳ, καὶ τελέσας τὰς ἐξ ἔθους τρεῖς προσκυνήσεις, ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ τὰ σύμβολα, ἀσπάζόμενος τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἀπελθὼν ὀπισθοφανῶς, ἴστανται ἐν τῷ μέσῳ, καὶ προσκυνήσας τὸν βασιλέα, πίπτει κάτω, καὶ ὑπερευξάμενος αὐτὸν, ἐξέρχεται. (B.) Εἰθ' οὕτως λαμβάνει15 νεῦμα ὁ ὀστιάριος καὶ εἰσάγει βῆλον β, τὸν σακελλάριον τῆς ἀγίας Σοφίας, προσφέροντα τῷ βασιλεῖ σταυροῦς, ἐπικειμένους τῷ ἀριστερῷ αὐτοῦ ὤμῳ, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ χειρὶ κρατοῦντα

Ed. L. 102 σταυρὸν ἓνα, καὶ εἰσελθὼν προσκυνεῖ καὶ αὐτὸς τρίτον, ὡς ἡ τάξις ἔχει, καὶ ἐπιδίδωσιν ἐν πρώτοις τῷ βασιλεῖ τὸν20 σταυρὸν, ὃν κατέχει ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ, ἀσπάζόμενος τὴν χεῖρα αὐτοῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς δεξάμενος τὸν σταυρὸν, ἀσπάζεται αὐτὸν, καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτὸν τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰθ'

Ms. 82. οὕτως ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ καὶ τοὺς λοιποὺς σταυροῦς, καὶ δεξάμενος αὐτούς ἀσπάζεται, καὶ ἐπιδίδωσι καὶ αὐτούς τῷ25

in throno chrysotriclinii sedet, a cubiculariis, ut mos est, circumdatus. Tunc ostiarius a mandato, signo a praeposito dato, egreditur, et virgam auream lapidibus pretiosis ornatam tenens, velum primum, orphanotrophum, symbolum fidei Imperatori offerentem, adducit: is Imperatorem, non prono tamen in terram corpore, quia symbola gestat, adorat. Reducto autem, quod suspensum est, velo, dum orphanotrophus comparet, Imperator a throno surgit, intemeratae sanctaeque fidei symbolum excepturus, quod postquam accepit et osculatus est, id praeposito tradit: ille post ternam adorationem symbola Imperatori reddit, manum eius osculatur, et, versa semper ad eum facie, discedens, in medio subsistit, Imperatorem prono in terram vultu adorat, faustaque omnia ipsi apprecatus, discedit. (II.) Rursus signo accepto, ostiarius velum secundum, sacellarium S. Sophiae, Imperatori cruces, sinistro humero impositas, oblaturum, dextra autem crucem aliam gestantem, adducit, qui ingressus eum, uti consuetudine receptum est, ter adorat, et cruce, quam dextra manu portat, primum Imperatori tradita, eius manum osculatur. Imperator crucem osculatur eamque prae-

πραιποσίτω. καὶ ἀπελθὼν ὁ αὐτὸς σακελλάριος ἴσταται ἐν τῷ μέσῳ, καὶ πεσὼν κάτω προσκυνεῖ τὸν βασιλέα, καὶ ὑπερευξάμενος αὐτὸν, ἐξέρχεται· τοῦτο δὲ ποιοῦσι καὶ οἱ λοιποὶ ἅπαντες, εἰσερχόμενοι μετὰ σταυροῦ καθ' ἓνα ἕκαστον βῆλον. καὶ ἐξελθὼν πάλιν ὁ δοσιτάριος, εἰσάγει ἀπὸ κελύσεως βῆλον γ', τὸν σκευοφύλακα τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν βλαχερνῶν Β μετὰ τοῦ χαρτουλαρίου τῆς ἁγίας σοροῦ· βῆλον δ', τὸν ξενοδόχον τῶν Θεοφίλου· βῆλον ε', τοὺς δημοκράτας τῶν περατικῶν δήμων· βῆλον ε', τὸν ξενοδόχον τῶν σαμψῶν· βῆλον ζ', τοτὸν ξενοδόχον τῶν Εὐβούλου· βῆλον η', τὸν ξενοδόχον τῶν Εἰρήνης· βῆλον θ', τὸν ξενοδόχον τῶν Ναρσοῦ· βῆλον ι', τὸν ξενοδόχον τῶν τῆς ἁγίας Εἰρήνης· βῆλον ια', τοὺς δημάρχους τῆς πολιτικῆς. ἅπαντες δὲ οὗτοι εἰσερχόμενοι, βασιάζοντες σταυροῦς, τελοῦσιν ἅπαντα, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. (Γ.) Εἰδ' 150ῦτως κελύσει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, κάκεινος τῷ τῆς καταστάσεως, ὅπως τοὺς ἐξ ἔθους εἰσερχομένους καὶ λαμβάνοντας σταυροῦς ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ βασιλέως διευθετήσῃ, ὅπως ἕκαστος αὐτῶν κατὰ τὴν αὐτοῦ τάξιν καὶ τιμὴν εἰσέλθῃσι. καὶ εἰσέρχονται πατριῖκοι, εἰ τύχῃσι, καὶ στρατηγοὶ 20 καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου, δομέστικοί τε καὶ οἱ τὰ πρῶτα ὄφφικια κατέχοντες καὶ τοποτηρηταί, οἱ συνήθως εἰσερχόμενοι πάντες ἐν ἐνὶ βῆλῳ στιχηθόν. πεσόντων δὲ καὶ προσκυνησάντων τὸν βασιλέα, ἐπιδίδωσιν ἐνὶ ἑκάστῳ ὁ βασιλεὺς ἀνά σταυρὸν ἓνα, καὶ ὑπερευξάμενοι τὸν βασιλέα, ἐξ-

4. κατ' ἓνα ed. 17. διευθετήσῃ ed.

posito dat, ille tunc et reliquas cruces Imperatori offert, qui eas osculatus, praeposito tradit. Sacellarius diacedens in medio subsistit, et procumbens, Imperatorem adorat, eique felicia apprecatus, abit: hoc idem reliqui, cum cruce in unoquoque velo ingressi, faciunt. Otiarius a mandato rursus egressus, velum tertium, custodem vasorum sacrosanctae Deiparae in blachernis cum chartulario S. Sepulcri, quartum, hospitalarem Theophilli, quintum, principes factionum, sextum, hospitalarem Sampsonis, septimum, hospitalarem Eubuli, octavum, hospitalarem Irenes, nonum, hospitalarium Narsetis, decimum, hospitalarem S. Irenes, undecimum velum, senatores urbis, adducit. Hi omnes, cum crucibus ingressi, ea, quae supra observavimus, peragunt. (III.) Quo facto, Imperator praepositum, hic cerimoniarium iubet, ut pro more accedentes crucesque ex Imperatoris manibus sumituros suo ordine collocet, ut singuli secundum ordinem ac dignitatem suam ingrediantur. Sic, si adsunt, patricii, strategii, cubiculo praefecti, domestici, primis officiis admoti et vicarii, singuli pro more, in unoquoque velo, ad Imperatorem intrant. Postquam vero

έρχονται, και εἰθ' οὕτως δίδονται ἀπὸ κελύσεως μεταστάσι-
 μων ἐν τῷ λαυσαϊκῷ. και ἀπέρχονται ἅπαντες διὰ τοῦ μο-
 νουθύρου τοῦ ὄντος ἐπὶ τὸν εἰδικὸν ἐν τῇ μυστικῇ φιάλῃ τοῦ
 τρικόγχου, βασιάζοντες ἅπαντες αὐτῶν κηρία τῆς λιτῆς, ὃ
 δὲ βασιλεὺς ἐξέρχεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ, ἐξέρχονται δὲ 5
 και οἱ ἱερεῖς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ φάρου, βασιάζοντες τὸν
 Ms. 83. α σταυρὸν τῆς ἐκκλησίας, και παρ' αὐτὰ ἄρχονται τὸ τροπά-
 ριον τῆς λιτῆς „τὴν κοινὴν ἀνάστασιν.“ και δηριγευόμενος ὃ
 βασιλεὺς ὑπὸ τῶν τοῦ κουβουκλείου ἀπάντων, διέρχεται ὀπι-
 σθεν τῆς λιτῆς και ἐξέρχεται ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ φιάλης τοῦ 10
 τρικόγχου, και δέχονται αὐτὸν ἐκεῖνος πατριῖοι και σύγ-
 κλητος και πᾶσα ἡ προέλευσις, κάκειθεν ἀπέρχεται λιτα-
 νεύων ἐν τῇ δάφνῃ, και εἰσέρχεται εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπερα-
 Ed. L. 103 γίας Θεοτόκου, και ἄψας κηρούς και εὐξάμενος, τελεῖ ἐκεῖσε
 τὴν ἐκτενῆ, και ἀπέρχεται εἰς τοὺς σταυρούς, και εὐξάμενος 15
 διέρχεται διὰ τοῦ τρικλίνου τοῦ ἀγουστέως, και εἰσέρχεται
 εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου, κάκει εὐξά-
 μενος τελεῖ ἐκεῖσε τὴν ἐκτενῆ, και δηριγευόμενος δι' αὐτῶν,
 διέρχεται διὰ τοῦ ἀγουστέως και τῆς ἀψίδος τοῦ τρικόγχου,
 και μένουσιν οἱ βασιλικοὶ ἐν τῇ αὐτῇ ἀψίδι τοῦ τρικόγχου, 20
 ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα. (A.) Ὁ δὲ βασιλεὺς δηριγευό-
 μενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατριῖων τε και
 πρωτοσπαθαρίων και τῆς συγκλήτου, σπαθαροκανδιδάτων τε
 B και ἐπὶ τοῦ μαγλαβίου και λοιπῶν οἰκιακῶν, διέρχεται διὰ

3. ἐπὶ τὸ ed.

in terram procumbentes eum adorarunt, singulis crucem donat, hi
 felicia Imperatori apprecati, abeunt. Sic quoque processus in lau-
 siaco a mandato instituitur, omnesque per monothyrā, quae ad
 aerarium privatum in phiala secreta triconchi ducit, cereos proces-
 sionales gestantes, procedunt, Imperator chrysotriclinium petit, sacer-
 dotes, crucem ecclesiae praeferentes, e templo phari prodeunt, et
 interea troparium processionis: *Communem resurrectionem, exordi-*
 untur. Imperator, cubiculariis comitantibus, processionem sequitur
 et hemicyclum phialae triconchi petit, ubi patricii, senatus omnisque
 pompa eum excipit: unde ad daphnem pergens, templum S. Deipa-
 rae ingreditur, cumque cereis accensis precatus, extensam ibi canit,
 ad cruces accedit, precatusque per triclinium augustalis templum S.
 primi martyris Stephani intrat, et precatus, extensam ibi canit, mox
 ab iisdem stipatus, per augustale et triconchi apsidem transit, in
 cuius apside triconchi Imperatoris ministri, fausta domino appreca-
 turi, adsunt. (IV.) Is porro a praefectis cubicali, patriciis, pro-
 tospatharicis et senatu, spatharocandidatis, mandavit et ceteris ἑρ-
 mesticis cinctus, per ianuam ad fiscum privatum ducentem transit

τοῦ μονοθύρου τοῦ ἐπὶ τὸν εἰδικὸν, καὶ κατέρχεται τὰ βα-
 θμιδία τοῦ λαυσαϊκοῦ. οἱ δὲ τῆς συγκλήτου, σπαθαροκandidά-
 τοι καὶ οἱ τοῦ μαγλαβίου καὶ λοιποὶ οἰκειακοὶ μένουσιν ἐν
 τῷ λαυσαϊκῷ ἐνθεν κάκεισε, ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα· καὶ
 5δηριγενόμενος ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, εἰσέρχεται ἐν τῷ
 τριπέτωνι, καὶ μένουσιν ἐκεῖσε οἱ πρωτοσπαθάριοι ὑπερευχό-
 μενοι τὸν βασιλέα. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰσέρχεται μετὰ τοῦ κου-
 βουκλείου καὶ πατρικίων ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ, καὶ ἀπελθὼν
 ὁ βασιλεὺς ἴστανται ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ χρυσοτρικλίνου πλη-
 10σίων ὡς πρὸς τὴν καμάραντὴν εἰσάγουσαν πρὸς τὸν κοιτῶνα, C
 οἱ δὲ πατρικοὶ ἴστανται ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει τοῦ αὐτοῦ
 χρυσοτρικλίνου, καὶ ἴστανται ἔμπροσθεν τοῦ σένζου, βασιτά-
 ζοιτες τὰ τε λιτανίγια αὐτῶν κηρία καὶ τοὺς σταυροὺς, οἱ δὲ
 ἱερεῖς ἀνέρχονται μέσον διὰ τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ ἴσταν-
 15ται πλησίον τοῦ σένζου. ὁ δὲ διάκονος τίθησι τὸ εὐαγγέλιον M. 83. b
 ἐν τῷ βασιλικῷ θρόνῳ, καὶ γίνεται ἡ συνήθης ἔκτενη, καὶ
 ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν ἱερέων
 εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τῷ φάρῳ, οἱ δὲ
 πατρικοὶ ὑπερευξάμενοι τὸν βασιλέα ἐξέρχονται. καὶ εἰθ'
 20οῦτως, εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς, προσκαλοῦνται τοὺς πατρικίους,
 καὶ συλλειτουργοῦσι τῷ βασιλεῖ ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας D
 Θεοτόκου, ἧ καὶ οὐχί, λειτουργοῦσιν ἔξω εἰς τὸν ἅγιον Στέ-
 φανον τοῦ ἱπποδρόμου. στοιχηθέντος δὲ τοῦ κλητορίου, γί-
 νονται μίνσαι, καὶ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς θείας λειτουργίας
 25ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς καὶ καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ

1. ἐπὶ τὸ ed.

perque scalas lausiaci descendit. At senatus, spatharocandidati, man-
 clavitae ceterique domestici utrinque in lausiaco subsistunt, Impera-
 tori acclamantes, qui a praesentibus stipatus, tripetonem, ubi pro-
 tospatharii, fausta ei apprecantes, adsumt, ingreditur. Deinde cum
 cubiculariis et patriciis chrysotriclinium petit, et abiens, in dextero
 latere eius prope et quasi ad cameram in cubiculum ducentem sub-
 sistit, patricii autem in sinistro latere eiusdem triclinii throno ad-
 stant, processionales cereos et cruces gestantes, sacerdotes per me-
 dium eorum ad triclinium ascendunt et prope thronum consistunt.
 Diaconus evangelium in throno Imperatoris reponit, qui, solenni
 extensa cantata, cum cubiculo et sacerdotibus ad templum S. Deipa-
 rae phari abit, patricii vero, fausta ei precati, discedunt. Sic po-
 stea, si iusserit Imperator, arcessuntur patricii, unaque cum eo in
 templo S. Deiparae sacris intersunt; sin minus, extra templum in
 S. Stephani in hippodromo sacros ritus celebrant. Parato vero con-
 vivio, missus afferuntur, et peracta divina liturgia, Imperator disce-

τραπέζης ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ ἀπὸ σκαραμαγγίλου, ὡσαύτως καὶ οἱ κληθέντες· ἀπὸ γὰρ τῆς λιτῆς πάντας ἀλλάσσοισι. (E) Χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι, εἰ μὲν τύχη ἐν ταύτῃ τῇ ἑορτῇ ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, τελεῖται οὐ-

Ed. L. 104^{ως}. λιτανεύει ὁ βασιλεὺς, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ἐκτελών⁵

ἅπαντα ἀκολουθῶς ἐν τοῖς εὐκτηρίοις τῆς δάφνης, τελέσας δὲ ἅπαντα, ὡς εἴθισται αὐτῷ τῇ τῶν βαῖων ἡμέρᾳ τελεῖν. οἱ μὲν ἱερεῖς μετὰ τὸ ἐκτελεῖσαι πάντα ἀκολουθῶς ἐν τῷ ἀγῶνι Στεφάνῳ ἀπέρχονται αὐτοὶ μόνον ἐν τῷ παλατίῳ λιτανεύοντες, ὁ δὲ βασιλεὺς εἰσέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ, ἐκ-10 δεχόμενος τὸν καιρὸν. καταλαβόντος δὲ τοῦ καιροῦ, μηνύει ὁ τῆς καταστάσεως τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος δηλοῖ τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐξελεθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ὀκταγώνῳ, περιβάλλεται τὴν χλανίδα αὐτοῦ διὰ τῶν βεσπηθῶρων, καθὼς εἴθισται, καὶ θρηγνεύμενος ὑπὸ τῶν τοῦ κουβουκλείου ἀρχόν-15

Βτων, ἐξέρχεται διὰ τοῦ ἀγουσιτέως, καὶ διελεθὼν τὸ στενόν, ἤγουν τὴν χρυσοῦν χεῖρα, ἀνέρχεται εἰς τὸν ὀνόποδα, καὶ στάς ἐν τῇ χαλκῇ πύλῃ τοῦ ὀνόποδος, δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε οἱ πατρίκιοι καὶ στρατηγοί· πεσόντων δὲ καὶ προσκυνησάντων, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως ἀπὸ κελεύσεως, 20 κακείνος λέγει „κελεύσατε.“ ἀπὸ δὲ τῶν ἐκεῖ διερχεται, τελῶν ἅπαν ἀκολουθῶς, ὃν τρόπον ἀνωτέρω ἐν τῇ προελεύσει

Ms. 84. a τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἐπὶ λεπτιῷ ἐξεθέμεθα. ἰστέον, ὅτι τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῶν βαῖων καὶ ἡ αὐγούστα δέχεται τὰ βῆλα ὁμοίως

19. οἱ om. ed.

dit, ac venerandae mensae suae in Iustiniani triclinio in scaramangio, quo etiam convivae induti sunt, assidet: ante processionem enim omnes mutatorias sumunt. (V.) Sciendum est, si in eum diem annuntiatio sanctissimae Virginis inciderit, eam ita celebrari. Imperator, sicut supra demonstratum est, procedit, omnia ordine in oratoriis daphnae peragens, observatis iis ritibus, quos solet in die palmarum observare. Sacerdotes tantum, sacris in S. Stephani celebratis, in processione ad palatium abeunt; Imperator autem ad suum cubiculum, tempus exspectaturus, se confert. Quo appropinquante, cerimoniarum praepositum, hic Imperatorem admonet, qui octagonum ingressus, tunica sua per vestitores, ut mos est, induitur, et praefectis cubiculo ipsum comitantibus, per augustale transit, perque stenum seu auream manum digressus, ad onopodem ascendit, in cuius aenea porta constitutum patricii et strategii excipiunt. Dum autem procidunt et adorant, praepositus cerimoniarum a mandato signum dat, is dicit: *Iubete*. Inde omnibus rite peractis, quae supra in processione annuntiationis breviter explicuimus, discedit. Sciendum, festo palmarum die

τῷ βασιλεῖ, καὶ τοὺς σταυροὺς λαμβάνει ἐκ τῶν κατὰ τύπον εἰσερχομένων ἐπὶ τοῦ βασιλέως οὕτως καὶ ἐπ' αὐτῆς. C

ΚΕΘ. λγ'.

5 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ ε' καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ βασιλέως περιόδου ἐν τοῖς γηροκομείοις.

Ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ παλατίου ὄρα πρώτη ἢ καὶ δευτέρα ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ. ἰππεύσας δὲ ἐκεῖσε, δηριγεύμενος ὑπὸ τῶν κατὰ συνήθειαν, ἀπέρχεται ἐν τοῖς γηροκομείοις, ἐκπληρῶν τὴν παρὰ τοῦ προφήτου, μᾶλλον δὲ τοῦ Κυριρίου, εἰρημένην φωνήν· „ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν, ἢ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· πλουτοποιῶν ἅπαντας καὶ παραμυθούμενος ἐκ τῶν παρὰ Θεῷ δεδωρημένων αὐτῷ ἀνεξαντλήτων θησαυρῶν.” ἐκτελέσας δὲ ἅπαντα τὰ κατὰ συνήθειαν ἐν ἐκάστῳ γηροκομίῳ, ὑποστρέφει
15 ἐν τῷ παλατίῳ, καὶ στοιχηθέντος τοῦ κλητωρίου, γίνονται μίνας, καὶ οἱ μὲν κληθέντες φίλοι μένουσιν, οἱ δὲ λοιποὶ ἀπέρχονται ἐν τοῖς ἰδίοις αὐτῶν τόποις. καταλαβούσης δὲ τῆς ὄρας τῆς θείας λειτουργίας, εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ φάρου πρὸς τὸ ἐκτελέ-
20σαι τὴν θείαν λειτουργίαν, καὶ εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς, προσκαλοῦνται οἱ πατριῖκοι, καὶ συλλειτουργοῦντες αὐτῷ, εἰ δὲ μήτε, Ed. L. 105

21. συλλειτουργοῦντες R., συλλειτουργοῦσιν superscriptio τ cod., συλλειτουργοῦνται ed.

augustam quoque vela, aequae ac Imperatorem, admittere, et dum ad ipsam eo ritu, quo ad Imperatorem ingrediuntur, ab ipsis cruces accipere solere.

CAP. 33.

Observanda in sancta et magna feria quinta, et de Imperatoris circuitu in gerocomiis.

Imperator a palatio hora prima aut secundā ad hippodromum procedit. Equo autem ibi conscenso, comitantibus eum, qui solent, ad gerocomia abit, ut verba a propheta, aut potius a Domino prolata impleat: *Sparsit munera, dedit pauperibus, iustitia eius in saecula saeculorum manet: ditans omnes et sublevans ex in exhaustis thesauris, quos ipsi Deus donavit.* Omnibus, quae solent in singulis gerocomiis peragi, observatis, ad palatium revertitur, instructoque convivio, missus afferuntur, et invitati quidem amici remanent, ceteri vero ad sua domicilia abeunt. Hora autem divinae liturgiā instantē, templum sanctissimae Deiparae phari Imperator sacrorum rituum celebrandorum causa ingreditur, et si iubet, patricii vocantur,

Constantinus Porphy. Vol. I.

ἐξέρχονται ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου, ἐκεῖσε τελοῦντες τὴν θεῖαν λειτουργίαν, καὶ εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς, προσκαλοῦνται οἱ πατριῖοι. τῆς δὲ θείας λειτουργίας τελεσθείσης, καθέζεται ἐν τῷ νάρθηκι τοῦ αὐτοῦ ναοῦ ἐν τῷ σκάμῳ, καὶ εἰσελθόντες οἱ τε μάγιστροι καὶ πατριῖοι-5 οἱ, πραιπόσιτοι καὶ λοιποὶ, λαμβάνουσι διὰ χειρὸς τοῦ βασιλέως ἀνὰ μῆλων δύο καὶ ἐνὸς κινναμώμου. εἰ δὲ οὐ κελεύει ὁ βασιλεὺς καθεσθῆναι ἐν τοῖς ἐκεῖσε, ἀπέρχεται ἐν τῇ βασιλικῇ καμάρα τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ καθέζεται ἐν τῷ ἐ-
 Ms. 84. b κεῖσε ὄντι σκάμῳ, ἐπιτελῶν πᾶσαν τὴν προῆρηθεῖσαν διανο-10
 B μῆν. αὐτοὶ δὲ ἀσπαζόμενοι τὰς τοῦ βασιλέως χεῖρας, ἐξέρχονται ὑπερευχόμενοι αὐτὸν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς καὶ καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέζης μετὰ φίλων, οὓς ἂν ἐκέλευσε τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καλέσαι. ἰστέον δὲ, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀλλάξιμα οὐκ εἰσιν. 15

ΚΕΦ. λδ'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ, καὶ ὅσα ἐν αὐτῇ τελεῖται.

Περὶ ὧραν δευτέραν ἐξελθῶν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ, ἱππεύει ἐκεῖσε καὶ ἀπέρχεται ἐν βλαχέρναις, καὶ 20 ἐῖσελθῶν ἐν τῷ ναῷ, ἀπέρχεται μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ

α. τελοῦντες R. ex eodem cod. compendio, τελοῦνται ed. 7. ἢ δὲ ed. 9. καθέζονται cod. 20. Verba: ἐν βλαχέρναις — ἀπέρχεται om. ed.

et qui una cum ipso sacra celebrant; sin minus, ad templum S. primi martyris Stephani progressi, sacras ibi ceremonias peragunt, et, si ita Imperatori visum fuerit, patricii advocantur. Divina autem liturgia finita, is in narthece eius templi in scamno sedet, et magistri, patricii, praepositi et reliqui ingressi, e manu eius singuli duo poma et cinnamomum accipiunt. Si vero ibi considerare Imperatori non libuerit, abit ad Imperatoriam cameram chrysotriclinii ibique in scamno considet, omnes praedictas ceremonias observans. Illi vero, osculati Imperatoris manus, post faustas acclamationes discedunt, et posthac ipse Imperator abit suaeque pretiosae mensae cum amicis, quos eo die invitari iussit, assidet. Sciendum autem est, mutatorias hoc die non indui solere.

CAP. 34.

Observanda in magna vigilia, et quomodo celebrari soleat.

Circa horam secundam Imperator circum ingressus, equum conscendit et blachernas petit, ibique templum ingressus ad sacras ia-

ἄψας κηρούς καὶ εὐξάμενος, εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, C
 καὶ λαβὼν θυμιατὸν, θυμιᾷ κυκλόθεν, καὶ ὑπαλλάξας τὴν ἁ-
 γίαν τράπεζαν, τίθεισιν ἐν αὐτῇ ἀποκόμβιον, καὶ ἐξελεθῶν διὰ
 τῆς πλαγίας, εἰσέρχεται εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας σοροῦ, καὶ
 5 ἄψας κηρούς εἰς τὸν αὐτὸν ναὸν ἐν τῇ προσευχῇ αὐτοῦ, ὡς
 εἰδισται αὐτῷ, ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ εἰσελεθῶν
 εἰς τὸ θυσιαστήριον, λαβὼν θυμιατὸν, θυμιᾷ τὴν ἁγίαν τρα-
 πέζαν κυκλόθεν, καὶ λαβὼν ἀποκόμβιον, τίθεισιν αὐτὸ ἐν τῇ
 10 ἁγίᾳ τραπέζῃ, καὶ εἰθ' οὕτως ὑποστρέψας εἰσέρχεται ἐν τῇ
 Ἰοπαλατίῳ, εἴτε ἐφιππος, εἴτε τοῦ πλοός. καὶ περὶ ὧραν τρι-
 την ἢ καὶ τετάρτην τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἀπέρχονται οἱ πατρι-
 κιοὶ ἀπὸ κελεύσεως ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Εἰρήνης, ὅπως, τε-
 λούντος τοῦ πατριάρχου τὰς θείας κατηχήσεις ἐν τῇ αὐτῷ
 ναῷ, τύχωσιν ἐκεῖσε. Ἰστέον δὲ, ὅτι, εἰ μὲν πρὸ τῆς τρι-
 15 τοέκτης ὑποστρέψει ὁ βασιλεὺς ἀπὸ βλαχέρνας, εἰσέρχεται
 πρῶτον ἐν τῷ βεστιαρίῳ, καὶ ἐκβάλλει τὴν τε χρυσοῦν τρα-
 πέζαν μετὰ τῶν λοιπῶν χρυσοῦν σκευῶν τῶν μελλόντων κα-
 θυπουργῆσαι τῇ διακαιησίμῳ ἐν τῷ χρυσοτρικλίνω, καὶ εἰθ'
 οὕτως τελούσι τὴν τριτοέκτην, καὶ προσκυνεῖ τὴν τιμίαν λόγ-
 20 χην. ὁμοίως εἰσέρχονται καὶ οἱ πατρίκιοι ἀπὸ κελεύσεως με-Ed. L. 106
 τὰ τοῦ κουβουκλείου, πρωτοσπαθάριοι τε καὶ οἱ ἐπὶ τῶν οἰ-
 κειακῶν, προσκυνήσαντες καὶ αὐτοὶ τὴν τιμίαν λόγχην, καὶ
 ὑπερευξάμενοι τὸν βασιλεῖα, ἐξέρχονται. εἰ δὲ μετὰ τῆς τρι-
 Ms. 85. a
 τοέκτης ὑποστρέψει ἀπὸ βλαχέρνας, ὡς τελέσας ἐκεῖσε πρῶ-
 25 τον τὴν τριτοέκτην, προσκυνεῖ τὴν τιμίαν λόγχην μετὰ τῶν

nuas pergit, ubi cum cereis ardentibus precatus, oratorium ingredi-
 tur, et sumto thuribulo, illud circulatim incensat, et postquam novo
 inatrato sacram mensam vestivit, apocombium inibi reponit, perque
 obliquitatem egressus, templum sacri Sepulcri petit, et cereis ibi in
 precatione, ut ipsi mos est, ante sacras ianuas accensis, inque sacra-
 rium ingressus, sumto thuribulo, sacrum altare circulatim incensat
 et apocombium in eo reponit, et sic ad palatium aut equo aut nave
 rursus revertitur. Circa horam tertiam aut quartam eius diei patri-
 cii a mandato ad sanctae Irenes templum procedunt, ut patriarchae
 divinam catechesin in hoc templo peragenti adsint. Sciendum vero
 est, Imperatorem, si ante tertiam et sextam e blachernis non rever-
 tatur, primum in vestiarium ingredi, aureaque mensa et reliquis va-
 sis, quae in aureo triclinio in renovatione adhiberi debent, inde
 amotis, tertiam et sextam ibi celebrare aureamque lanceam adorare.
 Eodem ritu patricii a mandato cum cubiculariis, protospathariis et
 praefectis domesticorum, sacram lanceam adoraturi, ingrediuntur,
 quo facto, fausta Imperatori apprecati, discedunt. Si vero post ter-

ἀνωτέρω εἰρημένων ἐν τῷ φάρῳ, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχεται ἐν τῷ βεστιαρίῳ, καὶ ἐκβάλλει τὰ σκεύη, ὡς προείρηται. Ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι καὶ πλοὸς ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐν βλαχέρναις, ἀλλ' οὐδ' καὶ φιλοκαλεῖ τὸ ἅγιον βῆμα τῆς Β' ἁγίας σοροῦ, καὶ ὑποστρέψας ἀπὸ ἱματίου, εἰσέρχεται εἰς τὰς γηροκομεῖα τῶν κύφης, καὶ ῥογενεῖ τοὺς γέροντας καὶ λωβόνς, καὶ ὑποστρέφει εἰς τὸ παλάτιον.

ΚΕΦ. λε'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ.

Περὶ ὧραν τρίτην ἀλλάσσει τὸ κουβούκλειον, καὶ δίδονται ἀπὸ κελεύσεως μεταστάσιμον διὰ τοῦ τῆς κατιστασέως ἐν τῷ λαουσιακῷ, καὶ οἱ μὲν βαρβάτοι ἄρχοντες διέρχονται διὰ τοῦ μονοθύρου τοῦ ὄντος ἐπὶ τὸν εἰδικὸν, καὶ ἐξέρχονται ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τῆς μυστικῆς φιάλης τοῦ τρικόγγου. ὁ δὲ βασιλεὺς δριγυενόμενος ὑπὸ τῶν τοῦ κουβουκλείου, ἐξέρχεται ἀπὸ τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων μί, φορῶν σαγίον, καὶ ἐξέρχεται ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τῆς μυστικῆς φιάλης τοῦ τρικόγγου, εἰθ' οὕτως διέρχεται, δριγυενόμενος ὑπὸ πάντων, διὰ τε τῆς ἀψίδος καὶ τῆς δάφνης, ἅπτων ἐν τοῖς ἐκείσε οὖσιν εὐκτηρίοις κηρία, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ κοι-
20
τῶν τοῦ ἀγιοστεύου. καὶ ἀλλάσσουν οἱ τε πατρίκιοι, δο-

13. ἐπὶ τὸ ed. 14. ἡμικύκλιῳ ed.

tiam et sextam Imperator a blachernis, ea scilicet ibi iam celebrata, redeat, venerandam lanceam cum dictis in pharo adorat, deinde vestiarium ingressus, vasa, ut supra monuimus, inde removet. Porro sciendum est, Imperatorem etiam nave ad blachernas abire, et sacrum bema sancti Sepulcri ornare, deinde reversum in veste, quam semper gestat, ad gerocomia cyphes abire, ac rogis seu donis senibus et infirmis distributis, ad palatium reverti.

CAP. 35.

Observanda in sancto magnoque sabbato.

Circa horam tertiam cubiculum mutatorias sumit, et a mandato metastasimum sive solennis processio per cerimoniarium in lausiaco indicitur, praefecti barbati per ianuam aerarii privati in semicirculum secretae phialae triconchi abeunt. Imperator autem, a cubiculo stipatus, ab auro triclinio per porticus quadraginta sanctorum, sago indutus, ad semicirculum secretae phialae triconchi abit, deinde, omnibus comitantibus, per apsidem et daphnem digressus, cereos in oratoris, quae ibi sunt, accendit et cubiculum augustalls intrat. Tunc patricii, domestici et omnis senatus tunicas atrabaticas, prae-

μέστικοί τε καὶ ἡ σύγκλητος ἅπανα ἀτραβατικά χλανίδια, δμοίως καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντες περιβέβληται χλανίδια τύρεα, οἱ δὲ πραιπόσιτοι λεοντάρια χρυσόταβλα. καὶ καταλαβόντος τοῦ καιροῦ, περιβαλλόμενος ὁ βασιλεὺς διβη-
 5 τήσιον τὸ παγανὸν καὶ χλανίδα τὸν ὀψίμαρον, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τε τῶν πραιποσίτων καὶ λοιπῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τε τοῦ αὐγουστέως καὶ τοῦ στέ-
 10 νοῦ, ἤγουν τῆς χρυσῆς χειρὸς, καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸν ὀνόποδα, καὶ σιάντος αὐτοῦ ἐν τῇ χαλκῇ πύλῃ τοῦ ὀνόποδος, δέ- Ms. 85. b
 15 ἐν τῷ κεμελανκίῳ καὶ σιραττηροῖ, καὶ πεσόντων νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως ἀπὸ κελεύσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε” καὶ αὐτοὶ ὑπερέυχονται τὸν βασιλέα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” (B.) Καὶ δηριγευόμενος ὑπ’ αὐτῶν πάντων, ἐξέρχεται ἐν τῷ κοιμιστωρίῳ, καὶ σιάντος
 20 ἐν τῷ καμελανκίῳ ἐπὶ τοῦ πορφυροῦ λίθου, πίπτουσι αὐθις Ed. L. 107
 οἱ πατρίκιοι καὶ ἡ σύγκλητος, καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ σιλεντιαρίῳ, κάκεινος λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ ὑπερέυχονται τὸν βασιλέα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” κάκειθεν δηριγευόμενος ὑπὸ
 25 πᾶντων αὐτῶν, διέρχεται διὰ τε τῶν ἐξκουβίτων καὶ τῶν σχολῶν, καὶ ἐξέρχεται διὰ τῆς μικρᾶς πύλης τῆς χαλκῆς τοῦ χυτοῦ, καὶ ἀπέρχεται μέχρι τοῦ ἁγίου φρέατος. τὰ δὲ μέρη δέχονται τὸν βασιλέα ἐν ταῖς στάσεσι αὐτῶν, σφραγίζοντα τὸν βασιλέα καὶ μόνον, λέγουσι δὲ καὶ οἱ νοτάριοι καὶ οἱ μαῖστο-
 25 ρες, ὡς εἶδισται αὐτοῖς, τοὺς ἰάμβους. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰσελ- B
 20. διὰ τῶν ed. 21. πύλης καὶ χαλκ. ed.

fecti cubiculo vestes Tyrias, praepositi leontaria aureis fimbriis induunt. Tempore veniente, Imperator dibetesium paganum et tunicam hibernam gestat, et a praepositis ceterisque cubiculi praefectis stipatus, per augustale et stenum seu auream manum ad onopodem abit, in cuius aenea porta constitutum patricii et strategii excipiunt, et postquam in terram procubuere, praepositus ceremoniario a mandato signum dat, is dicit: *Iubete*, ipsi Imperatori apprecantur: *In multa bonaque tempora* etc. (II.) Deinde ab his omnibus stipatus, ad consistorium abit, et dum sub camelaucio in porphyretico lapide stat, rursus patricii et senatores procidunt, et postquam praepositus signum ab Imperatore accepit, silentiario annuit, qui dicit: *Iubete*, ceteri faustum ac diuturnum imperium principi apprecantur. Inde, his omnibus comitantibus, per excubias scholasque transit, perque parvam aeneam portam chyli ad sanctum puteum venit. Factiones Imperatorem in suis stationibus accipiunt, et tantum cruce signant, notarii vero et magistri, ut ipsis mos est, iambos recitant. Imperator sacrum puteum ingressus, cereos accendit, et a patriarcha in

θῶν ἐν τῇ ἀγίῳ φρέατι καὶ ἄψας κηρούς, δέχεται παρὰ τοῦ πατριάρχου ἐν τῇ ἀγίῳ φρέατι, καὶ προσκυνήσαντες ἀμφοτέροι ἀλλήλους καὶ ἀσπασάμενοι, εἰσέρχονται εἰς τὸν ναὸν, καὶ ἀπελθόντες μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν, ὃ μὲν πατριάρχης εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, ὃ δὲ βασιλεὺς, στὰς ἐμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ ἄψας κηρούς καὶ εὐξάμενος, εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ μετὰ τὸ ὑπαλλάξαι τὴν ἁγίαν τράπεζαν τὰς αὐτῆς ἐνδυτὰς, λαμβάνει παρὰ τοῦ πραιποσίτου χρυσοῦ λίτρας ῥ, καὶ τίθεισιν αὐτὰς εἰς τὴν ἁγίαν τράπεζαν ἐν τῇ βασιμιδίῳ, ἐν ᾗ ὁ βασιλεὺς ἴσταται, καὶ ἡνίκα ὑπαλλά-
C ξῆ τὴν ἁγίαν τράπεζαν, λαβὼν ἀποκόμβιον ἕτερον, ἔχον καὶ αὐτὸ χρήματα πάμπολλα παρὰ τοῦ πραιποσίτου, τίθεισιν αὐτὸ εἰς τὴν ἁγίαν τράπεζαν, εἶτα λαβὼν παρὰ τοῦ πατριάρχου θυμιὸν, θυμιᾷ ἐκ τρίτου τὸ θυσιαστήριον κυκλῶθεν, καὶ ἔξέρχεται διὰ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τῆς πλάγας, καὶ ἀπέρχεται εἰς 15
Ms. 86 a τὸ σκευοφυλάκιον. εἰσελθὼν δὲ καὶ ἄψας κηρούς εὐχεται, καὶ εὐξάμενος θυμιᾷ τὰ σκευὴ ἅπαντα, καὶ καθέζεται μικρὸν μετὰ τοῦ πατριάρχου. εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ οἱ λοιποὶ ἄρχοντες οἱ κατὰ συνήθειαν εἰσιόντες, λαμβάνουσι παρὰ τοῦ σκευοφυλάκου νάρδον, καὶ εἰθ' οὕτως ἀνίσταται ὁ βα-
D σιλεὺς, καὶ ἔξελθὼν ἀπὸ τοῦ σκευοφυλακίου, διέρχεται διὰ τοῦ γυναικίτου νάρθηκος, ἐν ᾗ καὶ τὴν συνήθη στάσις κέκτηται αἱ τῆς αὐτῆς μεγάλης ἐκκλησίας διακόνισσαι, καὶ ἔξέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς πύλης τοῦ βήματος καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτῷ ὁ πατριάρχης εὐλογία. (Γ.) Καὶ διελθόντες ἀμφοτέροι διὰ τοῦ ὀπισθεν 25

sancto puteo excipitur, ubi, postquam se invicem adorarunt ac salutarunt, templum intrant, et ad sanctas ianuas progressi, patriarcha sacrarium intrat. Imperator ad sacras ianuas constitutus, cereis accendit, et precatus sacrarium intrat, mutatoque sacri altaris instrato, a praeposito centum libras auri sumit, qui eas in gradu ponit, in quo Imperator stat, novoque instrato imposito, aliud apocombium, quod et ipsum admodum pretiosum est, a praeposito sumit inque sacra mensa offert, deinde suffimentis a patriarcha acceptis, sacrarium in circulo ter incensat, perque sinistram obliquitatis partem ad locum, ubi vasa asservantur, abit. Ingressus vero cum cereis ardentibus, precatur, deinde vasa omnia incensat et paululum cum patriarcha considet. Posthac cubicularii et reliqui praefecti, qui pro more intrare solent, ingressi, a thesaurario nardum accipiunt, Imperator vero surgit, et a scuophylacio egressus, per gynaecum narthecis, ubi solitam stationem suam diaconissae magnae ecclesiae habent, transit perque sinistram bema-tis portam, accepta a patriarcha benedictione, egreditur. (III.) Post-

τοῦ βήματος στενοῦ διαβατικοῦ τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἀπέρχον-
ται μέχρι τοῦ ἁγίου φρέατος, καὶ αὐθις ἐπιδούς ὁ πατριάρχης
τῆ βασιλεῖ εὐλογίας, καὶ ἀμφοτέροι ἀλλήλους ἀσπασάμενοι,
ἐξέρχεται μὲν ὁ βασιλεὺς, δηριγεύομενος ὑπὸ τῶν προσειρημένων
5 πᾶντων, καὶ εἰσέρχεται διὰ τῆς μικρᾶς πύλης τῆς χαλκῆς, καὶ
μέχρι τοῦ κομιστωρίου ἐλθὼν, μένουσιν ἐκεῖσε οἱ τῆς συγκλή- Ed. L. 108
του, ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα. καὶ καταλαβόντος αὐτοῦ τὸ
στενὸν, μένουσιν ἐκεῖσε οἱ πατρίκιοι, ὑπερευχόμενοι καὶ αὐτοῖ,
καὶ ὑπὸ τῶν ἐκεῖσε εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ παλάτιον,
10 καὶ στοιχηθέντος τοῦ κλητωρίου, γίνονται μίνας, καὶ ἀπαλ-
λάσσουσιν ἅπαντες, καὶ οἱ μὲν κληθέντες φλοῖο μένουσιν, οἱ
δὲ ἀπέρχονται ἕκαστος αὐτῶν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ περὶ
ῶραν 9 ἀλλάσσει τὸ κουβούκλειον, καὶ καταλαβούσης τῆς ῶρας
τῆς θείας λειτουργίας, εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸ ἐκτελέσαι
15 τὴν θείαν μυσταγωγίαν ἐν τῇ φάρῳ, καὶ εἰ μὲν κελεύσει, εἰσ-
έρχονται καὶ πατρίκιοι καὶ συλλειτουργοῦνται αὐτῷ, εἰ δὲ B
μῆγε, ἐξέρχονται εἰς τὸν ἵππόδρομον, καὶ λειτουργοῦσιν ἐκεῖσε
ἐν τῇ ναῖ τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου. καὶ μέλλον-
τος τοῦ ψάλτου ἄρξασθαι τὸ „ἀνάστα ὁ Θεός,” ἴστανται κον-
20 βικουλάριοι, κρατοῦντες τὰ ἐξωθεν τῶν χρυσῶν βήλων κρε-
μάμενα βῆλα, καὶ ἡνίκα ἄρξηται τὸ „ἀνάστα ὁ Θεός,” πα- Ms. 86. b
ρευθὺ τανύσαντες ἐξ ἴσου, αἴρουνσι τὰ ἐξωθεν βῆλα, καὶ μέ-
νουσι τὰ χρυσᾶ βῆλα καὶ μόνον. καὶ τῆς θείας λειτουργίας
τελεσθείσης, καὶ ἀνακράξαντες οἱ ἐν τοῖς ἐκεῖσε „στερεώσει

17. εἰσέρχονται ed.

quam ambo per angustam porticum S. Nicolai, quae pone bema est, transiere, ad sanctum puteum abeunt, ubi patriarcha Imperatori rursus benedictionem dat: post mutuam vero salutationem, omnibus comitantibus, Imperator egreditur, perque parvam portam aeneam ad consistorium usque procedit, ubi senatores, fausta ipsi precantes, adsunt. Cum vero ad stenum venit, patricii ibi congregati felicia apprecantur, unde in palatium ingreditur, ubi, convivio parato, missus afferuntur, omnesque mutatorias deponunt, amici vocati manent, ceteri vero ad suas quisque aedes discedunt. Cubiculum circa horam nonam vestes mutat, et tempore divini officii appropinquante, Imperator ad sacram missam celebrandam in pharum abit, et, si iusserit, patricii intrant unaque cum ipso sacra celebrant; sin minus, ad circum abeunt et ibi in templo S. protomartyris Stephani sacram liturgiam celebrant. Cum vero Psalter: *Deus resurge* inchoaturus est, cubicularii extra aureas cortinas suspensa vela tenentes, adstant, et dum hymnum: *Deus resurge* orditur, aequaliter extendentes, vela exteriora tollunt manentque

ὁ Θεὸς τὸν βασιλέα ἡμῶν," εὐθὺς ἀνλεῖ τὸ ὄργανον, ὃ ἴσταται ἐν τῷ τριπέτονι, καὶ ἐξεληθὼν ὁ βασιλεὺς καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέζης, φορῶν σκαραμαγγίον διάσπρον χρυσόκλαβον, καθέζονται καὶ οἱ κληθέντες φίλοι, οἱ μὲν ἀπὸ σκαραμαγγίαν λευκῶν, οἱ δὲ χροακῶν, εὐθέως δὲ οἱ μὲν ἄρ-5 χοντες τοῦ κουβουκλείου ἀπαλλάξαντες ἀναχωροῦσι, οἱ δὲ σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ κουβικουλάριοι ἀπαλλάξαντες, παρίστανται ἀπὸ σκαραμαγγίων. (Α.) Χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι, εἰ μὲν τύχη ἢ ἑορτὴ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆ αὐτῆς ἡμέρας τοῦ ἁγίου σαββάτου, ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν, 10 καὶ ἐκτελεῖ ἅπαντα τὰ τοῦ μεγάλου σαββάτου, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται· καὶ ἐν τῇ ὑπαλλαγῇ τῆς ἁγίας τραπέζης καὶ ἐν τῇ Δ θυσιάσει τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἐν τῇ εἰσκομιδῇ τοῦ χρυσίου, καὶ ἐξεληθὼν, ὡς εἴθισται αὐτῷ, ἀπέρχεται ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ· καὶ τελέσας ἐκεῖσε ἅπαντα, ὡς προεῖρηται, ἐξέρχεται 15 διὰ τῆς ἀνωτέρω εἰρημένης πύλης· καὶ λαβὼν ἐκεῖσε παρὰ τοῦ πατριάρχου εὐλογίας, διὰ τοῦ στενοῦ τοῦ ἁγίου Νικολάου διαβατικῷ ἀπέρχεται ἐν τῷ ἁγίῳ φρεάτι, καὶ λαβὼν παρὰ τοῦ πατριάρχου εὐλογίας, οὐκ ἐξέρχεται ἐν τῇ μέσῃ πρὸς τὸ ἀπελθεῖν αὐτὸν ἐν τῷ παλατίῳ διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ 20 εὐαγγελισμοῦ, ἀλλ' ὑποστρέψας εἰσέρχεται ἐν τῇ μικρᾷ πύλῃ Ed. L. 109 τῆ οὐσῆ ἐν τῷ φρεάτι, ἐν ᾗ ἴσταται ἐν ταῖς μεγάλαις προσελεύσεσιν, ἐπιδοὺς τοῖς ψύλλταις καὶ λοιποῖς τὰς πλουσίας αὐτοῦ ἀφραεῖς ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ κράζειν τὸν ἄρχυρον. καὶ ἐκεῖ-

22. ταῖς om. ed.

tantum aurea. Divino officio peracto, postquam ibi congregati exclamarunt: *Conserve Deus Imperatorem nostrum!* statim organum in tripetone collocatum pulsatur, Imperator egressus, venerandae mensae suae, scaramangio albo clavis aureis indutus, assidet, cum quo amici invitati partim albis, partim variegatis scaramangiis induti assident: praefecti cubiculi, depositis mutatoris, discedunt, spatharocubicularii vero et cubicularii, mutatoris exutis, in scaramangis Imperatori adstant. (IV.) Sciendum est, si festum annuntiationis in eandem diem sancti sabbati incidat, Imperatorem ad S. Sophiae abire, et ibi ritus omnes magni sabbati supra recensitos tum in sanctae mensae instrato mutando, tum in sacrarii incensatione auriq̄ue oblatione servare, et inde egressum, ut ei mos est, ad custodiam vasorum abire. Ibi enim postquam omnia, quae supra tradidimus, peregit, per supra commemoratam portam egreditur, et benedictione ibi a patriarcha accepta, per angustam S. Nicolai porticum ad sacrum puteum abit, acceptaque rursus benedictione, ad mediam, ob festum annuntiationis in palatium abiturus,

Θέν διέρχεται διὰ τοῦ τρικλίνου, ἐν ᾧ κραματίζει ὁ βασι-
 λεὺς ἐν ταῖς μεγάλαις προελεύσεσι, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ μη-
 τατωρίῳ, καὶ ἀπαλλάσας τὴν στολὴν, ἣν φορεῖ τοῦ ἁγίου
 σαββάτου, ὑπαλλάσσει τὴν τοῦ εὐαγγελισμοῦ στολὴν. ἔξελ-**Ms. 87. a**
 θῶν δὲ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἠλλαγμένους, ἀπέρχεται ἔμπροσθεν
 τῶν θυρῶν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ εὐξάμενος, κρατῶν καὶ κη-
 ροῦς, εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ προσκυνήσας τὴν
 ἁγίαν τρίπεζαν, ἐξέρχεται καὶ διέρχεται διὰ τῆς σωλαίας,
 καὶ μέλλοντος αὐτοῦ διέρχεσθαι διὰ τῆς σωλαίας, λαμβάνει
 10 ἀπὸ τοῦ πραιποσίτου κηρίον λιτανίικιον, καὶ παρ' αὐτὰ ἄρ-**B**
 χονται τὸ τροπάριον τῆς ἑορτῆς τὸ „σήμερον τῆς σωτηρίας
 ἡμῶν τὸ κεφάλαιον.“ καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τε τῶν ἀρχόν-
 των τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν καὶ τῆς
 συγκλήτου, διέρχεται διὰ τοῦ ναοῦ, καὶ ἐξέρχεται διὰ τε τοῦ
 15 γνάροθρος καὶ τοῦ λουτήρος. κατελθὼν δὲ τὰ γραδῆλια τοῦ
 ἀθύρα, ἐξέρχεται ἐπὶ τὸ μίλιον, καὶ διοδεύων τὴν μέσην, ἀ-
 νέρχεται ἐν τῷ φόρῳ καὶ τελεῖ ἐκεῖσε ἅπαντα ἀκολουθῶς, ὡς
 τρόπον ἀνωτέρω ἐδηλώθη. καὶ κατελθὼν εἰς τὸν ναὸν τῆς
 ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν ταῖς χαλκοκρατείσι, τελεῖ ἐκεῖσε τὴν
 20 θείαν λειτουργίαν μέχρι τοῦ εὐαγγελίου. καὶ ἀπὸ τοῦ εὐ-
 αγγελίου κατέρχεται διὰ τῆς ξυλίνης σκάλας, καὶ ἐξέρχεται, **C**
 τελεοθεισῆς τῆς ἐκτενοῦς· ἐν ταύτῃ γὰρ τῇ ἡμέρᾳ ἡ θεία
 λειτουργία οὐ τελεῖται ἅπασα, ἀλλ' ἕως τοῦ εὐαγγελίου καὶ
 τῆς ἐκτενοῦς. καὶ ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ἐμβόλῳ, ὡς

14. τε om. ed.

non procedit, sed reversus, parvam portam in sancto puteo, ubi in
 magnis processionibus psaltis ceterisque copiosa munera sua inter
 solennes argentarii acclamationes erogat, ingreditur. Inde per triclī-
 nium, ubi in maioribus processionibus convivium celebrat, transit
 et metatorium petit, mutataque stola, quam sancto sabbato gestat,
 eam, qua in annuntiatione utitur, induit. Unde, mutata veste, ad
 ianuam sacrarii abit, ubi cum ardentibus cereis precatus, sacrarium
 intrat, et sancto altari adorato, discedit perque soleam digreditur,
 digressurus, cereum processionalē a praeposito accipit, quo facto,
 statim troparium festi exordiuntur: *Hodie caput salutis nostrae.*
 Deinde a praefectis cubiculo, patriciis, strategis et senatu stipatus,
 per templum transit, perque narthecem et baptisterium abit. Per
 gradus autem athyrae descendens, ad milium et per mediam in fo-
 rum abit, omnia ibi, ut supra ostendimus, ordine peracturus. Deinde
 ad templum sanctissimae Deiparae chalcoprateorum venit, et divinam
 liturgiam ibi ad evangelium usque celebrat. Quo recitato, per li-
 gneam scalam descendit, et finita extensa, discedit: hoc enim die sa-
 cra liturgia non tota, sed ad evangelium usque et extensam cele-

εἶρηται, ἰππεύει ἐκεῖσε μετὰ τῶν κατὰ συνήθειαν, καὶ ἀπο
τῶν ἐκεῖσε δηριγευόμενος ἀπέρχεται ἐν τῷ παλατίῳ, δεκτελῶν
ἅπαντα ἐν τῇ διόδῳ, στάσει τε καὶ δοχῇ, ὃν τρόπον ἀνωτέρω
ἐν τῇ καθόλου προελεύσει τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἐπὶ λεπτῶ δξ-
εθμέθῃ. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ παλάτιον, τελεῖ τὰ τοῦ ἁγίου⁵
σαββάτου ἅπαντα.

ΚΕΦ. λς.

D Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προελεύσει ἐνώσεως ἐκκλησίας.

Ἰστέον, ὅτι καὶ ἡ προέλευσις τῆς ἐνώσεως τῆς ἐκκλησίας
ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ προελεύσεις ἐπιτελεῖται • καὶ γὰρ ἐμπρὸν-¹⁰
τως ὁ βασιλεὺς ἄπεισι, καὶ αἱ δοχαὶ κατὰ τύπον γίνονται,
δηλονότι καὶ τῶν δῆμων κατὰ τὸ εἰωθὸς ἀπολογούντων ἐν
τοῖς τόποις αὐτῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπερχόμενος ἕως τοῦ
Ms. 87. ἁγίου φρεάτος, ἀποστέφεται ἐκεῖσε, εἶτα δεξαμένου αὐτὸν
Ed. L. 110 τοῦ πατριάρχου, ἀπέρχονται ἀμφότεροι εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁ-¹⁵
γίας Εἰρήνης. καὶ δὴ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πάσης τάξεως τε-
λουμένης, ἐπαίρουσιν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Εἰρήνης
τὴν λιτὴν, καὶ ὑποστρέφουσιν εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Σοφίας
λιτανεύοντες, καὶ εἰσέρχονται διὰ τοῦ γυναικίου μέρους τῆς
αὐτῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ νάρθηκος, καὶ ἀποδόντες ἐκεῖσε τῆρ²⁰
τῆς λιτῆς ἀκολουθίαν, γίνεται ἡ εἴσοδος, καὶ εἰσοδεύει ὁ βα-

11. ἀπίσει cod. et ed.

bratur. Imperator in porticum, ut diximus, egressus, equum cum
iis, quibus mos est, conscendit, et ab his stipatus, ad palatium abit,
omniaque in transitu, statione et receptione, quae supra in solenni
processione annuntiationis breviter exposuimus, observat. Ingressus
palatium, ritus sancti sabbati omnes celebrat.

CAP. 36.

*Observanda in processione unionis ecclesiae, seu quando tomus
unionis ecclesiae praelegitur.*

Observandum est, processionem quoque unionis ecclesiae eo ritu,
quo ceterae processiones, institui. Imperator enim ad templum cum
officiis abit, et receptiones pro more instituuntur, factiones scilicet
in suis stationibus ei acclamant. Deinde ad sacrum puteum proce-
dens, coronam deponit, ibique a patriarcha exceptus, cum ipso una
ad sanctae Irenes pergit. Peracto ibi divino officio, ab ipso S. Ire-
nes templo pompam ordiuntur, et sic in processione ad templum S.
Sophiae reversi, per gynaccum et narthecem eius aedis intrant, da-
toque ibi processions ordine, introitus fit, Imperatore et patriarcha

σιλεύς καὶ ὁ πατριάρχης μετὰ καὶ πάντων τῶν ἱερέων. τὰ δὲ τῆς ὑποστροφῆς ἐπιτελεῖται καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσι.

ΚΕΘ. λζ'.

B

5 Χρῆ εἶδέναι, πῶς ἀλλάσσοῦσιν οἱ δεσπόται ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ προελύσεσι.

Τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα ἐξέρχονται οἱ δεσπόται ἀπὸ τοῦ παλατίου μετὰ δξέων σκαραμαγγίων καὶ χρυσοπερικλείστων σαγίων, καὶ ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς δάφνης ἀλοιάσσοῦσι τὰ θωράκια, περιβάλλονται δὲ καὶ τὰ τζιτζάκια, καὶ γίνεται ὁ ἀσπασμὸς ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, καὶ μετὰ τὸν ἀσπασμὸν ἐκβάλλουσι τὰ τζιτζάκια καὶ περιβάλλονται τοὺς λῶρους καὶ στέμματα, εἰ κελεύουσι, C
15 λευκὰ εἴτε ῥούσια, καὶ ἐν μὲν τῇ ἐκθῶνυμφῳ χειρὶ κρατοῦσι ἰσκηπίονας χρυσοῦς ἐκ λίθων καὶ μαργάρων ἡμφιεσμένους, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ χειρὶ τὴν ἀνεξικακίαν· τὰ δὲ τῆς προελεύσεως ἐπιτελεῖται, καθὼς εἰρήκαμεν. Ἰστέον, ὅτι, τῶν δεσποτῶν εἰσοδουσάντων κατὰ τὸ εἰωθὸς καὶ εἰσελθόντων ἐν τῷ μητατωρίῳ, ἐκβάλλουσι τοὺς λῶρους, καὶ δὴ ἐκβαίνοντες εἰς τὰ 20 ᾠγια καὶ εἰς τὴν ἀγάπην καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν, οὐ περιβάλλονται τοὺς λῶρους, ἀλλὰ χλαμύδας· ἐν δὲ τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ἐν τῷ παλατίῳ, περιβάλλονται τοὺς λῶρους καὶ στέμματα, εἰ μὲν ἐν τῷ πρώτῳ λευκὰ, ἐν τῇ ὑποστροφῇ ῥούσια, εἰ

cum sacerdotibus omnibus ingrediente. Redeunt autem eo, qui in reliquis processionibus servatur, ordine.

CAP. 37.

Observatio de vestibus, quomodo ab Imperatoribus in festis diebus ac processionibus mutantur.

In sancta et magna dominica paschatis Domini violaceis scaramangis et sagis auro praetextis e palatio progrediuntur, in cubiculo daphnes loricis et tztizacia mutant, sitque ibi solennis in magno triclinio XIX accubituum salutatio, qua peracta, tztizacis depositis, lora et coronas, albas illas quidem aut rubras, sumunt, manu sinistra scipiones aureos, gemmis et margaritis ornatos, dextra vero acaciam ferunt: sic processio, ut supra observavimus, instituitur. Sciendum est, Dominos, templum ac metatorium pro more ingressos, lora deponere, et cum ad loca sacra, communionem sanctamque coenam prodire volunt, non lora sed chlamydes induere. Reversi autem ad palatium, lora et coronas sumunt, si albam mane, in reditu rubram,

D δὲ τῷ πρώτῳ ξούσια, ἐν τῇ ὑποστροφῇ λευκά. Ἰστέον, ὅτι,
 Μι. 88. α τῶν δεσποτῶν τῇ δευτέρῃ τῆς διακαινησίμου ἀπὸ τοῦ παλα-
 τίου ἐξερχομένων, περιβάλλονται τὰ λευκὰ χρυσᾶ σκαραμάγ-
 για καὶ τὰ διάλιθα τούτων σπαθία. ἐν δὲ τῇ τοῦ Κυρίου ἐκ-
 κλησίᾳ περιβάλλονται στέμματα Πράσινα, καὶ ἀπέρχονται ἐν⁵
 τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ περιβάλλονται τὰ ἑαυ-
 τῶν λευκὰ διβητήσια καὶ τὰ χλανίδια καὶ εἰσοδεύουσι, δέ-
 λης δὲ ἐν τῇ ὑποστροφῇ περιβάλλονται τὰ κολώβια, ἧγουν
 τοὺς κριοὺς, καὶ τὰ διάλιθα ζωστικά σπαθία καὶ στέμματα
 λευκὰ, εἰ δὲ βουληθῶσι βάλλειν τὰς τιάρας, ἧγουν τὰς τού-**10**
Ed. L. 111 φρας, περιβάλλονται αὐτάς. Ἰστέον, ὅτι ταύτῃ τῇ ἑβδομάδι
 τῆς διακαινησίμου φοροῦσιν οἱ δεσπότες τὰ ἄσπρα διβητήσια,
 εἰ δὲ βουληθῶσι ποιῆσαι ἢ πρόκενσον ἐν ἐκκλησίᾳ, εἴτε λιτὴν
 εἴτε δοχὴν ἐν τῷ παλατίῳ, περιβάλλονται τὰ τζιτζάκια. Ἰστέ-
 ον, ὅτι τῇ καινῇ κυριακῇ, ἧγουν τῶν θυρῶν κεκλεισμένων,**15**
 ὁμοίως ἐπιτελεῖται· πολλάκις δὲ, εἰ κελεύουσιν οἱ δεσπό-
 ται, ταύτῃ τῇ ἑορτῇ ἀπὸ τῶν λευκῶν χρυσῶν σκαραμαγγί-
 ων περιβάλλονται τὰ πορφυρᾶ χρυσᾶ σκαραμάγγια. Ἰστέον,
 ὅτι τῇ ἑορτῇ τῆς μεσοπεντηκοστῆς ὁμοίως ἀλλάσσουν οἱ
 δεσπότες. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῆς ἀναλήψεως ἀπὸ μὲν**20**
 τοῦ παλατίου ἐξέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ τριβλατίων
 σκαραμαγγίων, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν δρόμωνα καὶ ἀπέρ-
B χονται μέχρι τῆς χρυσῆς πόρτης, ἐκεῖσε δὲ βάλλοντες τὰ αὐ-
 τῶν χρυσᾶ διάλιθα σπαθία καὶ καβαλικεύοντες τὰ χιώματα,

4. τούτων om. ed.

si rubram egressi, albam redeuntes capiti imponunt. Porro Domini
 die secunda renovationis e palatio egressi, alba auroque intexta sca-
 ramangia et gemmis ornatos gladios gestant. In templo autem Do-
 mini coronas virides capiti addunt, et ad S. S. Apostolorum aedem
 abeunt, eamque dibetesiis albis ac tunicis suis induti, intrant, re-
 duces vesperi colobia et gemmis ornatos gladios et albas coronas su-
 munt; sin vero tiaram seu tupham capiti imponere malunt, hoc quo-
 que a consuetudine non alienum habetur. Hac septimana renovatio-
 nis dibetesia alba induunt, si vero processionem ad templum, aut
 pompam, aut receptionem institui iubent in palatio, tazitacia indu-
 unt. Dominica nova seu clausarum portarum eodem modo celebra-
 tur. Saepe etiam, si Dominis libet, hoc festo pro albis auroque in-
 textis scaramangiis purpurea auro ornata induunt. In festo mediae
 pentecostes similibus mutatoriis utuntur. In festo ascensionis Domini
 scaramangiis triblatis e palatio progressi, celocem conscendunt et ad
 portam auream abeunt, ubi aureis gemmatisque gladiis cincti, equo
 ornamenti circa collum instructo vehuntur, et ad venerandam sacro-

ἀπέρχονται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς πηγῆς, κάκεισε ἀλλάσσουσι τὰ ἑαυτῶν λευκὰ διβητήσια, καὶ εἰσοδεύουσιν· ἡ δὲ ὑποστροφὴ τελεῖται καθὼς καὶ τῇ δευτέρᾳ τῆς διακαινησίμου. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῆς νέας μεγάλης 5 ἐκκλησίας ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες διβητήσια πορφυρᾷ καὶ τὰς τούτων χλαμύδας. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῆς πεντηκοστῆς ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς δάφνης λευκὰ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας καὶ στέμματα ῥούσια, ἐν **Ms. 88. b** δὲ τῇ ὑποστροφῇ στέμματα λευκὰ. (B.) Ἰστέον, ὅτι τῇ **C** 10 ἑορτῇ τῶν ἁγίων πάντων περιβάλλονται οἱ δεσπότες χρυσᾷ σκαραμάγγια, οἷα κελεύουσι, καὶ στέμματα ὁμοίως. Ἰστέον, ὅτι καὶ ἡ ἑορτὴ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ὁμοίως τελεῖται. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου Ἡλίου ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες διβητήσια πορφυρᾷ καὶ τὰς τούτων χλαμύδας. Ἰστέον, ὅτι 15 τῇ ἑορτῇ τῆς μεταμορφώσεως ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς δάφνης ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες λευκὰ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας καὶ στέμματα Πράσινα, ἐν δὲ τῇ ὑποστροφῇ στέμματα λευκὰ. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῆς κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες ἀπὸ τοῦ παλατίου τὰ ὀ- 20 ξέα τούτων σκαραμάγγια, καὶ εἰσερχόμενοι εἰς τὸν δρόμονα, ἀπέρχονται ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν βλαχέρναις, **D** ἐν δὲ τῷ ἐκείσε κοιτῶνι ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες τὰ πορφυρᾷ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τοῦ γενεαίου τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς 25 δάφνης ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες διβητήσια πορφυρᾷ καὶ τὰς

14. τὰ διβητ. ed. 16. διβητήσια om. ed. 17. ἐν τῇ ed.

sanctae Deiparae fontium aedem abeunt, albisque dibetesiiis suis induiti, eam ingrediuntur: atque ita, ut in secunda renovationis animadvertimus, redeunt. In festo novae magnae ecclesiae dibetesia purpurea suasque tunicas induunt: in festo pentecostes vero in cubiculo daphnes candida cum tunicis, quae ad ea pertinent, coronas quoque rubras, in reditu vero albas capiti imponunt. (II.) In festo omnium sanctorum Domini aurea scaramangia, quae volunt, et pariter coronas gestant: quod in sanctorum quoque Apostolorum festo obtinet. In die S. Eliae sacro dibetesia purpurea et tunicas eiusdem coloris gestant. Festo transfigurationis in cubiculo daphnes alba dibetesia et chlamydes albas, coronas vero Prasinias, et in reditu albas, sumunt. In memoria obitus S. Deiparae in palatio violacea scaramangia sua induunt, et conscensa nave, ad aedem S. Deiparae in blachernis vehuntur, inque cubiculo, quod ibi conditum est, purpurea dibetesia et similes chlamydes; in nativitate S. Virginis Deiparae vero in cubiculo daphnes dibetesia purpurea ac similes chlamydes induunt: et in pro-

τούτων χλαμύδας, καὶ ἀνέρχονται μετὰ τῆς λιτῆς ἕως τοῦ φόρου, καὶ ἀπὸ τῆς ἐκτενοῦς κατέρχονται μετὰ τῆς λιτῆς ἕως τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν χαλκοπρατειῶν, κἀκεῖσε ἀλλάσσουνσι τὰ πορφυρᾶ χρυσαῖ σκαραμάγγια, περιβαλλόμενοι καὶ τὰ τούτων σπαθία καὶ στέμματα, οἷα κελεύουσι,⁵

Ed. L. 112 καὶ ἀπὸ τοῦ εὐαγγελίου ὑποστρέφουσιν ἐφιπποὶ μετὰ τῶν χιωμάτων. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῆς ὑψώσεως ἀλλάσσουνσι οἱ δεσπότες τὰ πορφυρᾶ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἀλλάσσουνσι οἱ δεσπότες τὰ πορφυρᾶ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τοῦ ἀρχιστρατηγοῦ ἀλλάσσουνσι οἱ δεσπότες τὰ πορφυρᾶ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῶν χριστουγέννων ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς δάφνης ἀλλάσσουνσι οἱ δεσπότες τὰ πορφυρᾶ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας καὶ στέμματα Πράσινα, ἐν δὲ τῇ¹⁵

M. 89. a ὑποστροφῇ στέμματα λευκά. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἡμέρᾳ τοῦ βόβτου ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ ἀλλάσσουνσι οἱ δεσπότες τὰ παγανὰ, καὶ οἱ ἀρχόντες τὰ ἀτραβατικὰ χλανίδια. Ἰστέον, ὅτι ἐν τοῖς ἵππικοῖς πᾶσιν ἵπποδρομίῳ ἀλλάσσουνσι οἱ δεσπότες τὰ πορφυρᾶ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας καὶ στέμματα, οἷα²⁰ κελεύουσιν. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῶν ἁγίων φώτων ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς δάφνης ἀλλάσσουνσι οἱ δεσπότες τὰ πορφυρᾶ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας καὶ στέμματα Βένετα, ἐν δὲ τῇ ὑποστροφῇ στέμματα λευκά. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῆς ὑπαπάντης ἀλλάσσουνσι οἱ δεσπότες ἀπὸ τοῦ παλατιοῦ²⁵

16. τοῦ ἁγίου Βασιλείου ed. pro τοῦ βότου.

cessione ad forum, extensa finita, usque ad S. Deiparae chalcoprateorum abeunt, ubi purpurea aureaque scaramangia induunt gladiosque et coronas, quas volunt, sumunt, et evangelio recitato, equis suis ornamentis circa collum instructis vecti redeunt. In festo exaltationis sanctae et venerandae crucis purpurea dibetesia et eiusdem coloris tunicas induunt, quem morem et in sancti Demetrii et sancti archangeli observant. In natali servatoris purpurea dibetesia ac similes chlamydes in cubiculo daphnes, coronas quoque Prasinās, in reditu albas, sumunt. Die voti in circo pagana vestimenta, proceres atrabaticas tunicas gestant. In certaminibus equestribus omnibus purpurea dibetesia et chlamydes purpureas, et quas volunt coronas, in festo sanctorum luminum in cubiculo daphnes praeter dibetesia et tunicas purpureas Venetas coronas, in reditu albas, sumunt. In festo occurus seu purificationis B. Mariae violacea sua scaramangia mutant, et celoce ad templum tersanctae Deiparae in blachernis vohuntur, inque eius cubiculo purpurea dibetesia et similes chlamydes

τὰ ὄξέα αὐτῶν σκαραμάγγια, καὶ εἰσερχόμενοι εἰς τὸν δρόμωνα, ἀπέρχονται ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν βλαχέρναις, ἐν δὲ τῷ ἐκεῖσε κοιτῶνι ἀλλάσσουσι τὰ πορφυρᾶ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας. Ἰστέον, ὅτι τῇ κυριακῇ τῆς ὀρθοδοξίας ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες ἀπὸ τοῦ παλατίου τὰ ὄξέα τούτων σκαραμάγγια καὶ τὰ χρυσοπερίκλειστα σαγία, καὶ ἀνέρχονται ἐν τοῖς κατηχουμενείοις τῆς ἁγίας Σοφίας, κακεῖσε ἀλλάσσουσι τὰ πορφυρᾶ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας, καὶ λιτανεύοντες εἰσοδεύουσιν. εἰθ' οὕτως ἰοἀνέρχόμενοι ἐν τοῖς κατηχουμενείοις, ἀκούουσι τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου καὶ ἀπέρχονται ἐν τῷ πατριαρχίῳ. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς δάφνης ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες διβητήσια πορφυρᾶ καὶ τὰς τούτων χλαμύδας, καὶ ἀνέρχονται μετὰ τῆς λι15τῆς ἕως τοῦ φόρου, καὶ ἀπὸ τῆς ἔκτενοῦς κατέρχονται μετὰ D τῆς λιτῆς ἕως τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν χαλκοκρατείων, κακεῖσε ἀλλάσσουσι τὰ πορφυρᾶ χρυσᾶ σκαραμάγγια, περιβαλλόμενοι καὶ τὰ τούτων σπαθία καὶ στέμματα, οἷα κελεύουσι, καὶ ἀπὸ τοῦ εὐαγγελίου ὑποστρέφουσιν ἐπι20ποι μετὰ τῶν χιωμάτων.

ΚΕΦ. λη'.

Ed. L. 113

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ στεψίμῳ βασιλέως.

Προέρχονται πάντες μετὰ ἀλλαξίμων, καὶ ἀλλάσσει πᾶσα ἡ σύγκλητος καὶ τὰ ἀξιώματα τῶν σχολῶν καὶ τῶν λοι-

induunt. Dominica, sanctis imaginibus restitutis sacra, e palatio violaceis scaramangiis suis et sagis auro intextis veniunt, et ad catechumena S. Sophiae progressi, purpurea dibetesia, et quae ad ea pertinent chlamydes induunt, et cum solenni pompa ingrediuntur; deinde sacro evangelio in catechumenis audito, ad aedes patriarchales descendunt. In festo annuntiationis sanctissimae virginis Deiparae in cubiculo daphnes dibetesia purpurea ac similes tunicas induti, cum processione ad forum, inde post extensam ad templum S. Deiparae chalcoprateorum progrediuntur, ubi purpureis aureisque scaramangiis induti, suisque gladiis, et quibus volunt coronis cincti, adsunt, praelecto vero evangelio, equis circa collum pulchre ornatis domum vehuntur.

CAP. 38.

Observanda in coronatione Imperatoris.

Omnes in mutatoriis procedunt, vestesque senatus omnis, proceres scholarum ac ceterorum officiorum mutant, et vasa seu arma,

πῶν ταγματῶν, καὶ προλαμβάνουσι τὰ σκευὴ πρὸς τὸ ὄψι-
 Ms. 89. b κεύσαι τοὺς δεσπότας. καὶ ὅτε πάντα ἐτοιμασθῶσιν, ἐξέρχε-
 ται ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ αὐγουστῆως, φορῶν τὸ σκαραμάγγιον
 αὐτοῦ καὶ σαγίον πορφυροῦν, ὀψικευόμενος ὑπὸ τοῦ κουβου-
 κλείου, καὶ ἐξέρχεται μέχρι τοῦ ὀνόποδος, καὶ γίνεται ἡ5
 Β πρώτη δοχὴ τῶν πατρικίων ἐν τῷ ὀνοποδίῳ, καὶ λέγει ὁ τῆς
 καταστάσεως „κελεύσατε” καὶ ἐπεύχονται „εἰς πολλοὺς καὶ
 ἀγαθοὺς χρόνους.” καὶ κατέρχονται μέχρι τοῦ μεγάλου κον-
 σιστωρίου, ἔνθα ἴστανται οἱ ὑπατοὶ κονσιστώριον καὶ οἱ λοι-
 ποὶ συγκλητικοί, καὶ ἴστανται οἱ δεσπῶται εἰς τὸ κιβώριον, 10
 καὶ πίπτουσι οἱ συγκλητικοὶ πάντες ἅμα τοῖς πατρικίσις.
 καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νεύουσιν οἱ δεσπῶται τῷ πραιποσί-
 τῳ, καὶ λέγει ὁ σιλεντῆριος „κελεύσατε” καὶ ἐπεύχονται
 „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” καὶ ἀποκινουῶσιν εἰς τὴν
 ἐκκλησίαν διὰ τῶν σχολῶν, τὰ δὲ μέρη ἴστανται ἐν τοῖς τό-15
 C ποῖς αὐτῶν ἡλλαγμένα, σφραγίζοντες καὶ μόνον. (B.) Καὶ
 ὅτε εἰσέλθῃ ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ ὠρολόγιον, σηκοῦται τὸ βῆλον,
 καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ μητατωρίῳ καὶ ἀλλάσσει τὸ διβητήσιον
 καὶ τὸ τζιτζάκιον, καὶ βάλλει ἐπάνω τὸ σαγίον καὶ εἰσοδεύει
 μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ἄπτει κηρὸς εἰς τὰς ἀργυρᾶς πύ-20
 λας καὶ εἰσοδεύει ἐν τῷ ναῷ, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν σωλαίαν
 καὶ εὐχεται εἰς τὰ ἅγια θυρία, ἄψας κηρὸς, καὶ ἀνέρχεται
 εἰς τὸν ἄμβωνα ἅμα τοῦ πατριάρχου. καὶ ποιεῖ τὴν εὐχὴν ὁ
 πατριάρχης ἐπὶ τῆς χλαμύδος, καὶ ὅταν πληρώσῃ τὴν εὐχὴν,
 ἐπαίρουσιν αὐτὴν οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ ἐνδύουσι τῷ δεσπό-25

16. σφραγίζοντα ed.

Dominos comitaturi, depromunt. Paratis omnibus, Imperator scar-
 mangio suo et sago purpureo indutus, ex augustali procedit, et cu-
 biculariis eum comitantibus, ad onopodium progreditur, ubi prima
 receptio solennis a patriciis fit, cerimoniaro dicente: *Iubete*, reli-
 quis acclamantibus: *In multa bonaque tempora*. Inde ad magnum
 consistorium pergunt, ubi consules et ceteri senatores congregati sunt:
 ibi Domini in ciborio consistunt, senatores cum patriciis in terram
 prociidunt. Qui postquam surrexere, Domini praeposito signum dant,
 quo facto, silentiarius dicit: *Iubete*, ceteri acclamant: *In multa bo-
 naque tempora*. Domini per scholas ad templum procedunt, faction-
 es vero mutata veste in suis stationibus praesto sunt, cruce tantum
 illos signantes. (II.) Ingressus autem horologium Imperator, velum
 suspenditur, tunc metatorium, dibetesium et tztizacium induturus
 ac sagram his superimpositurus, cum patriarcha ingreditur, cereis in
 portis argenteis accensis, templum petit, inde ad solem abit, cumque
 cereis ardentibus ad sacras ianuas precatus, cum patriarcha in ambo-
 nem ascendit. Ibi patriarcha preces super chlamyde dicit, quibus fi-

τη. και πάλιν ποιῶ ἐν ἑκτῇ ἐπὶ τοῦ στέμματος αὐτοῦ, καὶ ὁ πληρώσας λαμβάνει αὐτὸς ὁ πατριάρχης τὸ στέμμα, καὶ τίθει αὐτὸ εἰς τὴν κροτάλην τοῦ δεσποτοῦ, καὶ εὐθὺς ἀνακράζει ὁ λαὸς. „ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ, 5 καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,” τρίτον· εἶτα· „ὁ δεῖνα μεγάλου βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος πολλὰ τὰ ἔτη” καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ φορῶν τὸ στέμμα, κατέρχεται καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ μητατωρίῳ, *Ma. 90. a* καὶ καθέζεται εἰς τὸ σέλλιον καὶ εἰσέρχονται τὰ ἀξιώματα, πίπτοντες καὶ φιλοῦντες τὰ δύο γόνατα αὐτοῦ. βῆλον α, 10 οἱ μάγιστροι· βῆλον β, οἱ πατρικιοὶ καὶ στρατηγοί· τρίτον *Ed. L. 114* βῆλον, πρωτοσπαθάριοι· τέταρτον, ὁ τοῦ στρατιωτικοῦ, ὁ τῶν ἐξκουβίτων τῶν ἱκανάτων καὶ τῶν νομῆρων, σπαθάριοι, συγλητικοὶ καὶ ὑπατοὶ· πέμπτον, σπαθάριοι· ἕκτον, στρατορες· ἑβδομον, κόμητες τῶν σχολῶν· ἡ, κاندιδάτοι καθαι- 15 λαρικῶ· θ, σκρίβωνες καὶ δομέστικοι· ι, ἀσκηρῆται, βεστήτορες καὶ σιλεντιάριοι· ια, μανδάτορες βασιλικοὶ καὶ κاندιδάτοι πεζοί· ιβ, κόμητες τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἱκανάτων, τριβοῦνοι κόμητες τοῦ πλοῖμου. καὶ λέγει ὁ πραιπόσιτος, „κελεύσατε” καὶ ἐπεύχονται τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρό- 20 νους,” καὶ ἐξέρχονται. εἰς δὲ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν κοινωνίαν, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια τῶν ἑορτῶν, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα πληροῦνται, καθὼς ἐστὶν ἡ συνήθεια. B

4. Tertium *Agios* deest in ed. 12. Ita corr. Leich., τοῦ ἐξκουβίτου cod. 18. τριβοῦνοι, κόμ. ed. 20. ἐξέρχονται εἰς δὲ sine distinctione ed.

nitis, cubicularii eam tollunt Dominumque induunt. Rursus patriarcha preces super corona fundit, quibus peractis, eam sumit et capit Imperatoris imponit, populo statim ter acclamante: *Sanctus, sanctus, sanctus! Gloria in excelsis Deo, pax in terra!* Postea: *N. magno Imperatori et Augusto multos annos* etc. Imperator coronam gestans, descendit et in mutatorium abit, inque throno sedet, quem proceres ingressi adorant eiusque genua osculantur. Sunt autem: velum primum, magistri; secundum, patricii et strategi; tertium, protospatharii; quartum, scribae castrenses, excubiis et numeris icanatis praefectus, spatharii, senatores et consules; quintum velum, spatharii; sextum, stratores; septimum, comites scholarum; octavum, candidati equestres; nonum, scribones et domestici; decimum, a secretis, vestitores, silentiarii; undecimum, mandatores imperatorii et candidati pedestres; duodecimum, comites numerorum icanatorum, tribuni comites classis constituunt. Tunc praepositus dicit: *Iubete*; ipsi longum faustumque imperium Dominis precati abeunt. Omnia autem, quae ad agapen et communionem, ut consuetudo festorum est, et reliqua pertinent, etiam pro more peraguntur.

Ἀπολογία τῶν δῆμων ἐπὶ στεφίμῳ βασιλέως.

Συνήθους ἑορτῆς τελουμένης, καὶ τῶν δεσποτῶν ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ προέλευσιν ποιουμένων καὶ πάντα τὰ συνήθη ταῖς προελεύσεσιν ἐπιτελουμένων, τῶν δεσποτῶν δὲ ἀνιότων μετὰ τοῦ πατριάρχου εἰς τὸν ἄμβωνα, (ἐκεῖσε γὰρ ἴστανται⁵ ἀντιμίσιον, ἐν ᾧ ἀπόκειται ἡ τε χλαμὺς καὶ τὰ στέμματα,) εἶτα ποιεῖ εὐχὴν ὁ πατριάρχης ἐπὶ τῆς χλαμύδος, καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν ἐπιδίδωσι ὁ πατριάρχης τὴν χλαμύδα τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ. καὶ ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν πρῆμοσιῶν ἐνδύουσι τὴν χλαμίδα τὸν νεοχειροτόνητον βασιλέα, καὶ πάλιν ποιεῖ εὐ-¹⁰ χὴν ἐπὶ τῶν στεμμάτων, καὶ πρῶτον μὲν ἰδίαις χερσὶ στέφει ὁ πατριάρχης τὸν μέγαν βασιλέα, εἶτα ἐπιδίδωσι τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ τὸ στέμμα, καὶ στέφει ὁ βασιλεὺς τὸν νεοχειροτόνητον βασιλέα, καὶ εὐθέως ἀνακραζέουσι τὰ δύο μέρη καὶ λέγουσιν „ἄξιος.“ καὶ προσκυνοῦσι τὰ σκῆπτρα καὶ τὰ λοιπὰ¹⁵ σκευὴ μετὰ τῶν βίνδων, ἐστῶτα δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ ἔνθεν κακείθεν, οἱ δὲ τῆς συγκλήτου πάντες καὶ τὰ μέρη ἴστανται

D ἐν τῷ πρὸς ἀνατολὴν δεξιῷ μέρει τοῦ αὐτοῦ ἄμβωνος. (B.)

Ms. 90. b Καὶ λέγουσιν οἱ κράται· „δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ.“ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράται· „ἐν ἀνθρώ-²⁰ ποις Χριστιανῶν εὐδοκία.“ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κρά-

7: εἶτε ed. 8. ὁ πατρ. ἐπιδίδ. ed. 10. βασιλέων cod. Cf. Reisk. annot. ad h. l.

ACCLAMATIO FACTIONUM IN CORONATIONE IMPERATORIS.

Festo pro more celebrato, Dominis cum pompa ad sanctam ecclesiam progressis et omnibus, quae in solenni processu observari debent, observatis, Domini una cum patriarcha ad ambonem veniunt, ubi mensa seu ara, in qua tunica et corona iacent, posita est, preces super veste patriarcha facit, quibus finitis, tunicam magno Imperatori tradit. Is cum praepositis recens creatum Caesarem ea induit, tunc precibus super coronis recitatis, patriarcha suis manibus primum magno Imperatori coronam imponit, is deinde recens appellatum Imperatorem coronat, quo facto, elata voce duae factiones acclamant: *Dignus*. Et adorant sceptrum et reliqua vasa cum bandis, hinc illinc ad dextram et sinistram constituta, dum interea senatores omnes et factiones orientem versus in dextra ambonis parte subsistunt. (II.) Et dicunt cantores: *Gloria in excelsis Deo et pax in terra*; populus eadem ter. Cantores: *Apud homines Christianos beneplacitum*; populus eadem ter. Cantores: *Quod misertus est Deus populi sui*; eadem populus ter. Cantores: *Haec magna Domini dies*;

κται· „ὅτι ἤλεθρον ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράκται· „αὕτη ἡ ἡμέρα Κυρίου ἡ μεγάλη·” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράκται· „αὕτη ἡ ἡμέρα τῆς ζωῆς τῶν Ῥωμαίων·” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράκται· „αὕτη ἡ ἡμέρα καὶ ἡ δόξα τοῦ κόσμου·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράκται· „ἐν ἣ τὸ στέφος τῆς βασιλείας·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράκται· Ed. L. 115 „τῆς κορυφῆς σου ἀξίως περιετέθη·” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράκται· „δόξα Θεῷ τῷ δεσπότῃ πάντων·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράκται· „δόξα Θεῷ τῷ στέφανι τῆν κορυφὴν σου·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράκται· „δόξα Θεῷ τῷ ἀναδείξαντί σε βασίλειά·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράκται· „δόξα Θεῷ τῷ δοξάσαντί σε οὐ- τως·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράκται· „δόξα Θεῷ τῷ εὐδοκῆσαντι οὕτως·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράκται· „ἀλλ' ὁ στέφος σε, ὁ δεῖνα βασιλεῦ, αὐτοχείρως·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράκται· „φυ- 15 λάξι σε εἰς πλήθη χρόνων ἐν τῇ πορφύρᾳ·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράκται· „σὺν ταῖς ἀγνούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις·” B ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράκται· „εἰς δόξαν καὶ ἀνέγερσιν τῶν Ῥωμαίων·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράκται· „εἰσακούσῃ ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ ὑμῶν·” ὁ λαὸς ὁμοίως. (Γ.) Οἱ κράκται· „πολλὰ, 20 πολλὰ, πολλά·” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλά·” οἱ κράκται· „πολλοὶ ἔμην χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτορες Ῥω- μαίων·” ὁ λαὸς „πολλοὶ ἔμην χρόνοι·” οἱ κράκται· „πολλοὶ ἔμην χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ Κυρίου·” ὁ λαὸς „πολλοὶ ἔμην

7. περιέθετο ed. 8. τῷ θεῷ δεσπ. ed. 9. 10. 11. τῷ θεῷ ed. 15. πλήθος ed.

populus eadem ter. Cantores: *Haec dies vitae Romanorum*; populus eadem ter. Cantores: *Hoc gaudium et gloria orbis est*; populus eadem ter. Cantores: *In qua corona regni*; populus similiter. Cantores: *Vertici tuo ex merito imposita est*; populus eadem ter. Cantores: *Gloria Deo omnium domino*; populus eadem. Cantores: *Gloria Deo, qui caput tuum coronavit*; populus similiter. Cantores: *Gloria Deo, qui te Imperatorem ostendit*; populus eadem. Cantores: *Gloria Deo, qui te sic ornavit*; populus eadem. Cantores: *Gloria Deo, qui te sic honoravit*; populus eadem. Cantores: *Sed qui te N. sua manu coronavit*; populus eadem. Cantores: *Custodiet te multa tempora in purpura*; populus eadem. Cantores: *Cum Augustis coniugibus et porphyrogenitis*; populus eadem. Cantores: *In gloriam et resurrectionem Romanorum*; populus eadem. Cantores: *Exaudiet Deus populum vestrum*; similiter populus. (III.) Cantores: *Multos, multos, multos*; populus: *Multos annos in multos*. Cantores: *Longa vobis tempora, N. N. Imperatores Romanorum*; populus: *Longa vobis tempora*. Cantores: *Longa vobis tempora, famuli Do-*

C χρόνοι." οἱ κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὃ δεῖνα καὶ ὃ δεῖνα ἀγούσται τῶν Ῥωμαίων." ὁ λαὸς „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, τῶν σκήπτρων ἢ εὐτυχία" ὁ λαὸς „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ κράτται· „πολλοὶ σου χρόνοι, ὃ δεῖνα βασιλεῦ τῶν Ῥωμαίων" ὁ λαὸς „πολλοὶ σου χρόνοι." οἱ κράτται· „πολλοὶ σου χρόνοι, Θεόστεπτε ὃ δεῖνα" ὁ λαὸς „πολλοὶ σου χρόνοι." οἱ κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, δεσπόται, σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογενήτοις" ὁ λαὸς „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ κράτται· „ἀλλ' ὃ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης" ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράτται· 10 D „ὃ στέφας ὑμᾶς τῇ αὐτοῦ παλάμῃ" ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράτται· „τοὺς χρόνους ὑμῶν πληθύνει σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογενήτοις" ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράτται· „εἰς τελείαν σύστασιν τῶν Ῥωμαίων." καὶ ἀπὸ τούτων εὐφημοῦσι τὰ β' μέρη καὶ λέγουσι „πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλείων" καὶ τὰ 15 ἑξῆς τῆς εὐφημίας, καὶ ἐπεύχονται καὶ ἐξίασιν.

Ed. L. 116

KEΦ. λθ'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ στεφανώματι βασιλέως.

Ms. 91. a Τῆς συνήθους ἐκκλησιαστικῆς τάξεως τελομένης ἐν τῇ ναῷ τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου τοῦ ἐν τῷ παλατίῳ 20

16. ἐξίασιν cod.

mini; populus: *Longa vobis tempora*. Cantores: *Longa vobis tempora, N. N. Augustae Romanorum*; populus: *Longa vobis tempora*. Cantores: *Longa vobis tempora, felicitas sceptrorum*; populus: *Longa vobis tempora*. Cantores: *Longa vobis tempora, N. Imperator Romanorum*; populus: *Longa vobis tempora*. Cantores: *Longa vobis tempora, N. a Deo coronate*; populus: *Longa vobis tempora*. Cantores: *Longa vobis tempora, Domini, cum Augustabus et porphyrogenitis*; populus: *Longa vobis tempora*. Cantores: *Sed omnium creator et dominus*; similiter populus. Cantores: *Qui sua vos manu coronavit*; populus pariter. Cantores: *Tempora vestra augebit cum Augustabus et porphyrogenitis*; populus similiter. Cantores: *In perfectam Romanorum salutem*. His dictis, duae factiones fausta precantur, dicentes: *Multos annos Imperatoribus, et reliquas preces et felicia omnia dicunt, et abeunt*.

CAP. 39.

Observanda in coronatione nuptiali Imperatoris.

Consueto ritu ecclesiastico in S. Stephani primi martyris aede, quae in palatio daphnes est, peracto, coronatisque sponsis, hi per octagonum et augustale aureamque manum egrediuntur, et magistrū

τῆς δάφνης, καὶ τῶν νεονύμφων στεφανουμένων, ἐξέρχονται διὰ τοῦ ὀκταγώνου καὶ τοῦ ἀγνουστέως καὶ τῆς χρυσοῦς χειρὸς, καὶ δέχονται αὐτὸν οἱ τε μάγιστροι καὶ πατριῖοι ἐν τῷ ὀνοποδίῳ, καὶ τὸ στήναι τοὺς νεονύμφους, γίνεται ἡ συνήθης 5 ἀκόλουθία. καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ὀψικευομένων τῶν νεονύμφων ὑπὸ τε μαγίστρων καὶ πατρικίων καὶ τῆς λοιπῆς πάσης Β τάξεως, ἔρχονται μέχρι τοῦ σεκρέτου τῶν ὑπάτων, καὶ δέχονται ἐκεῖσε πάντες οἱ συγκλητικοὶ ἅμα μαγίστρων καὶ πατρικίων, καὶ τὸ στήναι τοὺς νεονύμφους, γίνεται ἡ συνήθης 10 ἀκόλουθία. τὰ δὲ μέρη ἴστανται ἐν τῷ τρικλίῳ τῶν κανδιδάτων ἔνθεν κἀκεῖθεν πλησίον τῶν γραδηλίων τῆς μανναύρας, καὶ δὴ τῶν νεονύμφων ἐξιόντων τὰς πύλας τοῦ κοινοστασίου, ἀυλοῦσι τῶν δύο μερῶν τὰ ὄργανα, δηλονότι ἴστανμένων ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει τῆς ἀναβάσεως τῶν αὐτῶν γρα- 15 δηλίων. (B.) Καὶ εὐθέως λέγουσιν οἱ κράται τῶν δύο μερῶν ἠνωμένοι ἄμφω „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ.” οἱ κράται „ὁ σωτὴρ ἡμῶν, τοὺς δεσπέτας φύλαξον· πνεῦμα τὸ πανάγιον, τὰς ἀγνοῦστας σκέπασον· Κύριε, ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ἡμῶν· βασιλεῦ νέονυμφε, Θε- 20 οὺς διαφυλάξει σε. ἔντιμς, ἐνάρετε, τριάς κατακοσμήσει σε, καὶ χαρὰν παρέξει σοι Θεὸς ὁ ἐπουράνιος, εὐλογῶν τὸν γάμον σου, ὡς μόνος ὑπεραγαθός· ὃς ἐν Κανᾷ τὸ πρότερον τῷ γάμῳ παρεγένετο καὶ ἐν αὐτῷ εὐλόγησε τὸ ὕδωρ ὡς φιλιάνθρωπος, καὶ οἶνον ἀπετέλεσεν ἄνθρωποις εἰς ἀπόλαυσιν, οὗτος

1. ΣΧΟΛ. Χρὴ εἶδέναι, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐστεμμένος στεφανοῦται. (Schol. hoc om. ed.) 16. ἐνώμενοι ed. h. l. et infra, ἐνωμένοι cod. 20. ἐνάριστε ed.

et patricii Imperatorem in onopodio excipiunt, et stantibus ibi sponsis, officium solenne celebratur. Inde in obsequio magistrorum, patriciorum ac reliquorum ministrorum ad secretum usque consulum veniunt, ubi omnes senatores cum magistris et patriciis ipsos excipiunt: ritusque omnes, commorantibus ibi sponsis, pro more celebrantur. Factiones in triclinio candidatorum ab utraque parte prope scalas magnaure stant, et sponsis per consistorii portas euntibus, organa duarum factionum, quae in sinistra parte loci, ubi ascenditur per scalas, constitutae sunt, pulsantur. (II.) Extemplo cantores duarum factionum exclamant: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos annos in multos.* Praecentores: *Salvator noster, serva Dominos! Sacrosancte Spiritus, serva Augustas! Domine, vitam eorum ex nostra auge! Imperator ac sponse, Deus te servet! Auguste virtutibus instructe, trinitas te tueatur, Deusque coelestis nuptiis tuis laetitiam addat, ut omnium benignissimus, qui Cananaeis olim nuptiis adfuit, inque ipsis aquae, ut amans hominum, benedixit, et vi-*

εὐλογῆσαι σε μετὰ τῆς συζύγου σου, καὶ τέκνα σοι δωρήσεται Θεὸς πορφυρογέννητα. αὕτη ἡ ἡμέρα τῆς χαρᾶς τῶν Ῥωμαίων, ἐν ᾗ ἐνυμφεύθης ὁ δεῖνα ἀναξ ὁ δεῖνα τῇ εὐτυχιστάτῃ ἀγούστῃ." (Γ.) Καὶ ἀποκινούντων τῶν νεονύμφων, εἰσέρχονται τὰ μέρη εἰς τὸν παστὸν, καὶ ἰσταμένων τῶν νεονύμφων ἐν τῷ παστῷ ἐστεφανωμένων, ἀκτολογοῦσι τῶν δύο μερῶν οἱ κράτται, ἠνωμένοι ἄμφω, , πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ" ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ." οἱ κράτται „καλῶς ἦλθες, ὁ δεσπότης τῶν Ῥωμαίων" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται „καλῶς ἦλθες, ὁ δεσπότης, σὺν τῇ ἀγούστῃ" ὁ λαὸς 10 Ed. L. 117, „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται „καλῶς ἦλθες, θεοσιπλεκτε ἀγούστα" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται „καλῶς ἦλθες, θεοσκέπαστε ἀγούστα" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται „καλῶς ἦλθες, ὁ δεῖνα χαρὰ Ῥωμαίων" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται „καλῶς ἦλθες, ἡ εὐγένεια τῆς πορφύρας" ὁ λαὸς 15 „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται „καλῶς ἦλθες, ἡ ποθουμένη παρὰ πάντας" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται „σὺ ἐκ θείας ψήφου προεχειρίσθης εἰς σύστασιν καὶ ἀνέγερσιν τοῦ κόσμου, σὺ ἐνυμφεύθης ἐκ Θεοῦ τῇ πορφύρᾳ, σὲ εὐλόγησεν ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, στεφανώσας σε τῇ αὐτοῦ παλάμῃ ἄλλ' ὁ εἰς 20 Β ταύτην καλέσας σε τὴν ἀξίαν καὶ συζεύξας σε ὁ δεῖνα τῷ δεσπότη τῶν χρόνων σου πληθύνει ἐν τῇ πορφύρᾳ εἰσακούσει ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ ὑμῶν." (Δ.) Χρὴ γινώσκεις, ὅτι

15. εὐγενεσιτάτη ed.

num auxit hominibus ad recreationem, hic tibi adsit et coniugi tuae, detque tibi Deus porphyrogenitos! Haec est dies laetitiae Romanorum, qua nuptias N. Imperator cum N. felicissima Augusta celebravit. (III.) Abeuntibus sponsis, factiones coenaculum ingrediantur, stantibusque ibi sponsis coronatis, cantores duarum factionum simul exclamant: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos annos in multos!* Cantores: *Pulchre venisti, Domine Romanorum!* populus: *Pulchre venisti!* Cantores: *Pulchre venisti, Domine, cum Augusta!* populus: *Pulchre venisti!* Cantores: *Pulchre venisti, a Deo electa Augusta!* populus: *Pulchre venisti!* Cantores: *Pulchre venisti, Dei cura, Augusta!* populus: *Pulchre venisti!* Cantores: *Pulchre venisti, N. gaudium Romanorum!* populus: *Pulchre venisti.* Cantores: *Pulchre venisti, nobilitas purpurae;* populus: *Pulchre venisti!* Cantores: *Pulchre venisti omnium votis expetita!* populus: *Pulchre venisti!* Cantores: *Tu divina sorte ad conservationem salutemque orbis electa fuisti, tu divinitus purpurae coniuncta es! benedixit tibi Deus omnipotens, qui manu sua te coronavit: at is, qui ad hanc te dignitatem vocavit iunxitque cum N. Domino, augeat tempora tua in purpura!* *Exaudiat Deus populum vestrum!* (IV.) Sciendum est,

μετὰ τὴν ἀκτολογίαὶν τοῦ δήμου, τῶν δεσποτικῶν ἀνιόντων πρὸς
 τὴν κόγχην τοῦ παστοῦ πρὸς τὸ ἀποθέσθαι τὰ στέμματα καὶ
 τοὺς στεφάνους, λέγουσιν οἱ κράται τῶν δύο μερῶν, ἡνωμέ-
 νοι ἄμφω ἔσ' „πνεῦμα τὸ πανάγιον τὸν γάμον ἐπευλόγησον”
 5 ὁ λαὸς ἐκ τρίτου τὸ αὐτό. οἱ κράται „ὁ ἐν Κανῶ Χριστὸς
 εὐλόγησας τὸν γάμον” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράται C
 „εὐλόγησει τὸ στεφάνωμά σου, ὁ δεῖνα αὐτοκράτωρ” ὁ λαὸς
 ἐκ τρίτου ἔσ' „πνεῦμα τὸ πανάγιον τὸν γάμον ἐπευλόγησον.”
 οἱ κράται „μετὰ συζύγου σου τῆς ὁ δεῖνα” ὁ λαὸς ἐκ τρί-
 10 του ἔσ' „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται „εἰς ἡμέρας καὶ
 καιροὺς καὶ χρόνους” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ἔσ' „πνεῦμα τὸ
 πανάγιον.” οἱ κράται „ἕως ἄκρου γήρωος ὑμῶν ἐν βίῳ” ὁ
 λαὸς ἐκ τρίτου ἔσ' „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται „εἰς
 15 δόξαν αὐτοῦ καὶ εἰς σύστασιν τῶν Ῥωμαίων” ὁ λαὸς ἔσ'
 „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται „εἰσακούσει ὁ Θεὸς τοῦ
 λαοῦ ὑμῶν” ὁ λαὸς ἔσ' „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται
 „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ.” οἱ D
 κράται ἔσ' „Κύριε ὁ τούτους συζεύξας, σὺ αὐτοὺς περίσω-
 ζε” ὁ λαὸς ἔσ' „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται ἔσ' „ὁ Ms. 92. a
 20 Θεὸς ἅγιος, δὸς αὐτοῖς ὁμόνοιαν” ὁ λαὸς ἔσ' „πνεῦμα τὸ παν-
 άγιον.” οἱ κράται ἔσ' „τοῦτο τὸ βασίλειον Κύριε στερέω-
 σον” ὁ λαὸς ἔσ' „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται ἔσ'
 „πνεῦμα τὸ πανάγιον τὸν γάμον ἐπευλόγησον” ὁ λαὸς „πο-
 λυχρόνιον,” καὶ ἐξέρχονται. καὶ μετὰ ταῦτα ἀπέρχονται οἱ

post acclamationes populi, abeuntibus Dominis ad concham thalami,
 ut sarta et coronas ibi deponant, duarum factionum cantores una vo-
 ce dicere: *Spiritus sanctissimus nuptiis annuat!* populus eadem ter
 repetit. Cantores: *Christus, qui nuptiis Cananaeis benedixit!* po-
 pulus eadem ter. Cantores: *Benedicat connubio tuo, Imperator N.!*
 populus ter: *Spiritus sanctissime, nuptias prospera!* Cantores: *Cum*
coniuge tua N.! populus ter: *Spiritus sanctissime!* Cantores: *In dies,*
tempora, saecula! populus ter: *Spiritus sanctissime!* Cantores: *Usque*
ad extremam senectutem vestram in hac vita! populus ter: *Spiritus*
sanctissime. Cantores: *Ad gloriam tuam et salutem Romanorum!*
 populus ter: *Spiritus sanctissime.* Cantores: *Exaudiet Deus populum*
vestrum! populus: *Spiritus sanctissime.* Cantores: *Multos, multos,*
multos! populus: *Multos annos in multos!* Cantores: *Domine, qui*
hos iunxisti, tu ipsis serva! populus: *Spiritus sanctissime.* Canto-
 res: *Deus sancte, da ipsis concordiam!* populus: *Spiritus sanctissi-*
me! Cantores: *Regnum hoc custodi, Domine!* populus: *Spiritus san-*
ctissime. Cantores: *Spiritus sanctissime, his nuptiis benedicas!* po-
 pulus: *In longum tempus etc.,* et egrediuntur. Deinde sponsi ad
 concham thalami coronati abeunt, ubi imperatorius aurcus grabatus

εὐλόγησε σε μετὰ τῆς συζύγου σου, καὶ τέκνα σοι δωρήσεται Θεὸς πορφυρογέννητα. αὕτη ἡ ἡμέρα τῆς χαρᾶς τῶν Ῥωμαίων, ἐν ἧ ἔνυμφεύθης ὁ δεῖνα ἄναξ ὁ δεῖνα τῆ εὐτοχρεστάτῃ αὐγούστῃ.” (Γ.) Καὶ ἀποκινούντων τῶν νεονύμφων, εἰσέρχονται τὰ μέρη εἰς τὸν παστὸν, καὶ ἰσταμένων τῶν νεονύμφων ἐν τῷ παστῷ Ἰσπεφανωμένων, ἀκτολογοῦσι τῶν δύο μερῶν οἱ κράτται, ἠνωμένοι ἄμφω, ,πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ.” οἱ κράτται „καλῶς ἦλθες, ὁ δεσπότης τῶν Ῥωμαίων” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” οἱ κράτται „καλῶς ἦλθες, ὁ δεσπότης, σὺν τῇ αὐγούστῃ” ὁ λαὸς 10 Ed. L. 117, „καλῶς ἦλθες.” οἱ κράτται „καλῶς ἦλθες, θεοπιλεκτη αὐγούστα” Ms. 91. b „καλῶς ἦλθες.” οἱ κράτται „καλῶς ἦλθες, θεοσοκέπαστε αὐγούστα” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” οἱ κράτται „καλῶς ἦλθες, ὁ δεῖνα χαρὰ Ῥωμαίων” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” οἱ κράτται „καλῶς ἦλθες, ἡ εὐγένεια τῆς πορφύρας” ὁ λαὸς 15 „καλῶς ἦλθες.” οἱ κράτται „καλῶς ἦλθες, ἡ ποδομένη παρὰ πάντας” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” οἱ κράτται „σὺ ἐκ θείας ψήφου προεχειρίσθης εἰς σύστασιν καὶ ἀνέγερσιν τοῦ κόσμου, σὺ ἐνυμφεύθης ἐκ Θεοῦ τῇ πορφύρα, σὲ εὐλόγησεν ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, στεφανώσας σε τῇ αὐτοῦ παλάμῃ· ἀλλ’ ὁ εἰς 20 Β ταύτην καλέσας σε τὴν ἀξίαν καὶ συζεύξας σε ὁ δεῖνα τῷ δεσπότη τῶς χρόνους σου πληθύνει ἐν τῇ πορφύρα· εἰσαπύσει ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ ὑμῶν.” (Δ.) Χρῆ γινώσκειν, ὅτι

15. εὐγενεστάτῃ ed.

num auxit hominibus ad recreationem, hic tibi adsit et coniugi tuae, detque tibi Deus porphyrogenitos! Haec est dies laetitiae Romanorum, qua nuptias N. Imperator cum N. felicissima Augusta celebravit. (III.) Abeuntibus sponsis, factiones coenaculum ingrediuntur, stantibusque ibi sponsis coronatis, cantores duarum factionum simul exclamant: Multos, multos, multos! populus: Multos annos in multos! Cantores: Pulchre venisti, Domine Romanorum! populus: Pulchre venisti! Cantores: Pulchre venisti, Domine, cum Augusta! populus: Pulchre venisti! Cantores: Pulchre venisti, a Deo electa Augusta! populus: Pulchre venisti! Cantores: Pulchre venisti, Dei cura, Augusta! populus: Pulchre venisti! Cantores: Pulchre venisti, N. gaudium Romanorum! populus: Pulchre venisti. Cantores: Pulchre venisti, nobilitas purpurae; populus: Pulchre venisti! Cantores: Pulchre venisti omnium votis expetita! populus: Pulchre venisti! Cantores: Tu divina sorte ad conservationem salutemque orbis electa fuisti, tu divinitus purpurae coniuncta es! benedixit tibi Deus omnipotens, qui manu sua te coronavit: at is, qui ad hanc te dignitatem vocavit iunxitque cum N. Domino, augeat tempora tua in purpura! Exaudiat Deus populum vestrum! (IV.) Sciendum est,

μετὰ τὴν ἀκτολογίαὶν τοῦ δήμου, τῶν δεσποτῶν ἀνιόντων πρὸς τὴν κόγχην τοῦ παστοῦ πρὸς τὸ ἀποθέσθαι τὰ στέμματα καὶ τοὺς στεφάνους, λέγουσιν οἱ κράται τῶν δύο μερῶν, ἡνωμένοι ἄμφω ἔσ' „πνεῦμα τὸ πανάγιον τὸν γάμον ἐπευλόγησον”

5^ο λαὸς ἐκ τρίτου τὸ αὐτό. οἱ κράται· „ὁ ἐν Κανᾷ Χριστὸς εὐλόγησας τὸν γάμον” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράται· C „εὐλόγησει τὸ στεφάνωμά σου, ὁ δεῖνα αὐτοκράτωρ” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ἔσ' „πνεῦμα τὸ πανάγιον τὸν γάμον ἐπευλόγησον.” οἱ κράται „μετὰ συζύγου σου τῆς ὁ δεῖνα.” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ἔσ' „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται „εἰς ἡμέρας καὶ καιροὺς καὶ χρόνους.” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ἔσ' „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται „ἕως ἄκρου γήρωος ὑμῶν ἐν βίῳ” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ἔσ' „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται „εἰς δόξαν αὐτοῦ καὶ εἰς σύστασιν τῶν Ῥωμαίων” ὁ λαὸς ἔσ' 15 „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται· „εἰσακούσει ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ ὑμῶν” ὁ λαὸς ἔσ' „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται „πολλά, πολλά, πολλά” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλά.” οἱ D κράται ἔσ' „Κύριε ὁ τούτους συζευξας, σὺ αὐτοὺς περιώξε.” ὁ λαὸς ἔσ' „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται ἔσ' „ὁ Μα. 92. a 20 Θεὸς ἅγιος, δὸς αὐτοῖς ὁμόνοιαν” ὁ λαὸς ἔσ' „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται ἔσ' „τοῦτο τὸ βασίλειον Κύριε στερέωσον” ὁ λαὸς ἔσ' „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται ἔσ' „πνεῦμα τὸ πανάγιον τὸν γάμον ἐπευλόγησον” ὁ λαὸς „πολυχρόνιον,” καὶ ἐξέρχονται. καὶ μετὰ ταῦτα ἀπέρχονται οἱ

post acclamationes populi, abeuntibus Dominis ad concham thalami, ut sarta et coronas ibi deponant, duarum factionum cantores una voce dicere: *Spiritus sanctissimus nuptiis annuat!* populus eadem ter repetit. Cantores: *Christus, qui nuptiis Cananae benedixit!* populus eadem ter. Cantores: *Benedicat connubio tuo, Imperator N.!* populus ter: *Spiritus sanctissime, nuptias prospera!* Cantores: *Cum coniuge tua N.!* populus ter: *Spiritus sanctissime!* Cantores: *In dies, tempora, saecula!* populus ter: *Spiritus sanctissime!* Cantores: *Usque ad extremam senectutem vestram in hac vita!* populus ter: *Spiritus sanctissime.* Cantores: *Ad gloriam tuam et salutem Romanorum!* populus ter: *Spiritus sanctissime.* Cantores: *Exaudiet Deus populum vestrum!* populus: *Spiritus sanctissime.* Cantores: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos annos in multos!* Cantores: *Domine, qui hos iunxisti, tu ipsis serva!* populus: *Spiritus sanctissime.* Cantores: *Deus sancte, da ipsis concordiam!* populus: *Spiritus sanctissime!* Cantores: *Regnum hoc custodi, Domine!* populus: *Spiritus sanctissime.* Cantores: *Spiritus sanctissime, his nuptiis benedicas!* populus: *In longum tempus etc.*, et egrediuntur. Deinde sponsi ad concham thalami coronati abeunt, ubi imperatorius aurcus grabatus

νεόνυμφοι ἐστεφανωμένοι εἰς τὴν κόγχην τοῦ παστοῦ, ἔνθα
Ed. L. 118 ἵσταται ὁ βασιλικὸς χρυσοῦς κράβατος, καὶ ἀποτιθοῦσι τὰ
μὲν στέμματα ἐν τῷ αὐτῷ κραβύττῳ, τὰ δὲ στεφάνια κρε-
μῶσιν οἱ τῆς τάξεως τοῦ κουβουκλείου ἐν τῷ πενταποργίῳ,
ἐν ᾧ ἵσταται ὁ βασιλικὸς κράβατος· καὶ εὐθέως ἀπέρχον-5
ται οἱ δεσπότες διὰ τῶν διαβατικῶν ὡς ἐπὶ τὸν ἔρωτα, εἰς
τὰ 19 ἀκούβητα, καὶ ἀκουμβίζουσιν ἐπὶ τῆς τραπέζης.

Ἀκτολογία εἰς τὴν αὐγούσταν.

(B) „Εὐφημήσωμεν κατὰ χρέως τὴν χαρὰν ἡμῶν τὴν
αὐγούσταν.” οἱ κράκται· „πολλοὶ σου χρόνοι, θεοπρόβληται
αὐγούστα” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ σου χρόνοι.” οἱ κρά-
κται· „πολλοὶ σου χρόνοι, εὐτυχιστάτη αὐγούστα” ὁ λαὸς
B ἐκ τρίτου „πολλοὶ σου χρόνοι.” οἱ κράκται· „πολλοὶ σου
χρόνοι, ἡ σύζυγος τοῦ δεσπότη” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ
σου χρόνοι.” οἱ κράκται· „σὺ ἐκ θείας ψήφου προχειρί-15
σθης” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράκται· „εὐλόγησεν
ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ” ὁ λαὸς ἐκ γ’ ὁμοίως. οἱ κράκται·
„σὺ ἐνυμφεύθης ἐκ Θεοῦ τῇ πορφύρᾳ” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου
ὁμοίως. οἱ κράκται· „στεφανώσας σε τῇ ἰδίᾳ παλάμῃ” ὁ
λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράκται· „ἀλλ’ ὁ εἰς ταύτην κα-20
λέσας σε τὴν ἀξίαν” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. οἱ κράκται·
„καὶ συζεύξας σέ ὁ δεῖνα τῷ δεσπότη” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’.
οἱ κράκται· „τοὺς χρόνους σου πληθύνει σὺν τῷ δεσπότη”

2. ἀποτιθείσι ed. 18. νυμφεύθης ed.

stat, in quo coronas reponunt: corollas vero officiales cubiculi in penta-
pyrgio, ubi imperatorius grabatus positus est, suspendunt, et statim
Domini per porticem ad XIX accubitus quasi ad amores transeunt, et
mensae ibi accumbunt.

ACCLAMATIONES AD AUGUSTAM.

(V.) Bene precemur, ut decet, gaudio nostro, Augustae! Canto-
res: Longa tibi tempora, a Deo promota Augusta! populus ter: Lon-
ga tibi tempora! Cantores: Longa tibi tempora, felicissima Augusta;
populus ter: Longa tibi tempora, Cantores: Longa tibi tempora,
coniux Domini! populus ter: Longa tibi tempora. Cantores: Tu
divino suffragio electa es; populus eadem ter. Cantores: Benedixit
Deus omnipotens; populus eadem ter. Cantores: Tu Dei gratia cum
purpura coniuncta es; populus eadem ter. Cantores: Qui te manu
sua coronavit; populus eadem ter. Cantores: At qui te ad hanc
dignitatem vocavit; populus haec ter repetit. Cantores: Teque cum
Domino N. coniunxit; populus eadem ter. Cantores: Tempora tua

ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράτται· „εἰσακούσῃ ὁ Θεὸς C
 τοῦ λαοῦ ὑμῶν” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράτται·
 „ὁ δεῖνα τῆς εὐσεβεστάτης αὐγούστης πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λα-
 ὸς „πολυχρόνιον.” (ς.) Εἰδέναι δὲ δεῖ, ὅτι λέγεται καὶ
 5 τοῦτο γεγονέναι ποτὲ, ὅτι μετὰ τὸ πληρῶσαι τὰ μέρη τῆν
 προῤῥηθεῖσαν ἀποτολογίαν πρὸ τῶν γραδηλίων τῆς ἀναβάσεως
 τῆς μαναύρας προανέρχονται τὰ δύο μέρη, καὶ οἱ μὲν Βένε-
 τοι ἀνέρχονται εἰς τὰ σκάμνα τὰ ἱστάμενα ἐν τῷ τῆς μαναύ-
 ρας ἀναδενδραδίῳ ἔνθεν κἀκεῖθεν, καὶ ἀποκρισιν μὴ δεχόμε- Ms. ga. b
 10 νοι, λέγουσιν οἱ κράτται κατάλεγμα „πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βα- D
 σιλέων” καὶ ὁ λαὸς ἀποκρίνεται τὰ θφειλόμενα τοῦ καταλέ-
 γματος. καὶ μετὰ τὸ στήναι τοὺς νεονύμφους γίνεται δοχὴ
 ἅ, καὶ λέγουσιν οἱ κράτται καὶ ὁ λαὸς τὰς προῤῥηθεῖσας ἀ-
 κτολογίας. καὶ πάλιν μετὰ μικρὸν τῆς τοιαύτης δοχῆς, γί-
 15 νεται δοχὴ β, καὶ δέχονται οἱ Πράσινοι ἀπὸ μικροῦ διαστήμα-
 τος ἐν τῷ αὐτῷ ἀναδενδραδίῳ, καὶ τῶν νεονύμφων ἱσταμένων,
 λέγουσιν οἱ κράτται καὶ ὁ λαὸς τὰς προῤῥηθεῖσας ἀκτολογίας,
 καὶ μετὰ ταῦτα ἐπακολουθεῖ ἡ τάξις, καθὼς προειρήται. χρῆ
 20 νεοσθαι τὸ στεφάνωμα τοῦ βασιλέως ἐν τῷ ναῷ τοῦ παλατίου
 τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Φάρου· καὶ δὴ τῶν νεονύμφων
 ἐξίοντων διὰ τοῦ χρυσοτρικλίνου, δηλονότι ὀψικευομένων ὑπό
 τε τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν μαγίστρων καὶ πατρικίων, μελ-

4. δι. λέγεται om. ed. 5. γεγονέναι conl. R., γέγονε cod. et ed.
 10. τῷ βασιλεῖ ed. 19. τοῖς om. ed. τὸ γίνεσθαι ed.

*Dominiq̄ue augeat; populus eadem ter. Cantores: Exaudiat Deus
 populum vestrum; eadem populus ter. Cantores: N. pientissimas
 Augustae multos annos; populus: In multos annos etc. (VI.) Ob-
 servandum vero est, et illud olim contigisse tradi, ut, postquam fa-
 ctionem dictam actorum formulam ante scalam, qua ad magnauram
 ascenditur, finierunt, duae factiones praecederent, et Veneti qui-
 dem ad scamna, in loco magnaurae arboribus consito hinc inde posi-
 ta, abirent, nec responsum ad cantum suum acciperent, cantores
 vero has deinde acclamationes recitarent: *Multos annos Imperatori-
 bus*; quibus populus, quae responderi solent, respondet. Postquam
 sponsi consistere, prima receptio fit, et cantores populusque dictas ac-
 clamaciones recitant. Post hanc receptionem excurrat a Prasinis parvo
 intervallo in eodem arboreto instituitur, sponsisque consistentibus,
 cantores populusque, uti diximus, acclamant, quo facto, ritus, de
 quibus supra, celebrantur. Ceterum recentiori aetate id novum in-
 stitutum est, ut nuptialis Imperatoris coronatio in templo palatii sa-
 crosanctae Virginis Deiparae Phari peragretur: et sponsi per augeam*

λότων αὐτῶν ἐξέσθαι τὰς ἀργυρᾶς τοῦ χρυσοτρικλίνου πύλας, αὐτῆ τὸ χρυσοῦν ὄργανον, καὶ τὰ μέρη ἀκτολογουσί, καθῶς προεῖρηται.

ΚΕΦ. μ'.

Ὅσα δαὶ παραφυλάττειν ἐπὶ στασίμῳ ἀγούστῃς. 5

B Ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν ἀγουστέα, φορῶν τὴν χλαμύδα ἐστεμμένος, καὶ ποιεῖ προαγωγὰς, καὶ περὶ ὧραν τρίτην καθέξεται μέσον τοῦ τρικλίνου. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως εὐτρεπίζει τὰ βῆλα, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια, καὶ νεύουσι οἱ δεσπότης τῇ πραιποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται μετὰ ὄστιαρίων καὶ βεργίων, καὶ προσκαλεῖται βῆλον ἁ, τοὺς μαγίστρονς β, πατρικίους· τρίτον, τοὺς συγκλητικοὺς, ὑπάτους, κόμητας, κανδιδάτους, ἀπὸ ἐπαρχῶν καὶ στρατηλάτας, βῆλα βῆλα. ὁ δὲ πατριάρχης ἔρχεται διὰ τῆς δάφνης, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον καὶ ἐκδέχεται τοὺς δεσπότης, καὶ ὅτε εἰσέλ-15

C θῶσι τὰ βῆλα πάντα καὶ πληρωθῶσι, νεύουσι οἱ δεσπότης τῇ πραιποσίτῳ, καὶ ἀπέρχεται καὶ προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν ἀγουστέα. καὶ ἐξέρχεται ἡ βουλομένη στεφθῆναι, ὀψικενομένη ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου, καὶ ἐγείρονται οἱ δεσπότης καὶ ἀπέρχονται ἐνθα ἴσταται τὸ20

Ms. 93. ἂ ἀντιμίσιον ἅμα τοῦ πατριάρχου, καὶ τῆς ἀγούστῃς φοροῦ-

5. τῆς ἀγ. ed. 7. προσαγωγὰς ed. 9. ἡ om. ed. 13. στρατηλάτων ed.

triclinium cum obsequio cubiculi, magistrorum et patriciorum egres-
si, dum e portis aurei triclinii argenteis procedere volunt, organum
aureum pulsatur, et factiones, quas diximus, acclamationes recitant.

CAP. 40.

Observanda in coronatione Augustae.

Egreditur Imperator ad augusteum, corona et chlamyde orna-
tus, promotiones facit et circa horam tertiam in medio triclinio resi-
det. Cerimoniaris vela, uti mos est, ordinat, praepositus vero, si-
gno a Dominis dato, cum ostiariis virgisque prodit, ac velum pri-
mum, magistros; secundum, patricios; tertium, senatores, deinde
consules, comites, candidatos, expraefectos ac belli duces, singulos
in velis suis, arcessit. Patriarcha per daphnem ad S. Stephani, Do-
minos excepturus, venit, ac velis omnibus ingressis nulloque defi-
ciente, Domini praeposito signum dant, qui abit, patriarcham vocat
et augusteum ingreditur. Tunc Domina corona ornanda, a cubiculari-
is stipata, procedit; Domini surgunt et ad locum, ubi ara reposita

σης μαφόριον, ποιεῖ ὁ πατριάρχης τὰς συνήθεις εὐχάς. καὶ ὅτε πληρώσῃ τὴν εὐχὴν, ἐκδύουσι τὴν ἀγούσταν τὸ μαφόριον, καὶ ἐνδύουσι αὐτὴν οἱ δεσπότες τὴν χλαμύδα, καὶ αὐθις ποιεῖ εὐχὴν ὁ πατριάρχης ἐπὶ τοῦ στέμματος, καὶ μετὰ τὴν πλήρωσιν τῆς εὐχῆς λαμβάνει ὁ πατριάρχης τὸ στέμμα καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, καὶ κείνος τίθει αὐτὸ εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς ἀγούστης, καὶ συντάσσεται ὁ πατριάρχης ὁ τοῖς δεσπότησι, καὶ ἐξέρχεται διὰ τοῦ δαταγώνου κοιτῶνος, καὶ καθέζονται οἱ δεσπότες καὶ ἡ ἀγούστα ἐπὶ σελλίων εἰς 10 τὸ δεξιὸν μέρος, ἡ δὲ ἀγούστα ἐπὶ τὸ εὐώνυμον μέρος τοῦ ἁγίου Στεφάνου. (B.) Καὶ εἰσέρχονται οἱ πατρικιοὶ καὶ οἱ λοιποὶ πάντες, κρατούμενοι ὑπὸ σιλεντιαρίων, πίπτοντες καὶ φιλοῦντες τὰ δύο γόνατα αὐτῶν, καὶ ἀπευχαριστοῦντες, καὶ ὅτε πληρωθῇ ἡ εὐχαριστία, νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραι- 15 ποσίτῳ, καὶ κείνος λέγει „κελεύσατε“ καὶ ἐπεύχονται πάντες „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,“ καὶ ἐξέρχονται. καὶ εὐθὺς εἰσέρχεται τὸ σέκρετον τῶν γυναικῶν, βῆλον α', αἱ ζωσταί· βῆλον β', αἱ πατρικιοὶ· βῆλον γ', αἱ πρωτοσπαθάριοι Ed.L. 120 καὶ σπαθάριοι· βῆλον δ', ὑπάτισσαι· βῆλον ε', στρατώρι- 20 σσαι· βῆλον ε', κομήτισσαι, κανδιδάτισσαι· βῆλον ζ', σκριβώνισσαι, δομεστίκισσαι· βῆλον η', σιλεντιάρισσαι· βῆλον θ', μανδατόρισσαι βασιλικαὶ, κομήτισσαι τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἱκανάτων· βῆλον ι', τριβούνισσαι κομήτισσαι πλοῖμων· βῆ- 25 λον ια', πρωτικτόρισσαι, κεντάρχισσαι. εἰσέρχονται κατὰ τὰ

10. εὐώνυμον deest in cod. 14. ἐπληρώθη ed. 20. κανδιδά-
τισσαι om. ed. et mox pro σκριβώνισσαι — βῆλον η' habet βε-
σιτητόρισσαι, η'. 23. τριβούνισσαι, κομήτισσαι ed.

est, cum patriarcha abeunt, et Augusta maforium gestante, preces solennes patriarcha recitat. His finitis, Augustae maforium exuunt, eamque chlamyde Domini vestiunt, statimque patriarcha super corona precatur: quo facto, coronam Imperatori tradit, qui eam Augustae imponit: ille Dominis se adiungit, et sic per cubiculum octangulum Domini et Augusta digressi, in thronis, illi in dextro, haec in sinistro latere S. Stephani, consistunt. (II.) Tunc patricii ac ceteri omnes, a silentiariis sustentati, procidunt eorumque genua osculantur et gratulantur, finitaque gratulatione, Domini praeposito signum dant, is dicit: *Iudete*; precantur omnes: *In longa bonaque tempora*, et sic egrediuntur. Et statim secretum feminarum intrat, velum primum, zostae; velum secundum, patriciae; tertium, protospathariae ac spathariae; quartum, consulares; quintum, stratorissae; sextum, comitissae, candidatissae; septimum, scribonissae, domesticissae; octavum, silentiariissae; nonum, mandatorissae imperatoriae, comitissae numeri icanatorum; velum decimum, tribunissae comitissae rei navalis;

ξιν, προσκυνῶσαι τὰ δύο γόνατα τῶν δεσποτῶν ὁμοίως καὶ τῆς αὐγούστης, καὶ ἴστανται κονισιτώριον, καὶ νεύουσι οἱ δεσπῶται τῷ πραιποσίτῳ, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐξέρχονται. τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ λαοῦ τῆς πόλεως καὶ τῶν ταγματῶν B καὶ τῶν νομῆρων καὶ τὰ σκεύη πάντα ἐτοιμῶνται εἰς τοῦς τριβουνάλιον τῶν ἰθ' ἀκουβίτων. καὶ ἴστανται οἱ πατρίκιοι ἐν τῷ ὄνοποδίῳ, οἱ δὲ συγκλητικοὶ εἰς τὸν πόρτικα τῶν ἰθ' ἀκουβίτων. καὶ ἐξέρχεται ἡ αὐγούστα, ὀψικευομένη ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου, καὶ συνεχέξερχονται δὲ αὐτῇ καὶ οἱ δεσπῶται μέ- Ms. g3. b χρι τῆς χρυσοῦς χειρὸς, καὶ ὑποστρέφουσι. καὶ ἐξεληθούσης 10 αὐτῆς εἰς τὸ ὄνοπόδιον, πίπτουσι οἱ πατρίκιοι μετὰ τῶν λοιπῶν συγκλητικῶν, καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νεύουσι τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,” καὶ ὀψικευομένοι αὐτὴν μέχρι τοῦ ἡλιακοῦ τοῦ τριβουναλίου. καὶ κατέρχονται οἱ ὑπάτοι καὶ 15 C οἱ λοιποὶ συγκλητικοί, οἱ δὲ πατρίκιοι ἴστανται εἰς τὰ βῆθρα ἐνθεν κἀκείθεν, καὶ δεικνυούσης αὐτῆς τὴν ὄψιν, ἀνακράζουσι τὰ μέρη· „ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος· δόξα ἐν ὑψίτοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη.” καὶ ἀκτολογοῦσι τὰ μέρη τὰ τῷ στεψίμῳ ἀρμόζοντα, καὶ λαμβάνει ἡ αὐγούστα κηρὸς, καὶ ἄπειται 20 πρὸς τὸν τίμιον σταυρὸν, καὶ εὐφημεῖ ὁ λαὸς τοὺς δεσπῶτας, εὐφημεῖ καὶ τὴν αὐγούσταν, καὶ ὅτε πληρωθῇ ἡ εὐφημία, προσκυνεῖ ἡ αὐγούστα ἐνθεν κἀκείθεν, καὶ ὑποστρέφει διὰ

2. ἴστανται ed. 17. αὐτῆς τὴν ὄψιν R., αὐτὴν ὄψιν cod., ἀπὸ τὴν ὀψικευομένην ed. 22. ἡ om. ed.

undecimum, protectorissae, centurionum uxores. Hae omnes ordine ingressae, Dominorum aequae ac Augustae genua venerantur, et consistorio adstante, signum praeposito Domini dant, qui dicit: *Iubete*, deinde egrediuntur. Reliqui ex urbis incolis ordinibus et numeris, aequae ac vasa omnia, in tribunali XIX accubituum ordinantur: patricii in onopodio, senatores in porticu XIX accubituum stant. Augusta a cubiculo stipata egreditur, unaque cum ipsa Domini ad auream manum procedunt ac revertuntur. Ipsa vero onopodium ingressa, patricii cum ceteris senatoribus procumbunt, et postquam surrexere, signum ceremoniarum dant, qui dicit: *Iubete*, reliqui faustam ac diuturnum imperium apprecati, ipsam ad solarium tribunalis comitantur. Tunc consules ac reliqui senatores descendunt, patricii vero hinc illinc in scala stant, dumque ipsa vultum suum ostendit, factiones acclamant: *Sanctus! Sanctus! Sanctus! Gloria in excelsis Deo et pax in terra!* Deinde factiones ea, quae coronationi conveniunt, acta recitant, Augusta cereos ad venerandam crucem accendit, populus vero et Dominis et Augustae fausta apprecatur, quo

τοῦ αὐγουστέως ὀψικευομένη· οἱ δὲ ὕπατοι ἴστανται εἰς τὸν πόρτικα, οἱ δὲ πατρίκιοι μέχρι τῆς χρυσῆς χειρὸς, καὶ δίδονται μίναςαι. D

Ἀπολογία τῶν δῆμων ἐπὶ στεψίμῳ αὐγουστῆς.

5 Τῆς συνήθους πάσης τάξεως τελουμένης τοῦ στεψίμου ἐν τῷ τρικλίμῳ τοῦ αὐγουστέως, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε κατὰ τὸν εἰωθότα τύπον ὀψικευομένης τῆς αὐγουστῆς ὑπὸ πάσης τῆς συγκλήτου, οἱ μὲν τῆς συγκλήτου ἐξέρχονται διὰ τοῦ μεγάλου πυλῶνος τοῦ τριβουναλίου, οἱ δὲ τῶν ταγματῶν ἄρχοντες ἴστανται ἐν τῷ αὐτῷ τριβουναλίῳ, ἔνθα ἴστανται ὁ σταυρὸς, τὰ τε σκῆπτρα καὶ τὰ λοιπὰ σκευὴ μετὰ καὶ τῶν λαβούρων, τὰ δὲ δύο μέρη ἅμα ἴστανται ἔμπροσθεν τῶν σκῆπτρων καὶ σκευῶν καὶ βάνδων. καὶ δὴ τῆς αὐγουστῆς ὀψικευομένης ὑπὸ τε τοῦ πραιποσίτου καὶ τῆς λοιπῆς τάξεως 10 τοῦ κουβουκλείου, καὶ τὸ ἐξελεθεῖν αὐτὴν καὶ σῆσαι ἐπὶ τοῦ ἡλιακοῦ, κράζουσι τὰ δύο μέρη „ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος” καὶ εὐθέως προσκυνοῦσι τὰ τε σκῆπτρα καὶ σκευὴ μετὰ τῶν βάνδων. καὶ λέγουσιν οἱ κράτται „δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράτται 20 „ἐν ἀνθρώποις Χριστιανῶν εὐδοκία” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. οἱ κράτται „ὅτι ἠλέησεν ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ” Ms. 94. a ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράτται „αὕτη ἡ ἡμέρα Κυρίου ἡ μεγάλη” ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. οἱ κράτται „αὕτη ἡ ἡ-B

facto, in utroque latere Augusta adorat, perque angustem una cum obsequio revertitur. Consules in porticu, patricii ad auream usque manum stant, et missa datur.

ACCLAMATIO FACTIONUM IN CORONATIONE AUGUSTAE.

Universo coronationis ordine in triclinio augustei pro more peracto, dum Augusta ab universo senatu, ut solet, stipata, inde procedit, senatus quidem per magnam tribunalis procedit, tagmatum autem seu numerorum praefecti in eodem tribunali, ubi crux, sceptrum ac reliqua vasa cum labaris stant, et ante sceptrum, vasa ac banda duae factiones. Porro Augusta, a praepositis et reliquis cubiculo adscriptis cincta, dum procedit et in solarium subsistit, factiones acclamant: *Sanctus, sanctus, sanctus!* statimque sceptrum et vasa cum bandis precipiunt. Cantores dicunt: *Gloria in excelsis Deo et pax in terra!* eadem populus ter. Cantores: *In hominibus Christianis beneplacitum!* eadem populus ter. Cantores: *Quoniam Deus populi sui misertus est;* populus similiter. Cantores: *Haec est magna dies Domini;* populus eadem ter. Cantores: *Haec est dies vitae Ro-*

μέρα τῆς ζωῆς τῶν Ῥωμαίων” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράτται· „αὐτὴ ἡ χαρὰ καὶ ἡ δόξα τοῦ κόσμου”· ὁ λαὸς ἐκ γ’ ὁμοίως. οἱ κράτται· „ἐν ᾗ τὸ στέφος τῆς βασιλείας τῆ κορυφῆ σου ἀξίως περιετέθη”· ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράτται· „δόξα Θεῷ τῷ δεσπότη πάντων”· ὁ λαὸς ὁμοίως⁵ ἐκ τρίτου. οἱ κράτται· „δόξα Θεῷ τῷ ἀναδείξαντί σε βασιλισσαν”· ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. οἱ κράτται· „δόξα Θεῷ τῷ στέφανι τὴν κορυφὴν σου”· ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. οἱ κράτται· „δόξα Θεῷ τῷ εὐδοκῆσαντι οὕτως”· ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. οἱ κράτται· „ἀλλ’ ὁ στέφας σε ὅιο δεῖνα αὐτοχειρῶς”· ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράτται· C „φυλάξει σε εἰς πλήθη χρόνων ἐν τῇ πορφύρᾳ”· ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράτται· „εἰς δόξαν καὶ ἀνέγερσιν τῶν Ῥωμαίων”· ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. οἱ κράτται· „εἰσακούσει ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ ἡμῶν”· ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. 15

Ἀκτολογία εἰς τοὺς βασιλέας.

Οἱ κράτται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ”· ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλά.” οἱ κράτται· „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτορες Ῥωμαίων”· ὁ λαὸς „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι.” οἱ κράτται· „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ²⁰ Κυρίου”· ὁ λαὸς „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι.” οἱ κράτται· πολ- D λοὶ ἡμῖν χρόνοι, τῶν σκήπτρων ἢ εὐτυχία”· ὁ λαὸς „πολλοὶ

16. εἰς τοὺς βασιλέας R. em. ex sigl. cod., εἰς τὴν βασιλισσαν ed.

manorum; populus eadem ter. Cantores: Haec est gaudium et decus orbis; populus eadem ter. Cantores: In qua corona regni tuo vertici ex merito imposita est; populus eadem ter. Cantores: Gloria Deo, omnium Domino! sic populus ter. Cantores: Gloria Deo, qui te Imperatricem ostendit; populus eadem ter. Cantores: Gloria Deo, qui verticem tuum coronavit; populus eadem ter. Cantores: Gloria Deo, cui hoc ita visum fuit; populus eadem ter. Cantores: Sed qui sua manu te N. coronavit; populus eadem ter. Cantores: Servet te longum tempus in purpura; populus eadem ter. Cantores: In gloriam et salutem Romanorum; populus eadem ter. Cantores: Exaudiet Deus populum vestrum; populus eadem ter.

ACCLAMATIO AD IMPERATORES.

Cantores: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos annos in multos.* Cantores: *Longa vobis tempora, N. N. Imperatores Romanorum!* populus: *Longa vobis tempora.* Cantores: *Longa vobis tempora, servi Domini!* populus: *Longa vobis tempora!* Cantores: *Longa vobis tempora, felicitas sceptrorum!* populus: *Longa vobis tempora!* Can-

ἡμῖν χρόνοι." οἱ κράτται· „πολλοί σου χρόνοι, ὃ δεῖνα βασιλεὺς τῶν Ῥωμαίων." ὁ λαὸς „πολλοί σου χρόνοι." οἱ κράτται „πολλοί ἡμῖν χρόνοι, δεσπότης, σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογενήτοις." ὁ λαὸς „πολλοί ἡμῖν χρόνοι." 5οὶ κράτται· „ἀλλ' ὃ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης" ὁ λαὸς ἐκ τρίτου. οἱ κράτται „ὃ στέφας ἡμᾶς τῇ αὐτοῦ παλάμῃ" ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράτται· „τοὺς χρόνους ἡμῶν πληθύνει σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογενήτοις" ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράτται· „εἰς τελείαν σύστασιν τῶν Ῥωμαίων." Ed. L. 122
 10 καὶ ἀπὸ τούτων εὐφημοῦσι τὰ δύο μέρη, καὶ λέγουσι „πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων" καὶ τὰ ἔξῃς τοῦ καταλέγματος. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπεύχονται καὶ ἔξιουσιν.

ΚΕΦ. μα'.

15 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ στεφίμῳ ἀγούσῃς καὶ στεφανώματος.

Πρὸ μιᾶς δίδεται ἀπόκρισις ἀλλαξίμων, καὶ τῇ ἔξῃς τάχιον προέρχονται πάντες οἱ συγκλητικοί, καὶ ἀλλάσσουσιν ἐν Β τῷ κομιστωρίῳ, καὶ ὅτε κελεύουσιν οἱ δεσπότες, ἀνέρχονται οἱ πατρίκιοι καὶ οἱ λοιποὶ τοῦ σεκρέτου εἰς τὴν χροσῆν Ms. 94. b
 20 χεῖρα, καὶ τιθέασι σελλία εἰς τὸν ἀγούστέα, καὶ καθέζονται οἱ δεσπότες ἐστεμμένοι, καὶ δέχονται τὸ σέκρετον βῆλα, βῆλα, καθὼς ἔχει ἡ συνήθεια. καὶ μετὰ τὸ στήναι τὸ σέ-

12. ἔξισιν ed. 22. βῆλα om. ed.

tores: *Longa tibi tempora, N. Imperator Romanorum!* populus: *Longa tibi tempora!* Cantores: *Longa vobis tempora, Domini, cum Augustabus et porphyrogenitis!* populus: *Longa vobis tempora!* Cantores: *Sed omnium, creator et dominus;* populus eadem ter Cantores: *Qui sua vos manu coronavit;* populus eadem. Cantores: *Tempora vestra cum Augustabus et porphyrogenitis augeat!* populus similiter. Cantores: *In perfectam salutem Romanorum.* Postea duae factiones accinunt: *Multos annos Imperatoribus!* et reliqua acclamationis. Quibus peractis, fausta apprecati abeunt.

CAP. 41.

Observanda in Augustae coronatione et nuptiis.

Pridie unius diei mandatam de mutatoriis datur, sequenti omnes senatores statim procedunt vestesque in consistorio mutant, patricii quoque et ceteri secretarii, si ita Dominis videtur, ad auream manum ascendunt, thronosque in augusteo reponunt, in quibus Domini coronati consistunt et secreti vela pro more excipiunt. Univer-

κρητον ὄλον, συνεισέρχεται ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ καὶ ἄλλων πέντε σιλεντιαρίων ὀπισθεν τοῦ σεκρέτου ἔνθεν κἀκεῖθεν, καὶ νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον, καὶ προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην, καὶ ἐξέρχεται εἰς τὸν ἀγούστέα, καὶ μετὰ τὸ ἐξελεθεῖν τὸν πατριάρχην ἐγείρονται οἱ δεσπότες καὶ δέχονται αὐτόν. καὶ ὀπισθεν τῶν βασιλικῶν σελλίων ἴσταται ἀντιμίσιον, ἔνθα κείται ἡ βασιλικὴ χλαμύς, καὶ στάντος τοῦ πατριάρχου εἰς τὸ ἀντιμίσιον, νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσέρχονται οἱ ἐπίσκοποι καὶ ὁ κλῆρος τοῦ σεκρέτου τοῦ πατριάρχου, καὶ ἴστανται ὀπισθεν τοῦ βασιλικοῦ σεκρέτου ἐπὶ τὸ τῆς ἀψίδος μέρος. καὶ εὐθέως νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσάγει τὴν ἀγούστην ἀπὸ μαφορίου, φοροῦσαν καὶ στιχάριον βασιλικόν, διὰ τοῦ διαβατικοῦ τοῦ ἁγίου Στεφάνου εἰς τὸν ἀγούστέα, οὔσης αὐτῆς εἰς τὸν κοιτῶνα ἔνδον τοῦ ὀκταγώνου, 15 πρὸς τοὺς δεσπότες, καὶ εὐθέως ἄρχεται ὁ πατριάρχης τὴν εὐχὴν εἰς τὴν χλαμύδα. (B.) Καὶ ὅτε ἡ εὐχὴ παρὰ τοῦ πατριάρχου τελεῖται, λαμβάνει ἡ ἀγούστα κηρούς, καὶ πληρωθείσης τῆς εὐχῆς, ἐπιδίδωσι τοὺς κηρούς τῷ προμικηρίῳ εἴτε τῷ ὀστιαρίῳ, καὶ ἀποσκεπάζουσιν οἱ δεσπότες τὸ μαφόριον τῆς ἀγούστης, καὶ λαμβάνουσιν αὐτὸ οἱ κουβικουλάριοι ἀπλοῦντες αὐτὸ γύροθεν αὐτῆς. καὶ λαμβάνει ὁ πατριάρχης τὴν χλαμύδα καὶ ἐπιδίδωσι τοῖς δεσπότης, καὶ εὐθέως περιτιθέασιν οἱ δεσπότες τὴν χλαμύδα τῇ ἀγούστῃ, καὶ φιβλώ-

13. στιχάριον βασιλικόν ed.

so secreto adstante, cerimoniarius et quinque alii silentiarii post secretum ab utroque latere intrant, signoque ab Imperatore praeposito dato, S. Stephani templum ingrediuntur: tunc patriarcha accersitur, ut ad augusteum veniat: quo facto, Domini surgunt, eumque suscipiunt. Post thronos Imperatorios antimensium stat, in quo chlamys Imperatoria iacet, ad quod cum patriarcha accessit, Imperator praeposito signum dat, et intrant episcopi et clerus secreti patriarchalis, et a tergo Imperatorii secreti ad apsidis partem consistunt. Tunc mandato Imperatoris praepositus Augustam, praeter maforium vestem adstrictam, quam sticharium Imperatorium vocant, gestantem, per S. Stephani porticum ad augusteum, cum antea in cubiculo interiori octanguli fuisset, ad Dominos ducit, et statim patriarcha preces in chlamydem recitat. (II.) Interea, dum patriarcha precatur, Augusta cereos sumit, et precibus finitis, eos primicerio seu ostiario tradit: Domini maforium Augustae exuunt, quod cubicularii sumunt et circa ipsam complicant. Patriarcha vero chlamydem Dominis tradit, qua statim Augustam induunt, ipsique fibulis eam connectant; hic

νοουσιν αὐτὴν οἱ αὐτοὶ, καὶ πάλιν ποιεῖ εὐχὴν ἐπὶ τοῦ στέμμα-
τος καὶ τῶν πρεπενδουλίων, καὶ ὅτε πληρώσῃ τὴν εὐχὴν ὁ πα-Ed. L. 123
τριάρχης, ἐπιδίδωσι τὸ στέμμα τοῖς δεσπόταις, καὶ οἱ δεσπότες
ἐπιτιθέασιν αὐτὸ εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς ἀγούστης. ὁμοίως ἐπι-
5 δίδωσιν ὁ πατριάρχης καὶ τὰ πρεπενδούλια τοῖς δεσπόταις, καὶ
κρεμῶσιν αὐτὰ οἱ δεσπότες ἐν τῷ στέμματι τῆς ἀγούστης, Ms. 95. a
καὶ εὐθέως εἰσέρχεται ὁ πατριάρχης εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον
καὶ οἱ ἐπίσκοποι καὶ τὸ σέκρετον τοῦ πατριάρχου, καὶ τίθεται
σελλίον ἄλλο λόγῳ τῆς ἀγούστης, καὶ εὐθέως καθέζονται οἱ
10 δεσπότες καὶ ἡ ἀγούστα. καὶ μετὰ τοῦτο εἰσάγονται παρὰ
τοῦ τῆς καταστάσεως πάντες, προσκυνοῦντες τὰ γόνατα τῶν
δεσποτῶν καὶ τῆς ἀγούστης, καὶ μετὰ τὸ προσκυνῆσαι πάν-
τας τοῦ σεκρέτου, ἴστανται καὶ οἱ σιλεντιάριοι, καὶ εἰσάγει B
αὐτούς ὁ τοποτηρητὴς τῷ κόμητι τῶν ἀδμησιόνων, καὶ προσ-
15 κυνοῦσι καὶ ἴστανται ὀπισθεν, καὶ προσκυνεῖ καὶ ὁ τῆς κα-
ταστάσεως, καὶ εὐθέως λαμβάνει νεῦμα παρὰ τῶν δεσποτῶν
ὁ πραιπόσιτος καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐξέρχονται ἐπεν-
χόμενοι, καὶ ἀπέρχονται οἱ πατριῆκοι εἰς τὸ ὄνοπόδιον, καὶ
οἱ ἕπατοι εἰς τὸν πόρτηκα τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, καὶ ἴστανται
20 ἀκονισιστῶριον εἰς τὸ σχιστὸν βῆλον, οἱ δὲ κόμητες καὶ οἱ καν-
διδάτοι καὶ οἱ δομέστικοι καὶ οἱ λοιποὶ ἀπέρχονται ἐν τῷ
τριβουναλίῳ, καὶ ἴστανται ἔμπροσθεν τῶν σκευῶν. καὶ ἐξελ-
θόντος τοῦ σεκρέτου ἀπὸ τοῦ πόρτηκος τοῦ ἀγουστῆως, εὐ-
θέως εἰσάγει ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ καὶ ἕτερον σιλεντια-

24. καὶ τοῦ σιλεντ. ed.

rursus super corona vittisque precatur, finitisque precibus, coronam
Dominis tradit, qui ipsam capiti Augustae imponunt. Eodem modo
patriarcha ipsis vittas dat, quas coronae Augustae appendunt, mox
patriarcha S. Stephani aedem una cum episcopis et secreto suo in-
trat, alius thronus Augustae pouitur, statimque Domini cum Augusta
consident. Deinde omnes, Imperatores et Augustam adoraturi, a ce-
rimoniarario adducuntur, et postquam secretum adoravit, silentiarii
adsunt, et per vicarium ad comitem admissionum adducti, adorant,
deinde a tergo adstant, magister cerimoniarum adorat, praepositus
vero, signo a Domino accepto, dicit: *Iubete*. Et sic fausta precantes
egrediuntur, abeuntque patricii ad onopodium, consules ad triclini-
um XIX accubituum et ante fissum velum, comites vero, candidati,
domestici ac reliqui in tribunali et ante vasa consistunt. Egresso
autem secreto e porticu augustei, cerimoniararius et alius silentiarius
statim vela adducunt, primam senatoriam manu ducentes, quam re-
liquae sequuntur, coram quibus ostiarius cum virgis procedit, et
postquam his signum dedit, ter procidunt. Omnes vero a silentia-

Κρίου, κρατοῦντες τὴν πρώτην τῶν συγκλητικῶν, καὶ ὄπισθεν αἱ λοιπαὶ ἀκολουθοῦσαι, ἔμπροσθεν δὲ ὀστιάριος μετὰ βεργίου, καὶ ἔνθα νεύσει, προσκνυοῦσι τρίτον. καὶ εἰσάγονται αἱ προῤῥηθεῖσαι ὑπὸ σιλεντιαρίων κρατούμεναι, καὶ προσκνυοῦσι τὰ γόνατα τῶν δεσποτῶν, ὁμοίως καὶ τῆς ἀγούστης,⁵ καὶ ὅτε πληρώσουσιν αἱ συγκλητικαὶ τὴν προσκύνησιν, ἐξέρχονται αὐταὶ εἰς τὴν χρυσὴν χεῖρα καὶ ἴστανται ἔνδοθεν τῆς κορτίνας. καὶ τῆς ἀγούστης ἐξελεύσεως εἰς τὴν χρυσὴν χεῖρα, εἰσέρχονται ὄπισθεν αὐτῆς αἱ πατρίκιαὶ καὶ αἱ λοιπαὶ συγκλητικαὶ, καὶ ἐξέρχεται ἡ ἀγούστα ἐν τῷ ὄνοποδιῳ, ὀψι-¹⁰κενομένη ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου, καὶ ἴστανται οἱ πατρίκιοι κονισσιτώριον εἰς τὸ αὐτὸ ὄνοπόδιον, καὶ στάσης αὐτῆς, πίπτουσιν οἱ πατρίκιοι. καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” (Γ.) Καὶ¹⁵

Ms. 95. b ἀποκνυοῦσιν ὀψικεύοντες, καὶ αἶρεται ἡ κορτίνα ὑπὸ δύο σιλεντιαρίων, καὶ ἴσταται πάλιν ἡ ἀγούστα εἰς τὸ δικιόνιον, καὶ πίπτουσιν οἱ συγκλητικοὶ ἅμα τοῖς πατρίκιοις, καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ σιλεντιαρίῳ, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχονται. καὶ ἀποκνεῖ ἡ σύγκλητος,²⁰

Ed. L. 124 καὶ ἐξέρχεται διὰ τοῦ μέσου πυλῶνος τοῦ τριβουναλίου ἔνθεν κάκειθεν εἰς τὴν κεφαλὴν τῶν βάθρων, καθὼς ὀψικεύουσιν· οἱ δὲ λοιποὶ ἄρχοντες τῶν ταγμάτων κατέρχονται ἐν τῷ αὐτῷ τριβουναλίῳ, ἔνθα ἴσταται ὁ σταυρὸς καὶ τὰ σκήπτρα, λήβουρά τε ἅμα καὶ τῶν λοιπῶν σκευῶν, τὰ δὲ δύο μέρη ἐνα⁵

2. ὁ ὀστιάριος. ed. 17. δικιόνιον cod. 20. συγκλητικὴ ed.

riis stipulae accedunt, et Imperatorum aequae ac Augustae genua venerantur, peracta vero adoratione, senatorum feminae ad auream manum abeunt et intra cortinam subsistunt. Augusta ad eundem locum digressa, patriciorum ac reliquorum senatorum uxores post ipsam iurant: inde, cubiculo comitante, ad onopodium pergit, ubi patricii consistorium constituunt et adstantem augustam adorant. Ipsa surgentibus, praepositus ceremoniarum signum dat, et dicit: *Jubate*, ceteri faustum ac diuturnum imperium apprecantur. (III.) Dum hi ex onopodio in obsequio abeunt, cortina a duobus silentiariis tollitur, Augusta rursus in dicionio subsistit, senatores vero una cum patriciis adorant, ipsisque surgentibus, praepositus silentiario signum dat, et dicit: *Jubate*, ceteri pro more acclamant. Inde senatus discedit, et per mediam tribunalis portam progressus, in superiori scalae parte ab utroque latere, ut in obsequio, adstat, ceterorum vero officiorum principes ad idem tribunal, ubi crux, sceptra, labara cum ceteris vasis, duabus factionibus ac omni reliqua turba

τῷ ἄμα, καὶ τὸ λοιπὸν ἅπαν τοῦ λαοῦ καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν ταγμάτων ἴστανται ἔμπροσθεν τῶν σκευῶν εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν. καὶ ὅτε ἐξέλθῃ ἡ σύγκλητος ἄμα τοῖς πατρικίσι καὶ στασι, ἀναφαίνει ἢ ἀγούστα, ὀδηγούμενῃ ὑπὸ τοῦ πραιπο-
 50σίτου καὶ πριμικηρίου, καὶ στάσης αὐτῆς εἰς τὴν μέσσην τοῦ ἡλιακοῦ, ἀνακραῖζουσι τὰ μέρη καὶ ἅπαν τοῦ λαοῦ· „ἅγι-
 ος, ἅγιος, ἅγιος· δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,”
 καὶ ἀκτολογοῦσι τὰ μέρη τὰ τῷ στεψίμῳ ἄρμόζοντα. καὶ ἀ-
 100ποκινεῖ ἢ ἀγούστα ἀπὸ τῆν μέσσην τοῦ ἡλιακοῦ, καὶ ὅτε ἀ-
 150πέλθῃ εἰς τὸ μέσον κάγκελον, ἴσταται, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ ὀπιτά-
 ριος ζυγὴν κηρὸς, καὶ λαβοῦσα τοὺς κηρὸς ποιεῖ προσκύ-
 νησιν ἐπὶ τὸν σταυρον, καὶ εὐθέως πίπτουσι οἱ ἄρχοντες
 καὶ προσκυνοῦσιν αὐτὴν καὶ τὰ σκεύη πάντα, σκήπτρα, λά-
 βουρα καὶ τὰ λοιπά. καὶ ὅτε πληρώσουσιν τὰ μέρη τὰ ἅκτα
 157της ἀναγορεύσεως, καὶ εἴπωσι· „τοῦτο τὸ βασιλεῖον, Κύριε,
 στερέωσον.” (A.) Εὐθέως εἰσέρχεται ἡ σύγκλητος εἰς τὸν
 πόρθηκα τῶν ἐθ' ἀκουβίτων, καὶ ἴστανται κονισιτώριον μέ-
 200στανται αἱ γυναῖκες καὶ ἀπέρχονται ἐπὶ τοὺς ἐλεφαντίνους
 πυλῶνας τοῦ καστρησιάκου, καὶ ἐκδέχονται ἐκεῖσε, μέχρις ἂν
 εἰσέλθῃ ἡ ἀγούστα εἰς τὸν ἀγουστέα. ἡ δὲ σύγκλητος ἴστα-
 250ται, μέχρις ἂν πληρώσῃ τὰ μέρη „πολλὰ τὰ ἔτη” καὶ τὰ
 ἐξῆς, καὶ ὅτε πληρώσῃ τὴν εὐφημίαν τὰ μέρη, προσκυνεῖ Ms. 96. a

9. ἀπὸ τὴν conl. R., ἐπὶ τὴν cod. et ed.
 ed. εἰπουσι. 23. πολλὰ ἔτη ed.

15. Pro καὶ εἴπωσι

adsunt, descendunt, praefecti turmarum suas stationes ante vasa occupant. Dumque senatus et patricii egressi adstant, Augusta a praeposito et primicerio adducta, comparet, eique, in medio solarario adstanti, factiones et omnis populus acclamant: *Sanctus, sanctus, sanctus! Gloria in excelsis Deo, pax in terra!* recitant deinde factiones laudes coronationi aptas. Postquam Augusta e medio solarario excessit, ad medios cancellos subsistit, ubi ostiarius duos ipsi cereos tradit, quos manu tenens, ad crucem adorat, quo facto, proceres, vasa omnia, sceptrum, labara et reliqua in genua procumbunt, et ipsam venerantur. Postræmo, actis inaugurationis completis, postquam factiones precatæ sunt: *Regnum hoc, Deus, firma et custodi!* (IV.) Tunc triclinium XIX accubituum senatores petunt, et consistorium usque ad dicionium et onopodium constituunt, dumque senatus interiorem portam ingressus est, feminae senatorum una adstant, et ad portas eburneas castrensium abeunt, ibi, dum Augusta ingrediatur augusteum, exspectaturæ. Senatus, usque dum duae fa-

ἡ ἀγούστα ἔνθεν κἀκεῖσε πρὸς τὰ δύο μέρη, καὶ ἀποκινεῖ τὴν ἔσω, καὶ λέγουσι τὰ δύο μέρη· „περισώσει ὁ Θεὸς τὴν ἀγούσταν” αἱ δὲ πατρίκιαι ἴστανται ἔνδον τῆς πύλης τοῦ Δ Τριβουναλίου, καὶ ὅτε εἰσέλθῃ ἡ ἀγούστα ἀπὸ τοῦ ἡλιακοῦ, ἀποκινουῦσιν οἱ πατρίκιαι μέχρι τῆς χρυσοῦς χειρὸς ὀψικεύ-5 οντες· τὸ δὲ σέκρετον τῶν ὑπάτων ἴστανται μέχρι τοῦ δικιονίου, καὶ ὅτε μεσάσῃ ἡ ἀγούστα εἰς τὴν μέσσην τῶν ὑπάτων, ἐπεύχονται τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” ὁμοίως καὶ οἱ πατρίκιαι εἰς τὴν χρυσοῦν χεῖρα, καὶ διέρχεται ἡ ἀγούστα, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν ἀγουστέα, καὶ ἴστανται 10 τὸ πᾶν τοῦ κουβουκλείου εἰς τὸν ἀγουστέα, καὶ Ῥωμαῖζουσι· „βαῖνε, βαῖνε, ἡ ἀγούστα· καλῶς ἦλθες, ἡ ἀγούστα.” καὶ εἰσέρχεται ἡ ἀγούστα εἰς τὸ ὀκτάγωνον τὸ ἔξω τοῦ ἁ- Ed. L. 125 γίου Στεφάνου, καὶ εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ ἀγούστα εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον, καὶ γίνεται τὸ μνηστρον, καὶ ἐξέρ-15 χονται τῆς ἐκκλησίας. καὶ λειτουργεῖ ὁ πατριάρχης, καὶ ὅτε ἀπολύσει ἡ λειτουργία, εἰσέρχονται οἱ δεσπόται καὶ ἡ ἀγούστα, καὶ γίνεται τὸ στεφάνωμα. (E.) Χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐστεμμένος στεφανοῦται, καὶ ἐξέρχονται ἐστεφανωμένοι ἐπὶ τὴν χρυσοῦν χεῖρα, καὶ δέχονται οἱ πατρίκιαι 20 ἐν τῷ ὀνοποδίῳ, καὶ σπάντων τῶν δεσποτῶν, πίπτουσι οἱ αὐτοί. καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχονται „εἰς πολ-

21. τῶν om. ed.

ctiones acclamarunt: *Multos annos etc.*, ibi manet, peracta vero acclamatione, Augusta hinc illinc ad duas factiones adorat, mox ingreditur, factionibus dicentibus: *Deus Augustam servet!* Interea patriciae intra portam tribunalis stant et Augustam, a solario huc venientem, ad auream manum patricii comitantur: secretam vero consulum usque ad dicionium stat, quo postquam Augusta accessit, acclamant: *In multa bonaque tempora!* Sic etiam patricii in aurea manu adsunt, dumque Augusta transit, *augusteam*, ubi totum cubiculum congregatum est, ingressura, dicunt lingua Romana: *Bene, bene, bene, Augusta! pulchre venisti, Augusta!* Postea in octagonum extra S. Stephani aedem venit, quod dum Imperator cum Augusta ingreditur, officium celebratur, et sic e templo discedunt. Liturgiam vero sacram patriarcha celebrat, qua finita, Domini cum Augusta intrant, et coronatio nuptialis peragitur. (V.) Neque praetermitti hoc loco debet, Imperatorem sero redimitam coronari, et ad auream manum egressum a patriciis in onopodio excipi, qui, dum subsistunt Domini, in terram procidunt. Postquam vero surrexere, praepositus signum cerimonialiario dat, qui dicit: *Iubete*, reliqui

λους καὶ ἀγαθούς χρόνους," καὶ ἀποκινουῖσιν, ὀψικεύοντες B
 μέχρι τοῦ σεκρέτου τῶν ὑπάτων, καὶ στάντων τῶν δεσποτῶν,
 πίπτουσιν οἱ συγκλητικοὶ πάντες ἅμα τοῖς πατρικίσις, καὶ ἀ-
 ναστάντων αὐτῶν, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ σιλεντιαρίῳ, καὶ
 5 λέγει „κελεύσατε," καὶ ἀποκινουῖσιν ὀψικεύοντες μέχρι τοῦ
 παστοῦ. τὰ δὲ μέρη δέχονται εἰς τὸν τρίκλινον τῶν κανδι-
 δάτων ἔνθεν κἀκεῖθεν πλησίον τῶν γραδηλίων τῆς μαναύρας,
 οἱ δὲ κράκται τῶν δύο μερῶν ἠνωμένοι λέγουσιν οἱ ἀμφοτέ-
 ροι ὁμοῦ τὰς ἀναφωνήσεις, τὰ δὲ ὄργανα ἀυλοῦσιν ἐπὶ τὸ
 10 μέρηος τῶν Πρασίνων. καὶ ὅτε διέλθῃ τὸ στεφάνωμα, εἰσέρ- C
 χονται τὰ μέρη εἰς τὸν παστὸν, καὶ ἴστανται οἱ βασιλεῖς ἐ- Ms. 96. b.
 στεμμένοι εἰς τὸν παστὸν, καὶ ἀκτολογοῦσι τὰ μέρη τὰ κατὰ
 συνήθειαν. καὶ ἀπέρχονται οἱ δεσπότες ἑστεφανωμένοι εἰς
 τὴν κόγχην τοῦ παστοῦ, ἔνθα ἴστανται ὁ βασιλικὸς κράβατος,
 15 καὶ τιθέσσι τὰ στέμματα ἐπὶ τὸν κράβατον, καὶ εὐθέως ἀ-
 πέρχονται οἱ δεσπότες διὰ τῶν διαβατικῶν, ὡς ἐπὶ τὸν ἔρωτα,
 εἰς τὰ ἰθ' ἀκουβίτα, καὶ ἀκουμβίζουσι, καὶ ὅτε ἀνάστῶσιν,
 ὀρῆζει, οὗς κελεύει φίλους, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν παστὸν,
 ὡς ἔχει ἡ συνήθεια. (5.) Χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι οὐ καθέζονται
 20 οἱ δεσπότες μετὰ χλανίδια εἰς τὸν παστὸν μετὰ τῶν φίλων, D
 ἀλλ' ὁ μέγας βασιλεὺς φορῶν σαγίον χρυσοῦν, ὁ δὲ μικρὸς
 βασιλεὺς φορῶν τζιτζάκιον, οἱ δὲ φίλοι, καθὼς ἀκουμβίζουσιν.
 χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι, εἰὰν ἐξέλθῃ ἡ αὐγούστα ἑστεμμένη ἐν τῷ

6. τὸ τρίκλι. ed. 21. ἀλλ' deest in cod.

fanstum ac diuturnum imperium apprecantur, et in obsequio ad se-
 cretum consulum abeunt, et Dominis ibi constitutis, senatores o-
 mnes cum patriciis procumbunt, qui postquam surrexere, praepositus
 signum silentiario dat, qui dicit: *Iubete*, et sic in obsequio ad tha-
 lamum pergunt. Factiones in triclinio candidatorum ab utroque
 latere prope gradus magnaaurae consistunt, ambarum vero factio-
 num cantores, invicem iuncti, cantiones simul recitant, dum organa
 in parte Prasinorum pulsantur. Coronatione peracta, factiones ad
 thalamum, ubi coronis ornati Imperatores stant, abeunt et solennes
 acclamations peragunt. Illi vero coronati, ad concham thalami,
 ubi grabatus imperatorius repositus est, discedunt, ac depositis ibi
 coronis, per porticus, quasi ad amores, ad XIX accubitus abeunt, ac
 ibi mensae accumbunt, et postquam surrexere, amicos, quos invitari
 vult, Imperator nominat, qui, ut mos est, thalamum intrant. (VI.)
 Porro animadversione dignum est, quod Domini non in chlamydidibus
 cum amicis in thalamo couseideant, sed magnus Imperator aureum
 sagum, minor tztizacium, amici vestes, in quibus accumbunt, gessent.
 Sciendum quoque est, Augustam in triclinium cum corona egressam,

τρικλίνο, οἱ σπαθάριοι μετὰ διστράλια δυμικεύουσιν, τὸ δὲ ἄρ-
μα οὐκ ἀκολουθεῖ· εἰ δὲ ἐπὶ τῶν ιθ' ἀκουβίτων, οὐκ δυμ-
κεύουσιν οἱ σπαθάριοι τὸ σύνολον. αἱ δὲ συγκλητικαί, ἀπ' οὗ
εἰσέλθη ἡ ἀγούστα ἀπὸ τοῦ τριβουναλίου εἰς τὸν ἀγνου-
στέα, εἰσέρχονται καὶ αἱ γυναῖκες διὰ τοῦ τρικλίνου τῶν ιθ' 5
Ed. L. 12 ἀκουβίτων διὰ τῆς εἰσόδου τοῦ βασιλικοῦ ἀκουβίτου, καὶ ἀ-
πέρχονται εἰς τὸν πόρτηκα τοῦ ἀγνουστέως, ἔνθα κρέματα ἡ
κορτίνα. καὶ ὅτε διέλθη τὸ στεφάνωμα εἰς τὴν χρυσοῦν χει-
ρα, εἰσέρχονται αἱ πατρίκιαι καὶ αἱ λοιπαὶ ὀπισθεν τῆς ἀγ-
γούστης μέχρι τῆς γεφύρας, καὶ αἱ κλητωρευθεῖσαι ἀπέρχον- 10
ται ἐπὶ τὸν κοιλίαν τῆς ἁγίας Χριστίνης, καὶ αἱ λοιπαὶ ἀνα-
χωροῦσιν. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι οὐ φοροῦσιν αἱ πατρίκιαι εἰς
τὸ στεφάνωμα τῆς ἀγούστης προπόλωμα. χρῆ δὲ γινώ-
σκειν, ὅτι ὀρῖζει ὁ βασιλεὺς ἐκ τὰς πατρικίας, οἷας θέλει, ἵνα
εἰσέλθωσιν εἰς τὸν ἀγνουστέα διὰ τοῦ ὀκταγώνου, καὶ ἴδωσι 15
τὸ στέψιμον τῆς ἀγούστης. ὁμοίως καὶ εἰς τὸ στεφάνωμα
B ὀρῖζει ὁ βασιλεὺς, ἵνα εἰσέλθη ὁ παράνυμφος, καὶ πατρικί-
ους, οὓς κελεύει, καὶ ὅτε πληρωθῇ τὸ στεφάνωμα, ἐξέρχονται
οἱ αὐτοὶ πατρίκιοι καὶ ἵστανται εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν μετὰ
καὶ τοὺς λοιποὺς πατρικίους. (Z.) Χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι 20
τῆ τρίτῃ τοῦ λουτροῦ, ὅπως ὀφείλει γενέσθαι ἡ ἀκολουθία,
Ms. 97. a ἵστανται τὸ μέρος τῶν Βενέτων εἰς τὸν δεξιὸν ἔμβολον τῆς μα-
ναύρας, ὅς ἐστιν ἡ πύλη τοῦ ἀγνουστέως, τὰ ἴσα τοῦ πίνσου,

a. τῶν θ' ed.

14. Pro ὅτι, quod R. inseruit, cod. et ed. ex
praecedentibus perperam repetunt: εἰς τὸ φοροῦσιν αἱ πατρίκιαι.

23. Pro ὅς cod. ὡς, unde R. conii. ὡς ἐς τὴν πύλην.

spatharios dextralla manibus ferentes comitari, arma vero non sequi
solere: ai vero ad XIX accubitus abeat, spatharios eam plane non
comitari. Quae postquam a tribunali in augusteum ingressa est, se-
natorum uxores per triclinium XIX accubituum per introitum im-
peratorii accubitus intrant, et ad porticum augustei, ubi cortina
suspensa est, abeunt. Cum coronatio in aurea manu acta est, pa-
triciae ac ceterae post ipsam usque ad pontem, ad convivium voca-
tae usque ad cochleam S. Christinae abeunt, reliquae discedunt.
Notandum quoque est, patricias in coronatione Augustae propoloma,
(quod capitis tegumentum est.) non gestare. Porro Imperator ordi-
narias patricias, quas vult, deligit, ut, in augusteum per octangu-
lum ingressae, Augustae coronationem videant. Sic etiam ad nuptias
ordinat, ut paranymphus et patricii, quoscunque vult, accedant,
qui, peractis nuptiis, rursus egrediuntur et cum reliquis in suis sta-
tionibus consistunt. (VII.) Die tertia lavacri, quando cerimonia per-
agi debet, factio Veneta in dextra porticu magnaerae, quae porta
augustei est, in modum pilae maioris, Prasinii in opposito latere

ὁμοίως καὶ οἱ Πράσινοι εἰς τὸ ἀντικρὺ μέρος πλησίον τοῦ
 στάβλου, τὸ δὲ ὄργανον εἰς τὸ ἀναδενδράδιον, καὶ τὸ ἕτερον
 εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ στάβλου, ὀλίγον ἀπὸ διαστήματος, καὶ
 ἄλλο ὄργανον ἐκείθεν τοῦ πουλπίτου τοῦ καταβασίου τοῦ λου-
 5τροῦ. καὶ ὅτε ἐξέλθωσιν τὰ σάβανα, ἢ μυροθήκη, τὰ σκρι- C
 νία καὶ τὰ σικλότρουλλα, ὀψικεύουσιν αὐτὰ ὕπατοι μέχρι τοῦ
 καταβασίου τοῦ λουτροῦ, τὰ θυμηλικὰ πάντα ὀψικεύουσιν,
 ὡς ἔχει ἡ συνήθεια, καὶ ἀποσωθέντων τῶν σαβάνων, ἔρχονται
 οἱ ὕπατοι, καὶ ἴστανται εἰς τὴν πόδωσιν τῆς γεφύρας κοι-
 10στῶριον· οἱ δὲ πατρῷκοι ἴστανται εἰς τὴν τράπεζαν τῆς γε-
 φύρας. καὶ ὅτε ἐξέλθῃ ἡ αὐγούστα ἀπὸ τοῦ παστοῦ, ἀποκι-
 νοῦσιν οἱ πατρῷκοι ὀψικεύοντες ἐπὶ τὸ καταβασίον τῆς γεφύ-
 ρας τὸ μέρος τοῦ ὡάτου, καὶ ἀποκιννοῦσιν οἱ ὕπατοι ὀψικεύ-
 15οντες μέχρι τοῦ καταβασίου τῆς ἁγίας Χριστίνης. καὶ δέ- D
 γούστα, καὶ ἀκτολογοῦσιν, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια. αὐλοῦσιν καὶ
 τὰ ὄργανα, καὶ ὅτε μεσάσει ἡ αὐγούστα εἰς τὸ ἀναδενδρά-
 διον, ἄρχονται ἀκτολογεῖν καὶ οἱ Πράσινοι ὁμοίως. καὶ εἰσέρ-
 χεται ἡ αὐγούστα εἰς τὸ λουτρὸν, καὶ ὅτε ἐξέλθῃ, ὁμοίως γί-
 20νοῦται ἡ ἀκολουθία τοῦ ὀψικίου τῆς συγκλήτου, καὶ εἰσέρχον-
 ται ὀψικεύοντες μέχρι τοῦ παστοῦ, καὶ ἴστανται κοινοστῶριον,
 ἕως οὗ εἰσέλθῃ ἡ αὐγούστα εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τῆς κόγχης.
 τὰ δὲ μέρη ἔρχονται καὶ αὐτὰ ὀπισθεν ἀκτολογοῦντα ἕως
 τοῦ παστοῦ, αἱ δὲ κληθεῖσαι γυναῖκες ἀπέρχονται ὀπισθεν

3. στάβλου ὀλίγον, ἀπὸ ed. 7. θυμηλικὰ ed. 8. ἀπὸ σωθέν-
 των ed. 16. συνήθεια, αὐλοῦσι ed. 17. μεσάση ed. τὸ om. ed.

prope stabulum adstant. Organum in arboreto, aliudque in stabuli
 aditu intervallo quodam; aliud organum in pulpito, unde ad bal-
 neum descenditur, positum est. Quando vero sabana, myrotheca,
 scrinia et siclotrulla procedunt, consules ea usque ad descensum
 balnei una cum thymelicis omnibus pro more comitantur, et post-
 quam sabana deduxerunt, redeunt, et in substructione pontis, pa-
 tricium vero ad mensam eiusdem pontis consistorium constituunt. Et
 quando Augusta e thalamo egressura est, patricii, eam comitantes,
 ad descensum pontis partemque ovati, consules ad descensum S.
 Christinae divertunt. Hanc, dum comparet, prima Venetorum fa-
 ctio excipit, et, ut mos est, acclamat, organa quoque sonant: in
 medio arboreto constitutae Prasini similiter acclament. Intra-
 rat vero Augusta balneum, ex quo dum redit, officium obsequii senatores ce-
 lebrant, intrant cum obsequio ad thalamum, et usque dum Augusta
 dextrum conchae latus ingressura est, consistorium constituunt. Fa-
 ctiones vero et ipsae a tergo, acta celebrantes, usque ad thalamum,

Ed. L. 127 του ὠάτου. *χορὴ δὲ γινώσκειν, ὅτι περιπατοῦσι τρεῖς ῥοδιῶ-
νες διάλιθοι πορφυροί, τὸ μὲν ἐν βαστάξει ἢ παρακαθίστρια
ᾧπισθεν τῆς αὐγούστης, καὶ ἄλλοι δύο ἐνθεν κακείθεν.*

ΚΕΦ. μβ.

Ἀπολογία τῶν δῆμων, διὰ τεχρῆ παιδίων πορφυρογέννητον. 5

*Ἀνιόντων τῶν δύο μερῶν ἐν τῇ φιάλῃ τοῦ σίγματος, λέ-
γουσιν οἱ κράται „τοῖς δεσπόταις” ὁ λαὸς „νίκαις καλῇ
ἡμέρα.” οἱ κράται „καὶ τί πρὸς αὐτούς;” ὁ λαὸς „καὶ
Β ἐνίσχυσον αὐτούς, ναὶ Κύριε, σὺ αὐτούς σῶσον, ναὶ Κύριε,
νίκαις καλῇ ἡμέρα.” οἱ κράται „ταῖς αὐγούσταις” ὁ λαὸς 10
„νίκαις καλῇ ἡμέρα.” οἱ κράται „καὶ τί πρὸς αὐτάς;” ὁ
Ms. 97. b λαὸς „καὶ ἐνίσχυσον αὐτάς, ναὶ Κύριε, σὺ αὐτάς σῶσον,
ναὶ Κύριε, νίκαις καλῇ ἡμέρα.” οἱ κράται „τῇ συγκλήτῳ”
ὁ λαὸς „νίκαις καλῇ ἡμέρα.” οἱ κράται „καὶ τί πρὸς αὐ-
τήν;” ὁ λαὸς „καὶ ἐνίσχυσον αὐτήν, ναὶ Κύριε, σὺ αὐτήν 15
σῶσον, ναὶ Κύριε, νίκαις καλῇ ἡμέρα.” οἱ κράται „τῷ
στρατοπέδῳ” ὁ λαὸς „νίκαις καλῇ ἡμέρα.” οἱ κράται
„καὶ τί πρὸς αὐτούς;” ὁ λαὸς „καὶ ἐνίσχυσον αὐτούς, ναὶ
C Κύριε, σὺ αὐτούς σῶσον, ναὶ Κύριε, νίκαις καλῇ ἡμέρα.”
(B.) Οἱ κράται δὲ λέγουσιν ἀπὸ τούτων ἕτερα ἄκτα „κα-20*

7. τοῖς δεσπόταις cod.

16. τῶν στρατοπέδων cod. et ed.

mulieres vero vocatae pone ovatum veniunt. Ceterum observandum est, tria unica mala gemmis pretiosis ornata purpureaque in processione circumferri, quorum unum praeses honoraria tenens, Augustam sequitur, reliqua ad latus eius gestantur.

CAP. 42.

Acta factionum, quando puer porphyrogenitus natus est.

↵
Duae factiones posteaquam ad phialam sigmatis adscenderunt, cantores dicunt: *Domini*; populus: *Dies victoriis insignis*. Cantores: *Et quid contingat Domini*? populus: *Corroborata eos, imo, Domine, tu ipsos serva! imo, Domine, dies haec victoriis insignis est*. Cantores: *Augustabus*; populus: *Victoriis insignis dies*. Cantores: *Et quid contingat ipsis*? populus: *Tu ipsas corroborata! Imo, Domine, tu ipsas conserva! imo, Domine, insignis victoriis est haec dies*. Cantores: *Senatui*; populus: *Dies haec victoriis insignis est*. Cantores: *Quid huic contingat*? populus: *Tu ipsum corroborata, imo, Domine, pulchra victoriis est haec dies*. Cantores: *Exercitibus*; populus: *Victoriis insignis est haec dies*. Cantores: *Et quid ipsis contingat*? populus: *Tu ipsos corroborata, imo, Domine, tu eos serva, imo, Domine, insignis victoriis est haec dies*. (11.) His finitis,

λὰς ἡμέρας καὶ ἀγαθὰς ὁ Θεὸς παρὰσχη τοῖς ὀρθοδόξοις δε-
 σπότηις” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράτται· „ὁ Θεὸς καλαῖς
 ἡμέραις πλεονάσει τὴν βασιλείαν” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ
 κράτται· „ὁ Θεὸς καλὰς ἡμέρας καταπέμψει τοῖς δεσπότηις”
 5 ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράτται· „ὁ Θεὸς καλὰς ἡμέρας κα-
 ταπέμψει ταῖς αὐγούσταις σὺν τοῖς πορφυρογεννήτοις” ὁ Δ
 λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράτται· „τελείας νίκας ὁ Θεὸς χορη-
 γήσει ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κρά-
 τται· „ὁ Θεὸς καλὰς ἡμέρας καὶ καλὰ γενέθλια παρὰσχη τῷ
 10 τεχθέντι ἡμῖν ὁ δεῖνα τῷ πορφυρογεννήτῳ” ὁ λαὸς ὁμοίως
 ἐκ γ'. οἱ κράτται· „πνεῦμα τὸ πανάγιον, τὰς αὐγούστας σκέ-
 πασον” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράτται· „μήτηρ τοῦ
 Θεοῦ ἡμῶν, φύλαττε τὰ πορφυρογέννητα” ὁ λαὸς ὁμοίως
 ἐκ γ'. οἱ κράτται ἔσ· „ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, τοὺς δεσπότης φύ-
 15 λαττε” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράτται· „Κύριε, ζωὴν αὐ-
 τῶν διὰ ζωὴν ἡμῶν” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. καὶ λέγουσι Ed. L. 128
 πάντες· „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεός.”

ΚΕΦ. μγ'.

Ἅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ χειροτονίᾳ καίσαρος.

20 Αἴτησις γίνεται τῆς συγκλήτου καὶ πάντων τῶν στρατευ-
 μάτων, καὶ ὅτε κελεύουσιν οἱ δεσπότηαι, τῆς ὑποσχέσεως γενο-

4. τοὺς δεσπότηας cod. 14. Θεὸς ἅγιος ed.

cantores alia deinde acta recitant: *Pulchras ac felices dies Dominis,
 veram religionem servantibus, Deus tribuat!* populus eodem ter.
 Cantores: *Felicibus diebus Deus regnum impleat!* populus eodem
 modo ter. Cantores: *Deus felices dies Dominis concedat!* populus
 similiter tribus vicibus. Cantores: *Deus felices dies Augustae et por-
 phyrogenitis concedat;* populus eadem ter. Cantores: *Perfectas
 victorias Deus N. et N. tribuat;* sic populus ter. Cantores: *Deus felices
 dies ac natales porphyrogenito, quem suscepistis, concedat!* popu-
 lus eodem modo ter. Cantores: *Spiritus sanctissime, Augustas tue-
 re;* populus eodem modo. Cantores: *Mater Dei nostri, serva por-
 phyrogenitos;* populus similiter. Cantores: *Deus sancte, Dominos
 serva!* populus eodem modo. Cantores: *Domine, vitam eorum ex
 nostra vita;* populus eodem modo. Postremo omnes: *Deus imperium
 vestrum diuturnum esse iubeat!*

CAP. 43.

Observanda in Caesaris electione.

Senatus et omnis exercitus de promovendo Caesare sententia
 postulatur, quo facto, et, si Domini iubent, quando electio in san-

μένης τῆ ἀγία κυριακῆ τῆς ἀγίας ἀναστάσεως, γίνεται οὕτως τῆ αὐτῆ ἡμέρᾳ προέρχονται τάχιον πάντες οἱ ἄρχοντες καὶ στρατεύματα εἰς τὸ τριβουνάλιον τῆς ἀρχιάς ἔξωθεν τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, καὶ εὐφημοῦσι τοὺς βασιλεῖς κατὰ τὸν ὅμοιον Βτρόπον. καὶ αἰτοῦνται διὰ τὸν καίσαρα, καὶ συντόμως λαμ-5 βάνουσι ἀπόκρισιν, εἴτε αὐτοῦ τοῦ βασιλέως ἔξερχομένον, εἴτε δηλοποιοῦντος αὐτοῖς, καὶ σιωπῶσιν. καθέζονται δὲ οἱ δεσπότες ἐν τῇ μεγάλῃ τρικλίνῃ τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, καὶ εἰς-
Ms. 98. a ἔρχεται ὁ πατριάρχης τάχιον, καὶ ἐκδέχεται εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον, καὶ καθεσθέντων τῶν δεσποτῶν, δέχονται τὸ σέ-10 κρετον, βῆλον ἅ, τοὺς μαγίστρους, καὶ τὰ λοιπὰ βῆλα κατὰ τάξιν, ὡς ἔχει συνήθεια, καὶ ὅτε εἰσέλθωσι τὰ βῆλα καὶ πληρωθῶσι, κελεύουσιν οἱ δεσπότες λαλῆσαι αὐτοῖς τὰ περὶ τοῦ καίσαρος, φοροῦντες καὶ τὰ διβητήσια καὶ τὰς χλαμύδας καὶ
C τὰ στέμματα αὐτῶν, καὶ πάντων συναινούντων ἐπὶ τῇ χει-15 ροτονίᾳ τοῦ καίσαρος, νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχονται. καὶ ἔξέρχεται τὸ σέκρετον, καὶ ἴστανται οἱ πατρίκιοι κονιστωρίον εἰς τὸν πόρτηκα τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, οἱ δὲ λοιποὶ συγκλητικοὶ ἔξέρχονται καὶ ἴστανται εἰς τὰ γραδῆλια τῆς ἀρχιάς ἔνθεν κικεῖθεν τοῦτο
 ἡλιακοῦ, τὰ δὲ σῆπτρα καὶ τὰ λάβουρα καὶ πάντα τὰ σκεύη καὶ ὁ σταυρὸς ἴστανται ἐν τῇ τριβουναλίῳ καὶ πῶς ὁ λαὸς, καὶ τιθέασιν ἀντιμίσιον ἐν τῇ τριβουναλίῳ, ἐν ᾧ κείνται αἱ χλαμύδες μετὰ τῶν φιβλῶν καὶ τῶν περικεφαλαί-

4. βασιλεῖς. κατὰ ed. 15. συναιρούντων ed.

cta dominica sanctae resurrectionis celebratur, ita instituitur. Procedunt dicto die statim omnes procerea et copiae militares ad tribunal araeae, quod extra XIX accubitus est, et Imperatoribus acclamant eodem modo. Tum ob Caesarem precantur et brevi responsum accipiunt, dum aut Imperator ipse progreditur, aut id per alium edit, et silent. Domini in magno triclinio novendecim accubitu consistunt, patriarcha vero celcriter ingressus, in S. Stephani exspectat, et postquam consederunt Domini, secreti velum primum, magistros, deinde reliqua vela pro more excipiunt, quibus omnibus, nullo deficiente, ingressis, iubent Domini, dibetesia, chlamydes et coronas suas gestantes, ut de Caesare sermo instituitur, et quando omnes in electione Caesaris consentiunt, Domini praeposito signum dant, qui dicit: *Iubete*. Tunc post faustas acclamationes secretum discedit, patricii consistorium in porticu XIX accubitu constitunt, reliqui senatores abeunt et in gradibus araeae ab utroque solarii latere, sceptrum vero et labara et vasa omnia cum cruce et populo universo in tribunali consistunt, ubi etiam antimensium collocatur,

ων, ἤτοι τὰ λεγόμενα καισαρῖκια. (B.) Καὶ ἐξέρχονται οἱ δὲ δεσπότες ἅμα τοῦ πατριάρχου, καὶ δέχονται οἱ πατρίκιοι ἐν τῷ πόρτηκι, καὶ ὀψικεύοντες τοὺς δεσπότες ἐξέρχονται ἐν τῷ τριβουναλίῳ, καὶ ἴστανται οἱ πατρίκιοι εἰς τὰ γραδῆλια 5 ἔνθεν κάκειθεν, οἱ δὲ δεσπότες ἀνέρχονται ἐν τῷ ἡλιακῷ μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ εὐθέως ὁ βασιλεὺς προσομιλεῖ τῷ λαῷ, εἴ τι βούλεται, καὶ εἴ τι ἔχουσι ἀποκριθῆναι ὁ λαὸς, ἀποκρίνονται. καὶ ἐπιτρέπει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ καὶ τῷ μαγίστρῳ, καὶ ἀπέρχονται καὶ φέρουσι τοὺς ὀφειλοντας 10 χειροτονηθῆναι ἀπὸ διβητησίων καὶ καμποτούβων. τὰ γὰρ Ed. L. 129 χλανίδια καὶ τὰ φιβλία ἐπάνω τῶν χλανιδίων καὶ τὰ καισαρῖκια εἰς πλάγια τῶν χλανιδίων, καὶ ἐπίκεινται εἰς τὸ ἀντιμίσιον, καὶ ὁ μὲν πατριάρχης ἴστανται ἔμπροσθεν τοῦ ἀντιμισίου, οἱ δὲ δεσπότες ἐνθε. κάκειθεν αὐτοῦ, καὶ ὀπισθεν τοῦ 15 πατριάρχου ὁ διάκονος, καὶ οἱ ὀφειλοντες χειροτονηθῆναι καισαρες ἴστανται ὀπισθεν τοῦ διακόνου. καὶ λαμβάνουσι οἱ δεσπότες καὶ οἱ καισαρες κηρὺς καὶ ἄπτουσι, καὶ λέγει ὁ διάκονος· „ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.“ στρέφεται οὖν ὁ βασιλεὺς κατὰ ἀνατολὰς καὶ ἀποκρίνεται· „Κύριε ἐ- 20 λήθησον.“ καὶ μετὰ τὸ πληρῶσαι τὸν διάκονον τὴν λιτανεῖαν Ms. 98. b καὶ ἀποκριθῆναι τὸν λαὸν „σὺ Κύριε,“ ἀπάρχεται ὁ πατρι- B ἀρχῆς τῆς εὐχῆς τὸ „δέσποτα Κύριε“ καὶ ὅτε πληρῶση τὴν εὐχὴν μέχρι τοῦ „γῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων,“ καὶ ἀποκριθῆναι τὸν λαὸν „ἀμήν,“ ἐπαίρει ὁ πα-

12. καὶ om. ed. 14. ἔνθεν ed. Cf. Reisk. ad h. L. 16 τοῦ διακόνου ed.

cui chlamydes cum fibulis et capitis ornamentis, quae et caesaricia dicuntur, imposita sunt. (II.) Dominos cum patriarcha progressos patricii in porticu excipiunt, eosque stipantes, ad tribunal procedunt, in cuius gradibus ab utroque latere subsistunt; Domini vero cum patriarcha ad solarium ascendunt, ubi Dominus, si lubet, cum populo conversatur, qui si quid habet, id ad Imperatorem defert. Praepositus et magister Imperatoris iussu abeunt, et ad Caesaris dignitatem provehentos in dibetesiis et campotubis adducunt. Tunicae enim et fibulae super tunicis, et caesaricia in latere tunicae in antimensio iacent, ad quod patriarcha, Domini ad utrumque latius eius, et a tergo patriarchae diaconus, post hunc ii, qui Caesaris dignitate ornandi sunt, subsistunt. Tunc Domini et Caesares cereos sumunt, eosque accendunt: diaconus dicit: *In pace Domini precemur*; huic Imperator, facie ad orientem conversa, respondet: *Domine, miserere*. Litaniam a diacono completa, postquam populus respondit: *Tu, Domine, patriarcha preces: Deus ac Domine noster*

τριάρχης τὸ χλαμύδιον ἐπικέλιμενον εἰς αὐτὸ τὸ φιβλίον καὶ ἐπιδίδωσι τοὺς βεστήτορας, εὐθέως ἀπλοῦσιν αὐτὸ οἱ βεστήτορες, κρατοῦντες αὐτὸ ἔμπροσθεν τῶν δεσποτῶν. (Γ.) Καὶ φέρει ὁ πραιπόσιτος καὶ ὁ μάγιστρος τοὺς προβληθέντας, καὶ παριστώσιν αὐτοὺς τοῖς δεσπόταις, καὶ ἐραπλοῦσιν οἱ δε-5 σπῶται τὰς χεῖρας, καὶ κρατοῦσι τὴν χλαμύδα, καὶ περιβάλλουσι τοὺς καίσαρας καὶ φιλοῦσιν αὐτοὺς, καὶ ἀποκρίνεται C ὁ λαὸς, ἧτοι οἱ κράκται, λέγοντες „εὐτυχῶς, εὐτυχῶς” καὶ ὁ λαὸς ἔκ τρίτου τὸ αὐτό. καὶ εὐθέως ὁ πατριάρχης κατασφραγίζει πρὸς τὸν λαὸν τρίτον τὰ κατὰ συνήθειαν τρία σταν-10 ρία καὶ λέγει „εἰρήνη πᾶσιν” καὶ ἀποκρίνεται ὁ λαὸς „καὶ τῷ πνεύματι σου.” καὶ λέγει ὁ διάκονος· „τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνομεν” καὶ ὁ λαὸς „σὺ Κύριε.” καὶ κύπτοντος τοῦ λαοῦ μικρὸν μέρος, καὶ ὁ πατριάρχης κύπ-15 φας καὶ οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ καίσαρες, λέγει ὁ πατριάρχης τὴν δευτέραν εὐχὴν. καὶ ὅτε πληρώσῃ τὴν εὐχὴν, καὶ ἀποκριθῆ ὁ λαὸς τὸ „ἀμήν,” ἐπαίρει ὁ πατριάρχης τὰ καισαρῖκια, φι- λῶν αὐτὰ, καὶ ἐπιδίδωσι τοῖς δεσπόταις, καὶ λαμβάνοντες οἱ D δεσπῶται, φιλοῦσιν αὐτὰ καὶ ποιῶσι φιλησθαι καὶ τοὺς και-10 σαρας. καὶ εὐθέως κατασφραγίζουσιν οἱ δεσπῶται μετ’ αὐ- τῶν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτῶν, κατονομάζοντες τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας τριάδος, βάλλουσι αὐτὰ εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ χειροτο- νουμένου καίσαρος, καὶ εὐθέως ἀνακράζουσι τὰ μέρη καὶ πᾶς

1. καὶ ante ἐπικέλιμενον excidisse putat R. 6. καὶ κρατοῦσι-
καίσαρας om. cd. 16. ἀποκρίνεται cd. 21. καὶ ὄνομ. pro
κατονομ. ed. 22. αὐτὰ R., ἀπὸ cod. et ed. εἰς κεφ. ed.

orditur, iisque ad verba: *Nunc et semper et in saecula saeculorum*, recitatis, postquam populus respondit: *Amen*, patriarcha tunicam fibulae impositam tollit et vestitoribus tradit, quam statim evolutam coram Dominis tenent. (III.) Quo facto, praepositus et magister promotus in conspectum Dominorum adducit, qui manus paudent, et chlamyde subblata Caesares induunt eosque osculantur: factionarii seu cantores dicunt: *Feliciter, feliciter*, idemque populus ter repetit. Tunc patriarcha ter cruce populum, ut ipsi mos est, signans, dicit: *Pax omnibus*; populus respondet: *Et spiritui tuo*. Diaconus: *Capita nostra Domino inclinemus*; populus: *Tu Domine*. Tunc populus caput paulisper inclinat, quod et patriarcha et Imperatores et Caesares faciunt; preces vero secundas patriarcha instituit. Quibus finitis, populus: *Amen* dicit, ipse vero caesaricia subblata osculatur et Dominis tradit, qui ea quoque osculantur ac Caesaribus osculanda tradunt. Cum his deinde supra caput sublati signum crucis faciunt, invocato S. Trinitatis nomine, post electi Caesaris capiti imponant, dum factiones interea et populus omnis acclamant:

ὁ λαός, οἱ κράκται· „φιλικήσιμς, φιλικήσιμς, φιλικήσιμς”
καὶ ὁ λαός ἐκ τρίτου „φιλικήσιμς.” οἱ κράκται· „πολλὰ τὰ
ἔτη τῶν βασιλέων, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βασιλέων
πολλὰ τὰ ἔτη, Θεοπροβλήτων βασιλέων” καὶ τὰ ἐξῆς. (Δ.)

5 Καὶ ὅτε πληρωθῆ ἡ εὐφημία καὶ ἀναγόρευσις τῶν καισάρων, Ed. L. 130
εἰσέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν και-
σάρων εἰς τὸν τρίκλινον τῶν ἰδ' ἀκουβίτων, καὶ καθέζονται Ms. 99. a
ἐν σελίοις, καὶ οἱ καισάρες ἐνθεν κἀκεῖθεν. καὶ εὐθέως τὰ
σκευὴ καὶ τὰ μέρη καὶ πᾶς ὁ λαός ἀπέρχονται καὶ ἴστανται
10 εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν, καὶ καθεσθέντων τῶν δεσποτῶν, εἰσ-
έρχονται οἱ διδόντες τὴν ἀγάπην ἀπὸ πλαγίου, καὶ προσκυ-
νοῦσι τὰ δύο γόνατα τοῦ μεγάλου βασιλέως, ὁμοίως καὶ τοῦ
μικροῦ, καὶ προσκυνοῦσιν ἐν γόνατον τοῦ καισαρος τοῦ ἐκ
δεξιῶν καὶ ἐν τοῦ ἐξ εὐωνύμων, καὶ προσκυνοῦντες δίδωσι
15 καὶ τὴν ἀγάπην. καὶ ὅτε πληρώσονται τὰ ἀπὸ πλαγίου, εἰς- B
έρχεται τὸ σέκρετον ὄλον, βῆλον ἅ, οἱ μάγιστροι, καὶ τὰ
λοιπὰ βῆλα κατὰ τάξιν, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια, καὶ προσκυνοῦ-
σα ἡ σύγκλητος δίδωσι τὴν ἀγάπην, καὶ πληρωσάσης, λέγει
ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ καλεῦσεως τὸ „κλεῦσατε.” καὶ ἐξέρχον-
20 ται καὶ ἀλλάσσουν οἱ δεσπότες τοὺς λώρους καὶ τὰ στέμ-
ματα, ὁμοίως καὶ οἱ καισάρες τοὺς λώρους καὶ τὰ καισαρί-
κια, καὶ ἐξέρχονται, καὶ πληροῦται πᾶσα ἡ ἀκολουθία τῆς
ἑορτῆς, ὡς ἦν τυκικόν. εἰς δὲ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν κοινω-

4. Θεοπροβλήτω βασιλεὶ ed. 7. εἰς τὸ ed. 13. γόνυ ed.

cantores quidem: *Felicissime, felicissime, felicissime*; populus ter: *Felicissime*. Cantores: *Multos annos Imperatoribus! N. N. magnis Imperatoribus multos annos! a Deo promotis Imperatoribus*, et quae sequuntur. (IV.) Hac acclamatione et Caesarum inauguratione peracta, Domini cum patriarcha et Caesaribus triclinium XIX accubituum ingressi, in thronis, et ad utrumque latus eorum Caesares consident. Tunc statim vasa, factiones et omnis populus abeunt, in locis suis subsistunt, et consistentibus Dominis, a latere agapen distribuentes intrant, genua magni et minoris Imperatoris osculantur, ita ut unum genu Caesaris ad dextram, unum ad sinistram assidentis venerentur, ad haec etiam agapen distribuunt. Quibus omnibus peractis, secretum totum intrat, velum primum, magistri, et cetera suo ordine, ut more receptum est; senatus, adoratione facta, agapen dat, qua distributa, praepositus a mandato dicit: *Iubete*. Tunc egressi Domini lora et oromas, Caesares lora et caesaricia mutant et abeunt, et omne officium festi, ut in typico praescriptum est, celebratur. Ad agapen et communionem primum Domini cumque ipsis Caesares ab-

νίαν πρῶτον οἱ δεσπότες, καὶ μετ' αὐτῶν οἱ καίσαρες, καὶ εἰσέρχονται ὁμοῦ ἐν τῇ μητατωρίῳ, καὶ πληροῦνται πάντα κατὰ τάξιν τῆς ἐορτῆς, ὡς ἦν τυπικόν.

Ἀκτολογία τῶν δῆμων ἐπὶ χειροτονίᾳ καίσαρος.

Τῶν δεσποτῶν διερχομένων μετὰ καὶ τοῦ πατριάρχου⁵ διὰ τοῦ μεγάλου τρικλίνου τῶν εἴθ' ἀκουβίτων, μήπω φθασάντων ἐν τῷ ἡλιακῷ τοῦ τριβουναλλοῦ, ἐν ᾧ προαποτίθεται ἀντιμίσιον, εἰς ὃ πρόκεινται ἢ τε χλαμὺς καὶ ὁ στέφανος, ἤ γουν τὰ καισαρῆκια, λέγουσιν οἱ κράται· „ἀνάτειλον ἢ ἐν-θεος βασιλεία” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἀνάτειλον.” οἱ κράται· „ἀ-10
νάτειλον ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτορες Ῥωμαίων” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἀνάτειλον.” οἱ κράται· „ἀνάτειλον οἱ θεράποντες τοῦ Κυρίου” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἀνάτειλον.” οἱ κράται· „ἀνάτειλον ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐγούσαι τῶν Ῥωμαίων” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „ἀνάτειλον.” οἱ κράται· „ἀνάτειλον οἱ¹⁵ δεσπότες σὺν ταῖς αὐγούσαις” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἀνάτειλον.” καὶ δὴ ἐξερχομένων τῶν δεσποτῶν καὶ ἰσταμένων ἐπὶ τοῦ ἡ-
Ed. L. 13:λιακοῦ τοῦ αὐτῷ τριβουναλλοῦ, τοῦ πατριάρχου ἰσταμένου ἐν τῷ ἀντιμίσίῳ καὶ τοῦ διακόνου ὀπισθεν αὐτοῦ, κατασφρα-
Ms. 99:γιζουσιν οἱ δεσπότες τὸν λαὸν ἐκ τρίτου, καὶ εἴθ' οὕτως λέ-20

1. καὶ ante εἰσέρχ. om. ed. 9. Pro λέγουσιν ed. καὶ. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι ἐν οἷς τόποις ἴστανται οἱ τῆς συγκλήτου καὶ οἱ ἀρχόντες καὶ τὰ β' μέρη καὶ πᾶς ὁ λαὸς, ὅ, τε σταυρὸς καὶ τὰ σκήπτρα καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐν τῷ στεψίμῳ τῆς αὐγούσης, ἴστανται καὶ ἐν τῇ χειροτονίᾳ τοῦ καίσαρος.

eunt, simulque metatorum intrant, omniaque secundum ordinem festi, ut in typico seu ordinario est, aguntur.

ACCLAMATIO FACTIONUM IN PROMOTIONE CAESARIS.

Domini cum patriarcha per magnum triclinium XIX accubituum procedunt, ac nondum ipsis solarium tribunalis, in quo ara cum chlamyde et corona seu caesaricis ante reposita fuit, ingressis, cantores accinunt: *Appareat divina maiestas!* populus ter: *Appareat.* Cantores: *Appareant N. N. Imperatores Romanorum;* populus ter: *Appareant!* Cantores: *Appareant famuli Domini;* populus ter: *Appareant.* Cantores: *Appareant N. et N. Augustae Romanorum!* populus ter: *Appareant.* Cantores: *Appareant Domini cum Augustabus;* populus ter: *Appareant.* Egressi autem Domini et in solario tribunalis constituti, dum patriarcha in antimensio, post hunc diaconus stat, populum ter signant, duae factiones dicunt: *Sanctus, sanctus, sanctus* etc., et precantur voce modulata hunc in modum:

γοῦσι τὰ δύο μέρη „ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος,” καὶ αἰκούνται ἀπὸ φθογγῆς, λέγοντες· „δεσπότης τῆς οἰκουμένης, δέξασθε τοὺς δούλους ὑμῶν παρακαλοῦντας, ὡς δούλοι τολμῶμεν παρακαλέσαι, μετὰ φόβου δυσωποῦμεν τοὺς δεσπότης, καὶ ἄνεξικακῶς παρακληθήτε, ὃ εὐεργέται, εἰς τὴν δέξιν τοῦ λαοῦ ὑμῶν, δεσπότης, χαροποιήσατε τοὺς δούλους ὑμῶν, δεσπότης, ὑπὲρ εὐφροσύνης τῆς πόλεως ὑμῶν δυσωποῦμεν· ἐπιφανείσθω τοῖς δούλοις ὑμῶν ὁ καίσαρ, παρακαλοῦμεν οἱ δούλοι ὑμῶν, δεσπότης, εἰς δόξαν μεγίστην τῆς συγκλήτου, εἰς εὐτυχίαν μεγίστην τῶν στρατοπέδων, εἰς χαρμῶσιν τῶν ὑμῶν, εὐεργέται.” (B.) Καὶ ὅτε γένηται τὸ νεῦμα παρὰ τοῦ πραιποσίτου τοῦ σιγῆσαι τὰ μέρη εἰς τὸ λαλῆσαι τὸν βασιλέα πρὸς τὸν λαὸν καὶ εἰς τὸ τέλος δῶσαι εὐχὴν, ἀνακράζουσιν οἱ κράκται καὶ λέγουσι· „τῆς δεήσεως ἡμῶν ἰξεῖσῃκουσαν οἱ στέφοδοται, εὐφράναντες τὸν λαὸν αὐτῶν μεγάλως, χαροποιήσαντες τὴν πολιτείαν οἱ δεσπότης, εἰς πλάτος καὶ αὐξήσιν τῶν Ῥωμαίων, εὐδοκίᾳ τοῦ στέφαντος ὑμᾶς, εὐεργέται. ἀλλ' ὁ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης τοὺς χρόνους ὑμῶν πληθύνει σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ σὺν τῷ καίσαρι, τὸ κράτος ὑμῶν φυλάξει εἰς πλήθη χρόνων ἐν τῇ πορφύρᾳ, εἰσακούσει ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ ὑμῶν, ὃ δεῖνα καὶ ὃ δεῖνα φιλόχριστοι ἐν Θεῷ, νικᾶτε.” καὶ δὴ τοῦ μέλλοντος γενέσθαι καίσαρος ἰσταμένου ὀπισθεν τοῦ διακόνου, λαμβά-

4. παρακαλέσαι μετὰ φόβου, ed. 8. ἐπιφανείσθω cod., leg. ἐπιφανή-
τω. 11. τῶν δούλων ὑμῶν coni. R. 13. δῶσαι cod. 17. εὐδοκίᾳ cod.

Domini orbis terrarum, excipite servos vestros obstantes: ut servi audemus precari: cum timore veneramur Dominos: benevole, o Domini munifici, ad preces populi vestri attendite: gaudio servos vestros, o Domini, perfundite: ob salutem urbis vestrae vultu ad terram demisso precamur. Appareat servis vestris Caesar, rogamus nos servi vestri, o Domini, ad gloriam maximam senatus, felicitatem perfectam castrorum ac laetitiam vestram, Domini benigni. (II.) Postquam vero a praeposito signum factionibus, ut sileant, datum est, et Imperator ad populum verba fecit ac tandem preces recitavit, cantores voce elata dicunt: *Preces nostras coronarum datores, qui populum vestrum summae laetitiae participem fecerunt, audivere: audiverunt Domini, qui rempublicam ad florem et incrementum Romanorum exhilararunt, beneplacito eius, qui vos, benefactores, corona ornavit. At creator rerum omnium ac dominus tempora vobis, Augustabus et Caesari diuturna concedat, ac robur vestrum diutissime in purpura custodiat! exaudiat Deus populum vestrum, N. et N. Christi amantes, in Deo vincite.* Dum vero futurus Caesar pone diaconum stat, cereos a praeposito Domini et

νοῦσι τοὺς κηρὸν παρὰ τοῦ πραιποσίτου οἱ τε δεσπότηαι καὶ αὐτὸς ὁ μέλλων γενέσθαι καῖσαρ, καὶ διὰ τῆς τρισησῆς προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ στρέφεται ἅπας ὁ λαὸς κατὰ ἀνατολὰς, εἰσαγομένου τοῦ μέλλοντος γίνεσθαι καῖσαρος παρὰ τε τοῦ πραιποσίτου καὶ τοῦ πρώτου μαγίστρου, 5 καὶ λέγει ὁ διάκονος· „ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν”

D καὶ ὁ λαὸς „Κύριε ἐλέησον” καὶ μετὰ τὸ πληρῶσαι τὸν διάκονον ἀπύρχεται ὁ πατριάρχης τὴν εὐχὴν, καὶ δὴ τῷ πατριάρχῳ τὴν εἰσθυῖαν πληροῦντος εὐχὴν, καὶ τοῦ λαοῦ ἀποκρινόμενον τὸ „ἀμήν,” αἶρει ὁ πατριάρχης τὴν χλαμύδα 10

Ms. 100. a καὶ ἐπιδίδωσι τοῖς βεσητόροι, οἱ δὲ βεσητόροι ἀπλοῦσιν αὐτὴν ἔμπροσθεν τῶν δεσποτῶν, καὶ φέρει ὁ πραιποσίτος καὶ ὁ πρῶτος μάγιστρος τὸν χειροτονούμενον καῖσαρα, καὶ εὐθέως ἀπλοῦσιν οἱ δεσπότηαι τὰς χεῖρας καὶ κρατοῦσι τὴν χλαμύδα, καὶ περιτιθέασιν τῷ καῖσαρι, καὶ φιλοῦσιν αὐτὸν, 15

Ed. L. 13 καὶ λέγουσιν οἱ κράκται „εὐτυχῶς, εὐτυχῶς, εὐτυχῶς” καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ’ τὸ αὐτό. (Γ.) Καὶ εὐθέως ὁ πατριάρχης κατασφραγίζει πρὸς τὸν λαὸν τρίτον, καὶ λέγει „εἰρήνη πᾶσιν” ὁ λαὸς „καὶ τῷ πνεύματί σου.” εἶτα λέγει ὁ διάκονος· „τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνωμεν.” καὶ τῆς 20

συνήθους τάξεως τῆς κεφαλοκλισίας τελουμένης, δηλονότι κεφαλοκλινομένων καὶ τῶν βασιλέων καὶ τοῦ καῖσαρος, καὶ μετὰ τὴν τελείωσιν τῆς εὐχῆς αἶρει ὁ πατριάρχης τὸν στέφανον, ἦτοι τὸ καισαρῖκιον, φιλῶν αὐτὸ, καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτὸ τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀσπάζεται αὐτὸ, καὶ ποιεῖ φιλή-25

6. καὶ om. ed.

candidatus caesareae dignitatis sumunt, ac ter repetita adoratione gratias Deo agunt, omnis vero populus ad orientem faciem convertit. Interea dum futurus Caesar a praeposito et primo magistro adducitur, diaconus dicit: *In pace Domini precemur*; populus: *Domine miserere!* quo facto, preces solennes patriarcha orditur, quibus finitis, postquam populus: *Amen*, respondit, patriarcha chlamydem tollit eaque vestitoribus tradit, vestitores coram Dominis explicant, praepositus et primus magister designatum Caesarem adducunt, statimque Domini manus expandunt, chlamydem tenent eaque Caesarem vestiunt, vestitum osculantur, et cantores dicunt: *Feliciter, feliciter, feliciter!* populus idem ter repetit. (III.) Tunc patriarcha ter populum cruce signat et dicit: *Pax vobis*; populus: *Et spiritui tuo*. Porro diaconus: *Capita nostra Domino inclinemus*. Peracto autem solenni ritu inclinationis capitis, scilicet postquam Imperatores aequae ac Caesar caput inclinarunt, precesque finitae sunt, patriarcha coronam seu caesaricum sumit, idque osculatus Imperatori

σαι αὐτὸ καὶ τὸν καίσαρα, καὶ εὐθέως κατασφραγίσει ἐπάνω B
 τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ λέγων· „εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ
 τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ πνεύματος ἁγίου.“ καὶ εἰθ' οὕτως περι-
 τίθησι τὸν στέφανον εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ χειροτονουμένου
 5καίσαρος, καὶ λέγουσιν οἱ κράκται· „φιλλικήσιμε, φιλλικήσι-
 με, φιλλικήσιμε,“ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „φιλλικήσιμε,“ καὶ
 εἰθ' οὕτως γίνεται ἡ εὐφημία „πολλὰ τὰ ἔτη“ καὶ τὰ ἑξῆς,
 ἐν δὲ τῷ τελευτᾷ· „πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ εὐτυχεστάτου καί-
 10σαρὸς.“ εἶτα· „ἡμεῖς δοῦλοι τῶν βασιλέων, ἡμεῖς δοῦλοι
 τοῦ καίσαρος, υἱὸς Θεοῦ, ζῶν αὐτοῖς, υἱὸς Θεοῦ, νίκην αὐτοῖς.“
 καὶ ὅτε πληρωθῆ ἡ εὐφημία, εἰσέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ
 τοῦ πατριάρχου καὶ τοῦ καίσαρος εἰς τὸν τρικλίνιον τῶν ἰθ'
 ἀκουβίτων, καὶ καθέζονται, καὶ ἐπιτελεῖται ἡ προσκύνησις.

ΚΕΦ. μδ.

G

15 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ χειροτονίᾳ νωβελήσιμου.

Πρὸ μιᾶς δίδονται ἀπόκρισις εἰς ἑορτὴν τοῖς δημάρχοις
 καὶ τῷ ἡγερενδριῶ, καὶ μνησεται πᾶσα ἡ σύγκλητος, ἵνα
 πρῶτ' ἔλθωσι μετὰ ἀλλαξίμων, καὶ τὸ πρῶτ' ἀλλάσσει πᾶσα ἡ
 σύγκλητος καὶ τὰ ἀξιώματα τῶν σχολῶν καὶ τῶν λοιπῶν τα-
 20χοματίων, καὶ παραλαμβάνουσι τὰ σκεύη πρὸς τὸ ὀψικεῦσαι τοὺς
 δεσπότες. καὶ πάντων εὐτρεπισθέντων, ἔρχεται ὁ πατριάρ-
 χης καὶ εἰσέρχεται διὰ τῆς δύφνης εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον,

5. φιλ. φιλ. καὶ — φιλ. om. ed. 5. πολλὰ ἔτη ed.

tradit, qui id etiam osculatur osculandumque Caesari tradit, statim-
 que super capite eius signum facit ac dicit: *In nomine patris et fi-
 lii et spiritus sancti.* Sic quoque coronam capiti designati Caesaris
 imponit, cantores dicunt: *Felicissime, felicissime, felicissime;* tum
 populus ter: *Felicissime,* deinde acclamant: *Multos annos et rel.;*
 postremo: *Multos annos felicissimo Caesari;* deinde: *Nos servi Im-
 peratorum, nos servi Caesaris, filii Dei, da ipsis vitam, filii Dei,
 da ipsis victoriam!* Peracta vero acclamatione, Domini cum patriar-
 cha et Caesare triclinium novendecim accubituuum intrant, consistunt,
 et adoratio peragitur.

CAP. 44.

Observanda in promotione Nobilissimi.

Pridie unius diei demarchis et referendario mandatum de festo
 datur, omnique senatui indicatur, ut sequenti mane cum mutatoriiis
 veniant, quare eo die omnis senatus aequae praefecti scholarum
 ac reliquorum ordinum vestes mutant, vasaque ad deducendos in
 obsequio Dominos adducunt. Paratis omnibus, patriarcha venit per-

Ἐκδέχεται τοὺς δεσπότας, καὶ ἐξέρχονται τὰ σκευῆ πάντα καὶ ὁ σταυρὸς ἐν τῷ τριβουναλίῳ τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, ὁμοίως καὶ τὰ μέρη καὶ οἱ τῆς πόλεως καὶ τὰ στρατεύματα· ὁ δὲ τῆς καταστάσεως εὐτροπίζει τὰ βῆλα εἰς τὸν πόρτηκα τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια, καὶ καθέζονται οἱ δεσπότης εἰς τὸν αὐτὸν τρίκλινον ἐν σελλίοις, φοροῦντες τὰ διβητήσια καὶ τὰς χλαμύδας καὶ τὰ στέμματα, καὶ εἰς καίσαρ καθέζεται ἐκ δεξιῶν καὶ εἰς ἔξ ευωνύμων, καὶ νεύουσιν οἱ δεσπότης τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται μετὰ ὀστιαρίων καὶ προσκαλεῖται

Ed. L. 133 βῆλον ἁ, τὸν κουροπαλάτην· δεύτερον, μαγίστρον· γ', τοὺς 10 πατρικίους, καὶ τὰ λοιπὰ βῆλα κατὰ τάξιν, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια. καὶ ὅτε πληρωθῆ πάντα τὰ βῆλα καὶ σταθῆ τὸ σκέπτον ὄλον, κελεύουσιν οἱ δεσπότης λαλῆσαι αὐτοὺς τὰ περὶ τοῦ νοβελησίμου, καὶ εἴ τι βούλονται, ἀνταποκρίνονται. (B.) Καὶ νεύουσιν οἱ δεσπότης τῷ πραιποσίτῳ, καὶ λέγει „κελεύ- 15 σατε“ καὶ ἐπευχόμενοι ἐξέρχονται, καὶ ἐξέρχεται ἡ σύγκλητος καὶ ἴσταται εἰς τὰ γραδῆλια τοῦ τριβουναλίου ἔνθεν ἀπέθεν τοῦ ἡλιακοῦ. οἱ δὲ πατρικίους ἴστανται εἰς τὸν πόρτηκα τῶν ἰθ' ἀκουβίτων κομιστώριον, καὶ εὐθέως ἐξέρχονται οἱ δεσπότης ἅμα τῶν καισάρων καὶ τοῦ πατριάρχου, καὶ 20 B δέχονται αὐτὸν οἱ πατρικίους ἐν τῷ πορτήκῳ, καὶ εὐθέως πίπτουσι, καὶ λέγει ὁ τῆς καταστάσεως „κελεύσατε.“ καὶ ἐξέρχονται καὶ ἴστανται εἰς τὰ γραδῆλια τοῦ τριβουναλίου ἔνθεν ἀπέθεν· οἱ δὲ δεσπότης ἐξέρχονται διὰ τῶν μέσων

10. κουροπαλάτην cod., κουροπαλάτιον ed. 13. αὐτοὺς. καὶ τὰ cod.

que daphnem ad S. Stephani pergit, Dominus excipit, vasa omnia una cum cruce ad tribunal XIX accubituum procedunt, factiones, cives, exercitus sequuntur. Cerimoniarius vela in porticu XIX accubituum pro more ordinat, sedentque Domini in eodem triclinio in sellis, dibetesia et chlamydes et coronas ferentes: unus Caesar ad dextram, alter ad sinistram sedet, Domini praeposito annuunt, qui cum ostiariis egressus, velum primum, curpalatem; secundum, magistros; tertium, patricios, ac reliqua vela ordine, ut mos est, arcescit. Completis autem velis omnibus ac secreto universo adstante, iubent eos Domini, ut, quae Nobilissimo accini solent, recitent, sique volunt, respondent. (II.) Tunc signum Domini praeposito dant, isque dicit: *iubete*, precati egrediuntur unaque senatus, et in gradibus tribunalis in utroque latere solarii subsistunt. Patricii vero in porticu XIX accubituum consistorium constituunt, unaque Domini cum Caesaribus et patriarcha egrediuntur, quem postquam in porticu patricii exceperit, se prosterunt, ceremoniario dicente: *iubete*. Egressi omnes in gradibus tribunalis ab utroque latere stant; Domini vero per medias portas ad so-

πυλῶν ἐν τῷ ἡλιακῷ, καὶ εὐθέως κελεύουσι λαλῆσαι τοὺς λα-
 οὺς τὰ περὶ τοῦ νοβελήσιμου, καὶ εἴ τι ἂν θέλωσιν, ἀποκρί-
 νονται, καὶ τίθεται ἀντιμίσιον, ἔνθα κείται ἡ τε χλαμὺς καὶ
 ἡ φίβλα. ἡ μὲν χλαμὺς ἐστὶν Πράσινος, ἔχουσα ῥόδα χρυ-
 5σᾶ καὶ ταβλία χρυσᾶ. καὶ νεύουσι οἱ δεσπότες τῷ πραιπο-
 σίτῳ καὶ τῷ μάγιστρῳ, καὶ ἀπέρχονται καὶ φέρουσι τὸν ὀφεί-
 λοντα προχειρίζεσθαι νοβελήσιμον, φοροῦντα διβητήσιον ῥού-
 101. α
 σιον καὶ καμπότουβα καὶ καμπάγια· καὶ ἴσταται ὁ πατρι-
 ἀρχῆς ἔμπροσθεν τοῦ ἀντιμίσου, οἱ δὲ δεσπότες εἰς τὸ πλά-
 10γιον τοῦ πατριάρχου ἔνθεν κάκειθεν, καὶ ὀπισθεν τῶν δε-
 σποισῶν οἱ καίσαρες, καὶ οὕτως ὁ νοβελήσιμος. καὶ λαμβά-
 νουσιν οἱ δεσπότες καὶ οἱ καίσαρες καὶ ὁ νοβελήσιμος κηρούς,
 καὶ ἄπτουσι, καὶ ὅτε λέγει ὁ διάκονος τὴν λιτανίαν, κύπτει ὁ
 πατριάρχης καὶ ποιεῖ τὴν εὐχὴν, καὶ ὅτε πληρώσῃ τὴν εὐ-
 15χὴν, λαμβάνει τὴν χλαμύδα καὶ ἐπιδίδωσι τοὺς βεστήτορος,
 καὶ οἱ βεστήτορες ἐφαπλοῦσιν αὐτὴν, καὶ εὐθέως προσφέρει
 ὁ πραιπόσιτος καὶ ὁ μάγιστρος τὸν ὀφείλοντα προχειρίζεσθαι
 νοβελήσιμον ἔμπροσθεν τῶν δεσποτῶν, καὶ λαμβάνουσιν οἱ
 δεσπότες τὴν χλαμύδα καὶ περιβάλλουσιν αὐτῆ, καὶ φιλοῦσιν D
 20αὐτὸν, καὶ εὐθέως ἀνακράζουσιν τὰ μέρη καὶ πῦς ὁ λαὸς·
 „πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων· ὁ δεῖνα καὶ δεῖνα μεγάλων βα-
 σιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη· ὁ δεῖνα τῆς εὐσεβε-
 στατῆς αὐγουστῆς πολλὰ τὰ ἔτη· ὁ δεῖνα εὐτυχεστάτου καίσαρος
 πολλὰ τὰ ἔτη· ὁ δεῖνα ἐπιφανεστάτου νοβελήσιμου πολλὰ τὰ

8. καμπότουβα ed.

larium abeunt, statimque populum iubent, ut Nobilissimo acclamet,
 cui, si lubet, respondent, mox antimensium, in quo chlamys et fi-
 bulae reponuntur, collocatur. Chlamys illa Prasina est, rosis aureis
 ac fimbria aurea ornata. Mox Domini praeposito ac magistro signum
 dant abeuntque, eum, qui Nobilissimus creari debet, russumque
 dibetesium, campotuba et campagia gestat, adducturi: patriarcha
 coram antimensio, ad utrumque eius latus Domini, post hos Caesares,
 deinde Nobilissimus, stant. Tunc Domini, Caesares et Nobilissimus
 cereos accendunt, et quando diaconus litaniam recitat, patriarcha in-
 clinato capite preces dicit, quo facto, tunicam sumit et vestitoribus
 tradit, quam explicant, statimque praepositus et magister Nobilissi-
 mi dignitate ornandum in conspectum Dominorum producant, qui
 accepta tunica eum induunt, osculantur, factionibus et omni populo
 exclamantibus: *Multos annos Imperatoribus! N. N. magnis Imperato-*
ribus ac Dominis multos annos! N. pie Augustae multos annos! N.
felicissimo Caesari multos annos! N. illustrissimo Nobilissimo mul-
tos annos! (III.) Finita acclamatione, Domini, Caesares et Nobilissi-

ἔτη." (Γ.) Καὶ ἐν τῇ συμπληρώσει τῆς εὐφημίας εἰσέρχον-
 ται οἱ δεσπότες καὶ οἱ καίσαρες καὶ ὁ νωβελήσιμος, καὶ κα-
 Ed.L. 134θίζονται ἐν τῷ τρικλίῳ τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, καὶ εἰς καίσαρ
 καθέζεται ἐν τῷ δεξιῷ μέρει καὶ εἰς ἐξ ἀριστερᾶς, καὶ ἴστα-
 ται ὁ νωβελήσιμος εἰς τὸ δεξιὸν μέρος, καὶ εἰσέρχεται τὸ σέ-5
 κρετον, βῆλα βῆλα, ὡς ἔστιν ἡ συνήθεια. εἰ μὲν ἔστιν ἡ ἀ-
 γία καὶ μεγάλη κυριακὴ, προσκυνοῦσα ἢ σύγκλητος δίδωσι
 τὴν ἀγάπην, εἰ δὲ ἄλλη ἑορτὴ, τὴν προσκύνησιν καὶ μόνον,
 καὶ προσκυνοῦσι τοὺς πόδας καὶ τὰ δύο γόνατα τοῦ μεγάλου
 δεσπότη, ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ, καὶ προσκυνοῦσιν ἐν γό-10
 νατον τοῦ ἐκ δεξιῶν καίσαρος, καὶ ἐν τοῦ ἐξ εὐωνύμου; τοῦ
 δὲ ἐστώτος νωβελήσιμου φιλοῦσι τὴν χεῖρα, καὶ προσκυνοῦν-
 τες ἴστανται κονισσιτώριον. καὶ ὅτε πληρώσῃ ἡ σύγκλητος
 τὴν εὐχαριστίαν, νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ
 B λέγει „κελεύσατε," καὶ ἐπεύχονται, καὶ ἔξέρχεται τὸ σέκρε-15
 τον, καὶ πληροῦται πᾶσα ἡ ἀκολουθία τῆς ἑορτῆς, ὡς ἦν τυ-
 Ms. 101. bπικόν. χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι εἰς τὴν ἀγάπην καὶ εἰς τὴν
 κοινωνίαν οἱ καίσαρες καὶ ὁ νωβελήσιμος μετὰ τῶν δεσποτῶν
 κοινωνοῦσιν ὁμοίως καὶ εἰς τὴν ἀγάπην.

Ἀκολουθία τῶν δῆμων ἐπὶ χειροτονίᾳ νωβελήσιμου. 20

Χρῆ γινώσκειν, ὅτι, ἐὰν βασιλεὺς θελήσῃ ποιῆσαι νωβε-
 C λήσιμον, ἢ πᾶσα τάξις καὶ ἀκολουθία τελεῖται, ὡς ἐπὶ τοῦ

11. ἐκ δεξιῶν cod., ἐκ δεξιῶν R. 17. εἰς τὴν ἀγάπην delend-
 dum putat R.

mus ingressi, in triclinio novendecim accubituum consistunt, ubi unus Caesar in dextro, alter in sinistro latere sedent, Nobilissimus vero ad dextram stat, et intrant secreti vela singula, ut mos est. Sique sancta et magna dominica incidit, senatus flexis genibus agapen dat, si aliud festum, tantum adorat: veneratur autem pedes et genua magni aequae ac minoris Domini, unumque genu eius, qui ad dextram sedet Caesaris, et unum eius, qui ad sinistram est, Nobilissimi autem adstantis manum osculatur, et post adorationem consistorium constituit. Gratiarum actione a senatu completa, Domini praeposito annuunt, is dicit: *Iubete*, et precantur, secretum abit, omneque officium festi, ut institutum praescriptumque est, peragitur. Ceterum observari meretur, in agape et communione Caesares ac Nobilissimi cum Dominis communicare unaque agapen accipere.

AGGLAMATIO FACTIONUM IN PROMOTIONE NOBILISSIMI.

Observandum est, si Imperator Nobilissimum creare voluerit, omnem ritum ac officium idem, quod in Caesaris promotione, obti-

καίσαρος, ὁμοίως καὶ αἱ ἀπτολογίαι τῶν δῆμων, ἣ δὲ χλαμύς ἢ τοῦτε περιτιθεμένη οὐκ ἔστι πορφυρᾶ, οἷα τοῦ καίσαρος, ἀλλὰ κόκκινος· στέφανον δὲ οὐ περιτίθεται, οὔτε μὴν προσκυνεῖται, ὡς ὁ καίσαρ, ὑπὸ τῶν ἀρχόντων.

5 ΚΕΦ. με΄.

Ἵσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῆς κουροπαλάτου.

Ἐλλάσσουν οἱ δεσπότες τὰ διβητήσια καὶ τὰς τούτανD
χλαμύδας καὶ τὰ στέμματα αὐτῶν, καὶ καθέζονται εἰς τὸ
σένζον ὃ δὲ τῆς καταστάσεως ἔξω ἐστὼς εὐτρεπίζει τὰ βῆ-
10λα, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια, καὶ νεύουσιν οἱ δεσπότες τῇ πραι-
ποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται μετὰ ὀστιαρίων καὶ βεργίων, καὶ προ-
καλεῖται βῆλα α΄, τῶν μαγίστρων· β΄, τοὺς πατρικίους συν-
εισέρχεται δὲ καὶ ὁ βουλόμενος γενέσθαι κουροπαλάτης· βῆ-
15λὸν γ΄, τοὺς συγκαλητικούς, ὑπάτους, κόμητας, κληδόνους,
ἀπὸ ἐπαρχῶν καὶ στρατηλάτας, βῆλα βῆλα· συνεισέρχονται
καὶ σιλεντιάριοι εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῶν βῆλων, καὶ ἴσταν-
ται, καὶ ὅτε εἰσέλθωσι τὰ βῆλα πάντα καὶ πληρωθῶσι,
νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ παίρει τὸν ὀφεί-Ed. L. 135
10καὶ πίπτει, καὶ πάλιν προσφέρει αὐτὸν, καὶ πίπτει καὶ φι-
λεῖ τοὺς πόδας καὶ τὰ γόνατα τοῦ μεγάλου βασιλέως, ὁ-
μοίως καὶ τοῦ μικροῦ, καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τὰς χεῖρας, καὶ

12. συνέρχεται ed.

nere, acclamations quoque factionum similes, tantum tunicam, qua induitur, non purpuream, ut Caesaris, sed coccineam esse. Corona vero ipsi non imponitur, neque, sicut Caesar, a proceribus adoratur.

CAP. 45.

Observanda in promotione Curopalatae.

Domini dibetesia, tunicas coronasque suas mutant inque throno consistunt. Cerimoniarius foris vela ordinat, ut mos est, Domini praeposito signum dant, isque cum ostiariis et virgis progressus, vela advocat, primum, magistros; secundum, patricos, cum quibus is, qui Curopalates fieri cupit, ingreditur; velum tertium, senatores; dein vela consulum, comitum, candidatorum, expraefectorum et ducum bellicorum. Silentarii, una cum his ad vela complenda ingressi, adstant, quo facto et velis omnibus completis, Domini praeposito signum dant, qui promovendum adducit, in medio secreto constituit et procumbit, deinde eum rursus producit, ac pronus in terram pedes et genua magis ac minoris Imperatoris osculatur, et postquam surrexit,

λαμβάνει παρὰ τῶν δεσποτῶν διβητήσιον ἀληθινόν, καὶ φε-
 λεῖ τὰς χεῖρας αὐτῶν. καὶ ἐπαίρει αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος,
 καὶ ἐξέρχεται εἰς ἐπισκοπὴν τῶν πατρικίων, καὶ ἐκβάλλει το
 ἴδιον αὐτοῦ χλανίδιον καὶ ἐνδύει αὐτὸν τὸ διβητήσιον, καὶ
 προσφέρει αὐτῷ πάλιν ὁ πραιπόσιτος, καὶ πίπτει ἔμπροσθεν
 Ms. 102. α τῶν δεσποτῶν, καὶ λαμβάνουσιν οἱ πριμικήριοι καὶ οἱ ὀστιά-
 ριοι τὴν χλαμύδα, καὶ βάλλουσιν αὐτὴν αὐτῷ οἱ δεσπότες
 Β καὶ ἴστανται αὐτοὶ ὄρθοι, καὶ φιβλοῦσιν αὐτὴν ἰδίαις χερσὶ,
 καὶ ὀπισθοποδεῖ αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος, καὶ ἴστανται εἰς τὸ
 μέσον, καὶ εἰσέρχονται πάντες, κρατούμενοι ὑπὸ σιλεντια-10
 ρίων, πίπτοντες καὶ ἀνευχαριστοῦντες. (B.) Καὶ ὅτε πλη-
 ρώσῃ ἡ σύγκλητος τὴν εὐχαριστίαν, νεύουσιν οἱ δεσπότες
 τῷ πραιποσίτῳ, καὶ προσφέρει αὐτὸν καὶ λέγει „κελεύσατε“
 καὶ ἐπεύχονται τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ καὶ
 ἐξέρχεται τὸ σέκρετον, συνεξέρχεται καὶ ὁ προβληθεὶς, καὶ 15
 ἴστανται πατρικιοὶ, ὕπατοι, σιλεντιάριοι, κομισιστώριον καὶ
 C δύο σιλεντιάριοι βαστάζοντες βεργίῳ. οἱ πατρικιοὶ ὀψικεύ-
 ουσιν αὐτὸν ὀλίγον τόπον, οἱ δὲ ὕπατοι καὶ σιλεντιάριοι συν-
 εισέρχονται μετ' αὐτοῦ μέχρι τῆς ἐκκλησίας τοῦ Κυρίου,
 καὶ ἄπτε κηροῦς καὶ ἐξέρχεται ὀψικευόμενος ὑπὸ τῶν ὑπάτων 20
 καὶ σιλεντιαρίων μέχρι τῆς θηγίας, καὶ ἀναχωροῦσιν οἱ δὲ
 ἀξιωματικοὶ καὶ κόμητες τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τὰ σκουτάρια τοῦ
 ἀριθμοῦ καὶ κούρσορες καὶ οἱ διαιτάριοι τῶν ὄλων διαιτῶν
 καὶ οἱ δεκανοὶ διὰ τῶν σχολῶν. δέχονται τὰ μέρη εἰς τοὺς
 τόπους αὐτῶν, λαμβάνει καὶ λιβελλάριον παρὰ τῶν δημάρχων, 25

5. προσφέρει αὐτὸν malit R. 8. φιβλοῦσιν cod. ex emendatione
 vetustae manus, φιλοῦσιν ed. 24. Cod. distinxit post μέρη et
 αὐτῶν. Dcesse aliquid videtur R.

manus pandit, a Dominis dibetesium purpureum accipit et manus
 eorum osculatur. Tunc a praeposito stipatus, ad custodiam patrici-
 orum egreditur, et propria tunica deposita, cum dibetesio induit
 ac rursus reducit, ubi postquam Dominos flexo genu veneratus est,
 primicerii et ostiarii tunicam sumunt, quam Domini ipsi imponunt,
 recti stantes, eamque suis manibus fibula adstringunt: praepositus
 vero eum a tergo sequitur inque medio consistit, et intrant omnes,
 a silentiariis stipati, procumbunt in genua et gratias agunt. (II.) Qua
 gratiarum actione a senatu peracta, Domini praeposito signam dant,
 qui eum adducens, dicit: *Iubete*; omnes: *In multa bonaque tempora*,
 acclamant. Et egreditur una cum secreto promotus; patricii, consu-
 les, silentiarii, duo silentiarii virgas gestantes, consistorium consti-
 tuunt: patricii exiguo spatio sequuntur, consules vero et silen-
 tiarii una cum ipso ad ecclesiam Domini pergunt, ubi cereos ac-
 cendit, aque consuliibus et silentiariis stipatus, ad regiam progre-

καὶ ἀκτολογοῦσιν, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια καὶ ἐπὶ τῶν πατρικίων. καὶ εἰσέρχεται διὰ τοῦ χυτοῦ τῆς χαλκῆς εἰς τὸ ἅγιον φρεσάρ, καὶ ἄπτε κηρούς, καὶ ἐξέρχεται ὁ πατριάρχης καὶ ποιεῖ εὐ-
χὴν, καὶ κοινωνεῖ, καὶ ὑποστρέφει εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὀψι-
σκευόμενος ὑπὸ τῶν αὐτῶν, καὶ δύο σιλεντιάριοι βαστάζοντες
τὰ βεργία αὐτῶν μέχρι τριῶν ἡμερῶν, φοροῦντος αὐτοῦ σα-
γίον ἀληθινόν· οὕτως προέρχεται ὀψικεσύμενος ὁμοίως καὶ
εἰς τὴν ἀναχώρησιν αὐτοῦ.

Περὶ προαγωγῆς κουροπαλάτου.

10 Χρὴ εἶδέναι, ὅτι, γινομένου κουροπαλάτου, οὗ γίνεται
σιλέντιον, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς λαμβάνων ἐν τῷ ἰδίῳ τὸν μέλλον-
τα γενέσθαι κουροπαλάτην, ἐπαίρει βεργίον ἐξ ἑνὸς τῶν βα-Ed. L. 136
σιλικῶν ὀστιαρίων, καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτῷ, καὶ γίνεται ἡ προ-
αγωγή αὐτοῦ.

15 ΚΕΦ. μς'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ μαγίστρου, εἰ κελέει
αὐτὸν ποιῆσαι ἐν προκένσῳ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ὁ
βασιλεὺς.

Ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ ἀνγουστέως Ἰστεμμένος, Ms. 162. b
20 φορῶν τὴν γλαμύδα, καὶ ἴσταται εἰς τὴν χρυσῆν χεῖρα α- B

8. αὐτοῦ om. ed.

ditur, proceres, deinde comites, scularii numeri, cursores, diaetarii
omnium diaetarum et decani per scholas abeunt. Factiones in locis
suis praesto sunt, libellaria ipse a demarchis accipit, hi acclamant,
ut patriciis quoque solent. Deinde per chytum chalces ad sanctum
puteum descendit, et cereos accendit, patriarcha procedit, sacras
preces recitat et communionem impertit, ipse domum abit, ab his
ac duobus silentiariis, qui per tres dies virgas ipsi praeferunt, sti-
patus sagamque purpureum gestans. His etiam comitibus, dum re-
cedit, utitur.

DE PROMOTIONE CUROPALATAE.

Notandum est, in promotione Curopalatae silentium non fieri,
sed Imperator in privato cubiculo candidatum dignitatis Curopalatae
excipit, virgamque ab uno imperatoriorum ostiariorum sumtam ei
tradit. Atque ita ipsius promotio peragitur.

CAP. 46.

*Observanda in promotione Magistri, si Imperator iubet, ut in
processu magnae ecclesiae instituat.*

Imperator coronatus ac chlamyde indutus, ex augusteo proce-
dit, et in aurea manu ad velum picturis avium ornatum substitit:

πέναντι τοῦ βήλου τοῦ ταγηναρίου, καὶ νεύει ὁ πραιποσίτος τῷ ὄστιαρίῳ τῷ κρατοῦντι τὸ βήλον τοῦ μαρμαρινοῦ πουλπίτου τοῦ ἐξερχομένου εἰς τὰ ὄνοπόδιον. καὶ ὅταν λάβῃ τὸ νεῦμα, εἰσάγουσι τοὺς πατρικίους, καθὼς ἔχει ἡ συνήθεια τῶν ἑορτῶν· συνεισέρχεται δὲ καὶ ὁ βουλόμενος γενέσθαι⁵ μάγιστρος, καὶ πίπτουσι εἰς τὸ στενάκιον τῆς χρυσῆς χειρὸς, ἔνθα ἴστανται οἱ δεσπότες. καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νεύουσι οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐξέρχονται ὀψικεύοντες τοὺς δεσπότες μέχρι τοῦ ὄνοπόδος, ἔνθα ἴστανται ὁ τῆς καταστάσεως καὶ τὰ ἄρματα καὶ οἱ¹⁰ σπαθάριοι βαστάζοντες τὰ ἔπλα αὐτῶν, καὶ πίπτουσι οἱ αὐτοὶ πατρικιοὶ κατὰ συνήθειαν, καὶ νεύει ὁ πραιποσίτος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχονται οἱ πατρικιοὶ, ὀψικεύοντες τοὺς δεσπότες μέχρι τοῦ μεγάλου κομιστωρίου, ἔνθα ἴστανται οἱ ὑπατοὶ κομιστωρίου καὶ οἱ¹⁵ λοιποὶ συγκλητικοὶ, καὶ στάτων τῶν δεσποτῶν εἰς τὸ κιβώριον ἐπάνω τῶν πορφυρῶν γραδῆλιων, πίπτουσι οἱ συγκλητικοὶ πάντες. (B.) Καὶ εἰθ' οὕτως νεύουσι οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσάγει τὸν ὀφειλοντα προβληθῆναι μάγιστρον εἰς τοὺς πόδας τῶν δεσποτῶν, καὶ πίπτει εἰς τὸ²⁰ πρῶτον γραδῆλιον ὁ προβαλλόμενος, καὶ ἀναφέρει αὐτὸν εἰς τὸ τρίτον γραδῆλιον, καὶ προσκυνῶν φιλεῖ τοὺς πόδας τῶν δεσποτῶν, ἐστώτων αὐτῶν καὶ οὐ καθεζομένων, διότι εἰς ἑορτὴν προβάλλεται ἐν προκένσῳ τῆς ἐκκλησίας. καὶ ἀσπασά-

10. τὰ om. ed. 21. γραδῆλιον προβαλλ. ed.

praepositus ostiario, velum marmorei pulpiti, quod in onopodium protenditur, tenenti, annuit. Hi signo dato, patricios, ut festis diebus consuetudo est, adducunt, cum quibus is, qui Magistri dignitate orandus est, una ingreditur, et in angiportu aureae manus, ubi Domini stant, omnes procidunt. Postquam vero surrexere, Domini praeposito annuunt, is: *Iubete* dicit, et sic in obsequio Dominorum ad onopodium, ubi cerimoniarius et arma et spatharii sua arma gestantes adsunt, procedunt, patricii pro more se prosternunt, praepositus vero cerimoniario annuens, dicit: *Iubete*. Patricii Dominos ad magnum usque consistorium, ubi consules ac reliqui senatores adsunt, laetis ominibus prosequuntur, ac Dominis in ciborio super porphyretica scala constitutis, senatores omnes procumbunt. (II.) Tunc, accepto a Dominis signo, praepositus Magistri dignitate orandum ad pedes eorum adducit; is in primo gradu se prosternit, deinde ad tertium ascendens, adorat ac pedes Dominorum, qui stant, non sedent, quoniam festo die in processione ecclesiae creatur, osculatur. Osculo pedibus infixo, promotus surgit, aliusque

μενος τούς πόδας ὁ προβληθεὶς, ἀνίσταται, καὶ ὁ ἔστρος πραιπόσιτος παρέχει τὰς δεσπόταις τὸ στιχάριον καὶ τὸ βαλτιδίον, καὶ οἱ δεσπότες ἐπιδιδούσι τῷ προβαλλομένῳ μαγίστρῳ, καὶ φιλεῖ τὰς χεῖρας τῶν δεσποτῶν ὁ προβληθεὶς, ἑλαμβάνων τὸ στιχάριον καὶ τὸ βαλτιδίον, καὶ λαμβάνει αὐτὰ ὁ αὐτὸς πραιπόσιτος, εἰσάγων αὐτὸν ἐν τῷ χειμερινῷ κόνιστωρῳ, καὶ ἐνδύει αὐτὸν τὸ στιχάριον καὶ ζώννυσιν αὐτὸν Ed. L. 137 τὸ βαλτιδίον, καὶ φορεῖ τὸ χλανίδιον αὐτοῦ τὸ ἴδιον ἐπάνω Ms. 103. a τοῦ στιχαρίου. καὶ ἐπαίρει αὐτὸν ὁ αὐτὸς πραιπόσιτος, καὶ 10 εἰσάγει αὐτὸν εἰς τὸ κιβώριον, ἔνθα ἴστανται οἱ δεσπότες, καὶ πίπτει εἰς τὸ πρῶτον γραδήλιον καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας τῶν δεσποτῶν, καὶ ἀνάστας ἀπευχαριστεῖ, καὶ ἴστησιν αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος εἰς κεφαλὴν τοῦ σεκρέτου ἐπάνω πάντων τῶν πατρικίων, καὶ εὐθέως οἱ σιλεντιάριοι ὀπισθεν τοῦ σεκρέτου 15 ἔνθεν κἀκεῖθεν εἰσάγουσι κατὰ τιμὴν ἕκαστον, καὶ πίπτουσιν ἔμπροσθεν τῶν δεσποτῶν ἀπευχαριστοῦντες, ὡς λαβόντες κεφαλὴν σεκρέτου, ὁμοίως καὶ ὑπάτους μέχρι τοῦ ἐσχάτου τῶν συγκλητικῶν. εἰδ' οὕτως νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, κἀκεῖνος νεύει διὰ τῆς χλανίδος αὐτοῦ τὸν σιλεντιάριον 20 ἔστωτα μέσον τοῦ σεκρέτου, καὶ λέγει „κελεύσατε,“ καὶ ἐπεύχεται πᾶσα ἡ σύγκλητος „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,“ καὶ ἀποκινεῖ ἐν τῷ προκένῳ τῆς ἐκκλησίας ἅμα τοῖς δεσπόταις.

ο αὐτὸς om. ed.
Leich.

22. καὶ ante ἀποκινεῖ om. cod., add.

praepositus sticharium et balteum Dominis, hi Magistro promoti dant, is manus Dominorum osculatus, sticharium ac balteum sumit, rursus eadem idem praepositus accipit, ipsum, in hibernum consistorium deductum, stichario induit balteoque cingit, et gestat propriam tunicam super stichario. Tunc idem praepositus eum ad ciborium, ubi Domini stant, adducit, ibi in primo gradu procumbens, pedes eorum osculatur, et postquam surrexit, gratias agit: deinde praepositus ad caput secreti super omnes patricios eum constituit, ac statim silentiarii post secretum singulos pro sua dignitate adducunt, qui proni in terram, quasi in capite secreti constituti, Dominis gratias agunt: sic et consules ceterosque usque ad postremum senatorem adducunt. Ultimo Domini praeposito, is tunica sua silentiario in medio secreto constituto signum dat, et dicit: *Iubete*; senatus vero multa bonaque tempora Dominis apprecatus, in processu ecclesiae una cum Dominis discedit.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ μαγίστρου, εἰ κελεύει
αὐτὸν ποιῆσαι εἰς κυριακὴν παγανήν.

Πρὸ μιᾶς τῆ αὐτῆ ἐσπέρας ἀσφαλιζονται οἱ τρεῖς πυλῶ-
νες οἱ ἐλεφαντινοὶ τοῦ κοιμιστωρίου, καὶ οἱ ἐξερχόμενοι εἰς
C τὸν μάρκωνα τῶν κανδιδάτων καὶ κρεμῶσιν βῆλα εἰς τοὺς 5
treis πυλῶνας, ἀσφαλιζεται καὶ τὸ τρίθυρον τοῦ ὄνοποδίου,
ὁμοίως καὶ αἱ θύραι τοῦ δέλφακος, καὶ ἴσταται τὸ σένζον
εἰς τὸ κιβώριον τοῦ κοιμιστωρίου, καὶ τῆ ἐσπέρας φυλάττε-
ται ὑπὸ σιλεντιαρίων καὶ χοσβαϊτῶν, καὶ οὐδεὶς διέρχεται τῆ
ἐσπέρας ἐκεῖνῃ ἐν τῷ κοιμιστωρίῳ, ἴσταμένου τοῦ σένζου. καί 10
μηνύεται ἀφ' ἐσπέρας πᾶσα ἡ σύγκλητος, ἵνα προέλθωσιν ἐπὶ
προελεύσει, καὶ τὸ πρῶτ' ἀλλάσσει ἡ σύγκλητος ἐν τῷ μάρκω-
νι τῶν κανδιδάτων, καὶ οἱ πατρικιοὶ ἀλλάσσουσιν εἰς τοὺς
Ἰνδοὺς, μὴ ἔχοντες ἄδειαν εἰσιέναι ἐν τῷ κοιμιστωρίῳ, ἴστα-
μένου τοῦ σένζου. καὶ ὅτε κελεύουσιν οἱ δεσπότες καθίσαι 15
εἰς τὸ σένζον, ἐξέρχονται ἐκ τοῦ ἀνγουστῆως ἐστεμμένοι, φο-
δροῦντες καὶ τὰς χλαμύδας, καὶ μυστικῶς ὀψικευόμενοι ὑπὸ
τοῦ κουβουκλείου, καθίζονται εἰς τὸ σένζον, ὃ δὲ τῆς κατα-
στάσεως ἔξωθεν τῶν ἐλεφαντίνων πυλῶν εἰς τὸν μάρκωνα
Ms. 103. b τῶν κανδιδάτων, ἔνθα καὶ ἡ προέλευσις, εὐτρεπίζει τὰ βῆλα 20
ἀπὸ τε μαγίστρων, πατρικίων καὶ λοιπῶν συγκλητικῶν. (B.)
Λαμβάνει νῦμα παρὰ τῶν δεσποτῶν ὁ κραιπύσιτος καὶ ἐξ-
έρχεται ἔξω διὰ τοῦ μέσου πυλῶνος τοῦ κοιμιστωρίου, ὀψι-

12. τῷ πρῶτ' ed.

OBSERVANDA IN PROMOTIONE MAGISTRI, SI IUBET IMPERATOR, UT DIE
FESTO PAGANO CELEBRATUR.

Pridie eius diei vesperi tres eburneae portae consistorii, tum
quae ad macronem seu porticum candidatorum exeunt, clauduntur,
vela in tribus portis suspenduntur, triplex ianua onopodii aequae
ac portae delphacis clauduntur, thronus in ciborio consistorii col-
locatur et vespere a silentiariis et chosbaitis custoditur, nec licet
ulli hac vespere, posito throno, consistorium ingredi. Porro vesperi
senatus omnis, ut in processione prodeat, monitus, mane in ma-
cronem candidatorum, patricii in eo loco, qui ad Indos vocatur,
quoniam ipsis, throno constituto, consistorium intrare interdictum
est, vestes mutant. Si vero Domini in throno considerare volunt, co-
ronas ac chlamydes gestantes, ex augusteo prodeunt, et cubiculo
eos secreto comitante, in throno consistunt, cerimoniarum vero extra
portas eburneas in longa porticu candidatorum, unde processio fit,
vela magistrorum, patriciorum ac reliquorum senatorum ordinat. (II.)
Praepositus signo a Dominis accepto, foras per mediam consistorii

κενόμενος δὲ πρὸ δύο ὀστιαρίων, καὶ εἰσάγει βῆλον α', μαγίστρον β', πατρικίους βῆλον γ', τοὺς ὑπάτους βῆ-Ed. L. 138
 λον δ', τοὺς κόμητας σεκόρων βῆλον ε', τοὺς ἀπὸ ἐπάρχων
 καὶ στρατηλάτας. καὶ ἂφ' οὗ πληρωθῶσιν τὰ βῆλα καὶ εἰσ-
 5 ἐέλθωσιν ἔνδον τοῦ κονιστωρίου, νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ
 πραιποσίτῳ, καὶ εἰσάγει τὸν ὀφελλοντα προβληθῆναι μάγι-
 στρον ἐκ τῆς τάξεως τῶν πατρικίων, καὶ φέρει αὐτὸν μέσον
 τῶν πορφυρῶν γραδηλίων ἔμπροσθεν τοῦ κιβωρίου, καὶ ἀνα-
 φέρει αὐτὸν εἰς τὸ τρίτον γραδηλίον, καὶ πίπτει ἔμπροσθεν
 10 τοῦ ὑποποδίου τοῦ σένζου, καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας τοῦ μεγά-
 λου δεσπότη καὶ τὰ δύο γόνατα, ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ,
 καὶ ἀναστὰς ἅπλοισι τὰς χεῖρας καὶ λαμβάνει παρὰ τῶν δε-
 σποτῶν τὸ στιχάριον καὶ τὸ βαλτίδιον. καὶ εἰσάγει αὐτὸν δὲ
 πραιπόσιτος ἐν τῷ χειμερινῷ κονιστωρίῳ, καὶ ἐνδύει αὐτὸν
 15 τὸ στιχάριον καὶ ζώνουσιν αὐτὸν τὸ βαλτίδιον, καὶ εἰδ' οὐ-
 τως προσφέρει αὐτὸν πρὸς τοὺς πόδας τῶν δεσποτῶν, καὶ
 φιλεῖ τοὺς πόδας, ὡς τὸ πρότερον, ἀνευχαριστῶν τοὺς δε-
 σπότης. καὶ λαβὼν αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος ἵστησιν αὐτὸν εἰς
 κεφαλὴν τοῦ σεκρέτου τῶν πατρικίων, καὶ εἰσάγονται ἀπὸ τῆ
 20 πατρικίων μέχρι τῶν ἐσχάτων, κρατούμενοι ὑπὸ σιλεντιαρίων,
 καὶ ἀνευχαριστοῦσιν, ὡς λαβόντες κεφαλὴν σεκρέτου. ὁ δὲ
 σιλεντιάριος, ἐστὼς μέσον τοῦ σεκρέτου, λαμβάνει νεῦμα πα-

1. βῆλα, α'. μαγίστρον, καὶ β' ed. 3. σεκόρων, vocabulum
 incertae significationis, cod. h. l. praebet et infra p. 237, 11 et
 12. Leichius ex coniectura ter σακρῶν, semel autem σεκρέτων
 rescripsit, utrumque iure improbante Reiskio. 4. πληρωθῆ ed.
 εἰσελθῶσιν R., εἰσελθῶν cod., εἰσηλθον ed.

portam, a duobus ostiariis stipatus, procedit, et vela adducit: primum, magistros; secundum, patricios; tertium, consules; quartum, comites**;
 quintum, expraefectos et duces copiarum. Vela sic completa postquam consistorium ingressa sunt, Domini praeposito signum dant, qui Magistri dignitate ornandum ex patriciorum ordine adducit, et in medio graduum porphyreticorum coram ciborio, deinde in tertio gradu constituit: is ad scabellum throni procumbit, pedesque et ambo genua magni Imperatoris aequae ac minoris osculatus, surgit et expansis manibus sticharium et balteum a Dominis accipit. Tunc eum praepositus, in hibernum consistorium deductum, stichario induit et balteo cingit, sicque ad pedes Dominorum constituitur, quos, ut primum, osculatus, ipsis gratias agit. Tunc eum praepositus in capite secreti patriciorum constituit, et adducuntur patricii omnes, silentiariis stipati, et gratias agunt, caput secreti quasi tenentes. Silentarius autem, in medio secreto constitutus, nutum a praeposito accipit, et dicit: *Iubete*, senatus multa ac felicia tempora appreca-

ρὰ τοῦ πραιποσίτου καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχεται ἡ σύγκλητος „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,” καὶ ἐξέρχονται ἐν τῷ μάκρῳ τῶν κاندιδάτων, καὶ δίδονται μίνσαι παρὰ τοῦ σιλεντιαρίου. ὁ δὲ προβληθεὶς μάγιστρος ἐξέρχεται εἰς τοὺς Ἰνδοὺς, καὶ ἀλλάσσει σαγίον ἀληθινὸν ἐπάνω τοῦ σιχαρίου αὐτοῦ, καὶ ἀναχωρεῖ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ εἰ μὲν ἐστὶ πλησιάζων τῷ παλατίῳ ὁ οἶκος αὐτοῦ, ὀψικεύεται ὑπὸ ἀξιωματικῶν καὶ δομωστικῶν πεδίτου καὶ σχολαρίων πε-
Ms. 104. δίτου καὶ σκουταρίων τοῦ ἀριθμοῦ καὶ διαιταρίων καὶ δεκανῶν· εἰ δὲ ἐστὶ μακρόθεν, οἱ αὐτοὶ ἄνευ τῶν ἀξιωματικῶν. **10**
 χρῆ δὲ γινώσκεις, ὅτι καὶ ἐν ἐορτῇ, ἐὰν προβληθῇ, οὕτως ἀναχωρεῖ.

ΚΕΦ. μζ.

D Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ πατρικίου συγκλητικῆς καὶ στρατηγούτου. **15**

Πρὸ μιᾶς δίδεται ἀπόκρισις, καὶ μνηύεται πᾶσα ἡ σύγκλητος, ἵνα προέλθῃ μετὰ ἀλλαξίμων, καὶ τὸ πρῶτ' ἀλλάσσει ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ, καὶ εἰσέρχεται ἡ προέλευσις εἰς τὸ τρίκλινον τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ πᾶς ὁ λαὸς, καθὼς ἔχει ἡ συνήθεια τῆς κυριακῆς. καὶ ὅτε κελεύουσιν οἱ δεσπότες **20**
 δέξασθαι τὸ σέκρετον, λέγουσι τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται
Ed. L. 139 ὁ πραιπόσιτος καὶ λέγει τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ προσκαλεῖ-

tur, et sic in macronem candidatorum se conferunt, silentiarius missam dat. Promotus ad magistri dignitatem ad Indos discedit sagumque purpureum supra sticharium suum induit, et domum abit: quae a proxima palatio est, proceres, domestici et scholarii pedites, scutarum numeri, diaetarii et decani eum sequuntur, sin remotior, iidem, exceptis proceribus, comitantur. Observandum vero est, cum festo quoque die, si promotus est, his comitantibus, domum reverti.

CAP. 47.

Observanda in promotione Patricii senatoris et militum praefecti.

Pridie unius diei responsum datur, omnisque senatus monetur, ut in mutatoriis procedat: is mane mutatorias in circo induit, et processio omnisque populus, ut diei dominicae sollemnitas postulat, triclinium Iustiniani ingreditur. Et si Dominis secretum excipere placet, id praeposito dicunt, qui egressus, cerimoniarum admonet, ut patricios senatumque advocet. His tripetonem ingressis, ipse vela ibi ordinat, Domini dibetesia, chlamydes coronasque suas mutant, inque throno consistunt. **Tunc**

ταὺς δὲ τῆς καταστάσεως τοὺς πατρικίους καὶ τὴν σύγκλητον· καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν τριπέτωνα, καὶ εὐτρεπίζει τὰ βῆλα εἰς τὸν αὐτὸν τριπέτωνα, καὶ ἀλλάσσουν οἱ δεσπότες τὰ διβητήσια καὶ τὰς χλαμύδας καὶ τὰ στέμματα αὐτῶν, καὶ ἑκαθέζονται ἐν τῷ σένζω· καὶ εὐθέως εἰσέρχονται οἱ κουβικουλάριοι μυστικῶς ἀπὸ πλαγίου ἐνθεν κἀκεῖθεν, καὶ ἴστανται κονιστώριον, καὶ νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἔξέρχεται μετὰ ὀστιαρίων, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια, καὶ προσκαλεῖται βῆλον α', τῶν μαγίστρων· βῆλον β', τοὺς πατρικίους· βῆλον γ', τοὺς ὑπάτους· βῆλον δ', τοὺς κόμητας τῶν σεκόρων· βῆλον ε', τοὺς κاندιδάτους σεκόρων· βῆλον ζ', τοὺς δομεστικούς σεκόρων· βῆλον ζ', ἀπὸ ἐπάρχων, τοὺς Β στρατηλάτας. (B.) Ὁ δὲ ἑφερενδάριος εἰσέρχεται ἀπὸ πλαγίου, ὅτε εἰσῆλθεν τὸ βῆλον τῶν πατρικίων, καὶ ἴστανται ἵσοπισθεν αὐτῶν· οἱ δὲ ἀσκηρῆται οἱ μὴ ὄντες ὑπάτοι εἰσέρχονται ἀμηνυτὶ, ὅτε εἰσέλθῃ τὸ βῆλον τῶν ὑπάτων, καὶ ἴστανται ὀπισθεν τῶν ὑπάτων· ὁμοίως εἰσέρχονται οἱ σιλεντιάριοι εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῶν ζ' βῆλων, καὶ ἴστανται ὀπισθεν ἐνθεν κἀκεῖθεν. τῷ δὲ τῆς καταστάσεως κελεύουσιν 200ὶ δεσπότες λαλῆσαι πρὸ τοῦ ἐλθεῖν τὰ βῆλα τῷ ὀφειλοντι προβληθῆναι, καὶ ὅτε θέλει εἰσᾶξαι τὰ βῆλα, λέγει πρὸς τὰ M. 104 b μέρη τὸ ὄνομα μυστικῶς, καὶ ἀπέρχονται τὰ μέρη, καὶ ποιῶσι τὰ ποιήματα τοῦ προβαλλομένου κατὰ τὸ ὄνομα. καὶ C ἀφ' οὗ σταθῆ τὸ σέκρετον κονιστώριον, καὶ σταθῶσιν οἱ 25σιλεντιάριοι ἐνθεν κἀκεῖθεν, νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραι-

11. Pro priore σεκόρων ed. σεκρέτων, pro altero σακρῶν, idemque versu proximo.

statim cubicularii secreto ab utroque latere veniunt et consistorium constituunt, Domini signum praeposito dant, qui cum ostiaris pro more egressus, advocat velum primum, magistros; secundum, patricios; tertium, consules; quartum, comites^{**}; quintum, candidatos^{**}; sextum, domesticos^{**}; septimum, expraefectos et militum ductores. (II.) Referendarius ex obliquo post velum patriciorum ingreditur, ac pone illud subsistit, a secretis vero, qui consules non sunt, ingresso velo consulum, non vocati intrant ac a tergo consulum consistunt: eodem modo silentiarii ad septem vela complenda intrant, ac post ea in utroque latere subsistunt. Domini cerimoniarium iubent, ut, antequam vela ingrediantur, cum candidato loquatur, is igitur, vela adducturus, factionibus nomen candidati clam dicit, haec abeunt et carmina, quae promoti accini solent, secundum nomen eius conficiunt. Ex quo vero secretum consistorium constituit, ac silentiarii ab utroque latere adsunt, Domini praeposito, is cerimoniaris

ποσίτῳ, καὶ ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ ἐπαίρει ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ τοῦ σεκουνδηκηρίου τὸν προβαλλόμενον πατρίκιον, καὶ ἴστανται μέσον τοῦ σεκρέτου, κρατούμενος ὑπὸ τοῦ τῆς καταστάσεως καὶ τοῦ ἑτέρου σιλεντιαρίου· κἂν τε εἷς ἔστιν, κἂν τε δύο, κἂν τε τρεῖς, καὶ αὐτοὶ συνεισ-5 ἔρχονται ὑπὸ σιλεντιαρίου κρατούμενοι, καὶ πίπτουσι οἱ προβαλλόμενοι καὶ μόνον, καὶ εἰσάγουσι τὸν πρῶτον αὐτῶν ἔμπροσθεν τοῦ ὑποποδίου τῶν δεσποτῶν, καὶ πίπτει καὶ φι-

D λέει τοὺς πόδας καὶ τὰ δύο γόνατα τοῦ μεγάλου βασιλέως, ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ, καὶ ἐγερεθεὶς ἅπλοσ τὰς χεῖρας, καί το λαμβάνει τὰ κωδικέλλια παρὰ τῶν δεσποτῶν καὶ φιλεῖ τὰς χεῖρας αὐτῶν. (Γ.) Καὶ ἴστησιν αὐτὸν, ὅπου ἴστανται οἱ λοιποὶ, καὶ εἰσάγει τὸν δεύτερον, καὶ προσφέρει κἀκεῖνον ἐν τῷ ὑποποδίῳ, καὶ πίπτει καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας ὁμοίως καὶ τὰ γόνατα τῶν δύο δεσποτῶν, καὶ λαβῶν τὰ κωδικέλλια φι-15 λέει τὰς χεῖρας, καὶ ὀπισθοποδεῖ κἀκεῖνος, ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ, ὅσοι ἐὰν εἷσι, ποιοῦσιν οὕτως, κἂν τε τρεῖς, κἂν τε τέσ-

Ed. L. ἡχοσαρες. καὶ ὅτε λάβωσιν οἱ ἀμφότεροι τὰ κωδικέλλια καὶ σταθῶσιν, εἰσάγονται ἀπὸ τε τοῦ μαγίστρου μέχρι τῶν ἑσχάτων συγκλητικῶν ἔμπροσθεν τῶν δεσποτῶν, κρατούμενοι ὑ-20 πὸ σιλεντιαρίων, ἀπενχαριστοῦντες. καὶ ὅτε πληρῶσῃ ἡ σύγκλητος τὴν εὐχαριστίαν, προσφέρει πάλιν ὁ τῆς καταστάσεως τὸν προβληθέντα πρῶτον, καὶ πίπτει ἐν τῷ ὑποπο-

1. ὁ δὲ τῷ τῆς ed.

9. καὶ δύο ed.

signum dant, cerimoniarus cum secundicerio promotum patricium in medium secretum perducit, a magistro cerimoniarum alloque silentiario stipatus: sique unus est, aut duo tresve, omnes, silentiariis stipati, una intrans, candidati semel se prosternunt, et primus eorum ad scabellum Dominorum perducitur, is pedes et ambo genua magni ac minoris Imperatoris osculatus, surgit, et expansis manibus codicillos a Dominis accipit, eorumque manus osculatur. (III). Tunc ipsum cerimoniarus eo in loco, ubi reliqui stant, constituit et secundum adductum in scabello collocat, is procumbit, ac pedes et genua Dominorum osculatur, codicillis vero acceptis, manus osculatur et abit: sic etiam reliqui, quotquot eorum sunt, tres quatuorve, faciunt. Ambo vero postquam, acceptis codicillis, confisterunt, a magistro senatores omnes, a primo ad ultimum, in conspectum Dominorum, stipati silentiariis, ducuntur et gratias agunt. Qua gratiarum actione a senatu peracta, cerimoniarus primum e promotis iterum adducit, is in scabello se prosternit, pedes ac genua magni aequae ac minoris Imperatoris osculatur, ac Dominis, nova dignitate ornatus, fausta precatur. Tunc cerimoniarus ipsum in loco, quem

δίψ και φιλεῖ τοὺς πόδας και τὰ γόνατα τοῦ μεγάλου δεσπότου, ὁμοίως και τοῦ μικροῦ, και εὐχεται τοὺς δεσπότας, ὡς τιμηθεῖς. και ἴστησιν αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως ἔνθα ἐστὶν ἡ τιμὴ αὐτοῦ, κἂν στρατηγὸς ἔμπρατος, κἂν τε ἄπρατος, 5 ὁμοίως και τοῖς λοιποῖς ποιεῖ ὅτως, πίπτουσι κἀκεῖνοι και φιλοῦσι τοὺς πόδας και τὰ γόνατα, και ἴστησιν αὐτούς, 8κα-Ms. 105. a στον κατὰ τὴν τιμὴν αὐτοῦ, και ὅτε συμπληρώσουσιν ἀμφοῖ- B τεροι οἱ προβληθέντες, νεύουσιν οἱ δεσπόται τῷ πραιποσίτῳ, και λέγει „κελεύσατε,” και εὐχονται τὸ „εἰς πολλοὺς χρό- 10ιους.” και ἐξέρχεται ἡ σύγκλητος μετὰ τῶν προῤῥήθέντων, και λαμβάνουσιν οἱ σιλεντιάριοι τὰ κωδικέλλια αὐτῶν, και ἔ- 15 καστος σιλεντιάριος ὀψικεύει τὸν ἴδιον αὐτοῦ, βασιτάζοντας τὰ κωδικέλλια αὐτῶν. (A.) Και ἐξέρχονται διὰ τῆς προσ- 20 λέυσεως, και ἀπέρχονται εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἵπποδρόμου, 25 και ἄπτουσι κηρὸς, ὀψικευόμενοι ὑπὸ ἀξιωματικῶν, και ἀ- C πέρχονται ἐν τῷ κονισιστωρίῳ, και ἄπτουσι κἀκεῖος κηρὸς, ὁμοίως και εἰς τοῦ Κυρίου. και ἴστανται οἱ ἀξιωματικοὶ και τὰ σκουτάρια τοῦ ἀριθμοῦ και οἱ διαιτάριοι τῶν ὄλων διαι- 30 τῶν και οἱ δεκανοὶ εἰς τὸν μάκρωνα τῶν κωνιδάτων, και ἀ- 35 ποπέρχονται οἱ αὐτοὶ πατρίκιοι ὀψικευόμενοι μέχρι τῶν χαλ- κῶν πυλῶν τῶν κορτινῶν, και λέγει ὁ ἀδμηρσυνάλιος, ἄπερ φωνοβολεῖ ὁ νομεράριος, και λέγει „στήτω” και κρατεῖ ὁ 40 νομεράριος τὸ βῆλον, και πάλιν λέγει ὁ ἀδμηρσυνάλιος, ἄ- 45 περ φωνοβολεῖ ὁ νομεράριος” „λεβὰ πατρίκιε στρατηγῆ

21. νομεράρης cod. hic et deinceps.

eius dignitas postulat, sive dux militum ordinarius, seu honorarius sit, constituit, sic et reliquis facit, qui se itidem prosternunt pedesque ac genua osculantur, deinde singulis pro suo munere locum adsignat, et postquam utrique promoti ceremonias ritusque omnes peregere, Domini praeposito signum dant, is dicit: *Iubete*, et multos annos apprecantur. Tunc senatus cum supra dictis discedit, silentiarii codicillos eorum sumunt ac singuli singulos candidatos comitantur, ipsorum codicillos portantes. (IV). Egrediuntur vero in processione ad ecclesiam hippodromi, cereos, proceribus circumdati, accendunt, ad consistorium abeunt, et ibi aequae ac in templo Domini cereos accendunt. Proceres, scutarii numeri, diaetarii omnium diaetarum et decani in longa porticu candidatorum stant, ipsi quoque patricii in obsequio ad aeneas cortinarum portas discedunt, admissionalis, quibus numerarius praecerat, verba repetit, ac dicit: *Sta*. Tunc numerarius velum tenet, et admissionalis verba numerarii: *Leva te, patricie stratege, loco*, repetit, et egreditur primus patricius: rursus dicit ad secundum: *Sta*, et dicit secundum

λῶκ," καὶ ἐξέρχεται ὁ πρῶτος πατριίκιος, καὶ ἄλιν λέγει
 „στῆτω" εἰς τὸν δεύτερον, καὶ λέγει, ἄπερ φωνοβολεῖ ὁ νο-
 D μεράριος, εἰ μὲν ἔστιν ἑπαρχος, εἴτε λογοθέτης, εἴτε κυαί-
 στωρ, λέγει· „λεβὰ πατριίκιε ἑπαρχε λῶκ" εἰ δὲ ἔστι πα-
 τριίκιος, μόνον· „λεβὰ πατριίκιε." καὶ ἐξέρχεται κάκεινος⁵
 εἰς τὴν πύλην, καὶ ἀπέρχονται οἱ αὐτοὶ πατριίκιοι ὀψικευόμε-
 νοι διὰ τῶν σχολῶν, καὶ δέχονται τὰ μέρη ἑκαστος εἰς τοὺς
 ἰδίους τόπους, καὶ ἀκτολογοῦσιν ἕνα ἕνα πατριίκιον, ἑκαστον
 κατὰ τὴν τιμὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπιδίδωσι τὸ λιβελλάριον ὁ δῆ-
 μαρχος τῷ πρώτῳ ὡς· πρώτῳ, τῷ δευτέρῳ ὡς· δευτέρῳ, ὁμοί-
 ως καὶ τοῖς λοιποῖς, λέγων καὶ τὰ ποιήματα αὐτῶν. ὅτε δὲ
 λέγει τὸ ὄνομα καὶ τὴν ἀξίαν, προσκυνεῖ πρὸς τὸν δῆμαρχον
 Ed.L. 14 καὶ τὸν δῆμον, καὶ ὁ δῆμαρχος πρὸς αὐτὸν ποιῶν τὸ σέβας,
 ὁμοίως ἀκτολογοῦσι καὶ τοὺς λοιποὺς, ὁμοίως καὶ ὁ δῆμος
 τοῦ Βενέτου. καὶ ἀπέρχονται οἱ προβληθέντες διὰ τοῦ χυ-¹⁵
 τοῦ τῆς χαλκῆς εἰς τὸ ἅγιον φρέαρ, καὶ ἄπτοισι κηρὸς καὶ
 εἰσέρχονται ἐν τῷ ναῷ, καὶ ἴστανται εἰς τὸ σκάμνον τῶν πα-
 Ma. 105. τριίκίων, καὶ ὅτε ἔστιν ὁ καιρὸς γενέσθαι τὴν εὐχὴν τῶν πα-
 τριίκίων παρὰ τοῦ πατριάρχου, ἔρχεται ὁ ῥεφερενδάριος καὶ
 προσκαλεῖται αὐτούς, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν ναὸν εἰς τὴν²⁰
 σωλαίαν, ἔνθα ἴστανται τὸ ἀντιμίσιον. καὶ ἐξέρχεται ὁ πα-
 τριάρχης ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ λαμβάνει τὰ κωδικέλλια
 ἐξ αὐτῶν, καὶ τίθεισιν αὐτὰ ἐν τῷ ἀντιμίσῳ, καὶ ποιεῖ τὴν
 B εὐχὴν, καὶ εἶθ' οὕτως ἐπιδίδωσιν ἐνὶ ἐκώστῳ πατριίκῳ τὰ

numerarium, seu praefectus sit, seu logotheta, seu quaestor: *Leva te, patricie praefectie, looq*; si vero patricius tantum est: *Leva, patricie*. Ipse ad portam dum procedit, iidem patricii per scholas abeunt, factionarii singuli in locis suis adsunt, et unicuique patricio pro sua dignitate acclamant, demarchus primo libellum ut primo, secundo ut secundo, sic etiam ceteris, tradit simulque carmina in eos recitat. Dum vero nomen ac dignitatem singulorum dicit, demarchum ac populum adorat, demarchus vero cultum solennem ipsi exhibet: eodem modo etiam reliquis una cum populo Veneto acclamant. Et abeunt promoti per chytum chalces ad sacrum puteum, cumque cereis accensis templum ingressi, in scamno patriciorum consistunt, et cum tempus precationis a patriarcha super patriciis recitandae appropinquat, venit referendarius eosque advocat, et sic templum et soleam, ubi antimensium positum est, intrant. Patriarcha ab altari procedens, codicillos ab ipsis sumtos in antimensio reponit, preces recitat, et his finitis, unicuique patricio suos codicillos tradit; quo facto, singuli patricii dona sua seu apocombia in antimensio offerunt, strategus nummos LXXII, ordinarius L, honorarius XXXVI. Patriar-

κωδικέλλια αὐτῶν, καὶ ἕκαστος πατρίκιος τίθησι τὸ ἀπομό-
 βιον αὐτοῦ ἐν τῷ ἀντιμισίῳ, ὁ στρατηγὸς νομίσματα οβ', ὁ
 ἔμπρατος νομίσματα ν', ὁ ἄπρατος νομίσματα λς'. καὶ ἀπέρ-
 χεται ὁ πατριάρχης ἐν τῷ ἀντιμισίῳ, ἐνθα μεταδίδει, καὶ
 5 εἰσέρχονται οἱ πατρίκιοι καὶ κοινωνοῦσιν, εἶθ' οὕτως ἀπέρ-
 χονται εἰς τὸ σκάμνον τῶν πατρικίων, καὶ φοροῦσι σαγία
 ἀληθινὰ ἀμφοτέρω, καὶ διαμερίζεται τὸ ὄψικιον εἰς τοὺς
 προβληθέντας, καὶ ἀναχωροῦσιν εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν ὀψι-
 κενόμενοι. καὶ οἱ σιλεντιάριοι φοροῦντες σαγία ῥοῆς καθαι-
 10 λάριοι, βυστάζοντες τὰ κωδικέλλια αὐτῶν, καὶ ἀπέρχονται
 μέχρι τῶν οἴκων αὐτῶν ὀψικεύοντες. εἰ μὲν ἔχει γυναῖκα ὁ C
 προβληθεὶς πατρίκιος, ἐπιδίδωσιν ὁ σιλεντιάριος τὰ κωδι-
 κέλλια τῇ πατρικίᾳ, καὶ λαμβάνει ἐξ αὐτῆς νομίσματα ιβ'.
 εἰ δὲ οὐκ ἔχει γυναῖκα, τίθησιν αὐτὰ εἰς τὸν κράβατον
 15 αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει τὰ ιβ' νομίσματα ἐξ αὐτοῦ, καὶ ἀρι-
 στῆ μετ' αὐτοῦ, καὶ οὕτως ἀναχωρεῖ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.
 (E.) Χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι ἐν ἑορτῇ προβολῇ πατρικίου οὐ
 γίνεται, τὴν δωδεκαήμερον τῶν ἑορτῶν γίνεται καὶ τὴν ἐξαῆ-
 μερον τῆς διακαινησίμου, καὶ τὴν ἡμέραν τῶν βαΐων καὶ ἐν
 20 παγαγῇ κυριακῇ, καὶ τὸ ἅγιον σάββατον μὴνύεται ἡ σύγκλη-
 τος, ἵνα βαστάζωσι τὰ ἄσπρα χλανίδια μετὰ τῶν ἀτραβατι-
 κῶν, καὶ πρὸ τοῦ ἀπελθεῖν τοὺς δεσπότας εἰς τὴν ἐκκλησίαν D
 δέχεται σέκρετον μετὰ λευκῶν χλανιδίων εἰς τὸ χρυσοτρικλι-
 νον, καὶ γίνεται ἡ προβολὴ τῆς πατρικιότητος, καὶ δίδεται

4. μεταδίδωσι ed. 18. τὴν δωδεκαήμερον. Aliquid deesse
 videtur R., e. c. ἀλλὰ, vel εἰ μὴ μόνον, vel διὰ δὲ κατὰ. 20.
 κυριακῇ. καὶ ed.

cha ad antimensium, in quo donà reposuerunt, progresso, patricii
 intrant, et communiōne ipsis impertita, ad scamnum patriciorum
 discedunt, omnes saga purpurea gestant, et obsequio promotis dis-
 tributo, ad domos suas cum comitibus discedunt. Silentiarii sagis
 russis induti, conscensis equis, ipsorum codicillos portant et usque
 ad domos suas eos sequuntur. Si promotus patricius uxorem habet,
 silentiarius codicillos patriciae tradit, et ab ea nummos XII accipit:
 si caelebs est, silentiarius codicillos in grabato eius reponit, ab ipso
 nummos XII accipit, et convivio insuper exceptus, domum discedit.
 (V.) Observandum est, quod die festo promotio patricii non institu-
 tur, instituaturo vero in dodecaëmero festorum, in hexaëmero sep-
 timanæ renovationis, in die palmarum et dominica pagana. Sancto
 sabbato senatus admonetur, ut albis tunicis et atrebatiscis incedat,
 et priusquam Domini in ecclesiam veniunt, secretum candidas tuni-
 cas gestans in chrysotriclinio praesto est, promotio ad patriciatu
 dignitatem celebratur, et in consistorio solennis Imperatoris in throno

μεταστάσιμον ἐν τῷ κοινοιστωρίῳ, καὶ ἀλλάσσει πᾶσα ἡ
 Ms. 106. a σύγκλητος ἀτραβατικά χλανίδια κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς ἡμέ-
 ρας τοῦ ἁγίου σαββάτου, ὁμοίως καὶ οἱ προβληθέντες πα-
 τρῖκιοι τὰ ἀτραβατικά, εἰ μὲν ἔστιν στρατηγός, φορεῖ σαγίον
 ἀλθρινόν, βασιτάζων καὶ τὰ κωδικέλλια αὐτοῦ ἔμπροσθεν
 τῶν δεσποτῶν. καὶ ἀπέρχονται μέχρι τῆς ἐκκλησίας, καὶ
 Ed.L. 142 ὅτε ἀλλάξουσιν οἱ δεσπόται τὰς ἐνδυτὰς τῆς ἐκκλησίας, ὑπο-
 στρέφουσιν ἐν τῷ παλατίῳ καὶ ἀλλάσσουν οἱ προβληθέντες
 πατρῖκιοι τὰ ἄσπρα χλανίδια, καὶ ἐπαίρουσιν οἱ σιλεντιάριοι
 τὰ κωδικέλλια αὐτῶν. οἱ μὲν στρατηγοὶ μετὰ σαγίων ἀλθι-
 θινῶν ἀπέρχονται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καθὼς τὰ προῤῥηθέντα,
 διὰ τῶν σχολῶν καὶ τὰς δοχὰς τῶν μερῶν, καὶ ἐξέρχεται ὁ
 πατριάρχης ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ποιεῖ τὴν εὐχὴν, ὡς
 ἔχει ἡ συνήθεια, καὶ ἀναχωροῦσιν εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν,
 καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται. ἐν ἡμέρᾳ παρακυπτικοῦ φιάλης 15
 γίνεται, καὶ παρακύπτει μετὰ τὸ κωδικέλλιον, καὶ ἐν τῇ
 συμπληρώσει τοῦ παρακυπτικοῦ τῆς φιάλης τῶν Βενέτων
 B ἀπέρχονται τὰ μέρη εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν εἰς τὰς σχολὰς,
 ὁμοίως καὶ οἱ προβληθέντες πατρῖκιοι ὀψικευόμενοι ἀπέρχον-
 ται εἰς τὰς σχολὰς, καὶ δέχονται αὐτοὺς τὰ μέρη, καὶ ἀπέρ-
 20 χονται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ πληροῦται πᾶσα ἡ ἀκολουθία,
 ὡς ἔχει ἡ συνήθεια, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται. εἰ δὲ οὐκ
 ἔστι συγκλητικὸς ὁ προβληθεὶς πατρῖκιος, ἀλλ' ἔστι ἀπὸ
 σπαθίου, οὐκ εἰσέρχεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ, ἀλλ' ἐνδύει

16. τῶν κωδικέλλων ed.

consessus fit, senatus omnis atreaticas tunicas, ut die sancti sabbati *
 mos est, patricii recens creati atreatica mutant, sique in his strate-
 tegus est, sagum purpureum suosque codicillos coram Dominis gestat.
 Et abeunt ad ecclesiam, dumque Domini instrata ecclesiae muta-
 runt, ad palatium revertuntur, promoti patricii albas tunicas indu-
 unt, silentiarii eorum codicillos gestant. Strategi sagis purpureis,
 ut diximus supra, ad ecclesiam per scholas et factionum stationes
 abeunt, patriarcha ab ara progressus, ut mos est, precatur, sique
 domum unusquisque, ut diximus, discedit. Porro si promotio eo
 die, quo in phiala thronus imperatorius ponitur, instituitur, is quo-
 que cum codicillo prospicit, et postquam Veneti eo die solennes ce-
 rimoniae phialae peregere, factiones ad loca sua in scholas se con-
 ferunt: abeunt quoque promoti patricii cum obsequio in scholas,
 ubi a factionibus excipiuntur, deinde in ecclesiam, omnisque ritus
 ibi pro more, quem nos supra exposuimus, peragitur. Si promotus
 patricius non senatorii ordinis, sed unus de spathariis est, non in-
 greditur chrysotriclinium, sed ceremoniarius ipsum sago russo iaduit.
 Velis omnibus chrysotriclinium pro more ingressis et in consistorio

αὐτὸν δὲ τῆς καταστάσεως σαγίον ἔοῆς. καὶ ὅτε εἰσέλθωσι
 τὰ βῆλα ὅλα κατὰ τὴν συνήθειαν ἐν τῇ χρυσοτρικλίνῃ καὶ
 σταθῶσι κονιστωρίον, κρατεῖ δὲ τῆς καταστάσεως τὸν ὀφεί-
 λοντα προβληθῆναι εἰς τὸ πούλιτον τῶν ἀργυρῶν πυλῶν
 5 μετὰ ἄλλον σιλεντιαρίου, καὶ ἔρχεται δὲ ὀστιαρίος μόνος,
 καὶ ἵσταται εἰς τὸ βῆλον ἔσωθεν, καὶ ὅτε λάβῃ τὸ νεῦμα
 παρὰ τοῦ πραιποσίτου, κρούει τὸ βῆλον, καὶ ἐπαίρει αὐτὸ
 ὁ σιλεντιάριος, καὶ εἰσέρχεται ὁ προβληθεὶς πατρικίος ἀπὸ
 10 ἐτέρου σιλεντιαρίου, καὶ πίπτει μετὰ τῶν σιλεντιαρίων ὁ προ-
 βληθεὶς τὸ πρῶτον, τὸ δεύτερον πίπτει εἰς τὴν μέσην τοῦ
 τρικλίνου, τὸ τρίτον πίπτει ἀπὸ διαστήματος τοῦ σένζου. Ms. 106. b
 καὶ φέρουσιν αὐτὸν, καὶ πίπτει ἔμπροσθεν τοῦ ὑποποδίου,
 καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας τοῦ μεγάλου βασιλέως καὶ τὰ δύο
 15 αὐτοῦ γόνατα, ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ, καὶ ἀπλοῖ τὰς χεῖρας
 καὶ λαμβάνει παρὰ τῶν δεσποτῶν τὰ κωδικέλλια, καὶ φιλεῖ
 τὰς χεῖρας τῶν δεσποτῶν, καὶ ὀπισθοποδεῖ αὐτὸν ὁ τῆς κα-
 20 ταστάσεως, ἔνθα τὸ τρίτον προσεκύνησε, καὶ εἰσέρχονται οἱ
 πατρικίοι ἀπὸ τε μαγίστρων καὶ τῶν λοιπῶν πατρικίων,
 20 κρατούμενοι ὑπὸ σιλεντιαρίων, ἀνευχαριστοῦντες τοῖς δεσπό-
 ταις πατρικίοι καὶ μόνον· οἱ δὲ λοιποὶ συγκλητικοὶ οὐ πί-
 πουσιν, ὡς μὴ γενομένου συγκλητικοῦ. καὶ ἀπέρχεται ὀπι-
 κευόμενος ἐν τῇ κονιστωρίῳ, καὶ οὕτως ἀπέρχονται ἐν τῇ
 ἐκκλησίᾳ, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα πληροῦνται, ὡς ἔχει ἡ συνή-
 25 θεια, καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν πατρικίων, καὶ ὅτε ἀναχωρεῖ ἀπὸ

5. δ om. ed.

constitutis, cerimoniaris candidatum in pulpito portarum argentea-
 rum cum alio silentiario tenet, tunc solus ostiarius venit, eum in
 velo interiori constituit, et signo a praeposito dato, velum pulsat,
 quod silentiarius tollit, et sic promotus patricio in sago russo, a
 cerimoniaro alloque silentiario sustentatus, ingreditur et una cum
 silentiariis primam adorationem exhibet, secundam in medio tricli-
 nio, tertiam quodam a throno intervallo. Mox ab his deductus, pes-
 des ac genua magni et minoris Imperatoris osculatur, et expansis
 manibus, postquam codicillos a Dominis accepit, dextras eorum o-
 sculatur, cerimoniaris eum ad locum, ubi tertium procubuit, re-
 ducit, et patricii a magistris, ceteris patriciis ac silentiariis circum-
 dati, intrant, e quibus tantum patricii gratias Dominis agunt, reli-
 qui vero senatores, quoniam non unus sui ordinis promotus est,
 haud procidunt. Postremo in solenni obsequio ad consistorium, inde
 ad ecclesiam abit, ubi reliqua omnia pro more etiam a ceteris pa-

τῆς ἐκκλησίας, φορεῖ καὶ αὐτὸς σαγίον ἀθηναίων, καὶ οὕτως ἀναχωρεῖ εἰς τὸν αἶκον αὐτοῦ.

Ed. L. 143

ΚΕΦ. μῆ'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προβολῇ πατρικίων.

Εἰσελθὼν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν καμάραν τὴν οὖσαν πρὸς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ἔνδον τοῦ βήλου, προσκαλεῖται ὁ πραιπόσιτος τοὺς βεσιτήτορας, καὶ περιβάλλουσι τὴν χλανίδα τὸν βασιλέα, καὶ τούτων ἐξελεθόντων, στέφεται ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου, ἔπειτα ἐξέρχεται ἐκ τῆς καμάρας, ἐν ᾗ ἐστέρφη, καὶ ἀνελθὼν καθέζεται ἐπὶ τοῦ σένζου αὐτοῦ τοῦ ἰσταμένου εἰς τὸ χρυσοτρικλινον. σάντων δὲ τῶν ἀρχόντων Β τοῦ κουβουκλείου ἔνθεν κἀκεῖθεν, οἱ κουβικουλάριοι καὶ οἱ σπαθοκουβικουλάριοι ἴστανται ὀπίσω κύκλῳ τοῦ σένζου, καθὼς ἐστὶ τὸ ἡμικύκλιον, διὰ τὸ χωρηθῆναι τοὺς μέλλοντας εἰσελθεῖν διὰ τῶν ὀκτῶ βήλων· οἱ δὲ πρωτοσπαθάριοι εὐνοῦχοι ἴστανται πλησίον τοῦ σένζου. εἶτα λαβὼν τὸν θυμιατὸν ὁ μινσουράτωρ ἢ καὶ ὁ παπίας τοῦ παλατίου τοῦ μεγάλου, θυμιᾷ ἀπὸ τοῦ αἰρομένου βήλου τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ ἀνέρχεται θυμιῶν τὸν βασιλέα, καὶ τοῦτο ποιῶν ἐκ τρίτου Ms. 107. a ὑποχωρεῖ. καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασι-20 λέως, ἀπέρχεται καὶ ἴσταται ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως μέσον τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, καὶ ἐφαπλώσας τὰς χεῖρας

11. ἰσάντων ed.

triciis peraguntur, ex ecclesia vero discedens, sagum purpureum gestans, domum abit.

CAP. 48.

Observanda in promotione Patriciorum.

Imperatore cameram prope templum S. Theodori intra velum ingresso, praepositus vestitores vocat, qui ipsum tunica induunt, hisque egressis, a praeposito coronatur, deinde e camera, ubi coronatus est, prodit atque in throno suo in chrysotriclinio constituto sedet. Interea praefecti cubiculo ab utroque latere, cubicularii et spathocubicularii a tergo throni in circulo adstant, ut est semicirculus, quo per octo vela ingressuri venire debent: protospatharii vero eunuchi prope thronum consistunt. Deinde mensurator aut etiam papias palatii magni thuribulum sumit, et a velo sublato chrysotriclinii cum thure veniens, Imperatorem incensat, quo ter facto, discedit. Tunc praepositus, signo a Domino accepto, abit et coram Imperatore in medio praefectorum cubiculi stat, manibusque una cum tunica sua expansis, Imperatorem veneratur, non inclinatis ta-

αὐτοῦ μετὰ τοῦ χλανιδίου αὐτοῦ, προσκυνεῖ τὸν βασιλέα, μὴ κλίνας τὰ γόνατα, εἰ μὴ μόνον τὸ σχῆμα τῆς προσκυνήσεως, C ὃν τρόπον ἢ τῆς ἡμέρας τάξις ἀπαιτεῖ. καὶ εἰδ' οὕτως ἐξέρχεται μετὰ δύο ὄστιαρίων, ἔμπροσθεν αὐτοῦ βασιταζόντων 5 καὶ τὰ βεργία αὐτῶν ἐν τῷ τριπέτωνι, καὶ εὗρίσκει τοὺς μαγίστρον ἡτοιμασθέντας παρὰ τοῦ τῆς καταστάσεως, καὶ προσκαλεῖται αὐτοὺς ὁ πραιπόσιτος· καὶ ἴστανται ἔξω τοῦ βήλου τῆς πύλης τοῦ χρυσοτρικλίνου δύο σιλεντιάριοι, καὶ ἤνικα προσκληθῶσιν οἱ μάγιστροι παρὰ τοῦ πραιποσίτου, 10 αἰρεται ὑπερθεῖν τὸ βῆλον ὑπὸ σιλεντιαρίων, καὶ εἰσέρχονται οἱ μάγιστροι μετὰ τοῦ πραιποσίτου, τὸ πρῶτον βῆλον, καὶ στάς ὁ πραιπόσιτος πλησίον τοῦ αὐτοῦ βήλου, οἱ δὲ μάγιστροι ὀπίσω αὐτοῦ, νεύει ὁ πραιπόσιτος τοὺς ὄστιαρίους, καὶ ἴστανται ἔνδον τοῦ βήλου. λαβὼν δὲ νεῦμα ὁ ἔνδον πραιπό- D 15 σιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, δίδωσι νεῦμα τῷ μινσουράτωρι ἢ τῷ κουβικουλαρίῳ τῷ αἰρῶντι τὸ βῆλον, καὶ εἰσέρχεται ὁ πραιπόσιτος καὶ ἀνέρχεται ἐν τῇ στάσει αὐτοῦ· οἱ δὲ μάγιστροι εἰσελθόντες ἔνδον τοῦ βήλου, πίπτουσι, καὶ ἀναστάν- 20 τες ἴστανται ἐν τῇ τάξει αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου ἔνθεν κάκειθεν. (B.) Καὶ αὖθις λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, εἰσέρχεται εἰς τὸ μέσον, καὶ προσκυνήσας, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ἐξέρχεται μετὰ δύο Ed.L. 144 ὄστιαρίων ἐν τῷ τριπέτωνι, καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς ἀνθυπάτους, εἰσάγει αὐτοὺς, βῆλον β' προσκυνήσαντες δὲ καὶ

16. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι, εἰ ἔστιν εὐνοῦχος ὁ μινσουράτωρ, αἰρεῖ τὸ βῆλον, εἰ δὲ μὴ, κουβικουλάριος.

men genibus; est enim tantum species adorationis, qualem ordo diei requirit. Sic cum duobus ostiariis, qui ante ipsum virgas suas in tripetone gestant, progreditur, magistros a cerimoniaro ordinatos reperit, eosque praepositus advocat: extra velum portae chrysotri- clinii duo silentarii stant, et arcessitis a praeposito magistris, velum a silentariis sursum tollitur, et ingreditur primum velum magistro- rum cum praeposito, qui prope illud constitutus, dum post se ma- gistros habet, ostiariis signum dat intra velum stantibus. Porro praepositus in velo, signo ab Imperatore accepto, mensuratori aut cubiculario velum tollenti capite annuit, et ingreditur praepositus, suumque locum occupat. Magistri vero intra velum ingressi, se pre- sternunt, et postquam surrexere, in ordine suo post praefectos cubiculo ab utroque latere adstant. (II.) Rursus praepositus secun- dum Imperatoris nutum in medium venit, et adoratione, de qua supra diximus, facta, cum duobus ostiariis tripetonem petit, et post- quam proconsules vocavit, eos in secundo velo adducit, ipsique post adorationem ad utrumque magistrorum latus se conferunt, praeposi-

αὐτοὶ, ἴστανται ἀπὸ τῶν μαγίστρων ἔνθεν κάκειθεν, ὃ δὲ πραιπόσιτος ἀνέρχεται ἐν τῇ σιάσει αὐτοῦ, τοῦτο δὲ ποιεῖ κατὰ εἰσοδὸν ἐκάστου βήλου. καὶ αὐθις λαβῶν νεῦμα, ἐξέρχεται, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ἐν τῷ τριπέτωνι, καὶ προσκαλεῖται πατρικίους καὶ στρατηγούς, καὶ εἰσάγει αὐτούς, βῆλον 5 γ' ἐκτελούντων καὶ αὐτῶν προσκύνησιν καὶ στάσειν, ὡς καὶ οἱ πρόων. ἰστέον δὲ, ὅτι, εἰ μὲν οὐκ ἔστιν ὁ ὑπαρχος πατρικίος, ἐν τῷ τρίτῳ βήλῳ τῶν πατρικίων εἰσέρχεται ἐν τῇ Β δοχῇ, εἰ δὲ κραιστωρ ἢ λογοθέτης ἢ γενικός ἢ ἐκ τῶν τα

Ms. 107. b πρώτα σφράκια κατεχόντων, οὐκ εἰσι πατρικιοί, οὐδεὶς εἰσ-10
 ἔρχεται μετὰ τῶν πατρικίων, ἀλλ' εἰσέρχονται μετὰ τῆς συγκλήτου. καὶ λαβῶν πάλιν νεῦμα ὃ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, εἰσέρχεται εἰς τὸ μέσον, καὶ προσκυνήσας καὶ ἐκτέλεσας πάντα, ἃ ἐν τῷ πρώτῳ βήλῳ ἐξέτελεσεν, ἐξέρχεται μετὰ δύο ὀστιάριων ἐν τῷ τριπέτωνι, καὶ εἰσάγει τῆν 15
 σύγκλητον, δ' βῆλον· ἐκτελοῦσι δὲ καὶ αὐτοὶ ὁμοίως. συν-
 εἰσέρχονται αὐτοῖς διὰ τῆς πλαγίας αὐτῶν ἐν μὲν τῷ δεξιῷ
 μέρει οἱ βεστήτορες, ἐν δὲ τῷ εὐωνύμῳ ὃ λογοθέτης μετὰ
 τῶν ἀσηκρητῶν καὶ ὃ ἡερενδάριος μετ' αὐτῶν φορῶν φε-
 C λῶνην ἄσπρον. ἰστέον δὲ, ὅτι οἱ μὲν ἀσηκρηται καὶ οἱ βε-20
 στήτορες καὶ ὃ λογοθέτης καὶ ὃ δεκανὸς εἰσιόντες οὐ πί-
 πουσιν, ἀλλ' ἴστανται ὀπισθεν τοῦ σεκρέτου ἔνθεν κάκειθεν,
 ἢ δὲ σύγκλητος, ὡς προεἴρηται, ἐπελθοῦσα ἐκτελεῖ ἅπαντα,
 ὡς καὶ οἱ πρότερον. εἶτα ἀνελθὼν πάλιν ὃ πραιπόσιτος,

16. δ' βήλα cod. . 20. ἄσπρον ed. 24. ἀνέλθῃ ed.

tus vero suam stationem repetit, et sic vela singula ordine introducit. Rursus signo dato, ad tripetonem, ut supra diximus, progressus, patricios et strategos vocat et in velo tertio adducit: ipsi, ut priores, adorant suasque stationes repetunt. Observandum est, praefectum, si patricius non sit, tertium velum patriciorum in receptione intrare; si vero quaestor aut logotheta aut aerario praefectus aut e proceribus, qui primis officiis admoti sunt, patricii non sint, nullum eorum cum patriciis, sed cum senatu intrare. Rursus signo ab Imperatore dato, praepositus, in medio constitutus, postquam adorationem ac reliqua omnia peregit, quae in primo velo acta sint, cum duobus ostiariis tripetonem adit, ac senatorum quartum velum adducit, qui eodem ritus observant: cum his ab eorum latere, a dextra parte vestitores, a sinistra logotheta cum a secretis et referendarius, albam penulam gestans, accedunt. Ex his a secretis, vestitores, logothetes et decanus dum intrant, se non prosternunt, sed post secretum ab utroque latere subsistunt, senatus vero, ut diximus, accedit eaque omnia, quae priores, peragit. Posthac prae-

ἴστανται ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ, καὶ λαβὼν παρὰ τοῦ βασιλέως
νεῦμα, εἰσέρχεται μέσον, καὶ προσκυνήσας ἐξέρχεται μετὰ
ὀστιαρίων καὶ βεργίων ἐν τῷ τριπέτονι, καὶ εἰσάγει τοὺς
κόμητας τῶν σχολῶν εἰς τὸ ε' βῆλον· ἐκτελοῦσι δὲ καὶ αὐτοὶ
5 ὁμοίως. ὁ δὲ πραιπόσιτος ἀνέρχεται καὶ ἴστανται ἐν τῇ τάξει
αὐτοῦ, καὶ αὐτίς λαβὼν νεῦμα εἰσέρχεται εἰς τὸ μέσον καὶ D
προσκυνεῖ, καὶ ἐξελθὼν εἰσάγει κανδιδάτους, βῆλον ζ', καὶ
αὐτοὶ, ὡς προεῖρηται, τὰ συνήθη ἐκτελέσαντες, ἴστανται ἐν
τῇ τάξει αὐτῶν. καὶ ὁ πραιπόσιτος εἰσελθὼν πάλιν καὶ
10 προσκυνήσας, εἰσάγει δομestίλους, βῆλον ζ'· καὶ αὐτοὶ ἐκτε-
λοῦσιν ὁμοίως. εἶτα εἰσάγει τοὺς ἀπὸ ἐπάρχων, βῆλον η'.
(Γ.) Καὶ τελεσθέντων τῶν ἡ' βῆλων, συνεισέρχονται μετὰ
τοῦ ὀγδόου βήλου ὁ τῆς καταστάσεως καὶ οἱ σιλεντιάριοι Ed.L. 145
ἐνθεν κἀκεῖθεν ὀπισθεν τοῦ σεκρέτου, καὶ εἰ μὲν εἰσῆλθεν
15 ὁ μέλλων γίνεσθαι πατρίκιος ἐν ἐνὶ τῶν βῆλων, καὶ ἴστανται
ἐν τῇ δοχῇ τοῦ σεκρέτου, προσκαλεῖται ὁ βασιλεὺς τὸν πραι-
πόσιτον, καὶ ὃν ἂν κελεύῃ προβαλέσθαι πατρίκιον, λέγει τὸ
ὄνομα αὐτοῦ τῷ πραιποσίτῳ, κἀκεῖνος λέγει τῇ τῆς καταστά-
σεως, κἀκεῖνος λαβὼν μετ' αὐτοῦ σιλεντιάριον καὶ τὸν μέλ-
20 λοντα προβληθῆναι, ἐξαίφνης ἄγουσιν καὶ ἰστᾶσι μέσον ἔμ- Ms. 108. a
προσθεν τοῦ βασιλέως. εἰ δὲ ἔξω ἔμεινεν, ὡς μὴ ἀξίας οὐσης
τῆς τάξεως αὐτοῦ εἰσελθεῖν μετὰ τῶν ἡ' βῆλων, μένει μετ'
αὐτοῦ ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ σιλεντιαρίου ἐνός, ὁ δὲ βα-
σιλεὺς προσκαλεῖται τὸν πραιπόσιτον καὶ γνωρίζει τὸ ὄνομα

17. κελεύει cod. προβάλλεσθαι ed. 20. ἴστανται ed.

positus, rursus ingressus, in suo ordine stat, et signo ab Imperatore dato, in medium pergit, factaque adoratione, cum ostiariis et virgis tripetonem petit, ac comites scholarum ad quietum velum perducit, qui eosdem, ac priores, ritus observant. Praepositus vero accedens, in suo loco subsistit, ac rursus signo dato, in medium venit, adorat, et egressus, candidatos ad velum sextum ducit, qui et ipsi, postquam solemniam, ut diximus, celebrarunt, in suo ordine consistunt. Iterum praepositus ingressus, post adorationem domesticos, velum septimum, adducit, qui easdem cerimonias observant: deinde octavum, expraefectos. (III.) Octo autem velis ita completis, cum octavo cerimoniarum et silentiarum ab utroque latere post secretum intrant, et si candidatus patriciae dignitatis in uno ex his velis ingressus est, inque loco secreti stat, Imperator praepositum, et quem ad patricii dignitatem evehere vult, vocat, nomen eius praeposito, is cerimoniarum indicat, qui secum sumto silentiario et candidato, statim eos in medium in conspectum Imperatoris producit. Si vero foris mansit, cum scilicet eius dignitas ipsi cum octo velis intrare non permittit, cerimoniarum ac unus e silentiariis cum

τοῦ μέλλοντος προβληθῆναι, ὁ δὲ πραιπόσιτος ἴσταται μέσον τοῦ σεκρέτου, καὶ προσκυνήσας, ἐξελθὼν μετὰ δύο δοτιαρίων, προσκαλεῖται αὐτὸν, καὶ εἰσάγει, φοροῦντα σαγίον ῥοῆς. κρατοῦσι δὲ αὐτὸν ὅ,τε τῆς καταστάσεως καὶ σιλεντιάριος, καὶ ἰσταῖσιν αὐτὸν μέσον τοῦ σεκρέτου ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως, ὁ δὲ πραιπόσιτος εἰσελθὼν ἐν τῇ καμάρα καὶ τὰς πλάκας παρὰ τοῦ δευτέρου λαβὼν, ἐπιδίδωσιν αὐτὰς τῷ βασιλεῖ. ἄγουσι δὲ τὸν μέλλοντα προβληθῆναι ὁ τῆς καταστάσεως καὶ ὁ σιλεντιάριος, καὶ ῥίπτουσιν αὐτὸν εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, καὶ προσκυνήσας ἀσπάζεται αὐτούς, εἶτα τὰ γόνατα αὐτοῦ, εἶτα λαβὼν τὰς πλάκας ἀπὸ τοῦ βασιλέως, φιλεῖ καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ. καὶ λαβόντες αὐτὸν ἀποφέρουσιν ὀπισθοφανῶς, καὶ ἰστώσιν αὐτὸν μέσον τοῦ σεκρέτου ἀναμεταξὺ τῶν τοῦ κουβουκλείου ἀρχόντων, διαμερίζονται δὲ οἱ σιλεντιάριοι, οἱ μὲν ἐκ δεξιῶν, οἱ δὲ ἐξ ἐωνύμων, καὶ λαβὼν ὁ δεξιὸς τὸν πρῶτον μάγιστρον, ἄγει αὐτὸν καὶ ἴστησιν ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ προβληθέντος πατρικίου, ἀκείνος προσκυνήσας, ὑπερεύχονται τὸν βασιλέα, καὶ εἰθ' οὕτως ἀπέρχεται ἐν τῇ αὐτοῦ στάσει τε καὶ τάξει. καὶ ἥνικα τελήσῃ τὴν εὐχὴν καὶ εὐχαριστίαν ὁ πρῶτος μάγιστρος, εὐθέως καταλαμβάνει ὁ ἐώνυμος σιλεντιάριος, εἰσάγων μάγιστρον ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους, καὶ ἴστησιν αὐτὸν ἐξ ἐωνύμων τοῦ προβληθέντος πατρικίου, καὶ αὐτὸς ὑπερεύχεται τὸν βασιλέα ἀπνευχαριστῶν, ἥνικα δὲ μέλλει ἐξελεθεῖν ὁ αὐτὸς μάγιστρος,

5. et 13. Ἰστασιν ed. 10. τὰ om. cod. et ed. 18. ὑπερεύχεται coní. R. 24. ἐξελεθεῖν, ὁ αὐτὸς μάγιστρος καταλ. ed.

eo remanet, Imperator vero praepositum vocat ac nomen promovendi ipsi indicat, praepositus in medio secreto adorat, deinde cum duobus ostiariis egressus, eum arcessit sagumque rubrum gestantem adducit. Cerimoniaris et silentiarius eum comitantur, et in medio secreto coram Imperatore constituunt, praepositus cameram ingressus, tabulas a secundicerio sumit easque Imperatori tradit. Adducunt vero candidatum cerimoniaris ac silentiarius, eumque ante pedes Imperatoris prosternunt, quos, adoratione facta, aequae ac genua, deinde et manus, tabulis acceptis, osculatur. Tunc ipsum retro abductum in medio secreto inter cubiculi praefectos constituunt, ipsi silentiarii partim ad dextram, partim ad sinistram discedunt, quorum is, qui ad dextram stat, primum magistrum ducit, et ad dextram promoti patricii statuit, qui, adoratione facta, Imperatori prospera precatur, deinde ad stationem suam ordinemque abit. Precibus autem et solenni gratiarum actione a primo magistro peractis, statim silentiarius ad sinistram constitutus magistrum ab alio latere adducit, eumque ad sinistram promoti patricii statit, ipse solennes Imperatori gratias agit, faustaque precatur,

καταλαμβάνει δ ἐκ δεξιῶν τὰ αὐτὰ ποιῶν. Ἰστέον δὲ, ὅτι πάντες οἱ εἰσελθόντες διὰ τῶν οκτῶ βήλων χωρὶς τῶν ἀσηκρητῶν καὶ τῶν βεσθητόρων καὶ τοῦ ῥεφερενδαρίου, ἕκαστος αὐτῶν κατὰ τὴν ἰδίαν τάξιν, εἰσέρχεται, κρατούμενος ὑπὸ σιλεντιαρίου, πλησίον τοῦ προβληθέντος πατρικίου, οἱ μὲν ἐκ δεξιῶν, οἱ δὲ ἐξ ἀριστερῶν, ἐκτελοῦσι δὲ καὶ αὐτοὶ πάντα ἀκολουθῶς, ὃν τρόπον ὁ ἐκ δεξιῶν μάγιστρος καὶ ὁ ἐξ ἀριστερῶν ἐξετέλεσαν. καὶ πάντων προσκνησάντων καὶ ἀπευχαριστησάντων τὸν βασιλέα, λαβόντες τὸν προβληθέντα πατρικίον ὅ,τι τῆς καταστάσεως καὶ ὁ σιλεντιάριος, ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ πρὸς αὐτὸν φιλεῖ τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, εἶτα τὰ γόνατα αὐτοῦ, καὶ εὐχάμενος καὶ ἀπευχαριστήσας τὸν βασιλέα, ἀπελθὼν ἵσταται ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ, εἶτα λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως λέγει „κελεύσατε.“ (Α.) Καὶ πάντες ὑπερευχάμενοι ἐξέρχονται, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀναστὰς ἀπὸ τοῦ σέτζου αὐτοῦ, εἰσέρχεται ἐν τῇ καμάρα τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, καὶ λαβὼν ὁ πραιπόσιτος τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως, προσκαλεῖται τοὺς βεστήτορας, καὶ ἀπαλλάσσουν αὐτοὶ τὴν χλαζονίδα αὐτοῦ. ὁ δὲ προβληθεὶς πατρικίος ἐξέρχεται διὰ τῶν σκύλων ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ, καὶ περιπατεῖ ἔμπροσθεν αὐτοῦ σιλεντιάριος βυστάζων τὰς πλάκας, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Στεφάνου, ἄπτει κηρὸς, καὶ εὐχάμενος ἐξέρχεται

11. τὸν om. ed.

egressurum vero magistrum silentiarius, qui ad dextram constitutus est, eosdem ritus observans, excipit. Ceterum omnes ac singuli praeter secretarios, vestitores et referendarium per octo vela, pro sua dignitate ac ordine, a silentiariis stipati, prope patricium promotum, partim a dextra, partim a sinistra, ingrediuntur, et omnia ordine, quae magister ad dextram sinistramque peregerunt, peragunt. Postquam vero omnes adorationem et gratiarum actionem Imperatori exhibuere, cerimoniarum et silentiarius promotum patricium excipiunt, a quibus ad Imperatorem perductus, pronus in terram pedes ac genua eius osculatur, precatus vero et gratis Imperatori actis, ad suum ordinem abit: praepositus, signo ab Imperatore dato, dicit: *Iubeis*. (IV.) Sic omnes fausta precati discedunt, Imperator vero a throno surgens, cameram S. Theodori ingreditur, praepositus, corona a capite eius demta, vestitores vocat, qui tunicam imperatoriam mutant. Promotus autem patricius per scyla ad hippodromum abit, coram quo silentiarius, tabellas gestans, procedit, ipse, templum S. Stephani ingressus, cereos accendit, precatusque egreditur, et ab honoratis, a scenophoris, a militibus tagmatum, decantis ac diacta-

ἔκειθεν, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τε ἀξιοματικῶν, σκευοφόρων, στρατιωτῶν ταγμάτων, δεκανῶν καὶ διαιταρίων, διέρχεται διὰ τοῦ ἵπποδρόμου καὶ τῆς θερμίστρας, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ κομισιωτορίῳ, καὶ ἄψας κηρούς ἐξέρχεται, καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν δηριγευόμενος, ἐξέρχεται διὰ τε τῶν ἐξουβίτων καὶ 5
 Cτῶν σχολῶν. δέχονται αὐτὸν οἱ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων, ἐν ᾧ ἄπει κηρούς ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ τρίτῃ τάξει, ὅτε προέρχεται ἐξωθεν τῶν μεγάλων πυλῶν, ἀκτολογοῦσι δὲ αὐτῶν, καθὼς τελοῦσιν ἐν ταῖς προβολαῖς τῶν πατρικίων, λέγοντες καὶ τὸ „ὁ δεῖνα“, καὶ „εἰς πατρικίος“, καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτῷ 10
 ὁ δῆμαρχος λιβελλάριον. καὶ ἀνελθὼν ἐν τῇ πύλῃ πλησίον τῆς χαλκῆς, δέχεται αὐτὸν τὸ μέρος τῶν Πρασίνων, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ δῆμαρχος τὸ λιβελλάριον, καὶ ἴσταται μέσου, ὡς εἰδίεται αὐτῷ πάντοτε ἐν ταῖς δοχαῖς γίνεσθαι. εἶτα τελε-
 σάντων τῶν δύο μερῶν, ἐξέρχεται διὰ τῆς χαλκῆς, καὶ διελ- 15
 θῶν μέχρι τοῦ ἁγίου φρέατος, ἄπει ἄκτιστος κηρούς, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχεται εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, καὶ ἐμπροσθεν
 Ms. 109. α τῶν ἁγίων θυρῶν ἑστώς, εὐχεται, καὶ προσκαλεσάμενος αὐ-
 τὸν ὁ πατριάρχης, κλίνει τὴν αὐτοῦ κεφαλὴν, λέγων εὐχὴν, εἰθ' οὕτως κοινωνεῖ τοῦ ἀχράντου σώματος καὶ αἵματος τοῦ 20
 Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παρὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ἀσπασάμενος αὐτὸν ὁ πατριάρχης, ἀποπέμπει αὐτόν. ὁ δὲ πατρικίος τὴν ἐξ ἔθνους τῇ ἐκκλησίᾳ διδομένην συνήθειαν δε-
 δωκώς, ἐξέρχεται διὰ μέσου τοῦ ναοῦ εἰς τὸν νάρθηκα,

1. ἀξιοματικῶν σκευοφόρων, στρατιωτῶν, ταγμάτων ed. 8.
 τῶν om. ed. δὲ om. ed. 20. καὶ εἰθ' ed.

riis stipatus, per circum balneumque in consistorium abit, et cercis accensis, iisdem comitantibus, per excubias scholasque discedit. Factionarii Veneti eum, ubi Imperator cereos accendit, in tertio ordine excipiunt, et dum per magnas portas procedit, ipsi, ut in promotionibus patriciorum solent, acclamant, dicentes: *N. N. et: es patricius*, demarchus vero ipsi libellum tradit. Ad portam prope chalcem ascendente factio Prasinæ excipit, demarchus libellum ipsi tradit, in medio, ut semper in his receptionibus solet, constitutus. His a factionibus peractis, per chalcem egreditur, et ad sanctum puteum digressus, cereos accendit, postea magnam ecclesiam ingreditur, ubi ad sacras ianuas subsistens, precatur: patriarcha, postquam eum advocavit, inclinato capite precatur, a quo postea sacrum corpus et sanguinem Domini nostri Iesu Christi accipit, datoque osculo, dimittitur. Patricius, solenni munere ecclesiae oblato, per medium templum ad narthecem abit, ubi, mutata veste, scaraman-gium suum sanguine purpureum induit, et consensu equo, una

καίκετος ἀπαλλάξας βάλλει τὸ σκαραμάγγιον αὐτοῦ καὶ σα-
γιόν ἀληθινόν, καὶ εἶθ' οὕτως ἐξελθὼν ἀπέρχεται ἔφιππος
αὐτός, καὶ ὁ σιλεντιάριος ἔμπροσθεν αὐτοῦ, βασιάζων τὰς
πλάκας, ῥορῶν σαγιόν ἀληθινόν, οἱ δὲ λοιποὶ, οὓς ἀνωτέρω Ed.L. 147
5 εἰρήκαμεν, δηριγεύουσιν αὐτὸν μέχρι τοῦ οἴκου αὐτοῦ.
Ἰστέον δὲ, ὅτι οὓς ἀνωτέρω εἶπομεν, πεζοὶ δηριγεύουσι,
καταλαβὼν δὲ ὁ πατρικίος τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὑποδέχεται πάν-
τας, ἡ δὲ ἐν τῇ τραπέζῃ κάθεδρα τοῦ σιλεντιαρίου πλησίον
τοῦ πατρικίου εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος ἰσοτίμως καθέζεται.
10 ἡ γὰρ τάξις οὕτως παρέχει· λαμβάνουσι δὲ καὶ αὐτοὶ παρὰ
τοῦ πατρικίου οἱ τε σιλεντιαριοὶ καὶ οἱ στρατιῶται τὰς ἐξ
ἔθους διδομένας αὐτοῖς σινηθείας, καὶ ἀπέρχεται ἕκαστος
εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, εὐχαριστοῦντες τὸν Θεὸν καὶ ὑπερ-
ευχόμενοι τὸν πλουτοποιὸν ἡμῶν βασιλέα. B

15 *Ἀκτολογία τῶν δῆμων ἐπὶ προαγωγῇ πατρικίου.*

Τῆς συνήθους τάξεως τελουμένης ἐν τῷ παλατίῳ ἐπὶ τῇ
τοῦ πατρικίου προαγωγῇ, ἐξέρχεται διὰ τῆς προελεύσεως, ὀ-
ψικευόμενος ὑπὸ σιλεντιαρίου, δηλονότι τοῦ σιλεντιαρίου βα-
σταζοτος τὸν τούτου κωδῖκελλον, καὶ ἀπέρχεται εἰς τὴν ἐκ-
20 κλησίαν τοῦ ἵπποδρόμου εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον, καὶ ἄπτει
ἐκεῖνος κηρούς, καὶ ὀψικευόμενος ὑπὸ ἀξιωματικῶν, ἀπέρχε-
ται ἐν τῷ κονιστωριῳ, καὶ ἄπτει ἐκεῖνος κηρούς, ὁμοίως καὶ
εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἐκκλησίαν, καὶ ἴστανται οἱ τε ἀξιωματι-

cum silentiario, tabellas ante ipsum ferente sagumque purpureum
gestante, diacedit; reliqui usque ad aedes suas eum comitantur. Hic
vero observandum est, eos, quos supra commemoravimus, pedibus
comitari, quos quidem patricius domi omnes excipit, ubi sella si-
lentiario ad mensam prope patricium ad sinistrum latus, aequo ho-
nore, quod eius dignitas postulat, ponitur: accipiunt vero et ipsi
silentiarii ac copii praefecti a patricio solennia munera, omnesque
domos suas, gratias Deo agentes et clementissimum Imperatorem
nostrum laudantes, repetunt.

ACTA ET ACCLAMATIONES FACTIONUM IN PROMOTIONE PATRICII.

Solito promotionis patricii ritu in palatio peracto, in pompa
egreditur, comitante silentiario, eo scilicet, qui codicillos patricii
portat, et ad S. Stephani ecclesiam in hippodromo .abit, ac cereos
ibi accendit. Deinde ab officiis aulae stipatus, ad consistorium per-
gens, cereos ibi accendit: ita et in ecclesia Domini, ubi proceres
et scutarii numeri et diaetarii omnium diaetarum et decani in por-
ticiu candidatorum adsunt. A quibus stipatus patricius ad acneas

Cκοὶ καὶ τὰ σκουτάρια τοῦ ἀριθμοῦ καὶ οἱ διαιτᾶριοι τῶν ὀ-
 λων διαιτῶν καὶ οἱ δεκανοὶ εἰς τὸν μάρκωνα τῶν κωνιδάτων.
 καὶ ἀπέρχεται ὁ αὐτὸς πατρικίος, ὀψικευόμενος ὑπ' αὐτῶν,
 ἕως τῶν χαλκῶν κυλῶν τῶν κορτινῶν, καὶ λέγει ὁ ἀδμηγ-
 Ms. 109. b σουνάλιος „στήτω,” καὶ κρατεῖ ὁ νομμεράριος τὸ βῆλον καὶ 5
 λέγει· „λεβὰ πατρικίς ἐλώκ.” καὶ πάλιν λέγει ὁ ἀδμηγσου-
 νάλιος, ἄπερ φωνοβολεῖ ὁ νομμεράριος, καὶ ἐξέρχεται ὁ πα-
 τρικός, καὶ διέρχεται διὰ τῶν σχολῶν, ὀψικευόμενος δηλονότι
 ὑπὸ τῶν προειρημένων. τὸ δὲ μέρος τῶν Πρασίνων ἴσταται
 εἰς τοὺς ἀγίους ἀποστόλους εἰς τὰς σχολὰς, ἐκδεχόμενον τὸν 10
 πατρικίον, καὶ μετὰ τὸ στήναι τὸν πατρικίον εἰς τὸν εἰωθότα
 Δτόπον, λέγει ὁ δῆμος· „πρὸ πάντων εὐφημηήσωμεν τοὺς δε-
 σπότης τῆς οἰκουμένης.” οἱ κράτται· „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα
 μεγάλων βασιλέων καὶ αυτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς
 ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράτται· „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα εὐσε- 15
 βεστάτων ἀνγουστῶν πολλὰ τὰ ἔτη.” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρί-
 του. οἱ κράτται· „τῶν πορφυρογεννήτων πολλὰ τὰ ἔτη.”
 ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. οὕτως οἱ κράτται· καὶ εἶτα λέγουσιν
 ἄκτα ἀπὸ φθογγῆς· „τίς οὐκ ἔχει ἐπὶ πλεῖον δοξάσαι τὸν
 μόνον ἀθάνατον βασιλέα,” ἐκ γ', „καὶ προβιβάζοντα ἀξίαν 20
 Ed. L. 148 τοῖς ἀξίοις,” ἐκ γ', „καὶ σὲ ὁ δεῖνα ἐτίμησαν παραδόξως,”
 ἐκ γ', „τὴν τοῦ πατρικίου περιδοξον ἀξίαν,” ἐκ γ', „ἀλλ' ὁ
 πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης τοὺς χρόνους αὐτῶν πληθύνει

10. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι, προελεύσεως οὐσης ἐν τῇ ἀγίᾳ Σοφίᾳ,
 ἐὰν συμβῆ γενέσθαι πατρικίον, πρώτως δέχεται αὐτὸν τὸ μέρος
 τῶν Βενέτων εἰς τοὺς λυχνους μετὰ καὶ [καὶ om. ed.] τοῦ δη-
 μάρχου· τὸ δὲ μέρος τῶν Πρασίνων εἰς τὰς σχολὰς μετὰ καὶ
 τοῦ δημάρχου. ἐκδεχόμενος cod. 14. μεγάλα βασιλεῖ
 καὶ αυτοκράτορι ed. 15. εὐσεβεστάτω ed. 18. οὕτως om.
 cod. 21. τιμήσαντα legendum aut aliquid deesse vide-
 tur R.

portas cortinarum abit, dicitque admissionalis: *Sta*; numerarius au-
 tem, velum tenens, inquit: *Leva te patricie loco*. Rursus admissio-
 nalis, quae acclamaverat numerarius, repetit, et egressus patricius
 per scholas transit, scilicet a dictis stipatus. Factio Prasinorum in
 S. S. Apostolorum aede in scholis excipiens patricium, praesto est,
 quo loco solenni constituto, populus ait: *Ante omnia fausta Domi-
 nis universi precemur*. Cantores: *N. N. magnis Imperatoribus et
 Caesaribus multos annos!* eadem populus ter. Cantores: *N. N. pi-
 issimis Augustis multos annos*; eadem populus ter. Cantores: *Por-
 phyrogenitis multos annos*; eadem populus ter; et sic postea canto-
 res acta recitant: *Quis non maxime laudaret solum immortalem re-
 gem, ter; et dignitatem dignis tribuentem, ter; et te gloriose hono-*

σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογενήτοις." καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιδίδωσι τὸ λιβελλάριον ὁ δῆμαρχος τῷ πατρικίῳ, καὶ λέγουσιν οἱ κράκται· „εἶσε ὁ δεῖνα, εἶσε ὁ δεῖνα, εἶσε ὁ δεῖνα;" καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ'· „εἶσε πατρίκιος, εἶσε." οἱ κράκται· 5, „καλῶς ἦλθες, προσβολὴ τῶν εὐεργετῶν" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράκται· „καλῶς ἦλθες, ποθητὸ τῶν ἀνάκτων" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράκται· „καλῶν ἦλθεν ὁ εὐγενὴς ἐκ προγόνων" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθεν." οἱ κράκται· „καλῶς ἦλθες, ὁ δεῖνα πατρίκιε τῶν Ῥωμαίων." ὁ λαὸς 10 „καλῶς ἦλθες." οἱ κράκται· „καλῶς ἦλθες εἰς φιλοῦντά σε δῆμον." ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράκται· „ἀξίως σε ἠγάπησαν οἱ δεσπότες, ὡς ὄντα καθαρὸν καὶ ἐπάξιον." ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράκται· „ἀλλ' ὁ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης." ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθεν." οἱ κράκται· 15 „φυλάξει σε, πατρίκιε, εἰς πλήθη χρόνων." (B.) Καὶ ἀποκινῶντος τοῦ πατρικίου, ὀψικεύει ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὁ δῆμος, λέγων ἀπελατικὸν ἦχ. δ'· „οἱ ἐκ τῆς ἄνω προνοίας ἐστεμμένοι ἀξιοδότως πάνσοφοι εὐεργέται σε, ὡς προσφιλέστατον 20 ὄντων, ὁ δεῖνα, ἐτίμησαν ἐν ὑπερτέραις ἀξίαις, πρωτοσπαθάριον ἐντιμον καὶ εὐγενῆ ἐκ προγόνων, καὶ εἰς ὑπέριμον δόξαν, τὴν πατρικίου ἀνύψωσαν ἀξίαν." καὶ ἀπάγουσιν αὐτὸν

2. τὸ om. ed. 5. ἦλθε ed. 6. ἦλθεν ed. 9. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι, τοῦ δημάρχου λέγοντος: „καλῶς ἦλθες, ὁ δεῖνα πατρίκιε", προσκυνεῖ ὁ πατρίκιος πρὸς τὸν δῆμαρχον καὶ τὸν δῆμον· καὶ ὁ δῆμος πρὸς αὐτὸν ὁμοίως, ποιών τὸ σέβας.
10. εἰς φιλοῦντας δῆμον ed. 15. χρόνον ed. 18. ἀξιοδόται ed.

rarunt N. N., ter; splendida Patricii dignitate, ter; sed omnium creator et dominus tempora vestra cum Augustabus et porphyrogenitis augeat! Postea demarchus libellum patricio tradit, et dicunt cantores: *Tu es N. N., imo es N. N., ter; populus: Tu es patricius, es!* Cantores: *Pulchre venisti, a benefactoribus promotus!* populus: *Pulchre venisti.* Cantores: *Pulchre venisti, desiderium principum!* populus: *Pulchre venisti.* Cantores: *Pulchre venit nobilis a maioribus!* populus: *Pulchre venit!* Cantores: *Pulchre venisti, N. N. patricie Romanorum;* populus: *Pulchre venisti.* Cantores: *Pulchre venisti ad populum tui amantem;* populus: *Pulchre venisti!* Cantores: *Merito te amarunt Domini, ut egregium dignumque virum!* populus: *Pulchre venit.* Cantores: *Sed omnium creator et dominus;* populus: *Pulchre venit!* Cantores: *Te, o patricie, quam diutissime conservet!* (II.) Inde gradum dimovente patricio, comitatur eum a fronte populus, et apelaticum dicit ex quarto tono: *A suprema providentia coronati pro merito suo et sapientissimi benefactores te, ut carissimum servum, N. N., summis honori-*

ὄψικεύοντες ἕως τῆς δοχῆς τῶν Βενέτων, (μέχρι γὰρ ἐκεῖσε πληροῦται τὸ ποίημα,) καὶ μετὰ τὸ πληρωθῆναι λέγουσιν οἱ κράτται ἔσ· „ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, σῶσον τὸν πατρικίον·” καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' ἔσ· „ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος·” καὶ δέχεται αὐτὸν τὸ μέρος τῶν Βενέτων εἰς τὴν χαλκῆν, καὶ γίνεται ἡ ἀκολουθία⁵ καὶ ἡ τάξις τῆς δοχῆς, καθὼς καὶ πρώην ἐπὶ τῆς δοχῆς τῶν Πρασίνων· πλὴν λέγει ἀπελατικὸν ἤχ. δ'· „οἱ ἐκ Θεοῦ κρατούμενοι·” προεγράφη. καὶ διέρχεται διὰ τοῦ χύτου τῆς D χαλκῆς, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ ἅγιον φρέαρ καὶ ἄπει κηρούς, καὶ μετὰ τοῦτο εἰσέρχεται εἰς τὴν σωλέαν, ἐνθα ἴσταται τὸ το ἀντιμισίον. ὁ δὲ πατριάρχης ἐξέρχεται ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ λαμβάνει τὸν κωδίκελλον αὐτοῦ, καὶ τίθησιν αὐτὸν ἐν τῷ ἀντιμισίῳ, εἶτα ποιεῖ τὴν εὐχὴν, καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν ἐπιδίδωσι τὸν κωδίκελλον τῷ πατρικίῳ, καὶ μετὰ τὸ λαβεῖν τὸν κωδίκελλον, τιθεὶ ὁ πατρικίος τὸ ἀποκόμβιον ἐν τῷ ἀντιμ-15

Ed.L. 149 σίῳ. ὁ δὲ πατριάρχης εἰσέρχεται ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ ἀντιμισίῳ, ἐνθα καὶ τοῖς δεσπόταις ταῖς ἐορταῖς μεταδίδωσι, καὶ μεταδίδωσι τῷ πατρικίῳ. μετὰ δὲ τὴν μετάληψιν ἀπέρχεται ὁ πατρικίος εἰς τὸ σκάμνον τῶν πατρικίων, καὶ περιβάλλεται ἀληθινὸν σαγίον, καὶ ἐξέρχεται ἀ-20 πὸ τῶν ἐκεῖσε, καὶ καθβαλκενεὶ, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὄψικευόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων καὶ ὑπὸ τῶν δύο δῆμων, καὶ λέγει ἕκαστος αὐτῶν τὸ ἴδιον ἀπελατικόν· ὁ δὲ σιλεντιάριος φορῶν σαγίον ῥοῆς, καὶ αὐτὸς καθβαλλά-

3. et 4. ἔσ om. ed. 7. λέγουσιν aut λέγεται B. ex compend. cod. 13. μετὰ εὐχὴν ed. 14. λαμβάνειν ed.

bus ornatum, protospatharium illustrem et nobilem a maioribus, adque splendidam patricii dignitatem provenerunt. Sic abducunt eum in obsequio ad Venetam factionem; illuc enim delatis desinit carmen; quo facto, cantores dicunt: Deus sancte, serva patricium; populus ter: Deus sancte. Factio Venetorum in chalice patricium excipit, peragiturque officium et ordo factionis, ut ante a Prasina: praeterea dicit apelaticum toni IV: A Deo custodisti, ut supra relatum est. Deinde per chalyum chalces sanctumque puteum, ubi cereos accendit, transit ac soleam, ubi antimensium stat, ingreditur. At patriarcha exit a sacrario eiusque codicillos sumit, quos in antimensio reponit, deinde preces facit, et his finitis, patricio codicillos tradit, quibus acceptis, apocombium ibi reponit. Deinde patriarcha sacrarium intrat, et ad altare, ubi festis diebus etiam Imperatores communicant, abit et sacram coenam patricio impertit. Quo peracto, patricius ad scamnum patriciorum discedit, sagumque purpureum induit, et inde exiens, equo domum vehitur, a dictis omnibus et duabus factionibus stipatus, quarum unaquaque suum apelaticum dicit: silentarius autem, sa-

ριος, ὄψικεύει τὸν πατρίκιον, βασιάζων τὸν τούτου κωδίκελ-
λον. καὶ μετὰ τὸ σαθῆναι τὸν πατρίκιον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ
ἔποστρέφουσιν οἱ ὄψικεύοντες πάντες καὶ οἱ τῶν δύο μερῶν
δῆμοι, συνεστιῶνται δὲ τῷ πατρικίῳ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ τῆς Β
5 αὐτῆς ἡμέρας οἱ πραιπόσιτοι καὶ ἕτεροι πατρίκιοι καὶ ὄφφι- Ms. 110. b
κιάλαιοι καὶ οἱ δύο δήμαρχοι καὶ ὁ σιλεντιάριος, οἱ δὲ πραι-
πόσιτοι λαμβάνουσιν ἀνὰ ἱματίων ἐρῶαμμένων ἀπὸ τρι-
βλαττίων ὄρνεμένων β', καὶ οἱ δήμαρχοι ἀβδία.

ΚΕΦ. μθ'.

10 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προβολῇ ἀνδραπέτων.

Καθέζεται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ σένζου ἑστειμένος, φα-
ρῶν τὴν χλανίδα αὐτοῦ, καὶ ἵστανται οἱ τοῦ κουβουκλείου C
ἄρχοντες ἐν τῇ τάξει αὐτῶν· οἱ δὲ σπαθαροκουβικουλάριοι
καὶ οἱ κουβικουλάριοι ἵστανται ὀπίσθεν τοῦ βασιλέως κύκλο-
15 θεν τοῦ ἡμικυκλίου, οἱ δὲ πρωτοσπαθάριοι οἱ εὐνοῦχοι ἵσταν-
ται πλησίον τοῦ σένζου, φοροῦντες τὰ σαβάνια αὐτῶν, βα-
σταίζοντες καὶ τὰ σπαθαβάκλια αὐτῶν. καὶ λαβὼν θυμια-
τὸν ὁ παπίας, θυμιᾷ ὁμοίως, ὡς ἐπὶ προβολῇ πατρικίων, καὶ
ἔποχωρεῖ. εἶτα λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασι-
20 λέως, εἰσέρχεται καὶ ἵστανται μέσον ἀναμεταξὺ τῶν ἄρχόντων

7. τριβλατίων ὄρναμένων cd. 14. κυκλίθεν cod. 15. εἰς σχῆ-
μα ἡμικυκλίου conl. R.

gum russum ferens, equo conscenso, patricium, cuius codicillos por-
tat, comitatur. Cumque domum suam sic deductus est, comites
omnes cum duarum factionum hominibus revertuntur, convivium ve-
ro cum patricio in aedibus eius praepositi aliique patricii et officia-
les, duo demarchi et silentiarius eo die celebrant: praepositi quo-
que singuli vestes consutas, limbo purpureo ornatas, tribuni seu
demarchi abdia accipiunt.

CAP. 49.

Observanda in promotione Proconsulum.

Imperator in throno coronatus suaque tunica indutus sedet,
cubiculo praefecti secundum ordinem suum, spatharocubicularii et
cubicularii a tergo Imperatoris, in semicirculo protospatharii eunu-
chi prope thronum, sabania sua et spathobaculos ferentes, adstant.
Papias, thuribulo sumto, similiter, ut in processione patriciorum,
incensat et discedit. Deinde signo ab Imperatore accepto, intrat
praepositus et inter cubiculi praefectos medius stat, peracta adora-
tione, in tripetonem cum duobus ostiariis procedit, omnemque ri-
tum, quem in promotione patriciorum supra exposuimus, observat.

τοῦ κουβουκλείου, καὶ προσκυνήσας, ἐξέρχεται ἐν τῷ τριπέ-
 τωσι μετὰ δύο ὀστιαρίων, καὶ ἐκτελεῖ πάντα, ὃν τρόπον ἀνω-
 τέρω εἰρήκαμεν ἐν τῇ προβολῇ τῶν πατρικίων. καὶ εἰσάγει
 D βῆλον α', μαγίστρος, καὶ ἐκτελοῦσι πάντα, ὡς ἡ συνήθεια
 ἔχει, ὁμοίως πάλιν ἐξεληθὼν εἰσάγει βῆλον β', πατρικίους καὶ 5
 στρατηγούς, καὶ ἅπλῶς τὰ λοιπὰ βῆλα, τοὺς τε δημάρχους
 καὶ τὸν τοποτηρητὴν τῶν σχολῶν. καὶ εἰ μὴ εἰσηλθεν ἐν τῇ
 δοχῇ ὁ μέλλων γενέσθαι ἀνθύπατος, προσκαλεσάμενος ὁ βασι-
 λεὺς τὸν πραιπόσιτον, λέγει τὸ ὄνομα τοῦ μέλλοντος προβλη-
 θῆναι, κάκεινος λέγει τῷ τῆς καταστάσεως, κάκεινος λαβῶν 10
 αὐτὸν, ὡς ἐπὶ πατρικίου, ἴσθησιν αὐτὸν ἔμπροσθεν τῶν ἀρ-
 χόντων τοῦ κουβουκλείου, καὶ λαβὼν ὁ πραιπόσιτος πορφυ-
 Ed.L. 150 ροῦν τετράδιον, ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως
 μετὰ σιλεντιαρίου, ἐνέγκαντες αὐτὸν πλησίον τοῦ βασιλέως,
 ποιοῦσι προσκυνῆσαι καὶ φιλῆσαι τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, 15
 εἰθ' οὕτως τὰ γόνατα αὐτοῦ. εἶτα λαβὼν τὸ πορφυροῦν τε-
 τράδιον παρὰ τοῦ βασιλέως, ἤγουν τὸ ἀνθυπατίκιον, φιλεῖ
 καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ εἰθ' οὕτως ἀπαγαγόντες αὐτὸν ὀ-
 πισθοφανῶς, ἰστάσιν αὐτὸν μέσον. ἅπαντες δὲ οἱ ἐν τῇ δο-
 Ms. 111. a χῇ εἰσελθόντες ἐκτελοῦσι τὴν προσκύνησιν, ὃν τρόπον ἀνωτέ- 20
 ρω εἴρηται ἐν τῇ προβολῇ τῶν πατρικίων. (B.) Εἰ δὲ οὐκ
 B εἰσηλθεν ἐν τῇ δοχῇ ὁ μέλλων προβληθῆναι, ἀλλ' ἐναπέμει-
 νεν ἔξω, ὡς μὴ ἐνδέχεσθαι τὴν ἀξίαν αὐτοῦ εἰσερχεσθαι ἐν
 ταῖς δοχαῖς, ἢ κατὰ ὑστέρησιν ἐναπέμεινεν ἔξω, ἐξέρχεται ὁ
 πραιπόσιτος καὶ εἰσάγει αὐτὸν, τελεῖται δὲ μέχρις ἂν κατα- 25

17. ἀνθυπατίκιον R, ἀνθυπατικόν cod. et ed. 18. ἀπάγοντες ed.

Deinde velum I sive magistros, qui omnia, ut mos est, perficiunt:
 iterum egressus, velum II, patricios et strategos, ceteraque vela,
 demarchos quoque et scholarum vicarium adducit. Si vero futurus
 proconsul in processione non ingressus est, praeposito accito Imperator
 nomen promovendi dicit, hic ceremoniaro, qui ipsum excipiens,
 ut supra de praeposito observatum est, coram praefectis cubi-
 culi statuit, et purpureum quaternionem Imperatori tradit: ceremoniarius
 vero cum silentiario eum in conspectum Imperatoris ductum
 adorare pedesque et genua eius osculari iubent. Postea ab Imperatore
 purpureum quaternionem seu proconsulares codicillos, manus
 eius osculans, recipit, et ita retrorsum abductum in medio collocant.
 Omnes vero in processione ingressi solennem adorationem,
 ut supra de promotione patriciorum dictum est, exhibent. (II.) Si
 vero promovendus in pompa ingressus non est, sed foris remansit,
 quod in pompa intrare maius est quam pro eius dignitate, aut si,
 quia posterior ordine est, foris substitit, egressus patricius eum ad-

λάβῃ τὸ ἀνθυπατίμιον παρὰ τοῦ βασιλέως, ὡς ἀνωτέρω ἐν τῇ καταστάσει τῶν πατρικίων ἐδηλώσαμεν. τελέσαντες δὲ πάντες ἐν τῇ δοχῇ τὴν συνήθη προσκύνησιν καὶ εὐχαριστήσαντες, λαμβάνουσι τὸν προβληθέντα ἀνθύπατον ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ σιλεντιαρίου, καὶ ἀπάγουσιν αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσκυνήσας τὸν βασιλέα ὑποστρέφει, καὶ ἵσταται ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ, καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, λέγει „καλεύσατε.” C

ΚΕΘ. γ'.

10 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ ζωστῆς πατρικίας.

Ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες τὰ διβητήσια καὶ τὰς χλαμύδας, καὶ ἵστανται εἰς τὰς πύλας τοῦ φάρου, βλέποντες ἐπὶ τὸν μέσον πυλῶνα, τὰ νῶτα ἔχοντες πρὸς ἀνατολήν, στέμματα δὲ οὐ φοροῦσιν οἱ δεσπότες. καὶ ὅτε λάβῃ ὁ πραιπόσιτος τὸ νεῦμα παρὰ τῶν δεσποτῶν, εἰσάγει τοὺς πατρικίους καὶ μέρος τῶν ὑπάτων καὶ μέρος τῶν σιλεντιαρίων πρὸς τὴν χάρησιν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἵστανται κονιστωρίον εἰς τὴν ἐκκλησίαν οἱ εἰσελθόντες ἔνθεν κἀκεῖθεν. καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τῶν δεσποτῶν, ἐξέρχεται εἰς τὸν παρανάροθρα, καὶ ἐπαιρίζει τὴν βουλομένην ἀπὸ τοῦ φύλακος, ἔνθα εἰσὶν οἱ γανωτοὶ πυλῶνες οἱ ἀντίπεπτοι, καὶ εἰσάγει αὐτὴν ὁ

20. Post βουλομένην deesse censet Leich. προβάλλεσθαι aut aliquid simile. 21. ἀντιπεπτοὶ cod.

ducit, et peraguntur omnia, usque dum ab Imperatore proconsulares codicillos accepit, ut supra in cerimonia patriciorum declaravimus. Omnes vero, qui eum excipiunt, postquam consuetam adorationem et faustam appreciationem peregere, promotum proconsulem ceremoniarum cum silentiario ad Imperatorem ducit, quem postquam adoravit, revertitur et in suo loco stat, acceptoque signo ab Imperatore, praepositus dicit: *Iubete*.

CAP. 50.

Observanda in promotione Patriciae Zostes.

Domini dibetisii et chlamydis mutatis, ad portas phari, medium atrium prospicientes, tergo ad orientem converso, subsistunt, coronas vero non gestant. Signo ab ipsis dato, praepositus patricos et partem consulum ac silentiariorum ad processionem ecclesiasticam ducit, qui in templo consistorium hinc et inde ingressi faciunt. Signo a Dominis accepto, praepositus in paranarthecem egreditur, et promovendam a custodia, ubi cancellis instructa vestibula sunt, ad mediam portam adducit, ubi semel in genua procidit. Postquam

πραϊπόσιτος ἔνδον τῶν μέσων πυλῶν, καὶ πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτῆ καὶ μόνον, καὶ ἀναστάσης αὐτῆς, ἀποφέρει αὐτὴν πρὸς τοὺς δεσπότες, καὶ πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἀναστῆσα ἄπλοῦ τὰς χεῖρας καὶ λαμβάνει παρὰ τῶν δεσποτῶν τὸ δελματικίον καὶ τὸ θωράκιον καὶ μαφόριον ἄσπρον,⁵
 Ed.L. 151 καὶ φιλεῖ τὰς χεῖρας τῶν δεσποτῶν. καὶ ἀποφέρει αὐτὴν εἰς τὸν φύλακα, ὅθεν ἐξῆλθε, καὶ ἐνδύει αὐτὴν τὸ δελματικίον, καὶ φορεῖ τὸ μαφόριον τὸ ἄσπρον, καὶ πάλιν εἰσάγει αὐτὴν εἰς τὸν φάρον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἔνθα ἴστανται οἱ δεσπότες
 Ms. 111. b καὶ οἱ συγκλητικοί. εἰθ' οὕτως φιλεῖ τοὺς πόδας τῶν δεσπο-¹⁰
 τῶν, καὶ ἐξέρχεται ἀνευχαριστοῦσα, καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸ πάνθεον, καὶ μετὰ μικρὸν λαμβάνει νεῦμα ὃ πραϊπόσιτος, καὶ λέγει „κελεύσατε.” καὶ ἐξέρχεται ἢ σύγκλητος ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἀπέρχονται ἐν τῷ τριπέτωνι, καὶ ὃ τῆς καταστάσεως εὐτρέπειζει τὰ βῆλα ἀπὸ τε τῶν πατρικίων καὶ τῶν¹⁵
 λοιπῶν συγκλητικῶν εἰς τὸν αὐτὸν τριπέτωνα, καὶ ὅτε ἀπέλ-
 B θῆ ἡ ζωστὴ πατρικία εἰς τὸ πάνθεον, ἐνδύεται τὸ θωράκιον ἐπάνω τοῦ δελματικοῦ, καὶ φορεῖ καὶ λῶρον καὶ τὸ προπόλωμα. (B.) Καὶ εἰθ' οὕτως φοροῦσιν οἱ δεσπότες τὰ στέμματα, καὶ καθέζονται ἐν τῷ σέντζῳ, καὶ νεύουσι τῷ πραϊπο-²⁰
 σίτῳ καὶ ἐξέρχεται μετὰ ὀστιαρίων καὶ βεργίων, καὶ προσκαλεῖται βῆλον α', μαγίστρος· βῆλον β', πατρικίους· βῆλον γ', συγκλητικούς, ὑπάτους, κόμητας, κωνιδάτους, δομειτικούς, ἀπὸ ἐπαρχῶν καὶ στρατηλάτας· συνεισέρχονται δὲ καὶ οἱ σι-

vero surrexit, coram Dominis eam constituit, ad quorum pedes procumbit, et postquam surrexit, manus explicat, aque Dominis dalmaticam, thoracem et maforium album accipit, et manus eorum osculatur. Tunc eam praepositus ad custodiam, unde egressa est, reducit ipsique dalmaticam induit, maforium album gestanti; iterum eam in ecclesiam phari, ubi Domini et senatores stant, perducit. Deinde pedes Dominorum osculata et gratias actis, exit ad pantheum, brevique interiecto tempore, praepositus, accepto signo ab Imperatore, dicit: *Iubete*. Senatus ex ecclesia ad tripetonem abit, et cerimoniarum magister vela e patriciis et ceteris senatoribus ad eundem tripetonem ordinat. Ad pantheum vero cum accessit zoste patricia, thoracem super dalmaticam induit, lorum quoque et propoloma gestat. (II.) Porro Domini, coronis ornati, in throno sedent et signum praeposito dant, qui cum ostiariis virgas gestantibus egressus, velum primum, magistros, velum secundum, patricios, tertium, syncreticos, consules, comites, candidatos, domesticos, expraefectos, ductores exercitus advocat, unaque silentiarii post senatum hinc et inde ingrediuntur. Quando vela completa totumque secretum con-

λεντιάριος ὀπισθεν τῆς συγκλήτου ἔνθεν κἀκείθεν. καὶ δε
 πληρωθῆ τὰ βῆλα καὶ σταθῆ τὸ σέκρετον ὄλον, νεύουσι οἱ C
 δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται διὰ τῆς πληρώσεως
 τῆς τάξεως τῶν πατρικίων τὸ μέρος τοῦ πανθέου, καὶ ἀπερ-
 5 χεται εἰς τὸ πάνθεον, ἔνθα ἐστὶν ἡ προβληθεῖσα ζωστὴ πατρι-
 κία, καὶ εἰσάγει αὐτήν, κρατῶν αὐτὴν ἀπὸ τῶν ὤμων, καὶ δι-
 10 ἐρχεται εἰς τὴν πληρωσιν τῆς τάξεως τῶν πατρικίων, καὶ ἵστη-
 σιν αὐτὴν μέσον τοῦ σεκρέτου τῶν πατρικίων, φορεῦσαν τὸν
 λῶρον καὶ τὸ προπόλωμα. καὶ προσκυνεῖ μικρὸν, ὡς μὴ δυνα-
 15 ομένης αὐτῆς πεσεῖν διὰ τὸν λῶρον καὶ τὸ προπόλωμα, καὶ πάλιν
 ἀποφέρει αὐτὴν ὀλίγα βήματα, καὶ προσκυνεῖ ὁμοίως, καὶ
 εἰς τὸ τρίτον. προσφέρει αὐτὴν εἰς τὰ γόνατα τῶν δεσποτῶν, D
 καὶ φιλεῖ τὰ δύο γόνατα τοῦ μεγάλου δεσπότητος, ὁμοίως καὶ
 τοῦ μικροῦ, πόδας δὲ οὐ φιλεῖ, ὡς μὴ δυναμένης αὐτῆς πα-
 20 15σεῖν. εἰθ' οὕτως ἀπλοῖ τὰς χεῖρας, καὶ λαμβάνει τὰς πλά-
 κας μετὰ τῶν κωδικέλλων, καὶ φιλεῖ τὰς χεῖρας τῶν δεσπο-
 τῶν, καὶ ὑποχωρεῖ ὀλίγον κρατουμένη παρὰ τοῦ πραιποσίτου,
 καὶ εἰσάγονται ὑπὸ σιλεντιαρίων κρατούμενοι ἀπὸ τῆς μαγι- Ms. 112. a
 25 στρου μέχρι τῶν στρατηλατῶν ἀπευχαριστοῦντες διὰ τὴν τι-
 20μηθεῖσαν. καὶ ὅταν συμπληρώσῃ ἡ σύγκλητος τὴν εὐχαρι-
 στίαν, εἰσάγει αὐτὴν πάλιν ὁ πραιπόσιτος εἰς τὰ γόνατα τῶν
 δεσποτῶν, καὶ ἀπευχαριστεῖ τοῖς δεσπότηταις. καὶ νεύει ὁ βα-
 σιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ τῷ ἑστῶτι εἰς τὸ πλαγίον τοῦ σέντζου, Ed. L. 152
 κἄν τῆς πριμικήριος τύχῃ, ἄνευ τοῦ κρατοῦντος τὴν ζωστήν,

8. τὸ λῶρον ed.

12. τὸ τρίτον προσφ. ed.

stitutum est, Domini praeposito signum dant, perque coetum ordinis
 patriciorum factio ad pantheum abit, ubi promotae zoste patricia stat,
 quam humeris sustinens adducit, digressamque per patriciorum coe-
 tum, lorum et propoloma ferentem, in medio secreti patriciorum
 sistit. Haec paululum se inclinatur, quod loro impedita procidere nequit,
 deinde iterum per paucos gradus adducta, similiter se inclinatur, et ter-
 tio. Tum genibus Dominorum admota, ambo magni aequae ac mi-
 noris Domini genua; non autem pedes, cum procidere nequeat, o-
 sculatur. Postea manibus expansis tabulas cum codicillis sumit, Do-
 minorum manus osculans, paululumque a praeposito sustentata re-
 cedit: tunc omnes a silentiariis sustentati, a magistro ad ducem ex-
 ercitus inducuntur, pro dignitate ipsi collata gratias acturi. Quibus
 a senatu peractis, ipsam praepositus ad genua Dominorum iterum
 adducit, ipsaque gratias agit. Imperator vero, ut signum praeposito
 ad latus throni constituto dedit, etiamsi primicerius sit, praeter
 eum, qui zosten sustentat, dicit: *Iubete*. (III.) Fausta apprecatus,
 senatus unaque zoste egreditur, cuius tabulas silentiarius accipit,
 et ad lausiaticum in obsequio silentiariorum et cubiculariorum, tuni-

καὶ λέγει „κελεύσατε.” (Γ.) Καὶ ἐπεύχεται ἡ σύγκλητος καὶ ἐξέρχεται, συνῆξέρεται δὲ καὶ ἡ ζωσθεῖσα, καὶ λαμβάνει τὰς πλάκας αὐτῆς σιλεντιάριος, καὶ ἐξέρχεται εἰς τὸ λαυσιακὸν, ὄψικευομένη ὑπὸ σιλεντιαρίων καὶ κουβικουλαρίων φοροῦντων χλανίδια λευκά, καὶ ἀπέρεται ἐπὶ τὴν τροπικὴν τοῦ λαυσιακοῦ, καὶ οὐκ ἐξέρχεται, ἔνθα ἐστὶν ἡ προέλευσις, ἀλλ’ ἐπὶ τὸν ἔρωτα, καὶ ἐκβαίνει ἐπὶ τὸ πλαγίον τῆς μαναύρας, καὶ ἐπὶ τὸν μάρκωνα τῶν κανδιδάτων εἰς τὰ ἐξκούβιτα Β καὶ διὰ τῶν σχολῶν, καὶ δέχονται τὰ μέρη, ὡς ἐπὶ τῶν πατρικίων, λαμβάνει καὶ λιβελλάριον παρὰ τῶν δημάρχων, καὶ ἰοῦ ἀκτολογοῦσι τὰ μέρη, ὡς ἡ συνήθεια ἔχει. καὶ ἀπέρεται διὰ τοῦ χυτοῦ τῆς χαλκῆς εἰς τὸ ἅγιον φρέαρ, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῇ ναῷ εἰς τὰ ἅγια θυρία, ἔνθα πρόκειται τὸ ἀντιμίσιον, καὶ ἐκβαίνει ὁ πατριάρχης ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ λαμβάνει τὰς πλάκας αὐτῆς, καὶ τίθεισιν αὐτὰς εἰς τὸ 15 ἀντιμίσιον, καὶ ποιεῖ εὐχὴν, ὡς ἐπὶ τῶν πατρικίων. συνοψικεύουσι δὲ αὐτὴν μέχρι τῆς ἐκκλησίας καὶ οἱ ἀξιωματοῖχοι καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀξιωματῶν, καὶ ὅταν συμπληρωσῇ τὴν εὐχὴν ὁ πατριάρχης, ἐπαίρουσιν αὐτὴν οἱ κουβικουλάριοι καὶ C δι σιλεντιάριοι, καὶ ἀναφέρουσιν αὐτὴν εἰς τὸ μηταῶριον 20 ἐπὶ τὸν Θωμαῖτην, καὶ τὰ διαβατικά ἀναχωροῦντες ἔσωθεν ἰστάσι. οἱ δὲ ἀξιωματοῖχοι καὶ οἱ λοιποὶ ἀναχωροῦσιν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, αἱ δὲ πατρικίαι καὶ αἱ στρατήγισσαι ἴστανται κονσιστοῶριον εἰς τὸν τρίκλινον τῆς μαναύρας, ἐκδεχόμεναι

21. τὸ Θωμαῖτιον ed.

ἔσωθεν ἰστάσι Leich., ἔσωθεν ἔσω

coni. R., ἔσωθεν ἔσω cod.

24. τὸ τρίκλ. ed.

cas albas gestantium, ad tropicem lausiaci abit, nec eo, ubi processio est, sed ad erotem pergens, ad latus magnaerae atque ad porticum candidatorum, ad excubias perque scholas venit, ubi a factionibus, ut patricii, excipitur, libellum quoque a tribunis accipit, et, ut mos est, ipsi factiones acclamant. Abit postea per chytum chalcas ad sanctum puteum, ingreditur templum sacrasque ianuas, ubi antimensium positum est: patriarcha ab oratorio egreditur, sumens eius tabulas, quas in antimensio reponit, precesque, ut super patriciis, recitat. Ad ecclesiam proceres et reliquae dignitates una ipsam comitantur, peractisque a patriarcha precibus, cubicularii et silentiarii ad metorium in triclinium Thomaïtes dictum deducunt, perque porticus transeuntes, intus stant. Proceres vero ac ceteri ab ecclesia discedunt, patriciae et strategissae consistorium in triclinio magnaerae, zosten excipientes, constituunt. Quae cum eo pervenit, a capite inter patricias media constituitur, unaque et item altera procedentes in genua, sportulam ab illa accipiunt, singulae scilicet

τὴν ζωαφθεΐσαν. καὶ ὅτε φθύση, ἴστανται κατὰ κεφαλῆς ἀνὰ μέσον τῶν πατρικίων, καὶ ἀπέρχεται μία μία προσκυνούσα καὶ λαμβάνουσα σπόρτυλον παρ' αὐτῆς, ἔχοντα ἀνὰ νομίσματα 5'. ὁμοίως καὶ αἱ στρατήγισσαι προσκυνοῦσιν αὐτήν, Ms. 112. b
5 καὶ ἐπεύχονται τοῖς δεσπόταις, καὶ τὴν προβληθεΐσαν. καὶ ἀναχωροῦσιν αἱ πυτρίκται, καὶ ἐπαίρουσιν αὐτήν οἱ κρυβικουλάριοι καὶ οἱ σιλεντιάριοι, καὶ εἰσφέρουσιν αὐτὴν ἐν τῷ παλατίῳ διὰ τοῦ ἔρωτος καὶ τῶν διαβατικῶν τῶν ἀγίων μ', D καὶ ἐπικόπτει τὸ ἡλιακὸν τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ εἰσέρχεται 10 οἷς τὸν φάρον, εὐχομένη τοῖς δεσπόταις, καὶ τιθεῖ σπόρτυλον νομίσματα 1β' εἰς τὸ ἀντιμίσσιον, καὶ ἄπει κηρὸς καὶ ἐξέρχεται εἰς τὸ κελλίον αὐτῆς. χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι ἐν ἐορτῇ οὐ γίνεται, εἰ μὴ ἐν κυριακῇ παραγῆ.

ΚΕΦ. νά.

Ed.L. 153

15 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῆς πραιποσίτου.

Ἐν ἡμέρᾳ ἀλλαξίμων, ὅτε κελεύουσιν οἱ δεσπόται δέξασθαι σέκροτον ἐπὶ προελεύσει, ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπόται τὰ διβητήσια αὐτῶν καὶ τὰς χλαμύδας καὶ τὰ στέμματα, καὶ καθέζονται ἐν τῷ σέντζῳ εἰς τὸν χρυσοτρικλίνον, καὶ εἰσέρχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου ἀπὸ πλαγίου, ὡς ἔστιν ἡ συνήθεια, καὶ ἴστανται κονισσιτώριον. καὶ νεύουσιν οἱ δεσπόται, ἅν τε πραιπόσιτος ἕτερός ἐστι, ἅν πριμικήριος, καὶ ἐπαίρει

1. φθάσει cod. 19. εἰς τὸ ed.

nummos VI, et sic abeunt. Similiter strategissae eam adorant, Dominisque et promotae felicia apprecantur. Deinde discedunt patriciae, at cubicularii cum silentiariis eam excipiunt, perque erotem et porticum sanctorum XL in palatium ducunt, unde per solarium chrysotriclinii transiens, pharum intrat, et felicia Dominis precata, in antimensio nummos XII reponit, et cercis accensis, ad aedes suas redit. Ceterum observandum est, festis diebus, dominica pagana excepta, promotionem nullam institui.

CAP. 51.

Observanda in promotione Praepositi.

In die mutationis vestium, quando Domini secretum in processione excipere iubent, mutant ipsi dibetesia, chlamydes et coronas, sedentque in throno in chrysotriclinio, at cubicularii a latere, ut mos est, ad consistorium constituendum intrant. Signo a Dominis dato, seu alius praepositus, seu primicerius adit, sumit is promovendum praepositum, eumque per medium secreti consistorii cubi-

Βτὸν δφεηλοντα προβληθῆναι πραιπόσιτον, καὶ εἰσάγει αὐτὸν
κατὰ παντὸς μέσον τοῦ σεκρέτου τοῦ κοιμιστωρίου τοῦ κου-
βουκλείου. καὶ πίπτει, καὶ εἰσάγει αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ ὀ-
ποποδίου τῶν δεσποτῶν, καὶ πίπτει καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας καὶ
τὰ γόνατα τοῦ μεγάλου δεσπότη, ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ, οἷς
δὲ τοῦ κουβουκλείου ἴστανται ὡσπερ Π. καὶ ἀναστὰς ἱφαιποῖ
τὰς χεῖρας, καὶ λαμβάνει παρὰ τῶν δεσποτῶν πλάκας ἄνευ
κωδικελλίων, καὶ φιλεῖ τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διπισθοποδεῖ
μικρὸν ἀπὸ τοῦ σέντζου, καὶ εὐθέως ἀπευχαριστοῦσι πάντες
οἱ τοῦ κουβουκλείου. καὶ πάλιν προσφέρει αὐτὸν ἔμπροσθεν¹⁰
τῶν δεσποτῶν, καὶ πίπτει καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας καὶ τὰ γό-
νατα τῶν δεσποτῶν, καὶ ἀπευχαριστεῖ, καὶ ἐπαίρουσιν αὐτὸν
C οἱ κουβικουλάριοι καὶ οἱ ὀστιάριοι, καὶ ἐξέρχονται ὀψικεύον-
τες αὐτὸν μέχρι τοῦ τριπέτωνος, ἔνθα ἴστανται οἱ πατρικιοὶ
καὶ οἱ λοιποὶ συγκλητικοί, καὶ προσκυνεῖ τοὺς πατρικίους καὶ¹⁵
οὗς βούλεται, βασιτάζων καὶ τὰς πλάκας αὐτοῦ, καὶ πάλιν
M. 113. a εἰσέρχεται ὁ αὐτὸς πραιπόσιτος μετὰ τοῦ κουβουκλείου, καὶ
ἴστανται εἰς τὴν καθέδραν τῶν δεσποτῶν, βασιτάζων καὶ τὰς
πλάκας. (B.) Ὁ δὲ τῆς καταστάσεως εὐτρεπίζει τὰ βῆλα
D εἰς τὸν τριπέτωνα, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια, καὶ ὅτε κελύσωσιν²⁰
οἱ δεσπότηαι εἰσελθεῖν τὰ βῆλα τοῦ σεκρέτου, νεύουσι τῷ προ-
βληθέντι πραιποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται μετὰ δύο ὀστιαρίων καὶ
βεργίων, βασιτάζων καὶ τὰς πλάκας. καὶ εἰσάγει βῆλον ἅ,
τοὺς μαγίστρους, καὶ τὰ λοιπὰ βῆλα, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια.

2. τοῦ σεκρέτου, τοῦ κοιμιστωρίου, τοῦ κουβουκλείου ed.
3. τὰ om. ed.

cull inducit. Deinde postquam genu flexit, eum ad Dominorum
subsellia constituit, procidensque in terram, pedes et genua magni
et minoris Domini osculatur: cubicularii vero ea forma, quam littera
II habet, adstant. Surgens, manibus expansis, tabulas sine codi-
cillis a Dominis accipit, eorumque manus osculatus, paululum a
throno retrocedit, statimque omnes cubicularii bene precantur. Deinde
iterum ad Dominos adductus, procumbit, eorumque pedes ac genua
osculatus, fausta insuper apprecatur: quo peracto, eum cubicularii
et ostiarii sumunt, et ad tripetonem usque, ubi patricii ac ceteri
senatores stant, eum comitati, abeunt. Ipse inclinato corpore pa-
tricios et quoscunque vult salutatur, tabulas suas portans, iterumque
praepositus idem cum cubiculo intrat, et ad thronum Dominorum,
tabulas gestans, accedit. (II.) Cerimoniarum vela in tripetone, ut
mos est, ordinat, ac Dominis, ut ingrediantur vela secreti, iubenti-
bus, signum promotum praeposito dant, qui cum duobus ostiariis
et virgulis gerentibus, tabulasque portans, abit. Mox velum primum,
magistros, ac cetera vela, ut mos est, adducit. Quibus omibus in-

καὶ ὅταν ἔλθωσιν ὅλα τὰ βῆλα, νέουσι οἱ δεσπότες τῷ προβληθέντι πραιποσίτῳ, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχονται „εἰς πολλοὺς χρόνους καὶ ἀγαθούς,” καὶ ἐξέρχονται, καὶ πληροὶ πάντα τὰ νούμερα ὁ προβληθεὶς πραιπόσιτος. χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι καὶ πατρίκιον εἰ κελεύωσιν αὐτὸν ποιῆσαι, ἄλλας πλάκας λαμβάνει μετὰ τῶν κωδικέλλων, καὶ πληροῦται Ed.L. 154 τότε ἢ ἀκολουθία, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν πατρικίων.

ΚΕΦ. 78.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ ὑπάρχον.

- 10 Προσκαλεῖται ὁ βασιλεὺς, ὃν ἂν βούλεται προβαλέσθαι ὑπάρχον, προσκαλεῖται καὶ τὸν πραιπόσιτον, καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν. „ἄπελθε καὶ παράδος αὐτὸν ὑπάρχον πόλεως.” παραλαβὼν δὲ αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος, περιβάλλει αὐτὸν σαγίον ῥοῆς, καὶ εὐθέως ἀποστέλλει σιλεντιάριον, προσκαλέσασθαι B
15 τὴν πολιτικὴν κατάστασιν ἅπασαν ἐν τῷ κονιστωρίῳ, καὶ ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος μετὰ τοῦ ὑπάρχον διὰ τοῦ λαυσαϊκοῦ καὶ τῶν σκαλίων, καὶ ἐξέρχεται διὰ τοῦ μονοθύρου τοῦ ὄντος εἰς τὸ εἰδικόν, καὶ ἐκεῖθεν δριγυνομένης, διοδεύων διὰ τῶν διαβατικῶν καὶ τῆς ἀψίδος, καὶ εἰσέρχεται μέχρι τοῦ
20 αὐγουστεῶς, καὶ καθέζονται ἀμφότεροι ἐκεῖσε, ἐκδεχόμενοι μέχρις ἂν καταλάβῃ τὸ πολίτευμα. τῶν δὲ σιλεντιαρίων ἐλθόντων καὶ ἀπαγγειλάντων, ὡς ὅτι πάρεστι τὸ πολίτευμα ἐν

5. κελεύωσιν ed.

10. προσκαλέσασθαι pro προβαλέσθαι ed

17. σκαλίων ed.

19. καὶ ante εἰσέρχ. om. ed.

gressis, Domini praeposito signum dant, qui dicit: *Iubete*, longaque et bona tempora peccati, egrediuntur, omnesque numeros promotus praepositus congregat. Sciendum vero est, eum, si ipsum patricium quoque esse velint, alias tabulas cum codicillis accipere, officium vero ritusque omnes, ut in ceterorum patriciorum promotione, celebrari.

CAP. 52.

Observanda in promotione Praefecti.

Imperator praefectum, quem creare vult, aequae ac praepositum vocat, et dicit ad hunc: *Abi, et ipsum urbi praefectum impone*. Quem sumens praepositus, sago rubro induit, statimque silentiarium ad convocandum omnem civitatis magistratum in consistorium mittit, praepositus cum praefecto per lausiacum et scalas perque ianuam, quae ad fiscam privatum ducit, egreditur, indeque cum processione per porticum et apsidem naque ad augusteum transit, ubi uterque

τῷ κονσιςτωρίῳ, λαμβάνουσι πάλιν οἱ αὐτοὶ σιλεντιάριοι πρόσταξιν παρὰ τοῦ πραιποσίτου πρὸς τὸ ἀπαγαγεῖν τὸ πολίτευμα εἰς τὸν ὄνοποδα. τότε λαβὼν ὁ πραιπόσιτος τὸν ὑπαρχον, C καὶ ἐξελθὼν ἀπὸ τοῦ ἀγνουστέως, διέρχεται διὰ τοῦ στενοῦ Ms.113.b καὶ μένει ὁ ὑπαρχος ἔνδον τῆς πύλης τῆς ἐξαγοῦσης πρὸς 5 τὸν ὄνοποδα, ἐξέρχεται μόνος, ἔνθα ἴσταται τὸ πολίτευμα, καὶ λέγει αὐτοῖς, ἃ ἐδιδάχθη παρὰ τοῦ βασιλέως λέγειν νομθεσίας ἔνεκα καὶ νομίμων διακράτησιν. (B.) Μετὰ δὲ τὴν διαλαλίαν κελεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως ἀνοιγῆναι τὸ βῆλον, καὶ προσκαλεῖται τὸν ὑπαρχον, κακείνου ἐξ-10 ελθόντος, παραδίδωσιν αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος τῇ πολιτείᾳ ὑπαρχον καὶ πατέρα πόλεως, καὶ εἰδ' οὕτως ἀπὸ τοῦ ὄνοποδος ὑποστρέφει ὁ πραιπόσιτος ἐν τῷ παλατίῳ, ὁ δὲ τῆς καταστάσεως μετὰ τῶν σιλεντιαρίων λαμβάνει τὸν ὑπαρχον, καὶ εἰς- D ἀγει αὐτὸν ἐν τῷ κονσιςτωρίῳ, καὶ ὑπαλλάσσει αὐτὸν τῆν 15 τοῦ ὑπαρχον στολὴν, ἤγουν τὸ καμήσιον καὶ τὸ πελώνιον καὶ τὸν λῶρον, καὶ ὑποδύει αὐτὸν καὶ τὸ καλίγιον. καὶ εἰδ' οὕτως ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ τοῦ πολιτεύματος καὶ τῶν δημοτῶν τῶν δύο μερῶν, ὀλίγον ὀψικεύοντες αὐτὸν, διέρχονται διὰ τε τῶν ἐξκουβίτων καὶ τῶν σχολῶν, ἀκτολογουμένων 20 ὑπ' αὐτῶν, λεγόντων αὐτῶν „ὁ δεῖνα εἶσε ὑπαρχος” ἐὰν δὲ ἔστιν πατρίκιος, ἀκτολογεῖ οὕτως· „ὁ δεῖνα εἶσε ὑπαρχος, εἶσε καὶ πατρίκιος” καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ εἰδ' οὕτως εἰσέρχεται ἐν

6. ὁ δὲ πραιπόσιτος ante ἐξέρχεται excidisse putat R. 7.
λέγειν om. ed. 17. τὸ λῶρον ed. et sic deinceps. 20. ἀ-
κτολογούμενοι ed. 21. εἶσε ed.

expectans, dum magistratus praesto sit, adsidet. Silentarii vero advenientes et nuntiantes, magistratum in consistorio adesse, rursus a praeposito mandatum de magistratu in onopodem deducendo accipiunt. Tunc praepositus praefectum sumit, et egressus ex augusteo, per stenum transit, praefectus intra portam ad onopodem ducentem manet, ac solus exit, ubi magistratus stat, cui ab Imperatore de aequitate servandisque legibus praecepta tradit. (II.) Post hoc colloquium praepositus cerimoniarium iubet, velum aperiat praefectumque advocet: quem egressum praepositus civitati praefectum patremque urbis tradit. Postea praepositus ab onopodio ad palatium revertitur, cerimoniarium autem cum silentariis praefectum adsumit, eumque in consistorium ducit, ubi eum praefecti veste, camisio scilicet, pelonio et loro, pedes vero caligis induit. Deinde cerimoniarium cum civitate populoque duarum factionum, qui eum omnes paululum praecedunt, per excubias scholasque, inter acclamationes dicentium: *N. N. praefectus es*, transeunt; si patricius est, acclamant ita: *N. N. praefectus es et patricius* etc. Atque sic ad ma-

τῆ μεγάλης ἐκκλησίᾳ διὰ τοῦ ἁγίου φρέατος, καὶ ἄψως κηροῦς καὶ εὐξάμενος, ὑποστρέφει εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

ΚΕΦ. γγ'.

Ed.L. 155

Ἀπολογία τῶν δήμων ἐπὶ τῆς ὑπάρχου προαγωγῆς.

5 Τῆς συνήθους τάξεως τελουμένης ἐν τῷ παλατίῳ ἐπὶ τῇ τοῦ ὑπάρχου προαγωγῆ, καὶ τοῦ πραιποσίτου τοῦτον ἐξάγοντος διὰ τοῦ τρικόγχου καὶ τῆς ἀψίδος εἰς τὸν ἀγυοστέα, ἀπέρχονται ἐν τῷ ὄνοποδίῳ, καὶ δὴ πάσης τῆς τάξεως τοῦ πραιποσίτου ἐν τῷ ὄνοποδίῳ ἀνερχομένης, παραδίδωσιν ὁ 10 πραιποσίτος πατέρα πόλεως τὸν προβληθέντα ὑπαρχον. εἶτα ἐπαίρει αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως, καὶ εἰσφέρει αὐτὸν ἐν τῷ κονιστωρίῳ τῷ χειμερινῷ, καὶ ἐνδύει αὐτὸν τὸ καμήσιον B καὶ τὸν λῶρον, καὶ ὑποδύεται καλήγιον, καὶ ἔρχεται εἰς τὸν μάκρωνα τῶν κανδιδάτων, ὀψικευόμενος ὑπὸ πάσης τῆς τά- Ms. 114. a
15 ξεως τοῦ πραιτωροῦ ἐως τῶν χαλκῶν πυλῶν τῶν κορτινῶν. καὶ λέγει ὁ ἀδμηρσουνάλιος „στήτω” καὶ κρατεῖ ὁ νομμεράριος τὸ βῆλον, καὶ λέγει „Λεβὰ ὑπαρχε προφέκτωρ λαῶν,” καὶ πάλιν λέγει ὁ ἀδμηρσουνάλιος, ἅπερ φωνοβολεῖ ὁ νομμεράριος. καὶ ἐξέρχεται ὁ ὑπαρχος, καὶ διέρχεται διὰ τῶν 20 σχολῶν, ὀψικευόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων. (B.) Τὸ δὲ μέρος τῶν Βενέτων ἴσεται εἰς τοὺς λύχνους, ἐκδεχόμενος τὸν ὑπαρχον, καὶ πρὸ τοῦ φθᾶσαι αὐτὸν εἰς τὸν τοῦ Βενέ-

21. ἐκδεχόμενον ed.

gnam ecclesiam per sanctum puteum abit, cereisque accensis, et precatus, domum revertitur.

CAP. 53.

Acta et acclamationes factionum in promotione Praefecti.

Cōnsueto promotionis praefecti ritu in palatio peracto, cum eum praepositus per triconchum et apsidem ad augusteum eduxit, in onopodium abeunt, quo postquam omnis ordo praepositi pervenit, praepositus patrem urbis promotum praefectum constituit. Deinde cerimoniarum eum sumit inque consistorium hibernum ducit, ubi camisio, loro caligisque indutus, ad porticum candidatorum venit, ab omni praetorii ordine ad aeneas usque cortinarum portas stipatus, admissionali dicente: *Stia*, tenetque numerarius velum, et: *Lava te hyparche praefecte loco*, inquit, statimque admissionalis dicta a numerario repetit. Praefectus abit, perque scholas, a dictis circumdatus, transit. (II.) Factio Veneta stat ad lychnos, praefectum excipiens, qui priusquam ad eam pervenit, dicit populus cursorium

Cτον δῆμον λέγει ὁ δῆμος ποίημα ἄρομικὸν ἤχ. δ' „οἱ ἐκ
 Θεοῦ κραταιούμενοι ταῖς νίκαις, κοσμοπόδητοι δεσπότες τῶν
 Ῥωμαίων, σὲ, ὡς γνησιοπόδητοι καὶ πιστότατοι δοῦλον, προε-
 βίβασαν ἀξίως ἢν ὑπερτέραις ἀξίαις, πρωτοπαθάριον ἐπι-
 μον καὶ εὐγενῆ ἐκ προγόνων, καὶ εἰς ὑπέρτιμον δόξαν τῆς
 τοῦ ὑπάρχον ἀνύψωσαν ἀξία.” καὶ μετὰ τὸ σῆσαι τὸν ὑ-
 παρχον εἰς τὸν εἰωθότα τρόπον τῆς αὐτοῦ στάσεως λέγει ὁ
 δῆμος· „πρὸ πάντων εὐφημήσωμεν τοὺς δεσπότες τῆς οὐ-
 κουμένης” οἱ κράτται· „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βα-
 σιλέων καὶ αυτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς ὁμοίως
 ἐκ γ'. οἱ κράτται· „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα τῶν εὐσεβεστάτων
 ἀγούστων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. καὶ εἰδ'
 D οὕτως λέγει ἄκτα ἀπὸ φθογγῆς· „τίς οὐκ ἔχει ἐπὶ πλείον
 δοξάσαι,” ἐκ γ', „τὸν μόνον ἀθάνατον βασιλέα,” ἐκ γ', „τὸν
 τοιοῦτους δεδοκῶτα ὑμῖν δεσπότες,” ἐκ γ', „προνοούμενος ἐ-
 15 κάστω τὴν σωτηρίαν,” ἐκ γ', „καὶ προβιβάζων ἀξίαν τοῖς ἀ-
 ξίοις,” ἐκ γ', „καὶ σὲ ὁ δεῖνα ἐτίμησαν παραδόξως,” ἐκ γ',
 „τῆ τοῦ ὑπάρχον περιδόξω ἀξία,” ἐκ γ', „ἀλλ' ὁ πάντων
 ποιητῆς καὶ δεσπότης τοὺς χρόνους αὐτῶν πληθύνει σὺν ταῖς
 ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις.” (Γ.) Εἶτα λέγου-
 20 σιν οἱ κράτται· „εὐφημήσωμεν κατὰ χρέως τὸν ὑπαρχον
 Ῥωμαίων. εἶσε ὁ δεῖνα, εἶσε ὁ δεῖνα, εἶσε ὁ δεῖνα, εἶσε ὑ-
 E d. L. 156 παρχος, εἶσε.” καὶ εἰδ' οὕτως λέγουσιν οἱ κράτται· „κα-
 λῶς ἤλθες, Θεοστέπων ὁ δοῦλος” ὁ λαὸς „καλῶς ἤλθες.”

12. καὶ om. ed. 15. et 16. προνοούμενος et προβιβάζοντας
 conl. R. 22. Tertium εἶσε ὁ δεῖνα om. ed. 24. Θεοστέπος ed.

carmen toni IV: *Per Deum victoriis insignes, desiderium orbis, Do-*
mini Romanorum, te, ut ab omnibus expetitur, fidelissimum servum,
merito in summa dignitate collocarunt, illustrem et nobilem genere
maiorum protospatharium, teque ad excelsum honorem officii prae-
fecti provexerunt. In solito autem loco stationis suae praefecto
collocato, populus dicit: Ante omnia concelebremus universi Do-
minos; cantores: N. N. magnis Imperatoribus et Augustabus piissimis
multos annos; populus eadem ter; postea magna voce acclamat:
Quis nollet vehementer collaudare, ter; solum immortalem regem,
ter; qui tales nobis Dominos dedit, ter; omnium prospiciens salutem,
ter; et dignitatem dignis tribuens, ter; et te N. splendide honora-
runt, ter; excelsa praefecti dignitate, ter; at omnium creator et
dominus tempora eorum cum Augustabus et porphyrogenitis augeat.
 (III). Postea cantores dicunt: *Laudemus ex debito praefectum Roma-*
norum; tu es N., tu es N., tu es N., praefectus es. Deinde cantores:
Bene venisti, famule a Deo coronatorum; populus: Bene venisti.
 Cantores: *Bene venisti, a beneficiis Dominis promoti; populus: Bene*

οὐ κρᾶκται· „καλῶς ἦλθες, προβολὴ εὐεργετῶν” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” οἱ κρᾶκται· „καλῶς ἦλθες, ὁ εὐγενῆς ἐκ προγόνων.” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” οἱ κρᾶκται „καλῶς ἦλθες, ὁ δεῖνα ὑπαρχε τῶν Ῥωμαίων” ὁ λαὸς, „καλῶς ἦλθες.” οἱ κρᾶκται· „ἀλλ’ ὁ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης φυλάξει σε, ὑπαρχε, εἰς πλήθη χρόνων.” καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιδίδωσι λιβελλάριον ὁ δῆμαρχος τῷ ὑπάρχῳ, καὶ λέγουσιν οἱ κρᾶκται· „καλῶς ἦλθες, ποθητὲ τῶν ἀνάκτων” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” οἱ κρᾶκται· „καλῶς ἦλθες, ὁ δεῖνα ὑπαρχε 10 τῶν Ῥωμαίων” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” οἱ κρᾶκται· „καλῶς ἦλθες εἰς φιλοῦντά σε δῆμον.” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” Β οἱ κρᾶκται· „ἄξιός σε ἠγάπησαν οἱ δεσπόται.” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” οἱ κρᾶκται· „ὡς ὄντα καθαρὸν καὶ ἐπάξιον” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” οἱ κρᾶκται· „ἀλλ’ ὁ πάντων ποιη- 15 τῆς καὶ δεσπότης φυλάξει σε, ὑπαρχε, εἰς πλήθη χρόνων.” (Α.) Καὶ ἀποκινουῦντος τοῦ ὑπαρχου, ὀψικεῖ ἐμπροσθεν αὐτοῦ ὁ δῆμος, λέγων τὸ δρομικὸν ποίημα ἤχ. δ’· „οἱ ἐκ Θεοῦ κραταιοῦμενοι ταῖς νίκαις.” προεγράφη. καὶ ἀπάγουσιν αὐτὸν ἕως τῆς δοχῆς τῶν Πρασίμων, (μέχρι γὰρ τῶν 20 ἐκέλευε πληροῦται τὸ ποίημα,) καὶ πληρωθέντος λέγουσιν οἱ κρᾶκται· „ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, σῶσον τὸν ὑπαρχον.” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. καὶ δέχεται τοῦτον τὸ μέρος τῶν Πρασίμων εἰς τὰς σχολὰς, καὶ γίνεται ἡ ἀκολουθία καὶ ἡ τῆς δοχῆς, καθὼς καὶ ἐπὶ τῶν Βενέτων, καὶ διέρχεται διὰ τοῦ χυ-

5. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, εἶτι, τοῦ δήμου λέγοντος· „καλῶς ἦλθες ὁ δεῖνα ὑπαρχε;” προσκυνεῖ ὁ ὑπαρχος πρὸς τὸν δῆμον καὶ τὸν δῆμαρχον, ὁμοίως καὶ ὁ δῆμος πρὸς αὐτὸν ποιῶν τὸ σέβας.

venisti. Cantores: Bene venisti, nobili genere illustris; populus: Bene venisti. Cantores: Bene venisti, N. Romanorum praefecte; populus: Bene venisti. Cantores: At omnium auctor et dominus te, praefecte, multa tempora conservet. Postea tribunus praefecto libellum tradit, et cantores dicunt: Bene venisti, desiderium principum; populus: Bene venisti. Cantores: Bene venisti, N. Romanorum praefecte; populus: Bene venisti. Cantores: Bene venisti ad factionem tui amantem; populus: Bene venisti. Cantores: Digne te amantur Domini; populus: Bene venisti. Cantores: Ut praeclarum et dignum; populus: Bene venisti. Cantores: Omnium auctor et dominus te, praefecte, diu conservet! (IV.) Absentem praefectum praecedit populus, cursorium carmen toni IV canens: Per Deum victoriis insignes. Supra id retulimus. Et eum ad Prasinam factionem abducunt; ibi enim carmen completur: quo facto, cantores: Unus Deus sanctus servet praefectum! populus eadem ter, Prasinorum factio eum in scholis excipit, cuius factionis ritus et ordo

καὶ λέγει „κελεύσατε.” (Γ.) Καὶ ἐπεύχεται ἡ σύγκλητος καὶ ἐξέρχεται, συνέξέρχεται δὲ καὶ ἡ ζωσθεῖσα, καὶ λαμβάνει τὰς πλάκας αὐτῆς σιλεντιάριος, καὶ ἐξέρχεται εἰς τὸ λαυτιακὸν, ὑψικευομένη ὑπὸ σιλεντιαρίων καὶ κουβικουλαρίων φορούντων χλανῖδια λευκὰ, καὶ ἀπέρχεται ἐπὶ τὴν τροπικὴν τοῦ λαυσιακοῦ, καὶ οὐκ ἐξέρχεται, ἔνθα ἐστὶν ἡ προέλευσις, ἀλλ’ ἐπὶ τὸν ἔρωτα, καὶ ἐκβαίνει ἐπὶ τὸ πλαγίον τῆς μαναύρας, καὶ ἐπὶ τὸν μάκρωνα τῶν κανδιδάτων εἰς τὰ ἐξκούβιτα Β καὶ διὰ τῶν σχολῶν, καὶ δέχονται τὰ μέρη, ὡς ἐπὶ τῶν πατρικίων, λαμβάνει καὶ λιβελλάριον παρὰ τῶν δημάρχων, καὶ ἰο ἀπτολογοῦσι τὰ μέρη, ὡς ἡ συνήθεια ἔχει. καὶ ἀπέρχεται διὰ τοῦ χυτοῦ τῆς χαλκῆς εἰς τὸ ἅγιον φρέαρ, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῇ ναῶ εἰς τὰ ἅγια θυρία, ἔνθα πρόκειται τὸ ἀντιμίσιον, καὶ ἐκβαίνει ὁ πατριάρχης ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ λαμβάνει τὰς πλάκας αὐτῆς, καὶ τίθεισιν αὐτὰς εἰς τὸ ἅγιον ἀντιμίσιον, καὶ ποιεῖ εὐχὴν, ὡς ἐπὶ τῶν πατρικίων. συνοψικεύουσι δὲ αὐτὴν μέχρι τῆς ἐκκλησίας καὶ οἱ ἀξωματικοὶ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀξιωματῶν, καὶ ὅταν συμπληρώσῃ τὴν εὐχὴν ὁ πατριάρχης, ἐπαίρουσιν αὐτὴν οἱ κουβικουλάριοι καὶ οἱ σιλεντιάριοι, καὶ ἀναφέρουσιν αὐτὴν εἰς τὸ μηγατώριον ἐπὶ τὸν Θωμαῖτην, καὶ τὰ διαβατικὰ ἀναχωροῦντες ἔσωθεν ἰστάσι. οἱ δὲ ἀξωματικοὶ καὶ οἱ λοιποὶ ἀναχωροῦσιν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, αἱ δὲ πατρίκιαὶ καὶ αἱ στρατήγισσαι ἴστανται κονισσιώριον εἰς τὸν τρίκλινον τῆς μαναύρας, ἐκδεχόμεναι

21. τὸ Θωμαῖτιον ed.

ἔσωθεν ἰστάσι Leich., ἔξωθεν ἔσω

coni. R., ἔσωθεν ἔσω cod.

24. τὸ τρίκλ. ed.

cas albas gestantium, ad tropicem lausiacy abib, nec eo, ubi processio est, sed ad crotem pergens, ad latus magnauree atque ad porticum candidatorum, ad excubias perque scholas venit, ubi a factionibus, ut patricii, excipitur, libellum quoque a tribunis accipit, et, ut mos est, ipsi factiones acclamant. Abib postea per chytum chalcas ad sanctum puteum, ingreditur templum sacrasque ianuas, ubi antimensium positum est: patriarcha ab oratorio egreditur, sumens eius tabulas, quas in antimensio reponit, precesque, ut super patriciis, recitat. Ad ecclesiam proceres et reliquae dignitates una ipsam comitantur, peractisque a patriarcha precibus, cubicularii et silentiarii ad metatorium in triclinium Thomaites dictum deducunt, perque porticus transeuntes, intus stant. Proceres vero ac ceteri ab ecclesia discedunt, patriciae et strategissae consistorium in triclinio magnauree, zosten excipientes, constituunt. Quae cum eo pervenit, a capite inter patricias media constituitur, unaque et item altera procidentes in genua, sportulam ab illa accipiunt, singulae scilicet

τὸν κοιαιστῶρα. καὶ ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος, ὀμφικενούμενος ὑπὸ κουβικουλαρίων καὶ σιλεντιαρίων, ἢ ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ, ἢ ἐν τῇ θερμάστρῃ, καὶ ζητεῖ τοὺς ἀντιγραφέας καὶ καγκελάριους, καὶ παραδίδωσιν αὐτοῖς τὸν κοιαιστῶρα, καὶ ἐπεύχονται τοὺς δεσπότας καὶ ἀναχωροῦσι. καὶ εὐθέως ὁ προβληθεὶς ἀποστέλλει ἄνθρωπον αὐτοῦ μετὰ τε τοῦ χωσβαΐτου τοῦ βεστιαρίου, καὶ ἐπαίρει τὴν στολὴν τοῦ κοιαιστῶρος τοῦ διαδεχθέντος, καὶ ὅτε εἰδὼν ἀλλάξιμα ἐν τῇ προελεύσει, ἀλλάσσει κἀκείνους.

10

ΚΕΦ. νε'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ δημάρχου.

Πρὸ μιᾶς ἡμέρας λαμβάνει ἀπόκρισιν ὁ πραιπόσιτος παρὰ τῶν δεσποτῶν περὶ τοῦ βουλομένου προβληθῆναι δημάρχου, καὶ λέγει τῷ τῆς καταστάσεως, κἀκείνος ἀποστέλλει ἰσαδμηγσυνάλιον, ἵνα μηνύσῃ τοῖς τοῦ μέρους, τουτέστι τῷ δευτερεύοντι, τῷ γειτονιάρχη καὶ τοῖς λοιποῖς ἄρχουσι τοῦ μέρους, καὶ τὰ πρωτεῖα αὐτῶν, ὅπως τῇ ἐξῆς ἔλθωσιν ἐν τῷ κοιαιστῶρι μετὰ σαγίων. καὶ τὸ πρῶτ', ὅτε συμπράσσωσι καὶ ἔλθωσιν οἱ τῶν μερῶν ἐν τῷ κοιαιστῶρι μετὰ 20σαγία αὐτῶν, μηνύεται ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ τῆς καταστάσεως, καὶ ἀναγίγει τοῖς δεσπότηταις, καὶ παραλαμβάνει

4. αὐτὸν κοιαιστῶρα cod. et ed.	6. ἄνθρωπον R. ex com-
pendio cod., ἀνόταριον ed.	8. διαδεχθέντος ed.
σαγίων ed.	21. ἀνάγει ed.

Ipse a cubiculariis ac silentiariis stipatus, aut in hemicyclium, aut ad caminum abiens, scriniorum magistros et cancellarios quaerit, qui, quaestore sibi tradito, fausta Dominis precati, abeunt. Statim promotus primum famulum suum cum chosbaïta vestiarii mittit, et sumit vestem decedentis quaestoris, cumque mutationes in processione fiunt, ipse quoque vestes mutat.

CAP. 55.

Observanda in promotione Demarchi.

Pridie unius diei praepositus a Dominis responsum de eo, qui tribunus fieri cupit, accipit, idque cerimoniaro refert, qui per admissionalem factioni, hoc est secundicerio, gitoniarchae ac reliquis factionis praefectis indicat, ut principes sequenti die in consistorium cum sagis veniant. Mane igitur, quando factionarii cum sagis suis in consistorium convenerunt congregatique sunt, praepositus a cerimoniarum magistro admonitus, Dominos de eo certiores fa-

τοῦ τῆς χαλκῆς, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ ἅγιον φρέαρ, καὶ ἀπτεὶ κηρούς· ἰστέον, ὅτι ὁ πατριάρχης εὐχὴν τοῦ ὑπάρχον ποιεῖ κατὰ τὸν εἰωθότα τύπον τῶν πατρικίων. καὶ μετὰ τοῦτο εἰσέρχεται εἰς τὸ σκάμνον τῶν πατρικίων, καὶ ἐκεῖ ἐνδύει αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως τὸν τε λῶρον καὶ τὸ πελώνιον⁵ ον, καὶ ἐξέρχεται διὰ τῆς πλαγίας τοῦ ναοῦ, ὡς ἐπὶ τὸ τοῦ Δημητατορίου μέρος, εἰς τὸ ὄρολόγιον, ἔνθα ἴσταται ὁ λευκὸς ἵππος μετὰ τοῦ χιώματος καὶ τὸ καλαμάριον καὶ οἱ ταξιαῖται μετὰ τῶν πελωνίων αὐτῶν, καὶ καβαλικεύει ὁ ὑπαρχος καὶ ἀπέρχεται ἐν τῇ πραιτωρίῳ, καὶ αὐτοῦ ἀνελθόντος καὶ τοῦ καθεσθέντος ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ θρόνου, λέγουσιν οἱ τῆς τάξεως καὶ τῆς πόλεως· „ἄξιος, ἄξιος, ἄξιος, πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων” καὶ τὰ ἑξῆς τῆς εὐφημίας· ἐν δὲ τῇ τελευταίᾳ εὐφημίᾳ λέγουσι „καὶ τοῦ προβληθέντος.” καὶ εἰδ’ οὕτως Ms. 115. a πάλιν καβαλικεύει τὸ χίωμα, καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸν οἶκον¹⁵ αὐτοῦ, ὀμικευόμενος ὑπὸ τῶν προῤῥήθέντων.

ΚΕΦ. νδ’.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ κοιαιστώρος.

Κελεύουσιν οἱ δεσπότες ζητῆσαι τὸν ὀφειλοντα προβληθῆναι κοιαιστώρα, καὶ ἐὰν εὐρεθῆ, ζητοῦσι τὸν πραιπόσιτον²⁰ μετὰ τοῦ προβαλλομένου, καὶ παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος παρὰ τῶν δεσποτῶν, ἵνα ἀπελθὼν προβάλληται αὐ-

8. χιώματος ed. 15. χίωμα ed.

idem ac Venetae est, transitque per chytum chalces, et sanctum puteum intrans, cereos accendit. Sciendum vero, patriarcham preces pro praefecto eodem, ac pro patriciis, modo dicere. Praefectus scamnum patriciorum intrat, ubi cerimoniarum lorum ipsi et pelonium induit; egreditur per latus templi ad partem metatorii in horologium, ubi equus albus collari ornatus, calamarium et officiales cum suis peloniis adsunt: deinde, equo conscenso, praefectus in praetorium abit, quo cum pervenit, inque sella sua consedit, officiales aequae ac cives exclamant: *Dignus, dignus, dignus, multi anni Imperatoribus!* et cetera acclamationis, cui adiciunt in fine: *et promotio*. Sic rursus, conscenso equo, stipatus a dictis, domum abit.

CAP. 54.

Observanda in promotione Quaestoris.

Mandato Dominorum quaestor promovendus quaeritur, eoque invento, praepositum cum promotio quaerunt, quem praepositus a Dominis, ut abiens quaestorem eum constituat, sequum abducit,

τὸν κοιαιστῶρα. καὶ ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος, ὀψικενόμενος ὑπὸ κουβικουλαρίων καὶ σιλεντιαρίων, ἧ ἔν τῷ ἡμικυκλίῳ, B ἧ ἔν τῇ θερμάστρῳ, καὶ ζητεῖ τοὺς ἀντιγραφείας καὶ καγκελ-
 λάριους, καὶ παραδίδωσιν αὐτοῖς τὸν κοιαιστῶρα, καὶ ἐπεύ-
 5 χονται τοὺς δεσπότας καὶ ἀναχωροῦσι. καὶ εὐθέως ὁ προ-
 βληθεὶς ἀποστέλλει ἄνθρωπον αὐτοῦ μετὰ τε τοῦ χωσβαίτου
 τοῦ βεστιαρίου, καὶ ἐπαίρει τὴν στολὴν τοῦ κοιαιστῶρος τοῦ
 διαδεχθέντος, καὶ ὅτε εἰσὶν ἀλλάξιμα ἐν τῇ προελεύσει, ἀλ-
 λάσσει κάκεινος.

10

ΚΕΦ. νε΄.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ δημέρχου.

Πρὸ μιᾶς ἡμέρας λαμβάνει ἀπόκρισιν ὁ πραιπόσιτος C
 παρὰ τῶν δεσποτῶν περὶ τοῦ βουλομένου προβληθῆναι δη-
 μάρχου, καὶ λέγει τῷ τῆς καταστάσεως, κάκεινος ἀποστέλλει
 15 ἀδμηνσουνάλιον, ἵνα μηνύσῃ τοῖς τοῦ μέρους, τουτέστι τῷ
 δευτερεύοντι, τῷ γειτονιάρχη καὶ τοῖς λοιποῖς ἄρχουσι τοῦ
 μέρους, καὶ τὰ πρωτεῖα αὐτῶν, ὅπως τῇ ἐξῆς ἔλθωσιν ἐν
 τῷ κονισιστωρίῳ μετὰ σαγίων. καὶ τὸ πρῶτ', ὅτε συμφθά-
 σσῃ καὶ ἔλθωσιν οἱ τῶν μερῶν ἐν τῷ κονισιστωρίῳ μετὰ
 20 σαγία αὐτῶν, μηνύεται ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ τῆς κατα-
 στάσεως, καὶ ἀναγάγει τοῖς δεσπόταις, καὶ παραλαμβάνει

4. αὐτὸν κοιαιστῶρα cod. et ed.
 17. ἀντίγραφιον ed.
 21. ἀνάγει ed.

6. ἄνθρωπον R. ex com-
 pendio cod., ἀντίγραφιον ed.
 8. διαδεχθέντος ed. 20.

Ipse a cubiculariis ac silentiariis stipatus, aut in hemicyclium, aut ad caminum abiens, scriniorum magistros et cancellarios quaerit, qui, quaestore sibi tradito, fausta Dominis precati, abeunt. Statim promotus primum famulum suum cum chosbaita vestiarii mittit, et sumit vestem decedentis quaestoris, cumque mutationes in processione fiunt, ipse quoque vestes mutat.

CAP. 55.

Observanda in promotione Demarchi.

Pridie unius diei praepositus a Dominis responsum de eo, qui tribunus fieri cupit, accipit, idque cerimoniarum refert, qui per admissivalem factioni, hoc est secundicerio, gitoniarchae ac reliquis factionis praefectis indicat, ut principes sequenti die in consistorium cum sagis veniant. Mane igitur, quando factionarii cum sagis suis in consistorium convenerunt congregatique sunt, praepositus a cerimoniarum magistro admonitus, Dominos de eo certiores facit,

τοῦ τῆς χαλκῆς, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ ἅγιον φοῦαρ, καὶ ἀπει κηρούς. Ἰστέον, ὅτι ὁ πατριάρχης εὐχὴν τοῦ ὑπάρχον ποιεῖ κατὰ τὸν εἰωθότα τύπον τῶν πατρικίων. καὶ μετὰ τοῦτο εἰσέρχεται εἰς τὸ σκάμνον τῶν πατρικίων, καὶ ἐκεῖ ἐνδύει αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως τὸν τε λῶρον καὶ τὸ πελαῖν-5 ον, καὶ ἐξέρχεται διὰ τῆς πλαγίας τοῦ ναοῦ, ὡς ἐπὶ τὸ τοῦ Δηματογράφου μέρος, εἰς τὸ ὄρολόγιον, ἔνθα ἴσταται ὁ λευκὸς ἵππος μετὰ τοῦ χαιώματος καὶ τὸ καλαμάριον καὶ οἱ ταξιαῖται μετὰ τῶν πελωνίων αὐτῶν, καὶ καβαλικεύει ὁ ὑπαρχος καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ πραιτωρίῳ, καὶ αὐτοῦ ἀνελθόντος καὶ ἰο καθεσθέντος ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ θρόνου, λέγουσιν οἱ τῆς τάξεως καὶ τῆς πόλεως· „ἄξιος, ἄξιος, ἄξιος, πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων” καὶ τὰ ἐξῆς τῆς εὐφημίας· ἐν δὲ τῇ τελευταίᾳ εὐ-
Ed. L.157 φημί λέγουσι „καὶ τοῦ προβληθέντος.” καὶ εἰδ’ οὕτως
Ms.115. ἀπάλιν καβαλικεύει τὸ χίωμα, καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸν οἶκον 15 αὐτοῦ, ὀψικνεύμενος ὑπὸ τῶν προρρήθέντων.

ΚΕΦ. νδ’.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ κοιαιστῶρος.

Κελεύουσιν οἱ δεσπόται ζητῆσαι τὸν ὀφειλοντα προβληθῆναι κοιαιστῶρα, καὶ ἐὰν εὐρεθῆ, ζητοῦσι τὸν πραιπόσιτον 20 μετὰ τοῦ προβαλλομένου, καὶ παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος παρὰ τῶν δεσποτῶν, ἵνα ἀπελθὼν προβάλληται αὐ-

8. χαιώματος ed. 15. χίωμα ed.

idem ac Venetae est, transitque per chytum chalces, et sanctum puteum intrans, cereos accendit. Sciendum vero, patriarcham preces pro praefecto eodem, ac pro patriciis, modo dicere. Praefectus scamnum patriciorum intrat, ubi cerimoniariorum lorum ipsi et pelonium induit; egreditur per latus templi ad partem metatorii in horologium, ubi equus albus collari ornatus, calamarium et officiales cum suis peloniis adsunt: deinde, equo conscenso, praefectus in praetorium abit, quo cum pervenit, inque sella sua consedit, officiales aequae ac civis exclamant: *Dignus, dignus, dignus, multi anni Imperatoribus!* et cetera acclamationis, cui adiciunt in fine: *et promotio*. Sic rursus, conscenso equo, stipatus a dictis, domum abit.

CAP. 54.

Observanda in promotione Quaestoris.

Mandato Dominorum quaestor promovendus quaeritur, coquo invento, praepositum cum promotio quaerunt, quem praepositus a Dominis, ut abiens quaestorem cum constituat, sequam abducit.

τὸν κοιαιστῶρα. καὶ ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος, ὀψικευόμενος ὑπὸ κουβικουλαρίων καὶ σιλεντιαρίων, ἧ ἔν τῷ ἡμικυκλίῳ, B ἧ ἔν τῇ θερμάστρῃ, καὶ ζητεῖ τοὺς ἀντιγραφείας καὶ καγκελλάριους, καὶ παραδίδωσιν αὐτοῖς τὸν κοιαιστῶρα, καὶ ἐπεύ-
 5 χονται τοὺς δεσπότης καὶ ἀναχωροῦσι. καὶ εὐθέως ὁ προ-
 βληθεὶς ἀποστέλλει ἄνθρωπον αὐτοῦ μετὰ τε τοῦ χωσβαΐτου
 τοῦ βεστιαρίου, καὶ ἐπαίρει τὴν στολὴν τοῦ κοιαιστῶρος τοῦ
 διαδεχθέντος, καὶ ὅτε εἰσὶν ἀλλάξιμα ἐν τῇ προελεύσει, ἀλ-
 λάσσει κἀκεῖνος.

10

ΚΕΦ. γε'.

Ἄσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ δημάρχου.

Πρὸ μιᾶς ἡμέρας λαμβάνει ἀπόκρισιν ὁ πραιπόσιτος C
 παρὰ τῶν δεσποτῶν περὶ τοῦ βουλομένου προβληθῆναι δη-
 μάρχου, καὶ λέγει τῷ τῆς καταστάσεως, κἀκεῖνος ἀποστέλλει
 15 ἀδμηρσοννάλιον, ἵνα μηνύσῃ τοῖς τοῦ μέρους, τουτέστι τῷ
 δευτερεύοντι, τῷ γειτονιάρχῃ καὶ τοῖς λοιποῖς ἄρχουσι τοῦ
 μέρους, καὶ τὰ πρωτεῖα αὐτῶν, ὅπως τῇ ἐξῆς ἔλθωσιν ἐν
 τῷ κονισιωτρίῳ μετὰ σαγίων. καὶ τὸ πρῶτ', ὅτε συμπρά-
 σωσι καὶ ἔλθωσιν οἱ τῶν μερῶν ἐν τῷ κονισιωτρίῳ μετὰ
 20 σαγία αὐτῶν, μηνύεται ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ τῆς κατα-
 στάσεως, καὶ ἀναγίγει τοῖς δεσπότης, καὶ παραλαμβάνει

4. αὐτὸν κοιαιστῶρα cod. et ed. 6. ἄνθρωπον R. ex com-
 pendio cod., ἀνόταριον ed. 8. διαδεχθέντος ed. 20.
 σαγίων ed. 21. ἀνάγει ed.

Ipse a cubiculariis ac silentiariis stipatus, aut in hemicyclium, aut ad caminum abiens, scriniorum magistros et cancellarios quaerit, qui, quaestore sibi tradito, fausta Dominis precati, abeunt. Statim promotus primum famulum suum cum chosbaita vestiarii mittit, et sumit vestem decedentis quaestoris, cumque mutationes in processione fiunt, ipse quoque vestes mutat.

CAP. 55.

Observanda in promotione Demarchi.

Pridie unius diei praepositus a Dominis responsum de eo, qui tribunus fieri cupit, accipit, idque ceremoniarum refert, qui per admissio-nalem factioni, hoc est secundicerio, gitoniarchae ac reliquis factionis praefectis indicat, ut principes sequenti die in consistorium cum sagis veniant. Mane igitur, quando factionarii cum sagis suis in consistorium convenerunt congregatique sunt, praepositus a ceremoniarum magistro admonitus, Dominos de eo certiores facit,

ὁ πραιπόσιτος παρὰ τῶν δεσποτῶν, ὃν βούλεται προβαλ-
D λεσθαι δήμαρχον. καὶ εὐθέως ἐξέρχεται ὀψικευόμενος ἐπὶ
 κουβικουλαρίου, καὶ αὐτὸς ὁ προβληθεὶς μετ' αὐτοῦ, καὶ
 ἀνέρχεται διὰ τοῦ λανσιακοῦ καὶ τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς δά-
 φνης εἰς τὸν ἀγουστέα, καὶ καθέζεται ἐκεῖσε. καὶ ἀπέρχεται
 σιλεντιάριος, καὶ προσκαλεῖται τὸ μέρος, καὶ ἀπέρχονται
 πάντες ἐν τῷ ὄνοποδίῳ, φοροῦντες τὰ σαγία, καὶ ἴστανται
 ἐκεῖσε. καὶ ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος καὶ ὁ τῆς καταστάσεως
Ms. 115. b μετὰ σιλεντιαρίων τῶν ὄντων ἑβδομαρίων, φοροῦντες ἀμφο-
 τεροὶ σαγία ῥοῆς, ὁμοίως καὶ κουβικουλάριος, ὀψικευόμενος
 τὸν πραιπόσιτον, ὁμοίως καὶ ὁ προβληθεὶς, φορῶν σαγίον
Ed.L. 158 ῥοῆς, ἀκολουθεῖ ὀπίσω τοῦ πραιποσίτου, τὸ δὲ σαγίον φορεῖ
 εἰς τὸν ἀγουστέα. (B.) Καὶ ἀνέρχεται ὁ πραιπόσιτος ἐν
 τῷ ὄνοποδίῳ, καὶ καθὼς ἔχει ἡ συνήθεια, παραδίδωσι τὸν
 προβληθέντα δήμαρχον, λέγων τῷ μέρει. „καλεῦσιν οἱ 15
 δεσπόται, παραλάβετε αὐτὸν δήμαρχον,“ καὶ ἐπεύχονται οἱ
 τῶν μερῶν τοὺς δεσπότας, καὶ λαμβάνουσι τὸν προβληθέντα
 δήμαρχον, ὀψικεύοντες αὐτὸν μέχρι τοῦ κοιμιστωρίου. καὶ
 εἰσέρχεται ὁ προβληθεὶς, καὶ ἄπει κηρὸς ἐν τῷ σταυροῦ,
 καὶ ἀπέρχεται εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἐκκλησίαν, καὶ ἄπειτα 20
 κάκεισε κηρὸς, καὶ ἀπέρχεται ὀψικευόμενος διὰ τῶν κορτι-
 Βυῶν, καὶ εὐφημοῦσιν αὐτὸν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἀπὸ τῆς
 χαλκῆς μέχρι τοῦ μηλίου. καὶ καθυπεύει ὁ προβληθεὶς ἀπὸ
 σαγίου, καὶ ὀψικεύεται ὑπὸ τοῦ μέρους, φορούντων κάκει-

qui praeposito, quem tribunum creare velint, indicant. Is statim a cubiculario stipatus, una cum promotus exit, per lausiacum, crotem et daphnem in augusteum ascendit ibique sedet. At silentiarius, factionem advocaturus, abit, et omnes in onopodium saga ferentes conveniunt et ibi subsistunt. Praepositus et cerimoniararius cum silentiariis, qui per eam septimanam officio funguntur, saga rubra gestantes, progrediuntur: cubicularius vero praepositum comitatus; unaque promotus, sago rubro indutus, praepositum a tergo sequitur, sagum autem in augusteum usque gestat. (II.) Deinde praepositus in onopodium ascendit, et, ut mos est, tribunalum promotum factioni tradit, dicens: *Iubent Domini, hunc tribunalum accipiatis*: factio Dominis fausta precatur, amentesque promotum tribunalum, eum ad consistorium usque comitantur. Intrat ille, cercisque in cruce accensis, ecclesiam Domini petit, ibique cereos accendit, ac in obsequio per cortinas abit, eique in loco suo a porta chaldes ad millium omnes felicia apprecantur. Promotus, sago indutus, equo vehitur, praecedente eum factione, quae etiam saga rubra et scaramangia fert. Sic ad stabulum factionis procedit, eiusque equos

των σαγλα ξοῆς καὶ σκαραμάγγια. καὶ ἀπέρχεται οὕτως μέχρι τοῦ στάβλου τοῦ μέρους, καὶ θεωρεῖ τοὺς ἵππους αὐτοῦ, καὶ καθαικεύει, καὶ ἀπέρχεται δημοκρούμενος μέχρι τοῦ οἴκου αὐτοῦ, ἀκολουθούντων καθυλακίων τοῦ δευτερεύοντος 5 καὶ τοῦ γειτονιάρχου καὶ τοῦ νοταρίου, φορούντων σκαραμάγγια. ἡ δὲ γινώσκειν, ὅτι προλαμβάνουσιν εἰς τὸν οἶκον τοῦ προβληθέντος ὁ αὐτὸς γειτονιάρχης καὶ ὁ νοτάριος καὶ οἱ λοιποὶ, καὶ ἴστανται μετὰ τοῦ μέρους, εὐφημοῦντες τὸν προβληθέντα, εἰς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ, καθὼς ἔχει ἡ συν- 10 ἡθρεια, καὶ καλεῖ τὸν δευτερεύοντα καὶ τὸν γειτονιάρχην καὶ τὸν νοτάριον καὶ τοὺς λοιποὺς ἄρχοντας καὶ τὰ πρωτεῖα. ἡ δὲ γινώσκειν, ὅτι ἡ αὐτὴ ἀκολουθία γίνεται καὶ ἐπὶ τοῦ ἑτέρου μέρους.

15 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς προβαλέσθαι δύο δημάρχους ἐν τῷ ἅμα. Ms. 116. b

Μηνύονται καὶ ἀνέρχονται τὰ δύο μέρη ἐν τῷ ὄνοπο-
δίῳ, καὶ παραδίδωσιν ὁ πραιπόσιτος τὸν πρῶτον δημάρχον
εἰς τὸ μέρος αὐτοῦ, ὁμοίως καὶ τὸν ἕτερον εἰς τὸ μέρος αὐ-
τοῦ. τὰ δὲ λοιπὰ πάντα τελεῖται, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται.
20 τὰ μὲν γλάνθια ἐπαίρουσιν οἱ δημαρχοὶ ἀπὸ τῶν διαδε-
γμένων δημάρχων, ὁ Βέντος Βέντον καὶ Τύρεον, καὶ ὁ Πρά-
σινος ὁμοίως, ἐπεὶ δὲ βασιλικά εἰσιν.

14. προβάλλεσθαι ed. 20. διαδεδειγμένων ed.

conspicatus, domum in solenni pompa equo vehitur, caballarii secundicerii seu vicarii, gitoniarcha et notarii, scaramangiis induti, ipsum sequuntur. Ceterum observandum est, in aedibus promoti gitoniarcham, notarium ac reliquos exspectare, et cum factione promoti gratulantes in atrio eius, ut mos est, adesse, ubi secundicerium, gitoniarcham, notarium ac ceteros praefectos et principes ad convivium vocat. Atque idem ritus ab altera etiam factione observatur.

OBSERVANDA, SI IMPERATORI DUOS DEMARCHOS UNA CONSTITUERE
PLACUERIT.

Duae factiones admonitae in onopodium ascendunt, et praepositus primum tribunum factioni suae, pariter et alterum suae, tradit. Cetera omnia, ut supra dictum est, peraguntur. Tunicas vero accipiunt ab exactoratis tribunis, Venetus Venetam et Tyriam, ita et Prasinus, quoniam hae Imperatoris sunt.

τοῦ τῆς χαλκῆς, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ ἅγιον φρέαρ, καὶ ἀπτεὶ κηρούς. Ἰστέον, ὅτι ὁ πατριάρχης εὐχὴν τοῦ ὑπάρχον ποιεῖ κατὰ τὸν εἰωθότα τύπον τῶν πατρικίων. καὶ μετὰ τοῦτο εἰσέρχεται εἰς τὸ σκάμνον τῶν πατρικίων, καὶ ἐκεῖ ἐνδύει αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως τὸν τε λῶρον καὶ τὸ πελώριον, καὶ ἐξέρχεται διὰ τῆς πλαγίας τοῦ ναοῦ, ὡς ἐπὶ τὸ τοῦ Δημωατορίου μέρους, εἰς τὸ ἀρολόγιον, ἐνθα ἴσταται ὁ λευκὸς ἔππος μετὰ τοῦ χιῶματος καὶ τὸ καλαμάριον καὶ οἱ ταξιαῖοι μετὰ τῶν πελωνίων αὐτῶν, καὶ καβαλικεύει ὁ ὑπαρχος καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ πραιτωρίῳ, καὶ αὐτοῦ ἀνελθόντος καὶ τοῦ κωθεσθέντος ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ θρόνου, λέγουσιν οἱ τῆς τάξεως καὶ τῆς πόλεως· „ἄξιος, ἄξιος, ἄξιος, πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων” καὶ τὰ ἐξῆς τῆς εὐφημίας· ἐν δὲ τῇ τελευταίᾳ εὐ-
Ed. L. 157 φημίε λέγουσι „καὶ τοῦ προβληθέντος.” καὶ εἰδ’ οὕτως
Ms. 115. a πάλιν καβαλικεύει τὸ χίωμα, καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸν οἶκον 15 αὐτοῦ, ὅπικενόμενος ὑπὸ τῶν προῤῥήθέντων.

ΚΕΦ. νδ’.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ κοιαιστωρος.

Κελεύουσιν οἱ δεσπότες ζητῆσαι τὸν ὀφείλοντα προβληθῆναι κοιαιστωρα, καὶ εἰὰν εὐρεθῆ, ζητοῦσι τὸν πραιπόσιτον 20 μετὰ τοῦ προβαλλομένου, καὶ παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος παρὰ τῶν δεσποτῶν, ἵνα ἀπελθὼν προβάλληται αὐ-

8. χιῶματος ed. 15. χίωμα ed.

idem ac Venetae est, transitque per chytum chalces, et sanctum puteum intrans, cereos accendit. Sciendum vero, patriarcham preces pro praefecto eodem, ac pro patriciis, modo dicere. Praefectus scamnum patriciorum intrat, ubi cerimoniariorum lorum ipsi et pelonium induit; egreditur per latus templi ad partem metatorii in horologium, ubi equus albus collari ornatus, calamarium et officiales cum suis peloniis adsunt: deinde, equo conscenso, praefectus in praetorium abit, quo cum pervenit, inque sella sua consedit, officiales aequae ac civis exclamant: *Dignus, dignus, dignus, multi anni Imperatoribus!* et cetera acclamationis, cui adiciunt in fine: *ei promotus*. Sic rursus, conscenso equo, stipatus a dictis, domum abit.

CAP. 54.

Observanda in promotione Quaestoris.

Mandato Dominorum quaestor promovendus quaeritur, coquo invento, praepositum cum promotus quaerunt, quem praepositus a Dominis, ut abiens quaestorem eum constituat, sequam abducit.

τὸν κοιαιίστωρα. καὶ ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος, ὀψικενόμενος ὑπὸ κουβικουλαρίων καὶ σιλεντιαρίων, ἧ ἔν τῷ ἡμικυκλίῳ, B ἧ ἔν τῇ θερμάστρα, καὶ ζητεῖ τοὺς ἀντιγραφείας καὶ καγκελλάριους, καὶ παραδίδωσιν αὐτοῖς τὸν κοιαιίστωρα, καὶ ἐπεύ- 5 χονται τοὺς δεσπότας καὶ ἀναχωροῦσι. καὶ εὐθέως ὁ προβληθεις ἀποστέλλει ἄνθρωπον αὐτοῦ μετὰ τε τοῦ χωσβαίτου τοῦ βεστιαρίου, καὶ ἐπαίρει τὴν στολὴν τοῦ κοιαιίστωρος τοῦ διαδεχθέντος, καὶ ὅτε εἰσὶν ἀλλάξιμα ἐν τῇ προελεύσει, ἀλλάσσει καὶ κείνος.

10

ΚΕΦ. νε'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ δημέρχου.

Πρὸ μιᾶς ἡμέρας λαμβάνει ἀπόκρισιν ὁ πραιπόσιτος C παρὰ τῶν δεσποτῶν περὶ τοῦ βουλομένου προβληθῆναι δημέρχου, καὶ λέγει τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ κείνος ἀποστέλλει 15 ἀδμηρσοννάλιον, ἵνα μηνύσῃ τοῖς τοῦ μέρους, τουτέστι τῷ δευτερεῶντι, τῷ γειτονιάρχη καὶ τοῖς λοιποῖς ἄρχουσι τοῦ μέρους, καὶ τὰ πρωτεῖα αὐτῶν, ὅπως τῇ ἐξῆς ἔλθωσιν ἐν τῷ κονισιστωρίῳ μετὰ σαγίων. καὶ τὸ πρῶτ', ὅτε συμφθάσσωσι καὶ ἔλθωσιν οἱ τῶν μερῶν ἐν τῷ κονισιστωρίῳ μετὰ 20 σαγία αὐτῶν, μηνύεται ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ τῆς καταστάσεως, καὶ ἀναγὰγει τοῖς δεσπόταις, καὶ παραλαμβάνει

4. αὐτὸν κοιαιίστωρα cod. et ed.
 17. ἀνόταριον ed.
 21. ἀνάγει ed.

6. ἄνθρωπον R. ex compendio cod.,
 8. διαδειχθέντος ed. 20.
 20. σαγίων ed.

Ipse a cubiculariis ac silentiariis stipatus, aut in hemicyclium, aut ad caminum abiens, scriniorum magistros et cancellarios quaerit, qui, quaestore sibi tradito, fausta Dominis precati, abeunt. Statim promotus primum famulum suum cum chosbaita vestiarii mittit, et sumit vestem decedentis quaestoris, cumque mutationes in processione fiunt, ipse quoque vestes mutat.

CAP. 55.

Observanda in promotione Demarchi.

Pridie unius diei praepositus a Dominis responsum de eo, qui tribunus fieri cupit, accipit, idque ceremoniarum magistro refert, qui per admissivalem factioni, hoc est secundicerio, gitoniarchae ac reliquis factionis praefectis indicat, ut principes sequenti die in consistorium cum sagis veniant. Mane igitur, quando factionarii cum sagis suis in consistorium convenerunt congregatique sunt, praepositus a ceremoniarum magistro admonitus, Dominos de eo certiores facit,

ὁ πραιπόσιτος παρὰ τῶν δεσποτῶν, ὃν βούλεται προβά-
D λησθαι δήμαρχον. καὶ εὐθέως ἐξέρχεται ὀψικενόμενος ἐπὶ
 κουβικουλαρίου, καὶ αὐτὸς ὁ προβληθεὶς μετ' αὐτοῦ, καὶ
 ἀνέρχεται διὰ τοῦ λανσιακοῦ καὶ τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς δά-
 φνης εἰς τὸν αὐγουστέα, καὶ καθέζεται ἐκεῖσε. καὶ ἀπέρχεται
 σιλεντιάριος, καὶ προσκαλεῖται τὸ μέρος, καὶ ἀπέρχονται
 πάντες ἐν τῷ ὄνοποδίῳ, φοροῦντες τὰ σαγία, καὶ ἴστανται
 ἐκεῖσε. καὶ ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος καὶ ὁ τῆς καταστάσεως
Ms. 115. b μετὰ σιλεντιαρίων τῶν ὄντων ἑβδομαρίων, φοροῦντες ἀμφο-
 τεροὶ σαγία ῥοῆς, ὁμοίως καὶ κουβικουλάριος, ὀψικεύοντι
 τὸν πραιπόσιτον, ὁμοίως καὶ ὁ προβληθεὶς, φορῶν σαγίον
Ed. L. 158 ῥοῆς, ἀκολουθεῖ ὀπίσω τοῦ πραιποσίτου, τὸ δὲ σαγίον φορεῖ
 εἰς τὸν αὐγουστέα. (B.) Καὶ ἀνέρχεται ὁ πραιπόσιτος ἐν
 τῷ ὄνοποδίῳ, καὶ καθῶς ἔχει ἡ συνήθεια, παραδίδωσι τὸν
 προβληθέντα δήμαρχον, λέγων τῷ μέρει „κελεύουσιν οἱ 15
 δεσπότες, παραλάβετε αὐτὸν δήμαρχον,” καὶ ἐπεύχονται οἱ
 τῶν μερῶν τοὺς δεσπότες, καὶ λαμβάνουσι τὸν προβληθέντα
 δήμαρχον, ὀψικεύοντες αὐτὸν μέχρι τοῦ κονιστωρίου. καὶ
 εἰσέρχεται ὁ προβληθεὶς, καὶ ἄπτει κηρούς ἐν τῷ σταυροῦ,
 καὶ ἀπέρχεται εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἐκκλησίαν, καὶ ἄπτει 20
 κάκεισε κηρούς, καὶ ἀπέρχεται ὀψικενόμενος διὰ τῶν κορτι-
B νῶν, καὶ εὐφημοῦσιν αὐτὸν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἀπὸ τῆς
 χαλκῆς μέχρι τοῦ μηλίου. καὶ καβαλικεύει ὁ προβληθεὶς ἀπὸ
 σαγίον, καὶ ὀψικεύεται ὑπὸ τοῦ μέρους, φοροῦντων κάκει-

qui praeposito, quem tribunum creare velint, indicant. Is statim a cubiculario stipatus, una cum promotus exit, per lausiacum, crotem et daphnem in augusteum adscendit ibique sedet. At silentiarius, factionem advocaturus, abit, et omnes in onopodium saga ferentes conveniunt et ibi subsistunt. Praepositus et cerimoniaris cum silentiariis, qui per eam septimanam officio funguntur, saga rubra gestantes, progrediuntur: cubicularius vero praepositum comitatus; unaque promotus, sago rubro indutus, praepositum a tergo sequitur, sagram autem in augusteum usque gestat. (II.) Deinde praepositus in onopodium adscendit, et, ut mos est, tribunum promotum factioni tradit, dicens: *Iubent Domini, hunc tribunum accipiatis*: factio Dominis fausta precatur, sumentesque promotum tribunum, eum ad consistorium usque comitantur. Intrat ille, cercisque in cruce accensis, ecclesiam Domini petit, ibique cereos accendit, ac in obsequio per cortinas abit, cique in loco suo a porta chalcas ad milium omnes felicia apprecantur. Promotus, sago indutus, equo yehitur, praecedente cum factione, quae etiam saga rubra et scarawangia fert. Sic ad stabulum factionis procedit, eiusque equos

ων σαγλα ζοῆς καὶ σαραμάγγια. καὶ ἀπέρχεται οὕτως μέ-
 χρι τοῦ στάβλου τοῦ μέρους, καὶ θεωρεῖ τοὺς ἵππους αὐτοῦ,
 καὶ καθαλικεύει, καὶ ἀπέρχεται ὀφικενόμενος μέχρι τοῦ οἴ-
 κου αὐτοῦ, ἀκολουθούντων καθάλλαιων τοῦ δευτερευόντος
 5 καὶ τοῦ γειτονιάρχου καὶ τοῦ νοταρίου, φορούντων σαρα-
 μάγγια. χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι προλαμβάνουσιν εἰς τὸν οἴ-
 κον τοῦ προβληθέντος ὁ αὐτὸς γειτονιάρχης καὶ ὁ νοτάριος
 καὶ οἱ λοιποὶ, καὶ ἴστανται μετὰ τοῦ μέρους, εὐφημοῦντες
 τὸν προβληθέντα, εἰς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ, καθὼς ἔχει ἡ συν-
 10 ῆθεια, καὶ καλεῖ τὸν δευτερεύοντα καὶ τὸν γειτονιάρχην καὶ
 τὸν νοτάριον καὶ τοὺς λοιποὺς ἄρχοντας καὶ τὰ πρωτεῖα.
 χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι ἡ αὕτη ἀκολουθία γίνεται καὶ ἐπὶ τοῦ
 ἑτέρου μέρους.

15 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς προβαλεῖσθαι. Ma. 116. b
 δύο δημάρχους ἐν τῷ ἄμα.

Μηνύονται καὶ ἀνέρχονται τὰ δύο μέρη ἐν τῷ ὄνοπο-
 δίῳ, καὶ παραδίδουσιν ὁ πραιπόσιτος τὸν πρῶτον δήμαρχον
 εἰς τὸ μέρος αὐτοῦ, ὁμοίως καὶ τὸν ἕτερον εἰς τὸ μέρος αὐ-
 20 τοῦ· τὰ δὲ λοιπὰ πάντα τελεῖται, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται.
 τὰ μὲν γλανιδία ἐπαίρουσιν οἱ δημαρχοὶ ἀπὸ τῶν διαδεδε-
 γμένων δημάρχων, ὁ Βένετος Βένετον καὶ Τύρεον, καὶ ὁ Πρά-
 σινος ὁμοίως, ἐπεὶ δὴ βασιλικά εἰσιν.

14. προβάλλεσθαι ed. 20. διαδεδειγμένων ed.

conspicatus, domum in solenni pompa equo vehitur, caballarii se-
 cundicerii seu vicarii, gitoniarcha et notarii, scaramangiis induti,
 ipsum sequuntur. Ceterum observandum est, in aedibus promoti
 gitoniarcham, notarium ac reliquos expectare, et cum factione pro-
 moto gratulantes in atrio eius, ut mos est, adesse, ubi secundice-
 rium, gitoniarcham, notarium ac ceteros praefectos et principes ad
 convivium vocat. Atque idem ritus ab altera etiam factione obser-
 vatur.

OBSERVANDA, SI IMPERATORI DUOS DEMARCHOS UNA CONSTITUERE

PLACUERIT.

Duae factiones admonitae in onopodium ascendunt, et praepo-
 situs primum tribunalum factioni suae, pariter et alterum suae, tradit.
 Cetera omnia, ut supra dictum est, peraguntur. Tunicas vero ac-
 cipiunt ab exactoratis tribunis, Venetus Venetam et Tyriam, ita et
 Prasinus, quoniam hae Imperatoris sunt.

ΚΕΦ. νς'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ δευτερεύοντος.

Κελεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ περὶ προβολῆς
 Ed.L. 159 δευτερεύοντος, καὶ ἀποστέλλει ὁ πραιποσίτος σιλεντιάριον,
 καὶ ζητεῖ τὸν δήμαρχον, καὶ εἰ ἐὰν εὐρεθῇ, δίδωσιν ἀπόκρισιν
 τοῖς δεσπόταις, καὶ οἱ δεσπότες παραδιδούσι τῷ πραιποσίτῳ
 ὃν βούλονται προβαλέσθαι δευτερεύοντα. καὶ ἐξέρχεται διψι-
 κευόμενος ὑπὸ κουβικουλαρίων καὶ σιλεντιαρίων τῶν ὄντων
 ἑβδομαρίων, καὶ παραδίδωσι τὸν δευτερεύοντα τῷ δημάρχῳ,
 καὶ ἐπεύχονται τοῖς δεσπόταις. προβάλλεται δὲ ἢ ἐν τῷ ἡμι-10
 κυκλίῳ, ἢ ἐν τῇ θερμάστρῳ, εἰ δὲ ἀσθενεῖ ὁ δήμαρχος, ἐ-
 παίρει αὐτὸν ὁ ἑβδομάριος σιλεντιάριος παρὰ τοῦ πραιποσί-
 του, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ δημάρχου, καὶ παραδί-
 δωσι τῷ δημάρχῳ τὸν δευτερεύοντα. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι,
 ὅτε ὁ πραιποσίτος παραδίδωσι τῷ σιλεντιαρίῳ τὸν δευτερεύ-15
 οντα, εὐρίσκονται καὶ οἱ τοῦ μέρους, ὁ γειτονιάρχης, ὁ νο-
 Ms. 117. ατάριος, ἦτοι ὁ χαρτουλάριος, ὁ ποιητής, ὁ μελοστής καὶ
 ὁ μαῖστωρ, ἵνα καὶ αὐτοὶ παραλάβωσιν αὐτὸν παρὰ τοῦ
 πραιποσίτου. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι οἱ δύο δευτερεύοντες τὴν
 αὐτὴν ἀκολουθίαν ἔχουσι, τοῦ Βενέτου καὶ Πρασίνου. 20

7. προβάλλεσθαι ed.

CAP. 56.

Observanda in promotione Secundicerii.

Domini praeposito de promotione secundicerii mandatum dant, et mittit praepositus silentiarium, ut tribunum quaerat: quo reperto, responsum ad Dominos perfert, hi praeposito, quem secundicerium constituere volunt, tradunt. Ipse egreditur, a cubiculariis et silentiariis, qui ea septimana illo munere funguntur, stipatus, hi secundicerium tribuno tradunt, Dominisque fausta apprecantur. Promovetur autem vel in hemicyclo vel in camino, si autem tribunus morbo laborat, silentiarius, qui per illam septimanam officio fungitur, eum a praeposito suscipit, et abiens ad tribuni aedes, ipsi secundicerium tradit. Observandum vero est, quod dum praepositus secundicerium silentiario traditurus est, factionis gitoniarcha, notarius seu chartularius, poeta, musicus et magister, ut ipsi quoque eum a praeposito accipiant, adsint. Ceterum utriusque factionis, Venetae et Prasinae, secundicerius eodem ritu creatur.

ΚΕΦ. νζ.

Ἔσα δετ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ συμπονων καὶ λογοθετῶν. C

Κελεῦουσιν οἱ δεσπότες προβάλλεσθαι αὐτοὺς τῷ πραι-
ποσίτῳ, καὶ ὁ πραιπόσιτος οὐκ ἐξέρχεται, ἀλλ' ἀποστέλλει
5 σιλεντιάριον τὸν ἔχοντα ἑβδομάδα ἐν τῇ προελεύσει τοῦ
ἵπποδρόμου, ἵνα ἴδῃ, ἐάν ἐστὶν ὁ ὑπαρχος ἐκεῖσε. καὶ εἰ μὲν
δοτιν, εἰσέρχεται ὁ σιλεντιάριος, καὶ δίδωσιν ἀπόκρισιν τῷ
πραιποσίτῳ, καὶ ὁ πραιπόσιτος ἀναγάγει τοὺς δεσπότες, καὶ
10 παραλαμβάνει παρὰ τῶν δεσποτῶν τὸν σφειλοντα προβλη-
10 θῆναι σύμπονον. καὶ ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος ὀψικευόμενος
ὑπὸ κουβικουλαρίων καὶ σιλεντιαρίων, καὶ ζητοῦσι τὸν ὑ-
παρχον ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τῶν σκύλων, καὶ παραδιδούσιν αὐτῷ D
σύμπονον, καὶ ἐπεύχονται τοὺς δεσπότες, καὶ ἐξέρχονται.
ἐάν δὲ οὐκ εὐρεθῇ ὁ ὑπαρχος ἐν τῇ προελεύσει, ζητεῖται πα-
15 ρὰ τοῦ διατρέχοντος, καὶ εἰ μὲν ἔλθῃ πρὸ τοῦ ἀκουμβίσαι
τοὺς δεσπότες, ἀναγγέλλει ὁ πραιπόσιτος τοὺς δεσπότες, καὶ
γίνεται ἡ ἀκολουθία, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται, παραδιδούσ
αὐτὸν ἐν τῇ θερμάστρῳ. εἰ δὲ συμβῇ ἀσθενεῖν τὸν ὑπαρχον,
20 παραδιδούσιν οἱ δεσπότες τὸν σύμπονον τῷ πραιποσίτῳ, καὶ
20 ἐξελθὼν ὁ πραιπόσιτος ζητεῖ, ἐάν ἐστὶ λογοθέτης ἢ καὶ
ἕτερος σύμπονος, καὶ παραδίδωσιν αὐτὸν ἐνώπιον αὐτῶν τῷ

2. λογοθέτων cod. 8. ἀνάγει ed. 12. παραδιδούσιν cod. h.
l. et mox.

CAP. 67.

Observanda in promotione assessorum iudicii et logothetarum.

Domini praeposito mandant, ut eos renuntiet, at is non exit,
sed silentiarium, qui per eam septimanam officio illo fungitur, ad
processionem hippodromi mittit, ut, an praefectus ibi sit, videat.
Si adest, silentiarius intrat, et praeposito responsum dat, is vero ad-
monet Dominos, et ab illis assessoris munere ornandum accipit. Dein
praepositus in cubiculariorum et silentiariorum obsequio procedit, ut
praefectum in hemicyclo scylosum quaerant, et ipsi assessorem tradant,
faustaque Dominis precati egrediuntur. Praefecto autem in proces-
sione non reperto, a censore publico quaeritur, et si, antequam men-
sae Domini accubuerunt, venit, praepositus id Dominis annuntiat,
servatoque ritu supra memorato, ipsum in camino tradit. Si vero
accidit, ut aegrotus sit praefectus, Domini assessorem praeposito
tradunt, qui egressus, quaerit, utrum logotheta sit, an alius assessor,
cumque, ipsis praesentibus, silentiario eius septimanae committunt,

σιλεντιαρίῳ τῷ ὄντι ἑβδομαρίῳ, ὅπως ἀπελθὼν ἐν τῷ οἴκῳ
Ed.L. 180 τοῦ ὑπάρχον, παραδῶ αὐτῷ σύμπονον· ὁμοίως καὶ ὁ λογο-
θῆτης τοῦ πραιτωρίου οὕτως προβάλλεται, μὴ ἔχων ἀκολου-
θίαν ἢ τάξιν πλεῖω ἢ ἐλάσσω.

ΚΕΘ. νη'.

5

Ἐπὶ προαγωγῇ ἀντιγραφῆς.

Κελεύουσιν οἱ δεσπόται τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται
καὶ ζητεῖ σιλεντιάριον, καὶ ἀποστέλλει, ἵνα ἴδῃ, ἐὰν προῆλ-
θεν ὁ κοιαιίστωρ, καὶ ἐὰν εὐρεθῇ, λαμβάνει ἀπόκρισιν ὁ πραι-
πόσιτος, καὶ ἀναγγέλλει τοῖς δεσπόταις, καὶ παραλαμβάνει
B παρὰ τῶν δεσποτῶν τὸν ὀφείλοντα προβληθῆναι ἀντιγραφῆς,
καὶ ἐξέρχεται ὀψικευόμενος, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται, καὶ
Ms. 117. b ζητεῖ τὸν κοιαιίστωρα ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ, καὶ παραδίδωσι τὸν
ἀντιγραφῆς, κἄν τε εἷς ἔστι, κἄν τε δύο, καὶ ἐπεύχονται
τοῖς δεσπόταις, καὶ ἐξέρχονται ἐν τῇ προελεύσει. εἰ δὲ συμ-15
βῆ μὴ εὐρεθῆναι τὸν κοιαιίστωρα ἐν ταύτῃ τῇ προελεύσει,
ζητεῖται παρὰ τοῦ διατρέχοντος, πεμπομένου αὐτοῦ παρὰ
τοῦ πραιποσίτου, καὶ εἰ μὲν ἔλθῃ πρὸ τοῦ ἀκουμβίσαι, ἀ-
ναγγέλλει ὁ πραιπόσιτος τοῖς δεσπόταις, καὶ λαμβάνει τὸν
ὀφείλοντα προβληθῆναι, καὶ ζητεῖ τὸν κοιαιίστωρα ἐν τῇ Θερ-20
C μύστρᾳ, καὶ παραδίδωσιν αὐτῷ τὸν ἀντιγραφῆς, καὶ ἐπεύ-
χονται τοῖς δεσπόταις καὶ ἀναχωροῦσιν. εἰ δὲ συμβῆ ἐν

ut, abiens ad praefecti domum, assessorem ipsi tradat. Eodem modo et praetorii logotheta constituitur, quippe qui aequalem plane, nec maiorem minoremve dignitatem habet.

CAP. 58.

In creatione magistri scriniorum.

Ad mandatum Dominorum egressus praepositus silentiariū quaerit, eumque mittit, ut videat, an processerit quaestor, quo reperto, responsum accipit praepositus, id Dominis nuntiat, sumitque ab his scriniorum magistrum promovendum, et in obsequio egressus, ut dictum est, quaestorem in hemicyclo quaerit, cui scribam tradit, unus duove sint, et felicia Dominis apprecati, in processione egrediuntur. Si vero accidit, ut quaestor in illa processione non reperiatur, per cursorem a praeposito missum quaeritur, et si adest, antequam mensae accubuerunt Domini, hoc praepositus ipsis nuntiat, sumitque promovendum, et quaestori in camino quaesito scriniorum magistrum tradit, faustaque apprecati Dominis, discedunt. Sin contin-

δοθνεῖν εἶναι τὸν κοιαιστῶρα, καὶ θελήσουσιν οἱ δεσπότες προβαλέσθαι ἀντιγραφέα, γίνεται πᾶσα ἡ ἀκολουθία, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται ἐπὶ συμπόνῃ.

ΚΕΦ. 19.

5 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, σπαθαροκανδιδάτου μέλλοντος γίνεσθαι πρωτοσπαθαρίου.

Κελεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσέρχεται, ὃ μέλλον γίνεσθαι πρωτοσπαθάριος ἀπὸ σκαρμαγγίου καὶ σπαθίου, εἰσαγόμενος ὑπὸ δοτιαρίου, κρατούμενος ὑπὸ πρωτοσπαθαρίου ἐνούχου. καὶ πίπτων φιλεῖ τοὺς πόδας, καὶ τὰ γόνατα τῶν δεσποτῶν, καὶ βύλλουσιν οἱ δεσπότες τὸ μανιάκιον εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἐξέρχεται.

ΚΕΦ. 5.

Ἐπιτάφιος βασιλέων.

15 Ἐξέρχεται τὸ λείψανον διὰ τοῦ καβαλλαρίου, καὶ τίθεται εἰς τὰ 19 ἀκούβιτα ἢ χρυσοῦ κλίην ἢ ἐκονομαζομένη λύπης, καὶ πρόκειται ἐκεῖσε τὸ αὐτὸ λείψανον, ἐστεμμένον μετὰ δι-Ed.L. 161 βητησίου καὶ χρυσοῦς γλαμύδος καὶ καμπαγίων, καὶ εἰσέρχονται οἱ τῆς ἁγίας Σοφίας γήλωνες καὶ ὁ κληρὸς, ὡσαύτως

11. μανιάκιν cod. 16. χρυσοῦ τρικλίην ed.

gat, ut quaestor aegrotet, ac Domini scribam creare velint, id eodem modo, ac supra de assessoris promotione dictum est, peragitur.

CAP. 59.

Observanda, quando spatharocandidatus ad protospatharii dignitatem provehendus est.

Mandato a Dominis praeposito dato, futurus protospatharius cum scaramangio et gladio intrat, ab ostiario adductus, a protospathario cunucho sustentatus. Procumbens humi, pedes et genua Dominorum osculatur, et, postquam torquem collo eius imposuerunt, egreditur.

CAP. 60.

Deductio funeris Imperatoris.

Corpus exanime per caballarium effertur, repositoque in XIX accubitis aureo lecto, dicto doloris, ibi collocatur, corona, dibetesils, surca tunica et campagiis ornatum, et sanctae Sophiae gelones et clericus, aequae ac senatus omnis, in scaramangis intrant,

καὶ πᾶσα ἡ σύγκλητος ἀπὸ σακαραμαγγίων, καὶ ψάλλουσι κατὰ ἀκολουθίαν. εἶθ' οὕτως νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει ἐκεῖσε· „ἔξελθε, βασιλεῦ, καλεῖ σε ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων.” τοῦτο λέγει τρίτον, καὶ παραντίκα αἴρεται τὸ λείψανον παρὰ τῶν⁵ Ms. 118. a βασιλικῶν, καὶ πάλιν εἰσφέρουσιν αὐτὸ ἔνδον τῆς χαλκῆς, καὶ τιθέασιν αὐτὸ ἐκεῖσε, καὶ ποιοῦσι τὰ ἐξ ἔθους. καὶ ὅτε B ὄφειλε ἀρθῆναι τὸ λείψανον, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ ἄρχεται λέγειν ἐκ τρίτου τὸ „ἔξελθε, βασιλεῦ” καὶ τὰ ἐξῆς, καὶ εἶθ' οὕτως ἐξέρχεται τὸ λείψανον¹⁰ ἀπο τῆς χαλκῆς, βασταζόμενον ὑπὸ βασιλικῶν πρωτοσπαθαρίων, καὶ διέρχεται διὰ τῆς μέσης, καὶ τὸν τόπον καταλαβόντων, ἐν ᾧ μέλλει κηδευθῆναι, γίνεται ἡ ἀκολουθία τῆς ψαλμωδίας καὶ τὰ συνήθη. εἶτα νεύει πάλιν ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ ποιεῖται τὴν ἀναφώνησιν οὕτως·¹⁵ „εἴσελθε, βασιλεῦ, καλεῖ σε ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων,” ἐκ τρίτου. εἶθ' οὕτως· „ἀπόθου τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς σου.” καὶ εὐθὺς αἴρεται παρὰ τοῦ πραιποσίτου, καὶ τίθεται σημεντέϊνον μετὰ πορφυρᾶς λετῆς, καὶ τίθεται ἐν τῷ μνημείῳ. ἰστέον, ὅτι ὁ αὐτὸς²⁰ τὸς τύπος καὶ ἡ αὐτὴ τάξις καὶ ἀκολουθία γίνεται καὶ εἰς τὴν τῆς ἀγούστης κηδεῖαν. χορὴ δὲ τὸν τῆς καταστάσεως ἐπὶ τῇ ἐξόδῳ τῆς ἀγούστης λέγειν· „ἔξελθε, βασίλισσα, καλεῖ σε ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων.

Σ. ὁ om. ed.

12. καταλαβόν ed.

19. σημεντέϊνον ed.

canuntque ea, quae canere mos est. Postea praepositus cerimoniarum magistro signum dat, qui dicit: *Egredere, Imperator, rex te regum et dominus dominantium vocat*; quo ter repetito, statim a ministris Imperatoris tollitur corpus, et in chalcen deportatum, ibi reponitur, omniaque more solenni peraguntur. Cum corpus efferrī debet, cerimoniaro praepositus signum dat, qui ter dicere incipit: *Egredere, Imperator*, et quae sequuntur, atque ita corpus ab imperatoris protospathariis e chalce exportatum, per mediam transit, cumque ad locum, ubi componi debet, pervenit, officium cantus et cetera, quae institui solent, ibi peraguntur. Postea cerimoniarus, signo a praeposito dato, ter exclamat: *Intra, Imperator, vncas te rex regum et dominus dominantium*; deinde sic: *Depone coronam a capite tuo*, et statim haec a praeposito tollitur, et imponitur fascia purpurea simplex; at illa in monumento reponitur. Sciendum est, eundem morem, eundem ritum, eandemque consuetudinem etiam in Augustae funere observari. Debet autem cerimoniarus in funere Augustae dicere: *Egredere, Imperatrix, vocat te rex regantium et dominus dominantium*.

ΚΕΦ. ξα΄.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, τῆς αἰτήσεως τελουμένης γενεθλίων D
ἡμέρᾳ τοῦ βασιλέως.

Προσέρχονται ἅπαντες οἱ ἄρχοντες ἡλλαγμένοι, καὶ Ἰ-
50σταται ἢ προέλευσις ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ, καὶ τρίτης ὥρας
καταλαβοῦσης, στοιχεῖται τὸ κλητώριον, ἢ δὲ τραπέζα ἴστα-
ται ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ. καὶ ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς
περιβεβλημένος διβητήσιον πορφυροῦν, καὶ καθέζεται ἐπὶ τῆς
τιμίας αὐτοῦ τραπέζης, καὶ εἰσέρχονται οἱ κληθέντες ἀπὸ τε
10μαγίστρων, πατρικίων καὶ λοιπῶν συγκλητικῶν. ἅπαντες δὲ
αὐτῶν εἰσέρχονται ἡλλαγμένοι, καθὼς εἶδισται, οἱ μὲν πα-
τρικιοὶ τὰ χρυσόταβλα αὐτῶν χλανίδια, οἱ δὲ στρατηγοὶ τὰ
σαγία αὐτῶν, οἱ δὲ πρωτοσπαθάριοι καὶ οἱ λοιποὶ ἄρχοντες Ed.L. 162
15καθέζονται ἐν τῷ κλητωρίῳ ἡλλαγμένοι. (B.) Καὶ πάντων
καθεσθέντων τῶν προειρημένων ἀρχόντων ἐν τῷ κλητωρίῳ,
δηλοποιεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς πατρικίοις διὰ τοῦ τῆς τραπέζης, Ms. 118. b
ὡς ὅτι „ἐκβάλλετε τὰ χλανίδια ὑμῶν,” καὶ ἀνωστάντες οἱ
πατρικιοὶ καὶ οἱ στρατηγοὶ ὑπερέχονται τὸν βασιλέα, καὶ
ποῦπαλλάσσουσιν οἱ μὲν πατρικιοὶ τὰ χλανίδια αὐτῶν, οἱ δὲ
στρατηγοὶ τὰ σαγία αὐτῶν, ἀπολαμβάνουσι δὲ τὰς αὐτῶν
στολὰς ἐγγιστιάριοι βασιλικοὶ οἱ παριστάμενοι ἐν τῇ κάτω
τραπέζῃ, καὶ ἐπιδιδούσι αὐτὰ τοῖς ὑπουργοῖς αὐτῶν εἰς τὰ B

CAP. 61.

Observanda post finitas preces et vota in natali die Imperatoris.

Praefecti omnes postquam vestibus mutatis progressi sunt, pro-
cessio in Iustiniani triclinio subsistit, horaque appropinquante, con-
viviū paratur, mensa in Iustiniani triclinio reposita. Deinde egredit-
ur Imperator, dibetesio purpureo amictus, venerandae mensae suae
assidet, et ad conviviū vocati magistri patricii ac reliqui senatores
infrant. Omnes vero mutatoria, ut mos est, veste incedunt, patricii
tunicis auro praetextis, strategi sagis suis, protospatharii ac ceteri
ministri, pro sua quisque dignitate, vestes gestant et in convivio in
mutatoriis consident. (II.) Omnibus autem dictis procedibus assid-
entibus, per mensae praefectum Imperator patriciis edicit, vestes suas
deponant, surgentesque patricii et strategi fausta Imperatori precantur,
mutantque patricii tunicas, strategi saga, quorum vestes Imperatoris
apparitores, in inferiori mensae adstantes, sumunt, et eorum famu-
lis in scyphis stantibus tradunt. At cubiculo praefecti, mutata veste,

σκέλα. οἱ δὲ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου ἠλλαγμένον ὄντες, ἐκτελοῦσι διπλοῦν παραστάσιμον, εἰ τύχη ἐν κυριακῆς· οὗ γὰρ ἐνδέχεται τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ γενέσθαι θέξιμον, καὶ διὰ τοῦτο ἀλλάσσει πᾶσα ἡ σύγκλητος.

ΚΕΦ. Ξβʹ.

5

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν παραμονῇ δεξιμοῦ.

Ἐισέρχονται τὰ δύο μέρη εἰς τὸ σίγμα, καὶ αἰτοῦνται, κλέγοντες οἱ κράται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλά.” οἱ κράται· „πολλοὶ ἔμην χρόνοι, τὸ πρόβλημα τῆς τριάδος.” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γʹ „πολλοὶ ἔμην χρόνοι.” οἱ κράται· „πολλοὶ ἔμην χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτορες Ῥωμαίων” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γʹ „πολλοὶ ἔμην χρόνοι.” οἱ κράται· „πολλοὶ ἔμην χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ Κυρίου” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου· „πολλοὶ ἔμην χρόνοι.” οἱ κράται· „πολλοὶ ἔμην χρόνοι, διὲς δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἀνγοῦσται τῶν Ῥωμαίων.” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γʹ „πολλοὶ ἔμην χρόνοι.” οἱ κράται· „ὡς δοῦλος τολμῶμεν παρακαλέσαι” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γʹ ὁμοίως. οἱ κράται· „μετὰ φόβου δυσωποῦμεν τοὺς δεσπότης” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γʹ ὁμοίως. οἱ κράται· „ἀνεξικάνως παρὰ κληθήσθε, ὃ εὐεργέται.” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γʹ. οἱ κράται·

2. κυριακῆ ed. Cf. R. ad h. l. 10. φθογγῆ ed. ubique praebet, ut supra. 21. ὡς εδεργ. ed.

duplicem faciunt consessum, si dominica die contingit: non enim eo die susceptio solennis Imperatoris fit, et propterea omnis senatus mutat.

CAP. 62.

Observanda pridie eius diei, quo Imperator in urbe excipiendus est.

Two factions enter the sigma, and pray; they say: *Multos, multos, multos*; the people: *Multos annos in multos*. Cantores: *Multa vobis tempora, trinitatis propugnaculum*; clamat et populus ter: *Multa vobis tempora*. Cantores: *Multa vobis tempora, N. N. Imperatores Romanorum*; clamat et populus ter: *Multa vobis tempora*. Cantores: *Multa vobis tempora, famuli Domini*; clamat et populus ter: *Multa vobis tempora*. Cantores: *Multa vobis tempora, N. N. Augustus Romanorum*; clamat et populus ter: *Multa vobis tempora*. Cantores: *Ut servi precari audemus*; clamat et populus eadem ter. Cantores: *Cum timore suscipimus Dominos*; clamat et populus

„εἰς τὴν δέσιν τῶν δούλων ἡμῶν Βενέτων·“ ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. οἱ κράτται· „τὴν αὐτοκρατορίαν σου αἰτούμεθα ἐδρατᾶσαι·“ φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. οἱ κράτται· „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης τῶν Ῥωμαίων“ φθογγεῖ καὶ ὁ 5 λαὸς ἐκ τρίτου „Κύριε, σῶσον.“ οἱ κράτται· „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις.“ (B.) Καὶ δειλὴς εἰσέρχονται τὰ μέρη τὰ δύο εἰς τὸ σίγμα μετὰ φατλία, καὶ γίνεται ἡ λεγομένη φακλαρέα, καὶ λέγουσι τὸν ἀπελατικὸν χορεύοντες, ἡχ. βαρύς· „χαίρετε Ed. L. 163
10 δεσπότης τῶν Ῥωμαίων, χαίρετε, ὁ πόθος τῆς ὄλης οἰκουμένης, χαίρετε, ἄνακτες ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα, οὗς ἡ τριάς ἀνηγόρευσεν νικητὰς καὶ κόσμον εὐεργέτας.“ καὶ μετὰ ταῦτα ἀνέρχονται εἰς τὰ βᾶθρα, καὶ λέγουσιν ἀπελατικὸν ἡχ. πλ. Ms. 119. a
δ· „χαίρει ὁ κόσμος ὁρῶν σε αὐτοκράτορα δεσπότην, καὶ 15 ἡ πόλις σου τέρεται, θεύστεπτε ὁ δεῖνα· ὠραῖζεται ἡ τάξις σε βλέπουσα ταξιάρχην, καὶ εὐτυχοῦσι τὰ σκηπτρα σκηπτουχόν σε κεκτημένα. κατακοσμεῖς γὰρ τὸν θρόνον τῆς πατρῴας βασιλείας, σὺν τῇ ἀγούστῃ προπέμπων μαρμαρηνγὰς εὐταξίας, ὅθεν εὐήμεροῦσα διὰ σου ἡ πολιτεία, τῆς σῆς αὐ- B
20 τοκρατορίας ἐδρατᾶζει τὴν ἡμέραν.“ καὶ λέγουσιν οἱ κράτται τὰ ἄκτα· „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης Ῥωμαίων“ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον.“ οἱ κράτται· „Κύριε, σῶσον τοὺς ἐκ σοῦ ἐστεμμένους·“ φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύ-

similiter. Cantores: *Non iniuria invocamini benefeci;* clamat et populus similiter tribus vicibus. Cantores: *Ad preces servorum vestrorum Venetorum;* clamat et populus ter. Cantores: *Maiestatem tuam festum hunc diem ut nobis celebrare permittat, precamur;* clamat et populus similiter. Cantores: *Dominos Romanorum serva, Domine;* clamat et populus ter: *Domine serva.* Cantores: *Domine, serva Dominos cum Augustis coniugibus et porphyrogenitiis.* (II.) Vesperti duae factiones, sigma cum facibus intrantes faculariam, (ita enim dicitur,) celebrant, et saltantes, apelaticum toni gravis cantant: *Salvete Domini Romanorum, salvete deliciae universi orbis, salvete reges N. N., quos trinitas victores et benefactores constituit.* Posthac ascendant in gradus, et dicunt apelaticum toni gravis IV: *Gaudet orbis, te Imperatorem Dominumque conspiciens, tuaque urbs laetatur. A Deo coronate N., laetatur ordo, principem te ordinis conspiciens, et beata sunt sceptrata, te sceptrigerum nacta. Ornas enim solium paternae maiestatis, una cum Augusta pulchri ordinis radios emittens, quare fortunata per te civitas imperii tui diem ut festum agit.* Cantores acclamant: *Domine, serva Dominos Romanorum;* populus ter: *Domine, serva.* Cantores: *Domine; serva a te coronatos;* clamat

ριε, σῶσον." οἱ κράτται· „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης
σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις."

ΚΕΦ. ξγ'.

С "Όσα δεῖ φυλάττειν τῇ ἐπαύριον εἰς τὸ δέξιμον.

Πρὸ τοῦ ἀνιέναι τοὺς δεσπότης ἐπὶ τοῦ σέντζου λέ-5
γουσιν οἱ κράτται· „ἀνάτειλον ἡ ἔνθεος βασιλεία" φθογ-
γεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἀνάτειλον" καὶ τὰ ἐξῆς τῶν ἄκτων.
καὶ ὅτε ἀνέλθωσιν οἱ δεσπότης ἐπὶ τοῦ σέντζου, κατασφρα-
γίζουσι πρῶτον, καὶ λέγει ὁ λαὸς „ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος" οἱ
κράτται „πολλά, πολλά, πολλά." ὁ λαὸς „πολλά ἔτη εἰς πολ-10
λά." καὶ εἰθ' οὕτως λέγουσι τὰ ἄκτα οἱ κράτται· „δόξα ἐν
ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη" ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοί-
ως. οἱ κράτται· „ἐν ἀνθρώποις Χριστιανῶν εὐδοκία" φθογ-
γεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως, οἱ κράτται· „ὅτι ἠλέη-
σεν ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ" φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως¹⁵
D ἐκ γ'. οἱ κράτται· „δόξα Θεῷ τῷ δεσποτῇ πάντων" φθογ-
γεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. οἱ κράτται „πολλά, πολλά, πολ-
λά." τριλέξιον α', ἧχ. δ'· „ὁ Θεὸς ὁ δεσπότης ἀοράτων καὶ
ὄρωμένων ἀξιώσει ὑμᾶς, δεσπότης, ἑκατὸν ἐν εἰρήνῃ χρόνους
βασιλεύειν Ῥωμαίων, καὶ τὴν παροῦσαν ἡμέραν τῆς αὐτο-20
κρατορίας ἐορτάζειν." (B.) Ἄκτον α'· λέγουσιν οἱ κράτται·
„πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ἡ ἔνθεος βασιλεία" φθογγεῖ καὶ ὁ λα-
4. δεῖ deest in cod. 18. τριλέξιν cod.

et populus ter: *Domine, serva*. Cantores: *Domine, serva Imperatores cum Augustis coniugibus et porphyrogenitis!*

CAP. 63.

Observanda mane eius diei, quo in urbe excipiendus est Imperator.

Antequam Domini in thronum ascenderunt, cantores dicunt: *Oriatur divina maiestas*; clamat et populus ter: *Oriatur*, et cetera acclamationis. Postquam consederunt in solio, primum cruce signant, dicente populo: *Sanctus, sanctus, sanctus*. Porro cantores: *Gloria in excelsis Deo, et in terra pax*; populus similiter. Cantores: *Inter homines Christianos beneplacitum*; clamat et populus eadem ter. Cantores: *Quod populi sui Deus misertus est*; similiter clamat et populus ter. Cantores: *Gloria Deo omnium domino*; populus eadem ter. Cantores: *Multos, multos, multos*; populus: *Multos annos in multis*. Trilexium I. toni IV: *Deus, dominus invisibilium et visibilium, vos centum annos in pace Romanis imperare sinat, praesentemque diem vestri imperii ut festum celebrare!* (II.) Acclamatio I; dicunt cau-

ὅς ἐκ γ' „πολλοὶ ὑμῶν χρόνοι” καὶ τὰ ἐξῆς τῶν ἄκτων. τρι-
 λέξιον β' „ἀσύγκριτοι στρατιῶται, οἰκουμένης οἱ πρόμαχοι,
 στεφηφόροι, οἱ ἐκ Θεοῦ ὑψωθέντες ἐπὶ θρόνου τῆς βασιλεί- Ed.L. 164
 ας, διασκορπίσατε ἔθνη ὅπλοις ἐνθάδε τῆς εὐσεβείας· ἀλλ'
 5ὸ Θεὸς ὁ στέψας ὑμᾶς καὶ πάντων κτίστης ἐπὶ πλεον πλεο-
 νάσει ὑμῶν τὰς ἡμέρας.” ἄκτον β' λέγουσιν οἱ κράκται „ὁ
 δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλά
 τὰ ἔτη ὡς τὰ αἴσια ἅπαντα εἰς τὰ πέρατα ἐκφωνεῖσθαι. εὐ- Ms. 119. b
 φρημῶμεν Βένετοι κατὰ χρέως· εὐσεβεῖς, πολλοὶ ὑμῶν χρό-
 10νοι· νικηταί, πολλοὶ ὑμῶν χρόνοι· ἐκλογὴ τῆς τριάδος, πολλοὶ
 ὑμῶν χρόνοι.” τριλέξιον γ' „παρὰ Θεοῦ φιλανθρώπου ὑμεῖς
 ἐστεφθήτε, αὐγοῦσται, νοητῶ δὲ ἐλαίῳ ἐπευλογήθητε οὐρανό-
 θεν εἰς χαρμοσύνην τοῦ λαοῦ ὑμῶν, θεοπροβλήτοι αὐγοῦσται,
 καὶ εἰς κατάπτωσιν πάντων ἐναντίων.” ἄκτον γ' λέγουσιν
 15ὸι κράκται „πολλοὶ ὑμῶν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐ- B
 γοῦσται τῶν Ῥωμαίων” φθονγγεὶ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ
 ὑμῶν χρόνοι.” οἱ κράκται „πολλά, πολλά, πολλά” ὁ λαὸς
 „πολλά ἔτη εἰς πολλά” καὶ αὐλεὶ τὸ ὄργανον. καὶ λέγου-
 σιν „ἄγιαχος.” καὶ ὅτε πληρώσῃ, λέγουσιν οἱ κράκται φω-
 20νοῆν ἤχ. π. δ' „τὸ ἰχάδιον ἄγια” καὶ ὁ λαὸς „ἀνδρίζεται
 ἡ πόλις ἡ τῶν Ῥωμαίων, δεξαμένη ἐκ τοῦ ἰδίου θρεμμάτος
 τῆν σωτηρίαν· καὶ δοξάζεται καὶ σκηπτρον τῆς ἐξουσίας· ἃ
 πανάγια, ὅτι ἐπισκέψατο αὐτῶ ἀνατολὴ ἐξ ὑψους διὰ σου, ὁ
 δεῖνα ἄναξ, τοῦ ἀγαπήσαντος δικαιοσύνην καὶ χρισθέντος ἐν

3. στεφηφόροι ἐκ Θεοῦ, ὑψ. ed. 22. ἀναγκαῖα cod. pro d παν.

tores: *Longa vobis tempora maiestas divina; populus ter: Longa vobis tempora et cetera acclamationis.* Trilexium II: *Incomparabiles milites, defensores ac tutores universi, coronati a Deo, exaltati in throno maiestatis, subigite gentes divinis armis pietatis. Sed Deus, qui vos coronavit, creator omnium, dies vestros magis magisque augeat.* Acclamatio II; dicunt cantores: *N. N. magnis Imperatoribus et Augustis multos annos, ut felicia omnia in terminis imperii nuntientur. Acclamemus Veneti ex debito. Longa vobis, o pii, tempora! victores, longa vobis tempora! electi a trinitate, longa vobis tempora!* Trilexium III: *A Deo, hominum amico, coronatae estis, Augustae, et sapientiae oleo ad laetitiam populi vestri coelitus perunctae, a Deo promotae Augustae, et in exitium omnium inimicorum.* Acclamatio III; cantores: *Longa vobis tempora, N. N. Augustae Romanorum;* clamat et populus ter: *Longa vobis tempora.* Cantores: *Multos, multos, multos;* populus: *Multos annos in multos;* et sonante organo, dicunt: *Sancte;* quo finito, cantores tono obliquo IV una cum populo cantant: *Sancta. Confirmatur urbs Romanorum a propria alumno salutem nacta, et exaltatur sceptum*

ἐλαίῳ ἀγίῳ παρὰ Κυρίου, ἐβραβεύθη εὐρήνη τῇ πολιτείᾳ τῆς
 C ἕνυσαμένῳ ἐξ ἐχθρῶν τοὺς αἰχμαλώτους. (Γ.) Ἀπελατικὸν
 ἀπὸ φωνῆς ἤχ. π. δ' „χαίρει ὁ κόσμος ὄρων σε αὐτοκρά-
 τορα δεσπότην, καὶ ἡ πόλις σου τέρπεται, θεόστυπτε ὁ δεύ-
 να· ἀραΐζεται ἡ τάξις, σε βλέπουσα ταξίαρχην, καὶ εὐτυ-
 5 χοῦσι τὰ σκῆπτρα, σκηπτουῆχόν σε κεκτημένα. κατακοσμη-
 γὰρ τὸν θρόνον τῆς πατρῴας βασιλείας σὺν τῇ ἀγούστῃ,
 προπέμπων μαρμαρυγὰς εὐταξίας, ὄθεν εὐήμεροῦσα διὰ σου
 ἡ πολιτεία τῆς σῆς αὐτοκρατορίας ἐορτάζει τὴν ἡμέραν.” καὶ
 D ἀπὸ τούτου λέγουσιν οἱ κράται· „Κύριε, σῶσον τοὺς δε-10
 σπότης Ῥωμαίων” ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον.” οἱ κρά-
 ται· „Κύριε, σῶσον τοὺς ἐκ σοῦ ἑστεμμένους” ὁ λαὸς ἐκ
 γ' „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράται· „Κύριε, σωσον τοὺς δε-
 σπότης σὺν ταῖς ἀγούσταις καὶ τοῖς πορφυρογενήτοις” ὁ
 λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον.” (Δ.) Καὶ ἀπὸ τούτων δέχον-15
 ται οἱ Πράσινοι, καὶ μετὰ τὸ πληρῶσαι τοὺς Πράσινοὺς λέ-
 γουσιν οἱ κράται τῶν δύο μερῶν ἔσ' „τοῦτο τὸ βασιλεῖον,
 Κύριε, στερέωσον” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράται· „πνεῦ-
 Ed.L.165μα τὸ πανάγιον, τὰς ἀγούστας σκέπασον” ὁ λαὸς ὁμοίως
 Ms.120. a ἐκ γ'. οἱ κράται· „μήτηρ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, φίλαττε τὰ πορ-20
 φυρογέννητα.” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράται· „Κύριε, ζωὴν
 αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ἡμῶν.” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. καὶ ἀ-
 νισταμένων τῶν βασιλέων ἀπὸ τοῦ σέντζου, λέγει ὁ κράτης

1. διὰ τοῦ ἕνυσαμένου ed. 20. Θεοῦ, ἡμῶν ed.

potentiae: o sanctissima! quod ipsam oriens ex alto invisit per te,
 N. Imperator, qui amavisti iustitiam et unctus es oleo sancto a Do-
 mino! civitati pax per eum, qui captivos ab inimicis liberavit, do-
 nata est. (III.) Apelaticum toni obl. IV: Gaudet orbis, intuens te
 Imperatorem Dominumque, laetatur urbs tua, a Deo coronata N.,
 exultat ordo, te ordinis institutorem videns, felicia sceptrata sunt, te
 sceptrigerum nacta. Ornat enim thronum paternae maiestatis cum
 Augusta, emittens splendorem boni ordinis, quare per te exhilarata
 res publica imperii tui diem celebrat. Postea cantores dicunt: Domine,
 serva Dominos Romanorum; populus ter: Domine, serva. Cantores:
 Domine, serva a te coronatos; populus ter: Domine, serva. Cantores:
 Domine, serva Dominos cum Augustis coniugibus et porphyrogenitis;
 populus ter. Cantores: Domine, serva. (IV.) Deinde Prasini excipi-
 unt, qui postquam finierunt, cantores duarum factionum simul dicunt:
 Hoc imperium, Domine, confirma; eadem populus ter. Cantores:
 Spiritus sanctissime, Augustas tuere; populus similiter. Cantores:
 Mater Dei nostri, serva porphyrogenitos; populus similiter. Cantores:
 Domine, vitam eorum per nostram vitam; eadem populus ter. Surgen-
 tibus Dominis a solio, dicit cantor: Nana; et incipiunt duae factiones:

φθογγῆ· „νανά.” και ἄρχονται λέγειν τὰ δύο μέρη· „πε-
 ρισώσει ὁ Θεὸς τοὺς δεσπότας” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου.
 οἱ κράτται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ.” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς
 5 πολλὰ,” και σιωπῶσι τὰ δύο μέρη, και προκύπτει διὰ τῶν
 5 χαλκῶν καγκέλλων ἔμπροσθεν τοῦ σέντζου ὁ τοῦ κουβουκλείου
 φωνοβόλος, κατέχων τὸν τόμον, και λέγει τὰ ἐκεῖ ἐγγεγραμ-
 μένα, ἄπερ εἰσι ταῦτα· „ὁ παντοδύναμος και πολυέλεος ἡμῶν Β
 Θεὸς ὁ στέψας τὴν ὑμετέραν γαλήνην διὰ πρεσβειῶν τῆς
 παναχράντου αὐτοῦ μητρὸς ἀξιώσει ἡμᾶς ἅμα τοῖς φιλοχρ-
 10 στοῖς ὑμῖν, ἐπὶ πολλοὺς χρόνους εἰρηνικῶς τὰς αἰσίας ταύ-
 τας ἡμέρας ἐπιτελεῖν.” (Κ.) Και εἰθ’ οὕτως ἐκτείνει ὁ αὐ-
 τὸς φωνοβόλος τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα, τοῖς ἑαυτοῦ δακτύ-
 λους ἀκτινοειδῶς διαστέλλων, και πάλιν βοτρυδὸν ἐπισυπέλ-
 λων. και λέγουσι τὰ δύο μέρη ἔσ· οἱ κράτται· „νανά.”
 15 και ὁ λαός· „εἰσακούσει ὁ Θεὸς τῆς φωνῆς ἡμῶν.” οἱ κρά-
 τται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ.” ὁ λαός „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ.”
 οἱ κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, τὸ πρόβλημα τῆς τριάδος” C
 και ὁ λαός „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι” και τὰ ἔξης τῶν ἄκτων. εἰ-
 θέναι δὲ δεῖ, ὅτι κατὰ τὸν τύπον και τὴν τάξιν τῆς ἐπιτελου-
 20 μένης ἀκολουθίας τῆ παραμονῆ τοῦ δεξιμοῦ, ὁμοίως και δεί-
 λης ἐν τῇ φακλαρέα, και πάλιν ἐπὶ τῇ αὐριον εἰς αὐτὸ τὸ
 δεξιμον ἐπιτελοῦνται πάντα τὰ δεξιμα, πλὴν οἱ ἀπελατικοὶ
 και τὰ τριλέξια και τὰ τετράλεκτα ὀφείλωσι λέγεσθαι, περὶ

1. Pro *νανά*, de qua voce cf. Reisk. ad h. l., ed. *παγαγία*. 6.
 νόμον ed. 8. *διαπρεσβειῶν* ed. 14. *πανα* ed.

Conseruet Deus Dominos; eadem populus ter. Cantores: Multos, multos, multos; populus: Multos annos in multos; silentque duae factiones, et prospicit per aeneos cancellos ante thronum cubiculi praecentor, schedamque tenens, ibi inscripta legit in hunc modum: Omnipotens et misericors Deus, qui serenitatem vestram coronavit, per intercessionem beatæ Virginis sinat nos simul cum vobis Christi amantibus has dies tranquille et feliciter transigere. (V.) Postea praecentor ille dextram manum extendit, digitis instar radiorum porrectis ac rursus in uvæ formam compositis, et dicunt una duae factiones: cantores: Nana; populus: Exaudiet Deus vocem nostram. Cantores: Multos, multos, multos; populus: Multos annos in multos. Cantores: Multa vobis tempora, trinitatis propugnaculum; populus: Multa vobis tempora et reliqua acclamationis. Sciendum vero est, secundum formam et ordinem peracti in vigilia susceptionis officii, ut et vesperi in facularia, ac denuo sequenti die in ipsa susceptione omnia, quae ad illum ritum spectant, peragi, praeter quod qua ratione et argumento apelatici, trilexia et tetralexia fiant, dici debeat:

οίας ὑποθέσεώς ἐστι τὸ δέξιμον, ἐν μὲν τῇ αὐτοκρατορίᾳ τὰ τῆς αὐτοκρατορίας, ἐν δὲ τῷ χρυσοῦ ἵπποδρομίῳ τὰ τοῦ πάσχα, ἐν δὲ τῷ λαχανικῷ τὰ τοῦ γενεθλίου, ἐν δὲ τῇ πεντηκοστῇ τὰ τῆς πεντηκοστῆς, καὶ ἀπλῶς περὶ οίας ὑποθέσεώς ἐστι τὸ δέξιμον, ὀφείλουσι λέγεσθαι οἱ τε ἀπελατικοὶ καὶ τὰς Δτριλέξια καὶ τὰ τετράλεκτα.

ΚΕΘ. ζδ'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν εἰς τὸ δέξιμον τοῦ χρυσοῦ ἵπποδρομίου δευτέρῃ ἡμέρῃ μετὰ τὸ ἀντίπασχα.

Ms. 120. b Δίδονται τὸ πέρατον ἀπὸ κελύσεως διὰ τοῦ πραιποσίτου 10.

Ed.L. 166 τῇ κυριακῇ ἐσπέρας, ἥνικα ὑποστρέψει ὁ βασιλεὺς τῆς τοῦ ἁγίου Μωκίου προελεύσεως, καὶ ἐκτελοῦσι τῇ αὐτῇ ἡμέρῃ τὰ δύο μέρη, ἕκαστον ἐν τῇ ἰδίᾳ φιάλῃ, τὴν αὐτοῦ φακλαρέαν, ὡς εἶθισται αὐτοῖς ἐν ἐκάστη τοῦτο τελεῖν. τῇ δὲ ἐπιούσῃ, ἦγουν τῇ δευτέρῃ, προέρχονται ἅπαντες ἡλλαγμένοι ἀ-15 πὸ λευκῶν χλανιδίων, οἱ μὲν πατρίκιοι διὰ χρυσοτάβλων χλανιδίων, οἱ δὲ λοιποὶ, ἕκαστος κατὰ τὴν αὐτοῦ τάξιν. δὲ δὲ τῆς καταστάσεως ἔλθῶν δηλοῖ τῷ πραιποσίτῳ, ὡς ὅτι οἱ δῆμαρχοὶ ἤνεγκαν τὰ λιβελλάρια αὐτῶν· καὶ Ἰστανταὶ ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίῳ ἅπαντες αὐτῶν, οἱ δὲ πραιποσίτου 20 εἰσελθόντες ἐν τῷ τριπέτονι, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, μετὰ τῶν

1. ἐπὶ τὸ δέξ. ed. 10. πέρατον R., πέρατον cod. 20. ἅπαντες αὐτῶν. R. aliquid deesse, aut αἰτούντες legend. censet.

scilicet in imperii suscepti memoria, quae ad eam pertinent eique conveniunt; in aureo hippodromo, quae paschati; in lachanico, quae natali; in pentecoste, quae pentecoste, uno verbo, cuius rei causa susceptio Imperatoris instituitur, quae ipsi congruunt, apeltici, trilexia, tetralexia debent recitari.

CAP. 64.

Observanda, si Imperator in aureo hippodromo postridie anti-paschae excipiendus est.

Paratum a mandato per praepositum die dominica vesperi, quando Imperator a processione S. Mocii revertitur, datur, eoque die duae factiones, unaquaeque in propria phiala, faculariam suam, quam singulae agere solent, celebrant. Sequenti vero seu secunda die omnes albis tunicis induti, patricii quidem tunicis auro praetextis, ceteri vero pro sua quisque dignitate procedunt. Cerimonarius autem venit, praeposito, quod tribunus suos libellos attulerint, nuntiaturus, omnesque in Justiniani triclinio adsunt, praepositi etiam tripetonem, ut supra dictum est, eum omnibus cubicula-

κουβουκλείου ἀπάντων, βασταζόντων τῶν ὄστιαρίων τὰ αὐ-
 τῶν βεργία. καὶ δηριγευόμενος ὑπ' αὐτῶν πάντων ἐξέρχον-
 ται ἐκ τοῦ τριπέτανος, καὶ διελθόντες διὰ τοῦ λαυσιακοῦ,
 εἰσέρχονται ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνω. καὶ οἱ μὲν τοῦ
 5κουβουκλείου ἅπαντες καὶ ὁ τῆς καταστάσεως καὶ σιλεντιάρ-
 ριοι ἴστανται ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίνω ἔνθεν κἀκεῖσε κατὰ τὰς
 αὐτῶν τάξεις· οἱ δὲ πραιπόσιτοι ἴστανται ἐν τῇ μέσῃ αὐ-
 τῶν πρὸς τῇ κεφαλῇ. (B.) Καὶ ἐλθόντες οἱ δῆμαρχοι πλη-
 σίον τῶν σιλεντιαρίων, προσκυνοῦσι τοῖς πραιποσίτοις, εἶτα
 10διελθόντες μέσον τῶν τοῦ κουβουκλείου, ἐπιδιδούσι τὰ λι-
 βελλάρια τοῖς πραιποσίτοις, αὐτοὶ δὲ δεξάμενοι αὐτὰ ἀντιδι-
 δοῦσι ἀπὸ κελεύσεως τὸ πέρατον, καὶ εἶθ' οὕτως ὑποστρέ-
 ψαντες ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε οἱ πραιπόσιτοι, δηριγευόμενοι ὑπὸ
 τῶν προσιρημένων, εἰσέρχονται διὰ τοῦ λαυσιακοῦ ἐν τῷ
 15τριπέτανῳ· ὁμοίως καὶ οἱ δῆμαρχοι κατέρχονται, ἕκαστος
 αὐτῶν ἐν τῇ ἰδίᾳ φιάλῃ, προευτρεπίζοντες τὰ τοῦ δεξιμοῦ·
 ἤνικα δὲ εὐτρεπισθῶσι τὰ μέρη, ἐξέλθωσι δὲ καὶ τὰ σκευή,
 καὶ ἅπλως ἅπαντες οἱ καθυπουργοῦντες ἐν τῷ δεξιμῷ, εἰ τύ-
 χωσι δὲ καὶ ἀποκρισιάρριοι, καὶ ἴστανται κάτω ἐν τῇ φιάλῃ,
 20καὶ τότε εἰσέρχεται ὁ τῆς καταστάσεως, καὶ δηλοῖ τῷ πραι-
 ποσίτῳ, ὡς ὅτι ἅπαντα ἔτοιμά ἐστιν. (Γ.) Ὁ δὲ βασιλεὺς
 εἰσελθὼν ἐν τῇ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου καμάρα καὶ στεφθεῖς, D
 διέρχεται διὰ τοῦ χρυσοτρικλίνου, δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν
 ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, ὁπισθεν δὲ τοῦ βασιλέως εὐνοῦ-

2. δηριγευόμενοι conl. Leich.
 2. δηριγευόμενοι conl. Leich.

12. τὸ πέρατον R., τὸ πέ-
 12. τὸ πέρατον R., τὸ πέ-
 19. καὶ ante ἴστανται om. ed.

riis ac ostiariis virgas suas portantibus ingrediuntur. Ab his omni-
 bus stipati ex tripetone procedunt, perque lausiacum transeunt,
 Iustiniani triclinium intrant. In hoc cubicularii omnes, cerimonia-
 rius et silentiarii ab utraque parte secundum suam dignitatem, prae-
 positii in capite medii inter ipsos stant. (II.) Tribuni silentiariis
 appropinquantes, inclinato capite praepositos salutant, postea me-
 dium cubiculum transeunt, libellos ipsis tradunt, qui eos sumunt,
 paratoque a mandato reddunt, postea inde reversi praepositi, dictis
 comitantibus, per lausiacum tripetonem intrant: sic et tribuni ab-
 euntes, in sua quisque phiala omnia dextimo seu exceptioni Imper-
 atoribus necessaria parant. Quando factiones ordinatae, vasa pro-
 gressa sunt, et verbo omnes, quorum ministerio in dextimo opus
 est, processerunt, apocrisiarii autem, si qui adsint, infra stant in
 phiala, tunc intrat cerimoniarus, praeposito, parata esse omnia,
 nuntiaturus. (III.) Imperator autem S. Theodori cameram ingressus
 et corona redimitus, per chrysotriclinium, a praefectis cubiculo sti-
 patus, post eum eunuchi protospatharii tunicas, sabana et spatho-

Ms. 121. αχοι πρωτοσπαθάριοι, φοροῦντες τὰ τε στιχάρια αὐτῶν καὶ σαβάνια, βαστάζοντες καὶ τὰ σπαθοβάκλια αὐτῶν, καὶ ἐξεληθόντες ἐν τῷ τριπέτωνι, ἴστανται ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἐξαγωγῆς πύλης ἀπὸ τοῦ τριπέτωνος ἐν τῷ λαυσαικῷ, οἱ δὲ πατρικιοὶ καὶ στρατηγοὶ ἴστανται ἐνθεν κάκεισε ἐν τῷ λαυσαικῷ μέχρις τῆς εἰσαγωγῆς πύλης ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ. ἔμπροσθεν δὲ τῆς αὐτῆς πύλης τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἴστανται ὁ τῆς καταστάσεως, **Ed.L. 167** καὶ πεσόντων τῶν προειρημένων πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως ἀπὸ κελεύσεως, καὶ δηριγεύομενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρι-10 κίων τε καὶ στρατηγῶν, ἐξέρχεται ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ τῆς προελεύσεως. καὶ σπάντων ἀπάντων ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίνῳ ἐνθεν κάκεισε τῶν προειρημένων πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν μετὰ πάσης τῆς συγκλήτου, ἴστανται ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ πρώτῳ ὀμφαλίῳ. ἐλθόντες δὲ ἅπαντες οἱ προλελεγμένοι προσκυνοῦσι, **15** καὶ ἀναστάντες, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ σιλεντιαρίῳ τῷ ἐστῶτι ἐν τῷ κατωτέρῳ μέρει τῆς αὐτῆς δοχῆς ἀπὸ κελεύσεως, κάκεινος λέγει „κελεύσατε.“ αὐτοὶ δὲ ὑπερέυχονται τὸν **B** βασιλέα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ (*A.*) Καὶ δηριγεύομενος ὁ βασιλεὺς ὑπ' αὐτῶν πάντων ἅμα σπαθαροκαν-20 διδάτων, φοροῦντων μανιάκια καὶ σπαθία, βαστάζοντων καὶ σκουτάρια καὶ διστράλια, διέρχεται, καὶ μελλόντων αὐτῶν ἐξέρχεσθαι τὴν ἐξάγουσαν ἀπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ πρὸς τὸ ἡλιακὸν πύλην, εὐθέως ἐραπλοῖ τὸ παρακυπτικὸν ἔμπροσθεν

2. σαβάνια βαστάζοντες, καὶ ed. 12. ἡ προέλευσις ed.

baculos ferentes, prodeunt, egressique in tripetonem, prope portam a tripetone ad lausiicum ducentem, patricii vero et provinciarum praefecti ab utroque latere in lausiaco usque ad portam in triclinium Iustiniani ducentem consistunt. Ad portam hanc etiam cerimoniarum adest, et dictis patriciis et strategis procidentibus, praepositus cerimoniarum a mandato signum dat, inque comitatu praefectorum cubiculi, patriciorum et ducum ex processione in Iustiniani triclinium ingreditur. In utroque huius triclinii latere dictis patriciis et praefectis omnibus cum toto senatu congregatis, Imperator stat in primo umbilico. Venientes autem dicti omnes adorant, et postquam surrexere, signum praepositus silentiario in inferiore parte eorum stanti a mandato dat, isque dicit: *Iubete*; ipsi Imperatori acclamant: *In multa bonaque tempora*. (IV.) His omnibus comitantibus, una cum spatharocandidatis, torques et gladios, scutaria et dextralia gestantibus, abit, et dum ipsi ex porta Iustinianei triclinii, quae ad solarium fert, egressuri sunt, statim velum ante solium super pectorali cancellorum cubicularius praecentor tollit: cerimoniarum autem, apprehensa extrema Imperatoris tunica, rho-

τοῦ σέντζου ἐπάνω τοῦ στηθίου τοῦ καγκέλλου κουβουκλιάριος ὁ φωνοβόλος· ὁ δὲ τῆς καταστάσεως λαβὼν τὸ ἄκρον τῆς τοῦ βασιλέως χλανίδος, ποιεῖ τὸ ἔωσθέλιον, καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ· ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνελθὼν ἴσταται ἔμπροσθεν 5 τοῦ σέντζου, καὶ σφραγίζει τὸν λαὸν ἐκ τρίτου, καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ ἀναφωνήσαντος „ἄγιος,” καθέζεται ἐπὶ τοῦ σέντζου C αὐτοῦ. οἱ δὲ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου ἴστανται ἔνθεν κάκεισε, εἰθ' οὕτως ἴστανται πατρίκιοι ὁμοίως ἔνθεν κάκεισε ἅμα τοῖς δομεστίκοις καὶ τῆς συγκλήτου πλησίον τῶν παραιοκουπτικῶν τοῦ καγκέλλου, μὴ ἐπερειδόμενοι ἐπ' αὐτοῖς, ἀλλ' ἴστανται ὄρθιοι, καὶ μετὰ τὸ ἀνακραῖσαι τὸν δῆμον τὸ „ἄγι- Ms. 121. b ος”, αὐλοῦντος καὶ τοῦ ὄργανου ἐν τῇ φιάλῃ, λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ νεύει διὰ τῆς χειρὸς ἐκ τρίτου, καὶ λήγει τὸ ὄργανον. καὶ εἰθ' οὕτως ἄρχοντας 15 οἱ τοῦ μέρους ἐκτελεῖν τὰ συνήθη ἅπαντα, εὐφημήσαντος δὲ τοῦ δήμου καὶ ἐκφωνήσαντος, αὐλεῖ τὸ ὄργανον, καὶ παύσαντος αὐτοῦ, ἄρχεται ὁ δῆμος τὸν ἀπελατικόν. καὶ ἤνικα ἀρξῆται ὁ δῆμος τὸν ἀπελατικόν, νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελύσεως τῇ τῆς καταστάσεως, ὁ δὲ τῆς καταστάσεως ἀπελ- 20 θῶν νεύει τοῖς μεγάλοις δομεστίκοις τῶν ταγματῶν κατὰ συνήθειαν, καὶ κατέρχονται κάτω ἐν τῇ φιάλῃ, καὶ ἴστανται ἐν τῇ αὐτῶν τάξει. καὶ πληρουμένου τοῦ ἀπελατικοῦ, αὐλεῖ τὸ ὄργανον, καὶ παύσαντος αὐτοῦ, λέγουσιν οἱ τοῦ μέρους, ὡς εἰθισται αὐτοῖς, τὰ τετράλεκτα, καὶ ἀκτολογοῦσι· λέγουσι δὲ 25 καὶ ἀγουστιακά, καὶ τελεσθέντων τούτων, ἄρχονται τὴν φου-

sthellium facit, idque Imperatori tradit, qui ascendens ante thronum stat, terque populum signat, quo acclamante: Sanctus, in throno suo residet. Cubiculo vero praefecti ab utroque latere, patricii similiter cum domesticis et senatu prope cancellorum fenestras stant, non autem ipsis innituntur, sed recti stant, et postquam populus, organo in phiala sonante, exclamavit: Sanctus etc., nutum praepositi ab Imperatore accipit, et ter manu signum dat, silente organo. Postea factio consueta omnia peragere incipit, interque fastas preces et acclamationes populi organum sonat, quo silente, apelaticum populus orditur. Tunc praepositus a mandato signum cerimoniario, hic abiens, magnis domesticis cohortium pro more dat, qui descendentes in phialam, in suo ordine adstant. Apelatico finito, organum sonat, eoque cessante, factionarii, ut eorum mos est, tetralecta dicunt, et acclamant: praeterea augustalia dicunt, hisque peractis, cantum incipiunt. Quo facto, signum cerimoniarius a praeposito a mandato accipit, datque consularibus; ipsi vero abeunt, et Iustiniani triclinium intrantes, hinc et illinc in suo

νήν. ἤνικα δὲ ἄρξονται τὴν φωνήν, λαμβάνει νεῦμα ὃ τῆς καταστάσεως παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἀπὸ κελύσεως, καὶ νεύει Ed.L. 168 τοῖς ὑπατικοῖς, οἱ δὲ ἀπέρχονται καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ, καὶ ἴστανται ἐν τῇ αὐτῶν τάξει ἔνθεν κἀκεῖθεν, καὶ τῆς φωνῆς τελεσθείσης, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς, 5 καὶ εὐθέως πάλιν ἀναλεῖ τὸ ὄργανον. καὶ ἴστανται ὁ βασιλεὺς ὀπισθεν τοῦ σέντζου, καὶ ὀπίσω αὐτοῦ ἴστανται εὐνοῦχοι πρωτοσπαδάριοι ἠλλαγμένοι· οἱ δὲ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου, πατρικίαι τε καὶ στρατηγῶν ἴστανται ἔνθεν κἀκεῖθεν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως μέχρι τῆς εἰσαγωγῆς πύλης ἀπὸ πλαγίας ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ. (E.) Καὶ λαβὼν νεῦμα ὃ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει κουβικουλαρίῳ τῷ φωνο- B βόλῳ, κἀκεῖνος παρακύψας νεύει ἐκ τρίτου τῷ λαῷ, καὶ παύει τὸ ὄργανον καὶ σὺν αὐτῷ οἱ τοῦ μέρους, καὶ εὐθέως ἄρχεται ὁ φωνοβόλος λέγειν· „ὁ παντοδύναμος καὶ πολυέλεος Θεὸς” 15 καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ τελέσαντος αὐτοῦ, ἄρχονται τὰς συνήθειαι αἰτήσεις αἰτεῖσθαι, καὶ ἐκάστης αἰτήσεως τελεσθείσης, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ φωνοβόλῳ, κἀκεῖνος συντίθεται διὰ τῆς χειρὸς ἐκ γ' καδ' ἐκάστην, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. καὶ πάντων τελεσθέντων, δέρχεται ὁ βασιλεὺς, δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν 20 Ms. 122. a ἄρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν, διὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνου, ἧ δὲ σύγκλητος ἅμα σπαθαροκandidάτων καὶ σπαθαρίων ἴστανται ἔνθεν κἀκεῖσε, ὡσαύτως καὶ τὸ ἄρμα ἴστανται ἐξ ἀριστερῆς τῆς ἔξαγωγῆς πύλης ἀπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐν τῷ λαυσιακῷ, ἐν ᾗ καὶ τὸ σκάμνον ἴστα- 25

7. Verba: ὀπίσω — πρωτοσπαδάριοι R. add. Vid. p. 170. B.

ordine stant, peractoque cantu, surgit Imperator, et statim organum sonat. Imperator prope thronum, eius ministri, qui mutare vestes solent, praefecti cubiculo, patricii et strategii coram Imperatore usque ad portam, quae a latere in Iustiniani triclinium ducit, utrinque adstant. (V.) Admonitus ab Imperatore praepositus, cubiculario praecentori signum dat, is prospiciens ter signum populo dat: organo, cumque ipso duabus factionibus silentibus, statim praecentor incipit: *Omnipotens et misericors Deus*, et postquam desit, consuetae petitiones dicere incipiunt, quibus singulis finitis, praeposito signum praecentori dante, is ter post singulas preces manu signo dato, ipsis annuit, ut supra dictum est. Peractis omnibus, Imperator a praefectis cubiculo, patriciis et ducibus stipatus, per Iustinianum triclinium discedit, senatus autem cum spatharocandidatis, spathariisque hinc et illinc adstant, milites quoque ad sinistram portae e Iustiniani triclinio in Iansiacum ducentis stant, ubi scamauna curopalatae est. Imperatori, per medium senatum, ut diximus, digredienti, omnes longa ac felicia tempora apprecantur, quo facto, a

ται τοῦ κουροπαλάτου. διερχόμενος δὲ ὁ βασιλεὺς, ὡς προ-
 εῖρηται, μέσον τῆς συγκλήτου, οὗτοι ἅπαντες ὑπερεύχονται
 „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,“ καὶ δηριγεύμενος ὁ
 βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ
 5 τοῦ τριπέτωνος, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ, καὶ εἰσ-
 ελθὼν ἔνδον τοῦ βήλου ἐν τῇ καμάρα τοῦ ἁγίου Θεοδώρου,
 λαμβάνει ὁ πραιπόσιτος τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βα-
 σιλέως, καὶ εἰδ' οὕτως εἰσελθόντες οἱ βεστήτορες ἀπὸ κελύ-
 σεως, λαμβάνουσι τὴν χλανίδα τοῦ βασιλέως καὶ ἐξέρχονται.
 10 οὗ δὲ βασιλεὺς καθέζεται, μέχρις ἂν ἡ παρασκευὴ ἅπασα τοῦ
 δεξιμοῦ ὁμοιοτρόπως τῆς φιάλης τῶν Πρασίνων μετέλθῃ ἐν
 τῇ φιάλῃ τῶν Βενέτων, τουτέστι τὰ τε σκευὴ καὶ τὸ πολί-
 τευμα, εἰ τύχωσιν, ὡς προεῖρηται, καὶ πρόσβεις ἐθῶν. καὶ
 εἰδ' οὕτως μετὰ τὸ πάντας ἐντρεπισθῆναι τοὺς μέλλοντας
 15 καὶ καθυπουργεῖν ἐν τῷ δεξιμῷ φιάλης τῶν Βενέτων, εἰσέρχεται
 ὁ τῆς καταστάσεως, καὶ δηλοῖ τῷ πραιποσίτῳ, ὡς ὅτι εἰτοιμά-
 ῃσθι πάντα, καὶ ὁ πραιπόσιτος δηλοῖ τῷ βασιλεῖ, ἃ παρὰ τοῦ
 τῆς καταστάσεως ἐδιδάχθη, καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ τῆς κατα-
 στάσεως παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἀπὸ κελύσεως, δίδωσι μετα-
 20 στάσιμον ἐν τῷ λαυσιακῷ. (5.) Καὶ διέρχονται οἱ τε πα- Ed. L. 169
 τρίμοι καὶ στρατηγοὶ μετὰ τῶν συγκλητικῶν καὶ ἐπατικῶν
 τῆς θερμάστρας, καὶ ἀνελθόντες τὰ γραδῆλια, εἰσέρχονται
 διὰ τῆς διαιταρικῆς πύλης, ἐλθόντες δὲ διὰ τῆς καμάρας
 25 ἔμπροσθεν τοῦ πανθῆου, ἐξέρχονται διὰ τοῦ μονοθύρου ἐν
 3 τῷ ἡλιακῷ, καὶ πάντες οἱ προειρημένοι ἐν τῷ ἡλιακῷ ἴσταν-
 γ. διὰ τοῦ βασιλ. ed. 12. καὶ τῆς θερμ. cod.

cubiculo praefectis stipatus, per tripetonem ad aureum triclinium
 transit, velumque in camera S. Theodori ingreditur, ubi praepositus
 coronam ab eius capite tollit, vestitores quoque a mandato ingressi
 tunicam eius sumunt, et abeunt. Imperator sedet, usque dum omnis
 apparatus deximi eodem modo, quo in phialam Prasinorum, in phia-
 lam Venetorum translatus est, vasa nempe; senatus et legati gentium
 exterrarum, si qui, ut diximus, adsint; Sic omnibus, quorum mini-
 sterio in deximo phialae Venetorum opus est, ordinatis, cerimonia-
 rius intrat, parataque omnia esse, praeposito, praepositus Impera-
 tori, ut a cerimoniaro accepit, nuntiat, et postquam huic praeposi-
 tus a mandato signum dedit, solennem imperatoris in lausico con-
 sessum ordinat. (VI.) Patricii et strategii cum senatoribus et consu-
 laribus per caminum digressi; per scalam adscendunt, ac portam ebe-
 naculi, inde per cameram coram pantheo perque ianuas solarium
 ingrediuntur, et in utroque eius latere a porta aurei triclinii ad di-
 ctam solarium ducente usque ad camelaucium, ubi thronus positus

ται ἐνθεν κἀκέισε ἀπὸ τῆς ἐξαγούσης πύλης τοῦ χρυσοτρικλίνου, ἐν τῷ προειρημένῳ ἡλιακῷ μέχρι τοῦ καμελαυκίου, ἐν ᾧ καὶ τὸ σέντζον ἴσταται. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰσελθὼν ἐμπροσθεν τοῦ εἰρημένου βήλου, περιβάλλεται τὴν χλανίδα αὐτοῦ διὰ τῶν βεστητόρων, καὶ τῶν βεστητόρων ἐξεληθόντων, 5

M. s. 122. b στέφει ὁ πραιπόσιτος τὸν βασιλέα, καὶ δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, ἀπέρχεται μέχρι τῆς καμάρας τῆς οὔσης πρὸς ἀνατολὰς τοῦ χρυσοτρικλίνου, ἐστῶτων ἐνθεν κἀκέισε ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου· αἱ δὲ λοιπαὶ πύλαι τοῦ χρυσοτρικλίνου αἱ ἐξάγουσαι πρὸς τὸ ἡλιακὸν εἰσι κεκλεισμέναι. καὶ ἴστανται δύο κουβικουλάριοι, εἷς ἐκ δεξιῶν, ὁ δὲ ἕτερος ἐξ ἀριστεραῶν, κατέχοντες ἀνὰ μίαν πύλην, λαβόντες δὲ νεῦμα οἱ αὐτοὶ κουβικουλάριοι ἐξανοίγουσιν αὐτὰς ἄφνω. καὶ δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν προῤῥήθέντων ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, ἐξέρχεται ἐν τῷ 15 ἡλιακῷ, καὶ ἴσταται ἐν τῷ πορφυρῷ λίθῳ, καὶ παραντίκα οἱ τε πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ καὶ ἡ σύγκλητος πᾶσα πίπτουσι, **C** καὶ ὀπισθεν αὐτῶν ἴστανται πρωτοσπαθᾶριοι, σπαθαροκανδιδάτοι καὶ σπαθᾶριοι, οἱ μὲν πρωτοσπαθᾶριοι φοροῦντες τὰ μανιάκια αὐτῶν, βασιτάζοντες καὶ τὰ σπαθοβάκλια αὐτῶν, οἱ 20 δὲ σπαθαροκανδιδάτοι τὰ μανιάκια αὐτῶν, βασιτάζουσι δὲ καὶ σκουτάρια, ὡσαύτως καὶ οἱ σπαθᾶριοι σκουτάρια καὶ διστράλια. ἴσταται δὲ ὁ τῆς καταστάσεως εἰς τὴν μέσην τῆς δοχῆς, καὶ δὴ, ὡς προείρηται, προσκυνησάντων πάντων καὶ ἀναστάντων, νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελεύσεως τῷ τῆς κα- 25 ταστάσεως, κἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε.” (Z.) Καὶ οἱ μὲν

est, adstant. Imperator ad dictum velum ingressus, tunica sua a vestitoribus induitur, quibus egressis, praepositus ei coronam imponit. Deinde, praefectis cubiculo comitantibus, ad cameram, quae versus orientem aurei triclinii est, abit, praefectis cubiculi utroque in latere constitutis: reliquae aurei triclinii portae ad solarium ducentes clausae sunt. E duobus cubiculariis unus ad dextram, alter ad sinistram stant, unamque portam singuli tenent, quas, signo dato, statim aperiunt. Ab his cubiculariis stipatus Imperator, solarium petit, et ibi in porphyretico lapide stat: ocyus patricii et stragegi cum omni senatu in terram procidunt: post ipsos protospatharii, spatharocandidati et spatharii stant, quorum isti torques et spathobaculos suos, hi torques et scutaria, spatharii pariter scutaria et dextralia gestant. Magister cerimoniarum in medio eorum, qui Imperatorem excipiunt, stat, et postquam omnes adorarunt ac rursus consurrexere, praepositus a mandato cerimoniarum signum dat, hic dicit: *Iubete.* (VII.) Patricii

πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ μετὰ τῆς συγκλήτου καὶ τῶν ὑπατικών ἀπέρχονται, καὶ ἴστανται, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ἐν τῇ αὐτῶν στάσει· ὁ δὲ τῆς καταστάσεως ποιήσας τὸ ἥμισθόν, ὡς εἶθισται αὐτῷ, ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, καὶ παραντίκα 5ὸ φωνοβόλος κουβικουλάριος ἐφαπλοῖ τὸ παρακλυτικὸν ὑπερθεῖν τοῦ ὄντος ὑπὸ τοῦ καμελαυκίου στηθέου ἔμπροσθεν τοῦ σέντζου, καὶ κατασφραγίζει ὁ βασιλεὺς τὸν λαὸν ἐκ τρίτου, ὡς εἶθισται αὐτῷ, καὶ καθέζεται ἐπὶ τοῦ σέντζου, καὶ εὐθέως ὁ δήμαρχος, ἀυλοῦντος καὶ τοῦ ὄργανου, ἀνακράζει μεγά- 10λως τὸ „ἄγιος.“ λαβῶν δὲ νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ παρακύψας, νεύει διὰ τῆς χειρὸς ἐκ τρίτου, καὶ παύει τὸ ὄργανον. παύσαντος δὲ τοῦ ὄργανου, ἄρχονται Ed.L. 170 οὶ τοῦ μέρους ἐκτελεῖν τὰ συνήθη ἅπαντα. εὐφημῆσαντος δὲ τοῦ μέρους καὶ ἐκφωνήσαντος, αὐλεῖ τὸ ὄργανον, καὶ παύ- 15σαντος αὐτοῦ, ἄρχεται ὁ δῆμος τὸν ἀπέλατιον. καὶ εὐθέως Ms. 123. a λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ νεύει τῷ τῆς καταστάσεως, κάκεινος τοῖς τέσσασι δομῆστικαῖς τῶν ταγμάτων, ὡς κατὰ συνήθειαν, καὶ κατελθόντες ἴστανται κάτω ἐν τῇ φιάλῃ ἐν τῇ τάξει αὐτῶν. τελεσθέντων δὲ τῶν ἀ- 20πελατικῶν, αὐλεῖ τὸ ὄργανον, καὶ παύσαντος αὐτοῦ, λέγουσιν οἱ τοῦ μέρους τὰ τετράλεκτα ἀκτολογοῦντες, λέγουσι δὲ καὶ ἀγνοστικὰ, καὶ τούτων τελεσθέντων, ἄρχονται οἱ αὐτοὶ τὴν Β φωνήν. ἤνικα δὲ ἄρξῃται, λαμβάνει νεῦμα ὁ τῆς καταστάσεως παρὰ τοῦ πραιποσίτου, καὶ νεύει τοῖς ὑπατικοῖς, αὐτοὶ 25δὲ ἀπελθόντες εἰσέρχονται ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ, καὶ ἴσταν-

et strategi cum senatu et consularibus abeunt, et, ut diximus, in sua statione consistunt, cerimoniararius vero rhosthelium pro more facit, et Imperatori tradit, statimque cubicularius praecentor fenestram, quae super pectorali prope thronum sub camelauicio est, aperit, unde Imperator populum ter, uti solet, signat, et in throno considet: demarchus, dum pulsatur organum, magna voce exclamat: Sanctus. Praepositus, signo ab Imperatore accepto, prospicit, terque manu annuit, quo facto, organum silet, et principes factionis solennia quaeque peragunt. Post fausta omina et laetas acclamationes organum pulsatur, tacente eo, populus apelaticum orditur. Porro praepositus, signo ab Imperatore dato, cerimoniarario, hic quatuor domesticis numerorum, ut mos est, annuit, qui in phialam descendunt, inque sup ordine consistunt. Finitis apelaticis, organum sonat, eoque cessante, factionarii tetralecta et augustalia recitant, posthaec iidem voce canunt. Quorum cum fieri initium debet, cerimoniararius a praeposito signum accipit et consulares admonet, ipsi vero abeunt ad aureum triclinium, ubi ordine suo consistunt. Post

ται ἐκείσε ἐν ταῖς αὐτῶν τάξεσι· τελεοθείσης δὲ τῆς φωνῆς, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀνέλκει τὸ ὄργανον, καὶ ἵσταται ὁ βασιλεὺς ὀπισθεν τοῦ σέντζου, καὶ ὀπίσω αὐτοῦ ἵστανται εὐνοῦχοι πρωτοσπαθᾶριοι ἠλλαγμένοι, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἵστανται ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου ἔνθεν κάκεισε μετὰ πα-5
 τρικίων τε καὶ στρατηγῶν μέχρι τῆς εἰσαγωγῆς πύλης ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ. καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, δίδωσι νεῦμα κουβικουλαρίῳ τῷ φωνοβόλῳ, κάκεινος C παρακύνσας, νεύει ἐκ τρίτου τῷ λαῷ διὰ τῆς χειρὸς, καὶ παύει τὸ ὄργανον, σὺν αὐτῷ καὶ οἱ τοῦ μέρους, καὶ ὁ φωνοβόλος λέ-10
 γει „ὁ παντοδύναμος καὶ πολυέλεος Θεὸς” καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ τελέσαντος αὐτοῦ, ἄρχονται οἱ τοῦ μέρους αἰτεῖσθαι τὰς συνή-
 θεις τέσσαρας αἰτήσεις, καὶ τούτων πέρας εἰληφόντων, νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, κάκεινος τῷ φωνοβόλῳ, κάκεινος συν-
 τίθεται διὰ τῆς χειρὸς, ἐκ τρίτου τούτο τελῶν καθ’ ἐκάστην 15
 αἴτησιν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. (H.) Εἰς οὕτως διέρχεται ὁ βασιλεὺς διὰ τοῦ αὐτοῦ ἡλιακοῦ, δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν, καὶ D εἰσέρχεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ, καὶ ἵσταται ἔμπροσθεν τοῦ σέντζου, οἱ δὲ προσηρημένοι πάντες ἵστανται ἔνθεν κάκεισε. 20
 καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, λέγει „κελεύσατε” οἱ δὲ ὑπερεύχονται τὸν βασιλέα „εἰς πολλοὺς χρόνους,” καὶ ἐξέρχονται. τοῦ δὲ βασιλέως εἰσελθόντος, λαμ-
 Μ. 123. b βάνει ὁ πραιπόσιτος τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ εἰσελθόντες οἱ βεστήτορες λαμβάνουσι καὶ αὐτοὶ τὴν χλαμύ-25

cantum Imperator surgit, organum pulsatur, Imperator pone thronum, a tergo eius eunuchi protospatharii in mutatorii, ante ipsum praefecti cubiculo ab utroque latere cum patriciis et strategis ad portam usque in aureum triclinium ducentem stant. Praepositus, signo ab Imperatore accepto, cubicularium praecentorem monet, is prospiciens ter manu populo annuit, organoque et factionariis silentibus, precari incipit: *Omnipotens et dives misericordia Deus* etc. Quo finito, factionarii quatuor solennes petitiones instituunt, quarum ut data copia est, Imperator praeposito, hic praecentori annuit, is manu ter annuit, idque ad singulas preces, ut supra diximus, repetit. (VIII.) Sic Imperator per idem solarium digressus, praefectis cubiculi, patriciis, strategis comitantibus, aureum triclinium ingreditur, et ante thronum subsistit, in utroque eius latere, quos diximus, proceres. Praepositus ut ab Imperatore signum accepit, dicit: *Iubets*; hi Imperatori tempora multa apprecati, discedunt. Imperatore ingresso, praepositus coronam ab eius capite demit, vestitores tunicam sumunt et egrediuntur: ille, si placet, pro-

δα, καὶ ἐξέρχονται, ὁ δὲ βασιλεὺς, εἰ κελεύει, προβάλλεται προβολὰς ἀξιωμάτων, ἀπὸ τε ἀπὸ ἐπάρχων προαναβιβάζων μέχρι πατρικίων, καὶ εἰδ' οὕτως, στοιχηθέντος τοῦ κλητωρίου, γίνονται μίνσαι. Ἰστέον, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ σάξιμα Ed. L. 171 5 ἐν τῷ κλητωρίῳ οὐκ εἰσέρχονται, ἀριστῶσι δὲ οἱ δῆμαρχοι κατὰ τὸ σὺνήθες ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἕκαστος ἐν τῇ ἰδίᾳ φι- ἀλῃ μετὰ καὶ τοὺς τῶν μερῶν προὔχοντας.

ΚΕΦ. ξε'.

Ἅσα δεῖ παραφυλάττειν εἰς τὸ σάξιμον, ἔγουν εἰς τὸ κλητώριον.

10 Μετὰ τὴν τοῦ δεξίμου ἀπόλυσιν δίδονται μίνσαι, καὶ γίνεται κλητώριον ἀποκοπτόν ἐν τῷ εὐπρεπεστάτῳ τρικλίῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, καὶ τῶν δεσποτῶν ἀκουμβιζόντων ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐπιτελεῖται ἡ συνήθης τάξις τοῦ κλητωρίου, καὶ ἀπὸ τοῦ ὀπτομίνσου ἐξέρχονται οἱ ἀρτοκλῆναι, καὶ εἰσάγουσι 15 τοὺς ὀφειλόντας χορεῦσαι ἐν τῷ σαξίμῳ, ἔγουν τὸν δομῆστι- κὸν τῶν σχολῶν καὶ τὸν νομέρον καὶ τὸν δῆμαρχον τῶν Βε- γήτων μετὰ καὶ τοῦ ἰδίου μέρους, τοὺς τε τριβούρους καὶ βικαρίους. καὶ δὴ τούτων εἰσερχομένων ἔνδοθεν τοῦ βήλου, ἐπύχονται τοὺς δεσπότας πολυχρόνιον, καὶ εὐθέως κρατεῖ 20 τὸ λιβελλάριον τῇ δεξιᾷ χειρὶ ὁ δομῆστικὸς τῶν σχολῶν, εἶτα κατέρχεται ὁ τῆς τραπέζης, καὶ αἶρει αὐτὸ, καὶ ἀναφέρει, καὶ ἐπιδίδωσι τῷ νιμιστιαρίῳ, καὶ λέγουσιν οἱ τοῦ μέρους

2. ἀπὸ τε ἐπάρχων ed. 9. εἰς σαξ. ed. εἰς κλητ. ed.

motiones procerum ab expraefectis inde usque ad patricios instituit, paratoque convivio, missae dantur. Ceterum observandum est, eo die saxima ad convivium non accedere, sed demarchos pro more, singulos in propria phiala, una cum principibus factionum epulas solennes celebrare.

CAP. 65.

Observanda in saximo seu in convivio.

Finito deximo, missa datur, mensaque magna in splendidissimo Iustiniani triclinio reponitur, cui postquam Domini accubnere, solennis ritus convivii peragitur, tricliniarii ab optomenso discedunt, eosque, qui saltare in saximo debent, domesticum sollicit scholarum et numerorum, demarchum Venetorum cum sua factione, tribunis et vicariis adducunt. Hi intra velum ingressi, Dominis vitam longaevam apprecantur, statimque domesticus scholarum libellum dextra manu tenet: id praefectus mensae accedens, tollit, subla-

ἀπελατικὸν ἤχ. α΄ „ἐν ταῖς χερσὶ σου σήμερόν παραθέμενος
 C τὸ κράτος, Θεός σε ἐπεκύρωσεν αὐτοκράτορα δεσπότην, καὶ
 προελθὼν οὐρανόθεν ἀρχιστρατηγὸς ὁ μέγας, πρὸ προσώπου
 σου ἤνοιξε τὰς πύλας τῆς βασιλείας· ὅθεν ὁ κόσμος προσ-
 πίπτει τῷ σκήπτρῳ τῆς δεξιᾶς σου, εὐχαριστῶν τῷ Κυρίῳ^ψ
 τῷ εὐδοκῆσαντι οὕτως. σὲ γὰρ ἔχειν ἐπεπόθει τὸν εὐσεβῆ
 βασιλέα, δεσπότην τε καὶ ποιμένα, ὃ δεῖνα αὐτοκράτορ.“
 καὶ εἶδ' οὕτως στρέφεται ὁ τῆς τραπέζης, καὶ ἐκτείνει τὴν
 δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα, καὶ τοὺς δακτύλους ἀκτινοειδῶς διαστέλ-
 Ms. 124. α λων καὶ πάλιν βοτρυδὸν ἐπισυστέλλων, ἄρχεται χορεύειν ὁ, τι 10
 δομέστικος τῶν σχολῶν μετὰ καὶ τοῦ νομέρον καὶ τοῦ δη-
 μάρχον καὶ τῶν τριβούνων καὶ βικαρίων καὶ τῶν δημοτῶν,
 περιερχόμενοι γυρόθεν τῆς τραπέζης τρίτον. χρῆ δὲ γινώ-
 D σκειν, ὅτι οἱ τριβῦνοι καὶ οἱ βικάριοι περιβέβληνται τὰ χρυ-
 σοσήμεντα διακοπτὰ κοντομάνικα Βένετὰ τε καὶ λευκὰ, καὶ 15
 ἐν τοῖς ποσὶ τὰ ποδόψελλα, βαστάζοντες ἐν ταῖς χερσὶ τὰ
 λεγόμενα φεγγία. (B.) Καὶ μετὰ τὸ χορεύσαι τρίτον κατέρ-
 Ed. L. 172 χονται πάντες, καὶ ἴστανται κάτωθεν τῆς τραπέζης ἀντικρῦ
 τῶν δεσποτῶν. καὶ λέγουσιν οἱ κράται ἔσ· „τοῦτο τὸ βα-
 σίλειον, Κύριε, στερέωσον.“ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' οἱ ἔσ· „τοῦτο το
 τὸ βασίλειον, Κύριε, στερέωσον.“ οἱ κράται· „Κύριε, ζωὴν
 αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ἡμῶν.“ καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'· καὶ

13. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι, τῶν χορευόντων διερχομένων [cod. διέρχε-
 σθαι] ἐμπροσθεν τῆς ἀποκοπῆς τραπέζης, ἐφ' ἧς οἱ δεσπότες
 καθίζονται, ἐπέυχονται τοὺς δεσπότες ταῖς [τοῖς ed.] χερσὶ
 μόνον. 21. Κύριε ante ζωὴν R., καὶ ed.

tumque ministro a lotionibus tradit, dum factiones interea apelatici
 toni I recitant: *Hodie, reposita in manibus tuis potestate,
 Deus te Imperatorem Dominumque constituit, magnus dux exerci-
 tium, coelo progressus, coram facie tua portas imperii aperuit.
 Hinc orbis ad sceptrum dextrae tuae procumbens, gratias Domino,
 cui sic visum fuit, persolvit. Te enim Imperatorem pium, Domi-
 numque et pastorem desideravit, N. Auguste. Sic deinde mensae
 praefectus revertitur, extensaque dextra digitos instar radiorum de-
 mittit, rursusque ut uvas componit, domesticus scholarum ac nume-
 rorum cum demarcho, tribunis, vicariis, factionariis saltare terque
 circa mensam discurrere incipit. Hoc loco observandum est, tribu-
 nos et vicarios aurea segmenta, artificiose excisa, cum curtis mani-
 cis Venetis et albis, in pedibus ocreas, manibus lunulas, quae phen-
 gia vocantur, gestare. (II.) Postquam ter choreas duxere, descen-
 dunt omnes, inque parte mensae inferiori e regione Minorum
 consistunt. Tunc cantores: *Hoc regnum, Domine, confirma!* po-
 pulus ter: *Hoc regnum, Domine, confirma!* Cantores: *Domine,**

εἶθ' οὕτως κατέρχεται ὁ τῆς τραπέζης μετὰ τοῦ ἀποκομβίου, δηλονότι ὑπὸ ἀρτοκλίνου βασταζόμενον, καὶ ἐπιδίδωσι τῷ δομestίῳ, καὶ τούτων προσκυνούντων, λεγουσιν οἱ κράται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ.” καὶ 5 λέγουσι τὸν χορευτικόν· „λάμπουσιν οἱ δεσπότες, χαίρεται ὁ κόσμος, λάμπουσιν αἱ ἀγούσται, χαίρεται ὁ κόσμος, καὶ τὰ πορφυρογέννητα, χαίρεται ὁ κόσμος, ἀγάλλεται ἡ σύγκλητος καὶ ὅλον τὸ παλάτιον, χαίρεται ὁ κόσμος, ἀγάλλεται ἢ ἡ πόλις καὶ ὅλη ἡ Ῥωμανία, χαίρεται ὁ κόσμος ἀγούσται, 10 χαρὰ καὶ ὁ πλοῦτος ἡμῶν, καὶ Κύριε, πολλὰ τῶν τὰ ἔτη.” οἱ κράται „τῶν βασιλέων” ὁ λαὸς „πολλὰ τὰ ἔτη.” οἱ κράται „καλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων.” ὁ λαὸς· „καὶ Κύριε, πολλὰ καὶ καλὰ τῶν τὰ ἔτη.” οἱ κράται „καὶ τῶν ἀγούστων” ὁ λαὸς „πολλὰ τὰ ἔτη.” οἱ κράται „καλὰ τῶν τὰ 15 ἔτη.” ὁ λαὸς· „καὶ Κύριε, πολλὰ καὶ καλὰ τῶν τὰ ἔτη.” οἱ κράται „τῶν πορφυρογεννήτων” ὁ λαὸς „πολλὰ τὰ ἔτη.” οἱ κράται „καλὰ τῶν τὰ ἔτη” ὁ λαὸς· „καὶ Κύριε, πολλὰ καὶ καλὰ τῶν τὰ ἔτη.” καὶ εἶθ' οὕτως ἐπεύχονται πάντες πο- 20 λυχρόνιον. σάξιμον β'. εἰσέρχεται τὸ μέρος τῶν Πρασίνων κατὰ τὸν προῤῥήθηντα τύπον μετὰ καὶ τοῦ δομestίκου τῶν ἔξκουβίτων καὶ τοῦ τειχεώτου καὶ τοῦ δημάρχου καὶ τῶν τριβούνων καὶ βικαρίων καὶ τῶν δημοτῶν τοῦ μέρους. χρῆ δὲ εἶδέναι, ὅτι κατὰ τὸν προειρημένον τύπον ἐπιτελεῖται καὶ 2. βασταζόμενου ed.

vitam eorum per nostram vitam! sic populus ter. Tunc mensae praefectus cum apocombio, quod triclinarius gestat, descendit, idque domestico tradit, hisque procidentibus, cantores: Multos, multos, multos; populus: Multos annos in multos. Porro hymnum saltationi aptum canunt: Splendent Domini, laetatur orbis! Splendent Augustae, laetatur orbis! et porphyrogeniti, laetatur orbis. Exsultat senatus totumque palatium, laetatur orbis. Exsultat urbs et Romania universa, laetatur orbis. Augustae, divitiae et gaudium nostrum! ita, Domine, multos ipsis annos concede. Cantores: Imperatoribus; populus: Multos annos! Cantores: Felices annos Imperatoribus! populus: Imo, Domine, multos ipsis et felices annos! Cantores: Et Augustabus; populus: Multos annos! Cantores: Felices annos! populus: Imo, Domine, multos ipsis et felices annos tribue! Cantores: Porphyrogenitis; populus: Multos annos! Cantores: Felices ipsis annos! populus: Imo, Domine, multos ipsis adde et felices annos! Postremo omnes vitam longaevam apprecantur. Saximum II. Factio Prasina, ritu supra exposito cum domestico excubitorum, praefecto murorum, demarcho item, tribunis, vicariis et factionis eius populo ingreditur. De reliquo notandum est, secundum cerimonias adductas hoc etiam saximum sine ulla

INSTRUMENTI

... ..
... ..
... ..

5

... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

τῆ γὰρ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὡς ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως διέρχεται, καὶ διὰ τοῦτο φυλάττεται ἡ τάξις καὶ ἡ τιμὴ οὕτως. οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντες ἴστανται ἐν τῷ αὐτῇ τρικλίῳ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ ὁ πραιπόσιτος μέσον αὐτῶν. εἶτα ἔρχονται οἱ δήμαρχοι βαστάζοντες λιβελλάρια, καὶ διερχόμενοι μέσον τοῦ κουβουκλείου, πλησιάζουσι τῷ πραιποσίτῳ, καὶ προσκυνοῦσιν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς μικρὸν τι προσκυνήσας αὐτοῖς, δέχεται τὰ λιβελλάρια αὐτῶν, κρατοῦσι δὲ οἱ δύο δήμαρχοι ἀπὸ δύο λιβελλαρίων, ἐν μὲν λόγῳ τοῦ βασιλέως, ἰσὸς δὲ ἕτερον λόγῳ τοῦ πραιποσίτου. καὶ ὑποστρέψας ἀπὸ τῶν ἐκείσε ὁ αὐτὸς πραιπόσιτος καὶ δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν C προειρημένων, εἰσέρχεται ἐν τῷ τριπέτανι, καὶ ἐκείσε μικρὸν ἔστως ἔξέρχεται, καὶ καθέζονται εἰς τὰς τάξεις αὐτῶν ἅπαν- Ms. 125. a
τες. τῶν δὲ μερῶν ἐτοιμασθέντων καὶ τῶν σκευῶν ἐξεληθέν-
15των, καὶ ἅπλῶς πάντων τῶν καθυπουργεῖν βουλομένων ἐν τῷ δεξιμῳ, εἰ τύχῃσι δὲ καὶ ἀποκρισιάριοι, ἴστανται καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν φιάλῃν. εἶτα εἰσέρχεται ὁ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει τῷ πραιποσίτῳ, ὅτι πάντα ἡτοιμάσται, καὶ ὁ πραιπόσιτος εἰσελθὼν μὲν τῷ βασιλεῖ, καὶ εἰς ὄντως δίδεται με-
20σταστάσιμον. οἱ δὲ πατρίκοι καὶ πάντες οἱ βαρβάτοι ἄρχοντες διέρχονται διὰ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ τῶν ἐκείσε βαθμίδων, καὶ διὰ τοῦ μονοθύρου τοῦ ὄντος εἰς τὸν εἰδικὸν εἰσέρχονται D
ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τῆς μυστικῆς φιάλης τοῦ τρικόγχου. (B.)
Καὶ ἐκείσε πάντων τῶν προειρημένων στάντων ἐνώπιον τοῦ

7. μικρὸν τι ed.

cedenti, omnes adsurgere: hoc enim die personam Imperatoris sustinet, quare et ritus idem ac honos ipsi, ut principi, habetur. Cubiculo praefecti in utroque eiusdem triclinii latere stant, in medio ipsorum praepositus. Tunc demarchi cum libellis veniunt, perque medium cubiculum transeuntes ad praepositum accedunt, eumque adorant: ipse, inclinato paulum corpore, libellos, quos singulos duo demarchi tenent, unum Imperatoris, alterum praepositi nomine, recipit. Inde vero reversus, cum soleuni comitatu dictor. u tripotone-
nem petit, ubi parumper moratus, abit, omnesque ad suos ordines se conferunt. Paratis factionibus, vasis, et, ut verbo dicam, omnibus, qui in dextimo ministrare volunt, progressis, legati quoque, si qui adsint, in phiala consistunt. Tunc cerimoniarius intrat, paratque esse omnia, praeposito nuntiat: is ingressus Imperatorem de eo certiore facit, et tunc solennis processio instituitur. Patricii et proceres omnes barbati per lausiaticum et scalas eius perque ianuam aerarii privati in hemicyclum secretae phialae triconchi conveniunt. (II.) Dictis omnibus e regione templi S. Ioannis star

τοῦτο τὸ σέξιμον ἀπαρλλάκτως, πλὴν οἱ τριβούνοι καὶ οἱ βικάριοι περιβέβληνται τὰ χρυσοσήμενα διακοπτά κοντομά-
 Ms. 124. b. νικα Πράσινα τε καὶ φούσια. Ἰστέον, ὅτι αὐτῆ ἡ τάξις
 ἅπανσα ἐπιτελεῖται καὶ ἐπὶ τοῦ ἀγουστιακοῦ κλητωρίου.

D

ΚΕΦ. ξζ'.

5

Ὅσα δεξ παραφυλάττειν, δεξιμοῦ γενομένου ἐν τῇ μυστικῇ φιάλῃ
 τοῦ τρικόγχου, χειμῶνος ὄντος καὶ βιαίων ἀνέμων, καὶ μὴ
 συγχωροῦντων γενέσθαι ἐν ταῖς ἐξ ἔθους φιάλαις.

Προέρχονται τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐννύχιοι πατρίκιοι καὶ στρα-
 Ed. L. 173 τηγοὶ καὶ πᾶσα ἡ σύγκλητος, καὶ ἕκαστος αὐτῶν ἀλλάσσεια
 τὴν ἰδίαν στολὴν, ὃ δὲ τῆς καταστάσεως λέγει τῷ πραιποσί-
 τῳ, ὡς ὅτι τὰ μέρη ετοιμά εἰσιν, οἱ δῆμαρχοι ἤνεγκαν τὰ
 λιβελλάρια αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ εἰς τὰ
 τῶν ὑπάτων σκάμνα ἐκδέχονται. καὶ ὁ πραιπόσιτος εἰσελ-
 θὼν ἐν τῷ τριπέτονι μετὰ πάντων τοῦ κουβουκλείου, προσ-15
 τᾶσσει τοὺς ὀστυαρίους λαβεῖν τὰ βεργία αὐτῶν, καὶ δρι-
 γευόμενος ὑπ' αὐτῶν, ἐξέρχεται εἰς τὸ λαυσιακόν, καθεῖσε
 δέχεται αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ τῶν σιλεντιαρίων,
 εἶτα ἐκεῖθεν δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ταῦ κουβουκλείου καὶ
 τοῦ τῆς καταστάσεως, ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν σιλεντιαρίων καὶ 20
 τῶν ὀστυαρίων βασταζόντων τὰ βεργία αὐτῶν, ἐξέρχεται ἐν
 B τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ. χρῆ δὲ εἰδέναί, ὅτι, τοῦ πραιπο-
 σίτου δηριγευομένου διὰ τοῦ λαυσιακοῦ, ἀνίστανται πάντες·

immutatione celebrari, praeterea quod tribuni et vicarii aurea
 gmenta excisa, curtis manicis, Prasina russiaque induant. Idem ritus
 in Augustae etiam convivio servatur.

CAP. 66.

*Observanda, si dextrimum in secreta phiala triconchii institui
 debet hiberno tempore et ventis acriter commotis, qui non
 permittunt, ut solitis in phialis celebretur.*

Nocte eius diei patricii, strategii et senatus omnis, singuli vesti-
 bus mutatis procedunt, cerimoniaris praeposito, factiones paratas
 esse, demarchos libellos attulisse, inque Iustiniani triclinio in con-
 sulum scamnis adesse, nuntiat. Tunc praepositus tripetonem cum
 omnibus cubiculariis ingressus, ostiarios virgas suas sumere iubet,
 et ab his stipatus, ad lausiacum, ubi eum cerimoniaris cum silen-
 tiariis expectat, inde cubiculariis, cerimoniaris, silentiariis et ostia-
 riis cum virgis suis comitantibus ad Iustiniani triclinium progreditur.
 Observandum est, praeposito per lausiacum cum comitibus pro-

τῆ γὰρ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὡς ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως διέρχεται, καὶ διὰ τοῦτο φυλάττεται ἡ τάξις καὶ ἡ τιμὴ οὕτως. οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντες ἴστανται ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίῳ ἐνθεν καὶ ἐνθεν, καὶ ὁ πραιπόσιτος μέσον αὐτῶν. εἶτα ἔρχονται οἱ δήμαρχοι βαστάζοντες λιβελλάρια, καὶ διερχόμενοι μέσον τοῦ κουβουκλείου, πλησιάζουσι τῷ πραιποσίτῳ, καὶ προσκυνοῦσιν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς μικρὸν τι προσκυνήσας αὐτοῖς, δέχεται τὰ λιβελλάρια αὐτῶν, κρατοῦσι δὲ οἱ δύο δήμαρχοι ἀνὰ δύο λιβελλαρίων, ἐν μὲν λόγῳ τοῦ βασιλέως, ἰσὸς δὲ ἕτερον λόγῳ τοῦ πραιποσίτου. καὶ ὑποστρέψας ἀπὸ τῶν ἐκείσε ὁ αὐτὸς πραιπόσιτος καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν C προσηρημένων, εἰσέρχεται ἐν τῷ τριπέτῳ, κάκεισε μικρὸν ἑστῶς ἐξέρχεται, καὶ καθέζονται εἰς τὰς τάξεις αὐτῶν ἅπαν- Ms. 125. a 15τες. τῶν δὲ μερῶν ἐτοιμασθέντων καὶ τῶν σκευῶν ἐξεληθύν- 15των, καὶ ἅπλῶς πάντων τῶν καθυπουργεῖν βουλομένων ἐν τῷ δεξιμῳ, εἰ τύχῃσι δὲ καὶ ἀποκρισιάριοι, ἴστανται καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν φιάλην. εἶτα εἰσέρχεται ὁ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει τῷ πραιποσίτῳ, ὅτι πάντα ἡτοιμάσται, καὶ ὁ πραιπόσιτος εἰσελθὼν μὲνύει τῷ βασιλεῖ, καὶ εἰδ' οὕτως δίδεται με- 20τοστασίμῳ. οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ πάντες οἱ βαρβᾶτοι ἄρχοντες διέρχονται διὰ τοῦ λανσιακοῦ καὶ τῶν ἐκείσε βαθμίδων, καὶ διὰ τοῦ μονοθύρου τοῦ ὄντος εἰς τὸν εἰδικὸν εἰσέρχονται D ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τῆς μυστικῆς φιάλης τοῦ τρικόγχου. (B.) 20Κάκεισε πάντων τῶν προσηρημένων στάντων ἐνώπιον τοῦ

7. μικρὸν τι ed.

cedenti, omnes adsurgere: hoc enim die personam Imperatoris sustinet, quare et ritus idem ac honos ipsi, ut principi, habetur. Cubiculo praefecti in utroque eiusdem triclinii latere stant, in medio ipsorum praepositi: Tunc demarchi cum libellis veniunt, perque medium cubiculum transeuntes ad praepositum accedunt, eumque adorant: ipse, inclinato paulum corpore, libellos, quos singulos duo demarchi tenent, unum Imperatoris, alterum praepositi nomine, recipit. Inde vero reversus, cum solenni comitatu dictor. . . tripetonem petit, ubi parumper moratus, abit, omnesque ad suos ordines se conferunt. Paratis factionibus, vasis, et, ut verbo dicam, omnibus, qui in deximo ministrare volunt, progressis, legati quoque, si qui adsint, in phiala consistunt. Tunc cerimoniarus intrat, parataque esse omnia, praeposito nuntiat: is ingressus Imperatorem de eo certiorum facit, et tunc solennis processio instituitur. Patricii et proceres omnes barbatii per lausiacum et scalas eius perque ianuam aerarii privati in hemicyclum secretae phialae triconchi conveniunt. (IL.) Dicitis omnibus e regione templi S. Iohannis stantibus

τοῦτο τὸ σάξιμον ἀπαρλλάκτως, πλὴν οἱ τριβούνοι καὶ οἱ βικάριοι περιβέβληνται τὰ χρυσοσήμενα διακοπτὰ κοπτομά-
 Ms. 124. b νικα Πράσινα τε καὶ ρούσια. Ἰστέον, ὅτι αὐτῇ ἡ τάξις
 ἅπανσα ἐπιτελεῖται καὶ ἐπὶ τοῦ ἀγνουστιακοῦ κλητωρίου.

D

ΚΕΦ. ξζ'.

5

Ἵσα δεξ παραφυλάττειν, δεξιμοῦ γενομένου ἐν τῇ μυστικῇ φιάλῃ
 τοῦ τρικλῶχου, χειμῶνος ὄντος καὶ βιαίων ἀνέμων, καὶ μὴ
 συγχωροῦντων γενέσθαι ἐν ταῖς ἐξ ἔθους φιάλαις.

Προέρχονται τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐννύχιοι πατρίκιοι καὶ στρα-
 Ed. L. 173 τηγοὶ καὶ πᾶσα ἡ σύγκλητος, καὶ ἕκαστος αὐτῶν ἀλλάσσει τὴν
 ἰδίαν στολὴν, ὃ δὲ τῆς καταστάσεως λέγει τῷ πραιποσί-
 τῳ, ὡς ὅτι τὰ μέρη ετοιμὰ εἰσιν, οἱ δῆμαρχοι ἤνεγκαν τὰ
 λιβελλάρια αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίῳ εἰς τὰ
 τῶν ὑπάτων σκάμνα ἐκδέχονται. καὶ ὁ πραιπόσιτος εἰσελ-
 θὼν ἐν τῷ τριπέτονι μετὰ πάντων τοῦ κουβουκλείου, προσ-15
 τᾶσσι τοὺς ὀστιαρίους λαβεῖν τὰ βεργία αὐτῶν, καὶ δρι-
 γευόμενος ὑπ' αὐτῶν, ἐξέρχεται εἰς τὸ λαυσιακόν, κακῆϊσε
 δέχεται αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ τῶν σιλεντιαρίων,
 εἶτα ἐκεῖθεν δριγευόμενος ὑπὸ τῶν ταῦ κουβουκλείου καὶ
 τοῦ τῆς καταστάσεως, ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν σιλεντιαρίων καὶ τοῦ
 B τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίῳ. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι, τοῦ πραιπο-
 σίτου δριγευομένου διὰ τοῦ λαυσιακοῦ, ἀνίστανται πάντες·

immutatione celebrari, praeterea quod tribuni et vicarii aurea
 gumenta exciss, curtis manicis, Prasina russaque induant. Idem ritus
 in Augustae etiam convivio servatur.

CAP. 66.

*Observanda, si dextrimum in secreta phiala triconchii institui
 debet hiberno tempore et ventis acriter commotis, qui non
 permittunt, ut solitis in phialis celebretur.*

Nocte eius diei patricii, strategi et senatus omnis, singuli vesti-
 bus mutatis procedunt, cerimoniaris praeposito, factiones paratas
 esse, demarchos libellos attulisse, inque Iustiniani triclinio in con-
 sulum scamis adesse, nuntiat. Tunc praepositus tripetonem cum
 omnibus cubiculariis ingressus, ostiarios virgas suas sumere iubet,
 et ab his stipatus, ad lausiacum, ubi eum cerimoniaris cum silen-
 tianis expectat, inde cubiculariis, cerimoniaris, silentianis et ostia-
 riiis cum virgis suis comitantibus ad Iustiniani triclinium progredi-
 tur. Observandum est, praeposito per lausiacum cum comitibus pro-

τῇ γὰρ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὡς ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως διέρχεται, καὶ διὰ τοῦτο φυλάττεται ἡ τάξις καὶ ἡ τιμὴ οὕτως. οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντες ἵστανται ἐν τῇ αὐτῇ τρικλίῳ ἐνθεν καὶ ἐνθεν, καὶ ὁ πραιπόσιτος μέσον αὐτῶν. εἶτα ἕρχονται οἱ δήμαρχοι βαστάζοντες λιβελλάρια, καὶ διερχόμενοι μέσον τοῦ κουβουκλείου, πλησιάζουσι τῷ πραιποσίτῳ, καὶ προσκυνοῦσιν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς μικρὸν τι προσκυνήσας αὐτοῖς, δέχεται τὰ λιβελλάρια αὐτῶν, κρατοῦσι δὲ οἱ δύο δήμαρχοι ἀνὰ δύο λιβελλαρίων, ἐν μὲν λόγῳ τοῦ βασιλέως, ἰοτὸ δὲ ἕτερον λόγῳ τοῦ πραιποσίτου. καὶ ὑποστρέψας ἀπὸ τῶν ἐκείσε ὁ αὐτὸς πραιπόσιτος καὶ δηρυγενόμενος ὑπὸ τῶν C προειρημένων, εἰσέρχεται ἐν τῷ τριπέτῳ, κάκεισε μικρὸν ἐστῶς δέσρχεται, καὶ καθέζονται εἰς τὰς τάξεις αὐτῶν ἅπαν· Ma.125. a τες. τῶν δὲ μερῶν ἐτοιμασθέντων καὶ τῶν σκευῶν ἐξελθόν- 15 των, καὶ ἁπλῶς πάντων τῶν καθυπουργεῖν βουλομένων ἐν τῇ δεξίμῳ, εἰ τύχῃσι δὲ καὶ ἀποκρισιάριοι, ἵστανται καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν φιάλῃν. εἶτα εἰσέρχεται ὁ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει τῷ πραιποσίτῳ, ὅτι πάντα ἡτοιμάσται, καὶ ὁ πραιπόσιτος εἰσελθὼν μὲν εἶπὲν τῷ βασιλεῖ, καὶ εἰδ' οὕτως δίδεται μ- 20 στατάσιμον. οἱ δὲ πατρίοι καὶ πάντες οἱ βαρβατοὶ ἄρχοντες διέρχονται διὰ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ τῶν ἐκείσε βαθμίδων, καὶ διὰ τοῦ μονοθύρου τοῦ ὄντος εἰς τὸν εἰδικὸν εἰσέρχονται D ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τῆς μυστικῆς φιάλης τοῦ τρικόγγου. (B.) Κάκεισε πάντων τῶν προειρημένων στάντων ἐνώπιον τοῦ

7. μικρὸν τι ed.

cedenti, omnes adsurgere: hoc enim die personam Imperatoris sustinet, quare et ritus idem ac honos ipsi, ut principi, habetur. Cubiculo praefecti in utroque eiusdem triclinii latere stant, in medio ipsorum praepositus. Tunc demarchi cum libellis veniunt, perque medium cubiculum transeuntes ad praepositum accedunt, eumque adorant: ipse, inclinato paulum corpore, libellos, quos singulos duo demarchi tenent, unum Imperatoris, alterum praepositi nomine, recipit. Inde vero reversus, cum soleuni comitatu dictor. a tripetone[m] petit, ubi parumper moratus, abit, omnesque ad suos ordines se conferunt. Paratis factionibus, vasis, et, ut verbo dicam, omnibus, qui in dextero ministrare volunt, progressis, legati quoque, si qui adsint, in phiala consistunt. Tunc cerimoniarium intrat, parataque eade omnia, praeposito nuntiat: is ingressus Imperatorem de eo certiore[m] facit, et tunc solennis processio instituitur. Patricii et proceres omnes hinc hinc per lausiacum et scalas eius perque ianuam aeriarii cyclum secretae phialae triconchi conveniunt. (II c regione templi S. Ioannis s'

ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου καὶ ἐκδεχομένων τὸν βασιλέα, ὁ βασιλεὺς θρηγυεόμενος ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων μί, καὶ ἐξέρχεται διὰ τοῦ γανωτοῦ Ἰμονοθύρου τοῦ ἡμικυκλίου, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ τρίκογχον. εἰθ' οὕτως προσκαλεῖται ὁ πραιπόσιτος τοὺς βεστῆτορας, καὶ

Ed.L. 174 περιβάλλουσιν αὐτὸν τὴν χλανίδα αὐτοῦ, καὶ παρανίκα ἐξέρχονται πάντες. ὁ δὲ βασιλεὺς στέφεται παρὰ τοῦ πραιποσίτου τοῦ κουβουκλείου ἐκεῖσε παρισταμένου. χρῆ εἰδέναι, ὅτι ἐνώπιον βαρβάτων ὁ βασιλεὺς οὐδέποτε στέφεται, ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς ταύτης τῆς παραδόσεως φυλαττομένης. ἐστῶτωνιο δὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου ἔνθεν κάκεισε, οἱ σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ οἱ κουβικουλάριοι ἴστανται ὀπισθεν τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, οἱ μὲν ἐν τῇ κόγχῃ ἄνωθεν εἰς τὸ βαθμίδιον, οἱ δὲ ἐξ εὐνόμων, καὶ αὐτοὶ ὁμοίως εἰς τὸ βαθμίδιον. καὶ λαβῶν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ ὀστιαρίῳ τῇ ἐστῶτι εἰς τὸ βῆλον, καὶ εἰς Β ἄγει πατρικίους καὶ στρατηγούς, καὶ εἰσελθόντων αὐτῶν ἐν τῷ τρικλίνῳ καὶ στάτων, προσκυνεῖται ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, καὶ λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος εἰπεῖν μεζόνως τὸ „κελεύσατε.“ οἱ δὲ ὑπερέχονται τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ τοῦτο γίνεται καθ' ἐκάστην δοχὴν τοῦ βασιλέως. (Γ.) Εἶτα ἐξέρχονται ἐξω Ms.125. b τῶν ἀργυρῶν πυλῶν, ἔνθα ἴστανται τὸ σέντζον, κάκεισε ἴστανται, καὶ ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν ἀργυρῶν πύλην, καὶ προσκυνοῦσιν αὐτὸν πάντες οἱ προειρημένοι. εἶτα λαβῶν νεῦ-25

ac Imperatorem expectantibus, venit ille, comitante cubiculo, seque per porticus quadraginta Sanctorum et ianuam cancellatam hemicycli ad triconchum confert. Deinde praepositus vestitores vocat, qui postquam Imperatorem chlamyde induerunt, omnes discedunt: coronam ipsi praepositus cubiculi, qui ibi adstat, imponit. Hic notandum est, Imperatorem in conspectu barbatorum nunquam coronari, quae consuetudo ab initio servata est. Ab utraque parte cubiculo praefecti, post hos spatharocubicularii et cubicularii, illi in conchae superiori parte in scala, hi ad sinistram in eadem scala adstant. Praepositus, signo ab Imperatore dato, ostiario in velo stanti annuit, statimque is patricos et strategos adducit, quibus triclinium ingressis et adstantibus, Imperator a praefectis cubiculo adoratur, signumque praeposito dat, ut magna voce exclamet: *Iubete*, reliqui apprecantur: *In multa bonaque tempora*, idque, quoties novum velum intromittitur, fieri solet. (III.) Posthac e portis argenteis, ubi thronus repositus est, egressi, consistunt, et Imperatorem portam argenteam ingressurum dicti omnes adorant. Tunc praepositus si-

μα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ τῆς καταστάσεως, κἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἀπέρχεται ἕκαστος ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ τάξει τε καὶ στάσει. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως ποιήσας τὸ ῥωσθέλιον, ὡς εἰθισται αὐτῷ, ἐπιδίδωσι τῷ Ὑβασιλεῖ, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπελθὼν ἐν τῷ σέντζῳ, κατασφραγίζει τὸν λαὸν ἐκ τρίτου, καὶ καθέζεται. καὶ ὁ πραιπόσιτος λαβὼν νεῦμα παρὰ τοῦ βασιλέως, παρακύψας νεύει τῷ λαῷ ἐκ γ' διὰ τῆς χειρὸς, καὶ ἡσυχάζουσι τὰ ὄργανα, τὰ δὲ δύο μέρη τὰς συνήθεις φωνὰς καὶ εὐφημίας ἐκτελοῦσι, καὶ τούτων ἰοπανσαμένον, ἀλλεὶ τὸ ὄργανον μέρους Βενέτων; καὶ τούτου ἀλῆσαντος καὶ πανσαμένου, ἄρχεται ὁ δῆμος τῶν Βενέτων τὸν ἀπελατικὸν, καὶ τούτου τελεσθέντος, ἄρχεται τὴν φωνήν. εἰθ' οὕτως λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, κἀκεῖνος ἀπελθὼν, λαμβάνει τοὺς δομεστικούς τοὺς με- D 15γάλους, ὡς ἡ συνήθεια ἔχει, καὶ κατελθόντες, ἴστανται εἰς τὰς τάξεις αὐτῶν· τὸ αὐτὸ δὲ ποιοῦσι καὶ οἱ Πράσινοι, λέγοντες τὰ ἄκτα αὐτῶν, καὶ τοῦ ὄργανου ἀλῆσαντος, λέγουσι τὸν ἀπελατικὸν, εἰθ' οὕτως τὴν φωνήν. καὶ ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ σέντζου αὐτοῦ, καὶ ἀυλοῦσι τὰ ὄργανα, ὁ δὲ 20βασιλεὺς ἴσταται εἰς τὸ σέντζον, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ οἱ στρατηγοὶ ἴστανται εἰς τὸ τρίκογγον ἐνθεν κἀκεῖσε. εἶτα λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ νεύει τῷ φωνοβόλῳ κουβικουλαρίῳ τῇ λέγοντι „ὁ παντοδύναμος καὶ πολυέλεος Θεὸς” καὶ τὰ ἐξῆς, ὁ δὲ κουβικουλάριος νεύει ἀπὸ 25τοῦ παρακτυπικοῦ, καὶ παύουσι τὰ ὄργανα, καὶ ἄρχονται τὰ Ed.L. 175

18. ἀνίστανται ed.

gnam ab eo accipit, datque cerimoniario, is dicit: *Iubete*, omnesque ad suam stationem et ordinem discedunt. Cerimoniarius, facto, ut mos est, rhosthelio, id Imperatori tradit, qui, throno conscenso terque populo signato, in eo adsidet. Praepositus ab Imperatore monitus, prospiciens, ter populo signum manu dat, et, silente organo, duae factiones solennes acclamationes et laudes recitant, quibus finitis, organum Venetae pulsatur, quo facto et silente eo, Veneti apelaticum ordiuntur, eoque finito, voce canunt. Tum praepositus, signo ab Imperatore accepto, discedit, magnosque domesticos, ut mos est, assumit, qui descendunt inque locis suis adstant: idem Prasinii faciunt, acta sua recitant, et postquam organum sonuit, apelaticum, dein cantiones incipiunt. Imperatore a throno surgente, organum pulsatur, eoque in throno stante, patricii et strategi utrinque in triconcho consistunt. Porro praepositus, signo ab Imperatore accepto, praecentorem cubicularium monet, dicitque: *Deus omnipotens et multae misericordias* etc. Cubicularius etiam e fenestra

τοῦτο τὸ σέξιμον ἀπαρallάκτως, πλὴν οἱ τριβούνοι καὶ οἱ βικάριοι περιβέβληται τὰ χρυσοσήμενα διακοπτά κοντομά-
 Ms. 124. b νικα Πράσινα τε καὶ ξούσια. Ἰστέον, ὅτι αὕτη ἡ τάξις
 ἅπανα ἐπιτελεῖται καὶ ἐπὶ τοῦ αὐγουστιακοῦ κληρωθίρου.

D

ΚΕΦ. ξζ'.

5

Ἵσα δεξ παραφυλάττειν, δεξιμοῦ γενομένου ἐν τῇ μυστικῇ φιάλῃ
 τοῦ τρικλίου, χειμῶνος ὄντος καὶ βιαίων ἀνέμων, καὶ μὴ
 συγχωρούντων γενέσθαι ἐν ταῖς ἐξ ἔθους φιάλαις.

Προέρχονται τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐννύχιοι πατρίκιοι καὶ στρα-
 Ed. L. 173 τηγοὶ καὶ πᾶσα ἡ σύγκλητος, καὶ ἕκαστος αὐτῶν ἀλλάσσει α
 τὴν ἰδίαν στολήν, ὃ δὲ τῆς καταστάσεως λέγει τῷ πραιποσί-
 τῳ, ὡς ὅτι τὰ μέρη ετοιμά εἰσιν, οἱ δῆμαρχοι ἤνεγκαν τὰ
 λιβελλάρια αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίῳ εἰς τὰ
 τῶν ὑπᾶτων σκάμνα ἐκδέχονται. καὶ ὁ πραιπόσιτος εἰσελ-
 θὼν ἐν τῇ τριπέτῳ μετὰ πάντων τοῦ κουβουκλείου, προσ-15
 τᾶσσει τοὺς ὀστιαρίους λαβεῖν τὰ βεργία αὐτῶν, καὶ δηρι-
 γευόμενος ὑπ' αὐτῶν, ἐξέρχεται εἰς τὸ λαυσιακόν, κἀκείσε
 δέχεται αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ τῶν σιλεντιαρίων,
 εἶτα ἐκεῖθεν δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν τοῦ κουβουκλείου καὶ
 τοῦ τῆς καταστάσεως, ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν σιλεντιαρίων καὶ το
 τῶν ὀστιαρίων βασταζόντων τὰ βεργία αὐτῶν, ἐξέρχεται ἐν
 B τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίῳ. χρῆ δὲ εἶδέναι, ὅτι, τοῦ πραιπο-
 σίτου δηριγευομένου διὰ τοῦ λαυσιακοῦ, ἀνίστανται πάντες·

immutatione celebrari, praeterca quod tribuni et vicarii anrea
 gmenta excisa, curtis manicis, Prasiua russaque induant. Idem ritus
 in Augustae etiam convivio servatur.

CAP. 66.

*Observanda, si deximum in secreta phiala triconchii institui
 debet hiberno tempore et ventis acriter commotis, qui non
 permittunt, ut solitis in phialis celebratur.*

Nocte eius diei patricii, strategii et senatus omnis, singuli vesti-
 bus mutatis procedunt, cerimoniaris praeposito, factiones paratas
 esse, demarchos libellos attulisse, inque Iustiniani triclinio in con-
 sulum scamnis adesse, nuntiat. Tunc praepositus tripetonem cum
 omnibus cubiculariis ingressus, ostiarios virgas suas sumere iubet,
 et ab his stipatus, ad lausiaticum, ubi eum cerimoniaris cum silen-
 tiariis expectat, inde cubiculariis, cerimoniaris, silentiariis et ostia-
 riis cum virgis suis comitantibus ad Iustiniani triclinium progredi-
 tur. Observandum est, praeposito per lausiaticum cum comitantibus pro-

τῆ γὰρ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὡς ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως διέρχεται, καὶ διὰ τοῦτο φυλάττεται ἡ τάξις καὶ ἡ τιμὴ οὕτως. οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντες ἴστανται ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίῳ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ ὁ πραιπόσιτος μέσον αὐτῶν. εἴτα ἔρχονται οἱ δήμαρχοι βαστάζοντες λιβελλάρια, καὶ διερχόμενοι μέσον τοῦ κουβουκλείου, πλησιάζουσι τῷ πραιποσίτῳ, καὶ προσκυνοῦσιν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς μικρὸν τι προσκυνήσας αὐτοῖς, δέχεται τὰ λιβελλάρια αὐτῶν, κρατοῦσι δὲ οἱ δύο δήμαρχοι ἀνὰ δύο λιβελλαρίων, ἐν μὲν λόγῳ τοῦ βασιλέως, ἰοτὸ δὲ ἕτερον λόγῳ τοῦ πραιποσίτου. καὶ ὑποστρέψας ἀπὸ τῶν ἐκείσε ὁ αὐτὸς πραιπόσιτος καὶ δηρυγευόμενος ὑπὸ τῶν C προσηρημένων, εἰσέρχεται ἐν τῷ τριπέτῳ, καὶ εἰς μικρὸν ἔστωις ἐξέρχεται, καὶ καθέζονται εἰς τὰς τάξεις αὐτῶν ἄπαν- Ma. 125. a
τες. τῶν δὲ μερῶν ἐτοιμασθέντων καὶ τῶν σκευῶν ἐξεληθόν-
15των, καὶ ἀπλῶς πάντων τῶν καθυπουργεῖν βουλομένων ἐν τῷ δεξιμῳ, εἰ τύχῃσι δὲ καὶ ἀποκρισιάριοι, ἴστανται καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν φιάλην. εἴτα εἰσέρχεται ὁ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει τῷ πραιποσίτῳ, ὅτι πάντα ἡτοιμάσται, καὶ ὁ πραιπόσιτος εἰσελθὼν μηνύει τῷ βασιλεῖ, καὶ εἰδ' οὕτως δίδεται με-
20σταστάσιμον. οἱ δὲ πατρικιοὶ καὶ πάντες οἱ βαρβατοὶ ἄρχοντες διέρχονται διὰ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ τῶν ἐκείσε βαθμίδων, καὶ διὰ τοῦ μονοθύρου τοῦ ὄντος εἰς τὸν εἰδικὸν εἰσέρχονται D
ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τῆς μυστικῆς φιάλης τοῦ τρικόγγου. (B.)
Κάκεισε πάντων τῶν προσηρημένων σιάντων ἐνώπιον τοῦ

7. μικρὸν τι ed.

cedenti, omnes adsurgere: hoc enim die personam Imperatoris sustinet, quare et ritus idem ac honos ipsi, ut principi, habetur. Cubiculo praefecti in utroque eiusdem triclinii latere stant, in medio ipsorum praepositus: Tunc demarchi cum libellis veniunt, perque medium cubiculum transeunt ad praepositum accedunt, eumque adorant: ipse, inclinato paulum corpore, libellos, quos singulos duo demarchi tenent, unum Imperatoris, alterum praepositi nomine, recipit. Inde vero reversus, cum soleenni comitatu dicator. a tripetonem petit, ubi parumper moratus, abit, omnesque ad suos ordines se conferunt. Paratis factionibus, vasis, et, ut verbo dicam, omnibus, qui in dextimo ministrare volunt, progressis, legati quoque, si qui adsint, in phiala consistunt. Tunc cerimoniaris intrat, parataque esse omnia, praeposito nuntiat: is ingressus Imperatorem de eo certiores facit, et tunc solennis processio instituitur. Patriicii et proceres omnes barbati per lausiacum et scalas eius perque ianuam aerarii privati in hemicyclum secretae phialae triconchi conveniunt. (II.) Dicitis omnibus e regione templi S. Iohannis stantibus

ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου καὶ ἐκδεχομένων τὸν βασιλέα, ὁ βασιλεὺς δηριγευόμενος ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων μί, καὶ ἐξέρχεται διὰ τοῦ γαυατοῦ ἴμοιο τοῦ ἡμικυκλίου, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ τρίκογχον. εἰθ' οὕτως προσκαλεῖται ὁ πραιπόσιτος τοὺς βεστήτορας, καὶ 5
 Ed.L. 174 περιβάλλουσιν αὐτὸν τὴν χλανίδα αὐτοῦ, καὶ παρανίτικα ἐξέρχονται πάντες· ὁ δὲ βασιλεὺς στέφεται παρὰ τοῦ πραιποσίτου τοῦ κουβουκλείου ἐκείσε παρισταμένον. χρὴ εἶδέναι, ὅτι ἐνώπιον βαρβάτων ὁ βασιλεὺς οὐδέποτε στέφεται, ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς ταύτης τῆς παραδόσεως φυλαττομένης. ἰστοῦντων δὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου ἔνθεν κἀκεῖσε, οἱ σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ οἱ κουβικουλάριοι ἴστανται ὀπισθεν τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, οἱ μὲν ἐν τῇ κόγχῃ ἄνωθεν εἰς τὸ βαθμίδιον, οἱ δὲ ἐξ εὐωνύμων, καὶ αὐτοὶ ὁμοίως εἰς τὸ βαθμίδιον. καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ 15 βασιλέως, νέει τῷ ὄστιαρίῳ τῷ ἑστῶτι εἰς τὸ βῆλον, καὶ εἰσβαίνει πατρικίους καὶ στρατηγούς, καὶ εἰσελθόντων αὐτῶν ἐν τῷ τρικλίῳ καὶ σιάντων, προσκυνεῖται ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, καὶ λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος εἰπεῖν μερίζοντας τὸ „κελεύσατε.“ οἱ δὲ ὑπερέχονται 20 τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ τοῦτο γίνεται καθ' ἑκάστην δοχὴν τοῦ βασιλέως. (Γ.) Εἶτα ἐξέρχονται ἔξω Ms. 125. b τῶν ἀργυρῶν πυλῶν, ἔνθα ἴστανται τὸ σέντζον, κἀκεῖσε ἴστανται, καὶ ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν ἀργυρῶν πύλην, καὶ προσκυνοῦσιν αὐτὸν πάντες οἱ προειρημένοι. εἶτα λαβὼν νεῦ- 25

ac Imperatorem exspectantibus, venit ille, comitante cubiculo, seque per porticus quadraginta Sanctorum et ianuam cancellatam hemicycli ad triconchum confert. Deinde praepositus vestitores vocat, qui postquam Imperatorem chlamyde induerunt, omnes discedunt: coronam ipsi praepositus cubiculi, qui ibi adstat, imponit. Hic notandum est, Imperatorem in conspectu barbatorum nunquam coronari, quae consuetudo ab initio servata est. Ab utraque parte cubiculo praefecti, post hos spatharocubicularii et cubicularii, illi in conchae superiori parte in scala, hi ad sinistram in eadem scala adstant. Praepositus, signo ab Imperatore dato, ostiario in velo stanti annuit, statimque is patricos et strategos adducit, quibus triclinium ingressis et adstantibus, Imperator a praefectis cubiculo adoratur, signumque praeposito dat, ut magna voce exclamet: *Iubete*, reliqui apprecantur: *In multa bonaque tempora*, idque, quoties novum velum intromittitur, fieri solet. (III) Posthac e portis argenteis, ubi thronus repositus est, egressi, consistunt, et Imperatorem portam argenteam ingressurum dicti omnes adorant. Tunc praepositus si-

μα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ τῆς καταστάσεως, κἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε,“ καὶ ἀπέρχεται ἕκαστος ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ τάξει τε καὶ στάσει. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως ποιήσας τὸ φωσθέλιον, ὡς εἰθισται αὐτῷ, ἐπιδίδωσι τῷ 5 βασιλεῖ, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνελεθὼν ἐν τῷ σέντζῳ, κατασφραγίζει τὸν λαὸν ἐκ τρίτου, καὶ καθέζεται. καὶ ὁ πραιπόσιτος λαβὼν νεῦμα παρὰ τοῦ βασιλέως, παρακύνψας νεύει τῷ λαῷ ἐκ γ' διὰ τῆς χειρὸς, καὶ ἡσυχάζουσι τὰ ὄργανα, τὰ δὲ δύο μέρη τὰς συνήθεις φωνὰς καὶ εὐφημίας ἐκτελοῦσι, καὶ τούτων 10 ἰοπανσαμένον, ἀλλεῖ τὸ ὄργανον μέρους Βενέτων; καὶ τούτου ἀλλήσαντος καὶ παυσαμένου, ἄρχεται ὁ δῆμος τῶν Βενέτων τὸν ἀπελατικὸν, καὶ τούτου τελεσθέντος, ἄρχεται τὴν φωνήν. εἰθ' οὕτως λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, κἀκεῖνος ἀπελεθὼν, λαμβάνει τοὺς δομεστίκους τοὺς με- 15 γάλους, ὡς ἡ συνήθεια ἔχει, καὶ κατελεθόντες, ἴστανται εἰς τὰς τάξεις αὐτῶν· τὸ αὐτὸ δὲ ποιοῦσι καὶ οἱ Πράσινοι, λέγοντες τὰ ἄκρα αὐτῶν, καὶ τοῦ ὄργανου ἀλλήσαντος, λέγουσι τὸν ἀπελατικὸν, εἰθ' οὕτως τὴν φωνήν. καὶ ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ σέντζου αὐτοῦ, καὶ ἀυλοῦσι τὰ ὄργανα, ὁ δὲ 20 βασιλεὺς ἴστανται εἰς τὸ σέντζον, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ οἱ στρατηγοὶ ἴστανται εἰς τὸ τρίκογχον ἔνθεν κἀκεῖσε. εἶτα λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ νεύει τῷ φωνοβόλῳ κουβικουλαρίῳ τῷ λέγοντι „ὁ παντοδύναμος καὶ πολυέλεος Θεὸς“ καὶ τὰ ἔξης, ὁ δὲ κουβικουλάριος νεύει ἀπὸ 25 τοῦ παρακυνπτικοῦ, καὶ παύουσι τὰ ὄργανα, καὶ ἄρχονται τὰ Ed.L. 175

18. ἀνίστανται ed.

gum ab eo accipit, datque cerimoniario, is dicit: *Iubete*, omnesque ad suam stationem et ordinem discedunt. Cerimoniarius, facto, ut mos est, rhosthelio, id Imperatori tradit, qui, throno consensu terque populo signato, in eo adsidet. Praepositus ab Imperatore monitus, prospiciens, ter populo signum manu dat, et, silente organo, duae factiones solennes acclamationes et laudes recitant, quibus finitis, organum Venetae pulsatur, quo facto et silente eo, Veneti apelaticum ordiuntur, eoque finito, voce canunt. Tum praepositus, signo ab Imperatore accepto, discedit, magnosque domesticos, ut mos est, assumit, qui descendunt inque locis suis astant: idem Prasinii faciunt, acta sua recitant, et postquam organum sonuit, apelaticum, dein cantiones incipiunt. Imperatore a throno surgente, organum pulsatur, eoque in throno stante, patricii et strategii utrinque in triconcho consistunt. Porro praepositus, signo ab Imperatore accepto, praecentorem cubicularium nionet, dicitque: *Deus omnipotens et multae misericordiae* etc. Cubicularius etiam e fenestra

τοῦτο τὸ σάξιμον ἀπαρλλάκτως, πλὴν οἱ τριβούνοι καὶ οἱ βικάριοι περιβέβληται τὰ χρυσοσήμεντα διακοπτὰ κοτομα-
Ms. 124. b γικα Πράσινα τε καὶ ῥοῦσια. Ἰστέον, ὅτι αὐτῇ ἡ τάξις ἄπασα ἐπιτελεῖται καὶ ἐπὶ τοῦ ἀγνοστιακοῦ κλητωρίου.

D

ΚΕΦ. ξζ'.

5

Ἔσα δεξ παραφυλάττειν, δεξιμὸν γενομένου ἐν τῇ μυστικῇ φιάλῃ τοῦ τρικώγχου, χειμῶνος ὄντος καὶ βιαιῶν ἀνέμων, καὶ μὴ συγχωροῦντων γενέσθαι ἐν ταῖς ἐξ ἔθους φιάλαις.

Προέρχονται τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐννόχιοι πατριόκιοι καὶ στρα-
Ed. L. 173 τηγοὶ καὶ πᾶσα ἡ σύγκλητος, καὶ ἕκαστος αὐτῶν ἀλλάσσει τὴν ἰδίαν στολὴν, ὃ δὲ τῆς καταστάσεως λέγει τῷ πραιποσί-
τῳ, ὡς ὅτι τὰ μέρη ἑτοιμὰ εἰσιν, οἱ δῆμαρχοι ἤνεγκαν τὰ λιβελλάρια αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ εἰς τὰ τῶν ὑπάτων σκάμνα ἐκδέχονται. καὶ ὁ πραιπόσιτος εἰσελ-
θὼν ἐν τῷ τριπέτονι μετὰ πάντων τοῦ κουβουκλείου, προσ-15
τάσσει τοὺς ὀστιαρίους λαβεῖν τὰ βεργία αὐτῶν, καὶ δρι-
γευόμενος ὑπ' αὐτῶν, ἐξέρχεται εἰς τὸ λαυσιακόν, κἀκεῖσε δέχεται αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ τῶν σιλεντιαρίων, εἶτα ἐκεῖθεν δριγευόμενος ὑπὸ τῶν τοῦ κουβουκλείου καὶ τοῦ τῆς καταστάσεως, ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν σιλεντιαρίων καὶ τῶν ὀστιαρίων βασταζόντων τὰ βεργία αὐτῶν, ἐξέρχεται ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ. χρὴ δὲ εἰδέναι, ὅτι, τοῦ πραιπο-
σίτου δριγευομένου διὰ τοῦ λαυσιακοῦ, ἀνίστανται πάντες·

immutatione celebrari, praeterea quod tribuni et vicarii aurea
gumenta excisa, curtis manicis, Prasina rursaque induant. Idem ritus
in Augustae etiam convivio servatur.

CAP. 66.

*Observanda, si dextrimum in secreta phiala tricorchii institui
debet hiberno tempore et ventis acriter commotis, qui non
permittunt, ut solitis in phialis celebretur.*

Nocte eius diei patricii, strategii et senatus omnis, singuli vesti-
bus mutatis procedunt, ceremoniarius praeposito, factiones paratas
esse, demarchos libellos attulisse, inque Iustiniani triclinio in con-
sulum scamnis adesse, nuntiat. Tunc praepositus tripetonem cum
omnibus cubiculariis ingressus, ostiarios virgas suas sumere iubet,
et ab his stipatus, ad lausiaticum, ubi eum ceremoniarius cum silen-
tariis expectat, inde cubiculariis, ceremoniario, silentariis et ostia-
riis cum virgis suis comitantibus ad Iustiniani triclinium progreditur.
Observandum est, praeposito per lausiaticum cum comitibus pro-

τῆ γὰρ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὡς ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως διέρχεται, καὶ διὰ τοῦτο φυλάττεται ἡ τάξις καὶ ἡ τιμὴ οὕτως. οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντες ἴστανται ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίῳ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ ὁ πραιπόσιτος μέσον αὐτῶν. εἶτα ἕρχονται οἱ δήμαρχοι βαστάζοντες λιβελλάρια, καὶ διερχόμενοι μέσον τοῦ κουβουκλείου, πλησιάζουσι τῷ πραιποσίτῳ, καὶ προσκυνοῦσιν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς μικρὸν τι προσκυνήσας αὐτοῖς, δέχεται τὰ λιβελλάρια αὐτῶν, κρατοῦσι δὲ οἱ δύο δήμαρχοι ἀνὰ δύο λιβελλαρίων, ἔν μὲν λόγῳ τοῦ βασιλέως, ἰοτὸ δὲ ἕτερον λόγῳ τοῦ πραιποσίτου. καὶ ὑποστρέψας ἀπὸ τῶν ἐκείως ὁ αὐτὸς πραιπόσιτος καὶ δηρυγεύμενος ὑπὸ τῶν C προσειρημένων, εἰσέρχεται ἐν τῷ τριπέτῳ, καὶ κἀκεῖσε μικρὸν ἑστῶς δέξεται, καὶ καθέζονται εἰς τὰς τάξεις αὐτῶν ἅπαν- Ms. 125. a τας. τῶν δὲ μερῶν ἐτοιμασθέντων καὶ τῶν σκευῶν ἐξεληθόντων, καὶ ἅπλῶς πάντων τῶν καθυπουργεῖν βουλομένων ἐν τῷ δεξιῳ, εἰ τύχῃσι δὲ καὶ ἀποκρισιάριοι, ἴστανται καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν φιάλην. εἶτα εἰσέρχεται ὁ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει τῷ πραιποσίτῳ, ὅτι πάντα ἡτοιμάσται, καὶ ὁ πραιπόσιτος ἐισελθὼν μηνύει τῷ βασιλεῖ, καὶ εἰδ' οὕτως δίδεται με- 20 ταστάσιμον. οἱ δὲ πατρῖκοι καὶ πάντες οἱ βαρβάτοι ἄρχοντες διέρχονται διὰ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ τῶν ἐκεῖσε βαθυμίον, καὶ διὰ τοῦ μονοθύρου τοῦ ὄντος εἰς τὸν εἰδικὸν εἰσέρχονται D ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τῆς μυστικῆς φιάλης τοῦ τρικόγχου. (B.) Κἀκεῖσε πάντων τῶν προσειρημένων σιάντων ἐνώπιον τοῦ

7. μικρὸν τι ed.

cedenti, omnes adsurgere: hoc enim die personam Imperatoris sustinet, quare et ritus idem ac honos ipsi, ut principi, habetur. Cubiculo praefecti in utroque eiusdem triclinii latere stant, in medio ipsorum praepositus: Tunc demarchi cum libellis veniunt, perque medium cubiculum transeunt ad praepositum accedunt, eumque adorant: ipse, inclinato paulum corpore, libellos, quos singulos duo demarchi tenent, unum Imperatoris, alterum praepositi nomine, recipit. Inde vero reversus, cum solenni comitatu dicitur. a tripetonem petit, ubi parumper moratus, abit, omnesque ad suos ordines se conferunt. Paratis factionibus, vasis, et, ut verbo dicam, omnibus, qui in dextimo ministrare volunt, progressis, legati quoque, si qui adsint, in phiala consistunt. Tunc cerimoniararius intrat, parataque esse omnia, praeposito nuntiat: is ingressus Imperatorem de eo certiozem facit, et tunc solennis processio instituitur. Patricii et proceres omnes barbati per lausiacum et scalas eius perque ianuam aerarii privati in hemicyclum secretae phialae triconchi conveniunt. (II.) Dictis omnibus e regione templi S. Ioannis stantibus

ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου καὶ ἐκδεχομένων τὸν βασιλέα, ὁ βασιλεὺς δηριγευόμενος ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων μί, καὶ ἐξέρχεται διὰ τοῦ γανωτοῦ ἴμοιο τοῦ ἡμικυκλίου, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ τρίκοχλον. εἰθ' οὕτως προσκαλεῖται ὁ πραιπόσιτος τοὺς βεστήτορας, καὶ 5
 Ed.L. 174 περιβάλλουσιν αὐτὸν τὴν χλανίδα αὐτοῦ, καὶ παρανίκα ἐξέρχονται πάντες· ὁ δὲ βασιλεὺς στέφεται παρὰ τοῦ πραιποσίτου τοῦ κουβουκλείου ἐκέῖσε παρισταμένου. χρὴ εἶδέναι, ὅτι ἐνώπιον βαρβάτων ὁ βασιλεὺς οὐδέποτε στέφεται, ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς ταύτης τῆς παραδόσεως φυλαττομένης. ἐστῶτωνιο δὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου ἔνθεν κἀκεῖσε, οἱ σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ οἱ κουβικουλάριοι ἴστανται ὀπισθεν τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, οἱ μὲν ἐν τῇ κόγχῃ ἀνωθεν εἰς τὸ βαθμίδιον, οἱ δὲ ἐξ εὐωνύμων, καὶ αὐτοὶ ὁμοίως εἰς τὸ βαθμίδιον. καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ 15 βασιλέως, νεύει τῷ ὀστιάριῳ τῷ ἐστῶτι εἰς τὸ βῆλον, καὶ εἰς Β-ἀγει πατρικίους καὶ στρατηγούς, καὶ εἰσελθόντων αὐτῶν ἐν τῷ τρικλίῳ καὶ στάντων, προσκυνεῖται ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, καὶ λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος εἰπεῖν μερίζοντας τὸ „κελεύσατε.“ οἱ δὲ ὑπερέχονται 20 τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ τοῦτο γίνεται καθ' ἐκάστην δοχὴν τοῦ βασιλέως. (Γ.) Εἶτα ἐξέρχονται ἐξω Ms. 125. b τῶν ἀργυρῶν πυλῶν, ἔνθα ἴστανται τὸ σέντζον, κἀκεῖσε ἴστανται, καὶ ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν ἀργυρῶν πύλην, καὶ προσκυνοῦσιν αὐτὸν πάντες οἱ προειρημένοι. εἶτα λαβὼν νεῦ-25

ac Imperatorem expectantibus, venit ille, comitante cubiculo, seque per porticus quadraginta Sanctorum et ianuam cancellatam hemicycli ad triconchum confert. Deinde praepositus vestitores vocat, qui postquam Imperatorem chlamyde induerunt, omnes discedunt: coronam ipsi praepositus cubiculi, qui ibi adstat, imponit. Hic notandum est, Imperatorem in conspectu barbatorum nunquam coronari, quae consuetudo ab initio servata est. Ab utraque parte cubiculo praefecti, post hos spatharocubicularii et cubicularii, illi in conchae superiori parte in scala, hi ad sinistram in eadem scala adstant. Praepositus, signo ab Imperatore dato, ostiario in velo stanti annuit, statimque is patricos et strategos adducit, quibus triclinium ingressis et adstantibus, Imperator a praefectis cubiculo adoratur, signumque praeposito dat, ut magna voce exclamet: *Iubete*, reliqui apprecantur: *In multa bonaque tempora*, idque, quoties novum velum intromittitur, fieri solet. (III.) Posthac e portis argenteis, ubi thronus repositus est, egressi, consistunt, et Imperatorem portam argenteam ingressurum dicti omnes adorant. Tunc praepositus si-

μα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῇ τῆς καταστάσεως, κἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἀπέρχεται ἕκαστος ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ τάξει τε καὶ στάσει. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως ποιήσας τὸ ῥωσθέλιον, ὡς εἰθισται αὐτῷ, ἐπιδίδωσι τῷ ὀβασιλεῖ, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνελθὼν ἐν τῷ σέντζῳ, κατασφραγίζει τὸν λαὸν ἐκ τρίτου, καὶ καθέζεται. καὶ ὁ πραιπόσιτος λαβὼν νεῦμα παρὰ τοῦ βασιλέως, παρακύψας νεύει τῷ λαῷ ἐκ γ' διὰ τῆς χειρὸς, καὶ ἡσυχάζουσι τὰ ὄργανα, τὰ δὲ δύο μέρη τὰς συνήθεις φωνὰς καὶ εὐφημίας ἐκτελοῦσι, καὶ τούτων ἰοπανσαμένον, ἀλλεῖ τὸ ὄργανον μέρους Βενέτων; καὶ τούτου ἀλλήσαντος καὶ πανσαμένου, ἄρχεται ὁ δῆμος τῶν Βενέτων τὸν ἀπελατικὸν, καὶ τούτου τελεσθέντος, ἄρχεται τὴν φωνήν. εἰθ' οὕτως λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, κἀκεῖνος ἀπελθὼν, λαμβάνει τοὺς δομεστίκους τοὺς με- D 15γάλους, ὡς ἡ συνήθεια ἔχει, καὶ κατελθόντες, ἴστανται εἰς τὰς τάξεις αὐτῶν· τὸ αὐτὸ δὲ ποιοῦσι καὶ οἱ Πράσινοι, λέγοντες τὰ ἄκτα αὐτῶν, καὶ τοῦ ὄργανου ἀλλήσαντος, λέγουσι τὸν ἀπελατικὸν, εἰθ' οὕτως τὴν φωνήν. καὶ ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ σέντζου αὐτοῦ, καὶ ἀλλοῦσι τὰ ὄργανα, ὁ δὲ 20βασιλεὺς ἴστανται εἰς τὸ σέντζον, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ οἱ στρατηγοὶ ἴστανται εἰς τὸ τρίκογγον ἐνθεν κἀκεῖσε. εἶτα λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ νεύει τῷ φωνοβόλῳ κουβικουλαρίῳ τῷ λέγοντι „ὁ παντοδύναμος καὶ πολυέλεος Θεὸς” καὶ τὰ ἔξῃς, ὁ δὲ κουβικουλάριος νεύει ἀπὸ 25τοῦ παρακνυπικοῦ, καὶ παύουσι τὰ ὄργανα, καὶ ἄρχονται τὰ Ed.L. 175

18. ἀνίστανται ed.

gaum ab eo accipit, datque cerimoniaro, is dicit: *Iubete*, omnesque ad suam stationem et ordinem discedunt. Cerimoniarus, facto, ut mos est, *rhosthelio*, id Imperatori tradit, qui, throno consensu terque populo signato, in eo adsidet. Praepositus ab Imperatore monitus, prospiciens, ter populo signum manu dat, et, silente organo, duae factiones solennes acclamationes et laudes recitant, quibus finitis, organum Venetae pulsatur, quo facto et silente eo, Veneti apelaticum ordiuntur, eoque finito, voce canunt. Tum praepositus, signo ab Imperatore accepto, discedit, magnosque domesticos, ut mos est, assumit, qui descendunt inque locis suis adstant: idem Prasinii faciunt, acta sua recitant, et postquam organum sonuit, apelaticum, dein cantiones incipiunt. Imperatore a throno surgente, organum pulsatur, eoque in throno stante, patricii et strategii utrinque in triconcho consistunt. Porro praepositus, signo ab Imperatore accepto, praecentorem cubicularium monet, dicitque: *Deus omnipotens et multae misericordiae* etc. Cubicularius etiam e fenestra

μέρη αἰτεῖσθαι τὰς τέσσαρας αἰτήσεις, καὶ ἐκάστης πέρας ἐλ-
 ληφνίας, λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος, καὶ νεύει τῷ φωνο-
 βόλῳ, κύκλιος συντίθεται τῷ λαῷ ἐκ τρίτου διὰ τῆς χειρὸς
 κατὰ τὰς αἰτήσεις αὐτῶν. καὶ συνταξάμενος αὐτοῖς ὁ βασι-
 Ms. 126. α λεύς, εἰσέρχεται εἰς τὸ τρίκογχον, εἶτα στὰς ἔμπροσθεν τῆς 5
 βαθμίδος τῆς κόγχης τοῦ τρικλίνου ὁ βασιλεὺς, νεύει τῷ
 πραιποσίτῳ, ὃ δὲ πραιπόσιτος λέγει „κελεύσατε.” (Δ.) Καὶ
 πάντων τῶν ἀρχόντων ἐξελθόντων, μένει ὁ βασιλεὺς μετὰ
 τοῦ κουβουκλείου μόνου, ὃ δὲ πραιπόσιτος, λαβὼν ἀπὸ τῆς
 Β κεφαλῆς αὐτοῦ τὸ στέμμα, προσκαλεῖται τοὺς βεστῆτορας, καὶ 10
 ἀπαλλάσσει τὴν χλανίδα τοῦ βασιλέως. εἰθ' οὕτως ἐξέρ-
 χεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ τρικόγχου, καὶ διέρχεται πάλιν
 διὰ τῶν αὐτῶν διαβατικῶν, καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸν χρυσο-
 τρίκλινον, καὶ ὁ πραιπόσιτος, λαβὼν ἀποκόμβιον τῶν δύο με-
 ρῶν, δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, δι- 15
 έρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ
 φιάλης τοῦ τρικόγχου, καὶ παρακύπτει κάτωθεν, οἱ δὲ τοῦ
 μέρους τῶν Βενέτων κρατοῦσιν ἠπλωμένῃ τὴν χλανίδα τοῦ
 δημάρχου αὐτῶν, εἰς ἣν δέχονται τὸ ἀποκόμβιον τὸ διὰ τοῦ
 C πραιποσίτου παρὰ τοῦ βασιλέως πεμφθὲν αὐτοῖς. ὁμοίως δὲ 20
 καὶ οἱ Πράσινοι τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. εἶτα ὑποτρέφει ὁ πραι-
 πόσιτος μετὰ τοῦ κουβουκλείου, καὶ τοῦ βασιλέως καθεστάν-
 τος ἐπὶ τοῦ σέντζου, φοροῦντος καὶ τὸ σαγίον αὐτοῦ, καὶ τοῦ
 κουβουκλείου εἰς τὸν χρυσοτρίκλινον ἐστῶτος, κελεύει εἰσαχθῆ-

13. εἰς τὸ ed.

prospicit, silentque organa, factiones vero quatuor postulationes in-
 stituunt, singulisque ipsis concessis, praepositus, signo accepto,
 praecentorem monet, qui ter manum populo secundum preces eius
 componit. Imperator, omnibus ordinatis, triconchum ingreditur, et
 e regione scalae conchae triclinali constitutus, praeposito annuit, qui
 dicit: *Iubete*. (III.) Praefectis omnibus egressis, Imperator cum
 solo cubiculo remanet, praepositus vero, demta ab eius capite cor-
 ona, vestitores vocat, ut ipsi tunicam exuant. Sic e triconcho per
 eandem porticus digressus, ad aureum cubiculum abit, praepositus
 vero, duarum factionum apocombio sumto, cubiculi praefectis comi-
 tantibus, per porticus ad hemicyclum phialae triconchi abit, et in
 loca inferiora prospicit, Veneti autem tunicam demarchi sui expan-
 sam tenentes, apocombium ab Imperatore per praepositum ipsis
 missum recipiunt: idemque et Prasini faciunt. Sic praepositus cum
 cubiculo redit, at Imperator sagum suum gestans inque throno ad-
 sidens, promotiones multorum procerum institui iubet, a mandato-
 ribus per omnes ordines usque ad protospatharios progressus; si pla-

ναι τὰς προβολὰς ἀξιωματῶν πολλῶν, ἀπὸ τε μανδατῶρων προαναβιβάζων καθ' ἑκάστην τάξιν ἕως πρωτοσπαθαρίων, εἰ κελεύει δὲ, προβάλλεται καὶ πατρικίους. καὶ τούτων τελεσθέντων, καθίσταται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέζης εἰς τὸν Ἰουστινιανοῦ τρίκλινον, καὶ κελεύει εἰσελθεῖν σάξιμα· καὶ εἰσάγεται πρῶτον σάξιμον, τὸ κουβούκλειον· καὶ τῇ δευτέρῃ τάξει εἰσέρχονται οἱ πατρικιοὶ ἅμα τῶν πρωτοσπαθαρίων καὶ λοιπῶν βασιλικῶν· τῇ τρίτῃ δὲ καταστάσει εἰσέρχεται ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν μετὰ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Βενέσιων τῇ δὲ τετάρτῃ καταστάσει εἰσέρχεται ὁ ἐξκουβίτιος μετὰ τοῦ περατικοῦ τῶν Πρασίνων δήμου· τῇ δὲ πέμπτῃ καταστάσει εἰσέρχονται οἱ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων· τῇ δὲ ἕκτῃ καταστάσει οἱ τοῦ μέρους τῶν Πρασίνων. καὶ ἑκάστη αὐτῶν τάξις λαβοῦσα ἀποκόμβιον, ἔχον χρήματα ἱκανά, ἐξέρχεται, ἰσχυροποιήσασα τὸν Θεὸν καὶ εὐφρομένη, καὶ ὑπερευχομένη αὐτῷ.

ΚΕΦ. ἕξ.

Ed.L. 176

Περὶ τῆς τῶν ἀπάντων ἀρχόντων τάξεως τε καὶ παραστάσεως ἐν ἐκέστη δεξιμῇ ἐπιτελουμένη ἐν ταῖς μεγάλαις φιάλαις.

20 Ἰστέον, ὅτι μετὰ τὸ καθεσθῆναι τὸν βασιλέα ἐν τῷ σέν-
 τῆ τῇ τάξει, ἧ ἀνωτέρω εἰρήκαμεν, ἴστανται ἐννοῦχοι προ-

4. εἰς τὸ ed. 10. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι, εἰ [οὐ ed.] ἀδυνα-
 τως [δύναμιν ed.] ἔχει ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, εἴτε ὁ δομέ-
 στικος τῶν ἐξκουβίτων, ἐκπροσωποῦσιν αὐτούς [sic R. ex
 compend. cod., αὐτῶ ed.] πατρικιοί. 15. τὸν θεῖον βασιλέα
 pro τὸν Θεὸν conl. R. 19. ἐπιτελουμένη R., ἐπιτελουμένων
 cod. et ed. ταῖς om. ed.

cet, etiam patricios creat. His peractis, venerandae mensae suae in Iustiniani triclinio adsidet, et saxima intrare iubet. Horum primum cubiculum est; in secundo patricii cum protospathariis ac ceteris imperatoris veniunt; in tertio domesticus scholarum cum factionis Venetae transitorio populo; in quarto excubitor cum Prasiniae factionis; in quinto Veneti; in sexto Prasini factionarii. Singuli horum ordinum, accepto apocombio haud mediocri pretii, abeunt Deoque gratias agunt, et laudant ipsum et concelebrant.

CAP. 67.

De loco et ordine, qua procures omnes in singulis deximis, in maioribus phialis institutis, adstare solent.

Notandum est, post Imperatorem, eo ritu, quo exposuimus, in solio assidentem, eunuchos protospatharios, adstrictiori veste in-

τοσπαθάριοι ὅπισθεν τοῦ βασιλέως κλησίον τοῦ σέντζου, ἡλα-
λαγμένοι τὰ τε σιχάρια αὐτῶν καὶ τὰ σαβάνια, φοροῦσι δὲ
καὶ τὰ μανιάκια, καὶ ἐπὶ ὤμων βαστάζουσι τὰ σπαθοβάκλια
αὐτῶν, ὅπισθεν δὲ τῶν αὐτῶν πρωτοσπαθαρίων ἴστανται μέ-
B σσον τοῦ ἡλιακοῦ πρωτοσπαθάριοι βαρβάτοι ἡλλαγμένοι τὰ τε5
σπέκια αὐτῶν καὶ τὰ μανιάκια. τὸ δὲ ἄρμα, ἤγουν τὸ σκου-
τάριον, βαστάζουσι σπαθάριοι δύο καθ' ἓνα ἕκαστος αὐτῶν,
καὶ ἴστανται μετὰ τῶν αὐτῶν βαρβάτων πρωτοσπαθαρίων·
οἱ δὲ σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ οἱ κουβικουλάριοι ἴστανται
ἐπ' εὐθείας ἕπαντες ἔνθεν κἀκεῖσε τῶν αὐτῶν βαρβάτωνιο
πρωτοσπαθαρίων. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως ἴσταται ἔμπρο-
σθεν τῶν κουβικουλαρίων μικρὸν πρὸς τὸ λαμβάνειν αὐτὸν ἀ-
πὸ κελεύσεως ἐκ τοῦ πραιποσίτου τὰ νέματα. οἱ δὲ σπα-
θαροκандιδάτοι ἴστανται ὅπισθεν τῶν προειρημένων βαρβά-
των πρωτοσπαθαρίων, σπαθαροκουβικουλαρίων τε καὶ κουβι-15
C κουλαρίων βαστάζοντες τὰ σκουτάρια αὐτῶν, φοροῦντες καὶ
τὰ μανιάκια καὶ τὰ σπαθία αὐτῶν, ὡσαύτως καὶ οἱ σπαθά-
ριοι φοροῦντες τὰ τε σπαθία αὐτῶν καὶ σκουτάρια, βαστά-
ζοντες τὰ διστράλια αὐτῶν, ἴστανται ἔνθεν κἀκεῖσε τῶν σπα-
θαροκандιδάτων, ὁμοίως εἰ τύχῃσι καὶ σπαθάριοι διὰ πόλε-20
ως. οἱ δὲ σιλεντιάριοι ἴστανται ἐν τῇ κρεμαμένῃ βῆλῃ πύ-
λης τοῦ ἡλιακοῦ ἐν τῇ μαρμαρίνῃ πουλιτίῳ· ἔρχοντες δὲ
τοῦ κουβουκλείου καὶ πατρίκιοι ἴστανται ἔνθεν κἀκεῖσε ἐν
τοῖς παρακνυπτικοῖς καγκέλλοις ὄρθιοι, ἐπερειδόμενοι ἐπ' αὐ-
τοῖς. (B.) Ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο; ὅτι, εἰ τύχῃ γενέσθαι τὸ25

8. βαρβάτοι σπαθάριοι ed.

15. σπαθαροκουβικουλάριοι τε

καὶ κουβικουλάριοι ed.

dutos suaque sabania, torques item et in humeris spathobaculos
suos gestantes, prope thronum adstare: post hos in medio solario
protospatharios barbatos in mutatoriis cumque speciei et torquibus.
Arma seu scutarium spatharii duo, unus post alterum, gestant, cum-
que his barbati protospatharii consistunt: spatharocubicularii et cu-
bicularii omnes ad horum sinistram locum utrinque habent. Ceri-
moniaris paulo ante cubicularios stat, ut a mandato accipere signa
a praeposito possit. Post dictos protospatharios barbatos spatharo-
candidati, spatharocubicularii vero et cubicularii scutaria sua, tor-
ques et gladios, spatharii idem gladios suos et sua dextralia gestan-
tes ad utramque spatharocandidatorum manum adstant: sic etiam
spatharii, si qui in urbe adsunt. Silentiarii in velo suspensio portae
solarii in pulpito marmoreo, praefecti cubiculo et patricii utrinque
in cancellis, unde prospicere solent, recti ipsisque innixi adstant.
(II.) Quodsi in secreta phiala triconchi dextrimum instituitur, omnes

δέξιμον ἐν τῇ μυστικῇ φιάλῃ τοῦ τρικόγχου, τελεῖται ἡ τῆς παραστάσεως τάξις οὕτως. καθέζεται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ Δ σέντζου, ὡς εἰδίσαι αὐτῷ, καὶ ἴστανται ἐνώπιον αὐτοῦ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ἴστανται ἅπαντες ἐνθεν κακείσε ἀπὸ τοῦ πουλπίτου ἐν ταῖς θυρίσι· οἱ δὲ συγκλητικοὶ ὑπατικοὶ ἴστανται ἀπ' αὐτῶν ὁμοίως Ma. 127. a καὶ αὐτοὶ ἐν ταῖς θυρίσιν. ὡσαύτως καὶ οἱ εὐνούχοι πρωτοσπαθάριοι ἴστανται ὀπισθεν τοῦ βασιλέως πλησίον τοῦ σέντζου ἠλλαγμένοι· οἱ δὲ βαρβάτοι πρωτοσπαθάριοι καὶ οἱ τὸ 10 ἄρμα κατέχοντες, ὡς προείρηται, ἴστανται ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν τοῦ τρικόγχου. ὀπισθεν τῶν προρῥήθέντων εὐνούχων πρωτοσπαθαρίων σπαθαροκουβικουλάριοι τε καὶ κουβικουλάριοι ἴστανται ἐν τῇ τρίτῃ πύλῃ τοῦ τρικόγχου, οἱ δὲ σπα- Ed.L. 177 θαροκανδιδάτοι καὶ οἱ σπαθάριοι ἴστανται ἐνθεν κακείσε τοῦ 15 βασιλέως ἐν τοῖς μαρμαρίνοις πουλπίτοις· ὁ δὲ τῆς καταστάσεως ἴστανται ἔμπροσθεν τῶν προειρημένων σπαθαροκανδιδάτων τε καὶ σπαθαρίων, ὀπισθεν δὲ τοῦ τῆς καταστάσεως ἴστανται σιλεντιάριοι.

ΚΕΦ. ἕη'.

20 *Περὶ τοῦ χρυσοῦ ἵπποδρομίου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ τελουμένων.*

Προέρχονται ἅπαντες ἐννούχοι, ἠλλαγμένοι ἀπὸ λευκῶν Β χλανιδίων, οἱ μὲν ἐν τῇ θερμάστρῃ, οἱ δὲ ἐν τῇ ἀψίδι· καὶ

11. Post τρικόγχου distinctionem om. ed. 12. σπαθαρίων. οἱ σπαθαρ. ed.

hoc ordine adstare solent. Imperator, ut ipsius mos est, in solio sedet, ante ipsum praefecti cubiculo, patricii et strategii utrinque a pulpito in ianuis, post eos senatores et consulares pariter in ianuis consistunt. Sic et eunuchi protospatharii pone Imperatorem prope thronum in mutatoriiis, barbati protospatharii et qui arma tenent, ut dictum est, coram portis triconchi. A tergo eunuchorum protospathariorum, quorum supra meminimus, spatharocubicularii et cubicularii in tertia parte triconchi, spatharocandidati et spatharii ad utrumque Imperatoris latus in marmoreis pulpitis, cerimoniaris ante dictos spatharocandidatos et spatharios, et a tergo eius silentiarii adstant.

CAP. 68.

De aureo hippodromo, et quae in illo peraguntur.

Omnes albis vestibus induti nocte partim ad caminum, partim ad apsidem procedunt: praepositus, accepta a silentiario combina,

λαβὼν κομβίαν ὁ πραιπόσιτος παρὰ σιλενταρίου, εἰσέρχεται καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτὴν τῷ βασιλεῖ, ὁ δὲ βασιλεὺς κελεύει τῷ πραιποσίτῳ δοθῆναι τὸ πέρατον, καὶ ἐξελθὼν μετὰ τῶν τοῦ κουβουκλείου ἀπάντων, διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα. εἶτα ἐλθόντα ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τοῦ τριχόγγου δέχεται αὐτὸν ἐκεῖσε ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ σιλενταρίων ἀπάντων, καὶ διέρχεται μετ' αὐτῶν ὁ πραιπόσιτος διὰ τε τῆς ἀψίδος καὶ τῆς δάφνης. ἀπελθὼν δὲ μέχρι τοῦ ἀγουστέως, ἐξέρχεται εἰς τὸ στενὸν ἐν τῇ χρυσοῦ χειρὶ, καὶ εὐρίσκει ἐκεῖσε ἐστῶτας τοὺς κόρσωρας μετὰ τῶν δεκανῶν 10
 C ἔνθεν κἀκεῖσε. διελθόντες δὲ μέσον αὐτῶν οἱ τε δήμαρχοι καὶ ὁ ἀκτουάριος καὶ πλησιάζαντες τῷ πραιποσίτῳ, προσκυνοῦσιν αὐτῷ, καὶ εἰθ' οὕτως δίδωσιν αὐτοῖς ὁ πραιπόσιτος τὸ πέρατον, εἶτα ὑποστρέψας ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν προσιρημένων, εἰσέρχεται ἐν τῷ παλατίῳ. (B.) 'Οἱ 5
 δὲ βασιλεὺς περιβαλλόμενος τὸ χρυσοπερίκλειστον αὐτοῦ σαγίον καὶ δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ τριχόγγου, ἀψίδος τε καὶ τῆς δάφνης, ἅπτων κηρούς ἐν τοῖς εὐκτηρίοις, ὡς εἰδύσται αὐτῷ. καὶ διελθὼν διὰ τοῦ ἀγουστέως, εἰσέρχεται εἰς 20
 D τὸν ἅγιον Στέφανον, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀνέρχεται διὰ τοῦ μυστικοῦ κοχλιοῦ ἐν τῷ κοιτῶνι τοῦ καθίσματος, καὶ ἐκεῖσε παρακίπτει, μέχρις ἂν ἅπαντα εὐτρεπισθῶσι. τοῦ δὲ τῆς καταστάσεως ἐλθόντος καὶ δηλώσαντος τῷ πραιποσίτῳ, ὡς

8. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι πάντα τὰ ἱπποδρόμια, τὰ τε πρῶτ' καὶ δεύτ' [δῆλ' ἡ cod. et ed.] γινόμενα, τοῦτον τὸν τύπον καὶ ταύτην ἔχουσι τὴν τάξιν. 11. οἱ δὲ δῆμ. ed.

intrat eamque Imperatori tradit, qui praepositum paratum dare iubet, isque cum omnibus cubiculariis abiens, per porticus sanctorum quadraginta progreditur. In hemicyclum triconchi venientem cerimoniaris cum omnibus silentiariis excipit, his comitantibus, per apsidem et daphnem transit. Postquam vero ad augusteum pervenit, ad triclinium in aurea manu pergit, ibique cursores cum decanis suis utrinque constitutos invenit. Per medium horum tribunum et actuarius ingressi, ad praepositum accedunt, et prono in terram corpore eum salutant, quo facto, eis paratum dat, et ab his reversus, in dictorum comitatu palatium intrat. (II.) Imperator sagum auro praetextum gestans et a cubiculo praefectis stipatus, per porticum triconchi, apsidis et daphnes transit, accensis pro more in oratoriis cereis. Digressus vero per augusteum, ad S. Stephani procedit, inde per secretam cochleam ad cubiculum throni ascendit, unde, usque dum omnia parata sunt, prospicit. Cerimoniaris abit, et praeposito nuntiat, vasa omnia prompta esse, aurigas egressos ad

ὅτι πάντα ἑτοιμά ἐστι τὰ σκεύη, ἔξελθόντες οἱ ἡνίοχοι ἐποί- Ms. 127.b
 ησαν τὰ ἀποδιαλύσιμα αὐτῶν, καὶ ἴστανται ἐν τοῖς ἰδίοις τό-
 ποις μετὰ τῶν ἀρμάτων αὐτῶν, οἱ δὲ δημοκράται καὶ οἱ δή-
 μαρχοὶ ἀνῆλθον ἐν ταῖς ἐξ ἔθους καθέδραις ὀπισθεν τῶν δή-
 ζμων, ἐκδεχόμενοι τὴν ἀνατολὴν τοῦ δεσπότου, ὅπως ἀνέλθω- Ed.L. 178
 σιν ἕκαστος ἐν τῇ αὐτοῦ δῆμῳ, ἅπαντες οἱ ἄνθρωποι τῶν ἀρμά-
 των ἀνῆλθον, ὁ στρατὸς μετὰ τῶν φλαμουλῶν ἴστανται ἐν
 ταῖς τάξεσιν αὐτῶν, ὁ κοινὸς λαὸς ἀνῆλθον καὶ ἐπληρώθησαν
 τὰ βᾶθρα. τότε εἰσελθὼν ὁ πραιπόσιτος δηλοῖ τῷ βασιλεῖ,
 10 ἰούσ ὅτι ἅπαντα ἑτοιμά ἐστιν· ὁ δὲ βασιλεὺς κατέρχεται διὰ
 τῆς λιθίνης σκάλας, κατερχόμενος δὲ λέγει τῷ πραιποσίτῳ
 „δὺς μεταστάσιμον“· κἀκεῖνος λέγει μεγάλως „μεταστάσι-
 μον.“ εἰσέρχεται δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ κοιτῶνι αὐτοῦ, καὶ
 15 καὶ περιβάλλουσι τὴν χλανίδα τῷ βασιλεῖ, εἰπόντος δὲ τοῦ
 πραιποσίτου „κελεύσατε,“ ἔξέρχονται οἱ βεστήτορες ἀπὸ τοῦ B
 κοιτῶνος, καὶ στεφθεῖς ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου ὁ βασιλεὺς ἔξέρ-
 χεται ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος, δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ
 κουβουκλείου, σιὰς δὲ εἰς τὸ στενόν, νεύει τῷ πραιποσίτῳ, ὃ
 20 δὲ πραιπόσιτος τῷ ὀστιάριῳ, καὶ ὁ ὀστιάριος εἰσάγει τοὺς πα-
 τρικίους, τὸ δὲ βῆλον τῆς πύλης ἐκείνης σιλεντιάριος ποιεῖ.
 (Γ.) Εἰσελθόντες δὲ ἔσω οἱ πατρίκιοι μετὰ καὶ τῶν στρατηγῶν,
 πίπτουσι, καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραι-
 ποσίτῳ, καὶ λέγει μεγάλως „κελεύσατε.“ ἀπὸ δὲ τῶν ἐ-

decursionem se accinxisse, inque locis suis cum curribus consistere:
 principes vero et tribunos factionis ad solitas sedes pone factiones
 ascendisse, et mandata a Dominis, ut singuli in sua factione acce-
 dant, exspectare, equos omnes curribus iungendos adductos esse,
 exercitum cum flammulis in suis ordinibus adtare, communem po-
 pulum adscendisse scalasque omnes complevisse. Tunc praepositus
 ad Imperatorem: accedens, parata omnia esse nuntiat: is per sca-
 lam lapideam descendens, praeposito edicit: *Da processum*, is elata
 voce: *Processus*. Imperator se ad cubiculum confert, ad quem ve-
 stitores a praeposito accessiti intrant, et Imperatorem tunica in-
 duunt, praeposito dicente: *Iubete*; vestitores e cubiculo abeunt,
 et ipse Imperator, a praeposito coronatus, praefectis cubiculi co-
 mitantibus, discedit, inque angusta porticu constitutus, signum
 praeposito, hic ostiario dat, qui patricios adducit, eius portae ve-
 lum silentiario curante. (III.) Patricii intro cum strategis ingressi
 praecedunt, quibus surgentibus, Imperator rursus praeposito signum
 dat, qui magna voce exclamat: *Iubete*. Ab his Imperator stipatus,
 in triclinium prodit, ubi eo die coronatur, simulque tres quatuorve
 silentiarii intrant, quorum tres ad dextram factionis partem a tergo

λαβὼν κομβίαν ὁ πραιπόσιτος παρὰ σιλεντιαρίου, εἰσέρχεται καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτὴν τῷ βασιλεῖ, ὁ δὲ βασιλεὺς κελύει τῷ πραιποσίτῳ δοθῆναι τὸ πέρατον, καὶ ἐξελθὼν μετὰ τῶν τοῦ κουβουκλείου ἀπάντων, διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα. εἶτα ἐλθόντα ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τοῦ τρικόνγ-5 χου δέχεται αὐτὸν ἐκεῖσε ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ σιλεντιαρίων ἀπάντων, καὶ διέρχεται μετ' αὐτῶν ὁ πραιπόσιτος διὰ τε τῆς ἀψίδος καὶ τῆς δάφνης. ἀπελθὼν δὲ μέχρι τοῦ ἀγουστέως, ἐξέρχεται εἰς τὸ στενὸν ἐν τῇ χρυσοῦ χειρὶ, καὶ εὐρίσκει ἐκεῖσε ἐστῶτας τοὺς κούρσωρας μετὰ τῶν δεκανῶν 10 C ἔνθεν κάκεισε. διελθόντες δὲ μέσον αὐτῶν οἱ τε δήμαρχοι καὶ ὁ ἀκτουάριος καὶ πλησιάσαντες τῷ πραιποσίτῳ, προσκυνοῦσιν αὐτῷ, καὶ εἰθ' οὕτως δίδωσιν αὐτοῖς ὁ πραιπόσιτος τὸ πέρατον, εἶτα ὑποστρέψας ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, δηριγεύμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων, εἰσέρχεται ἐν τῷ παλατίῳ. (B.) 'Οι 15 δὲ βασιλεὺς περιβαλλόμενος τὸ χρυσοπερίκλειστον αὐτοῦ σάγλον καὶ δηριγεύμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ τρικόνγχου, ἀψίδος τε καὶ τῆς δάφνης, ἄπτων κηρούς ἐν τοῖς εὐκατηρίοις, ὡς εἰθίσται αὐτῷ. καὶ διελθὼν διὰ τοῦ ἀγουστέως, εἰσέρχεται εἰς 20 D τὸν ἅγιον Στέφανον, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀνέρχεται διὰ τοῦ μουσικικοῦ κοχλιοῦ ἐν τῷ κοιτῶνι τοῦ καθίσματος, καὶ ἐκεῖσε παρακίπτει, μέχρις ἂν ἅπαντα εὐτρεπισθῶσι. τοῦ δὲ τῆς καταστάσεως ἐλθόντος καὶ δηλώσαντος τῷ πραιποσίτῳ, ὡς

8. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι πάντα τὰ ἱποδρομία, τὰ τε πρῶτ καὶ δεύτης [δῆλης cod. et ed.] γινόμενα, τοῦτον τὸν τύπον καὶ ταύτην ἔχουσι τὴν τάξιν. 11. οἱ δὲ δῆμ. ed.

intrat eamque Imperatori tradit, qui praepositum paratum dare iubet, isque cum omnibus cubiculariis abiens, per porticus sanctorum quadraginta progreditur. In hemicyclum triconchi venientem cerimoniaris cum omnibus silentiariis excipit, his comitantibus, per apsidem et daphnem transit. Postquam vero ad augusteum pervenit, ad triclinium in aurea manu pergit, ibique cursores cum decanis suis utrinque constitutos invenit. Per medium horum tribuni et actuarius ingressi, ad praepositum accedunt, et prono in terram corpore eum salutant, quo facto, eis paratum dat, et ab his reversus, in dictorum comitatu palatium intrat. (II.) Imperator sagum suum auro praetextum gestans et a cubiculo praefectis stipatus, per porticum triconchi, apsidis et daphnes transit, accensis pro more in oratorii cereis. Digressus vero per augusteum, ad S. Stephani procedit, inde per secretam cochleam ad cubiculum throni ascendit, tunc, usque dum omnia parata sunt, prospicit. Cerimoniaris abit, et praeposito nuntiat, vasa omnia prompta esse, aurigas egressos ad

ὅτι πάντα ετοιμά ἐστι τὰ σκεύη, ἐξελθόντες οἱ ἡνίοχοι ἐποί- Ms. 127.b
 ησαν τὰ ἀποδιαλύσιμα αὐτῶν, καὶ ἴστανται ἐν τοῖς ἰδίῃς τό-
 ποις μετὰ τῶν ἀρμάτων αὐτῶν, οἱ δὲ δημοκράται καὶ οἱ δῆ-
 μαρχοὶ ἀνῆλθον ἐν ταῖς ἐξ ἔθους καθέδραις ὀπισθεν τῶν δῆ-
 5μων, ἐκδεχόμενοι τὴν ἀνατολὴν τοῦ δεσπότου, ὅπως ἀνέλθω- Ed.L. 178
 σιν ἕκαστος ἐν τῇ αὐτοῦ δῆμῳ, ἅπαντες οἱ ἵπποι τῶν ἀρμά-
 των ἀνῆλθον, ὁ στρατὸς μετὰ τῶν φλαμούλων ἴστανται ἐν
 ταῖς τάξεσιν αὐτῶν, ὁ κοινὸς λαὸς ἀνῆλθον καὶ ἐπληρώθησαν
 τὰ βᾶθρα. τότε εἰσελθὼν ὁ πραιπόσιτος δηλοῖ τῷ βασιλεῖ,
 10ὡς ὅτι ἅπαντα ετοιμά ἐστιν· ὁ δὲ βασιλεὺς κατέρχεται διὰ
 τῆς λιθίνης σκάλας, κατερχόμενος δὲ λέγει τῷ πραιποσίτῳ
 „δὸς μεταστάσιμον.“ κακεῖνος λέγει μεγάλως „μεταστάσι-
 μον.“ εἰσέρχεται δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ κοιτῶνι αὐτοῦ, καὶ
 15καὶ περιβάλλουσι τὴν χλανίδα τῷ βασιλεῖ, εἰπόντος δὲ τοῦ
 πραιποσίτου „κελεύσατε,“ ἐξέρχονται οἱ βεστήτορες ἀπὸ τοῦ B
 κοιτῶνος, καὶ στεφθεῖς ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου ὁ βασιλεὺς ἐξέρ-
 χεται ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος, δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ
 κουβουκλείου, στὰς δὲ εἰς τὸ στενὸν, νεύει τῷ πραιποσίτῳ, ὁ
 20δὲ πραιπόσιτος τῷ ὀστιαρίῳ, καὶ ὁ ὀστιαρῖος εἰσάγει τοὺς πα-
 τρικίους, τὸ δὲ βῆλον τῆς πύλης ἐκείνης σιλεντιάρῖος ποιεῖ.
 (Γ.) Εἰσελθόντες δὲ ἔσω οἱ πατρικιοὶ μετὰ καὶ τῶν στρατηγῶν,
 πίπτουσι, καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραι-
 ποσίτῳ, καὶ λέγει μεγάλως „κελεύσατε.“ ἀπὸ δὲ τῶν ἐ-

decursionem se accinxisse, inque locis suis cum curribus consistere: principes vero et tribunos factionis ad solitas sedes pone factiones ascendisse, et mandata a Dominis, ut singuli in sua factione accedant, exspectare, equos omnes curribus iungendos adductos esse, exercitum cum flammulis in suis ordinibus adstare, communem populum ascendisse scalasque omnes complevisse. Tunc praepositus ad Imperatorem accedens, parata omnia esse nuntiat: is per scalam lapideam descendens, praeposito edicit: *Da processum*, is elata voce: *Processus*. Imperator se ad cubiculum confert, ad quem vestitores a praeposito arcessiti intrant, et Imperatorem tunica induunt, praeposito dicente: *Iubete*; vestitores e cubiculo abeunt, et ipse Imperator, a praeposito coronatus, praefectis cubiculi comitantibus, discedit, inque angusta porticu constitutus, a praeposito, hic ostiario dat, qui patricos adducit, eius portae velum silentiario curante. (III.) Patricii intro cum strategis ingressi praecedunt, quibus surgentibus, Imperator rursus praeposito signum dat, qui magna voce exclamat: *Iubete*. Ab his Imperator stipatus, in triclinium prodit, ubi eo die coronatur, simulque tres quatuorve silentiarii intrant, quorum tres ad dextram factionis partem a tergo

κεῖσε δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς, ἐλθὼν ἴσταται ἐν τῷ τρι-
κλίνῳ, ἐν ᾗ ἀριστῆ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, καὶ εἰσελθόντες σιλε-
Cτιάριοι τρεῖς ἢ καὶ τέσσαρες, οἱ μὲν τρεῖς διέρχονται ἐν τῷ
δεξιῷ μέρει τῆς δοχῆς ὀπισθεν, ὁ δὲ ἕτερος ἴσταται ἐν τῷ
Ms. 128. a μέσῳ. λαβὼν δὲ νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, 5
δίδωσι νεῦμα τῷ σιλεντιαρίῳ, ὁ δὲ σιλεντιάριος ἀπέρχεται
ἐν τῷ βῆλῳ, καὶ λέγει μεγάλως „λεβᾶ” καὶ εἰσάγει τὸν τῆς
καταστάσεως, καὶ ἴσταται μέσον τῆς δοχῆς, λαβὼν δὲ πάλιν
νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ μαγίστρῳ,
μὴ ὄντος δὲ μαγίστρου, νεύει τῷ κοιαιστωρῶ. ἰστέον δὲ, ὅτι, 10
εἰ μὲν ὁ ὑπαρχος τοῦ πραιτωρίου καὶ ὁ κοιαιστωρ οὐκ εἰσι
πατρίκιοι, πρὸ τῆς συγκλήτου ἴδιον βῆλον εἰσέρχονται· λα-
βὼν γὰρ νεῦμα ὁ μάγιστρος, νεύει λέγων τῷ τῆς καταστάσεως
„κόμητες,” κακείνος ἀπελθὼν λέγει „λεβᾶ.” καὶ εἰσέρχονται
D οἱ τῆς συγκλήτου, προσκυνήσαντες δὲ ἴστανται ἕκαστος ἀν- 15
τῶν ἐν τῇ τάξει αὐτῶν· εἶτα νεύει πάλιν ὁ βασιλεὺς τῷ
πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος τῷ μαγίστρῳ, ὁ δὲ μάγιστρος
νεύει τὸ δεύτερον τῷ τῆς καταστάσεως, λέγων „προφέκτωρ”
κακείνος εἰς τὸ βῆλον ἀπελθὼν λέγει „λεβᾶ,” καὶ εἰσέρχεται
ὁ ἀπὸ ἐπάρχων· προσκυνήσας δὲ καὶ αὐτὸς, ἴσταται ἐν τῇ 20
τάξει αὐτοῦ. εἶτα νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, κακείνος
τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ ὑπερ-
Ed.L. 179 εὐχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” (A.) Καὶ
εὐθὺς κατασχὼν ὁ τῆς καταστάσεως τὸ ἄκρον τῆς χλαμίδος
τοῦ βασιλέως καὶ ποιήσας ῥωσθέλιον, ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, 25

2. εἰσελθονται ed. 18. τὸν τῆς κατ. cod.

transcunt, unus in medio consistit. Signum ab Imperatore postquam praepositus accepit, silentiario annuit, qui ad velum digressus, magna voce clamat: *Leva*, et ceremoniarium adducit, inque medio factionis collocat, iterumque signo ab Imperatore dato, praepositus magistro annuit, aut, si is praesens non est, quaestori. Quodsi vero praefectus praetorio et quaestor patricii non sint, ante senatum proprium velum ingrediuntur: magister quoque, signo accepto, ceremoniario annuens, dicit: *Comites*, isque discessurus, ait: *Leva*. Senatores ingressi, adorant, suoque singuli ordine adstant. Rursus Imperator praeposito, is magistro, magister iterum ceremoniario signum dat, et dicit: *Praefecti*. At is in velum procedens, dicit: *Leva*, quo facto, expraefectus intrat, et, postquam adoravit, in ordine suo adstat. Posthac praeposito Imperator, praepositus ceremoniario annuit, qui dicit: *Iubete*, illi: *In multa bonaque tempora* etc acclamant. (IV.) Statim ceremoniarius, comprehensa Imperatoris tunica, rhosthelium facit, idque huic tradit, ut, throno con-

ὅπως ἀνελθὼν ἐν τῷ σέντζῳ, σφραγίσῃ μετ' αὐτοῦ τὸν λαὸν κατὰ συνήθειαν. δημιουργούμενος δὲ, ὡς προεῖρηται, ὑπ' αὐτῶν πάντων ὁ βασιλεὺς, ἐξέρχεται καὶ ἀνέρχεται ἐν τῷ καθίσματι, καὶ στὰς ἔμπροσθεν τοῦ σέντζου, σφραγίζει τὸν λαὸν ἐκ γ', πρῶτον μὲν μέσον, δεύτερον τὸν τοῦ Βενέτου δήμον, τρίτον τοῦ Πρασίνου, καὶ καθέζεται ἐπὶ τοῦ σέντζου. μετὰ δὲ τὴν συμπλήρωσιν τῆς εὐφημίας τοῦ δήμου καὶ τῶν στρατευμάτων νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ· ὁ δὲ πραιπόσιτος ἐξελθὼν ἔξω τοῦ καθίσματος, ἵσταται ἐπάνω τῶν 10 βάθρων, καὶ προσκαλεῖται τοὺς τε πατρικίους τοὺς κατὰ συν-β ἡθίαν ἐκτελοῦντας προσκύνησιν, καὶ εἰσελθόντες κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν ἐν τῷ καθίσματι, προσκυνοῦσι τῷ βασιλεῖ, καὶ ἔξέρχονται ὑπερευχόμενοι, καὶ ἵστανται ὑποκάτω τῶν βάθρων ἔμπροσθεν τῆς μεγάλης πύλης. καὶ μετὰ τὴν συμπλή- 15 ρωσιν πάντων λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, ἐξελθὼν ἵσταται πάλιν ἐπάνω τῶν βάθρων, καὶ νεύει Ms. 128. b τοῖς τὴν προσκύνησιν τελέσασιν, ὅπως ἀπέλθωσι ἐν ταῖς αὐτῶν τάξεσιν ἐν τοῖς σκαμνίοις. τελεσθέντων δὲ τῶν δ' βαίτων, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ σέντζου, οἱ δὲ πατρικιοὶ 20 καὶ οἱ στρατηγοὶ ἵστανται ἐν τῷ τρικλίῳ, ἐν ᾧ ἀριστᾶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ὁ βασιλεὺς, ἔνθεν ἀπέκλεισε, καὶ δημιουργούμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται, αὐτοὶ δὲ ὑπερευχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” καὶ εἰσελθόντος τοῦ βασιλέως εἰς τὸν κοιτῶνα αὐτοῦ, λαμβάνει ὁ πραιπόσιτος

17. ἀπέλθωσι R., ἀπελθόντες cod., ἀπέλθονται ed.

ascenso, populum eo more solenni signet. Stipatus ergo ab his omnibus, ut supra dixi, Imperator abit inque sedem suam revertitur, et ante thronum constitutus, ter populum signat, primo quidem medium, secundo Venetam, tertio Prasinam factionem, rursusque in throno residet. Peracta vero factionis et militum acclamatione, Imperator praeposito signum dat: is a throno progressus, supra in gradibus stat, et patricios pro more adorantes advocat, qui suo ordine ad thronum ingressi, Imperatorem adorant, faustaue apprecati, discedunt, et ante magnam portam infra ad gradus adstant. Peractis omnibus, praepositus signum ab Imperatore accipit, et iterum egressus, supra in gradibus ante magnam portam constitutus, eos, qui adorarunt, ut ad ordines suos in scamna discedant, admonet. Actis vero quatuor palmis, Imperator e throno surgit, patricii et strategii in triclinio, ubi Imperator eo die convivium instituit, utrinque adstant: ipse a cubiculi praefectis, longa ac felicia tempora apprecantibus, stipatus, procedit. Ingresso autem cubiculum suum coronam praepositus a capite demit, ingressi a mandato vestitores,

τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ εἰσελθόντες οἱ βε-
στίητορες ἀπὸ κελεύσεως, λαμβάνουσι τὴν χλανίδα, καὶ ἐξέρ-
χονται· εἰθ' οὕτως ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς, καὶ καθέζεται ἐπὶ
τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέζης μετὰ καὶ φίλων, ὧν κελεύει, καὶ
ἀναστάς ἀπὸ τοῦ κλητωρίου ὁ βασιλεὺς καὶ μικρὸν ἀναπαύ-
σας, ἐκδέχεται, μέχρις ἂν τὰ πάντα ἐτοιμασθῶσιν ἐν τῇ
ἰπτικῷ.

D

Περὶ τοῦ δειλινοῦ ἰπποδρομίου.

Εἶτα εἰσελθὼν ὁ τῆς καταστάσεως δηλοῖ τῷ πραιποσίτῳ,
ὡς ὅτι ἅπαντα ἐτοιμὰ ἔστι, καὶ ὁ πραιπόσιτος δηλοῖ τῷ βασιλεῖ·
ὁ δὲ βασιλεὺς διέρχεται διὰ τῆς λιθίνης σκάλας, καὶ εἰσέρχεται
ἐν τῇ κοιτῶνι αὐτοῦ, καὶ περιβάλλεται τὴν χλανίδα αὐτοῦ καὶ
τὸ στέμμα κατὰ τὸ εἰωθὸς, καὶ δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν
ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τοῦ στενοῦ τρι-
κλίνου. καὶ ἐξέρχεται ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ, ἐν ᾧ ἀριστῆ,
καὶ στὰς ἐκεῖσε ἅμα τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, νεύει
τῷ πραιποσίτῳ, κακῆϊνος τῷ ὄστιαρίῳ, καὶ εἰσάγει πατρικίους
Ed.L. 180 καὶ στρατηγούς, καὶ προσκνησάντων τὸν βασιλέα, λαμβάνει
νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ λέγει „κελεύ-
σατε,“ καὶ εὐθέως ἐξελθόντες ἔξω τῆς πύλης οἱ τε πατρικιοὶ
καὶ στρατηγοὶ μετὰ τῆς συγκλήτου, ἴστανται ἔνθεν κακῆϊσε.
καὶ τοῦ βασιλέως ἔστῳτος ἐν τῇ πύλῃ, πίπτουσιν οἱ προει-
ρημένοι ἅπαντες, καὶ ἀνυσάντων, λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπό-

tunicam sumunt et abeunt. Sic deinde Imperator egreditur, et una
cum amicis, quos invitari iussit, venerandae mensae suae adsidet,
postquam a convivio surrexit et paululum quievit, dum omnia ad
equestrum decursionem parata sint, exspectat.

DE VESPERTINA EQWESTRI DECURSIONE.

Post haec ingressus cerimoniarum praeposito, omnia parata esse,
nuntiat, praepositus Imperatori: qui per lapideas scalas digressus,
cubiculum suum intrat, tunica indutus, coronam pro more sumit,
aque praefectis cubiculo stipatus, per angustum triclinium transit.
Inde ad magnum triclinium, ubi epulae instituuntur, una cum omni-
bus cubiculi praefectis se confert, et praeposito, is ostiario, signum
dat, et patricos ac strategos adducit, qui postquam Imperatorem
adorarunt, praepositus, signo ab eo dato, dicit: *Iubete*, statimque
patricii et strategi, extra portam egressi, utrinque adstant. In porta
autem Imperatore adstante, dicti omnes in terram procidunt, qui
postquam surrexere, praepositus signum ab Imperatore accipit, ac

σιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ νεύει τῇ τῆς καταστάσεως, κα-
 κεῖνος λέγει „κελεύσατε“ αὐτοὶ δὲ ὑπερεύχονται τὸν βασι-
 λέα. (B.) Ἀπὸ δὲ τῶν ἐκέλευε δηριγεύμενος ὁ βασιλεὺς ὕ-
 πό τε τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων τε καὶ
 5στρατηγῶν, ἀνέρχεται ἐν τῇ καθίσματι μετὰ τῶν τοῦ κου-
 βουκλείου ἀρχόντων καὶ δύο μαγλαβιτῶν, σπαθαρίων βασιτα-
 ζόντων τὰ διστράλια, φοροῦντων καὶ τὰ σπαθία αὐτῶν, ὡς
 ἐν ἐκάστῃ ἵπποδρομίῃ εἰώθασι ποιεῖν. καὶ ἀνελθὼν ἐν τῇ
 σέντζῳ ὁ βασιλεὺς καὶ σφραγίσας τὸν λαὸν ἐκ τρίτου, καθέζε-
 10ται, καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς εὐφημίας τοῦ λαοῦ ἔξ-
 ἔρχεται ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελεύσεως, καὶ νεύει τοῖς πατρι-
 κίοις καὶ στρατηγοῖς, καὶ ἀπέρχεται ἕκαστος ἐν τῇ αὐτοῦ τά-
 ξει τε καὶ καθέδρῃ· δειλῆς γὰρ ἐν τῇ τοιαύτῃ τάξει ἔξέρχεται
 ὁ βασιλεὺς, καὶ οὐχὶ ὡς τὸ πρῶτ'. τελεσθέντων δὲ τῶν
 15τεσσάρων βαιῶν, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ σέντζου, τῶν
 πατρικίων καὶ στρατηγῶν ἐστῶτων ἐν τῇ τρικλίνῳ, ἐν ᾗ ἀ-
 ριστᾷ, ἔνθεν κἀκεῖσε, καὶ δηριγεύμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τε
 τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται μέσον αὐτῶν αὐ-
 τοὶ ὑπερεύχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,“ καὶ
 20διελθὼν διὰ τοῦ στενοῦ τρικλίνου, εἰσέρχεται ἐν τῇ κοιτῶνι
 αὐτοῦ, καὶ ἀπαλλάξας τὴν τε χλανίδα καὶ τὸ στέμμα κατὰ
 τὸ σύνθηδες, περιβάλλεται σαγίον, καὶ κατέρχεται διὰ τοῦ μυ-
 στικῆς κοχλιοῦ, καὶ διέρχεται διὰ τοῦ ἀνυγουστῆως καὶ τῆς
 ἀψίδος καὶ τοῦ τρικόγχου. δηριγεύεται δὲ ὑπὸ πάντων τοῦ
 25κουβουκλείου, ἐστῶτων τῶν τε πρωτοσπαθαρίων καὶ τῶν μα-
 γλαβιτῶν ἐν τῇ ἡμικυκλίῳ τοῦ τρικόγχου ἔμπροσθεν τοῦ ἁ-

6. μαγλαβιτῶν σπαθαρίων, βασιταζόντων ed.

cerimonario annuit, qui dicit: *Iubete*, ipsi felicia quaevis Imperatori apprecantur. (II.) Imperator a cubiculo praefectis, patriciis et strategis stipatus, thronum cum cubiculariis et duobus manclavitis, spathariis dextralia sua spathasque gestantibus, ut facere in omnibus decursionibus solent, conscendit. Quo facto, et populo ter signato, sedet, et populi acclamatione finita, praepositus a mandato egreditur, patriciis et strategis signum daturus, qui omnes ad ordinem ac sedem suam discedunt. Vesperi enim hoc ritu, et non ut mane, Imperator procedit. Peractis quatuor palmis, a throno surgit, patriciis et strategis in triclinii, ubi convivium celebrat, utroque latere adstantibus, et in obsequio praefectorum cubiculo per medios, multa et felicia tempora ipsi apprecantes, transit, perque angustum triclinium digressus, cubiculum suum petit, ubi tunica et corona deposita, sagum pro more induit, perque secretam cochleam, augusteum, spaidem et triconchum procedit. Cu-

γίου Ἰωάννου. καὶ διέρχεται ὁ βασιλεὺς, δηριγενόμενος ὑ-
 D πὸ τῶν προειρημένων, διὰ τοῦ αὐτοῦ ἡμικυκλίου, αὐτοὶ δὲ
 ὑπερεύχονται τὸν βασιλέα, καὶ διελθὼν διὰ τῆς γανωτῆς πύ-
 λης τοῦ μονοθύρου καὶ διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων μ',
 εἰσέρχεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ, καὶ ὑπερευξάμενοι μεγάλως⁵
 οἱ τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς
 χρόνους;” ἐξέρχονται, καὶ ἀπέρχονται ἕκαστος αὐτῶν ἐν τῷ
 ἰδίῳ αὐτοῦ οἴκῳ.

Ed.L. 181

ΚΕΦ. 59'.

“Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, ἱππικοῦ ἀγομένου τοῦ καταλόγου. 10

Προσκαλοῦνται οἱ δεσπόται τοῖς πραιποσίτοις, κελύοντες
 Ms. 129. b δοθῆναι τὸ βηλάριον, ἧτοι κρεμάσαι τὸ πάνιον. ὁ δὲ πραι-
 πόσιτος ἐξελθὼν, λέγει τῷ Θεσσαρίῳ· „ἀπελθε, βάλε ἄνω.”
 ὁ δὲ ἐξερχόμενος ἔρχεται εἰς τὸ στάμα, ἦγουν εἰς τὸ Π, καὶ
 κατασφραγίζων, ποιῆξ τρεῖς σταυροὺς, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκείσε¹⁵
 ἀπέρχεται εἰς τὸ δευτέρον κριτάριον, κάκεισε ὁμοίως κατα-
 σφραγίζει τρίτον ἐπὶ τὰς θύρας, καὶ λέγει τρίτον μεγάλη φω-
 B γῆ· „ἀπελθε, βάλε ἄνω,” καὶ εὐθέως ὁ κουστωδιάριος κρε-
 μᾶ τὸ βῆλον ἄνω, καὶ ὁ μαγγανάριος ἰστᾶ τὰ κύκελλα. ὁ
 δὲ Θεσσαρίος ἀπὸ τῶν ἐκείσε κατερχόμενος, ἀπέρχεται εἰς τὸν²⁰
 σταῦλον, καὶ ἰσταται εἰς τὴν φλιάν τοῦ μεγάλου πυλῶνος,

2. αὐτοῦ om. ed. 13. Θεσσαρερίῳ conl. Leich. 20. εἰς τὸ
 στάβλον ed.

bicularii omnes eum comitantur, protospatharii vero et manclav-
 vitae in hemicyclo triconchi ante S. Iohannis aedem adstant. A
 dictis stipatus Imperator, per idem hemicyclum transit, ipsis fau-
 sta ei apprecantibus, perque cancellatam portam et porticus qua-
 draginta Sanctorum aureum triclinium intrat, ubi cubicularii omnes
 alta voce ei acclamant: *In longa et felicia tempora!* et sic ab-
 eunt, et singuli ad aedes suas discedunt,

CAP. 69.

Observanda, quando equitatus fit designatio.

Domini praepositos vocant, utque velarium dent seu pannum
 suspendendum curent, praecipiant, Praepositus vero discedit, et
 tesserario dicit: *Abi, sursum proiice*, atque sic tesserarius ad statio-
 nem circi, quae formam litterae Π refert, accedit, et ter populum cruce
 signat, inde ad secundam stationem, ubi pariter ad ianuas crucem
 facit, terque magna voce exclamat: *Abi, sursum proiice*; tunc cu-
 stodiarius velum statim in superiori loco suspendit, et machinarius
 cancellos constituit. Tesserarius ab eo loco descendit, stabulumque

καὶ λέγει μικρῶ τῇ φωνῇ· „δεῦτε ἔμπροσθεν, παιδία, χαί-
 ρετε, ἄγτε·” καὶ ἀνταποκρίνονται λέγοντες μεγάλη φωνῇ
 πάντες οἱ σταβλησιανοὶ „χαίρετε.” εἶτα λέγει ὁ θεωρητῆς·
 „θεοῦ τὴν νίκην ἔχει.” εἶτα οἱ σταβλησιανοί· „τὸ πρόσω-
 15 πόν σου, οὐράνιε,” οἱ Πράσινοι „ὀλύμπιε.” ὁμοίως εὐφη-
 μοῦσι τὸν τοῦ λευκοῦ, οἱ δὲ Πράσινοι τὸν τοῦ Ἰουδαίου. καὶ
 πάλιν λέγει ὁ θεωρητῆς φωνῇ μεγάλη „ἄγτε, κρισάγτε·” καὶ
 ἀποκρίνονται πάντες καὶ λέγουσι· „νίκη εἰς τὸ Βένετον,” οἱ C
 Πράσινοι „εἰς τὸ Πράσινον.” ὁ θεωρητῆς „δέσποινα Θεοτό-
 20 κε·” ὁ λαός· „νίκη εἰς τὸ Βένετον,” οἱ Πράσινοι „εἰς
 τὸ Πράσινον.” ὁ θεωρητῆς· „τοῦ σταυροῦ ἡ δύναμις·” ὁ
 λαός· „νίκη εἰς τὸ Βένετον,” οἱ Πράσινοι „εἰς τὸ Πράσι-
 νον.” ὁ θεωρητῆς· „θεοῦ τὴν νίκην ἔχει τὸ πρόσωπόν σου,
 οὐράνιε,” οἱ Πράσινοι „ὀλύμπιε.” ὁμοίως τοῦ φακτιονα-
 25 ρίου εὐφημοῦσι καὶ τὸν μικροπανίτην. (B.) Μετὰ δὲ τὸ
 πληρωθῆναι τὰς εὐφημίας εἰσερχόμενος ὁ Θεσσαρίος λαμβά-
 νει λόγῳ συνηθείας αὐτοῦ κριθῆς ταγάρια γ' κουμουλάτα καὶ
 χορταρίον δέματα γ', καὶ εὐθέως ἀναχωρεῖ, καὶ ἀπέρχεται D
 εἰς τὸν τοῦ Πρασίνου στάβλον, κἀκεῖς τὰ ὅμοια ἐκτελεῶν,
 20 εὐθέως δὲ λέγουσιν οἱ ἡνίοχοι· „νικήσατε τὰς θύρας,” του-
 τέστιν „ἀσφαλίσατε.” καὶ τούτου γενομένου, ἴστανται οἱ δύο
 ἡνίοχοι καὶ οἱ δύο μαῖστορες καὶ οἱ δύο θεωρηταί, καὶ ἐπι-
 τρέπουσι τοὺς σταβλησιανούς, καὶ ἐκβάλλουσιν ἕνα ἕκαστον

2. ἄγεται cod. Cf. R. ad pag. 185. C. 6. 17. συνηθείας R., συν-
 η superscripto in fine & cod., συνήθει ed. κριθῆς Reisk.
 ex cod. compendio, κρισάρι ed. 19. εἰς τὸ ed. 20. νι-
 κήσεσ ed.

ingressus et ad limen magnae portae subsistens, voce submissa dicit:
Euge, huc, filii mei, salvete, agite; stabularii omnes elata voce
 respondent: *Salvete*. Postea inspector: *Dei victoriam habet*; sta-
 bularii: *Faciem tuam, coelestis*, Prasini: *Olympie*, eodemque mo-
 do albae, Prasini russae factionis principi acclamant, Rursus ille
 voce elata: *Sancte, ter sancte*; cui omnes respondent, et dicunt:
Victoria Venetis, Prasini: *Prasinis*. Inspector: *Domina Deipara*;
 populus: *Victoria Venetis*; Prasini: *Prasinis*. Inspector: *Crucis*
potentia; populus: *Victoria Venetis*; Prasini: *Prasinis*. Inspector:
Dei victoriam facies tua, o coelestis, habet, Prasini: *Olympie!* Ut
 vero factionario, ita et micropannitae acclamant. (If.) Acclamatione
 finita, tesserarius accedit, et pro consuetudine tria hordei cribra
 accumulata totidemque foeni fasciculos sumit, et statim ad Prasi-
 norum stabulum abiens, idem facit: tunc aurigae dicunt: *Vincite ia-
 nuas*, id est: *custodite*. Quo facto, duo aurigae, totidem magistri
 et circenses stant, et stabulariis praecipiant, ut in medium stabulum

κεῖσε δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς, ἔλθων ἴσταται ἐν τῷ τρι-
κλίῳ, ἐν ᾧ ἀριστῆ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, καὶ εἰσελθόντες σιλε-
Cτιάριοι τρεῖς ἢ καὶ τέσσαρες, οἱ μὲν τρεῖς διέρχονται ἐν τῷ
δεξιῷ μέρει τῆς δοχῆς ὀπισθεν, ὁ δὲ ἕτερος ἴσταται ἐν τῷ
Ms. 128. a μέσῳ. λαβὼν δὲ νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, 5
δίδωσι νεῦμα τῷ σιλεντιαρίῳ, ὁ δὲ σιλεντιάριος ἀπέρχεται
ἐν τῷ βῆλῳ, καὶ λέγει μεγάλως „λεβᾶ” καὶ εἰσάγει τὸν τῆς
καταστάσεως, καὶ ἴσταται μέσον τῆς δοχῆς, λαβὼν δὲ πάλιν
νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ μαγίστρῳ,
μὴ ὄντος δὲ μαγίστρου, νεύει τῷ κοιαιστωρι. ἰστέον δὲ, ὅτι, 10
εἰ μὲν ὁ ὑπαρχος τοῦ πραιτωρίου καὶ ὁ κοιαιστωρ εὐκ εἰσι
πατρικίοι, πρὸ τῆς συγκλήτου ἴδιον βῆλον εἰσέρχονται· λα-
βὼν γὰρ νεῦμα ὁ μάγιστρος, νεύει λέγων τῷ τῆς καταστάσεως
„κόμητες,” κάκεινος ἀπελθὼν λέγει „λεβᾶ.” καὶ εἰσέρχονται
D οἱ τῆς συγκλήτου, προσκυνήσαντες δὲ ἴστανται ἕκαστος ἀν- 15
τῶν ἐν τῇ τάξει αὐτῶν· εἶτα νεύει πάλιν ὁ βασιλεὺς τῷ
πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος τῷ μαγίστρῳ, ὁ δὲ μάγιστρος
νεύει τὸ δεύτερον τῷ τῆς καταστάσεως, λέγων „προφέκτωρ”
κάκεινος εἰς τὸ βῆλον ἀπελθὼν λέγει „λεβᾶ,” καὶ εἰσέρχεται
ὁ ἀπὸ ἐπάρχων· προσκυνήσας δὲ καὶ αὐτὸς, ἴσταται ἐν τῇ 20
τάξει αὐτοῦ. εἶτα νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, κάκεινος
τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ ὑπερ-
Ed. L. 179 εὔχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” (Δ.) Καὶ
εὐθέως κατασχὼν ὁ τῆς καταστάσεως τὸ ἄκρον τῆς χλανίδος
τοῦ βασιλέως καὶ ποιήσας ὄρωσθελιον, ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, 25

2. εἰσέλθονται ed. 18. τὸν τῆς κατ. cod.

transeunt, unus in medio consistit. Signum ab Imperatore postquam praepositus accepit, silentiario annuit, qui ad velum digressus, magna voce clamat: *Leva*, et ceremoniarium adducit, inque medio factionis collocat, iterumque signo ab Imperatore dato, praepositus magistro annuit, aut, si is praesens non est, quaestori. Quodsi vero praefectus praetorio et quaestor patricii non sint, ante senatum proprium velum ingrediuntur: magister quoque, signo accepto, ceremoniario annuens, dicit: *Comites*, isque discessurus, ait: *Leva*. Senatores ingressi, adorant, suoque singuli ordine adstant. Rursus Imperator praeposito, is magistro, magister iterum ceremoniario signum dat, et dicit: *Praefecti*. At is in velum procedens, dicit: *Leva*, quo facto, expraefectus intrat, et, postquam adoravit, in ordine suo adstat. Posthac praeposito Imperator, praepositus ceremoniario annuit, qui dicit: *Iubete*, illi: *In multa bonaque tempora etc* acclamant. (IV.) Statim ceremoniarius, comprehensa Imperatoris tunica, rhosthelium facit, idque huic tradit, ut, throno con-

ὅπως ἀνελθὼν ἐν τῷ σέντζω, σφραγίσῃ μετ' αὐτοῦ τὸν λαὸν κατὰ συνήθειαν. *δηριγευόμενος δὲ, ὡς προεῖρηται, ὑπ' αὐτῶν πάντων ὁ βασιλεὺς, ἐξέρχεται καὶ ἀνέρχεται ἐν τῇ καθίσματι, καὶ στάς ἔμπροσθεν τοῦ σέντζου, σφραγίζει τὸν λα-*
50ν ἐκ γ', πρώτον μὲν μέσον, δεύτερον τὸν τοῦ Βενέτου δή-
μον, τρίτον τοῦ Πρασίνου, καὶ καθέζεται ἐπὶ τοῦ σέντζου.
μετὰ δὲ τὴν συμπλήρωσιν τῆς εὐφημίας τοῦ δήμου καὶ τῶν
στρατευμάτων νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιπόσιτῳ· ὁ δὲ πραι-
πόσιτος ἐξελθὼν ἔξω τοῦ καθίσματος, ἵσταται ἐπάνω τῶν
10βάθρων, καὶ προσκαλεῖται τοὺς τε πατρικίους τοὺς κατὰ συν-
ήθειαν ἐκτελοῦντας προσκύνησιν, καὶ εἰσελθόντες κατὰ τὴν
τάξιν αὐτῶν ἐν τῷ καθίσματι, προσκυνοῦσι τῷ βασιλεῖ, καὶ
ἔξέρχονται ὑπερευχόμενοι, καὶ ἵστανται ὑποκάτω τῶν βά-
15θρων ἔμπροσθεν τῆς μεγάλης πύλης. καὶ μετὰ τὴν συμπλή-
ρωσιν πάντων λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασι-
λέως, ἐξελθὼν ἵσταται πάλιν ἐπάνω τῶν βάθρων, καὶ νεύει Ms. 128. b
τοὺς τὴν προσκύνησιν τελέσασιν, ὅπως ἀπέλθωσι ἐν ταῖς αὐ-
τῶν τάξεσιν ἐν τοῖς скаμνίοις, τελεσθέντων δὲ τῶν δ' βατ-
20καὶ οἱ στρατηγοὶ ἵστανται ἐν τῷ τρικλίῳ, ἐν ᾧ ἀριστᾷ τῇ
αὐτῇ ἡμέρᾳ ὁ βασιλεὺς, ἔνθεν κάκεισε, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ
τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται, αὐτοὶ δὲ ὑπερευ-
χονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ καὶ εἰσελθόντος
τοῦ βασιλέως εἰς τὸν κοιτῶνα αὐτοῦ, λαμβάνει ὁ πραιπόσιτος

17. ἀπέλθωσι R., ἀπελθόντες cod., ἀπέλθονται ed.

scenso, populū eo more solenni signet. Stipatus ergo ab his omnibus, ut supra dixi, Imperator abit inque sedem suam revertitur, et ante thronum constitutus, ter populū signat, primo quidem medium, secundo Venetam, tertio Prasinam factionem, rursusque in throno residet. Peracta vero factionis et militum acclamatione, Imperator praeposito signum dat: is a throno progressus, supra in gradibus stat, et patricios pro more adorantes advocat, qui suo ordine ad thronum ingressi, Imperatorem adorant, faustaque precati, discedunt, et ante magnam portam infra ad gradus adstant. Peractis omnibus, praepositus signum ab Imperatore accipit, et iterum egressus, supra in gradibus ante magnam portam constitutus, eos, qui adorarunt, ut ad ordines suos in scamna discedant, admonet. Actis vero quatuor palmis, Imperator e throno surgit, patricii et strategii in triclinio, ubi Imperator eo die convivium instituit, utrinque adstant: ipse a cubiculi praefectis, longa ac felicia tempora apprecantibus, stipatus, procedit. Ingresso autem cubiculum suum coronam praepositus a capite demit, ingressi a mandato vestitores,

τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ εἰσελθόντες οἱ βε-
στήτορες ἀπὸ κελεύσεως, λαμβάνουσι τὴν χλανίδα, καὶ ἐξέρ-
χονται· εἰθ' οὕτως ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς, καὶ καθέζεται ἐπὶ
τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέζης μετὰ καὶ φίλων, ὧν κελεύει, καὶ
ἀναστάς ἀπὸ τοῦ κλητωρίου ὁ βασιλεὺς καὶ μικρὸν ἀναπαύ-5
σας, ἐκδέχεται, μέχρις ἂν τὰ πάντα ἐτοιμασθῶσιν ἐν τῇ
ἵπικῳ.

D

Περὶ τοῦ δειλινοῦ ἵπποδρομίου.

Εἶτα εἰσελθὼν ὁ τῆς καταστάσεως δηλοῖ τῷ πραιποσίτῳ,
ὡς ὅτι ἅπαντα ἐτοιμὰ ἔστι, καὶ ὁ πραιπόσιτος δηλοῖ τῷ βασιλεῖ·¹⁰
ὁ δὲ βασιλεὺς διέρχεται διὰ τῆς λιθίνης σκάλας, καὶ εἰσέρχεται
ἐν τῇ κοιτῶνι αὐτοῦ, καὶ περιβάλλεται τὴν χλανίδα αὐτοῦ καὶ
τὸ στέμμα κατὰ τὸ εἰωθὸς, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τε τῶν
ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τοῦ στενοῦ τρι-
κλίνου. καὶ ἐξέρχεται ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ, ἐν ᾧ ἀριστῆ,¹⁵
καὶ στάς ἐκεῖσε ἅμα τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, νεύει
τῷ πραιποσίτῳ, κακείνος τῷ ὀστιάριῳ, καὶ εἰσάγει πατρικίους
Ed.L. 180 καὶ στρατηγούς, καὶ προσκνησάντων τὸν βασιλέα, λαμβάνει
νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ λέγει „κελεύ-
σατε,” καὶ εὐθὺς ἐξελθόντες ἔξω τῆς πύλης οἱ τε πατρικιοί²⁰
καὶ στρατηγοὶ μετὰ τῆς συγκλήτου, ἴστανται ἔνθεν κακείσε.
καὶ τοῦ βασιλέως ἐστῶτος ἐν τῇ πύλῃ, πίπτουσιν οἱ προει-
ρημένοι ἅπαντες, καὶ ἀναστάντων, λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπό-

tunicam sumunt et abeunt. Sic deinde Imperator egreditur, et una
cum amicis, quos invitari iussit, venerandae mensae suae adsidet,
postquam a convivio surrexit et paululum quievit, dum omnia ad
equorum decursionem parata sint, exspectat.

DE VESPERTINA EQVESTRI DECURSIONE.

Post haec ingressus cerimoniarum praeposito, omnia parata esse,
nuntiat, praepositus Imperatori: qui per lapideas scalas digressus,
cubiculum suum intrat, tunica indutus, coronam pro more sumit,
aque praefectis cubiculo stipatus, per angustum triclinium transit.
Inde ad magnum triclinium, ubi epulae instituuntur, una cum omni-
bus cubiculi praefectis se confert, et praeposito, is ostiario, signum
dat, et patricos ac strategos adducit, qui postquam Imperatorem
adoraverunt, praepositus, signo ab eo dato, dicit: *Iubete*, statimque
patricii et strategi, extra portam egressi, utrinque adstant. In porta
autem Imperatore adstante, dicti omnes in terram prociidunt, qui
postquam surrexere, praepositus signum ab Imperatore accipit, ac

σιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ νεύει τῇ τῆς καταστάσεως, κα-
 κείνος λέγει „κελεύσατε“ αὐτοὶ δὲ ὑπερεύχονται τὸν βασι-
 λέα. (B.) Ἀπὸ δὲ τῶν ἐκεῖσε δηριγεύομενος ὁ βασιλεὺς ὁ-^{Ms. 129.2}
 πό τε τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων τε καὶ
 5στρατηγῶν, ἀνέρχεται ἐν τῇ καθίσματι μετὰ τῶν τοῦ κου- B
 βουκλείου ἀρχόντων καὶ δύο μαγλαβιτῶν, σπαθαρίων βαστα-
 ζόντων τὰ διστράλια, φορούντων καὶ τὰ σπαθία αὐτῶν, ὡς
 ἐν ἐκάστῃ ἰπποδρομίῃ εἰώθασι ποιεῖν. καὶ ἀνελθὼν ἐν τῇ
 σέντζῳ ὁ βασιλεὺς καὶ σφραγίσας τὸν λαὸν ἐκ τρίτου, κατέξε-
 10ται, καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς εὐφημίας τοῦ λαοῦ ἐξ-
 ἐρχεται ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελύσεως, καὶ νεύει τοῖς πατρι-
 κίοις καὶ στρατηγοῖς, καὶ ἀπέρχεται ἕκαστος ἐν τῇ αὐτοῦ τά-
 ξει τε καὶ καθέδρᾳ· δειλῆς γὰρ ἐν τῇ τοιαύτῃ τάξει ἐξέρχε-
 ται ὁ βασιλεὺς, καὶ οὐχὶ ὡς τὸ πρῶτ. τελεσθέντων δὲ τῶν
 15τεσσάρων βαίῳν, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ σέντζου, τῶν C
 πατρικίων καὶ στρατηγῶν ἐστῶτων ἐν τῇ τρικλίνῳ, ἐν ᾗ ἄ-
 ριστᾶ, ἔνθεν κακέισ, καὶ δηριγεύομενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τε
 τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται μέσον αὐτῶν· αὐ-
 τοὶ ὑπερεύχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,“ καὶ
 20διελθὼν διὰ τοῦ στενοῦ τρικλίνου, εἰσέρχεται ἐν τῇ κοιτῶνι
 αὐτοῦ, καὶ ἀπαλλάξας τὴν τε χλανίδα καὶ τὸ στέμμα κατὰ
 τὸ σύνηδες, περιβάλλεται σαγίον, καὶ κατέρχεται διὰ τοῦ μυ-
 στικοῦ κοχλιοῦ, καὶ διέρχεται διὰ τοῦ ἀγουστέως καὶ τῆς
 ἀψίδος καὶ τοῦ τρικόγγου. δηριγεύεται δὲ ὑπὸ πάντων τοῦ
 25κουβουκλείου, ἐστῶτων τῶν τε πρωτοσπαθαρίων καὶ τῶν μα-
 γλαβιτῶν ἐν τῇ ἡμικυκλίῳ τοῦ τρικόγγου ἔμπροσθεν τοῦ ἄ-

6. μαγλαβιτῶν σπαθαρίων, βασταζόντων ed.

cerimoniario annuit, qui dicit: *Iubete*, ipsi felicia quaevis Impera-
 tori apprecantur. (II.) Imperator a cubiculo praefectis, patriciis et
 strategis stipatus, thronum cum cubiculariis et duobus manclavitis,
 spathariis dextralia sua spathasque gestantibus, ut facere in omni-
 bus decursionibus solent, conscendit. Quo facto, et populo ter
 signato, sedet, et populi acclamatione finita, praepositus a man-
 dato egreditur, patriciis et strategis signum daturus, qui omnes
 ad ordinem ac sedem suam discedunt. Vesperi enim hoc ritu, et
 non ut mane, Imperator procedit. Peractis quatuor palmis, a thro-
 no surgit, patriciis et strategis in triclinii, ubi convivium celebrat,
 utroque latere adstantibus, et in obsequio praefectorum cubiculo
 per medios, multa et felicia tempora ipsi apprecantes, transit,
 perque angustum triclinium digressus, cubiculum suum petit, ubi
 tunica et corona deposita, sagum pro more induit, perque secre-
 tam cochleam, augusteam, apsidem et triconchum procedit. Cu-

γίου Ἰωάννου. καὶ διέρχεται ὁ βασιλεὺς, δηριγευδόμενος ὑ-
 D πὸ τῶν προειρημένων, διὰ τοῦ αὐτοῦ ἡμικυκλίου, αὐτοὶ δὲ
 ὑπερεύχονται τὸν βασιλέα, καὶ διελθὼν διὰ τῆς γανωτῆς πύ-
 λης τοῦ μονοθύρου καὶ διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἀγίων μ',
 εἰσέρχεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ, καὶ ὑπερευξάμενοι μεγάλως
 οἱ τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς
 χρόνους,” ἔξέρχονται, καὶ ἀπέρχονται ἕκαστος αὐτῶν ἐν τῷ
 ἰδίῳ αὐτοῦ οἴκῳ.

Ed.L. 181

ΚΕΦ. 59'.

“Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, ἱππικοῦ ἀγομένου τοῦ καταλόγου. 10

Προσκαλοῦνται οἱ δεσπότες τοῖς πραιποσίτοις, κελεύοντες
 Ma. 129. b δοθῆναι τὸ βηλάριον, ἧτοι κρεμάσαι τὸ πάνιον. ὁ δὲ πραι-
 πόσιτος ἐξελθὼν, λέγει τῷ Θεσσαρίῳ· „ἀπέλθε, βάλε ἄνω.”
 ὁ δὲ ἐξερχόμενος ἔρχεται εἰς τὸ στάμα, ἦγουν εἰς τὸ Π, καὶ
 κατασφραγίζων, ποιῆθ' τρεῖς σταυροὺς, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε 15
 ἀπέρχεται εἰς τὸ δευτερον κριτάριον, κάκεισε ὁμοίως κατα-
 σφραγίζει τρίτον ἐπὶ τὰς θύρας, καὶ λέγει τρίτον μεγάλη φρ-
 B νῆ· „ἀπέλθε, βάλε ἄνω,” καὶ εὐθέως ὁ κουστοδιάριος κρε-
 μᾶ τὸ βῆλον ἄνω, καὶ ὁ μαγγανάριος ἰστᾶ τὰ κύκκελλα. ὁ
 δὲ Θεσσαρίος ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε κατερχόμενος, ἀπέρχεται εἰς τὸν 20
 σταῦλον, καὶ ἴσταται εἰς τὴν φλιάν τοῦ μεγάλου πυλώνος,

2. αὐτοῦ om. ed. 13. Θεσσαραρίῳ conl. Leich. 20. εἰς τὸ
 στάβλον ed.

bicularii omnes eum comitantur, protospatharii vero et manclav-
 itae in hemicyclo triconchi ante S. Iohannis aedem adstant. A
 dictis stipatus Imperator, per idem hemicyclum transit, ipsis fau-
 sta ei apprecantibus, perque cancellatam portam et porticum qua-
 draginta Sanctorum aureum triclinium intrat, ubi cubicularii omnes
 alta voce ei acclamant: *In longa et felicia tempora!* et sic ab-
 eunt, et singuli ad aedes suas discedunt,

CAP. 69.

Observanda, quando equitatus fit designatio.

Domini praepositos vocant, utque velarium dent seu pannum
 suspendendum curent, praecipiunt. Praepositus vero discedit, et
 tesserario dicit: *Abi, sursum proiice*, atque sic tesserarius ad statio-
 nem circi, quae formam litterae *II* refert, accedit, et ter populum cruce
 signat, inde ad secundam stationem, ubi pariter ad ianuas crucem
 facit, terque magna voce exclamat: *Abi, sursum proiice*; tunc cu-
 stodiarius velum statim in superiori loco suspendit, et machinarius
 cancellos constituit. Tesserarius ab eo loco descendit, stabulumque

καὶ λέγει μικρᾷ τῇ φωνῇ· „δεῦτε ἔμπροσθεν, παῖδια, χαί-
 ρετε, ἄγετε” καὶ ἀνταποκρίνονται λέγοντες μεγάλη φωνῇ
 πάντες οἱ σταβλησιανοὶ „χαίρετε.” εἶτα λέγει ὁ θεωρητῆς·
 „θεοῦ τὴν νίκην ἔχει.” εἶτα οἱ σταβλησιανοί· „τὸ πρόσω-
 πόν σου, οὐράνιε,” οἱ Πράσινοι „δλύμπιε.” ὁμοίως εὐφη-
 μοῦσι τὸν τοῦ λευκοῦ, οἱ δὲ Πράσινοι τὸν τοῦ ῥουσοῦ. καὶ
 πάλιν λέγει ὁ θεωρητῆς φωνῇ μεγάλῃ „ἄγισ, τρισάγισ” καὶ
 ἀποκρίνονται πάντες καὶ λέγουσι· „νίκη εἰς τὸ Βένετον,” οἱ C
 Πράσινοι „εἰς τὸ Πράσινον.” ὁ θεωρητῆς „δέσποινα Θεοτό-
 κοε.” ὁ λαός· „νίκη εἰς τὸ Βένετον,” οἱ Πράσινοι „εἰς
 τὸ Πράσινον.” ὁ θεωρητῆς· „τοῦ σαυροῦ ἡ δύναμις.” ὁ
 λαός· „νίκη εἰς τὸ Βένετον,” οἱ Πράσινοι „εἰς τὸ Πράσι-
 νον.” ὁ θεωρητῆς· „Θεοῦ τὴν νίκην ἔχει τὸ πρόσωπόν σου,
 οὐράνιε,” οἱ Πράσινοι „δλύμπιε.” ὁμοίως τοῦ φακτιονα-
 15 ρίου εὐφημοῦσι καὶ τὸν μικροπανίτην. (B.) Μετὰ δὲ τὸ
 πληρωθῆναι τὰς εὐφημίας εἰσερχόμενος ὁ θεασάριος λαμβά-
 νει λόγῳ συνηθείας αὐτοῦ κριθῆς ταγάρια γ' κομμουλάτα καὶ
 χορταρίου δέματα γ', καὶ εὐθέως ἀναχωρεῖ, καὶ ἀπέρχεται D
 εἰς τὸν τοῦ Πρασίνου στάβλον, καθεῖς τὰ ὅμοια ἐκτελῶν,
 20 εὐθέως δὲ λέγουσιν οἱ ἡγίοιοι· „νικήσατε τὰς θύρας,” του-
 τέστιν „ἀσφαλίσατε.” καὶ τούτου γενομένου, ἴστανται οἱ δύο
 ἡγίοιοι καὶ οἱ δύο μαῖστορες καὶ οἱ δύο θεωρηταί, καὶ ἐπι-
 τρέπουσι τοὺς σταβλησιανούς, καὶ ἐκβάλλουσιν ἓνα ἕκαστον

2. ἄγεται cod. Cf. R. ad pag. 185. C. 6. 17. συνηθείας R., συ-
 η superscripto in fine & cod., συνήθει ed. κριθῆς Reisk.
 ex cod. compendio, κριθάρι ed. 19. εἰς τὸ ed. 20. νι-
 κήσει ed.

ingressus et ad limen magnae portae subsistens, voce submissa dicit:
Euge, huc, filii mei, salvetis, agite; stabularii omnes elata voce
 respondunt: *Salvete*. Postea inspector: *Dei victoriam habet*; sta-
 bularii: *Faciem tuam, coelestis*, Prasini: *Olympie*, eodemque mo-
 do albae, Prasini russae factionis principi acclamant. Rursus ille
 voce elata: *Sancte, ter sancte*; cui omnes respondent, et dicunt:
Victoria Venetis, Prasini: *Prasinis*. Inspector: *Dominu Deipara*;
 populus: *Victoria Venetis*; Prasini: *Prasinis*. Inspector: *Crucis*
potentia; populus: *Victoria Venetis*; Prasini: *Prasinis*. Inspector:
Dei victorium facies tua, o coelestis, habet, Prasini: *Olympie!* Ut
 vero factionario, ita et micropannitae acclamant. (II.) Acclamatione
 finita, tesserarius accedit, et pro consuetudine tria hordei cribra
 accumulata totidemque foeni fasciculos sumit, et statim ad Prasino-
 rum stabulum abiens, idem facit: tunc aurigae dicunt: *Vincite ia-
 nuas*, id est: *custodite*. Quo facto, dno aurigae, totidem magistri
 et circenses stant, et stabulariis praecipiant, ut in medium stabulum

ἵππον εἰς τὸ μέσον τοῦ στάβλου ἀπὸ τοῦ πρώτου ἕως τοῦ ἑξατάτου, καὶ θεωροῦσιν ἀμφοτέροι τὸ σῶσιππον. δειλῆς δὲ προέρχονται οἱ θεωρηταὶ μετὰ τῶν βηγαρίων εἰς τοὺς οἴκους τῶν κρατούντων ἡνιόχων, καὶ ἀμφοτέροι, οἳ τε ἡνιόχοι καὶ οἱ βηγάριοι καὶ οἱ θεωρηταί, ἔρχονται εἰς τὸ θνατόριον. μετὰ δὲ τὸ προελθεῖν τοὺς ἡνιόχους ἀνέρχεται ὁ δήμαρχος μετὰ ὀλίγων δημοτῶν καὶ τῶν λοιπῶν φυλητῶν, καὶ συναθροίζόμενοι πάντες ἀντιβάλλουσι πρὸς ἀλλήλους τὰ κάγκελλα καὶ τοὺς ἵππους. οἳ δὲ ὀφφικιάλιοι κραζοῦσι τοὺς θεωρητάς, ἵνα πειράσασιν τὰ κάγκελλα καὶ τοὺς ἵππους, μετὰ δὲ τὸ πειράσαι τούτους τὰ κάγκελλα ὁ μαγγανάριος ἀνοίγει πάντα, ἐπείγοντος δὲ τοῦ τριβούνου, κατέρχονται οἳ τε ἡνιόχοι καὶ οἱ βηγάριοι καὶ οἱ θεωρηταὶ καὶ ὁ ἐπιστάτης, καὶ εἰσέρχονται ἀμφοτέροι εἰς τὸ τριβουνάλιον.

B

Περὶ τῆς ὄρνας, πῶς δεῖ κυλλεῖν.

15

Ἰστέον, ὅτι ἡ ὄρνα ἵσταται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ τριβουνάλιον, καὶ ὁ φακτιονάριος τιθεῖ εἰς τὸ φατνίον τῆς ὄρνας τὰ δύο σφαιρία τοῦ μέρους αὐτοῦ ἐπὶ τὸν τόπον τὸν ἴδιον, ἐνθα καὶ κἀθῆται, ὁμοίως τοῦτο ποιεῖ καὶ ὁ τοῦ ἑτέρου μέρους φακτιονάριος· εἰς δὲ τὸ μέσον καθέζεται ἐκ προσώπου τοῦ πρώτου σιλεντιάριος, δεύτερος μετ' ἐκείνον ὁ τριβούνος, τρίτος ὁ κούρσωρ, ὡς ἐκ προσώπου τοῦ ἀκτουαρίου, τέταρτος

7. φυλητῶν ed.

10. τούτους τὰ κάγκελλα, δ μ. ed.

18.

τόπον ἴδιον ed.

singulos equos a primo ad ultimum deducant, quos num sani sint, omnes inspiciunt. Vesperī autem circenses cum bigariis ad victorum aurigarum aedes se conferunt, et utrique, tum aurigae, tum bigarii et inspectores ad urnatorium discedunt. Quo postquam aurigae accesserunt, demarchus cum factionariis nonnullis et ceteris sodalibus ascendit, et omnes ibi congregati cancellos et equos invicem conferunt et inspiciunt. Officiales vero inspectores hortantur, ut cancellos et equos examinent ac tentent, quo facto machinarius cancellos omnes aperit, et, urgente tribuno, aurigae et bigarii cum inspectoribus et praeside descendunt ac tribunal ingrediuntur.

DE URNA, QUOMODO AGITARI DEBEAT.

Urna in medio tribunali constituta, factionarius duos globulos factionis suae in stabulo eius loco proprio, ubi et sedem suam habet, reponit, quod idem factionarius alterius partis facit: in medio silentiarius, personam praepositi sustinens, secundus post hunc tribunus, tertius cursor, quasi actuarii loco, quartus combinographus impe-

δ βασιλικὸς κομβηνογράφος, καὶ ὀπισθεν τῆς ὄρνας δύο κομβηνογράφοι, εἰς Βενέτου καὶ εἰς Πρασίνου, ὀπισθεν δὲ τῶν τοιούτων κομβηνογράφων παρίστανται οἱ ὀφφικιάλιοι. οἱ δὲ ἠνίοχοι ἐκ πλαγίων καθέζονται, δύο ἔνθεν καὶ δύο ἐκεῖθεν, 5 καὶ μετ' αὐτῶν οἱ ἐπιστάται. εἶτα φέρουσιν ἀμφοτέροι θεωρητὴν ἕνα, οἷον μέρος ἔχει προτίμησιν, ἵνα κυλίῃ, τοῦ δὲ ἵσταμένου ἐν τῷ μέσῳ, λαμβάνει γνώμην τῶν δ', καὶ λέγει· „πῶς κελεύετε, ἱππάρια τὰ προζεύξαντα καὶ γνωριζόμενα ἕως 10 του ἔχετε, καὶ ἔχομεν.” καὶ συνταξάμενος ὁ θεωρητῆς, λέγει πρὸς τοὺς ἠνιόχους· „πῶς κελεύετε,” καὶ εὐθέως αἶρει τὰ σφαιρία ἀπὸ τοῦ φατνίου, καὶ βάλλει αὐτὰ εἰς τὴν ὄρναν, καὶ κυλίει τρίτον, καὶ οἷον ἂν χαλάσῃ σφαιρίον, ἐξέρχεται, καὶ εὐθέως ὀρίζουσι, καὶ ὀνομάζουσιν ἀμφοτέροι τοὺς D ἀριστεροῦς τῶν δ' βαίων, καὶ στοιχοῦντες ἐκβαίνουσι, καὶ ἀ-Ms. 130. b 15 νέρχονται εἰς τὸ ἀρματούριον, καὶ ἀντιβάλλοντες πρὸς ἀλλήλους στοιχοῦσι τὰς τρίγας, τῶν θεωρητῶν ἀμφοτέρων ἀπερχομένων καὶ ἐρχομένων, μετὰ τοῦ βασιλικῷ κομβηνογράφου ἀποστοιχοῦσι τὰ βαῖα ὅλα. (B.) Καὶ τῇ ἑωθεν ἀνέρχονται οἱ δῆμαρχοι ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίῳ τοῦ κναιστωρίου, καὶ δίδονται ἐκείσθε 20 τὸ πέρατον, καὶ εἰ ἔχουσὶ τι πρὸς ἀλλήλους οἱ δῆμαρχοι, λαμβάνουσιν ἐκείσθε δίκην καπενώπιον τῶν πραιποσίτων, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκείσθε κατέρχονται οἱ δύο δῆμαρχοι, ἕκαστος εἰς Ed. L. 183 τὴν ἰδίαν διασφαγὴν, καὶ σφραγίζει ἕκαστος τὸν ἴδιον δῆμον

15. πρὸς ἀλλήλους, στοιχοῦσι τὰς στρίγας τῶν θεωρ. ed.

ratorius, et pone urnam duo combinographi, unus Venetae, alter Prasiniae, adsident, a tergo horum combinographorum officiales adstant. Aurigae in lateribus, duo in uno, totidem in altero, cumque ipsis praefecti, consident. Tunc omnes inspectorem unum, cuius nempe factio praecipuam dignitatem habet, adducunt, ut urnam moveat: is in medio constitutus, sententiam hos quatuor rogat et dicit: *Quomodo iubetis, equos instructos probatosque uti vos habetis, et nos habemus.* Quae postquam inspector ordinavit, ad aurigas dicit: *Quomodo iubetis;* et statim globos a stabulo tollit, eosque in urnam proliciat, qua ter agitata, quicumque globulus remansit, exil, et subito definiunt, ac vocant omnes sinistros quatuor palmarum, et ordine discedunt, inque urnatorium se recipiunt, ubi trigas suas inter se comparant et ordinant, dum inspectores abeunt et veniunt, cumque imperatorio combinographo palmas omnes ordine disponunt. (H.) Mane demarchi ad magnum triclinium quaestoris veniunt, ubi paratum datur, et si forte demarchi litem aliquam inter se habent, causa ibi coram praepositis dirimitur, unde duo demarchi, unusquisque ad locum, ubi populum signare solet, discedunt, suamque factionem tribus crucibus signant. Quo peracto, populus factionis di-

ἀνὰ τριῶν σταυρῶν. καὶ λέγει ὁ λαὸς ἀπὸ τοῦ δήμου **Κ**·
Α οἱ εἰς κυρι· „καλὸς ὅλη ἡμέρα σήμερον, καλὴ σου ἡμέρα
γίνεται.” καὶ εὐθέως λέγουσιν οἱ κράκται ἐκάστου δήμου
ἀπὸ φθγγῆς· „καλῶς ἦλθε θεοστέπων ὁ δοῦλος· καλῶς
ἦλθε προβολὴ εὐεργετῶν· καλῶς ἦλθεν ὁ πρωτοσπαθάριος⁵
τῶν δεσποτῶν ὁ ὑπήκοος.” τῶν δὲ δημάρχων ἀνερχομένων
πρὸς τοὺς ἰδίους δήμους, ἀπύρχεται ὁ λαὸς ἐκάστου δήμου
ἀπελατικὸν ἤχ. π. δ· „οἱ τὴν ἀξίαν θεόθεν ἀξιοδότης λα-
B βόντες, θεοστεφεῖς εὐεργεταί, ὡς προσφιλέστατοι καὶ οἰκειο-
πόθητοι δοῦλόν σε ἐδόξασαν σήμερον ἐν ὑπερτέραις ἀξίαισι¹⁰
πρωτοσπαθάριον ἐντιμον καὶ δημάρχον ἐπαξίως, ὅπως σὺ
εὐτυχῆσῃς νικητικῶς, ὁ δεῖνα ἠγαπημένε, τὸν χρυσοβένετον
δῆμον,” οἱ Πράσινοι „χρυσοπράσινον.” καὶ ὅτε ἀνέλθῃ
ἐκαστος τῶν δημάρχων εἰς τὸν ἴδιον δῆμον, λέγουσιν οἱ κρά-
κται ἐκάστου δήμου· „καλὴν ἡμέραν ποιήσωμεν οἱ Βένετοι¹⁵
μετὰ τοῦ δημάρχου” οἱ Πράσινοι ὁμοίως· καὶ εὐθέως λέ-
γουσιν τριαδικόν· „τριάδα ὑμνήσωμεν οἱ Βένετοι, (οἱ Πρά-
σινοι,) τὸν δεσπότην τοῦ παντός καὶ Θεὸν ἡμῶν, μίαν ἀδι-
C αῖρετον θεότητα, τὴν τρισυπόστατον ἔξουσιαν, καὶ δύναμιν
πρὸ πάντων τῶν αἰῶνων ὑπάρχουσαν, καὶ εἰς πάντας τοὺς²⁰
αἰῶνας διαμένουσαν, φῶς ὑπάρχει τρισήλιον, δι’ οὗ καὶ ὁ
κόσμος φωτίζεται, Θεὸν ἐπουράνιον δοξάζωμεν τὸν ἐκ τῆς
καρθένου ἡμῶν ἀνατείλαντα· φύσει γὰρ ὑπάρχων φιλόανθρω-

6. ὁ om. ed.

9. θεοστεφεῖς ed.

12. ἠγαπημέναι cod.

23. φύσιν ed.

cit: *Salve, tota dies hodierna! Pulchra tibi lux oritur. Cantores singularum factionum modulata voce: Feliciter advenit servus principum, a Deo coronatorum! Feliciter venit a beneficiis principibus promotus! Feliciter venit protospatharius Dominis obsequens. Demarchis vero ad factiones suas accedentibus, populus uniuscuiusque factionis apelaticum toni obl. IV orditur: Qui ex merito dignitatem divinitus acceperunt, a Deo coronati benefactores, ut amicissimum et desideratum servum, te hodie in excelsiori fastigio, protospatharium illustrem et demarchum, pro merito constituerunt, ut victorius tuis, o dilecte N., felicem reddas populum Venetum; Prasini: Prasinum. Et quando singuli demarchi ad suam factionem accessere, cantores factionum dicunt: Faustam hodie laetamque diem Veneti cum tribuno transigamus; Prasini similiter. Ac statim hymnum in honorem trinitatis recitant: Trinitatem nos Veneti (Prasini) canamus, Dominum universi Deumque nostrum, unam indivisam divinitatem, ter-substantialem maiestatem et potestatem, ante omnia saecula existentem, inque omnia saecula permanentem! Lumen hoc quasi triplicis solis est, quo orbis illuminatur! Deum coelestem, ex virgine nobis natum, celebremus; qui, cum*

πος, ἄνθρωπος γενέσθαι κατηξίωσε, τὸν προπάτορα φησάμενος τοῦ ἀρχαίου παραπτώματος, καὶ κόσμον ὅλον ἤλεσε. δόξα τῇ αὐτοῦ ἀγαθότητι." (Γ.) Καὶ λέγουσιν οἱ κράται· „Κύριε, Ms. 131. a σῶσον ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα τοὺς βασιλεῖς τῶν Ῥωμαίων." D 5ῶ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράται· „τάς ἀγούστας βοήθησον, ὁ ἐν τριάδι ὑμνούμενος" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράται· „τοὺς πορφυρογεννήτους φύλαξον, ὁ ἐν οὐρανοῖς δοξαζόμενος" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράται· „αὔξει τὸ βασίλειον, αὔξει καὶ τὸ Βένετον." ὁ 10 λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." καὶ τρισαγιάζοντος τοῦ ὀργάνου, λέγουσιν οἱ κράται· „τρισύγιε, βοήθησον τοὺς δεσπότας." ὁ λαὸς ἐκ γ' „τρισύγιε." οἱ κράται· „καὶ σὺ αὐτοὺς θεράπευσον ἐπὶ πᾶσι." καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. „πλο-Ed.L. 184 γάζων τῆς ζωῆς αὐτῶν χρόνους." ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. 15 οἱ κράται· „σὺν ἀγούσταις εὐσεβέσι φιλοθέοις." ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράται· „καὶ Βενέτων τῶν γνησίων ὑμῶν τῶν δούλων." καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράται ἔσ· „ἄγιε, τρισύγιε, τοὺς δεσπότας φύλαξον." ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράται· „πνεῦμα τὸ πανάγιον, τὰς ἀγούστας 20 σκέπασον." ὁ λαὸς οἱ ἔσ· „πνεῦμα τὸ πανάγιον." οἱ κράται „μῆτηρ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, τοὺς πορφυρογεννήτους φύλαξον." ὁ λαὸς οἱ ἔσ· „μῆτηρ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν." οἱ κράται· „Κύριε, ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ἡμῶν." ὁ λαὸς οἱ ἔσ· „Κύριε, ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ἡμῶν. (Δ.) Τῶν δὲ δεσποτῶν B

natura sua hominum amantissimus sit, homo fieri voluit primoque parente nostro ab antiquo peccato liberato, totum mundum miseratus est. Gloria ipsius bonitati. (III.) Cantores dicunt: Domine, N. N. Romanorum Imperatores conserva; populus ter: Domine, serva. Cantores: Qui in trinitate celebraris, Augustas adiuva! populus ter: Domine, serva. Cantores: Porphyrogenitos custodi, tu, qui in coelis laudaris! populus ter: Domine serva! Cantores: Auge imperii, auge Venetorum felicitatem! populus ter: Domine, serva! Tunc organo trisagium modulante, cantores dicunt: Ter sancte, Dominos adiuva! populus ter: Ter sancte. Cantores: Tu in omnibus curam eorum gere! populus eadem ter. Adaugens tempora vitae ipsorum; sic populus ter. Cantores: Cum Imperatricibus piis Deique amantibus; populus eadem ter. Cantores: Cum Venetis humilimis servis vestris; populus similiter. Cantores: Sancte, ter sancte, Dominos tuere; eadem populus ter repetit. Cantores: Spiritus sanctissime, Augustas protege! populus: Spiritus sanctissime. Cantores: Mater Dei nostri, Porphyrogenitos custodi; populus: Mater Dei nostri. Cantores: Domine, vitam eorum per nostram vitam auge! populus: Imo, Domine, vitam eorum per nostram! (IV.) Sic

τὰ εἰωθότα τῆς τάξεως πραττόντων καὶ μελλόντων ἀνιέναι ἐπὶ τοῦ καθίσματος, ποιεῖ ὁ ἀκουάριος τὸ αἶσιον, καὶ εἰ μὲν ἔχει ὁ Βένετος προτίμησιν, λέγουσιν οἱ τούτων κράτται· „ἀνάτειλον ἢ ἐνθεος βασιλεία.” εἰ δὲ οἱ Πράσινοι, λέγουσιν· „ἀνάτειλον ἢ ἐκλογὴ τῆς τριάδος.” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἀνάτειλον.” οἱ κράτται· „ἀνάτειλον ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἀυγοῦσται τῶν Ῥωμαίων.” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἀνάτειλον.” οἱ κράτται· „ἀνάτειλον οἱ θεράποντες τοῦ Κυρίου” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἀνάτειλον.” οἱ κράτται· „ἀνάτειλον οἱ θεοῦτεποι δεσπότηι σὺν ταῖς ἀυγοῦσαις.” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἀνάτειλον.” καὶ ἰο εἰθ’ οὕτως λέγουσιν ἀπελατικὸν δορικὸν ἤχ. π. α’ „τὸ θεοπρόβλητον κράτος τῆς ὑμετέρας δυνάδος, ὁ δεῖνα ἀυτοκράτωρ καὶ ὁ δεῖνα ἢ δόξα τῆς πορφύρας, ἐκλάμπυτε ἐπὶ δούλους γνησίους, εὐφραίνοντες, δεσπότηι, τὸν λαὸν ὑμῶν.” καὶ πάλιν λέγουσιν οἱ κράτται· „ἀνάτειλον τὸ ὀρθόδοξον κράτος.” ὁ 15 λαὸς ἐκ γ’ „ἀνάτειλον.” οἱ κράτται· „ἀνάτειλον τῶν Ῥωμαίων ὁ πόθος.” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἀνάτειλον.” οἱ κράτται· „ἀνάτειλον ἢ χαρὰ ἡμῶν καὶ δόξα” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἀνάτειλον.”

Doὶ κράτται· „ἀνάτειλον ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἀυτοκράτορες Ῥω-
Ms. 131. b μαίων” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἀνάτειλον.” (E.) Τῶν δὲ δε-20
 σποτῶν ἀνιόντων ἐπὶ τοῦ καθίσματος καὶ ἰσταμένων ἔμπροσθεν τοῦ σέντζον, κατασφραγίζουσι μετὰ τὸ ἄκρον τῶν χλανιδίων αὐτῶν, πρῶτον μὲν μέσον, ἤγουν τὸ μεσοδίμην, ἔπειτα τὸν τοῦ Βενέτου δῆμον· εἰθ’ οὕτως τὸν τοῦ Πρασίνου, καὶ δὴ τῶν

22. μετὸ cod.

23. μεσοδήμιον ed.

Domini ritus solennes celebrant, dumque thronum conscensuri sunt, actuarius preces instituit, et si Veneti praecipuam dignitatem habent, cantores eorum dicunt: *Exorere, divina maiestas!* Prasini: *Exorere trinitatis electio!* populus ter: *Exorere!* Cantores: *Exoriantur N. N. Augustae Romanorum!* populus ter: *Exoriantur!* Cantores: *Exoriantur famuli Domini!* populus ter: *Exoriantur!* Cantores: *Exoriantur a Deo coronati Domini cum Imperatricibus!* populus ter: *Exoriantur!* Tunc apelaticum cursorium hymnum toni obl. IV: *A Deo firmatum robur utriusque vestrum, N. Imperator et N. gloria purpurae, illustrate radiis vestris vobis servos addictos! exhilarate, Domini, populum vestrum!* Cantores iterum: *Exorere, robur rectae fidei!* populus ter: *Exorere!* Cantores: *Exorere, desiderium Romanorum!* populus ter: *Exorere!* Cantores: *Exorere gaudium et gloria nostra!* populus ter: *Exorere!* Cantores: *Exorere N. N. Imperator Romanorum!* populus clamat ter: *Exorere!* (V.) Postquam vero Domini in suggestum ascenderunt et ante thronum stant, extrema tunica sua primo populum medium seu in medio constitutum, deinde Venetum, po-

δεσποτῶν σφραγιζόντων, λέγουσιν οἱ δῆμοι· „ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος.” οἱ κράτται „πολλά, πολλά, πολλά.” ὁ λαὸς „πολλά ἔτη εἰς πολλά.” οἱ κράτται· „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα φι- Ed. L. 185
λόχριστοι, ἐν Θεῷ νικᾶτε” καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. καὶ
50ῖον μέρος ἔχει προτίμησιν, λέγουσιν „οὐράνιε.” καὶ ὁ ἀν-
τίς „στέψον νίκαις τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν.” καὶ ὁ ἀντίς „πού-
τους συμβασίλευσον.” καὶ ὁ ἀντίς „ἡ ἔξουσία ἡ ἄνω.” καὶ
ὁ ἀντίς „κοσμοπόδητοι” καὶ ὁ ἀντίς „μιμησάσθε Θεοῦ φι-
λανθρωπιάν.” οἱ Πράσινοι „τὴν ἄνωθεν ἐξουσίαν.” καὶ ὁ
10 ἀντίς· „ἡμεῖς δὲ, ὡς στρατόπεδα, πῶς τροπῶσωμεν πολεμί-
ους” οἱ Πράσινοι· „τοῦ στέψαντος τοὺς δεσπότας Ῥωμαί-
ων Θεοῦ φυλάττοντας τὴν πίστιν, καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην
δεσποτῶν.” καὶ λέγουσιν οἱ κράτται „πολλά, πολλά, πολλά.”
ὁ λαὸς „πολλά ἔτη εἰς πολλά.” οἱ κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν
15 χρόνοι, τὸ πρόβλημα τῆς τριάδος.” οἱ Πράσινοι· „ἡ ἐκλο- B
γὴ τῆς τριάδος.” ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.” οἱ
Πράσινοι· „ἅγιε.” οἱ κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ
δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτορες Ῥωμαίων.” ὁ λαὸς ἐκ γ'
„πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.” οἱ κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, οἱ
20 θεράποντες τοῦ Κυρίου.” ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ὑμῖν χρό-
νοι.” καὶ πάλιν λέγουσιν οἱ κράτται· „πόσῃν χαρὰν ἔχει ἡ
πολιτεία, ὅτι βλέπει τοὺς ἰδίους δεσπότας.” φθογγεῖ καὶ ὁ
λαὸς ἐκ γ' „πολλὴν ἔχει χαρὰν ἡ πολιτεία.” οἱ κράτται·
„ἡμεῖς ὑπάρχετε ἡ χαρὰ τῶν Ῥωμαίων.” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἅ-

5. Pro ἀντίς, h. e. ἀντίος, ed. ubique ἄν τις. 12. φυλάττον-
τες ed.

stremo Prasinum signant, quod dum agunt, factiones acclamant: Sanctus, sanctus, sanctus! Cantores: Multos, multos, multos; populus: Multos annos in multos! Cantores: N. N. Christi amantes, in Deo vincite! populus eadem ter: posta ea factio, quae reliquis antefertur, dicit: Coelestis! respondet altera: Victoriis Imperatores nostros corona! Factio prior: Cum his regnum gere! altera: Potestas suprema. Respondet superior: Orbis desiderium! altera: Divinam clementiam imitami! Prasina: Supremam maiestatem! altera factio: Nos vero, o exercitus, quomodo hostes superabimus? Prasini: Dei, qui Dominos Romanorum coronavit, fidem, et aequitatem dominorum servantes. Porro cantores: Multos, multos, multos! populus: Multos annos in multos! Cantores Multa vobis tempora, propugnaculum trinitatis! Prasini: Electio trinitatis! populus ter: Multa vobis tempora! Prasini: Sancte! Cantores: Multa vobis tempora, N. N. Imperatores Romanorum! populus ter: Multa vobis tempora! Cantores: Multa vobis tempora, famuli Domini! populus ter: Multa vobis tem-

γιε." οἱ κράτται· „ὕμεις ὑπάρχετε ὁ πόθος τῶν Ῥωμαίων" ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε." καὶ οἷον μέρος ἔχει προτίμησιν, λέγουσιν οἱ τούτου κράτται· „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα φιλό-
 CΧριστοὶ, ἐν Θεῷ νικάτε" καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ', τὸ αὐτὸ δὲ λέ-
 γει καὶ ὁ ἀντὶς δῆμος, ὁμοίως καὶ ὁ τοῦ λευκοῦ καὶ ὁ τοῦ 5
 ῥουσοῦ, καὶ ἀποκρίνονται ἀμφοτέρω οἱ δῆμοι καὶ λέγουσιν·
 „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐγουστοὶ τοῦμβηκας." καὶ εἰ μὲν ἔχει
 ὁ Βένετος προτίμησιν, λέγουσιν οἱ τούτου κράτται· „οἱ τῆς
 συγκλήτου, ἐγείρεσθε· τοὺς δεσπότας εὐξώμεθα" καὶ ὁ λα-
 ὸς ὁμοίως ἐκ γ'· εἰ δὲ ἔχει ὁ Πράσινος τὴν προτίμησιν, λέ- 10
 γουσιν οἱ τούτου κράτται· „οἱ τῶν πεδατουρῶν, ἐγείρεσθε·
 Ms.132. a τοὺς δεσπότας εὐξώμεθα." καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ
 κράτται ἔσ· „τῶν φιλούντων ἡμᾶς πολλὰ τὰ ἔτη" καὶ πά-
 λιν· „τῶν δὲ μισούντων ἡμᾶς κακὰ τὰ ἔτη" καὶ ὁ λαὸς ὁμοί-
 Dως ἐκ γ'. (5.) Ταῦτα δὲ λέγουσιν καὶ οἱ λοιποὶ δῆμοι, καὶ 15
 ἀποκρίνονται πάντες, καὶ λέγουσιν· „ἀπάγξεται ὡς ὁ Ἰου-
 δᾶς ὁ μὴ φιλῶν τοὺς ἰδίους δεσπότας." καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως
 ἐκ τρίτου, καὶ εὐθέως αὐλεῖ τὸ ὄργανον, καὶ οἷον μέρος ἔ-
 χει προτίμησιν, λέγει φωνὴν ἀπὸ κρατῶν ἤχ. πλ. α'· εὐχα-
 ριστοῦμέν σοι, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, τῷ διασκεδάζοντι βουλάς 20
 Ed.L. 186 ἐθνῶν καὶ συντρίβοντι πολεμίους, ὅτι ἐμεγάλυνας τὰ θαυ-
 μάσιά σου ἐπὶ τὸν λαόν σου, δυνατέ. τοὺς γὰρ ἐχθρούς ἡ-
 μῶν ὑποτάξας ἐν τῇ δυνάμει σου, ὑψώσας τὸ κέρασ τῶν πι-

1. Verba: οἱ κράτται· „ὕμεις ὑπάρχετε ὁ πόθος τῶν Ῥωμαίων" ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε." om. ed. 3. τούτων ed. 9. ἐγείρεσθε· τοὺς δεσπ. εὐξ. R., ἐγείρεσθαι τοὺς δεσπ. εὐξ. cod. et ed. 19. λέγουσι φωνῆς ἀπὸ κράτται ed.

pora. Rursus cantores: Quanto non gaudio civitas exsultat, dum Dominos suos intuetur! clamat et populus ter: Insigni laetitia civitas exsultat. Cantores: Vos gaudium Romanorum estis; populus ter: Sancte. Cantores: Vos estis desiderium Romanorum; populus ter: Sancte; et quaecunque factio reliquis antecellit, eius cantores dicunt: N. N. Christi amantes, in Deo vincite; hoc item populus et opposita factio, alba quoque et russa, repetunt, quibus uterque populus respondet et dicunt: N. N. Augusti, tu vincas! et si Veneti praecipuam laudem habent, cantores eorum dicunt: Senatores surgite, Dominis bene precemur; sic et populus ter. Si vero Prasini maiori dignitate sunt, cantores eorum dicunt: Pedaturae murorum, resuscitemini, Dominos precemur; sic etiam populus ter. Cantores: Multos annos amicis nostris! et rursus: Mala tempora inimicis nostris! sic populus ter. (IV.) Haec etiam reliquae factiones dicunt, quibus omnes hunc in modum respondent: Ut Iudas olim, suffocetur, qui Dominos suos non amat; hoc idem populus ter repetit, ac statim orga-

στῶν βασιλέων ἡμῶν πρεσβείαις τῆς τεκούσης σε, ὡς μόνος πολυέλεος." καὶ εἶθ' οὕτως λέγουσιν οἱ κράτται τὸ ἱχάδιον „ναναία." ὁ λαὸς· δοξάζομέν σε, Χριστέ." οἱ κράτται „νανά." ὁ λαὸς „βασιλεῦ τῶν αἰώνων." οἱ κράτται „νανά." 5 ὁ λαὸς „μονογενῆ λόγε τοῦ πατρὸς." οἱ κράτται „ἀναναία." ὁ λαὸς „ὅτι ἐπεσκέψω καὶ ἐφώτισας." οἱ κράτται „νανά." ὁ λαὸς „τὸν λαόν σου." οἱ κράτται „ἄγια." ὁ λαὸς „καὶ ἐν τῇ δυνάμει σου ἀπήλλαξας ἡμᾶς." οἱ κράτται „ναναία." ὁ λαὸς „καὶ προσήγαγες ἡμᾶς." οἱ κράτται „ναναία." ὁ λα- 10 ὶος „τῷ Θεῷ καὶ πατρί." οἱ κράτται „ἀναναία." ὁ λαὸς „με-Β σιτεῖα." οἱ κράτται „ἀναναία." ὁ λαὸς „ὡς μόνος παντοδύναμος." καὶ εἶθ' οὕτως λέγει ὁ λαὸς ἄπας· „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν." ἰστέον, ὅτι τὰ αὐτὰ λέγει καὶ ὁ ἅντις δῆμος. καὶ πάλιν ὁ ἔχων προτίμησιν λέ- 15 γει „νιέ." καὶ ὁ ἅντις „Θεοῦ." καὶ ὁ ἅντις „νίκη" γ'. καὶ εἶθ' οὕτως λέγουσιν οἱ κράτται· „ἄγιε, τρισάγιε, ζῶην καὶ δόξαν δὸς αὐτοῖς." καὶ πάλιν ὁ ἔχων προτίμησιν λέγει· „ὁ βοηθῶν τοὺς δεσπότας." καὶ ὁ ἅντις „εἰς ὁ Θεός." καὶ ὁ ἅντις „σὺ αὐτοὺς σῶσον." καὶ ἄλλος „ναὶ Κύριε." ὁμοίως 20 καὶ οἱ μικροὶ δῆμοι τὰ αὐτὰ λέγουσι, καὶ ἀποκρίνονται οἱ τῶν μεγάλων δῆμων, καὶ λέγουσιν ἐκ γ'. „τοὺς χρόνους αὐ- C

3. *vana* ed. passim. 10. *μεσιτεία* conl. R.

num pulsatur, et quaecunque factio praecipue diligitur et probatur, ea phonom dicit cantorum ore; voce toni obl. I. dicitur: *Gratias tibi, Christe Deus noster, persolvimus, quod consilia gentium dissipas, hostes conteris, et miracula tua in populo tuo, o potentissime, amplificas. Inimicos enim nostros tua potentia subiecisti, cornu fidelium Imperatorum nostrorum munere genitricis tuae, ut solus plenus misericordia, exaltasti.* Postea cantores modalantur: *Nanaia*; populus: *Laudamus te, Christe.* Cantores: *Nana*; populus: *Imperator saeculorum!* Cantores: *Nana*; populus: *Unigenitum Patris verbum!* Cantores: *Ananaia*; populus: *Quod respexisti et illustrasti.* Cantores: *Nana*; populus: *Populum tuum.* Cantores: *Sancta!* populus: *Et potestate tua nos liberasti.* Cantores: *Nanaia*; populus: *Et adduxisti nos.* Cantores: *Nanaia*; populus: *Deo et Patri.* Cantores: *Ananaia*; populus: *Mediatrix.* Cantores: *Ananaia*; populus: *Ut solus omnipotens.* Sic et omnis populus postea dicit: *Aeternam Deus sacram maiestatem esse iubeat!* Eadem quoque altera factio recitat, et quae superior est, dicit: *Fili*, altera: *Dei*; prior: *Victoria* ter. Postea cantores: *Sancte, ter sancte, vitam ipsis et gloriam tribue!* Rursus, quae superior habetur: *Tu, qui Dominos adiuvas!* altera: *Unus Deus!* prior: *Tu ipsos conserva!* altera: *Imo Domine.* Sic et minores populi dicunt, quibus maiores respon-

τῶν πλήθονον." εἰθ' οὕτως λέγονται τὰ τριλέξια καὶ τὰ τετραλέκτα τὰ τῇ ἑορτῇ ἀρμόζοντα, δι' ἣν καὶ τὸ ἵπποδρόμιον ἐγεγόνει.

Ἄκτα ἐπὶ νίκη τῶν ἡνίοχων.

Λέγουσιν οἱ κράται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ." ὁ λαὸς 5
 „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ." οἱ κράται „καλῶς ἦλθετε, θεοστέ-
 πτων οἱ δοῦλοι." καὶ ὁ λαὸς γ' „καλῶς ἦλθετε." οἱ κρά-
 D κται „καλῶς ἦλθετε, προβολῇ εὐεργετῶν" καὶ ὁ λαὸς γ'
 Ms. 132. b „καλῶς ἦλθετε." οἱ κράται „καλῶς ἦλθετε, οὐράνιε, μετὰ
 νίκης," οἱ Πράσινοι „ὀλύμπιε" καὶ ὁ λαὸς γ' „καλῶς 10
 ἦλθετε." οἱ κράται „καλῶς ἦλθετε, ἰκάσιε νικήσας," οἱ
 Πράσινοι „ἀνατέλλων" ὁ λαὸς γ' „καλῶς ἦλθετε." οἱ κρά-
 κται „τὰ ἴσα αἰτούμεθα τῆς ἐκ Θεοῦ νίκης ὑμῶν" οἱ
 Πράσινοι „τοῦτό ἐστιν ἐκ Θεοῦ νικῆσαι" ὁ λαὸς γ' „κα-
 λῶς ἦλθετε." οἱ κράται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ." ὁ λαὸς 15
 „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ." καὶ ὅτε λαμβάνουσιν οἱ ἡνίοχοι τὰ
 Ed. L. 187 ἑπαθλα, λέγουσιν οἱ κράται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ἡ ἔν-
 θεος βασιλεία." οἱ Πράσινοι „ἡ ἐκλογὴ τῆς τριᾶδος." ὁ
 λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε." οἱ κράται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, οἱ
 θεράποντες τοῦ Κυρίου." ὁ λαὸς γ' „ἄγιε." οἱ Πράσινοι 20
 „ἄγιε." οἱ κράται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ
 δεῖνα ἀγγοῦσται τῶν Ῥωμαίων." καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ
 ὑμῖν χρόνοι." οἱ Πράσινοι „ἄγιε." οἱ κράται „πολ-
 16. τὸ ἑπαθλα ed.

dent, et ter dicunt: *Tempora eorum adauge*. Postremo trilexia et tetralecta festo diei, ob quem decursio equestris instituta est, congrua, recitantur.

ACTA IN VICTORIA AURIGARUM.

Dicunt cantores: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos annos in multos*. Cantores: *Feliciter venistis, servi a Deo coronatorum!* populus ter: *Feliciter venistis!* Cantores: *Feliciter venistis, a beneficis principibus promoti!* populus ter: *Feliciter venistis!* Cantores: *Feliciter venisti, o coelestis, cum victoria!* Prasini: *Olympie!* populus ter: *Feliciter venisti!* Cantores: *Feliciter venisti, victor strenue*, Prasini: *Exoriens*; populus ter: *Feliciter venisti*. Cantores: *Precamur, ut similia vestrae ex Deo victoriae nobis eveniant!* Prasini: *Hoc est per Deum vincere*; populus ter: *Feliciter venisti*. Cantores: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos annos in multos!* Dum vero aurigae praemia victoriae accipiunt, cantores dicunt: *Longa vobis tempora, divina maiestas!* Prasini: *Electio trinitatis!* populus ter: *Sancte!* Cantores: *Longa*

λοὶ ἡμῖν χρόνοι, οἱ δεσπότες, σὺν ταῖς αὐγούσταις καὶ τοῖς πορφυρογενήτοις" ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι." οἱ Πράσινοι· „ἄγιε." οἱ κράται· „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι. τὰ τρεῖς τῷ Οὐρανῷ" (οἱ Πράσινοι „τῷ Ὀλυμπίῳ") καὶ ὁ 5 λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι." οἱ κράται· „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότες Ῥωμαίων" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράται· „τὰ ἴσα, δεσπότες, τῆς νίκης ἡμῶν" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράται· „Κύριε, σῶσον τοὺς ἐκ σου ἐστεμμένους" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." 10 οἱ κράται· „Κύριε, σῶσον τὸ πλοῦτος τῶν ἐπηκόων" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράται· „τὰ ἴσα, δεσπότες, τὰ τῆς συγκλήτου" ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράται· „τὰς νίκας ἡμῶν πληθύνει ὁ Θεὸς λόγος." ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. οἱ κράται· „ἡ συγκλητος φιλεῖ ἡμᾶς ἐν ὁμοιοῖα" ὁ λαὸς 15 ἐκ γ' „ἄγιε." οἱ κράται· „τὰ ἴσα, δεσπότες, τῆς νίκης ἡμῶν κατὰ βαρβάρων" ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως „ἄγιε." οἱ Πράσι- C νοι „ἄγιε." οἱ κράται· „οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ἀπολοῦνται Θεοκρίτως" ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε." οἱ Πράσινοι „ἄγιε." οἱ κράται· „τὰ ἴσα, δεσπότες, τῶν στρατοπέδων" ὁ λαὸς ἐκ 20 γ' „ἄγιε." οἱ Πράσινοι „ἄγιε." οἱ κράται· „καὶ σὺν αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἡμᾶς συνεργήσει" ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε." οἱ Πράσινοι „ἄγιε." οἱ κράται· „τὰ ἴσα, δεσπότες, τοῦ λα-

10. τὸ πλοῦτος cod., τὸν πλοῦτον ed.

vobis tempora, famuli Domini! populus ter: Sancte! Prasini: Sancte! Cantores: Longa vobis tempora, N. N. Augustae Romanorum! populus ter: *Longa vobis tempora! Prasini: Sancte! Cantores: Longa vobis tempora, Domini, cum Imperatricibus et porphyrogenitis!* populus ter: *Longa vobis tempora! Prasini: Sancte! Cantores: Longa vobis tempora! Flagitamus Uranio tria numismata! (Prasini: Olympio:)* populus ter: *Longa vobis tempora! Cantores: Domine, serva Dominos Romanorum!* populus ter: *Domine, serva! Cantores: Aequalia, Domini, victoriae vestrae!* populus ter: *Domine, serva!* Cantores: *Domine, serva a te coronatos!* populus ter: *Domine, serva!* Cantores: *Domine, serva divitias obsequentium!* populus ter: *Domine, serva!* Cantores: *Aequalia, Domini, senatus!* populus ter eadem. Cantores: *Victorias vestras verbum divinum augeat!* populus ter eadem. Cantores: *Senatus vos unanimiter amat;* populus ter: *Sancte.* Cantores: *Aequalia victoriae vestrae contra barbaros, Domini!* populus ter eodem modo; Prasini: *Sancte.* Cantores: *Adversarii vestri divino iudicio pereunt;* populus ter: *Sancte;* Prasini: *Sancte!* Cantores: *Aequalia exercitibus, Domini, eveniant!* populus ter: *Sancte!* Prasini: *Sancte!* Cantores: *Similia, Domini, populo vestro!* populus ter:

Constantinus Porphy. Vol. I.

οὐ ἑμῶν·” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἄγιε.” οἱ κράτται· „ἀπέλθαιτε
καὶ εὐξασθε τοὺς ἰδίους δεσπότας·” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἄγιε.”
D (B.) Καὶ μετὰ τὸ ἀπευχαριστῆσαι τοὺς δεσπότας ἀναβαί-
νουσιν οἱ ἡνίοχοι εἰς τὸ ὄχημα, καὶ λέγουσιν οἱ κράτται ἀπὸ
φθογγῆς „πολλά, πολλά, πολλά·” ὁ λαὸς „πολλά ἔτη εἰς5
πολλά.” καὶ εἰδ’ οὕτως λέγουσι τὸν χορευτικὸν ἤχ. δ’ „δό-
Ms. 133. a ξα τῆ Θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται· μόνῳ τῷ ποιητῇ τῶν ἁ-
πάντων καὶ χορηγῷ τοῦ ἐλέους ἀγιάζωμεν τὰ χεῖλη, ἑμᾶς
ἀνευφημοῦντες, μέγιστοι εὐεργέται, αὐτοκράτορες Ῥωμαίων.
ἀληθῶς γὰρ ἐν ἡμῖν οἱ πιστεύοντες τὰ ἀγαθὰ καθορῶσιν.”¹⁰
Ed. L. 188 ἄλλος· „τίς ἔσχεν εὐεργέτας, ἀγαθοποιούς τοιούτους, φυλάτ-
τοντας πᾶσι τὸ δίκαιον ἀνθρώποις καὶ ἀνεγείραντας Βενέτων
εὐτυχίαν; Δαβὶδ σὲ ἔχομεν, ἡγαπημένε, οὐδ’ οὐχ εὐρήσει τὸν
δμοῖόν σου μετὰ σὲ ἡ πολιτεία.” ἄλλος· „ἡ χαρὰ εἰς τὸ
Βένετον ἐπιλάμπει, ὅτε ἀνατέλλει τὸ θεοπρόβλητον ἄστρον, ὡς¹⁵
οἰκείους περιθάλλον τοὺς Βενέτους· τοῦτο γὰρ κέκτηται ἡ
πολιτεία ἐς εὐτυχίαν καὶ δόξαν τῆς βασιλείας.” ἄλλος· „ὅτε
ικᾶ ὁ δῆμος οὗτος, ὁ βασιλεὺς ἐν πολέμοις σὺν τῆσ’ στρατῶ
εὐτυχεῖ ταῖς νίκαις, καὶ ἐν τῇ πόλει Ῥωμαίων ὑπεραύξει ἡ
εὐθηνία. διὸ αἰτοῦμεν τὸ θεῖον, εἰς τοὺς αἰῶνας ἔχειν τοῖς²⁰
B Βενέτοις νίκας καὶ δόξαν.” (Γ.) Ἰστέον, ὅτι ἀπὸ τοῦ δευτέ-

1. ἀπέλθετε ed. 2. εὐξασθαι cod. 8. ἐλαίους cod. 11. ἄλλος
h. l. et deinceps R. ex sigla cod., ἄλλο ed. 13. Δαβὶδ R. ex
compendio cod., δ δεινα ed. 20. εὐθηνία ed. τοὺς Βε-
νέτους ed.

Sancte! Cantores: Abite et Domini vestris fausta apprecamini!
populus ter: *Sancte!* (II.) Postquam vero felicia omnia Dominis
apprecati sunt, curram aurigae conscendunt, et cantores voce mo-
dulata dicunt: *Multos, multos, multos; populus: Multos annos*
in multos! Posthac saltatorum hymnum toni IV canunt: *Gloria*
Deo nostro, quod ita placuit unico creatori et misericor-
diae chorago, sanctificemus labra, vobis acclamantes, maximi
benefici, Imperatores Romanorum. Vere enim in vobis credentes
bona omnia conspiciunt. Alius: Quis tam clementes et beneficos
Dominos unquam habuit, qui omnibus hominibus iustitiam serva-
runt Venetorumque felicitatem promoverunt? Te, dilecte, Davi-
dem habemus, cui post te parem respublica non inveniet. Alius:
Gaudium super Venetos resplendet, quando flos a Deo promotus
exoritur, eoque Veneti ut servi incallescunt. Hoc enim respublica
ad felicitatem et gloriam imperii nacta est. Alius: Quando hic
populus superior est, Imperator cum exercitu e bellis laetam
victoriam reportat, inque urbe Romana abundantia augetur et
crescit. Quare Deum precamur, ut in saecula Venetis victoriam

σου βασιου λέγουσιν οἱ κράται· „νικᾷ ἡ πίστις τῶν βασι-
λέων” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράται „τῶν ἀγουσιτῶν”
ὁ λαός· „νικᾷ ἡ πίστις τῶν ἀγουσιτῶν” οἱ κράται „τῆς
πόλεως” ὁ λαός· „νικᾷ ἡ πίστις τῆς πόλεως” οἱ κράται
5 „τῶν Βενέτων” (οἱ Πράσινοι „τῶν Πρασινῶν”) ὁ λαός·
„νικᾷ ἡ πίστις τῶν Βενέτων” (οἱ Πράσινοι „τῶν Πρασι-
νων”) καὶ μετὰ ταῦτα λέγεται ἀπελατικὸν ἤχ. „ἡ τοῦ στέ-
φους ἡμῶν ἑορτὴ ἐλευθερίαν μῆνυει ἀπὸ οὐρανῶν τοῖς ἀν-
θρώποις” καὶ τὰ ἐξῆς. ἄλλος ἤχ. α'. „κἂν θέλω σιγῆσαι
10 τῶν τρόπων σου, ἡ χριστότης, οὐκ ἐᾷ με. ὁ γὰρ πόθος τὸν
φόβον ἐνικήσας, βιάζεται με εἰς τὴν σὴν εὐφημίαν, αἱ γὰρ
κατ' ἐναντιῶν σου εὐτυχίαι ὡς βροντὴ ἐξηχοῦνται εἰς τὰ πέ-
ρατα τῆς οἰκουμένης.” καὶ μετὰ ταῦτα λέγουσι οἱ κράται
ἰχάδιον „ἀνανά” ὁ λαός· „ἄλος ὁ πόθος ὁ τῶν Ῥωμαίων.” οἱ
15 κράται „νανά” ὁ λαός· „εἰς ἡμᾶς ὀράται, τοὺς εὐεργέτας.”
οἱ κράται „νανά” ὁ λαός· „τοῦ κόσμου γὰρ εὐσεβεῖς
δεσπόζετε ἄλλως.” οἱ κράται· „νανά” ὁ λαός· „εἰς δικαίωμα
πρῶτον τὸ φιλαγάθον, κράτος ἡμῶν, δεσπότηι.” καὶ μετὰ ταῦ-
τα λέγουσιν οἱ κράται „δοῦλοι” ὁ λαός· „ἡμεῖς δοῦλοι
20 τῶν βασιλέων” ἐκ γ'. οἱ κράται· „ἰδὲ δοῦλοι ἀγαθῶν βα-
σιλέων” ὁ λαός ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράται· „ἰδὲ δοῦλοι
ἡμεῖς φιλοῦντες ἀξίως” ὁ λαός ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράται D

4. Verba: ὁ λαός· „νικᾷ ἡ πίστις τῆς πόλεως.” om. ed. 10. οὐκ
ἐᾷ με R., οὐκ ἐᾷμαι cod. et ed. 12. κατεναντιῶν ed.
15. ὀράται R., ὀράτε cod. et ed. 16. Verba: τοῦ κόσμου —
ὁ λαός· om. ed. 17. δεσπόζετε R., δεσπόζεται cod.

gloriamque concedat. (III.) Sciendum est, secundae palmae can-
tores dicere: *Vincit fides Imperatorum*; populus idem ter. Canto-
res: *Augustarum*; populus: *Vincit fides Augustarum*. Cantores:
Urbis; populus: *Vincit fides urbis*. Cantores: *Venetorum*, (Prasini:
Prasinorum); populus: *Vincit fides Venetorum*; (Prasini: *Prasinorum*).
Postea apelaticum canitur: *Solennis memoria coronationis vestrae*
hominibus libertatem coelitus commemorat etc. Alius tono I: *Eti-*
amsi mores tuos tacere velim, Christianus costus, id non permit-
titur: desiderium enim, metu superato, ad celebrandas laudes tuas
me excitat: felices armorum tuorum successus contra hostes tuos,
ut fulmen, ad terminos orbis resonuit. Postea cantores modulan-
tur: *Anana*; populus: *Totum desiderium Romanorum*. Cantores:
Nana; populus: *Ad vos beneficos respicit.* Cantores: *Nana*; po-
pulus: *Nam per pietatem omnem mundum gubernamini.* Canto-
res: *Nana*; populus: *In primam iustitiam boni amantem, ma-*
iestas vestra, Domini. Postea cantores dicunt: *Servi*; populus:
Nos servi Imperatorum, ter. Cantores: *Servi bonorum Imperato-*
rum; sic populus ter. Cantores: *Servi sumus, qui vos ex merito*

Ms. r33. b „δοῦλοι” ὁ λαὸς „ἡμεῖς δοῦλοι τῶν βασιλέων” ἐκ γ'. οἱ κρά-
 ται „ἡμεῖς” ὁ λαὸς „τῶν βασιλέων.” (Δ.) Ἰστέον, ὅτι οἱ
 σταυροφόροι ἀπὸ τῶν δ' δῆμων κατέρχονται, καὶ οἱ μὲν τοῦ
 Βενέτου καὶ τοῦ λευκοῦ διὰ τοῦ καμποῦ τοῦ Βενέτου κάμπτον-
 τες, εἰσέρχονται εἰς τὸ στάμα, οἱ δὲ τοῦ Πρασίνου καὶ τοῦ

Ed.L. 189 τοῦ δευτέρου βαῖον κατέρχονται ἀπὸ τῶν δ' δῆμων οἱ σταυρο-
 φόροι, βασιάζοντες τοὺς ἐξ ἀνθέων πεπλεγμένους σταυροῦς,
 καὶ ἴστανται εἰς τὸ στάμα. οἱ δὲ κούρσωρες αἶροντες τοὺς 10
 σταυροῦς, ἀναφέρουσι πρὸς τοὺς δεσπότης, καὶ εὐθέως λέ-
 γουσι τὰ ἄκτα. οἱ κράται „ὁ ζωοποιὸς σταυρὸς, βοήθη-
 σον τοὺς δεσπότης” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε.” οἱ
 κράται „ἐν τούτῳ ἐστέφθητε, εὐεργέται” ὁ λαὸς ἐκ γ'
 „ἄγιε.” οἱ κράται „ἐν τούτῳ βασιλεύετε καὶ νικᾶτε” 15
 λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε.” οἱ κράται „ἐν τούτῳ βασιλεύετε τὰ
 ἔθνη πάντα” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε.” τοῦ δὲ ὄργανου τρισα-
 γιάζοντος, λέγουσιν οἱ κράται „τρισαγίε, βοήθησον τοὺς δε-
 σπότης” καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. Ἰστέον, ὅτι, εἰ μὲν οὐκ ἔστι
 Β δειλῆς, δίδονται τὸ πρῶν, εἰ δὲ ἔστι δειλῆς, δίδονται δειλῆς. 20

Ἔσα δὲ τελεῖν εἰς τὸ δειλινὸν ἵπποδρόμιον.

Ἀνιόντων τῶν δεσποτῶν κατὰ τὸν τύπον καὶ τῆν ἀκο-
 19. οὐκέτι ed.

amant; eadem populus ter. Cantores: *Servi*; populus ter: *Nos
 Imperatorum servi*. Cantores: *Nos*; populus: *Imperatorum*. (IV.)
 Sciendum est, crucigeros a quatuor factionibus descendere, et Ven-
 etae quidem albaeque per curvaturam Venetae ad stationem venire,
 Prasiniae autem et russae per curvaturam Prasiniae declinantes, ad
 stationem se recipere. Die vero votorum crucigeri quatuor factio-
 num post secundam palmam a quatuor factionibus descendunt, e
 floribus contextas cruces gestantes, inque statione consistunt. Cur-
 sores vero cruces sublatas ad Dominos ferunt, statimque cantores
 dicunt: *Cruz vivifica, Dominis opem fer!* clamat et populus ter:
Sancte! Cantores: *In hac, benefici, coronati estis*; populus ter:
Sancte. Cantores: *In hac imperatis et vincitis!* populus ter: *San-
 cte!* Cantores: *In hac omnibus populis dominabimini!* populus ter:
Sancte! Organo vero trissagium modulante, cantores dicunt: *Ter
 sancte, Domini auxilium fer*; sic etiam populus ter. Sciendum
 est, si vesperae nulli sunt ludii, praemia mane dari, si vero vesperae
 sunt, etiam vesperi distribui.

OBSERVANDA IN VESPERTINA EQUORUM DECURSIONE.

Postquam Domini eo ritu ac more, qui in matutina decursione

λουθίαν τὴν προΐνῃ ἐπὶ τοῦ καθίσματος καὶ Ἰσταμένων ἔμπροσθεν τοῦ σέντζου, κατασφραγιζουσι μετὰ τὸ ἄκρον τῶν χλανιδίων αὐτῶν τρίτον, καθὼς ἐν τῷ πρώτῳ προειρήκαμεν. καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν σφραγιζόντων, λέγουσιν οἱ δῆμοι „ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος.“ φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἅγιος.“ οἱ κράτται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ.“ ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ“ καὶ τὰ λοιπὰ, καθὼς καὶ ἐν τῷ πρώτῳ εἶρηται. καὶ εἰ μὲν ἔχουσιν οἱ Βένετοι προτίμησιν, λέγουσιν οἱ κράτται φωνὴν ἤχ. δ' ἰχάδιον „ἀνανά.“ ὁ λαὸς „δοξάζομέν σε, 10 Χριστέ.“ οἱ κράτται „νανά.“ ὁ λαὸς „βασιλεῦ τῶν αἰώνων.“ οἱ κράτται „νανά.“ ὁ λαὸς „μονογενῆ λόγε τοῦ πατρός.“ οἱ κράτται „ἀνανάγια.“ ὁ λαὸς „ὅτι ἐπεσκέψω καὶ ἐφώτισας.“ οἱ κράτται „νανά.“ ὁ λαὸς „τὸν λαόν σου.“ οἱ κράτται „ἅγια“ καὶ ὁ λαὸς „καὶ ἐν τῇ δυνάμει σου ἀπῆλλαξας ἡ- D 15 μᾶς.“ οἱ κράτται „ἀνάνια.“ ὁ λαὸς „καὶ προσήγαγες ἡμᾶς.“ Ms. 134. a οἱ κράτται „ἀνανάια“ ὁ λαὸς „τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ.“ οἱ κράτται „ἀνανάια“ ὁ λαὸς „μεσιτεῖα.“ οἱ κράτται „ἀνανάια“ ὁ λαὸς „τῶν πιστῶν βασιλέων ἡμῶν.“ οἱ κράτται „ἀνανάια.“ ὁ λαὸς „ὡς μόνος παντοδύναμος.“ καὶ πάλιν λέγουσιν οἱ 20 κράτται ἰχάδιον ἤχ. π. δ' „νανά.“ ὁ λαὸς „ὄλος ὁ πόθος τῶν Ῥωμαίων.“ οἱ κράτται „ἅγια“ ὁ λαὸς „εἰς ὑμᾶς ὁρᾶται, τοὺς εὐσεβεῖτας.“ οἱ κράτται „νανά“ ὁ λαὸς „τοῦ κόσμου γὰρ εὐσεβεῖα δεσπόζετε ὅλως, εἰς φιλάγαθον κράτος

9. φωνὴν R. ex sigla cod., φθογγῇ ed. 22. δρᾶτα cod. et ed. 23. εὐσεβεία δεσπόζεται cod. et ed. Vid. supra p. 323, 17.

observatur, ad suggestum ascenderunt et ante thronum constitere, extrema tunica sua, ut in matutina, ter populum signant. Quod dum faciunt, factiones dicunt: *Sanctus, sanctus, sanctus*; clamat et populus ter: *Sanctus!* Cantores: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos annos in multos cet.*, ut de matutina decursione supra diximus. Sique Veneti maiori loco habentur, cantores voce toni IV modulantur: *Anana*; populus: *Laudamus te, Christe*. Cantores: *Nana*; populus: *Rex saeculorum*. Cantores: *Nana*; populus: *Unigenitum Patris verbum!* Cantores: *Ananaia*; populus: *Quod respexisti et illustrasti*. Cantores: *Nana*; populus: *Populum tuum*. Cantores: *Sancta*; populus: *Et in potestate tua nos liberasti*. Cantores: *Ananaia*; populus: *Et nos adduxisti*. Cantores: *Ananaia*; populus: *Deo et patri*. Cantores: *Ananaia*; populus: *Mediatric!* Cantores: *Ananaia*; populus: *Fidelium Imperatorum nostrorum*. Cantores: *Ananaia*; populus: *Ut solus omnipotens*. Rursus cantores voce toni obliqui quarti modulantur: *Nana*; populus: *Unicum desiderium Romanorum!* Cantores: *Sancta!* populus: *In vos, o benefici, intuetur!* Cantores: *Nana*; populus: *Pietate enim univer-*

Ed.L. 190 ὑμῶν, δεσπόται." ἄλλος ἤχ. δ'· „κἄν θέλω συγῆσαι τῶν τρόπων σου, ἡ χριστότης, οὐκ ἐγὼ μὲ" καὶ τὰ ἐξῆς. εἰ δὲ ἔχει ὁ Πράσιος προτίμησιν, λέγει φωνὴν ἤχ. π. δ'· „εὐχαριστοῦμέν σοι, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, τῷ διασκεδάζοντι βουλάς ἔθνων" καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ πάλιν λέγουσι τροπάριον, ἤχ. δβ αὐτός· „πληροφορῶ τὸ θελον ἐν πᾶσιν ὄντως καὶ τὸ εὐσεβὲς ὑμῶν, εὐεργέται· οὐκ ἔχει ἄλλην ἢ ψυχὴ ἡμῶν θεραπείαν, εἰ μὴ τὸ βλέπειν ὑμᾶς, τοὺς δεσπότας τῆς οἰκουμένης." ἄλλος ἤχ. δ'· „τὸ ὑμέτερον κράτος, φιλόχριστοι, θεοπρόβλητοι εὐεργέται, ἐκ Θεοῦ καταλάμπεται ἀληθῶς καὶ οὐκ ἐξ ἰο ἀνθρώπων, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἀγαλλίαμα τῶν Βενέτων." **β** εἰθ' οὕτως λέγουσιν οἱ κράται· „ἡμεῖς δοῦλοι τῶν βασιλέων" ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράται· „ἰδὲ δοῦλοι εὐσεβῶν βασιλέων" ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράται „δοῦλοι." ὁ λαὸς „τῶν βασιλέων." οἱ κράται „δοῦλοι." ὁ λαὸς „τῶν βασιλέων." (B.) Ἰστέον, ὅτι ἀπὸ νίκης λέγονται τὰ προρῶθηέντα ἅκτα τῆς νίκης τῶν ἡνιόχων πρῶτ. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι ἀπὸ τοῦ δευτέρου βαῖου κατέρχονται ἀπὸ τῶν δ' δῆμων οἱ σταυροφόροι, βαστάζοντες τοὺς ἐξ ἀνθέων πεπλεγμένους σταυροὺς, καὶ ἴστανται εἰς τὸ στάμα οἱ κούρσωρες, αἶροντες τοὺς 20 τοιοῦτους σταυροὺς ἀναφέρουσι πρὸς τοὺς δεσπότας, καὶ εὐθέως λέγουσι τὰ ἅκτα. οἱ κράται· „ὁ Θεὸς τύπος, βοή-

2. εἶμαι cod. et ed. Vid. p. 323, 10. 3. φωνῆ ed.

pro orbi dominamini, in robur vestrum boni studiosum, Domini. Alius tono IV: Etiam si virtutes tuas tacere vellem, coetus Christianus, id non licet et reliqua. Si vero Prasini praecipuam laudem retuleret, voce toni obliqui IV dicunt: Gratias tibi, Christe Deus noster, agimus, qui consilia gentium dissipasti et cetera. Rursus troparium eodem tono canunt: Divinitati in omnibus conspicuae vestraeque pietati, Domini, confirmitas: anima nostra haud aliam medelam habet, quam si vos, Dominos universi, intuetur. Alius tono IV: Potestas vestra, Christi amantes aequo Deo promoti et benefici principes, a Deo certe, non per homines, resplendet, N. N. voluptas et gaudium Venetorum. Postea cantores dicunt: Nos servi Imperatorum; populus eadem. Cantores: Ecce servi piorum Imperatorum! populus similiter. Cantores: Servi; populus: Imperatorum. (II.) Post victoriam acta victoriae aurigarum matutinae recitantur. Post secundam vero palmam crucigeri a quatuor populis descendunt, cruces e floribus contextas portantes, in statione vero cursores adsunt, hasque cruces sumunt, iisque ad Dominos allatis, statim acta recitant. Cantores: Divina imago, Dominis auxiliare! eadem populus ter. Cantores: In hac, munifici principes, coronati estis! sic populus ter. Cantores: In hac imperatus et vincit; sic populus ter. Cantores:

θησον τοὺς δεσπότας· ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. οἱ κράτται·
 „ἐν τούτῳ ἐστεφάνητε, οἱ εὐεργέται·” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'.
 οἱ κράτται· „ἐν τούτῳ βασιλεύετε καὶ νικᾶτε·” καὶ ὁ λα-
 ὸς ἐκ γ' ὁμοίως. οἱ κράτται· „ἐν τούτῳ ὀλέσετε τὰ ἔθνη
 ὅλα·” καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. τοῦ δὲ ὁργάνου τρισα-
 γιάζοντος, λέγουσιν οἱ κράτται· „τρισάγιε, βοήθησον τοὺς
 δεσπότας·” καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. ἰστέον, ὅτι πάντα τὰ
 ἱπποδρόμια, τὰ τε πρῶτ' καὶ δεῖλῆς, τοῦτον τὸν τύπον καὶ
 ταύτην ἔχουσι τὴν τάξιν. τὰ γὰρ αὐτὰ ἅκτα καὶ αὐτὰ αἰD
 10 εὐφημίαι καὶ αἱ ἄλλαι ἅσασαι ἀκολουθίαι αἱ προῤῥηθεῖσαι
 φυλάττονται.

Ὅσα δεῖ τελεῖσθαι, μικροπανίτου μέλλοντος γίνεσθαι φακτιο- Ms. 134. b
 ναρίου.

Ἰππικῶν ἀγομένου, καὶ ἀνδραγαθοῦντος τὸ πρῶτον βαλὼν
 15 μικροπανίτου ἡνιόχου, δηλοῖ ὁ βασιλεὺς τῷ δήμῳ, ὡς ὅτι
 „αἰτήσασθε τὸν ὁ δεῖνα εἰς φακτιονάριον,” καὶ εὐθέως λέ-
 γουσι οἱ κράτται· „δεσπότης τῆς οἰκουμένης, δεξασθε Βενέ-
 τος παρακαλοῦντας·” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „ἄγιε.” Ed.L. 191
 οἱ κράτται· „ὡς δοῦλοι τολμῶμεν παρακαλέσαι·” καὶ ὁ
 20 λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε.” οἱ κράτται· „μετὰ φόβου δυσωποῦ-
 μεν τοὺς δεσπότας·” καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε.” οἱ κρ-
 άτται· „ἀνεξικákως παρακλήθητε οἱ εὐεργέται·” φθογγεῖ
 καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε.” οἱ κράτται· „εἰς τὴν δέησιν τῶν

9. αἰ om. ed. 16. αἰτήσασθαι ed.

In hac omnes populos pessum dabitis; sic et populus ter. Organo vero trisagium modulante, cantores dicunt: Ter sancte, Dominos adiuvā; sic et populus ter. Ceterum omnia spectacula equestris, tum matutina, tum vespertina, hoc ritu hisque cerimoniis celebrantur: eadem enim acta, eadem acclamationes et ceterae cerimoniae omnes supra expositae observantur.

OBSERVANDA, CUM MICROPANITA FACTIONARIUS INSTITUI DEBEAT.

Actis circensibus, et auriga micropanite prima palma potito, Imperator populo edicit, ut N. factionarium expetant, quo facto, cantores: *Domini orbis, exaudite Venetos precantes!* populus ter: *Sancte.* Cantores: *Ut servi rogare audemus;* populus ter: *Sancte.* Cantores: *Cum timore Dominos intuemur;* populus ter: *Sancte.* Cantores: *Non iniuria benefici principes invocamini;* clamat et populus ter: *Sancte.* Cantores: *Ad preces servorum vestrorum Venetorum;* populus ter: *Sancte.* Cantores: *Secundarium factionarium*

δούλων ὑμῶν Βενέτων" ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε." οἱ κράτται·
 „τὸν δεύτερον αἰτούμεθα εἰς φακτιονάριον" καὶ ὁ λαὸς ἐκ
 γ' „ἄγιε." οἱ κράτται· „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης Ῥω-
 μαίων" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράτται· „Κύ-
 ριε, σῶσον τοὺς ἐκ σοῦ ἐστεμμένους" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε
 σῶσον." οἱ κράτται· „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης σὺν ταῖς
 ἀγούσταις καὶ τοῖς πορφυρογενήτοις" καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ'
 Β „Κύριε, σῶσον." καὶ εἰδ' οὕτως λέγουσιν οἱ κράτται· ἄλ-
 λην μίαν αἰτησιν ἔχομεν οἱ δοῦλοι ὑμῶν" ὁ λαὸς ἐκ γ'
 „Κύριε, σῶσον." οἱ κράτται· „φακτίονα, δεσπότηι, τῷ ὁ δεῖ-10
 να" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." (B.) Τοῦ δὲ βασιλέως
 παρασχόντος τὴν χρυσὴν βούλλαν, ἤγουν τὸν φακτίονα, νεύει
 ὁ ἄκτουάριος μετὰ τῆς χειρὸς τῷ δήμῳ· οἱ δὲ νοοῦσιν, ὅτι
 παρῆσχε τὸν φακτίονα ὁ βασιλεύς. ὁ δὲ ἄκτουάριος ὀψικευ-
 ὸμενος ὑπὸ τῶν κουρσῶρων, δηλονότι ἐνὸς κούρσωρος ἔμ-15
 προσθεν τοῦ ἄκτουαρίου περιπατοῦντος καὶ ἐπηρμένη χειρὶ
 τὴν βούλλαν βαστάζοντος. ὁ δὲ ἄκτουάριος ταύτην αἶρων
 Κάπο τοῦ κούρσωρος, ἐπιδίδει αὐτὴν τῷ μέλλοντι γίνεσθαι
 φακτιοναρίῳ. ὁ δὲ ταύτην ἄσπαζόμενος καὶ τοῖς ὄμμασιν ἐ-
 πιθεῖς, ἐπιδίδει πάλιν τῷ ἄκτουαρίῳ. ὁ δὲ ἄκτουάριος ταύ-20
 τὴν ἐπὶ τὸ ψῦας αὐτοῦ ἐπιδέξει, καὶ εὐθέως ἀπὸ τοῦ δήμου
 λέγουσιν οἱ κράτται· „τὰ τρία, δεσπότηι, τοῦ φακτίονος" ὁ
 λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράτται „Κύριε, σῶσον. τὴν
 Μσ. 135. a ἀντίληψιν τῶν Βενέτων" καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον."
 οἱ κράτται· „Κύριε, σῶσον. τὴν ἀνακαίνησιν τῶν αἰτησίων" 25

18. ἐπιδίδει ed. h. l. et mox. 21. ἐπὶ τὴν ψ. ed. ἐπιτεί-
 ρει ed. 23. σῶσον τὴν ἀντ. et mox σῶσον τὴν ἀνακτ. ed.

petimus; populus ter: Sancte. Cantores: Domine, serva principes Ro-
manorum! populus ter: Domine, serva. Cantores: Domine, serva Im-
peratores cum coniugibus et porphyrogenitis; populus ter: Domine, ser-
va. Postea cantores: Unum adhuc servi vestri precamur; populus ter:
Domine, serva. Cantores: Factionem, Domini, N.; populus ter: Domi-
ne, serva. (II.) Imperatore autem auream bullam seu factionem traden-
te, actuarius manu populo signum dat, unde cognoscit, factionem
Imperatorem dedisse. Actuarius vero, a cursoribus stipatus, uno
scilicet ante ipsum procedente elataque manu bullam portante, hanc
a cursore sumtam factionario futuro tradit, qui eam, postquam
osculatus est oculisque admovit, actuario reddit. Is eam lumbis suis
imponit, ac statim cantores factionis dicunt: Tría, Domini, factio-
nis! populus ter: Domine, serva. Cantores: Domine, serva. Mu-
nus Venetorum! populus ter: Domine, serva! Cantores: Domine,

ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράται. καὶ ὅτε λάβῃ ὁ βουλλωθεὶς φακτιονάριος τὰ ἔπαθλα, λέγει ὁ δῆμος· „ἀπέλαθτε καὶ εὐχασθε τοὺς ἰδίους δεσπότας,” καὶ εὐθέως ἀνέρχεται εἰς τὸ ἴδιον ἄρμα, καὶ σάσσει κατὰ τὸν τύπον, ἥ-
5τοι χορεύει, καθὼς εἴθισται ἀπὸ νίκης.

D

Ἄκτα, μέλλοντος γίνεσθαι δευτέρου ἡνίοχου.

Λέγουσιν οἱ κράται· „δεσπότης τῆς οἰκουμένης, δέξα-
σθε Βενέτους παρακαλοῦντας” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ’
„ἄγιε” καὶ τὰ ἐξῆς, καθὼς καὶ ἐν τῇ φακτιοναρίῳ προείρη-
15τοια· πλὴν ἀντὶ τοῦ „τὰ τρία, δεσπότης, τοῦ φακτιόνος,” λέ-
γουσι· „τὰ τρία, δεσπότης, τὰ τοῦ δευτέρου.” χρῆ δὲ εἰ-
δέναι, ὅτι, ἐὰν μὴ ἔστιν ὁ ἡνίοχος βουλλωμένος, εἰς σκευὸς
οὐκ ἀνέρχεται, ἵνα σύξῃ ἀπὸ τοῦ βῆθου.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, βηγαρίου ζωννυμένου.

Ed.L. 192

15 Ἄγομένου τοῦ ἵππικοῦ καὶ ἐπιτυγχάνοντος τοῦ ἡνίοχου οἰουδῆποτε μέρους τῇ πρώτῳ βαίῳ, ὡς εἰσέρχεται λαβεῖν τὰ ἔπαθλα, μὴνυεὶ διὰ τοῦ κούρσωρος τὸν ἀκτουάριον, λέγων· „ἡνίοχον θέλω ζῶσαι.” ὁ δὲ ἀκτουάριος ἀναφέρει τῷ βασι-
λεῖ, καὶ κελεύοντος τοῦ δεσπότητος ζωσθῆναι τὸν βηγάριον, εἰς-
20έρχεται ὁ μέλλων γίνεσθαι βηγάριος, καὶ πίπτων ἐπὶ τῆς

3. ἀπέλαθε ed. 11. τὰ ante τοῦ om. ed. 12. βουλλώμε-
νος ed. 16. βατ cod.

serva. Renovationem precum! populus ter: *Domine, serva.* Dum-
que factionarius bulla institutus, praemia victoriae accipit, populus
dicit: *Abite et fausta Domini vestris apprecamini.* Tunc ad cur-
rum suum abit et tripudiat seu saltat, ut post victoriam mos est.

ACTA, QUANDO SECUNDARIUS AURIGA CONSTITUENDUS EST.

Cantores dicunt: *Domini orbis, exaudite Venetos precantes!*
clamat et populus ter: *Sancte!* et reliqua, uti supra de factionario
notatum: praeterquam quod pro: *Tria, Domini, factionis!* dicant:
Tria, Domini, secundarii! Quodsi vero auriga bulla institutus non
est, currum non ascendit, ut post palmam saltet.

OBSERVANDA, CUM BIGARIUS ZONA DONATUR.

In decursione equestri cum prima palma auriga, cuiuscunque
factionis sit, particeps factus est et, praemia certaminis accepturus,
intrat, per cursorem actuarium admonet, ac dicit: *Aurigam cingere
volo.* Hoc actuarius ad Imperatorem refert, qui postquam bigarium
cingi iussit, futurus bigarius intrat, et se in terram prosternens,

γῆς, κρατεῖ τοὺς πόδας τοῦ πρώτου ἡνίοχου· οἱ δὲ ἡνίοχοι λαμβάνοντες τὰ ἑπαθλα, ἐξέρχονται καὶ ἴστανται κατέναντι Β τοῦ δήμου, κατασφραγίζοντες τοὺς δεσπότας. κράζοντος δὲ τοῦ δήμου πρὸς τὸν βασιλέα τὰ ἄκτα τῶν ἐπάθλων τῆς νίκης, ἀποστέλλουσιν οἱ δεσπότες τὰ ἑπαθλα τοῖς ἡνίοχοις, δη-5 λονότι ἐξωθεν αὐτῶν ἰσταμένων ἀντικρὺ τῶν δήμων. καὶ εἰθ' οὕτως λέγει ὁ δῆμος πρὸς τοὺς ἡνίοχους „ἀπέλθατε καὶ εὐξασθε τοὺς δεσπότας.” καὶ ἀπερχομένων αὐτῶν πάλιν εἰς τὸ στάμα, εἰσέρχεται μετ' αὐτῶν ὁ βηγάριος, καὶ πιπτόντων τῶν ἡνίοχων, πίπτει καὶ ὁ βηγάριος, καὶ κρατῶν τὸν πόδα 10 τοῦ φακτιοναρίου μετὰ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα, μετὰ τῆς δεξιᾶς κατασφραγίζει, ὃ δὲ ἐπιστάτης ἴστανται εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ Ms. 135. b φακτιοναρίου. ἀπολύει δὲ ὁ βασιλεὺς τοὺς ἡνίοχους, καὶ ἀναβαίνουσιν εἰς τὸ ἄρμα, καὶ σάσσαντες ἦτοι χορεύοντες κάμ- C πτονοι, καὶ ἀπερχόμενοι πρὸς τὸν ἴδιον δῆμον, κατασφραγί-15 ζουσι καὶ ἀναχωροῦσιν, ἀπίνοντες πρὸς τὰ κάγκελλα. μένει δὲ ὁ ἐπιστάτης μετὰ τοῦ βηγαρίου εἰς τὸ στάμα, ἰστάμενοι δροθοὶ καὶ κατασφραγίζοντες. (B.) Ὁ δὲ βασιλεὺς κελεύει δοθῆναι αὐριγάριον τὸ λεγόμενον δημόσιον καὶ κασσίδιον ἀργυροῦν σεμνὸν καὶ τὸ ζωστόν. κατερχομένου δὲ τοῦ ἄκτουα-20 ρίου καὶ ὀψικενομένου ὑπὸ πάντων τῶν κουρσῶρων, δηλονότι τριῶν κουρσῶρων, βασταζόντων, τοῦ μὲν τὸ αὐριγάριον, ὅπερ D ἐστὶ τὸ δημόσιον, τοῦ δὲ τὸ κασσίδιον, τοῦ δὲ τὸ ζωστόν. εἶτα ἐπιδίδει ὁ ἄκτουάριος τὸ μὲν αὐριγάριον εἰς τὰς χεῖρας

7. ἀπέλθετε ed.
ἐπιδίδοι ed.

11. χεῖραν cod.

12. σφραγίζει ed.

24.

primi aurigae pedes amplectitur, aurigae vero, acceptis praemiis, discedunt et ante factionem, cruce Dominos signantes, subsistunt. Populo autem, quae in praemiorum distributione recitari solent, acta recitante, Domini aurigis, foris scilicet ante factionem stantibus, praemia mittunt. Tunc populus ad aurigas: *Discedite et Dominis laeta apprecamini*; quibus ad stationem rursus abeuntibus, bigarius cum ipsis intrat, et procidentibus aurigis, ipse quoque procumbit, ac sinistra manu factionarii pedem tenens, dextra signat, praefecto ad dextram factionarii constituto. Aurigae, ab Imperatore dimissi, cursus conscendunt, ac saltantes seu tripudiantes deflectunt, ad suam factionem reversi, eam signant, et ad cancellos in discessu se recipiunt. Praefectus et bigarius in statione recti stantes ac signum facientes, remanent. (II.) Imperator aurigarium, quod et δημόσιον seu publicum appellatur, cassidem argenteam pretiosam ac cingulum afferri iubet: acturarius vero abit, ab omnibus cursoribus, tribus scilicet, quorum unus aurigarium seu δημόσιον, secundus cassidem, tertius cingulum gestat, stipatus. Aurigarium bigario in manum tradit, cassidem capiti im-

αὐτοῦ· τὸ δὲ κασιδίον ἐπιτίθειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ τὸ ζωστῆρον ζωννύει εἰς τὰ μέσα αὐτοῦ, καὶ εἶθ' οὕτως λέγει ὁ δῆμος τὰ ἅκτα „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ“ ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ.“ οἱ κράτται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ἡ ἐκ-
 5λογῆ τῆς τριάδος“ φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε.“ οἱ κράτται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ Κυρίου“ ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε.“ οἱ Βένετοι· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.“ οἱ κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκρά-
 10κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, δεσπότης, σὺν ταῖς ἀνγού-
 σταις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις.“ ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ὑ-
 μῖν χρόνοι.“ οἱ κράτται· „ὁ δεῖνα σὺ εὐτυχεῖς εἰς τὸν δῆ-
 μον τοῦτον“ ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε.“ οἱ κράτται· „στεφάνι-
 15ον, δεσπότης, τῷ βηγαρίῳ.“ καὶ εἶθ' οὕτως ἀποστέλλουσιν
 ἡ δὲ αὐτῷ στεφάνιον καὶ ἱμάτιον, καὶ πάλιν λέγουσιν οἱ κράτται·
 „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης Ῥωμαίων“ ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύ-
 ριε, σῶσον.“ οἱ κράτται· „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης
 σὺν ταῖς ἀνγούσταις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις“ ὁ λαὸς ἐκ
 γ' „Κύριε, σῶσον.“ εἶτα λέγουσι πάντες ὁμοῦ πολυχρόνιον.
 20 ὁ δὲ βηγάριος κατασφραγίζει τρίτον τοὺς δεσπότης, καὶ προ-
 κυνῶν ἀπευχαριστεῖ, καὶ ἐξέρχεται μετὰ τοῦ ἐπιστάτου ἕως Β
 τῆς δόφνης, εἶτα ὁ βηγάριος ἀπέρχεται ἐπὶ τὸν δῆμον, καὶ
 κατασφραγίζων τρίτον εἰς τὸν δῆμον, ἀνέρχεται εἰς τὰ κάγ-
 25 κελλα, καὶ προσκυνεῖ τὸν φακτιονάριον καὶ ὄλους τοὺς ἡνιό-

ponit, cingulo eum in medio accingit, factione inter haec acclamante: *Multos, multos, multos*; populus: *Multos annos in multos*. Cantores: *Multa vobis tempora, a trinitate electi!* Clamat et populus ter: *Sancte!* Cantores: *Multa vobis tempora, famuli Domini!* populus ter: *Sancte!* Veneti: *Multa vobis tempora!* Cantores: *Multa vobis tempora, N. N. Imperatores Romanorum!* populus ter: *Multa vobis tempora!* Cantores: *Multa vobis tempora, Domini, cum Imperatricibus et porphyrogenitis!* populus ter: *Multa vobis tempora!* Cantores: *Tu feliciter in hoc populo rem agas;* populus ter: *Sancte.* Cantores: *Corollam, Domini, bigario!* et statim corollam ac vestem ipsi mittunt. Rursus cantores: *Domine, serva Dominos Romanorum!* populus ter: *Domine, serva!* Cantores: *Domine, serva principes cum Augustis coniugibus et porphyrogenitis!* populus ter: *Domine, serva!* Postremo omnes simul dicunt: *In multos annos* etc. Bigarius vero ter Dominos signat, flexoque genu ipsi gratias agit, deinde cum praefecto ad daphnen, inde ad factionem abit, qua ter signata, ad cancellos ascendit, factionarium omnesque quartum factionum aurigas et tribunum adorans.

Ms. 136. a

Ἄκτα, ἐπινικίων θριαμβουμένων ἐπὶ τοῦ ἵπποδρομίου.

„Δόξα Θεῷ τῷ δεσπότῃ πάντων, δόξα τῷ κτίστῃ καὶ
 C Δημιουργῷ τῶν ὄλων. δόξα Θεῷ τῷ θριαμβεύσαντι τοὺς τῆς
 Ἄγαρ. δόξα Θεῷ τῷ παμβασιλεῖ τῶν αἰώνων. δόξα Θεῷ
 τῷ ἐνισχύσαντι βασιλεῖς τοὺς ὀρθοδόξους. δόξα Θεῷ τῷ ἐ-5
 πιβλέψαντι ἐφ' ἡμῖν φιλανθρωπῶς. δόξα Θεῷ τῷ πατάξαν-
 τι Ἰσραηλίτας τοὺς χριστομάχους. δόξα Θεῷ τῷ ἕνυσσάντων
 εἰς ἐχθρῶν τοὺς αἰχμαλώτους. δόξα Θεῷ τῷ πορθήσαντι τὰς
 πόλεις τῶν Ἀράβων. δόξα Θεῷ τῷ καταβάλλοντι τοὺς ἀρηγ-
 τὰς τῆς τριῶδος. δόξα Θεῷ τῷ ἀπολέσαντι τοὺς ἀρηγῆτας 10
 τῆς Θεοτόκου. δόξα Θεῷ τῷ καταισχύναντι τὸ φρούραγμα ὃ
 δεῖνα τοῦ χριστομάχου. δόξα Θεῷ τῷ εὐδοκῆσαντι οὕτως.
 Κύριε, τίς οὐ δοξάσει τὴν βουλὴν σου; Κύριε, τίς οὐχ ὑ-
 D μνήσει τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου; Κύριε, εὐχαριστοῦμέν σοι
 περὶ πάντων, ὅτι ἠλέησας τὸν λαόν σου μεγάλως ἐκ τοιοῦ-15
 του βασιλεύεσθαι κράτους.” καὶ ὅτε πέσωσιν οἱ δέσμοι
 πρηγεῖς ἐπὶ τῆς γῆς, νεύει ὁ ἄκτουάριος, καὶ λέγουσιν οἱ
 κράκται· „ἔπεσον οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν θεοκρίτως” καὶ ὁ λα-
 ὸς ὁμοίως γ'.

Ed.L. 194 Ἄκτα ἐπὶ μεγιστάνων ἀμειρῶν ἐν πολέμῳ ἡττηθέντι καὶ ἀναιρεθέντι. 20

„Δόξα Θεῷ τῷ συντριβόντι πολεμίους. δόξα Θεῷ τῷ κα-
 θελόντι τοὺς ἀθέους. δόξα Θεῷ τῷ αἰτίῳ τῆς νίκης. δόξα
 2. Θεῷ δεσπ. ed. 15. σου, μεγάλως ed.

ACTA, QUANDO VICTORIALES TRIUMPHI IN HIPPODROMO CELEBRANTUR.

*Gloria Deo, omnium Domino, gloria creatori et conditori
 universi! Gloria Deo, triumphos de Agarenis agenti! Gloria
 Deo regi saeculorum! Gloria Deo, qui Imperatores recte creden-
 tes corroboravit! Gloria Deo, qui, ut amantissimus hominum,
 nos respexit! Gloria Deo, qui Ismaelitas, Christianorum inimicos,
 percussit! Gloria Deo, qui captivos ab hostibus liberavit! Gloria
 Deo, qui urbes Arabum destruxit! Gloria Deo, qui trinitatem ne-
 gantes prostravit! Gloria Deo, qui Deiparam negantes perdidit!
 Gloria Deo, qui ferocientem N. Christo inimicum opprobrio implevit!
 Gloria Deo, cui ita visum fuit! Domine, quis consilium tuum non
 celebraret? Domine, quis non laudaret opera manuum tuarum? Do-
 mine, gratias tibi prae omnibus agimus, quod misertus es populi tui,
 eique huic potenti imperio subesse permisisti! Cum vero captivi prae
 in terram prociderunt, actuario signum dante, cantores dicunt: Iusto
 Dei iudicio inimici nostri ceciderunt! quod populus ter repetit.*

ACTA, UBI EMIRUS BARBARORUM PRINCEPS BELLO VICTUS ET INTERENTUS
 FUIT.

Gloria Deo hostes conterenti! Gloria Deo, qui atheos sustulit!

Θεῷ τῷ στέφανί σε, γεοῦχε· χαίροις ἄναξ, Ῥωμαίων ἡ εὐ-
 τυχία· χαίροις ἄναξ, τοῦ στρατοῦ σου ἡ ἀνδρία· χαίροις
 ἄναξ, δι' οὗ ὁ δεῖνα κατεπτῶθη· χαίροις ἄναξ ὁ δεῖνα κα-
 θαιρέτα. ὁ Θεός σε φυλάξει ἐν τῇ πορφύρᾳ εἰς τιμὴν καὶ
 ἑὲνέγερασι τῶν Ῥωμαίων σὺν ταῖς τιμαῖς ἀγούσαις ἐν
 τῇ πορφύρᾳ· εἰσακούσει ὁ Θεός τοῦ λαοῦ ὑμῶν.” B

Περὶ ἵππου παραγωνιζομένου τοῦ α' βαίτου, καὶ πῶς δεῖ αὐτὸν
 ὑπαλλάσσεσθαι.

Ἰστέον, ὅτι, ἐὰν συμβῇ διὰ τῆς νυκτὸς ἐκ τοῦ
 ἰοπρώτου βαίτου ἵππου παραγωνίσασθαι, ἔστιν ὁ τύπος τοῦ-
 τον ὑπαλλάσσεσθαι οὕτως. εὐρίσκονται οἱ δύο μαῖστω-
 ρες τοῦ μέρους τοῦ ἀντίς καὶ οἱ δύο θεωρηταὶ καὶ ὁ ἐπι-
 στάτης, καὶ ἀπέρχονται ὕπου ἵσταται ὁ ἵππος, καὶ ἐκβάλ- Ms. 136. b
 λουσιν αὐτὸν εἰς τὸ μέσον, καὶ τοῦτον θεωροῦσι μετὰ ἀκρι- C
 15βείας, καὶ εἰ ἔστιν ἐν ἀληθείᾳ ἄβλητος, ἐπαίρουσιν ἐκ τοῦ
 τρίτου βαίτου ἀντίσηκον ἵππον, καὶ τρέχει εἰς τὸν τόπον τοῦ κα-
 κωθέντος, εἰς οἷον ἂν χαλιναριον λάχῃ. καὶ πάλιν τὸν αὐ-
 τὸν ἵππον δεῖ ἀγωνίσεσθαι εἰς τὸ ἴδιον βαίτον, ἥγουν εἰς τὸ
 τρίτον, εἰ δὲ λάχῃ, καὶ εἰς δεύτερον καὶ εἰς τέταρτον, ὁμοί-
 20ως γίνονται, καθὼς προεῖρηται. ὁμοίως καὶ δειλῆς ἡ ἀκο-
 λουθία πᾶσα ὁμοία τῆς πρωϊνῆς γίνεται δίχα τοῦ σφαιρίου
 τοῦ παραβάτου καὶ τῆς συμφορᾶς τοῦ ἵππου τοῦ κακῶς ἔχον-
 τος. οἱ δὲ ἡνίοχοι στιχῆσαντες πάντα, τὰς τε κομβήνας καὶ

3. χαίροις ὁ ἄν. ed.

11. οὗτος ed.

15. οὐκ ἄβλητος ed.

22. παραβατοῦ cod.

*Gloria Deo, victoriae auctori! Gloria Deo, qui te, terrarum do-
 mine, coronavit! Salve, Imperator, felicitas Romanorum! Salve,
 Imperator, robur exercitus tui! Salve, Imperator, per quem N. pro-
 stratus est! Salve, Imp. N. victor! Deus te in purpura servet in
 gloriam et salutem Romanorum cum veneranda Augusta in pur-
 pura! Deus exaudiat preces nostras.*

DE EQUO, QUI IN PRIMA PALMA INFELICITER CERTAVIT, ET QUO FACTO
 IPSI ALII EQUI SUBSTITUENDI SINT.

Si contigerit, ut equus in prima palma noctu male certamen agat,
 mos alium ei substituendi hic est. Magister uterque factionis con-
 trariae cum duobus inspectoribus et praefecto adsunt, abeunt ad
 locum, ubi equus stat, eumque in medium deductam accurate con-
 templantur, et si certo produci non potest, similem equum ex tertia
 palma seligunt, qui in locum laesi currat, quodcumque frenum sor-
 titus sit. Is autem equus in propria palma, scilicet tertia, certamen
 • instituere debet, et si ad secundam quartamve pertineat, idem ob-

καὶ κάγκελλα, μένουσιν ἐν τῷ ἀρματουρίῳ. τοῦ δὲ ξύλου σημαίνοντος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας, ἐγείρονται καὶ ἀπέρχονται εἰς Διτὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἄπτουσι τὰ κηρία αὐτῶν, καὶ μεταλαμβάνοντες ὑποστρέφουσι, καὶ ἐμβαίοντες εἰς τὸ ἵππικόν, ἀπέρχονται καὶ εὐχονται εἰς τὸ εὐκτήριον τῆς ἁγίας Θεοτόκου τὸς ὄν ἐν τῷ πρωτοθύρῳ, καὶ οὕτως ἀνέρχονται εἰς τὸ ἀρματοῦριον, καὶ βύλλουσι χειραφορεῖν.

Περὶ τοποτηρητοῦ.

Ἰστέον εἶδέναι, ὅτι, ἐὰν λάχῃ ἀσθενῆσαι φακτιονάριον Ed.L. 195 ἢ μικροπανίτην, ἐὰν ἔχει ὁ τοποτηρούμενος ἐκ τοῦ ἰδίου μέ-10 ρους ἡμίονον εἰς τὸ τοποτηρῆσαι αὐτόν, καὶ εἰ ἔστι τὸ ἵππικόν παραγόν, καὶ εἰ δι' ὄλον ἵππικῶν τοποτηρήσει αὐτόν, καὶ ἑκαστον στεφάνιον παρέχει αὐτῷ νόμισμα δωδέκατον· εἰ δὲ ἐν μέρει νικήσῃ, ἢ διάκρισις ἐνέγκῃ τοῦ τοποτηρουμένου, εἰ δὲ καὶ ἀστοχήσῃ, μηδὲν κερδαίνων κοπιᾷ· καὶ ἐὰν, μηδέν¹⁵ ποιῶντος τοῦ τοποτηρουμένου, ἕτερος εἰσέλθῃ καὶ ἐπιτύχῃ τῶν ἐκ τοῦ δειλῆς διδομένων ἐπάθλων, ὡς προεῖρηται, λαμβάνει· ἐὰν δὲ δειλῆ ὁ τοποτηρῶν ἀθλόν τί ποτε, καὶ κελύ-
ση ὁ βασιλεὺς φιλοτιμησασθαι αὐτόν τῇ τύχῃ τοῦ τοποτη-
ροῦντος, οὐκ ἔχει ἄδειαν ὁ τοποτηρούμενος λαμβάνειν τί πο-20
τε· εἰς ἀπολύσιμον δὲ ἵππικῶν ἐὰν τοποτηρήσῃ, καὶ τὰ κα-
Βατραρέχοντα τοῦ ἀπολυσίμου ἐπαθλα κατέλθωσι, καὶ ἐπιτύχῃ

1. τὰ om. ed. 7. χεῖρα φορεῖν cod. 11. ἐὶ ante τοποτ.
om. ed. 19. τοποτηρουμένου coni. R.

servatur, ut diximus. In vespertina quoque decursione ritus omnes matutinae similes sunt praeter globum ex urna prodeuntem et casum equi male se habentis. Aurigae postquam omnia, combinas scilicet et cancellos, disposuerunt, in armatorio manent. Cum autem lignum sanctae ecclesiae signum dedit, surgunt, ad ecclesiam abeunt ac cereos incendunt, eosque tenentes redeunt, inque circum se conferentes abeunt, in oratorio sanctae Deiparae, quod ad primam portam est, precaturi, quo facto, ad armatorium redeunt seque certamini parant.

DE VICARIO.

Quodsi contigerit, factionarium aut micropanitem aegrotare, et is ex propria factione aurigam, qui locum eius tenere potest, habet, pagana decursione instituta, si per omne illud tempus eius vicarius fuit, pro singulis coronis nummum duodecimum ipsi solvit: si in factione vicerit, iudicium eius erit, cuius vices gessit: si a scopo aberrat, absque lucro laborat, et si, dum is nihil agit, alius ingreditur ac praemiorum certaminis nocturni particeps fit, quam diximus, summam accipit. Si vero victoriam aliquam vicarius reportaverit, et Im-

ὁ τοποτηρῶν, λαμβάνει τρία δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. εἰ δὲ, ὡς προεῖρηται, ἄθλον δειξῆ, τὸ κατερχόμενον περισσὸν ἔπαθλον τοῦ τοποτηροῦντος τυγχάνει. (B.) Καὶ ἐπὶ ἰχρόνον, ἐὰν Ma. 137. a συμβῆ τοποτηρεῖσθαι ὁ ἔχων τὴν βούλλαν ἡνίοχος, οὕτως ἢ 5 συνήθεια κρατεῖ, καὶ τὰ ἔπαθλα καὶ τὰ παῦστα τῷ τοποτηρουμένῳ ἀρμόζουσιν. εἰ δὲ ἴδιον σκεῦος ἔχει ὁ τοποτηρῶν καὶ οὐ πατεῖ τὸ τοῦ τοποτηρουμένου, κομίζεται ὑπὲρ τοῦ σκεύους αὐτοῦ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας νομίσματα ἕξ ἐκ τῶν C παύστων, καὶ τὰ κατατρέχοντα αὐτῷ ἐκ τῶν συμβηγαρίων 10 αὐτοῦ πρὸς συνήθειαν, ἕξ οἴου μέρους ἐστί. τοῦ δὲ Θεοῦ παρέχοντος τὴν νίκην, ὁ τοποτηρῶν εἰς τὸ σκεῦος οὐκ ἀναβαίνει χορεῦσαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων τὴν βούλλαν καὶ φακτιοναρίος ἐστί καὶ μικροπανίτης· καὶ ἐὰν τοποτηρῆ φακτιοναρίον, εἰς τόπον αὐτοῦ περιπατεῖ ἐκ δεξιῶν τοῦ μικροπανίτου, ὁμοίως 15 καὶ ἐὰν τοποτηρῆ τὸν μικροπανίτην, εἰς τὰ ἀριστερὰ τοῦ φακτιοναρίου. εἰ δὲ συμβῆ ἀστοχῆσαι ἐκ τῶν ἐχόντων τὴν βούλλαν ἡνίοχων, ἢ ἀπολείψει παντελῶς διὰ οἰασδήποτε προφάσεως, ἐπαίρεται ὁ πέμπτος ἡνίοχος ἢ καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν βηγαρίων ὅλος χρησιμώτερός ἐστιν· ἐὰν δὲ καὶ ἕξ ἐτέρου 20 μέρους ἐστὶν ὁ ἐπιλεχθεὶς βηγάριος, καὶ θέλουσιν αὐτὸν οἱ D ἴδιοι αὐτοῦ κρατῆσαι εἰς τὸ μέρος αὐτῶν, ἀποδώσουσι τὸν μικροπανίτην, καὶ προβιβάζουσι τὸν βηγάριον εἰς τὸν τόπον τοῦ ἀναχωροῦντος. ὁ δὲ τοποτηρῶν ἐὰν ἐστὶν ἐκ τοῦ ἐναν-

12. Pro καὶ cod. νικῆν, R. conl. κἄν.

peratori placuerit, eum fortuna vicarii honorare, is, cuius locum tenet, nullam libertatem aliquid sumendi habet. Finito certamine equestri, in quo locum alterius gessit, dum praemia solennia certaminis proferuntur et vicarius adest, per totum diem tres nummos accipit. Si vero victoriam, ut diximus, reportavit, quod superest, vicarii praemium ipsi datur. (II.) Si per tempus vicarium munus exercere aurigae bullam habenti contingit, consuetudo est, ut ei, cuius vices gessit, praemia et munera tradantur. Si proprium currum vicarius habet, nec alterius currum conscendit, pro curru suo singulis diebus nummos XVI ex muneribus et ipsi debita a combigariis suis, ex quacunque factione sit, pro more accipit. Deo autem victoriam concedente, vicarius currum saltationis causa non conscendit, nisi bullam habens, seu factionarius, seu micropanites sit: si factionarii partes gerit, loco eius ad dextram micropanitae ambulat, ad sinistram factionarii autem, si micropanitae vicarium egit. Si forte aurigarum bulla creatorum aliquis aberraverit, aut ob qualemcunque praetextum certamen omnino desererit, quintus auriga eligitur, aut ex reliquis bigariis, qui aptissimus est: etiam si ex alia factione electus bigarius sit, eumque ceteri in suam factionem suscipere volunt, micropanitem

τίον μέρους, ὡς φορεῖ; οὕτως ἐπαίρεται καὶ ἡνιοχῆ, καὶ βάλ-
λει πανίον σημεῖον τὸ λεγόμενον ἀλλιπανίσιον πρὸς ἓνα ἵπ-
πικόν. ἐὰν δὲ μετασταθῆ εἰς τὸ μέρος, ἐνθα τοποτηρεῖ, φο-
ρεῖ καὶ γυμναστικίον κατὰ τὸ μέρος.

Ed.L. 196

Περὶ διβερσίου.

5

Δεῖλῃς κελεύοντος τοῦ βασιλέως γενέσθαι τὸ διβέρσιον,
κατέρχεται ὁ ἄκτουάριος, καὶ φέρει τοὺς δ' ἡνιόχους καὶ τῶν
δύο μερῶν τοὺς ἐπιστάτας καὶ τοὺς θεωρητάς εἰς τὸ πρῶτον
σημεῖον, καὶ ἐπιτρέπει αὐτοῖς ποιῆσαι τὸ διβέρσιον καὶ ἀν-
Ms.137. b ταλλάξαι τοὺς ἵππους. καὶ φέρουσιν οἱ ἡνιόχοι τοὺς ἀφέτας, 10
τὰ ἱππάρια, τοὺς θυρανοίκτας καὶ τοὺς θεωρητάς, καὶ παρα-
διδούσι ἀλλήλοις τὰ ἄρματα, μὴ ἀναλύοντες τὴν κομβίαν
τῆς προῖνῆς τοῦ ἀ βαῖον μηδὲ τὰ κάγκελλα, ἀλλ' ὡς εἴρη-
ται, ἀντιπαραδιδούσι τοὺς ἵππους καὶ τοὺς ὑπουργουῦντας, ὡς
B γηρωρίζοντας τὰς τε ἔξεις καὶ τὰ κατάθηκα αὐτῶν. τὰ δὲ 15
σκεύη οὐκ ἀντικατάλλασσονται, ἀλλ' ἕκαστος εἰς τὸ ἴδιον σκεῦ-
ος πατεῖ, καὶ πληροφοροῦσιν ἀλλήλους, μὴ προδοῦναι ἄρμα
ἀτάκτως προφάσει δόλον, φοροῦσι δὲ πανία σημεῖα, μηνύον-
τα ὁ τοῦ Βενέτου Πράσινον, ὁ τοῦ Πρασίνου Βένετον, ὁ τοῦ
λευκοῦ ξουσίον, ὁ τοῦ ξουσίον λευκόν. καὶ οἱ νικῶντες ἀ-20

4. γυμναστικὴν ed. 11. παραδιδούσιν ἀλλήλους cod. 15.
τὰς τε ἔξεις R., τὰς τε ἔξεις cod., τὰ τε ἔξεις ed.

reddunt, inque locum secedentis bigarium promovent. Vicarius si
ex contraria factione, ut solet nonnunquam, sumtus est, sic eligitur,
et currum agit, signumque panno, quod *allipanisium* vocatur, sin-
gulis spectaculis equestribus dat. Si vero in factionem, in qua vica-
rium agit, translatus est, etiam pro factionis ratione vestem gymna-
sticam induit.

DE DIVERSARUM FACTIONUM CERTAMINE.

Postquam Imperator vesperi certamen equestre diversarum factio-
num institui iussit, actuarius descendit, et quatuor aurigas, duarum
factionum praefectos et inspectores ad primum signum ducit, iisque
diversium instituere et equos invicem mutare imperat. Aurigae emis-
siores, equos et inspectores adducunt, currus sibi mutuo tradunt;
combinam matutinae decursionis primae palmae et cancellos tamen
non solvunt, sed, ut diximus, equos et ministros sibi concedunt,
ut qui norunt qualitatem equorum et rationem eos tractandi. Vasa
vero non mutantur, sed unusquisque proprio insistit, fide insuper
ab omnibus data, nolle se currum sine ordine producere specie doli,
ferunt quoque pannos seu signa, e quibus a Venetis gestata Prasi-
nam notant, a Prasinis Venetam, ab albis russam, a russis albam,

πέρχονται εἰς τὸν δῆμον, ὅθεν εἰσὶν οἱ ἵπποι, καὶ μετὰ τὸ λαβεῖν τὰ ἔπαθλα, στεφομένων αὐτῶν ἐκ τοῦ βασιλέως, ἀπέρχονται εἰς τὸν αὐτῶν δῆμον. λέγουσιν αὐτοὶ ἄκτα. εἰάν δὲ ἀντιπαραδιδόντες οἱ τέσσαρες ἡνίοχοι τὰ ἄρματα, μὴ ἀνῆτιπαραδώσουσι τοὺς ἀφετοθυρανοίκτας, μηδὲ τοὺς θεωρητᾶς εἰς τὰ κάθηκα, καὶ οἱ νικῶντες ἡνίοχοι εἰς τὸν ἴδιον δῆμον ἀπέρχονται μετὰ τῶν ἀντικαταλλαγέντων ἵππων, καὶ ἐκεῖ κρᾶζοντος τοῦ δῆμου τὰ ἴδια ἄκτα, λαμβάνουσι τὰ ἔπαθλα, ἐπειδὴ οἱ θεωρηταὶ πρὸς συνήθειαν κατὰ ἵπποδρομίαν περι-
 1000 ιοῦστανται, καὶ τὰ κάθηκα ἀλλήλων τηροῦσι διὰ καιρὸν διβερε-
 σίου. εἰάν δὲ νικήσωσιν οἱ λειπόμενοι ἵπποι δι' ἐπιμελείας καὶ μόχθου τῶν μετελθόντων ἡνίοχων, εἰς τὸν δῆμον τὸν ἴδιον ἔρχονται, ἦγουν ὧν τὰ ἵππάρια ὑπάρχουσι, καὶ ἐκεῖ λαμβάνουσι τὰ ἔπαθλα.

15

Περὶ μερίδων.

D

Κατέρχονται εἰς τὸν ἵππόδρομον τοῦ ἁγίου Σεργίου οἱ δύο δῆμαρχοι καὶ οἱ δύο φακτιονάριοι καὶ οἱ δύο μικροπανίται καὶ οἱ ἐπιστάται καὶ οἱ θεωρηταὶ καὶ οἱ βηγάριοι καὶ τὰ πρωτεῖα. αὐτῶν δὲ τῶν πρωτείων μὴ τολμῶντων λαλῆσαι
 2000 ὄρῆμα ἔν, ὀρίζουσιν ἓνα ἐκ τῶν δ' ἡνίοχων, καὶ ὀμνύει ἐπὶ πάντων, ὅτι οὐχ ἑτερομερήσει. καὶ ἕξ οἴου μέρους ὀρισθῆ ὁ ἡνίοχος, ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους ὁ θεωρητῆς καὶ οἱ δύο ἐπιστάται ἐκβάλλουσι τοὺς ἵππους ἐκ τοῦ στάβλου, καὶ ὡς δο-

3. καὶ λέγουσιν ed. 11. νικῶσιν ed.

Victores ad factionem, cuius equi sunt, discedunt, et postquam praemia acceperunt, et ab Imperatore coronati sunt, ad proprium populum se conferunt et acta recitant. Si vero aurigae, qui currus sibi suppeditarunt, non concesserunt sibi ianitores, neque inspectores ad officia praestanda, victores aurigae cum equis mutatis ad suam factionem abeunt, et, ab hac propriis acclamationibus institutis, praemia accipiunt, quia inspectores pro more decursioni equestri adsunt, et tempore diversii officia sua observant. Si vero equi reliqui cura et labore venientium aurigarum vicerunt, ad suum populum seu quorum equi sunt, veniunt, et ibi praemia certaminis accipiunt.

DE PRAEMIORUM DISTRIBUTIONE.

Duo demarchi, duo factionarii totidemque micropanitae, praefecti, inspectores, bigarii et principes factionis ad hippodromum sancti Sergii descendunt. Cum vero principes factionis ipsi verbum nullum proferre audent, unum e quatuor aurigis deligunt, qui iure iurando omnium nomine affirmat, nolle se iniique praemia distribuere. Ex quacunque vero factione delectus auriga est, ex alia inspector ac

Ed.L. 197 *κεῖ τῷ ὁμόσαντι, στοιβάζει ἀπὸ Βενέτου ἵππον ἓνα, ἀπὸ Πρα-
σίνου ἵππον ἓνα, ἀπὸ λευκοῦ ἵππον ἄ, ἀπὸ ῥουσίου ἵππον ἓνα,
Ms. 138. a καὶ ἀποτελοῦσιν ἄρμα πρωτοβυίτας δ', δευτεροβυίτας δ', τριτο-
βυίτας δ', εἰς τὸ τετράδρομον δ'. καὶ ὅτε κατασταθῶσι τὰ ἐξ
ἄρματα, λαγχάνουσιν οἱ τρεῖς οἱ μὴ ὁμόσαντες, καὶ κατὰ τὸν δ'
ὄρδιον τοῦ λαχμοῦ ἐπαίρει ὁ πρῶτος οἶον θέλει, καὶ τὴν πε-
ρισσεῖαν ἐπαίρει ὁ μερίσας. εἰ δὲ καὶ οὐ θέλουσι τὰ ἐξ ἄρ-
ματα μερίσαι, εἰ μὴ μόνον τὰ δ' μερίζει λόγῳ πρώτου βαίτου,
καὶ μερίζονται, ὡς γέγραπται, καὶ τὰ λοιπὰ ἐκβαίνουσιν εἰς
B τὸν ἰδίους τόπους.*

10

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἠνίοχον, ἀγομένου τοῦ βαίτου.

Ἦνίοχος φακτιονάριος ἢ μικροπανίτης, τοῦ βαίτου ἀγο-
μένου, ἐὰν ἐμπέσῃ εἰς τὰς τάβλας, οὐκ ἔχει ἔξουσίαν ἐκβά-
λαι τὸ κασιδίον αὐτοῦ, ἀλλὰ μετὰ τοῦ κασιδίου πεζεύει,
καὶ κατέρχεται ἕως τῶν θυρῶν. ἐὰν δὲ λάχῃ ἐπὶ τὴν βασι-15
λικὴν τάβλαν πεσεῖν αὐτὸν, οὐκ ἔχει ἔξουσίαν εἰς τὸ II, ὅ-
που οἱ παλαιστρίται παλαίουσιν, ἐμπροσθεν τοῦ καθίσματος
C ἐπικόψαι, ἀλλὰ ἢ ἔσωθεν ἐπὶ τὸν τοίχον, ἢ ἔξωθεν ἐπὶ τὸν
εὐριπον μετὰ τοῦ αὐτοῦ κασιδίου καταβαίνει εἰς τὰς θύρας,
ἐὰν δὲ πέσῃ βηγάριος, καὶ λάχῃ αὐτὸν πεζεύσαι, τὸ κασι-20

1. στοιβάζειν ed. 3. καὶ om. ed. ἄρματα ed. 4. δι-
δρομον ed. 13. τάβλας conl. Leich., σιάβλας ed., σιαύλας
cod.

duo praefecti equos e stabulo producunt, et si ei, qui iuravit, placet,
a Venetis equum unum, a Prasinis unum, ab albis russisque unum
sumere, curribus quatuor primae palmae, quatuor secundae, totidem
tertiaae, adque didromum totidem equos iungunt. Hi sedecim currus
postquam sic dispositi sunt, tres, qui non iurarent, sortiuntur, et
ordine sortitionis, primus quantum vult, reliquum is, qui distribuit,
sumit. Si vero sedecim currus dividere nolunt, sed tantum quatuor
ratione primae palmae, hi, ut a nobis scriptum est, dividuntur, re-
liqui ad loca sua discedunt.

QUAENAM AURIGAE OBSERVANDA SINT, QUANDO PRAEMIORUM SEU
PALMARUM DIES CELEBRATUR.

Auriga factionarius aut micropanites, si, dum palma profertur, in
tabulas incidit, potestatem non habet cassidem suam abiiciendi,
sed cum ea pedes procedit, et usque ad ianuas abit. Si vero in im-
peratoria tabula forte ceciderit, haud licet ipsi ad II, ubi luctatores
exercentur, ante consessum diverti, sed aut intro ad murum, aut
foras ad Eurippum cum casside sua ad portas descendit: si vero biga-
rius exciderit, et pedibus forte processerit, cassidem deponit, et sic

διον ἐκβάλλει, καὶ οὕτως ἀκασσιδότης καταβαίνει ἕως τῶν θυρῶν. ἤνιχος ἐὰν λάβῃ ῥάξιν εἰς τὸν καμπτὸν τοῦ Βενέτου, καὶ ἀπέλθῃ ἕως τοῦ σχοινοῦ, ἤγουν τῆς δευτέρας λευκῆς, καὶ πατήσῃ ὁ ἀριστερὸς αὐτοῦ τὴν αὐτὴν δευτέραν λευκὴν, ἔπαυσε. ἤνιχος, ἀγομένου τοῦ βαῖου, ἐὰν ζυγώσῃ μετὰ τοῦ ἐναντίου αὐτοῦ, καὶ δυνηθῇ ἀπλῶσαι τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἀποκασσιδῶσαι αὐτὸν, κἂν ὀπισθότερός ἐστιν, ἐνίκησε, καὶ ὁ ἀποκασσιδωθείς ἐλείφθη. ἤνιχος, ἀγομένου τοῦ βαῖου, ἐὰν ἐκπέσῃ τὸ κασσιδίον αὐτοῦ, ἐὰν ἔμπροσθέν ἐστι, καὶ τρέχουσιν οἱ ἰοῖπποι αὐτοῦ πλεῖω τῶν ἀρμάτων ὄλων, ποιήσῃ περισσὴν καὶ δαύσει.

Περὶ τοῦ κρεμάσαι καὶ ἀποκρεμάσαι.

Εἰδέναι δεῖ, ὅτι, ἐὰν κρεμάσῃ, καὶ τὴν ἡμέραν τοῦ ἱππικοῦ συμβῆ γενέσθαι ἀέρα, καὶ οὐκ ἀχθῆ τὸ ἱππικόν, κἂν Ms. 138. b
15 τὰ ὄργανα κατέλθωσιν ἀπὸ τῆς ἰδίας αὐτῶν στάσεως, τὸ δὲ βηλάριον κρέμαται, ἢ κομβίνα τῶν ἱππαρίων καὶ τὰ κάγκελλα αἴρωνται κατὰ τὴν κυλίστραν, ὅσασδήποτε ἡμέρας μείνει τὸ βηλάριον κρεμάμενον, εἰ δὲ ἐπαρθῆ τὸ βηλάριον, Ed. L. 198
κἂν τάχα τὰ ὄργανα ἴστανται, ἢ κομβίνα καὶ τὰ κάγκελλα 20 ἀναλύονται.

Περὶ ἵππου ἀπολύοντος.

Ἴππος ἐὰν ἀπολύσῃ, χρὴ ἀπελθεῖν τῶν δύο μερῶν τοῦς μαῖστωρας, καὶ ἐὰν ἔχει σωτηρίαν, κατέμχεται ἐπὶ τὸ δειπ-

16. ἢ κομβίνα ed. 17. εἴρονται con. R.

usque ad portas sine casside abit. Auriga si in curvatura Venetorum curru suo alliserit, et ad funem usque seu lineam albam secundam pervenerit, et ad sinistram constitutus auriga eandem contigerit, cessat. Auriga, prolata palma, si cum opposito sibi una procurrat, isque manum suam expandere et cassidem huic auferre potest, etiamsi ei a tergo sit, vicit tamen, et is, cui cassis detracta, superatus est. Auriga, palma producta, si cassis eius prociderit, si coram est et equi eius procurrunt, magis, quam currus toti, abundabit et cessabit.

DE VELIS SUSPENDENDIS AC TOLLENDIS.

Si, velis suspensis, die decursionis ac turbidus oritur, et equestre certamen propterea non instituitur, etiamsi organa a sua statione prolata, velum suspensum, combina equorum et cancelli ad urnam sublatis sint, velum per dies aliquot suspensum manet: si vero tollitur, etiam organa constituta, combina et cancelli amoveantur.

DE EQUO DAMNUM PASSO.

Equus si damnum patitur, magistri duarum factionum abeunt, et

πιον εἰς τὸν στάβλον, δεδεμένης τῆς οὐρᾶς αὐτοῦ. εἰ δὲ καὶ πληροφορηθῶσιν, ὅτι τελείαν ἀπέλυσε, λύοντες τὴν οὐρὰν αὐτοῦ καὶ τὰ καλάβρικα ἐκ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ἐκβάλλουσιν αὐτὸν τὴν μικρὰν.

B

Περὶ Πρόβας.

5

Ἦνίοχος φακτιονάριος ἢ μικροπανίτης εἰς τὴν πρόβαν αὐτοῦ εἰς ἐκβάλλει τὸ κασιδίον αὐτοῦ, οὐκ ἔτι ἔχει ἕξουσίαν ἄλλο ζεῦξαι, εἰάν δέ ἐστι βηγάριος, καθὼς κατέλθῃ ἐκ τοῦ σκεύους, τὸ κασιδίον ἐκβάλλει, καὶ ὅσα ἐπιτραπεῖ παρὰ τοῖς πρώτοις ἡνίοχοις, ζευγνύει.

10

ΚΕΦ. σ'.

Μηνὶ Μαΐῳ ἰα' τελείται τὸ ἵππικὸν τοῦ γενεθλίου ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως οὕτως.

C

Εἰσέρχεται τῇ πρὸ μιᾶς τοῦ αὐτοῦ ἵππικοῦ ὁ πραιπόσιτος πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ δηλοῖ αὐτὸν, εἰ κελεύει ἀχθῆναι τὸ ἵππικόν. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως εἰσάγει τὸν θεσσαρίον, καὶ ἰστησιν αὐτὸν ἔνδον τῆς εἰσαγωγῆς πύλης ἀπὸ τῆς θερμάστρας εἰς τὸ λαυσιακόν. ὁ δὲ πραιπόσιτος, λαβὼν τὴν συγκατάθεσιν παρὰ τοῦ βασιλέως πρὸς τὸ ἄγεσθαι τὸ ἵππι-

1. εἰς τὸ ed.

si incolumis est, ad diippium in stabulum abit, cauda colligata. Si vero hi certo cognoverint, eum omnino malum esse passum, caudam eius dissolvunt, et, detractis de pedibus fasciis, paulisper abducunt.

DE PROBÆ.

Auriga factionarius aut micropanites, si in primo artis equestris specimine seu proba cassidem suam perdit, non potest aliam sumere, si vero bigarius est, quando de curru descendit, cassidem deponit, eaque, quae primis aurigis permittuntur, sibi adiungit.

CAP. 70.

Mensis Maii die XI certamen equestre in die natali huius a Deo custoditæ et imperatoriae urbis hunc in modum instituitur.

Pridle huius certaminis praepositus ad Imperatorem ingreditur, cui, an certamen institui iubeat, declarat: cerimoniarum tessarium adducit, eumque in porta a camino ad lausiacum ducente constituit. Praepositus, mandato de edendis spectaculis accepto, ad tessarium abit, paratum ipsi traditurus, quo facto, is extemplo discedit, et quae

κόν, ἐξέρχεται καὶ ἀπέρχεται πρὸς τὸν θεσσαρίον, καὶ δίδω-
 σιν αὐτῷ τὸ πέρατον, καὶ παραντικά ἐξελθὼν ὁ θεσσαρίος
 τελεῖ ἅπαντα, ὡς εἶθιται αὐτῷ ἐν ἐκάστῳ ἵππικῷ τελεῖν. Δ
 δειλης δὲ ἀνοίγουσι τοὺς ἵππους οἱ τῶν δύο μερῶν, φοροῦν-
 5 τὰς χρυσοσήμενα σαγίσματα, μανιάκιά τε καὶ καπιστρακία,
 ὁμοίως ἕκαστον μέρος ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ φιάλῃ, καὶ δημεύου-
 οιν αὐτοὺς, εὐφημήσαντες τὸν βασιλέα. ἀποφέρουσι δὲ τοὺς Ms. 139. a
 ἵππους ἀμφοτέρω τὰ μέρη ἐν τῷ ἵππικῷ, καὶ εἰσάγουσιν αὐ-
 τοὺς διὰ τε τοῦ διῖππιου καὶ τοῦ προποδύρου, καὶ δημεύ-
 10 οῦσιν αὐτοὺς, λέγοντες τὰς συνήθεις φωνάς, μέχρι τῆς σφεν-
 δόνης, καὶ ἐν τῇ στάσει αὐτῶν ἐλθόντες, εὐφημοῦσι τὸν βα-
 σιλέα ἐκεῖσε, πρῶτον μὲν οἱ τῶν Πρασίνων, καὶ εἰθ' οὕτως
 οἱ τῶν Βενέτων. ὁ δὲ ὑπαρχος καθέζεται ἐπὶ σελλήου
 ἐν τῷ καθίσματι, ἔνθα ὁ ἀκτουάριος ἴσταται. μετὰ δὲ τῆς Ed. L. 199
 15 εὐφημίας τῶν δύο μερῶν εὐφημοῦσιν οἱ τοῦ λογίου, καὶ
 ἀπαναχωροῦσιν οἱ ἵπποι, εἶτα κατέρχεται ὁ ὑπαρχος, καὶ
 ἴσταται ἢ τέντα αὐτοῦ εἰς τὰ κριτάρια ἀπέναντι τοῦ τεταρ-
 τοδύρου, καὶ προσκαλεσάμενος ἐκεῖσε τὰ ἀμφοτέρω μέρη,
 εἰσφέρει ἀναμεταξὺ αὐτῶν τὴν ὄργαν, καὶ βλέποντας παρὰ
 20 τῶν ἀμφοτέρων μερῶν τὰ ἐν αὐτῇ βόλια ἀκριβῶς, καὶ ἀσφα-
 λισάμενος αὐτὰ καὶ πάντα ὁ ὑπαρχος, παραδίδωσι σιλεν-
 τιαρίῳ τῷ μέλλοντι τῇ ἐξῆς κυλίσει, (B.) Τῇ δὲ ἐπαύριον,
 ἡγουν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἵππικοῦ, ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ
 θεοφυλάκτου κοιτῶνος, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἐξ ἔθους, B

in singulis decursionibus parare solet, parat. Vesperi utraque factio equos, instrata aureis segmentis, collaria et capistra gestantes, adducit, quos unaquaeque in sua phiala factionaria aequaliter distribuit, et Imperatori fausta precatur. Utraque factio ad certamen equos in circo, per diippium primamque portam, inde usque ad fundam, recitatis verbis solennibus, producit, et postquam ad suam stationem venire, ibi Prasini primum, post etiam Veneti Imperatori felicia precantur. Praefectus in consessu, ubi actuarius stat, sellae insidet. Post ambarum factionum acclamationes rationales fausta precantur, equi producuntur, praefectus descendit, eiusque tentorium in critariis ante quartam portam ponitur; quo postquam utramque factionem vocavit, in medio earum urnam reponit, cui immis-
 sos globos ambae factiones accurate contemplantur: hos praefectus quam diligentissime servat, ac silentiario sequente die urnam circumacturo tradit. (II.) Die sequenti, quo certamen equestre institui debet, Imperator e cubiculo a Deo custodito procedit, et a solitis comitibus stipatus, per triconchi porticus, apsidem ac da-
 phnem transit, perque mysticam cochleam ad fenestras throni adscen-

διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ τρικόγγου, ἀψίδος τε καὶ τῆς δάφνης, καὶ ἀνέρχεται διὰ τοῦ μυστικοῦ κοχλιοῦ ἄνω ἐν τοῖς παρακυπτικοῖς τοῦ καθίσματος. ἤνικα δὲ γένηται ἡ ἄπασα παρετοιμασία ἐν τῇ ἵππικῇ, δηλοῖ δὲ τῆς καταστάσεως τῆς πραιποσίτου, καὶ κεῖνος τῇ βασιλεῖ. ὁ δὲ βασιλεὺς κατέρχεται διὰ τῆς λιθίνης σκάλας καὶ λέγει τῇ πραιποσίτῳ „δὸς μεταστάσιμον” καὶ κεῖνος λέγει μεγάλως „μεταστάσιμον.” καὶ εἰσελθόντος τοῦ βασιλέως ἐν τῇ κοιτῶνι αὐτοῦ, προσκαλεῖται ὁ πραιπόσιτος τοὺς βεσητόρας, καὶ εἰσελθόντες περιβάλλουσι τὴν χλανίδα τὸν βασιλέα, εἰθ' οὕτως στέφεται ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου, καὶ ἐξέρχεται ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος, δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, καὶ ἐστὼς ἐν τῇ μέσῳ τοῦ στενοῦ, νεύει τῇ πραιποσίτῳ, καὶ κεῖνος τῇ δοτιαρίῳ, καὶ κεῖνος εἰσάγει τοὺς πατρικίους· τὸ δὲ βῆλον τῆς πύλης, δι' ἧς εἰσέρχονται, σιλεντιάριος αἶρει. εἰσελθόντες δὲ οἱ πατρικίοι μετὰ τῶν στρατηγῶν πίπτουσι, καὶ ἀναστάντων, νεύει ὁ βασιλεὺς τῇ πραιποσίτῳ, καὶ λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ ὑπερέχονται τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” καὶ ἐκεῖθεν δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν, διέρχεται μέχρι τοῦ τρικλίνου, ἐν ᾧ ἀριστῆ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἴσταται ἐκεῖσε· εἰσελθόντες δὲ σιλεντιάριοι τρεῖς ἢ τέσσαρες, οἱ μὲν τρεῖς διέρχονται ὀπισθεν τῆς δοχῆς ἐν τῇ δεξιῇ μέρει, ὁ δὲ ἕτερος ἴσταται μέσον, καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῇ ἐστῶτι μέ-

dit. Omnibus autem ad equestre certamen paratis, cerimoniararius id praeposito, hic Imperatori indicat. Imperator per scalam lapideam descendit, ac praeposito dicit: *Solennem consessum instituit*; quod is elata voce repetit. Cubiculum vero suum ut ingressus est, praepositus vestitores arcessit, et ingressi tunica Imperatorem induunt, post a praeposito coronatur, per cubiculum, a praefectis eius stipatus, egreditur inque medio angustae porticus constitutus, praeposito, is ostiario signum dat, qui patricios deinde adducit; velum portae, qua ingrediuntur, silentiarius tollit. Dumque intrant patricii cum strategis, procumbunt, et his surgentibus, Imperator praeposito signum dat, is dicit: *Iubete*; ipsi bona ac diuturna tempora apprecantur. Inde praefectis cubiculo, patriciis et strategis comitantibus, ad triclinium, in quo eo die convivium celebrat, transit ac ibi subsistit; silentiarii tres aut quatuor intrant, e quibus tres, pone excipientes Imperatorem, ad dextram digrediuntur, unus in medio, consistunt, et postquam praepositus signum ab Imperatore accepit, silentiario in medio comitatus imperatorii constituto signum dat, qui velum ingressus, voce elata dicit: *Leva*, et cerimoniarium ad-

σον τῆς δοχῆς σιλεντιαρίῳ, κἀκεῖνος ἀπελθὼν ἐν τῷ βῆλῳ, λέγει μεγάλως „λεβιά,” καὶ εἰσάγει τὸν τῆς καταστάσεως, καὶ ἵσταται μέσον τῆς δοχῆς. καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ μαγίστρῳ, μὴ παρόντος 5 δὲ μαγίστρου, νεύει τῷ κοιαίστῳ, καὶ νεύει μάγιστρος τῷ τῆς καταστάσεως, λέγων „κόμητες.” κἀκεῖνος λέγει εἰς τὸ βῆλον „λεβιά” καὶ εἰσέρχονται οἱ τῆς συγκλήτου, καὶ προσκυνήσαντες, ἵστανται ἐν τῇ τάξει αὐτῶν. εἶτα νεύει πάλιν ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος τῷ μα-Ed.L. 200
 10 γίστρῳ, κἀκεῖνος τῷ τῆς καταστάσεως λέγων „πρεμφέκτωρ” ἀπελθὼν δὲ ὁ τῆς καταστάσεως εἰς τὸ βῆλον, λέγει „λεβιά” καὶ εἰσέρχεται ὁ ἀπὸ ἐπάρχων, καὶ προσκυνήσας καὶ αὐτὸς, ἵσταται ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ. (Γ.) Εἶτα νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, κἀκεῖνος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κε-
 15 λεύσατε” αὐτοὶ δὲ ὑπερέρχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθὸὺς χρόνους.” καὶ εἰθ' οὕτως κατασχὼν τὸ ἄκρον τῆς γλανίδος τοῦ βασιλέως ὁ τῆς καταστάσεως καὶ ποιήσας ἑωσθέλιον, ἐπιδίδοι τῷ βασιλεῖ, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνέρχεται ἐν τῷ B
 20 τῷ τοῦ Πρασίνου καμπτῷ, συναναφέρων ἑαυτῷ καὶ τὴν ὄρναν, συνανέρχονται δὲ αὐτῷ καὶ οἱ κατὰ συνήθειαν ἀνερχόμενοι σὺν αὐτῷ τῶν μερῶν ὑποδείξας δὲ τοῖς συνανελθούσιν αὐτῷ ἅπασιν τὴν τοῦ ὑπάρχου βούλλαν, κυλίει, καὶ εἰθ' οὕτως κατέρχονται ἅμα τῷ σιλεντιαρίῳ οἱ συνανελθόντες αὐ- Ms. 140. a
 25 τῷ πάντες, καὶ στοιβαῖζουσιν ἐν τῷ αὐτῷ καμπτῷ λάχανα,

ducit, inque medio adstantium collocat. Praepositus, signo ab Imperatore dato, magistro signum dat, si is forte absens est, quaestori, magister cerimoniariorum, dicens: *Comites*; is ad velum dicit: *Leua*, et senatores ingressi, adorant suoque in loco consistunt. Deinde Imperator iterum praeposito, praeposito magistro signum dat, is cerimoniariorum, dicens: *Praefecte*; cerimoniariorum vero velum ingressus, dicit: *Leua*; expraefectus accedit, et, adoratione peracta, in loco suo consistit. (III.) Quo facto, Imperator praeposito, is cerimoniariorum signum dat, ac dicit: *Iubete*; ipsi longam ac felicem aetatem appetunt. Tunc extremam Imperatoris tunicam cerimoniariorum apprehendit, et, facto rhosthelio, Imperatori tradit, qui thronum suum petit. Dicitur silentiariorum ad curvaturam Prasinorum, urnam secum auferens, cumque ipso factionarii ascendunt, et postquam omnibus, qui pro more una advennerunt, bullam praefecti ostendit, urnam movet, et sic postea omnes, qui cum eo ascenderunt, cum silentiariorum descendunt, et in eadem curvatura seu meta olerà, et super his placentas reponunt: in altera vero meta ac diversis Euripi locis pariter olera ac placentas

καὶ ὑπερθεῖν αὐτῶν πλακοῦντας. ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ καμπτῆ καὶ ἐν διαφόροις τόποις τοῦ εὐρίπου προστοιβάζουσιν ὁμοίως λάχανά τε καὶ πλακοῦντας, ἤγουν τῇ πρὸ μιᾶς τοῦ ἵππικοῦ οὔτος δὲ ὁ καμπτὸς τῶν Πρασίνων ἔνεκα τοῦ κυλίσαι παρα-
Cφυλάττεται. Ἰστανται δὲ καὶ αἱ βῆγαι ἐν τοῖς κριταρίοις,⁵ μετὰ δὲ τὸ ἐξελεθεῖν τὸν βασιλέα ἐν τῷ καθίσματι καὶ σφραγίσαι τὸν λαὸν καὶ καθίσαι αὐτὸν ἐν τῷ σέντζῳ, τελεσθείσης τῆς προσκυνήσεως τῶν πατρικίων, εἰ τύχῃσιν καὶ στρατηγῶν, ἔρχονται τὰ πρωτεῖα τῶν μερῶν μετὰ καὶ σταυρῶν ῥοδοπλόκων, καὶ ἴστανται ἐν ταῖς διασφαγαῖς, καὶ εἰθ' οὕτως δίδω-
10σι νεῦμα ὁ ἀκτουάριος ἀπὸ κελεύσεως, καὶ ἀπολούνται αἱ βῆγες. ἤνικα δὲ καταλάβουσιν ἐν τῇ βασιλικῇ τάβλα ἐν τῷ καθίσματι, ἐπεύχονται τὸν βασιλέα· εἰθ' οὕτως νέυει ὁ ἀκτουάριος ἀπὸ κελεύσεως, καὶ ἀλλεῖ τὸ βασιλικὸν ὄργανον, αὐτοὶ δὲ κατέρχονται τῶν βηγῶν αὐτῶν ἐπὶ τὰ μέρη, καὶ¹⁵
Dεἰσέρχονται ἐν τῷ στάματι, καὶ λαβόντες τοὺς στεφάνους ἀμφοτέροι αὐτῶν, ἀπαραχωροῦσι. καὶ εἰθ' οὕτως ἐξέρχονται οἱ προειρημένοι τῶν μερῶν, καὶ ἐπιδιδόασιν τοὺς σταυροὺς, ἐπευξάμενοι δὲ τῷ βασιλεὶ, καὶ αὐτοὶ ἀναχωροῦσι. (Δ.) Καὶ εἰθ' οὕτως τελεῖται τὸ πρῶτον βαιῶν, καὶ λαμβάνουσιν οἴζο νικητὰ ἡνίοχοι τὰ ἑπαθλα αὐτῶν διπλασίως, καὶ ἐξ αἰτήσεως τοῦ μέρους δίδονται τὰ δημόσια, καὶ λαβόντες αὐτὰ χοσβαῖται, ἀνάγουσιν αὐτὰ μέσον τοῦ ἵππικοῦ ἐν τῷ ἀρματουρίῳ

Ed.L. 20; τῶν νικητῶν ἡνίοχων. καὶ τελεσθέντων τῶν δ' βαιῶν, πρῶτ-

19. καὶ ante εἰθ' om. ed.

tas pridie decursionis equestris accumulunt: Prasinorum meta ob urnam circumagendam custoditur. Bigae in critariis stant, et postquam Imperator ad sedem suam processit, populoque signato, in throno consedit, peracta patriciorum et strategorum, si qui adsunt, adoratione, principes factionum cum crucibus e rosis textis veniunt, et ad lineas subsistunt: actuarius a mandato signum dat, et bigae solvuntur. Postquam vero ad Imperatoriam tabulam in throno venerunt, felicia Imperatori precantur: deinde actuarius a mandato signum dat, et organum Imperatorium pulsatur, ipsi vero e bigis suis ad factiones descendunt, et stationem ingressi, coronis acceptis, abeunt. Sic postea dicti factionarii egrediuntur, crucesque tradunt, et fausta Imperatori precati, discedunt. (IV.) Mox prima palma celebratur, ubi aurigae duplicia praemia accipiunt, et secundum factionis preces munera publica distribuuntur, quae chosbaitae per medium circum ad armatorium victorum aurigarum perferunt. Quatuor palmis celebratis, rationales omnia pro more agunt, aurigae, praemiis victoriae induti, e ianuis in currus descendunt, factionarii partis victricis laureas ex rationario depromunt, aurigas in curribus

τουςιν οἱ τοῦ λογίου τὰ κατὰ συνήθειαν ἅπαντα, ἀλλάξαντες
 δὲ οἱ ἡνίοχοι τῆς νίκης τὰ δημόσια, κατέρχονται ἐπ' ὀχήμα-
 σιν ἐκ τῶν θυρῶν, καὶ κατελθόντες οἱ τοῦ νικησαντος μέ-
 ρους δημόται, αἴρουνσι δάφνας ἐκ τοῦ λογίου, καὶ δέχονται
 5 τοὺς ἡνίοχους ἐπιδιφρίους ἔμπροσθεν τοῦ αὐτοῦ δήμου, καὶ Ms. 140. b
 σάξαντες μέχρι τοῦ ἀντικάμπτου, ἀνέρχονται ἐν τῷ στάμα-
 τι. ἀνερχομένων δὲ αὐτῶν, δίδοται νεῦμα τοῖς ἄρχουσι
 τῶν ταγμάτων, καὶ κατελθόντες ἴστανται ἐν τοῖς καμπτήρσι
 καὶ ἐν τοῖς προειρημένοις λοιποῖς τόποις τοῦ εὐρίπου, ἔνθα
 10 αἱ στοιβαὶ τῶν λαχάνων καὶ τῶν πλακούντων εἰσίν. ἐλθόν-
 τες δὲ οἱ ἡνίοχοι μετὰ τῶν δημοτῶν τοῦ μέρους ἐν τῷ στά-
 μι, ἴστανται ἐκεῖσε ἐπιδίφριοι, καὶ ἀκτολογοῦσι μετ' εὐ-
 φημίας οἱ τοῦ μέρους τῷ βασιλεῖ, καὶ μετὰ τὴν συμπλήρω-
 σιν τῆς εὐφημίας ἀποστέλλει αὐτοῖς τοῖς νικηταῖς ἡνίοχοις ὁ
 15 βασιλεὺς στεφάνους διὰ τοῦ ἀκτουαρίου καὶ τοῦ δευτέρου,
 καὶ κατελθόντες στέφουσι τοὺς ἡνίοχους, καὶ ἀνέρχονται
 πάλιν ἐν τῷ καθίσματι. καὶ εὐθέως ἄρχεται τὸ μέρος αἰ-
 τεῖσθαι τοῦ ἐξελεθεῖν καὶ χορεῦσαι εἰς τὴν πλατείαν, καὶ λα-
 βόντες τὴν αἴτησιν παρὰ τοῦ βασιλέως, ἐξέρχονται ἐν τῇ
 20 οἰκίᾳ. καὶ εἰθ' οὕτως ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς, καὶ μετὰ τὸ
 ἀναστῆναι τὸν βασιλέα κατέρχεται τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ,
 καὶ αἴρουνσι ἐκ τῶν στοιβῶν τὰ τε λάχανα καὶ τὰς πλακούν-
 τας, ἐν δὲ τῷ αὐτῷ εἰσφέρουσι χέλανδον φερόμενον ἐπὶ ἀμά-
 ξης πλῆθος ἰχθύων, καὶ ὄρνιθους ἐπὶ ἐδάφους ἐν τῷ C
 25 ἰππικῷ· αἴρουνσι δὲ καὶ ταῦτα τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ. (E.) Ὁ

22. τοὺς πλ. ed. 24. αὐτοὺς ed.

constitutos ante ipsam factionem excipiunt, et saltantes ad metam
 usque, stationem petunt. Quo postquam pervenere, praefectis nu-
 merorum signum datur, hi descendunt et ad metas, inque ceteris
 locis Euripi supra commemoratis, ubi acervi olerum ac placentarum
 iacent, subsistunt. Aurigae postquam cum grege factionis ad sta-
 tionem venerunt, ibi in curribus subsistunt, factionarii fausta Imper-
 atori apprecantur, quo facto, aurigis victoribus Imperator coronas
 per actuarium et vicarium mittit: hi digressi eos coronant, et rursus
 ad consessum revertuntur. Tunc factio statim veniam abeundi in-
 que platea saltandi petit, qua ab Imperatore accepta, iu plateam,
 quae *media* appellatur, progreditur. Sic postea Imperator surgit,
 turba vero populi descendit, et ex acervis olera placentasque sumit,
 dum interea pisces plurimos in navicula plaustrum imposita advehunt,
 et in solum circi proiciunt: quos itidem turba commixta populi
 diripit. (V.) Imperator, ut diximus, a throno surgit, et praefectis
 cubiculo comitantibus, per medios patricios et strategos in triclinio,

δὲ βασιλεὺς, ὡς προεῖρηται, ἀναστὰς ἀπὸ τοῦ σέντζου καὶ
 δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχε-
 ται μέσον τῶν τε πατρικίων καὶ στρατηγῶν, ἐσιώτων αὐτῶν
 ἐν τῷ τρικλίνῳ, ἐν ᾧ ἀριστᾶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, αὐτοὶ δὲ ὑ-
 περεύχονται τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” καὶ εἰς
 εἰσέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι, λαβόντος δὲ τοῦ πραιποσίτου τὸ
 στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, εἰσέρχονται οἱ βεσιτήτορες,
 καὶ ἀπαλλάξαντες τὴν χλανίδα, ἐξέρχονται καὶ ἐξελθὼν ὁ
 βασιλεὺς, καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέζης μετὰ
 καὶ φίλων, ὧν ἂν κελεύει, καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τοῦ κλητωρίου
 καὶ μικρὸν ἀναπαυσάμενος, ἐκδέχεται, μέχρις ἂν τὰ πάντα
 ἐτοιμασθῶσιν ἐν τῷ ἵππικῳ. ἐλθόντος δὲ τοῦ τῆς καταστά-
 σεως καὶ γνωρίσαντος τῷ πραιποσίτῳ, ὡς ὅτι ἐτοιμὰ ἐστι
 πάντα, ὁ πραιπόσιτος δηλοῖ τῷ βασιλεῖ· ὁ δὲ βασιλεὺς κα-
 τέρχεται διὰ τῆς λιθίνης σκάλας, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ κοιτῶ-
 νι, καὶ περιβάλλεται τὴν χλανίδα καὶ τὸ στέμμα κατὰ συνή-
 θειαν. καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβου-
 κλείου διέρχεται διὰ τοῦ στενοῦ τρικλίνου, καὶ ἐξέρχεται
 ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ, ἐν ᾧ ἀριστᾶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, κάκει-
 σε ἐσιώτως ἅμα τοῖς ἄρχουσι τοῦ κουβουκλείου, νεύει τῷ πραι-
 ποσίτῳ, κάκεινος τῷ ὀστιαρίῳ, καὶ εἰσάγει πατρικίους καὶ
 στρατηγούς, καὶ προσκνησάντων τῷ βασιλεῖ, λέγει ὁ πραι-
 πόσιτος „κελεύσατε.” καὶ ἐξελθόντες ἔξω τῆς πύλης οἱ τε
 πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ἅμα τῇ συγκλήτῳ, ἴστανται ἔνθεν
 κάκεισε· σιάντος δὲ καὶ τοῦ βασιλέως ἐν τῇ πύλῃ, πίπτουσιν
 οἱ προεῖρημένοι ἅπαντες, καὶ ἀναστάντων, νεύει ὁ πραιπό-

in quo eo die convivium celebrat, constitutos transit: ipsi longa ac felicia tempora ei apprecantur. Inde cubiculum petit, dumque praepositus a capite eius coronam demit, vestitores intrant, et tunica ipsi exuta, discedunt. Imperator egressus, pretiosae mensae suae cum amicis, quos ad convivium vocavit, assidet: postquam vero surrexit et paulisper quievit, donec omnia ad certamen parata sint, exspectat. Veniente cerimoniaro et praeposito indicante, omnia iam parata esse, praepositus Imperatorem de eo certiore facit, qui per lapideam scalam ad cubiculum abit, tunicaque et corona pro more induitur. Stipatus a cubiculi praefectis, per angustum triclinium ad magnum, in quo eo die epulae instituuntur, se confert, et ibi cum praefectis cubiculi stans, praeposito, is ostiario, signum dat, patricii et strategi adducuntur, et postquam Imperatorem adorarunt, praepositus dicit: *Iubete*. Patricii et strategi cum senatu foras progressi, ab utraque parte adstant: Imperatore vero in porta constituto, dicti

σιτος ἀπὸ κελεύσεως τῆς τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ ὑπερέχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” (ς.) Καὶ εἰδ’ οὕτως κατασχὼν τὸ ἄκρον τῆς χλανίδος τοῦ βασιλέως ὁ τῆς καταστάσεως καὶ ποιήσας B 5ῶροσθέλιον, ἐπιδιδοῦ τῆ βασιλεῖ. εἶτα ἐκεῖθεν δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν, ἀνέρχεται ἐν τῆ καθίσματι μετὰ μόνων τῶν τοῦ κουβουκλείου ἀρχόντων καὶ δύο μαγλαβιτῶν καὶ σπαθαρίων βασταζόντων διαστράλια, φορούντων καὶ τὰ σπα- 10 θιά αὐτῶν, ὡς ἐν ἐκάστῳ ἰππικῷ. ἀνελθὼν δὲ ἐν τῆ σέντζῳ ὁ βασιλεὺς καὶ σφραγίσας τὸν λαὸν ἐκ τρίτου, καθέζεται, καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς εὐφημίας ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελεύσεως, καὶ νέει τοῖς τε πατρικίους καὶ στρατηγοῖς, ἀπελθεῖν ἕκαστον ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ καὶ καθέ- 15 δρα· τελεσθέντων δὲ τῶν δ’ βαῖτων, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ καθίσματος, καὶ ἰσταμένων τῶν πατρικίων ἐν ψ C ἀριστῇ ὁ βασιλεὺς τρικλίνῃ, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται μέσον αὐτῶν, αὐτοὶ δὲ ὑπερέχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” καὶ 20 διελθὼν διὰ τοῦ στενοῦ τρικλίνου, εἰσέρχεται ἐν τῆ κοιτῶ- νι, καὶ ἀπαλλάξας τότε στέμμα καὶ τὴν χλανίδα αὐτοῦ, περιβάλλεται σαγίον, καὶ κατέρχεται διὰ τοῦ μυστικοῦ κοχλιοῦ, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ πάντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ Ms. 141. b τοῦ ἀγουστέφως, ἀψίδος τε καὶ τοῦ τρικόγχου, διὰ τοῦ μο-

17. καὶ ante δηριγ. om. ed.

omnes se prosternunt, et postquam surrexere, praepositus a mandato cerimoniariorum signum dat, et dicit: *Iubete*; ipsi multa bonaque tempora apprecantur. (VI.) Mox cerimoniariorum, collecta extrema tunica Imperatoris, rhosthelium facit, idque Imperatori tradit. Qui a praefectis cubiculo, patriciis ac strategis stipatus, cum solis cubiculo praefectis, duobus manclavitis et spathariis dextralia spathasque suas, ut in omnibus certaminibus equestribus solent, gestantibus, ad consessum suum ascendit. Consenso vero throno, terque populo signato, sedet, et, acclamatione finita, praepositus a mandato egreditur, patriciis et strategis signum dat, ut ad ordinem locumque suum singuli se recipiant. Quatuor palmis celebratis, Imperator a throno surgit, et patriciis in triclinio, ubi convivium celebrat, constitutis, a praefectis cubiculo stipatus, per medium illorum transit, dum felicia ipsi ac diuturna tempora apprecantur. Inde per angustum triclinium ad cubiculum abit, ubi corona sua et tunica deposita, sagum induit, perque secretam cochleam, cubiculariis omnibus comitantibus, per augusteum, apsidem, triconchum, perque monothrum et porticum

νοθύρου καὶ τῶν διαβατικῶν τῶν ἀγίων μί, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ· στάντες δὲ οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ Δύπερευξάμενοι τὸν βασιλέα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,” ἐξέρχονται καὶ ἀπέρχονται οἴκαδε.

Ὅσα δεῖ τελεῖσθαι τῇ παραμονῇ τοῦ λαχανικοῦ ἵπποδρομίου, 5 ἤγουν τοῦ γενεθλίου ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως.

Τοῦτόν εἰδέναι, ὅτι οἱ τῶν δύο μερῶν δῆμαρχοι μετὰ τε τῶν δευτερευόντων καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων τῶν μερῶν καὶ τῶν δημοτῶν ἀπίασι τὸ δειλινόν, ἕκαστος εἰς τὸ ἴδιον¹⁰ Ed. L. 203 στάβλον, καὶ εὐθέως ὁ θεωρητῆς ἕκαστον μέρος ταβρίζει τὸ τριπλοκον, καὶ λέγει ὁ λαὸς ἐκ γ' „νίκα, Βένετε” ὁμοίως καὶ οἱ Πράσινοι „Πράσινα.” καὶ δέχεται ὁ φωνοβόλος λέγων μεγάλη τῇ φωνῇ· „ἔχεται ὁ βοηθῶν ἡμῖν Ἰησοῦς” ὁ λαὸς „ἀεὶ νίκα.” οἱ κράται „εἰς ὁ Θεός, σὺ¹⁵ αὐτοὺς σῶσον.” ὁ λαὸς „ναὶ Κύριε.” καὶ ὅτε ἐξέλθωσιν ἐπὶ τὸ ἑξήμερον, κρούει ὁ θεωρητῆς τὴν ταβρίαν γ', καὶ λέγει ὁ λαὸς· „νικᾷ ἡ πίστις τῶν βασιλέων, νικᾷ ἡ πίστις τῶν αὐγουστῶν, νικᾷ ἡ πίστις τῆς πόλεως καὶ τῶν Βενετῶν,” (οἱ Πράσινοι „Πρασίνων”). καὶ λέγουσιν οἱ κράται²⁰ „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βασιλέων, ναὶ εἰπὲ ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βασιλέων.” καὶ ὁ λαὸς „Κύριε, βοηθεῖ.” οἱ κράται· „εἰς Θεός, σὺ αὐτοὺς σῶσον.” ὁ λαὸς

14. ἔχετε τὸν ὁ βοηθοῦντα ἡμῖν Ἰησοῦν ed. 15. εἰς ed. ubique in seqq.

sanctorum XL auream triclinium ingreditur: cubicularii vero adstant, et Imperatori multos ac felices annos apprecati, discedunt domumque abeunt.

OBSERVANDA IN VIGILIA HIPPODROMI LACHANICI SEU DIE NATALI
HUIUS A DEO CUSTODITAE ET IMPERATORIAE URBS.

Duarum factionum principes, vicarii, reliqui factionum praefecti et populus vesperi ad stabula sua abeunt, ubi inspector uniuscuiusque factionis triplicem scuticam sumit, populo ter acclamantes *Vince Venete!* similiter Prasini: *Prasine!* Praecentor voce elata canit: *Habemus Iesum, adiutorem nostrum;* populus: *Semper vince.* Cantores: *Deus es, tu ipsos serva;* populus: *Ita Domine!* Quando in atrium processere, inspector scutica ter insonat, populo dicente: *Vincit Augustorum Augustarumque fides, vincit urbis ac Venetorum fides!* (Prasini: *Prasinorum.*) Cantores: *N. et N. magnorum Impera-*

„ναὶ Κύριε.“ καὶ εἶθ' οὕτως λέγεται τὸ δρομικὸν ποίημα B
 ἔμπροσθεν τοῦ ἵπποδρομίου· „οἱ τῶν ἀγῶνων σὲ δυσωποῦ-
 μεν τὸν Θεὸν ἡμῶν καὶ σωτήρα· νίκας τοῖς Βενέτοις βοή-
 θει,“ (οἱ Πράσινοι „Πρασίνους,“) „καὶ χωρήθησον τῷ Οἰ-
 5 φρανίῳ, (οἱ Πράσινοι „τῷ Ὀλυμπίῳ,“) „ἵνα καὶ πάλιν χο-
 ρεύσωμεν μετὰ νίκης.“ Ἄλλος εἰς τὸ λευκόν· „ὡς κραταία
 σκέπη ἢ Θεοτόκος, καὶ ἀντίληψις βεβαία τῶν εἰς σὲ προσ-
 10 τρεχόντων, ἐξαιτούμεν οἱ Βένετοι,“ (οἱ Πράσινοι „Πράσι-
 νοι,“) „δωρηθῆναι ἡμῖν τοῦτο, τῷ Εἰκασίῳ, διαπρέπον
 15 ἰσταῖς νίκαις σὺν αὐτῷ εἰς τὸν ἀγῶνα, καὶ ἡμᾶς εὐφραν-
 θῆναι.“ C

ΚΕΦ. σα'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν, τῆς φακλαρέας τελουμένης.

Δεῖλῆς εἰσέρχονται τὰ δύο μέρη ἐν τῇ μυστικῇ φιάλῃ Ms. 142 a
 15 τοῦ τρικόγχου μετὰ φατλίων, καὶ γίνεται ἡ λεγομένη φα-
 κλαρέα, καὶ λέγουσι τὸν ἀπελατικὸν χορεύοντες ἤχ. π. δ'.
 „κραταιωθήτω ἡ χεὶρ σου, ὑψωθήτω ἡ δεξιὰ σου, ὃ δεῖνα
 αὐτοκράτωρ. ἰδοὺ γὰρ, ἡ πόλις σου φιλόπολιν βλέπει σὲ βα-
 20 σιλῆα, καὶ ταῖς σαῖς ἐγκαινίζεται κατ' ἐχθρῶν ἀνδραγαθίαις, D
 καὶ πολιτεύεται χάρις ἐν μέσῳ τῆς βασιλείας, ὅτι ὥφθη τὸ
 πόλιτευμά σου, πόλις τοῦ μεγάλου βασιλέως, ὅθεν καθολί-

5. χορεύσωμεν ed.

9. διαπρέπον R., διαπρέπειν ed.

torum! dic omnino, magnorum Imperatorum; populus: Domine, ad-
 iuvā. Cantores: Tu Deus es, ipsos serva; populus: Ita Domine!
 Sic postea dromicum carmen ante circum recitatur: Nos factionarii
 te Deum ac servatorem nostrum veneramus! Victorias Venetis con-
 cede! (Prasini: Prasinis!) Adsis benignus Uranio! (Prasini: Olympio!)
 ut iterum post victoriam tripudiamus. Aliud carmen albae: Deipa-
 ra, quae firmum quasi tegmen tutumque auxilium eorum es, qui
 ad te accurrunt, rogamus Veneti, (Prasini: Prasinis,) detur hoc no-
 bis et Icasio, ut victoriis in certamine excellamus, et nos exhila-
 remur.

CAP. 71.

Ritus in faculariae celebratione solennes.

Vesperī duae factiones cum facibus secretam phialam triconchi
 intrant, et facularia, ut vocant, instituitur, aque saltantibus apela-
 cum toni obl. IV canitur: Corroboretur manus tua, exaltetur dex-
 tra tua, N. Imperator! Ecce enim urbs tua te ipsius amantem in-
 iustur, praeclearis facinoribus tuis contra hostes renovatur, inque
 medio imperio gratia regnat, quoniam administratio tua, urbs ma-

ζονται τὰ ὄπλα σου δυναστεία, καὶ περιβάλλονται ἐχθραὶ τὴν ἐχθραν τοῦ στέφαντός σε τῆ γενεθλίῳ δόξῃ τῆς πόλεως σου." καὶ μετὰ ταῦτα ἀνέρχονται εἰς τὰ βράθρα, καὶ ἴστα- μένου ἐκάστου εἰς τὸ ἴδιον μέρος, λέγουσιν οἱ κράται τὴν ἀνευφημίαν· „ὁ βοηθῶν τοὺς δεσπότας." ὁ λαὸς „εἰς ὃς Θεός." οἱ κράται· „σὺ αὐτοὺς σῶσον." ὁ λαὸς „ναὶ Κύριε." οἱ κράται· „ὁ βοηθῶν ταῖς ἀγούσαις." ὁ λαὸς Ed.L. 204 „εἰς ὁ Θεός." οἱ κράται „σὺ αὐτὰς σῶσον." ὁ λαὸς „ναὶ Κύριε." οἱ κράται „ὁ βοηθῶν τοῖς πορφυρογεννήτοις" ὁ λαὸς „εἰς ὁ Θεός." οἱ κράται „σὺ αὐτοὺς σῶσον" 10 ὁ λαὸς „ναὶ Κύριε." οἱ κράται „ὁ βοηθῶν τῇ πόλει." ὁ λαὸς „εἰς ὁ Θεός." οἱ κράται „σὺ αὐτὴν σῶσον" ὁ λαὸς „ναὶ Κύριε." οἱ κράται „ὁ βοηθῶν τῷ ἐπάρχῳ" ὁ λαὸς „εἰς ὁ Θεός." οἱ κράται „σὺ αὐτὸν σῶσον" ὁ λαὸς „ναὶ Κύριε." οἱ κράται „ὁ βοηθῶν τῷ Οὐρανίῳ" ὁ λα-15 ὸς „εἰς ὁ Θεός." οἱ κράται „σὺ αὐτὸν σῶσον" ὁ λαὸς „ναὶ Κύριε," (οἱ Πράσινοι „τῷ Ὀλυμπίῳ"). οἱ κράται „ὁ βοηθῶν τῷ Εἰκασίῳ" (οἱ Πράσινοι „τῷ Ἀνατέλλοντι") ὁ Bλαὸς „εἰς ὁ Θεός." οἱ κράται „σὺ αὐτὸν σῶσον" ὁ λα- ὸς „ναὶ Κύριε." (B.) Εἶτα εἰσέρχεται ἕτερος κράτης καί το λέγει τὴν συνάφειαν „ὁ βοηθῶν τοὺς δεσπότας, ταῖς ἀγούσαις, τοῖς πορφυρογεννήτοις, τῇ πόλει, τῷ ἐπάρχῳ, τῷ Οὐρανίῳ," (οἱ Πράσινοι „τῷ Ὀλυμπίῳ,") „τῷ Εἰκασίῳ" (οἱ Πράσινοι „τῷ Ἀνατέλλοντι") ὁ λαὸς „εἰς ὁ Θεός."

14. αὐτῷ σῶσον cod. h. l. et sic paulo post.

gni Imperatoris, conspecta est, quando arma robore tuo armantur, hostesque odio eius, qui te natali honore urbis tuae coronavit, cinguntur. Deinde ad subsellia se recipiunt, ac singulis in loco suo constitutis, cantores verba solennia recitant: *Auxilium Domino- rum!* populus: *Tu es Deus!* Cantores: *Tu ipsos serva;* populus: *Ita Domine Cantores: Auxilium Augustarum!* populus: *Deus es.* Cantores: *Tu ipsos serva;* populus: *Ita Domine!* Cantores: *Tu, qui porphyrogenitos adiuvas;* populus: *Deus es.* Cantores: *Tu ipsos serva;* populus: *Ita Domine!* Cantores: *Qui urbem iuvas;* populus: *Deus es!* Cantores: *Tu ipsam serva;* populus: *Ita Domine!* Cantores: *Qui praefectum iuvas;* populus: *Deus es!* Cantores: *Tu ipsum serva!* populus: *Ita Domine!* Cantores: *Qui Uranium adiuvas;* populus: *Deus es!* Cantores: *Tu ipsum serva;* populus: *Ita Domine!* (Prasini: *Qui Olympium.*) Cantores: *Qui Prasinum adiuvas;* (Prasini: *qui Anatellontem.*) populus: *Deus es.* Cantores: *Tu ipsum serva!* populus: *Ita Domine!* (II.) Deinde alius cantor ingressus verba cum antecedentibus coniungenda recitat: *Qui Dominos, Au-*

- οὐ κράτται „σὺ αὐτοὺς σῶσον” ὁ λαὸς „ναὶ Κύριε.” οὐ
 κράτται „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βασιλέων καὶ αὐτο-
 κρατόρων” ὁ λαὸς „Κύριε, βοήθει.” εἶτα εἰσέρχεται ἕτερος C
 κράττης, καὶ λέγει „Ἰοὺς ἄει, ἄει.” οὐ κράτται „προτό-
 ζου καὶ νικῆς” ὁ λαὸς „εἰς ἄει, εὐδόκιμε.” οὐ κράτται
 „ἄγιε, τρισάγιε, νίκη εἰς τὸ Βένετον,” (οὐ Πράσινοι „εἰς
 τὸ Πράσινον”). οὐ κράτται „δέσποινα Θεοτόκε” ὁ λαὸς
 „ναὶ δέσποινα Θεοτόκε, νίκη εἰς τὸ Βένετον,” (οὐ Πράσινοι
 „εἰς τὸ Πράσινον”). οὐ κράτται „τοῦ σταυροῦ ἡ δύναμις” Ms. 142. b
 10^ο λαὸς „ναὶ τοῦ σταυροῦ ἡ δύναμις, νίκη ἔχει τὸ Βένε-
 τον,” (οὐ Πράσινοι „ἔχει τὸ Πράσινον”). οὐ κράτται „Θεοῦ
 τὴν νίκην ἔχεις τὸ πρόσωπόν σου, Οὐράνιε,” (οὐ Πρά-
 σινοι „Ὀλύμπιε”). οὐ κράτται „ὅλη δειλὴς σήμερον” ὁ
 λαὸς ἔσ „ὅλη δειλὴς σήμερον καλὴ σου δειλὴς γίνεται.”
 15^ο οὐ κράτται „κύριοι, πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι” ὁ λαὸς „πολ-
 λοὶ ὑμῖν χρόνοι,” (οὐ Πράσινοι „ἄγις”). καὶ εἰσέρχεται ἕτε-
 ρος κράττης καὶ λέγει „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βα-
 σιλέων καὶ αὐτοκρατόρων” ὁ λαὸς „θεοτόκε, βοήθει.” οὐ
 κράτται „εἰς ὁ Θεὸς, σὺ αὐτοὺς σῶσον” ὁ λαὸς „ναὶ
 20 Κύριε.” εἶτα λέγει ὁ κράττης „ναὶ εἰπὲ καὶ ποιεὶ τὸ ἀγω-
 γεῖν τῇ Οὐρανίῳ,” (οὐ Πράσινοι „τῇ Ὀλυμπίῳ,”) „ναὶ
 εἰπὲ καὶ ποιεὶ τὸ ἀγωγεῖν τῇ Εἰκασίῳ” (οὐ Πράσινοι „τῇ
 Ἀνατέλλοντι”) ὁ λαὸς „καλὸν ἀγῶνα.” οὐ κράτται „εἰς

4. ἀεὶ, ἀεὶ cod. 5. εἰσατα cod. 10. νίκην ἔχεις ed. 11. ἔχεις
 ed. 12. ἔχει conl. R. 20. ἀγωγὴν cod. h. l. et mox.

gustas, porphyrogenitos, urbem, praefectum, Uranium, (Prasini: Olympium,) Icasium, (Prasini: Anatellontem,) adiuvans; populus: Deus es. Cantores: Tu ipsos serva; populus: Ita Domine. Cantores: N. N. magnorum principum et Imperatorum! populus: Domine, eos adiuvans. Deinde alius cantor intrat, dicens: Semper, semper. Cantores: Superior sis et victor! populus: Perpetuo, o clarissime! Cantores: Sancte, ter sancte, victoria Venetae! (Prasini: Prasiniae.) Cantores: Domina Deipara; populus: Imo, domina Deipara, victoria Venetis! (Prasini: Prasinis!) Cantores: Crucis potentia; populus: Imo crucis potentia! victoria Venetam factionem habet; (Prasini: Prasinam habet.) Cantores: Dei victoriam habet persona tua, o Uranie! (Prasini: Olympie!) Cantores: Tota victoria hac vespera tibi contingit; populus: Omnis tibi hodie ac pulchra victoria contingit. Cantores: Multa vobis tempora, Domini! populus: Multa vobis tempora! Prasini: Sancte! Alius deinde cantor intrat, et dicit: N. et N. magnorum principum et Imperatorum; populus: Deipara, hos adiuvans. Cantores: Deus es, tu ipsos serva; populus: Imo Domine. Postremo praecentor: Ita dic et fac, Uranius agat! (Prasini: Olym-

ὁ Θεὸς, σὺ αὐτοὺς σῶσον" ὁ λαὸς „ναὶ Κύριε." Ἰστέον, Ed. L. 205 ὁτι τὰ αὐτὰ ἄκτα καὶ ἡ αὐτὴ εὐφημία λέγονται καὶ ἐπὶ τοῦ ἵπποδρομίου εἰς τὸ στάμα, ἤγουν εἰς τὸ Π, δηλονότι τοῦ ὑπάρχοντος καθεζομένου εἰς τὸ κάθισμα, ἔνθα ὁ καὶ ἀκτουάριος ἵσταται. 5

Περὶ τοῦ αὐτοῦ ἵπποδρομίου, πῶς δεῖ κυλεῖν.

Πρὸ τοῦ ἵππικοῦ γίνεται ἡ πομπὴ τῶν ἵππων, καὶ τῶν πρῶτῶν τίθεται ἡ ὄρα εἰς τὸν καμπτὸν τοῦ Βενέτου, καὶ κατέρχονται οἱ τῶν δύο μερῶν ἡνίοχοι ἅμα τῶν κομβινογράφων, Βφορούντων αὐτῶν τῶν κομβινογράφων ἀρμελαύσια Βένετονιο καὶ λευκὸν καὶ τὰ μασσία, ὄντων αὐτῶν καὶ ἀνυποδῆτων, βασιάζοντες καὶ χαρτοκαλαμάρια, καὶ κυλιούσης τῆς ὄρας, οἷον ἐκβάλλει σφαιρίον, ὀνομάζει τὸν μεσαριστερόν. καὶ ὅτε πληρώσωσι τὰ δ' βαῖτα, ἀπέρχονται εἰς τὰ ὄρατοῦρια, καὶ ποιοῦσι τὸ πέρας τῆς κομβίνας, καὶ ἀνερχομένου τοῦ 15 βασιλέως, ἀπολύουσι τὰ διῖππια, καὶ ἵσταται ὁ μαξιλλάριος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ καὶ οἱ δύο θεωρηταί, εἷς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων, βασιάζοντες τὰ καλαμάρια, ἕως οὗ πετάσῃ. καὶ τοῦ Θεοῦ παρασχόντος τὴν νίκην, C μετὰ τὸ λαβεῖν τὰ ἔπαθλα ἀπέρχονται εἰς τὰς θύρας, 20 καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν δ' βαῖτων ἐκβαίνουσι τὰ ἄρματα τῶν νικησάντων, φορούντων τῶν ἡνίοχων τὰ δημόσια, Ms. 143. a καὶ κάμπτουσι καμπτὸν Πρασίνου καὶ Βενέτου, καὶ ἔρχον-

3. εἰς II ed. 4. καὶ om. cod.

pius!) imo agat Icasius! (Prasini: Anatellon agat!) populus Egregium certamen. Cantores: Deus es, tu ipsos serva! populus: Imo Domine! Sciendum est, eadem acta eademque acclamationes etiam in decursione in statione seu II recitari, praefecto in consessu, ubi actuarius quoque stat, sedente.

DE EADEM DECURSIONE, QUOMODO SORTES MISERI DEBEANT.

Ante decursionem processio equorum instituitur, urnaque in meta Venetae factionis mane posita, aurigae utriusque gregis cum combinographis, armelausia Venetum albumque et massia gestantibus, discalceatis praeterea et chartocalamaria ferentibus, descendunt, et, urna agitata, quicumque globulus exierit, is mesaristerum (quasi medium sinistrum) constituit. Quatuor palmis completis, ad urnatoria abeunt, terminum combinatae faciunt, et, Imperatore accedente, diippia solvunt: maxillarius in loco suo, e duobus inspectoribus unus ad dextram, alter ad sinistram stant, et calamaria, usque dum velum extenderint, gestant. Postquam vero Deus victoriam concessit, et aurigae praemia victoriae accipere, ad ianuas ab-

και εις τον ιδιον δημον, και επαιρουνσι τους δημους, και σασσοντες κამπτουσιν, ως προειρηται, κამπτον Πρασινου. και ερχονται εις το σταμα, και κατέρχεται ο ακτουάριος, και απολυει αυτους, και απέρχονται χαρευόντες εις το δημόσιον.

5 Περὶ τῶν βηγῶν, πῶς δεῖ αὐτὰς τελεῖσθαι.

Ἰππικοῦ ἀγομένοσ προσκυνησίμου, αἱ βῆγες ἴστανται εἰς D τὸ πρῶτον κριτάριον, και οἱ βηγάριοι ἐπάνω τῶν ἀρμάτων, και ἀνερχόμενος τοῦ βασιλέως, ἐμβαίνουσι οἱ δ' ἡνίοχοι και λαμβάνουσι τὰ χρυσοῦ πισσία, και στρέφονται, και ἴστανται εἰς τὰς ἰδίας διασφαγὰς. και εἰθ' οὕτως νεύει ὁ ἀκτουάριος, και πάλιν εισέρχονται και λαμβάνουσι ἀπὸ ψελλίου χρυσοῦ, και ὑποστρέφοντες ἐκφωτίζουσι ἐπὶ τοὺς δῆμους, και ἐκβαίνουσι αἱ βῆγες. φοροῦσι δὲ οἱ βηγάριοι ἱμάτια, ὁ μὲν εἰς Βένετον, ὁ δὲ ἕτερος Πράσινον, ἔχοντα ὡσπερ 15πετρά, ἀπὸ κεντουκλων ἐβῆραμμένα, ὅπισθεν εἰς τὰς ψίας Ed.L. 206 αὐτῶν, ἀντὶ δὲ κασιδιῶν φοροῦσι καμελαύκια κεντουκλείνα.

Ἄκτια ἀπὸ νεκῆς εἰς τὸ αὐτὸ ἱπποδρομίον.

Ἀπὸ τοῦ δευτέρου βαιῶν λέγουσιν οἱ κράται „πολλὰ,

11. ἀνὰ ψελλίου conl. R. 15. κενδοῦκλου cod. 16. κεν-
τουκλεινά ed. 17. εἰς αὐτὸ ed.

eunt, completis vero quatuor palmis, currus victorum progrediuntur, aurigae praemia publica ferunt, ad metam Prasinac Venetaeque factionis deflectunt, deinde ad proprium gregem redeunt, factionarios sumunt, ac saltantes ad metam Prasinac, ut supra diximus, divertunt. Postremo ad stationem se conferunt, descendit actuarius, eos dimittit, et sic in publicum saltantes procedunt.

DE BIGIS, QUOMODO ORDINARI DEBEANT.

Si certamen equestre, ubi Imperator adoratur, insituitur, bigae in primo critario, bigarii in curribus, stant, et Imperatore veniente, quatuor aurigae accedunt, aureas pillas occupant, et inde reversi, ad suas lineas redeunt. Postea, signo ab actuario dato, rursus intrant, armillam auream sumunt, ac redeutes cum facibus ad factiones accedunt, bigae vero abeunt. Bigarii vestes, Venetam unus, alter Prasinam, alis quasi instructas, e centunculis confectas, a tergo ad lumbos usque, pro galeis vero camelaucia e centunculis gestant.

ACTA POST VICTORIAM IN EODEM CERTAMINE REPORTATA.

Post palmam secundam cantores: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos annos in multos!* Cantores: *Multa vobis tempora;*

Constantinus Porphyr. Vol. I.

πολλά, πολλά" ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλά." οἱ κρᾶ-
 κται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ἡ ἔνθεος βασιλεία" (οἱ Πράσι-
 νοι „τὸ πρόβλημα τῆς τριάδος"). καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολ-
 λοι ὑμῖν χρόνοι" (οἱ Πράσινοι „ἄγιε"). οἱ κρᾶκται „πολ-
 λοι ὑμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτορες Ῥωμαί-5
 Βων" καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι" (οἱ Πράσινοι
 „ἄγιε"). οἱ κρᾶκται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες
 τοῦ Κυρίου" ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι" (οἱ Πρά-
 σινοι „ἄγιε"). οἱ κρᾶκται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα
 καὶ ὁ δεῖνα ἀνγοῦσται τῶν Ῥωμαίων" καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' 10
 „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι" (οἱ Πράσινοι „ἄγιε"). οἱ κρᾶκται
 „δεσπότης τῆς οἰκουμένης, δέξασθε Βενέτους παρακαλοῦντας"
 (οἱ Πράσινοι „Πρασίνοους"). καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε."
 οἱ κρᾶκται „ὡς δοῦλοι τολμῶμεν παρακαλέσαι" ὁ λαὸς ἐκ
 γ' „ἄγιε" οἱ Πράσινοι ὁμοίως. οἱ κρᾶκται „μετὰ φόβον 15
 δουσαποῦμεν τοὺς δεσπότης" ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε" οἱ Πρά-
 σινοι ὁμοίως. οἱ κρᾶκται „ἀνεξικάκως παρακλήθητε εὐερ-
 γεται" ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε" οἱ Πράσινοι ὁμοίως. οἱ κρᾶ-
 κται „εἰς τὴν δέξιν τῶν δούλων ὑμῶν Βενέτων" ὁ λαὸς
 ἐκ γ' „ἄγιε" οἱ Πράσινοι ὁμοίως. οἱ κρᾶκται „δημόσια 20
 Ms. 143. b τοῖς δούλοις ὑμῶν, εἰ κελεύετε" ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε" οἱ
 Πράσινοι ὁμοίως. οἱ κρᾶκται „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπό-
 τας τῶν Ῥωμαίων" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ
 κρᾶκται „Κύριε, σῶσον τοὺς ἐκ σοῦ ἔστεμμένους" ὁ λαὸς
 ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κρᾶκται „Κύριε, σῶσον τοὺς 25

divina maiestas! (Prasini: *Propugnaculum trinitatis!*) populus ter: *Multa vobis tempora!* (Prasini: *Sancte!*) Cantores: *Multa vobis tempora, N. N. Romanorum Imperatores!* populus ter: *Multa vobis tempora!* (Prasini: *Sancte!*) Cantores: *Multa vobis tempora, famuli Domini!* populus ter: *Multa vobis tempora!* (Prasini: *Sancte!*) Cantores: *Multa vobis tempora, N. N. Augustae Romanorum!* populus ter: *Multa vobis tempora!* (Prasini: *Sancte!*) Cantores: *Domini orbis terrarum, suscipite Venetos precantes!* (Prasini: *Prasinos!*) populus ter: *Sancte!* Cantores; *Ut servi rogare audemus!* populus ter: *Sancte!* Prasini similiter. Cantores: *Cum timore Dominos intueri audemus;* populus ter: *Sancte!* Prasini similiter. Cantores: *Merito invocamini benefici principes!* populus ter: *Sancte!* Prasini similiter. Cantores: *Ad preces servorum vestrorum Venetorum.* Cantores: *Praemia servis vestris, si iubetis;* populus ter: *Sancte!* Prasini similiter; populus ter: *Sancte!* Prasini similiter. Cantores: *Domine, serva Dominos Romanorum!* populus ter: *Domine, serva.* Cantores: *Domine, serva a te coronatos!* populus ter: *Domine serva!*

δεσπότας τῆς οἰκουμένης" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράτται „καὶ σὺν αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἡμᾶς συνεργήσει" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράτται „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότας σὺν ταῖς ἀυγούσταις καὶ τοῖς πορφυρογεννή- D 5 τοῖς" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." (B.) Καὶ ἀπὸ τοῦ τετάρτου βαίτου κατέρχεται ὁ μαῖστωρ μετὰ τοῦ λαοῦ, καὶ ἴστανται ἔμπροσθεν τοῦ δήμου. ὁ δὲ δήμαρχος ἀπομένει μετὰ τῶν πρωτείων ἄνω εἰς τὸν δῆμον. εἶτα λέγουσιν οἱ κάτω ἰσάμενοι κράτται „εἴ τι ὁ Θεὸς ἀνόμασε" καὶ ἀπο- 10 κρύνονται ἄνω εἰς τὸν δῆμον „τίμον τὸ Βένετον" (οἱ Πράσινοι „τὸ Πράσινον"). οἱ κράτται „ὁ βοηθῶν τοὺς δεσπότας" „εἰς ὁ Θεός," ὁ λαὸς, καὶ τὰ λοιπά. εἶτα ἀνέρχονται οἱ ἡνίοχοι ἐν τοῖς ἄρμασι, φοροῦντες τὰ δημόσια, καὶ Ed.L. 107 15 μικόν „ἀγάλλον, Βένετε, οἱ δεσπῶται ἐνίκησαν" (οἱ Πράσινοι „Πράσινοι"). καὶ ὅτε ἔλθωσιν εἰς τὸ Π, ἔμπροσθεν τῶν βασιλέων ἴστανται καὶ λέγουσιν οἱ κράτται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ." ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ." οἱ κράτται „πολλοὶ ἡμῶν χρόνοι, ἡ ἔνθεος βασιλεία" (οἱ Πρά- 20 σινοι „ἡ ἐκλογὴ τῆς τριάδος"). ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ ἡμῶν χρόνοι" (οἱ Πράσινοι „ἄγιε"). οἱ κράτται „πολλοὶ ἡμῶν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἀυτοκράτορες Ῥωμαίων" ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ ἡμῶν χρόνοι" (οἱ Πράσινοι „ἄγιε"). οἱ κράτται „πολλοὶ ἡμῶν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ Κυ- B 25 ρίου." ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ ἡμῶν χρόνοι." οἱ κράτται

11. δεσπότας εἰς ὁ Θεός. ὁ λαὸς καὶ τ. λ. ed.

Cantores: *Domine, serva principes orbis terrarum!* populus ter: *Domine, serva.* Cantores: *Et cum ipsis Deus in nobis operetur!* populus ter: *Domine, serva!* Cantores: *Domine, serva Imperatores, Augustas et porphyrogenitos!* populus ter: *Domine, serva!* (II.) Post quartam palmam magister cum populo descendit, et ante factionem subsistit: demarchus in loco superiori cum principibus in factione remanet. Deinde cantores infra constituti dicunt: *Si Deus vocavit;* respondent supra in factione constituti: *Venetum gregem venerandum!* (Prasini: *Prasinum*). Cantores: *Qui Dominos adiuvat!* populus: *Deus es cetera.* Deinde aurigae, publica praemia ferentes, currus conscendunt, factione ante ipsos dromicum carmen recitante: *Exulta, Venete, Domini vicerunt!* (Prasini: *Prasine*). Et quando ad II pervenere, coram Imperatoribus stant, cantores dicunt: *Multos, multos, multos;* populus: *Multos annos in multos.* Cantores: *Multa vobis tempora, divina maiestas!* (Prasini: *Electio trinitatis!*) populus ter: *Multa vobis tempora!* (Prasini: *Sancte!*)

„πολλοὶ ὑμῶν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἀγυοῦσται τῶν
 Ῥωμαίων” ὁ λαὸς γ’ „πολλοὶ ὑμῶν χρόνοι” (οἱ Πράσινοι
 „ἄγιε”). οἱ κράτται „πολλοὶ ὑμῶν χρόνοι, δεσπύται, σὺν
 ταῖς ἀγυοῦσταις καὶ τοῖς πορφυρογενήτοις” ὁ λαὸς γ’ „πολ-
 λοὶ ὑμῶν χρόνοι” (οἱ Πράσινοι „ἄγιε”). οἱ κράτται „πολ-
 λὰ, πολλὰ, πολλὰ” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ.” οἱ
 κράτται „δεσπύται τῆς οἰκουμένης, δέξασθε Βενέτους πα-
 ρακαλοῦντας” (οἱ Πράσινοι „Πρασίνοους”). ὁ λαὸς ἐκ γ’
 „ἄγιε.” οἱ κράτται „ὡς δοῦλοι τολμῶμεν παρακαλέσασθαι”
 ὁ λαὸς γ’ „ἄγιε.” οἱ κράτται „μετὰ φόβου δυσωποῦμεν
 C τούτους δεσπύτας” ὁ λαὸς γ’ „ἄγιε.” οἱ κράτται „ἀνεξικά-
 κως παρακλήθητε εὐεργέται” ὁ λαὸς γ’ „ἄγιε.” οἱ κρά-
 τται „εἰς τὴν δέησιν τῶν δούλων ὑμῶν Βενέτων” (Πρά-
 Ms. 144. a σινοι „Πρασίνων”). ὁ λαὸς γ’ „ἄγιε.” οἱ κράτται „στε-
 φανώσατε τοὺς δούλους ὑμῶν, εἰ κελεύετε” ὁ λαὸς ἐκ τρι- 15
 του „ἄγιε” οἱ Πράσινοι ὁμοίως. (Γ.) Οἱ κράτται „Κύριε,
 σῶσον τοὺς δεσπύτας Ῥωμαίων” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „Κύριε,
 σῶσον.” οἱ κράτται „Κύριε, σῶσον τοὺς ἐκ σοῦ ἐστεμμέ-
 νους” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράτται „Κύ-
 ριε, σῶσον τοὺς δεσπύτας σὺν ταῖς ἀγυοῦσταις καὶ τοῖς 20
 D πορφυρογενήτοις” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „Κύριε, σῶσον.” οἱ κρά-
 τται „ἔτι μίαν αἴτησιν ἔχομεν οἱ δοῦλοι ὑμῶν” ὁ λαὸς ἐκ

13. Πράσινοι „Πρασίνων” om. ed.

18. τοὺς om. ed.

Cantores: *Multa vobis tempora, N. N. Imperatores Romanorum;*
 populus ter: *Multa vobis tempora!* (Prasini: *Sancte!*) Cantores: *Mul-
 ta vobis tempora, famuli Domini!* populus ter: *Multa vobis tem-
 pora!* Cantores: *Multa vobis tempora, N. N. Augustae Romanorum;*
 populus ter: *Multa vobis tempora!* (Prasini: *Sancte!*) Cantores: *Mul-
 ta vobis tempora, Domini, cum Augustis coniugibus et porphyro-
 genitis!* populus: *Multa vobis tempora!* (Prasini: *Sancte!*) Cantores:
Multos, multos, multos! populus: *Multos annos in multos!* Canto-
 res: *Domini orbis terrae, suscipite Venetos precantes!* (Prasini:
Prasinos!) populus ter: *Sancte!* Cantores: *Ut servi pretari aude-
 mus;* populus ter: *Sancte!* Cantores: *Verecunde intuemur et cum
 timore Dominos;* populus ter: *Sancte.* Cantores: *Haud male be-
 nefici principes invocamini!* populus ter: *Sancte.* Cantores: *In
 preces servorum vestrorum, Venetorum!* (Prasini: *Prasinorum;*) popu-
 lus ter: *Sancte!* Cantores: *Coronate servos vestros, si placet;* po-
 pulus ter: *Sancte!* Prasini similiter. (III.) Cantores: *Domine, ser-
 va Dominos Romanorum!* populus ter: *Domine serva.* Cantores:
Domine, serva a te coronatos! populus ter: *Domine, serva.* Can-
 tores: *Domine, serva Imperatores, Augustas, et porphyrogenitos!*
 populus ter: *Domine, serva.* Cantores: *Unum adhuc servi vestri*

γ' „ἄγιε” οἱ Πράσινοι ὁμοίως. οἱ κράτται „ἀπέλω-
 μεν χορευῶσαι, δεσπόται, εἰ κελεύετε” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε.”
 οἱ κράτται „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότας Ῥωμαίων” ὁ
 λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράτται „Κύριε, σῶσον
 5 τοὺς ἐκ σοῦ ἐστεμμένους” ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον.”
 εἶτα κατέρχεται ὁ ἀκτουάριος, καὶ στέφει τοὺς ἡνιόχους,
 καὶ λέγει αὐτοῖς „εὐτάκτως χορεύσατε” οἱ κράτται „εὐ-
 τάκτως χορεύσομεν ἐν τῇ ζωῇ ὑμῶν, δεσπόται.” καὶ μετὰ
 10 τοῦ γενέσθαι μεταστάσιμον καὶ ἀναστῆναι τοὺς δεσπότας ἀπὸ
 τοῦ σέντζου, ὁψικεὺει ἅπας ὁ δῆμος τοὺς ἡνιόχους, λέγόν—Ed.L. 208
 των τὸ ποίημα „ἀγάλλον, Βένετε, οἱ δεσπόται ἐνίκησαν”
 (οἱ Πράσινοι „Πράσινε”). καὶ ὅτε ἔλθωσιν εἰς τὰ κάγκελ-
 λα, λέγουσιν οἱ κράτται ἔσ „αὔξει τὸ βασιλεῖον, αὔξει
 καὶ τὸ Βένετον.” καὶ εἶθ' οὕτως ὁψικεῦουσι τοῖς ἡνιόχοις
 15 ἕως τῆς ἐκκλησίας, ἤγουν οἱ μὲν Βένετοι εἰς τὸν ταγιστέα,
 οἱ δὲ Πράσινοι εἰς τὰ διακονίσσης, λέγοντες τὸ δρομικὸν
 ποίημα „ἀγάλλον, Βένετε,” (οἱ Πράσινοι „Πράσινε,”)
 „οἱ δεσπόται ἐνίκησαν.”

Ἄκτα, διε τρέχουσιν οἱ δρομεῖς τοῦ ἐνὸς μέρους ἀπὸ δρόμου
 ἀπεκεῖ.

20

B

Λέγει ὁ φωνοβόλος „ἔχετε βοηθοῦντα ὑμῖν Ἰησοῦν”
 ὁ λαὸς ἐκ γ' „αἶε νικᾷ.” ὁ φωνοβόλος „νίκας δελξει.” ὁ

13. ἔσ αὔξει ed.

a vobis patimus; populus ter: Sancte; Prasini similiter. Cantores: Abeamus saltaturi, si vobis, Domini, placet; populus ter: Sanctel Cantores: Domine, serva Romanorum dominos! populus ter: Domine, serva. Cantores: Domine, serva a te coronatos! populus ter: Domine, serva! Deinde actuarius descendit, aurigas coronat, et ad eos dicit: Ordine ac decenter saltate. Cantores: Decenter saltabimus in vita vestra, Domini. Et solenni consessu instituto, postquam a throno Domini surrexere, populus omnis aurigas sequitur, carmen recitantes: Exsulta, Venete, Domini vicerunt; (Prasini: Prasine). Et quando cancellos intrarunt, cantores dicunt: Crescat imperium, crescant Veneti. Sic postea aurigas ad ecclesiam usque comitantur, Veneti ad tagisteum, Prasini ad diaconissae, carmen dromicum recitantes: Exsulta, Venete! (Prasini: Prasine!) Domini vicerunt.

ACCLAMATIO, QUANDO UNIUS FACTIONIS CURSORES CERTATIM DECURRUNT.

Praecentor dicit: *Habetis auxiliatorem vestrum, Iesum! populus ter: Semper vincit! Praecentor: Victorias ostendat! populus:*

λαὸς „ἔσαιούτα.” ὁ φωνοβόλος „αὐξεί νίκην” ὁ λαὸς „τῶν βατῶν.” ὁ φωνοβόλος „σωτήρ τοῦ κόσμου” ὁ λαὸς „βοήθησον ἡμῶς.”

Ἄκτα εἰς τὸν ἀπολακτισμὸν τῶν δρομέων.

Ἀπολακτίζουσιν οἱ δρομεῖς, καὶ ἔρχονται ἔμπροσθεν τοῦ
 C Ἰδίου δήμου, καὶ λέγουσιν οἱ κράται· „ἄλλους τούτους, Κύ-
 ριε, βοήθησον, τοὺς πρώτους βοήθησον, ὃ ἐν τριάδι, νική-
 σουσι πρεσβείαις σου, Θεοτόκε, νικήσουσι χαροποιούντες τὴν
 βασιλείαν, τὴν πολιτείαν, νικήσουσι χαροποιούντες τοὺς
 Ms. 144. b Βενέτους· ἔσ· ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, νίκην αὐτοῖς παράσχου.” Ἰστέ-10
 ον, ὅτι ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ φιλοχρίστου δεσπότην ὁ Βαμβα-
 λουδης ὁ τῶν Πρασίνων δρομεὺς εἰς τὰ ζυγισιμὰ καὶ εἰς
 τὰς πρόβας οὐκ ἦν ἐκρατεῖτο γὰρ ὑπὸ τοῦ πατρικίου Πε-
 τρωνᾶ, τῇ δὲ τοῦ βοτοῦ ἡμέρᾳ, τελεσθεισῆς τῆς κυλίστρας
 καὶ παραβάντων Βενέτων, μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Βαμβαλου-15
 δης, καὶ ἔξ αἰτήσεως τοῦ δήμου τῶν Πρασίνων ἔδραμεν
 D ἀπὸ κελεύσεως εἰς τὸ τέταρτον βαῖον, καὶ ἐνίκησεν.

Ἄκτα εἰς τὴν κυλίστραν τῶν πεζῶν.

„Εἰς ἐκείνας τὰς θύρας ἀπέλθωμεν, Θεὸ καὶ κύριε
 τῶν ἀπάντων, ὅπου ἔσται ἐκ Θεοῦ νικῆσαι. τοῦτό ἐστιν ἐκ20
 Θεοῦ νικῆσαι. καὶ δυσωποῦμέν σε, Θεοτόκε· νίκας λάβη ὁ
 δῆμος οὗτος.”

Heus, adiuva! Praecentor: Augeat victoriam; populus: Palmarum!
Praecentor: Servator orbis! populus: Nobis auxilium affer!

ACCLAMATIO, QUANDO CURSORES CITO PROCURRUNT.

Citato gressu cursores procurrunt, et ad proprium gregem ve-
 niunt: cantores dicunt: *Hos omnes, Domine, adiuva! principes,
 Deus trinune, adiuva! Tuo munere vincant, o Deipara! Vincant,
 laetitia regnum ac rempublicam implentes! Vincant, Venetos ex-
 hilarantes! Deus sancte, victoriam ipsis concede! Sub Michaelae,
 Imperatore Christi amante, Bambaludes, Prasinorum cursor, cum
 currus iungerentur, ac proba seu specimen ederetur, non aderat,
 quoniam a Petrona patricio tenebatur, die vero votorum, urna iam
 agitata, cum Veneti transiissent, advenit, et secundum Prasinac fa-
 ctionis preces mandato Imperatoris in tertia palma cucurrit, et vi-
 ctoriam reportavit.*

ACCLAMATIONES, DUM URNA PEDITUM CIRCUMAGITUR.

*Ad has ianuas, Deus ac Domine omnium, abeamus: ubi erit
 per Deum vincere. Hoc est per Deum vincere. Te veneramus, o
 Deipara, ut haec factio victoriam obtineat.*

Ἄκτα κήρυγτος τοῦ μαπαρίου εἰς τὸ πεζόν.

Ed.L. 209

„Νανά. α. ἀνανάια.” ὁ λαὸς „ἐπέστη ἡ ἡμέρα.” οἱ κρᾶκται „νανά” ὁ λαὸς „ἅγια Θεοτόκε.” οἱ κρᾶκται „νανά” ὁ λαὸς „ἡ νίκη τῶν Βενέτων” (οἱ Πράσινοι „τῶν Πρασίνων”). οἱ κρᾶκται „νανά” ὁ λαὸς „χαρεῖ ἡ πολιτεία.” οἱ κρᾶκται „νανά” ὁ λαὸς „ἅγια Θεοτόκε.” καὶ ὅταν ὑψώσῃ τὰς χεῖρας ὁ μαπάριος, λέγουσιν· „ἄρτι καὶ ἄρτι, Κύριε, βοήθησον.”

10 Ἄκτα, μέλλοντος λαμβάνειν τὰ ἐπαθλα τοῦ συμπερέστου καὶ τοῦ δευτέρου.

B

„Στεφάνιον, δεσπότηι, τῷ συμπερέστῃ· Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης Ῥωμαίων· Κύριε, σῶσον τοὺς ἐκ σοῦ ἐστεμμένους· Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης σὺν τοῖς Βενέτοις” (οἱ Πράσινοι „σὺν τοῖς Πρασίνοις”). „τὰ δύο, δεσπότηι, τῷ 15 συμπερέστῃ· τὸ ἐν, δεσπότηι, τῷ δευτέρῳ. Κύριε, σῶσον τὸ θεοδόξον κράτος· Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης σὺν ταῖς ἀγούσαις Ῥωμαίων.

ΚΕΦ. οβ.

Περὶ τοῦ βοτοῦ, ὅπως δεῖ τελεῖσθαι.

C

20 Ἰστέον, ὅτι τὸ πέρατον οὐ δίδεται τὸ πρῶτ', ὡσπερ τὸ

ACTA, DUM MAPPARIUS IN PEDESTRI PUGNA LABORAT.

Nana! Ananaia! populus: Dies advenit. Cantores: Nana; populus: Sancta Deipara! Cantores: Nana! populus: Victoria Venetorum (Prasini: Prasinorum). Cantores: Nana; populus: Gaudebit respublica. Cantores: Nana; populus: Sancta Deipara! Et postquam mapparius manus sustulit, dicunt: Nunc et nunc, Domine, adiuva.

ACTA, QUANDO PRAEMIA SYMPERESTA, SEU QUI PRIMUS ATTIGIT METAM, ET QUI AB EO SECUNDUS EST, ACCIPERE DEBEAT.

Corollam, Domini, symperestae! Domine, serva Romanorum Dominos! Domine, serva a te coronatos! Domine, serva Imperatores cum Venetis (Prasini: cum Prasinis). Duas corollas, Domini, symperestae, unam, Domini, secundo. Domine, serva maiestatem rectae fidei observantem! Domine, serva Romanorum Imperatores et Augustas.

CAP. 72.

De voto, quomodo celebrari debeat.

Paratum mane, ut in decursione equestri, non datur, sed pri-

ἵππικόν, ἀλλὰ λαμβάνει τῇ πρὸ μιᾶς ἡμέρας τοῦ βοτοῦ ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως ἀπόκρισιν, καὶ δίδωσι διά-
 τάξιν τῇ τῆς καταστάσεως, ὥστε τῇ ἐξῆς ἄγεσθαι. καὶ ἐσπέ-
 ρας ὄραν θ' ἢ ἰ τὰ μέρη Βενέτων καὶ Πρασίτων ἀνέρ-
 χονται εἰς τοὺς δήμους αὐτῶν· οἱ δὲ δήμαρχοι ἵστανται⁵
 κάτω, λέγοντες σκωπτικὰ πρὸς ἀλλήλους, καὶ ὅσα δεῖ ἐκτε-
 λεῖν τῇ ἐσπέρᾳ ἐκείνῃ, ἀπολακτίζουσι δὲ οἱ δρομεῖς, καὶ κα-
Ma. 145. a θέζεται ὁ ὑπαρχος εἰς τὰ σημεῖα, ἐκτελῶν πάντα, ἃ δεῖ αὐ-
D τὸν ἐκτελεῖν. τῇ δὲ ἐξῆς προέρχονται ἅπαντες ἐννύχιοι ἐν
 τῷ ἡμικυκλίῳ τῆς ἀψίδος, φοροῦντες οἱ ἄρχοντες τοῦ κουβου-**10**
 κλείου χλανίδια τύρεα, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ ὁ τῆς καταστά-
 σεως καὶ ἡ σύγκλητος φοροῦσι χλανίδια ἀτραβατικά, καὶ ἀ-
 νοίξαντος τοῦ παλατίου, εἰσέρχονται, καὶ ἵστανται ἕκαστος εἰς
 τὴν ἰδίαν τάξιν, ὡς ἐν ἡμέρᾳ ἵππικῶν, καθὼς προῖσθηται. καὶ
 διοργανούμενος ὁ βασιλεὺς ὑπ' αὐτῶν, διέρχεται διὰ τῆς ἀψί-**15**
 δος καὶ τοῦ αὐγουστέως καὶ τοῦ μυστικοῦ κοχλιοῦ, καὶ ἀ-
 νέρχεται ἐν τῇ καθίσματι εἰς τὸ κλούβιον, καὶ ὁ σιλεντιάριος
Ed. L. 210 κατέρχεται μετὰ τῆς κυλιστρας εἰς τὸ στάμα, καὶ τῶν δύο
 μερῶν ἐκείσε ἐστώτων, κυλῆει ὁ σιλεντιάριος ἐκ γ', καὶ οἶον
 ἂν μέρος παραβῆ, εἰθ' οὕτως ἕκαστος αὐτῶν τὸ ἴδιον μέρος²⁰
 εὐτρεπίζει, οἱ μὲν πρωτόθυρον, οἱ δὲ τὸ δέκατον. ὁ δὲ βασι-
 λεὺς προσκαλεῖται εἰς τὸ κλούβιον πατρικίους καὶ στρατηγούς
 καὶ τοὺς τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντας καὶ τοὺς τὰ πρῶτα δη-
 φρικά κατέχοντας, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς σφραγίδας διανεῖμαι

die diei votorum praepositus responsum ab Imperatore accipit, et magistro cerimoniarum praecipit, sequenti die votum celebrari de-
 here. Vesperī hora IX aut X Venetorum ac Prasinorum greges ad suas factiones discedunt: demarchi vero infra stant, se invicem cavillantes, deque ritibus ea vespera observandis colloquentes: cursores procurrunt, et praefectus ad signa sedet, omnia, quae partium ipsius sunt, peracturus. Sequenti die omnes noctu ad hemicyclum apsidis procedunt, praefecti cubiculo tunicis Tyriis, patricii, cerimoniarum et senatus atrebatibus; apertoque palatio intrant et in suo ordine, ut in die decursionis equestris, quem supra descripsimus, singuli adstant. Ab his stipatus Imperator per apsidem, augusteum et cochleam secretam digressus, ad thronum in clathris constitutum procedit, silentiarius cum urna ad stationem abit, et in conspectu duarum factionum ibi adstantium eam ter movet, et, quaecunque factio exierit, statim singuli gregem suum ordinant, hi primam, illi decimam ianuam. Imperator patricios, strategos, cubiculo praefectos et principes officialium ad clathra vocat, ipsisque ~~τεμετα~~, pauperibus, ut more antiquo in trisilio novendecim ac-

τοῖς πτωχοῖς, ὅπως ἀνακλιθῶσι μετ' αὐτοῦ εἰς τὰ ἰθ' ἀκούβητα κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν. (B.) Τοῦ δὲ τῆς καταστάσεως δηλοποιήσαντος τῷ πραιποσίτῳ, ὡς ὅτι ἡτοιμάσθησαν ἅπαντα, ὁ πραιπόσιτος δηλοῖ τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ βασιλεὺς Β
 Ἐκτρέχεται διὰ τῆς λιθίνης σκάλας, καὶ λέγει τῷ πραιποσίτῳ „δὸς μεταστάσιμον,” κἀκεῖνος λέγει μεγάλως „μεταστάσιμον.” καὶ εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν κοιτῶνα, καὶ περιβάλλεται τὴν χλανίδα αὐτοῦ διὰ τῶν βεσητόρων, καὶ στεφθεῖς ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου, ἐξέρχεται διὰ τοῦ στενοῦ, καὶ λα-
 10 θρόντος κουβικουλαρίου τὸ βῆλον, εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ, ἐν ᾧ ἀριστᾶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, κἀκεῖσε ἴστανται οἱ ἀρχόντες τοῦ κουβουκλείου. ὁ δὲ ὀστιάριος ἴστανται εἰς τὸ βῆλον κάτω, καὶ λαβῶν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, δίδωσι νεῦμα τῷ ὀστιάριῳ τῷ κρατοῦντι
 15 τὸ βῆλον, καὶ εἰσάγει τοὺς πατρικίους, καθάπερ καὶ ἐπὶ τοῦ C ἵππικοῦ, καὶ πίπτουσιν οἱ πατρίκιοι, καὶ στάντων αὐτῶν εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν, λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος, καὶ λέγει Ms. 145. b κατ' ἰδίαν „κελεύσατε.” καὶ ἐξέρχονται ὀψικεύοντες, καὶ πάλιν ἔξω τοῦ βῆλου πίπτουσιν οἱ πατρίκιοι, καὶ λαβῶν νε-
 20 ομο ὁ πραιπόσιτος, νέει τῷ τῆς κατιστάσεως, κἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε.” καὶ ἐξέρχονται ὀψικεύοντες τὸν βασιλέα μέχρι τῆς πύλης εἰς τὰ βάθρα, καὶ ἀνέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ σέντζου αὐτοῦ, τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου ἐστῶτων καὶ δύο σπαθαρίων ἐνθρον κἀκεῖσε, βασταζόντων τὰ διστράλια αὐ-

1. ἀνακλιθῶσι μετὰ τοῦ ed. 3. ὡς om. ed.

cubituum cum eo accumbant, distribuendas, tradit. (II.) Quo facto magister cerimoniarum praeposito edicit, omnia parata esse, praepositus Imperatori. Is per lapideam scalam descendens, ad praepositum dicit: *Solemnem consessum ede*; is elata voce: *Consessum*. Tunc Imperator ad cubiculum discedit, ubi a vestitoribus tunica sua indutus et a praeposito coronatus, per angustum triclinium egreditur, et cubiculario velum sumente, magnum triclinium, ubi ea die convivium celebrat, et praefecti cubiculo adsunt, petit. Ostiarius infra ad velum stat, praepositus, signo ab Imperatore accepto, ostiarium velum custodientem admonet, patriciosque, ut in equestri decurione, adducit. Patricii in terram procidunt ipsisque in locis suis constitutis, praepositus, signo accepto, dicit: *Iubete*. Postea in obsequio abeunt, et rursus extra velum in terram procidunt, praepositus admonitus, signum cerimoniarum dat, qui dicit: *Iubete*. Sic abeunt, Imperatorem ad portam usque et subsellia comitaturi, qui thronum suum conscendit, praefectus cubiculo ac duobus spathariis, cum suis dex-

τῶν· οἱ δὲ ἐνούχοι πρωτοσπαθάριοι ἵστανται ἐπάνω τοῦ
 D σκάμνου ὀπισθεν τοῦ σέντζου, καὶ τὸν λαὸν ἐκ τρίτου κατα-
 σφραγίσας καθέζεται. καὶ πληρωθείσης τῆς εὐφημίας, λαβὼν
 νεῦμα ὃ πραιπόσιτος καὶ ἐξελθὼν, εὐρίσκει ἐν τῇ μεγάλῃ
 πύλῃ ἐστῶτας τοὺς πατρικίους καὶ στρατηγούς, καὶ δίδωσιν 5
 αὐτοῖς νεῦμα, καὶ ἀπέρχεται ἕκαστος εἰς τὰς τάξεις αὐτῶν.
 (Γ.) Χρῆ δὲ εἶδέναι, ὅτι ἐν ἡμέρᾳ τοῦ βοτοῦ οὐκ εἰσέρχον-
 ται ἐν τῷ καθίσματι εἰς προσκύνησιν τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ
 τελεῖται, ὡς προεῖρηται· καὶ τῶν δ' βαίων τελεσθέντων, ἀ-
 ναστᾶς ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ σέντζου, διέρχεται διὰ τοῦ τρικλί- 10
 Ed. L. 211 πνου, οὗ εἰδίσται ἀριστᾶν, τῶν πατρικίων ἐστῶτων ἔνθεν κἀ-
 κέισε, καὶ δηριγενόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ
 κουβουκλείου, εἰσέρχεται διὰ τοῦ μέσου αὐτῶν, αὐτοὶ δὲ ὑ-
 περεύχονται τὸν βασιλέα. καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς τὸν
 κοιτῶνα, λαμβάνει ὁ πραιπόσιτος τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφα- 15
 λῆς αὐτοῦ, καὶ εἰσέρχονται οἱ βεστήτορες, καὶ ἀπαλλάσσουσι
 τὴν χλανίδα αὐτοῦ, καὶ περιβαλλόμενος τὸ σαγίον αὐτοῦ, κα-
 τέρχεται διὰ τοῦ μυστικοῦ κοχλιοῦ, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν
 κοιτῶνα τοῦ ὀκταγώνου πλησίον τοῦ ἀγίου Στεφάνου, καὶ ἐξ- 20
 ελθὼν εἰς τὰ 19' ἀκουβίτα, ἀκουμβίζει ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ
 τραπέζης μετὰ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, τὸν τοῦ σα-
 B κελλίου, τὸν τῆς καταστάσεως καὶ τὸν ἀκουάριον, εἰς δὲ τοὺς
 κάτω ἀκουβίτους καθέζονται οἱ διὰ Χριστὸν ἡμῶν ἀδελφοί.
 καὶ ἀναστᾶς ὁ βασιλεὺς καὶ ἐξελθὼν ἔμπροσθεν τοῦ κοιτῶνος
 Ms. 146. a τῆς δάφνης, περιβάλλεται τὸ τούτου σαγίον, καὶ δηριγενῶ- 25

tralibus, ab utroque latere constitutis: eunuchi protospatharii super
 scamno pone thronum stant, in quo Imperator, ter populo signato,
 assidet. Acclamatione finita, praepositus signum accipit, egressus-
 que patricios et strategos ad magnam portam constitutos reperit,
 qui signo ipsis dato, ad suos ordines singuli abeunt. (III.) Die vo-
 ti ad thronum Imperatoris, ut eum adorent, non accedunt, sed,
 ut diximus, diem illum celebrant, et palmis quatuor finitis, Impe-
 rator a throno surgit, perque triclinium, in quo solenne convivium
 instituitur, patriciis utrinque adstantibus, transit, et a praefectis
 cubiculo stipatus, per medium eorum, dum felicia omnia ipsi ap-
 precantur, procedit. Ut cubiculum intravit, praepositus coronam
 a capite eius demit, vestitores quoque accedunt, tunicam mutaturi:
 ipse, sago iniecto, per cochleam secretam cubiculum octagoni
 prope S. Stephani petit, ac triclinium XIX accubituam ingressus, ceri-
 moniarum magistro et actuario accumbit, in inferioribus locis fra-
 tres nostri per Christum adsident. Imperator surgit, et ad cubiculum

μενος ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου καὶ λοιπῶν τῶν ἐξ ἔθους διη-
 κευόντων αὐτὸν, ἔρχεται ἐν τῷ θεοφυλάκτῳ αὐτοῦ παλατίῳ.
 (Δ.) Χρῆ δὲ τὸν πραιπόσιτον παραγγέλαιαν καὶ ἀσφάλειαν
 ποιῆσαι πρὸς πάντας τοὺς τὰς συνήθεις ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ
 5 ἐκτελοῦντας δουλείας, τοὺς μὲν μαγγαναρίους μὴ τολμῆσαι
 ἐξ ἑκατέρου μέρους δῶρα λαβεῖν καὶ ποιῆσαι δόλον, τοὺς δὲ
 κούρσωρας τοὺς μέλλοντας ἐστάναι καὶ κρατῆσαι τοὺς συμ-
 περέστιας πρὸς τὸ κατέχειν αὐτοὺς ἐν ἀσφαλείᾳ, ὅπως μὴ
 γένηται τι σφάλμα δι' αὐτῶν ὁμοίως καὶ τοὺς λοιποὺς κούρ-
 10 σωρας τοὺς τὸν εὐριπον κατέχοντας πρὸς τὸ μὴ εἶσαι τινα
 κατελθεῖν καὶ ποιῆσαι ἄτακτόν τι· ἴδωσάντους δὲ καὶ τοὺς δε-
 κανοὺς τοῦ ἔχειν πᾶσαν ἀσφάλειαν εἰς τε τὰς διασφαγὰς
 καὶ τὰς θύρας τὰς ἐξαγοῦσας ἀπὸ τῆς κύφης, ὅπως μὴ, ἀγο-
 μένου τοῦ πράγματος, ἐξελθῶν τις παρεμποδίσει τινα τῶν
 15 δρομέων· τοὺς δὲ τὰ ὄργανα φρυῶντας Σιλάβους μὴ ἔαν
 ἴστασθαι ἐκεῖσε, ἀλλ' ἀνάγειν αὐτοὺς εἰς τὰ σκαλία, εἰς δὲ
 τὰς παρασκευάς, ἵνα ἴστανται κούρσωρες δύο, ὅπως μὴ ἐξελ-
 θῶν τις ποιῆσῃ ἐμπόδιόν τι· τοὺς δὲ δημότας καὶ τοὺς βα-
 20 ρχεσθαι εἰς τὰς παρασκευάς, ἀλλὰ μένειν αὐτοὺς ἄνω τῶν
 τεσσάρων ταγματῶν τοὺς ἄρχοντας τοὺς κατερχομένους εἰς
 τὰς διασφαγὰς τοῦ εὐρίπου πρὸς τὸ μὴ ποιῆσαι ἄτακτόν τι
 εἰς τοὺς δρομέας ἕνεκα προσπαθείας, ἀλλὰ μᾶλλον μετὰ πολ-
 λῷ φόβῳ ἴστασθαι καὶ ἐκτελεῖν τὰ αὐτοῖς προστεταγμένα.

10. εὐριππον cod. et ed. idemque v. 22. 20. ἄνω τῶν ed.

daphnes progressus, sagum suum induit, aque cubiculariis et reli-
 quo solenni obsequio cinctus, palatium suum a Deo custoditum pe-
 tit. (IV.) Praepositum mandata dare, omnesque consueta ministe-
 ria in decursione equestri peracturos commonere oportet: manga-
 narios quidem, ne ab altera parte dona sumere dolosque commit-
 tere audeant: cursores, qui stare et symperestas tenere debent, ut
 hos in ordine contineant, ne per eos error committatur; pariter ce-
 teros cursores Euripum occupantes, ne cui descendere et aliquid
 contra ordinem agere permittant; similiter decanos moneat, ut omni
 cura lineas ianuasque a cyphe educentes custodiant, ne, dum
 spectaculum editur, egrediatur aliquis, et cursores impediatur: Scla-
 vos quoque organa inflaturos ibi stare non sinat, sed in scalas ac
 tabulata, ubi duo cursores praesto sunt, deducat, ne quis egressus
 impedimentum ullum iniiciat; factionariis, et qui vestes cursorum
 portant, ad tabulata ascendere non permittat, sed supra stare eos
 iubeat; quatuor ordinibus praefectis, qui ad lineas Euripi descendunt,
 ne quid ab ordine alienum in cursores committant affectus causa,
 sed potius summa cum verecundia adstent, quae ipsis mandata sunt,

χρη εἶδέναι, ὅτι ἡ αἴτησις τοῦ δήμου πρὸς τὸ κρεμασθῆναι τὸ βῆλον ἀπὸ τοῦ τρίτου βαῖου γίνεται. χρη δὲ τὸν πραιπόσιτον πρὸ τριῶν καὶ τεσσαρῶν ἡμερῶν προστάξαι τὸν σιληντιάριον τὸν μέλλοντα κυλίειν, ἄραι τὴν κυλίστραν ἀπὸ τοῦ βεστιάριου καὶ προμελετῆσαι αὐτήν, ὅπως μὴ ἐν αὐτῇ τῇ ἡ-5 μέρᾳ γένηται δι' ἀπειρίαν σφάλμα τι.

ΚΕΦ. σγ'.

Περὶ τοῦ μακελλαρικοῦ ἵπποδρομοῦ τοῦ λεγομένου λουπέραλ.

Μα.146. b Εἰσέρχεται πρὸ μιᾶς ἡμέρας τοῦ αὐτοῦ ἵπποδρομίον ὁ πραιπόσιτος πρὸς τὸν βασιλέα, ὑπομιμνήσκων αὐτὸν, εἰ κε-10 λεύει ἀχθῆναι τὸ αὐτὸ ἵπποδρόμιον, καὶ λαβῶν παρὰ τοῦ βασιλέως συγκατάθεσιν πρὸς τὸ ἄγεσθαι αὐτὸ, ἐξέρχεται, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν τῆς καταστάσεως, ἀποστέλλει αὐτὸν πρὸς τοὺς δημάρχους καὶ τὸ πολίτευμα, εἰπεῖν πρὸς αὐτούς, 15 ὡς ὅτι ἄγεται ἵπποδρόμιον. εἰσέρχεται δὲ καὶ ὁ θεσσαύριος, καὶ προστάσσεται παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἀπὸ κελύσεως, ὅπως κρεμάσῃ. καὶ τῇ ἐξῆς ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ παλατίου, διοργανούμενος ὑπὸ τῶν ἐξ ἔθους, καὶ διέρχεται διὰ τε τοῦ ἀγροστεῶς καὶ τοῦ μυστικοῦ κοχλιοῦ, καὶ ἀνέρχεται ἐν τῷ παλατίῳ τοῦ καθίσματος, ἦγονθ ἐἰς τὰ παρακτυπικά, 20 ἐκδεχόμενος, μέχρις ἂν συμφθάσωσιν ἅπαντες. ὁ δὲ τῆς κα-

peracturi. Notandum, preces populi ad vela suspendenda a tertia palma institui. Ceterum praepositus tribus quatuorve diebus ante silentiarium urnam circumacturum monere debet, ut e vestiario urnam depromat, eiusque curam habeat, ne ex imperitia eo die error oriatur.

CAP. 73.

De hippodromo macellario, Lupercal appellato.

Pridie eius decursionis praepositus ad Imperatorem venit, quaerens, an hoc equestre certamen institui iubeat; et postquam decretum de eius celebratione accepit, ab Imperatore discedit, advocatumque cerimoniarium ad demarchos et civilem magistratum ablegat, ut de certamine instituendo eos certiores faciat. Ingreditur etiam tessarius, quem praepositus a mandato velum suspendere iubet. Sequenti die Imperator ab omnibus pro more stipatus, progreditur, perque augusteum et secretam cochlicam ad palatium throni fenestris instructi procedit, et dum omnes congregati sint, exspectat. Cerimoniarium praeposito nuntiat, omnia parata esse, is ad Imperatorem accedit, statimque per lapideam scalam ad vestem mutandam in cubiculum abit, indeque egressus, ad praepositum dicit: *Solennem*

ταστάσεως δηλοῖ τῆ πραιποσίτῳ, ὡς ὅτι πάντα ετοιμαῖ ἐστι, κἀκεῖνος εἰσέρχεται πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εὐθὺς κατέρχεται διὰ τῆς λιθίνης σκάλας πρὸς τὸ ὑπαλλάξαι ἐν τῆ κοιτῶνι αὐτοῦ, εἰθ' οὕτως ἐξερχόμενος λέγει τῆ πραιποσίτῳ „δὸς C
 5 μεταστάσιμον.” κἀκεῖνος λέγει „μεταστάσιμον.” ὁ δὲ βασι-
 λεὺς εἰσελθὼν ἐν τῆ ἐκεῖσε μεταταρῖφ καὶ περιβαλλόμενος
 τὴν χλανίδα αὐτοῦ καὶ στεφθεῖς, ὡς ἡ συνήθεια ἔχει, ἐξέρ-
 χεται, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλεί-
 ου, ἐξέρχεται καὶ ἴσταται ἐν τῆ τρικλίνῳ, ἐν ᾧ ἀριστῆ τῆ
 10 ἡμέρῃ ἐκείνῃ. καὶ δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε οἱ τε πατρίκιοι καὶ
 στρατηγοὶ, καὶ τούτων προσκνησάντων, λαμβάνει νεῦμα ὁ
 πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ λέγει „κελεύσατε.” καὶ
 ἐξεληθόντες πάντες οἱ τε πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ, ἔξω τῆς πύ-
 λης ἴστανται μετὰ τῆς συγκλήτου· ὁ δὲ βασιλεὺς ἴσταται ἐν
 15 τῆ οὐδῶ τῆς πύλης, καὶ πάντων προσκνησάντων, δίδωσιν ὁ
 πραιπόσιτος ἀπὸ κελεύσεως νεῦμα τῆ τῆς καταστάσεως καὶ D
 λέγει „κελεύσατε.” (B.) Κἀκεῖθεν δηριγευόμενος ὑπ' αὐ-
 τῶν ὁ βασιλεὺς ἀνέρχεται ἐν τῆ καθίσματι μετὰ τῶν τοῦ
 κουβουκλείου ἀρχόντων, καὶ ἡνίκα ἄποκινήσει, λαβῶν ὁ τῆς
 20 καταστάσεως τὸ ἄκρον τῆς χλανίδος αὐτοῦ, ποιεῖ ἕωσθέλιον,
 καὶ ἐπιδίδωσι τῆ βασιλεῖ ἐν τῆ χειρὶ αὐτοῦ πρὸς τὸ σφρα- M. 147. a
 γῶσαι τὸν λαόν. καὶ ἀνελθόντος τοῦ βασιλέως ἐν τῆ καθί-
 σματι, φωνοῦσιν οἱ δῆμοι, ὡς εἶδισται αὐτοῖς, καὶ λαβῶν
 νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, ἐξέρχεται, καὶ νεύ-

consessum ede; hic: *Solennem consessum*. Imperator vero, quod ibi est metatorium ingressus, suaque tunica indutus et pro more coronatus, abit, et a praefectis cubiculi cinctus, triclinium, in quo convivium eo die institui solet, petit. Hic patricii eum et strategii excipiunt, quibus adorantibus, praepositus mandatum ab Imperatore accipit, et dicit: *Iubete*. Patricii et strategii omnes egressi, cum senatu extra portam stant, Imperator in limine eius; ubi postquam omnes in terram prociderunt, praepositus a mandato cerimoniarario signum dat, et dicit: *Iubete*. (II.) Inde his comitantibus, Imperator thronum cum praefectis cubiculi conscendit, quo postquam venit, cerimoniararius extremam eius tunicam sumit, factoque rhosthelio, Imperatori in manum tradit, ut populum signet. Dum in thronum ascendit, factionarii pro more acclamant, praepositus vero, signo ab Imperatore accepto, abit, ac patriciis signum dat, qui ad sedem suam singuli discedunt. Ceterum patricii eo die ad *consessum* Imperatoris adorationis ergo non accedunt, quoniam equestre certamen paganum est; reliqua omnia pro more aguntur, tribusque palmis celebratis, actuaris post tertiam, mandato accepto, tenens *maruciolum*, cum eo nutum dat

Ed. L. 213 ει τοὺς πατρικίους, καὶ ἀπέρχεται ἕκαστος ἐν τῇ αὐτοῦ κα-
 θέδρῳ. Ἰστέον δὲ, ὅτι τῇ αὐτῇ ἡμέρῃ οὐκ εἰσιν οἱ πατρικίους
 ἐν τῷ καθίσματι εἰς προσκύνησιν διὰ τὸ εἶναι τὸ ἵππικὸν πα-
 γανόν, καὶ τελεῖται πάντα τὰ κατὰ συνήθειαν, καὶ ἀχθέντων
 τῶν τριῶν βαίτων, ἀπὸ τοῦ τρίτου βαίτου νεύει ὁ ἄκτουαριος⁵
 ἀπὸ κελεύσεως μετὰ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, κρατῶν ἐγχείριον, τὸ
 πολίτευμα, καὶ ἀποκινεῖ ἐκ τοῦ διῆππιου διὰ δύο. ἐλθόντος
 δὲ ἕως τὰ κριάτρια, ἄρχονται λέγειν ἀντιφωνικῶς, τὸ μὲν ἐν
 μέρος· „ἴδε τὸ ἔαρ τὸ καλὸν πάλιν ἐπανατέλλει·” τὸ δὲ
 Β ἕτερον μέρος· „φέρον ὑγίειαν καὶ χαρὰν καὶ τὴν εὐημερί-10
 αν” καὶ τὰ λοιπὰ, καθὼς ἡ συνήθεια ἔχει. καὶ κατελθόντες
 μέχρι τῶν Πρασίνων καμπτοῦ, ἐνοῦνται ἀμφότεροι, καὶ λέ-
 γουσιν ἀπελατικὸν τρεῖς μέχρι τοῦ καθίσματος· κατέρχεται
 δὲ καὶ ὁ ὑπαρχος πόλεως ἀπὸ κελεύσεως, καὶ ἐνοῦται τῷ πο-
 λιτεύματι εἰς τὸν χαλκόν, συνεισερχόμενος αὐτοῖς μέχρι τοῦ¹⁵
 στάματος, καὶ ποιοῦσι προσκύνησιν ἅπαντες ἐν τῷ στάματι.
 καὶ εἰθ’ οὕτως ἴσταιται ὁ νεανίσκος ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ
 ὑπάρχου, εὐφημῶν καὶ λέγων οὕτως „ὁ βοηθῶν τοὺς δε-
 σπότης” ὁ λαὸς „εἰς ὁ Θεός” καὶ τὰ ἑξῆς, καθὼς ἡ συνή-
 θεια ἔχει. καὶ ἀνέρχονται ἐπὶ τὰς θύρας εὐφημοῦντες τὸν²⁰
 C βασιλέα, λέγοντες καὶ τοῦτο· „ναὶ Κύριε, πολλὰ αὐτῶν τὰ
 ἔτη”, καὶ ἐξέρχονται. ὁ δὲ ὑπαρχος λαβὼν νεῦμα ἀπὸ κε-
 λεύσεως παρὰ τοῦ ἄκτουαρίου, εὐθέως ἀπὸ τοῦ στάματος
 ἀπέρχεται, ὅθεν κατῆλθε, καὶ μετὰ ταῦτα τελεῖται τὸ τέταρ-

4. τὰ συνήθη ed. 13. τρεῖς om. ed.

communitati civicae, quae ex dihippio per paria procedit. Qui postquam ad critaria pervenit, factiones alternatim canere incipiunt, una: *Ecce ver pulchrum rursus exoritur*; altera: *Salutem, gaudium, tranquillitatem afferens*, et cetera, ut mos est. Deinde ad metam Prasinorum digressae, omnes iunguntur, et ad consessum usque tres hymnos apelaticos canunt: descendit quoque praefectus urbis a mandato, et in chalice cum civibus se iungit, unaque cum iis ad stationem procedit, ubi omnes adorant. Iuvenis porro in dextra parte praefecti constitutus, acclamat, et ita dicit: *Qui Dominis auxilium praestat*; populus: *Unus Deus*, et reliqua pro more: mox ad ianuas ascendentes, Imperatori acclamant et dicunt: *Ita, Domine, multos ipsi annos!* et discedunt. Praefectus signum a mandato ab actuario accipit, statimque a statione, quo descendit, revertitur, et sic postea quarta palma celebratur. Imperator surgens venerandae mensae suae adsidet, deinde rursus ad thronum, ut consuetudo est, progreditur. Tribus palmis actis, in quarta aurigae quatuor e quinta tabula ad curvaturam Prasinorum descendunt et currunt, pedibus tenentes unus

τον βαῖτον. καὶ ἀναστὰς ὁ βασιλεὺς καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέζης, καὶ πάλιν ἐξέρχεται ἐν τῷ καθίσματι, ὡς ἡ συνήθεια ἔχει. καὶ ἀχθέντων τῶν τριῶν βαΐτων, ἐν τῷ τετάρτῳ βαΐτῳ ἀπὸ πέμπτης τάβλας κατέρχονται οἱ ὄ ἡνίοχοι 5 ἐν τῷ τοῦ Πρασίνου καμπτῷ, καὶ τρέχουσιν ἡνιοχοῦντες ἀλ- Ms. 147. b
 λήλους μέχρι τοῦ στάματος, καὶ λαμβάνουσι τὰ ἔπαθλα, ὡς ἐπὶ πρώτου βαΐτον τῆς δειλινης. τοῦτο δὲ τὸ ἀκτῆσιον γίνεται, ἥγουν τοῦ τρέχειν αὐτοὺς πεζοὺς, διὰ τὸ συγκλεῖσαι τὰ ἵπποδρόμια τοῦ χρόνου. Ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι διὰ τὸ εἰ- D
 10 ναὶ τὸ ἵπποδρόμιον παγανὸν οὐκ ἀνέρχονται οἱ μεγάλοι δομέστικοι εἰς τοὺς δῆμους, ὁ δὲ βασιλεὺς μετὰ τὸ δοῦναι τὰ ἔπαθλα ἀνίσταται, καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸ παλάτιον.

Ἀκτολογία τῶν δῆμων εἰς τὸ μακελλαρικὸν ἵπποδρόμιον.

Ἀπὸ τοῦ τετάρτου βαΐτον κατέρχονται οἱ τῶν δύο μερῶν 15 δῆμῶται ἀπὸ τῶν οἰκείων δῆμων, καὶ ἴστανται ἔμπροσθεν τοῦ συμπόνου, καὶ τῆς πολιτικῆς ἰσταμένης εἰς τὰ σημεῖα, Ed. L. 214
 ὀψικεύοντες οἱ δῆμῶται τὴν πολιτικὴν, λέγουσι τὸν χορευτικὸν ἦχ. α'. λέγουσιν οἱ κράται, καὶ ἀποκρίνεται ὁ λαός· „ἶδε τὸ ἔαρ τὸ γλυκὺ πάλιν ἐπανατέλλει, χαρὰν, ὑγίειαν καὶ 20 ζῶην καὶ τὴν εὐημερίαν, ἀνδραγαθίαν ἐκ Θεοῦ τοῖς βασιλεῦσι Ῥωμαίων, καὶ νίκην Θεοδωρητὸν κατὰ τῶν πολεμίων.” καὶ ὅτε ἔλθωσιν εἰς τὸν καμπτὸν τοῦ Πρασίνου καὶ κάμψουσι, λέγουσι τὸν ἀπελατικὸν ἦχ. βαρύς· „ἀναθάλλουσα ἡ

alterum atque regentes e loris, quibus se capistrant, ad stationem et praemia certaminis, ut in prima palma decursionis nocturnae, accipiunt. Precantur quoque tunc, ut liceat sibi pedibus decurrere, quoniam ludi equestres anni praesentis clauduntur. Notandum est, quia certamen paganum instituitur, magnos domesticos ad factiones non descendere, Imperatorem vero, distributis praemiis, surgere et ad palatium discedere.

ACCLAMATIO FACTIONUM IN HIPPODROMO MACELLARIO.

Factionarii utriusque gregis a suis factionibus post quartam palmam descendunt, et ante collaboratorem et cives urbis, in signis constitutos, subsistunt: mox cives more solenni sequentes, saltatorium hymnum toni primi canunt; cantores incipiunt, populus respondet: *Ecce ver amoenum rursus exoritur, gaudium, salutem, vitam et tranquillitatem, virtutem divinam et victoriam, divinius adversus hostes concessam, afferens!* Quando ad metam Prasini gregis perveniunt, et huc deflectunt, apelaticum hymnum tono gravi recitant: *Urbs tua efflorescens, Imperator N., tibi merito felicia precatur: tuam*

πόλις σου, ὃ δεῖνα ἀντοκράτωρ, ἐπεύχεται καταχρέως, τὴν γὰρ πραότητά σου δρωῶσα, ἄλλον Δαβίδ σε ὀνομάζει. τὸν Βτῆς πίστεως κήρυκα σοφώτατον, Παῦλον ἀπόστολον τὸν ἐν-
 Θωρακισάμενον Χριστὸν, βλέπει ἀποστρέφοντα τῶν ἄλλοφύ-
 λων τὰ βέλη, διὰ τοῦτο ἰσχύεις καὶ βασιλεύεις, ὡς χρυσθεῖς⁵
 παρὰ Κυρίου." καὶ ὅτε ἔλθωσιν εἰς τὸ Π ἔμπροσθεν τῶν
 βασιλέων, ἴστανται, καὶ λέγουσι οἱ κράται „πολλὰ, πολλὰ,
 πολλὰ" ὃ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ." οἱ κράται „πολ-
 λοὶ ὑμῖν χρόνοι, ἢ ἐνθεος βασιλεία." ὃ λαὸς „πολλοὶ ὑμῖν
 χρόνοι." οἱ κράται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὃ δεῖνα καὶ ὁ¹⁰
 δεῖνα ἀντοκράτορες Ῥωμαίων" ὃ λαὸς „πολλοὶ ὑμῖν χρό-
 νοι." οἱ κράται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ
 Κυρίου" ὃ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ κρ-
 αται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὃ δεῖνα καὶ ὃ δεῖνα ἀυγοῦσται
 τῶν Ῥωμαίων" ὃ λαὸς „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ κράται¹⁵
 „πολλοὶ σου χρόνοι. τὰ τρία τῷ ὑπάρχῳ" ὃ λαὸς „πολλοὶ
 Ms. 148. σου χρόνοι." οἱ κράται „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότεας
 Ῥωμαίων" ὃ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράται „Κύ-
 ριε, σῶσον τοὺς ἐκ σοῦ ἐστεμμένους" ὃ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε,
 σῶσον." οἱ κράται „Κύριε, σῶσον δροδόξον κράτος" ὃ λα-²⁰
 ὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράται „Κύριε, σῶσον τὴν ἀ-
 νακαίνησιν τῶν αἰτησίων" ὃ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ
 κράται „Κύριε, σῶσον τὸν πλοῦτον τῶν ὑπηγῶων" ὃ λαὸς ἐκ
 Dγ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράται „ἀλλ' ὃ πάντων ποιητῆς καὶ
 2. Δαβίδ om. ed. 4. βλέπει R., βλέπειν cod., βλέπουσα ed.
 ἀποστρέφοντας cod.

enim mansuetudinem intuens, alterum Davidem te vocat. Fidei praeconem sapientissimum, alium Paulum apostolum Christo munitum, cernit te avertentem tela inimicorum: propterea potens es et imperas, ut unctus a Domino. Quando in Π inque conspectum Imperatorum veneres, subsistunt, et dicunt cantores: Multa vobis tempora, divina maiestas! populus: Multa vobis tempora! Cantores: Multa vobis tempora, N. N. Imperatores Romanorum! populus: Multa vobis tempora! Cantores: Multa vobis tempora, famuli Domini! populus ter: Multa vobis tempora! Cantores: Multa vobis tempora, N. N. Augustae Romanorum! populus: Multa vobis tempora! Cantores: Multa tibi, praefecte, tempora! populus: Multa tibi tempora! Cantores: Domine, serva Dominos Romanorum! populus ter: Domine, serva! Cantores: Domine, serva a te coronatos! populus ter: Domine, serva! Cantores: Domine, serva maiestatem rectae doctrinae studiosam; populus ter: Domine, serva. Cantores: Domine, serva. Renovationem precum! populus ter: Domine, serva! Cantores: Domine, serva divitias subiectorum! populus ter: Domine, serva!

δεσπότης τοὺς χρόνους ὑμῶν πληθύνει σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις." ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράτται· „εἰσακούσει ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ ὑμῶν" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." καὶ ἐπεύχονται πάντες, καὶ λέγουσι **5**πολυχρόνιον ποίημα.

ΚΕΦ. σδ'.

Ed.L. 215

Τὰ ὑπὸ τῶν καγκελλαρίων τοῦ κοιμιστῶρος ἐν ταῖς προελε-
σεσι τῶν δεσποτῶν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ Ῥωμαῖσι ῥηθόμενα.

Εἰς τὰ Χριστοῦ γέννα· „**Δε. Μαρίε. Βέργηγε. Νάτους.**
10δτ. **Μάγια. δωριεντεκούμ. μόννερα. ἀδοράντες.**" ἐρμηνεύεται
„ἐκ **Μαρίας** τῆς παρθένου ἐγεννήθη, καὶ **Μάγοι** ἕξ ἀνατο-
λῶν μετὰ δώρων προσκυνούσιν." ἀπόκριμα· „**Κρίστους.**
Δέους. Νόστερ. κοῦμ. σέρβετ. ἡμπέριουμ. βέστρουμ. πέρ.
μουλτουσάννος. ἐτ. βόνος." ἐρμηνεύεται· „**Χριστὸς ὁ Θεὸς**
15ἡμῶν φυλάξει τὴν βασιλείαν ὑμῶν ἐπὶ πολλοῖς ἔτεσι καὶ κα-
λοῖς." εἰς τὰ φῶτα· „**Ἰωάννης. ἐν Ἰορδάνε. βαπτίζατ. δόμη-**
νουμ. σεκούνδουμ. ἴλλουμ. βόκατ δὲ τὸ βόλο." ἐρμηνεύεται·
„**Ἰωάννης ἐν Ἰορδάνῃ βαπτίζει τὸν Κύριον ἀκολουθῶς αὐ-**
20**τὸν φωνεῖ· ὑπὸ σου θέλω βαπτισθῆναι.**" ἄλλως· „**Ἰωάν-**
νουμ. ἐν Ἰορδάνῃ βαπτίζει τὸν Κύριον· ἐκ δευτέρου αὐτὸν
ἐφώνησε· ὑπὸ σου θέλω βαπτισθῆναι." ἀπόκριμα· „**Κρί-**
στους. Δέους. Νόστερ. κοῦμ. Σέρβετ. ἡμπέριουμ. βέστρουμ.
πέρ. μούλτος. ἄννος. ἐτ. βόνος." τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυρια-

9. εἰς τοῦ Χριστοῦ γέννησιν ed. Ceterum Latina omnia Graecis
litteris scripta om. ed.

Cantores: *At omnium creator et dominus tempora vestra, Augustarum et porphyrogenitorum conserve!* populus ter: *Domine, serva!*
Cantores: *Exaudiat Deus populum vestrum!* populus ter: *Domine, serva!* et sic fausta omnes ac vitam diurnam Imperatori carmine apprecantur.

CAP. 74.

Quae a cancellariis quaestoris in processibus Dominorum ad magnam ecclesiam Latine canuntur, haec sunt.

In nativitate Christi: *De Maria virgine natus est, et Magi ab oriente cum muneribus adorant.* Responsio: *Christus Deus noster conserve! imperium vestrum per multos annos et bonos!* Die luminum: *Ioannes in Iordane baptizat Dominum: is rursus (aut:*

Constantinus Porphyg. Vol. I.

24

κῆ τῆς ἀναστάσεως· „κούμ κρουκηφίξους ἐστ ἐτ σεπούλτους
 ἐτ τέρξια δίερρε. σουρρῆξιτ.“ ἐρμηνεύεται· „ἐν τῷ σταυρω-
 θῆναι καὶ ταφῆναι τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνέστη.“ ἄλλως· „ὁ
 σταυρωθεὶς καὶ ταφεὶς καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστάς.“ ἀπό-
 κριμα· „Κρίστους. Δέους. Νόστερ. κούμ.“ καὶ τὰ ἐξῆς. εἰς
 τὴν ἁγίαν πεντηκοστήν· „κοθμμανδαβίτ. σπηρίτουμ. σάκτουμ.
 Ms. 148.b σούπερ τοῦος ἀπόστολος.“ ἐρμηνεύεται· „ὁ καταπέμψας τὸ
 ἅγιον πνεῦμα ἐπὶ τοὺς σοὺς ἀποστόλους.“ ἀπόκριμα· „Κρί-
 στους. Δέους. Νόστερ. κούμ. σέρβετ. ἡμπέριουμ. βέστρουμ.
 πέρ. μούλτος. ἄννος. ἐτ. βόνος.“ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν·
 „κούν τρανεφιγγουράτους ἐστ ἰν μώντεμ.“ ἐρμηνεύεται· „ὁ
 μεταμορφωθείς ἐν τῷ ὄρει.“ ἀπόκριμα· „Κρίστους. Δέους.
 Νόστερ. κούμ. σέρβετ.“ καὶ τὰ ἐξῆς.

ΚΕΦ. 98.

C Ἐκθεσις τῶν λεγομένων ὑπὸ τῶν βουκαλίων ἐπὶ τῆς τραπέζης 15
 τῶν ἰθ' ἀκουβίτων.

Τοῦ βασιλέως ἀκουμβίζοντος ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ τῆς
 συνήθους τάξεως πάσης τελουμένης, ἐπειδὴν διὰ νεύματος
 τοῦ πραιποσίτου ὀφείλωσι καθεσθῆναι οἱ κεκλημένοι φίλοι,
 λέγουσιν οἱ πέντε βουκάλιοι· „κονσέρβετ Δέους ἡμπέριουμ²⁰
 βέστρουμ,“ ὃ ἐστὶ μεθερμηνευσόμενον· „φυλάξει ὁ Θεὸς τὴν
 βασιλείαν ὑμῶν.“ εἶτα δέχεται ὁ 6 καὶ λέγει· „βόνα τοῦα
 σέμπερ,“ ὃ ἐστὶ μεθερμηνευσόμενον· „τὰ ἀγαθὰ σου διηνε-
 κῶς.“ καὶ πάλιν λέγει ὁ τέταρτος· „βίκτωρ σῆς σέμπερ,“

6. N. pro πεντηκοστήν ed. 20. κῶνσερβετ ed.

postea) ἢli acclamat: *A te volo baptizari. Sancta et magna do-
 minica resurrectionis: Cum crucifixus et sepultus esset, tertia die
 resurrexit.* In sancta Pentecoste: *Qui Spiritum sanctum super Apo-
 stolos misit.* In transfiguratione: *Qui transfiguratus est in monte.*
 (Responsio semper eadem: *Christus Deus noster etc.*)

CAP. 75.

*Expositio eorum, quas a vocalibus ad mensam XIX accubi-
 tuum Latine dicuntur.*

Imperatore mensae accumbente, et solenni ritu omni pera-
 cto, quando ad nutum praepositi advocati ad convivium amici
 considerare debent, quinque vocales seu cantores Latino sermone
 dicunt: *Conservet Deus imperium vestrum!* postea quintus ac-
 cedit et dicit: *Bona tua semper;* rursus quartus dicit: *Victor
 sis semper!* porro tertius ita: *Multos annos victorem te faciat*

ὅ ἐστι μεθερμηνεύμενον· „τροπαιούχος ἔση αἰέ.“ καὶ εἰθ' οὕτως λέγει ὁ γ'· „μούλτους ἄννους φικίδια θ' Λέους,“ ὁ δ' ἐστι μεθερμηνεύμενον· „νικοποιόν σε ποιήσει πάντοτε.“ καὶ εἰθ' οὕτως λέγει ὁ β'· „βρίκτωρ φατζία σέμπερ,“ ὁ ἐστι 5 μεθερμηνεύμενον· „νικοποιός ἦς πάντοτε.“ καὶ τελευταῖον λέγει ὁ α'· „Λέους πρένοτεθ,“ ὁ ἐστι μεθερμηνεύμενον· „ὁ Θεὸς παρέξοι.“ (B.) Κατὰ δὲ κερασίαν πιόντος τοῦ βασιλέως, λέγουσιν οἱ βουκάλιοι· „βήβητε, Δόμνην ἡμπεράτορες, ἦν μούλτος ἄννος· Λέους δμνήποτες πρένοτεθ,“ ὁ ἐστι με- 10 θερμηνεύμενον· „πίετε, Κύριοι βασιλεῖς, ἐν πολλοῖς ἔτεσιν, ὁ Θεὸς παντοδύναμος παράσχοι.“ εἶτα δέχεται ὁ β', καὶ λέγει· „ἤχησατε καλὴν ζωὴν, δεσπότηι.“ καὶ μετὰ τοῦτο λέγει ὁ Ed.L. 216 α'· „Λέους πρένοτεθ,“ ὁ ἐστι μεθερμηνεύμενον· „ὁ Θεὸς παράσχοι.“ εἰς τὸ κράμμα λέγει ὁ α'· „ἦν γανδίφ πρα- 15 δεῖτε, Δόμνην,“ ὁ ἐστι μεθερμηνεύμενον· „ἐν χαρμοσύνη ἀριστήσατε, Κύριοι.“ καὶ εἰθ' οὕτως λέγει ὁ β'· „ἐν χαρᾷ ἀριστήσατε, δεσπότηι.“ εἰς τὸ ὀπτόμισον λέγει ὁ α'· „εἰχα- Ms. 149. a ριστοῦντες τῷ Θεῷ ἀπολαύετε, δεσπότηι.“ κατὰ μίσσον δὲ λέγει ὁ α'· „τῶν δωρεῶν τοῦ Θεοῦ ἀπολαύετε.“ τοῦ δὲ 20 βασιλέως ἀποτιθεμένου τὸ μανδήλιον αὐτοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ τῶν φίλων ἀνισταμένων, λέγουσιν οἱ ε'· „βόνω Δόμνω σέμπερ,“ ὁ ἐστι μεθερμηνεύμενον· „τῷ καλῷ Κυρίῳ ἦ τιμὴ πάντοτε.“

2. φικίδιαθ cod. 8. βήβητε cod. 9. περσεθ cod. 14.
HIT ANLIO IPANAEITAI cod. 18. μίσσον cod.

Deus; secundus deinde: Victor semper eris! postremo primus; Deus praestet! (II.) Aquam vero vino mixtam cum Imperator bibit, vocales acclamant: Bibite, Domini Imperatores, in multos annos! Deus omnipotens praestet! Postea secundus sequitur, et dicit: Vivite vitam praeclaram, Domini! mox primus dicit: Deus praestet: Dum vinum diluit, primus: In gaudio prandete, Domini; secundus Graeco sermone: Hilariter, Domini, convivium celebrats. Dum cibi afferuntur, primus dicit: Gratias Deo agentes fruimini, Domini! post missus primus dicit: Donis Dei fruimini. Imperator vero postquam mantile suum in mensa deposuit, et amici surrexere, quinque vocales dicunt: Bono Domino sit semper gloria!

ΚΕΦ. 05'.

B Εὐφημία ἄμα πρῶτ' ὑπὸ τοῦ στρατοπέδου ἐκβοωμένη.

„Ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐγουστοι, τοῦμβηκας” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράτται „βασιλεῦ οὐράνιε” ὁ λαὸς· „στέψον νίκαις τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν” γ'. „ὐὶὰ Θεοῦ, τούτοις 5 συμβασιλευσον.” ὁ λαὸς ὁμοίως γ'. οἱ κράτται „θεοπρόβλητοι” ὁ λαὸς· „μιμήσασθε Θεοῦ φιλανθρωπίαν.” οἱ κράτται· „ἡμεῖς, ὦ στρατόπεδα, πῶς τροπώσομεν πολεμῶν;” ὁ λαὸς· „Θεοῦ φυλάσσοιτες τὴν πίστιν, καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην δεσποτῶν” γ'. καὶ πάλιν ὁ λαὸς λέγει· „στε-10
C ρεώσει ὁ Θεὸς τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν, ναὶ Κύριε, εἰς πολλὰ ἔτη.

ΚΕΦ. 05'.

Εὐφημία λεγομένη ὑπὸ τοῦ στρατοπέδου, ἤνικα κατὰ πολεμίων ἐπινίκια ἀγει ὁ αὐτοκράτωρ, ἢ σιτηρέσιον δοθεὶ τῷ στρατοπέδῳ, εἴτε τις ἄλλη βασιλῆος διανομή· τὰ αὐτὰ δὲ λέγεται καὶ 15
σιλεντίου ἀγομένου.

„Πολλὰ ἔτη τῶν βασιλέων” γ'. „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα Δμεγάλων βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη” γ'. „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα τῶν εὐσεβεστάτων αὐγούστων πολλὰ τὰ ἔτη” γ'. „τῶν πορφυρογεννήτων πολλὰ τὰ ἔτη” γ'. „θεο-20
προβλήτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” γ'. „θεοκυβερνήτων βα-

5. τούτους cod. 19. καὶ ὁ δεῖνα om. ed.

CAP. 76.

Acclamatio, quae mane simul ab exercitu instituitur.

N. N. Augusti, tu vincas! sic populus ter. Cantores: Rex coelestis! populus: Imperatores nostros victoriis corona, ter, Fili Dei, cum his impera! populus similiter tribus vicibus. Cantores: A Deo promoti; populus: Imitamini Dei in homines amorem. Cantores: Nos, o exercitus, quomodo hostes in fugam vertemus? populus: Dei fidem ac Dominorum aequitatem servantes, ter; rursus populus: Deus Imperatores nostros corroboret! imo, Domine, multos in annos.

CAP. 77.

Acclamatio exercitus, si Imperator triumphum de hostibus ducit, aut annona aliave imperatoria largitio exercitui distribuitur: eadem quoque, silentio facto, recitantur.

Imperatoribus multos annos! ter. N. N. magnis Imperatoribus et Augustis multos annos! ter. N. N. piissimis Augustis multos annos! ter. Porphyrogenitis multos annos! ter. A Deo promotis Im-

σιλέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „κοσμοσυστάτων βασιλέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „κοσμοποδητών βασιλέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „ἀνδρειοτάτων βασιλέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „νικητῶν βασι- Ed.L. 217 λέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „ἐχθρολετῶν βασιλέων πολλά τὰ 5 ἔτη" γ'. „τροπαιούχων βασιλέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „εἰρηνοποιῶν βασιλέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „πλουτοποιῶν βασιλέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „δρδοδόξων βασιλέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „υἷδ Θεοῦ, ζωὴν αὐτῶν" γ'. „υἷδ Θεοῦ, συμ- Ms. 149. b βασιλευσον αὐτοῖς" γ'. „υἷδ Θεοῦ, χάρισαι ἡμῖν αὐτοῦς" B 10 γ'. „υἷδ Θεοῦ, τοὺς χρόνους αὐτῶν πλήθυνε" γ'. „υἷδ Θεοῦ, ἐπάκουσον ἡμῶν" γ'. „αὐξεί ἡ πίστις τῶν Χριστιανῶν" γ'. „ἡμεῖς δοῦλοι τῶν βασιλέων" γ'. „ὃ δεῖνα καὶ ὃ δεῖνα μεγάλων βασιλέων καὶ αυτοκρατόρων πολλά τὰ ἔτη."

ΚΕΦ. οἡ'.

15 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ τρυγητοῦ ἐν C
προκένσῃ τῆς Ἱερείας.

Λέον εἰδέναι, ὅτι ἔξωθεν τοῦ παλατίου τῆς Ἱερείας εἰς τὸ πεδίον, ἤγουν εἰς τὸ Λιβιάδιον, γίνεται φρονζάτον, περικαλλεῖ τε καὶ ὄραϊον, καὶ ἴστανται οἱ τε μάγιστροι καὶ πραι- 20 πόδοιτο, ἀνθύπατοί τε καὶ πατρίκιοι καὶ ὀφφικιάλιοι καὶ

9. χάρις cod. et ed.

peratoribus multos annos! ter. A Deo gubernatis Imperatoribus multos annos! ter. Orbem constituentibus Imperatoribus annos multos! ter. Ab orbe expetitis Imperatoribus multos annos! ter. Fortissimis Imperatoribus annos multos! ter. Victoriis Imperatoribus annos multos! ter. Imperatoribus hostium eversoribus multos annos! ter. Imperatoribus triumphatoribus multos annos! ter. Imperatoribus pacificis multos annos! ter. Imperatoribus munificis multos annos! ter. Imperatoribus orthodoxis multos annos! ter. Fili Dei, ipsis vitam diuturnam concede! ter. Fili Dei, una cum ipsis regna! ter. Fili Dei, hos nobis concede! ter. Fili Dei, tempora eorum auge! ter. Fili Dei, nos exaudi! ter. Crescat fides Christianorum! ter. Nos servi Imperatorum! ter. N. N. magnis Imperatoribus et Augustis multos annos!

CAP. 78.

Observanda in die vindemiae in processione e palatio Hieriae.

Quando extra palatium Hieriae in campo seu prato tugurium constructum, et tempus vindemiae pulchrum et serenum est, magistri, praepositi, proconsules, patricii, officiales et senatores e regione tugurii et vitium, post eos duorum gregum factionarii una cum

λοιποὶ συγκλητικοὶ ἀντικρὺ τοῦ τοιούτου φρενιάτου καὶ τῆς ἀμπέλου, καὶ μετὰ τούτους οἱ τῶν δύο μερῶν δῆμοι μετὰ καὶ τῶν δημάρχων. ὁ δὲ βασιλεὺς κάτεισι μετὰ τοῦ πατριάρχου **D** ἀπὸ κολοβίου, φορῶν καὶ τὸ χρυσοπερίκλειστον σαγίον, ὁ δὲ πατριάρχης ἀπὸ φελωνίου καὶ ὠμοφορίου, καὶ δὴ τούτων εἰς-5 ερχομένων ἐν τῷ πρὸ τῆς ἀμπέλου ἀναδενδραδίῳ, (ἐκεῖσε γὰρ ἴσταται τράπεζα μαρμάρινος, ἐν ἣ ἀπόκεινται αἱ σταφυλαὶ μετὰ κανισκίων,) καὶ εἰθ' οὕτως πλησιάζουσιν ὅς τε μάλιστα **καὶ πατρίκοι καὶ συγκλητικοὶ καὶ οἱ τῶν δύο μερῶν δήμαρ- χοὶ μετὰ καὶ τῶν δημοτῶν καὶ δὴ τοῦ κορυφαίωτος προσφέ-10 ροντος τὴν βούτην μετὰ τῶν σταφυλῶν, ποιεῖ ἐκεῖσε εὐ- χὴν ὁ πατριάρχης κατὰ τὴν ἐκκλησίας ἀκολουθίαν. καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν λαμβάνει ἐν βοτρυδίῳ ὁ πατριάρχης, καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ. ὁμοίως καὶ ὁ βασιλεὺς πάλιν δίδωσι τῷ πατριάρχῃ, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται κατὰ τάξιν οἱ τῆς15**

Ed.L. 218 συγκλήτου ἄρχοντες, ὅς τε μάλιστα καὶ ἀνθύπατοι καὶ πα- τρίκοι καὶ ὀφφικιάλιοι καὶ οἱ δήμαρχοι καὶ ὁ τῆς καταστά- σεως, καὶ δίδωσιν ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν ὁ βασιλεὺς ἀνὰ μιᾶς σταφυλῆς. ὅτε δὲ τῷ πρώτῳ μεγίστῳ ἐπιδοθῆ παρατῷ βα- **M. 150.** αὐτῶν ἢ σταφυλῆ, λέγουσιν τὰ δύο μέρη ἡνωμένοι ἀπελατι-20 κόν, ἦχος α΄. „ἔκ τοῦ λειμῶνος τῆς γνώσεως τοῦ δεσπότη τῆς σοφίας τρυγῆσαντες ἄνθη, ἰερά τάξεις τῶν ἐπιτίμων πα- τρικίων, ἐν τῷ προσφέρειν τῶν ἁσμάτων τὰ πληθῆ, κεφαλὴν καταστέψωμεν, ὡς οἶκον τῆς εὐδοκίας τῶν νοσημάτων, ἀντι- λαμβάνοντες τῶν ἐκείνου τερπνῶν χαρίτων. ἀλλὰ, ἀθάνατε25

B βασιλεῦ τῶν ἀπάντων, σὺ δίδου ἐπὶ πολὺ ταύτην τὴν ἐορτὴν

12. κατὰ τὴν R., καὶ τὴν cod. et ed.

demarchis adstant. Imperator, colobio et sago auro circumtexto indutus, cum patriarcha penulam seu casulam gestante procedit, et postquam ad primum vineae arboretum, ubi mensa marmorea, in qua canistra cum uvis iacent, pervenere, magistri quoque, patricii et senatores cum demarchis et factionariis utriusque factionis accedunt, et curatore dolium uvis plenum proferente, patriarcha preces et officium ecclesiasticum recitat; quo facto uvam unam sumit et Imperatori dat, Imperator rursus patriarchae tradit, atque ita ordine principes senatus, magistri, procon- sules, patricii, officiales, demarchi et cerimoniaris accedunt, quo- rum singulis uvas singulas Imperator distribuit. Postquam primo magistro uva ab Imperatore tradita est, duae factiones apelaticum toni primi recitant: *E prato cognitionis Domini sapientiae floribus sacris collectis, ordo illustrium patriciorum, multis cantionibus prolatis, caput coronemus, ut domum boni odoris cogitationum, iuscipientes iucundissimas eius gratias. Sed rex immortalis omnium,*

τῷ κόσμῳ τῆς αὐτοκράτορος ἔξουσίας ὁ δεῖνα τοῦ Θεοστέπου
 χρυσθέντος βασιλέως.” ἄλλος, ἤχος π. δ’ „ἡ ἀρετὴ σου, ὡς
 ἄμπελος εὐκληματοῦσα, βότρυας εὐφροσύνης βλαστᾷκει, ἐξ
 ἧς τρυγῶσα ἡ ὑφήλιος ἅπασα καὶ τὸ ποτήριον πλήρες κε-
 5 ράσματος πιούσα, ἐν εὐφροσύνῃ ἄδουσα, σὺν τῇ μυστικῇ σου
 καὶ δουλικῇ τάξει τῶν πατρικίων ἐορτάζει τὴν σὴν ἀνέσπε-
 ρον ἀνάληψιν τῆς αὐτοκρατορικῆς ἔξουσίας, ὁ δεῖνα, τὸ ἀκέ-
 νωτον φρέαρ τῆς οἰκουμένης.” ἤχος γ’ „εὐκληματοῦσα ἄμ-
 10 πελος οἱ κραταῖοι ἀνεδείχθησαν δεσπότες, εὐφρασίας βότρυ-
 15 οας διανεμόντες πᾶσι. διὸ καὶ κατευφραίνονται αἱ σχολαὶ καὶ
 ἡ σύγκλητος, τρυγητικὴν ἀπόλαυσιν ἐκτελοῦντες ἐν τοῖς ἐρεί-
 ας δώμασιν. διὸ πάντες κραυγάζομεν· χαρὰ ἀνεκλάητος Ἐ
 ἐπεδήμησεν τῷ κόσμῳ.” καὶ μετὰ τὸ πληρωῶσαι τοὺς δεσπό-
 15 τας τὴν διανομὴν τῶν βωτρυῶν ἐν τοῖς ἄρχουσιν, καὶ λαμβά-
 νουσι τὰ δύο μέρη ἀνὰ νομισμάτων ἐξ εὐεργεσίας διὰ ἀπο-
 κομβίων καὶ ἐπεύχονται τοὺς δεσπότες, καὶ ἔξιοσιν. οἱ δὲ
 δεσπότες ἀνέρχονται μετὰ τοῦ πατριάρχου ἐν τῇ καλατῆρ,
 καὶ συνεστιώμενοι εὐφραίνονται ἅμα καὶ ἡ σύγκλητος.

ΚΕΦ. 68’.

20 Ἄκτα ἐξδόμενα τῷ ὑπάρχῳ τῇ κυριακῇ τῆς βασιοφόρου ἐπιόντι Ἐ
 ἐν τῷ ναφ τοῦ ἀγίου μάρτυρος Ἰωαννοῦ.

Ἀέχονται οἱ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων ἐν τῇ καμάρῳ πῶν

*da orbi saepissime festum hunc diem maiestatis Imperatoriae, N. a
 Deo coronati unctique Imperatoris. Aliud carmen toni obl. quarti:
 Virtus tua, ut vitis foecunda uvas laetitiae profert, e qua terra
 omnis soli subiecta fructus colligit, et poculum vino plenum exhau-
 riens laetaque canens, cum secreto subiectoque tibi patriciorum or-
 dine fastigium imperatoriae maiestatis nunquam obscuratum cele-
 brat, N. fons orbis terrarum semper abundans. Ut vitis potentis-
 simi Domini, uvas laetitiae omnibus impertientes, ostensi sunt.
 Propterea scholae et senatus laetantur, vindemialem laetitiam in
 Hieriae aedibus elebrantes. Propterea clamamus omnes: Gaudium
 ineffabile orbem inuisit. Postquam vero uvarum distributio proceri-
 bus ab Imperatore facta est, unaquaeque factio sex numismatum a-
 pocombium Imperatoria liberalitate accipit, et Dominis felicia ap-
 precatata discedit. Domini vero palatium cum patriarcha ingressi,
 una cum senatu laeti convivium celebrant.*

CAP. 79.

*Acta, dum praefectus dominica palmarum ad templum S. martyris
 Romani abit, recitanda.*

Factionarii Veneti in camera Milii praesto sunt, et praefecto

μίλλον, καὶ τοῦ ὑπάρχου διερχομένου, ἀκτολογοῦσι ταῦτα, δηλονότι ἔμπροσθεν αὐτοῦ προπορευόμενοι. „ὑπαρχε πρωτοσπαθάριε, καλὴ σου ἡμέρα, καὶ καλὴ σου ἡμέρα, καὶ καλὴ ἑορτὴ σου. ὁ ἐγγέλρας Λάζαρον ἐκ τάφου τετραήμερον σώσει

Ed.L. 219 καὶ κατενοδώσει καὶ ἐνδυναμώσει σε, καὶ εἰς τοὺς δεσποτάς

Ms. 150. b πλείονά σοι παράθεται τὴν αὐτῶν εὐμένειαν. Θεὸς ἐπισφραγίσει σοι, τοῦ δεσπότην γνήσιε. τὸ θεῖον περισώσει σε, ὅτι παντοφίλῆτος ὑπάρχεις καὶ ἐνάρετος, καὶ εὐχὰς κομίζεσαι ἐκ τῶν ἀγαπῶντων σε. μείνεις ἀδιάδοχος ἐν ζωῇ τῶν δεσποτῶν ἡμῶν. Βένετοι ἀξίως σοι εὐχόμεθα, ὅτι τὸν Θεὸν ἡμῶν ἔ-10 χεις ἐν καρδίᾳ σου· καὶ ὡς ἀγαπῶντα σοι πάντοτε τὸ δίκαιον· ὅπου γὰρ τὸ δίκαιον ὁ ὑπάρχος φυλάττει, ἐκεῖ καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν ἡμελεῖται καὶ δοξάζεται. ἔσ· ὁ Θεὸς ὁ ἐγγέλρας Λάζαρον, φύλαττε τὸν ὑπάρχον.” καὶ εἶδ’ οὕτως δέχ-
B ται τὸ μέρος τῶν Πρασίνων εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν θεο-15 λόγον, καὶ ἀκτολογοῦσι τὰ ὅμοια, δηλονότι ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ αὐτοὶ προπορευόμενοι. καὶ πάλιν δέχεται τὸ μέρος τῶν Βενέτων ἐν τῷ πραιτωρίῳ, καὶ ἀκτολογοῦσι τὰ ὅμοια, δηλονότι καὶ αὐτοὶ προπορευόμενοι ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἕως ἂν πληρωθῇ ἡ αὐτῆ ἀκτολογία, καὶ εἶδ’ οὕτως ὑποστρέφουσιν. 20

8. κομίζαισε cod. et ed. Cf. Reisk. ad h. l.

digrediente, ante ipsum procedentes acclamant: *Praefecte protospatharie, pulchra dies tua, pulchra dies tua, pulchrum hoc festum tuum! Qui post quatuor dies Lazarum e sepulcro excitavit, servet te, in via recta ducat, et apud Dominos plura concedat. Benevolentiam eorum Deus tibi obsignet, Domini amice, divinum numen te servet, quoniam carus omnibus ac virtutibus ornatus es, preces ab amicis tuis tibi afferat! maneat sine successore in vita Dominorum nostrorum! Nos Veneti iure te precamur, quod Deum nostrum habes in corde tuo, et iustitiam semper et ubique amas. Ubi enim praefectus iustitiam servat, ibi et Deus noster celebratur ac laudatur. Deus, qui Lazarum resuscitasti, serva praefectum!* Sic quoque grex Prasinus in S. Iohannis Theologi constitutus acclamat, coram praefecto et ipse procedens. Rursus factio Veneta in praetorio praesto est, dumque ipsa coram praefecto procedit, acclamat, usque dum sollemnis ille ritus peractus est, et sic domum revertuntur.

ΚΕΦ. 81.

Ἵσα δεῖ παραφυλάττειν εἰς τὴν τοῦ δημάρχου καλημέριν τῆ
τρίτη τῆς Γαλιλαίας.

Ἀπιόντος τοῦ δήμου μετὰ καὶ τοῦ ὄργάνου εἰς τὴν ἀθ-
5 λῆν τοῦ δημάρχου, καὶ αὐτοῦ κατιόντος ἐμπράτως, ἦτοι με- C
τὰ τοῦ χλανιδίου, καὶ καβαλικεύοντος καὶ ἰσταμένου, ἄρχον-
ται οἱ τοῦ μέρους ἀκτολογεῖν αὐτῷ ταῦτα· „τὴν καλὴν ἡμέ-
ραν ποιήσωμεν μετὰ τοῦ δημάρχου τῶν Βενέτων. τρισάγιο,
βοήθησον τοὺς δεσπότας, καὶ σὺ αὐτοὺς θεράπευσον ἐπὶ πᾶ-
10 σιν, πλεονάζων τῆς ζωῆς αὐτῶν χρόνους, σὺν ταῖς τιμαῖς
αὐγούσαις ἐν τῇ πορφύρᾳ εἰς, τελείαν χαρμονὴν τῶν Ῥω-
μαίων καὶ Βενέτων τῶν γνησίων ἡμῶν δούλων. ἔσ· ἄγιο,
τρिसάγιο, τοὺς δεσπότας φύλαττε, πνεῦμα τὸ πανάγιο, τὰς
αὐγούστας σκέπασον. Κύριε, ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ἡ-
15 μῶν. ἔσ· ἅ. δε ἔσ. Κύριε, χαῖρε, καλὴ σου ἡμέρα· δλη D
ἡμέρα σημερον καλὴ σου ἡμέρα γίνεται· ὁ δεῖνα πρωτοспа-
θάριε καὶ δημαρχε, πολλοὶ σου χρόνοι· ὁ ἀναστάς Θεὸς
ἡμῶν ζωὴν, ὑγείαν δώσει σοι, τοῦ δεσπότητος γνήσιε, τὸ θεῖ-
ον περισώσει σε, καὶ πλεονα ἀωρήσῃται Θεὸς ὁ ἐπουράνιος,
20 δεῖνα εὐτυχοῦντός σου ὀρώμεν καὶ χαιρώμεθα. τοῦτο πάντως Ms. 151. a
γίνεται προνοῖα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. ἀξίως σοι εὐχόμεθα Βέ-
νετοι, παγκόσμιε, ὅτι ὑπερβάλλουσαν ἔχεις καλοθέλειαν, καὶ
εὐχὰς κομίζεσαι ἐκ τῶν ἀγαπώντων σε· ὡς γὰρ ἀγαπῶμεν

γ. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, δεῖ, τοῦ δήμου ἀκτολογούτος, αὐλεῖ τὸ ὄρ-
γανον.

CAP. 80.

Observanda in die honoris demarchi die tertia Galilaeae.

Postquam factio cum organo in aulam tribuni abiit, ipseque
acta seu in tunica descendit, et equo vectus substituit, factionarii
haec ipsi acclamare incipiunt: *Laeti hunc diem cum tribuno Vene-*
torum celebremus! ter sancte, Dominis auxilium affer, curam eorum
in omnibus suscipe, vitam eorum auvens cum venerandis Impera-
triticibus in purpura, ad perfectam laetitiam Romanorum ac Vene-
torum, verorum servorum tuorum. Sancte, ter sancte, Dominos
custodi, spiritus sanctissime, Augustas tuere! Domine, vitam ipsorum
per nostram vitam! Salve, Domine, pulchra est haec dies tua!
hodierna dies tota pulchra tibi dies fit! N. protospatharie et de-
marche, multa tibi tempora! Deus, qui e mortuis resurrexit, sal-
vam vobis vitam concedat! Genuine Dominorum famule, divinitas
te conservet, pluraque Deus coelestis tibi concedat, ut te felicem
videamus et gaudeamus! hoc omne providentia Dei nostri accidit.

Ed.L. 220 σου, ἀξίως σε εὐχόμεθα, ἵνα ἀδιάδοχος μείνης διοικῶν ἡμᾶς. ἔσ· ὁ ἀναστάς Θεός ἡμῶν, φύλαττε τὸν δῆμαρχον." ἰστέον, ὅτι καὶ οἱ τοῦ μέρους τῶν Πρασίνων τὴν ὁμοίαν τάξιν καὶ ἀκολουθίαν ποιῶσιν τῇ ἰδίῃ δημάρχῳ, καὶ τὰ αὐτὰ ἅκτα ἀπολογουῦσιν αὐτῷ. χρῆ γινώσκειν, ὅτι, τῆς προῤῥηθείσης τᾶξως καὶ ἀκολουθίας τελεσθείσης ἐν τῷ τοῦ δημάρχου οἴκῳ, ὀψικεύει ἀπὸ τῶν ἐκείσε αὐτὸν ὁ δῆμος ἕως τοῦ ἵπποδρομίον, δηλονότι αὐτοῦ ἰσταμένου ἐν τῷ δεκάτῳ καγκέλλῳ. Βκαὶ τούτου ἐκείσε ἰσταμένου, πάλιν ἰσταται ὁ δῆμος ἀπολογῶν αὐτῷ ταῦτα. οἱ κράτται· „καλῶς ἦλθες, θεοστέπτανιο ὁ δοῦλος." ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται· „καλῶς ἦλθες, προβολὴ εὐεργετῶν." ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται· „καλῶς ἦλθες, ὁ εὐγενὴς ἐκ προγόνων." ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται· „καλῶς ἦλθες, ὁ δεῖνα πρωτοσπαθάριε καὶ δῆμαρχε τῶν Βενέτων." ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." 15 οἱ κράτται· „ἀλλ' ὁ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης." ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται· „ὁ ἀναστάς παραδόξως ἐκ τάφου." ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται· „καὶ τὸ χεῖρε δεδωκῶς μυροφόροις." ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται· „τοὺς χρόνους σου πληθύνει εἰς μήκη χρόνων." 20 C ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται· „ἔσ· ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, φύλαττε τὸν δῆμαρχον." καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. ἰστέον, ὅτι καὶ οἱ τοῦ μέρους τῶν Πρασίνων τὴν ὁμοίαν τάξιν καὶ

Merito tibi nos Veneti, ornatissime, apprecamur, quod superabundantem benevolentiam habes, et preces a cultoribus tuis accipis: ut enim te amamus, ita et fausta tibi iure apprecamur: ut sine successore diu inter nos commoreris. Deus noster, qui resurrexit, demarchum custodiat, Grex Prasinorum eundem ordinem ritumque erga suum tribunum observat eademque acta ipsi acclinit. Quo ritu et officio in aedibus eius peracto, factio tribunum suum inde ad circum comitatur, ipso scilicet in decimo cancello constituto, quo facto, rursus populus consistit hunc in modum ipsi acclamans. Pulchre venisti, famule principum a Deo coronatorum! populus: Pulchre venisti! Cantores: Pulchre venisti, a principibus benevolis promote! populus: Pulchre venisti! Cantores: Pulchre venisti, illustribus maioribus orte! populus: Pulchre venisti! Cantores: Pulchre venisti, N. protospatharie et tribune Venetorum! populus: Pulchre venisti! Cantores: At omnium creator et dominus; populus: Pulchre venisti! cantores: Qui admirandum in modum e sepulcro resurrexit; populus: Pulchre venisti! Cantores: Et unguenta afferentes salutavit; populus: Pulchre venisti! Cantores: Annos vestros multum augeat! populus: Pulchre venisti! Cantores: Deus sancte, tribunum conserua; populus eadem ter. Ceterum factio Pra-

ἀκολουθίαν ποιῶσιν τῷ ἰδίῳ δημάρχῳ, καὶ τὰ αὐτὰ ἄκτα ἀκτολογοῦσιν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ.

ΚΕΦ. πα'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ νυμφαγωγίῳ.

5 Τῇ ἑσπέρᾳ ἀπέρχονται τὰ δύο μέρη μετὰ καὶ τῶν ἰδίων ὀργάνων, καὶ τῆς νύμφης κατιούσης καὶ ὀψικευμένης ὑπὸ D πληθίων καὶ χειροκυμβάλων, μετὰ τὸ καθαικεῦσαι αὐτὴν ἴσταται, καὶ ἀκτολογοῦσι τὰ δύο μέρη ταῦτα. „καλῶς ἦλθες, θεοστέπτων ἢ δούλη” ὁ λαὸς ἐκ γ' „καλῶς ἦλθες.” οἱ κρά- Ms. 151.b
10 κται. „καλῶς ἦλθες, προβολὴ εὐεργετῶν.” ὁ λαὸς ἐκ γ' „καλῶς ἦλθες.” οἱ κράκται. „καλῶς ἦλθες, ἢ εὐγενὴς ἐκ προγόνων.” ὁ λαὸς ἐκ γ' „καλῶς ἦλθες.” οἱ κράκται. „ἔσ· Ed.L. 221 ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, τοὺς νεονύμφους φύλαξον· πνεῦμα τὸ παν- ἅγιον, τοὺς συμπενθεροὺς φύλαξον· ἄγιε, τρισάγιε, τοὺς 15 παρὰ νύμφους φύλαξον.” καὶ λέγουσι τὴν φωνὴν ἦχ. α'. „ἄν- θη ἐσώρευσα τοῦ ἀγροῦ, καὶ εἰς τὴν παστάδα εἰσῆκα σπου- δῆ· ζευγόνυμφον ἦλιον εἶδον εἰς χρυσέντιμον κλίνην ἀλλή- λα ἠγκαλιζοντο ποδητὴν ἐπιθυμίαν· χαρὰ εἰς τὰ κάλλη αὐ- τῶν τὰ ἐγγλυκοθέατα, καὶ ῥόδα τὰ ῥοδοειμόρφα· χαρὰ εἰς 20 τὸ ζεῦγος τὸ χρυσόν.”

8. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῷ κατεῖναι αὐτὴν καὶ ἐν τῷ ἀκτο- λογεῖν τὰ μέρη αὐλοῦσι τὰ ὄργανα.

sina eundem ritum idemque officium erga demarchum suum obser- vat, eadem ipsi acta eodemque in loco accinit.

CAP. 81.

Observanda in sponsae deductione.

Vesperī duae factiones cum suis organis et sponsa procedente, aequē multitudine et musicis cymbala manu pulsantibus stipata, abeunt, cumque equo vecta substitit, factiones acclamant: *Feliciter venis, serva principum a Deo coronatorum!* populus ter: *Feliciter venis.* Cantores: *Feliciter venis, a beneficiis principibus promotā!* populus: *Feliciter venis.* Cantores: *Feliciter venis, nobilissimis maioribus orta!* populus ter: *Feliciter venis!* Cantores: *Deus sancte, nuptiis recens coniunctos serva!* spiritus sanctissime, *soceros utrosque serva!* sancte, *ter sancte, comites sponsae custodi!* Postremo voce toni I dicunt: *Flores agri collegi et in thalamum diligenter contuli. Solem novo connubio coniunctum vidi, in venerando cubiculo invicem desideratam voluptatem amplectuntur et fovēt. Laetitia pulchritudini ipsorum dulcissimae, rosaeque pulchra specie nitentes aisi!* *Laetitia aureo amanti pari.*

B

ΚΕΦ. πβ.

Ἵσα δει παραφυλάττειν εἰς στεφάνωμα.

Τῶν νεονύμφων ἐξιόντων ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας μετὰ καὶ τῶν παρανύμφων, δέχονται τούτους τὰ τε πληθία καὶ τὰ χειροκύμβαλα, καὶ ἀκτολογοῦσι τὰ δύο μέρη ταῦτα· „ὁ σωτὴρ Θεὸς ἡμῶν, τοὺς δεσπότας φύλαττε. ἄγιε, τρισάγιε, ζωὴν, ὑγίαν δὸς αὐτοῖς· πνεῦμα τὸ πανάγιον, τὰς ἀνγούστας σκέπασον. Κύριε, ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ἡμῶν. ἔσ· Τοῦτο τὸ βασίλειον, Κύριε, στερέωσον.” καὶ ὅτε πλησιάσωσιν τῇ παστάδι, λέγουσιν ἀπὸ κρακτῶν ἀπελατικὸν ἤχ. α· „δι’¹⁰ ἡμᾶς ἐμετρίασας ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας τὴν ἐννομον συνάφειαν, ὡς Θεὸς ἐπισφραγίζων· ἐκ μητρικῆς γὰρ παστάδος ὡς ἄνθρωπος προεκλίθης, καὶ ὡς ἠυλόγησας τοὺς ἐκεῖ νυμφευομένους, οὕτως καὶ νῦν εὐλόγησον δυάδα στεφανουμένην, κατακοσμῶν εὐτεκνία καὶ εἰρηναία βιώσει.” καὶ λέγουσιν¹⁵ ἀπὸ κρακτῶν· „εὐγενεῖς νεόνυμφοι, Θεὸς διαφυλάξει σας· ἔπιμιοι, ἐνάρετοι, τριάς κατενοδώσει σας, εὐλογῶν τὸν γάμον σας. ὡς μόνος ὑπεράγαθος, ὃς ἐν Κανᾷ τὸ πρότερον τῷ γάμῳ παρεγένετο, καὶ ἐν αὐτῷ ἠυλόγησεν τὸ ὕδωρ, ὡς φιλάνθρωπος, καὶ οἶνον μετεσκεύασεν ἀνθρώπων εἰς ἀπόλαυσιν,²⁰ οὕτως εὐλογήσει σε μετὰ καὶ τῆς συζύγου σου. ἔσ· ὁ Θεὸς ὁ ἄγιος, τοὺς νεονύμφους φύλαττε.”

CAP. 82.

Observanda in coronatione nuptiali.

↓ Sponsum sponsamque ab ecclesia cum suis comitibus egressam multitudo populi et musici cymbala pulsantes excipiunt, quibus utraque factio acclamat: *Deus, servator noster, Dominos custodi, sancte, ter sancte, vitam salvam ipsis concede, spiritus sanctissime, Augustos tuere, Domine, vitam eorum per nostram vitam! Maiestatem huius Imperii, Domine, confirma!* Quando ad thalamum accessere, cantores tono primo accinunt: *Nostri causa Canae in Galilaea humilis fuisti, legitimum amorem, ut Deus, obsignans. Ex materno enim thalamo, ut homo, te inclinasti, et sicut tum recens nuptos beneficiis affectisti, ita et nunc par hoc sertis nuptialibus redimitum felici prole orna, ut pacatam vitam transigat!* Porro cantores: *Nobiles sponsi, Deus vos conservet; illustres, virtutibus decori, trinitas vos in recta semita ducat, Deus coniugio vestro annuat, ut solus benignissimus, qui primum Cananaeis nuptiis interfuit, inque ipsis pro suo in homines amore aquae benedixit vinumque ad laetitiam hominum paravit. Is tibi tuaeque coniugi felicia praestet! Deus sancte, recens nuptos custodi!*

ΚΕΦ. πγ'.

Ed.L. 222

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν τῷ δείπνῳ τῶν ἐξ ἀκουβίτων
εἰς τὸ λεγόμενον Γοτθικόν.

Τῇ ἐνάτῃ ἡμέρᾳ τῆς δωδεκαημέρου, τῶν δεσποτῶν ἐπὶ Ms. 152. a
5 τοῦ δείπνου καθεζομένων, ὃ καὶ τρυγητικὸν προσαγορεύεται,
ἐν ταῖς δυσὶν εἰσόδοις τοῦ μεγάλου τρικλίνου τῶν ἐξ ἀκου-
βίτων ἴστανται οἱ μέλλοντες παῖξαι τὸ Γοτθικόν οὕτως. ἐν
μὲν τῷ ἀριστερῷ μέρει, ἐν ᾧ καὶ ὁ δρουγγάριος τοῦ πλοῦ- B
μου παρίσταται, ἴστανται ὁ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων μαῖστωρ
10 μετὰ καὶ ὀλίγων δημοτῶν καὶ τῶν πανδουριστῶν μετὰ τῶν
πανδούρων, καὶ ὅπισθεν αὐτοῦ οἱ δύο Γότθοι φοροῦντες γού-
νας ἐξ ἀντιστρόφου καὶ πρόσωπα διαφόρων εἰδέων, βαστά-
ζοντες ἐν μὲν τῇ ἀριστερῇ χειρὶ σκουτάρια, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ
βεργία. ὁμοίως καὶ ἐν τῷ δεξιῷ μέρει, ἐν ᾧ καὶ ὁ δρουγγ-
15 γάριος τῆς βίγλης παρίσταται, ἴστανται ὁ τοῦ μέρους τῶν
Πρασίνων μαῖστωρ μετὰ καὶ ὀλίγων δημοτῶν μετὰ καὶ τῶν
πανδουριστῶν μετὰ τῶν πανδούρων, καὶ ὅπισθεν αὐτοῦ οἱ
δύο Γότθοι φοροῦντες γούνας ἐξ ἀντιστρόφου καὶ πρόσωπα C
διαφόρων εἰδέων, βαστάζοντες ἐν μὲν τῇ ἀριστερῇ χειρὶ σκου-
20 τάρια, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ βεργία. καὶ δὴ μετὰ τὴν τοῦ σφαι-
ροδρομίου ἔξοδον, τοῦ δεσπότητος κελεύοντος τὸν τῆς τραπέζης

7. πέξαι cod. et ed. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, δεῖ οἱ τὸ Γοτθικόν
παίζοντες ἀπὸ τῶν δύο μερῶν τῶν δῆμων εἰσίν. 13. ΣΧΟΛ.
Ἰστέον, δεῖ τὰ σκουτάρια ἀπὸ τῶν σχολῶν αἰρουσίν.

CAP. 83.

*Observanda in convivio novendecim accubituum, seu mensarum,
quo tempore sic dictum Gothicum celebratur.*

Nono die dodecahemeri seu duodecim illorum dierum, qui a festo natiuitatis Christi inde proximi festive hilariterque transiguntur, Dominis ad coenam, quae vindemialis appellari solet, assessoris, stant in utroque introitu magni triclinii novendecim accubituum illi, qui, Gothicum ut ludicrum edant, parati adstant. Stant autem hoc modo. Coram sinistro triclinii ingressu, ubi etiam drungarius ploimi adstat, stat magister Venetorum cum paucis quibusdam suae factionis plebeiis et panduristis panduras gestantibus; pone illum duo Gothi ferentes gunas, id est rhenones aut pallia pellicea ita, ut pilosum et villosum extroversum esset, et vultus seu masqueras diversarum specierum, et in sinistra quidem manu scuta, in dextra vero virgas. Eadem omnia paene dicenda et intelligenda sunt de magistro et plebeiis quibusdam factionis Prasinac, qui ad dextrum ingressum stant, adstante drungario vigiliae. Hos itaque tales Im-

τούτους εισάγεσθαι, εὐθύς δρῖζει ὁ τῆς τραπέζης τῷ ἄρχοντι τῆς θυμέλης, καὶ αὐτὸς ἐξερχόμενος προτρέπεται τούτους εισελθεῖν. οἱ δὲ τρέχοντες καὶ τὰ σκουτάρια ὑπὸ τῶν ὑπ' αὐτῶν βασταζομένων βεργίων τύπτοντες καὶ κτύπον ἀποτελοῦντες, λέγουσιν „τοῦλ τοῦλ” καὶ τοῦτο συνεχῶς λέγοντες⁵ D ἀνέρχονται πλησίον τῆς βασιλικῆς τραπέζης, ὡς ἀπὸ ὀλίγου διαστήματος, κάκεισε μιγνύμενοι ἀμφότεροι ποιῶσι κυκλοφερῆ παραταγῆν, οἱ μὲν ἔσω τοῦ κύκλου ἀποκλειόμενοι, οἱ δὲ ἔξωθεν περικυκλοῦντες. καὶ τοῦτο τρισσὺς ποιῶντες διαχωρίζονται, καὶ ἴστανται εἰς τοὺς ἰδίους τόπους, οἱ μὲν τῶν¹⁰ Βενέτων εἰς τὰ ἄριστερά, οἱ δὲ τῶν Πρασίνων εἰς τὰ δεξιὰ μετὰ καὶ τῶν ἐτέρων δημοτῶν, καὶ λέγουσιν ἄμφω τὰ Γοτθ-
Ed.L. 223 κά, ἅτινά εἰσι ταῦτα, δηλονότι καὶ τῶν πανδοῦρων τὸ οἰκεῖον μέλος ἀποπληροῦντων. „γαύζας· βόνας· βηκηθίας· ἄγια· γανθέντες· ἐλκηβόνιδες· ἐνκέρτυς· ἄγια· βόνα· ὦρα· τοῦ¹⁵
M. 152. b του· βάντες· βόνα ἀμόρε· ἐπισκύναντες· ἰδεσαλβάτους· νανά· δέους· δέους· σεβακιβα· νανά· δευμνογονγγύβελς· γυβίλους· γυβέλαρες· νανά· γυβίλους· γυβέλαρες· νανά· τοῦ γεγδεμα· δὲ τοῦλβελς· νικάτω τουλδο· νανά· ὁ Ἐξείκίας ἐν τοῖς πολέμοις καθοπλισάμενος Ἀσσυρίοις· ἀνανά· τὴν ἐλπίδα καὶ μὲ²⁰
κη ἔχων Θεοῦ τοῦ φιλανθρώπων· νανά· πάντα ὑπέταξεν ἔθνη καὶ ἀθέων τὴν τυραννίδα· ἄγια· ὁ σωτῆρ, ἄγαθοὶ δε-

perator, statim atque e sphaerodromio seu equestre cum pilla ludo excesserit, introduci mandat praefecto mensae aut dapifero; et hic rursus idem archonti thymelae seu praefecto scenae ludorumque theatralium mandat. Hic itaque posterior egressus et magno triclinio iubet illos ingredi. Accurrentes ergo propere simulque scuta virgis, quas gestant, pulsantes, magnumque eo strepitum excitantes, clamant identidem: *Tul Tul*, et sic pergunt usque proxime ad sacram mensam; a qua quando parum absunt, concurrentes ibi ambae hinc et illinc factiones formant aciem seu stationem armatam orbicularem, hi intra circulum inclusi, illi externo circulo istos interiores concludentes. Hoc ordine ut ter circa sacram mensam decurrerunt, secedit factio quaeque suum in locum, et consistunt quieti, Veneti quidem ad sinistram, Prasini autem ad dextram, et recitant, qui ex ambabus partibus Gothos referunt, carmina sic dicta Gothica, panduris interim modulo suo accinentibus. Sunt autem illa Gothica haec: *γαύζας· βόνας* [et reliqua quae Graecis e verbis repeti poterunt.] — *Ezechias, bellum adversus Assyrios gerens, Anana, unicam habens in Deo spem hominum amante, Nana, subegit gentiles, et rebellionem ignorantium Deum. Hagia. Salvator, o boni Domini, Nana, ponat, ut mancipium, coram pedibus vestris omnem vobis inimicum.* Iber etc. Post haec a Gothis amborum partium dicta recitant magistri ambo una cum plebeis utriusque

σπίται· νανά· πάντα ἐχθρόν σας δουλώσει πρὸ τῶν ποδῶν
 σᾶς. ἴβερ· ἴβεριεμ· τοῦ ἰγγερούα· γεργερεθρῶ· νανά· σικα· B
 διασε περέτουρες.” καὶ εἶθ' οὕτως λέγουσιν οἱ μαῖιστῳρες με-
 τὰ καὶ τῶν δημοτῶν τὸ ἀλφαβητάριον· „ἀνανά· Ἀηττήφ
 5 Θεοῦ παλάμη ἐστέφθητε, δεσπότε, οὐρανώθεν. Βραβεῖον νίκης C
 ᾤφθητε, κοσμοπόθητοι εὐεργέται. Γενναῖοι ᾤφθητε τοῖς ἐναν-
 τίοις, Δωρούμενοι τοῖς Ῥωμαίοις ζωηφόρους εὐεργεσίας.” καὶ
 εἶθ' οὕτως πάλιν λέγουσιν οἱ μαῖιστῳρες· „ἀγίας τα· ἀνα τα
 ἀνετανε. Ἐπολαί σας ὑπὲρ τὰ ὄπλα ἰσχύουσι κατ' ἐχθρῶν
 10 ἀπάντων, Ζωή Ῥωμαίων καὶ πλαῦτος, ἀλλοφύλων κατά-
 πτωσις ὄντως. Ἡῤῥέθητε τείχος τῆς πολιτείας. Θεός σοι ἔ- D
 δωκεν κλάδους συνομόθρονας, εὐεργέτα.” καὶ μετὰ ταῦτα λέ-
 γοντες οἱ μαῖιστῳρες πρὸς τοὺς Γότθους „ἀμπαατῶ,” διὰ νέυ-
 ματος τῶν αὐτῶν μαῖιστῳρων κυκλεύουσιν οἱ Γότθοι, καὶ ταῖς
 15 βέργαις τὰ σκουτάρια τύπτοντες καὶ λέγοντες „τουλ τουλ,”
 περικλείουσιν ἔνδοθεν τοὺς τῶν δύο μερῶν μαῖιστῳρας, καὶ
 πάλιν ἀποχωριζόμενοι ἴστανται εἰς τοὺς οἰκείους τόπους, καὶ
 ἄρχονται πάλιν λέγειν οἱ μαῖιστῳρες· „I***. K***. A***. Ed.L. 224
 M***.” καὶ πάλιν τελεῖται, καθὼς προείρηται, καὶ χωριζο-
 20 μένων τῶν Γότθων καὶ εἰς τοὺς ἰδίους τόπους ἴσταμένων,
 λέγουσιν οἱ μαῖιστῳρες· „N***. E***. O***. Π****.” Ms. 153. a
 καὶ πάλιν τελεῖται, καθὼς προείρηται, καὶ χωριζομένων τῶν

18. Hic et in seqq. erant versus vacui in cod.

factionis carmen hoc tot constans versibus, quot sunt alphabeti Graeci litterae, unoquoque versu ab ea Graeca littera, quae sibi quoad numeri ordinem respondet, ordiente. Est autem hoc: *Anana. Ab invicta Dei manu coronati estis Domini coelitus Brabeo victoriae. Monstrastis vos toti orbi terrarum desiderabiles benefactores, Generosos et fortes hostibus, Donantes Romanis beneficia, quae vitam secum important.* Post dictum hunc quaternionem versuum repetunt magistri formulam: *Hagias ta. Anate. Anetane;* et tum continuantur versus: *Edicta vestra plus in hostes omnes valent, quam arma, Vita qui estis et divitiae Romanorum, praecipitium et ruina alienigenarum. Habet in vobis res publica munitum castrum. Throni tui collegas, o benefactor, dedit tibi Deus, ramos florentes, teneros, a te satos,* (id est filios). Post haec dicta pronuntiant magistri ad Gothos hanc vocem: *Ampaato*, simul ipsis nutu manumque signum dantes; et Gothi orbem agunt, et pulsantes virgis scata sua dicentesque: *Tul Tul*, includunt ambo magistros; quo facto rursus separati ad suam quisque stationem redeunt; magistri autem versus suos recitare pergunt. *I*** K*** A*** M***.* Post hunc quoque quaternionem versuum dictum, sunt eadem, quae modo diximus; et Gothi rursus separatis et restitutis in loca sua, redit orbis versiculorum decantandorum ad magistros. *N*** E*** O*** Π****.* Post hos quatuor dictos

Γότθων και εἰς τοὺς ἰδίους τόπους ἱσταμένων, λέγουσιν οἱ Β. μαῖστωρες· „P***. Σ***. T***. Y***.“ και πάλιν τελείται, καθὼς προείρηται, και χωριζομένων τῶν Γότθων και ἱσταμένων εἰς τοὺς ἰδίους τόπους, λέγουσιν οἱ μαῖστωρες· „Ὡς ἀνέτειλεν ἐν τῷ κράτει ἡλίου δίκην αἱ ἀρεταὶ σας· Χριστὸς συνέστω ἐκάστῳ περιέπων τὰς κορυφὰς σας, Ψη- C φίσματι αὐτῶν κυριεύοντες, Ὡς κύριοι και δεσπότηαι τῶν περᾶτων τῆς ἐξουσίας.“ και μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἀλφαβηταρίου λέγουσιν· „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἀγίαν βασιλείαν σας.“ οἱ δὲ Γότθοι τύπτοντες μετὰ τῶν βερ-10 γίων τὰ σκουτάρια και λέγοντες συνεχῶς „τούλ τούλ,“ τρέχοντες ἐξέρχονται, οἱ μὲν τῶν Βενέτων ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους, οἱ δὲ τῶν Πρασίνων ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ.

Λεξικὸν τῶν ἐν τῷ Γοτθικῷ ῥηδομένων.

Γαύζας.	χαίρεσθε.	15
βόνας.	καλαί.	
βικηδας.	γειτονεῖται.	
γαυδέντες.	χαίρεσθε.	
ἐλκηβρόνιδες.	προσκαλούμενοι.	
ἐγκέρτυς.	ἀγωνιζόμενοι.	20
βόνα ὄρα.	καλὴ ὄρα.	
	βανα.	
γυβίλους.	κραυγὴ και κράκτης.	
γυβέλαρες.	κραυγάζοντες.	
γυβίλους.	κράκτης.	25
γυβέλαρες.	φωνοβολοῦντες.	
βανα.	Θεὸς Θεὸς ἢ Θεοῦ Θεοῦ.	
τοῦ γεγδεμα.	ἐξ ἀνατολῆς ἢ ἀρχῆθεν.	
δε τουλβελε.	ἀγαθὸς ὁ Θεός.	

versus revolvitur idem actorum ordo; et deinceps dicunt rursus magistri factionum versiculos ab his litteris incipientes: P*** Σ*** T*** T*** Repetitis pro ultima vice iisdem, tandem dicunt magistri haec: *Foras edunt validam lucem, et id quidem in summa vestra potestate, virtutes vestrae, velut sol. Christus adit unicuique vestrum, curans atque fovens capita vestra; Qui ipsius decreto et voluntate dominamini, O Domini et arbitri finium imperii.* Post finitum carmen alphabeticum dicunt magistri polychronium seu: *Multenne faciat Deus sanctum imperium vestrum.* Gothi autem pulsantes virgis sua scuta et ingeminantes identidem: *Tul tul, et currentes exeunt, Veneti quidem a sinistra parte, Prasini autem a dextra.*

νικάτω τούλδρ.
 τουτόβαντες.
 βόνα αμορε.
 ἄγια επισκύαντες.
 5 ἰδεσαλβάτους.
 δέους, δέους.
 σεβακίβα.
 δεμονογγυβελε.
 ὁ Θεός, ὁ Θεός.
 10 νανα.
 ἴβερ.
 τοῦ ἰγγερ.
 ονα.
 γεργερεθρῶ.
 15 νανα.
 σικαδιασε.
 περετούρες.

νικάτω ὁ Θεός.
 σαλπίζοντες.
 καλήν ἀγάπην.
 ἐπιγνῶντες.
 σωζόμενοι.
 Θεός, Θεός· νανα.
 ἑαυτοὺς εὐσκολοῦντες.
 ἀποσυνεκτικῆς κραυγῆς.
 πανευκλεῆς κραυγῆ.
 Θεός, Θεός.
 νανα. Θεὲ, Θεέ.

Ms. 153.1

Ἐτέρα ἐρμηνία τῶν προειρημένων λέξεων.

E.d.L. 225

Γαύζας.	ὁ εὐπρεπής.	Ῥωμ.
20 βίκη.	τεχνίτης.	Ἑβραιοί.
ἄγια.	φύλαττε.	Ῥωμ.
Ἑλ.	Θεέ.	Ἑβραιοί.
δέσ.	γνωθί.	Ἑβραιοί.
ἄγια.	φύλαττε.	Ῥωμ.
25 ᾠρα	φῶς.	Ἑβραιοί.
βάντες.	ἔλθέ.	Ῥωμ.
ἐπισκύ.	ἐάνπερ ἀνέλθ.	Ἑβραιοί.
ἰδέ.	θεωρουμένην.	Ῥωμ.
νανά.	σῶσον δὴ σῶσον.	Ἑβραιοί.
30 σεβά.	κάθισον.	Ἑβραιοί.
νανά.	σῶσον δὴ σῶσον.	Ἑβραιοί.
ὄγν.	εἰς τὸ βάραθρον.	Ἑβραιοί.
βελέ.	σατανά.	Ἑβραιοί.
βήλους.	τοῦ διαβόλου.	Ἑβραιοί.
35 αἰλάρες.	τῶν πνευμάτων.	Ῥωμ.
τοῦ.	σύ.	Ῥωμ.
δετούλ.	ἐξάλειψον.	Ἑβραιοί.

νικάτο.	νικάτω.	Ἑλλην.	
νανά.	σῶσον δὴ σῶσον.	Ἑβραιοί.	
βόνας.	καὶ καλός.	Ῥωμαί.	
δίας.	τὰς ἡμέρας.	Ῥωμαί.	
γαυζεντες.	τὰ εὐπρεπῆ.	Ῥωμαί.	5
νικονί.	κτίστα μου.	Ἑβραιοί.	
ἐν κέρκυσ.	καὶ ἀσφαλέως.	Ῥωμαί.	
βόνα.	τὸ καλόν.	Ῥωμαί.	
τοῦ τοῦ.	σύ σύ.	Ῥωμαί.	
ἀμόρε.	σὲ ἀγαπῶ.	Ῥωμαί.	10
ἄντες.	εἰς τὴν πρώτην.	Ἑβραιοί.	
σαλβατους.	εὐπάθειαν.	Ἑβραιοί.	
δέους, δέους.	Θεὸ, Θεέ.	Ῥωμαί.	
κιβά.	ὡς παρεγένου.	Ἑβραιοί.	
δαιμόν.	σιώπα.	Ἑβραιοί.	15
γύ.	εἰς τὸ βάραθρον.	Ἑβραιοί.	
γύ.	εἰς τὸ βάραθρον.	Ἑβραιοί.	
γύ.	εἰς τὸ βάραθρον.	Ἑβραιοί.	
νανά.	σῶσον δὴ σῶσον.	Ἑβραιοί.	
γέγδεμα.	ὁ μαργαρίτης.	Ῥωμαί.	20
βελέ.	τὸν σατανᾶν.	Ἑβραιοί.	
Α τουλδο.	ἡ τροφή τῶν στρατευμάτων.	Ῥωμαί.	

Ms. 154. b

ΚΕΦ. πδ'.

Ἐκ τῶν τοῦ Μαγίστρου Πέτρου. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ
προαγωγῇ κόμητος ἀδμηνσιόνων καὶ κόμητος σχολῆς καὶ 25
κωροκαλάτου.

Ὁ κόμητος τῶν ἀδμηνσιόνων ἐπὶ σιλεντίου γίνεται, καὶ κα-
θήμενου τοῦ βασιλέως ἐν κοινοιστωρίῳ· πολλάκις δὲ καὶ εἰς
Β ἱππικὸν ἀνιῶν, ποιεῖ αὐτὸν ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίῳ, ἐν ᾧ τό-

CAP. 84.

*E commentariis Magistri Petri. Observanda in promotione
Comitis admissionum, et Comitis scholae, et Curpalatae.*

Comes admissionum fit in silentio, sedente Imperatore in con-
sistorio. Saep̄ quoque creat eum Imperator ascendens in circum
na magno triclinio, ibi ubi proceres excipit. Creatur autem sic.

πρὸ δέχεται τοὺς ἄρχοντας. γίνεται δὲ οὕτως· μετὰ τὸ κινεῖσθαι τὸν μάλισταρον καὶ εἰσελθεῖν τὸν μάλισταρον καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας ἐπιτρέπει τῷ κόμητι τῶν ἀδμηνσιόνων τῷ μέλλοντι παύεσθαι ἐνεγκεῖν τὸν πρῶτον δικουρίωνα, λέγων ἑαυτῷ, ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀρχόντων, τὸ ὄνομα αὐτοῦ. ὁ δὲ ἀπελθὼν φέρει αὐτὸν, καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς τὰ κωδικέλλια τοῦ κόμητος τῶν ἀδμηνσιόνων [ἐπιτρέπει ἐνεγκεῖν], καὶ λαβὼν φιλεῖ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἵσταται ἐμπροσθεν αὐτοῦ. αὐτῷ οὖν τῷ δεξαμένῳ τὰ κωδικέλλια τοῦ **10**κόμητος τῶν ἀδμηνσιόνων ἐπιτρέπει ἐνεγκεῖν τὸν πανόμενον, τουτέστιν τὸν ἀπὸ κομήτων ἀδμηνσιόνων, καὶ λαβὼν αὐτὸν ὁ γενόμενος κόμης προσάγει αὐτῷ, καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς κωδικέλλιον Ἰλλουστρίου, καὶ δεξάμενος αὐτὸς φιλεῖ **Ed.L. 296** τοὺς πόδας αὐτοῦ κάτω. καὶ λαβὼν αὐτὸν ὁ κόμης τῶν ἀδμηνσιόνων ἀπάγει καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ μετὰ τοὺς ἀγέντες πρὸ πάντων τῶν ὀνομαρίων Ἰλλουστρίων. τοῦτο γὰρ τὸ προνόμιον δίδωσιν αὐτοῖς, ὡς εἴρηται, ἢ διάταξις. τοὺς δὲ κόμητας σχολῶν ἢ κουροπαλάτας εἰς βουλευθῆν ἐν **20**κουροπαλίῳ προαγαγεῖν, ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων προαγωγῶν καὶ κουροπαλίῳ ποιεῖ. ὡς ἐπὶ πολὺ δὲ κατέσχευεν ἔθος ἰδίᾳ ἐν τῷ κουροπαλίῳ γίνεσθαι αὐτοὺς καὶ πρὸ ἀρίστου καὶ δειλῆς, ὡς ἂν δόξῃ τῷ βασιλεῖ.

16. ΣΧΟΛ. τοὺς πρῶτοντας.

Postquam citatus nomine magister intraverit, omnesque cum eo proceres, imperat Imperator comiti admissionum de provincia sua iam iam decessuro, primum decurionem ut arcessat; simul ipsum nomine appellans, quemadmodum etiam alios proceres novis dignitatibus ornandos nomine appellari mos est. Vetus itaque comes abiens arcessit et coram adducit decurionem, cui Imperator codicillos comitis admissionum porrigit. Quos nactus novus comes osculatur pedes Imperatoris, et consistit coram ipso; dein iussus amotum arcessere, excomitem admissionum puta, adducit eum. Huic Imperator tradit codicillos illustrii; quos ille nactus osculatur pedes Imperatoris extremos. Tum arripiens eum novus comes admissionum abducit et collocat in loco ipsi congruo post agentes, ante omnes honorarios illustrios seu illustres. Hanc enim praerogativam dat ipsi ordo suus et dignitatum constitutio, ut dictum est. Comites autem scholarum et curopalatas si creare decrevit Imperator in consistorio, fiunt cum ipsis eadem cerimoniae, quae in aliis promotionibus obtinent. Ut plurimum tamen creantur (ille mos invaluit) in cubiculo privatim et ante prandium et vesperae, prout visum fuerit Imperatori.

B

ΚΕΦ. πς'.

Τοῦ αὐτοῦ Πέτρου. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, δεῖ γένηται
αὐγουστάλιος ἢ ἀνθύπατος.

Τὰ μανδάτα δίδεται τῇ πρὸ μιᾶς σιλετικίου, καὶ τὸν αὐ-
γουστάλιον Ἀλεξανδρείας ἔπαυσεν. καὶ μετὰ τὸ γενέσθαι⁵
πάντα τὰ ἐξ ἔθους δίδωσιν αὐτῷ κωδικέλλια. οὐκ εὐχαρι-
στεῖται δὲ ὁ βασιλεὺς, ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀρχόντων. κόμης
Με.155. γὰρ κονιστωριανὸς γίνεται, ἐὰν μὴ ἔχει ἄλλο ἄξιωμα, καὶ
C εἰς τὰς μίνσας μετὰ τῶν κομήτων ἴσταιται. συνέξερχεται δὲ
τοῖς ἐπάρχοις, καὶ οὐ κρᾶζουσιν αὐτῷ τὰ σκρινία. ἐπὰν δέιο
συνεξέλθῃ μέχρι τῆς τρίτης, φορῶν τὸ ἀτραβατικὸν, οὕτως,
ὡς ἔχει, συγκαθῆται τῷ ἐπάρχῳ τῶν πραιτωρίων εἰς τὸ ὄχη-
μα αὐτοῦ, καὶ ἀπέρχεται μέχρι τοῦ πραιτωρίου, καὶ ἐκεῖ
κατέρχεται, καὶ συνεισέρχεται εἰς τὸ σέκρετον αὐτοῦ, καὶ
συντάττεται αὐτῷ καὶ ἀναχωρεῖ. τὸ αὐτὸ δὲ σχῆμα γίνεται¹⁵
καὶ ἐν τῷ Ἡλιρικῷ, καὶ συγκαθῆται ὁ ἀνθύπατος τοῖς ἐ-
πάρχοις.

11. ΣΧΟΛ. τῆς βασιλικῆς.

CAP. 85.

*Ex eodem Petro. Observanda, quando creatur Augustalis
aut Proconsul.*

Pridie antequam cerimonia fiat, significatur crastinum silentium per mandatores. Ipso deinde die et actu primum quidem exiit sua dignitate, qui hactenus fuit, augustalis Alexandriae; dein creatur novus ritibus consuetis. Ut omnia peracta sunt, quae decet, tradit Imperator novo augustali suos codicillos. Non tamen ideo laudes et gratiarum actiones accipit a proceribus, ut solet post alios creatos magistratus. Novus enim augustalis, si aliam dignitatem non habeat, fit tantum comes consistoriarum, et, quando missae dantur pro isto conventu, aggregat se comitibus consistoriarum reliquis; e palatio autem excedentibus omnibus, exit ipse cum praefectis, scriniis fausta ipsi sigillatim non acclamantibus. Quando itaque cum praefectis simul excesserit et pervenerit usque ad regiam [portam] in atrabatica veste, quam gerit, talis, qualis est, inscendit una cum praefecto praetorium in eius currum, in quo pergit usque ad praetorium; ibi descendit e curru, et simul ingreditur cum praefecto in eius secretum, et ibi vale ipsi dicit, ac sic tandem solus domum abit. In Illyrico idem observatur tenor circa proconsulem. Nam et Illyrici proconsul assidet praefectis.

ΚΕΦ. πζ'.

D

Περὶ διαφορᾶς στρατιῶν, καὶ πόθεν αὐταὶ δίδονται, καὶ
τί ἀρμόζει ἐκάστη σκρινίῳ, ὅσα εὐρεῖν ἠδυνήθημεν.

Ὁ γινόμενος σιλεντιάριος εἰσάγεται διὰ τοῦ πραιποσίτου
5 πρὸς τὸν δεσπότην, φορῶν ἀτραβατικὸν χλανίδιν, καὶ ἐπιδί-
δωσιν ὁ δεσπότης τῷ δεσπότη τὸ χρυσεόν βεργήν. καὶ ὁ
βασιλεὺς ἐπιδίδωσιν αὐτὸ τῷ γινομένῳ σιλεντιαρίῳ, καὶ τοῦ—Ed.L. 227
τό ἐστιν ἡ στρατεία αὐτοῦ· λαμβάνει δὲ τὸ καλούμενον νι-
ρεγιάτον, ἧγουν Ῥωμαῖστί νηβενσιατόν, τουτέστιν καθ' ἡμᾶς
10 τύπον γινόμενον ἐν τῷ σκρινίῳ τοῦ βενεφικίου τοῦ λατρεκού-
λου. ἔξωθεν δὲ ποιούσιν προσσυμβόλαια πρὸς ἀλλήλους με-
τὰ τοῦ πιπράσκοντος ὁ ἀγοράζων. εἰ δὲ εἰς τόπον ἐστὶ στρα-
τευμένου γίνεται, χρὴ πραγματικὸν τύπον καταπεμφθῆναι τῷ
μαγίστρῳ τὸν παρέχοντα τῷ στρατευομένῳ ταύτην τὴν ἄδει-
15 αὺν ὥστε ἔξεῖναι αὐτῷ τίρωνα βαλεῖν εἰς τὸν ἴδιον αὐτοῦ τό-
πον, καὶ ἐστὶ στρατεύεσθαι. ὁ δὲ βαλόμενος σοῦπερ νόμιμος
οὐ λαμβάνει ἐκ τοῦ δημοσίου ἀνώνας, μέχρι οὗ φθάσῃ εἰς
βαθμόν. χρὴ δὲ εἰδέναι, ὅτι τῷ μέρει τῆς δεσποίνης ἐκ τοῦ B
κοινοῦ καταλόγου ἀπονενεμημένοι εἰσὶν ὁ σιλεντιάριοι ἔξ ὑ-
ποπόλημψεως χρηστῆς καὶ βίου μεμαρτυρημένοι σεμινοῦ. καθ

7. αὐτῷ cod. 8. ΣΧΟΛ. γρεγιάτον. πυμαντικόν. 16. ΣΧΟΛ.
ὑπεραρίθμιος.

CAP. 86.

*De diversis militiis seu officiis, modis ea conferendi, ubi unum
quodque conferatur, et quid unicuique scrinio competat. Quan-
tum hoc de argumento reperire potuimus.*

Creandus silentarius introducitur a praeposito ad Domnum
in tunica atrabatica, et ostiarius tradit Domino virgam auream,
quam vicissim Dominus ei, quem creat, silentario tradit. Et haec
est eius militia seu investitura in officio suo; et accipit sic dictam
gregiatum, quod Romano seu Latino sermone nibensiatum dicitur,
hoc est secundum nos typum seu decretum dominicale, vel assi-
gnationem expeditam in scrinio istius laterculi. Extra autem [pa-
latium puta] faciunt stipulationes mutuas inter se emens talem ty-
pum et vendens. Si quis autem in locum sufficitur adhuc militan-
tis seu officio fungentis et stipendium merentis, debet typus pra-
gmaticus seu decretum formale magistro insinuari, quo militanti
facultas datur, tironem in locum suum vicemque suam praestandi,
et ipse porro militandi atque stipendium ferendi. Praestitus autem
supernumerus seu supernumerarius non accipit e publico seu aera-
rio annonas, donec, illo decedente, cuius vicem gerit, ipse in eius

οὗς ἂν ἐπιλέξῃται ἡ δέσποινα, εἰσάγονται παρ' αὐτῆς. αὐτὴ δὲ λαμβάνουσα τὸ βεργίον τὸ χρυσοῦν παρὰ τοῦ δοσιταρίου, ἐπιδίδωσιν τῷ σιλεντιαρίῳ, καίτοι ἔχοντι ἤδη τὴν στρατείαν, καὶ προσεδρεύουσιν οἱ δ' οὗτοι εἰς μέρος αὐτῆς. ἑφερενδάριος δὲ γίνεται ἀπὸ ψιλῶν μανδάτων διδομένων αὐτῷ παρὰ

Μα. 155. b τοῦ πραιποσίτου· δεῖ δὲ αὐτὸν εἶναι τριβοῦνον νοταρίων. C δεῖ δὲ εἶδέναι, ὅτι καὶ ἡ δέσποινα ἔχει ἓνα ἑφερενδάριον, καὶ αὐτὸς ὁμοίως τοῖς ἄλλοις γίνεται. καὶ ὅτε, τελευτησάσης τῆς θείας τὴν λῆξιν Θεοδώρας, ὁ εὐσεβῆς δεσπότης ἐκέλευσεν τὸν ἑφερενδάριον αὐτῆς αὐτῷ ὑπηρετεῖν διὰ τὸ σχολάζειν¹⁰ αὐτὸν, οἷα μὴ οὐσης ἀγούστης. χρῆ δὲ εἶδέναι, ὅτι δύο μῆνοι τοῦ δεσπότητος ἀννωνεύονται καὶ ὁ τῆς ἀγούστης. οἱ γὰρ ἄλλοι πάντες δίχα ἀννωναρίων εἰσὶν, ἀλλ' ὡς τριβοῦνοι νοτάριοι πραιτωριανοὶ πονηκτάριοι τὰς ῥόγας λαμβάνουσιν. βεστήτορες δὲ γίνονται ἀπὸ πετικωρίου, γραφομένου μὲν πα-¹⁵ ρὰ τοῦ χαρτουλαρίου τῆς κατ' αὐτὸν σχολῆς, ὑπογραφομένου παρὰ τοῦ δεσπότητος. δομέστικοι δὲ καὶ προτίκτορες οὗ-
τως. πάλαι μὲν ἀπὸ προσκυνήσεως μόνης ἦν ἡ στρατεία αὐ-
τῶν· νῦν δὲ προβατωρείαν ποιεῖ ὁ δεσπότης, καὶ προσάγει αὐτὸν ὁ δηκουρίων ἀτραβατικὸν φοροῦντα χλανίδιν, ἢ ἐν²⁰

4. ΣΧΟΛ. ἀναφορῆς. 14. ΣΧΟΛ. πνευματισταί. 15. ΣΧΟΛ. αἰτητικῶν. 19. ΣΧΟΛ. δοκιμασίαν ἤτοι καλούμενον ἔδιον.

gradum perveniat atque succedat. Partī, hoc est aulicæ familiæ, Augustæ attributi sunt de toto silentiariorum corpore quatuor silentiarii, quibus proba adest opinio vitæque honeste actæ publicum testimonium. Quem in gradum quos adsciverit Augusta, illi ad eam introducuntur. Tum illa traditam ab ostiario virgam auream sumens porrigit silentiario, quamvis iam habenti eam dignitatem, utpote ab Imperatore collatam nacto. Sic consistit illi quatuor in Augustæ parte seu comitatu. Referendarius seu anaphoreus, relator, fit a nudis mandatis seu significatione, quæ ipsi prohibetur a praeposito. Debet autem talis creandus esse tribunus notariorum. Habet quoque Domina unum referendarium, qui eodem modo, atque ceteri, creatur. Exemplo patet. Defuncta enim Diva Theodora, iubebat pius Dominus [Iustinianus], ut eius referendarius, ob heræ excessum munere vacans, sibi serviret. De omnibus autem referendariis soli tres accipiunt annonas, nempe duo de parte Augustæ, et unus de parte Augustæ; ceteri omnes referendarii, quæ tales, carent annonis; quas autem accipiunt, eas accipiunt ut tribuni notariorum praetoriani punctarii. Vestitores fiunt tales per petitorium, quod scripsit chartularius illius scholæ, ad quam petens quisque pertinet, et quod Imperator subscripsit. Domestici autem et protectores fiunt sic. Olim nempe mos erat, ut per solam adorationem investirentur; nunc autem expedit Imperator probatoriam,

κομιστωρίῳ μετὰ τὸ πάντα πραχθῆναι, ἢ ἀνιόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἵππικὸν Ἰσταται ἔμπρὸς τοῦ δέλφρακος, καὶ λέγει ἐπὶ μὲν τῶν προτικτόρων „ἀδοράτορ προτέκτορ“ ἐπὶ δὲ τῶν δομεστικῶν „ἀδοράτορ προτέκτορ δομεστικῶν.“ καὶ λαμ- Ed.L. 228
 5βάνει τὴν προβατωρίαν παρὰ τοῦ δεσπότου, καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας, καὶ ἐξέρχεται. πάντων δὲ τῶν ἀγοραζόντων τύπους καὶ συμβόλαια ἐξῶθεν παρὰ τῶν πιπρασκόντων γίνεται πρὸς τοῦτοις καὶ σύμβολα γίνεται. νῦν δὲ καὶ ἐν φερύλαις πολλάκις ὁ εὐσεβῆς δεσπότης ἡμῶν ποιεῖ. οἱ δὲ κανδιδάτοι γίνονται οὕτως. ἀνιόντος τοῦ βασιλέως εἰς τὸ ἵππικόν, ἢ προϊόντος εἰς οἰονδήποτε πρόκεσον, χρῆ τὸν μάγιστρον προεντρεπίσαι τὸν κόμητα τῆς ἑκτῆς ἢ ἑβδόμης σχολῆς καὶ τοὺς πριμκηρίους τῶν κανδιδάτων καὶ μαυιάκων. καὶ αὐτὸν τὸν B
 μέλλοντα γίνεσθαι κανδιδάτον, φοροῦντα ζούσεον πεκτοράριον
 15καὶ λευκὸν χλανίδιν, ἀνιόντος τοῦ βασιλέως εἰς τὸ ἵππικόν, δεῖ σῆναι ἔμπρὸς τῆς θύρας τῆς μετὰ τὰ πούλιπτά ποτι-
 νῶν δὲ εἰληματικῆς γενομένης σκάλης παρὰ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν δεσπότου Ἰουστινιανοῦ, τὸν μέλλοντα προάγεσθαι ἐνθα Ms. 156. a
 Ἰσταται οἱ βάρβαροι καὶ προσκυνούσιν. καὶ ἅμα εἰσέλθῃ ὁ

3. ΣΧΟΛ. προσευκτός ὑπερασπιστής. 4. ΣΧΟΛ. προσκυνητός ὑπερασπιστής οἰκειακός. 14. ΣΧΟΛ. σιγηθάτον.

et decurio producit honorandum in tunica atrabatica, sive in consistorio post negotia omnia expedita; sive etiam Imperator in circum adscendens subsistit paulum coram delphace, et inquit ad protectorem quidem: *Adorator protector*; ad domesticum autem: *Adorator protector domesticus*. Quibus cum verbis tradit ipsi probatoriam [seu codicillos eum approbantes velut idoneum muneri], et honoratus osculatur pedes Domini, atque abit. Fit quoque interdum hoc aevo nostro, ut Imperator tales in feriis creet [seu talibus diebus, quibus senatus in consistorium non convenit, nihilque rerum gravium peragitur]. Omnium autem foris eminentium a videntibus loca [inter militantes et stipendiarios] et contractus, illis symbola quoque, hoc est dignitatibus suis debita insignia, dantur. Candidati fiunt sic. Adscendente Imperatore in circum, aut procedente in qualicumque tandem processione [id est, scedente e palatio in villam qualemcunque regiam], debet magister in paratis habere comitem sextae scholae septimacve et primicerios candidatorum, et torquem, et ipsum illum creandum candidatum, indutum russo pectorario et candida tunica. In hoc apparatu stabat olim quidem talis, si Imperator in circum adscenderet, coram foribus, quae aliquando pone pulpita erant. Nunc autem, ex quo ibi loci gradus cochleares struxit pius noster Imp. Iustinianus, stat candidatus creandus ibi loci, ubi stare et collocari Dominumque adorare solent

βασιλεὺς, ὁ κόμης τῆς σχολῆς, εἰς τὴν παρῆν, εἰ δὲ μὴ πάρουσιν, ὁ πριμικήριος, ἐπιδίδωσιν τῷ μεγίστῳ τὸ μανιάκιν· καὶ ὁ μάγιστρος, ἐστὼς ἐκ τῶν δεξιῶν τοῦ βασιλέως, κρατεῖ ταῖς δύο χερσίν, καὶ προσφέρει τῷ βασιλεὶ, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπιδίδωσιν αὐτῷ τῷ κاندιδάτῳ, καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἀνίσταται. δεῖ δὲ εἰδέναι, ὅτι ὁ λαμβάνων τὸ μανιάκιν τοῦ κاندιδάτου πάντως καὶ πραιοσεντάλιος γίνεται. εἰς δὲ ἐναρτίμιός ἐστιν εἰς τοὺς μί, προτάττεται καὶ τῶν σουπερνονμέρων πάντων σχολαρίων, καὶ ἐνάκωνος τάττεται. καὶ ὅταν μέλλοι πληροῦν ὁ πριμικήριος τῶν κاندιδάτων πρὸ μιᾶς ἢ δευτέρας ἡμέρας τῶν καλάνδων Μαίων, εἰσφέρει αὐτοῦς ὁ μάγιστρος λευχημονοῦντας παρὰ τῷ δεσπότη, καὶ προσκυνοῦσιν οἱ πληρώσαντες καὶ οἱ μέλλοντες ἐπιβαίνειν τῷ πριμικήρῳ. καὶ οἱ ἄλλοι εὐχαριστοῦσιν. προσφέρεται δὲ κανδιδάτος καὶ ἐν τῷ ἄρματι, ἐνθα ἴστανται οἱ κανδιδάτοι, καὶ οὐ μόνον ἐν τῷ ἐνταῦθα παλατίῳ, καὶ ἐν τοῖς προκένσοις, καὶ ἐνθα ἂν ἐστιν ὁ βασιλεὺς. πάντως δὲ εἰς ἐκείνον τὸν τόπον δεῖ προσερχθῆναι τὸν κανδιδάτον, ἐνθα οἱ κανδιδάτοι καὶ ἐξκουβένουσιν καὶ ἴστανται. καὶ ταῦτα μὲν ἡ συνήθεια. ὁ μέντοι εὐσεβῆς ἡμῶν δεσπότης πολλάκις καὶ ἐν φερίαις καίετο

20. ΣΧΟΛ. αἰσίως.

in triumpho producti barbari. Quam primum ergo Imperator [in cathisma] ingrediatur, tradit comes scholae, si adfuerit, aut, eo absente, primicerius, magistro torquem, et magister eum tenens ambabus manibus offert Imperatori, cuius ad dextram adstat: Imperator tandem candidato torquem tradit; qui procidit humi, osculatur Augusti pedes et resurgit. Quisquis autem torquem candidati acceperit, is eo ipso quoque fit praesentalis. In censu quadraginta candidatorum si sit, praehabetur scholaris supernumerariis omnibus, et scribitur atque refertur inter eos, qui annonas accipiunt. Prisdie biduove ante Calendas Maias, quum in eo est primicerius scholarum, ut absolvat [primiceriatum nempe suum, eoque munere decedat], introducit eos [nempe candidatos omnes] magister ad Imperatorem, candidis vestibus indutos, eumque adorant tam defuncti [primiceriatu], quam successuri in primiceriatum; reliqui voce tantum gratum animum atque benevolum testantur. Producitur seu praesentatur Domino, et ab eo promovetur candidatus etiam in armate, loco scilicet, ubi stare solent candidati, et non tantum in hoc [magno, quo haec scribuntur,] palatio, sed etiam in processionibus, et in universum locis omnibus, in quibus Imperator agit, talibus tamen absque exceptione, in quibus etiam candidati excubare et stare solent. Quem hactenus persecuti sumus modum ritumque variis officiis investiendi, eum flagitat quidem et importat veteris consuetudo. Saepe tamen etiam in feriis et absque silentio

ἔσω καθήμενος ἐκέλευσεν γενέσθαι πάσας ταύτας τὰς στρα-
τίας καὶ δίχα σιλεντίου.

ΚΕΦ. πζ.

Ed. L. 229

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν, ἐὰν ὁ ἀναγορευθεὶς ἐν τοῖς ἀνω με-
5 ρεσιν βασιλεὺς ἀποστείλῃ πρέσβεις καὶ λαυρεάτα, μηδέπω δε-
χθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα βασιλέως εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ πῶς
βεβαιοὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ καὶ τοὺς πρέσβεις ἀπολύει.

Χρῆ, πρεσβευτῶν ἐρχομένων, προμαθεῖν τὸν μάγιστρον Β
καὶ ἐτοιμάσαι τὰ μητάτα αὐτῶν, καὶ πέμψαι καὶ εἰς ἀπάν-
10 τησιν αὐτῶν, καὶ εἰσαγαγεῖν ἕκαστον εἰς τὸ ἴδιον μητάτον,
προεντρεπίζονται δὲ καὶ στρώματα καὶ ἀναλώματα αὐτοῖς. Ms. 156. b
καὶ καταλύουσιν ἐν τοῖς μητάτοις αὐτῶν, καὶ μετὰ μίαν ἢ δύο
ἡμέρας ὀρῶσι τὸν μάγιστρον. ὁ δὲ δεχόμενος παρασκευάζει
ἕκαστον αὐτῶν καθίσαι πρὸς τὰ ἀξιώματα αὐτῶν, καὶ δια-
15 λέγεται αὐτοῖς, ὅσα χρῆ, καὶ ἀπολύει αὐτούς. αἰτοῦσιν δὲ
αὐτὸν ἐφ' ᾧ μνησθῆναι τῷ βασιλεῖ, καὶ ὑπισχνεῖται ὁ μά-
γιστρος τοῦτο ποιεῖν καὶ μνηύειν αὐτούς. καὶ ὅτε κελεύσω-
σιν προελθεῖν, ἀπὸ ὧν δίδεται μανδάτα σιλεντίου, καὶ τοὺς

confert pius noster Imperator has omnes militias seu funciones in-
tra sedens, in cubiculo nempe et procul proceribus.

CAP. 87.

*Observanda, quando renuntiatus in partibus superioribus seu
occidentalibus Imperator huc mittat legatos suos laureatasque
suas imagines, nondum ab Imperatore, qui hic, Constanti-
nopoly, agit, ad imperialem dignitatem admissus; et quo-
modo Imperator ei dignitatem et auctoritatem imperialem ad-
struat atque confirmet, et eius legatos absolvat seu
remittat.*

Quando legati [illinc ex Italia vel occidente] veniunt, debet
magister eius rei certior fieri, cognitoque praeparare ipsorum metata
seu diversoria, ipsis immittere aliquem, qui appellentibus occurrat
et introducat unumquemque in suum sibi destinatum metatum, stra-
gulis ceteraque supellectile necessaria instructum, et praeterea de
victu prospicere, et impensas in eos facere. Postquam ergo in me-
tatis suis illi consederint, adeunt altero inde tertio die magi-
strum; qui recipiens eos sessionem cuique ex dignitatis, quam quis-
que tenet, gradu debitam assignat, locutusque cum ipsis ea, quae
praesens rerum ratio flagitat, rursus dimittit. Interea legati rogant
cum, velit de suo adventu eiusque causa ad Imperatorem referre.

Σπρέσβεις τοὺς ἀπὸ Ἰταλίας δέχεται· καὶ ἐὰν ἑπαρχος ἢ ἑπαρχοὶ εἶεν οἱ πρέσβεις, ὁ πρῶξιμος τῶν ἀδμηρσιόνων ἀπέρχεται πρὸς αὐτούς, καὶ μεταστέλλεται αὐτούς. ἐὰν δὲ μάγιστρος εἴη, ὁ βοηθὸς τοῦ μαγίστρου ἀπέρχεται, καὶ φέρει αὐτὸν εἰς τὸ παλάτιν. ἐὰν δὲ κόμης λαργιτιόνων, ἢ ἄλλης ἔχων ἰλλουστρίαν ἀρχὴν, ἀδμισσιονάλιος ἀπέρχεται καὶ φέρει αὐτόν. οὔτε δὲ σιλεντιάριος ἀπαντᾷ τῷ ἐπάρχῳ τῶν πραιτωρίων ἢ τῷ τῆς πόλεως, οὔτε ἄλλο τί ποτε τῶν εἰωθῶτων ἐπὶ ταῖς ἐνταῦθα ἀρχαῖς γίνεται, ἀλλ' εἰσέρχονται **D** πάντες οἱ πρεσβευταὶ εἰς τὴν σχολὴν τοῦ μαγίστρου, καὶ ἐκεῖτο περιμένουσιν. καὶ ὅτε καιρὸς, ἀπέρχεται ἀδμισσιονάλιος καὶ ἀναφέρει αὐτούς, καὶ εἰσερχόμενοι προσαγορεύουσιν τοὺς κανδιδάτους κατὰ μίμησιν τῶν ἄλλων ἀρχόντων, καὶ δέχονται ἀπὸ τοῦ πραιποσίτου ἀσπαζόμενοι αὐτὸν ἐν τῇ ἰδίᾳ τάξει, καὶ εἰσέρχονται καὶ ἀλλάσσουσιν τὰ ἀτραβητικά. ἀρμάτοι δὲ ἐπὶ τοῦ βασιλέως οὐκ εἰσέρχονται διὰ τὸ μὴ εἶναι βαρβάρους **Ed. L. 23** τοὺς πρεσβευτάς. καὶ ἐπὶ καθίσῃ ὁ βασιλεὺς μεθ' δεχθῶσιν οἱ ἄρχοντες, ὁ κόμης τῶν ἀδμισσιόνων λέγει „λεβὰ,” κιτατίονος μὴ γινομένης ὡς ἐπὶ ἄλλων πρεσβεύων, καὶ εἰσέρ-

2. ΣΧΟΛ. πλησίον.

3. ΣΧΟΛ. ἀπολύει.

5. ΣΧΟΛ.

δαμιλιῶν.

6. ΣΧΟΛ. λαμπρότητα.

18. ΣΧΟΛ. ἄρον.

19. πρεσβεύων aut πρεσβευτῶν legend. videtur R.

Quod ille pollicetur et praestat. Domino itaque volente iubente, ut coram illi ad se veniant, dantur silentio mandata pridie vespere, antequam id fiat, altero die legatum legatosve ex Italia exceptum a Domino iri. Qui si praefectus [urbis aut praetorii] fuerit, aut si plures iidemque praefecti fuerint, accessit eos proximam admissionum. Si autem, qui legatus fuerit, dignitate tantum magister sit, abit ad eum adiutor magistri CPTani, et deducit eum in palatium. Si vero tandem comes largitionum fuerit legatus, aliave ornatus illustri dignitate, accessit cum admissionalis. Neque silentiarius occurrit praefecto praetiorum [tali occidentali] aut praefecto urbis [Romae] neque aliud quid eorum contingit, quae circa nostrates proceres eorumque receptiones fieri solent; sed legati, quotquot tandem fuerint, conveniunt in scholam magistri, ubi tempus oportum praestolantur; quo adveniente, venit admissionalis, et sursum eos in superiora palatii adducit. Ingressi ergo in atrium salutant stantes ibi candidatos, quod et alii nostrates proceres faciunt; et excipiuntur a praeposito, quem osculo et manus prensatione unus post alterum in suo quisque dignitatis ordine cohonestant. Introducti induunt atrabatica. Non autem adstant Imperatori ea in receptione armati scutis et hastis milites, quemadmodum in aliorum legatorum receptionibus solent; quia hi legati barbari non sunt. Ut consedit Imperator post exceptos ab ipso congregatosque coram ipso aulae suae proceres, abit comes admissionum et clamat: *Leva,*

χονται καὶ φιλοῦσιν τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, καὶ ἴστανται ἐν τῷ μέσῳ, καὶ λέγουσιν τὴν πρεσβείαν, καὶ ἐξέρχονται. ἔστιν δὲ ὅτι δοκεῖ τῷ βασιλεὶ καὶ παρασκευάζει καὶ λιβελλησίους παραστῆναι καὶ ἐκλαβεῖν τὴν πρεσβείαν, καὶ διαλαλεῖ ἂ βούλεται. 5 εἰάν δὲ βεβαιώσῃ τὴν βασιλείαν, καὶ ὁ ἑπαρχὸς τῶν πραιτωρίων καὶ ὁ ἑπαρχὸς τῆς πόλεως, λοιπὸν οὕτως δέχονται ὡς ἐνταῦθα ὄντες ἑπαρχοὶ, καὶ τὸ περισίκην αὐτοῖς ἀπαντᾷ, καὶ ὁ Β μάγιστρος μετὰ τὸν μάγιστρον τὸν ἐνταῦθα περιπατεῖ, καὶ ἀπλωῶς ἢ τάξις ἐπὶ τῶν ἀξιωματῶν φυλάττεται. δεῖ δὲ εἰδέναι, Ms. 157. a
 10 ὅτι ἐπὶ τοῦ τῆς θείας λήξεως Λέοντος ἐπέμφθη Ἡλιοκράτης παρὰ Ῥωμαίων, τὰ λαυρεάτα Ἀνθεμίου τοῦ βασιλέως ἔχων καὶ γράμματα αὐτοῦ, καὶ ἐδέχθησαν οἱ πρέσβεις ἐν τῷ κοινοσιστωρίῳ, Ἡλιοκράτης καὶ ἡ εἰκὼν Ἀνθεμίου εἰσενέχθη, καὶ ἐδέξαντο αὐτὴν οἱ σιλεντιάριοι, καὶ Διαφερέντιος, ἑπαρχὸς C
 15 ὧν Κωνσταντινουπόλεως, εἶπεν ἐγκώμια εἰς ἀμφοτέρους τοὺς βασιλεῖς καὶ Διοσκόριος, ἀπὸ ἐπάρχων πόλεως, καὶ διελάλησεν ὁ βασιλεὺς, ὥστε πεμφθῆναι τὰ λαυρεάτα εἰς πᾶσαν τὴν πολιτείαν, καὶ τὰς εἰκόνας κοινῇ ἀνατίθεσθαι ἀμφοτέροις τοῖς βασιλεῦσιν. ἔστιν δὲ ἡ διαλαλία οὕτως. „αὐτοκράτωρ
 20 Καῖσαρ εὐτυχῆς Λέων νικητῆς ἀεισεβαστος εἶπεν. τοῦ προ-

i. e. surge. Non enim hi legati nominatim et cum cerimoniis citantur, ut alii exteri citari solent. Ingressi ergo pedes osculantur Imperatoris, in medioque triclinio stantes enuntiant commissam sibi legationem, et protinus excedunt. Si visum fuerit Imperatori, iubet etiam libellenses adstare, legationis argumentum excepturos, et deserit atque mandat, quae voluerit. Postquam vero Romano imperatoriam dignitatem confirmaverit noster Imperator, [quod in alia posteriore fit exceptione, de qua proxime sequens caput exponit], tunc demum recipitur et respectatur deinceps ille legatus, sive praetoriorum, sive urbis fuerit praefectus, non aliter ac si nostras esset et eadem munera hic loci gereret; persicium vel marsupium tali tunc obviam fertur; magister talis Romanus, si legatus is fuerit, immediate post magistrum nostratrem procedit; verbo, servatur ordo dignitatum et quem quisque Romae habet honoris gradum et prae alio passum, eundem hic quoque habet, sed secundum a nostratibus. Iuvat exemplo rem illustrare. Sub Leone Magno, divinae sortis Imp., legabatur a Romanis Heliocrates, habens secum laureatas imagines Anthemii Imperatoris eiusdemque litteras. Recipiebatur totus legationis comitatus in consistorio, Heliocrates et imago Anthemii ad Dominum introducebantur, silentiarii recipiebant penes se imaginem, Diaferentius, qui tum praefectus urbis CPTanae erat, pronuntiabat panegyricum in laudes utriusque Imperatoris, uti et Dioscorius, expraefectus urbis. Mandabat deinceps Imperator, laureatas per totum differri imperium, amborumque Imperatorum coniu-

·οτάτου ἄρχοντος Ἀνθεμίου τὸν χαρακτήρα ἐπὶ πολὺ ἐκδε-
ξάμενοι νῦν ἀποδοθέντα, μεγάλην ἡμῖν εὐφροσύνην ἐνεποίη-
σεν. διὰ τοῦτο θεῖα νέουσι τὸν αὐτὸν χαρακτήρα τιμίως πρὸς
χαρμονὴν πάντων τῶν λαῶν ταῖς ἡμετέραις εἰκόσιν κοινω-
Dνεῖν προστάσσομεν, ὡς ἂν πᾶσαι αἱ πόλεις ἐν εὐφροσύνῃ⁵
διαγνώσονται κοινωνούσας ἑκατέρων μερῶν τὰς ἐξουσίας, τῇ
τε αὐτοῦ ἡμερότῃ ἡμᾶς συνηῶσθαι." χορὴ δὲ εἶδέναι, οἷοι
καὶ Λίβερ, ὁ πατρικίος καὶ ἑπαρχος Γαλλιωῶν, ἐπέμφθη ἐν-
ταῦθα παρὰ Θεοῦ τοῦ ῥηγὸς Γότθων καὶ τῆς συγκλήτου
Ῥωμαίων, καὶ δεξάμενος αὐτὸν ὁ εὐσεβῆς βασιλεὺς ἡμῶν¹⁰
Ἰουστινιανὸς, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὡς ἑπαρχὸν πραιτωρίων καὶ
προϊέναι καὶ ἀναχωρεῖν, καὶ πάντα οὕτως ἐπὶ αὐτοῦ ἐπράτ-
τετο, ὡς ἐπὶ τῶν ἐπάρχων ἀνατολῆς.

Ed.L. 231

ΚΕΦ. πη΄.

Ἵσα δεῖ παραφυλάττεσθαι, οἷοι μέλλει δέχεσθαι τοὺς αὐτοὺς 15
πρέσβεις, καὶ βεβαίον τὴν βασιλείαν καὶ ἀπολύειν αὐτοῖς.

Πρὸ μιᾶς δίδεται μανδάτα σιλέντιον, καὶ τοὺς ἀπὸ Ἰτα-
λίας πρέσβεις δέχεται. καὶ μετὰ τὸ καθίσαι αὐτὸν ἐν τῷ
16. βεβαιούν coni. R.

ctas imagines simul proponi. Habebat autem dialalia vel manda-
tum ore sacro prolatum sic. Ex actis: *Imperator Caesar felix
Leo victor semper Augustus dixit: Clementissimi principis Anthemii
imago diu a nobis exspectata, nunc tandem exhibita, magnum
nobis gaudium tulit. Quapropter divina annutatione [seu sacro
edicto] praecipimus et sancimus, ut illa imago eosdem honores
participet, quos nostra, quo populi omnes gaudeant, omnesque ur-
bes laetae intelligant, ambarum partium, orientis et occidentis,
potestates communionem rerum iunctas, nos autem eius [Anthemii]
Mansuetudini coadunatos esse. Etiam Liber, patricius et praefec-
tus Galliarum, mittebatur aliquando hanc in urbem a Theuda, re-
ge Gothorum, et a senatu Romano; quem pius Imperator Iustinia-
nus coram admissum iubebat tam in accessu, quam in abitu, locum
praefecti praetoriorum obtinere, et in omnibus omnino rebus tra-
ctari atque excipi modis iisdem, quibus praefecti Orientis so-
lent excipi.*

CAP. 88.

*Observanda, quando Imperator eosdem excipere vult legatos,
eo fine ut occidentali Imperatori dignitatem imperialem con-
firmet, et legatos dimittat.*

Pridie antequam legati ex Italia venientes [pro secunda vice]
ad Dominum admittuntur, circumcursitant mandatores, significantes
cras fore illis recipiendis silentium. Postquam igitur in consistorio

κομιστωρίῳ καὶ εἰσελθεῖν κατὰ τὸ ἔθος πάντας γίνεται αὐ-
 τοῖς ἴδιον βῆλον, καὶ εἰσέρχονται, καὶ αὐτοῦσιν πάλιν περὶ B
 τῶν αὐτῶν, καὶ βεβαιοὶ ὁ βασιλεὺς ἢ ἐγγράφως ἢ ἀγράφως,
 ὑπισχνούμενος ἐπιστολὰς πέμπειν περὶ τούτου πρὸς αὐτόν.
 5καὶ λοιπὸν, ὡς εἴρηται, ἐν τοῖς σιλεντίοις προέρχονται ὡς Ms. 157. b
 ἄρχοντες τοῦ βασιλέως, καὶ ἐὰν ᾧσιν ἑπαρχοὶ ἢ ἑπαρχος,
 προσκυνοῦνται παρὰ τῶν δομestίκων καὶ προτηκτόρων, καὶ τὸ
 Περσικὴν αὐτοῖς ἀπαντᾷ, καὶ πάντα κατὰ τὸ εἰωθὸς γίνεται.
 ἐπὶ δὲ θέλη ἀπολυθῆναι αὐτοὺς, δεῖ τὸν μάλιστα ποιῆσαι C
 10 γινῶσιν κατὰ γνώμην τοῦ βασιλέως, τί ἕκαστος ὀφείλῃ λαβεῖν,
 καὶ πάντων τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν τί ἕκαστος λαμβάνει, καὶ
 δοῦναι τῷ κόμητι τῶν λαργετιόνων. καὶ ἐπὶ ἀνὴρ ἐξ ἑσῶ
 τρεπισθῆ, δίδωσι σιλέντιον ὁ βασιλεὺς. καὶ τῇ ἑξῆς πάντα
 γίνεται ὡς ἐν σιλεντίῳ, καὶ ἔρχονται οἱ πρέσβεις, οὐκέτι
 15 πάντες ὁμοῦ, ἀλλ' εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν μετὰ τῶν Κων-
 στατινουπόλεως ἀρχόντων ἀναμειγμένοι, καὶ κελεύοντος τοῦ
 βασιλέως, εἰσάγει ὁ δικουρίων τοὺς ἀνθρώπους αὐτῶν κατὰ
 τάγμα τάγμα, καὶ μηνύει ὁ δικουρίων „κόμητες φυλῶν, δι-
 δασκαλικοὶ, λευκοφόροι, δρομεῖς, δεκανοὶ” καὶ ἄλλῳ πάντας D

considerit Imperator, et ingressi, qui solent, fuerint omnes, fit
 ipsis, legatis, velum proprium, id est seorsim soli post nostrates
 proceres introvocantur et introducuntur, et iterant supplicationem
 suam prima proditam exceptione; quam Imperator confirmat indul-
 gens, aut scriptis litteris, quae protinus exhibentur et adduntur ab-
 euntibus, aut absque scripto sola sua promissione, se litteras de re
 quaesita ad ipsum legationis auctorem missurum esse. Ab eo tem-
 pore conveniunt, ut dictum est, in silentia velut Imperatoris nostri
 proceres; et quisquis eorum praefectus fuerit, ille a domesticis et
 protectoribus adoratur, et persicium seu marsupium occurrit seu ob-
 viam fertur ipsi; et fiunt reliqua omnia modo consueto. Quando
 autem Imperator illis vult audientiam valedictoriam dare, debet ma-
 gister antea notitiam seu indiculum ex Imperatoris iudicio atque di-
 rectione facere, quo perscriptum sit, quid legatorum quisque, quid
 hominum vel famulorum eos comitantium unusquisque in munus
 et velut viaticum accipere debeat. Hanc schedulam dat comiti largi-
 tionum. Qui si et ipse paratus sit, ad promenda nempe et tradenda
 omnia sibi praescripta, habens omnia in promptu, tunc tandem edit
 Imperator silentium, seu iubet illud per mandatores iudici. Altero
 itaque die fiunt omnia ut in silentio, veniuntque legati, non iam
 ut antea, seorsim, simul omnes in uno corpore, sed separati, suo
 quisque in loco, inter illos magistratus, ad quos, velut collega,
 pertinet, adeoque Constantinopolitanis proceribus immixti. Iussu
 tum Imperatoris introducit decurio legatorum homines seu comita-
 tum, unum ordinem post alterum, sic eos clara voce excitans: [*Ad-
 estote vos*] *comites tribuum*; *vos didascalici* [seu *magistriani*]; *vos*

τοὺς μετ' αὐτῶν ἐλθόντας, καὶ δίδωσιν ἕκαστον τὴν ῥόγαν ὁ βασιλεὺς. καὶ μετὰ τὸ ἐξελθεῖν τοὺς ἀνθρώπους αὐτῶν τότε καὶ αὐτοῖς τοῖς πρεσβευταῖς δίδωσιν ὅσα ἐκέλευσεν εὐτρεπισθῆναι εἰς λόγον αὐτῶν, καὶ δέχονται αὐτὸν οἱ σιλεντιάριοι, καὶ ἐγείρεται ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐὰν μὴ ᾧσιν πατρίκιος, ⁵ προσκυνοῦσιν αὐτὸν, καὶ συντάττονται, εἰ μὲν ἐν τῷ μικρῷ κάθεται κονιστωρίῳ, ἔμπρὸς τῶν πορφυρῶν βάθρων ἐν τῷ

Ed.L. 232 ³Θερινῷ κονιστωρίῳ· εἰ δὲ ἐν τῷ μεγάλῳ κονιστωρίῳ κάθεται, ἄνω πρὸ τῆς θύρας τῶν δευτέρων, καὶ κατέρχονται, καὶ μίσας ποιῶσι. τὰ δὲ γράμματα τοῦ βασιλέως λαμβάνει ὁ μάγιστρος, καὶ ἔρχονται καὶ συντάττονται αὐτῷ, καὶ δίδωσιν αὐτά.

ΚΕΦ. πθ'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν, πρεσβευτοῦ μεγάλου ἐρχομένου Περσῶν.

Δεῖ, μνημομένον μέγαλον πρεσβευτοῦ, τὸν μάγιστρον, ¹⁵ πέμψαι εἰς τὰ μεθόρια ἕνα ἄρχοντα ἰλλούστριον ἢ σιλεντιάριον ἢ τριβούνον ἢ καὶ ἕνα τῶν ἐπισήμων, ἢ μαγιστριανῶν, ἢ ὃν ἂν συνίδη πρὸς τιμὴν τοῦ ἐρχομένου προσώπου πέμψη,

Ms. 158. a ἕνα δεῖξται καὶ διασώσει αὐτόν. ὁ δὲ πεμπόμενος εἰσέρχεται

leucophori [seu *candidati*]; vos *cursores*; vos *decani*; et in univ-
ersum omnes, qui cum legatis advenerunt, excitat; quibus Imperator singulis rogam aut stipem largitur. Illis digressis, tandem ipsis quoque legatis donat ea, quae ipsis praeparari iussit. Quo facto silentiarii se iam componunt ad exspectandum Imperatoris ab-
itum, et Imperator de throno exsurgit, et legati, si patricii non sint, adorant ipsum, valeque ipsi dicunt; quod fit, si praesederit et audientiam dederit Imperator in parvo aestivo consistorio apud gradus porphyreticos; quod si autem cerimonia contigerit in magno consistorio, fit valedictio apud fores deuterorum, et abeunt, missaeque fiunt. Litteras autem Imperatoris ad alterum occidentalem ad se sumit magister, venientibusque ad se legatis et sibi domi suae valedicentibus eas tradit.

CAP. 89.

Observanda sub adventum magni Persarum legati, eoque in urbe praesente.

Postquam de adventu magni legati ad aulam renuntiatum est, oportet a magistro magistratum aliquem, illustrem [seu protospatharium] aut silentiarium aut tribunum aut etiam unum aliquem de ordine episcorum aut insignium aut magistriariorum, aut quem-

ται εἰς τὸ Νησίβιος, καὶ ἀσπάζεται αὐτὸν, καὶ εἰς ἔχει γράμματα τοῦ βασιλέως, ἀποδίδωσιν· (εἰ δὲ μὴ, τοῦ μαγίστρου) προτρέποντα αὐτόν. ἴσως δὲ οὐδὲ ὁ μάγιστρος γράφει, ἀλλ' ἐκ μανδάτων μόνον ἢ προτροπὴ γίνεται, ἐφ' ᾗ αὐτὸν ἐλθεῖν μετὰ εὐθυμίας καὶ θεραπείας· καὶ ἐξέρχεται σὺν αὐτῷ. δεῖ δὲ τοὺς ἄρχοντας τοῦ Δάρας ἀπαντῆσαι αὐτῷ μετὰ τῶν στρατιωτῶν ἐν τοῖς μεθορίοις καὶ δεῖξασθαι τὸν πρεσβευτὴν καὶ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοῦ. καὶ εἰ μὲν ἐστὶν τι ὀφείλον λαλῆθῆναι ἐν τοῖς μεθορίοις, λαλεῖται, ἰοῦτοῦ ἄρχοντος τοῦ Νησίβιος μέχρι τῶν μεθορίων μετὰ πλήθους Περσῶν συνερχομένου αὐτοῦ. εἰ δὲ μὴ λαλεῖται τίποτε, καὶ οὕτως δεῖ πάντως συνελθεῖν αὐτὸν μετὰ πλήθους, καὶ τῶν Ῥωμαίων αὐτὸν παραλαμβάνοντων καὶ τοὺς συνόντας αὐτῷ, δεῖ τοὺς λοιποὺς ἀπομεῖναι τῶν Περσῶν ἐν τοῖς Περσικοῖς τόποις, καὶ αὐτὸν μόνον μετὰ τῶν συνόντων εἰσελθεῖν εἰς τὸ Δάρας καὶ θεραπευθῆναι. προσήκει δὲ τοὺς ἄρχοντας τοῦ Δάρας πολλὴν ἀγρυπνίαν καὶ πρόνοιαν ποιεῖσθαι, ὥστε μὴ προφάσει τοῦ πρεσβευτοῦ πλήθος Περσῶν συνεισελθεῖν, κατὰ μέρος ἐπακολουθῆσαι, καὶ δόλφ κρατῆσαι τὴν πόλιν. ἀλλὰ τούτου τοῦ μέρους πολλὴν πρόνοιαν οἱ ἄρ-

cunque ille voluerit et delegerit, in honorem viri advenientis in confinia mitti, qui cum ibi excipiat, in protectionem suam recipiat et ad Urbem augustam sospitem perducatur. Hic itaque in eum finem missus proficiscitur Nisibinam, ubi legatum invisit et salutatur, litterasque Imperatoris ad eum, si quas sibi additas habet, ipsi tradit; aut, si non Imperatoris, magistri saltim; quibus arcessitur. Interdum ne ipse quidem magister litteras legato mittit, sed nudis mandatis et significationibus oralibus invitatur, ut cum fiducia, hilaritate et per otium in Urbem veniat. Missus itaque noster cum legato Persico Nisibina egressus iter et deductionem eius instituit. Legato illi occurrere in confiniis debent praefecti Daras cum militibus suis praesidiariis, ipsumque famulitiumque eius excipere. Et, si quid opus est in confiniis moneri atque condici ab una alterave parte, id transigitur, praefecto Nisibinae cum numero Persarum ad confinia usque legatum comitante. Si vero nihil tale monendum suppetat, oportet nihilominus tamen praefectum Nisibinae cum cohorte suorum eum comitari, Romanisque legatum et eius comites excipientibus, retro in locis ditionis Persicae cum globo suo manere, solumque legatum cum comitatu suo in urbem Daras ingredi et a nostris ibi dignum cultum accipere. Daras praefecti inter haec vigili cura circumspiciant caveantque, ne sub praetextu legati multitudo Persarum simul in urbem intret, aut per partes subsequatur, et sic urbe potiantur. Hunc itaque locum diligenter solliciteque meminerint praefecti, observentque Persas attento oculo, sed dissi-

πέζια καὶ κλιβάνια καὶ χίτρας ὁ ἑπαρχος τῆς πόλεως ἀπο-
 λύει, πάλιν κατὰ πιττάκιον τοῦ μαγίστρου. τὰς δὲ ἀρούλλας
 Ed.L. 234 οἱ τῶν φαβρίκων παρέχουσιν. ἀπονέμονται δὲ αὐτῷ παρὰ
 τοῦ ἐπάρχου καὶ ὅπερες ἐκ τῶν καπηλείων. καὶ δεῖ τὸ βα-
 λανεῖον τοῦ οἴκου ἐκεῖνου, ἐν ᾧ μέλλει οἰκεῖν, ἐτοιμασθῆναι, 5
 Ms. 159. α ἢ τὸ πλησίον αὐτοῦ, ἵνα, ὅτε βούλεται, καὶ αὐτὸς καὶ οἱ
 μετ' αὐτοῦ λούονται, καὶ αὐτοῖς μόνοις σχολάζει τὸ βαλα-
 νεῖον. καὶ ἐπὰν καταπλεύσῃ, δεῖ τὸν μάγιστρον πέμπει βα-
 σιλικούς ἑππους· (δίδωσι δὲ αὐτοὺς ὁ σπαθάριος τοῦ βασι-
 λέως·) καὶ δέχονται αὐτὸν ἐκ τῶν δρομώνων, καὶ ἀποφέ- 10
 ρουσιν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ εὐθὺς πέμπει ὁ μάγιστρος
 καὶ ἀσπάζεται αὐτὸν, καὶ πάλιν ἐρωτᾷ αὐτὸν, πῶς διεσώθη.
 Β πέμπει δὲ αὐτῷ καὶ ξένια διὰ τοῦ ὀπτίονος, ἃ βούλεται· ὡς
 ἐπὶ πολὺ δὲ καὶ ὁ πρέσβεις πέμπει, καὶ ἀντασπάζεται τὸν
 μάγιστρον. καὶ χρῆ τὸν μάγιστρον δεῖξασθαι ἡμίως τὸν ἐρ- 15
 χόμενον καὶ δοῦναι ἀνταπόκρισιν ἀρμοδίαν τῷ ἀσπασμῷ.
 δηλοῖ δὲ αὐτῷ διὰ τοῦ οἰκείου ἀνθρώπου ὁ μάγιστρος ὅτι
 „ἀνάκτησαι σαυτὸν, καὶ ὅτε συνορᾷς, ἀσπάζομαι σε.” κα-
 κείνος τῇ ἐξῆς ἢ μετὰ μίαν προμηνύει, καὶ ἔρχεται καὶ ἀσπάζ-
 ζεται τὸν μάγιστρον, καὶ δέχεται αὐτὸν ἀπὸ στόματος, καὶ 20

3. ΣΧΟΛ. τεχνών.

Urbis ipsi quoque, legato puta, operas e tabernis vel cauponis
 sufficit. Etiam balneum illius domus, quam inhabitabit legatus,
 aut saltim vicinac, paratum esse debet, quo et ipse, quando-
 cunque libuerit, et eius famuli lavari queant, et balneum ha-
 beant sibi solis privum et vacans. Appulso ad litus Urbis ob-
 vium mittere debet magister imperiales equos, quos spatharius
 Imperatoris praestat. Hi eum comitesque e dromonibus escendentes
 excipiunt, et domum suam deferunt. Quo facto magister protinus
 eum per legatum salutatur, et denuo percontatur, qua ratione et
 satin ex voto conductus per viam et huc delatus fuerit. Munuscula
 simul beneventionis ipsi per optionem mittit, qualia placuerit.
 Ut plurimum vero ipse quoque legatus per suorum quendam reddit
 magistro salutationis vices; quem hospitem advenientem magistri est
 commode benigneque excipere, responsumque salutationi congruum
 reddere. Quae autem magister legato per ministrum suum familia-
 rem nuntiat, haec ferme sunt. Iubet ipsum animumque et corpus
 otio et quiete ab itineris taediis et fatigiis recreare; se ipsum co-
 ram salutaturum esse, quando permiserit et commodum ipsi fuerit.
 Tunc legatus aut proximo aut tertio diem significat magistro per
 praemissum nuntium, se ad ipsum venturum, et sic accedit ad ma-
 gistrum eumque salutatur. Quem magister vicissim praesentem iam
 praesens benigno colloquio excipit. Cuius id primum et praecipuum
 argumentum est, ut magister apud legatum percontetur, quomodo

ἔρωτῆ αὐτὸν ὁ μάγιστρος πρὸ πάντων περὶ τῆς ὑγείας τοῦ βασιλέως αὐτοῦ, ἔπειτα καὶ περὶ τῶν τέκνων τοῦ βασιλέως αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν ἀρχόντων καὶ περὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ ὑγείας, καὶ πῶς ἦλθε, μὴ τίποτε ἐν τῇ ὁδῷ ἔσειάνθη, μὴ τίποτε παρελείφθη, καὶ λέγει ὅτι „ἐκέλευσθη· μεν παρὰ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν δεσπότητος πάντα εἰς θεραπείαν σου ποιῆσαι· ἐὰν οὖν τίποτε παρελείφθη, τοῦτο ἡμέτερόν ἐστιν πταῖσμα. καὶ παρακαλοῦμεν ὑμᾶς μῆτε λυπηθῆναι μηδὲ σιωπῆσαι, ἀλλὰ εἰπεῖν ἡμῖν, ἵνα διόρθωσις γένηται.”

10προσκυνοῦσιν δὲ τὸν μάγιστρον καὶ οἱ μετ’ αὐτοῦ ὄντες πάντες, ῥίπτοντες ἑαυτοὺς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. καὶ ὅτε δόξῃ τῷ βασιλεῖ δεῦξασθαι αὐτόν, πέμπει ὁ μάγιστρος καὶ δηλοῖ αὐτῷ ὅτι „ἐκέλευσέν σε ὁ δεσπότης εἰσελθεῖν.” χροῖ δὲ καὶ τὸν δεσπότην ἐν Χαλκηδόνι, καὶ ἐνταῦθα ἐρχομένου αὐτοῦ,

15πέμψαι δημοκρίωνα καὶ ἀσπάσασθαι αὐτόν καὶ ἐρωτῆσαι περὶ τῆς ὑγείας τοῦ βασιλέως αὐτοῦ, καὶ πῶς αὐτὸς διεσώθη. ἐπὶ δὲ δέχεται αὐτόν, πέμπει ἀπὸ ὄψε ὁ μάγιστρος σουβადίουβαν, καὶ δηλοῖ αὐτῷ ὅτι „ἐκέλευσέν σε ὁ βασιλεὺς Ed.L. 235 προελθεῖν, καὶ πρόελθε.” καὶ ὁ βασιλεὺς ὁμοίως πέμπει δημοκρίωνα, καὶ ἀσπάζεται αὐτόν, καὶ δηλοῖ αὐτῷ ὅτι „τῇ Ms. 159. b

17. ΣΧΟΛ. ὑποβόηθον.

cuius princeps valeat, dein quid agant liberi principales, tum quid et quales eius proceres; porro in quibus rerum ipse legatus versetur, et quomodo valeat familia eius; quomodo iter confecerit; num incommodum damnumve acceperit; num quid officiorum ipsi debitorum a nostratibus, itineris comitibus, praetermissum. Nos quidem (ita debet magister eos errores excusare) in mandatis a pio nostro Domino habuimus, omnia in cultum commodumque tuum facere. Si quid igitur eorum praetermissum fuit, socordia culpaque ea nostra est; rogamusque te comitesque tuos, nolitis illud aegre ferre aut silentio celare; sed eloquere libere, ut imposterum providere et emendare commissa queamus. Legatus ad haec magistro gratias agit et venerationem commonstrat. Eius comites pariter magistrum humillimo cultu adorant in terram provoluti. Quum dein Imperatori visum fuerit legatum coram se admittere, significat ea de re magister legato per familiarem quendam his verbis: *Vult Imperator te in conspectum suum venire.* Ipse autem Imperator debet legato, tam adhuc Chalcedone agenti, quam in Urbem delato, decurionem immittere interrogatum, quomodo valeat herus ipsius, et quomodo ipse conductus hactenus fuerit. Quando autem in eo iam est, ut legatum coram admittat, tunc monet magister ea de re legatum proxime praecedente vespera per subadiuvam seu adiutorem secundarium his verbis: *Edixit Imperator, ut coram venias. Tuum ergo nunc est com-*

πέζια καὶ κλιβάνια καὶ χύτρας ὁ ἔπαρχος τῆς πόλεως ἀπολύει, πάλιν κατὰ πιττάκιον τοῦ μαγίστρου. τὰς δὲ ἀρούλλας Ed.L. 234 οἱ τῶν φαβρίων παρέχουσιν. ἀπονέμονται δὲ αὐτῷ παρὰ τοῦ ἐπάρχου καὶ ὅπερες ἐκ τῶν καπηλείων. καὶ δεῖ τὸ βαλανεῖον τοῦ οἴκου ἐκείνου, ἐν ᾧ μέλλει οἰκεῖν, ἐτοιμασθῆναι, Ms. 159. a ἢ τὸ πλησίον αὐτοῦ, ἵνα, ὅτε βούλεται, καὶ αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ λούονται, καὶ αὐτοὺς μόνοις σχολάζει τὸ βαλανεῖον. καὶ ἐπὶ καταπλευσῆ, δεῖ τὸν μάγιστρον πέμψαι βασιλικούς ἵππους· (δίδωσι δὲ αὐτοὺς ὁ σπαθάριος τοῦ βασιλέως·) καὶ δέχονται αὐτὸν ἐκ τῶν δρομόνων, καὶ ἀποφέροσιν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ εὐθύς πέμπει ὁ μάγιστρος καὶ ἀσπάζεται αὐτὸν, καὶ πάλιν ἐρωτᾷ αὐτὸν, πῶς διεσώθη. B πέμπει δὲ αὐτῷ καὶ ξένια διὰ τοῦ ὀπίονος, ἃ βούλεται· ὡς ἐπὶ πολὺ δὲ καὶ ὁ πρέσβεις πέμπει, καὶ ἀντασπάζεται τὸν μάγιστρον. καὶ χορῆ τὸν μάγιστρον δέξασθαι ἡπίως τὸν ἐρ-15 χόμενον καὶ δοῦναι ἀνταπόκρισιν ἀρμοδίαν τῷ ἀσπασμῷ. δηλοῖ δὲ αὐτῷ διὰ τοῦ οἰκείου ἀνθρώπου ὁ μάγιστρος ὅτι „ἀνάκτησαι σαντὸν, καὶ ὅτε συνορᾷς, ἀσπάζομαι σε.” ἀκκέινος τῇ ἐξῆς ἢ μετὰ μίαν προμηνύει, καὶ ἐρχεται καὶ ἀσπάζεται τὸν μάγιστρον, καὶ δέχεται αὐτὸν ἀπὸ στόματος, καὶ 20

3. ΣΧΟΛ. τεχνών.

Urbis ipsi quoque, legato puta, operas e tabernis vel cauponis sufficit. Etiam balneum illius domus, quam inhabitabit legatus, aut saltem vicinac, paratum esse debet, quo et ipse, quando-
cunque libuerit, et eius famuli lavari queant, et balneum habeant sibi solis privum et vacans. Appulso ad litus Urbis obviam mittere debet magister imperiales equos, quos spatharius Imperatoris praestat. Hi eum comitesque e dromonibus escendentes excipiunt, et domum suam deferunt. Quo facto magister protinus cum per legatum salutatur, et denuo percontatur, qua ratione et satim ex voto conductus per viam et huc delatus fuerit. Munuscula simul beneventionis ipsi per optionem mittit, qualia placuerit. Ut plurimum vero ipse quoque legatus per suorum quendam reddit magistro salutationis vices; quem hospitem advenientem magistri eat commode benigneque excipere, responsumque salutationi congruum reddere. Quae autem magister legato per ministrum suum familiarum nuntiat, haec ferme sunt. Iubet ipsum animumque et corpus otio et quiete ab itineris taediis et fatigiis recreare; se ipsum coram salutaturum esse, quando permiserit et commodum ipsi fuerit. Tunc legatus aut proximo aut tertio diem significat magistro per praemissum nuntium, se ad ipsum venturum, et sic accedit ad magistrum eumque salutatur. Quem magister vicissim praesentem iam praesens benigno colloquio excipit. Cuius id primum et praecipuum argumentum est, ut magister apud legatum percontetur, quomodo

ἔρωτᾷ αὐτὸν ὁ μάγιστρος πρὸ πάντων περὶ τῆς ὑγείας τοῦ βασιλέως αὐτοῦ, ἔπειτα καὶ περὶ τῶν τέκνων τοῦ βασιλέως αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν ἀρχόντων καὶ περὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ ὑγείας, καὶ πῶς ἦλθε, μὴ τίποτε ἐν τῇ ὁδῷ ἔσειάνθη, μὴ τίποτε παρελείφθη, καὶ λέγει ὅτι „ἐκελεύσθημεν παρὰ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν δεσπότην πάντα εἰς θεραπείαν σου ποιῆσαι· ἐὰν οὖν τίποτε παρελείφθη, τοῦτο ἡμέτερόν ἐστιν πταῖσμα. καὶ παρακαλοῦμεν ὑμᾶς μῆτε λυπηθῆναι μηδὲ σιωπῆσαι, ἀλλὰ εἰπεῖν ἤμῖν, ἵνα διόρθωσις γένηται.”

1. ὁ προσκυνοῦσιν δὲ τὸν μάγιστρον καὶ οἱ μετ’ αὐτοῦ ὄντες πάντες, ῥίπτοντες ἑαυτοὺς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ ὅτε δόξη τῷ βασιλεὶ δέξασθαι αὐτὸν, πέμπει ὁ μάγιστρος καὶ δηλοῖ αὐτῷ ὅτι „ἐκέλευσέν σε ὁ δεσπότης εἰσελθεῖν.” χορὴ δὲ καὶ τὸν δεσπότην ἐν Χαλκηδόνι, καὶ ἐνταῦθα ἐρχομένον αὐτοῦ,

2. ἔμπει δὲ ἀπαύσιασθαι αὐτὸν καὶ ἐρωτῆσαι περὶ τῆς ὑγείας τοῦ βασιλέως αὐτοῦ, καὶ πῶς αὐτὸς διεσώθη. ἐπὶ δὲ δέχεται αὐτὸν, πέμπει ἀπὸ ὧν ὁ μάγιστρος σουβαδίουβαν, καὶ δηλοῖ αὐτῷ ὅτι „ἐκέλευσέν σε ὁ βασιλεὺς εἰσελθεῖν, καὶ πρόελθε.” καὶ ὁ βασιλεὺς ὁμοίως πέμπει δι-
 3. οχοκωρίωνα, καὶ ἀσπάζεται αὐτὸν, καὶ δηλοῖ αὐτῷ ὅτι „τῇ Μσ. 159. b

17. ΣΧΟΛ. ὑποβόηθον.

cuius princeps valeat, dein quid agant liberi principales, tum quid et quales eius proceres; porro in quibus rerum ipse legatus versetur, et quomodo valeat familia eius; quomodo iter confecerit; num incommodum damnumve acceperit; num quid officiorum ipsi debitorum a nostratibus, itineris comitibus, praetermissum. Nos quidem (ita debet magister eos errores excusare) in mandatis a pio nostro Domino habuimus, omnia in cultum commodumque tuum facere. Si quid igitur eorum praetermissum fuit, socordia culpaque ea nostra est; rogamusque te comitesque tuos, nolitis illud aegre ferre aut silentio celare; sed eloquere libere, ut imposterum providere et emendare commissa queamus. Legatus ad haec magistro gratias agit et venerationem commonstrat. Eius comites pariter magistrum humillimo cultu adorant in terram provoluti. Quum dein Imperatori visum fuerit legatum coram se admittere, significat ea de re magister legato per familiarcm quendam his verbis: *Vult Imperator te in conspectum suum venire.* Ipse autem Imperator debet legato, tam adhuc Chalcedone agenti, quam in Urbem delato, decurionem immittere interrogatum, quomodo valeat herus ipsius, et quomodo ipse conductus hactenus fuerit. Quando autem in eo iam est, ut legatum coram admittat, tunc monet magister ea de re legatum proxime praecedente vespera per subadiuvam seu adiutorem secundarium his verbis: *Edixit Imperator, ut coram venias. Tuum ergo nunc est com-*

ἔξις δεχόμεθ' αὐτὸν, καὶ πρόελθε." δίδεται οὖν μανδάτα ἀπὸ
 ὀψὲ σιλέντιον, καὶ τὸν πρεσβευτὴν τῶν Περσῶν δέχεται. καὶ
 χρῆ τὸν ἀδμισσιονάλιον ἐλθεῖν καὶ ἐρωτῆσαι τὸν μάγιστρον
 περὶ τῶν λαβαρησίων, καὶ δίδεται μανδάτα, ἵνα καὶ αὐτοὶ
 ἀπαντήσωσιν, καὶ δεῖ στήναι αὐτούς εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν⁵
 μετὰ τοῦ ἄρματος. προέρχονται δὲ πάντες οἱ ἄρχοντες ἀπὸ
 ὄλοσηρίκων, καὶ εἰσέρχεται ὁ πρέσβεις διὰ τῆς θύρας, καὶ
 δέχεται αὐτὸν ὁ μάγιστρος ἐν τῇ σχολῇ αὐτοῦ, καὶ ἐρωτᾷ
 αὐτὸν, εἰ ξένια ἔχει τοῦ βασιλέως, καὶ χρῆ αὐτὸν ἰδεῖν πάν-
 τα, πρὶν εἰσελθῶσιν, καὶ λαβεῖν τὴν γνώσιν αὐτῶν. καὶ εἰς-10
 ἔρχεται πρὸς τὸν βασιλέα ὁ μάγιστρος, καὶ ἀναφέρει αὐτῷ
 τὰ περὶ τῶν ξενίων, ἐπιδίδωσι δὲ αὐτῷ καὶ τὴν γνώσιν. ὁ
 δὲ πρέσβης ἀναμένει ἐν τῇ σχολῇ τοῦ μαγίστρου. καὶ μεθ'
 δεχθῶσιν οἱ ἄρχοντες καὶ εἰσελθῶσιν εἰς τὸ κοινοστώριον,
 δεῖ τὸν ἀδμισσιονάλιον καὶ τοὺς χαρτουλαρίους τῶν βαρβά-15
 ρων καὶ τοὺς ἐρμηνευτὰς ἀναγαγεῖν τὸν πρέσβην, καὶ κα-
 θίσαι αὐτὸν ἐν τῷ ἀντικονοιστωρίῳ, δοῦναι δὲ τοὺς χαρτου-
 λαρίους καὶ ἐρμηνευτὰς κατατόριον τοῦ μαγίστρου τοῖς ἀδμισ-
 Cσιοναλίοις, καὶ τὰ ἄλλα γίνονται ὡς ἐν σιλεντίῳ. χρῆ δὲ τὸν

parere. Pariter Imperator ipse legato salutem per decurionem nuntiat et hanc suam voluntatem: *Cras te excipiemus; veni ergo.* Mandata igitur eapae vespera dantur et senatoribus circumnuntiantur, cras fore silentium, legatumque Persarum a Domino excipiendum. Admissionalis debet tunc ad magistrum accedere eumque interrogare de labarensibus, [num et quot numero illos adesse velit,] danturque mandata, etiam illos debere adesse et suis in locis cum armatis stare. Procedunt et conveniunt in aulam proceres omnes eo die in holosericeis. Legatus per regiam [portam] intrat; quem magister sua in schola excipit interrogatque, num secum habeat munera heri sui nomine Imperatori offerenda, addens, se omnia illa prius, quam in conspectum Domini veniant, lustrare debere eorumque cognitionem sumere seu indiculum conficere. Confecto illo negotio, intrat magister ad Augustum, ad eumque de munerum ratione, numero atque pretio refert, et simul cognitionem seu indiculum porrigit. Interim praestolatur legatus in schola magistri. Deinceps ut admissi a Domino proceres ingressique fuerunt consistorium, debent admissionalis et chartularii barbarorum et interpretes legatum sursum [e schola per aulam in palatium] ducere et in anticonistorio [vel atrio, per quod in consistorium introitus patet,] deponere; ipsi autem chartularii et interpretes citatorum vel commonitorium magistri admissionalibus exhibere; reliquaque fiunt ut in silentio. Inter haec magister paratos esse iubet candidatos armatos et pneros speciosos, istorum pedissequos; et egreditur Imperator e cubiculo, stipatus a patricio, residetque in magno consistorio, et intrant proceres, in atrabaticis

μάγιστρον ἐτοιμάσαι κληδόνους ἄρματος καὶ πούερας ἐσ-
 σήμουσ τοὺς ἀκουλουθοῦντας αὐτοῖς. καὶ ἐξέρχεται ὁ βα-
 σιλεὺς ἐκ τοῦ κονβουκλείου, δηριγεγόμενος ὑπὸ τοῦ πατρι-
 κίου, καὶ κἀθῆται εἰς τὸ μέγα κονιστωρίον, καὶ οἱ ἄρχον-
 5τες εἰσέρχονται, δηλονότι μετὰ ἀτραβατικῶν κατὰ τὸ ἔθος.
 ἐν τοσοῦτῳ δὲ δεῖ τὸν ἀδμισσιονάλιον ἀγαγεῖν τὸν πρέσβην
 καὶ παραστῆσαι αὐτὸν εἰς τὸν τοίχον ἀντὶς τοῦ βήλου τοῦ
 μεγάλου θερινοῦ κονιστωρίου. ἀνοίγονται δὲ αἱ τρεῖς θύ-
 ραι τοῦ κονιστωρίου, ἐὰν ἔχη ἔκτους εἰς τὰ ξένια· καὶ
 10τρία βήλα πάντως κρέμανται ὀλοσήρικα. καὶ μεθ' δεχθῶ- D
 σιν πάντες οἱ ἄρχοντες, κτενέει (ὡς ἐν ὑποθέσει) ὁ μάγι- Ms. 160. a
 στρος οὕτως· „κληθῆτω Ἰεσδεκος ὁ πρέσβης Χοσροίου τοῦ
 βασιλέως Περσῶν καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐλθόντες, καὶ ἐπάγει ἄρ-
 μάτους.” ταύτην δὲ τὴν κιτατίονα γρή τοὺς τῶν βαρβάρων,
 15ὡς εἴρηται, δοῦναι τοῖς ἀδμισσιονάλιοις, καὶ οἱ ἀδμισσι-
 ονάλιοι ποιοῦσι δύο χαρτία, ἐν μὲν μεγάλοις γραμμασιν γε-
 γραμμένον, καὶ διδόασιν τῷ σιλεντιαρίῳ, κἀκεῖνος τῷ ὀστια-
 ρίῳ, καὶ προαναγιγνώσκειται διὰ τοῦ χαρτουλαρίου ἐν τῷ κον-
 βουκλείῳ τῷ βασιλεῖ, ἕτερον δὲ πιττάκιον ἐπιδίδωσιν τῷ μα- Ed. L. 236
 20γίστρῳ πρὸς ἀνάμνησιν αὐτοῦ. λαμβάνει δὲ καὶ ὁ τερτιοκῆ-
 ριος τὸ ἴσον τῆς κιτατίονος, καὶ στήκει ὀπίσω τοῦ μαγί-
 στρον, καὶ ὑπομνήσκει αὐτόν. μετὰ οὖν τὴν κιτατίονα τοῦ

1. ΣΧΟΛ. ὀπλίτας. ΣΧΟΛ. παῖδας. 3. πραιποσίτου conl.
 R. 14. τοὺς τῶν βαρβάρων. Hoc loco aliquid excidisse cen-
 set R.

nempe, ut mos est. Dum haec fiunt, debet admissionalis legatum ad-
 ducere et ad parietem, qui est e regione veli magni aestivi consisto-
 rii, collocare. Si legatus in muneribus etiam equos habeat, aperin-
 tur tres portae consistorii. Utcunque vero sit, semper tria vela ho-
 losericica curatur ut e tribus portis dependeant. Tandem, quum pro-
 cedes omnes a Domino accepti et admissi fuerint, citat, ut exemplum
 fingam, sic verbi gratia: *Vocetur Iesdecus, legatus Chosrois, regis*
Persarum, et qui cum eo venerunt; et arcessat [decurio] armatos.
 Hanc citationem debent interpretes et chartularii barbarorum, ut
 iam dictum est, admissionalibus exhibere: et hi, admissionales, tum
 conficiunt duas chartas, unam quidem magnis litteris conscriptam,
 quam silentiario tradunt, et hic porro tradit ostiario; quo facto illa
 citatio ex eodem exemplari recitatur a chartulario in cubiculo coram
 Imperatore, priusquam is in consistorium egrediatur; alterum autem
 exemplar exarant tantum ut pittacium aut schedulam, quam magistro
 tradunt memoriae gratia. Sed et tertiocerius exemplum citationis
 sumit, et stans retro magistrum commonefacit ipsum de pronuntian-
 da citatione, quando tempus instat. Post citationem itaque magistri
 intrat decurio in parvum consistorium, sumtosque secum armatos

μαγίστρον εισέρχεται ὁ δηκουρίων εἰς τὸ μικρὸν κοινοσιτώριον, καὶ λαμβάνει τοὺς ἀρμάτους κωνιδάτους, καὶ ἐκβάλλει αὐτούς, καὶ ἴστησιν αὐτούς δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ ἔμπροσ τῶν ἀρχόντων μετὰ τοὺς ὑπατικούς, καὶ τρηκαῦτα ἐξέρχεται ἔξω, καὶ ἂν ἴδῃ, ὅτι ἔτοιμός ἐστιν ὁ πρεσβευτῆς, κρά-5 ζει ὁ δικουρίων „LEVA”. καὶ ἐπαιρομένον τοῦ βήλου, ῥί-
 Βπτει ἑαυτὸν ἔξω ὁ πρέσβης ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἔνθα τὸ πορφυροῦν μάρμαρον, καὶ προσκυνεῖ, καὶ ἀνίσταται. καὶ μεθὲ ἐισέλθῃ τὸν πυλῶνα, πάλιν ῥίπτει ἑαυτὸν, καὶ προσκυνεῖ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ ἀνίσταται. καὶ πάλιν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κοινοσιτωρίου ὁμοίως προσκυνεῖ, καὶ τότε ἔρχεται καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας, καὶ ἴσταται ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἐπιδίδωσι τὰ γράμματα, καὶ λέγει τὸν ἀσπασμὸν τοῦ βασιλέως αὐτοῦ. *χρῆ ὄν ἐρωτῆσαι τὸν βασιλέα· „πῶς ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν σὺν Θεῷ ὑγιαίνει; χαίρομεν ἐπὶ τῇ ὑγείᾳ αὐτοῦ,”* καὶ ὅσα θέλει ¹⁵ *ἐκνδιάθετα φήματα, λέγει πρὸς τὸν πρεσβευτήν. μετὰ ταῦτα λέγει ὁ πρέσβης ὅτι „ὁ ἀδελφός σου ἐπεμμέν σοι δῶρα, καὶ παρακαλῶ δεχθῆναι αὐτά.”* καὶ ἐπιτρέπει τοῦτο ὁ βασιλεύς. καὶ ἐξέρχεται ὁ πρεσβευτῆς, καὶ μετὰ τῶν ἀνθρώπων αὐτοῦ βασιτάζει τὰ δῶρα, καὶ εισέρχεται βασιτάζων, ²⁰ αὐτὸς μὲν ἢ πάλιν ἢ κοσμίδιον ἢ ὀτιδῆποτε, ἂν ἐστιν τίμιον, τῶν δὲ ἄλλων ἕκαστος ἐν εἶδος βασιτάζει. *χρῆ δὲ*

6. ΣΧΟΛ. ἑπαρον.

candidatos illinc educens introducit [in magnum] et collocat dextraque sinistraque coram proceribus proxime a consularibus. Quo facto exit rursus, vidensque paratum esse legatum, clamat: *Leva*, id est *tolle* [scilicet te]. Velo ad haec sursum levato, prosternit se legatus extra consistorium, in terram ibi, ubi rotundus porphyreticus lapis in pavimento conspicuus iacet; Dominumque adorat, eoque facto, resurgit. Ingressus deinde per fores, protinus se rursus prosternit, adoratque Dominum humi iacens, et resurgit. Iterat hanc venerationem tertia vice in medio consistorio: qua peracta, propius accedens osculatur pedes Augusti, et adstat coram, traditque litteras sui principalis, et salutem Imperatori eius nomine nuntiat. Tunc interrogat Imperator: *Frater noster quomodo valet per gratiam Dei? Laetamur sospes si fuerit*; et alia verba, quae animo suo secum volvit et agitat. Tum dicit legatus: *Frater tuus misit tibi dona, quae rogo velis acceptare*. Annuente Imperatore, exit legatus [in anticonsistorium], et affert ipse una cum familiaribus suis illa dona intus ad conspectum Domini. Et ipse quidem aut pallam aut pretiosam aliam mundi muliebris suppellectilem aut aliud quodcunque, dummodo magni et excellentis valoris sit; ceterorum barbarorum singuli singulas species briulant. Debent autem prius in anticonsistorio per

προετοιμασθῆναι αὐτοὺς διὰ τῶν ἑρμηνευτῶν ἐν τῷ ἀντικον-
 σιστωρίῳ, καὶ βασιάζοντας πάντας ἔλθειν, καὶ αὐτοὶ δὲ Ma. 160. b
 πάντες εἰς τὸν ἀντικρὺ τῆς σέλλης τοῦλον ἔξω τοῦ βήλου D
 ἵσταται, καὶ ἐπαιρομένοι τοῦ βήλου, ῥίπτουσιν ἑαυτοὺς
 5 ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ πάλιν εἰσέρχονται τὴν θύραν, καὶ
 ῥίπτουσιν ἑαυτοὺς, καὶ τρίτον τοῦτο ποιοῦσιν. καὶ τότε δέ-
 χονται οἱ σιλεντιάριοι πάντα τὰ δῶρα, καὶ κίνδυνον ἔχου-
 σιν καταγαγεῖν αὐτὰ κατὰ τὴν γνώσιν τοῦ μεγίστρου εἰς τὴν
 βεστοσάκραν καὶ παραδοῦναι, καὶ γίνεται αὐτῶν διατίμη-
 10 σις, καὶ δεῖ τοὺς βεστοσάκρανους τὴν διατίμησιν τῶν δῶρων
 εὐθὺς ἀγαγεῖν τῷ μεγίστρῳ, ὥστε εἰδέναι αὐτὸν, τί ἐστιν
 τὸ προσερχθῆν, καὶ ἐν καιρῷ ἀντιδώρων ὑπομνησαι τὸν βα-
 σιλέα, τί χρῆ αὐτὸν ἀντιπέμψαι διὰ ἰδίων πρεσβευτῶν. τῶν
 δῶρων οὖν προσερχθέντων, λέγει ὁ βασιλεὺς τῷ πρέσβῃ Ed. L. 237
 15 „ἀνάκτησαι σαυτὸν ὀλίγας ἡμέρας, καὶ εἴ τι ἔχομεν λαλῆσαι,
 λαλοῦμεν, καὶ μετὰ καλοῦ ἀπολύομέν σε πρὸς τὸν ἀδελφὸν
 ἡμῶν.” καὶ εὐχαριστεῖ ὁ πρέσβης καὶ προσκυνεῖ, καὶ πάλιν
 προσκυνεῖ εἰς τοὺς αὐτοὺς τόπους, καὶ ἀναχωρεῖ. καὶ ἐπ’
 ἀναχωρήσει τὸ βῆλον, ἵσταται ὁ δικουρίων, καὶ κίττει εἰς τὸν μά-
 20 γιστρον „STRAFEN,” καὶ λαμβάνει τοὺς ἀρμάτους κωνιδάτους
 ὁ δικουρίων, καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸ μικρὸν κονιστωρίον. καὶ

9. ΣΧΟΛ. τιμίαν ἐσθῆτα. 20. ΣΧΟΛ. μετάρφρα.

interpretes ordinati fuisse atque praeparati, aequae quisque sarcina instructi, et absque mora cum suis oneribus in magnum consistorium intrare. Stantes ad parietem, qui est e regione solii extra velum, prosternunt sese, simulac illud sublevatur, humi, tum surgunt; et ingressi per portam, prosternunt sese iterum, et tandem tertium quoque. Silentiarum tum excipiunt ab illis dona, curamque et officium illud habent, ut illa secundum cognitionem seu indiculum a magistro sibi traditum in vestosacram seu sacrum vestiarium deportentur, et in manus vestosacranorum tradantur. Ubi aestimantur, debentque vestosacrani vel officium sacri vestiarum protinus eam donorum aestimationem in scripto magistro exhibere, quo sciat ille, quid munerum et quanti pretii legatus attulerit, possitque Imperatori eius rei memoriam renovare quo tempore alia in istorum compensationem comparanda et cum nostratibus legatis illuc remittenda sunt. Donis in hunc modum exhibitis, hortatur Imperator legatum his verbis: *In praesentia quidem abi, post interiectos paucos dies rursus ad colloquium de rebus necessariis vocandus, honestisque omnibus modis ad fratrem nostrum remittendus. Interea quiete te recrea, tempusque hilariter transige.* Ad haec gratias agit legatus, et adorat semel atque iterum iisdem in locis, in quibus id antea fecerat accedens, et sic abit. Laxato tum demissoque velo, procedit *decursu*

τότε ἀνάσταται ὁ βασιλεὺς, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα γίνεται κατὰ τὸ ἔθος. χρῆ δὲ τὸν πρεσβευτὴν κάτω ἀναμεῖναι εἰς τὴν σχολὴν τοῦ μαγίστρου, καὶ τὸν μάγιστρον κατελθεῖν καὶ συνβτάξασθαι αὐτῷ καὶ ἀπολῦσαι.

ΚΕΦ. 5.

5

Ἔσα δεῖ ἐν ταῖς ἄλλαις ἡμέραις ἐπὶ τοῦ πρεσβευτοῦ παραφυλάττεσθαι.

Ἐντυχὼν τοῖς γράμμασιν ὁ βασιλεὺς, ὅτε βούλεται, ἐπιτρέπει τῷ μαγίστρῳ δηλώσαι τῷ πρεσβευτῇ, ἵνα τῇ ἐξῆς προέλθῃ εἰς τὸ παλάτιον· δηλοῖ δὲ καὶ αὐτὸς, ἐὰν βούληται, ¹⁰ *Ms. 161.* διὰ σιλεντιαρίου αὐτῷ, ἵνα προέλθῃ, καὶ γίνεται σιλέντιον, καὶ τὸ ἄρμα κρατεῖται, καὶ οἱ λαβαρήσιοι ἴστανται, καὶ ἐπὶ πρὸς προέλθῃ, δέχεται αὐτὸν ὁ μάγιστρος εἰς τὴν σχολὴν τὴν ἑαυτοῦ, καὶ ἐξῆς καθήμενον αὐτὸν καὶ ἀνέρχεται, καὶ μηνύει τῷ βασιλεῖ, καὶ δέχεται αὐτὸν ἔσω, εἴτε ἐν τῷ πορτί-¹⁵ κῳ, εἴτε ἐν τῷ αὐτῷ ἀνγουσταίῳ. εἰ δὲ ἔχει δῶρα ἴδια ὁ πρέσβης, πρὸ μιᾶς παρακαλεῖ διὰ τοῦ μαγίστρου, ἵνα δεχθῶσι, καὶ ἐὰν ἐπιτρέψῃ ὁ δεσπότης, δείκνυσιν αὐτὰ τῷ μαγίστρῳ ἐν τῇ σχολῇ, καὶ γίνεται αὐτῷ γνώσις. καὶ χρῆ

in medium consistorium, citatque seu clamat magister: *Transfer.* Quo audito decurio armatos candidatos secum in parvum consistorium transfert. Surgit tum Imperator, ceteraque fiunt pro consueto more. Legatus interea debet infra [id est apud introitum palatii] in schola magistri magistrum exspectare, donec hic [e palatio] descendat ipsique vale dicat, et sic domum eum dimittat.

CAP. 90.

De iis, quas oportet per ceteros dies, quos legatus in Urbe transigit, circa eum observari.

Postquam sic nactus est Imperator perlegitque Persae litteras, imperat, quando ipsi libuerit, magistro, ut significet ad legatum, proximo die in palatium ut veniat. Ipse quoque Imperator, si placeat, id idem legato per silentiarium significat, et fit silentium, et arma seu scuta et hastae tenentur a candidatis, et labarenses adstant [cum suis labaris per aulam palatii protenti]. Legatum itaque advenientem excipit magister in schola sua; ibique relinquens sedentem ascendit ad Imperatorem, eique significat, legatum adesse. Quem Imperator intus sive in porticu [angustei], sive etiam in ipso angusteo excipit. Si vero legatus propria sibi sua dona secum habet, quae oblata suo nomine Imperatori vellet, debet pridie eius diei,

τὸν μάλισταρον προαναγαγεῖν τῷ βασιλεῖ, ἐπιδειξάμενος δὲ αὐτῷ καὶ τὴν γνώσιν τῶν δώρων. καὶ ὁ πρέσβης, εἰς τὴν θέλησιν δέξασθαι, εἰσερχόμενος παρακαλεῖ τὸν δεσπότην, ἵνα δεχθῆ τὰ δῶρα αὐτοῦ· καὶ εἰς ἐπιτρέψῃ ὁ δεσπότης, εἰσερχονται οἱ ἑκκατὰ αὐτοῦ βαστάζοντες τὰ δῶρα αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὸ ὁμοίον σχῆμα γίνεται ὡς ἐπὶ τῶν βασιλικῶν δώρων, καὶ γίνεται συντυχία. καὶ ὁ βασιλεὺς πάλιν καὶ συνεχῶς καὶ καλῶς μεμνησθαι τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν καὶ τῆς διαθήσεως αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν εἰρήνην, καὶ τοιαῦτά τινα λαλοῦσιν, Ed.L. 238

10 καὶ ἀπολύει αὐτὸν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀναμένει τὸν μάλισταρον ἔξω, καὶ ἐξέρχεται ὁ μάλισταρος καὶ συντάττεται αὐτῷ ἄνω, καὶ ἀπολύει αὐτὸν καὶ αὐτός. ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις ἡμέραις μεταστέλλεται αὐτὸν, καὶ λαλεῖ τὰ περὶ τοῦ πράγματος. καὶ εἰς τὴν συνίδην, ἐπιτρέπει τῷ μάλισταρῳ ἢ καὶ ἄλλοις ἄρχουσι

15 σὺν αὐτῷ ἔξω λαλῆσαι μετὰ τοῦ πρεσβευτοῦ. εἰς τὴν δὲ εἰς τελεῖα φίλια μεταξὺ τῶν πολιτειῶν, δεῖ τὸν βασιλεῖα πέμπειν B καὶ συνεχῶς αὐτὸν ἐπισκέπτεσθαι καὶ μαρτυρεῖν, πῶς ἔμει-

quo secunda vice ad Augustum admittitur, per magistrum supplicari, dignetur Dominus ea acceptare: Dominoque annuente, monstrat ea tunc ipso audientiae die magistro in eius schola; et conficitur eorum notitia seu indiculus; quem monstrare prius magister Imperatori debet ad eum ascendens. Legatus dein, quum iam in eo et opportunum tempus est, ut excipiat et admittatur ad Domium, ingreditur, et iam praesens supplicatur Domino, velit munera sua benigne acceptare. Et tum, data ab Imperatore venia, introeunt legati domestici, baiulantes eius dona, fiuntque omnia eadem, quae fieri modo dicebamus, quum ipsius Persarum regis munera Imperator non minus, quam superiore admissione, diligenter solliciteque atque frequenter Persae nomen honorifico cum elogio citare et interrogare, quem ille animus erga se prodat, et spesne sit imperandae ab illo pacis. Post reciprocatos eiusmodi sermones licentiam dat Imperator legato abeundi: qui magistrum extra locum admissionis sursum in ipso palatio [non, ut antea, in eius schola,] praestolatur. Magister paulo post digressus a Domino exit foras ad legatum, valeque ipsi dicit, et licentiam ipse quoque dat. Post primas has binas admissiones arcessit Imperator, quoties ipsi placuerit, legatum, et cum eo de negotio ambobus imperiis communi huiusque legationis argumento sermones miscet. Si visum fuerit, etiam magistro soli permittit, aliisque proceribus praeter eum, foris extra palatium cum legato res agitare. Si denique amicitia perfecta intercedat ambo imperia, est Imperatoris nostri, ut visitatores identidem legato immittat, suo nomine percontaturos, quid agat, qui valeat, quomodo sua ipsi mansio arrideat. Item ut ipsi de ferulis mensae suae portiones, et tam in nostris diebus festis, quam

πέζια καὶ κλιβάνια καὶ χύτρας ὁ ἑπαρχὸς τῆς πόλεως ἀπο-
 λύει, πάλιν κατὰ πιττάκιον τοῦ μαγίστρου. τὰς δὲ ἀρούλλας
 Ed.L. 234 οἱ τῶν φαβρικών παρέχουσιν. ἀπονέμονται δὲ αὐτῷ παρὰ
 τοῦ ἐπάρχου καὶ ὅπερες ἐκ τῶν καπηλείων. καὶ δεῖ τὸ βα-
 λανεῖον τοῦ οἴκου ἐκείνου, ἐν ᾧ μέλλει οἰκεῖν, ἐτοιμασθῆναι, 5
 Ms. 159. ἢ τὸ πλησίον αὐτοῦ, ἵνα, ὅτε βούλεται, καὶ αὐτὸς καὶ οἱ
 μετ' αὐτοῦ λούονται, καὶ αὐτοῖς μόνοις σχολάζει τὸ βαλα-
 νεῖον. καὶ ἐπὶν καταπλεύσῃ, δεῖ τὸν μάγιστρον πέμψαι βα-
 σιλικούς ἵππους· (δίδωσι δὲ αὐτοὺς ὁ σπαθάριος τοῦ βασι-
 λέως·) καὶ δέχονται αὐτὸν ἐκ τῶν δρομόνων, καὶ ἀποφέ- 10
 ρουσιν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ εὐθὺς πέμπει ὁ μάγιστρος
 καὶ ἀσπάζεται αὐτὸν, καὶ πάλιν ἐρωτᾷ αὐτὸν, πῶς διεσώθη.
 Β πέμπει δὲ αὐτῷ καὶ ξένια διὰ τοῦ ὀπτίονος, ἃ βούλεται· ὡς
 ἐπὶ πολὺ δὲ καὶ ὁ πρέσβεις πέμπει, καὶ ἀντασπάζεται τὸν
 μάγιστρον. καὶ χρῆ τὸν μάγιστρον δέξασθαι ἠπίως τὸν ἐρ- 15
 χόμενον καὶ δοῦναι ἀνταπόκρισιν ἄρμοδιαν τῷ ἀσπασμῷ.
 ὅλοι δὲ αὐτῷ διὰ τοῦ οἰκείου ἀνθρώπου ὁ μάγιστρος δεῖ
 „ἀνάκτησαι σαυτὸν, καὶ ὅτε συνορᾷς, ἀσπάζομαί σε.“ κἀ-
 κείνος τῇ ἐξῆς ἢ μετὰ μίαν προμηγνύει, καὶ ἐρχεται καὶ ἀσπά-
 ζεται τὸν μάγιστρον, καὶ δέχεται αὐτὸν ἀπὸ στόματος, καί 20

3. ΣΧΟΛ. τεχνών.

Urbis ipsi quoque, legato puta, operas e tabernis vel cauponis
 sufficit. Etiam balneum illius domus, quam inhabitabit legatus,
 aut saltim vicinac, paratum esse debet, quo et ipse, quando-
 cunque libuerit, et eius famuli lavari queant, et balneum ha-
 beant sibi solis priuam et vacans. Appulso ad litus Urbis ob-
 viam mittere debet magister imperiales equos, quos spatharius
 Imperatoris praestat. Hi cum comitesque e dromonibus escendentes
 excipiunt, et domum suam deferunt. Quo facto magister protinus
 cum per legatum salutatur, et denuo percontatur, qua ratione et
 satin ex voto conductus per viam et huc delatus fuerit. Munuscula
 simul beneventionis ipsi per optionem mittit, qualia placuerit.
 Ut plurimum vero ipse quoque legatus per suorum quendam reddit
 magistro salutationis vices; quem hospitem aduenientem magistri est
 commode benigneque excipere, responsumque salutationi congruum
 reddere. Quae autem magister legato per ministrum suum familia-
 rem nuntiat, haec ferme sunt. Iubet ipsum animumque et corpus
 otio et quiete ab itineris taediis et fatigiis recreare; se ipsum co-
 ram salutaturum esse, quando permiserit et commodum ipsi fuerit.
 Tunc legatus aut proximo aut tertio diem significat magistro per
 praemissum nuntium, se ad ipsum venturum, et sic accedit ad ma-
 gistrum eumque salutatur. Quem magister vicissim praesentem iam
 praesens benigno colloquio excipit. Cuius id primum et praecipuum
 argumentum est, ut magister apud legatum percontetur, quomodo

ἔρωτῶ αὐτὸν ὁ μάλισταρος πρὸ πάντων περὶ τῆς ὑγείας τοῦ βασιλέως αὐτοῦ, ἔπειτα καὶ περὶ τῶν τέκνων τοῦ βασιλέως αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν ἀρχόντων καὶ περὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ ὑγείας, καὶ πῶς ἦλθε, μὴ τίποτε ἐν τῇ ὁδῷ ἔσειάνθη, μὴ τίποτε παρελείφθη, καὶ λέγει ὅτι „ἐκέλευσθη· μεν παρὰ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν δεσπότου πάντα εἰς θεραπείαν σου ποιῆσαι· εἰ δὲν οὖν τίποτε παρελείφθη, τοῦτο ἡμέτερόν ἐστιν πταῖσμα. καὶ παρακαλοῦμεν ὑμᾶς μῆτε λυπηθῆναι μηδὲ σιωπῆσαι, ἀλλὰ εἰπεῖν ἡμῖν, ἵνα διόρθωσις γένηται.”

10. Προσκυνοῦσιν δὲ τὸν μάλισταρον καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες πάντες, ῥίπτοντες ἑαυτοὺς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. καὶ ὅτε δόξη τῷ βασιλεῖ δέξασθαι αὐτὸν, πέμπει ὁ μάλισταρος καὶ δημοῖ αὐτῷ ὅτι „ἐκέλευσέν σε ὁ δεσπότης εἰσελθεῖν.”

15. Χρῆ δὲ καὶ τὸν δεσπότην ἐν Χαλκηδόνι, καὶ ἐνταῦθα ἐρχομένου αὐτοῦ, πέμψαι δημοῦριον καὶ ἀσπάσασθαι αὐτὸν καὶ ἐρωτῆσαι περὶ τῆς ὑγείας τοῦ βασιλέως αὐτοῦ, καὶ πῶς αὐτὸς διεσώθη. ἐπὶ δὲ δέχεται αὐτὸν, πέμπει ἀπὸ ὄψε δὲ μάλισταρος σουβადίουβαν, καὶ δημοῖ αὐτῷ ὅτι „ἐκέλευσέν σε ὁ βασιλεὺς Ed.L. 235 προελθεῖν, καὶ πρόελθε.” καὶ ὁ βασιλεὺς ὁμοίως πέμπει δημοῦριον, καὶ ἀσπάζεται αὐτὸν, καὶ δημοῖ αὐτῷ ὅτι „τῆ Ms. 159. b

17. ΣΧΟΛ. ὑποβόηθον.

cuis princeps valeat, dein quid agant liberi principales, tum quid et quales eius proceres; porro in quibus rerum ipse legatus versetur, et quomodo valeat familia eius; quomodo iter confecerit; num incommodum damnumve acceperit; num quid officiorum ipsi debitorum a nostratibus, itineris comitibus, praetermissum. Nos quidem (ita debet magister eos errores excusare) in mandatis a pio nostro Domino habuimus, omnia in cultum commodumque tuum facere. Si quid igitur eorum praetermissum fuit, socordia culpaque ea nostra est; rogamusque te comitesque tuos, nolitis illud aegre ferre aut silentio celare; sed eloquere libere, ut imposterum providere et emendare commissa queamus. Legatus ad haec magistro gratias agit et venerationem commonstrat. Eius comites pariter magistrum humillimo cultu adorant in terram provoluti. Quum dein Imperatori visum fuerit legatum coram se admittere, significat ea de re magister legato per familiarium quendam his verbis: *Vult Imperator te in conspectum suum venire.* Ipse autem Imperator debet legato, tam adhuc Chalcedone agenti, quam in Urbem delato, decurionem immittere interrogatum, quomodo valeat herus ipsius, et quomodo ipse conductus hactenus fuerit. Quando autem in eo iam est, ut legatum coram admittat, tunc monet magister ea de re legatum proxime praecedente vespera per subadiuvam seu adiutorem secundarium his verbis: *Edixit Imperator, ut coram venias. Tuum ergo nunc est com-*

ἔξης δεχόμεθά σε, καὶ πρόελθε." δίδοται οὖν μανδάτα ἀπὸ
 ὀψὲ σιλέντιον, καὶ τὸν πρεσβευτὴν τῶν Περσῶν δέχεται. καὶ
 χρῆ τὸν ἀδμισσιονάλιον ἐλθεῖν καὶ ἐρωτῆσαι τὸν μάγιστρον
 περὶ τῶν λαβαρησίων, καὶ δίδοται μανδάτα, ἵνα καὶ αὐτοὶ
 ἀπαντήσωσιν, καὶ δεῖ στήναι αὐτοὺς εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν⁵
 μετὰ τοῦ ἄρματος. προέρχονται δὲ πάντες οἱ ἄρχοντες ἀπὸ
 ὀλοσηρίκων, καὶ εἰσέρχεται ὁ πρέσβεις διὰ τῆς θύρας, καὶ
 δέχεται αὐτὸν ὁ μάγιστρος ἐν τῇ σχολῇ αὐτοῦ, καὶ ἐρωτᾷ
 Β αὐτὸν, εἰ ξένια ἔχει τοῦ βασιλέως, καὶ χρῆ αὐτὸν ἰδεῖν πάν-
 τα, πρὶν εἰσελθῶσιν, καὶ λαβεῖν τὴν γνῶσιν αὐτῶν. καὶ εἰσ-10
 ἔρχεται πρὸς τὸν βασιλέα ὁ μάγιστρος, καὶ ἀναφέρει αὐτῷ
 τὰ περὶ τῶν ξενίων, ἐπιδίδωσι δὲ αὐτῷ καὶ τὴν γνῶσιν. ὁ
 δὲ πρέσβης ἀναμένει ἐν τῇ σχολῇ τοῦ μαγίστρου. καὶ μεθὲ
 δεχθῶσιν οἱ ἄρχοντες καὶ εἰσελθῶσιν εἰς τὸ κοινοιστώριον,
 δεῖ τὸν ἀδμισσιονάλιον καὶ τοὺς χαρτουλαρίους τῶν βαρβάρων¹⁵
 καὶ τοὺς ἐρμηνευτὰς ἀναγαγεῖν τὸν πρέσβην, καὶ κα-
 θίσαι αὐτὸν ἐν τῇ ἀντικοινοιστωρίῳ, δοῦναι δὲ τοὺς χαρτου-
 λάρους καὶ ἐρμηνευτὰς κιτατόριον τοῦ μαγίστρου τοῖς ἀδμισ-
 σιοναλίοις, καὶ τὰ ἄλλα γίνονται ὡς ἐν σιλεντίῳ. χρῆ δὲ τὸν

parere. Pariter Imperator ipse legato salutem per decurionem nuntiat et hanc suam voluntatem: *Cras te excipiemus; veni ergo.* Mandata igitur capse vespera dantur et senatoribus circumnuntiantur, cras fore silentium, legatumque Persarum a Domino excipiendum. Admissionalis debet tunc ad magistrum accedere eumque interrogare de labarensibus, [num et quot numero illos adesse velit,] danturque mandata, etiam illos debere adesse et suis in locis cum armatis stare. Procedunt et conveniunt in aulam proceres omnes eo die in holose-ricis. Legatus per regiam [portam] intrat; quem magister sua in schola excipit interrogatque, num secum habeat munera heri sui nomine Imperatori offerenda, addens, se omnia illa prius, quam in conspectum Domini veniant, lustrare debere eorumque cognitionem sumere seu indiculum conficere. Confecto illo negotio, intrat magister ad Augustum, ad eumque de munerum ratione, numero atque pretio refert, et simul cognitionem seu indiculum porrigit. Interim praestolatur legatus in schola magistri. Deinceps ut admissi a Domino proceres ingressique fuerunt consistorium, debent admissionalis et chartularii barbarorum et interpretes legatum sursum [e schola per aulam in palatium] ducere et in anticonistorio [vel atrio, per quod in consistorium introitus patet,] deponere; ipsi autem chartularii et interpretes citatorium vel commonitorium magistri admissionalibus exhibere; reliquaque fiunt ut in silentio. Inter haec magister paratos esse iubet candidatos armatos et pueros speciosos, istorum pedissequos; et egreditur Imperator e cubiculo, stipatus a patricio, residetque in magno consistorio, et intrant proceres, in atrabaticis

μάγιστρον ἐτοιμάσαι κἀνδιδάτους ἈΡΜΑΤΥΣ καὶ ποίερας εὐ-
 σχήμους τοὺς ἀκουλουθούοντας αὐτοῖς. καὶ ἐξέρχεται ὁ βα-
 σιλεὺς ἐκ τοῦ κουβουκλείου, δηριγευόμενος ὑπὸ τοῦ πατρι-
 κίου, καὶ κάθεται εἰς τὸ μέγα κονιστώριον, καὶ οἱ ἄρχον-
 5τες εἰσέρχονται, δηλονότι μετὰ ἀτραβατικῶν κατὰ τὸ ἔθος.
 ἐν τοσοῦτῳ δὲ δεῖ τὸν ἀδμισσιονάλιον ἀγαγεῖν τὸν πρέσβην
 καὶ παραστήσαι αὐτὸν εἰς τὸν τοίχον ἀντὶς τοῦ βήλου τοῦ
 μεγάλου θειρινοῦ κονιστωρίου. ἀνοίγονται δὲ αἱ τρεῖς θύ-
 ραι τοῦ κονιστωρίου, ἐὰν ἔχη ἵππους εἰς τὰ ξένια· καὶ
 10τρία βήλα πάντως κρέμανται ὀλοσήρικα. καὶ μεθ' δεχθῶ- D
 σιν πάντες οἱ ἄρχοντες, κτενεῖ (ὡς ἐν ὑποθέσει) ὁ μάγι- Ms. 160. a
 στρος οὕτως· „κλήθῃτω Ἰεσδεκος ὁ πρέσβης Χοσρόου τοῦ
 βασιλέως Περσῶν καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐλθόντες, καὶ ἐπάγει ἀρ-
 μάτους.” ταύτην δὲ τὴν κιτατίονα χρῆ τοὺς τῶν βαρβάρων,
 15ὡς εἴρηται, δοῦναι τοῖς ἀδμισσιοναλίσι, καὶ οἱ ἀδμισσι-
 ονάλιοι ποιῶσι δύο χαρτία, ἐν μὲν μεγάλοις γραμμασῶν γε-
 γραμμένον, καὶ διδώσιν τῷ σιλεντιαρίῳ, κἀκεῖνος τῷ ὀστια-
 ρίῳ, καὶ προαναγινώσκειται διὰ τοῦ χαρτουλαρίου ἐν τῷ κου-
 βουκλείῳ τῷ βασιλεῖ, ἕτερον δὲ πιττάκιον ἐπιδίδωσιν τῷ μα- Ed. L. 236
 20γιστρῳ πρὸς ἀνάμνησιν αὐτοῦ. λαμβάνει δὲ καὶ ὁ τερτιοκή-
 ριος τὸ ἴσον τῆς κιτατίονος, καὶ στήκει ὀπίσω τοῦ μαγί-
 στρον, καὶ ὑπομνήσκει αὐτόν. μετὰ οὗν τὴν κιτατίονα τοῦ

1. ΣΧΟΛ. ὀπλίτας. ΣΧΟΛ. παιδας. 3. πραιποσίτου conl.
 R. 14. τοὺς τῶν βαρβάρων. Hoc loco aliquid excidisse cen-
 set R.

nempe, ut mos est. Dum haec fiunt, debet admissionalis legatum ad-
 ducere et ad parietem, qui est e regione veli magni aestivi consisto-
 rii, collocare. Si legatus in muneribus etiam equos habeat, aperit-
 tur tres portae consistorii. Utcunque vero sit, semper tria vela ho-
 loserica curatur ut e tribus portis dependeant. Tandem, quum pro-
 cederet omnes a Domino accepti et admissi fuerint, citat, ut exemplum
 fingam, sic verbi gratia: *Vocetur Iesdecus, legatus Chosrois, regis
 Persarum, et qui cum eo venerunt; et arcessat [decurio] armatos.*
 Hanc citationem debent interpretes et chartularii barbarorum, ut
 iam dictum est, admissionalibus exhibere: et hi, admissionales, tum
 conficiunt duas chartas, unam quidem magnis litteris conscriptam,
 quam silentiario tradunt, et hic porro tradit ostiario; quo facto illa
 citatio ex eodem exemplari recitatur a chartulario in cubiculo coram
 Imperatore, priusquam is in consistorium egrediatur; alterum autem
 exemplar exarant tantum ut pittacium aut schedulam, quam magistro
 tradunt memoriae gratia. Sed et tertiocerius exemplum citationis
 sumit, et stans retro magistrum commonefacit ipsum de pronuntianda
 citatione, quando tempus instat. Post citationem itaque magistri
 intrat decurio in parvum consistorium, sumtosque accum armatos

μαγίστρον εισέρχεται ὁ δηκουρίων εἰς τὸ μικρὸν κοινοσιτώριον, καὶ λαμβάνει τοὺς ἀρμάτους κανδιδάτους, καὶ ἐκβάλλει αὐτοὺς, καὶ ἴστησιν αὐτοὺς δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ ἐμπρὸς τῶν ἀρχόντων μετὰ τοὺς ὑπατικούς, καὶ τηλικαῦτα ἐξέρχεται ἔξω, καὶ ἐὰν ἴδῃ, ὅτι ἐτοιμὸς ἐστὶν ὁ πρεσβευτῆς, κρά-5 ζει ὁ δικουρίων „LEVA”. καὶ ἐπαιρομένου τοῦ βήλου, ῥί-
 B πτει ἑαυτὸν ἔξω ὁ πρέσβης ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἔνθα τὸ πορφυροῦν μάρμαρον, καὶ προσκυνεῖ, καὶ ἀνίσταται. καὶ μεθὲ εἰσελθῆ τὸν πυλῶνα, πάλιν ῥίπτει ἑαυτὸν, καὶ προσκυνεῖ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ ἀνίσταται. καὶ πάλιν ἐν τῷ μέσῳ 10 τοῦ κοινοσιτωρίου ὁμοίως προσκυνεῖ, καὶ τότε ἔρχεται καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας, καὶ ἴσταται ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἐπιδίδωσι τὰ γράμματα, καὶ λέγει τὸν ἀσπασμὸν τοῦ βασιλέως αὐτοῦ. χρῆ οὖν ἐρωτῆσαι τὴν βασιλέα· „πῶς ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν σὺν Θεῷ ὑγαίνει; χαίρομεν ἐπὶ τῇ ὑγείᾳ αὐτοῦ,” καὶ ὅσα θέλει 15 C ἐνδιάθετα ῥήματα, λέγει πρὸς τὸν πρεσβευτὴν. μετὰ ταῦτα λέγει ὁ πρέσβης ὅτι „ὁ ἀδελφὸς σου ἔπεμψέν σοι δῶρα, καὶ παρακαλῶ δεχθῆναι αὐτά.” καὶ ἐπιτρέπει τοῦτο ὁ βασιλεύς. καὶ ἐξέρχεται ὁ πρεσβευτῆς, καὶ μετὰ τῶν ἀνθρώπων αὐτοῦ βαστάζει τὰ δῶρα, καὶ εισέρχεται βαστάζων, 20 αὐτὸς μὲν ἢ πάλιν ἢ κοσμίδιον ἢ ὀτιδήποτε, ἐὰν ἐστὶν τίμιον, τῶν δὲ ἄλλων ἕκαστος ἐν εἶδος βαστάζει. χρῆ δὲ

6. ΣΧΟΛ. Ἐπαρον.

candidatos illinc educens introducit [in magnum] et collocat dextraque sinistraque coram proceribus proxime a consularibus. Quo facto exit rursus, vidensque paratum esse legatum, clamat: *Leva*, id est *tolle* [scilicet te]. Velo ad haec sursum levato, prosternit se legatus extra consistorium, in terram ibi, ubi rotundus porphyreticus lapis in pavimento conspicuus iacet; Dominumque adorat, eoque facto, resurgit. Ingressus deinde per fores, protinus se rursus prosternit, adoratque Dominum humi iacens, et resurgit. Iterat hanc venerationem tertia vice in medio consistorio: qua peracta, propius accedens osculatur pedes Augusti, et adstat coram, traditque litteras sui principalis, et salutem Imperatori eius nomine nuntiat. Tunc interrogat Imperator: *Frater noster quomodo valet per gratiam Dei? Laetamur sospes si fuerit*; et alia verba, quae animo suo secum volvit et agit. Tum dicit legatus: *Frater tuus misit tibi dona, quae rogo velis acceptare*. Annuente Imperatore, exit legatus [in anticonsistorium], et affert ipse una cum familiaribus suis illa dona intus ad conspectum Domini. Et ipse quidem aut pallam aut pretiosam aliam mundi muliebris suppellectilem aut aliud quodcunque, dummodo magni et excellentis valoris sit; ceterorum barbarorum singuli singulae species bajulant. Debent autem prius in anticonsistorio per

προετοιμασθῆναι αὐτοὺς διὰ τῶν ἐρμηνευτῶν ἐν τῷ ἀντικον-
 σιστωρίῳ, καὶ βασιάζοντας πάντας ἐλθεῖν, καὶ αὐτοὶ δὲ Ms. 160. b
 πάντες εἰς τὸν ἀντικρὸ τῆς σέλλης τοῦτον ἔξω τοῦ βήλου D
 ἵστανται, καὶ ἐπαιρομένοι τοῦ βήλου, ξίπτουσι ἐαυτοὺς
 5 ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ πάλιν εἰσέρχονται τὴν θύραν, καὶ
 ξίπτουσι ἐαυτοὺς, καὶ τρίτον τοῦτο ποιοῦσιν. καὶ τότε δέ-
 χονται οἱ σιλεντιάριοι πάντα τὰ δῶρα, καὶ κίνδυνον ἔχου-
 σιν καταγαγεῖν αὐτὰ κατὰ τὴν γνώσιν τοῦ μεγίστου εἰς τὴν
 βεστοσάκραν καὶ παραδοῦναι, καὶ γίνεται αὐτῶν διατίμη-
 10 σις, καὶ δεῖ τοὺς βεστοσακράτους τὴν διατίμησιν τῶν δώρων
 εὐθέως ἀγαγεῖν τῷ μεγίστῳ, ὥστε εἶδέναι αὐτὸν, τί ἐστὶν
 τὸ προσερχθῆν, καὶ ἐν καιρῷ ἀντιδώρων ὑπομνησαι τὸν βα-
 σιλέα, τί χρῆ αὐτὸν ἀντιπέμψαι διὰ ἰδίων πρεσβευτῶν. τῶν
 δώρων οὖν προσερχθέντων, λέγει ὁ βασιλεὺς τῷ πρέσβῃ · Ed.L. 237
 15 „ἀνάκτησαι σαυτὸν ὀλίγας ἡμέρας, καὶ εἴ τι ἔχομεν λαλῆσαι,
 λαλοῦμεν, καὶ μετὰ καλοῦ ἀπολύομέν σε πρὸς τὸν ἀδελφὸν
 ἡμῶν.” καὶ εὐχαριστεῖ ὁ πρέσβης καὶ προσκυνεῖ, καὶ πάλιν
 προσκυνεῖ εἰς τοὺς αὐτοὺς τόπους, καὶ ἀναχωρεῖ. καὶ ἐπὶ
 χαλασθῆ τὸ βῆλον, ἵσταται ὁ δικουρίων, καὶ κιττεύει ὁ μύ-
 20 ριστρεὸς „STRANFER,” καὶ λαμβάνει τοὺς ἀρμάτους κανδιδάτους
 ὁ δικουρίων, καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸ μικρὸν κονιστώριον. καὶ

9. ΣΧΟΛ. τιμῶν ἐσθῆτα. 20. ΣΧΟΛ. μετάφρασις.

interpretes ordinati fuisse atque praeparati, omniae quisque sarcina
 instructi, et absque mora cum suis oneribus in magnum consistorium
 intrare. Stantes ad parietem, qui est e regione solii extra velum,
 prosternunt sese, simulac illud sublevatur, humi, tum surgunt; et
 ingressi per portam, prosternunt sese iterum, et tandem tertium
 quoque. Silentarii tum excipiunt ab illis dona, curamque et offi-
 cium illud habent, ut illa secundum cognitionem seu indiculum a ma-
 gistro sibi traditum in vestosacram seu sacrum vestiarium deporten-
 tur, et in manus vestosacranorum tradantur. Ubi aestimantur, de-
 bentque vestosacrani vel officium sacri vestiarii protinus eam donorum
 aestimationem in scripto magistro exhibere, quo sciat ille, quid mun-
 nerum et quanti pretii legatus attulerit, possitque Imperatori eius rei
 memoriam renovare quo tempore alia dona in istorum compensatio-
 nem comparanda et cum nostratibus legatis illuc remittenda sunt.
 Donis in hunc modum exhibitis, hortatur Imperator legatum his
 verbis: *In praesentia quidem abi, post interiectos paucos dies rursus
 ad colloquium de rebus necessariis vocandus, honestisque omnibus
 modis ad fratrem nostrum remittendus. Interea quiete te recrea,
 tempusque hilariter transige.* Ad haec gratias agit legatus, et ado-
 rat semel atque iterum iisdem in locis, in quibus id antea fecerat
 accedens, et sic abit. Laxato tum demissoque velo, procedit decursu

καὶ ὁ ἑπαρχος ἐν τῷ κονιστωρίῳ κατὰ τὸ ἔθος. οἱ δὲ συγκλητικοὶ καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες ἴστανται, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ κουβούκλειον μετὰ τῶν πατρικίων, καὶ ἐκεῖ συντάττονται. οἱ πατρικιοὶ καὶ ἐξέρχονται, καὶ δίδονται μίσσαι. δεῖ δὲ εἰδέναι, ὅτι ὄρκον οἱ ἄρχοντες τοῦ παλατίου παρέχουσιν, ὡς οὐκ ἐπιβουλεύουσιν αὐτῷ ἢ τῇ πολιτείᾳ, καὶ τὸ περὶ τούτου ὄρκοσκοπικὸν φυλάττεται παρὰ τῷ βασιλεῖ. ἐὰν δὲ εἴη ἀγνούστα ἐν τῷ παλατίῳ, ἀπαντᾷ τῷ βασιλεῖ ἐν τῷ παλατίῳ, ἦτοι ἐν τῷ ἀγνουςταίῳ ἔσω, καὶ ὁ βασιλεὺς φιλεῖ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς· καὶ τρέφει ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλί-10 νῳ, ἐν μὲν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ ἀκουβίτῳ τοὺς πραιποσίτους καὶ πατρικίους, οὓς βούλεται, καὶ τοὺς ἐπάρχους καὶ τὸν μά-

Ed. L. ἀγαγιστρον, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀκουβίτοις τοὺς στρατιώτας, οὓς ἂν κελεύσει, ἢ ἄρχοντας στρατιωτικούς. εἰσέρχονται δὲ καὶ παίγνια ἐν τῷ ἀρίστῳ, ἐὰν συνῖδη ὁ βασιλεὺς. χρὴ εἰδέναι, 15 ὅτι ἀπὸ Ἑλενιαῶν ἕως τῆς πόρτης δύο κόμητες σχολῶν κρατοῦσι τὰ μῆλα τῆς καρούχας, ἀπὸ δὲ τῆς πόρτης ἕως τοῦ φόρου δύο κόμητες δομεστικῶν, ἀπὸ δὲ τοῦ φόρου ἕως τοῦ παλατίου δύο ἀπὸ ὑπάτων στρατιωτικοὶ κατὰ τὸ σχῆμα τὸ λεχθησόμενον ἐν τοῖς περὶ τοῦ Μαρτίου γεγραμμένοις. εἰ 20

Ma. 163. b δὲ βούλεται ὁ βασιλεὺς, ἀναχωρῶν ἐκ τῆς ἐκκλησίας ποιεῖ κονιστωρίον, καὶ δέχεται πάντας ἀπὸ λευκῶν χλαυδίων

1. μάγιστρος pro. ἑπαρχος conl. R. 15. συνῖδη cod. et ed.

ra palatii. Praefecti tunc et magister in consistorio licentiam abeundi sumunt. At senatores et ceteri magistratus permanent adhuc ibidem stantes, donec ingressus Imperator in cubiculum in comitatu patriciorum his abeundi veniam dederit; his autem egressis tandem missae dantur. Non praetereundum, proceres palatinos fidem suam iureiurando obligare, se nunquam aut ipsi Imperatori aut imperio insidias structuros esse. Litteris consignatam eius sacramenti formulam asservat Imperator penes se. Si Augusta sit in palatio, obviam it Imperatori novo, sed in palatio, id est intra augusteum; eiusque caput Imperator osculatur. Ad convivium penes se tum retinet Imperator in magno triclinio, ad suam quidem, cui ipse accumbit, tabulam praepositos et patricos, quos voluerit, et praefectos et magistrum, ad reliquos autem accubitus seu mensas milites, quos ipse designaverit, aut et magistratus militares. Intrannt quoque ludii et ludiones in prandium; sed non nisi conscio et indulgente Imperatore. Tenendum quoque hoc est, ab Helenianis inde usque ad portam poma carruchae teneri a duobus comitibus scholarum; a porta vero inde usque ad forum [Constantini] a duobus comitibus domesticorum; a foro tandem usque ad palatium a duobus exconsulibus militaribus, secundum ceremoniale, de quo latius exponetur

καὶ πζαγγίλων διὰ τὸ ὡς ἀπὸ προκέκισον ἐλθεῖν, καίτοι τοῦ βασιλέως καμπάγια φοροῦντος, καὶ κιτεύονται οἱ ἄρχοντες, B καὶ ποιεῖ προαγωγὰς, ὡς βούλεται. δεῖ δὲ ἐν τῷ ἀρίστῳ πάντας καμπάγια φορέσαι καὶ λευκὰ χλανίδια, καὶ οὕτως 5 σπυναριστοῦσθαι αὐτῷ. τῇ δὲ ἐξῆς ἵππικὸν ἐπιτελεῖται, ἐὰν ἡ ἡμέρα μὴ κωλύει, πάντων ὁμοίως λευκὰ χλανίδια καὶ καμπάγια φοροῦντων, καὶ πάλιν τρέφει, ἐὰν ἀρέσκει αὐτῷ. καὶ ταῦτα μὲν ἡ ἀρχαιότης. νῦν δὲ ἐπενοήθη καὶ ἐν τῷ ἵππικῷ τὰς ἀναγορεύσεις γίνεσθαι. ἀναγκαῖον δὲ ἐνομίσασμεν καὶ 10 ἐτέρων βασιλέων ἀναγορεύσεις ἐν ἐπιτόμῳ γράψαι, ἵνα ἕκα- C στος τὸ εὐτακτότερον καὶ ἀρέσκον αὐτῷ, καιροῦ γινομένου, (ὄπερ βραδέως ὁ Θεὸς ποιήσει,) ἐπιλέξῃται.

ΚΕΘ. 5β.

Ἀναγόρευσις Ἀναστασίου βασιλέως τοῦ τῆς θείας λήξεως.

15 Ὁ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως Ἀναστάσιος ἐν τῷ ἵππικῷ ἀνηγορεύθη οὕτως. ἀποθανόντος Ζήνωνος τοῦ τῆς θείας λήξεως, ἐν τῇ νυκτὶ τῇ ἐξῆς συνήχθησαν οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ συγκλη- D

In tractatione de Campo Martio. Si lubet Imperatori, facit, postquam ex ecclesia in palatium venerit, consistorium, et excipit omnes candidis tunicis et tziangis seu calceis indutos; quia tanquam a processione veniunt, quamvis ipse Imperator adhuc campagia gestet; citantur proceres nomine tenus, et facit Imperator promotiones pro lubitu. In prandio convivale autem debent omnes campagia gestare et candidas tunicas, et sic epulis interesse dominicis. Sequente die, nisi eius religio prohibeat, peragitur hippicum seu certamen equestre, omnibus omnino candidas tunicas et campagia gerentibus; rursusque editur convivium, si Domino placuerit. Et haec quidem olim in usu erant. Nunc autem ex inventione recentiore solent in hippico [seu circo] novorum principum electiones et proclamationes fieri. Necesse vero nobis visum fuit etiam aliorum praeter istum Leonem Imperatorum renuntiationes breviter enarrare, ut Imperatorum aetate nostra posteriorum unusquisque, tempore veniente, (quod tarde tamen venire lubeat et quam diutissime arceat Deus,) id quod sibi videatur bono ordini decorisque maxime congruum et praecipue arrideat, deligat.

CAP. 92.

Inauguratio Anastasii Imp. divinae sortis.

Piae sortis vel memoriae Anastasius proclamatus et inauguratus fuit Imperator in hippico [seu hippodromo] hoc modo. Zenone divinae sortis vita defuncto, coibant nocte ab eius obitu proxima proceres palatini et senatorii ordinis viri et episcopus [seu patriarcha] in porticu, quas

τικοί καὶ ὁ ἐπίσκοπος ἐν τῷ πορτικῷ τῷ πρὸ τοῦ μεγάλου
 τρικλίνου, ὃ δὲ δῆμος ἐν τῷ ἵππικῷ ἐν τοῖς ἰδίοις μέρεσιν,
 οἱ δὲ στρατιῶται καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ ἵππικῷ ἐν τῷ στάματι.
 καὶ πάντες συναχθέντες ἐξεβόων, τοῦ λειψάνου ἔτι ἔσω κει-
 μένου. συνειδὼν οὖν οἱ ἄρχοντες Ἀριάδνην τὴν τῆς θείας⁵
 λήξεως ἀγούσαν ἀνελθεῖν εἰς τὸ ἵππικὸν καὶ προσφωνῆ-
 σαι τῷ δήμῳ. καὶ δὴ ἀνῆλθεν φορέσασα τὴν χλαμύδα, καὶ
 Ed.L. 243 συνεισηλθὼν αὐτῇ οἱ δύο πραιπόσιτοι καὶ ὁ μάγιστρος καὶ ὁ
 καστρήσιος καὶ ὁ κναιίστωρ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, ὅσοι ἔθος ἔ-
 χουσιν συνθεωρεῖν τῷ βασιλεῖ ἐν ταῖς ἵπποδρομίαις. συνεισ-10
 ῆλθον δὲ ἐν τῷ ἵππικῷ καὶ κουβουκλάριοι ὀλίγοι τοῦ μέρους
 αὐτῆς, οὐ μὴν ἄλλα καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπό-
 λεως, Εὐφῆμιος. οἱ δὲ ἄλλοι ἄρχοντες ἐμπρὸς ἔστησαν, ἔν-
 θα οἱ κούρσωρες ἐν τῷ καγκέλλῳ, καὶ ἐν τοῖς βάρθοις κατα
 Ma. 164. a τάξιν, οἱ μὲν χαρτουλαρικοὶ ἐκ τῶν δεξιῶν, οἱ δὲ στρατιωτι-15
 κοὶ ἐκ τῶν ἀριστερῶν. καὶ ὡς ἔστη ἡ ἀγούσα καὶ ἐφάνη
 τῷ δήμῳ, πάντες ἔκραξαν. „Ἀριάδνη ἀγούσα, σὺ νικᾷς·
 B εὐσεβῆ Κύριε, ζῶν ἀντῆ” καὶ πολλάκις τὸ „Κύριε, ἐλέη-
 σον” εἶπον, „πολλὰ τὰ ἔτη τῆς ἀγούστης· ὀρθόδοξον βα-
 σιλέα τῇ οἰκουμένῃ.” ἡ δὲ ἀγούσα προσεφώνησεν αὐτοῖς²⁰
 διὰ λιβελλησίων ἐξ αὐτῶν τῶν βάρθων. ὁ γὰρ λιβελλήσιος
 ἐν αὐτοῖς τοῖς βάρθοις ἱστάμενος ἐν τῷ καγκέλλῳ ἐμπρὸς τῆς

Y
 magno triclinio praetensa est. Populus autem [proximo mane] in
 hippicum conveniebat, suamque quisque stationem occupabat. Mili-
 tes pariter in hippico in stamate adstabant. Hi congregati magna
 cum vociferatione et tumultu novum Imperatorem flagitabant, mortui
 supremis nondum humatis. Unanimi consensu igitur suadebant pro-
 ceteris Ariadnae, divinae sortis Augustae, ut ascenderet in hippicum,
 ibique populum alloqueretur. Ascendebat ergo illa, imperatoria
 chlamyde induta, in comitatu amborum praepositorum et magistri,
 item castrensis et quaestoris omniumque reliquorum, quos una cum
 Imperatore spectare certamina equestria mos est. Comitabantur eod-
 dem quoque pauci quidam cubicularii de parte seu comitativa eius;
 item Archiepiscopus, qui tum erat, Constantinopoleos Euphemius.
 Ceteri autem proceres coram in conspectu Dominae adstabant ibi,
 ubi cursores stare solent, ad cancellos et in gradibus secundum
 dignitatum ordines; chartularici quidem [seu scriniarii vel togati] ad
 dextram, militares autem ad sinistram. Ut itaque stans Augusta sese
 populo monstrabat, exclamabant omnes: *Ariadne Augusta, tu vincas.
 Pie Domine, vitam ipsi longam indulge.* Saepius etiam: *Kyrie eleison*
 iterabant, et: *Multos annos Augustae! Orthodoxum Imperatorem orbi
 terrarum [flagisamus].* Tunc Augusta per os libellensis in ipsis gradibus
 intra cancellum coram sella vel throno imperiali, ibi ubi cursores

σέλλης, ἔνθα Ἰστανται οἱ κούρσωρες, ἀνέγνω οὕτως „ἡ ἑ-
 μετέρα γενναιότης τὰ πρόποντα καὶ νῦν τῇ καθουσίῳσει συν-
 ἤθως ἐπεδείξατο καὶ τὴν εὐταξίαν ἐβεβαίωσεν, τὰ ὀφειλόμε-
 να τῇ βασιλείᾳ φυλάξασα.” παρὰ πάντων ἐβοήθη· „ἡμεῖς
 5δοῦλοι τῆς ἀγούστης· εὐσεβῆ Κύριε, ζωὴν αὐτῇ· πολλὰ
 τὰ ἔτη τῆς ἀγούστης· Ἀριάδνη ἀγούστα, σὺ νικᾷς Ῥω- C
 μαίων βασιλέα τῇ οἰκουμένῃ.” ἀπόκρισις· „ὅτι καὶ πρὸ τῶν
 ἑμετέρων αἰτήσεων ἐκελεύσαμεν τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσι
 καὶ τῇ ἱερᾷ συγκλήτῳ μετὰ κοινῆς τῶν γενναιοτάτων δοκιμα-
 10σίας ἄνδρα ἐπιλέξασθαι Χριστιανὸν Ῥωμαῖον καὶ πάσης γέ-
 μοντα βασιλικῆς ἀρετῆς, ὥστε μῆτε χρημάτων, μῆτε ἄλλω
 τινι, ὅσον τό γε ἐν ἀνθρώποις, ἀνθρωπίνῳ πάθει ὑποκελθεῖται.”
 ὑπὸ πάντων ἐκράγη· „πολλὰ τὰ ἔτη τῆς ἀγούστης· Ἀρι-
 15ὰδνη ἀγούστα, σὺ νικᾷς. τῆς φιλοχρίστου βασιλίδος πολλὰ
 15τὰ ἔτη· Κύριε, ἐλέησον. βασιλεῦ οὐράνε, δὸς ἡμῖν ἐπίγειον
 ἀφιλάργυρον βασιλέα τῇ οἰκουμένῃ.” ἀπόκρισις· „ὥστε δὲ D
 καθαρὰν καὶ τῷ δεσπότῃ Θεῷ ἀρέσκουσαν τὴν κρίσιν γενέ-
 σθαι, ἐκελεύσαμεν τοὺς ἐνδοξοτάτους ἄρχοντας καὶ τὴν ἱερὰν
 σύγκλητον, συντρεχούσης καὶ τῆς τῶν γενναιοτάτων ἐξερχί-
 20των ψῆφου, προκειμένων καὶ τῶν ἁγίων εὐαγγελίων, παρόν-
 τος τοῦ ὀσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου τῆς βασιλίδος ταύτης πό-

16. ἀπόκρισις add. B. h. l. et in seqq. aliquoties.

stare solent, stantis et de charta scripta recitantis eos ita alloque-
 batur: *Strenuitas vestra decorum etiam nunc pro more suae de-
 votioni consueto demonstravit, et confirmavit bonum ordinem
 in eo, quod imperiali maiestati debitos honores habuit atque custo-
 divit. Ad haec clamabant omnes: Nos sumus servi Augustae. Pie
 Domine, vitam illi! Multos annos Augustae! Ariadne Augusta, tu
 vincas. Romanum Imperatorem orbi terrarum!* Responsio: *Præ-
 venientes nos vestras preces imperavimus gloriosissimis aulae pro-
 ceribus sacroque senatui, ut, communicato cum fortissimis exerciti-
 bus consilio atque examine virum eligerent Christianum, gente Ro-
 manum, omnisque imperatoriae virtutis plenum talemque, ut neque
 avaritiae, neque alii humano vitio deditus sit, quantum eius da-
 tum est humanae fragilitati. Ad haec exclamabant omnes: Multos
 annos Augustae! Ariadna Augusta, tu vincas! Christum amantis
 Imperatricis multi sint anni! Kyrie eleison. Imperator coelestis,
 da nobis terrestrem Imperatorem, pecuniae non cupidum, qui or-
 bem terrarum regat. Resp.: Quo autem pura Dominoque Deo pla-
 cens fieret electio, imperavimus illustrissimis proceribus et sacro
 senatui, quibuscum concurrere debet fortissimorum exercituum suf-
 fragium, ut coram sanctis evangelii in publico expositis, praesen-
 te quoque sanctissimo atque maxime venerabili regiae huius urbis*

λεως πατριάρχον, και προκειμένων, ως εἶρηται, τῶν ἁγίων
 λογίων, γενέσθαι τὴν ἐπιλογὴν, ἐφ' ᾗτε μηδένα μηδὲ φιλι-
 Ed.L. 244 ας, μηδὲ ἔχθρας, μηδὲ σκοποῦ, μηδὲ συγγενείας, μηδὲ ἄλλου
 τινὸς ἰδίου μεμνημένον, ἀλλ' ἔχοντα καθαρὸν τὸ συνειδὸς και
 ὄλον πρὸς τὸν δεσπότην Θεὸν νενευκὸς, οὕτως ποιήσασθαι 5
 Ms. 164. b τὴν ἐπιλογὴν. ἐπειδὴ οὖν, ὡς και ἡ ἑμετέρα καθορᾶ καθο-
 σιώσις, τὸ πρῶγμα μέγα και περὶ κοσμικῆς πρόκειται σωτη-
 ρίας, προσήκει τὴν ἑμετέραν καθοσίωσιν μικρὸν ἐνδοῦναι,
 ὥστε και τὴν κηδείαν τοῦ τῆς Θείας λήξεως Ζήνωνος προβῆ-
 ναι δεόντως, και μὴ ἐκ προπετοῦς ἐπιλογῆς γενέσθαι τι με-10
 ταμελίας ἄξιον." ὑπὸ πάντων ἐκράγη „καλὰ πάσχα τῇ οὐ-
 κουμένῃ, εὐταξίαν και εὐθηνίαν τῇ πόλει. πολλὰ τὰ ἔτη τῆς
 ἀγούστας. ἔξω βάλε τὸν κλέπτην ἐπαρχον τῇ πόλει· πολλὰ
 B τὰ ἔτη τῆς βασιλείας. Κύριε, ζῶνι ἀντῆ· ὄλα τὰ καλὰ
 ἐπὶ σοῦ γένηται, Ῥωμαῖα, εἰ οὐδὲν ξένον αὖξει τὸ γένος τῶν 15
 Ῥωμαίων. τὸ βασιλείον σὸν ἐστιν, Ἀριάδη ἀγούστα. σὺ
 νικᾷς." ἀπόκρισις· „εὐχαριστοῦμεν τῷ δεσπότη Θεῷ, ὅτι πάν-
 τα, ὅσα ὑμῖν ἐστιν και συμφέροντα και καταδύμια, ταῦτα
 και πρὸ τῶν ἑμετέρων αἰτήσεων εἰς τὸν νοῦν τὸν ἡμέτερον
 ἔρχεται και πληροῦται. και γὰρ πρὸ τῆς ἐνταῦθα ἀνόδου 20
 συνιδόντες χρῆζειν τὴν ἑμετέραν καθοσίωσιν ἀνδρὸς ἔμφο-

patriarcha, electionem conficerent, sic ut nemo seu amicitiae, seu odii, seu intentionis alicuius remotioris pro paranda sibi sua fortuna, seu affinitatis ulliusve alius cuiuscunque tandem privatae rationis in hoc negotio meminerit, eamque in censum admiserit, sed ut habens unusquisque servansque puram conscientiam, et quae unice ad Dominum Deum respiciat, electionem conficiat. Quoniam igitur, ut vestra quoque maiestas videt, negotium hoc magni momenti est, et de salute totius terrarum orbis agitur, decet vestram maiestatem nonnihil remittere moramque temporis concedere, donec exsequias Zenonis divinae sortis debito modo peractae fuerint; ne ex praecipitata tumultuaria electione argumentum poenitentiae subnascatur. Acclamabant omnes: Pulchrum Pascha [seu dies festivus et lactus hic est] orbi terrarum. Bonum ordinem et prosperitatem Urbi [o Deus largire!] Multos annos Augustae. Amove furem illum praefectum Urbi. Multi sint anni Imperatricis! Domine, vitam ipsi! o Romana, omnia recta et pulchra erunt, te regnante, si peregrinum nihil auget numerum Romani generis. Imperium tuum est. Ariadne Augusta, tu vincas. Resp.: Gratias agimus Deo, quod omnia, quae vobis et conferunt et arriident, etiam nobis, vel ante vestras supplicationes, in mentem veniant, et firmiter decernantur perficienda. Nam et antequam huc ascenderemus, bene gnari, vestrae maiestati opus esse viro prudente, qui, ut vobis bene sit, provideret, praevertimus et praecurrimus vestras preces, et decrevimus, quod

νος καὶ τῆς ἑμετέρας εὐζωίας προνοοῦντος, φθάσαντες καὶ προλαβόντες τὴν ἑμετέρας αἰτήσεις, τὸν ἐνδοξότατον Ἰουλιανόν εἰς τὴν ὑπαρχὸν ἀρχὴν, τοῦ δεσπότητος Θεοῦ ἐπινειδύσαντος, προβαλλόμεθα." ὑπὸ πάντων ἐκράγη· „ταύτη καλὴ ἀρχή. πολλὰ τὰ ἔτη τῆς ἀγούστας, πολλὰ τὰ ἔτη τῶν ἀρχόντων." ἀποκρισὶς· „τῆς οὖν ἑμετέρας ἐστὶν καθοσιώσεως, ὡσπερ αἰεὶ ἐφυλάξατε, οὕτω καὶ νῦν φυλάξαι τὴν εὐταξίαν. τῆς γὰρ ἑμετέρας εὐζωίας καὶ πάντων τῶν συμφερόντων ὑμῶν πρῶτον μὲν ὁ δεσπότης Θεός, ἔπειτα δὲ καὶ ἡμεῖς ἰσοιούτως προενοήσαμεν, καὶ εὐθέως βουλευόμενοι μετὰ τῶν ἐνδόξων ἀρχόντων καὶ τῆς ἱερᾶς συγκλήτου, συντρεχούσης καὶ τῆς τῶν γενναιοτάτων ἑξερχίτων συναιρέσεως, προβαλούμεθα ἀνδρα εἰς τὴν βασιλείαν καὶ ὀρθόδοξον καὶ ἀγνόν. ἀπέστω δὲ φθόνος τῆς καλλίστης ταύτης συμβουλίας καὶ πολιτείας." 15 ταύτης οὖν τῆς προσφωνήσεως παρ' αὐτῆς γενομένης, κατήλθεν ἡ ἀγούστα καὶ οἱ ἀρχοντες ὀψικεύοντες αὐτήν. καὶ ἡ μὲν ἀγούστα εἰσηλθεὶν εἰς τὸν ἀγούσταλον· οἱ δὲ ἀρχοντες, τεθέντων σκαμνίων πρὸ τοῦ δέλφακος, ἐκάθισαν, καὶ ᾄδοντες Ms. 165. a βουλευέσθαι περὶ τοῦ ὀφειλοντος γενέσθαι, καὶ πολλὴ φιλο- 20 νεικεῖα μεταξὺ αὐτῶν ἐκινήθη. ὁ δὲ πραιπόσιτος Οὐρβίκιος εὐφρονέστερον ἐδήλωσεν αὐτοῖς, ὅτι „καλῶς ποιεῖτε τῇ ἀγούσῃ παρέχοντες τὴν ἀνθεντεῖαν, ἵνα αὐτὴ ἐπιλέξῃται, ὃν ἀν Ed. L. 245

nunc facimus, in nomine Dei eiusque benigno sub favore illustrissimum Iulianum ad praefecturam Urbis promovere. Acclamabant omnes: Hic [Iulianus] est egregius magistratus. Multi sint anni Augustae, multi sint anni magistratum. Resp.: Vestrae maiestatis igitur nunc est, modestiam, tranquillitatem et bonum ordinem, ut semper alias servastis, ita nunc etiam servare. Commodi enim vestri, et ut bonis omnibus afflueretis, primus quidem Deus, deinde vero etiam nos curam sufficientem habuimus; statimque deliberaturi cum illustribus proceribus et sacro senatu, concurrente quoque fortissimorum exercituum suffragio, eligemus Imperatorem orthodoxum et a vitis purum. Absit autem invidia, neque inturbet pervertatque pulcherrimae huius deliberationis et imperii nostri instituta. Post hanc Augustae allocutionem finitam descendebat ipsa, et proceres eam sequebantur; ipsaque in augustaeum ingressa, considerabant proceres in scamnis ante delphacem positis, et ordiebantur deliberationem de candidato imperii. Verum diu rixabantur inter se, neque in consensum venire aut decernere quidquam poterant. Urbicius ergo praepositus opportunum hoc suppeditabat consilium: Bene facietis, aiebat. Augustae permittentes auctoritatem optandi, quem ipsa voluerit. Rogabat igitur senatus episcopum [seu patriarcham], ut ingressus ad Augustam, arbitrium electionis atque denominationis

βουληθείη. ἤτησεν οὖν ἡ σύγκλητος τὸν ἐπίσκοπον εἰσελθεῖν καὶ παρακαλέσαι αὐτήν, ἵνα αὐτῇ, ὃν βούλεται, ἐπιλέξῃται· αὕτη οὖν ἐπέλεξετο Ἀναστάσιον τὸν σιλεντιάριον, καὶ μαθόντες οἱ ἄρχοντες πάντες ἠρώσθησαν, καὶ παραχρῆμα ἐπέμφθησαν εἰς τὸν οἶκον Ἀναστασίου παρὰ τοῦ μαγίστρου⁵ κόμητες προτηκτόρων καὶ δομεστικῶν, καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς τὸ παλάτιον, καὶ ἐν τῷ κοινοστωρίῳ ἐφυλάττετο, καὶ οὕτως ἐγένετο ἡ κηδεία Ζήνωνος τοῦ τῆς Θείας λήξεως. ἐν αὐτῇ οὖν τῇ ἡμέρᾳ οἱ βεστωσακράνοι καὶ οἱ ζωγράφοι καὶ οἱ μονητάριοι τὰ συνήθη ἐπραῶσαν, καθὰ εἴρηται, καὶ ὅψα ἐδόθη¹⁰ τὰ μανδάτα σιλέντιον καὶ κομέντον, καὶ τῇ ἑξῆς προῆλθον πάντες ἀπὸ λευκῶν χλανιδίων, καὶ ἐδέχθησαν ἐν τῷ κοινοστωρίῳ, καὶ ἐκεῖ προσηγορεύθησαν, οὐ μὴν ἐν τῷ ἄρματι. προῆλθεν δὲ καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος κατὰ τὸ συνήθες εἰσελθὼν διὰ τῆς βαλνιαρίας, καὶ μετὰ τὸ δεχθῆναι πάντας κατὰ τὸ εἶθος, ἀνῆλθεν Ἀναστάσιος ἐν τῷ πορτίκῳ τῷ πρὸ τοῦ μεγάλου τρικλίνου, καὶ ἔσθη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πορτίκου, καὶ εἰσῆλθον πάντες οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ συγκλητικοὶ πρὸς αὐτὸν, καὶ ἀπήτησαν αὐτὸν ὄρκον δοῦναι πᾶσιν, ὡς οὐδεὶς, πρὸς ὃν²⁰ ἔσχεν προᾶγμα, φυλάττει λύπην, καὶ ὅτι μετὰ ὄρθου συννεβότος τῇ πολιτείᾳ χρῆσεται. καὶ ὑποτελεσοθέντος τῶν ὄρκων τούτου, ἀνῆλθεν εἰς τὸ ἵππικὸν, καὶ εἰσελθὼν ἐν τῷ τρικλί-

9. ΣΧΟΛ. ἱεροαμφιδεσται. 11. ΣΧΟΛ. σιωπῇ καὶ συνλέουσιν.

ipsi offerret. Augusta, eo facto, eligebat Anastasium silentiarium. Quod intelligentes proceres omnes approbant; protinusque mittebantur in aedes Anastasii a magistro comites protectorum et domesticorum: hi eum ad palatium deducebant, et in consistorio tantisper deponebant, donec solenne ritu inauguraretur. Interea fiebant exaequiae Zenonis divinae sortis. Eo itaque die faciebant vestosacrani et pictores atque monetarii consueta, de quibus alibi diximus, officia [circa decorandum principis funus] vesperaeque edebantur mandata pro crastino silentio et conventu. Altero autem die procedebant omnes in candidis tunicis, et excipiebantur et alloquio cohonestabantur a novo Imper. in consistorio, non autem in armate. Procedebat quoque [seu veniebat in senatum] archiepiscopus, ingrediens, ut mos est, per balneariam. Omnibus congregatis et exceptis pro more consueto, ascendebat Anastasius in porticum magno triclinio praetensam, mediaque in illa consistebat. Ingredientes illuc proceres omnes et senatorius ordo sacramentum ab eo postulabant, quo promitteret, se erga neminem, quicum hactenus similitatem aluerit, conservaturum aut exerciturum malevolentiam; item se recta cum conscientia imperium administraturum esse. Dicto illo iurēiurando, ascendebat Anastasius in hippicum seu circum, et in-

νη, ἔνθα καὶ ἱππικὸν ἔθος ἐστὶν προσκυνεῖν τοὺς συγκλητι-
 κούς, ἐφόρουν στιχάριον διβητήριον ἀφρόκλαβον καὶ ζωνάριον
 καὶ τουβρία καὶ καμπάγια βασιλικὰ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ κά-
 θισμα γυμνός· τὰ δὲ στρατεύματα κάτω ἴστατο ἐν τῷ
 50τάματι, καὶ τὰς ἄστας καὶ τὰ σίγνα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εἶχον
 κεκλιμένα. ὁ δὲ δῆμος ἴστατο ἐν τοῖς βάθροις καὶ εὐφημει.
 ἐσηκώθη οὖν ἐπάνω τοῦ σκουταρίου ἱστάμενος, καὶ ἀνελθὼν Ms. 165. b
 τῶν λυγχιαρίων καμπιδούκτωρ τὸ ἴδιον μανιάκιον ἐπέθηκεν D
 εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ εὐθέως τὰ σίγνα ὀρθώθη, καὶ
 10εὐφημῆθη παρὰ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν δημοτῶν. καὶ με-
 τὰ τοῦτο κατῆλθεν ἐκ τοῦ σκουταρίου, καὶ εἰσῆλθεν πάλιν ἐν
 τῷ τρικλίῳ, ἔνθα ἐφόρουν τὰ βασιλικὰ καὶ ἐκεῖ ὁ ἐπίσκο-
 πος ἐποίησεν εὐχὴν, καὶ τὸ „Κύριε, ἐλέησον” ἐλέχθη, καὶ
 περιέθηκεν αὐτῷ τὴν χλαμύδα τὴν βασιλικήν, καὶ τὸν στέ-
 15φανον τὸν διάλιθον, καὶ ὑποστρέψας αὐτῶς ἀνῆλθεν ἐν τῷ
 καθίσματι, καὶ ἠπάσατο τὸν δῆμον, καὶ ἔκραζαν πάντες Ed. L. 246
 „AUGUSTE, σεβαστέ.” καὶ προσεφώνησε τοῖς στρατιώταις καὶ
 τῷ δήμῳ. ἐπέδοθη γὰρ αὐτῷ λεβελάρειν, καὶ αὐτὸς ἐπιδέ-
 δωκεν τῷ λιβελλοσίῳ, καὶ ἐκεῖνος ἰστώς ἐν τῷ τριβουναλίῳ
 20προσεφώνησεν αὐτοῖς, καὶ ὑπέσχετο δίδοναι ἀγνουστιάτικα ἀνά
 νομισμάτων εἰ καὶ λίτραν ἀργύρου. ἔχει δὲ καὶ ἡ προσφώ-
 νησις οὕτως. αὐτοκράτωρ Καῖσαρ αὐγουστος· „δῆλόν ἐστιν

1. κατ' ἱππικὸν cod.

gressus in illud triclinium, in quo senatores, quando certamen e-
 questre peragitur, Imperatorem adorare solent, induebat sticharium
 dibetesium auroclavam et zonarum et tubia seu braccas vel tibialia
 et campagia imperialia, et ingrediebatur in cathisma nudus [capite
 corona nondum decorato]. Interea stabant milites infra in stamata;
 hastae signaque inclinata humi iacebant. Populus in bathris vel
 gradibus stans, bona verba acclamabat. Dein sublecebatur Anastasius
 in scuto stans, et ascendens eodem campiductor lanceariorum
 imponebat eius capiti torquem suum sibi abstractum. Quo facto
 protinus erigebantur iacentia signa, et fausta vota tam milites, quam
 populares acclamabant. Descendebat tum e scuto, et ingrediebatur
 rursus in triclinium, ubi basilica seu insignia imperii induebat, ab
 episcopo preces fiebant, Kyrie eleison recitabatur, idem patriarcha
 ipsi chlamydem imperialem et coronam gemmatam circumponebat.
 In hoc ornatu repetebat Anastasius rursus cathisma, et salutabat po-
 pulum. Exclamabant tum omnes: *Auguste*, ipse vero alloquebatur
 milites et populum ore libellensis. Nempe libellus, in quo perscrip-
 ta erat alioquii formula, ipsi ab aliquo tradebatur, quem ipse vi-
 cissim libellensi tradebat, hic denique e tribunali recitabat, promittens
 danda ipsi augustiatica seu munera a novis augustis populo et mi-

τὸ ἀνθρώπινον κράτος τῆς ἀνωτάτω δόξης τῆ νεύματι ἀπαρ-
 τξζειν." παρὰ πάντων ἐβοήθη· „ἄφθονα τῆ οἰκουμένη· ὡς
 Β ἐξήσας, οὕτως βασιλευσον· ἀγνοὺς ἄρχοντας τῆ οἰκουμένη"
 καὶ ἄλλα τοιαῦτα. αὐτοκράτωρ Καῖσαρ αὐγουστος· „ἐπειδὴ
 τοῖνν ἐμὰ, εἰ καὶ ἄκοντα καὶ ἀναβαλλόμενον, ἡ γαλινοτάτης
 αὐγούστα Ἀριάδνη τῆ διακρίσει τῶν ὑπερφουσεστάτων προ-
 τευόντων καὶ τῆς ἐνδοξατάτης συγκλήτου ἡ ἐκλογὴ καὶ τῶν
 δυνατῶν στρατοπέδων, τοῦ τε καθοσιωμένου λαοῦ ἡ συναίνε-
 σις πρὸς τὸ ἀναδέξασθαι τῆς βασιλείας τῶν Ῥωμαίων τὴν
 φροντίδα, προηγουμένως τῆς ἐπισικείας τῆς θείας τριάδος,¹⁰
 προεχώρησεν." ὑπὸ πάντων ἐκράγη· „Κύριε, ἐλέησον· νῖὰ
 Θεοῦ, σὺ αὐτὸν ἐλέησον. Ἀναστάσις αὐγουστε, τοῦμβηκας·
 Κεῦσεβῆ βασιλέα ὁ Θεὸς φυλάξει· ὁ Θεὸς σε ἔδωκεν, ὁ Θε-
 ὸς σε φυλάξει" καὶ ἄλλα τοιαῦτα. αὐτοκράτωρ Καῖσαρ αὐ-
 γουστος· „ὅπόσον μοι βῆρος ὑπὲρ τῆς κοινῆς πάντων σωτη-
 ρίας ἐπετέθη, οὐκ ἀγνοῶ." παρὰ πάντων ἐβοήθη· „ἄξις
 Ms. 166. α τῆς βασιλείας, ἄξις τῆς τριάδος, ἄξις τῆς πόλεως. τοὺς δη-
 λάτορας ἔξω βάλε" καὶ ἄλλα τοιαῦτα. αὐτοκράτωρ Καῖσαρ
 αὐγουστος· „ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν παντοκράτορα δυσωπῶ, ἔ-
 πως, οἶόν με ἐν ταύτῃ τῆ κοινῇ ἐκλογῇ γενέσθαι ἡλίπιστε,²⁰
 τοιοῦτον τῆ τῶν πραγμάτων ἐργασία κατανοήσητε." παρὰ
 πάντων ἐκράγη· „εἰς ὃν πιστεύεις, αὐτὸς σε σώσει. ὡς ἐξήσας,

litibus dari solita; et quidem viritim nummos aureos quinos et li-
 tras singulares argenti. Habet autem alloquium sic. Imperator Cae-
 sar Augustus: *Notum est humanam potestatem a nutu supremæ
 gloriæ dependere. Exclamabant omnes: Abunde bonorum orbi ter-
 rarum [nunc contingit, te ad imperium evecto]. Ut hactenus vixisti,
 ita porro impera. Puros magistratus orbi terrarum [flagitamus],
 et alia talia. Imperator Caesar Augustus: Quum itaque me, quam-
 vis invitum et cessitantem, Serenissima Augusta Ariadne iudi-
 cio suo, illustrissimorum procerum et gloriosissimi senatus electio,
 potentiumque exercituum ut et sacrosancti populi consensus, eo ad-
 egerit, ut, sequens ductum clementiæ divini trinitatis, curam
 imperii Romanorum in me susciperem. Ad hæc exclamabant omnes:
 Kyrie eleison. Fili Dei, miserere eius. Anastasie Auguste, tu vni-
 cas. Pium Imperatorem Deus conservet. Deus te dedit. Deus te
 conservet, et alia talia. Imperator Caesar Augustus: Intelligo, quan-
 tum onus mihi cum cura communis omnium salutis impositum sus-
 vit. Acclamabant omnes: Digne imperio, digne trinitatis favore
 atque calculo, digne urbe. Arce delatoris, et similia plura. Im-
 perator Caesar Augustus: Verum supplicor omnipotenti Deo, velit
 efficere, ut qualem me fore sperastis eligentes unanimes consensu,
 talem esse ipso ex operum meorum documento deprehendatis. Ac-*

οὕτω βασιλευσον. εὐσεβῶς ἔζησας, εὐσεβῶς βασιλευσον. Ἀρι-
 ἄδνη, σὺ νικᾷς· πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγουστῆς. τὸ ἐξέκριτόν σου
 ἔγειρον, τὰς στρατείας σου ἔγειρον, τοὺς δούλους σου ἐλέησον. ὡς
 Μαρκιανός, οὕτως βασιλευσον" καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλά. αὐ-
 τοκράτωρ Καίσαρ αὐγουστος, „ὑπὲρ τῆς ἑορτῆς τῆς εὐτυχοῦς
 ἡμῶν βασιλείας ἀνὰ ἐ νομισμάτων καὶ λίτραν ἀργύρου ὑ-
 μῖν καταβούκιλον δώσω." παρὰ πάντων ἐβοήθη. „χριστι-
 ἀνὸν βασιλέα ὁ Θεὸς διαφυλάξει. αὐταὶ κοινὰ εὐχαί·
 αὐταὶ αἱ εὐχαὶ τῆς οἰκουμένης· τὸν εὐσεβῆ, Κύριε, φύλα-
 10 ζον· ἅγιε Κύριε, ἔγειρον τὸν κόσμον σου. νικᾷ ἡ τύχη τῶν Ed.L. 247
 Ῥωμαίων· Ἀναστάσιε αὐγουστε, σὺ νικᾷς· Ἀριάδνη αὐγού-
 στα, σὺ νικᾷς· ὁ Θεὸς ὑμᾶς δέδωκεν, ὁ Θεὸς ὑμᾶς φυλά-
 ξει." αὐτοκράτωρ αὐγουστος· „ὁ Θεὸς μεθ' ὑμῶν." καὶ
 μετὰ τὸ προσφωνηθῆναι αὐτοῖς κατῆλθεν δηριγενόμενος, καὶ
 15 ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ εἰσῆλθεν διὰ τοῦ νάρθηκος,
 τὸν στέφανον πρότερον ἀποθέμενος ἐν τῷ μουτατώριῳ, καὶ
 λαβὼν αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος ἐπέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀπέθετο αὐ-
 τὸν ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, καὶ προσήνεγκεν ὁ βασιλεὺς τὰ δῶ-
 20 ρα, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ μουτατώριον ἐφόρεσεν τὸν στέφανον, B
 καὶ ὑπέστρεψεν, καὶ εἰσελθὼν ἐποίησεν τὴν προαγωγὴν τοῦ
 ὑπάρχου, καὶ ἔδωκεν μίσσας, καὶ ἔθρεψεν τοὺς ἄρχοντας.

clamabant omnes: *Ille, cui confidis, te salvabit; ut vixisti, ita impera; pie vixisti, pie impera. Ariadne, tu vincas; multi sint anni Augustae. Erige tu [Anastasiae] exercitum. Miserere servorum tuorum; ut Marcianus, ita tu quoque impera, et alia talia multa.* Imperator Caesar Augustus: *Pro festo die, felicitis nostri imperii natale, dabo vobis in buccam [seu viritim] quinos nummos et singulus litras argenti.* Acclamabant omnes: *Christianum Imperatorem conservet Deus. Haec sunt communia omnium vota. Haec sunt vota orbis terrarum. Pium Dominum, Domine, conserva. Sancte Domine, releva mundum tuum. Vincat fortuna Romanorum. Ariadine Augusta, tu vincas. Deus vos dedit, Deus vos conservet.* Imperator Caesar Augustus: *Deus vobiscum.* Finito hoc alloquio, descendebat et procedebat in conductu ad ecclesiam, ingressusque per narthecem deponerat coronam in mutatorio, praeposito eam arripente; deinde rursus ab hoc sibi redditam deponerat in thysiasterio seu sacrificatorio, offerebat dona, redibat ad mutatorium, induebat ibi coronam, revertebatur in palatium, faciebat ibi promotionem praefecti Urbis [paulo ante ab Ariande denominati], dabat missas, et tandem convivio, quos volebat, proceres adhibebat.

ΚΕΦ. 57.

Ἀναγόρευσις βασιλέως Ἰουστίνου τοῦ τῆς θείας λήξεως.

Ἐν τῇ ἀναγορεύσει Ἰουστίνου τοῦ τῆς εὐσεβοῦς θείας λήξεως ἀταξία τις ἐγένετο, οἷα μὴδὲ ἀγνούστης οὐσης μὴδὲ βασιλέως τοῦ χειροτονουῦντος, ἀλλὰ ἀπρονοήτων σχεδὸν ὄντων τῶν πραγμάτων. ἀποδανόντος γὰρ Ἀναστασίου τοῦ τῆς θείας λήξεως ἐν τῇ νυκτί, ἐδηλώθη παρὰ τῶν σιλεντιαρίων τῷ μαγίστρῳ καὶ τῷ κόμητι τῶν ἔξκουβιτόρων ἀπαντῆσαι εἰς Ma. 166. b τὸ παλάτιον. παρεγένετο οὖν Κέλερ μάγιστρος, καὶ Ἰουστίνος ὁ τῆς θείας λήξεως, κόμης ὢν ἔξκουβιτόρων τηρικαῦτα. 10 καὶ παραχρῆμα ὁ μάγιστρος ἐδήλωσεν εἰς τὰς σχολὰς, ἵνα καὶ οἱ κاندιδάτοι καὶ οἱ ἄλλοι σχολάριοι ἀπαντήσωσιν. ἐδήλωσεν δὲ καὶ ὁ τῆς θείας λήξεως Ἰουστίνος τοῖς στρατιώταις καὶ τριβούνοις καὶ βικαρίοις ἀπαντῆσαι καὶ τοὺς πρώτους τῶν ἔξκουβιτόρων, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι „ὁ δεσπότης 15 ἡμῶν, ὡς ἄνθρωπος, ἐτελεύτησεν δεῖ οὖν ἡμᾶς πάντας κοινῇ βουλευσασθαι, καὶ τὸν τῷ Θεῷ ἀρέσκοντα καὶ τῇ πολιτείᾳ συμφέροντα ἐπιλέξασθαι.” τὸν αὐτὸν τρόπον διελέχθη καὶ ὁ μάγιστρος τοῖς κاندιδάτοις καὶ τοῖς πρώτοις τῶν σχολαρίων. ὄρθρου οὖν προῆλθον οἱ ἄρχοντες, τινὲς μὲν μύνα φο- 20 ροῦντες, τινὲς δὲ καὶ διάφορα. συνήχθη δὲ καὶ ὁ δῆμος ἐν

7. Sic conl. R., τῷ σιλεντιαρίῳ cod. et ed.

CAP. 93.

Inauguratio Imp. Iustini [primi] divinae sortis.

In electione Iustini piae et divinae sortis contingebat aliquid turbarum, utpote quum neque Augusta adesset, neque Imperator aliquem sibi seu collegam seu successorem denominasset; sed in universum rebus provisum nihil esset. Res ita contigit. Anastasio per noctem vivis exento, significabatur ea de re a silentiario ad magistrum et comitem excubitorum, quo in palatium convenirent. Adveniebant protinus Celer quidem, tum magister, Iustinus autem, divinae sortis princeps, tum comes excubitorum; et magister quidem in acholas edebat mandata, quibus candidatos ceterosque scholarios arcessebat, Iustinus autem militibus [gregariis] et tribunis vicariisque et excubitorum primiceriis conventum imperabat, et ad congregatos ita perorabat: *Dominus noster, ut homo, et quatenus homo fuit, seu corpore tenus, mortuus est. Oportet igitur nos omnes communia consilia eo conferre, ut principem, qui Deo simul acceptus amicusque, et imperio commodus utilisque sit, eligamus.* Eodem modo magister quoque ad candidatos et scholariorum primicerios diserebat. Mane facto, coibant proceres, partim μάγιστρον [seu

τῆ ἵπποδρομίᾳ, καὶ εὐφήμεον τὴν σύγκλητον κράζοντες·
 „πολλὰ τὰ ἔτη τῆς συγκλήτου. σύγκλητε Ῥωμαίων, σὺ νικᾷς.
 τὸν ἐκ Θεοῦ βασιλέα τῷ ἔξερκίτῳ. τὸν ἐκ Θεοῦ βασιλέα
 τῇ οἰκουμένῃ” καὶ πολλὰ τοιαῦτα. καὶ τεθέντων σα-Ed. L. 248
 βρυίων ἐν τῷ πορτίκῳ τῷ πρὸ τοῦ μεγάλου τρικλίνου, ἐκάθισαν
 πάντες οἱ ἄρχοντες καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος, καὶ ἤρξαντο πρὸς
 ἀλλήλους φιλονεικεῖν περὶ τῆς προβολῆς τοῦ βασιλέως· ἄλλος
 γὰρ ἄλλῳ ἐσπούδαζεν· ὡς δὲ χρόνος διετρίβετο, λέγει αὐτοῖς
 Κέλερ ὁ μάλιστα, ὅτι „ἐν ὅσῳ ἔξεστιν ἡμῖν, βουλευσομέμεθα
 καὶ πράξομεν. εἰ γὰρ ταχέως ὀνομάσωμεν τὸν ὀφειλόντα
 γενέσθαι, πάντες ἡμῖν ἀκολουθήσασιν καὶ ἡσυχάζουσιν.
 ἐπεὶ μετ’ ὀλίγον σὺ γινόμεθα κύριοι τῆς βουλῆς, ἀλλ’ ἡμεῖς
 ἑτέροις ἔχομεν ἀκολουθεῖν.” ὡς δὲ καὶ μετὰ ταῦτα ἡ
 φιλονεικία ἐπέμεινεν, οἱ ἐξκουβίτορες ἄνω ἐν τῷ ἱπικῷ B
 § 5 ἀναγορεύουσιν βασιλέα Ἰωάννην τινὰ τριβούνην, οἰκισόμενον·
 τῷ τῆς Θείας λήξεως Ἰουστίνῳ, ὃς μετὰ ταῦτα ἐπίσκοπος Ἡρακλείας
 ἐγένετο, καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σκουτάριον. ἀπεθρόνισθησαν
 δὲ οἱ Βένετοι, καὶ ἐλίθισαν, καὶ τινες καὶ ἐτοξεύθησαν ὑπὸ
 τῶν ἐξκουβιτόρων. πάλιν δὲ σχολάριοι ὄρη-Ms. 107. a
 § 20 σάντες κατέσχον πατρίκιον, ὄντα στρατηλάτην, καὶ ἀνήγαγον
 εἰς τὸν μέσον ἀκκουβίτον, καὶ ἔστησαν, ὀφειλοντες αὐτὸν
 17. ἀπηρεστήσαν αὐτ ἀπηρεστήθησαν conl. R.

vestes cum intextis murium parvis figuris, aut colorem murium cineritium imitantes], partim diaphora [seu lumine colorum vario fulgentes] induti. Congregabatur quoque populus in circo, et celebrabant senatum laudibus, clamantes: *Multi sint anni senatus. Senatus Romanorum, tu vincas. A Deo datum Imperatorem exercitui* [flagitamus]. *A Deo datum Imperatorem orbi terrarum, et plura talia.* Positis interim scamnis in porticu magno triclinio praetensa, considebant proceres omnes et archiepiscopus, et incipiebant intersese de creando futuroque Imperatore acriter contendere, alio alii studente. Tempore autem inutiliter labente, adhortabatur Celer magister suos ita: *Agite, aiebat, amici, decernamus tandem aliquando et perficiamus decreta, donec licet. Si absque mora nos e sententia nostra nuncupaverimus futurum Imperatorem, sequentur omnes partes nostras, et tranquillos se continebunt. Quod si vero tantillum adhuc cessemus, non erit amplius penes nos deliberandi et discernendi arbitrium, sed coacti erimus aliis obsecundare.* Quum vero nihilominus iurgium et contentio pertinerent, nuncupabant excubitores supra in circo Imperatorem aliquem Ioannem tribunum, illum, qui tum temporis familiaris Divo Instino erat, et deinceps ad episcopatum Heracleae pervenit. Hunc attollebant in scutum. Verum Veneti, eam electionem non approbantes, dissipabant sparsis axis illam factionem; ipsorum autem vicissim aliquot peribant sa-

στάσαι· ἀπηρέσθησαν δὲ οἱ ἐξκουβίτορες, καὶ ἐπελθόντες κατέσπασαν αὐτὸν, καὶ ἐμελλον μὲν καὶ ἀναίρειν, εὐρέθεις C δὲ ὁ εὐσεβέστατος δεσπότης Ἰουστινιανός, τηνικαῦτα κανδιδάτος ὢν, ἐβῆύσατο αὐτὸν, καὶ παρεσκευάσεν αὐτὸν πεμφθῆναι εἰς τὸ ἐξκούβιτον καὶ φυλαχθῆναι. ἡγάκαζον δὲ 5 πάντες οἱ ἐξκουβίτορες αὐτὸν Ἰουστινιανὸν τὸν εὐσεβῆ γενέσθαι βασιλέα. ὁ δὲ παρητήσατο· καθ' ἕκαστον δὲ τῶν ὀνομαζομένων ἔκρουον εἰς τὰς θύρας τὰς ἐλεφαντίνους, ζητούντες παρὰ τῶν κουβικουλαρίων τὸ σχῆμα τοῦ βασιλέως· οἱ δὲ ἀκούοντες τὰ ὀνόματα τῶν προβαλλομένων οὐκ ἐπέδο- 10 δσαν. τελευταῖον οὖν οἱ συγκλητικοὶ πάντες αἰροῦνται τὸν τῆς θείας λήξεως Ἰουστίνον, καὶ τρόπον τινα ἠνάγκασαν αὐτὸν ἔλθειν ἐπὶ τὸ σχῆμα. σχολάριοι δὲ τινες ἀπαρεσθέντες ἐπῆλθον αὐτῷ, ὥστε καὶ ἕνα δοῦναι αὐτῷ γρόνθον καὶ σχί- 15 σαι τὸ χεῖλος αὐτοῦ. πλὴν ἐκράτησεν ἡ γνώμη πάντων, καὶ ἵ5 συγκλητικῶν καὶ στρατιωτῶν καὶ δημοτῶν, καὶ ἀνηρέχθη εἰς τὸ ἵππικόν, καὶ συνήνεσαν ἐπ' αὐτῷ καὶ Βέντοι καὶ Πράσινοι, καὶ οἱ κουβικουλάριοι εὐθέως τὸ σχῆμα ἔπεμψαν. εἰσηλθὲν οὖν εἰς τὸ κάθισμα, συνόντος αὐτῷ τοῦ ἀρχιεπισκό-

gittis excubitorum confixi. Ex altera parte ruentes scholarii, raptabant aliquem, quem ipsi tenebant, patricium, stratelatae munere fungentem, mediumque super accubitum [seu mensam magni triclinii] collocatum in eo erant ut coronarent. At excubitores irati celeriter advolabant, hominemque [de accubitu] detractum iam trucidare parabant. Sed forte tum praesens pitissimus Dominus noster Iustinianus, [Petri Magistri verba sunt] tunc candidatus, liberabat eum a nece efficiebatque, ut ad excubitum [seu stationem et diactam excubitorum] in custodiam mitteretur. Ad haec afferebant excubitores ad unum omnes Iustiniano ipsi vim, quam poterant, omnem, ut pateretur Imperator nuncupari. At ille vero deprecabatur. Itaque aliis atque aliis in censum venientibus Imperii candidatis, pulsabant partes, quoties aliquem Imperatorem nuncuparent, portam eburneam, flagitantes scilicet a cubiculariis schema seu ornatum imperialem. Hi vero negabant, edita eorum audientes nomina, pro quibus partes identidem sacram vestem flagitabant; donec tandem aliquando senatus omnis Divum Iustinum eligeret, eumque quodammodo ad acceptandum schema adigeret. Quamvis autem et huic negotium faceresent atque obstrepent scholarii quidam tanta cum importunitate et impudentia, ut etiam unus eorum aliquis compliciti pugni condylis in os eius ingestis labium ipsi funderet: obtinebat tamen omnium tam senatorem, quam militum et popularium factionum sententia; ascendeat Iustinus conductus in hippicum, ubi ei se acquirere publica voce testabantur Veneti aequae atque Prasinii; et cubicularii mittebant protinus schoma seu ornatum imperialem. Intra-

που Ἰωάννου καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων τῶν εὐδοκῶν εισέρ- Ed. L. 249
 χεσθαι εἰς τὸ κάθισμα, καὶ οἱ ἄλλοι ἀρχόντες κάτω ἴσταν-
 το, καὶ ἐν τῷ σκουταρίῳ ἐφόρεσεν τὸν μανιάκιν ἐπιτεθέντα
 αὐτῷ παρὰ Γωδίλα τοῦ καμπιδούκτορος τῶν λογχαρίων, καὶ
 5 ὀρθώθη παραχορήμα τὰ σίγνα κείμενα ἐπ' ἑδάφους κάτω, ἐπὶ
 τῶν τοιούτων ἀναγορεύσεων εἰθισμένον. οὐκ εἰσῆλθεν δὲ εἰς
 τὸν τρίκλινον, καὶ ἠλλάξεν, ἀλλὰ ἐποίησαν χελώνην οἱ στρα-
 τιῶται, καὶ ἐκεῖ ἐνεδύσατο, καὶ τὸν στέφανον ἐπέθηκεν αὐτῷ
 10 ὁ ἐπίσκοπος, καὶ ἐκράτησε λαγκίδιν καὶ σκουτάριν, καὶ ἀνῆλ-
 θεν, καὶ ἐκράξαν πάντες. „Ἰουστίνε ἀγγουςτε, σὺ νικᾷς.“
 καὶ προσφωνήσεν τῷ δῆμῳ, ἐπιδοθέντος αὐτῷ τοῦ λιβελλα-
 ρίου, ἔνθα καὶ ὑπέσχετο αὐτοῖς κατασκουτάριν πέντε νομί- Ms. 167. b
 σματα καὶ λίτραν ἀργύρου. τὸ δὲ λιβελλάριον ἀνεγνώσθη πα-
 ρὰ λιβελλησίων, ἐπειδὴ οὔτε κναιστωρ εὐρέθη καὶ ὁ μάγι-
 15 στρος Κέλερ διὰ τὴν γενομένην ταραχὴν διὰ τοὺς πόδας αὐ-
 τοῦ οὐκ ἤδυνήθη εὐρεθῆναι, ἀλλὰ πρὸς τὴν ὄραν ἀπελείφθη.
 ἔχει δὲ ἡ προσφωνήσις οὕτως. αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Ἰουστι-
 νος νικητῆς αἰεὶ σεβαστός. „τῆ τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ
 20 κρίσει, τῆ τε ὑμετέρᾳ κοινῇ ἐκλογῇ πρὸς τὴν βασιλείαν χω-
 ρήσαντες, τὴν οὐράνιον πρόνοιαν ἐπικαλούμεθα.“ παρὰ πάν-
 των ἐβοήθη. „ἄφθονα τῆ οἴκουμένη· ὡς ἔζησας, οὕτω βα-

4. ΣΧΟΛ. τῶν λογχαρίων.

bat itaque Iustinus in cathisma, secum habens archiepiscopum Ioa-
 nem reliquosque proceres, quibus ingredi cathisma fas et mos est;
 reliqui autem proceres infra restitabant; dein recipiebat stans in scu-
 to torquem a Godila, campiductore lanceariorum sibi impositum.
 Quo facto protinus erigebantur signa, quae hactenus humi iacuerant,
 quemadmodum in talibus inaugurationibus fieri solet. Non autem
 intrabat (quod alii facere consueverunt), in triclinium mutandi vesti-
 tus gratia; sed milites testudinem circa ipsum scutis suis facientes
 cingebant eum, et sub hoc tegmine induebat Iustinus schema; dein
 imponebat ipsi episcopus [vel patriarcha] coronam; ipsi manu acci-
 piebat lanceam et scutum, et ascendebat [in cathisma hoc habitu],
 et tum clamabant omnes: *Iustine Auguste, tu vincas*. Tradebatur
 ipsi porro libellus, in quo perscripta erat eius ad milites et popu-
 lum allocutio, et qua illorum singulis scutis [id est viris scutatis]
 quinos aureos nummos et singulas litras argenti promittebat. Hanc
 allocutionem e scripto recitabant libellenses, quandoquidem neque
 quaestor aderat, neque Celer magister ob articulare morbum, qui
 pedibus eius interea supervenerat, adesse poterat, sed pro illo qui-
 dem temporis articulo desiderabatur. Habet autem allocutio sic.
 Imperator Caesar Iustinus victor semper Augustus: *Omnipotentis
 Dei decreto delectuque et vestra communi electione atque suffragio*

σίλευσον ἄφθονα τῇ πολιτείᾳ· βασιλεῦ οὐράνιε, σῶσον τὸν
 C ἐπίγειον. Ἰουστίνε αὐγουστε, σὺ νικᾷς τοῦ γένου Κωνσταν-
 τίνου πολλὰ τὰ ἔτη. ἡμεῖς δούλοι τοῦ βασιλέως.” αὐτοκρά-
 τωρ Καῖσαρ αὐγουστος· „ὡς ἂν διὰ τὴν οἰκίαν φιλανθρω-
 πίαν ἐνισχύσει ἡμᾶς, ἅπαντα τὰ ὑμῖν τε καὶ τῷ δημοσίῳ ἐ-5
 ποφελῆ ὄντα τελέσαι.” παρὰ πάντων ἐκράγη· „ἰὲ Θεοῦ,
 σὺ αὐτὸν ἐλέησον· σὺ αὐτὸν ἐπελέξω· σὺ αὐτὸν ἐλέησον·
 Ἰουστίνε αὐγουστε, σὺ νικᾷς” καὶ πολλὰ τοιαῦτα. ὁ αὐτοκρά-
 τωρ Καῖσαρ αὐγουστος· „ἡμῆτέρα καὶ γὰρ φροντίς ἐστιν ἐν
 πάσῃ εὐδοῶσι ἐμᾶς θείᾳ προνοίᾳ καθιστᾶν, καὶ μετὰ πάσης 10
 D εὐφροσύνης καὶ περιθάψεως καὶ ἀμεριμνίας ἕνα ἕκαστον ὑ-
 μῶν διαφυλάττειν.” παρὰ πάντων ἐβοήθη· „ἄξιε τῆς βα-
 σιλείας, ἄξιε τῆς τριάδος, ἄξιε τῆς πόλεως· πολλὰ τὰ ἔτη
 τοῦ βασιλέως. ἀγνοῦς ἄρχοντας τῇ οἰκουμένῃ” καὶ πολλὰ
 τοιαῦτα. ὁ αὐτοκράτωρ· „ὑπὲρ τῆς ἐορτῆς τῆς ἡμετέρας 15
 εὐτυχοῦς βασιλείας ἀνά εἰ νομισμάτων καὶ λίτραν ἀργύρου
 ὑμῖν καταχάσμα δωρήσομαι.” παρὰ πάντων ἐκράγη· „Χρι-
 στιανὸν βασιλέα ὁ Θεὸς φυλάξει· αὐταὶ κοιναὶ εὐχαὶ τῆς
 Ed.L. 250 οἰκουμένης” καὶ πολλὰ τοιαῦτα. ὁ αὐτοκράτωρ· „ὁ Θεὸς
 μεθ’ ὑμῶν.” καὶ τὰ λοιπὰ ἀκολούθως γέγονεν κατὰ τὸ σχῆ-20
 μα Ἀναστασίου τοῦ τῆς θείας λήξεως.

*capessentes imperium, invocamus coelestem providentiam. Accla-
 mabant omnes: Abunde bonorum orbi terrarum. Ut vixisti, ita
 impera. Abunde bonorum civili moderamini. Rex coelestis, serva
 terrestrem. Iustine Auguste, tu vincas. Iunioris Constantini multi
 sint anni. Nos sumus servi Imperatoris. Imperator Caesar Augu-
 stus: Ut gratia sua nobis vires indulgeat ad ea omnia, quas vo-
 bis et communi rei conducent, perficiendum. Exclamabant omnes:
 Fili Dei, miserere eius, Tu eum elegisti, ergo miserere eius. Iu-
 stine Auguste, tu vincas, et plura talia. Imperator Caesar Augu-
 stus: Etenim curae nobis cordique erit, auxiliante divina provi-
 dentia, ut vos in omni prosperitate collochemus, et ut unumquem-
 que vestrum omni benevolentia et sollicito teneroque amoris affectu
 foventes in tranquillitate curarumque otio semper conservemus. Accla-
 mabant omnes: Digne regno, digne trinitate, digne Urbe.
 Multi sint Imperatoris anni. Puros moderatores orbi terrarum [sta-
 gitamus, aut praesta], et talia plura. Imperator: Pro festo natale
 felicitis nostri imperii die donabimus vobis in buccam [seu in singu-
 las buccas] quinos nummos et singulas litras argenti. Acclamabant
 omnes: Christianum Imperatorem Deus conservet. Haec sunt com-
 munita vota orbis terrarum, et multa id genus alia. Imperator:
 Deus vobiscum. Cetera deinceps fiebant eodem ritu, qui supra in
 Anastasii inauguratione expositus fuit.*

ΚΕΦ. 94.

Ἀναγόμεναις Λέοντος τοῦ μικροῦ.

Ἀναγκαῖον ἐνομίσαμεν εἰπεῖν, ὅπως καὶ βασιλεὺς ὑπὸ βασιλέως γίνεται. ἐπὶ τοῦ τῆς Θείας τοίνυν λήξεως Λέοντος M. 168. a
 5 Λέων ὁ μικρὸς καίσαρ ὡν ἐγένετο βασιλεὺς. συνέβη γὰρ νοσήσαι Λέοντα τὸν τῆς Θείας λήξεως, τὸν αὐτοῦ θεῖον, τὴν ἐπιθάνατον νόσον, καὶ παρεκλήθη ὥστε ποιῆσαι τὸν καίσαρα Β βασιλέα. τῇ οὖν πρὸ δεκαπέντε Καλανδῶν Σεμβριῶν ἐν ὑπατίᾳ Λέοντος τοῦ μικροῦ, μαγίστρου ὄντος Εὐσεβίου, συν-
 10 ἦλθον ἐν τῇ ἱπικῷ ὁ δῆμος καὶ οἱ πρεσβευταί. (πολλοὶ γὰρ ἔτυχον ὄντες ἐνταῦθα, καὶ ἐκ διαφόρων ἐθνῶν) καὶ οἱ στρα-
 τιῶται πάντες μετὰ τῶν σίγων ἐν τῷ στάματι, καὶ ἔκραζον, ὁ μὲν δῆμος Ἑλληνιστί, προτρέποντες τὸν βασιλέα ἀνελθεῖν, οἱ δὲ στρατιῶται Ῥωμαιστί. καὶ ἀνῆλθεν ὁ βασιλεὺς, δη-
 15 ριγευόμενος ὑπὸ τῆς συγκλήτου. ὁ δὲ καίσαρ ἔσω ἦν ἐν τῷ τοικλίῳ, ἔνθα τοὺς συγκλητικούς δέχεται, καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος C τῆς πόλεως Ἀκάκιος σὺν αὐτῷ, καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς ἐμπρὸς τῆς σέλλης, καὶ οὕτως ἤρξατο προσφωνεῖν τοῖς στρατιώταις καὶ τῷ δήμῳ, καὶ ἔκραζον πάντες „παρακαλοῦμεν, ἵνα κα-
 20 θεοδῆς” καὶ ἠσπίαστο τὸν δῆμον, καὶ ἐκάθισεν, καὶ ἔκραξεν ὁ δῆμος τὸ „αὐγουστε” καὶ πάλιν πολλαὶ φωναὶ ἐγίνοντο πα-

CAP. 94.

Inauguratio Leonis Iunioris.

Iam videamus, quomodo Imperator ab Imperatore creetur. Nam et hoc necessarium dictum putamus. Leo magnus ergo (hic exemplo sit) morbo decumbens eo, qui ultimus ipsi contigit, nepotem e filia suum Leonem iuniorem, tum Caesarem, hortatu procerum in Imperatorem provehebat. Quod sic peractum. Die XV. Cal. Decembres, Cos. Leone Iuniore, Magistro Eusebio, conveniebant in circo populus et legati, qui tum haud pauci variarum gentium aderant; et milites omnes omniumque ordinum cum signis in stamate, et clamabant, populus quidem Graece, rogantes Imperatorem, velit ad se in circum ascendere, milites autem Latine. Ascendebat igitur Imperator deductus a senatu. Caesar autem intus manebat in illo triclinio, in quo Imperator senatores excipere solet, unaque ipsi aderat Acacius, archiepiscopus Urbis. Imperator, ut in hippicum venerat, consistebat coram sella seu throno, et sic stans incipiebat ad milites et populum perorare; sed exclamabant omnes: *Auguste, rogamus velis considerare.* Gratas propterea populo agebat benigna salutatione, et desidebat, et populus clamabat: *Auguste*, vocibusque frequentibus ipsi tendebat persuadere, ut Imperatorem coronaret. Multis vi-

ρακαλούντων αὐτῷ στέφαι τὸν βασιλέα, καὶ διαλαλαίαι πολ-
 λαὶ περὶ τούτου, ὑποσχομένου αὐτοῦ τούτο ποιεῖν. εἶτα ἔ-
 κραζον ὥστε τὸν μάλισταρὸν πέμψαι καὶ πατρικίους καὶ ἀγα-
 γεῖν τὸν καίσαρα. καὶ ἐπέτρεψεν τῷ μαγίστρῳ καὶ τισιν
 D πατρικίοις ἀπελθεῖν καὶ ἀγαγεῖν αὐτόν. καὶ ἐξελθόντες ἤγα-5
 γον τὸν καίσαρα, καὶ ἔστησαν εἰς τὰ ἀριστερὰ τοῦ βασιλέως,
 καὶ τὸν ἐπίσκοπον σὺν αὐτῷ, καὶ ἔστη εἰς τὸ δεξιὸν μέρος
 τοῦ βασιλέως ὁ ἐπίσκοπος, καὶ εὐχὴν ἐποίησεν, καὶ ὑπήχθησαν
 πάντες τὸ „ἀμήν.” καὶ ὁ πραιπόσιτος ἐπέδωκεν τῷ βασι-
 λεῖ στέφανον, καὶ ἐπιτέθηκεν εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ καίσαρος 10
 „εὐτυχῶς, εὐτυχῶς, εὐτυχῶς,” καὶ ἀνεχώρησεν ὁ ἐπίσκοπος,
 καὶ ἐκάθισεν ὁ βασιλεὺς Λέων. καὶ ὁ μικρὸς Λέων ἠσπά-
 σατο τὸν δῆμον, καὶ ἔκραζαν πάντες „αὐγουστε.” καὶ τότε
 ἦλθεν ὁ ἑπαρχὸς τῆς πόλεως ἐξ ἀριστερῶν καὶ ἡ σύγκλητος,
 Ms. 168. b καὶ προσήγαγον αὐτῷ μοδιόλον (ἦτοι στέφανον) χρυσοῦν κα-15
 Ed. L. 25 τὰ τὸ ἔθος, καὶ διελάλησεν ὁ βασιλεὺς ἀποδεχόμενος τοὺς
 στρατιώτας, καὶ ὑπέσχετο ἐκάστῳ δίδοναι κατὰ τὸ ἔθος πρὸς
 πέντε νομίματα καὶ λίτραν ἀργύρου ὑπὲρ αὐγουστιακῶν.

ΚΕΦ. 56.

Ἀναγόρευσις τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότη τοῦ Ἰουστινιανοῦ. 20
 Ὁ τῆς Θείας λήξεως Ἰουστίνου τὸν εὐσεβεστάτον ἡμῶν

8. ὑπήχθησαν conl. R., ὑπήκουσαν cod. 11. Ante εὐτυχῶς la-
 cunam esse statuit R.

cissim intercedentibus, sacris sermonibus promittebat tandem Impe-
 rator, id se facturum. Clamabant igitur, velit missis magistro aliis-
 que aliquot patriciis Caesarem arcessere. Quo imperato, magister et de-
 lecti patricii abibant, et adducebant Caesarem, eumque ad sinistram
 Imperatoris collocabant. Sed episcopus, quem una cum Caesare
 adducebant, consistebat ad Imperatoris dextram, et faciebat preces
 et pia vota: quibus finitis, omnes: Amen succinebant. Quo facto
 praepositus Imperatori coronam porrigebat, quam hic stans Caesa-
 ris in caput imponebat, acclamans ter: Feliciter. Abibat tum epi-
 scopus, et considebat Imperator Leo magnus; minor autem Leo sa-
 lutabat gestu populum; ad quod omnes exclamabant: Auguste. Tunc
 veniebant praefectus Urbis et senatus a sinistra parte, et offerebant ipsi
 modiolum seu coronam auream, ut mos est, et alloquebatur Impera-
 tor milites, licentians ipsis et abeundi veniam dans, simul promit-
 tens viritum pro more consueto quinos nummos et litras argenti sin-
 gulas nomine augustiacorum.

CAP. 95.

Inauguratio piissimi Domini nostri Iustiniani.

Pari modo Divus Iustinus, et ipse quoque gravi morbo decum-

δεσπότην Ἰουστινιανὸν ἐποίησεν ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ. καὶ αὐτὸς γὰρ ἐν νόσῳ μεγάλῃ κατέκειτο, καὶ παρεκαλεῖτο ἀπὸ τῆς συγκλήτου εἰς τὸ ποιῆσαι αὐτὸν βασιλεῖα. τῇ οὖν τετάρτῃ Β τοῦ Ἀπριλίου μηνὸς ἰνδ. ε', μαγίστρου ὄντος Τατιανοῦ, βέβηκεν σιλέντιον καὶ κομέντον καὶ τὰς σχολὰς καὶ τὰ στρατεύματα πάντα παραγενέσθαι ἐν τῷ δέλφρακι. καὶ παρεγένετο ὁ ἐπίσκοπος, καὶ εὐχὴν ἐποίησεν, καὶ ἔστειπεν αὐτὸν, καὶ πάντα κατὰ τὸ ὅμοιον σχῆμα ἐγένετο, οὐ μέντοι ἐν τῷ ἵπικῳ ἄνω, ἀλλὰ ἐν τῷ δέλφρακι.

10

ΚΕΦ. 5ζ.

Ἀναγόρευσις Νικηφόρου βασιλέως τοῦ γεγονότος· δομestίκου τῶν Ο σχολῶν τῆς Ἀνατολῆς, τοῦ φιλοχρίστου καὶ ἀνδρωτάτου.

Τελευτήσαντος Ῥωμανοῦ βασιλέως τοῦ νέου, υἱοῦ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου καὶ πορφυρογεννήτου βασιλέως Ῥωμαίων τοῦ Μακεδόνα, εἰς μῆνα Μάρτιον 15, ἰνδ. ζ', ἔτους 6504, τῇ τεσσαρακοστῇ τῶν νηστειῶν, κατέλειπεν τὴν αὐτοῦ βασιλείαν Βασιλείῳ καὶ Κωνσταντίνῳ, τοὺς νηπίους υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τὴν ἰδίαν γαμετὴν καὶ ἀγούσταν Θεοφανῶ βασιλεύειν τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. κατέλειπεν δὲ καὶ τὸν παρορακομιώμενον Ἰωσήφ οἰκονομοῦντα τὰ τοῦ κοινοῦ πράγματα.

bens, hortatu senatorum Imperatorem faciebat in magno triclinio piissimum nostrum Dominum Iustinianum; quod quomodo peractum sit breviter dicitur. Quarto Aprilis die, indictione quinta, magistro Tatiano, imperabat Dominus silentium et comentum seu conventum, et ut scholae palatinae ordinesque militares omnes in delphacem coirent. Aderat episcopus et preces faciebat, et coronabat ipsum [Iustinus], et fiebant omnia eodem modo, quo paulo ante diximus, ea sola cum differentia, quod ibi res in circo sursum, hic in delphace peracta fuit.

CAP. 96.

Inauguratio Nicephori Phocas, Christum amantis et fortissimi Imperatoris, antea domestici scholarum Orientis.

Imperator Romanus Iunior, filius Constantini Magni et Porphyrogeneti, Imperatoris Romanorum Macedonis vel e Macedonibus oriundi, vita defunctus mensis Martii die 15, ind. 6, anno mundi 6471, quadagesima magni ieiunii, relinquebat regni sui heredes parvulorum par filiorum, Basilium et Constantinum, suamque uxorem et Augustam, Theophanem, tutricem imperii Romani, apposito rerum publicarum administratore paracoemomeno Iosepho:

Constantinus Porphyg. Vol. I.

Δεχράτησεν δὲ ἡ τῶν ῥηθέντων προσώπων ἔξουσία ἀπὸ πεντεκαίδεκάτην μηνὸς Μαρτίου ἰνδ. 5' μέχρι Αὐγούστου πεντεκαίδεκάτης, ἰνδ. τῆς αὐτῆς. Ἰουλίου δὲ μηνὸς δευτέρου, ἰνδ. ὁμοίως, ἀνηγορεύθη ἐν τοῖς τῆς ἀνατολῆς μέρεσιν ὁ εὐσεβῆς καὶ φιλόχριστος βασιλεὺς ἡμῶν Νικηφόρος παρὰ τοῦ ἰδίου⁵ στρατοπέδου βασιλεὺς Ῥωμαίων. ἐν Καισαρίᾳ γὰρ τῇ νῦν τῆς Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ἐν τῷ κάμπῳ, μαγίστρου αὐτοῦ ὄντος καὶ δομῆστικῶν τῶν σχολῶν, συναχθέντες πάντες οἱ Ed. L. 252 στρατηγοὶ καὶ τὰ τάγματα, ἀνηγόρευσαν αὐτὸν βασιλέα. ταῦ Ms. 169. α δὲ μὴ βουλομένου, ἀλλὰ πρὸς τὸν πόλεμον τῶν Ἰσσηλιτῶν¹⁰ ἐπισπεύδοντος καὶ τὸν λαὸν εἰς τοῦτο προτρεπομένου, αὐτοὶ μᾶλλον σπεύσαντες βίβη καὶ μὴ βουλόμενον ἐκ τῆς τέττης ὑψώσαντες ἀνηγόρευσαν αὐτὸν βασιλέα. οὐ μὴν δὲ ἐφόρεσεν στέμμα ἢ ἄλλην τινα βασιλείων ἐσθῆτα, εἰ μὴ μόνον τὰ ὑποδήματα ἐναλλάξας ἑούσεα, ἥτοι κόκκινα. ἀκουστὸν δὲ γε¹⁵ γονὸς τοῦτο ἐν τῇ πόλει, ἐταράχθη ὁ παρακοιμώμενος Ἰωσήφ, καὶ ἀνταίρων ἐφιλονεῖκει, καὶ παρεσκευάζετο ἀντιπα- Βρατάξασθαι τῷ ἀνακτι. ὁ δὲ γε βασιλεὺς Νικηφόρος γράμμασιν ἡμέροις χρώμενος πρὸς αὐτὸν, ἐξέπεμπεν, τὴν αὐτὴν δόξαν αὐτῷ ἔχειν ὑπισχνούμενος καὶ τιμὰς πλείους. καὶ τήν²⁰ σὺγκλητον τῷ ὁμοίῳ τρόπῳ ἐδηλοποιεῖ. ὁ δὲ πολλὰκις τοῖς

Horum potestas valuit a dicta die decima quinta Martii indictionis sextae usque ad diem decimam quintam Augusti eiusdem indictionis. Secunda vero Iulii die indictionis eiusdem nuncupabatur in partibus Orientis Imperator Romanorum ab exercitu suo pius et Christi amans Dominus noster Nicephorus. Apud Caesarem nempe, quae nunc Cappadocum praefecturae accensetur, congregati in [urbis] campo duces ordinesque militares omnes nuncupabant ipsum Imperatorem, tum temporis magistri et domestici scholarum dignitate conspicuum. Repudiabat quidem oblatos honores, ut cui bellum cum Ismaelitibus curae magis et cordi esset; in quod ipse pronus incumbens suos etiam acriter instigabat. Illi autem eo magis instabant, raptumque vi et invitum e tentorio, levatum scuto, Imperatorem proclamabant. Neque tamen tum quidem aut coronam aut alium imperialem ornatum assumebat, contentus coccineorum calceorum usu. Eius rei fama ut in Urbem pervenit, vehementer Iosephum accubitorem terruit et ad magnos edendos tumultus impulit. Opponebat enim se Domino [Nicephoro] ex contentione et ambitione, eique profligando et arcendo se comparabat. Neque proficiebat Nicephorus Imp., blandas litteras ad ipsum exarans et mittens, quibus pollicebatur, velle ipsi dignitatem suam conservare sartam et tectam et pluribus quoque honoribus ipsum cumulare. (Senatui in eandem sententiam perscribebat, de nova sua fortuna significans.) Iosephus autem quamvis saepius hisdem insinuationibus admonitus,

τοιούτους ἐνοσημαθῆεις, οὐκ ἠθέσχετο, καὶ δὴ εὐρών τινας τῶν ἀπὸ τῆς συγκλήτου συναγαγόντων αὐτῶν, ἀνταίρειν ἐφιλο-
 κείκει πρὸς τὸν αὐγουστον. τὴν τε πόλιν κατασφαλισάμενος
 καὶ τὰς πόρτας ἀνακτίσας καὶ πρὸς τὸ πολίτευμα σκληρῶς
 5 φερόμενος, ἀναθέματι καθυπέβαλε τὸν ἄνακτα. οὐ τοῦτο δὲ
 μόνον, ἀλλὰ γὰρ καὶ μυστικῶς (ἦτοι κρυφίως) τοὺς συγγενεῖς
 τοῦ ἄνακτος Νικηφόρου, τὸν τε πατέρα καὶ τὸν ἀδελφόν, ἀ-
 πομματοῦσαι ἐβούλετο. ὅπερ γνόντες φυγάδες ἔρχοντο, ὁ μὲν
 πατὴρ Βάρδας καὶ μάλιστα ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ὁ δὲ
 10 γὰρ μάλιστα Λέων καὶ ἀδελφὸς τοῦ ἄνακτος εἰς τὸ ἐξεδίτον,
 τοῦ στρατοῦ ἡδὴ φθάσαντος ἐν τῇ Χρυσόπολει. τὸ δὲ πλῆθος τοῦ
 λαοῦ ζήλῳ θεῖῳ τρωθὲν προσεῖρῆύει τῇ ἐκκλησίᾳ φυλάξαι τὸν
 μάλιστα ἀλώβητον τῆς τῶν ἐναντίων ἐπιβουλῆς. πολλάκις γὰρ
 ἐπεχείρησαν ὅτε πατριῆος Μαρτιανὸς ὁ Ἀπαμβας καὶ ὁ Τορ-
 15 νίκης Νικόλαος καὶ ὁ ἀπὸ στρατηγῶν Πασχάλιος ἐξεῶσαι αὐτὸν
 τῆς ἐκκλησίας τῇ βίβῃ. ὁ δὲ λαὸς μετὰ ὀδισμῶν καὶ ὕβρεων
 20 τούτους κακῶς ἐξέβαλον. κυριακῆς δὲ οὔσης 9 τοῦ Ἀυ-
 γουστοῦ μηνὸς τῇ ἐωδινηῇ ὥρᾳ, λεγομένου τοῦ Θείου εὐαγγελίου
 τῆς ἁγίας ἀναστάσεως εἰσέδῃ ὁ παρακοιμώμενος Ἰωσήφ ἐν τῇ
 20 ἐκκλησίᾳ, καὶ ἀνελθὼν ἐν τῷ πατριαρχεῖῳ, προσειπὼν τινα τῷ
 πατριάρχῃ καὶ τῷ κλήρῳ, κατελθὼν αὐθις προσηπειλησας

non tamen auscultabat; sed repertis aliquot viris senatoriis, parti
 suae faventibus operamque strenuam navantibus, adversarium Nice-
 phori palam se declarabat studebatque conatus eius evertere. Ur-
 bem communiebat et clauderat, portas complures structuris opple-
 bat, saevum et impotentem se erga magistratum urbanum gerebat,
 et Dominum Nicephorum anathemati subiiciebat. Neque sufficie-
 bat hoc ipsi, sed et clam studebat Domini necessarios, patrem et
 fratrem, exoculari [seu excoecare vel tollere]. Quo illi comperto
 aufugiebant; et pater quidem Domini, idemque magister, Bardas,
 in magnam ecclesiam, frater autem Domini, et is quoque magister,
 Leo, in expeditum seu castra; quippe copiae, ex Oriente ad Urbem
 accedentes, iam ad Chrysopolin pervenerant. Verum populi multi-
 tudo, divino acta et stimulata zelo, torrentis instar affluebat ad ec-
 clesiam, magistrum a noxa et insidiis adversariorum indemnem con-
 servare studens; et quoties patricius Marianus, Apambas cognomina-
 tus, et Nicolaus Tornicius et exstrategus Paschalius eum vi e tem-
 plo extrahere niterentur, (tentabant autem saepius), magno impetu
 ingesta extrudebat eos, onustosque conviciis atque contumeliis et
 malos pro merito male mulcatos depellebat. Die vero dominica,
 nona mensis Augusti, hora matutina, quum praelegeretur divinum
 sanctae resurrectionis evangelium, penetrabat se accubitor Ioseph
 in ecclesiam, ascendebat in patriarcheum seu palatium patriarchae,

Ms. 169. b πολλά τῷ ὄχλῳ καὶ τὸν διὰ λιμοῦ θάνατον, καὶ ἰππεύσας καὶ Ed.L. 253 διελθὼν διὰ τοῦ μιλίου τοῖς ἀρτοποιοῖς παρήγγειλεν, ἄρτους μῆτε ποιεῖν, μῆτε εἰς ἀγορὰν προτίθεσθαι. ἀνελθὼν δὲ ἐν τῷ παλατίῳ καὶ τοὺς παῖδας Ῥωμανοῦ τοῦ βασιλέως μεθ' ἑαυτοῦ λαβὼν, διὰ τῶν ἄνω διαβατικῶν κατήλθεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὄρα⁵ ἀρίστου, μὴ ὄντος τοῦ λαοῦ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ παρακαλέσας τὸν μάγιστρον ἤρεν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἀπέστειλεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. τοῦ δὲ λαοῦ τὸ δειλινὸν ἐλθόντος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τὸν μάγιστρον μὴ εὐρόντων, ταραχθέντες, μᾶλλον δὲ μανέντες, ἀτίμοις φωναῖς πρὸς τὸν πατριάρχην καὶ τὸ ἱερα-10 τεῖον ἐχρῶντο, ὡς ὅτι παρ' αὐτῶν προεδόθη, καὶ λιθάσαι ἐ-
 B πεχειροῦν τοὺς τοῦ κλήρου. ὁ δὲ πατριάρχης ἐδηλοποίησεν τὸν μάγιστρον, ἐλθεῖν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ εἰρηνεῦσαι τὸν λαόν. ὁ δὲ ἐδηλοποίησεν τοῦτο τὸν παρακοιμώμενον. ὁ δὲ οὐκ ἐπέτρεψεν τοῦτο. γνοὺς δὲ τοῦτο ὁ λαὸς, ζήλῳ, ὡς εἶ-15 πωμεν, θείῳ φερόμενοι, οἱ μὲν πρὸς τὸν οἶκον τοῦ πανευφήμου μαγίστρου ἀπίεσαν φυλάξαι τοῦτον ἀνεπιβούλευτον. οἱ δὲ πλείους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐναπομείναντες, πάντα τὰ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκ ξύλων σκεύη ὄπλα χρῆσάμενοι, ἐξῆλθον τῆς ἐκ- κλησίας, καὶ τοῖς ἀνταίρουσιν προσβάλλοντες, παρατεταγμέ-20 νοις οὖσιν ἐν ὄπλοις Μακεδόσιν καὶ αἰχμαλώτοις τῶν Ἀγά-

colloquebatur ibi cum ipso et clericis, descendebat rursus, multaque dira interminabatur populo [apud ecclesiam stanti, si pergeret Bardam tueri,] et inter alia annonae interceptionem exitialemque famem. Extra templi ambitum inscenso equo, abibat, miliumque seu milliarium traiciens, ubi forum erat pistorium, interdicebat pistoribus omni panificio et expositione vendendi panis. Dein regressus in palatium, assumptisque secum filiis Romani Imper., descendebat per superiora diabatica seu porticus in ecclesiam circa meridiem, tempore, quo prandetur, adeoque nemo intus erat; hortationibusque et promissis pellectum extrahebat ex ecclesia magistrum, atque in suam [magistri] domum remittebat. Populus itaque vespere ad ecclesiam rediens et magistrum non inveniens, externati aut potius perciti furore, probrosis verbis lacescebant patriarcham et ordinem omnem sacerdotalem, ut qui supplicem suum prodiderint, et iam instituebant clericorum aliquos saxi impetere. Patriarcha igitur significabat magistro, veniendum ipsi esse in ecclesiam populumque sua praesentia placandum. Magister eius rei notitiam accubitori dabat veniam rogans. Ille vero non sinebat eum abire. Quo cognito, populus divino, ut modo dicebamus, zelo ablati, pars ad aedes laudatissimi magistri abibat, a noxia et insidiis eum tuituri; plurimi autem, correptis, quotquot in ecclesia reperiebant, lignamentis et in armorum usum conversis, invadebant adversam partem, quae armata in acie adstabat, Macedones capti-

ρων και τοις ἠθροῖσιν προσώποις, Μαρριανῶ και λοσποδς, τρέψαντες φυγάδας ἐποίησαν, και τὴν νίκην ἀράμενοι πολ- C
 λούς τοῦ κοινοῦ λαοῦ και στρασοῦ ἀπέκτειναν. κατέστρεψαν
 δὲ τοὺς οἰκους τῶν παραταττομένων τῷ ἀνακτι μέχρις ἐδά-
 5 φους, τὰ αὐτῶν πάντα διαρπίσαντες και τὰς πόρτας ἀνοι-
 ξαντες, τῷ φουσαίτῳ ἐνωθέντες, τῷ βασιλεῖ κατεμήνυσαν
 σπεῦσαι ἐν τῇ πόλει. τῇ αὐτῇ δὲ νυκτι, δεκάτῃ τοῦ Αὐ-
 γούστου μηνός, φοβηθεῖς ὁ πυρακοιμώμενος Ἰωσήφ τὸν
 λαόν, ὡς πρὸς αὐτὸν ἀπερχόμενον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,
 10 φουγῶν τὴν βίαν, εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰσῆλθεν. και ὁ λαὸς D
 τὰ αὐτοῦ πάντα ἀρπάσαντες, τὸν οἶκον αὐτοῦ κατηδάφι- Ms. 170. a
 σαν, πολλούς τε ἄλλους τῶν τῆς συγκλήτου ἀκαιτίους αἰ-
 χμαλωτεύσαντες, ἀρπάσαντες τὰ αὐτῶν πάντα και τοὺς
 οἰκους αὐτῶν κατασκάψαντες. τρισὶν γὰρ ἡμέραις τοῦ-
 15 το ἐποιοῦν ὁ λαὸς μανέντες. οἱ οὖν ἐννοῦστατοι τῶν ἀρ-
 χόντων τὸν μάγιστρον και πατέρα τοῦ ἀνακτος Νικηφόρον
 ἐν τῷ παλατίῳ ἀνήγαγον, και μένειν ἐκέλευσε ἐποίησαν μέχρι
 τῆς ἐλευσεως τοῦ βασιλέως. τῇ δὲ δευτέρῃ ἡμέρῃ τῆς τοῦ
 πράγματος τελετῆς εἰσῆλθεν και ὁ μάγιστρος Λέων ἐκ τοῦ
 20 φοροσάτου ἐν τῇ πόλει. τῇ δὲ πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ Αὐγού- Ed. L. 254
 στου μηνός ἐδηλοποίησεν ὁ βασιλεὺς τὸν παρακοιμώμενον Βα-
 σίλειον και τὸν πραιπόσιτον Ἰωάννην, ὥστε ἐξελεθεῖν μεθ' ὧν

vosque Agarenos et eorum duces, paulo ante dictos, Marianum et reliquos, iisque victis et fugatis, multos tam de plebe, quam mili- tum quoque, trucidabant; domos eorum, qui Domino adversabantur, ex ipsis fundamentis revellebant; suppellectilem eorum et opes omnes discerpabant atque differebant, effractisque Urbis portis, irruebant in fossatum et significabant Imperatori, opus esse celeri in Urbem ad- ventu. Proxime secuta nocte, quae decimum Augusti diem praecedebat, timore plenus paracoemomenus Iosephus, ut vidit populum in se quoque aedesque suas irruere, declinans vim et iniuriam, recipiebat se in ecclesiam. Populus interea post directas eius facultates omnes domum solo aequabat; multos ordinis senatorii innocentes in vincula rapiebat, differebat eorum facultates omnes, aedesque deliciebat. Per triduum continuabat in his rabiosa plebs. Optime igitur erga rem publicam animati proceres magistrum eundemque patrem Domini Nicephori ducebant in palatium, ibique manere iuebant usque ad Imperatoris filii adventum. Altero autem die a finitis et sopitis hisce tumultibus [id est die decimo quarto Augusti], intra- bat magister Leo e fossato in Urbem. Die decimo quinto tandem Augusti mensis imperabat per litteras Imperator accubitor Basilio et praeposito Iohanni, ut cum illis proceribus, quos ipse nominatim in litteris designabat, in palatium Hieriacae egrederetur, ibique sibi occurreret. Id quod iussi etiam fecerunt. Die nempe decimo sexto

αὐτοῖς ἔγραψεν ἀρχόντων ἐν τοῖς Ἱερείας παλατίοις καὶ παντῆσαι αὐτῷ· ὅπερ καὶ ἐποίησαν. καὶ τῇ ἐπαύριον, ἕξ-καιδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ Ἀδγουστου μηνός, ἰνδ. ε', ἡμέρᾳ κυριακῇ πρωτὶ ἐμβαῖς εἰς τὸ βασιλικὸν δρομόνιον προσέβαλεν ἐν τῇ χρυσῇ πόρτῃ. κακεῖ προσυπήνησεν αὐτῷ πᾶσα ἡ πόλις, μικροὶ τε καὶ μεγάλοι, μετὰ λαμπάδων καὶ θυμιαμάτων. κατελθὼν δὲ ἀπὸ τοῦ δρόμονος καὶ ἰππεύσας διήλθεν διὰ τοῦ ἔξω παρατειχίου, καὶ διὰ τῆς πλακοτῆς στραφεὶς εἰσηλθὼν εἰς τὴν μονὴν τῶν Ἀβραμιτῶν τὴν λεγομένην ἀχειροποίητον τῆς Θεοτόκου, καὶ ὄραν τρίτην βαλὼν σκαρμαγγιοντο κασιώριον καὶ καββαλικεύσας, ἦλθεν εἰς τὴν μεγάλην χρυσῆν πόρταν, καὶ στάς ἐφιππος ἐν τῇ αὐτῇ πόρτῃ, ἔνδον τῶν δύο μερῶν τοῦ δήμου ἰσταμένων, εὐφημίσθη οὕτως· „καλῶς ἦλθες, Νικηφόρε, αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων· καλῶς ἦλθες, Νικηφόρε, ἀναξ μέγιστε Ῥωμαίων· καλῶς ἦλθες, Νικηφόρε, δὲ 15 τροποσάμενος φάλαγγας πολεμίων· καλῶς ἦλθες, Νικηφόρε, ὁ πορθήσας πόλεις ἐναντίων· καλῶς ἦλθες, ἀνδριώτατε νικητὰ, ἀεισέβαστε· καλῶς ἦλθες, δι' οὗ ὑπετάγησαν ἔθνη. διὰ σοῦ Ἰσμαὴλ ἠττηθεὶς κατεπτώθη· διὰ σοῦ τὰ σκῆπτρα Ῥωμαίων κρατύνονται· ἔντεινε οὖν καὶ κατενοδοῦ καὶ βα-20

Με. 170. b σίλευε. ἤλῃσεν ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἀναδείξας σὲ, Νικηφόρε, βασιλέα αὐτοκράτορα Ῥωμαίων. εὐφραίνου τοίνυν,

Augusti, indictione sexta, die, quae tum erat dominica, inscensu mane facto in imperialem dromonem vel liburnicam, applicabat Imperator ad portam auream; ubi ipsi tota urbs, senesque iuvenesque, cum lampadibus et suffimentis occurrebant. Relicto dromone et equo consenso, transibat per externum vel suburbicum parateichium seu pomoerium; indeque conversus, per placoten seu viam magnis tabulis saxeis stratam intrabat in monasterium Abramitarum, quod vulgo Acheiropoētos [seu imago manibus non facta] Deiparae appellatur. Hora tertia indutus scaramangium castoreum ibat in equo ad magnam portam auream, ibique subsistens in equo nonnihilo, excipiebatur ab ambabus factionibus intra portam stantibus faustis his acclamationibus: *Bene veneris, Nicephore, Imperator Romanorum. Bene veneris, Nicephore, Domine maxime Romanorum. Bene veneris, Nicephore, multarum hostilium cohortium victor et fugator. Bene veneris, Nicephore, eversor urbium inimicarum. Bene veneris, fortissime victor, semper Auguste. Bene veneris, per quem subacti sunt alienigenae. Per te superatus Ismael [id est nomen omne Saracenicum] humi procubuit. Per te sceptrum Romanorum robur et firmamentum accipiunt. Alacriter itaque et strenue prospereque perage res et administra imperium. Misertus fuit Deus populi sui in eo, quod te, Nicephore, Romanorum summa cum potestate Imperatorem constituit. Laetare itaque tu, urbs Romanorum. Suscipe Nicephorum*

πόλις ἢ τῶν Ῥωμαίων. ὑπόδεξαι τὸν θεόστειτον Νικηφόρον. ἦλθεν γὰρ ὄντως λάμπων τὴν ὑφήλιον πᾶσαν.” εἶθ’ οὕτως εἰσῆλθε τὴν πόρταν, περιπατῶν ἐφιππος τὴν μέσην μέχρη τοῦ φόρου, κάκει κατελθὼν ἐκ τοῦ ἵππου εἰσῆλθεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς παναγίας Θεοτόκου ἐν τῷ φόρῳ, καὶ λαβὼν φατλία ἐποίησεν προσκύνησιν, καὶ ἐφόρεσεν τὸ διβητήσιον καὶ καμπάγια καὶ καμπότουβα. καὶ ἀπὸ τοῦ φόρου πεζοπορῶν εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν μετὰ λεγῆς καὶ τοῦ τιμίου σταυροῦ, καὶ στάς εἰς τὸ ἀρολόγιον εὐφημίσθη παρὰ τῶν D
10 ὄντων μερῶν οὕτως· „Νικηφόρον βασιλέα τὸ πρῶγμα τὸ δημύσιον αἰτεῖ. Νικηφόρον οἱ νόμοι ἐκδέχονται. Νικηφόρον τὸ παλάτιον ἐκδέχεται· αὐταὶ εὐχαὶ τοῦ παλατίου· αὐταὶ ἐντευξίς τοῦ στρατοπέδου· αὐταὶ εὐχαὶ τῆς συγκλήτου· αὐταὶ εὐχαὶ τοῦ λαοῦ· Νικηφόρον ὁ κόσμος ἀναμένει· Νικη-
15 φόρον ὁ στρατὸς ἐκδέχεται τὸ κοινὸν καλὸν Νικηφόρον ἐκδέχεται· τὸ κοινὸν ἀγαθὸν, Νικηφόρος, βασιλεύσει· εἰσάκουσον, ὁ Θεός, σὲ παρακαλοῦμεν· ἐπάκουσον ὁ Θεός, Νικηφόρῳ ζωῇ. Νικηφόρος ἀγγουστε, σὺ εὐσεβῆς, σὺ σεβαστός· ὁ Θεός σε ἔδωκεν, ὁ Θεός σε φυλάξει· τὸν Χριστὸν σεβό-Ed.L. 255
20 μενος ἀσὶ νικᾷς· πολλοὺς χρόνους Νικηφόρος βασιλεύσει· Χριστιανὸν βασιλεῖον ὁ Θεός περιφρουρήσει.” μετὰ ταῦτα

3. ΣΧΟΛ. Χρῆ γινώσκειν, ὅτι τὴν μέσην μεγάλην πόρταν εἰσῆλθεν.

a Deo coronatum. Advenit enim, ut revera collustrans suo splendore totum soli suppositum terrarum orbem. His recitatis, intrabat in Urbem per portam, decurrebat eques mediam, plateam sic dictam, usque ad forum, ubi delapsus equo ingrediebatur in ecclesiam sanctissimae Deigenitricis in foro, sumtisque cereis, perficiebat adorationem, induebat dibetesium, campagia et campotuba seu tibialia campestria. E foro procedebat pedes ad sanctae Sophiae aedes in processione solenne cum sancta cruce, et subsistens in horologio audiebat faustas hasce ambarum factionum acclamationes: Nicephorum Imperatorem res publica flagitat. Nicephorum leges exspectant. Nicephorum palatium exspectat [id est comitatus palatinus]. Haec sunt vota palatii. Haec sunt preces et obtestationes exercitus. Haec sunt vota senatus. Haec sunt vota populi. Nicephorum orbis terrarum exspectat. Nicephorum exercitus exspectat. Commune decus Nicephorum exspectat. Nicephorus, commune bonum, imperet. Exaudi, o Deus, te rogamus; exaudi, o Deus. Contingat vita Nicephoro. Nicephore Auguste, tu es pius, tu es Augustus et venerabilis. Deus te dedit, Deus te custodiet. Christum colens semper vinces. Multos annos Nicephorus imperet. Christianum imperium tueatur Deus. Post haec peracta ingressus per horaeam pylen seu portam speciosam [S. Sophiae puta] in metatorium, as-

εἰσελθὼν ἔνδον τῆς ὀραίας πύλης εἰς τὸ μητατόριον ἤλλαξεν τὸ τζιτζάκιον, καὶ εἰσήλθεν ἐν τῷ νάρθηκι καὶ εἰς τὰς βασιλικὰς μεγάλας πύλας λαβὼν φατλία παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἐποίησεν προσκύνησιν, καὶ ἀποσκεπασθεὶς εἰσέδενυσεν μετὰ τοῦ πατριάρχου διὰ μέσου τοῦ ναοῦ καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς τοῦ ἄμβωνος καὶ τῆς σωλαίας ἔλθων εἰς τὰ ἅγια θύρια, καὶ λαβὼν φατλία παρὰ τοῦ πραιποσίτου, ἐποίησεν προσκύνησιν, καὶ στραφεὶς ἄμα τοῦ πατριάρχου ἀνῆλθεν ἀπὸ τῶν ἔμπροσθεν τοῦ βήματος εἰς τὸν ἄμβωνα, καὶ ποιήσας τὴν εὐχὴν ἡ πατριάρχης ἐπὶ τῆς χλαμύδος καὶ ἐπιδοῦς τοῖς τοῦ κου-10 β βουκλείου, ἐπέδυσαν αὐτὴν τῷ βασιλεῖ ὁμοίως***

ΚΕΦ. 57.

Ἐπὶ προαγωγῇ προέδρου τῆς ἀπάσης συγκλήτου.

Ms. 172. a Ἡ τοῦ προέδρου τῆς συγκλήτου ἀξία τότε βραβεῖον ἔχει διρόδιον χιτῶνα καὶ χρυσόθετον καὶ ζώνην διάλιθον ἄλουρ-15 γῆ, χλαμύδα διάλευκον περιορνευμένην ἐκ διαχρυσοθέτων καὶ ταβλίων δύο χρυσοπάστων καὶ κισσοφύλλων μικρῶν. παρὰ τοῦ βασιλέως δίδονται ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ τῷ τιμωμένῳ, ἃ καὶ λαβὼν πίπτει καὶ κατασπάζεται τοὺς βασιλικοὺς πό- C δας καὶ τὰ γόνατα, καὶ ἀνιστάμενος ἀπέρχεται ἐν τῷ ναῶν 20 τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ἐν αὐτῷ τῷ χρυσοτρικλίῳ, καὶ ἐνδύε-

11. Deest h. l. codici unum folium.

sumtoque ibi tiztacio, ingrediebatur narthecem; et in magna regia porta sumtis taedis aut cereis a praeposito porrectis, adorationem perficiebat, depositaque infula, introibat in naum [seu navim ecclesiae], comitante patriarcha, pergensque per eum medium dextramque ambonis et soleae partem, ut venit ad sacras fores [cancellorum et bematis] faciebat cum cereis a praeposito traditis adorationem; inde retro conversus ab aditu bematis adscendebat una cum patriarcha in ambonem; ubi quum patriarcha benedictionem super chlamyde seu paludamento imperiali dixisset, tradebat eam cubiculariis; qui porro eam Imperatori induebant. Similiter * * *

CAP. 97.

De promotione prohedri seu praesidis universi senatus.

Prohedri seu praesidis dignitas hoc habet brabeum seu virtutis praemium et honoris insigne: tunicam roseam aureis taeniis septam, et zonam gemmatam purpuream, et chlamydem albam circa oras taenia aurea et tabliis duobus auro obsitis ornatam et figuris minutis hederæ folia imitantibus respersam. Ab Imperatore haec dantur in auro triclinio recens honorato; qui ea nactus humi procidit, et Domini pedes genuaque deosculatur; inde resurgit, et

ται ταῦτα παρὰ τοῦ τῆς καταστάσεως, παρόντος καὶ τοῦ πραιποσίτου, (τῶν καὶ προσαγόντων αὐτὸν πρότερον πρὸς τὸν βασιλέα ἀπὸ σκαρμαγγίου καὶ μάνικος καὶ κατακοιλίου διὰ τοῦ βήλου τῶν ἀργυρῶν πυλῶν, τῆς συγκλήτου Ἰσταμῆ-
 5ης ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίῳ μετὰ ἀλλαξιμάτων, ὁστεμμένου ὄν-
 τος τοῦ βασιλέως.) καὶ μετὰ τὸ ἐνδυθῆναι ἐξάγεται παρ' αὐτῶν, καὶ πάλιν κατασπάζεται τοὺς πόδας τοῦ δεσπότη καὶ τὰ γόνατα, καὶ εὐχαριστῶν ἰσταται ἐν τῷ μέσῳ. καὶ προσ-
 10έρχεται καὶ ἡ σύγκλητος, εὐχαριστοῦσα τῷ δεσπότη, καὶ ἠ-
 15οπέρεχεται ἐν τῇ ἰδίᾳ τάξει. καὶ εἰδ' οὕτως ἀναβιβάζεται ὁ τιμηθεὶς διὰ τοῦ πραιποσίτου ἄνωθεν τῶν μαγίστρων καὶ δίδεται τὸ νεῦμα, καὶ ἐξέρχεται σὺν τῇ συγκλήτῳ, καὶ κατασπάζεται ἐπ' αὐτῆς, καὶ ἀπέρεχεται ἐν τῇ ἁγίᾳ Σοφίᾳ φορῶν ταῦτα. καὶ ὀψικνούμενος παρὰ τε τοῦ τῆς καταστά-
 20σεως καὶ τοῦ πριμικηρίου τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν σιεν-
 25τιαρῶν, διαρχόμενος διὰ τῆς χαλκῆς καὶ ἀπολογούμενος παρὰ τῶν δύο μερῶν, ὥσπερ οἱ πατρίκιοι, καὶ δεχόμενος εὐ-
 30χὴν παρὰ τοῦ πατριάρχου, ἀπέρεχεται ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, εὐφη-
 35μούμενος παρὰ τῶν δήμων. ἐφέπονται δὲ τοῦτῳ μάγιστρος καὶ πατρίκιοι ὅσοι βοθλοῦνται, καὶ συνεστιώμενοι ἀναχωροῦσι καὶ ἐκ τότε ἐν μὲν ταῖς κοιναῖς ἡμέραις προσερχόμενος ἐνδύεται Ed.L. 256

B. Sic R. h. l. et mox, κατακλύου cod. et ed.

ad aediculam S. Theodori, quae in ipso chrysotriclinio est, abit, ibique a praesente cerimoniario et praeposito dictis modo vestibus honoris induitur. (Illi ipsi, cerimoniarius et praepositus, eum antea ad Imperatorem adduxerant, scaramangio indutum et torque et catacoillio seu ventrali, per velum argenteae portae, senatu in eodem triclinio in mutatoriis stante, Imperatore autem stemma seu infulam gerente.) Ab illis ipsis, iam brabeo suo indutus, e S. Theodoro educitur honoratus, et praesentatur Domino, cuius pedes et genua iterum osculatur, dictaque gratiarum actione, medio in conclavi adstat. Tum accedit senatus et gratias Domino [agit pro imposito sibi capite], illisque peractis, rursus ad suam stationem redit. Tum producitur honoratus a praeposito et in capite magistrorum collocatur, datoque Imperatoris nutu, et ipse et simul senatus exeunt. Senatores iam extra conspectum Domini agentes novum suum praesidem consulant; ille vero porro ad aedes S. Sophiae in novo suo ornatu abit, comitantibus cerimoniario et primicerio cubiculi et silentiariis. Illic pergens dum transit per chalcen, excipitur faustis acclamationibus ambarum factionum iisdem, quibus patricii solent excipi; tandem in ipsa magna ecclesia accipit a patriarcha benedictionem, et abit denique in domum suam sub laetis vocibus et elogiis factionum. Sequuntur eum magistri et patricii, quibus libet, et convivio ab eo excepti rursus abeunt. Ex eo tem-

εις τὸν ἅγιον Στέφανον τοῦ ἵπποδρόμου σκαραμάγγιον δὲξὼν
 πρᾶσινοτριβλατον καὶ κατακόλιον καὶ ροήσιον ἔχον δεξαβούλιον
 χρυσαῖ περιορνυμένη διὰ χρυσῶν θειῶν καὶ κισσοφύλλων μι-
 κρῶν. καὶ ἐν τῷ εἰσέρχῃσθαι αὐτὸν, ὄψικευόμενος παρὰ τοῦ
 ἀκολούθου, πρῶτον μὲν προσυπαντᾷ αὐτῷ ὁ δρουγγάριος τῆς
 βίγλης καὶ οἱ μάγιστροι καὶ οἱ κριταὶ οἱ ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ
 καθεζόμενοι, καὶ χαιρετίζουσιν αὐτὸν, καὶ ἀντιχαιρετίζονται
 παρ' αὐτοῦ. εἶτα εἰσέρχεται διὰ τῶν σκύλων, προσυπαντᾷ-
 ται ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνου παρὰ τῶν σι-
 λεντιαρίων καὶ τοῦ ἀδμινσουναλίου, καὶ κἀκεῖθεν παρὰ τῶν τοῦ
 10 κουβουκλείου, εἶτα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου παρὰ
 Β τῶν πρωτοσπαθαρίων καὶ σπαθαροκανδιδάτων καὶ λοιπῶν,
 καὶ χαιρετίζεται παρ' αὐτῶν, καὶ ἀντιχαιρετίζει αὐτούς. εἶτα
 εἰσέρχεται εἰς τὸν λαυσιакὸν, προσυπαντᾷται παρὰ τοῦ
 πραιποσίτου καὶ τοῦ ἑταιρειάρχου καὶ λοιπῶν συγκλητικῶν. 15
 (τὸ αὐτὸ ποιεῖ καὶ ὅτε προσυπαντᾷται παρὰ τοῦ πραιποσί-
 του τοῦ πατριάρχου. ὁμοίως τὸ αὐτὸ ποιεῖ καὶ ὁ πριμικῆ-
 ριος τοῦ κουβουκλείου μετὰ τῶν πριμικηρίων ὁστιάριων.)
 καὶ προκάθηται τῶν μαγίστρων καὶ πραιποσίτων, καὶ πρὸς
 τὸν βασιλέα εἰσερχόμενος, ὥσπερ τὸ παλαιὸν ὁ πραιπόσιτος, 20
 ἀμέσως εἰσέρχεται, τιμώμενος ὑπὸ πάντων. ἐν δὲ ταῖς ἐορ-
 21
 Ms. 172. b ταῖς φορῶν ἅπερ ἔλαβεν ἀλλάξιμα σὺν καμπαγίοις καὶ ἀ-

8. προσυπαντοῦσι cod.

pore procedens diebus communibus et operariis, induit in aede S. Stephani, quae est in circo, scaramangium oxyprasinotriblattum seu viridi serico textum, ter tinctum, vividi luminis, et, catacoillium [seu ventrale] et rhoësiium, habens exabulium aureum circum oras vel limbos ornatum taeniis aureis et parvis foliis hederæ similibus respersum. Illic ingresso primi occurrunt drungarius vigiliae, ab acolutho [seu barangorum securiferorum duce] stipatus, et magistri et iudices in hippodromo sedentes; iubentque ipsum salvere, et vicissim ab eo iubentur. Dein per scyla transiens beneventatur initio triclinii Iustiniani a silentariis et admissionali, paulo ulterius a cubiculariis; medio in triclinio a protospathariis et spatharocandidatis et reliquis; quibus omnibus datam salutem reddit. Intran-tem in lausiaticum excipiunt praepositus et hetaeriarcha et reliqui senatores idemque facit erga hos, quod erga superiores; idem quoque erga excipientes patriarchae praepositum, primicerium cubiculi et primicerios ostiariorum. Tum primus considet ante magistros et praepositos, et intrat ad Imperatorem immediate, non nuntiatas, quemadmodum olim praepositus intrabat; verbo, magno in honore habetur ab omnibus. In diebus autem festis gestat, quae accepit ab Imperatore, mutatoria et campotuba purpurea, eoque in ornatu praecit Imperatorem. In processionibus equestribus

λουργίαι καμποτούβοις προπορεύεται ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως. C
 ἐν δὲ ταῖς ἵππικαῖς προσλεύσει τὰ δίροδα διάχρυσα στιχά-
 ριον καὶ σαγίον, συμπορεύεται τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ὀπηρῖκα
 μέλλει στέφεισθαι ὁ βασιλεὺς ἢ ἀποστέφεισθαι, σύνεστι τού-
 5τῳ. αἱ ἀκτολογίαὶ τῶν μερῶν. „πολλὰ ἔτη τοῦ βασιλέως·
 ὁ δεῖνα βασιλέως αὐτοκράτορος πολλὰ τὰ ἔτη· ὁ δεῖνα τοῦ εὐτυ-
 χεστάτου καίσαρος πολλὰ τὰ ἔτη· καλῶς ἦλθες, λαμπρότατε πρόε-
 δρε τῆς συγκλήτου. καλῶς ἦλθες, ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φίλος τοῦ
 βασιλέως ἀναφανείς· καλῶς ἦλθες, ἡγαπημένε τῷ θεοστέπτῳ
 10 βασιλεῖ· καλῶς ἦλθες, ἡγαπημένε τῷ εὐτυχεστάτῳ καίσαρι·
 καλῶς ἦλθες, ἡγαπημένε τῇ συγκλήτῳ· καλῶς ἦλθες, ἡγα-
 πημένε τῷ δήμῳ παντί. δόξα Θεῷ τῷ δοξάσαντι τὸν δε-
 σπότην· δόξα Θεῷ τῷ μεγαλύναντι τὸν εὐτυχεστάτον καίσα-
 ρα· δόξα Θεῷ τῷ τιμήσαντι σε πρόεδρον τῆς συγκλήτου·
 15 δόξα Θεῷ τῷ μόνῳ βασιλεῖ τῷ προβιβάζοντι ἀξίως τοὺς ἀξίους
 καὶ σέ, ὁ δεῖνα, τιμήσαντι τῇ τοῦ προέδρου λαμπροτάτῃ ἀξίᾳ·
 καλῶς ἦλθες, προβολῆ εὐεργέτου· καλῶς ἦλθες, ὁ εὐγενὴς ἐκ
 προγόνων· καλῶς ἦλθες εἰς φιλοῦντά σε δήμον· ἀξίως σέ ἡ-
 γάπησεν ὁ δεσπότης, ὡς ὄντα καθαρόν καὶ ἐπάξιον. ἀλλ’
 20 ὁ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης φυλάξῃ σέ, λαμπρότατε πρό-
 εδρε τῆς συγκλήτου, εἰς πλήθῃ χρόνων, πολυχρόνιον ποιήσει
 ὁ Θεὸς τὸν ἀυθέντην, τοὺς ἀπέλτ... ἴ., ὁμοίως τοῖς πατρικίοις.

vero gerit vestes roseas auro pertextas, sticharium nempe et sagum,
 eodemque passu tum cum praeposito ambulat; et Imperatori volenti
 coronam aut ponere, aut deponere, adest. Actologiae seu acclama-
 tiones factionum hae sunt: *Multi sint anni Imperatoris; illius vel
 illius cum plena potestate Imp. multi sint anni; illius vel il-
 lius felicissimi Caesaris multi sint anni; beneveneris, illustrissim-
 e praeses senatus; beneveneris tu, qui fidum servum et amicum
 Imperatoris te monstrasti; beneveneris, dilecte Imperatori, quem
 Deus coronavit; beneveneris, dilecte felicissimo Caesari; beneve-
 neris, dilecte senatui; beneveneris, dilecte universo populo. Glo-
 ria sit Deo, qui Domino gloriam addidit; gloria sit Deo, qui
 magnificavit felicissimum Caesarem; gloria sit Deo, qui te prae-
 sidem senatus constituit; gloria sit Deo soli regnanti et dignos
 dignis praemiis mactanti, et in te praecipue [hic addebant et ex-
 primebant viri nomen] illustrissimam dignitatem praesidis confe-
 renti. Beneveneris, a benefactore nostro dilecte atque promote;
 beneveneris, nobili sanguine procreate; beneveneris ad populum tui
 amantem. Merito te amavit Dominus, ut purum vitium et eo gradu
 suoque amore dignum. Omnium autem conditor et dominus conserve-
 te, illustrissime praeses senatus, multos in annos. Diu vivere
 sinat Deus Imperatorem, principes in eius familiaritate, et patricios.*

APPENDIX AD LIBRUM PRIMUM.

Ed. L. 257.

CONSTANTINI,

*Romanorum Imp. Porphyrogeniti, praecepta
Imperatori Romano bellum cogitanti, ad castra
pergenti, in castris agenti, in hosticum intranti
et inde cum victoria in Urbem redeunti, obser-
vanda. Item de ipsius comitatu, sellariis, sa-
gmariis, cibo, potu, supellectile vestiaria et
culinare, vigiliis castrensibus, congiariis,
aliis, expositio,
ad Romanum, Imp. Porphyrogenitum, filium.*

Ms. l. a' Ἐπίθεσις τῶν βασιλικῶν ταξειδίων καὶ ὑπέμνησις τῶν ἀπλήκτων.

Α *Ἐ*ἰσὶ τὰ ἀπλήκτα· πρῶτον ἀπλήκτων εἰς τὰ Μαλάγινα, δεύτερον τὸ Δορύλειον, τρίτον εἰς τὸ Καβόρκιν, τέταρτον εἰς Κολώνιαν, πέμπτον εἰς Καισάρειαν, ἕκτον εἰς Ἀρμενι-
κούς εἰς τὸν Λαζιμῶνα. ὅτε ὁ στρατηγὸς τῶν Θρακησίων.

EXPOSITIO DE RATIONE BELLICARUM, QUAS FACIUNT IMPERATORES, EX-
PEDITIUNUM, ET COMMEMORATIO STATIONUM, IN QUIBUS METARI
SOLENT.

Aplicta vel applicata, id est stationes et mansiones castrorum, sunt haec. Primum applictum seu prima mansio [post exitum ex Urbe augusta traiectumque Bosporum] est in Malaginis; secunda ad Doryleum; tertia ad Caborcium; quarta in Colonia; quinta in Caesarea; sexta in themate Armeniacorum apud Dasimonem. Et quidem

καὶ ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀνατολικῶν ὀφείλουσιν ὑπαντῆν τῷ βασιλεῖ εἰς τὰ Μαλάγινα. ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν καὶ ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀνατολικῶν καὶ ὁ στρατηγὸς Σελευκειᾶς ὀφείλουσιν ὑπαντῆν τῷ βασιλεῖ εἰς τὸ Καβόρκιον. ὅτε εἰ μὲν ἔστι τὸ Σταξειδίον εἰς Ταρσόν, τὰ λοιπὰ θέματα ὀφείλουσιν ἀποσωρεύεσθαι εἰς Κολώνιαν, εἰ δὲ πρὸς τὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς, ὀφείλουσιν ὑπαντῆν τῷ βασιλεῖ ὁ μὲν Καππάδοξ καὶ ὁ Χαρσιανίτης καὶ ὁ Βουκελλάρις εἰς Κολώνιαν, ὁ δὲ Ἀρμενιᾶκός καὶ ὁ Παφλαγῶν καὶ ὁ Σεβαστείας εἰς Καισάρειαν. ὅτε ἰσὶ τὰ Ἀρμενιᾶκὰ θέματα ὀφείλουσιν ἀποσωρεύεσθαι εἰς Τεφρικήν εἰς τὸν βαθὺν Ῥύακα.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν, βασιλέως μέλλοντος ταξειδεύειν.

Κωνσταντῖνος ὁ μέγας, μέλλων ταξειδεύειν, ἐβουλεύετο Ἐ15σαι τοῖς ἔχουσι τὴν πείραν τῶν ἐρωτωμένων, ποῦ δεῖ ταξειδεύ-
σαι καὶ πότε. ἐκ δὲ τῆς βουλῆς ταύτης εὐρῶν τὸν τόπον καὶ τὸν καιρὸν, ἠρεῦνα καὶ, τίνες ἄλλοι γινώσκουσι ταῦτα, καὶ μάλιστα πρὸ ὀλίγου χρόνου, καὶ μαθῶν καὶ εἴ τινας ἄλλοι ἔμπειροι τούτων εἰσὶ, συνῆγε καὶ αὐτούς, καὶ ἠρώτα ἰδίως καὶ ἰδίως ἕκαστον, πόση ἔστιν ἡ ὁδὸς ἢ ἀπάγουσα ἀπὸ 20τὰ οἰκούμενα εἰς τήνδε τὴν χώραν καὶ ποδαπή, καὶ εἰ μία ὁδὸς ἔστιν ἢ πολλαὶ αἱ εἰσάγουσαι εἰς αὐτήν καὶ εἰ ἄν-

ad Malagina debent Imperatori occurrere strategus Thracesium et strategus Anaticorum; ad Caborcium autem debent ipsi occurrere domesticus scholarum et strategus Bucellariorum et strategus Seleucia. Si expeditio instituitur adversus Tarsum, debent omnia themata [seu legiones provinciales] congregari in thema Coloniae. Quod si vero ad tractus interioris versus Interamnam Orientis instituitur, debent Cappadox quidem et Charsianites et Bucellarius in Coloniam convenire; Armeniacus autem et Paphlago et Sebastenus in Caesaream. Quando autem adversus Tephricen contentio est, congregantur Armeniaca themata apud Bathyn Rhyaca seu torrentem profundum, oppidum sic dictum.

OBSERVANDA, QUANDO IMPERATOR EXPEDITIONEM PARAT.

Constantinus Magnus, si quando expeditionem bellicam animo agitare, consulebat eos, quos norat usu doctos ad proponendas has quaestiones respondere sibi que satisfacere posse: ubi scilicet et quando bellum oporteat instruere. Invenio per eam consultationem et loco et tempore gerendi belli, inquirebat porro, num etiam alii essent, qui ea, quae scire cuperet, perspecta, et maxime per recentissimam experientiam, haberent. Repertos post factam diligentem inquisitionem tales cogebat et ipsos quoque; seorsimque eorum unumquemque

δρά εἰσι τὰ κατὰ τὴν ὁδὸν χωρία ἢ ἔνυδρα, εἶτα ποῖα ὁ-
 Ed. L. 258 δός ἐστι, στενὸς χωρὸς καὶ κρημνώδης καὶ ἐπικίνδυνος καὶ ποῖα
 Ms. 1. b πλατεῖα καὶ εὐδιάβατος, καὶ εἰ τίς ἐστὶ κατὰ τὴν ὁδὸν πο-
 ταμὸς μέγας καὶ μὴ δεχόμενος πόρον. εἶτα ἡρώτα περὶ αὐ-
 τῆς τῆς χώρας, πόσα κάστρα ἔχει, καὶ ποῖα τούτων εἰσὶν 5
 ὄχυρά καὶ ποῖα ἀνόχυρα, καὶ ποῖα πολυάνθρωπα καὶ ποῖα
 ὀλιγάνθρωπα, καὶ ἀπὸ πόσου διαστήματος ἀλλήλων εἰσὶ, καὶ
 ποδαπά εἰσι τὰ χωρία τὰ παρακείμενα αὐτοῖς, μεγάλα ἢ
 μικρά, καὶ οἱ τόποι ὄμαλοι ἢ ἀνώμαλοι, βοτανηφόροι ἢ ξη-
 ροί. ταῦτα δὲ ἡρώτα διὰ τὴν χρεῖαν τῶν ἱππων. εἶτα ἡ-10
 ρώτα, ποῖος λαὸς παράκειται ὁ δυνάμενος βοηθεῖν τοῖς κά-
 Β στροῖς ἐκείνοις ἐν καιρῷ πολέμου, καὶ ἀπὸ πόσου διαστήμα-
 τὸς εἰσιν αὐτῶν, καὶ πότε εἰσὶν ἔτοιμοι εἰς ταξείδιον, καὶ
 πότε διεσπαρμένοι καὶ ἐπαναπαυόμενοι εἰς τὰ ἴδια καὶ πρὸς
 πόλεμον ἀσύμφραστοι, καὶ εἰς ποῖους τόπους ταξειδεύουσι 15
 καὶ πότε, ἢ οὐδέποτε ταξειδεύουσιν, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἰδίας
 χώρας εἰσὶ πάνποτε. τὰ δὲ αὐτὰ ἡρώτα καὶ περὶ ἄλλων
 χωρῶν, ἕνα ὄρισμένως μηδεὶς οἶδεν, εἰς ποῖαν χώραν βούλε-
 ται ταξειδεύειν. πολλάκις γὰρ ὑπὸ τῶν τοιούτων μνηστῆ-
 ρες οἱ ἐναντίοι ἠσφαλίσαντο τὰ ἴδια, ἢ καὶ πρὸς παράταξιν 20

interrogando percontabatur, quantum esset viae spatium ad certum, quem edebat, locum; quae via ex orbe Romano illuc ducatur, et qualis; et unicane, an plures; aquis abundant, an careant regiones illuc tendentibus traiciendae; angustane via et praecipitiis aliisque periculis horrens, an ampla commodeque permeabilis; magnusne fluvius per viam occurrat, qui vadum nullum praestet. Porro de ipsa illa regione sciscitabatur, quot haberet castra et quaenam eorum munita sint, quae secus; quae frequentia hominum abundant, quae contra raras numerent incolae; quantum singula a sese distent; quomodo adiacentes ipsis habeant regiones; sintne vastae, an parvae et contractae; solum aequabile, an inaequale; ferax graminis, an sterile et aridum. (Id autem sciscitabatur, animo ad equos eorumque pabulum intento.) Porro interrogabat, quale hominum genus in istorum castrorum vicinia degeret, et potensne castris tempore belli succurrere, et e quanta distantia; quandonam parati ad expeditionem, et quando e contrario palantes et disiecti, suisque potius sedibus incubantes et ad bellum coire segnes; ubinam locorum confluere bellaturi et quo tempore soleant; aut numquamne parent expeditionem, ciurato bello, semper inhaerentes territorio suo. Haec ipsa eodem tempore quoque de aliis regionibus sciscitabatur, ne quis intelligeret, in quam praeciae regionem arma decrevisset inferre. Saepe enim contigit, ut a talibus hominibus in consilium adhibitia admoniti hostes suae securitati prospexerint loca sua communiendo, aut et acie instructa ad conflictum sese comparaverint. Haec omnia sci-

εὐτρεπίσθησαν. ταῦτα δὲ πάντα ἐρωτήσας καὶ μαθὼν, ἐπέ- C
 τρεπεν αὐτοῖς ἐγγράφως δοῦναι αὐτῷ τὰ ἄπληκτα καὶ τὰ
 διαστήματα αὐτῶν, καὶ πόσον λαοῦ ἔστιν ἡ χώρασις αὐτῶν.
 ἕκ δὲ τούτων ἀπασῶν τῶν ἀποκρίσεων μαθὼν, ὅτι ἀκίνδυ-
 5 νόσ ἐστιν ἡ ὁδός, καὶ ὅτι δυνατὴ ἐστιν ἡ ἔκβασις τοῦ τα-
 ξειδίου, καὶ ὅτι ἐνδοξόν ἐστι τὸ ταξειδίον καὶ βασιλέως
 παρουσίας ἄξιον, καὶ ὅτι συμμαχίαν ὁ τόπος οὐ δέχεται, ἢ
 δέχεται μὲν, κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον οὐ δέχεται, καθ'
 ὃν μέλλουσι ταξειδεῦειν, αὐτοὺς μὲν τοὺς ταῦτα διδάσκοντας
 10 ἴοιχε μεθ' ἑαυτοῦ ἐπαναμιμνήσκοντας καὶ διδάσκοντας τὰ λεί-
 ποντα· ἐπελαμβάνετο δὲ τῆς φροντίδος τοῦ ταξειδίου, καὶ D
 πρῶτα μὲν ἐπέτρεπε τοῖς στρατηγοῖς κεφάλαια ταῦτα· πρῶ- M. 2. 2
 τον μὲν, ἀμφιαῖσαι καὶ ἀσφαλίσασθαι τὰ κάστρα· δεύτερον
 δὲ, ἐπιστῆσαι ἄνδρας ἐπιτηδείους εἰς τὴν χώραν, ἵνα, εἰ
 15 συμβῆ ἔλθειν κατὰ τὴν χώραν ἐχθροὺς, αὐτοὶ ἐκσπηλεύσωσι
 τὸν λαὸν καὶ ἀπάγουσιν εἰς τὰ ὄχυράματα· τρίτον, ἀμ-
 φιαῖσαι τὸν στρατὸν τὰ δέοντα καὶ δυνατὰ περὶ τε ὄπλα καὶ
 ἵππους· τέταρτον, ἀσφαλίσασθαι τὰς βίβλας τοῦ σπουδά-
 ζειν μανθάνειν τὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ ἀναφέρειν αὐτὰ· πέμ- Ed. L. 259
 20 πτον, εὐτρεπίσθησαι καὶ πρὸς γεφύρας, ἔνθα ὁ στρατὸς μέλ-

scitatus ut cognorat, mandabat iis, ut scripto consignata sibi exhiberent nomina mansionum castrensium, et quanto intervallo una distet ab altera, et quantam hominum capiat multitudinem. Ex his omnibus responsionibus si intellexisset, periculo carere viam propositam, et educi commodè posse militiam, et gloriosum fore finem eius expeditionis, ipsamque dignam esse, cui ipse Imperator intersit, locumque, quem invadere armis constituisset, non admittere auxilia sociorum, aut, si admittat habeatque spem sibi successum iri, eo tamen tempore, quo invaderetur, auxilia et defensionem accipere non posse: retinebat secum illos homines, a quibus ea omnia didicerat, singula dictorum oportuno tempore in memoriam ipsi revocaturus, et alia nova praeterea nondum tradita identidem demonstraturos. Et sic suscipiebat curam expeditionis; mandabatque militum magistris haec praecipua ipsi futura rerum studiorumque capita: primum, ut castra firmis moenibus amicirent et ad securitatem sufficienter communirent; secundum, ut viros idoneos imponerent provinciae, qui, hostibus, si forte, irrupentibus, omnem populum incolam expilent, hoc est e sedibus suis cum totis familiabus extractum in munita loca compellant et transferant; tertium, ut militibus de necessario vestitu atque apparatu armorum equorumque prospicerent; quartum, ut vigiliarum seu excubiarum diligentem haberent curam studerentque actiones et consilia hostium explorare et de exploratis ad se referre; quintum, ut paratos haberent pontes ibi locorum, ubi exercitui traiciendus occurrat

λει διαθιβάεσθαι, καὶ ἐνθα πόρον ὁ ποταμὸς οὐκ ἔχει· ἔ-
 κτον, παραγγέλλειν τοῖς πολιτικοῖς ἄρχουσιν, ἵνα τοὺς ἀπο-
 μένοντας τῶν στρατιωτῶν καταβάγειαν, ἕως τινὸς μὲν χρό-
 νου ἐλαύνωσιν εἰς τὸ ταξειδίον, μετὰ δὲ τὸ ἀποβαλεῖν τὸν
 λαόν, ἵνα κρύπτωσιν αὐτοὺς δεσμίνους. αὐτὸς δὲ ὁ βασιλεὺς 5
 τὸν χρόνον τοῦ ταξειδίου καθ' ἑαυτὸν ὄρισας καὶ πρὸς τὸν
 χρόνον ἐπιλογισάμενος τὸ χρῆμα καὶ τὴν ἄλλην βασιλικὴν
 Β χρεῖαν, ἐπέτρεπε τῷ τε σακελλαρίῳ καὶ τῷ πρωτοβεστιαρίῳ
 καὶ τῷ μινισουράτωρι καὶ τῷ δομestικῷ τῆς ὑπουργίας, ἔ-
 καστον κατὰ τὴν ἰδίαν ὑπηρεσίαν κατὰ τὸν ὀρισθέντα χρό-
 10 νον ἀπαριθμῆσαι τὰ φορτώματα, πόσων σαγμαριῶν εἰσὶ, καὶ
 τούτων τὸν ἀριθμὸν ἀναδιδάξαι. λαβὼν δὲ τὸν ἀριθμὸν
 τῶν σαγμαριῶν καὶ προσλαβὼν καὶ ἄλλην προσθήκην διὰ
 τε τὰ χωλενόμενα καὶ τὰ κονδριζόμενα αὐτῶν, ἐπέτρεπε τῷ
 τε κόμητι τοῦ στάβλου καὶ τῷ λογοθέτῃ τῶν ἀγγελῶν συστήσαι 15
 C τὸν ἀριθμὸν τῶν σαγμαριῶν, ἔτι δὲ καὶ τῶν βασιλικῶν ἵπ-
 παρίων καὶ ἄλλων τινῶν ἵππων, ὅσα ἂν ἐβουλήθη εἰς τὸ
 κίνημα δοῦναι οἷς αὐτὸς ἐκέλευεν, ὁμοίως καὶ κατὰ τὴν ὁ-
 δὸν, οἷον στρατιώταις, πρόσφυξιν, ἄρχουσι καὶ τοῖς ὁμοί-
 οῖς. καὶ ταῦτα δὲ πάντα διουκῆσας, ὥριζε τὸν ἐκ προσώπου 20

fluvius non vadosus; sextum, ut significarent mandarentque civili-
 bus magistratibus, eos milites, qui absque venia retromansuri et
 castra non secuti essent, sinerent tantisper libere vagari, quoad
 copiae in agrum hostilem immissae fuerint; post illud temporis au-
 tem, ut eos comprehensos in vincula et custodiam abderent. De-
 inde solebat Imperator [Constantinus Magnus] tempus expeditionis
 eiusque diuturnitatem secum constituere et calculum inire, quanta
 ipsi pecunia et quanto alio apparatu ad expeditionem tam et tam
 diuturnam futuram opus sit; mandabatque proinde sacellario et pro-
 tovestiario et mensuratori et domestico hypurgiae seu famulitii cul-
 linaris, ut eorum unusquisque in ea parte sollicitudinis, quae ad
 se spectaret, quot onera quot sagmariorum expeditio definiti, quod
 edebat, temporis requireret, supputaret; scriptoque consignatum il-
 lum calculum sibi monstraret. Nactus numeri sagmariorum indi-
 cium, et quanto sit opus supplemento bestiis illis, quas aut fati-
 gationes viae claudas et labori ineptas effecturae, aut praecipites
 ruinae prorsus exanimatae essent; mandabat comiti stabuli et ra-
 tionali gregum, ut curarent in promptu atque mundo esse numerum
 mulorum sagmariorum indictum, et equos praeterea, tam regios re-
 gisque usibus solis destinatos, quam alios, quos Imperator aut ad
 inmundam expeditionem amicis, quibus ipse velit, aut in ipsa ex-
 peditione militibus, hostibus in sua castra transitoris, item suorum
 quibus aliqua dignitas militaris et auctoritas adesset, similibusque
 aliis hominibus honoris gratia in praemiumve largiretur. His ita

αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐδίδου αὐτῷ διατάξεις ταύτας· ἀ-
 παριθμησαὶ τὸν λαόν, ὅσοι τε ὑπὸ τὰ τάγματα εἴσι τῆς πόλε-
 ως καὶ ὅσοι ὑπὸ τὸν ἑπαρχόν, καὶ τούτους προορῶζειν καθ’
 ἑαυτὸν, ἐν ποίῳ μέρει ἕκαστον τούτων τῶν σοστημάτων φυ- Ms. 2.b
 5 λᾶξει τὴν πόλιν ἐν καιρῷ ἐπιδημίας ἐχθρῶν· ἀγορευθῶν δὲ D
 καὶ τὰ τῶν τειχῶν κλάσματα καὶ τὰ μὲν ἐκ δύσεως ἐρχόμε-
 να μανδάτα καταμηνύειν, ἕως ἄν αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τὰ οὐ-
 κούμενα παρέλθῃ· μετὰ δὲ ταῦτα τὰ μὲν σπουδαῖα καὶ
 κίνδυνον σύντομον ἀπειλοῦντα διοικεῖν αὐτὸν, καθὼς ἄν νο-
 10 μίση συμφέρον εἶναι, βουλευόμενον μετὰ τῶν χρησιμωτέρων
 τῆς πόλεως· τὰ δὲ μηδεμίαν σπουδὴν ἔχοντα, ἀλλ’ εὐτελῆ
 ὄντα καὶ φανερά, διοικεῖν, τὰ δὲ μεγάλης φροντίδος δεόμενα
 ὑποκρωτεῖν μέχρι τῆς ὑποστροφῆς τοῦ βασιλέως· προσέχειν Ed.L. 26
 δὲ μάλιστα περὶ αἰφνιδίου ἐπιδημίας ἐχθρῶν, καὶ διὰ τοῦτο
 15 μάλιστα γράφειν τε συνεχῶς καὶ δέχεσθαι ἐκ τῶν ἄκρων
 θεμάτων, καὶ κατασκοπεῖν τὰ τῶν γειτόνων ἐχθρῶν, καὶ
 μανθάνειν καὶ ἀναδιδάσκειν· ἔτι γὰρ μὴν καθ’ ἑαυτὸν φρον-
 τίσειν περὶ ὅπλων, ὅθεν ἔξει αὐτὰ ἐν καιρῷ χρείας· ταῦτα
 δὲ λογίζεσθαι καθ’ ἑαυτὸν καὶ ἐτοιμάζεσθαι χωρὶς ταραχῆς,
 20 οἶνα μὴ φόβον ἐμβάλλῃ τῇ πόλει, καὶ πολυτιμότερον κατα-

constitutis, nuncupabat, quem per absentiam suam suas in Urbe vi-
 ces gerere vellet, eique in praeceptis dabat haec, ut recenseret mi-
 litiam, tam eam, quae ad cohortes praesidiarias Urbis pertineret,
 quam quae iurisdictioni praefecti Urbis subesset [id est factiones];
 ambarumque partium singulis peculiarem porro locum assignaret, a-
 quo arcere hostes, si forte, incursantes niterentur; porro ut restaur-
 raret moenium rupturas et ruinas; ut ex Occidente venientes nun-
 tios ad Imperatorem per cursum publicum referret, donec ille ad-
 huc Romanum solum calcaret; evecto autem in hostilem agrum, se
 hunc in modum gereret: ut nempe magni momenti res et praeceps
 discrimen minantes ipse protinus ita, ut sibi aliisque Urbis optima-
 tibus in consilium adscitis e re communi esse visum fuerit, ex-
 pediret; res non valde momentosas neque urgentes, sed leves, cui-
 vis perspectu faciles et dubitationi atque deliberationi exemptas
 pro iudicio suo exsequeretur; quae contra, quaevis magnam curam
 atque circumspectionem requirerent, moram tamen paterentur, eas
 ad suum, Imperatoris, reditum usque reservaret integras; praecipue,
 ut subitaneae hostium incursioni provideret, et propterea indesinen-
 ter litteras legatosque in extimas imperii provincias mitteret, et il-
 line nuntios reciperet, vigili oculo vicinorum illis populorum orbi
 Romano inimicorum actiones et instituta lustraret, exploraret, ad se,
 Imperatorem, significaret; praeterea secum provideret, ut arma
 ne desint tempori, quo illis opus et usus esset. Haec autem versa-
 ret secum et moliretur absque magna et tumultus plena commo-

στήση τὸν στίον καὶ τὰ λοιπὰ τῶν εἰδῶν· κατασιγᾶν δὲ τὰς ἀλόγους φήμας καὶ τὰς ταραχὰς, ποτὲ μὲν σωφρονίζοντα Βιτούς τὰς φήμας γεννῶντας, ποτὲ δὲ ἐπιλαλεῖν τοῖς πολίταις τὴν τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ λαοῦ σωτηρίαν· ἐστὶν ὅτι καὶ πλάττειν ἀγαθὰς φήμας, ὡς κελεύσεως ἐλθούσης πλην ἀορίστων, ἢ καὶ ἄλλως ἀπὸ τινος τοῦ λαοῦ ἐλθόντων, τῶν μὲν τὴν ῥαθυμίαν, τῶν δὲ τὰς ταραχὰς παύοντα. οὕτω δὲ καὶ περὶ τούτων τῷ ἐκ προσώπου διαταξάμενος ὁ Ἰούλιος Καίσαρ, ὀλίγους τῆς τάξεως ὑποκρατήσας λόγῳ τῆς ἰδίας ἐξόδου, τοὺς Κλοιποὺς ἀπέστειλεν ἔνθα τὰ τάγματα τὸν βασιλέα ἐξεδέχοντο, ¹⁰ ἔτι δὲ πρὸς τούτοις καὶ τὰ πλείστα τῶν βασιλικῶν ἀλόγων καὶ φορημάτων καὶ τὰς μεγίστας σκηρὰς. αὐτὸς δὲ τοὺς γνωστοὺς τῶν ἀγίων συναγαγὼν περὶ καθάρσεως ἤτελλο ψυχικῆς, εἶτα ἐλεημοσύνας ἐποίει κατὰ τε τὴν πόλιν καὶ τὰ

Ms. 3. πλησιάζοντα αὐτῇ. καὶ τελευταῖον ἀπερχόμενος πρὸς τοὺς ¹⁵ ναοὺς χάριν εὐχῆς, ἐν οἷς ἐποίειτο μάλιστα τὰς προελεύσεις, καὶ ὑποστρέφων ἐπὶ τὸ παλάτιον, ἐκεῖθεν τῆς πόλεως ἐξήρχετο, καὶ πολλοῦ λαοῦ, τῶν τε ὑπὸ τὸν ὑπαρχον καὶ τοῦ τῆς πόλεως στρατοῦ παρόντων ἐκεῖ καὶ εὐχομένων τὸν

tione, ne Urbis terrorem iniiciat, frumentique cum reliquis annonariis speciebus caritatem inducat. Rumores quoque improbabilis et aestum cientes supprimeret, partim auctores eorum castigando, partim asseverando erga cives commodis et animum addentibus sermonibus, Imperatorem et castra in salvo esse; ipse quoque interdum gratos rumores confingeret atque in vulgum spargeret: venisse sacras litteras, in genere laeta, sed nondum definita, nuntiantes; aut et venisse litteras laetas a privato quodam in castris agente. Et his modis levitatem quorundam, aliorum aestuantes et seditiosos animos componeret. His instructionibus vicario suo datis, amandabat sanctus Imperator ceteram turbam omnem in eum locum, quo congregatae cohortes eum exspectabant, reservans sibi paucos quosdam ad taxin vel cohortem praetorianam pertinentes, ut cum iis Urbe excessurus. Praeterea quoque praemittebat equorum imperialium sarcinarumque et sagmariorum plurimam partem tentoriaeque maxima. Interim coactis, quos inter sanctos et religiosos viros habebat, familiaribus, petebat animam suam per ipsos purificari absolute et communitate s. sacramenti, dabatque elemosynas, tam in Urbe, quam in vicinis, circuibat sacras aedes precum ibi peragendarum causa, et praecipue visitabat eas, in quas plerumque solebat procedere. Ab illis pietatis officiis revertebatur in palatium, e quo exibat ex Urbe versus navim, populo multo militariaeque, tam ea, quae sub praefecti Urbis attentionem cadebat, quam quae ad praesidia militaria urbana pertinebat, praesente faustisque votis Imperatorem cumulante et prosequente. Ingresso tandem in navem, procide-

*βασιλέα. τελευταίον δὲ μετὰ τὸ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοδὸν οἱ μὲν παριστάμενοι πάντες ἐπιπτον, αὐτὸς δὲ, τρίτον σφρα-D
 γίσας τὴν πόλιν, ἐκίλει. ἤριστα δὲ, ἄχρι τοῦ συνοψιοθῆναι τὸν λαὸν, διὰ τριῶν, ἐδείπνει δὲ διὰ δύο πλὴν τῆς κυρια-
 5 κῆς. ἀκίνητος δὲ ἔμενεν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ. φθάνοντα δὲ αὐτὸν πρὸς τὸν λαὸν, ὑπήντων αὐτῷ οἱ προλαβόντες τῆς τὰ ξεως καὶ τὰ τάγματα ἐπὶ τῷ ἄκρῳ τοῦ ἀπλήκτου, καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως οὕτω συνείποντο ἄχρι τῆς κορτινος. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκάλει τοὺς ἄρχοντας, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς Ed.L. 261
 10 ἀποκόμβιον, καὶ μαϊουμῶν τοῖς στρατιώταις. ἐκεῖθεν δὲ μετὰ τοῦ λαοῦ κινουῦντα τὸν βασιλέα κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ ταξειδίου, ἕκαστον θέμα ὑπήντα αὐτῷ κατὰ τὸ πλησιάζον μέρος τῆς ὁδοῦ, ἵνα μὴ κοπιᾷ ὁ λαός· ἐν δὲ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, καθ' ἣν ἐδέχετο αὐτὸν τὸ θέμα, ἐκάλει τοὺς ἄρχοντας τοῦ αὐτοῦ
 15 θέματος. τὴν δὲ χρεῖαν τῆς βασιλικῆς ὑπηρεσίας, τουτέστι σφακτά τε καὶ ἀρνία· καὶ τὰ τοιαῦτα καὶ τὸ ψωμίον τῆς φιλοτιμίας καὶ τὸν λοιπὸν μαϊουμῶν ἐχορήγει ἕκαστος προ-
 20 τονοτάριος ἐν τῷ ἰδίῳ θέματι διερχόμενον τὸν βασιλέα ἐκ τοῦ ἀερίου λόγου καὶ τῶν συνοπῶν· ἢ καὶ μὴ ἔχων, λαμβάνων. ἐκ τοῦ εἰδικοῦ, αὐτὸς διώκει ταῦτα, μάλιστα δὲ*

bant omnes in litore adstantes in genua, ipse autem, Urbe ter signo crucis signata, movebat et abibat. In itinere, donec appelleret in castra suoque exercitui veniret in conspectum, trinis prandebat ferculis, coenabat binis, praeterquam die dominico, quo prorsus non movebat, sed considerabat quietus. Advenienti in exercitum occurrebant ipsi in extremo applicati, quos ante suum ex Urbe excessum coram se in castra praemiserat, tam praetoriani sacri corporis custodes, quam reliquae cohortes, et prosequabantur eum usque ad cortin seu praetorium vel tentorium augustum. Eo die, quo ad castra applicabat, iubebat duces militares secum epulari, et distribuebat ipsis apocombia, militibus autem dabat maïumam seu refectioem. Illinc moventi cum exercitu Imperatori ea via, quam ducebat expeditionis destinatio, occurrebat unumquodque thema seu unaquaeque legio provincialis in loco ad viam, qua transibatur, proximo; ne scilicet milites ab imposita necessitate e longinquo occurrendi fagitantur. Eo autem die, quo unum aliquod thema ipsum excipiebat et ad ipsum appellebat, invitabat Imperator eius thematis rectores ad epulas; quibus necessaria, ut caprillam, agninam et similia, item bucellam largitionalem reliquumque maïumam seu recreationem suppeditabat; identidem protonotarius cuiusque thematis transeunti Imperatori ex redivisibus aërii [seu tributi extraordinarii, quod pro communi vitali aura, quam haurimus, solvitur,] vel et ex synonibus seu praestationibus et convectionibus specierum annonariorum; aut si non haberet, unde sumeret nummos impensis faciendis neces-

τοὺς μαϊονμάδας ἐδίδου τοῖς ἐκ μακροτέρων τόπων ἐρχομέ-
 νοις θέμασι. ἡ δὲ προέλευσις τοῦ βασιλέως καὶ ἡ τάξις
 τῶν ταγμάτων καὶ τῶν θεμάτων ἦν οὕτως. περιεπάτουσαν ἔμ-
 προσθεν τοῦ βασιλέως ὡς ἀπὸ μιλίου ἔπαι μετὰ ἀθηναίων
 βορκαδίων διὰ στίχων δύο, δεξιὰ καὶ ἀριστερά· μετ' ἐκεῖ-5
 C νους δὲ οἱ βασιλικοὶ ἄρχοντες· εἶτα οἱ στρατῶρες μετὰ σελ-
 λαρίων καὶ ἡ λοιπὴ μυστικωτέρα τάξις· ἔπειτα ὁ βασιλεύς·
 ὄπισθεν δὲ τούτου ὡς ἀπὸ σαγυτοβόλων τριῶν ὥσπερ κατὰ
 Ms. 3. b μίαν εὐθείαν τὰ στρατεύματα. καὶ μέσον μὲν τὰ τάγματα,
 καὶ τούτων τὰ τιμιώτερα ἐπὶ τὸν μέσον τόπον, παρ' ἐκότεραιο
 δὲ τῶν ταγμάτων τὰ θέματα, καὶ τούτων πλησιέστερα τοῖς
 τάγμασι τὰ ἐνδοξότερα τῶν θεμάτων. οἱ δὲ τὰ ἄπληκτα καὶ
 τὰς ὁδοὺς τῆς ἡμετέρας γῆς κατέχοντες καὶ γινώσκοντες οἱ
 D μὲν προελάμβανον μετὰ τῆς κόρυθς καὶ τῆς ὑπορυγίας, οἱ
 δὲ ἔμπροσθεν τῶν θεμάτων προέτρεχον ὑποδεικνύοντες τοὺς 15
 τῶν ποταμῶν πόρους καὶ τὰς εὐθείας ὁδοὺς. τοὺς δὲ ὀδη-
 γοὺς καθ' ἕκαστον θέμα κατέχεν ὁ δρονηγῆριος τῆς βίγλης·
 ὑπὲρ αὐτῶν δὲ ὑπ' αὐτῶν καὶ αἱ παραμοναὶ τῶν στρατηγῶν
 πρὸς τὸ δι' αὐτοῦ μνηνεῖν τοῖς στρατηγοῖς τὰ κελεύμενα αὐ-
 τοῖς. ἡ δὲ πρώτη δοχὴ ἐκάστου θέματος ἦν οὕτως· ἀπό20

sarios, ipse Imperator erogabat ex idico seu privato suo peculio;
 praecipue maiumadas militum praestabat illis, qui e remotioribus
 thematibus aut provinciis venirent. Processio Imperatoris et ordo
 tagmatum seu cohortium custodiae sacri corporis et comitatus deputa-
 tarum et thematum seu legionum provincialium erat in hunc mo-
 dum. Primi coram Imperatore procedebant ad miliaris distantiam
 equi, stragulis veris seu purpureis tecti, per paria. Post eos venie-
 bant proceres comitatenses; tum stratores cum sellariis seu equis
 sellatis et reliquis Domino familiarior ordo. Tandem ipse Impera-
 tor. Post eum ad sagittae tres iactus quasi in unam rectam lineam
 dispositae ibant militares copiae. In medio ibant tagmata; et in
 ipso mediae aciei meditullio honestiora tagmata; cingebant autem
 eos themata, tanto quaeque a tagmatibus propiora, quanto essent
 honestiora. Eorum, qui mansiones castrensium et vias per terras no-
 strae ditionis occupabant et callebant, pars praeibat cum corte seu
 tentorio augusto et cum famulatio culinae dominicae; pars autem
 praecurrebat coram thematibus, demonstrans ipsis vada fluviorum
 viasque rectas et consecandas. Viae ductores in unoquoque themate
 seu districtu tenebant secum drungarius vigiliae; sub cuius disposi-
 tione etiam deputati identidem obeundis in praetorio excubiarum
 vicibus magistris militum erant, idque ideo, quia Imperator ipsis per
 drungarium vigiliae imperia sua significare solet. Si quod Imperato-
 rem thema seu legio provincialis pro prima vice salutaret, fiebant
 haec. Ad duo tresve sagittae iactus distabat illud thema, in aciem

δύο καὶ τριῶν σαγιτοβόλων τῆς ἑδοῦ τοῦ βασιλέως Ἰστατο παρατεταγμένον τὸ θέμα· ἐπειδὴν δὲ εἶδον τὸν βασιλέα πλησιάζοντα, ὃ μὲν στρατὸς ἐκάθητο ἐπὶ τῶν ἵππων, οἱ δὲ ἄρχοντες, καταβάντες πάντες, ἐπὶ γῆς ἴσως ἐπιπτον, εἶτα ἀνα- Ed.L. 26a
 50σιάντες μετὰ παντός τοῦ στρατοῦ εὐφήμουν τὸν βασιλέα. ὃ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἐξένευε, καὶ ὅπως ἔχουσιν, ἡρώτα, καὶ οὕτως πάλιν ὑπέστρεφεν ἐπὶ τὴν ὁδόν· αὕτη δὲ ἡ κατάστασις ἦν αὐτῷ ἄχρι τῶν οἰκουμένων. μέλλων δὲ καὶ πρὸς τὰ ἀοικητὰ εἰσερχεσθαι, ἀπεβάλλετο τό,τε περισσότερον χρῆμα
 10καὶ τὰ φορτωμάτα καὶ τοὺς τοῦ λαοῦ ἀσθενεστέρους καὶ τὰ τῶν ἀλόγων χωλὰ καὶ τετρανυματισμένα. ἐδίδου δὲ αὐτοῖς κεφαλὴν καὶ μέρος ὀλίγον στρατοῦ εἰς φυλακὴν, ἐκέλευέ τε πλησιάζειν καθ' ἕν τῶν ἀσφαλεστέρων κάστρων, ὅπερ πλη- B
 15σιεστερόν ἐστι πρὸς τὴν μέλλουσαν ἔξοδον τοῦ λαοῦ γίνε-
 20θαι. καὶ μετὰ ταῦτα ὄριζεν ἀπὸ τῶν θεμάτων μοίρας τι-
 νὰς, τοὺς μὲν προπορεύεσθαι ἔμπροσθεν τοῦ φοσσάτου πρὸς φυλακὴν αὐτοῦ, τοὺς δὲ ὀπισθεν ἐπακολουθεῖν, οὓς καλοῦσι νοτοφύλακας· οἱ δὲ αὐτοὶ ὑπῆρχον καὶ θηρευταὶ τῶν διὰ Ms.4. a
 20οριεπάτου, οὓς ἐκάλουν πλαγιοφύλακας· οἱ δὲ αὐτοὶ μάλι-

instructum, a via, qua transeundem erat Imperatori. Ut autem videbant Imperatorem appropinquantem, manebat quidem in equis reliqua turba, duces autem militares omnes descendebant, et simul omnes procidebant humo; surgentes dein concelebrabat et beneven-
 tabat Imperatorem faestis acclamationibus una velut voce tota le-
 gio. Deflectebat ad eos Imperator de via interrogabatque, quomodo valerent. Eo facto, redibat in viam. Ita fiebat, donec in amico solo ambularetur. At quum in eo iam esset Imperator, ut hosticum intraret, seponebat et retro manere iubebat superfluum supplicti-
 lem sarcinasque et multitudinem invalidam iumentorumque quidquid ad claudicationem deductum aut vulneribus confectum esset. His imponebat caput vel capitaneum aut ducem, exiguamque addebat militarem manum, iubebatque eos in viciniam sese recipere castris alicuius munitioris et ad illum propioris tractum, e quo descensus in hosticum erat exercitus. Deinde deputabat selectos e thematibus manipulos, partim praecessuros fossatum seu exercitum hostiumque subitum insultum aversuros, partim subsecuturos alios; quos postremos notophylacas seu custodes tergoris appellare mos est. Horum terגיעustodum erat eos venari, qui aut imbelles aut segnes castra non assectantur et aciem desererent. Alii ab utroque latere comitabantur moventem exercitum, quos plagiophylacas seu laterum custodes appellabant. Horum erat observare atque coercere, si qui ad hostem transfugere molirentur. Omnes autem hi, tam praecursores, quam subsequentes et a lateribus comitantes, tantum dista-

στα ἑσπέρουσι τοὺς μέλλοντας προσφύγειν εἰς τοὺς ἑσπέρους. περιεπάτουσι δὲ πάντες τοσοῦτον ἀπέχοντες τοῦ φοσσάτου, ὥστε μὴ ἀποκρύπτεσθαι ἐξ αὐτῶν διὰ τὰς ἐπιβουλὰς τῶν ἑσπέρων, καὶ ὅσον δυνατόν ἔστι προεντρεπισθῆναι τὸ φοσσάτον εἰς ἀπάντησιν τῶν ἑσπέρων ὑπὸ τούτων μνησθέντας. οἱ δὲ τοῦ βασιλέως προέχοντες ἐκείνου μᾶλλον ὑπῆρχον τοῦ θέματος, οἱ ἐπλησίαζον τῇ τῶν ἑσπέρων γῆ διὰ τὸ καὶ πείραν ἔχειν αὐτοὺς τῶν τε ὁδῶν καὶ τῶν λοιπῶν τόπων τῶν ἑσπέρων, καὶ ἔτι τὴν πείραν τῶν ἐνεδρευμάτων καὶ τῶν πολέμων αὐτῶν. αὐτοὺς δὲ καὶ τοὺς ὀπισθοφύλακας ἐνήλλαττον. 10

Διὰ τὸν πλεῖστον κόπον. οὐ γὰρ τὴν εὐθείαν περιεπάτουσι αὐτοὶ, ἀλλὰ τὴν τραχυτέραν καὶ δυσεπίβατον· οὕτω δὲ κινούμενοι, τὰς νύκτας περιχαρακωθέντες καὶ τὴν ἄλλην ἀσφάλειαν ποιήσαντες διὰ τοὺς νυκτοπολέμους, ἀνεπαύοντο.

bant a fossato, ut nunquam suis extra conspectum essent; idque duplici ratione, ne scilicet ipsi hostium paterent insidiis, fossatum vero, ab illis de hoste imminente admonitum, sese mature possit illi excipiendo comparare. Qui tandem coram Imperatore proxime ambularent, erant ex illo potissimum themate vel districtu, qui hostico proximus esset. Periti enim erant et viarum, per quas hostes et invadere et rursus se subducere possent, et locorum, in quibus agere amarent, et modorum, quibus aut insidias, aut acies bellaque instruere solerent. In his et in postremis custodibus permutabantur et renovabantur identidem sollicitudinum vices; quandoquidem haec duo genera plurimum laborem tolerarent. Non enim rectam et expeditam viam, sed asperiorē et minus commodam ibant. In hunc modum promoventes interdū, coibant per noctem intra vallum, rebusque necessariis contra nocturnos hostium impetus praevisis, capiebant quietem.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΕΔΛ. 263

ΒΑΣΙΛΕΙ ΔΙΩΝΩ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΡΩΜΑΙΩΝ, ΤΙΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ Μ. 4. b
 ΤΟΥ ΔΟΛΙΜΟΥ ΚΑΙ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ, ΑΠΟΓΟΝΟΥ
 ΔΕ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΔΡΙΚΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΓΕΝΝΑΙΟΥΤΑΤΟΥ
 ΒΑΣΙΛΕΩΣ, ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΝΟΝ ΤΟΝ ΘΕΟΣΤΕΦΗ ΒΑΣΙ-
 ΛΕΑ ΚΑΙ ΤΙΟΝ ΑΤΤΟΥ,

Ὅσα δεῖ γίνεσθαι, τοῦ μεγάλου καὶ ὑψηλοῦ βασιλέως τῶν
 Ῥωμαίων μέλλοντος φροσατεῦσαι.

CONSTANTINI, IN CHRISTO

AETerno REGE REGIS ROMANORUM, FILII LEONIS, CELEBERRIMI ET
 SAPIENTISSIMI IMPERATORIS, QUI FILIUS ERAT BASILII, FORTIS-
 SIMI ET GENEROSISSIMI IMPERATORIS, AD ROMANUM, A DEO
 CORONATUM IMPERATOREM ET FILIUM SUUM,

OBSERVANDA ET AGENDA, QUANDO IMPERATOR ROMANORUM FOSSATUM
 AGERE SIBI IN CASTRA IRE ET IN IIS VERSARI DECREVIT.

Ἄκουε, υἱέ, λόγους πατρός σου, Σολομών σοι παρακε-
 λεύεται· παρὰ πολλῶν γὰρ ἀκούσεις τὰ δέοντα, ἀλλ' οὐ φύ-
 σει τῆς ἀρετῆς εἰσοίσεις διδάγματα, εἰ μὴ παρὰ πατρός ἀ-
 κούσεις τὰ ἄριστα. γνησίους γὰρ παρ' αὐτοῦ καὶ ἀληθεῖς τῆ
 δοῦναι τοὺς λόγους ὑποδεξάμενος, ὥσπερ τινὰ κληρὸν ἔξεις πα-
 τρῆον, τὴν σατηρίαν αἰεὶ προξενούντά σοι· οἱ μὲν γὰρ ἐξ
 ἄλλων κατὰ χάριν λεγόμενοι τῆς ἀληθείας πολλάκις ἐναποδέ-

Audi, fili, sermones patris tui, ait Salomo tibi praecipiens. Quam-
 vis enim a multis accipere possis ea, quae decet et oportet, a nullo
 tamen, praeterquam a patre accepta et velut ingenua, recondas in
 animum tuum optima virtutis documenta. A patre quas acceperis
 genuinas et omnino veras institutiones, habes et habebis per om-
 nem vitam ut hereditatem patrimoniam, quae omni tempore tibi
 salutem praestet. Saepe enim aliorum ad captandum favorem com-
 posita dicta vacant veritate. At quae ex animo paterno proficiscun-

ονται· οἱ δὲ ἐκ πατρικῆς ψυχῆς μετὰ τῆς ἀληθείας ἀφικνούμενοι πολλὴν χαρίζονται τοῖς υἱοῖς διαπαντός τὴν ὠφέλειαν. ἄκουε τοίνυν, υἱέ, παρὰ πατρός, ἃ μὴ καλὸν ἐστὶν Βάγνοεῖν· εἰ γὰρ ἄγνοια κακὸν, ἢ τῶν πραγμάτων γνώσις δῆλον ὅτι καλὸν, καὶ μάλιστα τῶν ἀναγκαιῶν καὶ ὧν πολλῆς καθέστηκεν ἡ φροντίς. ἀναγκαιότερον δὲ τί ἄλλο γένοιτο πολεμικῆς εὐτολμίας καὶ τῆς τῶν προγόνων παλαιᾶς εὐταξίας, ἣν ἐν πολέμοις εἶχον τὸ πρότερον βασιλικῶς ταξειδίους κατὰστασιν. ταύτην γὰρ πάλαι φημιζομένην καὶ μέχρι τοῦ νῦν παρὰ πολλοῖς θρυλλουμένην μὴ καὶ ἐγγράφως ἔχειν, οὐδὲ δίκαιον, οὐδὲ καλὸν ἡγησάμεθα. λυσίτελής γάρ σοι, θεόστεπτε Ῥωμανε, μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ἡ τούτων γενήσεται συγγραφῆ, Ῥωμαϊκὴν δηλοῦσα μεγαλειότητα. ὄθεν πολλὰ περὶ τούτων ἀνερευνήσαντες καὶ μηδεμίαν ὑπόμνησιν ἐναποκειμένην τῷ παλατίῳ εὐρίσκοντες, ὅψε καὶ μόλις ποτὲ περὶ τούτων ὑπόμνημα ἐν τῇ μονῇ τῇ καλουμένῃ Σιγριανῆς εὐρεῖν

Ms. 5. a ἡδυνήθημεν, ἐν ἧ Ἄεων ὁ μάγιστρος, ᾧ Κατάκυλας ἦν ἐπὶ Ed. L. 264 νυμον, τὸν μονήρη βίον ἡσπάσατο. οὗτος γὰρ ὁ μάγιστρος περὶ τούτων ἐγγράφως διέθετο ἐκ προστάξεως Ἄεοντος τοῦ φιλοχρίστου καὶ σοφωτάτου βασιλέως Ῥωμαίων, τοῦ καὶ πα-20

tur instructiones, ut verae sunt, ita quoque filiis per omnem aetatem et per omnes rerum casus sunt utiles. Audi ergo, fili, et accipe a patre, quae ignorare non decet. Ignorantia si turpis est, liquet rerum peritiam pulchram et praeclaram esse, et praecipue rerum necessariorum multasque et diligentes curas exigentium. Quid autem aliud, quaeso, magis usu veniat et sit magis necessarium, quam strenuus et acer in bellis animus et vetustus ille bonus et decorus ordo, quem nostri maiores in bellis et in regiis, si quae contingerent, expeditionibus observabant? Hunc autem crebra olim fama celebratum et vel his ipsis adhuc temporibus a multis sermone iactatum si scripto consignatum non haberemus, iniquum et turpe iudicavimus [ideoque hoc volumine comprehendere voluimus]. Et prodere tibi, Romane a Deo coronate, ut aliae, ita haec quoque tractatio, e qua Romanam poteris magnificentiam intelligere. Scribendi occasionem nobis hoc dedit. Multa diligenteque, sed irrita, in palatio facta inquisitione, si forte depositos alicubi de his rebus commentarios reperiremus, vix tandem aliquando eius, quod desiderabamus, argumenti libellum aliquem invenimus in monasterio, quod Sigriane appellatur, in quo Leo magister, cui cognomen erat Catacylas, vitam solitariam amplexus est. Hic ipse magister nempe, iussus a Leone, Christi amante et sapientissimo Imperatore Romanorum, patre nostro et avo tuo, de illo argumento, quod nos quoque tractandum hic suscepimus, scripto exposuerat. Verum quia Graeca musica seu docta elegantia imbutus non fuerat ille magister, multa inferat in suam scriptionem

τὸς ἡμῶν καὶ σοῦ πάππου· ἀλλ' ἐπεὶ μουσικῆς Ἑλληνικῆς ἀμετοχος ὁ μάλιστα ἦν, πολλὰ βάρβαρα τε καὶ σόλοικα καὶ ἀσυνταξίας ἢ τούτου συγγραφή περιεῖχεν, εἰ καὶ ὁ ἄνθρωπος Θεοσεβῆς καὶ ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν ἦν τῶν τοῦ πνεύματος, ὡς ἔδειξεν ὁ αὐτοῦ βίος. ἀλλ' ἐν τῷ ἀμοιρεῖν αὐτὸν, ὡς ἔφαμεν, παιδείας Ἑλληνικῆς, καὶ ἢ τούτου συγγραφή μᾶλλον ὑπῆρχεν ἀπισφαλῆς καὶ ἐπιλήψιμος, ὅμως ἐπαινετὴ καὶ ἀληθῆς τῷ Θεοσεβῆ εἶναι τὸν ἄνδρα καὶ ἐνάρετον. ταύτην ἡμεῖς εὐρόν-
 10 τες παρημελημένην τῷ λόγῳ, καὶ ὡς ἐν ἔγγει σκιᾷ ἀμυδρῶς Β
 10 πως τὰ πράγματα διαγγέλλουσαν, καὶ μηδὲ τὸ τοῦ τρίτου
 μέρους τῶν, ὡς περὶ ἡμεῖς πρὸς τὸ σαφέστερόν τε καὶ πλατι-
 κώτερον μετηγάγομεν, ἔχουσαν, συνεγραψάμεθα σοι τοῦ κα-
 ταλιπεῖν εἰς ὑπόμνησιν. ἢ τοίνυν τοιαύτη τῶν βασιλικῶν τα-
 ξειδίων τάξις τε καὶ ἀκολουθία ἐφυλάττετο καὶ ἐνηργεῖτο ἕως
 15 Μιχαὴλ τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου, καὶ Βάρδα τοῦ εὐτυχε-
 σιάτου καίσαρος καὶ Θείου αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν παλαιότερων βα-
 σιλέων ἢ τοιαύτη δηλονότι παράδοσις πρὸς αὐτοὺς καταχθεῖ-
 σα, Θεοφίλον τε καὶ Μιχαὴλ τοῦ πατρὸς καὶ πάππου τοῦ C
 αὐτοῦ Μιχαὴλ τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου· ὡσαύτως δὲ κά-
 20 ροκείνοις ἐκ τῶν προτέρων βασιλέων φημὶ τὴν τοιαύτην παρά-
 δοσιν κατελθεῖν. παλαιότερους δὲ φημὶ τοὺς Ἰσαύρους ἐκεί-

barbara atque soloeca, omnemque commiscuit ordinem, quem per-
 spicua futura et grammatica verborum constructio flagitat. Erat pro-
 fecto vir, ut vita eius monstravit, Dei reverens et cupiditatum non
 carnis, sed spiritus assectator. Verum ex eo, quod Graecam, ut dixi-
 mus, litteraturam non delibasset, contigit, ut scriptionem ederet
 reprehensioni obnoxiam, et quae possit lectores in errores conice-
 re. Est nihilominus laude digna traditque vera; quale quid a viro
 Dei reverente et virtutis studioso expectes. Has itaque magistri
 schedas stilo rudiore et negligentiae pleno exaratas quum praeterea
 et paucas esse videremus, (nam ne tertiam quidem partem eorum ae-
 quabant, quae nos in his chartis perspicuo magis et ampliore scri-
 ptione exposuimus,) et rerum tantum obscura velut vestigia extre-
 masque lineas et umbras exhibere intelligeremus: consilium cepimus
 hos commentarios conficiendi et tibi tuaeque memoriae relin-
 quendi. Talis itaque, qualem mox exponam, regiarum expeditio-
 num ordo atque formula observabatur sollicitè et in usu erat us-
 que ad Michaelem, amantem Christi Dominum, et eius patrum,
 Bardam, Caesarem felicissimum, propagata ad ipsos ab Impera-
 toribus, eorum decessoribus, Theophilo puta et Michaële, modo no-
 minati iunioris illius hoc quidem avo, illo autem patre. Simili
 modo hi ipsi eam a suis maioribus acceperant, vetustis illis Impera-
 toribus, quos vetustos quando nomino, non designo magnum
 illum et celeberrimum sanctumque Constantium, non Constau-

ρους καὶ περὶ τὴν ὁρθόδοξον πίστιν τὰ μέγιστα πλημμελε-
σαντας· οὐ γὰρ, παλαιότερους εἰπὼν, τὸν μέγαν ἐκεῖνον λέ-
γω καὶ αἰδίδιμον καὶ ἅγιον Κωνσταντῖνον, οὔτε Κωνσταντῖνον
τὸν υἱὸν αὐτοῦ, οὔτε τὸν δυσσεβέστατον Ἰουλιανόν, οὔτε μὴν
Θεοδοσίον τὸν μέγαν καὶ τοὺς μετ' ἐκεῖνον. ἦν δὲ καὶ πά-5

D λιν ἐπὶ Βασιλείου τοῦ ἀνδρικωτάτου καὶ εὐσεβεστάτου βασι-
λέως, τοῦ καὶ πάππου, ἡ τοιαύτη τάξις ἐνεργουμένη καὶ τὰ

Ms.5.b μάλιστα τηρουμένη, καθὼς ἐγγράφως ἡμεῖς ἐκθέσθαι ὡς οἶδον
τε πειρασόμεθα. ὁ μέγας καὶ ὑψηλὸς αὐτοκράτωρ μέλλων
φουσατεῦναι καὶ κατ' ἐχθρῶν ὄπλα κινεῖν καὶ στρατεύματα, 10
εὐθὺς προστάσσει τοῦ κρεμασθῆναι ἐν τῇ χαλκῇ ἔξωθεν
τῶν πυλῶν λωρίκιον καὶ σπαθῖον καὶ σκουτάριον. ἐκ τούτων
οὐδ' ἄν τοῖς πᾶσι γίνεται δῆλη ἡ τοῦ βασιλικῦ φουσατοῦ εὐτρέ-

Ed.L. 265 πσις, καὶ ἐκ τότε ἕκαστος ἄρχων καὶ ἀρχόμενος τὰ ἑαυτῶν
ὄπλα καὶ ὅσα ἐπιτήδεια καὶ ἀρμόζοντα στρατιωτῇ, παρα-15
σκευάζειν ἀπάρχεται· ἔτα μετὰ ταῦτα καὶ τῶ τῶν ἀγγελῶν
λογοθέτῃ προστάσσει τοῦ δικαίαν διανομὴν τε καὶ ἐκθεσῖν με-
τὰ φόβον Θεοῦ ποιῆσθαι καὶ πάσης εὐσεβείας καὶ ἀληθείας
τοῖς τῆς Ἀσίας καὶ Φρυγίας μητάτοις κατὰ τὴν ἰσχὴν τε καὶ
δύναμιν ἐνὸς ἐκάστου μητάτου, ὡς ἡ τάξις τῶν προκειμένων 20
ἐκάστου τὸν ὀφειλόμενον ἀριθμὸν ἀρισμένων ἔχουσα πᾶσι
καθίσταται πρῶτος. διὰ τῆς Ἀσίας καὶ Φρυγίας μαλαρία

tium, eius filium, non impium illum Iulianum, non Theodosium
Magnum, non eius proximos successores: sed Isauros illos designo, qui
verae rectaque statuenti fidei gravissimos errores et focdam haeresin
affixerunt. Sed et sub Basilio, fortissimo et piissimo Imperatore et avo
nostro, diligenter observabatur et in usu erat, quam his litteris ex-
ponere pro virili nostra studebimus. Magnus et excelsus Imperator,
quando decrevit in fossatum ire armaque hosti et viros obmovere,
imperat coram porta chalces loriam et spatham et scutum suspendi.
Quo signo statim omnes intelligunt, imperialis fossati seu campe-
stris expeditionis apparationem imperari; protinusque tam illi, qui-
bus iubendi auctoritas adest, quam qui parendi necessitate conti-
nentur, arma ceteraque militi seu utilia seu decora comparare
instituant. Porro imperat Dominus rationali gregum, ut, adhibitis
in consilium reverentia Dei, religiosa conscientia atque veritate,
concipiat aequam et congruam privati cuiusque viribus et iustam
repartitionem atque notitiam publice promulgandam eorum, quae
metata Asiae et Phrygiae secundum notum omnibus et in propatulo
positum ordinem cuique metato praescriptum certo et definito nu-
mero praestare debent. Debent autem dicta Asiae et Phrygiae meta-
ta ex definita formula praestare mulos duccentos, singulos numisma-
tibus vel solidis aureis denis quinis aestimatos, et duccentos equos,
itidem singulos denis binis numismatibus aestimatos; unde summa

δ' ἀνά νομισμάτων ιε', ἱππάρια σ' ἀνά νομισμάτων ιβ', ὁμοῦ νομίσματα ρυκδ', γινόμενα χρυσοῦ λίτραι σς'. B

Διὰ τῶν συνηθειῶν τῶν ἀρχόντων τῶν βασιλικῶν στάβλων τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ τῶν ἔξω ἐν τοῖς στάβλοις.

5 Διὰ τοῦ κόμητος τοῦ στάβλου μωλάρια δ' καὶ ἱππάρια δ'· διὰ τοῦ χαρτουλαρίου καὶ τοῦ ἐπίσκτου μωλάρια δ' καὶ ἱππάρια δ'· διὰ τοῦ ἔξω χαρτουλαρίου μωλάρια β' καὶ ἱππάρια β'· διὰ τῶν σαφραμέντων μωλάρια α' καὶ ἱππάρια α'· διὰ τῶν τεσσάρων κομήτων μωλάρια α'· ὁμοῦ ἰσδιὰ τῶν ἀρχόντων νομίσματα τκδ', γινόμενα λίτραι δ', νομίσματα κς'. καὶ ὁμοῦ τὸ πᾶν λίτραι π' : κς'. καὶ τὰ μὲν μωλάρια τὰ σ', ὡσαύτως καὶ τὰ ἱππάρια τὰ σ', καταβιβάζει ταῦτα ὁ λογοθέτης τῶν ἀγγελῶν εἰς τὰ Μαλάγινα, καὶ παραλαμβάνει αὐτὰ ὁ κόμητος τοῦ στάβλου καὶ ὁ ἔξω χαρτουλάριος τοῦ στάβλου πενταετία, ἑξαετία καὶ ἑπταετία, μὴ ἔχοντα σπηλώματα εἰς τὴν ψῦαν. καὶ σφραγίζονται τὰ τετρακόσια εἰς τὰ δύο μέρη τῆς καπούλας βασιλικὴν βοῦλλαν. ἔτι δὲ καὶ εἰς τὸν ἐπερχόμενον χρόνον γίνεται ἡ αὐτὴ ἔκθεσις καὶ βοῦλλωσις. λαβιδουῦνται πάντα τὰ ἱππάρια καὶ γίνονται εὐ-

numismatum quinquies mille quadringentorum et viginti quatuor emergit, aut, si eandem summam ad rationem litrarum auri referas, emergunt litrae septuaginta sex.

DE CONSUETUDINIBUS ARCHONTUM, SEU DE HIS IUMENTIS, QUAE EX PRAESCRIPTA FORMULA ET RECEPTA CONSUETUDINE PRAESTARE DEBENT MAGISTRATUS IMPERIALIUM STABULORUM, TAM QUAE IN URBE AUGUSTA, QUAM QUAE FORIS IN PROVINCIIS SUNT.

Praestat comes stabuli mulos quatuor et equos totidem; chartularius et epeictes praestant mulos 4 et equos totidem; chartularius extraneus vel provincialis mulos 2 et equos totidem; saframenta mulum 1 et equum 1; quatuor comites mulum 1 et equum 1. Praet, hos magistratus in universum 12 mulos et totidem equos praestare; quorum quum muli singuli denis quinis nummis, et equi denis binis aestimentur, conficitur summa 324 numismatum, quae si ad rationem litrarum reducatur, habebis litras 4, num. 26. Adde huic summae superiorem (nempe 76 litras), habebis litras 80 et num. 26. Et illos quidem superius dictos ex Asia Phrygiae quatuorcentos mulos et equos pariter ducentos deducit rationalis gregum ad Malagina usque, ubi eos ab ipso traditos transsumunt comes stabuli et esochartularius [seu chartularius urbanus] stabuli. Debent autem bestiae quinquennes aut sexennes aut septennnes esse, neque cauteria in femoribus habere. Ibi regium signum accipiunt illae quadringentae bestiae ambas in scapulas inustum. Etiam in sequentem annum

Ms. 6. a νοῦχα, καὶ διὰ τοῦ φοσσάτου γίνεται προσθήκη. καὶ φέρεται ὁ λογοθέτης σεσαγματωμένα τὰ σ' σαγμαρία ἔχοντα ἐνδύματα ἐν ταῖς στρατοῦραις κέντουκλα μετὰ σωμαρίων φορτωμάτων, κεκαλιωμένα, ἐπιφερόμενα καὶ σελιναῖα, ἅμα καὶ τῶν Ed.L. 266 καπιστρίων αὐτῶν. καὶ οὐδὲ ὡσούτως ἐπαρκοῦσιν εἰς τὴν βασιλικὴν ὑπηρεσίαν· ἐν γὰρ τῷ καιρῷ τοῦ φοσσάτου προσάπαξ δίδουσι οἱ στρατηγοὶ μολάρια τῷ βασιλεῖ οὕτως· ὁ Ἀνατολικὸς μολάρια γ', ὁ Ἀρμενικὸς μολάρια γ', ὁ Θρακῆσις μολάρια γ', ὁ Ὀψικιανὸς μολάρια γ', ὁ βουκελλάριος μολάρια γ', καὶ οἱ λοιποὶ στρατηγοὶ ἀνὰ μολαρίων β' .τῆς τειο Ἀνατολῆς καὶ Λύσεως· ὁ Σελευκεῖας μολάριον α', ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν μολάρια γ', ὁ δρουγγάριος τοῦ πλοῖμου μολάρια γ', ὁ ἔξκούβιτος μολάριον α', ὁ ἱκανάτος μολάριον α', ὁ νόυμερος καὶ ὁ τειχειώτης καὶ ὁ δομέστικος τῶν ὀπτιμμάτων ἀνὰ μολαρίων α'· ὁμοῦ μολάρια νη'. 15

B Διὰ τῶν ὀφρειαλίων καὶ τῶν λοιπῶν.

Ὁ ὑπαρχος μολάριον α', ὁ σακελλάριος δύο, ὁ γενικὸς μολάρια β', ὁ κναίστωρ μολάριον α', ὁ τοῦ σακελλίως μω-

fit eadem expositio seu exactio et bullatio seu candente ferro signatio bestiarum, et equi omnes fibulantur atque castrantur, et fiunt accessio atque supplementum regionum stabulorum propter instantem bellicam expeditionem. Adducit autem rationalis gregum ducenta illa iumenta sagmaria vel oneraria, mulos puta, suis onerata sagmatibus vel sarcinis aut bisacciis, et in straturis vel tergoribus suis habentia stragulas centones, oneribus ope funium adstrictis, caligata quoad crura, et pedes calceata soleis ferreis, et os capistrata. Verum haec quidem sagmaria famulitio et necessitatibus regis nequiquam sufficiunt; sed debent strategi quoque tempore fossati semel Imperatori mulos nomine xenalii seu munusculi gratuiti praestare in hunc modum: strategus Anatoliae debet praestare mulos 3; Armeniacus totidem; Thracensis, Opsicianus et Buccellarius pariter, quisque pro se, totidem; reliquorum strategorum tam in Oriente, quam in Occidente unusquisque binos mulos, praeter Seleucia strategum, qui tantum unum praestat; domesticus scholarum mulos tres; drungarius ploimi etiam tres; excubitus unum; hicanatus unum; numerus et telcheiotes et domesticus optimatum pariter, id est singuli singulos. Itaque confiunt muli 58.

OFFICIALES ET RELIQUI AD EORUM ORDINEM PERTINENTES PRÆSTANT
MULOS ONERARIOS, UT SEQUITUR.

Hyparchus seu praefectus Urbis unum; sacellarius duo; genicus 2; quæstor 1; praefectus sacellii 1; praefectus vestiarii 1; ambo

λάριον α', ὃ τοῦ βεστιαρίου μολάριον α', οἱ δύο κουράτωρες
 καὶ ὁ κτημάτινος ἀνά μολαρίου ἐνός, οἱ δύο πρωτονοτάριοι
 τῶν δύο κουρατωρικίων μολάριον α', ὁ ζυγοστάτης μολάριον
 α', ὁ εἰδικὸς μολάριον α', ὁ παραθαλασσίτης καὶ ὁ βάρβαρος
 δ' ἀνά μολαρίου α', ὁ σύμποςος καὶ ὁ λογοθέτης τοῦ πραιτω-
 ρίου μολάριον α', τὸ σέκρετον τοῦ γενικοῦ μολάρια γ', τὸ
 σέκρετον τοῦ σακελλίου μολάρια β', τὸ σέκρετον τοῦ βεστια- C
 ρίου μολάρια β'. ὁμοῦ μολάρια κέ'. ὁμοῦ διὰ τῶν ἀμφο-
 τέρων μολαρίων ξενάλια πγ'. διὰ τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἀρ-
 10 χιεπισκόπων μολάρια σεσαγματωμένα τῶν μητροπολιτῶν νβ'.
 μολάρια νβ' τῶν πεντηκονταδύο ἀρχιεπισκόπων. τὰ ρδ' σεσα-
 γματωμένα μετὰ καὶ τῶν φορτωμάτων αὐτῶν καὶ κεκαλιγωμένα·
 παραλαμβάνει δὲ αὐτὰ ὁ κόμης τοῦ στάβλου ἄμα τῆς τοῦ ε-
 σω στάβλου χαρτουλαρίῳ, καὶ βουλλοῖ αὐτὰ μετὰ καὶ τῆς
 15 λιοπέης προμοσέλλας. ὁμοῦ μολάρια ρδ'. καὶ ὁμοῦ τὸ πᾶν
 διὰ τῶν ἀμφοτέρων, τῶν τε μητῶν τοῦ λογοθέτου τῶν ἀ- D
 γελῶν καὶ τῶν ξενάλιων, μολάρια ρπέ'. διὰ τῶν εὐαγῶν M.6.b
 μοναστηρίων ἱππάρια ρ' τὰ παρασυρόμενα ἔμπροσθεν τοῦ
 βασιλέως δεξιὰ καὶ εὐώνυμα. ὀφείλουσι δὲ λαβιδούσθαι καὶ
 20 εὐὐνουχίζεσθαι. οὐ σφραγίζονται δὲ, διότι, ὅτε κελεύει ὁ βα-
 σιλεὺς τοῦ ποιῆσαι ἔξοδον, ἔξ αὐτῶν ἐξοδιάζονται ὅπου κε-

curatorés [scilicet magnus unus, et alter palatii manganorum], et cte-
 matinus [seu praediorum imperialium inspector] singuli singulos;
 ambo protonotarii ambarum curatoriarum unum; zygostates seu li-
 bripens 1; idicus 1; parathalassites seu magister tractus maritimi in
 Urbe unum; barbarus seu magister militum barbarorum unum; sym-
 ponus seu adiutor [praefecti praetorio] et rationalis praetorii ambo
 simul 1; secretum genici 3; secretum sacellii 2; secretum vestiarii
 2; faciunt simul omnes mulos 25, quibus si addas superiores 58,
 habebis mulos, xenalii seu muneris nomine Imperatori oblatos, in
 universum 83. Metropolitae praestant mulos oneratos caligatosque 52,
 et quinquaginta duo archiepiscopi praestant alios totidem; in uni-
 versum ergo 104. Hos in fidem accipiunt comes stabuli et stabuli inter-
 ni seu urbani chartularius, curantque bullari seu bullam regiam ipsi
 inuri, qualem regia promosella seu equitatus sellarius gerit. Hos
 centum et quatuor mulos si superioribus octoginta tribus, muneris
 nomine datis, et illis ducentis mulis equisque ducentis, a ratio-
 nale gregum curandis, addas, habebis bestiarum universum nume-
 rum 585. Accedunt equi centum, quos sancta monasteria praestant,
 et qui coram Imperatore iter faciente per geminam seriem, dextra sini-
 straque, praeducuntur. Hi fibulari atque execari debent; at signum reg-
 ium non accipiunt ideo, quo possit Imperator ex iis, quando velit,
 largitiones facere. Ex his enim, uti et ex illis, qui nomine muneris
 Imperatori in bellum eunti et in ipsa expeditione offeruntur, fiunt

λούει. ὁμοίως δὲ καὶ ἐκ τῶν ξενάλιων τῶν προσφερομένων
 τῇ βασιλεῖ ἐν καιρῷ τοῦ φουσσάτου. λαμβάνει δὲ κόμης τοῦ
 στάβλου ἅμα τῇ χαρτουλαρίῳ τοῦ στάβλου ἐκ τοῦ εἰδικοῦ
 Ed.L. 267 εἰς ἔξοδον λίτρας γ'. καὶ θεωρεῖ δὲ κόμης τοῦ στάβλου ἅμα
 τῇ χαρτουλαρίῳ εἰς τὸ κελάριον τὸ βασιλικόν, ὅποσας στρα-5
 τούρας ἔχει βασιλικὰς καὶ καθυλοκίλια ἀπὸ Λυδίας ἐκ τῆς
 κουρατωρείας τῶν Τρυχίνων. καὶ λαμβάνει τὰ σ' σαγματο-
 πασμαγάδια προσάπαξ ἐν τῇ καιρῷ τοῦ φουσσάτου τὰ μη-
 τατινά. ὁμοίως καὶ τὰ ρδ' σαγματοπασμαγάδια προσάπαξ·
 ὁμοῦ σαγματοπασμαγάδια τδ'. καὶ πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν 10
 φπέ σαγματοπασμαγαδίων ἀγοράζει, ἦγουν τὰ θφείλομενα ἀ-
 γορασθῆναι καὶ συσταθῆναι στρατοῦραι καὶ σάγματα σπα.
 δέον δὲ ἀγοράζειν ἕσασκὰ ἀμάλια καὶ βάπτειν ἀληθινὰ, καὶ
 ποιεῖν σαγίσματα καὶ βορκάδια ρν'. καὶ τὰ μὲν ρ' λόγῳ τῶν
 Βπαρասυρομένων ἵππαρίων ἐμπροσθεν τοῦ βασιλέως· τὰ δὲ 15
 λ' λόγῳ τῶν βασιλικῶν σελλαρίων, καὶ τὰ κ' λόγῳ τῶν διὰ
 ξενάλιων δεδομένων ἵππαρίων. καὶ τάγιστρα ἐκ τοῦ κελλα-
 ρίου τοῦ βασιλικοῦ ἀποθέτου τοῦ στάβλου ρν'. ὁμοίως καὶ
 βουρσάρια διὰ τὸ γενέσθαι καπίστρια ρπ'. καὶ ἔξακάνθηλα
 λόγῳ κεδραίας, καὶ ἀσκία εἰς οἶνον καὶ ὄξος λόγῳ τῶν πε-20

largitiones. Comes stabuli et chartularius stabuli accipiunt ab idico
 litras tres ad sumtus faciendos [in ea nempe comparanda, quae sta-
 tim dicentur]. Deinde lustrant cellarium imperiale et inquirunt,
 quot in eo adsint straturae regiae et cilicia vel filtra pro caballis, e
 Lydia ex curatoria Trychinorum petita. Sumit inde comes ducenta
 sagmatopasmagadia metatina seu tempore fossati imperari et dari
 consueta simul; et dein sumit quoque alia [doni nomine oblata]
 centum et quatuor sagmatopasmagadia simul. Conficiunt haec 304.
 Reliqua, quae desunt ad complendum numerum 585 sagmatopasma-
 gadiorum, id est 281 straturas vel stragulas, et sagmata seu sarcinas
 vel bisaccia, emi et comparari debita, emit [pro illis tribus auri
 litris, quas modo dicebamus ab idico praebere]. Debet autem emere
 rasica amalia, id est rasos seu grossioris filii laneos defloccatos
 pannos, cosque curare colore purpureo imbui et inde fieri sagisma-
 ta seu straturas equinas et borcadia 150; quo de numero centum
 quidem destinata sunt illis centum equis, qui coram Imperatore
 iter faciente praeducuntur et praeculant, triginta vero cedunt
 sellariis equis imperialibus, et viginti tandem equis illis, qui mu-
 neri dantur. Etiam a cellario regiae apothecae stabuli sumit 150
 tagistra [seu saccos pabulatorios, quales equorum capitibus
 alligantur,] et coria pro conficiendis inde capistris 180, et hexa-
 canthela [seu repositoria scortea, singula senas amphoras scorteaes
 intus habentia,] pro cedrea vel godronio ibi condendo; et utres
 pro vino et aceto ad curationem aegrotantium iumentorum adhiben-
 do. Axinorygia quoque comparari debent seu securae caedendis

ριοδίωον τῶν ἀλόγων, ἀξινορύγια καὶ πλατυλίσκια καὶ πτυά-
ρια στιβαρὰ διὰ τοὺς πότζους. ἔκ δὲ τοῦ βασιλικῷ βεστια-
ρίου ὀφείλει λαμβάνειν σίδηρον ἢ λίτρας λόγῳ σελευαίων,
καὶ ἐξ αὐτῶν ποιῆσαι καὶ μασσηματα ἐλαφρά ῥν'. καὶ ὁ-
5 φείλει λαβεῖν ῥέτινα καὶ καπιτζάλια ἀπλὰ ἀπὸ τῶν βυρσα-
ρίων. ἀπὸ δὲ τῆς κανάβως, ἣν λαμβάνει ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ
βασιλικῷ βεστιαρίου, ὀφείλει καμεῖν σοκάρια.

Διὰ τῆς βασιλικῆς ὑπουργίας.

D

Ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ὁ δομέστικος τῆς ὑπουργίας καὶ M. 7. a
10 ὁ οἰκειακὸς βασιλικὸς κελλάριος σαγμάρια π' τὰ μέλλοντα
βαστάζειν τὴν βασιλικὴν ὑπουργίαν καὶ τὸ ἀσήμιον τῆς βα-
σιλικῆς τραπέζης. λαμβάνουσι δὲ ὁ τῆς τραπέζης καὶ ὁ δο-
μέστικος τῆς ὑπουργίας λογάριον ἀπὸ τοῦ εἰδικοῦ εἰς ἔξοδον
λόγῳ ἀρτυσίας. οἰνάριον δεσποτικόν, μαγίστρων καὶ πατρι-
15 κίων χορηγεῖ ὁ ἀποθηκάριος· τὸ μὲν βασιλικὸν μὴ μέτρα,
ζυγοφλάσκια τριμετραῖα ζυγὰς ἡ'. καὶ ὑπὲρ τῶν μαγίστρων Ed.L. 268
καὶ πατρικίων ἀσκία πενταμετραῖα ζυγὰς ἰ'. σκορτζίδια λό-
γῳ τοῦ δεσποτικοῦ ἐλαίου, φασούλι, ὀρύζιν, πιστάκιν, ἀμύ-
γδαλον, φακὴν παρεῖχον πάλαι τὰ δύο κουρατωρίμια, ὁμοί-

pariter lignis et fodiendae terrae aptae; item platyliscia seu palae
planae latae ad averrendam egestam terram; et scaphas vel bottas
robustas ad efferendum in iis coenum et putcis egestum. Debet quo-
que e regio vestiario quinquaginta libras ferri sumere pro parandis
inde soleis equinis, item lupatis levioribus centum quinquaginta.
Debet quoque lora, quae maxillas equorum substringant, et capititalia
[seu lora frontes eorum ambientia] simplicia [id est, in quibus fer-
rum non sit,] e coriis confieri curare. E cannabi autem, quam ac-
cipit e vestiario regio, debet curare, ut restes fiant.

REGIAE HYPURGIAN, ID EST MINISTERIO, QUOD AD MENSAM MINISTRAT,
IMPUTANTUR HÆC.

Praefectus mensae et domesticus ministerii et peculiaris regius
cellarius praestant sagmaria iumenta [seu mulos] octoginta, portaturas
ministerium culinare regium et argenteam regiae mensae supellectilem.
Accipiunt autem praefectus mensae et domesticus ministerii certam quan-
dam pecuniae summam ab idico ad expensas faciendas, et quidem nomi-
ne expensarum in condituram ciborum. Vinum dominicum, magistro-
rum et patriciorum praestat apothecarius, et domiici quidem praestat
quadraginta octo mensuras, scilicet octo paria lagenarum, quarum singu-
lae ternas mensuras continent. Magistris autem et patriciis praestat pa-
ria decem utrium, quorum singuli quinas mensuras continent. Scortzi-
dia aut scortecos utriculos pro oleo dominico condendo ipsumque

ως και τὸ ἔλαιον· τὰ δὲ λοιπὰ βρώσιμα, ἤγουν λαρδὴν, ἀπόκειν, τυρὴν, ὀψάρια παστὰ, σφακτὰ, πρόβατα ὑπαρνα, ἀγελᾶδια ὑπόμοσχα καὶ οἶνον ἐγχώριον χορηγοῦσιν οἱ πρωτονοτάριοι. βερτζίτικον δὲ καὶ νεῦρον ὀφείλει ἀγοράζειν ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ὁ δομέστικος τῆς ὑπουργίας. ἀριθμια δὲ καὶ κυπρίνους ὀφείλει ἔχειν ἀπὸ τῶν βασιλικῶν κουρατωρεῶν. καὶ ἐν ᾧ δαπανᾶται ἡ βασιλικὴ ὑπουργία, ὅπου εὖρη καλὸν οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ ὄσπρια, ἵνα ἐπιβάλλει ἐν τοῖς ἀγγελίοις αὐτοῦ, καὶ ὅσα ξενάλια φέρουσί τινες τῷ βασιλεῖ, τὰ μὲν βρώσιμα λαμβάνει ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ὁ δομέστικος τῆς ὑπουργίας καὶ ὁ οἰκειακὸς καὶ βασιλικὸς κελλᾶριος, καὶ ὅπου προστάζει ὁ βασιλεὺς, διανεμῶσιν αὐτὰ. χρὴ δὲ γινώσκειν τὸν ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ ἔχειν φούρνους ὄπρὸς τὴν ἀποβολὴν τῆς Συρίας, καὶ δίκτυα πρὸς τὸ ἀποκλείειν τὰ ὄρνεα, καὶ καυκοπινύκια, ἵνα πίνωσι. καὶ ὅτε κλεῦται ὁ βασιλεὺς ἀποβαλεῖν ἐν Συρίᾳ, ὀφείλουσιν φορτίζειν τὰ πᾶσα γαμάρια τῆς κομίνιας αὐτῶν, καὶ ὅσα σαγμάρια στρέψει ὁ μινισουράτωρ, ἵνα κάκεινα φορτώσῃ ὁ τῆς τραπέζης καὶ ὁ δομέστικος τῆς ὑπουργίας καὶ ὁ οἰκειακὸς βασιλικὸς κελλᾶριος, ἵνα καὶ οἷον ὅποτε τρόπον μὴ λείψῃ τι εἰς τὴν βασιλικὴν ὑπουργίαν.

oleum et phaselos aut fabas, et oryzam et pistachia et amygdala et lentas praestabant olim ambae curatoriae. Reliqua vero edulia, ut lardum, adipem, caseum, salsamenta seu pisces muria conditos, capellas, oves, quae agnos, et vaccas, quae vitulos lactant, et vinum indigenum praestant protonotarii. Bertziticum autem sive salsamentum piscis Oxiani et neurum [quod etiam salsamentum piscarium videtur esse.] debent praefectus mensae et domesticus hypurgiae seu ministerii emere. Arithmia tandem [forte piscis genus] et pisces Cyprinos debet mensae praefectus a regis curatoris petere. Interca dum regium servitium seu apparatus culinaris consumitur, debet, ubicunque locorum praestans vinum et oleum et legumina invenerit, comparare bonam eorum copiam et vasa iis sua implere. Hic idem praefectus mensae et domesticus ministerii et pecularis regis cellararius accipiunt, si quis Imperatori edulia pro munusculo offerat, eaque iussi a Domino distribuunt. Debet quoque praefectus mensae quatuor furnorum non oblivisci, quos secum feret, ubi in Syriam descenditur; habebit item retia, quibus involvat et coërceat gallinas, quas secum vehet, et cavas patinas ligneas, e quibus illae bibant. Debent quoque dicti viri, quando Imperator iam in eo est, ut in Syriam intret, octoginta sagmaria suae combinae, vel ea, quae sua coniugatio et tessera data ipsis assignat, onerare; item illa omnia sagmaria, quae mensurator hactenus a se curata in ipsorum porro fidem atque sollicitudinem traditurus et restiturus est; ne scilicet ullo modo circa regium culinare servitium aliquid deficiat.

Διὰ τοῦ μινσουράτωρος, ἔχουν τῆς βασιλικῆς κόρτης, σα-
γμάρια γ'.

Χρῆ ἐπιφέρεισθαι τὸν μινσουράτωρα δύο κόρτης καὶ ἂ-
νάδιπλα τὰς βασιλικὰς τέντας· ἐπειδὴ, ἕως μὲν ἔστιν ὁ βα-
5σιλεὺς εἰς Ῥωμανίαν, ἢ μία ζυγὴ ἀπέρχεται ἔμπροσθεν με-
τὰ τῆς ἡμισείας ὑπουργίας, καὶ προεντρεπιζέται τὸ βασιλι-
κὸν ἄπληκτον, καὶ εὐρίσκει ὁ βασιλεὺς πάντα εὐτρεπισμένα
καὶ ἔτοιμα. δέον δὲ, τὸν μινσουράτωρα ἔχειν σκαμνία συ-
στελτὰ, ἵνα καθέζονται εἰς ἓν ἕκαστον σκαμνίον ἄνδρες γ'.
10ὁμοίως τοῦ μήκους αὐτῶν καὶ τραπέζια συστελτὰ, μεσάλια
καὶ μανδύλια τὰ ἀρκοῦντα τῇ βασιλικῇ τραπέζῃ· ἐπεύχια
φούντατα τὰ εἰς χαμόκουμβα ἐνεργοῦντα· ταῦτα δὲ οὐκ
ἐπιφέρεται ὁ μινσουράτωρ, ἀλλὰ χορηγεῖ αὐτὰ ὁ πρωτοβεστιά-
ριος τοῦ βασιλέως ἀπὸ τῆς φορτώσεως τοῦ οἰκειακοῦ βασι-
15λικοῦ βεστιαρίου. πιλωτὰ διβλάττια παχέα καὶ πτενὰ διὰ Ed. L. 209
τὰ χαμόκουμβα· δίδονται δὲ καὶ αὐτὰ ὁμοίως ἀπὸ τῆς
φορτώσεως τοῦ οἰκειακοῦ βεστιαρίου· ἕτερα πιλωτὰ λινοβέ-
νετα ἔχοντα μαλὸν κτενιστὸν ἀνὰ λιτρῶν λ' διὰ τοὺς κλητω-
ρευομένους φίλους· κιλίκια διὰ τὰ χαμόκουμβα πρὸς τὸ πο-
20σὸν τῶν κλητωρευομένων φίλων· ἄφ' οὗ γὰρ ἀποβάλλη ὁ βα-

PRO MENSURATORE AUT IMPERIALE CORTE VEL TENTORIO SAGMARIA
QUINQUAGINTA.

Debet mensurator secum ducere duas cortes, unam earum quam-
que constantem binis tentis. Nam, donec Imperator est in Roma-
nia seu ditione Romana et solo amico, praestit unum par tentarum
cum dimidio servitio culinari eo fine, ut adveniēns Imperator inve-
niat per omnia praeparatum applicatum vel stationem. Debet quo-
que mensurator habere scamna complicatilia eius longitudinis, ut
in unoquoque tres homines considerare queant. Eiusdem longitudinis
mensas quoque debet habere complicatiles, et missalia, id est lan-
ces et discos, mantiliaque sufficiente numero pro regia mensa,
item tapetes funtatos, in quibus humi decubetur. Haec autem pos-
trema secum non fert mensurator, sed quotiescunque illis opus, prae-
stat ea protovestiarium Regis ex sarcinis privati regii vestiarii.
Praestat idem quoque pilota seu coactilia diblattia seu serica,
bis purpura tincta, id est tali involucri serico bis tincto induta; et
ptena [forte stragulas plumis refertas], quibus incubetur. Item
alia coactilia, lineis venetis indumentis induta, habentia floccos
pexos, singula ad triginta librarum pondus, quae substernantur ami-
cis ad regium convivium invitatis; et quae illis superioribus sub-
liciant, solo proxima cilicia, proportionato numero convivis. Nam
ex quo in Syriam invadit Imperator, relinquit scamna et men-
sas et tentoria superflua et unam cortem apud protonotariam il-

σιλεὺς ἐπὶ Συρίαν, τὰ σκαμνία καὶ τὰ τραπέζια καὶ τὰς περιτὰς τένας καὶ τὴν μίαν κόρτην παραλαμβάνει ὁ κατὰ τὸν τόπον πρωτονοτάριος, καὶ ὅπου προστάξει ὁ βασιλεὺς, ἀποτίθησιν αὐτά. λουτρὸν Τούρκικον, ἤγουν Σκυθικὸν τζεργά, Βμετὰ κινωτέρης δερματίνης ἀπὸ ἀδημίον· κονκούμια τρι-5
μετραῖα ιβ'· πυρομάχια λόγῃ τοῦ λουτροῦ ιβ'· βίσαλα εἰς τὸ καμίνιον, κραββάτια συστειτά· ἐκκλησίαν βασιλικὴν μετὰ ἱερῶν. Ἰστέον δὲ, ὅτι τὰ ἱερὰ ὀφείλει βαστάζειν ὁ πριμικήριος τοῦ βεστιαρίου.

Διὰ τοῦ οικειακοῦ βασιτικοῦ βεστιαρίου καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ 10
κοιτῶνος διδομένων εἰς φόρωσιν τοῦ αὐτοῦ βασιτικοῦ

C βεστιαρίου σαγμάρια λ'.

Ἡ βασιλικὴ πᾶσα ἀμφίαισις καὶ ἡ λοιπὴ ἐξόπλισις ἐν
σκεναρίοις ἐνδεδυμένοις δι' ἀληθινῶν τομαρίων καὶ σιδήρων
γανωτῶν μετὰ καὶ χαρταλαμίων ὁμοίως γανωτῶν διὰ τὸ εἰς 15
Ms.8. α τὰ σαγμάρια βαστάζεσθαι. ψυχριστάρια ἀργυρᾷ μετὰ ἐνδυ-
μάτων εἰς οἰνάνθην καὶ εἰς ῥοδόσταγμα καὶ εἰς νερόν ἡ· ἕξ
αὐτῶν εἰς οἰνάνθην ἄσπρον μικρὸν α', εἰς ῥοδόσταγμα μεγά-
λα δύο, εἰς νερόν μεγάλα δ'. βεδούρια ἀργυρᾷ εἰς νερόν

lius loci, e quo identidem immediate in hosticum excedit; et iste protonotarius ea deponit ibi locorum, ubi iussus ab Imperatore fuerit deponere. Debet porro mensurator quoque secum ferre balneum Turcicum aut Scythicum tzerga cum cisterna scortea ex ademio [seu corio parthico vel corduano rubro]; cucumas seu lebetes aeneos duodecim, singulos ternas mensuras capientes, pyromachia [forte batillos gestatiles ansatos pro prunis ardentibus condendis] duodecim in usum balnei; lateres pro camino; grabbatia complicatilia, ecclesiam imperialem seu oratorium portatile cum imaginibus ceteroque sacro eius apparatu. Sacra istaec secum ferre debet primicerius vestiarii.

PRO PRIVATO REGIO VESTIARIO, EDITISQUE E COETONE AD ILLUD IN-
STRUENDUM ONERIBUS BALULANDIS, DESTINATA SUNT SAGMARIA
TRIGINTA.

Regia omnis vestitaria supellex et reliquus eo pertinens apparatus portatur in vasis, quae induta sunt coriis purpurei coloris fermentisque politis et chartalamiis [seu manubriis e charta pergamenae] pariter politis, quo possint in sagmaria iumenta attolli. Pertinent eodem psychristaria vel cellulae frigidariae argenteae octo in coriaceis suis involucriis, quibus oenanthe [genus aliquod odoratae suavis et fortis unguenti], nec non rhodostagma [seu aqua rosarum

β. ἀσκοδάβλαι διάφοροι μικραὶ καὶ μεγάλαι. ἑτερα ψυχρο-
στάρια δίκην μαγαρικῶν χαλκῶ γανωτὰ εἰς νερὸν μεγάλη δ'. D
βεδούρια χαλκῶ γανωτὰ β'. ἱερὰ τῆς ἐκκλησίας, ἣν ἐπιφέρει-
ται ὁ μινσουράτωρ. βιβλία· ἡ ἀκολουθία τῆς ἐκκλησίας, βι-
βλία στρατηγικὰ, βιβλία μηχανικὰ, ἐλεπόλεις ἔχοντα, καὶ βε-
λοποῦικὰ καὶ ἑτερα ἀρμόδια τῇ ὑποθέσει, ἦγονν πρὸς πολέ-
μους καὶ καστρομαχίας· βιβλία ἱστορικὰ, ἔξαιρέτως δὲ τὸν
Πολύαινον καὶ τὸν Συριανόν· βιβλίον τὸν δνειροχρίτην· βι-
βλίον συναντηματικόν· βιβλίον τὸ περιέχον περὶ εὐθείας καὶ
10 χειμῶνος καὶ ζάλης, ὑετοῦ τε καὶ ἀστραπῶν καὶ βροντῶν Ed.L. 270
καὶ ἀνέμων ἐπιφορᾶς· πρὸς τούτοις βροντολόγιον καὶ σει-
σμολόγιον, καὶ ἑτερα, ὅσα παρατηροῦνται οἱ πλευστικοί. ἰστέ-
ον δὲ, ὅτι τοιοῦτον βιβλίον ἐφιλοπονήθη καὶ ἐκ πολλῶν βι-
βλίων ἠρανίσθη παρ' ἐμοῦ Κωνσταντίνου ἐν Χριστῷ βασι-
15 αἰώνιῳ βασιλέως Ῥωμαίων. ἐπεύχια φουνδάτα εἰς τὰ
χαμόκουμβα, ἵνα ἀναπαύονται οἱ φίλοι, ἅπερ καὶ προείρη-
ται εἰς τὴν ἐκθεσιν τοῦ μινσουράτωρος, ὅτι δίδονται ἀπὸ
τοῦ βασιλικῷ βεστιαρίῳ· θηριώκην, ἠνίτζιν, ἑτερα ἀντι- B
φάρμακα σκευαστὰ καὶ μονοειδῆ διὰ τοὺς φαρμακευομένους.

stillaticia] et aqua asservantur: quorum unum parvum vasculum al-
bam oenantham, duo magna rhodostagma et quinque magna aquam
continent. Item beduria argentea pro aqua condenda duo, Asco-
dablae seu utres varii, magni parvique; alia psychristaria seu frigi-
daria, ad formam amphorarum facta, aenea stannata magna quatuor
pro aqua condenda: beduria aenea stannata duo. Sacra vasa eccle-
siae illius, quam mensurator secum fert; item codices hi: rituale
ecclesiasticum; libri artem regendi exercitus bellique gerendi docen-
tes; item libri mechanici, quibus artes et instrumenta capiendae
urbium et telorum confectio atque eiacularandi modus descri-
buntur, aliaque proposito praesenti, id est expeditioni militari, con-
grua et utilia, ut de bellis agentes et de ratione castra oppugnandi;
historici quoque, praecipue Polyaeus et Syrianus. Liber [Artemidori]
Oneirocrites dictus, seu de somniorum interpretatione; alius synan-
tematicus seu de ominibus, quae capiuntur e rebus vivis mutisve
foras prodeunti aut aliquid instituenti primum occurrentibus; alius,
qui de tempestatibus agit signisque, quibus instans aut serenitas aut
tempestas, seu terrestris, seu marina, cognoscitur, de pluvia, ful-
minibus, tonitru, ventis, terrae motibus aliisque, quae nautae
solent observare. Talem librum ego, Constantinus, in Christo ae-
terno Rege Romanorum, magno studio multis e libris compilavi.
Debet porro vestiarius regium tapetes quoque ferre fundatos, qui-
bus convivae regii incubent; de quibus mentionem superiore capite
iam fecimus, quum ea percenseremus, quae ad mensuratoris curam
spectant, dicentes, ea ipsi e regio vestiario suppeditari. Fert quo-

πανδέκται μετὰ παντοίων ἐλαίων καὶ βοηθημάτων καὶ παντοίων ἐμπλάστρων καὶ αἰμοφῶν καὶ ἀλημάτων καὶ λοιπῶν ἱατρικῶν εἰδῶν, βοτανῶν καὶ λοιπῶν τῶν εἰς θεραπείαν ἀνθρώπων καὶ κτηνῶν τυγχανόντων. σικλολέκανα ἀργυρᾶ καὶ
Ms. 8. b ἐπιχυτάρια μετὰ ἐνδυμάτων λόγῳ τοῦ βασιλέως, καὶ ἕτερας ἀσπρόχαλκα καὶ γανωτὰ λόγῳ ἀρχόντων καὶ εὐγενῶν προσφύγων. πλωτὰ διβλάττια παχέα καὶ πτενὰ λόγῳ τοῦ βασιλέως διὰ τὰ χαμόκουμβα· σελλία δύο τῆς προελεύσεως, σελλία τοῦ κοικουμιλλίου ὀλόκανα διάχρυσα κοπτὰ, ἐπιστροφώματα ἔχοντα, καὶ ἕτερα ἐπιστροφώματα ἄνωθεν συγκαλύπτονται τὴν κοπὴν τῆς χρείας· καὶ λόγῳ τῶν εὐγενῶν προσφύγων ἕτερα τοιαῦτα ἀργυροκατάχλειστα δύο· κανκία βασιλικὰ χαλκίνα λόγῳ τῶν φίλων τῶν μετὰ τοῦ βασιλέως κλητρωμένων· σπαθία βασιλικὰ δύο, ἐν τῆς προελεύσεως, καὶ ἐν τῆς ὁδοῦ. παραμήριον ἓν. ἀλειπτὰ, καπνίσματα διάφορα,¹⁵ θυμίαμα, μαστίχην, λίβανον, σάχαρ, κρέκον, μόσχον, ἄμπαρ, ξυλαλοὴν ὑγρὰν καὶ ξηρὰν, κιννάμωμον ἀληθινὸν πρῶτον καὶ δεύτερον, καὶ ξυλοκιννάμωμον, μυρίσματα λοιπὰ. σεν-

que vestiarium theriacam, enitza aliaque antipharmaca composita et simplicia pro iis, qui forte venenum hausierint; pandectas porro seu apothecas universales, refertas omnis generis oleis et remediis et emplastris et illitibus et unguentis aliisque speciebus medicis, ut herbis et aliis, quae sanandis hominibus bestiisque conducunt; item sitlolecana seu gutturnium cum supposita pelvi, ambo argentea, in coriaceis suis involucris, pro usu Imperatoris proprio; alia talia vasa aenea, externe argento, interne stanno obducta in usum ducum militarium et transfugarum nobiliorum. Coactilia porro diblatta densa et ptena [forte culcitras plumis refertas] pro Imperatore, in quibus humi recubet; sellas [equinas] duas processionis [seu quibus in processione usus est,], item sellas cucumilli holocanas auro pertexta striata instrata habentes; et his superinducta instrata alia, abscondentia ista et demi tum solita, quum Imperator in ea insesum it; et pro nobilioribus transfugis alia talia argentea ora ornata duo. Caucia seu cavas patinas imperiales, chalintzia dictas, pro convivis ad regias epulas invitatis. Spathas imperiales duas; unam pro processione seu qua tunc utitur Imperator, quando in regio splendore ipsi comparandum est; et alteram viae seu qua utitur in itineribus; item paramerion unum seu sicam breviorum e femoribus dependentem. Item suffimenta, quae carbonibus vivis iniiciuntur et deliquescunt, alia, quae accensa grati odoris fumum sinunt exhalarere et in carbonem atque favillam abire; quae varia sunt, ut thus, mastyx, olibanum, sacharum, crocus, moschus, ambara, xylaloë sicca et liquida, cinnamomum verum primum et secundum, xylocinnamomum, unguenta reliqua; [et genera telarum] sendes, linomalotaria

δὲς, λινωμαλωτάρια, σάβανα, σινδόνια, βραναῖας κατωτικαὸς, μανδύλια κατωτικά.

Διὰ τῶν ἀραφίων τῶν εἰς ἔθνηκοῦς ἀποστελλομένων λόγῳ ξενίων. Ed.L. 271

Σκαραμάγγια διαφόρων χροιοῶν καὶ ἐξεμπλίων, σκαραμάγγια διάσπρα, δικίτρινα, διβένετα, κολόβια μεγαλόζηλα ἐκ τῶν κατ' οἴκους, ἐσωφόρια μεσόζηλα ἐκ τῶν κατ' οἴκους, ἐσωφόρια λεπτόζηλα ἐκ τῶν κατ' οἴκους, ἐσωφόρια λεπτόζηλα διαφόρων χροιοῶν καὶ ἐξεμπλίων ἐκ τῶν κατ' οἴκους, ἀσπρομύναια, δινγαντάρια ἄσπρα καὶ ἰαστὰ, λωρωτὰ τρίμιτα καὶ ἰοδόλβηρα ἰαστὰ καὶ ἀναλεκτὰ διαφόρων χροιοῶν. Ἰστέον δὲ, B ὅτι ταῦτα πάντα ἐν σκευαρίοις ἐνδεδυμένοις δι' ἀληθινῶν τομαριῶν καὶ σιδήρων γανωτῶν μετὰ χαρταλαμίων ὁμοίως γανωτῶν βραστάζονται.

Διὰ τῶν ἐξῆραμμένων.

15 Ἰμάτια ἐξῆραμμένα δίσχιστα μανιακάτα ἀπὸ σκαραμαγγίων διαφόρων χροιοῶν καὶ ἐξεμπλίων ἀμφιεσμένα ἀπὸ διβλατιῶν. πρὸς τούτοις καὶ μεσόζηλα δίσχιστα μανιακάτα ἀμφιεσμένα ἀπὸ διβλατιῶν· ἕτερα κολόβια ἐκ τῶν κατ' οἴ-

seu lintea floccosa, sabana, sindonia, brandeae viliores et mantilia viliora.

DE PANNIS NONDUM CONSUTIS, CRUDIS FORMANQUE VESTIUM GESTABILIUM NONDUM ADEPTIS, QUAE EXTERIS NOMINE MUNERUM MITTUNTUR.

Scaramangia porro secum fert regium vestiarium diversorum colorum et diversorum quoque exemplorum seu picturarum pannis in-textarum, ut alba, citrina, veneta; colobia megalozela seu pro proceris ex iis, quae domi gestantur; esoforia mesozela seu pro medio-cribus staturis, qualia domi gestantur; esoforia leptozela seu pro minutis staturis, qualia domi gestantur; et haec quidem postrema variorum colorum et exemplorum; aspromynaea, dihygantaria candida et iasta, lorota trilicia et holovera iasta et analecta variorum colorum. Haec omnia deferuntur in vasis, quae involuta sunt coriis rubris et tecta ferramentis politis et chartalamiis pariter politis.

DE CONSUTIS.

Deferuntur porro in expeditionem militarem a vestiario regio vestimenta consuta, bis fissa, [in pectore scilicet et dorso,] maniacata [id est torquata seu assutis aureis torquibus instructa], consistentia in scaramangis diversorum colorum et exemplorum cum praetexta diblattea. Praeter ea mediocri longitudinis vestimenta

κους μεσόζηλα δίσχιστα μανιακάτα λιτά. Ιστέον, ὅτι ταῦτα πάντα ἐν σκευαρίοις ἐνδεδυμένοις μετ' ἀληθινῶν τομαρίων C καὶ σιδήρων γανωτῶν μετὰ καὶ χαρταλαμίων ὁμοίως γανωτῶν βαστάζονται. τουβία ἐκ τούτων πάντων, τὰ μὲν προ-
 Ms.g. κριτώτερα ἀπὸ διβλαττίων ἀετῶν καὶ βασιλικίων ἀμφιεσμένα, 5 τὰ δὲ δευτέρα ταύτων ἀπὸ βδελλίων· σφιγκτούρια, θάλασσα καὶ ἀβδία πλατύλωρα καὶ ἀβδία μασουρωτά, τὰ μὲν ἀμφιεσμένα ἀπὸ διβλαττίων, τὰ δὲ καὶ λιτά. ὑποκαμισοβράκια διαφόρων ποιότητων. ἐπιθήπιπάρια ὄξέα πρῶτα καὶ δευτέρα καὶ τρίτα, ζωστρία ὄξέα διάφορα καὶ ψευδοξέα ἀνά 10 νομίσματος ἐνὸς καὶ μιλιαρησίων δ'. καὶ ἕτερα ψευδοξέα ἀνά D νομίσματος α', καὶ ἕτερα ἀνά μιλιαρησίων η'. ὑποδήματα ἀδήμινα ζυγαὶ διάφοροι. Ιστέον, ὅτι ταῦτα πάντα ἐν βουλγιδίοις ἢ καὶ ἐν δισακκίοις ὀφείλουσι βαστάζεσθαι. ταῦτα δὲ διὰ τοὺς εὐγενεῖς πρόσφυγας τυγχάνουσι καὶ διὰ τὸ εἰς 15 εὐγενεῖς καὶ μεγάλους ἔθνικοὺς ἀποστέλλεσθαι. ἱμάτια λεπτόζηλα ἐκ τῶν κατ' οἴκους πρόκριτα καὶ καθαρὰ ἀμφιεσμένα ἀπὸ τριβλαττίων καὶ διβλαττίων ὄξέων καὶ διβλαττίων ἀετῶν καὶ βασιλικίων καὶ βδελλίων, ἀμφότερα δίσχιστα μετὰ περ-
 Ed.L. 272 τια ἐκ τῶν κατ' οἴκους λεπτόζηλα δευτέρα λιτά δίσχιστα μα-

bis fissa, maniacata, cum praetextis diblatteis; alia, sed colobia, qualia domi gestantur, mediocris longitudinis, bis fissa, torquata, sed absque praetextis diblatteis. Haec omnia deferuntur in vasis, quae coriis purpureis involuta sunt et firmata ferramentis politis et chartalamiis pariter politis. Porro tibialia ad superiora vestimenta pertinentia, et tot, quot illa, numero; quorum praestantiora quidem assutas habent aquilas diblatteas et basilicia seu arma aut insignia imperialia; ab his autem secunda et quoad pretium inferiora habent pro exemplo intexta bdellia seu parvas muscas. Spincturia seu strictoria, thalassas seu maria [vestis genus ita dictum], et abdia cum latis loris, et abdia cum intextis lagenulis, partim praetextata praetextis diblatteis, partim etiam absque iis seu pura. Porro hypocamisobraccia seu braccas diversarum qualitatum, tam quoad capacitatem, quam quoad pretium. Epirrhiptaria seu iniectoria scapularia, scapulas et caput tegentia, veri luminis, primi ordinis et secundi et tertii. Zostria seu cingula veri luminis varia, et pseudoexa seu pallidioris coloris, singula pretio unius nummi et quatuor miliaresiorum, alia pallidioris luminis pretio nummorum singulorum, alia pretio miliaresiorum octonorum. Calceorum ex adimio seu corduano paria diversa. Haec omnia in bulgis aut et bisaccii debent deferri, et destinata sunt nobilibus transfugis, quibus dantur, et aliis nobilibus magnisque alienigenis, quibus mittuntur. Porro fert secum imperiale vestiarium vestes pro minutis, qua-

μακάτα διὰ τοὺς θεματικούς τουρμάρχας καὶ λοιποὺς πρόσφυγας τε καὶ ἄρχοντας, ἵστέον, ὅτι ταῦτα πάντα ἐν σκευαρίοις ἐνδεδυμένοις δι' ἀληθινῶν τομαρίων καὶ σιδήρων γανωτῶν μετὰ καὶ χαρταλαμίων ὁμοίως γανωτῶν βαστάζονται. Ὑσφιγκτούρια, θύλασσαι καὶ ἄβδία πλατύλορα καὶ μασουρωτά, τὰ μὲν ἀμφιεσμένα ἀπὸ διβλαττίων, τὰ δὲ λιτά. ἐπιζῆπτάρια ὄξέα διάφορα, ὑποκαμισοβράκια διαφόρων ποιότητων. Ἰστέον, ὅτι ταῦτα πάντα ἐν βουλγιδίοις ἢ καὶ ἐν δισακκίοις ὀφείλουσι βαστάζεσθαι. λογάριον εἰς ἕξοδον τοῦ φροσσάτου Β
 10 εἰς φιλοφρόνησιν τῶν ἀγωνιζομένων ἐν πολέμοις καὶ τῶν ἀρχόντων καὶ εἰς λοιπὰς ἕξόδους, κεντινάρια, μιλιάρησια, σακκία εἰς τὸ δίδοναι τοῖς φυλάσσουσι σχολαρίοις εἰς τὴν βασιλικὴν φῆναν, τοῖς τε βασιλικοῖς ἀγούροις καὶ τοῖς ἐπὶ τῆς βασιλικῆς ἑταιρείας καὶ ἄλλοις, οἷς ἂν κλεῦναι ὁ βασιλεὺς εὐσέβειαν δι-
 15 δόναι, εἴτε καθ' ἑβδομάδα ἅπαξ, εἴτε κατὰ δύο, καὶ εἰς λοιπὰς ἕξόδους. παραλαμβάνει δὲ ταῦτα ὁ, τε σακελλάριος καὶ ὁ ἰδικός, C καὶ βαστάζουσιν εἰς τὰς φορτώσεις αὐτῶν πυρέχβολον μετὰ Ἰσκας καὶ κανδήλας ἀργυρᾶς γ', καὶ χαλκᾶς γ', μίῃ μὲν εἰς τὸν Ms. g. b
 κοιτῶνα, μία δὲ εἰς τὸ κουκουμίλι, ἑτερα δὲ εἰς τὸ παρα-

les domi gestantur, praestantiores et nitidas, praetextatas triblatteis et diblatteis veri luminis et diblatteis aquilis et basilicis et bdelliis. Omnia ista sunt bis fissa et persiciis seu marsupiiis instructa et strategis atque cleisurarchis destinata. Alia vestimenta ex genere domesticorum minuta secundi ordinis absque praetextis, bis fissa, torquata, pro turmarchis provincialibus et reliquis transfugis atque tribunis. Haec in vasis deferuntur, quae coriis purpureis induta sunt et instructa ferramentis politis et chartalamiis [seu manubriis pergamenis] pariter politis. Porro [strictoria, thalassae et abdía cum latis loris, et masurota, quaedam diblatteis praetextata, quaedam pura. Epirhptaria vel scapularia varia; braccas diversorum generum. Haec debent in bulgis aut et in bisacciis deferri. Fert porro quoque vestiarium imperiale secum ad expensas fossati faciendas logarium seu certam quendam numeratae pecuniae copiam tam in centenariis, quam in miliaresiis, iisque in sacculos inditis, ut habeat Imperator, unde largitionibus eos, qui sese strenuos in bellicis periculis monstrant, et tribunos honorare ceterisque necessariis expensis satisfacere possit; ut et scholaribus, qui regiam finam vel custodiam castrensem obeunt, et regiis aguris seu ephebis, et illis, qui ad regiam hetaeriam pertinent, aliisque, quibus Imperator vult pietatem seu donum caritatis dare, sive semel per septimanam id fiat, sive singulis quatuordecim diebus semel. Mitto ceteras expensas. Ista, quae diximus, accipiant iisque onerari sua sagmaria curant sacellarius et idicus, uti etiam haec: pyrebolom seu fomitem ignis lignum, et iscam seu terebram ligneam igniariam, et candelabra argentea tria et aenea totidem; quorum unum

κοικωνάριον. ὀφείλει δὲ γίνεσθαι λάκκος ἔχων βάθος σπιθαμῶν δύο, καὶ ἓνα σκεπάζονται ἐπάνω τῆς γῆς ὑπὸ πετάλων χαλκῶν κοσκινωτῶν, καὶ συμπαρακείνεται αὐταῖς πρὸς ἓν τρία κηρούλια, φανάρια χαλκῶ κοσκινωτὰ, καὶ ὠρολόγιον μικρὸν Πάργυροῦν διὰ τὰ νυκτερεύματα, ὅπερ ὀφείλει ἴστασθαι εἰς τὸν κοιτῶνα, καὶ ἕτερον χαλκοῦν, ὅπερ ὀφείλει ἴστασθαι ἔνθα οἱ κοιτῶνται μένουσιν. πρὸς τούτοις σκουτέλλια ὀλόχρυσσα δ', μινσουράκία ὀλόχρυσσα β', ὀρθομίλια ὀλόχρυσσα δύο. Ἰστέον, ὅτι ταῦτα ἐν τῷ συνεστιᾶσθαι ἄθνηκούς τῷ βασιλεῖ ὀφείλουσιν ἐνεργεῖν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἐν ταῖς φορτώσεσιν τοῦ βασιλικῷ βεστιαρίου τυγχάνουσιν, ὥς μὴ καθ' ἑκάστην ἐνεργοῦντα εἰς τὸ βασιλικὸν τραπέζιον. τὸ δὲ ἀσήμιν τῆς βασιλικῆς ὑπουργίας ὀφείλει βαστάζειν ἢ ὑπουργία εἰς τὴν

E&L. 273 φόρτωσιν τῶν π' σαγμαρίων τῆς βασιλικῆς ὑπουργίας· ἀφ' οὗ δὲ ἀποκινήσει ὁ βασιλεὺς εἰς τὰς ἐρήμους, δύο φτ-15 και ὀφείλουσι γίνεσθαι, καὶ καθ' ἑβδομάδα ὀφείλουσι λαμβάνειν μιλιαρῆσια. ὁμοίως καὶ οἱ βασιλικοὶ ἄγουροι μαϊουμῶν καὶ μιλιαρῆσια. οἱ δὲ μάγιστροι καὶ οἱ πατρίκιοι καὶ οἱ ὀφφικιάλιοι συνεστιῶνται τῷ βασιλεῖ εἰς τοὺς ἀκλήτους σὺν τοῖς πραιποσίτοις.

quidem in coetone seu cubiculo dormitorio Imperatoris, alterum in cucumillio, tertium in paracoetonario seu cubiculo, quod ad latus coetonis est, ponitur. Inferius habere debent singula singulos lacus ad duarum spithamarum profunditatem; in summo tectos bracteis aeneis ad instar cribri perforatis; et adiacere singulis terna cerulia, [id est cerei, ut videtur, non recti, sed conglomerati], et laternae aeneae, in summo pertusae foraminibus, velut cribra; et horologium parvum argenteum propter vigiliis nocturnas, quod collocari debet in coetone; et aliud aeneum, quod ibi debet collocari, ubi coetonitae diversantur. Praeterea scutellas quatuor solidas aureas, et minsuracia seu missoria vel lances solidas aureas duas, orthomilia [seu pyramides, quales lancibus ad occultandas dapes superimponuntur,] duae totae aureae. Haec vasa pretiosiora servire et in usum vocari debent tum, quum exteri cum Imperatore convivantur; quem in finem quoque sarcinis vestiarii regii [non autem ministerii culinariae,] induntur, utpote quotidie non servientia in mensa regia. Reliquam vero supellectilem argenteam culinarem debet ministerium culinarem in ceteris sarcinis attributorum sibi octoginta mulorum sagmariorum ferre. Ex quo movet Imperator in deserta, duae debent finae vel vigiliae fieri, iisque septimanatim miliarisia dari. Pariter quoque debent imperiales aguri vel ephebi maiumam et miliarisia accipere. Magistri autem et patricii et officiales, uti et praepositi convivantur Imperatori, etiamsi non nomine tenus e-rocati et invitati.

Διὰ τοῦ εἰδικοῦ σαγμάρια μς'.

Λαμβάνει ὁ εἰδικὸς ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος σακκία χάραγμα κεντινάρια καὶ μιλιαρῆσια σακκία λόγῳ τῆς βασιλικῆς ἐταιρείας καὶ τῶν βασιλικῶν ἀγούρων καὶ τῶν σχολαρίων καὶ 5 τῶν παραμενονῶν τῷ βασιλεῖ εἰς τὴν φῆναν· ἱμάτια ἕξ ἁ-Β γορᾶς ἀπὸ τοῦ φόρου δεκάλια, ἐννάλια, ὀκτάλια, ἐπτάλια, ἑξάλια, λωρωτὰ μεταξωτὰ αἰγύπτια· ἀληθινὰ ἐνθάδια· ταῦτα πάντα διὰ τὸ ἀποστελλεσθαι εἰς ἐθνικοὺς λόγῳ ξενίων. ἱμάτια ἕξ ἀγορᾶς ἀπὸ τοῦ φόρου, ἐρῆραμμένα δίσχιστα Ms. 10. a χομανιακάτα, δεκάλια, ἐννάλια, ὀκτάλια, ἐπτάλια καὶ ἑξάλια, λωρωτὰ μεταξωτὰ αἰγύπτια, ἀληθινὰ ἐνθάδια, βαμβακερὰ ἀληθινὰ ἐνθάδια καὶ πράσινα· ζωστρία διαφόρων τιμῶν καὶ ποιοτήτων· σφικτούρια ἐκάστου ἱματίου πρὸς ἀναλογίαν ὑποκαμισοβράκια διαφόρων τιμῶν καὶ ποιοτήτων· ἐπιβρί-C 15 πτάρια διαφόρων τιμῶν καὶ ποιοτήτων· τουβρία ἐκάστου ἱματίου πρὸς ἀναλογίαν· ὑποδήματα διαφόρων τιμῶν καὶ ποιότητων· σάβανα μετὰ τῶν ἀκολουθιῶν αὐτῶν πρῶτα, δεύ-τερα καὶ τρίτα. Ἰστέον, ὅτι τὰ μὲν βλαττία τὰ τε ἀράφια καὶ τὰ ἐρῆραμμένα ἐν σκεναρίοις ὀφείλουσι βαστάζεσθαι, τὰ 20 δὲ λοιπὰ πάντα, οἷον λωρωτὰ ἀληθινὰ ἐνθάδια ἐρῆραμμένα

PRO IDICO DESTINATA SUNT SACM. 46.

Sumit idicus e coetone saccos pecuniae signatae, tam in centenariis, quam in miliaresiis, pro imperiale hetaeria et imperialibus aguris et scholaribus circa Imperatorem eius custodiendi causa agentibus; item pannos e foro a mercatoribus emtos decem, alios novem, alios octo, alios septem, alios sex ulnarum, loris distinctos, metaxotos [seu sericatos, id est, ut videtur, filis sericis intertextos,] Aegyptios, purpureos indigenas [vel' hic, Constantinopoli, paratos]. Destinantur ea exteris, quibus nomine munerum mittuntur. Item pannos e foro a mercatoribus emtos, iam consutos in formam vestimentorum gestabilium, bis fissos, torquatos, decem, novem, octo, septem et sex ulnarum, lorotos metaxotos Aegyptios et purpureos indigenas. Bambacera [seu vestimenta e bombace aut xylo facta,] purpurea, hic terrarum confecta, et prasina. Cingula diversi pretii et qualitatis. Sphincturia vel strictoria pro unoquoque vestimento talia, qualia unumquodque decent; bracciae diversi pretii et qualitatis. Scapularia quoque diversa ratione pretii et materiae, tibialia pro singulis vestimentis, unicuique paria et apta; calceos diversi pretii et qualitatis; sabana cum adiunctis illuc pertinentibus, primi, secundi et tertii ordinis. Quidquid est blatteum, sive sit non consumtum, sive consumtum, debet in vasis vel cistis deferri. Reliqua omnia, ut lorota purpurea hic parata, tam consuata, quam non consuata, debent

τε καὶ ἀράφια ἐν βουλγιδίοις ἢ καὶ διασακκίοις· πυρέκβολα μετὰ Ἰσκάς, φανάρια χαλκᾶ κοσκινωτὰ β, κανδηλαί χαλκαί D εἰς τὰ βασιλικά πεντζιμένα δύο· πέταλα χαλκᾶ κοσκινωτὰ διὰ τὸ ἐπισκεπάζεσθαι τοὺς λάκκους, ἔνθα αἱ κανδηλαὶ ἀπτοουσιν. ὀφείλει δὲ γίνεσθαι λάκκος ἔχων σπιθαμὰς δύο⁵ καὶ σκεπάζεσθαι μετὰ πετάλων χαλκῶν κοσκινωτῶν διὰ τὸν ἄνεμον καὶ τὸν καπνὸν, καὶ ἕνα συμπαράκεινται καὶ ταῖς κανδηλαῖς φατλία δύο καὶ κηρούλια δύο καὶ φανάριον χαλκοῦν διὰ τὰς ἀνακνυτούσας χρείας τῇ νυκτί. κηρούλια διόγκια τ', φατλία λίτραι τ', ἐπειδὴ ὁ δρουγγάριος καθ' ἑσπέραν εἰς 10 τὸ κέρκετον λαμβάνει θν, καὶ ἀφ' οὗ ἐνωθῆ τῷς θέμασι, καὶ Ed.L. 274 δύο καὶ τρία, ἐὰν ἦ βία τοῦ ἀνέμου· χαρτία τομάρια τ'. ἰστέον, ὅτι, ὅτε κελεύει ὁ βασιλεὺς περάσαι εἰς Πύλας, ὀρίζεται τὸν κόμητα τοῦ στάβλου, καὶ καταβιβάζει τὴν προμοσέλλαν εἰς Πύλας. ὁμοίως καὶ τὸν δομέστικον τῶν ὀπτιμάτων,¹⁵ ἕνα κἀκεῖνος εὐρεθῆ μετὰ πάντων τῶν ὀπτιμάτων εἰς Πύλας, καὶ παρέχει κατὰ σαγμαρίον ὀπτιμάτων· καὶ ἕνα προαποστέλλη δύο βασιλικούς, τὸν μὲν ἕνα εἰς Πύλας τοῦ διαπεράσαι τὸν λαὸν, ὡσαύτως καὶ εἰς τὸν Λευκάτην τοῦ ἐξελαύνειν τὰ καράβια πρὸς τὸν Λευκάτην, τὸν δὲ ἕτερον εἰς Σάγ-20 Ms. 10. b γαρον καὶ εἰς τὸν ἅγιον Σαβῖνον. προαποστέλλει δὲ τοὺς βα-

in bulgis aut et bisacciis deferri. Debet porro idicus secum ferre ignitabula; laternas aeneas cribrosas duas, candelabra aenea pro impedimentis regii duo; bracteas aeneas cribrosas, quae sint opercula lacuum, in quibus candelae ardent. Debet autem unusquisque lacus habere spithamas in profunditatem duas, et operiri aeneis bracteis cribrosis ob ventum et fumum; [quo simul hunc emittant, illum violentius irruentem arceant]. Debent quoque prope candelabra iacere fatlia duo [seu cerei recti] et cerulia [seu cerei conglomerati] duo et laterna aenea, ob incidentes nempe nocturnas necessitates. Debet porro habere tercentum cerulia, pondere singula binarum unciarum; fatliorum libras tercentum; nam drungarius vesperae ad circitationem obeundam accipit unum cereum; et, postquam [Imperator] ad legiones seu in castra venerit, interdum quoque bina et terna, si ventus vehementer spiret. Tandem quoque fert idicus secum volumina chartae [seu tergora Pergamena] tercentum. Quando Imperator vult Bosporum traicere et ad Pylas [locum sic dictum] movere, mandat comiti stabuli, ut promosellam seu sellarium equitatum Imperatori peculiarem in Pylas deducat; quod is facit. Pariter quoque domesticus optimatum admonetur, ut conveniat ad Pylas cum omnibus optimatibus et praestet numerum mulionum ex optimatibus sagmariis parem. Praemittat quoque Imperator duo basilicos, unum quidem in Pylas, ut populum seu exercitum traducat, cui eidem quoque ad Leucatium eundem est, quo navigia ad Leucatium conducant; alterum

σιλικούς και πάντας, ἵνα ὑπαντήσωσι τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ εἰς Β
 Πύλας, και μαγίστρον και πατρικίους και ἄλλους, οὓς κε-
 λεύει, ἅμα και τοῖς πραιποσίτοις ἀναλαμβάνεται μετ' αὐτοῦ
 εἰς τὰ δρομόνια, και ἀπό ἱκανοῦ διαστήματος τοῦ βασιλείου
 5 ὄρμον γενόμενος, ὥστε αὐτὸν ἐπισκοπεῖν τὴν πόλιν, ἐγείρεται
 ἀπό τοῦ κραββάτου, και ἵσταται κατ' ἀνατολὰς τὰς χεῖρας
 πρὸς τὸν οὐρανὸν αἶρων, και τρίτον τῇ χειρὶ τὴν πόλιν κα-
 τασφραγίσας, εὐχεται τῷ Θεῷ λέγων οὕτως· „Κύριε Ἰησοῦ
 Χριστέ, ὁ Θεός μου, εἰς χεῖράς σου παρατίθην ταύτην τὴν
 1 Ἰοπόλιν σου. φύλαξον αὐτὴν ἀπό πάντων τῶν ἐπερχομένων ἐν
 αὐτῇ ἐναντίων και δυσχερῶν, ἐμφυλίου τε πολέμου και Ἐ
 ἔθνων ἐπιδρομῆς. ἀνάλωτον αὐτὴν τήρησον και ἀπόρθητον,
 ὅτι ἐν σοὶ τὰς ἐλπίδας ἡμῶν ἀνεθέμεθα, και σὺ εἶ κύριος
 τοῦ ἔθνους και πατὴρ τῶν οἰκτιρῶν και Θεός πάσης παρα-
 15 κλήσεως, και σὸν ἐστι τὸ ἐλεεῖν και σώζειν και ῥύεσθαι ἐκ
 πειρασμῶν και κινδύνων γῆν και αἰεὶ και εἰς τοὺς αἰῶνας
 τῶν αἰώνων. ἀμήν." και μετὰ τὸ διαπεράσαι τὸν βασιλεῖα
 θεωρεῖ τὴν προμοσέλλαν τὰ τε παρίππια και τὰ μωλάρια,
 και διατάσσεται τῷ τοῦ στάβλου κόμητι και τῷ χαρτουλα-
 20 ρίῳ, ἵνα, καθὼς κατωτέρω ῥηθήσεται, κομπινέσῃ τὰ τε σα-
 γμάρια και τὰ παρίππια. και κατὰ σαγμάριον ὀφείλει παρέ- D

8. ΣΧΟΛ. Εἰρή τῷ βασιλέως.

vero ad Sangarum et S. Sabinum. Praemittit autem Imperator basilicos
 et omnes reliquos convenire illuc iubet ideo, ut occurrant suae ma-
 iestati in Pylis. Magistros autem et patricios et alios, quos vult at-
 que designat, nec non praepositos, sumit secum in dromonia; et
 satis procul avectus a portu regio, ita ut iam totam urbem simul
 contueri possit, surgit e crabbato, [est illud cubiculum, quod navis
 praefecto et nauclero in puppi construi et incolli solet,] et stans in
 tecto navis, vultu versus orientem converso, tollit manus ad coe-
 lum, dextraque ter Urbem signat crucis signo, simulque pii voti
 hanc formulam pronuntiat: *Mi Deus, Domine Iesu Christe, in ma-
 nus tuas commendo et depono hanc tuam urbem. Conserva eam ab
 omnibus eam invasuris hostibus et calamitatibus, a bello civili et
 incursionatione gentium exterarum, fac ut capi, ut vastari nequeat.
 In te collocatas habemus spes nostras: tu es dominus misericordias
 et pater commiserationum et Deus omnis consolationis. Tuum est
 commisereri et servare et eripere e tentationibus et periculis nunc
 et semper et in saecula saeculorum. Amen.* Postquam fretum tra-
 iecerit Imperator, lustrat promosellam seu equitatum suum sellari-
 um et parhippia seu equos veredarios et mulos, et mandat comiti
 stabuli et chartulario stabuli, ut eo modo, de quo deinceps expone-
 tur, mulos et parhippia combinent, hoc est mulionibus una cum
 regia tessera ad requisitionem monstranda committant. Domesti-

χειν ὁ τῶν ὀπτιμάτων δομέστικος ὀπτιμάτων, ἐν καταγραφῇ ποιούμενος τό, τε ονομα καὶ τὸ χωρίον καὶ εἰ μὲν ἀπόληται, ζημιούται αὐτὸ ὁ ὀπτιμάτος· εἰ δὲ ἀποθάνῃ, ἀποκομίζεαι τὰς σφραγίδας εἰς τε τὸν κόμητα καὶ τὸν χαρτουλάριον. παρέχει δὲ καὶ ὁ κόμης τοῦ στάβλου εἰς τὰς φορτώσεις κατὰ δέκα σαγμαρία σύντροπον τῶν Μαλαγίνων, ἵνα οἱ ὀπτιματοὶ σύρωσι τὰ σαγμαρία, καὶ οἱ σύντροφοὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτούς, καὶ διορθοῦνται τὰ γομάρια. καὶ ὅτε ἀποφορτώσουσιν εἰς τὸ ἄπληκτον τὰ σαγμαρία, ἀναλαμβάνει ταῦτα ὁ χαρτουλάριος τῶν Μαλαγίνων καὶ ὁ σφραμεντάριος μετὰ τῶν κομη-
 Ed. L. 2-5 τῶν καὶ τῶν συντρόφων καὶ τῶν ὀπτιμάτων, καὶ ἐκβάλλουσιν εἰς τὴν βοσκὴν· ὁμοίως καὶ εἰς τὰ παρίππια τῶν φορτώσεων κατὰ κ' παρίππια σύντροφος εἷς. καὶ ὅτε δώσει τὸ βούκινον, πάλιν φέρουσιν αὐτὰ, καὶ παραδιδόασιν, καθὼς ἐκομπενεύθησαν. τὴν δὲ κριθὴν ὅλην, τῶν τε σαγμαρίων καὶ πα-
 Ms. 11. a ριππίων καὶ σελλαρίων, ἐν οἷς ἐκομπενεύθησαν, παραλαμβάνει ὁ χαρτουλάριος τοῦ στάβλου ἅμα τῷ κελλαρίῳ τὴν κριθὴν, ἥτοι τὰς ταγὰς αὐτῶν ἐκ τοῦ πρωτονοταρίου τοῦ θέματος, καὶ χορηγοῦσιν ἐκάστον ἀλόγον ταγὴν. ὁ δὲ πρωτονο-

cus optimatum debet numerum mulionum ex optimatibus constantem praestare sagmariis pacem et indicem facere, in quo scriptum sit et nomen uniuscuiusque optimatis, et praedii, quod ex concessione et assignatione regia possidet. Et si quidem amittat sagmarium suum optimas, sive id aberraverit a via, sive aufugerit, sive raptum ab hoste fuerit, luit ipse iactura fundi sui; quodsi vero exspiraverit bestia, exhibet comiti et chartulario, stabuli nempe, tesseras regias olim sibi, quum bestia suae sollicitudini committeretur, additas. Comes stabuli quoque pro singulis decuriis sagmariorum praestat singulos syntrophos seu contubernales aut comites itineris, e statione et stabulis regis apud Malagina depromptos eo fine, ut optimates quidem praecedentes loro pone se trahant sagmaria, syntrophii autem pone subsequentes ea coram se agant, oneraque aut delapsa, aut ruinam minantia rursus allevent, suumque in locum et in aequilibrium reponant. Id idem quoque in parhippiis onerariis obtinet, quorum singulis vicenariis singuli contubernales adsunt. Mulos, ut in stationem appulerunt, sarcinis liberatos tradi et adnumerari sibi curat chartularius Malaginorum; saframentarius autem comitesque et syntrophii et optimates exeunt cum bestiis in pascuum. Quando autem buccina signum receptui dederit, reducunt animalia sua coramque exhibent illis, a quibus acceperant, eo modo, quo combinati fuerant, id est bestias simul atque tesseras acceperant. Quantum iam ad totum hordeum attinet, id est tam sagmariorum seu mulorum, quam parhippiorum, uti et sellariorum equorum, illud, hoc est statuta eorum in hordeo diaria, accipiunt simul et semel in una massa ibi locorum, ubi combinantur bestiae, [id est in singulis

τάριος λαμβάνει διάταξιν παρὰ τοῦ βασιλέως περὶ τῶν ἀ-
 πλήκτων, καὶ ἀποτιθήσιν ἐκεῖ τὴν κριθὴν καὶ πῶσαν ἑτέραν
 χρεῖαν βασιλικήν. τὰ δὲ ξανάλια τὰ τῷ βασιλεὶ φερόμενα
 διὰ κριθῆς παραλαμβάνει ὁ τοῦ στάβλου κόμης, ἐν καταγρα-
 φῇ ποιούμενος τὴν ποσότητα, ἅμα τῷ εἰδικῷ καὶ τοῖς νοτα-
 ρίοις, ποιουμένων κἀκείνων ταῦτα ἐν καταγραφῇ, ἵνα μετὰ C
 τὸ γενέσθαι καταστόλιον λογαριάζηται ὁ πρωτονοτάριος καὶ
 ὁ χαρτουλάριος εἰς τὸ σέκρετον τοῦ εἰδικοῦ, ἵνα ὑπεξαίρων-
 ται αἱ ἡμέραι τῆς χορηγίας τῶν πρωτονοταρίων. καὶ μετὰ
 τοῦ περάσαι τὸν βασιλέα καὶ ἰδεῖν τὴν προμοσέλλαν διατάσ-
 σεται τῷ κόμητι, καὶ διανέμει αὐτὴν, καθὼς κατατέρω ῥη-
 θήσεται. διὰ τοῦ κόμητος τῶν ὀπτιμάτων τῆς ὑπουργίας D
 ἄνδρες σ'· καὶ τοὺς μὲν ρ' ὀφείλει ἀναλαμβάνεσθαι ὁ κόμης
 τοῦ στάβλου καὶ ὁ χαρτουλάριος ἐν καταγραφῇ λόγῳ τῶν ρ'
 ἵππαριῶν τῶν παρασυρομένων. καὶ τὸν κόμητα μετὰ τῶν ἑ-
 τέρων ρ' ἀναλαμβάνεται ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ὁ δομέστι-
 κος τῆς ὑπουργίας καὶ ὁ οἰκειακὸς βασιλικὸς κελλῆριος· καὶ
 οἱ μὲν π' σύρουσι τὰ π' σαγμάρια, οἱ δὲ κ' ἀκολουθοῦσι.
 καὶ ὅτε κατάβῃ ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ ἄπληκτον, ἐπαίρουσιν οἱ

applicatis] chartularius stabuli et cellarius a protonotario cuiusque
 thematis: et deinceps dividunt et unicuique animalium diarium suum
 pensum porrigunt. Protonotarius autem thematis admonitus impe-
 riali dispositione, nomina singulorum applicatorum continente, de-
 ponit ibi locorum, ubi deponere iussus fuerit, imputatam sibi copi-
 am non hordei tantum, sed et aliarum omnium regii comitatus ne-
 cessitatum. Id vero, quod in hordeo nomine muneris Imperatori
 offertur, in fidem curamque suam accipit stabuli comes, scripto
 consignans identidem, quantum acceperit, coram idico et notariis, qui
 simul cum ipso idem faciunt, idque ideo fit, ut post reditum ab ex-
 peditione domum, quando protonotarius [generalis] et chartularius
 [stabuli] rationem a se praestiti et accepti penus reddent in secreto
 idici, remittantur [pro proxima expeditione] protonotariis dies, qui-
 bus debuissent alias necessaria praestare. Postquam traiecerit Im-
 perator fretum et lustraverit promosellam seu privum sibi suum
 equitatum, mandat comiti stabuli, quomodo actum cum eo velit, dis-
 tribuitque eum eo modo, qui deinceps dicetur. Comes optimatum
 ministerii culinaris praestare debet viros ducentos, quorum partem
 dimidiam comes stabuli et chartularius eius in fidem curamque suam
 accipiunt, nominatim scripto designatos, pro centum equis, qui coram
 Imperatore trahuntur et producuntur. Comitem optimatum vero cum
 altera optimatum centuria suam in fidem curamque accipiunt praefec-
 tus mensae et domesticus ministerii culinaris et privatus regius
 cellarius. Et horum posteriorum octoginta quidem trahunt pone se
 totidem sagmaria; reliqui viginti gregem sequuntur. Hi optimates,
 unaque cum ipsis syntropho, accipiunt, Imperatore in stationem

σύντροφοι καὶ οἱ ὀπτιμάτοι τὰ παρίππια τῶν ὑπουργῶν, καὶ
 Ed.L. 276 ἀπάγουσιν εἰς τὴν βοσκήν πρὸς τὸν χαρτουλάριον τῶν Μαλα-
 γίνων. τὸ αὐτὸ δὲ καὶ πᾶσαι αἱ φορτωσίαι καὶ πάντες οἱ
 κομπινευθέντες βασιλικά ἄλογα, ἤγουν κατὰ σαγμαρίων ὀπτι-
 μάτος, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται. 5

Εἰσὶν αἱ φορτωσίαι οὕτως.

Διὰ τῆς βασιλικῆς ὑπουργίας σαγμαρία π', παρίππια ξβ'.
 M. 11. b διὰ τῆς βασιλικῆς κόρτης σαγμαρία ν', παρίππια μγ'· διὰ τοῦ
 οἰκειακοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου ἄσαγμαρία λ', παρίππια ιε'.
 διὰ τοῦ εἰδικοῦ σαγμαρία μ' καὶ τῶν ἑβδομαρίων παρίππια ιο
 ιε'. διὰ τοῦ πρωτοβεστιαρίου σαγμαρία δ', παρίππια δ'.
 διὰ τῶν κοιτωνιτῶν τῶν ιβ' σαγμαρία κδ', παρίππια κδ'. διὰ
 B τῶν σαράκοντα τῶν παρισταμένων τῇ τραπέζῃ σαγμαρία κ',
 παρίππια κ'. διὰ τῶν ἐπὶ τῆς ἐταιρείας ἄνδρας σ', σαγμα-
 ρια ρ', παρίππια... διὰ τῶν ρ' ἐθνικῶν τῶν ἐπὶ τῆς ἐται- 15
 ρείας σαγμαρία ν', παρίππια ρ'. διὰ τοῦ κόμητος τοῦ στά-
 βλου σαγμαρία ιβ', παρίππια ιβ'. διὰ τοῦ χαρτουλαρίου καὶ
 τοῦ ἐπεικτον σαγμαρία ιε', παρίππια ιε'. διὰ τοῦ ἀποθέτου
 τοῦ κελλαρίου τοῦ βασιλικοῦ στάβλου σαγμαρία λ', παρίππια
 ιβ'. διὰ τοῦ σταβλοκόμητος τῆς πόλεως σαγμαρία β' καὶ πο- 20

appulso, a ministris culinae equos veredarios, et ducunt eos pastum
 ad chartularium Malaginarum. Id quoque fit de reliquis onerariis, et
 idem faciunt in universum omnes, qui regia iumenta in combinam,
 id est commissionem fidemque suam una cum tessera acceperint; nem-
 pe optimates singuli singulis sagmariis additi, ut supra iam dic-
 tum est.

OPERATIONES AUTEM SIC FIUNT.

A [vel pro] regio ministerio culinari muli onerantur octoginta,
 parhippia sexaginta duo. A regia corte seu tentorii regii famulatio
 sagmaria quinquaginta, parhippia 43. A privato regio vestiario sa-
 gmaria 30, parh. 15. Ab idico sagm. 40, et hebdomariorum parh. 15.
 A protovestiario sagm. 4 et parh. totidem. A duodecim coetonitis 24
 sagm. et totidem parhippia. A quadraginta famulis mensae regiae
 adstantibus sagm. 20 et totidem parh. A ducentis ad hetaeriam per-
 tinentibus viris sagm. 100 et 24 parhippia. A centum exteris hetae-
 riae praefectis sagmaria 50, parhippia 100. A comite stabuli sagm.
 12 et totidem parhippia. A chartulario et epeicta sagm. 16 et toti-
 dem parh. A promocondo cellarii regii stabuli sagm. 30 et parh. 12.
 A comite stabuli Urbis sagm. 2 et equi duo pariter ex urbanis. Ab
 ambobus stabuli comitibus [uno palatino, qui in Urbe agit, et al-
 tero, qui in Malaginis,] sagm. 1 et equi ex urbanis 2. A quadra-

λιτικά ἰπάρια δύο· διὰ τῶν δύο σταβλοκομήτων σαγμάριον
 α', καὶ πολιτικά ἰπάρια β'. διὰ τῶν σαράκοντα συντρόφων
 τῶν σελλαρίων σαγμάρια ε', παρίππια μ'. διὰ τοῦ χαρτου- C
 λαρίου τῶν Μαλαγίνων σαγμάρια ε', παρίππια ε'. διὰ τοῦ
 Ὑσαφραμενταρίου σαγμάριον, ἰπάρια β'. διὰ τῶν δ' κομήτων
 τῶν Μαλαγίνων σαγμάρια δ', παρίππια δ'. διὰ τοῦ στρα-
 τιωτικοῦ εἰς τὰ βασιλικά χαρτία σαγμάρια δύο· διὰ τοῦ δε-
 κανοῦ εἰς τὰ βασιλικά χαρτία σαγμάριον α'· διὰ τῶν δ' πα-
 πᾶδων σαγμάρια δ'. ὁμοῦ τὰ κομπινευθέντα σαγμάρια νββ'.
 Ἰοπαρασυρτὰ τὰ εἰς ὑπαλλαγὴν τῶν ἀποδησκότων καὶ τῶν
 ἀποστασιαρίων, καὶ ἐν καιρῷ τῆς ἀποβολῆς τῆς Συρίας εἰς
 ταγὴν κριθῆς σαγμάρια ρ'. ὁμοῦ τὸ πᾶν σαγμάρια φββ'. καὶ D
 τὰ παρίππια τὰ κομπινευθέντα υ'. ἰπάρια καὶ παρασυρτὰ
 τὰ ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως περιπατοῦντα δεξιά καὶ εὐώνυ-
 15μα, ὁμοῦ τὸ πᾶν ἰπάρια μωλάρια απς'. καὶ ἐστρωμένα
 σελλάρια λ'. καὶ ὅσα ἂν ἐξέλθωσιν ἀπὸ τῆς πόλεως καὶ ὅ-
 σα ἂν λάβῃ ἐπὶ φροσσάτου ὁ βασιλεὺς, τούτων πάντων τῶν
 ἀλόγων τὰς ταγὰς παραλαμβάνει ἐκ τοῦ πρωτονοταρίου ὁ Ed.L. 277
 κόμης τοῦ στάβλου καὶ ὁ χαρτουλάριος καὶ ὁ κελλάριος, καὶ
 20χορηγοῦσιν εἰς πάντα τὰ κομπινευθέντα ἄλογα. ταγίζονται
 δὲ τὰ μὲν παρίππια καὶ τὰ μωλάρια διτάγιον, τὰ δὲ σελλάρια

ginta syntrophis vel contubernalibus sellariorum sagm. 5., parh. 40.
 A chartulario Malaginarum sagm. 5 et totidem parh. A saframentario
 sagm. 1 et equi duo. A quatuor comitibus Malaginarum sagm.
 4, parh. 4. A stratiotico [seu rationali rei militaris] pro deferendis
 membranis regiis sagm. 2. A decano pro deferendis item chartis
 regis sagm. 1. A quatuor papadis [vel clericis aut monachis de
 clero palatino, castra sequentibus,] sagm. 4. Efficiunt in universum
 combinata sagmaria numerum 482. Quibus si addantur parasyrta
 seu sagmaria, quae vacua oneribus ad latus oneratorum trahuntur
 et incedunt, substituenda in locum exspirantium aut aberrantium
 aufugientiumve et abactorum, accipiuntque diarium hordei pensum,
 quando in Syriam invaditur, (sunt autem ea numero centum,) con-
 ficitur numerus sagmariorum 582. Parhippia combinata conficiunt 400
 equos, quibus si addantur illi equi, qui duabus in seriebus, dex-
 tra sinistraque, coram Imperatore praecedunt, (sunt autem illi nu-
 mero 104,) confiunt in universum iumenta mille octoginta sex; et
 strata incessuque semper adaptata sellaria triginta. Horum omnium,
 et praeterea quotquot accesserint ex Urbe, et quotquot Imperator
 tempore fossati nanciscatur, horum, inquam, iumentorum omnium
 pensa diaria a protonotario accipiunt comes stabuli et chartularius
 et cellarius, et inde attribuunt ea combinatis iumentis. Et in parhip-
 pia quidem atque mulos imputatur pensum geminum, in sella-

Μα. 12. *τριτάγιον*. ὁ δὲ ἐπείκτης παρίσταται εἰς τὰς ταγὰς τῶν ἑπι-
 πων καὶ εἰς τὰ καλιγώματα καὶ εἰς τὰ καπίστρια καὶ εἰς τὰ
 σαγίσματα καὶ εἰς τὸν ποτόν. Θέσισμα δὲ ἀρχαῖον τυγχά-
 νει βασιλικόν, ἵνα μηδεὶς λαμβάνῃ χαριστικὴν, μήτε μολάρι-
 ον, μήτε παρίππιον, ἔχον βασιλικὴν σφαγίδα, ἵνα μὴ κατα-5
 κοινοθῇ ἢ προμοσέλλα καὶ ἀπόληται. εἰάν δὲ τις εὐρεθῇ
 Β τοιοῦτον ἔχων, ὡς κλέπτῃ καταδικάζεται· ἐκ δὲ τῶν μὴ ὄν-
 των ἀλόγων ἐσφραγισμένων, ὅπου κελεύει ὁ βασιλεὺς, δίδω-
 σιν, εἴτε ἐθνικοῖς, εἴτε πρόσφυξιν, εἴτε ἄλλοις τισίν, οἷς κε-
 λεύει καὶ βούλεται. ἐσφραγισμένον γὰρ ἱππάριον ἢ μολά-10
 ριον βασιλικῇ βούλλῃ οὐδενὶ δίδεται εἰς χαριστικὴν· ἐπειδὴ
 γὰρ, ὅτε γηράσει καὶ ἀνερέργητον πρὸς ὁδοπορίαν γένηται
 ταξιδίου, ἀλλάσσει αὐτὸ εἰς τὴν βασιλικὴν προμοσέλλαν.
 ὀφείλει δὲ ὁ κόμης τοῦ στάβλου καὶ ὁ χαρτουλάριος μετὰ
 τῶν ἀρχόντων αὐτῶν παρίστασθαι εἰς τὰς βασιλικὰς φορτώ-15
 ρσεις, ἵνα ἕκαστον σαγμάριον βαστάζῃ μοδίῳν ἢ γομάριον καὶ
 ἂν εὖρωσι κατὰ τὴν ὁδὸν ἐπιφορτώματα, τύπτουσι τοὺς τε-
 θραϊκότας τὰ τοιαῦτα, καὶ ῥέπουσιν αὐτά. καὶ μετὰ τὸ ἀπο-
 κατασταθῆναι τὴν κομπῆναν, τότε, εἰάν κελεύει ὁ βασιλεὺς πε-
 ριπατεῖν τὴν μίαν κόρτην καὶ τὰς ἡμισείας τέττας, ἅμα καὶ 20

rios autem equos triplum. Epictes vero [id est compulsor et ope-
 rarum regiarum praefectus,] adstat observator, quando equi pensa
 sua accipiunt, et caligas et capistra et stragulas et potnm. Est porro
 vetus edictum regium, ne quis in munus accipiat mulum parhip-
 piumve, quod habeat imperiale signum impressum, ne promosella
 seu equitatus privatis Augusti usibus destinatus in vulgi cedat
 usus promiscuos, eaque occasione minuatur et pereat. Si quis
 igitur signatum armis imperialibus iumentum habere deprehenda-
 tur, is tanquam fur in ius vocatur et damnatur. De ceteris iu-
 mentis non signatis largitur Imperator pro lubitu tam exteris, quam
 transfugis aliisque, quibus vult et dari iubet. Equi autem et mu-
 li, augusta signati bulla, nemini, ut dictum est, pro dono gratui-
 to dantur. Vetustate autem detritum et laboribus bellicis itineri-
 busque obeundis ineptum porro factum quidquid fuerit, id, suffec-
 tis in eius locum aliis, absconditur in promosellam imperialem
 seu promptuarium et scholam velut atque seminarium sellariorum
 imperialium. Adesse debent stabuli comes et chartularius cum re-
 liquo officio suo, quando regiae sarcinae iumentis imponuntur, et
 prospicere, ut sagmarium unumquodque competens suum onus, quale
 scilicet octo frumenti modios aequat, accipiat. Potestas illis est,
 si ipsa in via deprehendant iumentum unum alterumve superone-
 ratum esse, illos fustibus caedendi, qui oneri praescripto plus ad-
 iecerint, et ipsa superaddita onera deliciendi. Ut combinationes
 iumentorum tandem rite fuerunt reductae [sc. e pascuis], praecipit

τῆς ἡμισίας ὑποργίας καὶ προσηύρετ' ἵνα τὰ βασιλικά ἄ-
πληκτα, γίνεται οὕτως. καὶ ἕως οὗ ἐνωθῆ τῶν θέμασιν, ἢ αὐ-
τῇ ἀκολουθία γίνεται, καὶ ἡ τάξις τῆς περιπατήσεως ἐν τῇ D
ὁδῷ φυλάττεται κατὰ τὸν τύπον τοῦ διακινήματος.

5 Περὶ τῶν κερκέτων.

Ἰστέον, ὅτι, ὅτε κερκετεύει ὁ δρουγγάριος τῆς βίβλης
τὰς ἐσπέρας, λαμβάνει φατλίον ἀπὸ τοῦ εἰδικοῦ, καὶ οἱ ῥ.
σχολάριοι, οὓς ἔχει, ποιοῦσι τὴν φῆναν τὴν ἔξω, καὶ οἱ ἐπι-
τῆς ἐταιρείας κρατοῦσι φῆναν ἔσω μετὰ τοῦ ἐταιρειάρ-
10χοῦ πλησίον ἔξω τῆς κόρτης, ὅπου εἰσὶ δεδεμένα τὰ σχοινία
αὐτῆς, καὶ λαμβάνει σίγγον ἀπὸ τοῦ βασιλέως μυστικῶς,
εἴτε τὸν Σωτήρα, εἴτε τὴν Θεοτόκον, εἴτε τὸν ἀρχιστράτη-
γον, εἴτε τῶν ἁγίων μαρτύρων τῶν στρατηλατῶν, εἴτε ἄλλο Ed.L. 278
τι, ὃ κελεύει ὁ βασιλεύς. καὶ ὑπαλλάσσει ἐκάστης ἐσπέρας Ms. 12. b
15τὸ σίγγον, καὶ ἴσθησι ἐπιστάτας, καὶ περιγυρεύουσι δι'
ολῆς νυκτὸς τὴν φῆναν. τὸ αὐτὸ καὶ ὁ ἐταιρειάρχης με-
τὰ καὶ τῆς ἐταιρείας. καὶ ἀφ' οὗ κερκετεύσει ὁ δρουγγά-
ριος, οὔτε κοιτώντης ἐπ' ἐξουσίας ἔχει ἔξω τῶν σκου-
ταρίων εἰσελθεῖν, οὔτε τῶν ἐπὶ τῆς ἐταιρείας, οὔτε ἄλ-
14. ὁ om. ed.

Imperator, si ipsi placet, alterutram cortem et dimidiam partem
tentarum atque ministerii culinaris praecedere et ante adventum
suum regia applicata praeparare. Et donec sese adiunxerit themati-
bus seu pervenerit ad legiones, observatur idem tenor et ordo
processionis in itinere secundum formam consuetam motus, id est
expeditionis bellicae.

DE CIRCITORIBUS ET CIRCITATIONIBUS.

Quando circitat drungarius vigiliae singulis vespers, sumit ab
idico fatlum seu cereum unum Centum, quos ille sub se habet,
scholarii faciunt finam seu custodiam externam, illis, qui ad he-
taeriam pertinent, custodiam internam sub inspectione
hetaeriarchae, extra quidem, at prope tamen cortem, ibi ubi au-
nemi palis terminant funes eius. Signum drungarius ab ipso Impe-
ratore privatim accipit, sive Salvatorem, sive Deigenitricem, sive
archistrategum, id est archangelum Michaëlem, sive alium aliquem
SS. Martyrum, qui copiis et rebus militaribus praesse reputantur,
sive tandem aliud quodcumque Domino videatur, singulis vespers
aliud atque aliud. Porro constituit drungarius epistatas seu inspec-
tores, qui excubantibus instent improvisi, totamque per noctem
excubias obeundo lustrent. Id ipsum quoque hetaeriarcha in hetae-
ria sua facit. Ex quo drungarius circitavit, neque coetonites am-
plius habet facultatem extra scuta, id est extra vallum, proceden-

λος τις μέγας ἢ μικρός, ὑπερέχων ἢ ὑποβεβηκώς, εἰ μὴ λάβῃ τὸ σίγνον ἀπὸ τοῦ βασιλέως καὶ ἔλθῃ εἰς τὸν δρουγγάριον. εἰ δὲ δοκιμάσῃ τις ἐξελεῖν ἄνευ σίγνον, δεσμοῦσιν αὐτὸν καὶ ἀπάγουσιν εἰς τὸν δρουγγάριον, καὶ ὑπομνησκειται περὶ τούτου ὁ βασιλεὺς, καὶ εἴ τι κελεύει ἡ βασιλεία⁵ B αὐτοῦ. εἰ δὲ λάβῃ σίγνον παρὰ τοῦ βασιλέως, ὁπόθεν αὐτὸν ἐκβάλλει ὁ δρουγγάριος, ἐκεῖθεν καὶ πάλιν εἰσάγει, καὶ ἀλλαχόθεν οὐκ ἔξῃστιν αὐτὸν εἰσελεῖν, ἐπεὶ παρὰ τῶν πεδητούρων δεσμεῖται, καὶ τὸ πρῶτ' τῷ βασιλεῖ παραδίδεται. τοῦτο δὲ φυλάττεται μέχρι τοῦ καταστολίου. ὅτε δὲ ἐνωδῆι¹⁰ τοῖς θέμασιν ὁ βασιλεὺς, γίνεται προσθήκη ἄλλης μιᾶς φίνης πλησίον τῶν ἐπὶ τῆς ἐταιρείας, ἧσον ἔξω τῆς ἐταιρείας καὶ ἔσω τῶν τοῦ δρουγγαρίου σχολαρίων. διερχομένου δὲ τοῦ βασιλέως ἐν τοῖς θέμασιν, ὑπαντᾶται παρ' ἐκάστου θέματος, δηλονότι παρατεταγμένον ὄντος τοῦ θέματος. καὶ δῆλ¹⁵ τοῦ βασιλέως διερχομένου, ὡς ἀπὸ διαστήματος ἰκανοῦ πρὸ τοῦ τὸν βασιλέα καταλαβεῖν, ἀποβαίνουσι τῶν ἵππων ὅ,τε στρατηγὸς καὶ ὁ πρωτονοτάριος τοῦ θέματος καὶ οἱ τουρμαρχαὶ καὶ οἱ δρουγγαροκόμητες καὶ ὁ μεράρχης καὶ ὁ κόμης τῆς κόρτης καὶ ὁ χαρτουλάριος καὶ ὁ δομέστικος τοῦ θέματος, καὶ ποιοῦσι δεξιμόν. καὶ τοῦ βασιλέως διερχομένου,

di, neque ad hetaeriam pertinens aliquis, neque ullus alius, senex juvenisque sit, dignitate eminens aut inferior, nisi signum ab Imperatore accipiat, et illud ad drungarium referat. Si nihilominus praesumat aliquis absque signo edito extra vallum procedere, deprehensum illum in vinculis abripiunt ad drungarium, eiusque rei notitia refertur ad Imperatorem, eiusque exploratur sententia, quid de tali actum velit. Si vero nactus ab Imperatore signum ediderit apud drungarium, educitur ab illo; meminisse tamen eum oportet, ut per eundem exitum, per quem emissus a drungario fuerit, redeat. Alias enim vincitur a peditaris, et mane traditur Imperatori. Observatur id, donec, finita expeditione, domum remigretur. Ex quo autem ad legiones pervenerit Imperator, additur superioribus ambabus signa seu custodia tertia, medium tenens locum inter hetaeriam et scholarios drungarii. Imperator legiones pertransiens excipitur ab unaquaque legione in armis et acie stante. Scilicet commodo intervallo antequam Imperator prope adveniat, descendunt ex equis strategus et protonotarius thematis, turmarchae, drungarocomites, merarcha, comes cortis, chartularius et domesticus thematis; et faciunt dextrimum seu corpus advenientem Dominum excipere atque salutare paratum. Imperatore transeunte, prociidunt omnes in terram, eius maiestatem adorantes; milites autem manent considerantes in equis. Post factam a strategis et ceteris dictis magistris militaribus adorationem deflectit Imperator tantillum de

αἰπύουσι πάντες οἱ προειρημένοι ἐπὶ γῆς, προσκυνοῦντες τὸν βασιλέα· οἱ δὲ στρατιῶται πάντες ἴστανται καθάλλαριοι. καὶ μετὰ τὸ προσκυνῆσαι τοὺς στρατηγούς σὺν τοῖς προλεχθεῖσιν ἄρχουσιν ἐκνεύει ὁ βασιλεὺς ὀλίγον τῆς ὁδοῦ, λέγων πρὸς Ms. 13. a
 ἑαυτοῦς· „καλῶς εὖρομεν” εἶτα ἐρωτᾷ αὐτούς· „πῶς ἔχε- D
 τε, παιδία μου; πῶς ἔχουσιν αἱ γυναῖκες ὑμῶν, αἱ νύμφαι μου, καὶ τὰ παιδία;” κακεῖνοι λέγουσιν, ὅτι „ἐν τῇ Ἰωῆ τῆς βασιλείας σου καὶ ἡμεῖς δι’ ἑοῦλοῦ σου ὑγιαίνομεν.” καὶ πάλιν ὁ βασιλεὺς ἀποκρίνεται· „χάρις τῷ ἀγίῳ Θεῷ τῷ ἐν ὑ-
 γογείᾳ διατηροῦντι ἡμᾶς.” καὶ πάντων τῶ βασιλεὺς ἐπευχόμε-
 νων, ὀρίζει ὁ βασιλεὺς τὸν στρατηγὸν καὶ πάντας τοὺς προ-
 ειρημένους ἄρχοντας καθάλλικεῦσαι καὶ μετὰ τοῦ στρατοῦ
 αὐτῶν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἰδίαν καὶ ὠρισμένην αὐτοῖς τάξιν.
 εἰ δὲ μᾶλλον κελεύει ὁ βασιλεὺς ἀποσωρευθῆναι τὰ τε τὰ Ed. L. a 79
 ἰζύματα καὶ τὰ θέματα, εἴτε ἐν τῷ θέματι τῶν Ἀρμενιακῶν εἰς
 τὸν Λαζιμῶνα, εἴτε ἐν τῷ θέματι τοῦ Χαρσιανοῦ εἰς Καί-
 σάρειαν, εἴτε ἐν ἑτέρῳ θέματι πρὸς τὸν τόπον, ἐν ᾧ μέλλει
 φουσακεῦσαι, ἐπιτηδεῖου τυγχάνοντος· καὶ ὅτε ἔλθῃ ἐγγιστα
 πρὸς τὸ ἀπληκτον ἀπὸ τριῶν μιλίων, προὔπαντῶσι τὰ τε
 ποτάγματα καὶ τὰ θέματα ἐπευχόμενοι τῷ βασιλεῖ, καὶ πρὸς
 ἐν ἑκαστον τάγμα καὶ θέμα λέγει ὁ βασιλεὺς, ἐκνεύων πρὸς
 κῆτό, οὕτως· „καλῶς ὑμᾶς εὖρομεν. πῶς ἔχετε; πῶς ἔ-

via, et ad eos converso sermone: *In pulchris*, ait, *bonisque omni-*
bus vos agentes reperiamus velim. Dein interrogat: *Quomodo va-*
letis, mei filii? quomodo valent uxores vestrae, meae nurus? quo-
modo liberi vestri? Respondent: *In vita maiestatis tuae et quam-*
vis ea bene valet, etiam nos servi tui bene valemus. Respondet
 Imperator: *Gratia sit optimo et summo venerando Deo, qui in*
sanitate nos conservat. Omnibus ad haec prosperae valetudinis
 continuatum usum et fausta quaevis Imperatori apprecantibus, im-
 perat stratego ceterisque omnibus antea memoratis rectoribus, ut
 rursus in equos inscendant, et cum suis quisque copiis in proprium
 et assignatum sibi suum locum abeant. Quodsi vero Imperator non
 tam singulares pertransire et lustrare legiones, quam potius omnes
 in eadem castra congregatas videre malit, tagmata pariter atque the-
 mata, sive iam id fieri iubeat in themate Armeniacorum apud Da-
 simonem, sive in themate Charsiani apud Caesaream, sive in alio
 themate eo in loco, ubi fossatum agere decrevit, apto nempe et
 commodo: tunc ad castra appropinquanti ad triam inde miliarium
 distantiam obviam ipsi eunt tagmata et themata, piis eum votis et
 faustis clamoribus prosequentes. Imperator ad unumquodque tagma
 et thema deflectens nonnihil de via sic ait: *Ut in pulchro statu*
vos invenerimus! Quomodo valetis? quomodo valet nurus meae;

χουσιν αἱ γυναῖκες ὑμῶν, καὶ τὰ παιδιά; πῶς ὑμῖν τὰ ἐν τῇ ὁδοῦ διηγύσθη; ἀγωνίσασθε, τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται καὶ παιδί' ἐμὰ, ἵνα ἐν καιρῷ δέοντι ἐπιδείξησθε τὴν γενναιότητα καὶ τὴν ἀνδρείαν ὑμῶν καὶ τὴν πρὸς Θεὸν καὶ βασιλείαν ἡμῶν πίστιν ὀρθὴν καὶ ἀγάπην, ἵνα ἡ βασιλεία ἡμῶν ἀξίως τῆς ἀνδρείας καὶ γενναιότητος ὑμῶν καὶ ὀρθῆς πίστεως καὶ ἀγάπης εὐνοίαν ἀποδεξαμένη ἀνταμειψῆται καὶ εὐεργετησῆ, καὶ τιμὰς διαφόροις τιμήσῃ, καὶ ἐξ ἀνάξιων ἀξίους δεῖξῃ, καὶ μυρία καλὰ εἰς ὑμᾶς ἐνδείξηται." καὶ μετὰ τὸ λαλῆσαι πρὸς αὐτοὺς ταῦτα ἔρχονται ὀπιθεντοῦ δρογγαρίου καὶ τῶν ἐπὶ τῆς ἑταιρείας, καὶ περιπατοῦσι **Ms. 13.** βαί σχολαί, δεύτερον τὰ ἐξκούβιτα, τρίτον δ' ἀριθμὸς, τέταρτον δ' ἱκανάτος· ὁμοίως καὶ τὰ θέματα. καὶ καθὼς ὁ τυ-15 πος ἔχει, περιπατοῦσιν οἱ μάγιστροι καὶ οἱ πατρίκιοι καὶ οἱ κοιτωνῖται καὶ οἱ βασιλικοὶ εὐνοῦχοι· ὁ δὲ βασιλεὺς εὐθὺς καὶ παρ' αὐτὰ προσκαλεῖται τοὺς μαγίστρον καὶ πατρικίους, καὶ ᾄτινι ἂν κελύη, συντηγχάνει, καὶ εἰς μὲν τὴν τάξιν τῶν πατρικίων περιπατοῦσιν οἱ κοιτωνῖται, ὀπιθεν δὲ ὀλίγον πε-20 ριπατεῖ ὁ πρωτοβεστιαρίος καὶ ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ ὀπιθεν αὐτῶν ὡς λίθον βολὴν περιπατοῦσιν οἱ εὐνοῦχοι καὶ πατρίκιοι καὶ πρωτοσπαθάριοι· ἔμπροσθεν δὲ τοῦ βα-

vestrae uxores et liberi vestri? Quomodo exantlastis itinervis fata? Aemulamini, o milites Christi et filii mei, congruo et oportuno tempore vestram strenuitatem et fortitudinem demonstrare, rectamque vestram in Deum et in regiam nostram maiestatem fidem; quo maiestas nostra, quam decet erga vestram strenuitatem et fortitudinem et rectam fidem, demonstrat benevolentiam, et compenset studia vestra beneficiis et honoribus variis ornet, et ex indignis dignos [id est ex privatis publicam personam sustinentes] efficiat, aliaque innumera in vos bona et pia conferat. Post hunc ad eos pronuntiatum sermonem abeunt pone drugarium et hetacriam, et procedunt in armis atque acie; et ubi offendant angustam viam aut fluvium pontemve, praecedunt tagmata hoc ordine: primi eunt scholarii; eos excipiunt excubitores; pone illos arithmus; et quarto tandem loco hicanati veniunt, tum themata; et secundum tenorem ceremonialis magistri et patricii et coetonitae et regii eunuchi; nisi si quos magistrorum et patriciorum et aliorum adesse sibi voluerit et ad colloquium protinus evocaverit Imperator. In ordine patriciorum, ut dictum, procedunt coetonitae; paulo post veniunt protovestiarium et praefectus mensae; pone eos ad lapidis fere iactum procedunt eunuchi, qui simul patricii et protospatharii

σιλέως περιπατοῦσιν οἱ πραιπόσιτοι καὶ τὸ κουβούκλειον, καὶ μέσον τῶν πραιποσίτων περιπατεῖ κουβικουλάριος βασιτάζων τὰ τίμια καὶ ζωποια ξύλα μετὰ τῆς θήκης ἐπὶ τοῦ τραχήλου· ἔμπροσθεν δὲ τοῦ κουβουκλείου περιπατοῦσιν οἱ βασιλικοὶ, καὶ μέσον τούτων περιπατεῖ συγγοφόρος βασιτάζων σταυρὸν χρυσοῦν διάλιθον. ἔμπροσθεν δὲ τῶν βασιλικῶν περιπατοῦσιν ἀπὸ δύο σαγιττοβόλων παρασυστά βασιλικά ἱπάρια ρ' μετὰ σαγισμάτων ἀληθινῶν καὶ βορκαδίων δεξιά Ed.L. 280 καὶ εὐώνυμα. καὶ δύο κاندιδάτοι, εἴτε καὶ σπαθάριοι, δε-
 10 ξιά καὶ εὐώνυμα τοῦ βασιλέως περιπατοῦσι καβαλλάριοι ὡς ἀπὸ διαστήματος μετὰ σκουταρίων, καὶ τοὺς προσερχομένους ἐπαίρουσι καὶ εἰσάγουσι πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἐπερωτῶνται παρ' αὐτοῦ, ὅτι ἂν δέονται, καὶ ἀναλαμβάνονται τὰ δεητικὰ αὐτῶν καὶ ἀποδίδουσιν αὐτὰ εἰς τὸν ἐπὶ τῶν δεήσεων.
 15 καὶ ὅτε καταλάβῃ ὁ βασιλεὺς τὸ ἄπληκτον, ἔνθα ἡ βασιλικὴ ἴσταται κόρη, καλεῖ τοὺς μαγίστρον, τὸν δομέστικον τῶν σχολῶν καὶ πραιποσίτους, τοὺς ἀνθυπατοπατρικίους καὶ στρατηγούς καὶ τοὺς ὄφφικιαλούς καὶ κλεισουράρχας, καὶ συνενφραίνεται ἐπὶ τῆς τραπέζης. ἴστέον, ὅτι εἰς τὸ ἄπληκτον, εἰB
 20 κελεύει ὁ βασιλεὺς, καθὼς πολλάκις Βασίλειος ὁ αἰδιδιμος βασιλεὺς ἐποίησε, δίδωσι τῷ μὲν στρατηγῷ ἱμάτιον ἐξ ἑαμ-

sunt. Coram Imperatore praecedunt praepositi et cubiculum, post-
 diusque inter praepositos ambulat cubicularius gestans in cervice sanctam et vivificam crucem in sua capsula. Coram cubiculo praecedunt basilici, et in eorum medio signifer gestans auream crucem gemmis ornatam. Coram basilicis ad duos sagittae iactus praecedunt ductiles equi regii centum in stragulis purpureis et borcadiis duabus seriebus, ad dextram una et ad sinistram altera. Ad utrumque Imperatoris latus modica distantia procedunt residentes in equis duo candidati vel et spatharii, scutis armati, quorum est eos, qui cum libellis supplicibus ad Dominum accurrunt, secum sumere et ad Imperatorem introducere, qui eos de necessitate et petitione sua interrogat, porro acceptare ipsorum libellos supplices, et magistro libellorum supplicum asservandos tradere. Haec in via inter castra et illum locum, quo legiones Imperatori primum occurrunt. Ut tandem in castra perventum est, ubi regia cortes stat, advocat Imperator magistros, domesticum scholarum, praepositos, proconsules patricos et strategos, officiales, cleisurarchas, et cum ipsis hilariter epulatur. Interdum, si placet Imperatori, (sic certe persaepe fecit Basilius, celeberrimus Imperator,) dilargitur in castris vestimenta inter proceres: stratego vestimentum consutum triblatta praetexta munitum; turmarchis singulis singula vestimenta consuta cum praetextis diblatticeis et figuris belliorum seu parva-

Ms. 14. ἀμένον μετὰ τριβλατίων, τοῖς τουρμάρχαις ἀνά ἱματίου ἐρ-
 ραμμένον μετὰ διβλατίων βδελλίων, τῷ μεράρχῃ, τῷ κόμητι
 τῆς κόρτης, τῷ χαρτουλαρίῳ καὶ τῷ δομestikῷ τοῦ θέματος
 δίδωσιν ἀνά ἱματίου ἐνὸς ἐρραμμένου λιτοῦ· καὶ ταῦτα μὲν
 ἐν τοῖς μεγάλοις καὶ Ῥωμαϊκοῖς θέμασι τελεῖται. τῶν δὲ Ἰ
 Ἀρμενιακῶν θεμάτων τοῖς στρατηγοῖς καὶ κλεισουράρχαις
 C δίδωσιν, εἰ κελεύει, ἀνά ἱματίου ἐρραμμένον μετὰ διβλατί-
 ων, αἰετῶν ἢ καὶ βασιλικίου, τοῖς δὲ μεγάλοις τούτων τουρ-
 μάρχαις λιτὰ ἐπιδίδωσιν ἱμάτια, τῷ δὲ μεράρχῃ καὶ τοῖς
 λοιποῖς ἀνά ἱματίου ἐρραμμένου λιτοῦ δεκαλίου ἐπιδίδωσιν ἴ
 ἐκ τῶν ἀπὸ τοῦ φόρου ἀγοραζομένων. Ἰστέον, ὅτι, ὅτε ἀπο-
 κινήσει ὁ βασιλεὺς εἰς τὰς ἐρήμους πρὸς τὴν Συρίαν, κατα-
 λιμπάνει τοῦλδον καὶ τὴν μίαν κόρτην καὶ τὰς περισσὰς τέν-
 τας καὶ τὰ συστειτὰ τραπέζια, καὶ ἄλλη ὄση ἂν ἢ ἀπο-
 φκευῆ, καὶ τὰ πτωχὰ ἄλογα καὶ τὰ χωλά, καὶ παραλαμβάνει 5
 αὐτὰ ὁ πρωτονοτάριος τοῦ θέματος, ὅθεν ἀποβάλλῃ ὁ βασι-
 λεὺς πρὸς τὴν Συρίαν μετὰ καὶ ἀρχόντων τῶν στάβλων τῶν
 D Μαλαγίνων, καὶ ἐκ τῶν σελλαρίων σταβλοκομήτων μετὰ τῶν
 συντροφῶν, καὶ εἰς οἶον ἂν θέμα μέλλῃ ὁ βασιλεὺς ἐξελεθεῖν
 ἀπὸ Συρίας, ἀντιπαραδίδωσι ταῦτα ὁ πρωτονοτάριος τῷ πρω-
 20 τογοταρίῳ τοῦ θέματος ἐκείνου, καὶ σωμασκέτ τὰ ἄλογα τὰ

rum muscarum intextis; merarchae, comiti cortis, chartulario, do-
 mestico thematis, singulis singula vestimenta consuta, sed aequae
 praetextis seu pura. Ita quidem fit cum magnis et Romanis themati-
 bus seu legionibus. Armeniacorum vero thematum strategia et clei-
 surarchis largitur Imperator, quoties nempe ipsi consultum videntur,
 singulis singula vestimenta consuta cum diblattiis, quibus aut aequi-
 lae aut basilicum aliquod adhaereant; magnis eorum thematum tur-
 marchis vestimenta non praetextata; merarchae et reliquis singulis
 singula vestimenta consuta non praetextata, decalia, ex iis, quae
 in foro emta fuerint. Quando iam in deserta [hoc est, hosticum
 et nostris haud habitabilem agrum] versus Syriam movet Imperator,
 relinquit tulum seu impedimenta et alterutram cortem et super-
 flua tentoria et mensae complicatiles et reliquam omnem non
 necessariam suppellectilem, et paupertina, id est macra et invalida,
 et clauda iumenta; quae in fidem curamque suam recipit pro-
 tonotarius illius thematis vel provinciae, e qua Imperator in ho-
 sticum, Syriam puta, descendit, uti etiam rectores stabulorum Ma-
 luginensium et stablocomites sellariorum et contubernales. Haec
 vicissim ille protonotarius reddit illius thematis seu provinciae pro-
 tonotario, in quam rediurus est Imperator in abita suo e Syria.
 Hic posterior protonotarius interea exercet bestias variis exercitiis
 20, ut rediens ab expeditione Syriaca Imperator eas inveniat re-
 creatas diuturna quiete et in stabulis bene habitas; adeoque quid-

βασιλικὰ, ἴνα, ὅταν ἐξέλθῃ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ Ἱουρίας, εὐρήσει
 αὐτὰ ἀναπεπασυμένα καὶ ἄσταβλισμένα, καὶ ἔχει πᾶσαν χρεί-
 αν βασιλικὴν ἐτοίμην. καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες οἱ λοιποὶ οἱ
 παρακάτω ποιοῦσιν ἀποβολὴν καὶ συνακολουθοῦσιν τῇ τούλ-
 5δῳ τῇ βασιλικῇ· ὁ δὲ μινσουράτωρ ἔχει πιλοτὰ κεντογκλί-
 να ἐνδεδυμένα λινοβένετα, καθὼς προσίρηται, καὶ γίνεται ἡ Ed.L. 281
 βασιλικὴ τράπεζα χαμόκουμβα. τὰ δὲ πρόφραγα ποιοῦσιν οἱ
 βασιλικοὶ μάγειροι τῇ ἑσπέρα. οἱ δὲ ὀρθοήκοντα ἀπτιμάτου
 σύρουσι τὰ σαγμαρία τὰ βασιλικὰ, καὶ οἱ κ' ἀκολουθοῦσιν
 10εἰς διόρθωσιν τῶν σαγμαρίων. ὁμοίως καὶ οἱ μάγειροι καὶ Ma. 14. b
 αἱ σύντροφοι τῶν Μάλαγινων, καὶ ὅτε εὐρωσι ξύλα ἢ δέν-
 δρα εἰς ἐρήμους τόπους κείμενα, κόπτουσιν οἱ σύντροφοι καὶ
 οἱ μάγειροι, καὶ ἀπαύρουσι πρὸς ἐν ξύλον, καὶ ἀποκομίζουσι
 πρὸς τὸ βασιλικὸν μαγαρεῖον. εἰς δὲ τὴν ἀποκίνησιν τοῦ
 15τούλδου σφείλει ὁ τῆς τραπέζης φορεῖται τὰ π' βασιλικά
 σαγμαρία πᾶσαν χρεῖαν βασιλικὴν, καὶ σφείλει λαβεῖν ἐκ τοῦ B
 πρωτονοταρίου εἰς χρεῖαν τῆς βασιλικῆς τραπέζης καὶ εἰς
 τοὺς μαϊονμάδας πρόβατα ὕπανρα ρ', κριάρια φ', ἀγελάδια γ',
 ὄρνιθας σ', γηνάρια ρ'. ὅτε δὲ ἔστιν ὁ βασιλεὺς εἰς Ῥωμα-
 20νίαν, λαμβάνουσιν μαϊονμάδα ἐκ τῶν Ἑσπάλων οἱ βασιλικοὶ
 ἄγουροι καὶ οἱ ἐπὶ τῆς ἐταιρείας καὶ οἱ κερτινάριοι καὶ
 οἱ ἑβδομάριοι τοῦ εἰδικοῦ καὶ οἱ σύντροφοι τῶν σέλλαριων,

quid eorum ipsi opus fuerit, in promptu et comparatum habeat.
 Omnes inferiores rectores, seposita non necessaria supellectile, as-
 seotantur tantum regium. Mensurator habet secum coactilia
 centomiformia et induta linteis venetis indumentis, quemadmo-
 dum in superioribus dictum est; et fit imperialis mensa chama-
 cumba seu humilis, in ipso solo expansa super tapetibus. Quo-
 tidie vespere comparant coqui regii, quae altero die debent in ien-
 taeulo apponi. Octoginta optimates trahunt sagmaria regia, et vi-
 ginti alii subsequuntur reponendarum sarcinarum sublabentium
 causa; idem quoque cum suis bestiis faciunt coqui et contubernales
 e Malaginis. Et quando iaventunt trabes aut arbores in locis de-
 sertis [id est in hostili solo] iacentes, concidunt eas contubernales
 et coqui in truncos, et amunt singuli truncos singulos, deferunt
 que ad regiam culinam. Sub instantem promotionem et abitum
 tuldi seu impedimentorum debet praefectus mensae enerare octo-
 ginta regia sagmaria omnibus regis necessitatibus, et sumere a
 protonotario ad usum regiae mensae et ad maiumadas seu recrea-
 tiones commilitonum oves, quibus agnelli sunt, centum, arietulos
 500, vaccas 50, gallinas 200, anseres 100. Quamdiu Imperator
 est in Romania, accipiant maiumadas e donis Imperatori oblatas
 regii aguri seu ephebi et homines hetaeriae; et cortinariii [seu
 illi, quorum est cortia imperialem de uno loco in alterum trans-

ὁμοίως καὶ οἱ μάγειροι. καὶ ὅτε ἀποβάλλῃ ὁ βασιλεὺς εἰς
 τὰς ἐρήμους, λαμβάνουσι καθ' ἑκάστην κυριακὴν μαϊουμῶν
 καὶ ἀνὰ μιλιαρσίου. λαμβάνουσι δὲ καὶ οἱ τῆς φίνας τῶν
 σχολαρίων τῆς ἔσω καὶ τῆς ἔσω καὶ αὐτοὶ ὁμοίως ἀνὰ μι-
 C λιαρσίου. ἔπειδῃ, ἀφ' οὗ ἀποκινήσει πρὸς Συρίαν ὁ βα-5
 σιλεὺς, δύο φῖνοι κυκλοῦσιν τὴν βασιλικὴν κόρτην. καὶ ὅσοι
 ἄρχοντες παραμένουσι τῷ βασιλεῖ, λαμβάνουσι, εἰ κελεύει
 πολλάκις ὁ βασιλεὺς τούτους εὐεργετεῖν, διὰ μιλιαρσίων, εἰ
 μὲν εἰσιν ἄρχοντες μεγάλοι τῶν ταγμάτων, εἴτε καὶ θεμάτων,
 ὀφείλουσι λαμβάνειν ἀνὰ μιλιαρσίων δύο ἢ τριῶν, εἴτε καὶ οἱ
 δ', πρὸς τὴν ποιότητα τοῦ προσώπου. εἰς δὲ τὴν ἀποβολὴν
 τοῦ τούλδου, ὅσοι καβαλλικεύουσι βασιλικά ἄλογα καὶ ἔχου-
 σι σαγμάρια βασιλικά, καὶ αὐτὰ τὰ ἄλογα τὰ βασιλικά ὀ-
 D φείλουσι λαμβάνειν κριθάριον ἀνὰ μοδίων δ' εἰς ταγὴν αὐ-
 τῶν. ὁμοίως καὶ ὅσα εἰσὶ σελλάρια γυμνά, βαστάζουσιν ὀ-15
 κοκάτω τῶν σαγισμάτων ἀνὰ μοδίων ἡ. καὶ ὅσα παρίππια
 ἔχει ὁ κόμης τοῦ στάβλου βασιλικά καὶ σαγμάρια, φορτοῖ
 αὐτὰ ἀνὰ δέκα μοδίων κριθῆς. ὁ δὲ ἐπὶ τῆς τραπέζης ὀφεί-
 λει ἔχειν ἔξκουσσάτους ἕκ τοῦ θέματος τοῦ ὀψικίου ἕκ τοῦ
 χωρίου τοῦ Τέμβρη μετὰ καὶ δικτύων, ἵνα κρατῶσιν ὀψά-20

ferre, erigere et destrnere,] item hebdomarii idici, contubernales
 scellariorum et coqui. Quando in deserta penetraverit, accipiunt
 quavis die dominica maiumam, et singuli singula miliaria. Qui
 ad finam seu custodiam castrensem utramque pertinent, interiorem
 puta et exteriorem, scholarii, (nam ex quo Imperator in Syriam mo-
 vet, ambit cortem regiam non iam simplex, ut alias, sed gemina
 scholariorum vigilia,) hi ergo scholarii accipiunt pariter singuli
 singula miliaria. Etiam archontes seu duces militares, quotquot
 circa Imperatorem versantur, accipiunt persaepe largitiones in mi-
 liaresis, si libuerit Imperatori beneficium illis et gratificationem
 praestare. Maiorum quidem ordinum rectores, sive ad tagmata,
 sive ad themata pertineant, debent eo casu, si nempe nummarium
 est beneficium, accipere viritim miliaria bina, aut cerna, imo et
 quaterna, habita nempe ratione eorum, quibus dantur. Neque
 ipsi tantum eo beneficio fruuntur, sed etiam quo tempore gravis
 supellex in hosticum immittitur, quotquot magistrorum militarium
 regis vehuntur equis et regis utuntur sagmariis, horum illa ipsa
 quoque regia animalia debent tunc accipere hordei modios quater-
 nos in pensum diarium. Quotquot sunt sellaria nuda seu equi
 equitationi quidem destinati, tunc tamen ephippio non instructi
 neque inessui parati, hi sub stragulis eo tempore debent octonos
 modios hordei portare; quotquot autem comes stabuli sub se ha-
 bet regia parhippia et sagmaria, illa onerat denis modis hordei.
 Praefectus mensae debet habere excusatos e themate opscii et qui-

φια εἰς τοὺς ποταμούς τῆς ἐρήμου. ὅτε δὲ ἔστιν ὁ βασιλεὺς *Ma. 15. a*
 εἰς Ῥωμανίαν, καθ' ἕν ἕκαστον θέμα ὑπηρετοῦσιν οἱ πρω-
 τονοτάριοι, ὁμοίως καὶ οἱ κόμητες τῆς κόρτης, καὶ παρέχου-*Ed.L. 282*
 σιν ἀγαράδια τῷ δρουγγαρίῳ τῆς βίγλης εἰς τὰς βασιλικὰς
 5 δουλείας. ὅτε δὲ ὑπάρχει ὁ δρουγγάριος εἰς βασιλικὴν δου-
 λειαν, ἐκπροσωπεῖ αὐτὸν ὁ ἰκανάτος. ὅτε δὲ ἀπαβάλλῃ ὁ βα-
 σιλεὺς εἰς τὰς ἐρήμους, οὔτε ἡ κόρτη προλαμβάνει, οὔτε τὰ
 βασιλικὰ πράγματα, οὔτε ἄλλον τινὸς οἰονδήποτε πρᾶγμα,
 πλὴν οὗς ἔχει ὀρίσειν ὁ δρουγγάριος τῆς βίγλης ἀπὸ προσ-
 10 τιάξεως τοῦ βασιλέως ἐκ τῶν θεμάτων, προφυλάττουσι καὶ
 περιπατοῦσιν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως ὡς ἀπὸ μιλίων δύο
 ἀκρίται φ', ἄνδρες ἔξωπλισμένοι, καὶ ἕτερον θέμα, οἷον ὀρί-
 σει, ἵνα ᾧσι πλαγιοφύλακες ὡς ἀπὸ διαστήματος τοῦ βασι-*B*
 λέως μιλίων δύο, καὶ ἕτερα δύο θέματα, οἷα ὀρίσει ὁ δρουγ-
 15 γάριος τῆς βίγλης ἐκ προσταξέως τοῦ βασιλέως, ἵνα ᾧσιν δι-
 πισθοφύλακες. καὶ ὑπαλλάσσει τοὺς ἀμφοτέρους ἐκάστη ἡ-
 μέρα. καὶ παραλαμβάνει ὁ δρουγγάριος τοὺς κόμητας τῆς
 κόρτης τῶν θεμάτων, καὶ ἔχει αὐτοὺς εἰς παραμονὴν τοῦ
 βασιλέως εἰς τὸ θεῖναι τὴν κόρτην. καὶ εἰς τὸ αἶψαι μετὰ
 20 ποτῶν κορτιναρίων. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ καλοῦνται κόμητες τῆς
 κόρτης. καὶ ὅτε θέλει κερκετεῦσαι ὁ δρουγγάριος τὰ θέματα,

dem e praedio Tembrium dicto, retibus instructos, ut pisces e flu-
 viis deserti capiant. Quamdiu Imperator in Romania est, debent
 in unoquoque themate seu districtu, qui cuiusque sunt, protonotarii
 servire et necessaria subministrare. Pariter quoque comites cortis
 praestant angaridia seu iumenta coacticia cursus publici pro casu
 necessitatis urgentis drungario vigiliae, quando is regium aliquod
 mandatum expeditum it. Ob quod perficiendum dum is a castris
 abest, sustinet eius vices atque personam hicanatus seu praefectus
 hicanatorum. Quando autem in deserta se proiecerit suaque castra
 Imperator, tunc neque cortis praecedit itinere diurno, neque res
 et supellex regia alteriusve alicuius; sed illi quingenti delecti viri,
 quos drungarius vigiliae ex auctoritate regia designaverit et e legio-
 nibus evocaverit, armati excubant pro castris, et antevertunt ea ad
 duorum miliarium distantiam. Alia legio, qualemcunque tandem
 deputaverit drungarius, expeditur, ut ab utroque latere ad du-
 orum miliarium ab Imperatore distantiam excubet; aliae tandem
 duae legiones a drungario ex Imperatoris mandato ablegantur pone
 castra, ut, quae a tergo sunt, posticae, quotidie permutant vices. Assumit
 quoque drungarius e thematibus comites cortis sic dictos, ut proxi-
 me circa Imperatorem versentur, et depangendae pariter atque re-
 vellendae corti, quod cortinariorum opus est, adiant: unde etiam
 nomen comitum cortis adepti sunt. Hos ipsos comites cortis thema-

ἦρον κατὰ νύκτα, ἔχει μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς αὐτοὺς κόμητας
 Ἐτῆς κόρης τῶν θεμάτων καὶ μανδάτορας καὶ δύο φατλίαι
 ἀπὸ τοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου, καὶ περιγυρεύει τὰ θέματα,
 καὶ θεωρεῖ τὰς πεδητούρας καὶ τὰ ἐξωβίγλια, καὶ ἂν εὕρη
 τινὰς τῶν ἀρχόντων ἀμελοῦντας ἐκ τῶν μένοντων εἰς τὴν πε-
 5 δητούραν καὶ εἰς τὰ ἐξωβίγλια, καὶ ἀπὸ μὲν τουρμαρχῶν
 καὶ κατωτέρω τύπτει αὐτοὺς ἰσχυρῶς, καὶ καθὼς εὕρη, ἀ-
 ναγγέλλει τῷ βασιλεῖ. ὃ δὲ πρωτοστράτωρ τοῦ βασιλέως μετὰ
 καὶ στρατῶρων τριῶν βασιλικῶν ἅμα τῷ κόμητι τοῦ στά-
 βλου καὶ τρισὶν ἱππάρχοις ἐστρωμένοις ποιοῦσι παραμόνιμα 10

Ms. 15. b ὄπισθεν τοῦ βασιλικοῦ πύργου, ἕως οὗ ἐκβῆ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ
 D Συρίας. τὰ δὲ ἱππάρια τὰ σεσαγισμένα καὶ παρασυσρόμενα
 οὐκέτι περιπατοῦσιν ἔμπροσθεν, ἀλλ' ὄπου ἐστὶν ἡ προμο-
 σέλλα ἢ βασιλική, ἐκεῖ βόσκονται μετὰ τῶν λοιπῶν, καὶ ἐπι-
 τηρεῖ αὐτὰ ὁ βασιλικὸς σταβλοκόμης, ποιῶν τὴν πρόνοιαν 15
 αὐτῶν. ὅτε δὲ ἀπόληται ἐκ τοῦ λαοῦ οἰονδήποτε πρῶγμα,
 ὃ εὕρηκώς φέρει αὐτὸ, καὶ δίδωσι τῷ δρογγαρίῳ τῆς βί-
 βλης, καὶ ὁ ἀπολλέας ἔρχεται πρὸς τὸν δρογγαρίον, καὶ λαμβά-
 νει τὸ ἴδιον εὐχερῶς. εἰ δὲ ὁ εὕρηκώς τὸ πρῶγμα ἀπο-
 κρύψει αὐτὸ καὶ ἐπ' ἐσχάτων εὕρηθῆ, ὡς κλέπτῃς καταδι- 20

Ed. L. 283 κάζεται. Ἰστέον, ὅτι, τοῦ βασιλέως ἐν Συρίᾳ ὄντος, λαμβά-
 νουσιν οἱ μάγιστροι καὶ οἱ πατριῖοι καὶ οἱ πρωτοσπαθᾶριοι
 ὄφφικιάλιοι μαῖουμῶν· οἱ μὲν μάγιστροι ἀνὰ δύο σφακτῶν,

quam habet drungarius secum, quando de nocte circuitare vult, item
 mandatores et duo fatlia seu ceras e regio vestiario depromptos,
 quibuscum circuitat themata seu legiones, et lustrat pedaturas seu
 stationes, et exobiglia seu extimas vigiliae. Quo tempore si quos
 rectores militares inveniat incuriose solum officium facientes aut pro-
 pter deficientes, eorum qui adesse pedaturis et extimis vigiliis debe-
 bant, eos ipse partim vehementer verberat, turmarcham nempe et
 quidquid eo deinceps inferioris ordinis fuerit, partim ad Impera-
 torem refert, prout rei conditionem deprehenderit. Protostrator re-
 gis cum tribus regis stratoribus et comite stabuli et tribus equis
 sellatis stratisque excubant pone regium burgum, donec Imperator
 e Syria redierit. Equi strati, qui antea coram Domino praeduci so-
 lebant, non amplius praecedunt, sed ubiubi fuerit regia promosella,
 ibi pascuntur ana cum ceteris equis sub observatione comitis sta-
 buli. Si quid in populo seu inter milites amissum desideretur, id
 quisquis invenerit desert ad drungarium vigiliae, eique exhibet; a
 quo rursus eius verus possessor, qui amiserat, facile recuperat. Si au-
 tem quam quis invenerit rem celet, at deinceps tamen amissa res
 penes eum nihilominus in fine reperitur, is velut fur poenas dat.
 Imperatore in Syria haerente, accipiunt quavis die dominica magistri

οἱ δὲ πατρίκιοι ἀνὰ σφακτοῦ ἐνός, οἱ δὲ πρωτοσπαθάριοι ὄφρικιάλιοι σὺν δύο τὸ σφακτὸν ἐκάστη κυριακῇ, τὸ δὲ χῆμα τοῦ λαοῦ, ἤγουν οἱ βασιλικοὶ ἄγουροι καὶ οἱ ἐπὶ τῆς ἐταρσίας καὶ οἱ λοιποὶ σὺν δέκα τὸ σφακτὸν· οἱ δὲ ἔθνη-
 5κοὶ σὺν λ' τὸ ἀγελάδιον τὸ α'. ὅτε δὲ ἐστὶν εἰς Ῥωμανίαν ὁ βασιλεὺς, λαμβάνουσιν μαῖουμαῖν οἱ προσηγμέτοι ἐκ τῶν ξε-
 ναλίων. εἰ δὲ ξενάλια οὐκ εἰσι, χορηγοῦσιν οἱ πρωτονοτάριοι. ὁ δὲ ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ὁ δομέστικος τῆς ὑπουργίας ἀφεί-
 λουσι βασιτάζειν ὑπηρεσίαν βασιλικὴν τραπέζιον, δηλονότι Β
 τοῦ βασιλέως ἐν Συρίᾳ ὄντος, εἰς ἀσκούς οἶνον Νικαινὸν πα-
 λαιὸν μέτρα ρ', καὶ ἔλαιον Νικαινὸν μέτρα λ', καὶ ὁ τοῦ βα-
 σιλέως οἶνοχόος οἶνον δεσποτικὸν τὸν ἀρκοῦντα· τὰ δὲ λοι-
 πὰ πάντα ἀφείλουσιν ἀναλαμβάνεσθαι ἀπὸ τῆς χορηγίας τῶν
 πρωτονοταρίων, ἤγουν ἀπὸ Ῥωμανίας. ὅτι τὰ ἱπάρια τὰ
 15δέστρομενα, ὅτε εἰσὶν ἐν Συρίᾳ, περιπατοῦσιν ἐμπροσθεν με-
 τὰ τῶν βασιλικῶν σελλαρίων, καὶ βόσκονται ἕωθεν τῆς φέ-
 νας. ἔτι καὶ ταῦτα πρὸς τοὺς εἰρημένους, εἰδὲ πολυέφραστε, Μα.16.4
 καλὸν εἰς γνώσιν ἀνήκειν τὴν σὴν. ἡ γὰρ τῆς πλείονος γνώ- C
 σεως πείρα, εἰωθῦτα τεχνούν τὴν διάνοιαν τῶν ἐχόντων διὰ
 20σπουδῆς τῶν προσηκάντων μηδὲν ἀγνοεῖν, ὕστερον αὐτοὺς
 πρὸς τοὺς ἀγῶνας εὐτολμοτέρους ἐργάζεται πολλῶν καὶ ἀσφα-

patricii, protospatharii officiales matumam. Nempe magistri quidem accipiunt singuli binas capellas, patricii singuli singulas, protospatharii officiales bini quique singulas. Faex autem populi seu famulitii regii, aguri puta et ad hetaeriam pertinentes atque reliqui per singulas decurias accipiunt singulas capellas. Exteri seu quotquot alienigenae in castris militant accipiunt per ternas quasque decurias singulas vaccas. Quamdiu autem in Romania adhuc versatur Imperator, accipiunt praedicti matumam e numeri datis; quae si nulla adsint, debent protonotarii dicta pecora praestare. Praefectus mensae et domesticus hypurgiae seu ministerii culinariae debent in ministerio mensae regiae, quamdiu Imperator in Syria agit, secam ferre vini antiqui Nicaeni mensuras centum in utribus, et olei Nicaeni mensuras triginta. Pincerna regius quoque vini dominici sufficientem fert copiam. Cetera, quibus opus est, omnia peti debent ex eo apparatu, quem protonotarii sufficere tenentur, e Romania nempe. Equi strati [illi centum et quatuor], quamdiu castra haerent in Syria, praecedunt una cum sellariis regis, et pascuntur intra finas seu vigillas castrum. Cum haec dicta etiam haec protinus dicenda digna sunt, quae tuam ad cognitionem veniant, sihi dilectissime. Experientia enim humanorum casuum ampliore cognitione, qualis per doctrinam acquiritur, instructa, quum solet habilem agendorum reperiorem promptumque et dextram efficere intellectum eorum, quibus re- rum necessariorum atque se decentium nihil ignorare curas cordique

λεωτέρως. ἐπεὶ οὖν τὴν πρὸ ἡμῶν σοι προεκτεθεισαν βασιλικῶν ταξειδίῳ ἐκθεοῖν, πατρὶ κατὰ πάντα πειθόμενος, ἀνέγνως καλῶς, προσήκον ἄρα σοι καὶ τὰ πρὸ τῶν ταξειδίῳ γινόμενα διαλεθεῖν τε καὶ ἐκμαθεῖν, ὅπως διὰ φανῶν τιῶν καὶ λαμπάδων τῶν ἐκ διαδοχῆς πρὶν ἀνημμένον ὁ βασιλεὺς ἐν5
 D μῦ ᾧρα τὴν τῶν ἐχθρῶν εὐθὺς κατεμάνθανεν ἔφοδον. ἀλλ' ἐκ τῶν προκειμένων σοι κεφαλαίων ταῦτα τραυότερον δηλώδησεται. ἰστέον, ὅτι, τὸ παλαιὸν ἀπὸ Ταρσοῦ Σαρακητῶν κατὰ Ῥωμαίων ἐξερχομένων, εὐθέως τὸ κάστρον τὸ λεγόμενον Λοῦλλον ἐν περιόπτῳ προσκείμενον ἐξῆπτε φανόν, ὃν ἐκ δια-10
 Ed. L. 284 καὶ αὐτός. καὶ εἰδ' οὕτως ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ὁ βουνὸς ὁ Σάμος ἀνήπτε. καὶ μετὰ τοῦτο ἐδέχετο τὸ κάστρον τὸ Αἰγίλιον, καὶ ἦπτε καὶ αὐτό. καὶ ἀπ' αὐτὸ ἐδέχετο ὁ βουνὸς ὁ Ὀλυμπος, καὶ ἦπτε ἐν κορυφῇ. καὶ μετ' ἐκεῖνον ἐδέχετο ὁ βου-15
 νὸς ὁ Κύριζος, καὶ ἦπτε καὶ αὐτός. καὶ εἰδ' οὕτως ἐδέχετο ὁ βουνὸς ὁ Μούκιλος ἐπάνω τῶν Πυλῶν, καὶ ἦπτε καὶ αὐτός. καὶ μετὰ τοῦτον ἐδέχετο ὁ τοῦ ἁγίου Ἀῤῥεντίου βουνὸς ὁ σκοπὸς προσαγορευόμενος, καὶ ἦπτε καὶ αὐτός. καὶ μετ' αὐτὸν ἐδέχετο ὁ ἐν τῷ παλατίῳ τοῦ Φάρον ἡλιακὸς, καὶ ἦ-20
 πτε καὶ αὐτός. διατάρριοι γὰρ ἐκεῖσε βίβλας ἀεὶ καὶ πάνποτε κρατοῦντες πρὸς τὸ μὴ λαθεῖν αὐτούς, ἀκριβῶς ἀπεσκόπωνν Βπρὸς τὸν βουνὸν τοῦ ἁγίου Ἀῤῥεντίου. ἰστέον, ὅτι, τῶν

est, facit, ut, qui ea pollent et praemuniti sunt, ad discrimina deinceps multo, quam natura sua facturi essent, audaciores simul atque tutiores et a lapsibus securiores accedant. Quandoquidem ergo praescriptam tibi a nobis expositionem regiarum expeditionum militarium bene sollicitaque legisti, filius patri rebus in omnibus obsequens: oportunum nunc est decetque me docere, et te audire ea, quae ante expeditiones fieri quondam solebant, scilicet quomodo per phanos seu laternas, et per lampades aut faculas seriatim dispositas, singulis earum ardendi vices a proxima acceptas proximae reddentibus, brevissimo temporis ambitu Imperator de hostium invasione modo facta cognoverit. Argumentum hoc clarius ex infra scriptis capitibus seu momentis licebit tibi perspicere. Saracenis itaque Tarsensibus olim adversus Romanos egredientibus, protinus laternam accendebat castrum Lulum dictum, in edito et conspicuo loco situm. Immediate accipiebat ab eo accendendae laternae vices collis Argeae dictus. Ab eo collis Isamus dictus. Ab eo castrum Aegilum. Ab eo collis Olympus, qui e summo suo culmine accensam protendebat laternam. Ab eo collis Cyrizus. Ab eo collis Mucilus, qui est supra Pylas. Ab eo collis sancti Auxentii, qui scopus seu meta observationis appellatur. Ab eo tandem heliacus seu praefectus heliaci in palatio Phari.

φανῶν τούτων πάντων ἀπάντων, εὐθὺς οἱ χαρτουλάριοι τῶν ἔξω στάβλων καὶ σαφραμεντάριοι ἐκαλίγουν τὰ βασιλικά ἄλογα, καὶ τὰ βασιλικά σαγμάρια εὐτρεπίσαντες εὐθὺς ἐκί- Ms. 16. b
νον, καὶ κατήρχοντο εἰς τὴν τοῦ βασιλέως ἀπάντησιν ἐν Πύ-
5 λαις. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξήρχετο μέχρι τῶν Πυλῶν, τὰ δὲ βα-
σιλικά σελλάρια καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἀπὸ τῆς
πόλεως ἐξερχόμενοι τῆς ξηραῖς, προσελάμβανον τὸν βασιλέα
εἰς Πύλας, καὶ ὅτε τὸ τῶν Σαρακηνῶν φροσσάτον ὤφθη τισὶ
πρὸς τὰ τῆς Ῥωμανίας σνοτάμενα, ἦν ὁ βασιλεὺς εὐθὺς εἰς C
10 ἀπάντησιν αὐτοῦ. ἴστέον, ὅτι οἱ προῤῥήθθεντες φανοὶ διακράτου
μέχρι τῶν ἡμερῶν Μιχαὴλ βασιλέως τοῦ ἐκ Θεοφίλου. ὄν-
τος δὲ αὐτοῦ ποτε ἐν τῷ τοῦ ἀγίου Μάμαντος προκένσῳ καὶ
μέλλοντος ποιῆσαι ἵπποδρόμιον, ἐν ᾧ καὶ ἀντὶ βασιλέως ἡ-
νίοχος ἐγνωρίζετο· (καὶ γὰρ ἐν ταῖς ἐπιπηλασίαις ἀκτὶ ἡνιό-
15 χου ἵππλάται·) συνέβη τοὺς σσηήθεις ἄψαι φανούς, καὶ
εἶπε τοῦτο διαλογισάμενος, ὅτι „εἰ κατάδηλος γένηται ἡ ἔξο-
δος τῶν Σαρακηνῶν, λυπηθήσονται οἱ πολλοὶ, καὶ οὐ μὴ εἴ-
ἔλθωσιν εἰς τὸ ἵπποδρόμιον πρὸς τὸ τὴν ἐμὴν ἐπιπηλασίαν
θεάσασθαι.“ καὶ ἐκ τότε διετάξατο μὴ ἄπτειν τοὺς φανούς. D
20 ὡςτέον, ὅτι τὸ παλαιὸν τύπος ἦν, τὰ θέματα φογεύεσθαι κα-

Diaetarii enim ibi semper continuas agebant vigiliis, solliciteque, ne
anquam se flamma lateret non animadversa, versus collem S. Auxentii
respiciebant. Laternis illis omnibus accensis, protinus caligabant seu
caligis induebant regios equos chartularii stabulorum, quae extra Ur-
bem augustam sunt, et sacramentarii, mulisque necessario sarcinarum
apparatu oneratis, movebant et descendebant ad Pylas Imperatori
ibi occursum eique sese adiunctum. Imperator autem exibat ex
Urbe, postquam regia sellaria et duces militares et reliqui, quos ex
Urbe in castra convenire oportebat, per xeram [id portae CPTanae
nomen est,] egressi in Pylas praevertissent. Imperator itaque illuc
delatus, si quibus aliqua in parte Romani orbis conspecti fuissent
Saraceni, protinus eo movebat ipsis obviam. Mos ille per laternas ac-
censas e praedictis speculis de incursatione hostium significandi ob-
tinebat usque ad Michaëlem Imperatorem, Theophili filium; qui cum
abrogavit haec de causa. Contingebat aliquando, illo processione[m]
S. Mamantis agente [id est in palatio S. Mamantis rusticante,] et
certamen equestre per circum [qui ibi est,] edituro, in quo etiam
pro rege auriga conspectus fuit, qualem personam induere persaepe
solebat in editione talium spectaculorum: contingebat igitur eo
tempore, ut consueto modo laternae illae belli indices accensae
conspicerentur. Ratiocinabatur itaque secum hoc modo: Si permi-
sero, ut rumor de Saracenor[um] invasione in cives emanet, tristiti-
am inde concipiet neque in circum meas aurigationes spectatum
convenient. Et propterea vetabat, imposterum laternas illas accendi.

τὰ τέσσαρα ἔτη, οἰοεὶ τῷ καιρῷ τούτῳ ὁ Ἀνατολικός, ὁ Ἀρμενιανός, ὁ Θρακῆσιος· τῷ δὲ ἐτέρῳ χρόνῳ ὁ Ὀψικιανός, ὁ Βουκελλάριος, ὁ Καππάδοξ· τῷ δὲ ἄλλῳ χρόνῳ ὁ Χαρσιανίτης, ὁ Κολωνεῖας, ὁ Παφλαγωνίας· καὶ πάλιν τῷ ἐτέρῳ ὁ τῆς Θράκης, ὁ Μακεδονίας, ὁ Χαλδίας. καὶ τῶν δ' 3

Ed.L. 285 χρόνων διελλθόντων, πάλιν ἐβρογεύοντο τὰ βρογεύετα θέματα τῷ πρώτῳ χρόνῳ. δέον, πάντας τοὺς στρατηγούς ποιεῖν τε παραγγελίαν εἰς τοὺς τουρμαρχας αὐτῶν, κάκεινοι εἰς τοὺς δρουγγαροκόμητας, ἵνα ἐνὶ ἐκάστῳ βάντῳ ἔχωσι τὸν κομοδρομον αὐτῶν, ὁμοίως καὶ τζαγγάριον καὶ κατὰ βάντον ἔχωσι πρὸς ἕνα ἀσκὸν βδειον, καὶ ἀνὰ δύο ἀσκῶν ἀπισίων πρὸς

Ms. 17. a τὸ εὐκόλως διαπερῆν αὐτοὺς τοὺς βαθεῖς καὶ δυσκόλους πεταμούς· ἔχωσι δὲ καὶ τὰ ἐργαλεῖα αὐτῶν ἀνελλιπῶς, ἦγουν ἀξινάριον ἕν, σκεπάριον α', σμιλάριον α' μετὰ τοῦ Ξυλοσφύρου αὐτοῦ· τὴν αὐτὴν παραγγελίαν ποιεῖν καὶ ὁ δομέστικος τῶν 13

Βσχολῶν καὶ εἰς τὸν τοποτηρητὴν τῶν σχολῶν, ἵνα καὶ οἱ κόμητες κατὰ μίαν σχολὴν τὴν αὐτὴν ἀκολουθίαν ἔχωσιν. ὁμοίως καὶ ὁ ἔξκούβιτος εἰς τοὺς σκριβωνας αὐτοῦ ποιήσει τὴν αὐτὴν παραγγελίαν, καὶ ὁ δρουγγάριος τῆς βίγλης εἰς τοὺς κόμητας τοῦ ἀριθμοῦ, καὶ ὁ ἱκανάτος εἰς τοὺς κόμητας αὐτῶν τοῦ ἔχτω τὰ αὐτὰ ἐργαλεῖα.

Olim typus seu tenor vel forma haec observabatur in rogis aut stipendiis militaribus solvendis. Solebant themata seu legiones singulae quarto quovis anno recurrente suas rogas accipere hoc modulo. Hoc primo anno accipiebant strategī hi: Anaticus, Armeniacus, Thracicus. Secundo anno hi: Opsicianus, Bucellarius, Cappadox. Tertio hi: Charsiani, Coloniae, Paphlagoniae. Quarto tandem Thraciae, Macedoniae et Chaldiae. Recurrebat deinde orbis erogationum ad idem principium, decurrebatque iterum atque iterum easdem vices. Debent strategī mandatum in subditos sibi turmarchas, et hi in subditos sibi drungarocomites edere, ut unumquodque bandum seu vexillum aut cohors habeat suum comodromum seu fabrum ferrarium, ut et sutorem calcearium, singulosque utres bovillos, et binos utres ex aluta, quo fluvios profundos et traiectu difficiles facile traiciant; item ut pēnes se nunquam non habeant instrumenta sua absque ullius defectu, secures puta singulas et dolabras singulas et ouitros curvos scaltorios singulos et clavias ligneas. Domesticum quoque scholarum oportet vicario scholarum imperare, ut curet ab uniuscuiusque scholae comite haec ipsa in schola sua prompta et parata haberi. Mandata eadem edet excubitas in suos scribones, et drungarius vigiliās in comites arithmi, et hicanatus in comites sui ordinis.

Ἵσα δεῖ γίνεσθαι, εἴαν ἀπὸ ἐξεδίτου ἢ μακρᾶς ὁδοπορίας ἐπανέρχεται ὁ βασιλεὺς.

Ἐπανερχομένον τοῦ βασιλέως, τὰ αὐτὰ πάντα γίνεται κατὰ τὴν ὁδόν, ὅσα ἐν τῷ ἀπιέναι αὐτὸν εἰρήκαμεν. γινομένην αὐτοῦ περὶ Κωνσταντινούπολιν, οἱ ἀπομείναντες ἄρχοντες ἀπαντοῦσιν ἐν τῷ Ῥηγίῳ· ἀλλ' ὁ μὲν τριβούνος πραισεντάλιος ὁ ἀπομείνας εἰς παραφυλακὴν τῆς πόλεως ἀπαντᾷ μετὰ μαγτίου, ἦτοι σαγίου, ῥουσέου εὐθύς μετὰ τὸ κατὰβα τοῦ Ῥηγίου, καὶ καθήμενος ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν ἔκπον δέχεται αὐτόν. ὁ δὲ προσκυνεῖ μετὰ τοῦ σαγίου μόνον, καὶ ὀψικεύει αὐτό. οἱ δὲ κόμητες κονσιςτωριανοὶ καὶ τριβούνοι πάντες λευχημονοῦντες κατὰ τὸ αὐτὸ σχῆμα προσκυνοῦσιν καὶ ὀψικεύουσιν. παρίσταται δὲ αὐτοῖς σιλεντιάριος καὶ λέγει· „φύλαρχος παρουσίας, κόμητες συστατήριοι, φύλαρχοι πραιτωρίου.“ ὁ δὲ ἔπαρχος τῆς πόλεως καὶ οἱ ὑπατικοὶ καὶ, εἴαν εὐρεθῆ, καὶ πατρίκιος ἔμπρὸς τοῦ παλατίου ἴστανται, καὶ ὡς κατέλθῃ τοῦ ἔκπου, προσκυνοῦσιν, καὶ δέχεται αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς ἀπὸ στόματος· εἴαν δὲ βούλονται τινες τῶν ἀρχόντων καὶ εἰς Ἡράκλειαν ἀπελθεῖν κάκεῖ δέξασθαι τὸν βασιλέα, καὶ αὐτοῦ ἐξεστὶν αὐτοῖς. οἱ δὲ συγκαλητικοὶ, εἴαν περὶ ἔρ-

6. ΣΧΟΛ. παρουσιαστής.

OBSERVANDA, QUANDO IMPERATOR AB EXPEDITO SEU EXPEDITIONE MILITARE, ALIOVE LONGO ET DIUTURNO ITINERE IN URBEM REVERTATUR.

Redeunte Imperatore, fiunt eadem omnia eodem tenore, quae fieri, eo abeunte, diximus in superioribus. Ubi autem ad Constantinopolin accessit, occurrunt ipsi proceres, qui domi manserant, in Rhegio [navali]. Et tribunus quidem praesentialis, qui remanserat in Urbe custodiendae illius causa, occurrit ipsi in mantio seu sago russo, statim ex quo modo Imperator apud Rhegium pedem e navi prolatum in continente posuerit; quem Imperator in equo sedens, adorantem in sago solummodo salutatur et obsequentem habet: comites eodem consistoriani et tribuni omnes in candidis vestibus adorant eodem omnes modo et obsequuntur, silentiario adstante, qui eos ex ordine sic citat: *Phylarchus parusiae*, [id est tribunus praesentiae aut praesentialis, scilicet procedat Imperatorem adoratum,] tum: *Comites systaterii* seu consistoriani, adorant scilicet Domitianum; tandem: *Phylarchi*, seu tribuni, *praetorii*, nempe officium faciant velim. Praefectus Urbis autem et consulares, et, si qui etiam in Urbe tunc adsint patricii, consistunt coram palatio [RhegM

Ed.L. 286 χεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ ἑβδομον, ἀπαντοῦσιν ἐν τῇ ἐκκλη-
 σίᾳ τῶν Νηπίων ἐμπρὸς τοῦ μαρτυρίου, καὶ κατέρχεται ὁ
 δεσπότης, καὶ δέχεται αὐτοὺς ἀπὸ στόματος, καὶ εἰσέρχεται
 εἰς τὸ μαρτύριον καὶ εὐχεται. καὶ ὁ μὲν δεσπότης ἀπέρχε-
 Ms.17. b ται εἰς τὸ ἑβδομον, οἱ δὲ συγκλητικοί, ὄπου βούλονται. εἰ δὲ 5
 πλοῦ ἔρχεται ὁ δεσπότης, ἴστανται πρὸς τῷ αἰγιαλῷ, καὶ εὐ-
 χιώντα αὐτὸν τοῦ δρόμονος προσκυνοῦσιν ὡς ἐν Κωνσταντι-
 νουπόλει ὁ ἀπομονεύς, καὶ δέχεται αὐτοὺς ἀπὸ στόματος, καὶ
 θυμικεύουσιν μέχρι τῆς πόρτης, καὶ ἐκεῖ μετὰ τῶν ἄλλων ἄρ-
 Β χόντων ἀφίστανται. ἀλλὰ ταῦτα, ἐὰν ἀπὸ ἑξειδέτου ἔρχεται 10
 ἢ μακρᾶς ὁδοπορίας· ἐπει, εἰν ἀπέλθῃ εἰς Σαλαμβρίας,
 ἢ Ἡρακλείας, ἢ ὀλίγω πορρωτέρω, καὶ ὀλίγας ἡμέρας ποιή-
 σῃ, καὶ εὐθὺς ὑποστρέψῃ, ὄπου συντάξαντο οἱ ἄρχοντες,
 ἐκεῖ καὶ δέχονται αὐτόν. εἰ γὰρ ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ ἑβδόμου
 ἔξηλθεν καὶ εἰς τὸ ἑβδομον ὑποστρέφει, ἐκεῖ ἀπαντοῦσιν· εἰ 15
 δὲ καὶ βούλεται ὁδοποδεῖσαι εἰς τὴν πόλιν, ἐκεῖ πάλιν ἀ-
 παντοῦσιν αὐτῷ, οἱ δὲ συγκλητικοὶ προλαμβάνουσι. καὶ ἐὰν
 περὶ εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς, ἀπαντοῦσιν αὐτῷ ἐν τῷ φόρῳ
 C Θεοδοσίου τῷ καλουμένῳ ταύρῳ, καὶ προσφέρουσιν αὐτῷ

12. ποιήσαι cod. et ed.

nempe], descendentemque ex equo Imperatorem adorant, qui eos benignis verbis salutat. Licet quoque, si quis procerum Heracliam adire ibique cultum suum Imperatori monstrare velit. Quodsi vero per continentem profectus Imperator ad Hebdomum appulerit, conveniunt senatores in ecclesiam innocentium puerorum Bethleemitarum, ibique coram martyreo [seu tymbō illorum martyrum memoriae sacro] ipsi occurrunt; quos Imperator benigno alloquio excipit, eoque facto, in martyreum intrat, et preces ad Deum fundit. Et ipse quidem deinceps abit in Hebdomum [seu palatium tribunal Hebdomi dictum]: senatorii autem abeunt, quo voluerit. Si navi [in Hebdomum] appellit, stant in litore, et exeuntem e dromone adorant, quemadmodum, qui in Urbe remansit, apomoneus seu vicarius regius, ipsa in Urbe facit; quos Imperator humanis verbis appellat; ipsi autem porro pergenti obsequuntur Imperatori usque ad portam tribunalis, ubi cum ceteris proceribus, [qui cum ipso ab expeditione redeunt,] eum mittunt. Et hic quidem tenetur modus, quando Dominus ab expeditione aut itinere longinquo redit. Quodsi vero tantum ad Selymbriam, aut Heracliam, aut paulo ulterius excesserit, et paucos tantummodo dies ibi egerit citoque redeat, occurrunt ipsi proceres ibi loci, ubi ei vale paulo ante dixerant. Ex. c. si in Hebdomo deseruerit eos Imperator, redit iterum in Hebdomum, adeoque ibi quoque occurrunt ipsi proceres. Quod si vero deflectere noluerit Imperator, sed recta potius via in Urbem contendant, coeunt quidem proceres in eundem locum; senatorii autem in Urbem praeverunt salutandi Domini causa. Si ab terrestre qua-

στεφάνους, ἕνα μὲν χρυσοῦν, ἄλλους δὲ ἀπὸ διαφνῶν· ὁ δὲ βασιλεὺς ἀντιδίδωσιν αὐτοῖς νομίματα ὑπὲρ τοῦ χρυσοῦ στεφάνου, ὥστε μὴ ζημίαν αὐτοὺς ὑπομεῖναι. ἐὰν δὲ ἀπὸ Ἀσίας, ἢ Βιθυνίας, ἢ Περσικοῦ πολέμου ἐπανέρχεται ὁ βασιλεὺς, ὁ ἐπαρχὸς τῆς πόλεως ἀπαντᾷ ἔνθα ἂν συνιῆ. ὁ βασιλεὺς μεσάλλαγον ποιῆσαι, εἴτε ἐν τῷ Σατύρῳ, εἴτε ἐν τῷ Πολεατικῷ ἢ ἐν Ῥοφηνιαναῖς, ἢ ἐν τῇ Ἱερείᾳ· εἰ δὲ θείῃσει ὁ βασιλεὺς διὰ τοῦ στρατηγίου ἀνελθεῖν, προλαμβάνουσιν οἱ συγκλητικοὶ εἰς τὸν φόρον τοῦ στρατηγίου, κακῆς τοὺς στεφάνους προσφέρουσιν. εἰ δὲ πλοῦθ βούλεται ὄρθου ποδῆσαι εἰς τὸ παλάτιον, ἵσταται ἐμπρὸς τῆς σκιάης, καὶ ἔνθα δέχεται κατὰ τὸ ἔθος τὸν ἐπαρχὸν τῆς πόλεως καὶ τὸν ἀπομονεά, καὶ τοὺς στεφάνους προσφέρουσιν αὐτῷ. ἐνδεκάτη τοίνυν τοῦ Ἀυγούστου μηνός, ἡμέρα β', ἔτους γλ', εἰσῆλθεν ὁ εὐσεβῆς βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς εἰς Κωνσταντινούπολιν περὶ ὧραν α' διὰ τῆς πόρτης τῶν Χαρισίου, τῶν συγκλητικῶν καὶ τοῦ ἐπαρχοῦ τῆς πόλεως ἐκείσε ἀπαντησάντων δίχα Ms. 18. α στεφάνων, καὶ ἐλθὼν ἐπὶ τὸ δεύτερον ἡῤῥατο ἐν τοῖς Ἀποστόλοις, καὶ ἤψεν κηρούς εἰς τὸ μνημα τῆς δεσποίνης, καὶ κα- Ed. L. 287 20 ἡῤῥατο ἐπὶ τὸ καπετώλιον. ὡς δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὴν μέσην, ὑπήντησαν δομῆστικοὶ πρωτίκτωρες, αἱ ἐπὶ σχολαὶ καὶ μετ'

dam in occidentem expeditione redeat Imperator, occurritur ipsi in foro Theodosii, quod Taurus appellatur, et offerunt ipsi coronas, unam quidem auream, alias autem e lauro. Pro aurea reddit ipsis Imperator aequum in nummis pretium, ne sumtus de suo faciendo damnum passi videantur. Si autem ab Asia Bithyniave, aut Persico bello redeat, occurrit ipsi praefectus Urbis ibi, ubi decreverit Imperator mesallagum facere, [hoc est, e navi egressus tantisper in Asiatico quodam palatio morari, donec vestitum viaticum splendidiore mutaverit]; sive iam in Satyro id fiat, sive in Poleatico, sive in Rufinianis, sive in Hieria. Si porro per strategium ascendere in palatium velit Imperator, praeventunt senatores in forum strategii, et ibi coronas offerunt. Si vero navi recta via inveni in palatium absque diverticulo velit, consistit coram scala seu exscensu, et salutat praefectum Urbis et apomonem seu vicarium regium; et accipit oblatas sibi coronas. Agedum afferamus exemplum ingressus regii in Urbem: Undecimo nempe die Augusti mensis, feria secunda, anno mundi 6033, intrabat pius Imperator Iustinianus in Constantinopolin circa horam primam per portam monasterii Charisiae, ubi praefectus Urbis et senatorii ipsi, sed absque coronis, occurrebant. Inde abiens ad deuterum preces faciebat in aede SS. Apostolorum, et accendebat cereos in conditorio Despoenae seu Dominae nostrae beatae Virginis. Inde descendebat in Capitolium. In mesen deinceps, id est mediam, viam sic dictam, delato ipsi occurrebant domestici pro-

στεφάνους, ἕνα μὲν χρυσοῦν, ἄλλους δὲ ἀπὸ θαφρωῶν· ὁ δὲ βασιλεὺς ἀντιδίδωσιν αὐτοῖς νομίσματα ὑπὲρ τοῦ χρυσοῦ στεφάνου, ὥστε μὴ ζημίαν αὐτοὺς ὑπομένειναι. ἐὰν δὲ ἀπὸ Ἀσίας, ἢ Βιθυνίας, ἢ Περσικοῦ πολέμου ἐπανέρχεται ὁ βασιλεὺς, ὁ ἐπαρχὸς τῆς πόλεως ἀπαντᾷ ἔνθα ἂν συνίδῃ ὁ βασιλεὺς μεσάλλαγον ποιῆσαι, εἴτε ἐν τῷ Σατύρω, εἴτε ἐν τῷ Πολεατικῷ ἢ ἐν Ῥοφηνιαναῖς, ἢ ἐν τῇ Ἰερείᾳ· εἰ δὲ θελήσει ὁ βασιλεὺς διὰ τοῦ στρατηγίου ἀνελεθεῖν, προλαμβάνουσι οἱ συγκλητικοὶ εἰς τὸν φόρον τοῦ στρατηγίου, καὶ ἐκ τούτων στεφάνους προσφέρουσι. εἰ δὲ πλοῦθ βούλεται ὄρθο-
 10 ποδῆσαι εἰς τὸ παλάτιον, ἵσταται ἐμπρὸς τῆς σκάλης, καὶ ἔνθα δέχεται κατὰ τὸ ἔθος τὸν ἐπαρχὸν τῆς πόλεως καὶ τὸν ἀπομονέα, καὶ τοὺς στεφάνους προσφέρουσι αὐτῷ. ἐνδεκάτη τοῖνον τοῦ Αὐγούστου μηνός, ἡμέρα β', ἔτους ζλγ', εἰσηλ-
 15 θεν ὁ εὐσεβῆς βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς εἰς Κωνσταντινούπολιν περὶ ὄραν α' διὰ τῆς πόρτης τῶν Χαρισίου, τῶν συγκλητικῶν καὶ τοῦ ἐπαρχοῦ τῆς πόλεως ἐκεῖσε ἀπαντησάντων δίχα Ms. 18. a στεφάνων, καὶ ἄλλων ἐπὶ τὸ δεύτερον ἠΰξατο ἐν τοῖς Ἀποστόλοις, καὶ ἤψεν κηρὸς εἰς τὸ μνήμα τῆς δεσποίνης, καὶ κα- Ed.L. 287
 20 τῆλθεν ἐπὶ τὸ καπετώλιον. ὡς δὲ εἰσηλθεν εἰς τὴν μέσην, ὑπήντησαν δομέστικοι πρωτόκτωρες, αἱ ἑπτὰ σχολαὶ καὶ μετ'

dam in occidentem expeditione redeat Imperator, occurritur ipsi in foro Theodosii, quod Taurus appellatur, et offerunt ipsi coronas, unam quidem auream, alias autem e lauro. Pro aurea reddit ipsis Imperator aequum in nummis pretium, ne sumtus de suo faciendo damnum passi videantur. Si autem ab Asia Bithyniave, aut Persico bello redeat, occurrit ipsi praefectus Urbis ibi, ubi decreverit Imperator mesallagum facere, [hoc est, e navi egressus tantisper in Asiatico quodam palatio morari, donec vestitum viaticum splendidiore mutaverit]; sive iam in Satyro id fiat, sive in Poleatico, sive in Rufinianis, sive in Hieria. Si porro per strategium ascendere in palatium velit Imperator, praevertunt senatores in forum strategii, et ibi coronas offerunt. Si vero navi recta via inveni in palatium absque diverticulo velit, consistit coram scala seu excensu, et salutat praefectum Urbis et apomonem seu vicarium regium; et accipit oblatas sibi coronas. Agedum afferamus exemplum ingressus regii in Urbein. Undecimo nempe die Augusti mensis, feria secunda, anno mundi 6033, intrabat pius Imperator Iustinianus in Constantinopolin circa horam primam per portam monasterii Charisiae, ubi praefectus Urbis et senatorii ipsi, sed absque coronis, occurrebant. Inde abiens ad deuterum preces faciebat in aede SS. Apostolorum, et accendebat cereos in conditorio Despoenae seu Dominae nostrae beatæ Virginis. Inde descendebat in Capitolium. In mesen deiiceps, id est mediam, viam sic dictam, delato ipsi occurrebant domestici pro-

ἤρουν κατὰ νύκτα, ἔχει μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς αὐτοὺς κόμητας
 C-τῆς κόρητος τῶν θεμάτων καὶ μανδάτορας καὶ δύο φατλίω
 ἀπὸ τοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου, καὶ περιγυρεύει τὰ θέματα,
 καὶ θεωρεῖ τὰς πεδητούρας καὶ τὰ ἐξωβίγλια, καὶ ἂν εὗρη
 τινὰς τῶν ἀρχόντων ἀμελοῦντας ἐκ τῶν μόνοντων εἰς τὴν πε-5
 δητούραν καὶ εἰς τὰ ἐξωβίγλια, καὶ ἀπὸ μὲν τουρμαρχῶν
 καὶ κατωτέρω τύπτει αὐτοὺς ἰσχυρῶς, καὶ καθῶς εὗρη, ἀ-
 ναγγέλλει τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ πρωτοστράτωρ τοῦ βασιλέως μετὰ
 καὶ στρατόρων τριῶν βασιλικῶν ἅμα τῷ κόμητι τοῦ στά-
 βλου καὶ τρισὶν ἱππαρίοις ἐστρωμένοις ποιοῦσι παραμόνιμα 10

Ms. 15. ἔδρισθεν τοῦ βασιλικοῦ πύργου, ἕως οὗ ἐκβῆ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ
 D Συρίας. τὰ δὲ ἱππάρια τὰ σεσαγισμένα καὶ παρασυσρόμενα
 οὐκέτι περιπατοῦσιν ἔμπροσθεν, ἀλλ' ὅπου ἐστὶν ἡ προμο-
 σέλλα ἢ βασιλική, ἐκεῖ βόσκονται μετὰ τῶν λοιπῶν, καὶ ἐπι-
 τηρεῖ αὐτὰ ὁ βασιλικὸς σταβλοκόμης, ποιῶν τὴν πρόνοιαν 15
 αὐτῶν. ὅτε δὲ ἀπόληται ἐκ τοῦ λαοῦ οἰονδήποτε πρῶγμα,
 ὁ εὐρηκὼς φέρει αὐτὸ, καὶ δίδωσι τῷ δρουγγαρίῳ τῆς βί-
 γλης, καὶ ὁ ἀπολέσας ἔρχεται πρὸς τὸν δρουγγάριον, καὶ λαμ-
 βάνει τὸ ἴδιον εὐχερῶς. εἰ δὲ ὁ εὐρηκὼς τὸ πρῶγμα ἀπο-
 κρύψει αὐτὸ καὶ ἐπ' ἐσχάτων εὐρεθῆ, ὡς κλέπτης καταδι- 20

Ed. L. 283 κάζεται. ἰστέον, ὅτι, τοῦ βασιλέως ἐν Συρίᾳ ὄντος, λαμβά-
 νουσιν οἱ μάγιστροι καὶ οἱ πατρίκιοι καὶ οἱ πρωτοσπαθῆριοι
 ὄφφικιάλιοι μαῖουμᾶν· οἱ μὲν μάγιστροι ἀνὰ δύο σφακτῶν,

quam habet drungarius secum, quando de nocte circitare vult, item
 mandatores et duo fatlia seu cerasos e regio vestiario depromptos,
 quibuscum circitat themata seu legiones, et iustrat pedaturas seu
 stationes, et exobiglia seu extimas vigilias. Quo tempore si quos
 rectores militares inveniat incuriose equum officium facientes aut prorsus
 deficientes, eorum qui adesse pedaturis et extimis vigilias debe-
 bant, eos ipse partim vehementer verberat, turmarcham nempe et
 quidquid eo deinceps inferioris ordinis fuerit, partim ad Imperato-
 rem refert, prout rei conditionem deprehenderit. Protostrator regi-
 us cum tribus regis stratoribus et comite stabuli et tribus equis
 vellatis stratisque excubant pone regium burgum, donec Imperator
 e Syria redierit. Equi strati, qui antea coram Domino praeduci so-
 lebant, non amplius praecedunt, sed ubiubi fuerit regia promosella,
 ibi pascuntur una cum ceteris equis sub observatione comitis sta-
 buli. Si quid in populo seu inter milites amissum desideretur, id
 quisquis invenerit desert ad drungarium vigiliae, eique exhibet; a
 quo rursus eius verus possessor, qui amiserat, facile recuperat. Si au-
 tem quam quis invenerit rem celet, at deinceps tamen amissa res
 penes eum nihilominus in fine reperiat, is velut fur poenas dat.
 Imperatore in Syria haerente, accipiunt quavis die dominica magistri

οἱ δὲ πατρίκιοι ἀνὰ σφακτοῦ ἐνός, οἱ δὲ πρωτοσπαθάριοι ὄφφικιάλιοι σὺν δύο τὸ σφακτὸν ἐκάστη κυριακῇ, τὸ δὲ χῦμα τοῦ λαοῦ, ἤγουν οἱ βασιλικοὶ ἄγουροι καὶ οἱ ἐπὶ τῆς ἐταιρείας καὶ οἱ λοιποὶ σὺν δέκα τὸ σφακτὸν· οἱ δὲ ἔθνη-
 5κοὶ σὺν λ' τὸ ἀγελάδιον τὸ α'. ὅτε δὲ ἔστιν εἰς Ῥωμανίαν ὁ βασιλεὺς, λαμβάνουσιν μαῖουμᾶν οἱ προειρημέτοι ἐκ τῶν ξε-
 νάλλων. εἰ δὲ ξενάλια οὐκ εἰσι, χορηγοῦσιν οἱ πρωτονοτάριοι. ὁ δὲ ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ὁ δομέστικος τῆς ὑπουργίας ὀφεί-
 λουσι βαστάζειν ὑπηρεσίαν βασιλικὴν τραπέζιον, δηλονότι Β
 τοτοῦ βασιλέως ἐν Συρίᾳ ὄντος, εἰς ἀσκούς οἶνον Νικαιὸν πα-
 λαϊὸν μέτρα ρ', καὶ ἔλαιον Νικαιὸν μέτρα λ', καὶ ὁ τοῦ βα-
 σιλέως οἰνοχόος οἶνον δεσποτικὸν τὸν ἀρκοῦντα· τὰ δὲ λοι-
 πὰ πάντα ὀφείλουσιν ἀναλαμβάνεσθαι ἀπὸ τῆς χορηγίας τῶν
 πρωτονοταρίων, ἤγουν ἀπὸ Ῥωμανίας. ὅτι τὰ ἱπάρια τὰ
 15ἔστρωμένα, ὅτε εἰσὶν ἐν Συρίᾳ, περιπατοῦσιν ἔμπροσθεν με-
 τὰ τῶν βασιλικῶν σελλαρίων, καὶ βόσκονται ἕωθεν τῆς φέ-
 νας. ἔτι καὶ ταῦτα πρὸς τοῖς εἰρημέτοις, νῆδ πολυέραστε, Ma.16.4
 καλὸν εἰς γνώσιν ἀνήκειν τὴν σὴν. ἡ γὰρ τῆς πλείονος γνώ- C
 σεως πεῖρα, εἰωθῦτα τεχνοῦν τὴν διάνοιαν τῶν ἐχόντων διὰ
 20σπουδῆς τῶν προσηκόντων μηδὲν ἀγνοεῖν, ὕστερον αὐτοῦς
 πρὸς τοὺς ἀγῶνας εὐτολμοτέρους ἐργάζεται καὶ ἀσφα-

patricii, protospatharii officiales manumam. Nempe magistri quidem accipiunt singuli binas capellas, patricii singuli singulas, protospatharii officiales bini quique singulas. Faex autem populi seu famulitii regii, aguri puta et ad hetaeriam pertinentes atque reliqui per singulas decurias accipiunt singulas capellas. Exteri seu quotquot alienigenae in castris militant accipiunt per teras quasque decurias singulas vaccas. Quamdiu autem in Romania adhuc versatur Imperator, accipiunt praedicti manumam e muneri datis; quae si nulla adsint, debent protonotaril dicta pecora praestare. Praefectus mensae et domesticus hypurgiae seu ministerii culinaris debent in ministerio mensae regiae, quamdiu Imperator in Syria agit, secum ferre vini antiqui Nicaeni mensuras centum in utribus, et olei Nicaeni mensuras triginta. Pincerna regius quoque vini dominici sufficientem fert copiam. Cetera, quibus opus est, omnia peti debent ex eo apparatu, quem protonotaril sufficere tenentur, e Romania nempe. Equi strati [sili centum et quatuor], quamdiu castra haerent in Syria, praecedunt una cum sellariis regis, et pascuntur intra finas seu vigilias castrinae. Cum hactenus dictis etiam haec protinus dicenda digna sunt, quae tuam ad cognitionem veniant, sibi dilectissime. Experientia enim humanorum casuum ampliore cognitione, qualis per doctrinam acquiritur, istructa, quum soleat habilem agendorum repertoirem promptumque et dextram efficere intellectum eorum, quibus re-
 rum necessarium atque se decentiam nihil ignorare curae cordique

τὸ καπετώλιον, φιλαδελφίῳ τε καὶ ταύρω, ἀρτοπουλίῳ τε καὶ τῷ φόρῳ. ἐπὶ δὲ τοῦ φόρου ἐλθόντες κατέβησαν τῶν ἵππων, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, προσαπαντήσαντος αὐτοὺς ἐκεῖσε τοῦ πατριάρχου μετὰ λιτῆς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας. ἐν ᾧ λαβόντες κηροὺς παρὰ τοῦ πραι-
 Ms. 19. b ποσίτου καὶ εὐξάμενοι, ἐξελθόντες καὶ ἐκβαλόντες τὰ στρατη-
 Γικὰ, ἐφόρεσαν διβητήσια τριβλάτια καὶ χλαμύδας χρυσοῦ-
 γάλων φάντους καὶ καμπάγια, καὶ στεφθέντες διῆλθον τὴν μέσην τοῦ φόρου, ἰσταμένων καὶ προπορευομένων ἔμπροσθεν αὐτῶν τῶν σκευῶν, λαβούρων, σίγων καὶ βάνδων καὶ τῶν με-10
 γάλων σκηπτρῶν καὶ τῶν χρυσοῶν φλαμουίλων καὶ τοῦ τιμίδου σταυροῦ τοῦ μεγάλου τε καὶ διαλίθου, καὶ διελθόντες τὴν μέσην ἔως τοῦ μιλίου εἰσῆλθον διὰ τοῦ ἐμβόλου τοῦ μιλίου εἰς τὸ ὥρολόγιον, καὶ ἀπέθετο τὰ στέμματα ἐν τῷ ἔνδον τῆς ὥραιας πύλης μητατορίῳ, καὶ εἰσῆλθον ἐν τῷ νάρθηκι εὐξάμενοι με-15
 D τοῦ πατριάρχου, καὶ τὰ λοιπὰ τῆς θείας λειτουργίας, καὶ ἡ εἰσόδος ἢ πρὸς τὸ παλάτιον ἐτελέσθησαν καθ' ὃν τρόπον ἐν ταῖς ἐμπράτοις προελύσεσιν· προετέθη δὲ καὶ κλητῶριον μέγιστον ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίῳ, καὶ εὐφρανθέντες 20
 δεδώκασιν πᾶσιν τοῖς τῆς συγκλήτου βεστομιλιαρχία. ἰστέ-

2. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι ἐν τοῖς ἐξονομασθεῖσι τόποις δοχαὶ τῶν μερῶν καὶ εὐφημαὶ γίνονται.

autem ut venerant, descendebant ex equis, et intrabant in templum sanctissimae Deigenitricis, occurrente ibi patriarcha cum toto ordine magnae ecclesiae ad modum supplicantium procedente. In isto templo accendebant Domini cereos a praeposito traditos, et peracta precibus, exhibant, exuebant vestimenta, qualia hactenus gestaverant, militaribus Imperatoribus congrua, et induebant contra dibetesia triblattia et chlamydes auro intextas et campagia; et sic porro, praecedentibus coram ipsis sacris vasis, labaris, signis, bandis, magnis sceptris, aureis flamulis et venerabili cruce, quae magnitudine gemmarumque numero spectabilis est, trajecto medio foro, procedebant usque ad milium; per cuius porticum ingressi in horologium, deponebant infulas et coronas in metatorio, quod est intra formosam portam [magnae ecclesiae seu S. Sophiae], et intrabant in narthecem, peragebant preces cum cereis apud mediam sacrarum portarum, intrabant deinceps in hema cum patriarcha, et sic porro reliqua divini officii et ingressus in palatium peragebantur eodem modo, quo peragi solent in solennibus formalibus processionibus. In sine exponebantur dapes, et fiebat convivium maximum in magno Iustiniani triclinio, eaque finita hilaritate, donabant Domini separatim vestes et miliaria. Adhuc notandum, caerimonialem quidem apparationem et mundationem Urbis opus fuisse praefecti Urbis: qz-

ον δὲ, ὅτι τὴν μὲν κατάστασιν τῆς πόλεως καὶ φιλοκαλίαν
 ἡτοιμάσατο ὁ ἑπαρχος, τὴν δὲ τῆς προσελύσεως τάξιν καὶ
 ἀπαντὴν τῆς συγκλήτου καὶ τῶν μερῶν τὰς ἐπινικίους φωνάς καὶ προόδους καὶ τῶν δοχῶν τὰς τοποθεσίας ὁ πραιπό-
 5σιτος διορίσατο, ὑπουργούντων αὐτῷ τοῦ τε τῆς καταστάσε-
 ως καὶ τῶν σιλεντιαρίων καὶ τοῦ κουβουκλείου παντός. ὁ
 τοίνυν ἐναπομείνας μετὰ τοῦ μαγίστρου καὶ τοῦ ἐπάρχου, ὁ
 καὶ διέπων τὴν ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως δουλείας ἀρχὴν
 Βαάνης ἦν, ὁ πατρίκιος πραιπόσιτος καὶ σακελλάριος, καθὼς
 10 τὸ παλαιὸν ἐκράτει τοὺς βασιλεῦσιν ἔθος, ἔξερχομένου τοῦ
 βασιλέως ἐπὶ φροσάτου τὸν πραιπόσιτον παρεῖν τὴν ἐντοῦ
 ἀρχῆς ἐπικράτειαν, καὶ τῷ μαγίστρῳ καὶ τῷ ἐπάρχῳ τὴν τῆς Β
 πολιτείας καὶ τοῦ κοινοῦ τὴν διοίκησιν. ἐπανιόντι τοίνυν τῷ
 βασιλεῖ ἀπὸ τοῦ φροσάτου ἀντιλήψεις πλείσται καὶ δωρεῶν
 15 ἕκαστοί τε πάντες κατὰ τὸ δυνατόν τοὺς τε μετ' αὐτοῦ καὶ τοὺς
 ἐν τῇ πόλει ἐδίδοντο.

Ἡ ἀπὸ τοῦ φροσάτου ἐκπόδος Θεοφίλου βασιλέως, ὅτι ἐνίκησεν Μα. 20. α
 κατὰ κράτος τοὺς ἀπὸ Κιλικίας στρατοπεδεύσαντας κατ' αὐτοῦ
 Ταρσάτας, Μομφραεστίας, Ἀδαγάτας, Ἐλενηουπόλιτας, Ἀναζαρ-
 20 βήτας καὶ λοιποὺς, χιλιάδας γ'. C

Ἐπανελθόντος τοίνυν Θεοφίλου τοῦ βασιλέως ἀπὸ τοῦ

dinationem vero processionis et occursum senatus et factionum cla-
 mores triumphales atque processus et loca receptionum a praepo-
 sito constituta fuisse, cui eam in rem ceremoniarum et silentiarum
 totumque cubiculum adiutrice manus praetabant et mandata per-
 ficiebant. Regius vicarius, qui Imperatore in Orientem ea vice pro-
 fecto, una cum magistro et praefecto Urbis in Urbe manserat et loco
 Imperatoris imperium, sed ut subditus, administraverat, is Ba-
 anes erat, patricius, praepositus sacellarium; idque ex antiquo Im-
 peratorum more, qui in castra exeuntes praeposito quidem admini-
 strationem imperii sui permittebant et commendabant, magistro au-
 tem et praefecto Urbis curam civilis regiminis et rerum communium.
 Reduce in hunc modum e castris facto Imperatore, contingebant lar-
 gitiones plurimae, et, prout eius fieri poterat, impertiebantur dona
 et praemia tam illis, qui expeditioni cum ipso interfuissent, quam
 qui domi seu in Urbe mansissent.

REDITUS E FROSA TO THEOPHILI IMPERATORIS, QUUM SARACENORUM
 CILICUM, QUI E TARSO, E MOPHRAESTIA, EX ADANA, EX HENOPOLI,
 EX ANAZARBO ET ALIUNDE ADVERSUS IPSUM COIVERANT ET CONSUM-
 BERANT VALIDA MANU, VIGINTI MILLIA CECIDISSET.

Rediens itaque Theophilus e bello, quod ipsi cum Agarens in
 Cilicia fuerat, intrabat in Urbem hoc modo. Ut pervenerat in pa-

πολέμῳ τῶν ἀπὸ Κιλικίας κατ' αὐτοῦ στρατοπεδευσάντων Ἀγαρηῶν, ἐγένετο ἢ πρὸς τὴν βασιλεύουσαν πόλιν εἰσοδος αὐτοῦ τοιαύτη. φθύσαντος αὐτοῦ ἐν τῇ Ἱερείῳ, ἐξῆλθεν ἢ ἀγούστα ἀπὸ τῆς πόλεως καὶ ὁ διέπων σὺν τῷ μεγίστῳ καὶ τῷ ἐπιάρχῳ τῆς πόλεως, καὶ ἡ ἐν τῇ πόλει σύγκλητος ἄ-5 πασα, παρεάσαντες τοὺς τῶν ταγματῶν ἐξάρχους εἰς φυλακὴν τῆς πόλεως. καὶ ἡ μὲν σύγκλητος ὑπῆντησαν τῷ βασιλεῖ ὡς ἀπὸ διασθήματος μικροῦ πρὸ τοῦ φθάσαι εἰς τὸ παλάτιον, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν ἢ δὲ ἀγούστα ἔνδον τοῦ καγκέλλου τοῦ χαμαιτρικλίνου τοῦτον ὑπῆντησεν ἀποβάanti τοῦ 10 ἔππου, καὶ προσκυνήσασα τοῦτον ἠσπάσατο. ὁ δὲ βασιλεὺς διορίσατο ὡς ἐπὶ προκένσου τὴν σύγκλητον διαγεῖν σὺν αὐτῷ ἐν τῇ Ἱερείῳ μέχρις ἡμερῶν ἑπτὰ, ὅπως καὶ οἱ δέσμοι τῶν αἰχμαλώτων Ἀγαρηῶν φθάσωσιν. ἐκέλευσε δὲ καὶ τὰς γυναῖκας τῶν συγκλητικῶν ἐξελεύσασα τῆς πόλεως διαγεῖν 15 σὺν τῇ ἀγούστῃ ἐκεῖσε. μετὰ δὲ τὴν ἑβδόμην ἡμέραν ἀποπλεύσασα τῶν ἐκεῖσε ἦλθεν εἰς τὸν ἅγιον Μάμαντα, καὶ ἐπέησεν ἅμα τῇ συγκλήτῳ ἡμέρας γ'. ἀπὸ δὲ τῶν ἐκεῖσε δια- Ed. L. 291 πλεύσασα ἐφθασεν ἐν βλαχέρναις, καὶ ἐξελθὼν τοῦ δρόμου 20 ἐπιβὰς ἔππῳ διὰ τοῦ ἔξω τεύχους ἦλθεν εἰς τὴν προστομια- σθεῖσαν κύρτην ἐν τῷ λιβαδίῳ τοῦ κομβιωστασίου. ἐφθα-

latum Hieriae, exhibant ad ipsum ex Urbe Augusta et diepon seu vicarius regni per Imperatoris absentiam administrator et magister et praefectus Urbis et totus, qui tum in Urbe aderat, senatus, relictis intus exarchis seu praefectis tagmatum pro Urbis custodia. Et senatus quidem, ut parum aberat Imperator a palatio, humi proci-dens adorabat eum; Augusta vero occurrebat ipsi, ut modo ex equo descenderat, intra cancellum chamaetriclinii seu triclinii humilis et solo proximi, et adorans ipsum cum osculo beneventabat. Imperator dein mandabat, ut senatus secum in Hieria seu Hieriae palatio, velut in processu seu rusticatione suburbana, in septiduum ageret, donec Agarenorum bello captorum numerus compedibus illigatus advenisset; et ut senatorum uxores ex Urbe eodem convenirent Aug-ustaeque sodalitiū praestarent. Quo facto, septimo die post ex-cedebat ex Hieria, et transferebat se per fretum in navi ad S. Ma-mantis palatium, in quo triduum cum senatu exigebat. Inde rursus enavigans appellebat ad blachernās; egressusque dromone in-scendebat in equum; in quo intra murum exteriorem provehebatur e-quitans versus magnam auream portam; in cuius vicinia descendens equo intrabat in cortem sibi praeparatam in prato combinostasii [scu stationis combinationum circensium], donec captivi et spolia a militibus triumphantibus in Urbem introducta essent. Eodem ipso nempe die ad Chrysopolin venerant, qui captivos ducebant, imposi-tosque in naves cum in locum traiecerant, in quo Imperator tum

σαν δὲ τῆ ἀνακῆ ἡμέρα καὶ οἱ τοὺς δεσμούς φέροντες ἐν Χρυσόπολει, καὶ βαλόντες αὐτοὺς εἰς πλοῖα, διεπέρασαν αὐτοὺς ἐνθα καὶ ὁ βασιλεὺς παρῆν· ὁ δὲ τῆς πόλεως ἑπαρχος ἦν Ms. 20. b προετοιμάσας καὶ καταστέψας τὴν πόλιν δίκην νυμφικῶν ἑπαστάδων ἀπὸ σκαραμαγγίων διαφόρων καὶ σενδῆς καὶ ἀργύρου πολυφότων τε καὶ ἀνθέων καὶ ῥόδων ποικίλων ἀπὸ τῆς χρυσοῦς πόρτης μέχρι τῆς χαλκῆς, καὶ διελόντες οἱ τῶν τάξεων ἰδίᾳ καὶ χωρὶς κατὰ τάξιν τοὺς δεσμούς, τὰ λάφυρα, τὰ ἄρματα, ἐθριάμβευσαν μέσον τῆς πόλεως. μετὰ ταῦτ B
 10 τὰ δὲ ἀναστάς ὁ βασιλεὺς ἐφόρεσεν χιτῶνα χρυσοῦφαντον ἐπιλωρικόν τὸν ῥοδόβοτον, ζωσάμενος καὶ σπαθίον, βαλὼν καὶ τιάραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. ἐπέβη δὲ ἐκπυ λευκῆ ἄστρωμένῳ χιῶματι διαλίθῳ, λαβὼν ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ σῆπρον. ὁ δὲ καῖσαρ ἐφόρεσεν χρυσοῦν κλιβάνιον σὺν μανι-
 15 κελλίῳν καὶ ποδοπέλλῳν καὶ αὐτῶν χρυσοῦν, βαλὼν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ κασίδα σὺν περικεφαλαίῳ χρυσοῦ, ζωσάμενος καὶ σπαθίον, ἐπιβίᾳς καὶ αὐτὸς ἐκπυ ὁμοίως λευκῆ σὺν χιῶματι διαλίθου. ἔλαβεν δὲ καὶ τῇ χειρὶ λόγχην χρυσοῦν C
 20 λεὺς, καὶ ἔπεσεν πρὸς ἀνατολὰς προσκνήσας τρίτον. εἰδ' οὕτως ἀναστάς ἐπέβη τῷ ἐκπυ. καὶ εἰσερχομένῳ αὐτῷ τὴν

12. ΣΧΟΛ. τούφαν.

agebat, ut diximus. Hos itaque ethaec suas in classes diremta taxco-
 tae seu milites praesidarii captivos et spolia et arma introducebant
 triumphantes mediam in Urbem, quam praefectus Urbis antea curave-
 rat ad instar thalamorum genialium variis scaramangiis, pannis sendes,
 argento, candelabris multas lampades sustinentibus, rosas aliisque va-
 riorum colorum floribus indui, coronari et illustrari. Militibus in
 triumpho Urbem ingressis, exsurgebat Imperator e corte, indatus tu-
 nica auro pertexta, loros habente, qualem rhodobotryn [seu rosu-
 veam] appellant, spatham ad latus habens e cingulo dependentem, et
 in capite tiaram seu, ut vulgari sermone appellant, tufam; eoque
 in apparatu inscendebat in equum candidum, cui phalerae stragu-
 laeque gemmatae de cervicibus et dorso dependebant, in quo pro-
 vehabatur, dextra manu sceptrum gerens. Qui ad latus ipsi equita-
 bat Caesar, [Alexius Moseli, gener eius,] etiam in equo candido gem-
 matis phaleris illustri, gerebat corpore lorica auream, armillas au-
 reas in manibus, podopsella seu genualia aurea in cruribus, in ca-
 pite cassidem cum capitali seu redimiculo aureo, ad latus spa-
 tham, et in dextra manu hastam auream. Ad exiguam ab aurea
 porta distantiam delatus descendebat Imperator ex equo, procidebat
 humi, vultu ad orientem converso, et adorabat Deum ter. Deinde
 resurgens rursus conscendebat equum, et sic tandem intrabat in au-
 ream portam. Per cuius magnas medias valvas intranti offerebant

μεγάλην χρυσῆν πόρταν, προσήνεγκαν αὐτῷ ὁ μάγιστρος καὶ
 ὁ δέικων καὶ ὁ ἐπαρχος τῆς πόλεως χρυσοῦν στέφανον κα-
 τεσκευασμένον ἐκ λίθων τιμίων καὶ μαργάρων πολυτίμων, ὃν
 Δκαὶ λαβόμενος ὁ βασιλεὺς, ἐφόρεσεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ δεξιῷ
 βραχίονος, καὶ εὐθὺς τὰ μέρη αὐτὸν ὑπήνεγκαν ἐμπράτως,⁵
 ὡς ἐπὶ ἐορτασίμου προκέλευσεν, εὐφημαῦντες ἐπινίκια. καὶ
 διοδεύσας ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διὰ τοῦ σίγματος καὶ τῆς πρὸς
 τὸν ἅγιον Μάριον μέχρι τοῦ μελίου. ἐν ᾧ μιλίῳ ἀπέβησαν
 τῶν ἱππῶν οἱ τῆς συγγλήτου καὶ πεζεύοντες δηρίευσαν ἔμ-
 προσθεν τοῦ βασιλέως ἕως τοῦ φρέατος τῆς ἁγίας Σοφίας.¹⁰
 πλὴν οὖν οἱ ἀπὸ τῶν ἔξω συνεισελθόντες τῷ βασιλεῖ ἐν τῇ
 πόλει, μετὰ χρυσῶν κλιβανίων καὶ σπαθίων καὶ κονταρίων
 Ed.L. χρυσαῖσθλον ἐφιπποί, τάξις ἐκώστη ἰδίῃ καὶ χωρὶς· ἔμπροσθεν
 Ms. 21. αὐτοῦ βασιλέως οἱ κραιπόσιτοι καὶ τὸ κουβούκλειον, χρυσοκλί-
 βανοί· ὄπισθεν δὲ ὡς ἀπὸ θορνισῶν πέντε πρωτοσπαθάριοι¹⁵
 εὐνοῦχοι μετὰ χρυσῶν κλιβανίων καὶ σπαθοβακλίων. ἐν δὲ
 τῇ χαλκῇ τῶν παλατίου ἔστη ἔμπροσθεν τῆς πύλης ποῦλιπ-
 ταν, καὶ εἰς τὸ ἐν μέρος τὸ χρυσοῦν ὄργανον τὸ λεγόμενον
 κραιπόθαυμα, εἰς δὲ τὸ ἕτερον μέρος σέντζον χρυσοῦν καὶ δι-
 ἀλιθον, μέρος δὲ τούτων ὁ χρυσοῦς σταυρὸς καὶ διάλιθος ὄμο
 Βμέγας, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποβῆς τοῦ ἱπποῦ εἰσῆλθεν διὰ τοῦ

magister et diepon seu vicarius Imperii administrator et praefectus Urbis
 auream coronam, gemmis et margaritis magni pretii ornatam; quam
 acceptans dextro suo brachio circumponebat. Et protinus obvonta-
 bant ipsi factiones haud aliter, quam in processionibus dierum fe-
 storum fieri solet, accinentes hymnos triumphales. Inde pergente
 Imperatore per sigma et plateam, quae ad aedem S. Mocii ducit, us-
 que ad milium, descendebant senatores in milia ex equis, et
 procedebant coram ipso in pedibus ad usque puteum vel ci-
 aternam lustralem S. Sophiae. At qui cum Imperatore in Urbem
 e castris et expeditione redibant, illi aureis cum loriciis et spa-
 this et contis seu hastis intrabant equites, ordo quisque se-
 orsim, hoc ordine. Coram Imperatore praecedebant praepositi et
 ad cubiculum pertinentes in aureis loriciis; pone eos autem et po-
 ne Imperatorem ad quinque ferme organum distantiam protospa-
 tharii eunuchi, itidem cum aureis loriciis et spathobacliis. Ut ergo
 in ea processione provenerat Imperator ad S. Sophiam, descende-
 bat ex equo, intrabat in templum per aream sancti putei, faciebat
 ibi preces, factique, rursus egrediebatur per eandem portam, per
 quam intraverat, et sic procedebat porro pedes usque ad chalcen.
 In chalce vel aenea porta palatii stabat coram porta pulpitem, e-
 iusque in una parte aureum organum, protothauma seu miraculum
 primum et praecipuum dictum; in altera seuzum seu scesum, id

φρεάτος εἰς τὴν ἀγίαν Σοφίαν, καὶ εὐξάμενος ἐξῆλθεν πάλιν διὰ τῆς αὐτῆς πύλης, καὶ πεζεύων ἦλθεν ἐν τῇ χαλκῇ, καὶ ἀνελάθων κατεσφραγίσατο ἐπὶ τοῦ σέντζου, καὶ ἐκράξαν τὰ μέρη „εἰς ἄγιος.“ καὶ καθίσας, προσήνεγκαν αὐτῷ τὸ πολίτευμα τῆς ἑπόλεως χρυσοῦς βραχιόλους, καὶ λαβῶν τούτους ὁ βασιλεὺς ἐφόρεσεν ἐπὶ τῶν βραχιόνων αὐτοῦ, καὶ ἀπεδέξατο αὐτοῦς εὐχαριστῶν, δημηγορήσας ἀφ' ἑαυτοῦ τὰ περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ πολέμου. καὶ πάντες ἐπινικίως αὐτὸν εὐφρόμησαν. ἀναστὰς δὲ τοῦ σέντζου ἐπέβη τῷ ἵππῳ, καὶ διῆλθε διὰ τὰς 10 ἰοτῶν διαβατικῶν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τῶν πλαγίων τοῦ Ζευξίππου, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἀσκέπαστον ἵππόδρομον, καὶ ὑποκάτω τοῦ καθίσματος εἰσελθὼν κατέβη διὰ τῆς δάφνης εἰς τὸν κάτω σκεπαστὸν ἵππόδρομον, καὶ καταβὰς τοῦ ἵππου εἰσῆλθεν εἰς τὰ σκῦλα ἐν τῷ παλατίῳ, καὶ ἐγένετο αἰτήσις δεξιμίμου. καὶ τῇ ἐπαύριον ἐτελέσθη τὸ δεξιμον, καὶ προσετέθησαν ἀντιλήψεις πλεῖσται ἀναβιβαζόμεναι ἀπὸ τῆς τῶν βασιλικῶν μανδατῶρων ἀξίας μέχρι τῆς κυριωνύμων πατρικιότητος, καὶ δωρεαὶ πλεῖσται τοῖς πολιτάρχαις, καὶ τὸ πολίτευμα παρὰ τοῦ βασιλέως ἐδόθησαν, καὶ ἵππικὰ ἐτελέσθησαν, καὶ 20 κεῖ πάλιν τοὺς δεσμίους καὶ τὰ λάφυρα ἐθριάμβευσαν, ἐφ' ἑκατὰς δὲ ἡμέρας ἐκράτησεν ἡ δεξιώσις τῶν δωρεῶν διὰ χειρῶν τοῦ βασιλέως διδομένων. Ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι πᾶν

est solium, aureum gemmatum; inter ambo media crux illa ingens aurea et gemmata. In hoc pulpitum et in illum thronum enitebatur Imperator, et stans super solio signabat se crucis signo; quod videntes factiones acclamabant: *Unus est sanctus*. Tunc desidentem offerebat urbanus magistratus aurea brachialia, quae acceptans ille brachiis circumponebat, et dimittebat eos, qui exhibuerant, cum gratiarum actione. Dein enarrabat publica oratione non per quaestorem, sed ipse, res sibi eo in bello feliciter et ex animi sententia gestas, gratulationes et fausta omnia omnibus acclamationibus. Desurgens tandem de solio, rursus inscendebat in equum; et transibat per porticus thermarum Achilliae et praeter latera Zeuxippi, intrabatque in circum non tectum; ubi ingrediens infra cathisma descendebat per daphnem in inferiorem contactum circum, et equo relicto, intrabat per scyla in palatium; quo tempore fiebat rogatio deximi, quod altero die contingebat; et fiebant gratificationes atque promotiones longe plurimae a dignitate regiorum mandatorum inde usque ad dignitatem patriciatus, cui cyrii seu domini titulus competeat. Accipiebant quoque urbani magistratus et communitas urbana largitiones; peragebantur certamina equestria; et rursus producebantur ibidem, in circo puta, captivi atque spolia; et in multos dies obtinebat largitio donorum ex augustis manibus venientium.

508 APPENDIX AD LIB. PRIM. CONSTANT. DE CERIM.

λιν ἐκ δευτέρου ἐξελεύσας τοῦ αὐτοῦ Θεοφιλου ἐπὶ φουσσά-
τον, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτὸν καὶ μέλλειν τὴν πόλιν εἰσέρ-
χεσθαι προσέταξεν τοὺς τῆς πόλεως παῖδας ἐξελεῖν πάντας
εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ μετὰ τῶν ἐξ ἀνθέων κατεσκευασμένων
στεφάνων, εἰσελεύσων ὁμοίως τοῦ προτέρου σχήματος. 5

Quam altera vice revertens e fossato Theophilus in eo esset, ut Ur-
bem triumphans ingredretur, imperabat, ut pueri urbani corollis
variorum florum ornati sibi occurrerent. In ceteris erat hic alter
introitus illi priori similis.

ΠΙΝΑΞ ΣΤΗΝ ΘΕΩ
ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.

- α'. Όσα δεῖ φυλάττειν, καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀνοίγοντος τοῦ Ed. L. 293
παλατίου, καὶ τῆς καθημερινῆς ἰσταμένης προελεύσεως. Ms. 173.b
- β'. Όσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν τῇ προελεύσει τῇ καθ' ἑκάστην
κυριακῇ τελουμένη.
- γ'. Όσα δεῖ παραφυλάττειν, τοῦ βασιλέως προβαλλομένου
δομῆστικων τῶν σχολῶν, ἢ στρατηγούς, ἢ δρουγγάριον
τῶν πλαῖμων, ἢ σακελλάριον, ἢ τοῦ σακελλίου, ἢ λοι-
ποὺς ὀφφικιαλλούς.
- δ'. Όσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ θαύματος.
- ε'. Όσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ συγκέλου.
- ς'. Όσα δεῖ παραφυλάττειν, ὡς τὰ νῦν ἐπιτελεῖται ἢ τοῦ
ἀγίου καὶ μεγάλου Κωνσταντίνου ἐτήσιος μνήμη, καὶ τὰ
ἐγκαίρια τῶν ἰδρυθέντων τιμῶν σταυρῶν ἐν τῷ νέῳ
παλατίῳ τοῦ Βόνου.
- ζ'. Όσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν τῇ ἐορτῇ καὶ προελεύσει τῶν
ἀγίων πάντων.

INDEX CAPITUM
LIBRI SECUNDI.

1. Quae oportet observare, quando palatium quotidie reseratur, et quando quotidiana processio fit.
2. Quae oportet observare in processione, quae singulis diebus dominicis instituitur.
3. Observanda, quando Imperator domesticum scholarum aut strategos aut drungarium classis, aut sacellarium, aut sacellio praefectum reliquosve officiales creat.
4. Observanda in promotione rectoris.
5. Observanda in promotione syncelli.
6. Observanda in annua, qualis nunc peragitur, celebratione memoriae Sancti et Magni Constantini, et in enceniis sanctarum crucium in novo palatio Boni fixarum.
7. Observanda in festo eique adiuncta processione sanctorum omnium.

- η. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ πρώτῃ τοῦ Ἀυγούστου μηνός, τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ ἐξερχομένου.
- θ. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ τῆς κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν βλαχέρναις μηνὶ Ἀυγούστῳ ιε'.
- ι. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ δευτέρᾳ τῆς πρώτης ἑβδομάδος, τοῦ βασιλέως δημηγοροῦντος ἐπὶ τοῦ σιλεντίου τῆς μανναύρας.
- ια. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, τῶν τιμίων σταυρῶν μελλόντων ἐξιέναι τῇ μέσῃ ἑβδομάδι τῆς ἁγίας μ'.
- ιβ. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, τῶν δεσποτῶν ἀπιόντων λούσασθαι ἐν βλαχέρναις.
- ιγ. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ παγαῆ κυριακῇ, ἢ ἐν ἄλλῃ κοιτῇ ἡμέρᾳ, μελλόντων τῶν δεσποτῶν ἀπιέναι εἰς τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους εἴτε εἰς ἑτερον ναὸν εὐξασθαι.
- ιδ. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ χειροτονίᾳ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.
- ιε. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, δοχῆς γινομένης ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ τῆς μανναύρας, τῶν δεσποτῶν καθεζομένων ἐπὶ τοῦ Σολομωντείου θρόνου. περὶ τῆς δοχῆς τῆς γινομένης ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίνῳ ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τῶν παρὰ τοῦ Ἀμεριμῆ ἀπὸ Ταρσοῦ ἐλθόντων πρόσβρων περὶ τοῦ ἀλλαγίου καὶ

Ed. L. 294
Ms. 174. a

8. Observanda calendis Augusti, quando venerabilis et vivifica crux proficit.
9. Observanda in festo dormitionis sanctissimae Deiparae in blachernis mensis Augusti die decimoquinto.
10. Observanda in feria secunda septimanae primae (sanctae quadragesimae), quando Imperator in silentio seu conventu procerum in magna verba facit.
11. Observanda, quando sanctae cruce in media septimana tessaracostae seu quadragesimae circumferendae in publico sunt.
12. Observanda, quando Domini lotum ad blachernas eunt.
13. Observanda in pagana dominica [id est tali, in quam magnum festum aut processio solennis non incidit,] aliove die profesto, volentibus Dominis ad sanctos Apostolos aliunde templum devotionis gratia ire.
14. Observanda in electione patriarchae Constantinopolitani.
15. Observanda in exceptione vel audientia, quae datur in magno triclinio magnaerae, Dominis throno Salomoneo insidentibus. In specie exceptione illa, quum Constantinus et Romanus legatos Amerimnae, qui Tarso permutandorum captivorum et consti-

- τῆς εἰρήνης, μηνὶ Μαΐῳ λα΄, ἡμέρα α΄, Ἰνδικτιῶνι δ΄.
 ἐν ᾧ καὶ περὶ τῆς τῶν Ἰσπανῶν δοχῆς καὶ περὶ τοῦ
 γεγονότος τότε ἵπποδραμίου. ὡσαύτως καὶ περὶ τῆς ἐορ-
 τῆς τῆς τοῦ Κυρίου μεταμορφώσεως καὶ τῆς τοῦ Δε-
 λεμίκη δοχῆς. ἐν τῆς ἡγεμόνος καὶ τῆς ἀρχοντίσης
 Ἐλγας τῶν Ῥῶς. ὁποῖως ταῦτα πάντα ἐτελέσθησαν.
14. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, προερχομένων τῶν ἀρχόντων
 τῶν δ' ταγματίων εἰς τὸν ἵπποδρομον.
15. Ἀναγόρευσις Ῥωμανοῦ τοῦ Πορφυρογεννήτου υἱοῦ Κων-
 σταντίνου βασιλέως.
16. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, βρονμαλίου ἐπιτελουμένου, εἴτε
 τοῦ μεγάλου βασιλέως, εἴτε τοῦ μικροῦ, εἴτε τῆς αὐ-
 γούστης.
17. Ὅσα δεῖ γενέσθαι, θριάμβου ἐπινικίων τελουμένου ἐν τῷ
 φόρῳ μετὰ λιτῆς, μέλλοντος τοῦ βασιλέως παῖσσαι Ἀ-
 γαρητῶν μεγιστάνων.
18. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, θριάμβου τελουμένου ἐπινικίων
 ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ.
19. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, ὅταν τεχθῆ ἄρῆεν παιδίον τῷ
 βασιλεῖ.
20. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ βαπτισμῷ ἄρῆενος παιδὸς
 βασιλέως.
21. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ κουρεύματι παιδὸς βασιλέως.

tuendae pacis gratia in Urbem advenerant, die Maii trigesimo primo, feria prima seu die lunae, indictione quarta exceperunt. Eodem capite quoque agitur de admissione Hispanorum et edito tum ludo equestri curuli; item de festo transfigurationis Domini; nec non de admissione Delemici; tandem et de receptione Elgae, quae fuit hegemon seu ducissa et principissa Russorum. Quae omnes ad colloquium Imperatoris admissiones, exponitur, quibus cum cerimoniis contigerint.

16. Observanda, quando magistratus quatuor tagmatum in circum veniant.
17. De inauguratione Romani Porphyrogeniti, filii Constantini Imperatoris.
18. Observanda in celebratione brumalium tam eorum, quae Imperator senior, quam quae iunior, et tandem, quae Augusta, edunt.
19. Observanda, quando triumphus de hostibus devictis in foro cum solenne processione celebratur et Imperator cervices magnatis Agarenorum calcet.
20. Observanda in celebratione triumphii in circulo.
21. Observanda, quando Imperatori filius nascitur.
22. Observanda in baptismo filii Imperatoris.
23. Observanda in tonsione capillorum filii Imperatoris.

- κδ'. *Ἐπί προαγωγῇ κουβικουλαρίας.*
 κε'. *Ἐπί προαγωγῇ κουβικουλαρίου.*
 κς'. *Περὶ τῶν κατὰ διαφόρους καιροὺς συμβάντων γενέσθαι περὶ τῆς παλαιᾶς συνηθείας τῆς τελουμένης ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.*
 κζ'. *Ὅπως Ἡράκλειος ὑπὸ τοῦ ἰδίου πατρὸς ἀπὸ τῆς τοῦ καίσαρος ἀξίας ἀνήχθη εἰς τὸ σχῆμα τῆς βασιλείας, καὶ πῶς Δαβὶδ, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, γέγονε καίσαρ.*
 κη'. *Περὶ προκένου ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.*
 κθ'. *Πῶς ἐν ἡμέρᾳ ἵπποδρομίῳ ἐδέξατο Ἡράκλειος τοὺς τῆς συγκλήτου, παρόντος καὶ τοῦ πατριάρχου.*
 λ'. *Περὶ κηδείας πατριάρχου.*
 λα'. *Πῶς δεῖ προσφέρειν τὸν βασιλέα ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἀναθήματα.*
 λβ'. *Περὶ αἰτήσεως δεξίμου τῶν δύο μερῶν, ἑορτῆς παρούσης.*
 Ed. L. 295 λγ'. *Περὶ προαγωγῆς ἀξιωματῶν ἐν ἡμέρᾳ αἰτησίᾳ αὐτοκρατορίας καὶ στεψίμου καὶ γενεθλίῳ καὶ στεφανώματος.*
 Ms. 174. b λδ'. *Περὶ προαγωγῆς ἀξιωματῶν ἐν ἡμέρᾳ αἰτησίᾳ γενήσεως καὶ ἑτέρων τοιούτων.*
 λε'. *Περὶ σαξίμου.*

24. De promotione cubiculariae.
 25. De promotione cubicularii.
 26. De iis, quae diversis temporibus contigerunt, mutationibus antiquae consuetudinis [seu tributii honorarii] magnae ecclesiae olim solvi solitae.
 27. Quomodo Heraclius a suo patre a dignitate Caesaris ad schema seu ornatum imperialem euectus, et quomodo David, frater eius, Caesar creatus fuerit.
 28. De processione in magnam ecclesiam.
 29. Quomodo, instante die quodam ludii Heraclius senatores, praesente quoque patriarcha, exceperit.
 30. De sepultura patriarchae.
 31. Quibuscum ritibus Imperator donaria magnae ecclesiae offerat.
 32. Quomodo, instante die festo, ambae factiones dextimum, sive salutatum ad Dominum admitti, rogent.
 33. De promotionibus ad dignitates, quae fiunt diebus anniis, quibus natalis aut suscepti primum imperii, aut coronationis, aut nativitatibus, aut nuptiarum Imperatoris celebratur.
 34. De promotionibus, quae fiunt, diebus natalibus aliisque talibus annuatim recurrentibus.
 35. De saximo seu pyrrhica.

- λζ'. Περὶ εἰσαγωγῆς ἀπὸ ἐπάρχων ἐν ἡμέρᾳ ἱπποδρομίῳ προβληθέντος ἐν τῷ δεξιμῷ τοῦ αὐτοῦ ἱπποδρομίῳ.
- λζ'. Περὶ τινων ἀποστατηρῶν καὶ πάλιν δουλωθέντων, πῶς ἐδέχθησαν παρὰ τοῦ βασιλέως.
- λη'. Περὶ τῆς χειροτονίας Θεοφυλάκτου τοῦ ἀγιοτάτου πατριάρχου.
- λθ'. Περὶ τοῦ πατριάρχου, ὅτι τὸ παλαιὸν ἴδιον εἶχε πραιπόσιτον.
- μ'. Περὶ τοῦ τίνι τρόπῳ τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα περιβύλλονται τοὺς λάρους ὅ,τε βασιλεὺς καὶ οἱ μάγιστροι καὶ ἀνθύπατοι καὶ πατριῖοι.
- μ'. * Τὰ ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Φάρον κείμενα σκεύη καὶ λοιπὰ, καὶ τὰ εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον ἐν τῇ Λάφνῃ.
- μα'. Ὅσα εἶδη τῶν ἀλλαξιμῶν.
- μβ'. Ἐπόμνημα ἐν συντόμῳ τῶν βασιλευσάντων βασιλέων ἐν τῇδε τῇ μεγάλῃ καὶ εὐτυχεστάτῃ Κωνσταντινουπόλει ἀπὸ τοῦ μεγάλου καὶ εὐσεβεστάτου καὶ ἁγίου Κωνσταντίνου.
- μγ'. Περὶ τῶν τάφων τῶν βασιλέων τῶν ὄντων ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἐν τῷ ἡρώῳ τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου Κωνσταντίνου· ἡρώον τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ. εὐφημία ὑπὸ τῶν στρατοπέδων, νίκης καὶ θριάμβων ἀγομένων. (Ἰστέον δὲ, ὅτι ἡ αὐτὴ εὐφημία ἄδεται καὶ

2. δεξιμῷ conl. R., σαξιμῷ cod.

36. De introductione expraefecti die ludi curulis circensis, qui creatus fuit in deximo eiusdem ludi.
37. Quomodo accepti ab Imperatore fuerint rebelles quidam, qui defecerant, sed in ordinem fuerant redacti.
38. De electione Theophylacti, sanctissimi patriarchae.
39. Quod patriarcha suum antiquitas habuerit praepositum.
40. Quomodo et quare in sancta et magna dominica paschatis Dominus et magistri atque proconsules et patricii loros induant.
- 40.* De vasis et reliquiis in sanctissimae Deiparae Phari templo conditis. Item de illis, quae in aede S. Stephani Daphnes iacent.
41. De variis generibus mutatoriorum.
42. Indiculus Imperatorum, qui a magno piissimo et sancto Constantino inde in hac magna et felicissima Constantinopoli aulam tenuerunt.
43. De sepulcris Imperatorum, quae sunt in templo SS. Apostolorum. Heroum S. et M. Constantini; heroum Iustiniani M. Laetae et honorificae acclamationes atque benedictiones exercituum in triumphis ob hostes devictos peractis. (Tenendum, easdem for-

παρὰ τοῦ λοιποῦ στρατοπέδου, ἤνικα φιλοτιμία τις, ἢ
μαϊουμῆς παρὰ τοῦ βασιλέως αὐτοῖς παρασχεθῆ.) ἢ
παρὰ τῶν Σαρδῶν ἀδομένη εὐφημία τοῖς βασιλεῦσιν.

μδ'. Ἡ γενομένη ἐξώπλισις καὶ ἐξοδος καὶ τὸ ποσὸν τῆς
ξόγας καὶ τοῦ λαοῦ τοῦ ἀποσταλέντος κατὰ τῆς Θεο-
λέστου Κρήτης μετὰ τοῦ πατρικίου Ἡμερίου καὶ λογο-
θῆτου τοῦ δρόμου ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δε-
σπότης.

με'. Ἡ κατὰ τῆς αὐτῆς Θεολέστου Κρήτης γενομένη ἐκστρα-
τεία καὶ ἐξοδος ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν
Πορφυρογεννητῶν εἰς Ἰνδικιόνα ζ'.

Ma. 175. a μς'. Οἷς ὀφείλει ὁ βασιλεὺς ὀνόμασι τιμᾶν τοῖς μεγιστᾶσιν
καὶ πρώτοις τῶν ἐθνῶν.

Ed. L. 296 μζ'. Οἱ τῶν ἀπὸ διαφόρων ἐθνῶν ἐρχομένων πρέσβεων πρὸς
τὸν βασιλέα χαιρετισμοί.

μη'. Τὰ ἄκτα τῶν εἰς τοὺς ἐθνικοὺς γενομένων ἐπιγραφῶν.

μθ'. Εἰσὶν τὰ ἐκτεθέντα δίδοσθαι παρὰ τῶν ὀφειλόντων τιμᾶ-
σθαι ἔν τε ἀξιώμασι καὶ ὀφφικίοις. καθὼς ὑπῆρχον
ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότης.

ν'. Εἰσὶν αἱ κατὰ τύπον ξόγαι τῶν στρατηγῶν καὶ κλει-
σουραρχῶν, καθὼς ἐρῆγογένοντο ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλο-
χρίστου δεσπότης.

mulas quoque a toto exercitu cantari, quando Imperator ipsis
munusculi gratuiti erogationem aut maiorem praestat.) Fau-
sta Sardonum erga Imperatores acclamatio.

44. De armatura, impensis in eam factis numeroque rogae seu
stipendiorum et populi missi adversus Cretam, quam Deus per-
dat, duce classis Himerio, patricio et logotheta dromi, sub
Leone, Christum amante Domino.

45. De expeditione adversus eandem maledictam instituta sub Co-
nstantino et Romano Porphyrogenitis, indict. VII.

46. Quibus appellationibus Imperator magnates et primates aliarum
gentium honorare debet.

47. Formulae, quibus a variis gentibus advenientes legati Imperato-
rem salutant.

48. Formulae titulorum sacris litteris ad aliarum gentium principes
inscribendae.

49. Expositio taxae seu statutorum tributorum, quae pendere de-
bent ad axiomata s. dignitates, et ad officia s. functiones pa-
latinas promoti; qualis erat tempore Leonis, Christum amante
Domini.

50. Expositio rogarum seu stipendiorum, quae statuta ex formula
strategis et thesaurarchis dabantur tempore Leonis eiusdem.

- να'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, ὅταν ἐν ὀχλήματι προέλθῃ ὁ βασιλεὺς θεωρεῖν τὰ ὄρῳα τοῦ στρατηγίου.
- νβ'. Ἀκριβολογία τῆς τῶν βασιλικῶν κλητωρίων καταστάσεως, καὶ ἐκάστου τῶν ἄξιωματῶν πρόσκλησις καὶ τιμὴ, συνταχθεῖσα ἐξ ἀρχαίων κλητωρολογίων ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη. ἐν ᾧ καὶ περὶ συνηθείας παντὸς ἄξιωματος καὶ πατρικίων κειμένων εἰς τὸ δεύτερον φύλλον τῶν κλητῶρων.
- νγ'. Περὶ διανομῶν τῶν εὐσεβιδῶν τοῦ βασιλέως ἐν τοῖς βρουμαλίαις καὶ στεψίμοις καὶ αὐτοκρατορίαις.
- νδ'. Ἐπιφανίου, ἐπισκόπου Κύπρου, ἐκθεσις πρωτοκλησιῶν πατριαρχῶν τε καὶ μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων.
- νε'. Περὶ τῆς διανομῆς τῶν κομβίων τῶν συνηθειῶν τῶν πατρικίων· περὶ τῶν συνηθειῶν τῶν κραιποσίτων, ὧν λαμβάνουσιν ἐν τοῖς τάγμασι τοῦ ἵπποδρομίου.
- νς'. Βίος Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνης, καθ' ἱστορίαν ἔχων φάκτα 5δ'.
- νζ'. Τοῦ φυσιολόγου ἢ τῶν ἐκάστου θηρίου θυμαστικὴ ἔξις, πρὸς τὴν Θεὸν ἀναγωγὴ, καὶ τῶν ἐν βίῳ εὐαρεστούντων λόγοι 5ε'.

51. Observanda, quando Imperator in curru procedit horrea strategii visitatum.
52. Accurata expositio constitutionis sacrorum conviviorum et ordinis, secundum quem unaquaeque dignitas introvocatur et gradum prae altera habet; collecta ex antiquis cleorologiis seu libris cerimonias convivales et nomenclaturarum ordinem exponentibus tempore Leonis Christum amantis Domini. Simul etiam agitur de consuetudine seu tributo omnis dignitatis maioris et patriciorum, qui ad secundam classem convivarum pertinent.
53. De ratione pias largitiones Imperatoris per brumalia et diebus annuis, quibus memoria inaugurationis et coronationis celebratur, distribuendi.
54. Epiphani, episcopi Cypri, expositio praeseSSIONUM patriarcharum, metropolitaram, archiepiscoporum et episcoporum.
55. De distributione combiorum, quae consuetudinibus patriciorum confunt; item de consuetudinibus, quas praepositi accipiunt a tagmatibus hippodromii seu militia circi.
56. Vita Alexandri Macedonis, historice enarrata per facta nonaginta quatuor.
57. Physiologi tractatus de admiranda cuiusque animalis indole. Sursum ad Deum cordis elevatio. De moribus in humana vita gratis et decoris. Sermonibus quinquaginta.

PRAEFATIO.

Ed.L. 297 Ὁ περὶ τῆς βασιλικῆς καὶ συγκλητικῆς τάξεως λόγος, δ-
 Ms. 176. α κείπερ πολυσχεδῆς τίς ἐστὶν καὶ μὴ ὀφθαλμῶς τοῖς πολλοῖς κα-
 ταλαμβανόμενος, μεταπιπτόντων πάντως καὶ μεταβαλλομένων
 ταῖς κατὰ καιροῦς τῶν πραγμάτων μεταποιήεσι καὶ τῶν τά-
 Β ξεων· ὅσα μὲν αὐτῶν συγγραφῆς παρά τισιν ἔτυχεν, οὐκ 5
 ἔμμελῶς οὐδὲ κεκριμένως, ἀλλὰ χύδην τε καὶ σποράδην ἐπι-
 θειμένα, ἐξίτηλά τε ὄντα ἤδη καὶ τῷ γέροντι χρόνῳ συγγε-
 γηρακότα, καὶ ὅσον οὐπω πρὸς ἀνπαρξίαν περιστήσεσθαι
 μέλλοντα, ἡμετέραις ἐπιμελείαις φιλοπόνως συναθροισθέντα ἐν
 C τῇ πρὸ τῆσδε βίβλῳ εἰρημῶ τινι καὶ τάξει λελογισμένη πε-10
 ριελήφθη τε καὶ συντέαχται. ὅσα δὲ ἡ παροῦσα βίβλος
 ἔμπεριέχει, ἔτυχεν μὲν συγγραφῆς ὑπὸ τινος οὐδαμῶς, εἴτε
 ἀμελείᾳ τῶν πάλαι, εἴτ' ἴσως καὶ τῷ μὴ ἐπιτηδείως ἔχειν
 πρὸς τὰ τοιαῦτα. ταῖς μνήμαις μέντοι διασωζόμενα καὶ πα-
 ρὰ τῶν πρεσβυτέρων ἀκλόουθως τοῖς νεωτέροις παραπεμπό-15
 D μωγα τὸν φθόνον ἤδη διαφυγόντα μέχρις ἡμῶν ἴσχυσε κα-
 ταντῆσαι. οὐ δίκαιον οὖν ψήθῃμεν κόσμον τοσοῦτον τάξεων

Quam multiplex et multifida sit de ordine regio atque senatorio tractatio vulgoque haud facile percipienda, (quandoquidem, ut ceterae res a decursu temporum alias identidem aliasque formas induunt, sic etiam humanarum dignitatum ordines vices suas patiuntur terminosque suos migrant,) studuimus primo quidem huius operis, et, qui hunc praecedit, libro contexta quodam velut filo sapienterque et consulte digesta coordinatione tradere et complecti ea omnia, quae studium nostrum congregare et eruere e veterum monumentis scripto consignatis ad hoc argumentum spectantia potuit. Neque enim illud a vetustis prorsus derelictum fuit; at ita tamen tractatum, ut, quum illi neque cura, neque delectu et iudicio usi fuissent, neque serio rem egissent, sed sua potius, ut tulerat, effudissent atque sparsissent, obsolescere inciperent ab ipsis tradita temporisque aenescenti consensescere, et tantum non ex usu hominum rerumque circulo excidere minarentur. Quas vero liber, quem nunc ordimur, complectitur, ea litteris quidem a nemine mandata fuerunt, sive id incuria priscorum hominum contigerit, sive natura minis idonei talibus commentandis illi fuerint: at memoria tamen ea conservavit et a maioribus ad iuniores propagavit, potiorque invidia et adversis casibus ad nostra usque tempora transmisit. Iniquum ergo iudicavimus nostraque persona indignum permittere, ut

ἀσύντακτον παριδεῖν, καὶ, ὅσον δῆπον τὸ ἐφ' ἡμῖν, τὰ τῆς βασιλικῆς δόξης καταλιπεῖν ἀκρωτηριάζεσθαι καίρια. ὡς Ed. L. 298 γὰρ, ἐν σώματι τινι τῆς κεφαλῆς πονηρῶς ἐχούσης, ὃ γε μὴ τὰ πρὸς θεραπείαν πάντι προσαγαγὼν κατὰ τοῦ παντὸς ἔτυ-
 5χε τὸν κίνδυνον ἐπιφέρων, οὕτως οἶμαι καὶ ὃ τοῦ κοινοῦ τοῦδε τῆς καθ' ἡμῶς πολιτείας σώματος τῷ μεγαλειότερῳ μέρει καὶ ὑπερέχοντι κακῶς ἔχοντι μὴ τὰ πρὸς θεραπείαν B
 τε καὶ ὀλοκληρίαν προσενεγκῶν καὶ τὰ παρὰ τὴν ἀταξίαν κάμνοντα συνάγων καὶ συγκροτῶν τοῦ τε δήμου κοινῆ καὶ
 10τῆς πολιτείας ἡμεληκῶς ἔσται καὶ τὸ σύμπαν ἅμα καθηρη-
 κῶς. διὰ ταῦτα δὴ καὶ πρὸς τὴν παροῦσαν συλλογὴν ταύ-
 την καὶ μὴ τισι πονηθεῖσαν ἄλλοις τῆς τακτικῆς διανέστη-
 μεν μεθόδου, τὴν μὲν βασιλείαν ταύτη βασιλικωτέραν καὶ C
 φωβρωτέραν ἀποδεικνύντες· τῷ δὲ συγκλητικῷ πληρωμάτι
 15καὶ παντὶ τῷ ὑπηκόῳ τὸν μετὰ τῆς εὐταξίας βίον καὶ τὴν
 διαγωγὴν νέμοντες, ὑφ' ἧς σεμνότεροί τε καὶ κοσμιώτεροι
 καθιστάμενοι εἶναι ἂν καὶ βασιλεῦσιν ἐπέραστοι, αἰδέσιμοί M. 176 B
 τε ἀλλήλοις καὶ παντὶ ἔθνει θυμαστοὶ καὶ περιδοῖοι.

tantus et tam pulcher mundus atque ordo subordinationum et constitutionum politicarum inordinatus porro iaceret, et ut (quod sordidae non dediti potueramus impedire,) membra velut capitalia imperialis gloriae, necemque et ruinam imperio, si vulnerentur, illatura contrucarentur unumque post alterum defluerent. Ut enim, si quis capiti male affecto medelam, quam potest, omnem non afferat, totum corpus in excidii periculum conicit: ita etiam quisquis communis huius nostrae rerum civilium gubernationis corpus ita negligit, ut eius eminentiori atque capitaliori parti aegrotanti ea omnia, quae vitium sanare et integritatem conservare valent, non applicet, defluviumque minantia et ob turbatum ordinem resoluta pendentia non cogat et compingat: ille meo quidem iudicio populum quoque ipsum negligit, et totum civilis huius societatis corpus simul destruit. Primi nos itaque ad hanc tentatam hactenus nemini partem eius disciplinae, quae de vicibus munitis civilium ordinum tradit, nos accinximus, ea ratione imperio quidem eo plus maiestatis et terroris addituri; senatorio autem coetui totique in universum parenti multitudini vitae atque consuetudinis mutuae in decoro ordine atque tranquillitate transigendae copiam facturi, quo spectabiliores honestioresque redditi, principum suorum amorem civiumque et aequalium venerationem mereantur, exteris autem in ore atque admiratione sint.

Ed.L. 299

ΚΕΦ. α'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἀνοίγοντος τοῦ καλατίου καὶ τῆς καθημερινῆς ἱσταμένης προελεύσεως.

Μετὰ τὴν τοῦ ὄρθρου ἀπόλυσιν κατέρχεται ὁ ἑταιρειάρχης μετὰ τῶν ἀρχόντων τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν τῆς ἑταιρείας ἑβδομαρίων, ὁμοίως καὶ ὁ παπίας μετὰ τῶν ἑβδομαρίων διαιταρίων καὶ τοῦ πριμικηρίου αὐτῶν, καὶ ἀνοίγουσιν τὴν ἑλεφαντίνην, καὶ εἰσέρχονται οἱ παρεβδομάριοι τῆς ἑταιρείας, καὶ ἀνέρχονται διὰ τοῦ κοχλιοῦ, καὶ κατέρχονται β τοῦ κοχλιοῦ τοῦ κατάνοτος εἰς τὴν γανωτὴν πύλην τὴν εἰσαγούσαν εἰς τὸν λαυσιακόν, καὶ δι' αὐτῆς τῆς πύλης εἰσέρχονται εἰς τὸν λαυσιακόν. ὁ δὲ ἑταιρειάρχης μετὰ τοῦ παπίου ἀλλάσσουσιν τὰ ἑαυτῶν σκαραμάγγια, καὶ μετὰ διαιταρίων διέρχονται διὰ τοῦ χρυσοτρικλίνου καὶ τοῦ ὄρολογίου, καὶ ἀνοίγουσιν τὴν ἐξάγουσαν πύλην ἀπὸ τοῦ ὄρολογίου εἰς τὸν λαυσιακόν. εἰθ' οὕτως μετὰ τῶν μαγλαβιτῶν καὶ τῶν παρεβδομαρίων τῆς ἑταιρείας ἀνοίγουσι τὸν Ἰουστινιανοῦ τρίκλινον καὶ τὰ σκύλα καὶ τὴν ἐξάγουσαν εἰς τὸν ἱππόδρομον πύλην, καὶ οἱ μὲν τῆς μέσης ἑταιρείας ἐώνται καθέζεσθαι εἰς τὰ σκύλα, ὁ δὲ ἑταιρειάρχης καὶ ὁ παπίας 20

20. ΣΧΟΛ. Ἰστίον, ὅτι οἱ τῆς μεγάλης ἑταιρείας ἑβδομάριοι ἐώνται καθέζεσθαι ἐπὶ τοῦ βαφείου.

CAP. I.

Obierganda, quando palatium quotidie sese recludit, et processio in palatium diebus profestis seu quotidiana orditur.

Post absolutum orthrum seu officium matutinarum descendit hetaeriarcha cum ceteris magistratibus hetaeriae et cum eiusdem hebdomariis [seu per illam septimanam servitii vices obeuntibus], ut et papias cum hebdomariis diaetariorum [vel septimanariis atriansium] horumque primicerio, et aperiunt portam eburneam; et intrant parhebdomarii [seu vicarii septimanariorum] hetaeriae, et ascendunt per cochleam, et descendunt per cochleam, quae ducit ad portam ganotam [seu polita lamina marmorea incrustatam], per quam aditus ad lausiacum patet. Et per hanc portam intrant in lausiacum. Tum induunt hetaeriarcha atque papias sua scaramangia, praetereuntque cum diaetariis chrysotriclinium et horologium, et aperiunt portam, quae ex horologio in lausiacum ducit. Deinde aperiunt cum maglabitis et parhebdomariis hetaeriae Iustiniani triclinium et scyla et portam, quae in circum patet. Et ibi quidem in scyllis sinuntur remanere atque residere, qui ad mediam hetae-

καὶ οἱ τῆς μεγάλης ἑταιρείας μετὰ τῶν διαιταρίων ὑποστρέ-
 φουσι, καὶ ὁ μὲν ἑταιρειάρχης ἐρχόμενος καθέζεται εἰς τὸν
 λαυσιακὸν πρὸ τῆς χαλκῆς πύλης τῆς ἀνοιγούσης εἰς τὸ μα-
 γειρεῖον. ὁ δὲ παπίας εἰσέρχεται εἰς τὸν χρυσοτρίκλινον,
 5καὶ τίθησι τὰ κλειδιά εἰς τὸ σκάμνον τὸ ἰστάμενον ἔνδον τοῦ
 βήλου τῆς πρὸς δύσιν ἀριστερᾶς καμάρας. δύο δὲ διαιτά-
 ριοι μετὰ μαγλαβίτου ἀπέρχονται, καὶ ἀνοίγουσιν τὰ τε ἀ-
 σηκηρεῖα καὶ τὴν ἐξαγουσαν εἰς τὸ εἰδικὸν πύλην· οἱ δὲ
 το βασιλέως ἑβδομάριοι αἴρουσιν ἀπὸ τοῦ βεστιαρίου τὸ τοῦ
 τὸ σκάμνον τὸ ἔξω τῶν ἀργυρῶν πυλῶν τοῦ κοιτώνος ἰστά-
 μενον, δηλονότι τῶν ἐξαγόντιον εἰς τὸν χρυσοτρίκλινον. (B.) D
 Καὶ τῆς πρώτης ὥρας πληρουμένης, ἔρχεται ὁ τῶν διαιτα- Ms. 177. a
 ρίων προμικτήριος, καὶ κρατῶν τὸ τοῦ ἑωμηνησίου κλειθρον
 15κρούει τρίτον ἐπὶ τῆς ἀργυρᾶς ἐκείνης θύρας, καὶ εὐθὺς,
 κελεύοντος τοῦ βασιλέως, εἰσάγουσιν οἱ κοιτανῆται τὸ σκα-
 ραμάγγιον καὶ περιβάλλεται τοῦτο ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐξερχόμε-
 νος εἰσέρχεται εἰς τὸν χρυσοτρίκλινον, καὶ ἵσταται ἐν τῇ κα- Ed. L. 300
 τὰ ἀνατολὰς κόγχῃ, ἐν ἣ καὶ ἡ Θεανδρείκελος τοῦ κυρίου
 20ὡμῶν καὶ Θεοῦ ἐσθηλογράφηται εἰκὼν, καὶ τῷ Θεῷ τὰς συν-
 ἤθεις εὐχὰς ἀποδοῦς καὶ μετάνοιαν βαλὼν, τὸ δουλικὸν πρὸς
 Θεὸν δεῖκναι σέβας, καὶ εἰθ' οὕτως καθέζεται ἐν τῷ ἐκεῖος

rīam pertinent. Hetaeriarcha vero atque papias et qui ad magnam hetaeriararcha pertinent atque diaetarii revertuntur. Hetaeriarcha quidem residet in lausiaco ante portam aeneam, quae in culinam ducit. Papias autem intrat in chrysotriclinium clavesque deponit in scamno, quod stat intra velum camarae vel forniciis ad occidentem spectantis sinistrae. Duo autem diaetarii unusque maglabita abeuntes illinc aperiunt secretarias et portam, quae ad idicum seu fiscum Domini peculiarem ducit. Hebdomarii autem coetoniis acceptum a vestiario scaramangium Imperatoris deponunt in scamno, quod est extra portam argenteam coetanis illam, quae in chrysotriclinium educit. (II.) Decursa prima hora, venit diaetarium primicerius, et cum clave obicis [vel ea, quae obicem resolvere et amoliri apta est,] pulsat ter argenteam illam portam. Quo audito, coetonitae protinus Imperatoris iussu intus deferunt olus scaramangium. Quo indutus Imperator egreditur in chrysotriclinium, et stat erectus in concha orientali, in qua imago Domini et Dei nostri, sub humana specie Deum exhibens, depicta conspicitur, precesque Deo consuetas exsolvit, et metanoeam induit [id est velut poenitens caput et corpus inclinat], se Deo servum ipsique debitum cultum commonstrans. Quibus peractis, demum con- sidet in aurea sella, quae ibi stat, conversoque ad papiam sermone,

ισταμένῳ χρυσῷ σελλίῳ, καὶ λέγει πρὸς τὸν παπίαν, αὐτοῦ
 δηλονότι τοῦ παπίου καὶ τοῦ δευτέρου ἱσταμένων εἰς τὸ πρὸς
 δύσιν δεξιὸν βῆλον, πλησίον τοῦ συρτοῦ βῆλου „τὸν λογο-
 θέτην.” καὶ εὐθέως ἐξερχόμενος ὁ παπίας εἰς τὸν λαυσια-
 κόν, ἔνθα οἱ μαγλαβῖται ἱστανται, λέγει τὸν ἀδμινσουνάσιον
 ἀπελθόντα εἰσάξει τὸν λογοθέτην. ὁ δὲ ἀπερχόμενος εἰς τὰ
 Β ἄσηκηρεῖα εἰσάγει τὸν λογοθέτην προπορευόμενος αὐτοῦ. ὁ
 δὲ παπίας ἀνιστάμενος ἀπὸ τοῦ τῶν μαγλαβιτῶν σκάμνου,
 ἀναλαμβάνεται τὸν λογοθέτην προπορευόμενος αὐτοῦ, καὶ
 εἰσάγει αὐτὸν εἰς τὸν χρυσοτρικλινον. καὶ δὴ τοῦ λογοθέτου
 εἰσελθόντος ἔνδον τοῦ βῆλου, πίπτει ἐπ’ ἐδάφους προσκυνῶν,
 καὶ εὐθέως ἀνέρχεται πρὸς τὸν βασιλέα. Ἰστέον, ὅτι, τοῦ
 λογοθέτου ἐξερχομένου καὶ πάλιν εἰσερχομένου, οὐ προσκυ-
 νεῖ. Ἰστέον, ὅτι οἶόν τινα ἄρχοντα ἢ συγκλητικὸν κελεύει ὁ
 βασιλεὺς θεύσασθαι, εἰσερχόμενος ὁ τοιοῦτος πέπτει καὶ
 C προσκυνεῖ καὶ ἐξέρχεται. εἰ δὲ πάλιν βουληθῇ τοῦτον θεά-
 σασθαι ὁ βασιλεὺς, ἐν τῷ εἰσερχεσθαι τοῦτον οὐ προσκυ-
 νεῖ. Ἰστέον, ὅτι ἐν ταῖς μεγάλαις ἡμέραις, εἰ οὐκ ἔστιν ἡ
 ἐπείγουσα καὶ συνέχουσα δουλεία εἰς τὴν τῶν δημοσίων πρα-

1. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ κόγχῃ, ἐν ἧ ὁ βασιλικὸς ἴδρυται
 θρόνος, δεξιῇ μὲν πρὸς ἀνατολὰς ἱστανται χρυσοσελλίον, ἐν ᾗ
 καθέζεται ὁ βασιλεὺς, εἰ δὲ τύχη καὶ ἑτέρους εἶναι βασιλεῖς,
 κάτωθεν τῆς κόγχης ἱστανται τὰ τούτων σελλία. Ἰστέον, ὅτι
 καὶ ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει τοῦ αὐτοῦ θρόνου ἱστανται ἑτερον
 σελλίον βλατιόστρωτον. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ αὐτῇ κόγχῃ εἰς τὸ
 πρὸς ἀνατολὴν δεξιὸν μέρος τοῦ ἡμικυκλίου ἱστανται ὀλόχρυσά
 σελλία καὶ ἕτερα βλατιόστρωτα.

qui una cum deuterio seu secundano in occidente triclinii apud dextrum
 velum [seu dextros cancellos] prope velum attractile stat, imperat ei, ut
 logothetam arcessat. Protinus exit papias in lausiaccum, ubi maglabitae
 stant, et imperat admissionali, ut requirat et adducat logothetam. Hic
 abiens in secretarias adducit logothetam, coram illo ambulans,
 usque ad eum locum, in quo papias restitavit. Ibi vero papias surgens a
 scamno maglabitarum, sumit secum logothetam, et ipse quoque cor-
 ram eo praecedens, introque ducit in chrysotriclinium. Quo ingres-
 sus logotheta procidit humi intra velum, et adorat Dominum, sta-
 timque surgens accedit ad eum. Tenendum, logothetam egredien-
 tem et rursus intrantem non rursus, ut prima vice ingrediens fecer-
 at, Dominum adorare. Pariter si quem archontem vel honoratum
 palatinum aut et senatorium videre cupit Imperator, ingreditur ille,
 consuetoque modo adorat humi procidens, et rursus exit. At si
 denuo flagitatus intret, non iterat adorationem. In reliquis omni-
 bus diebus, quando non urget neque continet necessitas curandi et
 expediundi publica negotia, dantur missae, hora tertia finita. In-

γμάτων ἀντιληψιν, δίδονται μίνσαι, ὥρας τρίτης πληρουμένης. ἰστέον, ὅτι, τῆς ὥρας καταλαβούσης, ὅτε μέλλουσιν γίνεσθαι μίνσαι, λέγει ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν παπῖαν· „ἀπειθε, ποιήσον μίνσας.“ καὶ εὐθὺς αἶρων ὁ παπῖας ἀπὸ 5 τοῦ σκάμνου τὰ κλειδιά, ἐξερχόμενος ταῦτα διασείει, ὥστε τῇ τούτων διασεισῇ κτύπον ἀποτελεσθαι, ἵνα διὰ τοῦ κτύ- Ms. 177. b που γνῶσι πάντες, ἐξέρχεσθαι τὸν παπῖαν ποιῆσαι μίνσας. D ἰστέον, ὅτι ταῖς καθημεριναῖς ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ πρὸς ἀνατο- Ed. L. 301 λὰς δεξιῷ μέρει τοῦ θρόνου ἐν τῷ ἐκείσε ἰσταμένη χρυσῷ 10 σελλίῳ καθέζεται ἀπὸ σκαραμαγγίου ἄνευ τοῦ χρυσοπερικλείσ- του σαγίου· ἐν δὲ ταῖς κυριακαῖς ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει τοῦ αὐτοῦ θρόνου ἐν τῷ ἐκείσε ἰσταμένη βλαττοστρώτῳ καθέ- 15 τεται σελλίῳ, περιβεβλημένος καὶ τὸ χρυσοπερίκλειστον σα- γίον. καὶ πρὸ τοῦ εἰσελθεῖν τὸν λογοθέτην εἰσέρχονται οἱ 15 τοῦ χρυσοτρικλίνου· εἰσάγει δὲ τούτους ὁ παπῖας, καὶ ἴ- στανται ἔνδον τοῦ συρτοῦ πρὸς δύοσιν βήλον. ἰστέον, ὅτι, εἰ βουληθῆ θέασασθαι ὁ βασιλεὺς ἐθνικούς τινας, ἐν τῷ αὐτῷ ἀριστερῷ μέρει τοῦ θρόνου καθέζεται, περιβεβλημένος καὶ τὸ χρυσοπερίκλειστον σαγίον, καὶ προεισέρχονται ὁμοίως οἱ τοῦ 20 χρυσοτρικλίνου, καὶ ἴστανται, ὡς εἴρηται. ἰστέον, ὅτι ταῖς B κυριακαῖς οἱ τε μάγιστροι καὶ πατρίκιοι καὶ ὄφφικιάλιοι με- τὰ σαγίων ξοῆς εἰσέρχονται εἰς τὴν προέλευσιν, ταῖς δὲ κα- θμεριναῖς ἀπὸ σκαραμαγγίων. ἰστέον, ὅτι, εἰ βουληθῆ ὁ

stante autem hora vel tempore, quo missae dandae sunt, ait Imperator papiae: *Abi, fac missas*. Papias igitur protinus corripens a scamno claves egreditur, easque conquassat, et sic strepitum facit, e quo agnoscunt omnes, papiam e chrysotriclinio egressum missas facere. Communibus seu profestis diebus residet Imperator in dextra parte throni, quae ad orientem spectat, in aurea nempe sella, quae ibi stat, indutus scaramangio absque sago auro praetextato. Verum in diebus dominicis sedet in throni sinistra parte in sella, quae ibi stat, blatteis instrata, indutus praeter alia etiam sago auro circumsepto. Et tunc temporis intrant non logotheta primus, sed ante eum ministri, qui ad chrysotriclinium spectant, introducti a papia, qui eos intra velum attractile in occidentali triclinii parte pendens collocat. In eadem sinistra throni parte residet quoque Imperator, si vult externos quosdam ad se admittere, sagum indutus auro circumseptum, introeuntibus ante legatis et stantibus chrysotriclinii ministris eodem modo et ibidem, atque dictum est. Diebus dominicis veniunt magistri et patricii et officiales in sagis russis ad processionem [id est in aulam ad acrinia et expeditiones quisque suas]; diebus autem profestis in scaramangis. At si voluerit Dominus etiam profestis magistros. et. patricios videre,

βασιλεὺς ταῖς καθημεριναῖς ἡμέραις τούς τε μαγίστρον καὶ πατρικίον θείασασθαι, μετὰ σαγίων ῥοῆς εἰσέρχονται εἰς τὸν βασιλέα. οἱ δὲ ὄφφικιάλιοι ταῖς μὲν κυριακαῖς μετὰ τῶν αὐτῶν ῥοῆς σαγίων, ταῖς δὲ καθημεριναῖς ἀπὸ σκαραμαγγίων. Ἰστέον, ὅτι, δοχῆς ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ γινομένης πρὸς 5 τὸ θείασασθαι τὸν βασιλέα ἔθνικούς τινας, εἰ οὐ βουληθῆ ἰστεφθῆναι, περιβάλλεται ἐν τῇ κεφαλῇ τὸν στέφανον τὸ λεγόμενον καισαρικόιον καὶ τὸ δι' ὄλου χρυσοῦφαντον σαγίον τὸ ἀπὸ μαργάρων ἡμφιεσμένον ἐν ταῖς ὄρναις. Ἰστέον, ὅτι καὶ εἰδικώτερον εἰ βουληθῆ συνπυγῆν ὁ βασιλεὺς Σαρακηνοῦς με- 10 γιστάνας, τῷ αὐτῷ σχήματι τούτους ὄρᾳ. Ἰστέον, ὅτι κατὰ τῆς κωνσταντινουπόλεως καὶ τὴν τάξιν τῆς πρωϊνῆς γίνεται ἡ ἀκολουθία καὶ δειλῆς, ἀνοίγοντος τοῦ παλατίου. χρῆ δὲ εἶδέναι, ὅτι τὸ μὲν πρῶτ' πάντες προέρχονται ἀπὸ σκαραμαγγίων, δειλῆς δὲ ἀπὸ Ms. 178. ἀδωφοροκολοβίων. Ἰστέον, ὅτι μάλιστα ἢ πατρικίος ἢ στρα- 15 τηγός, εἴτε εἰς ταξείδιον ἢ βασιλικὴν δουλείαν, εἴτε καὶ εἰς ἰδίαν αὐτοῦ ὑπάρχων, ἐν τῷ ἀποσυννοπιζεσθαι τοὺς δεσπότης Δοὺκ εἰσέρχεται μετὰ σαγίων, ἀλλ' ἀπὸ σκαραμαγγίου καὶ μόνον.

ΚΕΦ. β.

Ἅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν τῇ προελεύσει τῇ καθεκάστῃ κυριακῇ 20 τελουμένη.

Ἐπομμνήσκει ὁ τῆς καταστάσεως τῆς πραιποσίτῳ, εἰ ἄ-

Introeunt ad eum in sagis russis. Officiales autem introeunt [ad Dominum] diebus quidem dominicis in russis suis sagis, profestis autem in scaramangiiis. Si excipere Imperator extraneos quosdam in chrysotriclinio vult neque tamen capiti suo infulam imponere, induit coronam eam, quae dicitur caesaricum, sagumque totum auro contextum et quoad oras vel limbos margaritis praetextatum. Eodem modo Saracenicis magnates admittit Imperator, quibus privatum indulget colloquium. Eodem, quo mane, ritu ordineque vespere quoque aperitur palatium, et in illud proceditur; excepto, quod mane quidem proceres in scaramangiiis, vesperae autem in interulis atque colobiis adveniunt. Magister aut patricius aut strategus, qui licentiam habet extra Domini conspectum agendi, sive quod in castra eat, sive quod ad expediendum aliud quoddam imperiale mandatum delegatus peregre proficiscatur, sive etiam ob privatas suas necessitates; ille, quando redux factus Dominos rursus salutat, nunquam sagum, sed tantum scaramangium gestat.

CAP. 2.

Observanda in processione seu conventu magnatum in aulam, qui singulis diebus dominicis fit.

Commonefacit cerimoniarum interrogando praepositum, num ve-

ρα κελεύει ὁ βασιλεὺς στήναι προέλευσιν. ὁ δὲ πραιπόσιτος Ed. L. 302 λέγει τῷ κατὰ τὴν ἡμέραν παραδυναστεύοντι. ὁ δὲ ὑπομνήσκει τὸν βασιλέα, καὶ εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς στήναι τὴν προέλευσιν, ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος καὶ ὀρίζει τὸν τῆς καταστάσεως περὶ τούτου. καὶ μετὰ τὸ ἀπολύσαι τὴν θείαν λειτουργίαν ἐν τῷ λαυσιακῷ, ὅσους πρωτοσπαθάρους κληρωθῆσει ὁ κατὰ τὴν ἡμέραν κληρωθῆσαν ἀρτοκλήνης, εἰσέρχονται καὶ καθέζονται ἐν τῷ λαυσιακῷ. οἱ δὲ λοιποὶ καθέζονται ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ. ἐξέρχεται δὲ σιλεντιάριος ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ, καὶ λέγει μεγάλως „κελεύσατε,” καὶ ἐξέρχονται πάντες οἱ βασιλικοὶ, καὶ ἀπέρχονται ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. οἱ δὲ μάλιστα καὶ πατρίοι καὶ ὀφφικιάλιοι καθέζονται εἰς τὰ σκύλα ἅμα τοῦ δρογγαρίου τῆς βίγλης, ὁ δὲ ἀκόλουθος ἴσταται ἀποβλέπων πρὸς τὴν πύλην τοῦ Ἰουστινιανῷ τρικλίνου, ἐν ᾧ κρέμαται τὸ ταγηνάριον βήλον, εἰ ἄρα συνέφθασεν ὁ τῆς καταστάσεως ἅμα τῶν σιλεντιαρίων τοῦ στήναι ἔξω τοῦ αὐτοῦ βήλου κοινοστῶριον. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως μετὰ τοῦ ὀστιαρίου, φοροῦντες καμίσιον καὶ παραγαῦδιον, προσκνυοῦσιν ἀμφοτέρω τῷ πραιπόσιτῳ, καὶ ὁ μὲν ὀδοστῆριος μετὰ τὸ εἰσελθεῖν αὐτὸν ἐν τῷ ταγηνάρῳ βήλῳ ἴσταται ἔνδοθεν, δεικνύων τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ πρὸς τὸν δρογγάριον τῆς βίγλης. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως καὶ ὁ σιλεντιάριος

lit Imperator processionem fieri. Praepositus autem ea de re ad paradynasteuontem [seu proximum a Domino curaque gerendarum rerum consortem ministrum], qui eo die ministerio fungitur, refert. Hic admonet et interrogat Imperatorem. Eoque iubente, processionem constare atque celebrari, exit praepositus, mandataque in hanc rem dat cerimoniaro, finitoque divino officio in lausiaco, introeunt et consistunt eodem in lausiaco protospatharii illi omnes, quos artoclinius [seu nomenclator convivalis], cuius vices eo die sunt ad sacras epulas invitare, nominatim citaverit. Reliqui autem non invitati consistunt in Iustiniani triclinio. Tum exit aliquis silentiarius in Iustiniani triclinium et clamat clara voce: *Celeusate* [id est, *placeat vobis surgere*]. Exeunt tum omnes basilici aut caesariani e palatio, et abeunt ad suam quisque mansionem. Magistri autem et praepositi et officiales consistunt in scyllis una cum drungario vigiliae. Acoluthus autem stans ad portam illam triclinii Iustinianei, e qua velum tagenarium [ab attagenibus intextis ita dictum] dependet, circumspicit, num cerimoniarus atque silentiarii convenerint ad consistendum intra dictum velum consistorium. Cerimoniarus autem cum ostiario, gestantes camisium et paragaudium, [ingressi Iustiniani triclinium] salutant ambo genu flexo praepositum. Et ostiarius quidem, postquam tagenarium velum transiit, stat intus, inclinans caput suum versus drungarium vigiliae. Cerimoniarus autem et silen-

Cίτανται, καθὼς ἔχει ὁ τύπος, νεύοντες τῷ ἀκολουθῶν τοῦ εἰσ-
 ελθεῖν. ὁ δὲ δρογγάριος εἰσέρχεται φορῶν τὸ ἑαυτοῦ σπα-
 θῖον, καὶ τῇ δεξιᾷ χειρὶ κρατῶν τότε μαγλάβιον καὶ τὸ τξι-
 κούριον ἐπικείμενον τῇ δεξιῷ αὐτοῦ ὤμφ. ἤνικα δὲ ἔλθῃ ἐν
 Μ. 178. b τῷ μεγάλῳ τρικλίῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, προσκυνεῖ εἰς ἓν ἑκα-5
 στον τῶν μεγάλων ὀμφαλίῶν τὸν τε τῆς καταστάσεως καὶ
 τοὺς σιλεντιαρίους, καὶ ἴσταται ἄνω ἀποβλέπων πρὸς τὸ δυ-
 τικὸν μέρος, ἤγουν πρὸς τὰ σκύλα, καὶ παραπῆλα λαμβάνει
 νεῦμα ὁ ἀκόλουθος καὶ λέγει τοῖς μαγίστροις „κλεύσατε”
 οἱ μάγιστροι καὶ πατρίκιοι, προσκυνοῦντες τὸν τε δρογγά-10
 ριον καὶ τὸν τῆς καταστάσεως ἅμα τῶν σιλεντιαρίων καὶ
 καθέζονται εἰς τὰ σκάμνα. καὶ πάλιν λαμβάνει νεῦμα ὁ ἀ-
 κολουθος παρὰ τοῦ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κλεύσατε,
 σεκρετικοί.” καὶ εἰσέρχονται οἱ χαρτουλᾶριοι τοῦ γενικοῦ καὶ
 τοῦ στρατιωτικοῦ καὶ οἱ ἀντιγραφεῖς, φοροῦντες σαγιά15
 ῥοῆς, προσκυνοῦντες καὶ αὐτοὶ κάτω ἐν τῷ τυμπανῶν τοῦ
 Ἰουστινιανοῦ, καὶ καθέζονται καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ σκάμνα. καὶ
 πάλιν λαμβάνει νεῦμα ὁ ἀκόλουθος παρὰ τοῦ τῆς καταστά-
 σεως, καὶ προσκαλεῖται τοὺς δ' τῶν ταγματῶν τοποτηρητᾶς,
 χαρτουλαρίους, κόμητας τῶν σχολῶν, σκρίβωνάς τε καὶ λοι-20
 πούς μεγάλους ἄρχοντας, καὶ τῶν νομῆρων καὶ τευχῶν.
 χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι, τῶν δ' ταγματῶν ἐν τῇ πόλει μὴ ὄντων,

tiarius stant loco et more consueto, nutu capitis significantes acolu-
 tho, ut ingrediatur. Tum intrat acoluthus, gerens suam spatham
 et dextra manu tenens maglabium seu clavam et securim super
 dextro humero repositam. Ubi autem in magnum Iustiniani tricl-
 nium pervenit, adorat, quoties singula magnorum omphaliorum seu
 umbilicorum [id est marmorearum in pavimento rotarum] calcat,
 cerimoniarium et silentiarios, consistitque in superiore parte, de-
 spiciens ad occidentem, id est ad scyla; et protinus accipit acolu-
 thus nutu significationem, et pronuntiat erga magistros: *Celeusate*,
 [id est *velitis huc venire vos, magistri et patricii*.] Eo audito, intrant]
 magistri et patricii, adorantes drungarium, cerimoniarium et silen-
 tiarios, desidentque suis in scamnis. Rursus deinceps accipit acolu-
 thus nutu imperium a cerimoniario, et clamat: *Celeusate, secretici*.
 Tunc ingrediuntur chartularii genici seu rationum fiscalium, et char-
 tularii stratotici seu rei militaris, et antigrapei seu magistri scriinio-
 rum, induti sagis russis, adorantes et hi inferius in tympaneo [id est
 in statione tympanorum in triclino] Iustiniani, desidentque tum in
 scamnis. Rursus dein accipit acoluthus iudicium a cerimoniario, et
 advocat topoteretas quatuor totidem tagmatum [seu cohortium], char-
 tularios, comites scholarum, scribones ceterosque proceres palatines
 et numerorum et castrorum rectores. Quando autem quatuor tagmata

προσκαλεῖται τοὺς τοποτηρητὰς καὶ χαρταυλαρίους τῶν του-Ed. L. 303
 μέρων καὶ τειχέων καὶ τοὺς ἄρχοντας τοῦ ἀριθμοῦ, καὶ εἰσ-
 ἔρχονται ἀπὸ σκαρμαγγίων, φοροῦντες τὰ ἑαυτῶν σπαθία,
 καὶ ἴστανται ἐπ' εὖρος τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου, καὶ τὰς χεῖρας
 ὀδεδεμένας ἔχοντες καὶ σιωπῇ χρώμενοι καὶ ὅτε πάντα ταῦ-
 τα τελεσθῶσιν, ἐξέρχεται ὁ ἀρτοκλίνης φορῶν σπαθίον μετὰ
 τοῦ τῆς καταστάσεως καὶ τοῦ ὀστιαρίου, καὶ ἔρχονται ἀμφό-
 τεροι εἰς τὸν πραιπόσιτον, ὑπομνησκοντες αὐτῷ τοῦ γενέ-
 σθαι μῖνσαι. ὁ δὲ αὐτὸς ἀρτοκλίνης μέλλων ἐξέρχεσθαι, προσ-
 10 κυνεῖ τὸν δρουγγάριον τῆς βίγλης, εἶτα κράζει ἐν τῷ τοῦ
 κλητωρίου τομαρίῳ κατ' ὄνομα οὓς ὀφείλει κλητωρεῦσαι, καὶ Β
 παρ' αὐτὰ ἐκβάλλει ὁ δρουγγάριος τὸ σπαθίον αὐτοῦ, ἐξέρχε-
 ται δὲ καὶ ὁ παπίας τῇ χειρὶ σείων τὰς κλεῖς, καὶ εὐθέως
 λέγει ὁ σιλεντιάριος τὸ „κελεύσατε,” καὶ λύεται ἡ προέλευ-
 15 σις, καὶ ἀπέρχεται ἕκαστος οἴκαδε.

ΚΕΦ. γ'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν, τοῦ βασιλέως προβαλλομένου δομειστικους
 τῶν σχολῶν ἢ στρατηγούς ἢ δρουγγάριον τῶν πλοῦμων ἢ γενικῶν
 ἢ σακελλίων ἢ τοῦ σακελλίου ἢ λοιποῦς ὀφφικιαλίου. C

20 Κελεύει ὁ βασιλεὺς τὸν λογοθέτην εἰσάξει τὸν ὀφειλό- Ms. 179. a

in Urbe non adsunt, advocat acoluthus topoteretas et chartularios
 numerorum et castrorum et magistratus arithmi, qui in scaramangiis
 intrant gestantes suas spathas seu gladios, et consistunt per latitudi-
 nem triclinii, manibus quisque pectori decussatim impositis et taci-
 turni. His omnibus peractis, exit artoclinius spatha accinctus una
 cum cerimoniario et ostiario; hi ambo abeunt ad praepositum inter-
 rogantes, velitne missas dari. Artoclinius autem egressurus adorat
 drungarium vigiliae, dein clara voce e tomario cletorii [seu volumine
 vel codicillo nomenclaturae] recitat eorum, quos ad sacras epulas in-
 vitare debet, nomina. Protinus, eo facto, deponit drungarium gladium
 suum, et exit papias, concutiens manu sua claves, et statim dicit
 silentiarius: *Celeusate* [seu *placeat vobis*, nempe surgere et abire].
 Sic dissolvitur processio, et abit unusquisque domum suam.

CAP. 3.

*Observanda, quando Imperator domesticos scholarum aut strategos
 [seu magistros militum], aut drungarium classis, aut genicum [seu
 aerarii publici rationalem], aut sacellarium, sacellii praefactum,
 reliquosve officiales creat.*

Imperat Dominus logothetae, ut promovendum seu honorandum

μενον προβληθῆναι. ὁ δὲ λογοθέτης ἄξερχόμενος εἰσάγει αὐ-
 τὸν ἀπὸ σκαραμαγγίου. εἰ δὲ ἔστιν ἡμέρα ἀλλαξίμων, εἰς
 ἄρα καὶ ἔστιν ὀφφικιῶλιος, εἰσάγει αὐτὸν μετὰ τῶν ἰδίων
 ἀλλαξίμων. καὶ γενόμενος ἔνδον τοῦ αὐρτοῦ βήλου τοῦ χρυ-
 σοτρικλίνου, κίπτει ἐπ' ἐδάφους, προσκύνων τὸν βασιλέα, εἰ-
 5 τα ἀνιστάμενος καὶ τούτου προπορευόμενος ὁ λογοθέτης, ἐρ-
 D χεται καὶ ἴσταται ἀπὸ ὀλίγου διαστήματος τοῦ βασιλέως. ὁ
 δὲ βασιλεὺς παραινέει αὐτὸν τοῦ μετὰ φόβου Θεοῦ καὶ ἀλη-
 θείας καὶ δικαιοσύνης τὴν ἐμπιστευομένην αὐτῷ διέπειν καὶ
 ἰθύνειν δουλείαν, καὶ τὸ ἄδωροδόκητον καὶ ἀπροσωπώληπτον ἰδ
 ἔχειν εἰς τοὺς ὑπηκόους, καὶ ἄλλα, ὅσα ἀρμόζει τοῖς τοιαύτας
 ἐπιστασίας ἐμπιστευομένοις. εἰ δὲ τύχη εἶναι ἢ δομέστικον
 τῶν σχολῶν ἢ στρατηγὸν ἢ ἕτερόν τινα τῶν ἐν τοῖς στρατιω-
 τικοῖς καταλεγομένων τάγμασιν, τὰ πρὸς ἀνδρείαν καὶ γεν-
 Ed.L. 304 ναϊότητα ἐπαλείφοντα καὶ διεγείροντα παραινέει τοῦ δὲ πρὸς 15
 ταῦτα προσαπολογουμένου τὰ δεόντα, λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βα-
 σιλεὺς· „ἐπὶ ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁ-
 γίου πνεύματος προβάλλεται σε ἢ ἐκ Θεοῦ βασιλεία μου δο-
 μέστικον τῶν Θεοφυλάκτων σχολῶν.” καὶ εὐθέως κίπτει ἐπ'
 ἐδάφους καὶ προσκυνέει, εἶτα φιλεῖ τοὺς πόδας τοῦ μεγάλου 20
 βασιλέως, καὶ εἰδ' οὕτως τοῦ μικροῦ, καὶ ἀξιάγεται ὑπὸ τοῦ
 λογοθέτου εἰς τὸ ὄρολόγιον, ἦτοι εἰς τὸν πόρτικα τοῦ χρυ-

13. στρατηγός cod. et ed.

introducatur. Egrediens igitur logotheta [ex chrysotriclinio] introducitur
 eum scaramangio indutum; nisi sit dies mutatoriorum, vel in quo
 pompae gratia splendidae vestes induuntur, et honorandus iam offi-
 cialis sit. Eo enim in casu introducitur eum in suis ipsi competentibus
 mutatoriiis. Velum itaque chrysotriclinii attractile transgressus
 novi honoris candidatus prociidit humi, adorans Imperatorem, dein
 surgit et sequitur praecentem logothetam usque ad parvam distantiam
 ab Imperatore. Coram sic adstantem hortatur Imperator, ut in timore
 Dei, veritate, fide atque iustitia officium sibi accreditum administret
 dirigatque, ut erga subditos candore utatur, a nemine munera
 accipiat, nemini conniveat, et quae sunt alia plura, isti tempore
 locoque et homini tantis muneribus praeficiundo dictu congrua.
 Ita si cresendus aut scholarum sit domesticus, aut strategus, aut alius
 aliquis magistratus de ordine militari, praecipit ipsi ea, quae nobile
 pectus ad constantiam virilem fortitudinemque stimulare et accendere
 valent. Honorandus ad eam cohortationem apta decoraque respondet.
 Quo facto Imperator ait: *In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti
 meum a Deo mihi concessum imperium et suprema maiestas creat
 is domesticum scholarum, quas Deus salvas et sospites semper esse
 iubeat.* Protinus concidit honoratus humi, et adorat Imperatorem,

σοτρικλίνου. και παραδίδωσιν αὐτὸν ὁ λογοθέτης τοῖς πραι-
 ποσίτοις λέγων· „οἱ βασιλεῖς ἡμῶν οἱ ἅγιοι θεόθεν ὀδηγη-
 θέντες προεβάλλοντο τοῦτον δομέστικον τῶν σχολῶν.” και
 ἐπεύχονται οἱ πραιπόσιτοι κατὰ τὸ εἰωθὸς τοὺς δεσπότας, και
 ἄναλαμβάνονται αὐτὸν, και ἐξάγουσιν ἐν τῷ λαυσαϊκῷ, και
 λέγει πρὸς πάντας ὁ πρωτοπραιπόσιτος· „οἱ βασιλεῖς ἡμῶν
 οἱ ἅγιοι θεόθεν ὀδηγηθέντες προεβάλλοντο τοῦτον δομέστικον
 τῶν σχολῶν.” και πάντες ἐπεύχονται τὸ πολυχρόνιον. ἰστέον,
 ὅτι και εἰς στρατηγῶν προβολὴν και εἰς σεκρετικῶν και λοι-
 10 πῶν ἢ αὐτῇ τάξις και ἀκολουθία φυλάττεται, πλην ἐπὶ μὲν
 τῷ δομεστικῷ τῶν σχολῶν και τῷ δρουγγαριῷ τῶν πλοῦμων λέγει
 ὁ βασιλεύς· „ἐν ὀνόματι πατρὸς, υἱοῦ και ἁγίου πνεύματος.” C
 ἐπὶ δὲ στρατηγῶν και σεκρετικῶν και λοιπῶν λέγει· „ἐπὶ ὀνομα-
 τι κυρίου.” εἰδ' οὕτως ἀναλαμβάνεται αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως,
 15 και ἐξάγει αὐτὸν εἰς τὸν ἵπποδρόμον λέγων· „οἱ βασιλεῖς ἡμῶν Ma. 179. b
 οἱ ἅγιοι” και τὰ ἐξῆς· και ταῦτα μὲν ἐπὶ τῶν δομεστικῶν
 και στρατηγῶν· ἐπὶ δὲ τῶν σεκρετικῶν ἢ αὐτῇ τάξις φυ-
 λάττεται, πλην ἀπὸ τοῦ ἵπποδρόμου ἀναλαμβάνεται τὸν προ-
 20 βληθέντα ὁ τῆς καταστάσεως, και ἀποφέρει αὐτὸν ἐν τῷ ἰ-
 σιδίῳ σεκρέτῳ. αὕτη ἡ τάξις και ἐπὶ δομεστικῶν και στρατη-
 γῶν και σεκρετικῶν φυλάττεται, καθὼς εἴρηται, πλην τοῦ D
 ὑπάρχον. τὸν γὰρ ὑπαρχον ὁ πραιπόσιτος ἐξάγει εἰς τὸν

et osculatur pedes senioris Domini, et tum quoque iunioris; et sic
 educitur a logotheta in horologium aut in porticum chrysotriclinii.
 Ibi tradit eum logotheta praepositis cum hac formula: *Sancti et vene-
 rables Imperatores nostri a Deo directi crearunt hunc domesti-
 cum scholarum.* Ad haec fausta multa comprecantur praepositi
 Dominis, ut mos est, sumtumque secum traducunt honoratum in
 lausiacum, ubi protopraepositus totum collegium ita alloquitur:
*Sancti nostri Imperatores a Deo directi hunc nuncuparunt dome-
 sticum scholarum.* Omnes ad haec solennem illam et notam formu-
 lam polychronion dictam: *Multi contingant anni* etc. acclamant.
 Iidem paene ritus observantur in strategorum et secretalium cete-
 rorumque promotione; praeterquam quod Imperator domesticum qui-
 dem scholarum et drungarium classis creans, utitur iam citata for-
 mula: *In nomine Patris, Filii et Spiritus sancti.* Verum strategos
 et secreticos et reliquos creans, dicit simpliciter: *In nomine do-
 mini.* Hos etiam sibi traditos nactus cerimoniarus educit in cir-
 cum, praesentatque coronae [sibi congregatae, cohortium nempe pa-
 latinarum ambarumque factionum] eadem, quam paulo ante po-
 suitimus cum formula: *Sancti nostri Imperatores* etc. Circa secre-
 tales peculiare hoc observatur. Cerimoniarus recens honoratum e
 circo secum in illud secretum, cui adscriptus est, traducit. Hy-

δνόποδα, καὶ παραδίδωσιν αὐτὸν τῇ πολιτείᾳ ὑπαρχον καὶ πατέρα πόλεως.

ΚΕΦ. δ'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ βαίκτωρος.

Ἐν ἡμέρᾳ ἀλλαξίμων προσκαλεῖται ὁ βασιλεὺς τοὺς πραι-5
ποσίτους, καὶ κελεύει τοῦ εἰσᾶξαι τὸν ὀφειλοντα προβληθῆναι
Ed.L. 305 βαίκτωρα. Ἰστέον, ὅτι, εἰ οὐκ ἔστιν ἡμέρα ἀλλαξίμων, καὶ
θέλει ὁ βασιλεὺς προβαλέσθαι βαίκτωρα, ἀφ' ἑσπέρας μὴνύ-
εται ὁ πραιπόσιτος, καὶ προέρχεται πᾶσα ἡ σύγκλητος μετὰ
ἀλλαξίμων. τούτου δὲ εἰσαγομένου παρὰ τῶν πραιποσίτων¹⁰
καὶ πλησίον τοῦ βασιλέως ἐστῶτος, λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βα-
σιλεὺς. „ἐν ὀνόματι πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύμα-
τος προβάλλεται σε ἡ ἐκ Θεοῦ βασιλεία ἡμῶν βαίκτωρα”
καὶ ἐπιδίδει αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἱμάτιον τὸ καλούμενον βαί-
Bκτωρίκιον. Ἰστέον, ὅτι ὁ πραιπόσιτος ἐπιδίδωσι τὸν βασιλέα¹⁵
τὸ ἱμάτιον. ἔστιν δὲ τὸ τοιοῦτον διάσπρον, ἔχον φιάλιον σε-
μνὸν χρυσοῦφαντον, πλάτος ἔχον ὡσεὶ δακτύλων δ', καὶ μι-
κρόν τι ἐπὶ τοῖς ὤμοις ἐπεκτεινόμενον μετὰ καὶ ἀκρομανί-
κων χρυσοῦφάντων σεμνῶν καὶ ὄρνας χρυσοῦφάντου. γονά-

parchum tandem seu praefectum Urbis educit praepositus in onopodium, ibique tradit civili magistratui futurum praefectum et patrem Urbis.

CAP. 4.

Observanda in provectione Rectoris.

In die mutatoriorum seu eorum uno, per quos splendide vestitis procedere fas est, advocat Imperator praepositos, iubetque creandum rectorem introduci. Quod si vero dies ille, quo edere Imperator hunc solennem actum constituit, talis per se non sit, in quo proceres debeant in mutatoriis comparere: tunc significat Imperator praecedente vespere praeposito de sua voluntate, totusque senatus venit altero mane in mutatoriis in curiam. Introductum itaque et coram Imperatore adstantem rectoratus candidatum alloquitur ipse sic: *In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti nostra per Dei gratiam Maiestas Imperialis creat te rectorem.* Simulque porrectum sibi a praeposito indumentum, quod rectoricum appellatur, ipsi tradit. Est autem illud candidum, habens phialium [seu tegmen capitis] perquam splendidum, auro textum, ad quatuor digitorum latitudinem, in humeris nonnihil largius excurrans. Habet idem quoque manicarum extremitates, auro textas perquam splendidas, et limbos vestis auro textos. Genualia non habet, quemadmodum neque eunucho-

τεια δὲ οὐκ ἔχει, καθὼς καὶ τὰ τῶν εὐνούχων πρωτοσπαθα-
ρίων καὶ τὰ τῶν μαγίστρων στιχάρια. καὶ τοῦτο ἐκ χειρὸς
τοῦ βασιλέως δεξάμενος ἐπὶ τῆς γῆς προσκυνεῖ, καὶ φιλεῖ
τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως καὶ τὰ γόνατα, ὁμοίως καὶ τοῦ μι-
κροῦ βασιλέως· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξάγουσιν αὐτὸν οἱ πραι-
πόσιτοι εἰς τὸ βῆλον τὸ πρὸς τὸ ἀριστητήριον, ἦγον ἔμπρο-
σθεν τοῦ κοιτῶνος, ἀκείῃσε ἐνδύουσιν αὐτὸν τὸ τοιοῦτον ἱμά-
τιον, καὶ πάλιν εἰσάγουσιν αὐτὸν εἰς τὸν βασιλέα, καὶ πί-
πτων προσκυνεῖ καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας καὶ τὰ γόνατα τοῦ με-
γάλου βασιλέως, ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ, καὶ ἐπιδίδει αὐτὸν Ms. 180. a
ὁ βασιλεὺς τὸ χρυσοπερίκλειστον μαντίον, καὶ περιβάλλεται
αὐτὸ παρὰ τοῦ πραιποσίτου, καὶ πάλιν πίπτων προσκυνεῖ
καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας καὶ τὰ γόνατα τοῦ μεγάλου βασιλέως,
ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ. εἶτα ἐπιδίδωσιν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς
ἱμαφόριον ὄξυν πορφυροῦν, ἔχον δι' ὄλον χρυσοκέντητα ῥόδα
δίκην λουπηναρίων. ἰστέον, ὅτι καὶ τὸ μαντίον καὶ τὸ μα-
D
φόριον ὁ πραιποσίτος ἐπιδίδει τὸν βασιλέα. τὸ δὲ τοιοῦτον
μαφόριον ἐν τῇ προβολῇ πρὸς ἅπαξ καὶ μόνον. οὐ περιβάλ-
λεται δὲ οὔτε ἐν τῇ προελεύσει, οὔτε ἐν ἄλλῃ ἤτιμι ἂν οὐδ'
20 ἡμέρᾳ. καὶ περιβάλλεται τὸ τοιοῦτο μαφόριον παρὰ τῶν
πραιποσίτων ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, ὥστε τὸ πᾶν αὐτοῦ σῶμα συγ-
καλύπτεσθαι ὑπὸ τοῦ τοιούτου μαφορίου. καὶ πάλιν πίπτων
προσκυνεῖ καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας καὶ τὰ γόνατα τοῦ μεγάλου
βασιλέως, ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ, καὶ εἰθ' οὕτως ἐξάγουσιν

19. Sic conf. R., ἄλλη τοίνυν ἂν cod.

rum protospathariorum, neque magistrorum sticharia ea habent.
Indumentum hoc e manu Imperatoris senioris nactus, adorat eum
humi, pedesque et genua ipsius osculatur, et deinceps idem quo-
que iuniori Imperatori facit; et sic educunt ipsum praepositi in velum,
quod ad aristeterium seu pransorium spectat, aut quod ante coeto-
nem est. Ibi postquam induerunt ipsi, quod modo descripsimus, indu-
mentum, introducunt eum rursus ad Imperatorem. Culus ille, humi ia-
cens, pedes osculatur atque genua, senioris primum et consequenter
iunioris quoque. Tum tradit ipsi Dominus auro circumseptum mantium
vel pallium, quod ipsi protinus a praeposito circumiicitur. Quo facto,
procidit humi, adorat, et osculatur pedes atque genua senioris Impera-
toris et iunioris pariter. Deinde tradit ipsi Imperator maphorium [seu
humeralis] purpureum vividis luminis, totum rosis aureis acu pictis,
velut lupinis totidem, obsitum. Hoc maphorium et mantium tra-
dit praepositus Imperatori; induitque honoratus maphorium tantum-
modo semel, in promotione nimirum; deinceps autem neque in
processione, neque ullo alio die id induit. Sic autem id ipsi tunccir-
cumvolvunt praepositi circa caput, ut totum eius corpus eo veletur.

αὐτὸν οἱ πραιπόσιτοι διὰ τοῦ ὄρολογίου εἰς τὸν λαυσιακόν, Ed. L.306 καὶ ἀπευχαριστεῖ πᾶσα ἡ σύγκλητος τὸν βασιλέα, καὶ ἀσπάζεται αὐτὸν, καὶ συγκαθέζεσθαι δεῖ αὐτὸν ἐν τῷ λαυσιακῷ τοῖς πραιποσίτοις ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ τάξει. ἰστέον, ὅτι αἰεὶ ὁ βασιλεὺς τοῖς πραιποσίτοις συγκαθέζεται ἐν τῇ προελεύσει τοῦ λαυσιακοῦ καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσι.

ΚΕΦ. ε'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ συγκέλλου.

Κελεύει ὁ βασιλεὺς τῷ παρὰδυναστεύοντι, καὶ εἰσάγει τὸν ὀφειλόμενον προβληθῆναι συγκέλλον, καὶ ἅμα τῷ εἰσιέναι 10 Β αὐτὸν προσκυνεῖ τὸν βασιλέα, εἶτα πλησιάζει τῷ βασιλεῖ, καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς, ὅσα καὶ βούλεται. καὶ εἰθ' οὕτως λέγει· „ἐπὶ ὀνόματος πατρὸς, υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος προβάλλεται σε ἡ ἐκ Θεοῦ βασιλεία ἡμῶν συγκέλλον.“ ὁ δὲ πίπτει, καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας τοῦ μεγάλου βασιλέως, ὁ-15 μοῖως καὶ τοῦ μικροῦ, καὶ παραδίδωσιν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς κοιτωνίταις, καὶ ἀποστέλλει αὐτὸν πρὸς τὸν πατριάρχην, καὶ δηλοῖ αὐτὸν, ὡς ὅτι „ἡ βασιλεία ἡμῶν προεβάλετο τοῦτον συγκέλλον.“ ὁ δὲ πατριάρχης κατὰ τὸ εἰωθὸς ἀπευχαριστεῖ τὸν βασιλέα, καὶ εὐθὺς σφραγίζει τὸν προβληθέντα σύγκε-20

Hoc factō, rursus procidit et osculatur pedes et genua Imperatorum successive amborum; et tum tandem educunt ipsum praepositi per horologium in lausiacum. Totus senatus ad haec gratias agit Imperatori pro dato rectore, et salutatur honoratum, qui sua in sede et ordine praepositis in lausiacō assidet. Semper enim assidet rector praepositis, tam in conventu in lausiacum, quam in aliis processionibus.

CAP. 5.

Observanda in creatione Syncelli.

Iussu Imperatoris introducitur paradynasteion [seu imperii consors] eum, qui debet syncellus creari. Hic ut primum intravit in conclave Augusti, genibus flexis adoratur eum, et tum accedit propius. Cui Dominus postquam mandavit et iniunxit, quae tandem voluerit, subiungit: *In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti nostra per Dei gratiam imperialis maiestas creat te syncellum.* Protinus procumbit humi pedesque Domini senioris, et deinceps iunioris quoque osculatur. Tum tradit ipsum Imperator coetonitis, qui eum ad patriarcham ducunt, significantque ipsi nomine et ex persona Imperatoris: *Maiestas nostra hunc praesentem hominem syncellum p̄ncipavit.* Patriarcha pro more gratias agit Imperatori, et signo crucis confirmat novum syncellum, advocatque metropolitans et archiepiscopos, quotquot eo tempore in Urbe regia adsunt,

λον, καὶ προσκαλεῖται τοὺς μητροπολίτας καὶ ἀρχιεπισκόπους τοὺς κατὰ τὸν τότε καιρὸν ἐνδημονῦντας τῇ πόλει, καὶ λέγει *Ms. 180. b* πρὸς αὐτούς. „ὁ βασιλεὺς ἡμῶν ὁ ἅγιος θεόθεν ἐδηγηθεὶς τοῦτον προεβίβλετο σύγκελλον.” καὶ ἀπευχαριστῶσι πάντες 5 καὶ ἐξέρχονται. εἶτα κελεύει ὁ πατριάρχης τεθῆναι σκαμνίον μικρὸν εἰς τὸ εὐώνυμον αὐτοῦ μέρος ἀποκοπτὸν τῶν σκάμνων τῶν μητροπολιτῶν. εἰ δὲ τύχη εἶναι ἕτερον σύγκελλον, τίθεται τὸ τοιοῦτον σκαμνίον εἰς τὸ δεξιὸν μέρος ἀποκοπτὸν. ἀεὶ γὰρ οἱ σύγκελοι προεισέρχονται τῶν μητροπολι- 10 τῶν εἰς τὸ πατριαρχεῖον καὶ καθέζονται ἀποκοπτοί. Ἰστέον, *D* ὅτι ἐν ταῖς μεγάλαις προελεύσεσιν οὐκ εἰς μικρὰ σκαμνία καθέζονται οἱ σύγκελοι, ἀλλ' ἐν τοῖς ἰδίῳις σελλίοις, δηλονότι ἐν τοῖς τοῦ πατριάρχου σεκρέτοις, οὐχὶ δὲ τοῦ βασιλέως παρῶτος. ἐπὶ γὰρ παρουσίᾳ βασιλέως κάτωθεν τῶν μαγίστρων 15 καθέζονται ἐν τοῖς μακροσκαμνίοις. καὶ ἐν τῷ μέλλειν εἰστέ- ναι τοὺς μητροπολίτας τὴν τοῦ σεκρέτου πύλην, ἀνίστανται τῶν σκάμνων οἱ σύγκελοι, καὶ τῶν μητροπολιτῶν εἰσερχομέ- νων, εὐρίσκουσιν αὐτοὺς ἐκεῖσε, καὶ κελεύει ὁ πατριάρχης καθεσθῆναι τοὺς συγκελούς. καὶ πάλιν εἰσέρχονται οἱ μη- 20 τροπολίται καὶ οἱ ἀρχιεπίσκοποι κατὰ τὸ εἰωθὸς τῇ ἐκκλησίᾳ—*Ed. L. 307* ασιτικῇ καταστάσει. τῶν δὲ μητροπολιτῶν τὴν πύλην τοῦ σεκρέτου μελλόντων εἰσεῖναι, ἀνίστανται ἀπὸ τῶν σκάμνων οἱ σύγκελοι, καὶ ἴστανται καὶ εἰσέρχονται πάντες, καὶ κε- λεύσει τοῦ πατριάρχου καθέζονται οἱ τε σύγκελοι καὶ οἱ μη-

5. τεθῆναι *coni. R.*, τεθεῖνα *cod.*

significatque ipsis : *Venerabilis et sanctus Imperator noster a Deo directus et illuminatus hunc virum syncellum creavit.* Id audientes omnes Imperatori gratias agunt et exeunt. Deinde iubet patriarcha scamnum parvum ad suam sinistram collocari separatum a scamnis metropolitaram. Quodsi vero adhuc alius adsit syncellus [alterius patriarchae], collocatur illud scamnum a dextra patriarchae seorsim. Semper enim, ut prius ingrediuntur syncelli in patriarchale, quam metropolitae, ita etiam sedent ab iis seorsim. Magnis in processionibus resident syncelli non in parvis scamnis, sed in suis sellis; scilicet in secretis patriarchae tantum, Imperatore non praesente. At eo praesente, sedent infra magistros in macroscamnis vel longis scamnis. Et quando in eo sunt metropolitae, ut in secretum veniant, surgunt syncelli e scamnis suis, et occurrunt intrantibus metropolitae in ipsis foribus secreti, et deinceps rursus a patriarcha iussi consistunt. Et deinceps rursus ingressuris metropolitae, sed simul cum archiepiscopis secundum ordinem ecclesiasticarum constitutionum, assurgunt quidem syncelli e scamnis, [non autem occurrunt ipsis, sed suo in loco] persistunt, donec, omnibus ingressis, patriarcha considerare omnes iusserit. Ut deinceps consederunt pa-

τροποῦνται, καὶ περὶ τινῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων συναί-
ρει λόγον ὁ πατριάρχης μετ' αὐτῶν, ὅσα καὶ ὅσα βούλονται,
καὶ μετὰ μικρὸν κελεύσει τοῦ πατριάρχου ἀνίστανται καὶ ἐξ-
έρχονται πάντες.

ΚΕΦ. ζ'.

5

B Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, ὡς τανῦν ἐπιτελεῖται ἡ τοῦ ἀγίου καὶ
μεγάλου Κωνσταντίνου ἐτήσιος μνήμη καὶ τὰ ἐγκαίρια τῶν
ἰδρυθέντων τιμῶν σταυρῶν ἐν τῷ νέῳ παλατίῳ τοῦ Βόνου.

Πρὸ ἡμερῶν, ὅσων ἂν κελεύσωσιν οἱ δεσπότες, γίνεται
πρόκενσον ἐν τῷ νέῳ παλατίῳ τῷ τοῦ Βόνου, καὶ τῇ παρα-10
μονῇ τελεῖται οἰκειακῶς ἢ παννυχίς εἰς τοὺς τιμίους καὶ ἀ-
γίους σταυροὺς. καὶ αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ περὶ ὧραν β' περιβάλ-
Μα. 181. α λονται οἱ δεσπότες τὰ ὄξεια τούτων σκαρμαγγία καὶ τὰ τού-
C των σπαθία, καὶ ἰππεύουσιν ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, καὶ ἀπέρχον-
ται εἰς τοὺς ἀγίους ἀποστόλους διὰ τῆς ἀπαγούσης ὁδοῦ εἰς 15
τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸ ξηροκῆπιον, κάκεισε τῶν ἱππῶν ἀπο-
βάντες εἰσέρχονται διὰ τῆς μεγάλης πύλης τοῦ λουτροῦ ἐν τῷ
νάρθηκι, καὶ ἐκνεύουσιν ἀριστερὰ πρὸς ἀνατολὴν τοῦ αὐτοῦ
νάρθηκος ἐν τῷ ἐκεῖσε κρεμαμένῳ βήλῳ. ἐκεῖσε γὰρ καὶ τὰ
βασιλικά ἴστανται σελλία καὶ τὰ τούτων ἡντῆρέπισται ἀλλά-20
ξιμα, καὶ ἀλλάσσουν τὰ τε διβητήσια αὐτῶν καὶ τὰς χλα-

riter eodem tempore tam syncelli, quam metropolitae, instituit
patriarcha collationem aut colloquium de argumentis ad ecclesiam
pertinentibus, quot et qualibus coetui placuerit. Paulo post iussu
patriarchae assurgunt omnes et exeunt.

CAP. 6.

*Observanda (prout nunc quidem ritus est) in celebratione annua
memoriae sancti et magni Constantini, et encaeniorum sacratum
crucium in novo palatio Boni dedicatarum.*

Tot diebus ante, quot voluerit Imperator, fit processio [seu
transit Imperator e magno palatio] in novum palatium Boni; et in
vigiliis festi, quem diximus, diei peragitur privatim [in gratiam so-
lius dominicae devotionis et procul vulgo] pervigilium in honorem
venerabilium et sanctarum crucium. Ipso autem illo festo die circa
horam secundam induunt Domini purpurea sua scaramangia et spa-
thas suas, et illinc avecti in equis tendunt ad aedem SS. Apostolo-
rum per viam, quae ad aedes S. Ioannis in xeroeepio ducit. Ut pro-
pe venerunt ad SS. Apostolos, descendunt ex equis, et intrant per
magnum portam baptisterii in narthecem, declinantesque ad sini-
stram versus orientem eiusdem narthecis intrant intra velum ibi sus-
pensum, retro quod sellae imperiales positae stant, et praeparata

μύδας, καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων,
 καὶ πρὸ τῶν ἁγίων θυρῶν διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν D
 προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσιν τῇ Θεῷ, καὶ ἐκνεύουσιν ἀρι-
 στερεῶ πρὸς ἀνατολὴν τοῦ αὐτοῦ βήματος, καὶ ἀπέρχονται πρὸς
 ἕτους τάφους, ἤγουν εἰς τὸν ἅγιον Κωνσταντῖνον. καθεῖσε
 ἔνθον τῆς εἰσαγωγῆς πύλης δέχεται τούτους ὁ πατριάρχης,
 καὶ πάλιν ἐν τῷ ἐκεῖσε βήματι διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν
 κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσιν τῇ Θεῷ, καὶ ἐπιδίδω-
 σιν ὁ πατριάρχης θυμιατὸν τῷ πρώτῳ βασιλεῖ, καὶ θυμια-
 10 εῖς τε τὸ ἅγιον βῆμα καὶ τὸν τάφον Λέοντος τοῦ ὀρθοδόξου
 δεσπότη καὶ τῆς ἁγίας καὶ βασιλίδος Θεοφανοῦς καὶ Βα-Ed. L. 308
 σιλείου τοῦ ὀρθοδόξου καὶ ἀγαθοῦ βασιλέως, καὶ εἶθ' οὕτως
 εἰς τοῦ πρώτου καὶ μεγάλου Κωνσταντίνου τοῦ ἁγίου καὶ ἐν-
 δόξου βασιλέως. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιστρέφει ὁ βασιλεὺς με-
 15 τὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ὁ μὲν πατριάρχης εἰσέρχεται ἐν τῷ
 βήματι ποιῶν τὴν εὐχὴν, καὶ ἀπάρχονται οἱ ψάλται τὸ τρο-
 πῆριον „τοῦ σταυροῦ σου τὸν τύπον ἐν οὐρανῷ θεασάμενος.”
 ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποχαιρετίζας τὸν πατριάρχην, τοῦτον ἀσπῆ-
 ζεται, καὶ λιτανεύουσιν μετὰ τε τῶν μαγίστρων καὶ πατρι-
 20 κίων καὶ τῶν λοιπῶν τῆς συγκλήτου, διέρχεται διὰ τοῦ ἐξ-Β
 ἀέρου τῆς κόγχης τῶν ἁγίων πάντων καὶ τῆς ἐκεῖσε ἀπαγού-
 σης ὁδοῦ, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν αὐλὴν τῶν παλατιῶν, καὶ

ipsis iacent sua mutatoria, induuntque ibi dibetesia sua et chla-
 mydes, et sic deinceps intrant in naum seu navim SS. Apostolorum.
 Ibi ante sanctam portam ter cum cereis adorant laudibusque
 celebrant Deum genibus flexis, tum declinant ad sinistram versus o-
 rientem bematicis tribunalis, quod in illo templo est, et procedunt
 versus sepulcra, id est versus S. Constantinum. Ibi, intra
 portam ad ea sepulcra ducentem, excipit eos patriarcha; rursusque
 Deo in bematate, quod ibi est, trina cum cereis adoratione gratum et
 devotum testantur animum; traditque patriarcha seniori Domino
 thymiatum seu thuribulum; quicum ille et sanctum bema et tym-
 bum Leonis orthodoxi Domini [patris Constantini Porphyrogeniti],
 et sanctae Imperatricis Theophanonis, [quae Leonis uxor fuit,] et
 Basilii, Imp. orthodoxi atque boni, et tandem primi Christiani ma-
 gnique Imperatoris Constantini, saneti illius et gloriosi principis,
 tymbum incensat. Post haec peracta revertitur Imperator cum pa-
 triarcha. Et hic quidem intrat in bema SS. Apostolorum, factique
 benedictionem, et psaltae incipiunt troparium, quod ab his verbis
 orditur: *Crucis tuae imaginem in caelo contemplatus* etc. Imperator
 autem valedicit et osculum pacis impertit patriarchae, et inter
 supplicationes atque cantica procedit una cum magistris et patriciis
 reliquosque senatu, transitque per atrium fornicis Sanctorum omni-

σελλίων τιθεμένων τῶν ὑπὸ τῶν ἀρχοντογεννημάτων βασιζομένων, καθέζονται, μέχρις ἂν ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς
 Ma. 181. b ἐκκλησιαστικῆς λιτῆς καταλάβῃ. Ἰστέον, ὅτι ἡ λιτὴ, μέχρις ἂν εἰσέλθῃ τὴν πύλην τῆς αὐλῆς τῶν παλατίων, ψάλλει τὸ τροπάριον· „τοῦ σταυροῦ σου τὸν τύπον ἐν οὐρανῷ θεασά-5
 μενος” καὶ μετὰ τὸ εἰσελθεῖν τὴν πύλην ἄρχεται ψάλλειν τῶν ἔγκαινίων, ἦγον τὸ „δόξα σοί, Χριστὲ ὁ Θεός, ἀποστό-
 Cλων καὶ ἡγῆμα.” καὶ δὴ τοῦ πατριάρχου πλησιάσαντος ἐν τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ καθέζονται οἱ δεσπότες, ἀνιστάμενοι οἱ δεσπότες δέχονται τοῦτον. καὶ εὐθέως τελεῖται ἡ ἀκολουθία τῶν 10
 ἔγκαινίων, καθὼς εἰδισταὶ τῇ ἐκκλησιαστικῇ καταστάσει, καὶ τῶν ἀνοιξέων τελεσθέντων, εἰσέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ἀπέρχονται ἐν τῷ βήματι τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου· (τὰ γὰρ ἐκεῖσε βήματα, τὸ μὲν ἐν τῆς ἁγίας Ἐλένης ὑπάρχει, τὸ δὲ ἕτερον, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἀργυροῦν κιβώ-15
 ριον, τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου τυγχάνει·) καί τις διὰ τῆς
 Διτρισιῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσιν τῷ Θεῷ, καὶ ὑποστρέφοντες ἐξ ἀριστερᾶς ἀνέρχονται τὰ βήθρα, καὶ ἴστανται ἔμπροσθεν τοῦ μεγάλου σταυροῦ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, ἐκδεχόμενοι τὴν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἀνάγνωσιν, καὶ 20
 τὴν τῆς ἐκτενοῦς ἀπόλυσιν, ἀνέρχονται ἐν τῷ ἐκεῖσε παλατίῳ,

um et per viam, quae illinc in palatium Boni ducit, intrat in aulam palatii. Resident ibi ambo Imperatores in sellis per archontogennemata seu valetos allatis et ibi depositis, exspectantes, quoad patriarcha cum ecclesiastica supplicabunda processione eodem advenit. Intrante illa processione in portam aulae palatii, sonat adhuc troparium modo memoratum: *Crucis tuas* etc., ea vero porta transita, incipit troparium cani diei encaeniorum vel dedicationis proprium, scilicet illud, quod incipit a verbis: *Gloria sis tibi, Christus Deus, qui es argumentum gloriationis Apostolorum*. Patriarchae tum ad illum locum appropinquant, in quo sedent Imperatores, assurgunt hi, et beneventant ipsum. Protinusque perficitur ritus encaeniorum seu dedicationis, sanctarum nempe crucium, quemadmodum secundum constitutiones ecclesiasticas fieri mos est; et post peractas anoxes [seu caerimonias, quae praecedant apertionem templi], intrant Domini cum patriarcha [in aedes sacras, quae sunt in palatio Boni], praecedantque ad bema S. Constantini. (Sunt enim ibi duo bematata, unum S. Helenae, alterum S. Constantini, argenteo ciborio ornatum.) Ter ibi cum cereis adorant Deum, et redeunt deinceps a sinistra parte, ascendunt gradus ad magnam crucem S. Constantini ducentes; et consistunt coram ea, praestolantes recitationem sancti evangelii, et, extensa finita, ascendunt in palatium templo contiguum, peractaque liturgia seu divino officio, epulantur

καὶ μετὰ τὴν τῆς λειτουργίας ἀπόλυσιν συνεστιῶνται τῷ πατρι-
άρχῃ καὶ τῇ συγκλήτῳ καὶ μητροπολίταις, οἷς ἂν κελύσωσιν.

ΚΕΦ. ζ'.

E d. L. 309

5 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῶν ἁγίων
πάντων.

Ἰστέον, ὅτι ἡ προέλευσις τῶν ἁγίων πάντων ἐπιτελεῖται
κατὰ τὸν τύπον τῆς μεσονησιμίου, καὶ ὡς τὰ νῦν ἐπιτελεῖ-
ται ἢ τε δευτέρα τῆς διακαινησίμου καὶ ἡ κυριακὴ τοῦ ἀν-
τίπασχα. κατέρχονται δὲ οἱ δεσπότες ἀπὸ τῶν ἑπῶν ἐν τῇ
10 πύλῃ τῶν ἁγίων ἀποστόλων τῇ εἰσαγωγῇ πρὸς τὸ ὠρολόγιον
τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, ἀκείθεν δηριγευόμενος ὑπὸ τοῦ κου-
βουκλείου καὶ τῶν ἐξ ἔθους ἀρχόντων ἐκνεύουσι δεξιὰ, καὶ
διέρχονται διὰ τοῦ νάρθηκος τῶν ἁγίων πάντων, καὶ ἀνέρ-
χονται ἐν τοῖς κατηγουμένοις τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, καὶ εἰς-
15 ἔρχονται ἔνδον τοῦ ἐκεῖσε κρεμμαμένου βήλου, καὶ τὰ ἐξῆς B
ἐπιτελεῖται καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσιν, ἐν αἷς
ἀπέρχονται οἱ δεσπότες ἔφιπποι εἰς τοὺς ἁγίους ἀποστόλους. Ms. 182. a
ὁ δὲ πατριάρχης μετὰ τῆς λιτῆς καταλαβὼν ἴσταται ἔνδον
τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἔξω τῶν κυκλίδων τοῦ θυσιαστη-
20 ρίου, καὶ τοῦ καιροῦ καταλαβόντος, εἰσέρχονται οἱ πραιπό-

cum patriarcha et senatu et metropolitibus, delectis nempe et in-
vitatibus.

CAP. 7.

Observanda in festo et processione Sanctorum omnium.

Processio Sanctorum omnium peragitur secundum ritum meso-
nestimi seu medianae vel mediae quadragesimarum hebdomadis, et
secundum ritum, quo nunc celebrantur tam secunda feria diacaene-
simi vel septimanae renovationis, id est paschalis, quam dominica
antipascha, vel quae proxime festum paschatis sequitur. Descendunt
Domini ex equis in porta sanctorum Apostolorum ad horologium e-
iusdem ecclesiae ducente, et inde, stipati a cubiculo et consuetis
proceribus, declinant versus dextram, trajectoque narthece templi
Sanctorum omnium, ascendunt in catechumenia eiusdem templi, et
intrantra intra velum ibi suspensum, fiuntque cetera, quemadmodum
mos est fieri in reliquis processionibus, per quas Domini ad sanctos
Apostolos in equis vehuntur. Adveniens interim cum turba proces-
sionale patriarcha consistit intra aedem SS. Apostolorum extra can-
cellos sacrificatorii, temporeque oportuno ingruente, intrant praepositi
ad Augustos, et amiciunt eos ipsorum tunicis. Exeuntes extra velum

σιτοι καὶ περιβάλλουσι τοὺς δεσπότας τὰς ἐαυτῶν χλαρίδας
 ἐξερχομένων δὲ τῶν δεσποτῶν τοῦ βήλου, δέχονται τούτους
 οἱ τε μάγιστροι καὶ πατρίκιοι, καὶ γίνεται ἐκεῖσε δοχὴ, καὶ
 ἀπὸ νεύματος τοῦ πραιποσίτου λέγει ὁ τῆς καταστάσεως
 C, „κελεύσατε.” καὶ κατέρχονται διὰ τε τοῦ κοχλιοῦ καὶ τοῦ
 νάρθηκος, καὶ ἐκβαίνοντων τὸν νάρθηκα τῶν ἁγίων ἀποστό-
 λων, δέχεται τούτους ὁ περατικὸς δῆμος τῶν Βενέτων μετὰ
 καὶ τοῦ δομεστικῶν τῶν σχολῶν, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ δομεστι-
 κος τῶν σχολῶν τοῖς δεσπόταις τὰ ῥοδόπλακα σφράδια καὶ
 μετ' ὀλίγον πρὸ τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὸ ὠρολόγιον δέχεται εἰς 10
 τὸ ἔξάερον ὁ δῆμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ
 λευκοῦ, καὶ αὐτὸς ἐπιδιδόνς ὁμοίως τοῖς δεσπόταις. καὶ
 εἰσιόντων τῶν δεσποτῶν εἰς τὴν θύραν ὡς πρὸς τὸ ὠρολό-
 γιον τῶν ἁγίων ἀποστόλων, δέχεται ὁ ἐξκουβίτος μετὰ τοῦ
 περατικοῦ δήμου τῶν Πρασίμων, καὶ ἐπιδίδωσι καὶ αὐτοῖς 15
 D ὁμοίως. καὶ πάλιν εἰσιόντων τῶν δεσποτῶν εἰς τὴν θύραν
 τοῦ γυναικίτου τῶν ἁγίων ἀποστόλων, δέχεται ὁ δῆμαρχος
 τῶν Πρασίμων μετὰ καὶ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου, καὶ ἐπι-
 δίδωσι καὶ αὐτὸς ὁμοίως. καὶ εἰθ' οὕτως ἀπέρχονται οἱ
 δεσπῶται, καὶ δέχεται τούτους ὁ πατριάρχης ἕξω τῶν κιν-20
 κλίδων τοῦ ἁγίου βήματος, καὶ ἀσπάζονται ἀλλήλους, καὶ
 Ed. L. 310 εἰσέρχονται ἅμα εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἀσπάζονται οἱ
 δεσπῶται τὴν ἐνδυτὴν καὶ τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον, δηλονότι ὑπὸ

Dominos excipiunt et venerantur magistri et patricii, fitque ibi
 doche seu exceptio et consalutatio Dominorum et procerum, qua
 peracta, clamat cerimoniaris, nutu praepositi admonitus: *Celeusate*
 [seu: *velitis movere*]. Sic descendunt per cochleam et nartheceam;
 et egredientes e narthece Sanctorum omnium excipit atque veneratur
 peraticus demus [seu suburbana e Pera factio] Venetorum cum
 domestico scholarum Dominis odorata sarta rosia implexa tradente.
 Paulo illinc antequam ingrediantur Domini in horologium, exci-
 piunt eos in atrio demarchus Venetorum cum factione alba, sarta
 et ipse quoque porrigens. Dominos iam ipsam horologii SS. Apo-
 stolorum portam intrantes excipit excubitus [seu praefectus excubi-
 torum] cum demo peratico Prasinorum, et ipse quoque corollas tra-
 dens. Et tandem intrantes Dominos in portam gynaeconitae seu
 stationis mulierum in aede SS. Apostolorum, excipit demarchus Pra-
 sinorum cum factione russa, tradens et ipse, quae ceteri. Sic por-
 ro libere absque impedimento procedentes Dominos excipit patriar-
 cha extra cancellos sancti bematris [vel tribunalis], osculoque pacis
 invicem dato, intrant simul in sacrificatorium, ubi Domini endytam
 seu tapetem altari instratum et sacrum evangelium osculantur, pa-
 triarcha utrumque protendente et ori admovente. Exinde ordiun-

τοῦ πατριάρχου προσφερόμενα, καὶ αἴρουνσι ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε
 τὴν λιτὴν, ψάλλοντος τοῦ κλήρου τὸ „δόξα σοί, Χριστέ ὁ
 Θεός.” τῶν δὲ δεσποτῶν ἐξερχομένων τὸ βῆμα, λαμβάνουσι
 παρὰ τῶν πραιποσίτων κηρία λιτανίγια, καὶ ἅμα τοῦ πα-
 5τριάρχου λιτανεύουσι μέχρι τῶν ἁγίων πάντων, καὶ τῆς ἀ-
 κολουθίας τῶν ἀνοίξεων τελεσθείσης, ἤγουν τῶν ἐγκαινίων, Ms. 182.b
 εἰσοδεύουσι καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ βήματι, καθὼς ἡ συνή-
 10θεια ἔχει, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διὰ τοῦ ἡρὸς ἀνατολὴν δεξιῶ
 μέρους εἰσέρχονται ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας τοῦ Β
 10ἰοῦ ἁγίου μάρτυρος Λέοντος, καὶ ἐκεῖσε διὰ τῆς τρίσεως μετὰ τῶν
 κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσιν τῷ Θεῷ, καὶ εὐθέως
 ἀποχαιρετίζουσι τὸν πατριάρχην, τοῦτον ἀσπαζόμενοι. καὶ
 ὁ μὲν πατριάρχης ἀπέρχεται εἰς τοὺς ἁγίους πάντας. οἱ δὲ
 δεσπότης διὰ τοῦ ἔνδον τοῦ βήματος κυκλίον ἀπέρχονται εἰς
 15τὸ εὐκτήριον τῆς ἁγίας καὶ βασιλίδος Θεοφανοῦς. καὶ ἐκεῖσε
 ἀπαλλάσσουσι τὰ χλανίδια, καὶ καθέζονται ἐκδεχόμενοι τὴν C
 τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἀνάγνωσιν. τοῦ δὲ ἁγίου εὐαγγελίου
 μέλλοντος ἀναγινώσκεισθαι, ἐξέρχονται ἔξω τοῦ αὐτοῦ εὐκτη-
 20ρίου, καὶ ἴστανται ἔνδον τοῦ ἐκεῖσε ἀποκρεμμαμένου βήλου
 πρὸς τὸ βῆμα, καὶ ποιοῦνται τὴν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου
 ἀκρόασιν, καὶ μετὰ τὴν τελείωσιν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου εἰσ-
 25έρχονται πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ εὐκτηρίῳ τῆς ἁγίας Θεοφανοῦς,

tur supplicabundam processionem, clero canente illud: *Gloria tibi, Christe Deus*. Domini hac in processione e bema egredientes accipiunt a praepositis cereos processionales, et sic, comitante patriarcha, procedunt cantantes Deoque supplicantes usque ad aedem Sanctorum omnium; ubi post peractum anoexeon seu apertionum, vel, quod idem est, encaeniorum officium, [id est post dictas preces, quae in annuatim renovanda dedicatae istius aedis memoria dici solent, et per quas nemini ad clausam aedem aditus patet.] inferunt pedem, et progrediuntur in eius aedis bema, prout mos est; et exinde per dextram tribunalis orientalem plagam intrant in oratorium, quod ibidem est, S. Leonis Martyris, et trina cum cercis adoratione Deum ibi venerati, protinus valedicunt et osculum pacis dant patriarchae. Et patriarcha quidem abit in aedem Sanctorum omnium: Domini autem per cochleam, quae est intra bema, abeunt ad euteriorium sanctae Imperatricis Theophanonis, [quod est in aede SS. Apostolorum,] ibique depositis tunicis, exspectant tempus, quo recitari sanctum evangelium debet. Eo instante, exeunt oratorio, et stant intra velum ibidem ea parte, quae bema respicit, suspensum, audiuntque [a nemine conspecti] lectionem sancti evangelii. Qua finita, redeunt in idem sanctae Theophanonis euteriorium, ibique residentes ordinant cletorium, [id est nominatim designant et a nomenclatore citari iubent, quos eo die sibi volunt convivae accumbere]

καὶ καθεζόμενοι στοιχοῦσι τὸ κλητώριον, καὶ εἰθ' οὕτως περιβάλλονται τὰ χρυσοπερίκλειστα σαγία, καὶ διέρχονται διὰ τοῦ νάρθηκος τοῦ εὐκτηρίου τοῦ ἁγίου Ὑπατίου καὶ τοῦ ἐκεῖσε ἐξάγοντος ἐξαέρον, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀνέρχονται διὰ τῆς ξυλλίης σκάλας τῆς ἐξαγούσης ἔξω τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου τῆς ἀναγούσης εἰς τὰ κατηχούμενα τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διέρχονται διὰ τῶν κατηχουμένων τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὰ παλάτια. καθεῖσε ἠγνέπεται ἡ τιμία αὐτῶν τράπεζα. τὰ δὲ ἐπὶ τῆς τραπέζης τελούμενα καὶ τὰ τῆς δειλιγῆς προελεθέσεως, καθὼς προεῖρηται, ὁμοίως τῆς δευτέρας τῆς διακαινησίμου καὶ τῆς νέας κυριακῆς, καθὼς τὰ νῦν ἐπιτελοῦνται.

Ed. L. 311

ΚΕΦ. η'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ πρώτῃ τοῦ Ἀυγούστου μηνός, τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ ἐξερχομένου.

15

Ἰστέον, ὅτι, εἰ μὲν λάξη ἡ πρώτη τοῦ Ἀυγούστου ἐν κυριακῇ, ὀφείλει ἐξερχεσθαι ἀπὸ τοῦ σκευοφυλακίου τοῦ μεγάλου παλατίου ὁ τίμιος σταυρὸς τῇ ὀπισθεν κυριακῇ, ἥρουν πρὸ ἐπὶ τὰ ἡμερῶν τῆς πρώτης τοῦ Ἀυγούστου. ἐξερχεται δὲ

Ms. 183. a πάλλιντος τοῦ ὄρθρου περὶ τρίτην ἢ καὶ ἕκτην ᾧδῆν, καὶ ἀ-20
Βποτιθεται ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ, καὶ ὑπὸ τοῦ πρωτοπύκα βαλ-

re.] Tum induti sagis auro septis transeunt per narthecem eucterii seu sacelli sancti Hypatii et per atrium illi praetensum; inde ascendunt per scalam ligneam, quae ex aede S. Constantini exeuntes in catechumenia SS. Apostolorum ducit; traiectisque modo dictis SS. Apostolorum catechumeniis, intrant in palatium [isti aedi adstructum]; ubi parata ipsis est sacra mensa. Ritus autem in prandio, item in processione pomeridiana, observandi sunt, ut nunc quidem fiunt, similes illis, quos in descriptione processionis feriae secundae diacaenesimi [seu proximae a paschatis festo], et novae dominicae [seu eius, quae in albis dicitur,] exposuimus.

CAP. 8.

Observanda calendis Augusti, prodeunte in publicum venerabili] et vivifica Cruce [in qua Christus passus fuit].

Si calendis mensis Augusti in diem dominicum incidere contingat, debet sancta Crux proxime praecedente die dominica seu die retro septimo e. sceuophylacio [vel custodiaro pretiosorum vasorum et sacrarum reliquiarum] magni palatii exprimi et produci, quo tempore matutinas canunt, intra tertiam sextamve odam. Et primum, depromptus e sede sua: et depositus humi in. sceuophylacio,

σαμιζόμενος προτίθεται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰς προσκύνησιν πάντων. καὶ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ ὄρθρου παρίσταται ἅπας ὁ βασιλεῖος κληρὸς ψάλλον τὰ συνήθη σταυρώσιμα, καὶ δευτεροὶ κελεύουσιν οἱ δεσπόται, εἰσέρχονται καὶ ἀσπάζονται αὐτὸν, καὶ ἀπερχόμενοι καθέζονται ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου εἰς τὴν συνήθη καὶ καθημερινὴν προέλευσιν. καὶ εἰδ' οὕτως αἶρων ὁ παπίας τὸν τίμιον σταυρὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, δηλονότι φοροῦντος αὐτοῦ σκαραμάγγιον καὶ σαγίον ἀληθινόν, ὀψικευόμενος ὑπὸ τοῦ βασιλείου κληρὸν καὶ τοῦ πρωτοπάπα τῆς Δάφνης τοῦ ἁγίου Στεφάνου καὶ διαταρῶν τοῦ ἁγίου Στεφάνου καὶ τοῦ παλατίου, πάντων κηρὸς βασταζόντων, διέρχεται διὰ τε τοῦ ἡλιακοῦ καὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ ἀπαγόμενος προτίθεται εἰς προσκύνησιν πάσης τῆς συγκλήτου ἐν τῷ λαυσιακῷ ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει πρὸ τῆς πύλης τοῦ εὐκτερίου τοῦ ἁγίου Βασιλείου. καὶ μετὰ τὴν προσκύνησιν πάλιν βασταζέται παρὰ τοῦ παπίου, δηλονότι ὀψικευόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων, καὶ ἀποτίθεται ἐν τῷ παλατίῳ τῆς Δάφνης ἐν τῷ νεῷ τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου. τῇ δὲ Δοκίμῃ τοῦ Ἰουλίου μηνὸς ἄρχεται περιπολεύειν καὶ ἀγιάζειν πάντα τόπον καὶ πᾶσαν οἰκίαν ταύτης τῆς Θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως, ἀλλὰ μὴν καὶ αὐτὰ τὰ τεῖχη, ὡς ἂν καὶ

balsamisatur vel inungitur sacris unguentis a [cleri regii] protopapa; dein proponitur sic in ecclesia [magni palatii, Deiparae Phari, ut videtur, aut et nea] communi omnium adorationi. Tum post finitam officium matutinum accedit ad eam sanctam Crucem, et coram ea consistit totus clerus palatinus, canens consueta staurosima vel cantica in laudem Crucis. Domini, si volunt, [exeuntes e sacro cubiculo, ante consuetam processionem] intrant [in ecclesiam] et venerati Crucem abeunt, residentque in chrysoetriclino et peragunt ea, quae in consueta quotidiana processione vel conventu procerum in aulam peragi mos est. Papias tum sublatam in capite gerens sanctam Crucem, indutus scaramangio et sago purpureo stipatusque obsequio cleri palatii et protopapae S. Stephani Daphnes et diaetariorum tam S. Stephani, quam palatii, et horum quidem omnium cereos gestantium, procedit [ex ecclesia palatii] per heliacum seu solarium [illi praetensum], et praeter chrysoetriclinum. Inde ulterius prolata Crux deponitur et exponitur communi totius senatus adorationi in lausiaco, et quidem in eius sinistra parte ante portam eucterii S. Basilii. Adoratam itaque ibi Crucem rursus attollit papias, et procedit eodem in obsequio, deponitque in palatio Daphnes in templo sancti protomartyris Stephani. Die vero vigesimo et octavo mensis Iulii incipit Crux obire atque sanctificare omnem locum omnemque domum regiae huius urbis, quam Deus conservare velit; neque aedificia tantum, sed et ipsos

αὐτὴ ἡ πόλις καὶ τὰ περὶ αὐτὴν πάντα τῆς χάριτος καὶ τοῦ
 ἁγιασμοῦ πληρωθῶσιν, μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ Ἀβγούστου μηνός.
 ἐν αὐτῇ γὰρ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ αὐτοῦ μηνός πρῶτ' εἰσέρχεται ἐν τῇ
 ἱερῇ παλατίᾳ καὶ προτίθεται ἐπάνω τοῦ σέντζου τοῦ ἱσταμέ-
 νου ἐν τῇ χρυσοτρικλίῳ. οἱ δὲ διαιτάριοι ψάλλουσι τὰς
 συνήθως σταυρωσίματι, καὶ ἔκτενοὺς γινομένης ὑπὸ τοῦ πρω-
 Ed.L.312 τοπάπα τῆς Δάφνης, ἀποδίδουσιν τὴν εὐχὴν, στερεοῦντες κα-
 τα τὸ εἰωθός. καὶ εὐθέως αἰρόμενος ὁ σταυρὸς πάλιν ὑπὸ
 τοῦ παπίου καὶ ὀψικευόμενος ὑπὸ τοῦ πρωτοπάπα τῆς Δάφνης
 καὶ τῶν διαιταρίων περιέρχεται ἀγιάζων τοὺς τε κοιτώντας
 καὶ ἄπαν τὸ παλάτιον. καὶ εἰθ' οὕτως ἀποτίθεται ἐν τῇ
 Ms. 183. b εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, καὶ τῇ ἑσπέρᾳ εἰσφέρει αὐ-
 τὸν ὁ παπίος καὶ ὁ δεύτερος εἰς τὸν Φάρον, παραδιδόντες
 αὐτὸν τῷ σκενοφύλακι, καὶ τῇ ἑωθεν, ψάλλοντος τοῦ ὄρθρου
 τρίτην ἢ καὶ ἕκτην ᾠδὴν, ἐκμασσομένου παρὰ τε τοῦ πρωτοπάπα
 καὶ τοῦ σκενοφύλακος, ἀποτίθεται ἐν τῇ ἱερῇ σκενοφυλακίᾳ.
 B εἰ δὲ ἐν δευτέρας λάχῃ ἢ πρώτῃ τοῦ Ἀβγούστου, ὀφείλει
 ἐξέρχεται τῇ ὀπισθεν κυριακῇ, ἤγουν πρὸ ἡ ἡμερῶν τῆς α'
 τοῦ Ἀβγούστου. εἰ δὲ ἐν τρίτῃ λάχῃ ἢ πρώτῃ τοῦ Ἀβγού-
 στου, ὀφείλει ἐξέρχεται αὐτῇ τῇ κυριακῇ τῆς τρίτης, ἤγουν
 πρὸ δύο ἡμερῶν τῆς α' τοῦ Ἀβγούστου. εἰ δὲ ἐν ὄ λάχῃ ἢ

19. ἢ πρώτῃ τῇ et ed.

urbis muros obit atque sanctificat; quo et ipsa urbs et ei circum-
 iecta gratia et sanctificatione impleantur. Illa Crucis obitio contin-
 uat usque ad diem Augusti mensis decimam tertiam. Ea enim die
 mane redit in sacrum palatium, et proponitur super senzo [id est sessu
 vely throno], qui stat in chrysotriclino. Diaetarii ad hanc consueta
 staurosimata seu troparia in laudem crucis canunt, factaque exten-
 sa a protopapa, Daphnae addunt ipsi benedictionem, figentes pro more
 [id est, vorentes concepta consuetaque formula, velit Deus et urbem,
 et in ea S. Crucem, σιτρεάν, fixam, immobilem nullaue calamitate
 percellendam esse iubere]. Et protinus rursus attollitur Crux a papia,
 circumlataque in obsequio protopapae Daphnes et diaetriorum obit
 atque sanctificat cubicula palatii ipsamque totum. Deinceps depo-
 nitur in oratorio S. Theodori. Sub vesperam infert eam papias et
 deuterus in Pharum, ubi scenophylaci seu custodi vasorum eam
 tradunt. Altero mane tandem, dum cantatur matutinum officium,
 circa tertiam aut et sextam odam, extersa et repurgata Crux a pro-
 topapa et scenophylace reponitur rursus in sacro scenophylacio. Quod-
 si vero calendae mensis Augusti in secundam feriam incidant, efferri
 debet sacra crux penultima retro die dominica seu octavo die ante
 calendae Augusti. Si porro illae calendae in feriam tertiam seu di-
 em Martii incidant, debet S. Crux efferri ipsa illa die dominica,
 quae illam tertiam feriam proxime antecedit, hoc est secundo die

πρώτη τοῦ Ἀυγούστου, ὀφείλει ἐξέρχεται αὐτῇ τῇ κυριακῇ τῆς τετράδος, ἦγουν πρὸ τριῶν ἡμερῶν τῆς πρώτης τοῦ Ἀυγούστου. εἰ δὲ ἐν ε' λάχῃ ἢ πρώτη τοῦ Ἀυγούστου, ὀφείλει ἐξέρχεται αὐτῇ τῇ κυριακῇ τῆς ε', ἦγουν πρὸ δ' ἡμερῶν τῆς Πρώτης τοῦ Ἀυγούστου. εἰ δὲ ἐν παρασκευῆς λάχῃ ἢ πρώτη τοῦ Ἀυγούστου, ὀφείλει ἐξέρχεται αὐτῇ τῇ κυριακῇ τῆς παρασκευῆς, ἦγουν πρὸ ε' ἡμερῶν τῆς α' τοῦ Ἀυγούστου. εἰ δὲ ἐν σαββάτῳ λάχῃ ἢ πρώτη τοῦ Ἀυγούστου, ὀφείλει ἐξέρχεται αὐτῇ τῇ κυριακῇ τοῦ σαββάτου, ἦγουν πρὸ ἕξ ἡμερῶν τῆς α' τοῦ Ἀυγούστου.

ΚΕΦ. 9.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ τῆς κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου μηνὶ Ἀυγούστῳ εἰ.

Εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς ἀπελθεῖν καὶ παννυχεῦσαι ἐν βλα-
 15 χέρναις, ἀπέρχεται τῇ πρὸ μιᾶς ἡμερῶν, καὶ ἐκτελεῖ τὴν
 παννυχίδα. τῇ δὲ ἐπαύριον, ἦγουν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἑορτῆς,
 προέρχονται ἅπαντες ἐννύχιοι μετὰ ἀλλαξίμων, οἳ τε μάγι-
 στροὶ καὶ πραιπόσιτοι, πατρίκιοι καὶ ὀφφικιάλιοι. οἱ δὲ εὐ-
 νοῦχοι πρωτοσπαθάριοι μετὰ τῶν ἀλλαξίμων αὐτῶν, βαστά-

ante calendas Augusti. Si deinceps incidant illae calendae in tetrada [seu quartam feriam vel diem Mercurii], debet S. Crux efferrī die dominica tetrada proxime antecedente, seu die tertio ante calendas. Ita quoque si calendae in pemptada [seu quintam in feriam vel diem Iovis] incidant, debet S. Crux die dominica illam quintam feriam proxime praecedente seu quarto die ante calendas efferrī. Si denique in parasceuen [id est sextam in feriam vel diem Veneris] incidant calendae, debet S. Crux die dominica parasceuen illam proxime praecedente seu die quinto ante calendas efferrī. Si tandem in sabbatum incidant calendae Augusti, debet S. Crux die dominica septimam illam feriam seu sabbati diem antecedente vel die ante calendas sexto efferrī.

CAP. 9.

Observanda in festo obdormitionis sanctissimae Deigenitricis die Augusti decimoquinto.

Si cupit Imperator magno e palatio exire in blachernas ad peragendum ibi devotum pervigilium, facit id die proxime praecedente, sacroque pervigilio defungitur; et tum altero mane, id est ipso festo die, procedunt omnes, die nondum prorsus oborto, in mutatoriiis quidem magistri et praepositi et patricii et officiales; eunuchi autem protospatharii praeter mutatoria sua quoque spathobaecia gestant; oeciaci autem seu familiares vel domestici protospatharii

ζοντες και τὰ σπαθοβάρκλια· οἱ δὲ οἰκειακοὶ προτοσπαθαρι-
οι μετὰ σπεκίων· οἱ δὲ λοιποὶ ἅπαντες μετὰ σκαραμαγγίων
ἄνευ τῶν σεκρετικῶν. προσέρχονται δὲ ἅπαντες ἐν τῷ τρικλίνω

Ed. L.313 τῷ λεγομένῳ Δανουβίῳ, καὶ καθέζονται ἐκεῖσε. εἰ δὲ καὶ ὁ
βασιλεὺς οὐ θελήσει ἀπελθεῖν καὶ παννυχεῦσαι, τῇ ἡμέρᾳ τῆς

Ms. 184. a ἑορτῆς ἀλλάσσει τὸ σκαραμαγγιον αὐτοῦ, καὶ εἰ μὲν οὐκ ἔ-
στιν εὐδία, ἰππεύει, καὶ ἀπέρχεται ἀπὸ σκαραμαγγίου· εἰ
δὲ ἔστιν εὐδία, ἀπέρχεται διὰ τοῦ πλοός. καθέζεται δὲ ἡ
σύγκλητος ἅπασα ἀπὸ σκαραμαγγίου ἔξωθεν τῆς κολλωμένης
πόρτης, ἐν τῷ αἰγιαλῷ ἐκδεχόμενοι τὸν βασιλέα. τοῦ δὲ βα-10
σιλέως ἄξιόντος ἀπὸ τοῦ δρόμονος, δέχονται αὐτὸν οἱ πραι-
πόσιτοι· παρακατιῶν δὲ, δέχονται αὐτὸν μάγιστροι καὶ πα-
τρικιοὶ καὶ ὀφφικιαῖοι προσκυνῶντες αὐτὸν, καὶ ἀναφέρου-
B σιν αὐτὸν ἐν τῷ κοχλιᾷ τῷ εἰσφέροντι εἰς τὰ κατηχουμενία
τοῦ μεγάλου ναοῦ, καὶ διέρχεται διὰ τοῦ τρικλίνου τῆς ἀ-15
γίας σοροῦ, καὶ ἀνέρχεται διὰ τοῦ βισαλωτοῦ καὶ τοῦ κο-
χλιοῦ, διακόπτων τὸν τρίκλινον τὸν καλούμενον Δανούβιον.
καὶ ἔξέρχονται εἰς τὸν πόρτικα τὸν λεγόμενον Ἰωσηφιακὸν,
καὶ ἀναφέρουσιν αὐτὸν οἱ πραιπόσιτοι ἕως τοῦ κοιτῶνος. οἱ
δὲ μάγιστροι καὶ πατρικιοὶ καὶ ἡ σύγκλητος ἅπασα καθέζον-20
ται ἐν τῷ Δανουβίῳ, καὶ ἀλλάσσουσιν τὰ ἀλλάξιμα αὐτῶν,
καὶ καθέζονται ἐκεῖσε ἐκδεχόμενοι τὴν ἔλευσιν τοῦ καιροῦ.

specia gestant. Praeter secreticos reliqui omnes procedunt in scaramangis. Procedunt autem et conveniunt omnes in triclinium, quod Danubius appellatur, et ibi consistunt. Quod si autem non placuerit Imperatori praecedente die in blachernas ire sacrumque ibi pervigilium perficere, induit ipso festo die scaramangium suum, et equo evehitur, si nempe tranquillum mare non fuerit; illo autem silente atque composito, in liburnica illuc pergit; ibique a toto senatu excipitur, qui scaramangis indutus extra portam coeliomenen [seu depressam et in humilium deductam; id ei nomen est;] in litore sedet, exspectans Domini adventum. Et exscendentem quidem e dromonio excipiunt praepositi: aliquanto autem illuc ulterius magistri et patricii et officiales adorantes eum, porroque comitantur eum sursum per cochleam ad catechumenia magni templi [blachernensis] ducentem. Inde trajecto triclinio sanctae sori [vel conditorii, in quo B. Virginis amictus iacet,] ascendit Imperator per bisalotum [seu lateribus coctis constructum triclinium] et per cochleam in triclinium Danubium dictum. Eo transmissa, procedit in porticum Iosephicam dictam et tandem usque ad coetonem, comitantibus praepositis. Remanent autem magistri et patricii et totus senatus sedentes in Danubio, et induunt mutatoria sua, exspectantque adventum temporis, quo surgendum est. Illo adveniente, indicat cerimo-

ἐλθόντος δὲ τοῦ τῆς καταστάσεως καὶ μνήσαντος τοῖς πραι-
 ποσίτοις, ὡς ὅτι ὁ καιρὸς ἔφθασεν, εἰσερχονται οἱ πραιπό-
 σιτοι δηλοποιοῦντες τὸν βασιλέα. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξελθὼν ἐκ
 τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ εἰσέρχεται ἐν τῷ Ἀναστασιακῷ τρικλί-
 5^{ων}, φορῶν τὸ διβητήσιον αὐτοῦ καὶ στάς ἐκεῖσε, ἴστανται οἱ
 ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου ἔνθεν κακεῖθεν. οἱ δὲ σπαθαρο-
 κουβικουλάριοι ἴστανται ὀπισθεν αὐτῶν. οἱ δὲ πρωτοσπα-
 θάριοι εὐνοῦχοι ἴστανται ὀπισθεν τοῦ βασιλέως. προσκαλεῖ-
 ται δὲ ὁ πραιπόσιτος τοὺς βεστήτορας, καὶ περιβαλλόμενος ὁ
 10 βασιλεὺς τὴν γλαμύδα αὐτοῦ δι' αὐτῶν, ἐξέρχονται. εἶτα δὲ
 κατελθὼν ὀστιάριος ἴσταται ἐν τῷ βήλῳ, καὶ διόττησι ἅμα
 τοῦ τῆς καταστάσεως μαγίστρον καὶ πατρικίους καὶ στρα-
 τηγούς καὶ ὄφφικιαλλίους. καὶ εἰσερχόμενος ὁ ὀστιάριος ἴστα-
 ται κάτω ἐν τῷ βήλῳ. νεύσας δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ,
 15 δὲ πραιπόσιτος τῷ ὀστιαρίῳ, εἰσάγει μαγίστρον καὶ πα-
 τρικίους καὶ στρατηγούς, καὶ εἰσελθόντες πίπτουσιν. ἀνα-
 σιάντων δὲ αὐτῶν, λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ
 βασιλέως, καὶ λέγει ἐκεῖσε „κελεύσατε.“ ὁ δὲ βασιλεὺς δηρι-
 γευόμενος ὑπὸ τε τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων
 20 τε καὶ στρατηγῶν, ἐξέρχεται ἐν τῷ Δανουβίῳ τρικλίῳ. ἴσταν-Ed. L. 314
 ται δὲ οἱ τε βαρβάτοι πρωτοσπαθάριοι καὶ ὁ δρουγγάριος
 τῆς βίγλης ἔνθεν καὶ ἔνθεν πλησίον τῆς θύρας. οἱ δὲ πα-

niarius praepositis, instare tempus; hi ad Dominum intrant, eaque
 de re monent. Dominus igitur e coetone procedit in Anastasiacum
 triclinium, indutus dibetio suo, ibique stanti sese hinc et
 illinc, dextra sinistraque, aggregant proceres cubiculi; pone hos
 stant spatharocubicularii; protospatharii eunuchi autem stant pone
 Dominum. Itaque ordinatis, advocat praepositus vestitores, qui post-
 quam Domino chlamydem eius circumposuerunt, rursus egrediuntur.
 Post haec descendit ostiarius ad velum, ibique subsistens [extra ve-
 lum] una cum cerimoniario dirimit et secedere iubet suam quemque
 in classem, magistros et patricos, strategos et officiales. Peractis his,
 rursus intrat ostiarius in Anastasiacum, sed remanet infra stans intra
 velum. Quod videns Imperator, nutum dat praeposito, et hic porro
 dat ostiario; hic autem, eo accepto, introducit magistros et patricos et
 strategos et officiales. Qui ingressi humo procidunt. Ut autem resur-
 rexerunt, monitus nutu regis praepositus ait: *Celeusate* [id est *plac-*
eat vobis, nempe *movere*]. Exit tum Imperator, stipatus a proceribus
 cubiculi, patriciis et strategiis in triclinium Danubium: ad cuius
 ingressum ab utraque parte barbati protospatharii cum drungario vi-
 giliae stant. Hic denuo procidunt in genua patricii, strategi totus-
 que senatus. Ut surrexerunt, accipit nutu regis mandatum praepo-
 situs, qui porro cerimoniario communicat; et hic tandem clamat:

Ms. 184. b τρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ἅμα τῇ συγκλήτῳ πίπκουσιν. ἀνω-
 στατῶν δὲ αὐτῶν, λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ
 βασιλέως, καὶ αὐτὸς δίδωσι τὸν τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει
 „κελεύσατε.” θρηγνεύμενος δὲ ὁ βασιλεὺς ὑπ’ αὐτῶν διέρ-
 χεται ἕως πλησίον τοῦ κιονίου τοῦ κειμένου ἐγκαρσίως ἐν τῷ⁵
 πληρώματι τοῦ ἐμβόλου, καὶ δέχεται ἐκεῖνος τὸν πατριάρχην
 μετὰ καὶ τῆς λιτῆς. λαβὼν δὲ κηρία παρὰ τοῦ πραιποσίτου
 καὶ εὐχάμενος, ἐπιδίδωσιν αὐτὰ πάλιν τῷ πραιποσίτῳ, προσ-
 κυνήσας δὲ τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον καὶ τὸν ζωοποιὸν σταυ-
 ρὸν, προσκυνοῦσιν ἀμφοτέρω ἀλλήλους, ὅ,τε βασιλεὺς καὶ ὁ¹⁰
 πατριάρχης, καὶ ἀσπασάμενοι, λαμβάνει ὁ βασιλεὺς παρὰ
 τοῦ πραιποσίτου κηρίον λιτανίον, καὶ ὑποστρέψας διέρχε-
 ται ἰδιὰ τοῦ αὐτοῦ ἐμβόλου. ἄρχεται δὲ ὁ τῆς καταστάσεως
 τροπᾶριον· „ἐν τῇ γενήσῃ τὴν παρθενίαν ἐφύλαξας.” ψάλ-
 λοντες δὲ τὸ αὐτὸ τροπᾶριον οἱ τῆς προελεύσεως ἅπαντες,¹⁵
 εἰσέρχονται ἐν τῷ νάρθηκι τοῦ μεγάλου ναοῦ. τὰ δὲ λοιπὰ
 πάντα τῆς τάξεως φυλάττονται ἐν τῇ αὐτῇ ἑορτῇ, καθὼς καὶ
 τῇ ὑπαπαντῇ. Ἰστέον, ὅτι ὁ λογοθέτης τοῦ δρόμου καὶ ὁ
 Ὁρθάλκτωρ καὶ ὁ πρωτοασκηκῆτης καὶ ὁ μυστικὸς μετὰ τῶν
 χρυσοτρικλινητῶν πρωτοσπαθυρίων ἴστανται ἐν τῷ Ἰωσηφια-²⁰
 κῷ πόρτικι.

Celeusate. Inde procedit Imperator ab iisdem stipatus usque propemodum ad columnam transversim positam in fine porticus, ibique excipit patriarcham cum lite seu turba supplicantium eum comitante; sumtisq; cereis a praeposito porrectis, facit preces, factisque rursus eos praeposito reddit; adoratis deinceps immaculato evangelio et vivifica cruce, adorant ambo sese invicem, Imperator scilicet et patriarcha, pacisque osculum inter se commutant, et tum accipiens a praeposito cereum processionalem Imperator legit vestigia sua per eandem porticum; cerimonarius autem ad haec intonat troparium: *In tuo partu conservasti virginitatem.* Omnes, qui processioni huic intersunt, idem troparium canentes intrant in narthecem magni templi [blachernarum]. Reliqui ritus autem eo die festo observandi sunt similes ritibus hypapantae seu festi purificationis B. V. Adhuc id tenendum, logothetam dromi et rectorem et protoasetram et mysticum una cum protospathariis chrysoetriclinii in porticu Iosephica stare.

ΚΕΦ. ι΄.

*Όσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ β' τῆς πρώτης ἑβδομάδος, τοῦ βασιλείου δημηγοροῦντος ἐπὶ τοῦ σιληντίου τῆς μανναύρας.

Περὶ ὧραν τρίτην δίδοται μεταστάσιμον, καὶ ἀπέρχεται ὅσαυτα ἢ σύγκλητος, καὶ ἴστανται κάτω τῶν γραδελίων τῆς μανναύρας οἱ τε μάγιστροι καὶ πατρίκιοι καὶ οἱ βασιλικοὶ πάντες ἄνθρωποι καὶ πᾶς ὁ πολιτικός ὄχλος, ὅτε δρουγγάριος τῆς βίγλης μετὰ καὶ τοῦ τάγματος αὐτοῦ καὶ τῆς βα-Μα. 185. α
σιλικῆς περιουσίας, καὶ ὁ δρουγγάριος τοῦ πλοῖμου μετὰ
10 καὶ τῶν ὑπ' αὐτῷ πάντων. οἱ δὲ δεσπότηαι ἐξέρχονται ἀπὸ
σκαραμαγγίων, φοροῦντες καὶ τὰ χρυσοπερίκλειστα αὐτῶν
σαγία, καὶ διέρχονται διὰ τε τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων μί
καὶ τοῦ σίγματος καὶ τῆς τοῦ Κυρίου ἐκκλησίας, καὶ ὑπτου-
σιν ἐκεῖσε κηροῦς, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διέρχονται διὰ τε τῆς
15 σακέλλης καὶ τοῦ ἀλάτου καὶ τοῦ ἀνάγοντος στενωποῦ εἰς τὸν
τῆς μανναύρας ἡλιακόν, καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ μεγάλῳ τρι-Ed. L. 3:5
κλίῳ, δηλονότι δηριγενόμενοι ὑπὸ τε τοῦ κουβουκλείου καὶ
τῶν μαγλαβιτῶν καὶ τῆς ἐταιρείας. ἐκεῖσε γὰρ ἐν τῷ μεγά-
λῳ τρικλίῳ κάτωθεν τῆς πλαγίας καμάρας τῆς δεξιᾶς πρὸς
20 ἀνατολῆν ἴστανται τῶν δεσποτῶν χρυσοῦ σέλλα. κακεῖσε μι-
κρόν τι καθεζόμενοι, ἕως ἂν ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου πάντα
καλῶς εὐτρεπισθῶσιν, (ἐκνικῶ γὰρ τὸ καθῆσαι τοὺς δεσπότη-

22. ἐκνικῶ conl. R., ἡλίκα cod.

CAP. 10.

Observanda die secundo primae septimanae [ieiunii quadragesimalis], Domino in silentio magnaureae sermonem pronuntiante.

Circa tertiam horam datur metastasimum seu abeundi ex aula et negotiis curialibus licentia, et abit totus senatus, consistitque infra gradus magnaureae, scilicet magistri et patricii et basilici omnes et omnis populus urbanus, drungarius vigiliae cum cohorte sua et sacra perusia [seu comitativa peculiare], item drungarius ploimi vel classis cum omnibus ad suam inspectionem pertinentibus. Domini autem prodeunt [e magno palatio] in scaramangiis et sagis suis auro septis; traectisque porticibus Sanctorum quadraginta [martyrum] et sigmate et Domini ecclesia, in qua cereos accendunt, et sacello et ovato et angiportu tandem, qui ad solarium magnaureae ducit, intrant in magnum triclinium, stipati et conducti a cubiculo, maglabitis et hetaeria. Ibi parumper desident in collocatis sub laterali dextro ad orientem fornice magni triclinii sellis aureis, (nam stricte id observandum, et mos receptus exigit, ut Imperatores nusquam diu stent, sed semper sedeant,) donec a praeposito praeeparata fuerint omnia.

τας,) ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος μετὰ καὶ τοῦ τῆς καταστάσεως πρὸς τὸ εὐτρεπῆσαι τοὺς τε ἀσηκρήτας καὶ πάντα, ὅσα ἢ συνήθεια ἔχει. ἄνω γὰρ τῶν γραδηλίων μέχρι τοῦ τελευταίου τίθεται ἐπεύχιον, ἐν ᾧ ἴστανται οἱ δεσπόται· ἐνδεν Β δὲ κἀκεῖσε, ἤγουν δεξιά καὶ ἀριστερὰ, ἤγουν ἀπὸ τοῦ πρώου 5 του γραδηλίου μέχρι τοῦ τελευταίου, ἴστανται στιχηδὸν οἱ τε ἀσηκρήται καὶ νοτάριοι μέλλοντες ἐκλαβέσθαι τὰ ὑπὸ τοῦ βασιλέως δημηγορούμενα· ἄνω δὲ εἰς τὸ πρῶτον γραδηλίον ἐν τῷ πρὸς ἀνατολὰς δεξιῷ μέρει ἴστανται ὅ, τε λογοθέτης καὶ πρῶτος ἀσηκρήτης καὶ ὁ πρωτονοτάριος. Ἰστέον, ὅτι, 10 ὧν δεσποτῶν καθεζομένων, παρίστανται οἱ τε τοῦ κουβουκλείου πάντες καὶ οἱ τοῦ μαγαβίου καὶ τῆς ἐταιρείας ἅμα καὶ τῶν χρυσοτρικλινητῶν. ὅτε δὲ πάντα καλῶς εὐτρεπισθῶσιν, εἰσέρχεται ὁ πραιπόσιτος, καὶ προσκυνεῖ, σχηματοειδῶς πως τὴν κεφαλὴν ὑποκλίνων καὶ ταῖς χερσὶ μετριῶς 15 C κουφίζων τὸ ἑαυτοῦ σαγίον, καὶ εὐθέως ἀνίστανται οἱ δεσπόται, καὶ ἐξερχόμενοι ἔξω τοῦ καγκέλλου ἴστανται ἄνω εἰς τὸ πρῶτον γραδηλίον, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἐπεύχιον ἤπλωται, καὶ εὐθέως διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου λέγει ἅπας ὁ λαὸς πολυχρόνιον. καὶ μετὰ τὸ σιγῆσαι πάντας ἄρχεται δημηγορεῖν ὁ βασιλεύς. Ἰστέον, ὅτι, τοῦ βασιλέως δημηγοροῦντος, κατὰ τελειάν, ἤτοι στάσιν, τῆς αὐτῆς δημηγορίας σιγῆ μὲν ὁ βασιλεύς, ὁ δὲ λαὸς διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου

Ma. 185. b

Hic enim exit una cum cerimoniarario ad ordinandos asecretas et reliqua omnia, quae cerimoniale importat. Sunt autem ea haec. Explicatur per gradus magnaurae a summo gradu ad infimum usque epeuchium seu tapes, super quo Domini perorantes stant. Hinc autem et illinc, a dextra nempe et a sinistra, stant in seriem collocati a primo gradu ad infimum usque asecretae et notarii, verba Domini excepturi. In primo autem gradu ad dextram orientalem partem stant logotheta et protoasecretis et protonotarius. Interea dum Domini sic in magno triclinio magnaurae sedent, expectantes oportunum prodeundi tempus, adstant ipsis cubicularii omnes et maglabbatae et betaeria et chrysotriclinitae. Omnibus autem comparatis, intrat praepositus et adorat Dominum certo quodam gestu caput inclinans sagumque suum manibus nonnihil attollens. Quo dato signo, protinus exurgit Dominus egressusque extra cancellos stat in summo gradu super orario ibi expanso; protinusque ad nutum praepositi dicit omnis populus polychronium seu votum diurnae et prosperae vitae. Reddito silentio, incipit Dominus perorare. Quo sic ad teleciam seu perfectionem, vel, quod idem est, ad stasin seu pausam, delato [hoc est sermone finito,] tacet ipse quidem; populus autem praepositi nutu monitus recitat canticulum, quo longam ipsi vitam et felix imperium a Deo precatur. Eo finito, signat Imperator populum ter,

λέγει „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ θεὸς τὴν βασιλείαν ὑμῶν.“ καὶ μετὰ τὸ πληρῶσαι τὸν λαὸν κατασφραγίζει τρίτον ὁ βασιλεὺς, μέσον, δεξιὰ καὶ ἀριστερά, καὶ εἶθ' οὕτως ὑποστρέψαντες οἱ Δ δεσπότηι καθέζονται ἐν τοῖς χρυσοῖς τούτων σελλίοις, ὅπου καὶ 5 πρότερον, καὶ εὐθέως ἄρχονται εὐφημεῖν οἱ τοῦ ἀριθμοῦ τὰ ἕξ ἔθους, καὶ ὁ πραιπόσιτος ἐξερχόμενος εὐτρεπίζει πάντα καλῶς· οἱ γὰρ μάγιστροι καὶ πατριῖοι καὶ συγκλητικοὶ ἴστανται διὰ τοῦ πλαγίου ἐμβόλου τοῦ πρὸς δύσιν ἀριστεροῦ μέρους, ἐκδεχόμενοι τὴν τῶν δεσποτῶν ἄφισιν. καὶ ὅτε πάντα καλῶς εὐ- Ed. L. 316
τοτρεπισθῶσιν, εἰσέρχεται ὁ πραιπόσιτος, καὶ προσκυνήσας εἰς προειρημένῃ σχήματι, εὐθέως ἀνίστανται οἱ δεσπότηι, καὶ διέρχονται διὰ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τῶν γραδηλιῶν καὶ τοῦ ἐμβόλου, ἐν ᾧ ἴστανται οἱ τε μάγιστροι καὶ πατριῖοι καὶ συγκλητικοί, καὶ ἐξέρχονται διὰ τῆς ἐξαγωγῆς πύ- 15 λης εἰς τὸν τρίκλινον τῶν κανθιδάτων, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διέρχονται διὰ τε τῶν ἑξακουβίτων καὶ τῶν σχολῶν καὶ τοῦ χυτοῦ τῆς χαλκῆς, καὶ ἀπέρχονται μέχρι τοῦ ἁγίου φρέατος. καὶ ἐκεῖσε ἄπτοτες κηρὸς καὶ ἀσπαζόμενοι τὸ ἅγιον φρέαρ, B ἔπαντῆ τούτους ὁ πατριάρχης εἰς τὴν πύλην τὴν μεγάλην τὴν βοεῖσάγουσαν ἀπὸ τοῦ ἁγίου φρέατος, ἐν ᾧ τόπῳ εἰς προσκύνησιν τίθεται ὁ τίμιος σταυρὸς. καὶ δὴ τοῦ πατριάρχου θνυμιῶντος κατὰ τὸν τύπον τοῦς δεσπότηας, ἀσπαζονται αὐ-

1. ποιήσει — ὑμῶν sm. R., cod. ποιή. 14. πόλης cod.

et primum quidem coram se in medio stantes, deinceps ad dextram, et tandem ad sinistram. His peractis, revertuntur Domini ad eandem, quibus antea sederant, sellas aureas, ibique resident; et statim incipiunt milites ad arithmum pertinentes consueta laudes dicere. Interim digressus ab Imperatore praepositus reliqua ordinat diacessui necessaria et congrua; magistri nempe et patricii et senatores seriatim consistunt in laterali porticu sinistrae occidentalis plagae, Dominorum adventum expectantes. Omnibus bene ordinatis, ingreditur rursus praepositus, adoratque Dominos modo, quo paulo ante diximus, simulque sic admonet tacite, parata iam omnia esse. Surgunt ergo Domini protinus, et transeunt per sinistram plagam gradum dictamque per porticum, qua magistri et patricii ordinis-que senatorii viri stant; et sic porro per portam, quae ad triclinium candidatorum ducit, egressi pergunt illuc, et illinc continuantes per excubita, per scholas, per chytum chalces, deveniunt ad sanctum puteum [seu phialam S. Sophiae]. Ibi accendunt cereos, et venerantur sanctum puteum, magnaue in porta, quae illinc in ecclesiam ducit, occurrit ipsi patriarcha ibi loci, ubi sancta Crux adoratum exponitur. Domini patriarcham, dum ab ipso ex more incensantur, osculo pacis venerantur. Tum pergunt per portam ad dextram plagam bematis; ubi senatorii omnes et palatini ministri

τόν, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται διὰ τῆς ἐκεῖσε εἰσφερούσης
 πύλης πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ βήματος. ἐκεῖσε γὰρ οἱ
 τῆς συγκλήτου πάντες ἵστανται μετὰ καὶ τῶν βασιλικῶν καὶ
 τοῦ κουβουκλείου, ἐπευχόμενοι τοὺς δεσπότες. καὶ ἀπὸ τῶν
 ἐκεῖσε εἰσέρχονται εἰς τὰ ἅγια θύρια, καὶ ἄπτονσιν κηροῦς 5
 Cκατὰ τὸ εἰωθὸς, καὶ τὰ ἐξῆς κατὰ τὸν τύπον τελοῦσιν. καὶ
 Ms. 186.a εἰθ' οὕτως παραλαμβάνει ἀπὸ χειρὸς τοῦ καστρησίου ὁ πα-
 τριάρχης τὸν θυμιατὸν, καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, καὶ θυ-
 μιᾷ ὁ βασιλεὺς πέριξ τῆς ἁγίας τραπέζης, καὶ εἰθ' οὕτως
 διὰ τοῦ δεξιοῦ μέρους τοῦ βήματος ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε μικρῶν 10
 ἁγίων θυρῶν ἐξέρχονται οἱ δεσπότες ἅμα τοῦ πατριάρχου
 ἕως τῶν πορφυρῶν κίωνων, καὶ ἐκεῖσε ἀποχαιρετίζουσι τὸν
 πατριάρχην, τοῦτον ἀσπαζόμενοι. καὶ ὁ μὲν πατριάρχης εἰσ-
 ἔρχεται εἰς τὸ βῆμα ἐκτελέσων τὴν τριτοέκτην· οἱ δὲ δε-
 σπότες εἰσέρχονται ἐν τῷ μηταωρίῳ, καὶ μετὰ τὴν τῆς τρι-15
 τοέκτης ἀπόλυσιν ἀνέρχονται μυστικῶς διὰ τοῦ ἐκεῖσε τοῦ
 Dμηταωρικίου κοχλιοῦ εἰς τὰ κατηγούμενα, καὶ διὰ τῶν δια-
 βατικῶν εἰσέρχονται μυστικῶς δηριγεύομενοι ὑπὸ τε τῶν μα-
 γλαβιτῶν καὶ τῆς ἐταιρείας εἰς τὸ θεοφύλακτον παλάτιον· οἱ
 δὲ τῆς συγκλήτου πάντες καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ οἱ βα-20
 σιλικοὶ ἄνθρωποι μετὰ τὴν τῆς τριτοέκτης ἀπόλυσιν ἀπὸ τῶν
 ἐκεῖσε, ἤγουν ἀπὸ τῆς ἁγίας Σοφίας, ἀπέρχεται ἕκαστος εἰς
 τὰ ἴδια. διὰ γὰρ τὸ εἶναι τὴν ἡμέραν ταύτην παγανὴν εἰς
 τὴν ὑποστροφὴν οὐ δηριγεύουσιν οὗτοι τοὺς δεσπότες.

et cubicularii adstant Dominis benedicentes. Hi per sacras fores
 cancellorum ingressi accendunt cereos, ut mos est, et cetera quo-
 que ex ritu peragunt. Tandem acceptum e manu castrensis patri-
 archa thuribulum tradit Imperatori. Hic totam circa sacram mensam
 incensat; et tum exeunt Domini a dextra bematics una cum patri-
 archa per minores, quae ibi sunt, sacras fores, et usque ad por-
 phyréticas columnas procedunt ambo. Ibi autem valedicunt et oscu-
 lum pacis impertiunt patriarchae. Et hic quidem redit in bema,
 tritoecten, id est officium inter tertiam et sextam horam peragen-
 dum, peracturus; Domini autem intrant in metatorium, et illinc
 post absolutionem vel finem tritoectes ascendunt mystice vel clam
 arbitris et cum intimis amicis et custodibus per cochleam e meta-
 torio ad catechumenia ducentem; et denique per diabatica vel tectas
 porticus redeunt in palatium, quod Deus custodiat, stipati a magla-
 bitis et hetaeria. Senatorii autem omnes et cubicularii et palatini
 ministri post absolutam tritoectam abeunt illinc, id est e sancta
 Sophia, ad sua quisque. Pagana enim quum sit illa dies, [id est
 solenni et solenniter indictae processioni non dicata] non comitan-
 tur Dominos in palatium redcentes.

Ὅσα δει παραφυλάττειν, τῶν τιμῶν σταυρῶν μελλόντων εἶναι
τῇ μέσῃ ἑβδομάδι τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς.

Ἰστέον, ὅτι τῇ τρίτῃ κυριακῇ τῆς ἁγίας μ΄, ἤρουν ἀπὸ
5τῆς ὀρθοδοξίας, μετὰ τρίτην ἢ καὶ ἕκτην ᾠδὴν τοῦ ὄρθρου,
ἐξάγονται οἱ τίμιοι καὶ ζωποιοὶ τρεῖς σταυροὶ, καὶ ἀποτί-
θενται ἐν τῷ σκενοφυλακίῳ, καὶ εἰθ' οὕτως ὑπὸ τοῦ πρω-
τοπάπα βαλσαμιζόμενοι προτίθενται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰς προσ-
κύνησιν πάντων, καὶ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ ὄρθρου ἀνοί-
10γει τὸ τῆς νέας ἀναβάσιον, καὶ ἀνέρχεται ὁ τῆς νέας κληρὸς B
καὶ ἅμα τοῦ βασιλείου κληρὸν τοῦ παλατίου παρίστανται
ψάλλοντες τὰ συνήθη σταυρώσιμα. καὶ ὅτε κελεύουσιν οἱ
δεσπότες, εἰσέρχονται καὶ ἀσπάζονται τοὺς τιμίους καὶ ζω-
ποιοὺς σταυροὺς. εἰθ' οὕτως ἀπερχόμενοι καθέζονται ἐπὶ
15τοῦ χρυσοτρικλίνου εἰς τὴν συνήθη καὶ καθημερινὴν προέ-
λυσιν. καὶ ὁ μὲν εἰς αἰρόμενος ὑπὸ τοῦ διάκονος τῆς νέας
καὶ ὀψικνεύμενος ὑπὸ τοῦ ταύτης κληρὸν, κατέρχεται καὶ Ms. 186. b
προτίθεται ἐν τῇ αὐτῇ νέᾳ ἐκκλησίᾳ. ὁ δὲ ἕτερος αἰρόμενος
καὶ βασταζόμενος ὑπὸ τοῦ παπίου τοῦ μεγάλου παλατίου, C
20φοροῦντος αὐτοῦ σκαραμάγγιον καὶ σαγίον ἀληθινόν, ὀψι-
κνεύμενος ὑπὸ τοῦ βασιλείου κληρὸν καὶ τοῦ πρωτοπάπα τῆς

CAP. 11.

*Observanda, quando SS. Cruces effereandae sunt media septimana
sanctae quadragesimae.*

Dominica sanctae quadragesimae tertia seu, quod idem est,
tertia a festo orthodoxiae et restitutarum sacrarum imaginum, post
tertium sextumque canticum canonis matutinarum expromuntur san-
ctae et vivificae tres Cruces [e sede et basi sua in palatio] et depo-
nuntur in [eiusdem] scenophylacio, et deinceps balsamisatae vel in-
unctae a protopapa proponuntur in ecclesia [palatii seu nea] vulgari
omnium adorationi. Post absolutum autem orthrum seu officium ma-
tutinum recluditur anabasium [seu gradus, per quos ad catechume-
nia ascenditur,] neae [seu novae in palatio ecclesiae], et ascendit
illuc neae clerus una cum clero palatino; et adstant canentes con-
sueti staurosima seu cantica in laudem Crucis. Domini, si lubet,
intran [in ecclesiam palatii novam] et venerantur sanctas et vivifi-
cas Cruces; deinde digressi resident in chrysotriclino consuetae
quotidianae processions gratia. Trium autem illarum Crucium una
quidem a diacono neae sublata descendit [e catechumeniis neae],
comite clero eiusdem neae seu novae ecclesiae, et expomitur in ea-

*Δάφνης τοῦ ἁγίου Στεφάνου καὶ διαιταρίων τοῦ παλατίου, πάντων κηρῶν βασταζόντων, διέρχεται διὰ τε τοῦ ἡλιακοῦ καὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ ἀπαγόμενος προτίθεται εἰς προσκύνησιν πάσης τῆς συγκλήτου ἐν τῷ λαυσιακῷ ἐν τῷ ἀριστερωῖ μέρει πρὸ τῆς πύλης τοῦ εὐκηρίου τοῦ ἁγίου Βασι-5
 λείου, καὶ μετὰ τὴν προσκύνησιν πάλιν βασιάζεται παρὰ τοῦ παπίου, δηλονότι ὀψικευόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων, καὶ Ὀυπότιθεται ἐν τῷ παλατίῳ τῆς Δάφνης ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου προτομαρτύρου Στεφάνου. καὶ τῇ δευτέρῃ τῆς αὐτῆς ἑβδομάδος μετὰ τὸ γενέσθαι μίνσας ἐξέρχεται ὁ παπίας, καί το αἰρεῖ τὸν σταυρὸν ἀπὸ τοῦ ἁγίου Στεφάνου, καὶ ἀποφέρει αὐτὸν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τῆς ἁγίας Σοφίας. ὁ δὲ ἕτερος σταυρὸς ἀναπομένει ἐν τῷ ἱερῷ παλατίῳ. Ἰστέον, ὅτι τῇ παρασκευῇ τῆς αὐτῆς μέσης ἑβδομάδος τῆς ἁγίας τεσσαρα-
 Ed. L. 3. 8 κοστῆς μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐνάτης εἰσάγει ὁ παπίας τὸν 5
 τίμιον σταυρὸν ἐν τῷ ἱερῷ παλατίῳ. ὁμοίως καὶ οἱ τῆς νέας κληρικοὶ εἰσάγουσιν καὶ αὐτοὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τὸν ἕτερον σταυρὸν μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐνάτης. καὶ τῇ κυριακῇ μετὰ τρίτην εἴτε καὶ ἕκτην ὥδῃν τοῦ ὄρθρου ὑπὸ τοῦ πρωτοπάπα καὶ τοῦ σκευοφύλακος ἐκμασσόμενοι κατατίθενται ἐν τῷ αὐτῷ σκευοφυλακίῳ.*

dem ipsa nova ecclesia. Altera vero sublata a papia magni palatii, qui scaramangium et sagum purpureum corpore gerit, et stipata a clero palatino et a protopapa S. Stephani Daphnes et a diactariis palatii, omnibus illis cereos gestantibus, permeat per heliacum [seu solarium] et chrysotriclinum, et illinc porro ablata exponitur adorationi totius senatus in lausiaco ad sinistram, coram porta eucterii [vel sacelli] S. Basilii. Ubi postquam satis adorata fuerit, aufertur rursus a papia in eodem comitatu, et exponitur in palatio Daphnes in templo, quod ibi est, S. protomartyris Stephani, [illius nempe, qui primus martyrum omnium supremum supplicium subiit.] Altero die eiusdem septimanae post factas missas exit papias et tollit eam crucem e S. Stephano, et profert eam in magnam ecclesiam S. Sophiae. Tertia nempe crux e sacro palatio non effertur. Parascae autem seu sexta feria eiusdem mediae in sancta quadragesima septimanae, post absolutionem nonae, [odae scilicet officii circa nonam horam cantari soliti,] infert rursus papias sanctam Crucem e S. Sophia in sacrum palatium. Similiter quoque neae clerici inferunt rursus alteram crucem e sua ecclesia eodem die atque tempore. Proxima autem dominica intra tertiam et sextam odam orthri reponuntur rursus cruces a protopapa et sceuophylace in eodem, quo prius asservatae fuerant, custodiaro vasorum, prius bene probeque utersae.

ΚΕΦ. ιβ.

"Οσα δεῖ παραφυλάττειν, τῶν δεσποτῶν ἀπιόντων λούσασθαι ἐν βλαχέρναις.

Τῇ παρασκευῇ ἔωθεν προέρχεται ἅπανα ἡ σύγκλητος Β 5 ἀπὸ σκαραμαγγίων ἐν βλαχέρναις ἔξω τῆς πόρτας, ἐν ᾧ τό-
 πῳ ὁρμῶσιν οἱ δεσπότες. οἱ δὲ δεσπότες εἰσέρχονται ἀπὸ
 σκαραμαγγίων εἰς τὸν δρόμονα μετὰ τῆς οἰκείας αὐτῶν θε-
 ραπειάς, τοῦ τε λογοθέτου τοῦ δρόμου καὶ τοῦ πρωτοαση-
 κρήτου καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν δεήσεων μετὰ τοῦ ἑταιριάρχου Me. 187. a
 10 καὶ τοῦ δρουγγαρίου τῆς βίγλας. ὁρμῶσιν δὲ εἰς τὴν πόρ-
 ταν, ἔνθα ἡ σύγκλητος τούτους ἐκδέχεται. οἱ δὲ μάγιστροι
 καὶ πατριῖοι καὶ ὀφφικιάλιοι ἔξω τῆς πόρτης τῷ δεξιῷ μέ-
 ρει τῆς βασιλικῆς διόδου δέχονται τοὺς δεσπότες, ἐν δὲ τῷ C
 ἀριστερῷ ἴστανται τὰ βασιλικά σελάρια. καὶ ἐν τῷ πλη-
 15 σιάσαι πρὸς αὐτοὺς τοὺς δεσπότες λίπτονσι προσκωνοῦντες.
 οἱ δὲ δεσπότες δηριγευόμενοι ὑπὸ τε τῶν πραιποσίτων τοῦ
 κουβουκλείου καὶ τῶν μαγλαβιτῶν, βασιλικῶν τε καὶ τῶν
 τῆς ἑταιρείας, ἀπέρχονται διὰ τῆς ἀπαγούσης ὁδοῦ πρὸς
 τὴν ἐκκλησίαν. ἴστέον, ὅτι, τῶν δεσποτῶν εἰσιόντων τὴν πόρ-
 20 ταν, κατακολουθοῦσιν ὀπισθεν οἱ τε μάγιστροι καὶ πατριῖοι
 καὶ ὀφφικιάλιοι. ἐν δὲ τῷ προπυλαίῳ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας
 δέχεται αὐτοὺς ὁ σκευοφύλαξ μετὰ θυμιατοῦ καὶ ὁ τῆς ἐκ- D

CAP. 12.

Observanda, quando Domini lotum ad blachernas eunt.

Parasceue seu feria sexta mane procedit seu convenit scaraman-
 giis indutus totus senatus in blachernis extra portam palatii ibi
 loci, ubi Domini appellere cum dromone solent. Pariter induti sca-
 ramangiis intrant Domini in dromonem una cum privato sui corpo-
 ris ministerio et logotheta dromi et protosecretis et praefecto sup-
 plicationum, hetaeriarcha et drungario vigiliae. Appellunt autem ad
 portam, ad quam senatus eos expectat; et primi quidem magistri,
 patricii et officiales extra portam a dextra parte viae, qua Domini
 transeunt; ad sinistram vero regia stant sellaria [seu equi sellati et
 ad inequitandum accincti]. Proceres, ubi Dominis prope fiunt, ado-
 rant humi procidentis; Domini autem stipati a praepositis cubiculi
 et maglabitis, basilicis et hetaeria, intrant in ecclesiam [S. Deigen-
 nitricis] per viam, quae illuc ducit. Dominos per portam extimam
 ingressos subsequuntur magistri, patricii et officiales. In propylaeo
 seu anteportali autem ecclesiae excipit Dominos sceuophylax [seu
 custodiarius vasorum et sacrarum reliquiarum in ea aede repositarum],
 cum thuribulo; clerus autem eiusdem ecclesiae subaequitur in obser-

κλῆσις κλῆρος, ὀμικεύοντες αὐτούς. καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν εἰσιόντων εἰς τὸν νάρθηκα, περιβάλλονται τὰ χρυσοπερικλειστα σαγία, καὶ ἄπτουσι κηρούς, καὶ διέρχονται διὰ μέσης τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς σωλαίας, καὶ πάλιν ἄπτουσι κηρούς ἕξω τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον, καὶ ἀσπάζονται τὴν ἁγίαν ἐνδυτήν. Ἰστέον, ὅτι, τῶν δεσποτῶν εὐχομένων εἰς τὸ ἅγιον βῆμα, ἢ σύγκλητος καὶ οἱ τοῦ κουβουκκείου καὶ οἱ βασιλικοὶ διέρχονται καὶ ἴστανται εἰς τὸν νάρθηκα τῆς ἁγίας σοροῦ. εἰθ' οὕτως διέρχονται διὰ τοῦ πρὸς ἀνατολὴν δεξιῷ μέρους τοῦ βήματος καὶ τοῦ σκευοφυλακίου, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν νάρθηκα τῆς ἁγίας σοροῦ, καὶ οἱ μὲν βασιλικοὶ ἴστανται ἀριστερᾷ τῆς βασιλικῆς προόδου, οἱ δὲ μάγιστροι καὶ πατρῷοι δεξιᾷ τὸς πρὸς τὰς πύλας. οἱ δὲ δεσπόται ἄπτουσι κηρούς κατὰ τὸ εἰωθὸς εἰς τὰς βασιλικὰς πύλας ἁγίας σοροῦ, καὶ εἰσέρχονται, καὶ εὐθέως κλείουσι τὰς αὐτῶν πύλας κορυμβικολάριοι (βαρβάτοι γὰρ ἐκεῖσε οὐκ εἰσέρχονται, εἰ μὴ οἱ τοῦ κουβουκκείου μόνοι) οἱ δὲ δεσπόται πάλιν κατὰ τὸ εἰωθὸς ἄπτουσι κηρούς ἔμπροσθεν τοῦ ἁγίου βήματος, καὶ εἰσέρχονται καὶ ἀσπάζονται τὴν ἁγίαν ἐνδυτήν, καὶ λαμβάνει ὁ βασιλεὺς πρῶτος θυματὸν παρὰ τοῦ πραιποσίτου, καὶ θυμιᾷ περίξ τῆς ἁγίας τραπέζης. εἶτα ἐκβάλλουσι τὰ τούτων

quo. Domini narthecem ingressi saga auro praetextata induunt, accendunt cereos, transeunt per mediam partem ecclesiae et praeter soleam, ubi rursus extra sanctas fores accensos cereos deponunt. Inde intrant in sanctum thysasterium seu sacrificatorium, et venerantur osculo sacram endytam vel altaris instratum. Interea vero, dum Domini sacro in bemate [vel tribunali] devotione sua defunguntur, transeunt senatus et cubicularii et basilici in narthecem sanctae sori [vel conditorii sacri amictus B. Virginis], ibique se in series suas collocatos tenent. Devotione peracta, transeunt Domini per dextram versus orientem partem bematis et per sceuophylacium, et intrant in narthecem sanctae sori, stantibus in via, qua transeundum ipsis est, ad sinistram quidem basilicis seu imperialibus hominibus, ad dextram autem magistris et patriciis, respectu ad portam basilicam eius sacelli habito. Ad has basilicas fores sanctae sori accensos figunt Domini cereos pro more, et tum [in navim sori] intrant. Ingressis autem, protinus claudunt illam portam cubiculariū. Ibi rursus extra sanctum bema cereos accendunt, ut mos est, et tum intrant in bema, veneranturque sacram endytam osculo. Prius autem seu supremus Imperator thuribulum a praeposito nactus circumcirca incensat sacram mensam. Eo facto, exiunt Domini sua saga, traditque praepositus maiori Domino stabellum et pennas pa-

συνία, καὶ λαμβάνει ὁ πρῶτος βασιλεὺς παρὰ τοῦ πραιπο-
 σίτου τὸ ἀπὸ ταωνοπτέρων ξηπίδιον, καὶ φιλοκαλεῖ πέριξ
 τῆς ἁγίας τραπέζης, καὶ ἔξερχονται τοῦ βήματος, καὶ ἀπέρ-
 χονται ἀπὸ δεξιᾶς εἰς τὴν ἐπίσκεψιν, καὶ ἄπτουσιν κἀκεῖσε
 5 κηρὸς καὶ προσκυνοῦσιν. καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀπέρχονται
 ἔξω τοῦ μητατωρικού, ἐν ᾧ ἡ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου καὶ ὁ ἄρ-
 10 γυροῦς ἴδρται σταυρὸς, καὶ ἄπτουσιν κἀκεῖσε κηρὸς, καὶ
 εἰσέρχονται εἰς τὸ μητατώριον, καὶ, εἰ κελεύουσι, σκεπάζον-
 15 ται. Ἰστέον, ὅτι ἐν ᾧ τόπῳ ἴστανται οἱ βασιλεῖς ἐπενχόμε-
 νοι, ἴστανται οἱ τῆς μέσης ἑταιρείας, καὶ αὐτοὶ ἐπενχόμε-
 νοι. καὶ ἔξιόντες διέρχονται διὰ τοῦ νάρθηκος, καὶ πάλιν
 20 δέχονται τούτους οἱ τε μάγιστροι καὶ πατρίκιοι καὶ ὀφφικιά-
 λιοι, καὶ ἀνίαςιν οἱ δεσπῶται διὰ τοῦ κοχλιοῦ καὶ ἀπέρ-
 χονται. οἱ δὲ βασιλικοὶ προαπερχόμενοι ἴστανται δεξιᾶ καὶ
 25 ἰσάριστερᾶ ἔξω τῶν εἰσαγόντων παραπτέρων εἰς τὰ ἀποδυτά. Δ
 οἱ τῶν δεσποτῶν διερχομένων, ἐπενχονται καὶ αὐτοί. οἱ
 δὲ δεσπῶται δηριγευόμενοι ὑπὸ τε τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν
 30 μαγλαβιτῶν καὶ τῆς μεγάλης ἑταιρείας, εἰσέρχονται εἰς τὰ
 ἀπάγοντα παραάπτερα εἰς τὰ ἀποδυτά. καὶ οἱ μὲν τῆς με-
 35 γάλης ἑταιρείας ἴστανται εὐθύς μετὰ ὀλλύων ἐπενχόμενοι,

8. μητατώριο cod., ut saepius.

voninis factum, quicum ille sacram mensam circumverrit. Eo fa-
 cto, exeunt e bematē, et abeunt a dextra parte ad episcopum [seu
 visitationem atque adorationem sacrarum B. Virginis reliquiarum] et
 ibi quoque accendunt cereos et [reliquias] adorant. Illinc procedunt
 usque ad metatorium, in quo imago Deigenitricis et argentea
 crux exstant; in cuius aditu quoque, priusquam ingrediantur, cereos
 accendunt. Ingressi autem deinceps in metatorium, si quidem cu-
 piunt, infulantur. Tenendum, eo in loco, in quo subsistunt Do-
 mini preces ad Deum facientes, ibi subsistere quoque, qui hacten-
 us eos comitati fuerant, mediae hetaeriae homines post bona verba
 Dominis dicta. Transeunt porro Domini per narthecem, quos vena-
 rantur secunda vice magistri et patricii et officiales; et ascendunt
 Domini per cochleam, et ulterius pergunt ad apodyta [vel vestia-
 rium exutorium, ubi a loturis vestes deponuntur]. Interea vero dum
 haec fiunt, ordinant sese, qui prius a Dominis eum in sinem abs-
 cesserant, basilici ad dextram sinistramque partem foras paraptera
 [sive alas aut substructiones laterales] ad apodyta ducentes, Domi-
 nisque per se medios transeuntibus bona precantur. Domini autem
 stipati a cubiculo et maglabitis et magna hetaeria intrant in para-
 ptera ad apodyta ducentes. Illinc autem egressos comitati aliquan-
 tulum, subsistunt post bona verba Dominis dicta magnae hetaeriae
 homines; aliquanto ulterius comitati subsistunt maglabitae, et hi
 quoque fausta Dominis comprecati, denique cubicularii subsistunt,
 neque hi absque piis votis, haud procul a monothyro [seu porta

καὶ μετ' ἐκείνους οἱ μαγλαβῆται Ἰστανται, καὶ αὐτοὶ ἐπευχόμενοι,
καὶ μετ' αὐτούς οἱ τοῦ κουβουκλείου, καὶ αὐτοὶ ἐπευχόμενοι
Ed.L. 320 εἰς τὸ εἰσάγον ἐνδότερον μονόθυρον, καὶ ἔξωθεν τοῦ μονο-
θύρου Ἰστανται οἱ πραιπόσιτοι καὶ αὐτοὶ ἐπευχόμενοι. οἱ
δὲ δεσπότες ἀπέρχονται ἐν τοῖς ἀποδυτοῖς, καὶ ἀποδυμένοις
περιβάλλονται τὰ χρυσᾶ τούτων λέντια, καὶ εἰσέρχονται εἰς
τὸ ἅγιον λουῖσμα. ἰστέον, ὅτι προεισέρχονται τῶν δεσποτῶν
οἱ πραιπόσιτοι μετὰ καὶ τινων τοῦ κουβουκλείου καὶ κουβι-
κουλαρίων βασταζόντων τὰ φατλία, ἅπερ ἄπτουσι οἱ δε-
σπότες εὐχόμενοι. καὶ πρὸ τοῦ κολύμβου πλησίον τῆς εἰσ-10
Ma. 188. a ἀγούσης θύρας τῆ δεξιᾷ μέρει Ἰστανται οἱ πραιπόσιτοι καὶ
οἱ τοῦ κουβουκλείου μετὰ τῆς μυστικῆς θεραπείας τῶν δε-
σποτῶν, τοῦ τε βαλνιαρίτου καὶ τοῦ πρωτεμβυταρίου· οἱ
δὲ λοιποὶ λουῖσαι τῶν βλαχερινῶν ἀριστερὰ τῶν δεσποτῶν
Ἰστανται. καὶ τῶν δεσποτῶν εἰσιόντων, λαμβάνουσι κηρούς¹⁵
παρὰ τῶν πραιποσίτων καὶ ἄπτουσι, καὶ προσκυνῶντες τὰς
ἀργυρᾶς ἀγίας εἰκόνας τὰς ἐν τῷ κολύμβῳ, διέρχονται τῆ
δεξιᾷ μέρει τοῦ κολύμβου. ἐν δὲ τῇ αὐτῇ δεξιᾷ μέρει τοῦ
κολύμβου Ἰστανται δύο καπνιστήρια, ἐν οἷς διερχόμενος ὁ
βασιλεὺς, παρὰ τοῦ πραιποσίτου λαμβάνων ἄλειπτὰ ἰδίαις
χερσὶ τοῖς καπνιστήριοις ἐντίθησι. εἶτα ἄπτουσι οἱ δεσπό-
ται κηροὺς εἰς τὴν πρὸς ἀνατολὴν κόγχην, ἐν ἧ καὶ ἡ ἀρ-
C γυρᾶ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἐπὶ τῆς φιάλης Ἰσταται. καὶ ἀπὸ

singulari] ad apodyta ducente; tandem praepositi ante hanc singu-
larem portam subsistunt, etiam hi piis votis Dominos prosecuti.
Domini autem intrant in apodyta, vestibusque depositis, induunt
aurca sua lintea. Quo facto, intrant in sacrum lavacrum. Sed
prius illuc introeunt regii praepositi et aliqui de cubiculo et non-
nulli cubiculariorum, quorum hi cereos illos gestant, quos accen-
dere solent Domini devotionem ibi suam facientes. Consistunt hi
praepositi atque cubiculenses, et qui ad privatam corporis dominici
ministerium pertinent, item balnearites seu balnearior et protemba-
tarius seu embatae, id est solii balnearis, inspector, a dextra par-
te prope fores, per quas intratur, ante colymbum seu labrum vel
lacum: reliqui autem lustae vel lotores palatii blachernarum stant
a sinistra parte Dominorum. Ingressi Domini accipiunt cereos a
praepositis, quos accendunt, et adorant colymbi seu labri aut na-
tatorii sacras argenteas imagines, et per dextram eius regionem trans-
eunt. In illa ipsa vero colymbi dextra regione stant duo thuribula,
in quae Imperator, dum transit, suis ipse manibus odoramenta,
quae a praeposito acceperat, iniicit. Deinde accensos figunt cereos
Imperatores in concha orientale, in qua etiam argentea Deigenitri-
cis imago super phiala stat. Illinc abeunt ad sinistram, ubi manus
Deiparae marmore expressa sui exhibet formam, argenteo margine

τῶν ἐκείσε ἀπέρχονται ἀριστερὰ, ἐν ᾧ ἡ τῆς χειρὸς τῆς Θεο-
 τόκου ἐκτύπωσις ἐν τῷ μαρμαρῷ ἐκτετύπεται, καὶ διὰ ἀρ-
 γυρῶς περιφερείας περικέκλεισται, καὶ ἄπτουσιν κἀκεῖσε κη-
 ροὺς, καὶ δίκειά χειρὶ εἰς τὸ ἐκεῖσε καπνιστήριον ὃ πρῶτος
 5 βασιλεὺς ἐντίθησιν ἀλειπτὸν, ἐκ τοῦ πραιποσίτου τοῦτο δε-
 χόμενος. ἀπὸ δὲ τῶν ἐκεῖσε ὑποστρέφοντες οἱ δεσπῶται, εἰσ-
 ἔρχονται εἰς τὸν ἅγιον Φωτεινὸν εἰς τὸν ἐνδότερον θύλον,
 καὶ ἀπερχόμενοι ἄπτουσιν κηροὺς ἔμπροσθεν τῆς μαρμαρίνης
 εἰκόνης τῆς Θεοτόκου, ἧτις ἐκ τῶν τῆς αὐτῆς ἁγίων χειρῶν
 10 προχέει τὸ ἅγλασμα. καὶ μετὰ τὸ ἄψαι τοὺς κηροὺς λαμβιά-
 νει τὴν ἁγίαν στακτὴν ὃ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βαλνιαιρίτου,
 καὶ ἐπιδίδωσι τοῖς δεσπῶταις. οἱ δὲ δεσπῶται οἰκείαις χερ-
 σὶν ἑαυτοὺς ἐπισφραγίζουσιν, καὶ ἐξιόντες λούονται καὶ
 μετὰ τὸ λούσασθαι ἐξέρχονται εἰς τὸν ἐξώτερον μικρὸν θύ-
 15 λον, καὶ ἀλλάσσοντες τὰ τούτων λέντια περιβάλλονται ἑτερα
 χρυσοῦφανα. ὃ δὲ προτεμβατάριος ἰστάμενος πρὸ τοῦ κο-
 λύμβου, λέγει τὴν εὐχὴν. Ἰστέον, ὅτι, τῆς εὐχῆς λεγομένης, Ed.L. 3a1
 οἱ λούσται εἰσάγουσιν τὰ ἱβ̄ βαστακτὰ ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ
 μέρους τοῦ κολύμβου, καὶ διέρχονται πρὸ τῆς κάτω ἀνατο-
 20 λικῆς κόγχης, καὶ ἵστανται εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ κολύμ-
 βου. οἱ δὲ δεσπῶται εἰσιόντες ἵστανται, καὶ ὃ πρῶτος βα-
 σιλεὺς ἐπιδίδωσιν ἐκάστῳ τῶν βαστακτῶν ἀνά νομίσματος
 ἐνός. χρῆ δὲ τὸν πραιπόσιτον τὴν χεῖρα τοῦ βαστακτοῦ προ-
 19. κάτω conl. R., κατὰ cod. et ed.

circumsepta. Cereos et ibi accendunt; et primus seu maior Impe-
 rator propria manu aleiptum seu suffimentum in thuribulum, quod
 ibi adest, iniicit, a praeposito traditum nactus. Illinc revertentes
 Domini, ingrediuntur in sacellum S. Photini, quod est in interiore
 tholo. Illinc degressi accensos figunt cereos coram marmorea ima-
 gine Deiparae, quae sanctis suis e manibus ipsa effundit hagiaσμα
 seu aquam benedictam. Post accensos ibi cereos accipit praepositus
 traditam a balnearita sacram stacten seu sacrum lixivium, et Domi-
 nis communicat. Hi suis manibus eo sese cruciatim signant, et la-
 vantur, egressis ceteris. Loti exeunt in minorem exteriorem tho-
 lum, positisque suis linteis, induunt alia auro intexta. Protembata-
 rius autem seu solii magister stans coram colymbo facit benedictio-
 nem; quae dum dicitur, introducunt lustae a sinistra colymbi
 parte duodecim bastactae seu aquigerulos, qui postquam transierunt
 coram inferiore concha orientale, ordinant sese in stationem in
 dextra regione colymbi. Quo intrantes Domini subsistunt, et primus
 maximusque Imperator dat singulis baiulis singulos aureos nummos.
 Debet autem praepositus manum cuiusque bastactae seu baiuli prius
 in eam formam composuisse, ut cum decore atque gratia nummum
 inditum a Domino accipiat. Post finitam hanc nummorum elargitio-

εστρεπίζειν πρὸς τὴν τῆς βασιλικῆς δωρεᾶς ὑπαδοχὴν. καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς διανομῆς ἀγιάζει μετὰ τοῦ σταυροῦ ὁ πρωτεμβατάριος τὸν κόλυμβον, ἐπιδιδούς τοῖς δεσπότηαις ἀπὸ τοῦ κόλυμβον ἀγίασμα μετὰ τοῦ αὐτοῦ σταυροῦ. οἱ δὲ λαμβάνοντες τὸ ἀγίασμα εἰσέρχονται εἰς τὸν κόλυμβον, 5
Βκαὶ τῆς ἐκτενοῦς γινομένης, καταδύουσι τρίτον, καὶ ἐξερχόμενοι ἀνέρχονται ἐν τῷ ἀποδυτῷ, καὶ ἀμφιασθέντες κατὰ τὸ εἶδος ἐξέρχονται μετὰ τῆς μυστικῆς αὐτῶν τάξεως. Ἰστέον, ὅτι ἔξω τοῦ μονοθύρου, ἐν ᾧ ἴστανται οἱ πραιπόσιτοι ἐπερχόμενοι τοὺς δεσπότηαις, ἴστανται ὁ τῶν Εὐγενίου γηρωκόμος, 10
ἐπιδιδούς τοῖς δεσπότηαις διερχομένοις τὰς εὐλογίας. τῶν δὲ δεσποτῶν διερχομένων, συγκινοῦσι προπορευόμενοι τῶν δεσποτῶν, ἀφ' ὧν τόπων ἴστανται, οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ οἱ μαγλαβταὶ καὶ τῆς ἐταιρείας. οἱ δὲ δεσπότηαι εἰ μὲν κελεύουσιν ἱππεῦσαι καὶ ἀπελθεῖν εἴτε ἐν τῇ πηγῇ, εἴτε ἄλλαχού, 15
τοῦτο ποιοῦσιν· εἰ δὲ μήγε, εἰσερχόμενοι εἰς τὸν δρόμονα εἰσέρχονται εἰς τὸ παλάτιον, ἧ καὶ ἄλλαχού, ὅπου βούλονται, ἀπέρχονται.

nem atque distributionem sanctificat protembatarius lacum natatorium sua cruce, et cum eadem porrigit Dominis e colymbo hagi-asma seu sanctificatam aut benedictam aquam. Domini, hagiasmate accepto, intrant in colymbum, et dum sit extensa, immergunt sese ter; dein exeunt e colymbo et ascendunt in apodyta, rursusque suis solitis vestibus amicti exeunt cum mystico seu privato sui corporis ministerio. Dum vero exeunt Domini per portam singularem, coram qua paulo ante dicebamus solere praepositos fausta Dominis apprecantes subsistere, adstat ibidem quoque gerocomus hospitalis Eugenii, impertiens Dominis praetereuntibus eulogias seu benedictiones. Dominis autem apud quemque ordinem eorum, quos in apodyta ingressuri foris stantes reliquerant, praetereuntibus, incipiunt hi se quoque simul commovere et coram abeuntibus Dominis praecedere eo ex loco et statione, quam quisque obtinet, primi cubicularii e sua, tum maglabitae, tandem betaeriae adscripti, e suis quique stationibus. Illinc porro, si placet, avehuntur Domini in equis ad pegam [id est ad palatium peganum et Deiparam fontis], aliove, quo libuerit; quodsi vero equitare noluerint, aut alio quo ire libuerit, abeunt.

ΚΕΦ. ιγ'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν παγανῇ κυριακῇ, ἢ ἐν ἄλλῃ κοινῇ ἡμέρῃ, μελλόντων τῶν δεσποτῶν ἀπίναί εἴτε εἰς τοὺς ἀγίους ἀποστόλους, εἴτε εἰς ἕτερον ναὸν εἰδῆσθαι.

5 Πρὸ μιᾶς ἡμέρας δίδονται μανδάτα τῷ πραιποσίτῳ καὶ τῷ καταπάνῳ τῶν βασιλικῶν, τῇ ἑωθῆν ἐλθεῖν ἅπαντας ἀπὸ σκαραμαγγίων, ὁπόθεν ἂν κελεύσωσιν οἱ δεσπότες ἵππεῦσαι. καὶ τῇ ἑωθῆν προέρχονται ἅπαντες ἀπὸ σκαραμαγγίων, καὶ εἰσέρχονται οἱ πραιποσίτοι μετὰ τοῦ κουβουκλείου, εἴτε ἀπὸ Ed.L. 32a
 15 τοῦ καβαλλάριον, εἴτε ἀπὸ τῆν τοῦ Κυρίου ἐκκλησίαν, εἴτε ἀπὸ τὸν ἱππόδρομον, εἴτε ἀπὸ τὸ τζυρκανιστήριον, εἴτε ἀπὸ M^s. 189. a
 τῆς Δάφνης. ἀπὸ τούτων γὰρ τῶν εἰσόδων εἰώθασιν αἰεὶ ἵππεύειν οἱ δεσπότες. οἱ δὲ δεσπότες ἐξέρχονται ἀπὸ σκαραμαγγίων φοροῦντες καὶ τὰ τούτων σπαθία, καὶ δηριγεύομενοι
 15 ὑπὸ τῶν πραιποσίτων καὶ τοῦ κουβουκλείου ἵππεύουσιν. οἱ δὲ πραιποσίτοι καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ αὐτοὶ ἵππεύοντες προπορεύονται τῶν δεσποτῶν. οἱ δὲ μαγλαβῖται καὶ οἱ βασιλικοὶ πάντες ἄνθρωποι μετὰ σκαραμαγγίων καὶ σπαθίων εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἕκαστος προπορεύεται τάξιν. οἱ δὲ μάγιστροι

14. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἀνευ σκαραμαγγίου καὶ χιῶματος πρῶτ' ἐν ἐκκλησίᾳ ἀποστόλων οὐχ ἵππευε.

CAP. 13.

Observanda, quando in dominica pagana aut alia die communi Domini volunt aut ad SS. Apostolos aut ad aliud aliquod templum devotionis peragenda causa ire.

Præcedente die dantur mandata præposito et catepano basilicorum, ut altero mane omnes in scaramangiis illuc conveniant, unde Domini decreverunt et edicunt exequitare. Itaque conveniunt omnes in scaramangiis statim mane, et præpositi una cum cubiculo e palatio prodeunt, sive ad caballarium [id est catadromum vel domitorium equorum], sive ad Domini ecclesiam, sive ad circum, sive ad tzucanisterium [id est aream exercendae equestris pilae], sive ad Daphnen. Ab his enim ad palatium aditibus solent Imperatores, quando exequitant, semper avehi, ipsi autem Domini procedunt in scaramangiis, gestantes spathas suas, et in obsequio præpositorum et cubiculi oballicant, præpositis nempe atque cubiculo in equis Dominos præeuntibus; at maglabitæ et basilici omnes homines cum scaramangiis et spathis, suo quisque in ordine, præambulant. Magistri tandem, proconsules, patricii et officiales, itemque drungarius vigiliæ et drungarius ploimorum seu classiariorum

Βκαὶ ἀνθύπατοι καὶ πατρίμοι καὶ ὀφφικιάλιοι ὄπισθεν τοῦ ἄρματος μετὰ τοῦ δρουγγαρίου τῆς βίγλης καὶ τοῦ δρουγγαρίου τῶν πλοῦμων, ἐπακολουθοῦσι τοῖς δεσπόταις. καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν ἀπίοντων εἰς τὸν ναὸν καὶ τῶν ἱππων ἀποβαινόντων, τίθενται σελλία, δηλονότι τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχοντογεννη-5 μᾶτων βασταζόμενα, εἴτε ἐν τῷ προπυλαίῳ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, εἴτε ἐν τῷ νάρθηκι, καὶ ἐν τούτοις καθέζονται οἱ δεσπότηαι, καὶ ὑπὸ τῆς μυστικωτέρας τῶν κοιτωνιτῶν τάξεως κυκλευόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἑαδίως τῶν πολλῶν δρᾶσθαι, ἀλλὰ σ-10 ρουσιν ἄπερ φοροῦσιν ὑποδήματα, περιβαλλόμενοι στρίκτα. ἰστέον, ὅτι ἐν τῷ νάρθηκι τῆς ἐκκλησίας καὶ οἱ πραιπόσιτοι περιβάλλονται τὰ αὐτῶν σαγία. καὶ εἰδ' οὕτως ἀνιστάμενοι καὶ τὰ ἑαυτῶν χρυσοπερίκλειστα περιβαλλόμενοι σαγία, ἐρχονται πρὸς τὰς βασιλικὰς πύλας, καὶ ὑπὸ τῶν πραιποσίτων λαμβάνουσι κηροῦς, καὶ ἀπενχαριστοῦσιν τῷ Θεῷ διὰ τῆς 15 τρισσῆς μετ' αὐτῶν προσκυνήσεως. καὶ εἰδ' οὕτως εἰσέρχονται, καὶ διέρχονται διὰ μέσου τοῦ ναοῦ καὶ τῆς σολαιᾶς, καὶ ἰστάμενοι ἔξω τῶν ἁγίων τοῦ βήματος θυρῶν πάλιν λαμβάνουσι ἐτέρους κηροῦς παρὰ τῶν πραιποσίτων, καὶ ὁμοίως 20 Διοιοῦσιν. εἶτα εἰσερχόμενοι εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον ἀ- σπάζονται τὴν ἁγίαν ἐνδυτήν. εἰδ' οὕτως λαμβάνει ὁ πρῶτος βασιλεὺς ἐκ χειρὸς τοῦ πραιποσίτου τὸν θυμιᾶτον καὶ ἀλειπτά, καὶ οἰκείᾳ χειρὶ ἐπιτιθεῖς τῇ ἀνδρακιᾷ θυμιᾷ πέριξ τῆς 9. ὑπὸ τῶν ed. 23. ἀνδραξ cod. pro ἀνδρακιᾷ.

sequuntur Dominos pone armatum seu spatharocandidatos scutigeros, proximos Dominorum satellites. Domini, itaque ad ecclesiam delati descendunt ex equis, et resident in illis sellis, quas attulerunt et aut in propylaeo istius templi, aut in narthece, deposuerunt archontogennemata seu nobiliores valeti iuvenes. Sic considerantes eos circumstat facta velut testudine, et impedit, ne a vulgo conspiciantur, intimus coetontarum ordo; intereaque Domini pone hoc quasi velum mutant, quos gerunt, calceos, et induunt stricta. (Ibidem quoque, in narthece puta, induunt praepositi sua saga.) Calceati surgunt Domini, et induunt auro septa sua saga, et accedunt ad portam basilicam, ubi cereos a praepositis accipiunt; quibuscum ter Deum adorant. Eo facto, intrant per eam portam in ecclesiam, transeunt per eam mediam et per soleam, et consistunt extra sacras bematissimas fores, ubi rursus accipiunt a praeposito cereos alios, quibuscum eodem ritu devotionis, quos [cum praecedentibus, peragunt. Dein sacrum in sacrificatorium intrant, ubi sacram endytam osculo venerant. Dein accipit maximus Imperator e manu praepositi thuribulum, et suffimenta suis ipse manibus imponit prunis ardentibus, sacram mensam circumcirca incensat, eoque facto, rursus reddit praeposito thuribulum, et transit [per bema] ea par-

ἁγίας τραπέζης, εἶτα ἐπιδίδωσι τῷ πραιποσίτῳ τὸν θυμια-
 τόν. διέρχεται δὲ ὅλον μέρος ἀρμόζει τοῦτον ἐξίναί. καὶ
 εἰ μὲν κελεύσωσιν οἱ δεσπότες ἐκεῖσε γενέσασθαι, γίνεται τοῦ-Ed.L. 323
 το καθῶς βούλονται. εἰ δὲ μήγε, ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἰπνεύοντες Ma. 189. b
 ὑπόστρέφουσιν κατὰ τὴν προειρημένην, ὡς ἔφαμεν, τῆς προ-
 ὄδου τάξιν εἰς τὸ παλάτιον. Ἰστέον, ὅτι, εἰ ἐν τεσσαρακο-
 στῇ κελεύσωσιν ἀπιέναι οἱ δεσπότες ἐν ἐκκλησίᾳ, ἀπὸ τῆς
 ψαλλομένης τριτοέκτης ἐν τῷ λαυσακῷ ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ
 ἁγίου Βασιλείου, γίνεται μεταστάσιμον, καὶ ἀπέρχονται πάν-
 τες, ὅπου δεῖ τοὺς δεσπότες ἰπνεῦσαι. καὶ εἰδ' οὕτως ἰπ-
 νεύουσιν οἱ δεσπότες καὶ ἀπέρχονται. μηνὶ Μαρτίῳ θ'.
 Ἰστέον, ὅτι κατὰ τὸν προῤῥηθέντα τύπον τῆς ἀφίξεως τῶν δε-
 σποτῶν ἐν ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις ταῖς ἐν ταῖς πόλεσι ἐπιτε-Β
 λεῖται καὶ ἡ μνήμη τῶν ἁγίων μὲ μαρτύρων, τῶν δεσποτῶν
 15 ἀπιόντων ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτῶν ναῷ. μηνὶ Ἰουλίῳ α'. Ἰστέον,
 ὅτι ὁμοίως ἐπιτελεῖται καὶ ἡ μνήμη τῶν ἁγίων Ἀναργύρων.
 τῶν δεσποτῶν ἀπιόντων εἰς τὸν σεβασμίον αὐτῶν ναὸν εἰς τὰ
 Παυλίον, ἀπέρχονται οἱ δεσπότες, κελεύουσιν ἔφιπποι, κε-
 λεύουσιν πλοῖ. τὰ δὲ ἐξῆς τῆς προελεύσεως ἐπιτελεῖται κα-
 20 θῶς προείρηται. Ἰστέον, ὅτι οἱ δεσπότες ἀπιόντες εἰς τὰ
 Παυλίον καὶ πλοῖ καὶ ἔφιπποι μετὰ σκαραμαγγίων ἀπέρ-
 χονται. Ἰστέον, ὅτι μετὰ τὸ εὐξασθαι μετὰ τῶν κηρῶν τοὺς C
 δεσπότες ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, εἰδ' οὕτως προσκυ-

te, qua eum exire congruit. Tandem his peractis, si volunt in eo
 templo prandere, fit illud; sin minus, redeunt equitantes in pal-
 latium eodem ordine, quo, ut diximus, illinc in templum pariter
 equitantes excesserant. Si in quadragesima Domini volunt abire
 ad ecclesiam, tunc fit metastasimum, seu indicitur discedendi e cur-
 ria et negotiis curialibus venia, quo tempore tritohecte in lausiaco,
 et quidem in oraculo S. Basilii, quod ibi est, canitur. Data licentia,
 abeunt omnes illuc, unde futurum est, ut Domini exequitent.
 Congregatis, inscendunt Domini in equos, et abitur. Mensis Mar-
 tii die nono celebratur memoria SS. quadraginta martyrum, Domi-
 nis in eorum ecclesiam vententibus eodem ritu, qui observatur,
 quando Domini ad ecclesiam aliquam urbanam caballicant, et quem
 modo exposuimus. Calendis mensis Iulii celebratur memoria SS.
 Anargyrorum, Dominis ad venerabilem eorum ecclesiam, quae est
 in vico Paulini, prout placuerit, sive in equis, sive in dromone,
 pergantibus. Ordo et series processionis est ut supra. Notandum
 tamen de hoc festo praeterea, quocumque tandem modo Domini in
 vicam Paulini pergant, sive in equis, sive in dromone, semper eos
 scaramangilis uti. Deinde hoc, Dominos, postquam coram sacris
 cancellorum foribus devotionem suam cum cercis peregerint, in

νοῦσιν τὰ ἅγια λείψανα, ἀπτοντες κηρούς, καὶ ἄξερχόμενοι
 ἕξω εἰς τὸ ἔξωτερον, ἐκεῖθεν ἵππεύουσιν, καὶ ὑποστρέφουσιν
 ἐν τῷ παλατίῳ, κελεύουσιν ἔφιπποι, κελεύουσιν πλοῖ. πολ-
 λάκις δὲ συνεσιῶνται τοῖς ἄρχουσιν ἐν τῷ παλατίῳ τῶν
 βλαχερνῶν, καὶ δειλῆς εἰσέρχονται εἰς τὸ παλάτιον. ἰστέον,⁵
 ὅτι ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ οὐκ εἰσέρχονται οἱ δεσπῶται εἰς τὸ ἅγι-
 ον θυσιαστήριον. μηνὶ Ἰουλίῳ κζ'. ἰστέον, ὅτι ὁμοίως ἐπι-
 τελεῖται καὶ ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου Παντελεδήμονος, τῶν δεσπο-
 τῶν ἀπίωντων εἰς τὸν σεβάσμιον τούτου ναὸν εἰς τὰ Ναρ-
 σοῦ. εἰ δὲ βουλευθῆ ὁ βασιλεὺς ἀπελθεῖν πλοῖ, γίνεται ἡ ἀ-¹⁰
 κολουθία καὶ ἡ τάξις οὕτως. πρῶτ' προέρχεται πᾶσα ἡ σύγ-
 κλητος καὶ τὸ κουβούκλειον ἀπὸ σκαραμαγγίων εἰς τὰ Κανι-
 κλείου, καὶ ὁ βασιλεὺς εἰσέρχεται ἀπὸ τὸ παλάτιον εἰς τὸν
 Ms. 190. α βασιλείου δρόμονα μετὰ τῆς οἰκίας αὐτοῦ θεραπείας καὶ τοῦ
 λογοθέτου καὶ τοῦ πρωτοασηκρήτου καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν δεήσεων¹⁵
 καὶ τοῦ ἑταιρειάρχου καὶ τοῦ δρογγαρίου τῆς βίγλας, καὶ
 Ed.L. 324 ἄξερχονται οἱ δεσπῶται εἰς τὰ Κανικλείου. δρομῶντων δὲ τῶν
 δεσποτῶν, δέχονται τούτους, οἳ τε μαγλαβῆται καὶ οἱ τῆς ἑ-
 ταιρείας ἅμα τῶν πραιποστών καὶ τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν
 ἀρχοντογεννημάτων. καὶ ἄξερχόμενοι ἀπὸ τοῦ δρόμονος, δι-²⁰
 ἔρχονται καὶ ἀπίασιν εἰς τὴν αὐλήν, καὶ ἐκεῖσε δέχονται τού-

18. ΣΧΟΛΑ. Ἰστέον, ὅτι καὶ οἱ μαγλαβῆται ἴδιον ἔχουσι χελιδνιον,
 καὶ αὐτοὶ προπορεύονται τῷ βασιλεὶ ἀπίοντι εἰς τὸν δρόμονα.

bema quidem non intrare, (id enim eo die fieri mos non est.) sed
 coram cancellis sacras SS. Anargyrorum reliquias adorare, et post
 accensos ibi fixosque cæreos in exaërum seu atrium exire, ubi
 conscendunt in equos et reditum ad palatium instituunt, sive iam in
 equis redeant, sive in dromone. Saepe autem fit in hac quidem
 processione, ut cum proceribus in palatio blachernarum epulentur,
 et sic demum vespere in palatium redeant. Mensis Iulii die vige-
 simo septimo similiter peragitur memoria S. Panteleōmonis, Domi-
 nis in venerabilem eius ecclesiam, quae est in monasterio vel trac-
 tu Narsetis, caballicantibus. Quodsi vero Dominis placuerit navi
 illuc ire, fit ordo atque series in hunc modum: mane procedit to-
 tus senatus et cubiculum in scaramangis in tractum vel monaste-
 rium Caniclei dictum, et Imperator e palatio intrat in imperialem
 dromonem cum privato suo ministerio et logotheta [dromi] et pro-
 toasecreta, magistro supplicationum et hetaeriarum et drugario vigi-
 liae. Cum his pergunt Domini [per sinum Ceratenum] ad dictum
 monasterium Caniclei. Appellentes autem ad continentem excipiunt
 maglabitae, hetaeria, praepositi, cubiculum et archfontogennemata.
 Transeunt hinc in aulam monasterii, ubi eos basilici excipiunt.
 Illinc inscendunt Domini in equos, et procedunt equitantes usque
 ad propylaeum vel portale, quod in embolum seu porticum ducit.

τους οἱ βασιλικοὶ, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἰππεύουσιν οἱ δεσπό-
 ται καὶ ἀπέρχονται μέχρι τοῦ ἔξω προπυλαίου τοῦ εἰς τὸν
 ἔμβολον, καὶ τῶν ἵππων ἐκεῖσε ἀποβάαντες, ἀνέρχονται τὰ
 σκαλίᾳ, καὶ διέρχονται διὰ τοῦ πρὸς ἀνατολὴν δεξιοῦ μέρους
 5 τοῦ λουτήριου. ἐκεῖσε γὰρ ἴστανται καὶ δέχονται τούς δε-
 σπότας οἱ τε μάγιστροι καὶ πατρίκιοι καὶ οἱ λοιποὶ συγκλητι-
 κοὶ καὶ βασιλικοὶ ἄνθρωποι, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε εἰσέρχονται
 οἱ δεσπότες εἰς τὸν νάρθηκα, καὶ περιβαλλόμενοι τὰ χρυσο-
 περίκλειστα σαγία, ἄπτουσιν κηρούς εἰς τὰς βασιλικὰς πύλας.
 10 καὶ εὐθέως εἰσέρχονται καὶ διέρχονται διὰ μέσου τοῦ ναοῦ
 καὶ τῆς σωλαίας, καὶ πάλιν ἄπτουσιν κηρούς ἔξω τῶν ἁγίων
 θυρῶν, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον, καὶ ἀ-
 σπάζονται τὴν ἐνδυτὴν καὶ τὴν τοῦ μάρτυρος ἁγίαν κάραν,
 καὶ διέρχονται διὰ τοῦ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ βήματος ἀριστε-
 15 ροῦ μέρους, καὶ ἐν τῇ ἐκεῖσε τετρασέρω εἰσέρχονται, καὶ
 πάλιν ὑπὸ τῶν ἱερέων προσφέρεται ἡ ἁγία κάρα, καὶ πάλιν με-
 τὰ κηρῶν ὑπὸ τῶν δεσποτῶν προσκυνεῖται, καὶ ἀπ' αὐτῆς λαμ-
 20 βάνουσιν ἅγιον ἀπομύρισμα, καὶ ἐξέρχονται εἰς τὸ ἐξάερον εἰς
 τὸ ἐκεῖσε ἀναδεδράδιον, καὶ ἐκεῖσε σκεπαζόμενοι ἐκβάλλουσι τὰ
 20 σκαρμαγγία, καὶ κολόβια περιβαλλόμενοι ὑποστρέφουσιν, κε-
 λεύουσιν ἔφιπποι, μέχρι τοῦ παλατίου, κελεύουσι πλοῦ, ὃν τρό-
 πον εἰρήκαμεν τὴν τούτων ἄφιξιν, ἰστέον, ὅτι, πλοῦ ὑποστρε-
 φόντων τῶν δεσποτῶν, ὅσους ἂν κελεύσωσιν συνεστιαθῆναι τῶν

Ibi descendentes ex equis ascendunt per scalam, et transeunt per
 dextram orientalem plagam luteris seu baptisterii, ubi a magistris
 et patriciis reliquisque senatoriis et imperialibus hominibus excipiuntur.
 Illinc intrant in narthecem; ubi induti saga sua auro septa
 accendunt cereos in porta basilica, eoque facto, intrant in eccle-
 siam, transeunt per naum et per soleam, rursus accendunt cereos
 coram sanctis foribus, intrant in thysiasterium, osculantur endytm
 et sanctum martyris caput; tum transeunt per sinistram orientalem
 plagam bematis et intrant in tetraserum, quod ibi est [seu cellam
 quatuor seris munitam]. Illic ipsis denuo praesentatur a sacerdoti-
 bus sancta cara seu sanctum caput; quod Domini rursus cum ac-
 censis cereis adorant; et ab ipso accipiunt sanctum apomyrisma [sen
 destillantem rorem sanctitatis unctuosum]. Tum exeunt per atrium
 in anadendradium [quincuncem seu arboretum], quod ibi est, et
 sub testudinis ambitu exuunt scaramangia, et induunt colobia, et
 in hoc apparatu revertuntur in palatium, sive in equis, sive in
 dromone; quod posterius si fiat, eodem modo fit in habitu, atque in
 adreutu dictum fuit. Si per sinum maris Domini revertantur, in-
 trant ipsorum ex mandato in dromonem simul cum ipsis quotquot
 ipsi voluerint iusserintque procerum eo die secum epulari. Meu-

ἀρχόντων, τῇ τούτων κελύσει συνεισέρχονται αὐτοῖς εἰς τὸν
 Ms. 190. b δρόμονα. μηνὶ Σεπτεμβρίῳ κς'. Ἰστέον, ὅτι ὁμοίως ἐπιτε-
 λείται καὶ ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, τῶν
 D δεσποτῶν ἀπιόντων ἐν τῷ σεβασμίῳ αὐτοῦ ναῶ τῷ ἐν τῷ
 διῦππῳ. μηνὶ Νοεμβρίῳ α'. Ἰστέον, ὅτι ὁμοίως ἐπιτελεῖται⁵
 καὶ ἡ μνήμη τῶν ἁγίων Ἀναργύρων, τῶν δεσποτῶν ἀπιόντων
 εἰς τὸν ἅγιον αὐτῶν ναὸν εἰς τὰ Βασιλίσκου. μηνὶ Αὐγού-
 Ed.L. 325 στω κθ'. Ἰστέον, ὅτι ὁμοίως ἐπιτελεῖται καὶ ἡ ἀποτομὴ τοῦ
 ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, τῶν δεσποτῶν ἀπιόντων ἐν
 τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ ναῶ εἰς τὰ Στουδίον κατὰ τὸν προῤῥηθέντα¹⁰
 τύπον ἐν τῇ μνήμῃ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος. τῇ ἑορθῇ
 γὰρ προέρχεται πᾶσα ἡ σύγκλητος ἀπὸ σκαραμυγγίων εἰς τὰ
 Στουδίον. καὶ οἱ μὲν μάγιστροι καὶ πατρίκιοι καὶ ὀφφικιά-
 λιοι ἴστανται ἔξω τῆς πρὸς θάλασσαν πόρτης· οἱ δὲ τοῦ
 κουβουκλείου καὶ οἱ βασιλικοὶ καὶ οἱ τοῦ μαγλαβίου καὶ τῆς¹⁵
 ἑταιρείας καὶ τὰ ἀρχοντογεννήματα εἰς τὸν ὄρμον, ἔνθα ὁ
 δρόμων ὀρμᾶ. Ἰστέον, ὅτι οἱ τῆς μονῆς ἀββάδες ἀπὸ τῆς
 πόρτης ἕως τοῦ ὄρμου ἴστανται στιχηθὸν δεξιᾶ καὶ ἀριστε-
 ρᾶ. τῶν δὲ δεσποτῶν πλοῖ ἐρχομένων κατὰ τὸν προῤῥηθέντα
 B τύπον τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος καὶ τῆς νηὸς ἐκβάτων, δηρι-²⁰
 γέονται ὑπὸ τε τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν μαγλαβιτῶν καὶ τῶν
 τῆς ἑταιρείας, δηλονότι τοῦ ἡγουμένου προπορευομένου μετὰ
 θυμιατοῦ καὶ ἀββάδων μετὰ κηρῶν. τῶν δὲ δεσποτῶν πλησι-

sis Septembris die vigesimo sexto similiter celebratur memoria S. Ioannis Theologi, Dominis eo die ad venerabilem eius ecclesiam, quae in dihippio est, abeuntibus. Calendis mensis Novembris peragitur simili modo memoria SS. Anargyrorum, Dominis ad venerabilem eorum ecclesiam, quae in tractu vel monasterio Basilisci est, abeuntibus. Mensis Augusti die vigesimo nono similiter celebratur memoria decapitationis S. Ioannis Praeursoris, Dominis ad venerandam eius aedem, quae in monasterio Studii est, abeuntibus eodem ritu, quem in memoria seu festo S. Panteleemonis supra exposuimus. Nam totus senatus in scaramangis convenit mane in monasterium Studii; magistrique et patricii et officiales stant extra portam, quae ad mare respicit; cubiculum autem et basilici et maglabitae et hetaeria et archontogennemata stant in portu, ubi dromo appellit. Monachi autem illius monasterii stant in serie gemina, dextra sinistraque, ab illa inde extima porta usque ad portum. In quo appellentes Domini cum eodem comitatu et eodem ordine, quem in memoria S. Panteleemonis diximus, egressique e nave, procedunt in obsequio cubiculi et maglabitarum et hetaeriae, praecedentibus monasterii Studiani hegumeno thuribulum fumans gerente et monachis cum cercis ardentibus. Dominos, ut ad eam portam appropia-

ασάντων τῇ πόρτῃ, ἔνθα ἴστανται οἱ τε μάγιστροι καὶ πατρικιοὶ καὶ ὄφφικιάλιοι, πίπτουσιν οἱ αὐτοὶ προσκνυῶντες τοὺς δεσπότας, καὶ ἀνιστάμενοι συνακολουθοῦσιν ὀπισθεν αὐτῶν. οἱ δὲ δεσπόται προπορευόμενοι διὰ τοῦ ἑξαέρου ἀνέρχονται, καὶ ὅδῃα τῶν ἐκεῖσε διαβατικῶν εἰσέρχονται διὰ τοῦ πρὸς ἀνατολὴν δεξιῷ μέρους τοῦ νάρθηκος, καὶ ἐκεῖσε περιβαλλόμενοι τὰ ἑαυτῶν χρυσοπερίκλειστα σαγία, ἄπτουσιν κηρούς, καὶ εἰσοδεύουσιν μετὰ τῶν ἱερέων, καὶ πάλιν ἄπτουσιν κηρούς. Ἰστέον, ὅτι εὐθὺς γίνεται ἡ εἴσοδος τῆς λειτουργίας, καὶ ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου λαβῶν δὲ πρῶτος βασιλεὺς θυμιατὸν, θυμιατῶν, καὶ δεξιῶν τοῦ βήματος ἐρχόμενοι, (καὶ ἐκεῖσε γὰρ πρόκειται ἡ τοῦ Προδρομοῦ ἀγία κέρα,) ἄπτουσιν ἐκεῖσε κηρούς, καὶ ταύτην ἀσπάζονται, καὶ ἐξερχόμενοι εἰσέρχονται εἰς τὸ ἐκεῖσε μνηταῶριον, καὶ ἐκβάλλουσιν τὰ σκαραμάγια, καὶ περιβαλλόμενοι κολόβια εἰσερχόμενοι ἴστανται εἰς τὸν γυναικίτην εἰς τὸ δεξιὸν πρὸς ἀνατολὰς μέρος τοῦ βήματος, καὶ ἄπτουσιν κηρούς εἰς τὴν τοῦ εὐαγγελίου ἀκρόασιν. εἰδ' οὕτως ἐξερχόμενοι εἰς τὸ ἐκεῖσε ἀναδενδράδιον κραματίζουσι μεθ' ὧν ἂν κελεύσωσιν ἀρχόντων, διακονούντων ἐπὶ τοῦ δόξαματος τῶν ἀββάδων. ἀπὸ δὲ τοῦ κράματος ἀνιστάμενοι ἀπέρχονται δι' ἧς διήλθον ὁδοῦ εἰς τὸν δρόμονα, δηριγεύμενοι καθὼς εἰρήκαμεν.

quarunt, in qua stant magistri, patricii et officiales, adorant hi humo procidentes, et relevati prosequuntur eos iidem. Sic praeceuntes Domini per atrium ascendunt et transeunt porticus, quae ibi sunt, et sic perveniunt in dextram orientalem partem narthecis; ubi saga sua auro septa induunt, et accensos figunt cereos; porroque interius una cum sacerdotibus [intra navim] pergunt, ubi rursus cereos accendunt. Quo facto, protinus fit introitus [seu initium divini officii]; praepositus thuribulum tradit Imperatori seniori, qui id tenens incensat; inde pergunt ad dextram partem tribunaee, ubi caput sancti Praecursoris expositum est; quod religiose venerati exeunt in metatorium, quod ibi est, exuunt scaramangia, induunt colobia, traiectaque parte seminarum, consistunt in dextra orientali plaga bematis, accenduntque ibi cereos pro excipienda S. evangelii lectione. Dein exeunt rursus in viridarium, quod ibi est, sub quo mixtum celebrant, adhibitis proceribus pro lubitu delectis, monachis interea pocula et daptes ministrantibus. Post mixtum finitum surgunt, et per eandem, qua venerant, viam remeant ad dromonem praedictis cum directione et cerimoniis.

ΚΕΦ. ιδ'.

Ἵσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ χειροτονίᾳ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

Τελευτῶντος τοῦ πατριάρχου, δηλοῦ ὁ βασιλεὺς τοῖς θε-
Ed.L. 326 οφιλεστάτοις μητροπολίταις ψηφίσασθαι τρεῖς, οἱ καὶ αὐτοῖς⁵
δόξουσιν εἶναι ἄξιοι εἰς πατριάρχην. καὶ δὴ τούτων συνα-
θροισθέντων ἐν τοῖς κατηγουμένοις τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης
ἐκκλησίας, καὶ ψηφισάμενοι οὓς ἂν βουληθῶσι, ἀντιδηλοῦσι
τῷ βασιλεὺς τούτους, καὶ κελεύει ὁ βασιλεὺς εἰσελθεῖν τούτους
εἰς τὸ παλάτιον. καὶ δὴ τούτων εἰσελθόντων καὶ στάντων ἐνώ- 10
πιον τοῦ βασιλέως, δίδουσιν ἐγγράφους οὕστινας ἐψηφίσαντο. ὁ
δὲ βασιλεὺς εἰ μὲν συγκατατίθεται καὶ ἀρεσθῆ εἰς ὃν ἂν εὐδο-
κήσῃ· εἰ δὲ καὶ μήγε, λέγει· „ἐγὼ τὸν ὁ δεῖνα θελω γενέσθαι.“
καὶ τῶν μητροπολιτῶν ἐπὶ τούτῳ συγκαταθεμένων καὶ τῆ βα-
Βασιλικῇ προστάζει καὶ κρίσει κατὰ τὸ δίκαιον ὑπεκόντων, εἰ¹⁵
ἄρα ἄξιός εἴη, γίνεται μεταστάσιμον, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῇ
μανναύρῳ πᾶσα ἡ σύγκλητος καὶ οἱ μητροπολίται πάντες καὶ
πάντες οἱ τῆς ἐκκλησίας ἄρχοντες καὶ πρεσβύτεροι καὶ λοι-
ποὶ ἱερεῖς. καὶ ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ σκαρμαγγίου, φο-
ρεῶν καὶ τὸ χρυσοπερίκλειστον σαγίον, καὶ ἴσταται, καὶ λέγειαι

5. οὗ καὶ αὐτοῖς con R., οἷς αὐτοῖς cod.

CAP. 14.

*Observanda in electione et ordinatione patriarchae Constantino-
politani.*

Vivis exempto patriarcha, significat imperatque Imperator Deo car-
rissimis et Dei amantissimis metropolitibus, tres ut candidatos, quos ipsi
patriarchatui aptos et dignos reputent, denominent. Conveniunt
ergo in catechumenis sanctissimae magnae ecclesiae, et vota edunt
sua iis, quibus visum fuerit, et electorum a se virorum nomina
ad Imperatorem renuntiant. Ergo convenire illos iubet Imperator in
palatium. Ingressi et coram Domino collocati porrigunt ipsi scripto
designata eorum trium, quos ipsi elegerint, nomina. Quos inter si
etiam ille fuerit, quem Imperator cupiat, aut in quo acquiescat, bene
res habet, et renuntiat illum; quodsi vero praeter ihm scriptos alium
aliquem patriarcham creatum velit, significat, se hunc vel illum, nomi-
natim citans, velle patriarcham creatum habere. Metropolitibus, ut par
est, imperiali mandato atque optioni acquiescentibus atque cedentibus,
(modo dignus et aptus muneri sit a Domino denominatus,) fit
metastasis, vel exitus e palatio, totusque senatus et metropoli-
tanae omnes, ecclesiastici omnes proceres et presbyteri reliquique
sacerdotes abeunt ad magnauram; quo etiam Imperator in scaramangio
et sago aurea praetexta septo pergit, et coram ibi adstantibus
alloquitur senatum et metropolitibus his verbis: *Divina gratia et*

πρὸς τε τὴν σύγκλητον καὶ τοὺς μητροπόλitas· „ἡ Θεία χάρις καὶ ἡ εὖ αὐτῆς βασιλεία ἡμῶν προβάλλεται τὸν εὐλαβέστατον τοῦτον πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως.” καὶ αὐτὸς γὰρ ἐκείσε πάρεστιν ὁ μέλλων χειροτονηθῆναι. καὶ πάντων ὑποδεξαμένων, ἐπεύχονται τὸν βασιλέα, καὶ ἄλλα, ὅσα βού-
 5 λονται, λέγουσι πρὸς αὐτόν. εἰθ' οὕτως ὁ βασιλεὺς παραδί-
 10 δωσιν αὐτόν τῷ πραιποσίτῳ καὶ ἄρχουσι τοῖς τοῦ κουβουκλείου καὶ σιλεντιαρίοις, καὶ ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου καὶ σιλεντιαρίου παρακρητούμενος καὶ ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν
 15 ὁδηγηγυόμενος, ἀπέρχεται ἐν τῷ πατριαρχείῳ. ὁ δὲ βασιλεὺς ὑποστρέφει καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ παλατίῳ. καὶ ἑορτῆς ἐνισταμένης ἢ κυριακῆς, γίνεται πρόκενσον ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, καθὼς ἡ συνήθεια ἔχει, καὶ δέχεται τούτους ὁ ὑποψήφιος μετὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πάσης τάξεως. καὶ δὴ κατὰ
 20 τὸν εἰωθότα τύπον εἰσοδεύσαντες, καὶ τῶν ἐξῆς ἐπιτελεσθέντων κατὰ τὰς λοιπὰς προελεύσεις, ἀπάρχονται οἱ θεοφιλεῖς μητροπολίται τῆς τιμίας χειροτονίας. οἱ δὲ φιλόχριστοι βα-
 25 σιλεῖς μικρὸν τι ὀπισθοποδοῦσιν, ἕως ἂν τελεσθῇ παρὰ τῶν μητροπολιτῶν τὰ τῆς χειροτονίας, καὶ εἰθ' οὕτως διὰ τοῦ δε-
 30 ξιοῦ μέρους τοῦ βήματος καὶ τοῦ κυκλίου εἰσέρχονται ἐν τῷ εὐκτηρίῳ, ἐν ᾧ καὶ ἡ ἀργυρᾷ ἰδρῦται σταύρωσις, καὶ διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσιν

nostra, quae illi debetur, imperialis maiestas creat hunc [quem videtis et monstro] virum piissimum Constantinopoleos patriarcham. (Adest enim coram honorandus.) Acquiescunt omnes et acceptant Domini iudicium, eique pia vota ingerunt, et alia significant, quae voluerint. Tum praesentat et committit Imperator novam patriarcham praeposito et proceribus cubiculi et silentiariis; et sic utrinque brachio sublevatus deducitur a praeposito et uno quodam silentiario in patriarcheum seu residentiam patriarchae, ecclesiasticis dirigentibus et obsequentibus; Imperator autem revertitur in palatium. Proxime illinc instante die festo dominicoe fit processio in magnam ecclesiam, prout illuc processiones fieri solent. Electus aut praepositus, unaque cum eo totus ecclesiasticus ordo, Imperatores ibi cum comitatu excipit. Intratur in navim, et officium fit secundum formulam consuetam, fiuntque omnia deinceps ea serie iisque ritibus, qui aliis in processionibus obtinent. Tum, peractis illis, incipiunt Deo cari metropolitae electionem et ordinationem patriarchae. Imperatores autem Christi amantes parum retro in vestigia sua recedunt, et exspectant, donec a metropolitae ea, quae ad ordinationem pertinent, peracta fuerint. Tum intrantes per dextram regionem tribunae et per cyclium in sacellum, in quo argentea dominicae passionis imago conspicietur, adorant ter Deum cum ce-

τῷ Θεῷ, καὶ τὸν πατριάρχην ἀποχαιρετίσαντες, ἐξεληθόντες, εἰ μὲν ἔστιν μεγάλη κυριακὴ ἢ πεντηκοστὴ, εἴτε ἄλλη ἑορτὴ, Ed. L. 327 ἐν αἷς ἀπέρχονται οἱ δεσπόται ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, εἰσέρχονται ἐν τῷ μηταωρίῳ, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσιν. εἰ δὲ ἄλλη ἑορτὴ, ἐν ἣ οὐκ ἂπέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ἢ παγωνὴ κυριακὴ, ἀνέρχονται διὰ τοῦ κοχλιοῦ τοῦ πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἁγίου φρέατος ἐν τοῖς πρὸς ἀνατολὴν δεξιῶς μέρεσιν τῶν κατηγουμενίων, ἐκδεχόμενοι τὴν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἀνάγνωσιν.

10

ΚΕΦ. 16.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, δοχῆς γενομένης ἐν τῇ μεγάλῃ τρικλίτῳ B τῆς μαγναύρας, τῶν δεσποτῶν καθεζομένων ἐπὶ τοῦ Σολομωντίου θρόνου.

Ἰστέον, ὅτι, δοχῆς μελλούσης γίνεσθαι ἐν τῇ μαγναύρᾳ, 15 Ms. 192. οὐκ ἀνοίγει τὸ παλάτιον πρὸς τὸ πρῶτ' στήναι τὴν καθημερινὴν προέλευσιν, ἀλλὰ προσέρχεται πᾶσα ἡ σύγκλητος πρῶτ' ἐν τῇ μαγναύρᾳ, καὶ ἀλλάσσει ἐκεῖος τὰ ἀλλάξιμα. καὶ περὶ πλήρωμα τῆς δευτέρας ὥρας, ὅτε πάντα ἐτοιμασθῶσιν, εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου πάντες αὐ

reis, et salvere iusso patriarcha, exeunt in metatorium, fiuntque reliqua, ut in consuetis processionibus, si nempe solennis haec actio aut in magnam dominicam seu festum ipsum paschatis, aut in festum pentecostes aliumve diem festum incidat, in quo Dominos ad magnam ecclesiam abire obtinet. Quodsi vero haec actio in diem festum alium, quo Dominus de more non abit, aut in dominicam paganam [qua processio solennis celebrari alias non solet] incidat, ascendunt per cochleam, quae est in regione sancti putei, ad partem ad orientem verso dextram catechumenorum, et ibi expectant audiuntque sancti evangelii recitationem.

CAP. 15.

Observanda, quando [legati exteri] exceptio fit in magno triclinio magnaursae, Dominis super throno Salomoneo residentibus.

Exceptio si fieri debet in magnaursae, non recluditur palatium eo, ut ibi matutina constet atque celebretur quotidiana processio et conventus: sed procedit totus senatus mane in magnaursam, ibique mutant vel induunt mutatoria. Finita ferme hora secunda, quum omnia parata sunt, intrant [in Dominorum cubiculum] praepositi et cubicularii omnes per ecclesiam Domini. Imperatores autem, induti

διὰ τῆς τοῦ Κυρίου ἐκκλησίας, καὶ περιβαλλόμενοι οἱ δεσπό-
 ται τὰ διβητήσια καὶ τὰ χρυσοπερικείμετα σαγία, ἐξέρχονται
 διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἀγίων μ' καὶ τοῦ σίγματος, δηρι-
 C γεύμενοι ὑπὸ τε τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν μαγαβιτικῶν καὶ
 5 τῆς ἐταιρείας, καὶ ἐξέρχονται εἰς τοῦ Κυρίου, καὶ ἄπτουσιν
 κηρούς, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖς διέρχεται διὰ τῆς σακέλλης καὶ
 τοῦ ὠάτου καὶ διὰ τοῦ ἀνιόντος στενωποῦ πρὸς τὸ τῆς μαν-
 ναύρας ἡλιακόν. καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν μέγαν τρίκλινον,
 ἐν ᾧ καὶ ὁ Σολομώντειος ἴδρυται θρόνος. καθεῖς γὰρ εἰς
 10 τὸ πρὸς ἀνατολὴν δεξιὸν μέρος κάτωθεν τῆς κόγχης ἴστανται
 τὰ χρυσαῖα σελλία, καὶ ἀπόκεινται αἱ τε χλαμύδες καὶ τὰ
 στέμματα, καὶ οἱ μὲν δεσπότηαι εἰσέρχονται ἐν τῇ ἐκεῖσε ἐξ
 ἀριστερᾶς κοιτῶνι. καὶ ὅτε πάντα καλῶς εὐτρεπισθῶσιν ὑπὸ
 15 τε τοῦ τῆς καταστάσεως καὶ τῶν πραιποσίτων καὶ τοῦ λο-
 γοθέτου τοῦ δρόμου, εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι καὶ ὑπομι-
 μνήσκουσι τοὺς δεσπότηας, καὶ εὐθέως ἐξέρχονται οἱ δεσπότηαι
 καὶ ἀπέρχονται ἔνθα αἱ χλαμύδες καὶ τὰ στέμματα ἀπόκειν-
 ται, καὶ περιβαλλόμενοι τὰ αὐτὰ ὑπὸ τῶν πραιποσίτων, ἀ-
 νέρχονται καὶ καθέζονται ἐπὶ τῶν θρόνων, καὶ ὁ λαὸς, ἐξω Ed. L. 328
 20 ἐστῶς τῶν δύο πρὸς δύοσιν συρτῶν βήλων, λέγει μεγάλως τὸ
 πολυχρόνιον. καὶ εἰδ' οὕτως ἐξερχόμενοι οἱ πραιπόσιτοι εἰς-
 ἄγουσι τοῖς τοῦ κουβουκλείου διὰ τῶν δύο μερῶν δεξιᾶ καὶ
 ἀριστερᾶ, καθὼς ἡ συνήθεια ἔχει. καὶ ἐν τῇ τούτους σῆ-

dibetesia et saga auro praetextata, exeunt per porticus SS. Quadra-
 ginta et per sigma, stipantibus cubiculo et maglabitis et hetaeria ;
 per viam intrant in ecclesiam Domini, accendunt ibi cereos, trans-
 eunt inde per sacellum et ovatum et angiportum, qui ad magnaureae
 solarium ducit. Illinc ingrediuntur in magnum triclinium, in quo
 Salomoneus thronus collocatus est. Ibi enim in dextra, si ad orien-
 tem respicias, parte infra concham stant aureae sellae, et exposita
 iacent paludamenta et infulae. Domini autem [traiecto triclinio] in
 coetonem, qui a sinistra parte est, intrant [oportunum publicae
 praeseSSIONi et legati exceptioni tempus praestolantes]. Omnibus
 itaque rite praeparatis tam a cerimoniaro, quam a praepositis et
 rationali cursus publici, intrant praepositi [in coetonem] et signifi-
 cant ea de re Dominis; qui protinus exeunt, et illuc ascendunt,
 ubi chlamydes et stemmata iacent; quae a praepositis induti ascen-
 dunt in thronum, et in eo resident; quo facto, turba, quae extra
 gemina versus occidentem vela attractilia stat, magna voce clamat
 polychronium seu votum vitae diuturnae. Dein exeunt praepositi et
 introducunt cubiculi ministros ex ambabus plagis, dextra sinistraque,
 ut consuetudo secum fert. Ut hi constiterunt, exit ostiarius auream
 virgam tenens, praepositi nutu monitus, et introducit velum seu

ναι νέυει ὁ πραιπόσιτος τῷ δοτιαρίῳ τῷ τὴν χρυσῆν βέργαν
 κατέχοντι, καὶ ἐξέρχεται καὶ εἰσάγει βῆλον α', τοὺς μαγί-
 στρους. καὶ πάλιν διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου ἐξέρχεται
 ἕτερος ὀστιάριος, καὶ εἰσάγει τῷ αὐτῷ σχήματι βῆλον β,
 Ms. 192. b τοὺς πατρικίους. καὶ πάλιν διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου
 ἐξέρχεται ὁ ἕτερος ὀστιάριος, καὶ εἰσάγει τῷ αὐτῷ σχήματι
 B βῆλον γ', τοὺς συγκλητικούς, καὶ ἅπλως ὅσα ἂν βῆλα ἔχει
 ἡ συνήθεια καὶ ἡ τάξις τῶν δοχῶν. καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχεται
 ὁ κατεπάνω μετὰ καὶ τοῦ δομεστίκου καὶ τῶν χρυσοτρι-
 κλινιτῶν, καὶ ἴστανται δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ πρὸ τῶν δύο πρὸς 10
 δύσιν συρτῶν βῆλων, καὶ μετὰ τὸ στήναι αὐτοὺς νέυει ὁ
 πραιπόσιτος τῷ δοτιαρίῳ τῷ τὴν χρυσῆν βέργαν κατέχοντι,
 καὶ εἰσάγει τὸν ἐθνικόν, δηλονότι κρατούμενον ὑπὸ τοῦ κα-
 τεπάνω τῶν βασιλικῶν ἢ καὶ ὑπὸ τοῦ κόμητος τοῦ σταύλου
 ἢ καὶ ὑπὸ τοῦ πρωτοστράτωρος, συνόντος αὐτοῖς καὶ τοῦ ἐρ-15
 μηρευτοῦ, προπορευομένου δηλονότι καὶ τοῦ λογοθέτου τοῦ
 C δρόμου. καὶ δὴ τούτου εἰσελθόντος, πίπτει ἐπ' ἐδάφους
 προσκυνῶν τοὺς δεσπότας, καὶ εὐθέως αὐλοῦσι τὰ ὄργανα.
 εἶτα εἰσέρχεται καὶ ἴστανται ἀπὸ διαστήματος τοῦ βασιλικοῦ
 θρόνου, καὶ εὐθέως παίουσι τὰ ὄργανα. Ἰστέον, ὅτι, τοῦ 20
 φίλου ἀποκινουῦντος πρὸς τὸν βασιλέα, εἰσέρχονται οἱ προ-
 κριώτεροι τούτου ἄνθρωποι, καὶ προσκυνοῦντες ἴστανται ἐν-
 δον τῶν δύο συρτῶν βῆλων. καὶ ποιοῦντος τοῦ λογοθέτου

missum vel corpus admittendorum procerum primum, magistros p̄ta.
 Eo facto, rursus exit, sed alter, ostiarius, et is quoque praepositi
 nutu admonitus, et introducit eodem modo velum secundum, nempe
 patricios. Rursus deinceps monet praepositus illum priorem ostia-
 rium et is egressus introducit tertium velum; et hoc alternatim ita
 fit, donec intraverint vela omnia, quotquot intrare consuetudinis
 est et cerimoniale receptionum flagitat. His factis, intrant cate-
 pano basilicorum et domesticus [chrysotriclinitarum, ut videtur,] et
 cbryotriclinitae, et consistunt hinc illinc ad dextram et sinistram
 coram ambobus attractilibus velis. Ut hi constiterunt, exit ostia-
 rius cum aurea virga, praepositi nutu monitus, et introducit ethni-
 cum seu legatum alienigenam; quem catepano basilicorum aut et
 comes stabuli aut et protostrator ex brachio tenent, comitante in-
 terprete et praecunte logotheta dromi. Legatus [intra velum] in-
 gressus humi statim procidit, et adorat Dominos; et simul sonant
 organa flatilia. Ut surrexit et processit ulterius, consistit ad ali-
 quam ab imperiali throno distantiam; et protinus intonant organa
 pulsatilia [uaccarac]. Amico, id est legato extraneo, ad Imperato-
 rem itaque accedente, intrant honoratiore hominum seu familiarium
 eius, factaque erga Dominum adoratione, subsistunt inferius apud et

τὰς συνήθεις ἐρωτήσεις εἰς αὐτὸν, ἄρχονται βρυχᾶσθαι οὐ
λέοντες καὶ τὰ ὄρνεα τὰ ἐν τῷ σέντζῳ, ὁμοίως καὶ τὰ ἐν τοῖς
δένδροις, ἄδειν ἑναρμονίως· τὰ δὲ ζῶα τὰ ἐν τῷ θρόνῳ ἀ-
πὸ τῶν ἰδίων βαθμῶν ἀνορθοῦνται. καὶ ἐν τῇ ταῦτα οὕτως
5 τελεῖσθαι εἰσάγεται τὸ τοῦ ἐθνικοῦ κανίσκιον ὑπὸ τοῦ πρω- D
τονοταρίου τοῦ δρόμου, καὶ πάλιν μετ' ὀλίγον παίουσι τὰ
ὄργανα, καὶ οἱ λέοντες ἡρεμοῦσι, καὶ τὰ ὄρνεα τοῦ ἄδειν
παύονται, τὰ τε θηρία τοῖς ἰδίῳις τόποις ἐγκαθίζονται. καὶ
δὴ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ κανισκίου ὑπὸ τοῦ λογοθέτου
10 προτραπεί οὗ ἐθνικὸς προσκυνήσας ἐξέρχεται, καὶ ἐν τῇ Ed. L. 329
τοῦτον ἀποκινήσας ἐξελεθεῖν τὰ τε ὄργανα ἀυλοῦσιν καὶ οἱ
λέοντες καὶ τὰ ὄρνεα τὴν ἰδίαν ἑκαστον ἀποπληροῦσι φω-
τὴν, καὶ τὰ θηρία πάντα τῶν ἰδίων βαθμίδων διανίστανται.
καὶ ἐν τῇ ἐξίεσθαι τὸν ἐθνικὸν τοῦ βήλου παίουσι τὰ τε ὄ-
15 γανα, καὶ τὰ ὄρνεα καὶ τὰ θηρία τοῖς ἰδίῳις τόποις ἐγκαθί-
ζονται. εἰ δὲ καὶ ἔστιν ἕτερος φίλος καὶ κελεύουσιν οἱ δε- M. 193. a
σπότεν τοῦτον εἰσελεθεῖν, πάλιν ἐν τῇ εἰσερχεσθαι αὐτὸν καὶ
ἐξέρχεσθαι ἢ αὐτὴ τὰξις καὶ ἀκολουθία φυλάττεται, ὃν τρό-
πον εἰρήκαμεν, καὶ ἀπλῶς ὅσοι ἂν θέλωσιν φίλοι, ἐφ' ἐνδ
20 ἐκάστῳ τελεῖται, ὡς προείρηται. ἰστέον, ὅτι, τῶν φίλων ἐξ-
ελθόντων, λέγει ὁ πραιπόσιτος μεγάλως „κελεύσατε;” καὶ ἐξ-
έρχονται οἱ τε μάλιστα καὶ πατρίκιοι καὶ συγκλητικοὶ ἔ- B
πευχόμενοι τὸ „εἰς πολλοὺς χρόνους;” καὶ μετὰ τὸ τούτους

intra ambo attractilia vela. Logotheta vero consuetas interrogatio-
nes erga legatum instituite, incipiunt aurei leones rugire aves-
que aureae tam in sacro throno, quam in aureis arboribus circum-
positis sedentes, harmonice cantillare. Ferae autem in throno con-
spicuae incipiunt sese suis e basibus in altum et in pedes suos eri-
gere. Interea dum haec peraguntur, infertur a protonotario dromi
legati sportula vel donum, quod Imperatori nomine heri sui offert.
Paulo post sonant organa pusatilia, et conquiescunt a rugitu leones,
desinuntque aves cantillare, et ferae sua in fulcra se rursus demit-
tunt. Post finitam sportulae ostentationem monetur legatus a logo-
theta, Regemque veneratus exit. Eo ad exitum consurgente et pro-
cedente, sonant organa flatilia et leones avesque, sua quaeque
voce et ratione, feraeque suis e gradibus exsurgunt. Legato autem
extra velum egresso, pulsantur organa, et aves omittunt cantum,
et ferae suas in sedes redeunt. Si praeter hunc alius adhuc adest
amicus, quem videre voluit Domini, intrat ille atque exit iisdem
cum cerimoniis eodemque agendorum ordine, ut modo diximus. Et
in uniuersum, quotquot sint amici, contingunt eorum unicuique
quae diximus. Egressis amicis, pronuntiat praepositus sonora voce:
Celewate [seu *placeat vobis*]; et exeunt magistri atque patricii et se-

ἔξειθαι πάλιν λέγει ὁ πραιπόσιτος „κελεύσατε.“ καὶ ἐξέρχονται οἱ τε χρυσотρικλινῆται καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου, ἐπισχόμενοι „εἰς πολλοὺς χρόνους.“ καὶ πάντων ἐξελθόντων, κατῆσαν οἱ δεσπότες ἀπὸ τῶν θρόνων, καὶ τὰ τούτων ἐκβάλλοντες στέμματα τε καὶ χλανίδια, περιβάλλονται τὰ χρυσο-5 περιίκλιστα αὐτῶν σαγία. καὶ εἰσέρχονται μυστικῶς ἐν τῷ Θεοφυλάκτῳ παλατίῳ δι' ἧς καὶ ἀνῆλθον ὁδοῦ, δηριγενομένοι ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου· τοῦ δὲ κουβουκλείου στάντος ἐν τῷ C χρυσотρικλίνῳ, ἐν τῷ διέρχασθαι τὸν βασιλεῦς ἐπεύχονται „εἰς πολλοὺς χρόνους“ καὶ τὰ ἑξῆς. 10

Περὶ τῆς γενομένης δοχῆς ἐν τῷ περιβλέπτῳ καὶ μεγάλῳ τρικλίνῳ τῆς μανναύρας ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν Πορφυρογενήτων ἐν Χριστῷ βασιλέων Ῥωμαίων, ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τῶν παρὰ τοῦ Ἀμερμυνῆ ἀπὸ τῆς Ταρσοῦ ἐλθόντων πρεσβέρων περὶ τοῦ ἀλλα- D γίου καὶ τῆς εἰρήνης, μηνὶ Μαΐῳ λδ', ἡμέρᾳ α', ἰνδικι. δ'. 15

Ἰστέον, ὅτι ἐκρεμάσθη ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ τῆς μανναύρας, ἐν ᾧ ὁ Σολομώντειος Ἰσταται θρόνος, ἀλυσίδια ἀσπρόχαλκα τῆς μονῆς τῶν ἁγίων Σεργίου καὶ Βάκχου τῶν Ὁρμίσδου, ζ' εἰς τὸ δεξιὸν μέρος καὶ ἑπτὰ εἰς τὸ εὐώνυμον, καὶ εἰς τὰ δ' μεγάλα κίονα ἀπὸ τῆς αὐτῆς μονῆς δ', καὶ ἔ-20 ἕω τοῦ τρικλίνου εἰς τὴν μεγάλην τροπικὴν ἀπὸ τῆς αὐτῆς

matores cum boni voti: *Multos in annos recitatione.* Illis egressis, rursus clamat praepositus: *Celeusate*, et exeunt chrysotriclinitae et cubicularii, et ipsi quoque eadem vota facientes. Itaque digressis omnibus, descendunt Domini de throno, infulisque atque tunicis depositis, induunt auro praetextata saga, et mystice seu absque solenne pompa et comitativa redeunt in palatium, quod Deus conservare velit, eadem via, qua venerant, stipati a cubiculariis; qui, quum Dominus in chrysotriclinum venit, ibi restitant, et velut valedicentes ipsi multos annos apprecantur.

DE RECEPTIONE FACTA IN ILLUSTRIBUS ET MAGNO TRICLINIO MAGNAURAE TEMPORE CONSTANTINI ET ROMANI PORPHYROGENITORUM, IN CHRISTO IMPERATORUM ROMANORUM, OB Praesentiam Legatorum AMERUMNAE, QUI TARSO ADVENERANT NEGOTIANDAE PERMUTATIONIS CAPTIVORUM ET PACIS CAUSA. CONTIGIT HA RECEPTIO DIE TRICESIMO PRIMO MENSIS MAII, FERIA PRIMA, INDICTIONE QUARTA.

Suspendebantur in magno triclinio magnaaurae, in quo thronus Salomoneus stat, catenae cupreae inargentatae et monasterio SS. Sergii et Bacchi, quod est in tractu Hormisdæ, depromtae, septem a dextra et totidem a sinistra, et quatuor aliae ex eodem monasterio petitae c quatuor magnis columnis; et extra triclinium in

μονῆς ἐν· και ἐν τούτοις τοῖς ἀλυσιδίοις ἐκρεμάσθησαν τὰ
 τῆς νέας μεγάλα ἀργυρεῖα πολυκάνδηλα. ἔστησαν δὲ ἐν τῷ Ed. L. 330
 αὐτῷ τρικλίνῳ τῆς μαγναύρας ἐν μὲν τῷ δεξιῷ μέρει μέσον
 τῶν μεγάλων κίωνων τὸ χρυσοῦν ὄργανον ἔξω τῶν ἐκεῖσε κρε-
 5μαμένων βήλων, και ἄνωθεν αὐτοῦ ὡς πρὸς ἀνατολὴν τὸ τοῦ
 Βενέτου ἀργυροῦν ὄργανον, ὁμοίως και ἐν τῷ εὐωνύμιῳ μέ- Ma. 193.b
 ρει τὸ τοῦ Πρασίνου ἀργυροῦν ὄργανον. Ἰστέον, ὅτι τὸ ἀ-
 ναδενδράδιον ὅλον ἐποίησαν οἱ παστοποιοὶ δίκην τροπικῆς ἀ-
 πὸ σενδῆς· ἐνθεν δὲ κάκεισε τῶν κιονίων ἀπὸ τῶν σενδῆς
 10μέχρι τοῦ ἐδάφους ἐκρεμάσθησαν σκαραμαγγία μεγάλα τὰ
 και δοθέντα ἀπὸ τοῦ παλατίου. Ἰστέον, ὅτι, τῶν Ἰσπανῶν B
 ἐλθόντων, γέγονεν δοχὴ κατὰ πάντα ὁμοία ταύτης, πλην τὸ
 ἀναδενδράδιον τῆς μαγναύρας οὐ κατεκοσμήθη ἀπὸ σενδῆς,
 ἀλλ' ὅλον διὰ σκαραμαγγίων μεγάλων, και ἐκρεμάσθησαν ἐν
 15αὐτῷ και τὰ χειμευτὰ ἔργα τοῦ φύλακος. γέγονε δὲ ἡ τῶν
 Ἰσπανῶν δοχὴ μηνὶ Ὀκτωβρίῳ κδ'. Ἰστέον, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ
 τροπικῇ τῇ ἀπὸ τῶν σενδῆς κατασκευασθείσῃ ἐκρεμάσθησαν
 ἀλυσίδια ἀσπρόγαλκα ἢ ἀπὸ τῶν Ὀρμισδου και πολυκάνδη- C
 λα ἀργυρεῖα ἀπὸ τῆς νέας ἐκκλησίας. και εἰς τὸ φουρνικὸν
 20τὸ δξάγον εἰς τὸν τρικλινον τῶν κωνιδάτων ἕτερον ἀλυσίδιον

magna tropica seu trichila una ex eodem monasterio. Ex his cate-
 nis dependebant argentea novae ecclesiae polycandela seu cande-
 labra multorum cereorum hastis seu foveolis et cantharis multi-
 que cereis in ambitum instructa. Collocaverant quoque in eodem
 triclinio magnaaurae a dextra parte medium intra magnas columnas
 aureum organum extra vela ex illis columnis dependentia, et ab u-
 traque eius parte ad dextram quidem superius versus orientem or-
 ganum argenteum Venetae factionis, ad sinistram vero inferius orga-
 num argenteum Prasiniae factionis. Arboretum vel atrium triclinii
 arboribus obaitum efformaverant aulaearii e pannis sendes ad instar
 tropices seu ambulacri fornicati. Ab utraque autem parte columnarum
 e pannis sendes inde fornicem sursum tegentibus usque ad fundum
 suspendebantur scaramangia magna, a palatio suppeditata. Legati
 Hispani quum adessent, recipiebantur eodem prorsus modo, atque
 illi Tarsenses, ea tantum differentia, quod anadendradium vel vir-
 didarium magnaaurae non pannis sendes, sed totum scaramangiiis coor-
 natum fuerit. Suspendebantur quoque tunc opera materiae pretio-
 sae, smaltita vel incausto picta, e phylace seu aerario dominico
 deprompta. Hispani, quos dixi, admissi fuerunt die XXIV Octobris.
 Sed redeo ad coeptam narrationem de legatis Tarsensibus. In illa
 itaque tropica e pannis sendes confecta suspendebantur catenae
 quatuordecim aeneae inargentatae, ex Hormisdæ (vel S. Sergii) mo-
 nasterio petitaе, et totidem polycandela argentea ex nea. In for-
 nice autem, qui in triclinium candidatorum ducit, suspensæ erat ca-

α' καὶ πολυκάνδηλον α'. Ἰστέον, ὅτι ὁ τρικλινος τῶν καθο-
 διάτων ἐξωπλίσθη παρὰ τοῦ σακελλαρίου ἀπὸ βλαττίων σκαρα-
 μαγγίων μεγάλων καὶ ἀπὸ βασιλικῶν διαφόρων ἀργυρῶν ἔρ-
 γων, καὶ ἐκρεμάσθησαν ἐν αὐτῷ ἄλυσίδια ε' καὶ πολυκάνδη-
 Δλα ἀργυρᾷ ἀπὸ τῆς νέας ἐκκλησίας ε'. Ἰστέον, ὅτι τὸ ἔξωδ⁵
 τοῦ σταύλου τῶν ἡμιόνων καὶ τὴν πρώτην σχολὴν ἐξώπλισεν
 ὁ ὑπαρχος ἔνθεν κἀκεῖθεν ἀπὸ βλαττίων καὶ ἀπλωμάτων καὶ
 σενδῆς, καὶ ἀπὸ τῶν ἐναποκειμένων ἀναγλύφων ἀσημίων ἐν
 τοῖς ξηνοῖσι καὶ γηροκομείοις καὶ ταῖς ἐκκλησίαις. ἐκρεμά-
 σθησαν δὲ ἄλυσίδια ἔξωθε μὲν τοῦ σταύλου τῶν ἡμιόνων ε',¹⁰
 ἐν δὲ τῇ πρώτῃ σχολῇ μέσον τοῦ τρούλλον α'. ἐν δὲ τῇ
 τρικλίνῳ τῶν ἐξκουβίτων ἐκρεμάσθησαν ἄλυσίδια ζ', καὶ ἐν
 τοῖτοις ἐκρεμάσθησαν πολυκάνδηλα ἀργυρᾷ ἀπὸ τῆς νέας ἐκ-
 Ed.L. 331 κλησίας. Ἰστέον, ὅτι τὸ τριβουνάλιον ἐξώπλισεν ὁ ὑπαρχος
 κατὰ τὸ εἰωθὸς τῆς προελεύσεως ἀπὸ τε βλαττίων ἀπλωμά-¹⁵
 των καὶ σενδῆς καὶ ἀπὸ ἔργων χρυσοῦν καὶ χριμυτῶν καὶ
 ἀναγλύφων ἀργυρῶν, δηλονότι τῶν ἀργυροπρατῶν ταῦτα πα-
 ρεχόντων. ἐκρεμάσθησαν δὲ ἄλυσίδια ιβ' καὶ πολυκάνδηλα
 Ms. 194. a ἀργυρᾷ ἀπὸ τῆς νέας ἐκκλησίας δώδεκα. Ἰστέον, ὅτι τὸν τρί-
 κλινον τῶν σχολῶν ἐξώπλισεν ὁ ὑπαρχος ἔνθεν κἀκεῖθεν ἀπὸ²⁰
 βλαττίων καὶ ἀπλωμάτων καὶ σενδῆς καὶ ἀπὸ τῶν ἐναποκει-
 μένων ἀσημίων ἐν-τε τοῖς ξηνοῖσι καὶ γηροκομείοις καὶ ταῖς
 ἐκκλησίαις· ἐκρεμάσθησαν δὲ ἄλυσίδια ι' καὶ πολυκάνδηλα

tena una cum uno polycandelo. Triclinium candidatorum instructum
 et ornatum fuerat a sacellario magnis blatteis scaramangiis variisque
 argenteis imperialibus operibus, et habebat quinque catenas, e qui-
 bus totidem argentea novae ecclesiae polycandela dependebant. Spa-
 tium, quod extra stabulum mulorum est, et primam scholam orna-
 verat praefectus Urbis pannis sericis et haplomatibus seu vastis alta-
 rium mappis et sindicis praetereaque affabre factis et exculptis ope-
 ribus argenteis, ad varia hospitalia peregrinorum et senum et eccle-
 sias pertinentibus, et alias ibi depositis. Et coram stabulo mulo-
 rum quidem dependebant quinque polycandela e suis catenis, in
 prima vero schola dependebat tantum unum e medio trullo. In tri-
 clinio excubitorum dependebant e sex catenis totidem argentea po-
 lycandela ex ecclesia nova petita. Tribunal [seu triclinium XIX ac-
 cubituum] ornaverat praefectus Urbis eo modo, ut fieri solet in pro-
 cessionibus, nempe blatteis, haplomatibus et sendes pannis, item
 operibus aureis encausto artificiose pictis argenteisque eleganter ex-
 sculptis, quae cambiatores suppeditaverant. Ibidem dependebant
 duodecim argentea polycandela e totidem catenis. Haec ad novam
 ecclesiam pertinebant. Triclinium scholarum ornaverat idem prae-
 fectus Urbis ab utraque parte blatteis et haplomatibus et pannis

ἀργυρᾶ ἀπὸ τῆς νέας ἐκκλησίας ἰ. Ἰστέον, ὅτι ἔσωθεν τῆς Β
χαλκῆς πύλης οὐδὲν ἀπὸ βλαττίου ἢ ἀπλώματος ἢ σενδῆς γέ-
γονεν ἐξώπλισις, ἀλλ' ἢ μόνον ἐκρεμάσθησαν ἄλυσίδια β' καὶ
πολυκάνδηλα ἀργυρᾶ ἀπὸ τῆς νέας ἐκκλησίας δύο. Ἰστέον,
5 ὅτι ἔξω τῆς χαλκῆς πύλης ἐξώπλισεν ὁ ὑπαρχος ἔνθεν κακέ-
θεν ἕως τοῦ ἐξάγοντος ἐκεῖσε καγκέλλου ἀπὸ βλαττίων καὶ ἁ-
πλωμάτων καὶ σενδῆς, ἐκρεμάσθη δὲ ἄλυσίδιον ἐν καὶ τὸ μέγα
πολυκάνδηλον τὸ ἀργυροῦν τῶν βλαχερονῶν. Ἰστέον, ὅτι ὁ τρικλι-
νος, ἐν ᾧ καὶ τὸ καμελαύκιον Ἰσταται καὶ οἱ μάγιστροι γίνονται,
10 καὶ τὸ λεγόμενον ὄνοπόδιον ἐξωπλίσθη παρὰ τοῦ σακελλαρίου
ἀπὸ βλαττίων καὶ ἀπὸ βήλων τοῦ χρυσοτρικλίνου. Ἰστέον, ὅτι C
ὁ πόρτηξ τοῦ ἀγουστέως, ἤγουν ἢ χρυσῆ χεὶρ, ἐξωπλίσθη
παρὰ τῶν ὀξῆων βήλων τοῦ χρυσοτρικλίνου. Ἰστέον, ὅτι τὰ
ἀπὸ τοῦ ἀγουστέως διαβατικά ὡς πρὸς τὴν ἀψίδα ἐξωπλί-
15 σθησαν ἀπὸ διαφόρων βήλων κεντητῶν. Ἰστέον, ὅτι ὁ ἱππό-
δρομος ἐξωπλίσθη παρὰ τοῦ ὑπάρχου ἀπὸ βλαττίων καὶ ἀπὸ
βασιλικῶν διαφόρων βήλων. Ἰστέον, ὅτι ἐγραμίσθησαν ἀπὸ
δαφνῶν κατὰ τὸ εἰωθὸς τῶν προελεύσεων, οἷον σταυρία καὶ
στεφάνια τὰ λεγόμενα σκιαστὰ, δεξιά καὶ ἀριστερὰ ἐν τοῖς
20 τοίχοις ὑπὸ καγκέλλων τῶν λεγομένων ποταμίων, καὶ τῶν ὀρ- D
θίως ἰσταμένων τῶν λεγομένων δένδρων, ἀλλὰ καὶ λοιπῶν
ἀνθῶν, ὧν ὁ τότε καιρὸς παρεῖχεν· ἀλλὰ καὶ τὰ τούτων δ-
δάφη κατεράνησαν κισσοῦ τε καὶ δάφνης, τὰ δὲ οἰκειότε-

sendes operibusque argenteis in variis hospitalibus, senicuriis et
ecclesiis dedicatis, et decem argenteis novae ecclesiae polycan-
delis e totidem catenis dependentibus. Intra chalcen nullae sus-
pendebantur blatteae, mappae aut panni sendes, sed tantum duae
catenae et totidem polycandela e nova ecclesia. Verum extra chal-
ces portam suspendi curaverat praefectus Urbis ab utraque parte
usque ad cancellos, per quos illuc intratur, blatteae et pallia
et pannos sendes et dependens ex sua catena unicum magnum
illud e blachernis argenteum polycandelum. Sacellarius exornaverat
triclinium, in quo camelaucium stat magistriue creantur, et, quod
ita dicitur, onopodium blatteis et velis chrysotriclinii. Porticus
angusteonis aut manus aurea sic dicta comta fuerat purpureis ve-
lis chrysotriclinii; porticus ab angusteone inde usque ad apsidem
instructae variis erant velis acu pictis. Circum ornaverat praefe-
ctus Urbis blatteis variisque imperialibus velis. Lauro, ut mos est
facere in processionibus, nec non cancellis sic dictorum potamio-
rum, et illis erecte stantibus vulgo sic dictis arboribus, imo et
aliis quibusdam, quos illa ferebat anni tempestas, floribus confi-
guratae, veluti parvae cruces et corollae, (vulgo ea sciasta solent
appellari.) ad dextram pariter atque sinistram parietum affixae erant:
sparsaque illius tractus humus hederis et lauro; at honestiora loca

ρα ἀπὸ μυρρίνης καὶ δενδρολιβάνου. Ἰστέον, ὅτι μετὰ τὸ εἰσελθεῖν τὰ βῆλα ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ τῆς μανναύρας κατεράνθη ὄλος ὁ τρίκλιнос ἀπὸ ῥόδου. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῷ

E l. L. 332 ὄλῳ ἐδάφει τοῦ ἀναδενδραδίου καὶ τοῦ ἀνάγοντος πουλίπτου εἰς τὸν μεγατρίκλινον ἠπλώθησαν ἀπλώματα πέρσικα πολὺ-5 τιμα. Ἰστέον, ὅτι οἱ μάγιστροι καὶ οἱ εὐειδέστεροι τῶν ἀν-

Ms. 194. b θυπάτων ἐφόρεσαν τοὺς λώρους· οκεπεῶνας δὲ ἢ ἀνεξικα- κίας οὐκ ἐβάσταξαν. οἱ λοιποὶ ἀνθύπατοι καὶ πατρίκιοι ἐ- φόρεσαν τὰ ἑαυτῶν καμισία καὶ τὰ χρυσόταβλα χλανίδια. οἱ δ' εὐνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι μετὰ τὰ ἑαυτῶν στιχάρια καὶ 10 σαβάνια καὶ χρυσᾶ μανιάκια ἐβάστασαν τὰ χρυσᾶ διάλιθα σπαθοβάκλια. οἱ λοιποὶ εὐνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι ἐφόρεσαν

B τὰ ἑαυτῶν στιχάρια καὶ μανιάκια. οἱ πριμικήριοι ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν στιχάρια ἄνευ χλανιδίων. οἱ μάγιστροι, ὡς φο- ρήσαντες τοὺς λώρους, δεδώκασιν τὰ ἑαυτῶν στιχάρια τοῖς 15 μὴ ἔχουσι πριμικήροις ἴδια στιχάρια. οἱ ὀστιάριοι ἐπάνω τῶν καμισίων ἐφόρεσαν τὰ χρυσᾶ παραγαυδία καὶ ἐβάστα- σαν τὰ χρυσᾶ διάλιθα βεργία. οἱ λοιποὶ ὀστιάριοι οἱ μὴ ἔχοντες χρυσᾶ παραγαυδία ἐφόρεσαν ἐπάνω τῶν καμισίων τὰ ἑαυτῶν χλανίδια. οἱ σπαθαροκουβικουλάριοι ἐφόρεσαν ἐπάνω 20 τῶν καμισίων αὐτῶν χρυσᾶ παραγαυδία καὶ τὰ χρυσόκανα σπαθία τῶν ἀξιωματῶν. οἱ λοιποὶ σπαθαροκουβικουλάριοι οἱ μὴ ἔχοντες χρυσᾶ παραγαυδία ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν καμισία

Dominisque frequentatiora myrto et rosmarino conspersa erant; et post introitum velorum in magnum triclinium magnaurea conspergebatur id ipsum totum rosis. Tota quoque humus viridarii et pulpiti seu pavimenti excelsioris, per quae in magnum modo dictum triclinium intratur, constrata erat tapetibus Persicis magni valoris. Quantum ad habitus procerum attinet, magistri quidem et proconsulum maxime speciosi gestabant loros, absque tamen scipionibus aut manipulis; reliqui autem proconsules et patricii camisia sua gerebant et tunicas cum aureis tabliis. Eunuchi protospatharii quatuor praeter strictoria sua et sabania vel linxea et aureos torques gestabant quoque aurea gemmis obsita spathobacilia [seu contos in summo lata romphaea praeferratos]. Ceteri eunuchi protospatharii sua strictoria et torques tantummodo gerebant. Primicerii gerebant strictoria sua absque tunicis; et, si qui eorum propria non haberent strictoria, induebant illa magistrorum, utpote loros gerentium. Ostiarii super camisiis gerebant aurea paragaudia virgasque aureas gemmatas. Sed si qui horum aurea paragaudia non haberent, illi super camisiis suis gerebant suas tunicas. Spatharocubicularii gerebant super camisiis suis aurea paragaudia et spathas honoratorum aureo manubrio instructas. Qui autem eorum aurca paragaudia non

καὶ σπαθία. οἱ κουβικουλάριοι πάντες ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν C
 καμίσια. καὶ οἱ μὲν ἔξ αὐτῶν ἐφόρεσαν τῶν ἑορτῶν τὰ
 χρυσόταβλα χλανίδια τὰ φουνδάτα, ἤγουν τῶν πατρικίων·
 οἱ δὲ τὰ ἐξαργυροκέντητα χλανίδια καὶ τὰ ἀργυροκέντητα
 5 κοντομάνικα καὶ τὰ ὄξεια κοντομάνικα. οἱ πρωτοσπαθάριοι
 οἱ ὀφφικιάλιοι ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν καμίσια καὶ τὰ φουνδά-
 τα τῶν ἑορτῶν χλανίδια, ἤγουν τῶν μαγίστρων. οἱ τοῦ χρυ-
 σοτρικλίνου πρωτοσπαθάριοι ἐφόρεσαν τὰ χρυσᾶ σπέκια καὶ
 χρυσᾶ μαυιάκια· ὅσοι δὲ σπέκια οὐκ εἶχον, ἐφόρεσαν σκα-
 10 ραμάγγια καὶ σαγία ροῆς. οἱ τῶν σεκρέτων χαρτουλάριοι
 καὶ νοτάριοι ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν καμίσια καὶ σαγία ἀληθι-
 νά. οἱ ἀσηκρηται καὶ οἱ νοτάριοι τῶν ἀσηκρητειῶν καὶ λοι- D
 ποὶ σεκρετικοὶ ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν καμίσια καὶ τὰ φουνδά-
 τα χλανίδια τῶν ἑορτῶν, ἤγουν τὰ ἔχοντα ὄξεια ταβλία.
 15 πλῆσιον τοῦ βασιλικοῦ θρόνου ἐνθεν κἀκείθεν, ἦτοι δεξιά καὶ
 ἀριστερὰ, ἔστησαν τὰ Ῥωμαϊκὰ σκῆπτρα καὶ πτυχία καὶ
 λοιπὰ χρυσᾶ σκῆπτρα, κρατούμενα ὑπὸ τῶν κاندιδάτων, δη- Ms. 195. a
 λονότι φοροῦντων σκαραμάγγια καὶ τὰ κاندιδάτικια. τὰ λοι-
 πὰ σκευή, τὰ τε καμπιδικτόρια καὶ λάβουρα καὶ σίγνα ἔστη-
 20 σαν ὑποκατιῶν τῶν προῤῥῆθέντων σκευῶν, δηλονότι καὶ αὐ-
 τὰ κρατούμενα ὑπὸ τῶν ἐλατῶν τοῦ πρώτου δρομονίου. οἱ Ed. L. 333
 δὲ αὐτοὶ ἐλάται ἐφόρεσαν τῶν ταγματικῶν τὰ φουνδάτα ἀλ-
 λάξιμα. ἔξωθεν τῶν βήλων ἄνωθεν τῶν ἀναβάθρων ἔστησαν

habebant, illi gerebant sua camisia et spathas suas. Cubicularii omnes gerebant sua camisia, et pars quidem praeterea, quales diebus festis gestare solent, tunicas aureis tabliis instructas, illas fundatas patriciorum nempe proprias; pars autem tunicas acu argentea pictas et similia contomanica et purpurea contomanica [seu tunicas breuium manicarum]. Protospatharii, qui simul officiales essent, gerebant sua camisia et fundatas festales tunicas magistrorum proprias. Protospatharii chrysotriclinii gerebant specia aurea et aureos torques. Qui autem eorum non habent specia, gestabant illi scaramangia et saga russa. Secretorum chartularii et notarii gestabant camisia sua et saga purpurea. Asecretae et notarii asecretiarum et reliqui secretici camisia sua, et praeterea fundatas festales tunicas, illas nempe, quae tabulas purpureas habent, gestabant. Prope thronum imperialem stabant ad dextram et sinistram Romana sceptra, Romani imperii signa et ptychia [seu signa fortunae secundae], et reliqua aurea sceptra seu vexilla, quae omnia candidati tenebant, gestantes scaramangia et sic dicta candidaticia seu vestes candidatorum. Reliqua autem vasa, campiductoria, labara, signa stabant infra praedicta instrumenta, et tenebantur a remigibus primi dromonii gestantibus fundata tagmaticorum mutatoria. Extra vela

οἱ μαγλαβίται φοροῦντες σκαραμάγγια καὶ τὰ ἑαυτῶν σπαθία. καὶ μετὰ τοὺς μαγλαβίτας εὐθὺς ἔστησαν οἱ τῆς μεγάλης ἑταιρείας Μακεδόνες ἀπὸ ἑσφορίων, φοροῦντες σπαθία ζωστίκια καὶ ἀργυρᾶ μετὰ καὶ λωρίων διαχρῦσων καὶ ἀργυρῶν, βασιάζοντες καὶ σκοντάρια χρυσαῖα καὶ χαλκόχρυσά καὶ σιδηρᾶ καὶ μονοπέλκα καὶ τζικούρια. κάτωθεν δὲ τῶν αὐτῶν ἀναβάθρων ἔστη ἡ μεγάλη ἑταιρεία, ὁμοίως καὶ Βῆ μεσαιά, μετὰ καὶ τῶν Φαργάνων καὶ Χαζάρων, πάντων φοροῦντων σπαθία καὶ βασιάζοντων σκοντάρια. οἱ οἰκιακοὶ πρωτοσπαθάριοι ἔστησαν εἰς τὴν σολαίαν ἔνθεν κάκειθεν φοροῦντες σκαραμάγγια πρασινορόδινα καὶ σπαθία. καὶ μετ' αὐτοὺς ἔστησαν οἱ σπαθαροκανδιδάτοι φοροῦντες σκαραμάγγια πολύχροα καὶ σπαθία καὶ τὰ σπαθαροκανδιδατικά. καὶ μετ' αὐτοὺς ἔστησαν οἱ σπαθάριοι φοροῦντες καὶ αὐτοὶ πολύχροα σκαραμάγγια καὶ τὰ ἑαυτῶν σπαθία, βασιάζοντες καὶ διαστράλια. καὶ μετ' αὐτοὺς ἔστησαν οἱ στρατῶρες φοροῦντες σκαραμάγγια λευκολέοντας, καὶ ἑτέρων χροῶν καὶ ἔξεμπλίων, βασιάζοντες καὶ τὰ στρατωρικά. δεξιὰ δὲ πρὸς δύσιν εἰς τὴν σύμπηξιν τῶν δύο βήλων ἔξωθεν ἄνωθεν τῶν ἀναβάθρων τοῦ μεγάλου τρικλίνου τῆς μανναύρας ἔστη τῆς20 μεγάλης ἑταιρείας βασιάζων τὸ χρυσοῦφαντον σενδᾶς βασιλικὸν φλάμουλον. ἔνθεν δὲ κάκειθεν τῶν αὐτῶν ἀναβάθρων τοῦ αὐτοῦ μεγάλου τρικλίνου τῆς μανναύρας ἔξωθεν τῶν αὐ-

supra gradus stabant maglabitae gestantes scaramangia suasque spathas. Statim post eos stabant Macedones magnae hetaeriae, gerentes interulas et spathas cingulares vel a cingulo et femoribus dependentes argenteas cum loris inauratis argenteis, item scuta aurea et alia aenea inaurata et ferrea quoque; item secures unius ferri et bipennes. Infra autem illos gradus stabant utraque hetaeria, magna et media, et Fargani et Chazari; omnes una manu spathas, altera scuta gerentes. Domestici protospatharii stabant in solea hinc et illinc, gestantes scaramangia gemino colore, viridi et roseo, distincta spathasque. Post eos stabant spatharocandidati gestantes spathas et scaramangia multicoloria et spatharocandidaticia. Post eos stabant spatharii, gestantes et hi quoque multicoloria scaramangia et spathas suas et dextralia. Dein stabant stratores, gestantes scaramangia leonibus albis aliisque variis tam coloribus quam figuris rerum picta. Gestabant hi praeterea stratoricia seu peculiaris sibi suas virgas. Ad dextram versus occidentem apud compagem duorum cancellorum, et quidem extra eos, stabat in summo graduum, per quos ad magnum triclinium magnaerae ascenditur, magister magnae hetaeriae, gerens auro pertextum e panno sendes factum imperiale flamullum. Ab utraque vero parte eorundem gra-

τῶν βήλων ἔστησαν οἱ δύο πρωτοελάται βασιτάζοντες τὰ χρυσᾶ βασιλικά φλάμουλλα. καὶ εἰθ' οὕτως καθέξῃς τῶν δύο πρωτοελατῶν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἔστησαν πάντα τὰ χρυσᾶ αὐρόκλαβα καὶ σενδῆς καὶ λοιπὰ βασιλικά φλάμουλλα, ὑπὸ πῶν ἐλατῶν τοῦ βασιλικοῦ δρομονίου βασιτάζόμενα, δηλονότι Ms. 195. b φορούντων αὐτῶν τῶν ἐλατῶν τῶν ταγματικῶν τῶν δ' χροιδῶν τὰ ἀλλάξιμα. οἱ δὲ δημῶνται τῶν δύο μερῶν καὶ οἱ ἀποστολλῆται ψάλλται, ὁμοίως καὶ οἱ ἀγιοσοφῆται, ἔστησαν ἐπὶ σκάμων ὑψηλῶν ἔνθεν κῆκεῖθεν τῶν αὐτῶν ἀναβάθρων εὐτοφρμῶντες καὶ ἄδοντες βασιλικά. καὶ οἱ μὲν δημῶνται ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν ἀλλάξιμα καὶ χρυσᾶ στεφάνια, βασιτάζοντες καὶ τὰ ἑαυτῶν ἐγγεῖρια. οἱ δὲ ἀποστολλῆται καὶ ἀγιοσο- Ed.L. 334 φῆται ἐφόρεσαν τῶν ταγματικῶν τὰ φουνδάτα ἀλλάξιμα καὶ τοῦ σκέπτου τὰ ὀλόβλαττα καὶ ὑπὸ φιαλίον καμίσια, καὶ τῶν ἰσῦπουργούντων εἰς τὰς καμάρας τῶν ἰθ' ἀκουβίτων. Ἰστέον, ὅτι ὁ λογοθέτης τῇ ἡμέρᾳ τῆς δοχῆς καὶ αὐτὸς ἐφόρεσεν λῶρον. Ἰστέον, ὅτι εἰς τὴν ἐξάγουσαν πύλην ἐν τῷ τρικλίνω τῶν κανδιάτων ἔστησαν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν οἱ τοῦ ἀριθμοῦ ἄρχοντες, καὶ αὐτοὶ μετὰ σκαραμαγγίων, φοροῦντες καὶ τὰ 20 εἰσῶντων σπαθία, βασιτάζοντες καὶ σκουτάρια. Ἰστέον, ὅτι αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ τῆς δοχῆς πάντες οἱ προῤῥηθέντες ἀπὸ τε πρωτοσπαθαρίων καὶ ἕως ἐσχάτου ἀνθρώπου τοῦ φοροῦντος σκα-

dum extra eadem vela stabant duo protelatae seu primicerii remigum, gestantes aurea sacra flamulla. Immediate post ambo protelatas stabant ad dextram et sinistram omnia aurea chrysoclaba, [est vexilli species ex aureo panno cum aureis clavis,] et alia panno sendes facta vexilla et reliqua sacra flamulla, a remigibus regii dromonii gestata, gestantibus mutatoria tagmaticorum omnium quatuor colorum. Duarum autem factionum plebeii et cantores apostolitae [seu e templo SS. Apostolorum] et hagosophitae [seu cantores e templo S. Sophiæ] stabant super altis scamnis ab utraque parte eorundem graduum, cantibus et carminibus, quae basilicia, id est regalia, ut in laudem regum facta, dicuntur, et benedictionibus prosequentes Imperatorem. Et factionarii quidem gestabant sua mutatoria et aureas coronulas et suos manipulos. Apostolitae autem et hagosophitae gestabant tagmaticorum fundata mutatoria, et ad aseptum [Augustae] pertinentia camisia holoblatta [seu vestes solide serica absque alterius materiae mixtura] et assuto instructa caputio indusia, item illa ministrantium in fornicibus novendecim accubitorium. Logotheta quoque isto die receptionis gerebat lorum. In porta, per quam in triclinium candidatorum intratur, stabant intus et extus magistratus arithmi, gestantes scaramangia et spathas et scuta. Illi autem; quotquot scaramangia eo die gestarent, omnes

Βραμάγγιον ἔστησαν ἕκαστος πρὸς τὸ ἴδιον τῆς χοιρᾶς καὶ τοῦ ἔξεμπλίου σκαραμάγγιον, ἦγον οἱ τοὺς πραιοροδί-
 νους αἰετοὺς φοροῦντες ἔνθεν κἀκεῖθεν, οἱ τοὺς βόφους καὶ τοὺς πολυγύρους αἰετοὺς, ὁμοίως οἱ τὰς θαλάσσας, καὶ τοὺς λευκολέοντας ὁμοίως. καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, καθὼς εἴρηται, ἕκα-5
 στος πρὸς τὸ ἴδιον σκαραμάγγιον ἔστη. οἱ δὲ κاندιδάτοι ἔ-
 στησαν ἐν τῷ ἰδίῳ τρικλίῳ ἔνθεν κἀκεῖθεν μετὰ τῶν ἰδίων σκαραμαγγίων, φοροῦντες τὰ κاندιδάτια, καὶ ὄπισθεν τῶν αὐτῶν κاندιδάτων ἔστησαν ἔνθεν κἀκεῖθεν οἱ τοῦ ἀριθμοῦ μανδάτωρες μετὰ σπαθίων καὶ σκουταρίων. οἱ δὲ ἐλάται¹⁰
 τῶν βασιλικῶν δρομονίων ἔστησαν ἔνθεν κἀκεῖθεν ἐν τῷ αὐ-
 τῷ τρικλίῳ τῶν κاندιδάτων ὡς πρὸς τὸ μέρος τῆς ἐκκλησί-
 ας τοῦ Κυρίου καὶ εἰς τὸν τρίκλινον, ἐν ᾧ τὸ καμελαύκιον
 Ms. 196. αἰστανται καὶ οἱ μάγιστροι γίνονται, καὶ εἰς τὸν ὄνοποδα. καὶ μετὰ τούτους εἰς τὸν πόρτηκα τοῦ αὐγουστῆως, ἦγον εἰς τὴν¹⁵
 χρυσοῦν χεῖρα, ἔστησαν ἔνθεν κἀκεῖθεν τὰ ἀρχοντογεννήματα καὶ οἱ σαπωνιστοὶ τοῦ βεστιαρίου καὶ οἱ τοῦ τραπεζίου, φο-
 ροῦντες τὰ μὲν ἀρχοντογεννήματα τὰ ἑαυτῶν σκαραμάγγια καὶ σπαθία, οἱ δὲ σαπωνιστοὶ βεστιαρίται τὰ ἀτραβατικά
 χλανίδια, οἱ δὲ τοῦ τραπεζίου τὰ ψευδοξέα κοντομάνικα.²⁰
 ἔσωθεν δὲ τῆς χαλκῆς πύλης τοῦ τρικλίνου τῶν κاندιδάτων

a protospathariis inde usque ad extremum famulum ita stabant, ut colorum unusquisque et exemplorum vestibus intextorum unumquodque corpus unum efficeret. Exempli causa hinc illinc consistebant uno aliquo loco illi, qui aëtos seu aquilas [sagi genus ita dicitur,] prasinoroseas gestabant; alio, qui sic dictos boves; alibi, qui multis gyris vel canaliculis rugatos aëtos; alibi, qui thalassas seu maria; alibi, qui leucoleontes seu albos leones gestabant. Verbo, unusquisque stabat ibi, ubi ceteri stabant eiusdem secum coloris scaramangium et in eo eiusdem rei simulacra gestantes. Candidati stabant in suo triclinio, candidatorum nempe dicto, hinc et illinc, cum suis scaramangiis etiam candidaticia gestantes. Pone hos stabant ab utraque parte mandatores arithmi cum spathis et scutis. Remiges imperialium dromoniorum stabant hinc et illinc in eodem candidatorum triclinio versus tractum ecclesiae Domini; stabant quoque iidem in illo triclinio, in quo camelaucium stat et magistri creantur; uti etiam in onopode. Post eos stabant in porticu angusteonis seu, quod idem est, in aurea manu, ab utraque parte archontogennemata seu valeti nobiliores, et saponistae vel candidatores lintearii et famuli sacrae mensae. Horum archontogennemata quidem gerebant scaramangia sua et spathas suas; saponistae vestiaritae autem tunicas atrabaticas. Mensales tandem contomanica pseudoxea seu vestes cum curtis manicis colore dilute purpureo. Extra portam aeneam triclinii candidatorum stabat hinc

ἔσθη ἔνθεν κάκειθεν ἢ τοῦ δρουγγαρίου τῶν πλοῖμων οὐσία D
καὶ ὁ μέγας πάμφυλος, βασιτάζοντες δόρκας καὶ τὰ ἑαυτῶν
φοροῦντες σπαθία. ἐν δὲ τῇ πρώτῃ σχολῇ καὶ τῷ τρικλίνω
τῶν ἐξκουβίτων ἕως τοῦ αὐτοῦ τριβουναλίου ἔστησαν ἔνθεν
5 κάκειθεν αἱ οὐσῖαι τῶν παμφύλων, βασιτάζοντες δόρκας καὶ
τὰ ἑαυτῶν φοροῦντες σπαθία. οἱ δὲ ἄρχοντες τῶν πλοῖμων
ἔστησαν καὶ αὐτοὶ ἔνθεν κάκειθεν, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν οὐ-
σίαν. ἐν δὲ τῷ τριβουναλίῳ ἔσθη ἔνθεν κάκειθεν ἢ πολιτι- Ed.L. 335
κῆ μετὰ τῶν συστημάτων καὶ τῶν ἰδίων ἀρχόντων, φοροῦν-
10 τῶν τῶν μὲν ἀρχόντων τὰ ἕξ χλανίδια τῶν σεκρετικῶν τὰ
πλατώνια, οἱ δὲ λοιποὶ πάντες τὰ λευκὰ χλανίδια τῶν τα-
γματικῶν. καὶ ὄπισθεν αὐτῶν πλοῖμοι βασιτάζοντες δόρκας,
φοροῦντες καὶ τὰ ἑαυτῶν σπαθία. εἰς δὲ τὸν τρίκλινον τῶν
σχολῶν ἔνθεν κάκειθεν ἔστησαν πλοῖμοι βασιτάζοντες δόρκας,
15 φοροῦντες καὶ τὰ ἑαυτῶν σπαθία. ἔσωθεν δὲ τῆς χαλκῆς
πύλης ἔστησαν ἔνθεν κάκειθεν οἱ Τουλμάτζοι μετὰ φλαμού-
λων, βασιτάζοντες δόρκας, φοροῦντες τὰ ἑαυτῶν σπαθία καὶ
τοξοφόρετρα. ἔσωθεν δὲ τοῦ καγκέλλου τῆς χαλκῆς ἔστησαν B
πάχωμα, οἱ μὲν πρὸς τὸ μέρος τῶν νουμέρων, οἱ δὲ πρὸς
20 τὴν καμάραν τοῦ μιλίου. οἱ λοιποὶ πλοῖμοι καὶ οἱ περισσοὶ
τῶν Ταλματζίων καὶ οἱ βαπτισμένοι Ῥῶς μετὰ φλαμούλων,
βασιτάζοντες σκουτάρια, φοροῦντες καὶ τὰ ἑαυτῶν σπαθία.

et illinc drungarii ploimorum seu classiariorum usia [vel familia],
et magnus pamphylus seu praefectus pamphyliorum [id est militum
navalium], gestantes dorcas [seu scuta coriacea] et spathas suas.
In prima schola et in triclinio excubitorum usque ad tribunal sta-
bant hinc et illinc familiae pamphyliorum, gestantes dorcas et spa-
thas suas. Magistratus ploimorum seu classiariorum stabant hinc et
illinc, quisque penes familiam et cohortem suam. In tribunali sta-
bat hinc et illinc politice seu corpus magistratus urbani cum syste-
matibus seu corporibus collegiorum urbanorum et uniuscuiusque
collegii praefecti; quorum hi quidem sex tunicas acreticorum, pla-
tonia dictas, ceteri omnes candidas tagmaticorum tunicas gestabant.
Post eos stabant ploimi vel nautae, gestantes dorcas et spathas suas.
In triclinio scholarum stabant ab utraque parte ploimi, gestantes
dorcas et spathas suas. Intra chalcem seu portam aeneam stabant
hinc et illinc Tulmatzae [vel Dolbatschi aut Dalmatae] cum flamul-
lis, gestantes dorcas et spathas et pharetras cum sagittis. Extra can-
cellum chalces vel aeneae portae stabat pachoma, [id est turba
miscella, ut videtur,] pars in tractu versus numeros, pars versus
camaram aut fornicem milii, reliqui nempe ploimi et superabundau-
tes Talmatzae, quos capere sua statio non poterat, item Rossi ba-
ptizati cum flamullis, gestantes scuta et spathas. Triclinium Iustinia-

Ἰστέον, ὅτι ὁ τρικλίνος Ἰουστινιανὸς καὶ ὁ λαυσιακὸς οὐδὲν
 Ms. 196. b ἕτερον ἐξωπλίσθησαν, εἰ μὴ κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐκρεμάσθησαν ὀ-
 λόφωτα, καὶ ἀνελλιπῆ τὰ τούτων πολυκάνδηλα. ἐν δὲ τῷ
 πόρτικι τοῦ χρυσοτρικλίνου, ἦτοι ἐν τῷ ὀρολογίῳ, ἔστησαν
 τὰ δύο χρυσᾶ ὄργανα τὰ βασιλικά καὶ τὰ δύο ἀργυρᾶ ὄργα-5
 Cνα τῶν μερῶν. ὁ δὲ χρυσοτρικλίνος ἐξωπλίσθη, καθὼς εἰω-
 θεν τὸ πάσχα ἐξωπλίσεσθαι, ἦγον διὰ τοῦ πενταπυργίου καὶ
 τῶν βασιλείων θρόνων, τῶν κραβιάτων τε καὶ τῆς χρυσῆς
 τραπέζης καὶ τῶν λοιπῶν, μεθ' ὧν τὸ πάσχα κοσμεῖται. (Ἰ-
 στέον, ὅτι ὁ χρυσοτρικλίνος ἐν τῇ ἐλεύσει τῶν Ἰσπανῶν οὐδὲ
 κατεκοσμήθη, ἐπειδὴ οὐ συνεσιτιάθησαν τοῖς βασιλευσὶ τῇ ἡ-
 μέρᾳ τῆς δοχῆς οἱ ἀπὸ Ἰσπανίαν ἐλθόντες πρέσβεις, καὶ τῷ
 τρόπῳ τούτῳ τὰ τοῦ φύλακος χειμεντὰ ἔργα ἐκρεμάσθησαν ἐν
 τῷ ἀναδενδραδίῳ τῆς μανναύρας ἐν τῇ τροπικῇ τῇ παρὰ
 τῶν παστοποιῶν διὰ μεγάλων σκαραμαγγίων γεγονύα.) εἰς 15
 D τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Φάρου στέμματα καὶ
 τῶν ἐτέρων ἐκκλησιῶν τοῦ παλατίου, καὶ ἔργα διάφορα χει-
 μεντὰ ἀπὸ τοῦ φύλακος, καὶ τὰ βασιλικά καὶ αὐγουσσιακὰ
 χλανίδια οὕτω τοῦ ἁγίου Πέτρου τὸ δλόχρυσον καὶ δια 20
 μαργαριτῶν πλατίον τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τὸ χοροσαχό-

ni et lausiacum palatium nullum habebant alium ornatum, quam
 hunc. Holofota [seu trabes ad instar crucium factae, dependenti-
 bus ex se gravidae polycandelis,] ibi pro more suspensa erant, ple-
 nis candelabris et nullum suorum cereorum desiderantibus. In por-
 tico chrysotriclinii seu in horologio stabant ambo aurea domina-
 lia organa et ambo argentea organa factionum. Chrysotriclinium ex-
 ornatum erat eo modo, quo solet per festum paschalis; nempe
 pentapyrgio ibi exposito et imperialibus thronis seu sellis et grab-
 batis et aurea mensa reliquisque, quae sub festum paschalis expo-
 ni solent. (Quo tempore legati Hispanorum aderant, non ornaba-
 tur chrysotriclinium; quia die audientiae non convivabatur Domi-
 nis; ideoque opera metalli pretiosi artificiose encausto picta, quae
 solent in phylace vel aerario principali asservari, suspendebantur in
 viridario magnaureae in tropica vel portico arcuata, quae a tapetia-
 riis e vastis scaramangliis confecta fuerat.) Per octo autem camaras
 vel fornices chrysotriclinii suspensa erant stemmata vel infulae ex
 templo sanctissimae Deiparae Phari ceterisque templis palatii, va-
 riaeque pretiosa opera smaltita seu chymice picta e phylace, tunicae-
 que tam basilicae seu ordinis regil viris, quam augustiacaee vel so-
 llis Augustabus propriae. Erant autem illae vestes hae, quas recen-
 sebimus. Erat platanium holochrysum et margaritis obsitum ex
 aede S. Petri, quae in palatio est, depromptum. Erat chorosanchol-
 num e S. Theodoro cum grypoleonte seu pallio, cui imagines

ριον μετὰ τοῦ γρυπολόντος καὶ τοῦ γρυπαρίου τοῦ ἀριστη-
τηρίου· τὸ πλατάνιον τὸ τριβλάτιον τοῦ πανθέου, ὁ καβαλ-
λάριος, τὸ αὐγουστιακὸν ἠπλησίον τῆς καμάρας τοῦ ἀριστη-
τηρίου· ὁ τάων, τὸ αὐγουστιακὸν μανδίον τοῦ διαιταρικίου·
5ὸ καβαλλάριος, τὸ καισαρικόιον τῶν πρὸς δύσιν ἀργυρῶν πυ-Ed.L. 336
λῶν· τὸ ταώνιον καὶ ὀπισθεν αὐτοῦ τὸ ἀετάριον. ἄνω δὲ
τῶν ἀργυρῶν πυλῶν τοῦ αὐτοῦ χρυσοτρικλίνου ἐκρεμάσθη
τὸ χρυσοῦν σαγίον τὸ λεγόμενον καισαρικόιον. Ἰστέον, ὅτι τὰ
στέμματα καὶ τὰ χειμευτὰ ἔργα ἐν παρ' ἐν ἐκρέμαντο, ἦγον
10μέσον στέμμα καὶ ἐνθεν κἀκεῖθεν ἔργα χειμευτὰ· ἐν δὲ τῇ
ἀνατολικῇ καμάρᾳ οὐκ ἐκρεμάσθη ἔργα χειμευτὰ, ἀλλ' ὅλη
ἀπὸ στεμμάτων ἦν κεκαλλωπισμένη. Ἰστέον, ὅτι εἰς τὰς ζ'
καμάρας τοῦ χρυσοτρικλίνου πολυκάνδηλα ἀργυρᾷ μετὰ ἄλυ-Ms. 197. a
σιδίων ἀργυρῶν ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ
15Φάρου ἐκρεμάσθησαν. εἰς δὲ τὴν ἀνατολικὴν κόγχην ἀντὶ
τῶν τριῶν κανδῆλων ἐκρεμάσθησαν τρία στέμματα· ἔμπρο-
σθεν μὲν τὸ πράσινον στέμμα τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων ἀπο-
στόλων μετὰ καὶ τοῦ σταυροῦ καὶ τῆς περιστερεῆς αὐτοῦ·
δεξιᾷ δὲ τὸ βένετον στέμμα τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ
20Φάρου μετὰ καὶ τοῦ σταυροῦ καὶ τῆς περιστερεῆς αὐτοῦ· ἀ-
ριστερᾷ δὲ τὸ βένετον στέμμα τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος
Δημητρίου μετὰ καὶ τοῦ σταυροῦ καὶ τῆς περιστερεῆς αὐτοῦ.

vulturum et leonum erant intextae; item gryparium seu pannus fi-
guris vulturum refertus; et haec quidem e pransorio. Tum erat
platanium triblaiteum seu sericum ter tinctum e pantheo. Caballa-
rius porro seu pannus equorum imaginibus obsitus, augustiacum
heplesium vel tapetium e fornice pransorii. Item pavo [seu pannus
pavones exhibens], pallium augustiacum e diaetaricio vel triclinio
diaetariorum. Caballarius, caesaricium seu pannus ad Caesares pro-
prie pertinens e porta argentea, quae versus occidentem est; pa-
vonarium, et pone hoc aquilarium, ambo panni. Super argenteam
vero eiusdem chrysotriclinii portam suspensum erat aureum sagum,
quod caesaricium appellatur. Sic autem erant disposita opera pre-
tiosa smaltita et coronae, ut vicissim unum alterum exciperet, opus
aureum, tum corona, tum rursus opus smaltitum, et sic porro. At
in fornice orientale suspensa nulla erant opera chymice picta, sed
infulus tantum erat exornatus. E septem reliquis camaris vel formi-
cibus chrysotriclinii dependebant argentea polycandela ab argenteis
catenis e templo sanctissimae Deiparae Phari petita; in concha orien-
talis vero suspensa erant loco trium polycandelorum tres infulae;
in medio quidem Prasinæ factionis concolor e SS. Apostolis cum
superstante cruce et columba; ad eius autem dextram pendebat in-
fula Veneti populi e S. Deipara Phari, cum cruce et
columba; ad eius tandem sinistram infula Veneta ex aede sancti et

Ιστέον, ὅτι ταῦτα τὰ τρία στέμματα παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότην κατεσκευάσθησαν. Ιστέον, ὅτι ἐν C τοῖς τέσσαρσι μεσοκαρδίαις τοῦ μεσοπυργίου τοῦ πενταπυργίου καὶ εἰς τὸ ἔμπροσθεν μεσοκάρδιον τοῦ ἔμπροσθεν πυργίου καὶ εἰς τοῦ δεξιῦ καὶ ἀριστεροῦ πυργίου τὰ ἔμπροσθεν μεσοκάρδια ἐκρεμάσθησαν διάφορα ἐργομοῦκία ἀπὸ τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου καὶ ἐκ τῶν ἐναποκειμένων εἰς τὸν φύλακα. ἐν δὲ τοῖς ξυλίνοις ἐκδέταις τὸς ἀπὸ τὸ πενταπύργιον ἐν τοῖς τοίχοις ἐκδεδεμένοις συνδεδέθησαν τὰ νυμφικὰ ζωνάρια τὰ ἐκ λίθων καὶ μαργάρων ἡμφισομέ-10 να καὶ τὰ ἐναποκείμενα ἐν τῷ φύλακι. Ιστέον, ὅτι εἰς τὸ μέσον πολυκάνδηλον τοῦ χρυσοτρικλίνου ἐκρεμάσθησαν τὰ δύο ἀγουστιακὰ στηθοκαράκαλα καὶ αἱ δύο διακοπταί, μία ἢ νυμφικὴ καὶ ἑτέρα ἢ ἐν τῷ φύλακι ἀποκειμένη, καὶ τὰ δύο ἀγουστιακὰ κατασειστὰ καὶ τὰ δύο ἀγουστιακὰ πνι-15 κτάρια. ἐν δὲ τῷ μεγάλῳ κοσμήτῃ τοῦ αὐτοῦ χρυσοτρικλίνου εἰς τοὺς ἐκεῖος δαυγίτας ἐκρεμάσθησαν μινουσύρια καὶ μεσοσκουτέλλα ἀργυρᾶ μεγάλα ἀνάγλυφα ἐκ τῶν ἐναποκειμένων ἐν τῷ βεστιαρίῳ τοῦ Καριανοῦ. ἄνωθεν δὲ εἰς τὰς εἴς φωταγωγὸς καμάρας τοῦ τρούλλου τοῦ αὐτοῦ χρυσοτρικλίνου ἐκρεμάσθη-20 οαν τὰ μικρὰ σκουτέλλα τῶν προειρημένων μινουσυρίων καὶ μεσοσκουτέλλων κατὰ καμάραν ζ, καὶ αὐτὰ ὄντα ἀνάγλυφα.

magni martyris Demetrii cum cruce et columba. Tres hae infulae confectae fuerunt iussu Constantini Christum amantis Domini. In quatuor meditullis seu mediis loculis vel tabulatis mediae turris pentapyrgii seu structurae quinque scrinia habentis, et in anteriore meditullio anterioris scrinii et anterioribus meditullis dextrae sinistraeque turris seu scrinii pendebant varia ergomucia e templo S. magni martyris Demetrii, et alia e phylace deprompta. E ligneis paxillis e parietibus pentapyrgii eminentibus dependebant alligata sponsalia zonaria, gemmis et margaritis distincta, e phylace deprompta. E medio polycandelo chrysotriclinii dependebant duo augustiaca stethocaracala seu caracallae aut cuculli pectorales et duae diacoptae seu vestes radiatae, una sponsalis, altera in phylace deposita, et duo augustiaca cataseista [seu fila margaritarum, quallia solent ex utroque capitis latere in humeros dependere], et duo augustiaca pnicitaria [seu mamellarum strictoria]. In magno cosmeta [vel paratorio] eiusdem chrysotriclinii e fenestris dependebant missoria et scutellae mensales, argenticae magnae anaglyphae e vestiario Cariani depromptae. Superius e sedecim fornicibus fenestratis trulli vel cop-polae chrysotriclinii pendebant minores scutellae ad illa modo memoratae missoria et mensales scutellae pertinentes, etiam ipsae anaglyphae seu figuris exstantibus protuberantes, in singulis fornicibus septenac.

Τοῦ βασιλέως ἀπὸ τοῦ παλατίου ἐξελθόντος καὶ ἐν τῷ
 μετασώριῳ τοῦ μεγάλου τρικλίνου τῆς μανναύρας εἰσελθόντος, Ma. 197. b
 ἐδηλώθησαν οἱ Σαρακηνοὶ τοῦ εἰσεῖν καὶ τὸν βασιλέα θεά-
 σωσθαι. οἱ δὲ αὐτοὶ φίλοι Σαρακηνοὶ τὸν χρυσαῖνα ἐξελ-
 θήντες, κατήλθον τὸν κοχλιὰν ὡς πρὸς τὸν αὐγουστιᾶκὸν
 στίβλον καὶ τὴν καμάραν τὴν λεγομένην τὸν Ἀνηθῶν, καὶ ἀ-
 πὸ τῶν ἐκεῖσε διήλθον διὰ τοῦ ἁγίου φρεάτος, καὶ ἔξωθεν
 τοῦ καγκέλλου τῆς χαλιῆς τῶν Ἰππων ἀποβάντες διήλθον διὰ
 10 τῆς χαλιῆς καὶ τοῦ τρικλίνου τῶν σχολῶν καὶ τοῦ τρι-
 βουναλλίου, καὶ ἐκρύνσαντες δεξιὸν, (τὸ ἐκεῖσε γὰρ φουρνικὸν
 διὰ βλαττίων ἦν ἐξωπλισμένον καὶ περιπεφραγμένον,) ἐκαδέ- B
 σθησαν ἐκεῖσε, ἕως ἂν συνέφθασεν ὁ βασιλεὺς καὶ πάντα τὰ
 τῆς δοχῆς. Ἰστέον, ὅτι, τοῦ βασιλέως ἀπὸ τοῦ παλατίου ἐλ-
 15 θόντος εἰς τὸ μετασώριον τῆς μανναύρας καὶ εἰσελθόντος
 ἐκεῖσε, ἤρξαντο οἱ ψάλται μετὰ τῶν δημοτῶν ᾄδειν τὰ βα-
 σιλίκια. Ἰστέον, ὅτι ὁ βασιλεὺς περιβαλλόμενος τὸ ὀκτάγων-
 ον χλανίδιον καὶ τὸ μέγα λευκὸν στέμμα, ἀνῆλθεν ἐν τῷ
 Σολομωντείῳ θρόνῳ, καὶ ἐκαδέσθη. καὶ μετὰ τὸ καθεσθῆναι
 20 κόναντες ἐπηύξαντο πολυχρόνιον. οἱ δὲ ψάλται, οἱ τε ἀποστο-
 λῆται καὶ οἱ ἁγιοσοφῆται, ἤρξαντο ᾄδειν τὰ βασιλίκια, καὶ
 εἰσῆχθησαν κατὰ τὸν εἰωθότα τύπον τὰ βῆλα, καὶ τελευταῖ-

DE IPSA RECEPTIONE EIUSQUE FORMALITATIBUS.

Domino e palatio egresso et in metatorium magni triclinii magna-
 naurae ingresso, significabatur Saracenis, ut adessent et coram Do-
 mino comparerent. Amici ergo Saraceni, egressi e chryseone [suo
 hospitio] primum per cochleam, quae versus augustiacum stabulum
 spectat, descendebant, et fornicem, qui anetha dicitur; inde trans-
 missis sacro puteo, triclinio scholarum atque tribunali, versi ad dex-
 tram, considabant in fornice, qui ibi est; (erat enim blatteis cir-
 cumamictus et septo cinctus;) donec Imperator adesset in triclinium
 exceptionis cum omnibus illi actui necessariis. Quo tempore Impe-
 rator e palatio veniens in metatorium magnaerae intrabat, incipie-
 bant psaltae seu cantores cum popularibus carmina basilicia seu impe-
 rialia et Imperatorum canendis laudibus dicata canere. Imperator
 autem amictus octangularem tunica magnaue candida infula, ascen-
 debat in thronum Salomoneum, et residebat in eo. Quo facto, poly-
 chronium omnes acclamabant, psaltaeque tam apostolitae, quam ha-
 giosophitae, incipiebant basilicia canere; et introducebantur vela se-
 cundum ritum consuetum, et postremi tandem amici Saraceni, pre-

Cον οἱ φίλοι Σαρακηνοὶ κρατούμενοι παρά τε τοῦ κατεπάνω
 τῶν βασιλικῶν καὶ τοῦ κόμητος τοῦ στάβλου. ἐφόρεσαν δὲ
 καὶ αὐτοὶ σπέκια, οὐ τὰ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἕτερα κάλλιστα καὶ ἀ-
 ναγκαῖα, καὶ μανιάκια ἡμφιεσμένα ἀπὸ λίθων τιμίων καὶ
 μαργαριτῶν μεγάλων. οὐκ ἔστιν δὲ τύπος, βαρβᾶτον περι-5
 βάλλεσθαι τοιοῦτον μανιάκιον ἢ μετὰ μαργαριτῶν ἢ καὶ λί-
 θων τιμίων, ἀλλὰ δι' ἐνδειξιν καὶ μόνον τότε ὠρίσθησαν πα-
 ρὰ Κωνσταντίνου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότητος τοῦ ταῦτα πε-
 ριβάλλεσθαι. καὶ τῆς εἰσόδου ἀξέως τελεσθείσης, οἱ μὲν
 Σαρακηνοὶ ἐξεληθόντες διῆλθον διὰ τοῦ ἀναδενδραδίου καὶ τοῦτο
 τρικλίνου τῶν κωνιδάτων καὶ τοῦ τρικλίνου, ἐν ᾧ τὸ καμε-
 D λαικόν ἴσταται καὶ οἱ μάγιστροι γίνονται, καὶ ἀπὸ τῶν ἐ-
 M. 198. κείσθαι διὰ τοῦ ὀνόποδος καὶ τοῦ πόρπηκος τοῦ ἀγουστέως,
 ἦτοι τῆς χρυσῆς χειρὸς, εἰσῆλθον ἐν τῷ τρικλίῳ τοῦ ἀγ-
 γουστέως, καὶ ἐκαθέσθησαν ἐκεῖσε, ἕως οὗ εἰσῆλθεν ὁ βασι-15
 λεὺς ἐν τῷ παλατίῳ. μετὰ δὲ τὸ εἰσελθεῖν τὸν βασιλέα ἐν
 τῷ παλατίῳ προσεκλήθησαν μετὰ τινα ὄραν καὶ οἱ φίλοι
 E d. l. 338 Σαρακηνοὶ ἀπὸ τοῦ ἀγουστέως καὶ διῆλθον διὰ τῶν ἐνδοθεν
 διαβατικῶν τοῦ ἀγουστέως καὶ τῆς ἀψίδος εἰς τὸν ἵππο-
 δρομον, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διῆλθον μέχρι τῶν σκυλῶν, καί 20
 εἰσελθόντες ἐκαθέσθησαν ἐν τῷ δυτικῷ μέρει τοῦ Ἰουστινια-
 νοῦ τρικλίνου ἐν τοῖς ἐκεῖσε σκαμνίοις. καὶ εἰδ' οὕτως ἀ-
 πεστάλη αὐτοῖς παρὰ τοῦ βασιλέως διὰ κοιτωνίου ἱμάτια
 ἐφόρα μμμένα καὶ λοιπὰ ἀλλάξιμα αὐτῶν. ἴστέον, ὅτι ἔσθησαν

hensi a catepano basilicorum et comite stabuli. Hi duo, catepanus
 et comes, gestabant et ipsi quoque specia, non sua quidem, at alia
 multo pulcherrima et pretiosa, et torques distinctos lapidibus pretio-
 sis et unionibus primae magnitudinis. Talem torquem, sive gemmas,
 sive margaritis distinctum, moris non est, ut barbatus gestet, sed
 tunc tantummodo, ut eum in solenne pompa ostentationis gratia ge-
 starent, iussi fuerunt ab amante Christi Domino Constantino. Per-
 acta secundum consuetos ritus exceptione, exhibant Saraceni, et transi-
 bant per viridarium et triclinium candidatorum et triclinium illud,
 in quo camelaucium stat magistri que creantur; inde per onopodem,
 et porticum augusteonis sive auream manum, tandem intrabant in
 triclinium augusteonis, in quo desidebant, donec revertisset Imperator
 in palatium. Aliquanto post reditum Imperatoris in palatium arces-
 sebantur amici Saraceni ex angusteone. Transibant tunc per interio-
 res porticus augusteonis et per apsidem in circum usque ad scyla,
 ubi ingressi desidebant in occidentali plaga triclinii Iustiniani in
 scamnis ibi stantibus. Illuc ipsis mittebantur ab Imperatore pro coe-
 tonitam vestes iam consutae et indutui habiles, aliaque pro ipsis
 mutatoria, [telae non consutae; et sic invitabantur ad coepulandum

ἔσθην κάκεισθην, ἤγουν δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ, τὰ χρυσαῦ Ῥωμαῖα σκήπτρα καὶ τὰ πτυχία καὶ τὰ ἑτερα χρυσαῦ σκήπτρα, δηλονότι ὑπὸ τῶν κανδιδάτων κρατούμενα, φορούντων σακραμαγγία καὶ τὰ ἴδια κανδιδατικά. διήρκεσαν δὲ δι' ὄλου τοῦ 5 κλητωρίου ἰστάμενα. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῷ κλητωρίῳ οἱ μάγι-
B στροὶ ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν μαγιστράτα στιχάρια καὶ βαλτίδια καὶ χλανίδια κατὰ τὸν τύπον τοῦ πάσχα. ὁ δὲ παρακοιμώμενος ἐφόρεσεν σπέκιον, ὁμοίως καὶ ὁ λογοθέτης καὶ οἱ 10 λοιποὶ πατρῷοι ἐφόρεσαν σπέκια. τῶν δὲ φίλων Σαρακηνῶν ἰουσνεσιτωμένων τοῖς δεσπόταις, ἔστησαν οἱ ψάλται ἀποστολταὶ ἔσωθεν τοῦ βήλου εἰς τὴν καμάραν τὴν πρὸς τὸν βασιλικὸν κοιτῶνα· οἱ δὲ ἀγιοσοφῆται ἔστησαν ἔσωθεν τοῦ βήλου ἐν τῇ καμάρᾳ τῇ πρὸς τὸ πάνθειον, δι' ὄλου τοῦ κλητωρίου ἄδοντες βασιλίκια, μόνον εἰς τὰς εἰσόδους τῶν μινσῶν 15 ἤηρεμοῦντες διὰ τὸ τὰ ὄργανα ἀυλεῖν. Ἰστέον, ὅτι μετὰ τὸ C ἀναστῆναι τῆς τραπέζης τὸν βασιλέα πρὸ τοῦ ἐξελεθεῖν τοὺς φίλους διὰ τοῦ τῆς τραπέζης ἐδόθησαν ἐν χρυσοῖς διαλίθοις σκουτελλίοις, τοῖς μὲν δυοὶ φίλοις ἀνὰ μιλιαρῆσιον πεντακοσίων, τοῖς δὲ λοιποῖς ἀνθρώποις αὐτῶν μιλιαρῆσια γ. ἐξελ-
M. 198. b 20 θόντες δὲ οἱ αὐτοὶ φίλοι ἐκαθέσθησαν ἐν τῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνω ἐν τῷ ἀνατολικῷ μέρει τῆ πρὸς τὸ μεσοκῆπιον, ἐν 7. παρακνυώμενος cod. et ed.

Imperator]. Stabant [in cletorio seu triclinio convivali] ab utraque parte, dextra sinistraque, aurea Romana sceptrā seu vexilla et ptychia [vel signa Fortunae] et reliqua aurea sceptrā, quae candidati tenebant, scaramangiis propriisque suis candidaticis induti. Haec sceptrā cum suis sceptrigeris per totum triclinium ab uno termino ad alterum usque pertinebant. In eo convivio gestabant magistri sua magistrata seu magisterialia strictoria, et balteos et tunicas, ut mos est illos per festum paschatis gestare. Paracoemomenus seu acubitor et logothetes et reliqui patricii gestabant specia. Amicis Saracenis ad sacram mensam assidentibus, canebant psaltae, apostolitaе quidem intra velum in camara vel fornice, qui ad sacrum coetonem spectat, hagiosophitae autem intra velum in camara, quae ad pantheum spectat, stantes. Canebant hi per totum convivium carmina in laudem Imperatoris, excepto, quod sub introitum missuum seu ferculorum pausarent. Tunc enim sonabant organa flautilla. Finito convivio Dominoque a mensa relevato, antequam amici Saraceni e triclinio exirent, distribuebantur ipsis et eorum comitatu munera imperialia per praefectum mensae. Et duo quidem amici seu legati accipiebant in aureis gemmatis scutellis, unusquisque pro portione sua quingentena milliarisia, reliqui autem homines seu comites et famuli ipsorum accipiebant in universum simul omnes ter mille. Egressi e coenaculo amici desidebant in Iustiniani triclinio in eius tractu orientali, qui ad hortum medium spectat,

τοῖς ἐκεῖσε σκάνοις, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς διὰ
 κοιωνίτου οἰνάνθια καὶ ῥοδοστάγματα, γάλακιά τε καὶ λοιπὰ
 Δμυριστικά. καὶ διὰ τῶν προευτρεπισθέντων ἐκεῖσε ἀναγλύ-
 φων χειρῖβοξέστων νηψάμενοι καὶ διὰ πολυτίμων χειρομά-
 κτων ἀπομαζάμενοι καὶ τῶν μυριπνοῶν καὶ εὐώδων σταγμα-
 5 των καὶ ἀλημάτων ἀφθόνως ἐμπλησθέντες, πάλιν διὰ τοῦ
 λαυσιακοῦ καὶ τοῦ ὄρολογίου καὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου ἐξέσαν
 τὰς ἀνατολικὰς πύλας τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ διὰ τοῦ ἡλε-
 ακοῦ τοῦ Φάρου ἐξεληθόντες, κατήλθον διὰ τοῦ ἡλιακοῦ τῆς
 νέας καὶ τοῦ μεγάλου τρικλίνου εἰς τὸ τζουκανιστήριον· ἐ-
 10 κείσε οὖν ἱππεύσαντες ἀπῆλθον ἐν τῇ ἰδίῳ ἀπλήκτῳ, ἦτοι εἰς
 Ed. L. 336 τὸν χρυσίωνα. ἰστέον, ὅτι ἀνάγλυφα μινυσούρια καὶ σκουτέλ-
 λια ἐν τῇ μεγάλῳ κοσμήτῃ τοῦ χρυσοτρικλίνου ἀκμὴν ἐκρέ-
 μαντο, καὶ τὰ μικρὰ ἀνάγλυφα σκουτέλλια ἐν ταῖς φωταγω-
 γοῖς καμάραις τοῦ τρούλλου ἐκρέμαντο. ἰστέον, ὅτι, ἡμερῶν 15
 διελευσῶν οὐκ ὀλίγων, ἤτησαντο οἱ φλοιοὶ Σαρακηνοὶ θιά-
 σασθαι καὶ συντυχεῖν τὸν βασιλέα, καὶ ἐπεὶ ὁ χρυσοτρικλίνος
 ἀπεγραμίσθη τῆς προῤῥηθείσης γραμμῆς, ἐν τῇ ἀδιαλείπτῳ
 καὶ καθ' ἑκάστην ἰσταμένῳ ἐν τῇ χρυσοτρικλίνῳ πυργίῳ ἐ-
 κρεμάσθησαν, ἐν τοῖς τοῦ αὐτοῦ πυργίου μεσοκαρδίαις, τὰ 20
 τρία στέμματα· πρὸς ἀνατολὴν μὲν τὸ τῶν ἁγίων ἀποστό-
 λων πρᾶσινον στέμμα, δεξιᾷ δὲ τὸ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου
 τοῦ Φάρου βένετον στέμμα, ἀριστερᾷ δὲ τὸ τοῦ ἁγίου μεγα-

in scamnis ibi positis. Illic mittebat ipsis Imperator per coetonitam
 ocnanthia [genus unguenti est,] et aquam rosarum stillaticiam et
 galias et alia unguenta et odoramenta. Postquam ibi in paratis
 levati operis pelvibus sese lavarant, et pretiosis mantilibus manus
 absterserant atque siccaverant, unguentisque et liquoribus suave spi-
 rantibus corpus probe delibutum habebant, exhibant rursus per lau-
 siacum et horologium et chrysotriclinium, portam orientalem chry-
 sotriclinii et solarium Phari, descendebantque per solarium novae
 ecclesiae et magni triclinii in tzucanisterium. Ibi conscendebant
 rursus in equos suos, et sic avehebantur in mansionem suam, id est
 in chryseonem. Tenendum adhuc, interrasilia missoria et scutellas
 ansuspensa tum fuisse in magno cosmata chrysotriclinii: parvae autem
 anaglyphae scutellae dependebant e fenestris fornicibus trulli. Non
 paucis diebus post rogabant amici Saraceni denuo veniam videndi
 Imperatorem eique colloquendi. Quandoquidem vero chrysotriclinium
 pictu cultuque illo, quem supra descripsimus, fuisset exutum, sus-
 pendebantur in turricula, quae quotidie et nunquam non ibi stat, ex
 eius mediis tabulatis orientalibus tres infulae, in medio stemma SS.
 Apostolorum viride; ad eius dextram venetum sanctissimae Deiparae
 Phari; et ad sinistram venetum stemma sancti et magni martyris

λαμάρτυρος Δημητρίου βένετον στέμμα μετὰ καὶ τῶν σταυ-
 ρῶν αὐτῶν. αἱ δὲ τῶν τριῶν στεμμάτων τρεῖς περισσότεραὶ
 ἐκρεμάσθησαν ἐν τῷ πρὸς δύσιν μεσοκαρδίῳ τοῦ αὐτοῦ πυρ-
 γίου. ἔνθεν δὲ κάκεισε τοῦ αὐτοῦ πυργίου ἔστησαν θρόνοι
 5 δύο· δεξιὰ μὲν πρὸς ἀνατολὴν ὁ τοῦ Ἀρκαδίου, ἐν ᾧ ἑκα-
 θέσθη Ῥωμανὸς ὁ Πορφυρογέννητος καὶ Θεόστεπος βασι-
 λεύς· εὐώνυμα δὲ ὁ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου θρόνος. ἐν- Ms. 199. a
 θεν δὲ κάκειθεν, ἦτοι δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τοῦ χρυσοτρικλί-
 νου, ἔστησαν οἱ λοιποὶ βασιλῆιοι θρόνοι καὶ τὰ δύο χρυσαῖ
 10 τοκραβάττια καὶ τὰ δύο ἀργυρὰ ἰσοπόδια, ἐν οἷς καὶ τὸ δυ- C
 τικὸν αἶρεται βῆλον· ἔστησαν δὲ κάτωθεν τοῦ αὐτοῦ βῆλου
 τὰ τρία μεγάλα μινσύρια. ἐκρεμάσθη δὲ καὶ τὰ χρυσαῖ
 τοῦ πάσχα βῆλα ἐν τῷ αὐτῷ χρυσοτρικλίῳ. κατεράνθη δὲ
 καὶ τὸ τούτου ἔδαφος ἀπὸ μυρζίνης καὶ δενδρολιβάνου καὶ
 15 ῥόδου. ἡ δὲ χρυσὴ τράπεζα οὐκ ἔστι. οἱ δὲ μάγιστροι καὶ
 ἀνθύπατοι καὶ πατρίκιοι ἐφόρεσαν τὰ ἐναντῶν ἐκ τύπου ἀλ-
 λάξιμα, ὁμοίως καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου. οἱ δὲ τοῦ χρυσο-
 20 τρικλίνου πάντες ἐφόρεσαν σαγία ῥοῆς. οἱ δὲ τῶν σεκρέτων
 πάντες ἐφόρεσαν τὰ ἀληθινὰ σαγία. οἱ δὲ πραιπόσιτοι ἔ-
 25 στήσαν ἐν τῇ ἰδίᾳ στάσει. ὁ δὲ βασιλεὺς περιβαλλόμενος τὸν D
 αἰτὸν, τὸ χλανιδιον καὶ τὸ ἄσπρον μέγα στέμμα, ἐκαθέσθη.
 οἱ δὲ κοιτώνται καὶ ὁ κατεπάνω καὶ ὁ μυστικὸς μετὰ τῶν
 ἰδίων ἀλλαξιμῶν ἔστησαν ἐν τῷ ἰδίῳ τοῦ χρυσοτρικλίνου

Demetrii. Habebant illa tria stemmata suas totidem cruces; at tres
 columbae ad ea pertinentes dependebant ex eiusdem turriculae seu
 scrinii meditullis occidentalibus. Ab utraque eiusdem parte stabant
 throni duo, hinc unus, versus orientem nempe, et a dextra thronus
 Arcadii, in quo Romanus Porphyrogenitus et a Deo coronatus Imper-
 ator sedebat; illinc autem a sinistra stabat thronus S. Constanti-
 ni. Ab ipsius autem chrysotriclini ambabus partibus, dextra sini-
 straque, stabant reliqui throni imperiales et duo aurea grabbatia
 et duo argentea histopodia, [seu crassi et proceri styli, ad formam
 malorum navalium efficti,] e quibus occidentale velum dependet.
 Infra idem velum stabant tria magna missoria. Suspensa quoque
 erant in eodem chrysotriclino aurea vela, quae per festum paschatis
 suspendi solent. Solum eiusdem conspersum erat myrto et den-
 drolibano [seu rosmarino] et rosis. At aurea mensa tum ibi non
 prostabat. Magistri et proconsules et patricii gestabant sua, ut
 ritus ferebat, mutatoria; itemque cubicularii: at qui ad chryso-
 triclinium pertinebant, omnes gestabant saga russa. Secreticii o-
 mnes gestabant vera seu purpurea saga. Praepositi stabant in
 sua statione. Imperator amictus aquila, tunica puta sic dicta, et al-
 ba magna infula, sedebat. Coetonitae, catepano [basilicorum] et
 mysticus in propriis mutatoriis stabant in proprio velo chrysotricli-

βήλω· οἱ δὲ Σαρακηνοὶ εἰσῆλθον διὰ τοῦ ἵπποδρόμου καὶ τῶν σκύλων, καὶ διελθόντες διὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ παρὰ τοῦ λογοθέτου εἰσαχθέντες κατὰ τὸ εἰωθὸς πρὸς τὸν βασιλέα καὶ πλησίον τοῦ βασιλείου θρόνου γενόμενοι, συνέτυχον μετὰ τοῦ βασιλέως ὅσα ἐβούλοντο. οἱ 5 δὲ ἄνθρωποι αὐτῶν εἰσαχθέντες ἔστησαν ἐν τῷ πρὸς δύοσιν Ed.L. 340 τόπῳ τῷ ἐν τοῖς δύοσιν ἰστοποδίοις αἰρομένῳ, δηλονότι ὅπσθεν τῶν τριῶν μεγάλων χρυσοῶν μισουρίων, καρτερήσαντες ἐκείσε, μέχρις ἂν καὶ οἱ φίλοι ἀποχαιρετίσαντες τὸν βασιλέα ἐξέισαν. τῶν δὲ φίλων πρὸς τὴν μέσην τοῦ χρυσοτρικλίνου 10 γενομένων, εὐφημήσαντες οἱ τούτων ἄνθρωποι συνεχίασιν αὐτοῖς, καὶ πάλιν διὰ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, τῶν τε σκύλων καὶ τοῦ ἵπποδρόμου καὶ τῆς ἀψίδος ἀπῆλθον ἐν τῷ ἰδίῳ τοῦ χρυσιῶνος ἀπλήκτῳ.

Περὶ τοῦ γεγονότος ἵπποδρομίου ἐπὶ τῇ ἐλεύσει τῶν φίλων Σαρα-15 Ms. 199. b κηνῶν, διὰ τὴν εἰρήνην καὶ τὸ ἀλλάγιον, εἰς ἰνδ. δ' ἐπὶ Κων- B σταντινου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν Πορφυρογεννητῶν βασιλέων.

Εἰς τὸν δῆμον τοῦ Βενέτου ἔστη ὁ νούμερος ἀντὶ τοῦ δομειστικού τῶν σχολῶν, φορῶν τὸ χρυσοῦν βένετον χλανίδιον τοῦ δομειστικού τῶν σχολῶν· εἰς τὸν δῆμον τοῦ Πρα-20

nii. Saraceni intrabant per circum et scyla, transmissoque Iustiniani triclinio et lausiaco, intrabant ad Imperatorem, a logotheta introducti pro consueto more, collocatique coram sacro throno alloquebantur et componebant cum Domino, quae volebant. Illorum homines vel famuli introducti stabant versus occidentem intra velum, quod e duobus illis histopodiis vel proceris malis argenteis dependebat, id est retro tria illa magna missoria aurea; ubi exspectabant, donec amici, valere iussu Imperatore, abirent. Legati abeuntes quum pervenissent ad mediam chrysotriclinii partem, incipiebant ipsorum homines Imperatori bona verba dicere et cum ipsis simul exire. Per eandem, qua venerant, viam, nempe per lausiacum, Iustiniani triclinium, scyla, circum et apsidem remeabant domum in chryseonem, suum hospitium.

DE LUDO EQUESTRE INSTITUTO IN GRATIAM AMICORUM SARACENORUM, QUI CONCILIANDAE PACIS ET PERMUTANDORUM CAPTIVORUM GRATIA VENERANT, INDICT. IV. [A. C. 946.] SUB CONSTANTINO ET ROMANO PORPHYROGENITIS IMPERATORIBUS.

In demo seu gradibus circensibus Veneti [seu factionis Venetae] stabat numerus [seu domesticus vel magister numerorum] vice domeistici scholarum, gerens eius auream Venetam tunicam. In demo Pra-

σίνου ἔστη ὁ δομέστικος τοῦ τείχους, φορῶν τὸ χρυσοῦν
 πράσινον χλανίδιον τοῦ δομεστίκου τῶν ἑξακουστίων. εἰς τὸν
 δῆμον τοῦ Λευκοῦ ἔστη ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων· εἰς τὸν
 δῆμον τοῦ Ρουσίου ἔστη ὁ δήμαρχος τῶν Πρασίνων. εἰς δὲ
 5 τοῦ Βενέτου τὸν δῆμον καὶ εἰς τὸν τοῦ Πρασίνου ἐκρεμά- C
 σθησαν τὰ ἀπὸ σημέντων διακοπτῶν ἡμφιεσμένα διρῶδινα βῆ-
 λα, κατὰ δῆμον ἀνὰ τριῶν. εἰς δὲ τὸν τοῦ Λευκοῦ δῆμον
 καὶ εἰς τὸν τοῦ Ρουσίου δῆμον ἐκρεμάσθησαν τὰ ὄξεια βῆλα
 τοῦ χρυσοτρικλίνου, οἱ γρυπónαγροι· οἱ δὲ δημῶται πάντες
 10 καὶ οἱ ψάλται, οἳ τε ἀποστολῆται καὶ ἁγιοσοφῆται, ἔστησαν
 εἰς τοὺς δ' δήμους· καὶ οἱ μὲν δημῶται φοροῦντες τὰ ἐαυ-
 τῶν καμίσια καὶ τὰ ἀπὸ σημέντων στεφάνια, βασιτάζοντες
 καὶ τὰ ἴδια ἐγγεῖρια· οἱ δὲ ἀποστολῆται καὶ ἁγιοσοφῆται ἐ-
 φόρουν τὰ ὀλόβλαττα καμίσια τοῦ σκεπτοῦ καὶ τὰ ὑπὸ φια-
 15 λίων καὶ τὰ ἕτερα τῶν ὑπουργούντων εἰς τὰς καμάρας τῶν Ἱ D
 ἀκουστίων. οἱ δὲ δημῶται οἱ σπάντες εἰς τοὺς δύο μεγάλους
 δήμους τοῦ τε Βενέτου καὶ τοῦ Πρασίνου ἐβάστασαν τοῦ σαζί-
 μου τὰ φεγγαῖα. οἱ δὲ δ' ἡνίοχοι ἐφόρουν τὰ χρυσαῖα δημό-
 σια τοῦ χρυσοῦ ἵπποδρομίον· τὰ δὲ ἕτερα δημόσια ἐφόρε-
 20 σαν δ' βιγάριοι. οἱ δὲ λοιποὶ βιγάριοι ἐφόρουν γυμναστί-Ed.L. 341

2. ΣΧΟΛ. Ἰστίον, διὲ παρῆν τῷ τότε καιρῷ ἐν τῇ πόλει δ
 ἑξακούβιτος καὶ αὐτὸς ἔστη ἐν τῷ δήμῳ τοῦ Πρασίνου, οὐχὶ
 δὲ ὁ τείχεωτης.

sini stabat domesticus castrī, gerens auream Prasinam tunicam dome-
 stici excubitorum. In gradibus factionis albae stabat demarchus fac-
 tionis Venetae; et in gradibus factionis russae stabat demarchus fac-
 tionis Prasināe. In gradibus Veneti pariter atque Prasini suspen-
 sa erant vela rosea, segmentis cancellatis praetextata, terna in una-
 quaque factione. In gradibus autem albae russaeque factionis sus-
 pensa erant vela purpurea chrysotriclinii, in quibus figurae grypona-
 grorum seu vulturum feris asinis commixtorum conspiciebantur. Faction-
 arii et cantores tam e templo SS. Apostolorum, quam e templo S.
 Sophiae, stabant per quatuor demos seu gradus circenses totidem fac-
 tionum: illi quidem, factionarii puta, in suis camisiis, gerentes
 coronulas et segmentis et sua manucciola: hi autem, apostolitae et
 hagiosophitae cantores, gerebant holoblatta seu integra sericea, cam-
 isia scepti et hypophialia [vel subcaputia] et cetera pallia mini-
 strare seu appendi solita in fornicibus XIX accubituum. Demotae
 stantes in magnis duobus demis seu divisionibus graduum circensium,
 Venetae scilicet atque Prasināe factionis, gestabant phengia seu ba-
 cculos cum lunulis, quales in ludo saltatorio gestare solent. Aurigae
 quatuor primarii gerebant aurea demosia vel vestes factionis cuius-
 que publicas, ad aureum sic dictum circense pertinentes. Reliqua
 demosia gestabant quatuor praecipui bigarii. Ceteri bigarii gerebant

κα. οἱ δὲ δ' εἰκασταὶ καὶ οἱ ἐργάται πάντες ἐφόρεσαν τὰ χρυσῶν ὀλοσήμεντα κοντομάνικα. ἡ δὲ πολιτικὴ ἐφόρεσεν τὰ λευκὰ χλαρίδια τῶν δ' ταγμάτων. τοῦ δὲ Βενέτου μέρους νικήσαντος, ἐγένετο σάξιμον κατὰ τὸν τύπον τοῦ λαχανικοῦ ἵπποδρομίου, δηλονότι ὀψικευθέντων τῶν νικήσαντων ὑπὸς τῶν δ' εἰκαστῶν καὶ ἄλων τῶν ἐργατῶν τῶν δύο μερῶν τῶν φορεσάντων τὰ ὀλοσήμεντα κοντομάνικα, καὶ τῶν δημῶτων

Μα. 200. α τῶν δύο μερῶν βασταζόντων καὶ τὰ τοῦ σαξίμου φεγγία. ὁ δὲ δήμαρχος τῶν Βενέτων, ὡς νικήσας, κατὰ τὸν τύπον τοῦ Βλαχανικοῦ ἵπποδρομίου ἐφόρεσεν τὸ ἀληθινὸν σάγιον, καὶ **10** ὀψικεύσεν καὶ αὐτός. διὰ γὰρ ἐνδειξίην τῶν φίλων Σαρακηνῶν ὠρίσθη, ὀψικεύσαι καὶ τοῦ ἑτέρου μέρους τοὺς δημῶτας καὶ τοὺς εἰκαστὰς καὶ τοὺς ἐργάτας. ὁ γὰρ παλαιὸς τύπος τοῦτο οὐκ ἔχει, εἰ μὴ μόνον τοὺς δημῶτας καὶ εἰκαστὰς καὶ ἐργάτας τοῦ νικήσαντος μέρους ὀψικεύειν. οἱ δὲ ἡνίοχοι καὶ **15** ὁ δήμαρχος καὶ οἱ δημῶται καὶ εἰκασταὶ καὶ ἐργάται σάξαντες κατὰ τύπον, εἰς τὸ Π στάντες καὶ εὐφημήσαντες, διῆλθον τὴν μέσην, καὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἐκκλησίαν εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον εἰς τὰ διακονίσης κατὰ τὸν

Κ τύπον τοῦ λαχανικοῦ ἵπποδρομίου. τῇ δὲ ε' τοῦ Αὐγουστου **20** μηνός, ἤγουν τῇ ἑορτῇ τῆς λαμπρᾶς μεταμορφώσεως τοῦ

gymnastica. Quatuor pictores et operae fabriles omnes gestabant aurea holosementa [vel tota ex segmentis facta] brevibus manicia. Magistratus urbanus gestabat candidas tunicas quatuor tagmatum. Veneta itaque factione tunc vincente, fiebat saximum [vel saltatio] eo ritu, qui in hippodromio lachanico [sen eo ludo equestri, per quem olera et alia esculenta spargi solent,] observatur. Scilicet victores comitabantur quatuor pictores et omnes operae fabriles ambarum factionum, gestantes holosimenta brevibus manicis, et populares ambarum factionum, gestantes phengia saximi. Demarchus autem Venetae factionis, ut victor, gestabat verum seu purpurcum sagum, ut mos est in ludo curuli olerario, et comitabatur in obsequio suam factionem. Dixi, ambas factiones in obsequio tum processisse. Iussum nempe fuerat ostentationis erga hospites Saracenos gratia, ut alterius quoque victae factionis, Prasinæ, factionarii plebeii et pictores et fabri processioni interessent. Alias id non habet ritus antiquus, vi cuius factionarii et pictores et fabri victricis tantummodo factionis processionem celebrabant. Ut venerant in II, consistebant ibi aurigae et demarchus et populares et pictores et operae fabriles, desultabantque suas choreas, dictisque Imperatori laudibus, abibant per mesam in propriam suam ecclesiam, in S. Deiparæ aedem puta, quae in diaconissarum monasterio est; prout fieri solet in ludo curuli olerario. Sexto die Augusti seu festo splendidae transfigurationis Domini nostri Iesu Christi peragebatur festum secundum antiquum ex

Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐτελέσθη ἡ ἐορτὴ κατὰ τὸν ἐξ ἀρ-
 χαίων χρόνων παρακολουθήσαντα τύπον αὐτῆς, πλὴν διὰ
 τοὺς φίλους Σαρακηνοὺς ἐφόρεσαν οἱ βασιλεῖς τοὺς λώρους,
 βαστάσαντες καὶ τοὺς σταυροὺς καὶ τὰς ἀκακίας. οἱ δὲ μά-
 χηστροὶ καὶ ἀνθύπατοι καὶ πατριῖοι ἐφόρεσαν καὶ αὐτοὶ τοὺς
 λώρους, οὐ μέντοι δὲ σκεπεῶνας ἢ ἀκακίας ἐβάστασαν. ἐξ-
 ἤλθον δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη καὶ ὄψικευσαν κατὰ τὸ εἰω-
 θὸς, ἥτοι ὁ μέγας σταυρὸς, ἡ τοῦ Μωσέως ῥάβδος, τὰ Ῥω-
 μαῖα σκῆπτρα, τὰ πτυχία καὶ ὅσα ἕτερα ἐν τῷ τοῦ Κυρίου D
 κοσμήσειναι ναῖ. ἀλλὰ καὶ οἱ ψάλται, ἀποστολῆται καὶ ἀγιο-
 σοφῆται, συνῆσαν τοῖς δήμοις ἐν ταῖς δοχαῖς εὐφημοῦντες, δη-
 λονότι τὰ προῤῥηθέντα ἐν τῇ δοχῇ φοροῦντες ἀλλάξιμα. τὸ
 δὲ τριβουνάλιον, ἐν ᾧ κατὰ τύπον ἴστανται οἱ φίλοι καὶ θε-
 ωροῦσιν τὸν βασιλέα, ἀπιόντος ἐν τῷ προκένσῳ τῆς ἐκκλησί-Ed. I. 34a
 αῖας καὶ πάλιν ὑποστρέφοντος, ἐξωπλίσθη κατὰ τὴν προῤῥη-
 θεῖσαν τῆς δοχῆς ἐξόπλισιν. ὁ δὲ τῆς ἁγίας Σοφίας ἰγας
 ναὸς ἐξωπλίσθη κατὰ τὸ εἰωθὸς τοῦ πάσχα. εἰς δὲ τὰ κα-
 τηχόμενα, ἤγουν ἀνωθεν τῶν βασιλικῶν πυλῶν, ἐκρεμιάσθη-
 σαν τὰ χρυσᾶ βῆλα τῶν κιδῶνων τοῦ κιβωρίου καὶ ἕτερα βῆ-
 20λα καὶ ἐνδυταὶ ἀπὸ τε τῆς ἁγίας Σοφίας καὶ τῆς νέας ἐκκλη-
 σίας· ἀλλὰ καὶ ἀλλοσῖδια πλεῖστα ἀπὸ διαφόρων ἐκκλησιῶν, Ms. 200. b
 καὶ τὰ τῆς νέας πάντα μεγάλα πολυκάνδηλα· ἀλλὰ καὶ στέμ-
 ματα καὶ διάφορα ἐργομουκία, σταυροὶ τε χρυσοὶ διάλιθοι καὶ

remotis temporibus traductum ritum, nisi quod Domini in gratiam
 Saracenorum hospitem loros corpore, cruces et acacias manibus ges-
 tabant. Magistri autem et proconsules et patricii gestabant et ipsi
 quoque loros, absque tamen scipionibus et absque acaciis. Produ-
 cebantur scue seu vasa pretiosa et reliquiae Sanctorum, omnia in
 obsequio pro more consueto, ut magna crux, virga Mosis, sceptrum
 [seu vexilla] Romana, eutychia [vel signa Fortunae] et aliae quae-
 cunque reliquiae in templo Domini depositae. Aderant cum factio-
 nibus psaltae apostolitae et hagiosophitae ibi, ubi transeuntes Do-
 minos salutare bonis verbis et venerari mos est, fausta illis accla-
 mantem et induti mutatoris iisdem, quae illos in exceptione legato-
 rum gestasse antea dicebamus. Tribunal, in quo stare amicos et
 spectare Imperatorem mos est, tam ad ecclesiam in processione eun-
 tem, quam inde redeuntem, exornatum erat eodem modo, quo dixi-
 mus in exceptione eorum. Magnum S. Sophiae templum ornatum erat
 eo modo, quo solet per festum paschatis esse. In catechumenis seu
 supra portam regiam suspensa erant aurea vela columnarum ciborii
 aliaque vela et instrata, tam e S. Sophia quam ex nova ecclesia pe-
 tita; item catenae variis ex ecclesiis depromptae, e quibus dependebant
 magna novae ecclesiae polycandela; item insulae et varia ergomucia

πτυχία εὐαγγελίων ἐκεῖσε ἰδρύνθησαν. τὰ δὲ ἐξῆς τῆς προ-
 λεύσεως ἐτελέσθη κατὰ τὸν εἰωθῆτα τύπον. τῇ δὲ ἐννάτῃ
 Βιτοῦ Ἀυγούστου μηνός, ἡμέρᾳ κυριακῇ, ἐγένετο κλητώριον ἐν
 τῇ τρικλίνῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἐξῆλθεν δὲ τὸ ἀνάγλυφον ἀ-
 σήμιον τὸ ἐναποκείμενον ἐν τῇ βεστιαρίῳ τοῦ Καριανοῦ, καὶ 5
 δι' αὐτοῦ γέγονεν ἡ πᾶσα ὑπηρεσία τοῦ τραπεζίου· ἐπαιξάν
 δὲ καὶ τὰ θυμελικὰ πάντα παίγνια. ἔφαγον δὲ ἐν τῷ αὐτῷ
 κλητώριῳ οἱ δύο φίλοι Ταρσίται καὶ οἱ ἄνθρωποι αὐτῶν,
 καὶ δέσμοιοι ἀπὸ τοῦ πραιτωρίου Ταρσίται μί. ἔλαβον δὲ ἐν
 χρυσοῖς σκουτελλίοις οἱ μὲν δύο φίλοι ἀνὰ μιλιαρησίων φ',¹⁰
 οἱ δὲ λοιποὶ ἄνθρωποι αὐτῶν μιλ. γ, οἱ δὲ μί δέσμοιοι μιλ.
 α. ἀπεστάλησαν δὲ καὶ τοῖς ἐν τῷ πραιτωρίῳ ἐναπομείνασιν
 δεσμίοις μιλ. τοῦ δὲ βασιλέως ἀναστάντος, ἐκαθέσθησαν πά-
 ριν οἱ αὐτοὶ φίλοι ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου,
 καθ' ὃν προεῖρηται τρόπον. καὶ ἀπεστάλησαν πάλιν αὐτοῖς,¹⁵
 διὰ κοιτωνιῶν μυριστικά, στάγματά τε καὶ ἀλήμματα εὐώ-
 δη, καὶ νιψάμενοι καὶ εὐωδιασθέντες διῆλθον πάλιν διὰ τοῦ
 χρυσοτρικλίνου καὶ τῶν ἀνατολικῶν πυλῶν, καθ' ὃν τρόπον
 προεῖρηκαμεν.

4. ἀσίμην cod. et ed., ut saepius. Cf. R. ad. pag. 7, 3.

crucisque aureae gemmatae, codices evangeliorum quoque ibi collo-
 cabantur. Reliqua processionis fiebant secundum consuetam formam.
 Die nona Augusti eademque dominica celebrabatur cletorium seu sa-
 crum solenne convivium in triclinio Iustiniani. Producebatur tum
 anaglypha seu exstante caelatura conspicua supellex argentea, quae
 in vestiario Cariani solet asservari, in eaque inferebantur dapes fie-
 batque reliquum omne circa mensam ministerium. Spectacula simul
 ludabant seu edebantur omnis generis scenica. Convivabantur tum
 ambo amici seu legati et hospites Tarsenses, unaque comites eorum
 et captivi Saraceni e praefectura Tarsense olim abrepti, nunc e praet-
 orio accessiti, velut captivitate recens liberati, numero quadraginta.
 Hi omnes accipiebant muneris nomine nummos in scutellis argenteis.
 Amborum quidem amicorum in suam unusquisque personam accipiebat
 quingentena miliarisia, reliqui eius comites in universum accipiebant
 ter mille miliarisia, mille tandem miliarisia accipiebant illi quadra-
 ginta captivi sacris epulis adhibiti. Sed et captivis Saracenis, qui in
 praetorio et vinculis remanserant, mittebatur numerus miliariesiorum.
 Finitis epulis, quum surgeret Imperator, iubebantur amici Saraceni
 rursus in dextra parte eiusdem triclinii secundum praedictum modum
 desiderare. Illuc et tum quoque mittebantur ipsis per coctonitas odo-
 rati liquores et unguenta, quibus quum loti probe se imbuissent, abi-
 bant domum, praeter chrysotriclinium transeuntes et portam orien-
 talem et sic porro, ut praediximus.

Δοχή ἑτέρα τοῦ Δελεμίκου.

Ἰστέον, ὅτι τῇ λ' τοῦ Ἀυγούστου μηνός, ἡμέρα κυρια-
 κῆ, ἐπὶ τῇ ἐλεύσει τοῦ Δελεμίκου τοῦ Ἀμηρά τοῦ Ἐμετ καὶ
 ἀποκρισιαρίου τοῦ Ἀποχαβδᾶ ἐγένετο δοχὴ κατὰ τὴν προσι-
 5 ρημένην δοχὴν κατὰ πάντα ὁμοία. καὶ ἔστησαν μέσον τοῦ
 μεγάλου τρικλίνου τῆς μανναύρας σελλία χρυσᾶ, ἐν οἷς ἑκα-
 θέσθησαν οἱ βασιλεῖς, οἱ τοῦ κουβουκλείου δὲ οὐκ εἰσῆλθον
 παραστῆναι. παρέστησαν δὲ οἱ κοιτωνῆται μόνου καὶ ἑβδο-
 10 μῆριοι πάντες μετὰ τῶν ἰδίων ἀλλαξίμων. Ἰσταντο δὲ καὶ οἱ Ed. L. 343
 Ἰοκανδιδάτοι δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου μετὰ σκα-
 ραμαγγίων καὶ τῶν κανδιδαικίων, κρατοῦντες τὰ τε Ῥω-
 15 μαῖα σκῆπτρα καὶ τὰ πτυχία καὶ λοιπὰ σκευή, καὶ εἰσήγα-
 γον ὁ λογοθέτης τοὺς φίλους Ταρσίτας Σαρακηνοὺς, καὶ ἐθεά- Ma. 201. a
 σαντο τὸν βασιλέα, καὶ ὅσα ἐβούλοντο εἰπεῖν, ἐλάλησαν, καὶ
 20 ἠὲ ἀποχαιρετίσαντες ἔξισαν, καὶ ἀπελθόντες ἐκαθέσθησαν ἐν
 τῷ τρικλίῳ τοῦ τρούλλον, τὸν παρὰ πολλοῖς κακῶς ὠάτον
 λεγόμενον· ὠάτος γὰρ τὸ ἐκεῖσε χαρτοθεσίον τῆς σακέλλης
 ὀνομάζεται. καὶ εἰθ' οὕτως περιβαλλόμενος ὁ βασιλεὺς τὸ Β
 25 ἐπάγωνον χλανίδιον καὶ τὸ ἄσπρον μέγα στέμμα, ἐκαθέσθη
 ἐπὶ τοῦ Σολομωντείου θρόνου, καὶ πάντα τὰ τῆς δοχῆς γέ-
 γονον κατὰ τὴν προῤῥηθεῖσαν δοχὴν τῶν φίλων Ταρσιτῶν.
 τούτου δὲ ἐξελθόντος, ἐκαθέσθη καὶ αὐτὸς ἔξω τῆς τοῦ Κυ-

ALIA RECEPTIO, NEMPE DELEMICI, [VEL DILEMITAE].

Mensis Augusti die trigesimo eodemque dominico fiebat admissio
 ob adventum Delemici, Amirae Emet [vel Amidae] eiusdemque apo-
 cisiarii seu legati mandatarii, Abu Chabdani [vel Hamdanidae]. Haec
 receptio similis in omnibus erat praecedenti. Stabant in medio magni
 triclinii magnaureae sellae aureae, in quibus Domini residebant, Cu-
 bicularii ibi non adstabant, sed soli coetonitae cum hebdomariis in
 suis mutatoris. Adstabant quoque candidati a dextra atque sinistra
 parte eiusdem triclinii, in scaramangis et candidatiis, tenentes
 Romanae sceptrae et entychia et reliqua pretiosa vasa. Primum quidem
 introducebat logotheta Tarsenses amicos, qui quum satis de suis rebus
 Imperatori collocuti fuissent, exhibant, vale dicto, et desidebant in
 triclinio trulli, qui vulgo oatos seu ovatum appellari, sed male, solet.
 Oatos enim est scrinium chartarum sacelli. Digressis itaque Tarsen-
 sibus, amiciebatur Imperator octangularem tunicam, et induiebat capitum
 magnam candidam infulam, et sic considebat in throno Salomoneo,
 fiebatque ipsa, de qua dicere coepimus, receptio eodem per omnia
 modo, quo diximus receptionem Tarsensium amicorum factam fuisse.
 Egressus et ille [apocisiarius Hamdanidae puta] collocabatur extra Do-
 mini ecclesiam eo in loco, ubi Domini solent infulas induere, quando

ρίον ἐκκλησίας ἐν τῷ τόπῳ στέφονται οἱ βασιλεῖς, μέλλοντες ἀπιέναι ἔφιπποι ἐν τῷ ναυῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, τῇ δευτέρῃ τῆς διακαινησίμου καὶ τῇ καινῇ κυριακῇ. τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐγένετο κλητώριον ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίῳ τῶν ἰσ' ἀκουβίτων κατὰ τὸν τύπον καὶ τὴν τάξιν τῆς δωδεκαήμερου. 5

Σπαρέστησαν γὰρ ὁ, τε τοῦ σακελλίου καὶ ὁ τοῦ βεστιαρίου καὶ ὁ εἰδικὸς μετὰ τῶν ἰδίων νοταρίων, ὁμοίως καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου, πάντες μετὰ ἀλλαξίμων κατὰ τὸν τύπον τῆς δωδεκαήμερου. ἐν δὲ τῷ δεξιῷ πρὸς δύοσιν μέρει ἔσθη παρατραπέζιον στοργγύλον διὰ τὸ μὴ δόξαι τοὺς φίλους Σαρα-10 κηνοὺς ἕτερος τοῦ ἑτέρου προκατέξομαι. ἐκαθέσθησαν δὲ ἐν αὐτῷ τῷ παρατραπέζιῳ ὁ μάγιστρος Κοσμάς καὶ ὁ παρακοιμώμενος καὶ οἱ δύο Ταρσοῖται φίλοι καὶ ὁ τοῦ Ἀποχαμβδᾶν ἀποκρισιάρχιος.

D

Ἐτέρα δοχὴ τῆς Ἐλγας τῆς Ῥωσίας.

15

Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ θ', ἡμέρᾳ δ', ἐγένετο δοχὴ κατὰ πάντα ὁμοία τῆς προῤῥηθείσης δοχῆς ἐπὶ τῇ ἐφόδῳ Ἐλγας τῆς ἀρχοντίσεως Ῥωσίας, καὶ εἰσηλθὲν αὐτῇ ἡ ἀρχόντισσα μετὰ τῶν οἰκειῶν αὐτῆς συγγενῶν ἀρχοντισσῶν καὶ προκρειτοτέρων θεραπειῶν, ἐκείνη μὲν προηγουμένη πασῶν τῶν ἄλλων 20

in equis procedere volunt ad templum SS. Apostolorum feria secunda septimanae renovationis [aut, quod idem, secundo die festo paschatis,] et dominica nona seu in albis. Eodem ipso die fiebat cletorium in magno triclinio novendecim accubituum secundum ritum et ordinem dodecahemeri [seu convivii per duodecim a festo natalivitatis Christi proximos dies celebrari soliti]. Aderant enim praefectus sacelli et vestiarii et comes rei privatae, cum suis quisque notariis; uti et omnes ad cubiculum pertinentes in suis mutatoriiis secundum typum dodecahemeri. In dextra autem versus occidentem regione stabat paratrapezium [seu mensula lateralis, credentia,] rotunda; rotunda vero erat ea ideo, ne amicorum Saracenorum unus in sessione sibi praehaberi putaret alterum eoque iniuriam pati. Assidebant illi credentiae magister et paracoemomenus Cosmas et duo Tarsenses amici et apocristarius Hamdanidae.

ALIA RECEPTIO ELGAE RUSSAE.

Mensis Septembris die nono, feria quarta, fiebat receptio similis praecedenti ob adventum Elgae, archontissae vel principissae Rosiae vel Russiae. Ipsa intrabat archontissa cum agnatis suis feminis principalis sanguinis et conditionis et famulabus honestioribus. Prima ducebat chorum ipsa archontissa; reliquae sequebantur in ordine, una post alteram. Stabat Elga in eo loco, e quo logotheta so-

γυναικῶν, ἐκεῖναι δὲ ἐνορδίνως ἑτέρα τὴν ἑτέραν ἀκολουθοῦσαι,
 καὶ ἔσθη ἐν ᾧ τόπῳ εἴωθεν ὁ λογοθέτης τὰς ἐρωτήσεις ποι-
 εῖσθαι. ὀπιθεν δὲ αὐτῆς εἰσηλθόν οἱ τῶν ἀρχόντων Ῥωσίας Ed.L. 344
 ἀποκρισιάριοι καὶ πραγματευταί, καὶ ἔσθησαν κάτωθεν εἰς τὰ
 βῆλα, καὶ τὰ ἐξῆς ἐτελέσθη κατὰ τὴν προῤῥηθείσαν δοχὴν.
 καὶ ἐξελθούσα πάλιν διὰ τοῦ ἀναδενδραδίου καὶ τοῦ τρικλί- Ms. 201. b
 νου τῶν κاندιδάτων, τοῦ τε τρικλίνου, ἐν ᾧ τὸ καμελαύκιον
 ἴσταται καὶ οἱ μάγιστροι γίνονται, διῆλθεν διὰ τοῦ ὀνόποδος
 καὶ τῆς χρυσοῦς χειρὸς, ἦτοι τοῦ πόρτηκος τοῦ ἀγνουστέως,
 10 καὶ ἐκαθέσθη ἐκεῖσε. τοῦ δὲ βασιλέως κατὰ τὴν εἰωθυίαν
 τάξιν εἰσελθόντος ἐν τῷ παλατίῳ, γέγονεν ἑτέρα δοχὴ τρόπῳ
 τοῦδε. ἐν τῷ τρικλίῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἔσθη πούλιτον ἀπὸ
 ὄξεων δινισίων βλαττίων ἐσκεπασμένον, καὶ ἐν αὐτῷ ἔσθη ὁ
 μέγας θρόνος Θεοφίλου τοῦ βασιλέως, καὶ ἐκ πλαγίου σελ-
 15 λίων χρυσοῦν βασιλικόν. τὰ δὲ δύο ἀργυρᾶ ὄργανα τῶν δύο B
 μερῶν ἔσθησαν κάτωθεν, ἔσωθεν τῶν δύο βήλων. τὰ γὰρ
 ἀγλοῦντα ἔξω τῶν βήλων ἔσθησαν. καὶ προσκληθεῖσα ἡ ἀρ-
 χόντισσα ἀπὸ τοῦ ἀγνουστέως, τῆς τε ἀψίδος καὶ τοῦ ἰπ-
 ποδρόμου τῶν ἐνδοτέρων διαβατικῶν τοῦ αὐτοῦ ἀγνουστέως
 20 διῆλθεν, καὶ ἐλθούσα ἐκαθέσθη εἰς τὰ σκύλα. ἡ δὲ δέσποι-
 να ἐκαθέσθη ἐν τῷ προῤῥηθέντι θρόνῳ, καὶ ἡ νύμφη αὐτῆς
 ἐν τῷ σελλίῳ, καὶ εἰσηλθὲν τὸ κουβούκλειον ἅπαν, καὶ διὰ
 τοῦ πραιποσίτου καὶ τῶν ὀστιαρίων εἰσήχθησαν βῆλα· βῆ-

let nomine Imperatoris legatos, quibus admissio indulgetur, interro-
 gare. Pone eam intrabant principum Russiae apocrisiarii et negotia-
 tores [CPLi habitare soliti]. Hi restitabant inferius apud vela. Cete-
 ra fiebant secundum modum praedictarum exceptionum. Egressa rur-
 sus e conspectu Domini, transibat archontissa viridarium, triclinium can-
 didatorum, triclinium illud, in quo camelaucium stat et magistri crean-
 tur; per onopodem porro et auream manum seu porticum augusteonis,
 ubi considebat. Imperatore in palatium [magnum e magnaurs] pro more
 consueto reverso, fiebat secunda exceptio in hunc modum. In tri-
 clinio Iustiniani stabat pulpitem, purpureis blatteis dinisiis instra-
 tum. Super eo stabat magnus thronus Theophili Imperatris et a
 latere aurea sella imperialis. Inferius intra duo vela stabant argen-
 tea duo factionum organa; nam flatilia organa extra vela stabant.
 In dicto itaque throno considebat Imperatrix; ad quam accessita
 archontissa ex augusteone, facto per apsidem et circum et interio-
 res porticus eiusdem augusteonis transitu, deponebatur in scyllis.
 Interea introducebantur a praeposito et ostlariis vela ad Imperatri-
 cem in praedicto throno residentem, cui nurus eius in apposita la-
 terali sella assidebat, adstante toto cubiculo. Velorum, quae intro-
 ducebantur, primum efficiebant zostae; secundum magistriassae seu

λον α', αἱ ζωσταί· βῆλον β', αἱ μαγίστριωσαι· βῆλον γ', αἱ πατρικίαι· βῆλον δ', αἱ ὄφφικιαλέαι πρωτοσπαθαρέαι· βῆλον ε', αἱ λοιπαὶ πρωτοσπαθαρέαι· βῆλον ζ', αἱ σπαθαροκandidάτισσαι· βῆλον ζ', αἱ σπαθαρέαι καὶ στρατώρισσαι καὶ candidάτισσαι. εἴθ' οὕτως εἰσῆλθεν ἡ ἀρχόντισσα διὰ τὸ πραιποσίτου καὶ τῶν δύο ὀστιαρίων, αὐτὴ μὲν προηγουμένη, ἐπακολουθοῦσαι δὲ, καθὰ προείρηται, αἱ τε συγγενεῖς αὐτῆς ἀρχόντισσαι καὶ αἱ προκρειτοτέραι τῶν θεραπαινῶν αὐτῆς. καὶ γέγονεν παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἐρώτησις πρὸς αὐτὴν, ὡς ἐκ τῆς ἀναγούσης, καὶ ἐξελθοῦσα ἐκαθέσθη εἰς τὰ σκύλα. ἡ δὲ δέσποινα ἀναστᾶσα ἀπὸ τοῦ θρόνου διῆλθεν διὰ τοῦ λανσιακοῦ καὶ τοῦ τριπέτωνος, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν καινούργιον, καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὸν ἑαυτῆς κοιτῶνα, καὶ εἴθ' οὕτως ἡ ἀρχόντισσα μετὰ τῶν συγγενῶν αὐτῆς καὶ θεραπαινῶν, εἰσῆλθεν διὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τοῦ λανσια-13. κοῦ καὶ τοῦ τριπέτωνος εἰς τὸν καινούργιον, καὶ ἀνεπαύσα-

Ms. 202. a το. εἶτα καθεσθεις ὁ βασιλεὺς μετὰ τῆς ἀναγούσης καὶ τῶν πορφυρογεννήτων αὐτοῦ τέκνων, προσεκλήθη ἡ ἀρχόντισσα ἀπὸ τοῦ καινουργίου τρικλίνου, καὶ κελεύσει τοῦ βασιλέως καθεσθῆσα, ἐλάλησεν, ὅσα ἐβούλετο, πρὸς τὸν βασιλέα. τῆσ

Ed. L. 345 δὲ αὐτῆ ἡμέρᾳ γέγονεν κλητώριον ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίνῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ. ἐκαθέσθη ἐν τῷ προῤῥήθεντι θρόνῳ ἡ δέσποινα καὶ ἡ νύμφη αὐτῆς, ἡ δὲ ἀρχόντισσα ἐκ πλαγίου

magistrorum uxores; tertium patriciae; quartum officiales protospathariae; quintum reliquae protospathariae; sextum spatharocandidatissae; septimum spathariae, stratorissae et candidatissae. His congregatis, tandem intrabat archontissa Russica, introducta a praeposito et ostiariis. Ipsa praecipue, sequebatur, ut praedictum, reliquus comitatus muliebris archontissae, agnatae ipsius et selectiores famulae. Praepositus tum nuntiabat aliquid archontissae, clam in aurem dicens, nomine Imperatricis, et archontissa protinus exibat atque considerat in scyllis. Imperatrix autem, surgens de throno, transibat per lausiaco et tripetonem in caenurgium [seu novas aedes], et illinc in suum coetonem. Eo facto, intrabat archontissa quoque per Iustiniani triclinium, lausiaco et tripetonem in caenurgium, ibique respirabat aliquantulum sistens gradum. Interea veniebat Imperator in coetonem et considerat ibi cum Augusta liberisque suis porphyrogenitis, et tum arcessebatur archontissa e caenurgio, iussuque Imperatoris considerat, et colloquebatur ipsi, quae tandem volebat. Eodem die fiebat cletorium seu sacrum convivium in triclinio Iustiniani. Residebat ibi Imperatrix in throno, de quo supra diximus; eius nurus ipsi assidebat. Archontissa primum adstabat ex obliquo, donec per magistrum mensae introductae reliquae principa-

ἔσθη· ἑπὶ δὲ τοῦ τῆς τραπέζης κατὰ τὸν εἰωθότα τύπον εἰσελθουσῶν τῶν ἀρχοντισσῶν καὶ προσκυνησάντων, ἡ ἀρχόντισσα τὴν κεφαλὴν μικρὸν ὑποκλίνασα, ἐν ᾧ τόπῳ ἵστατο, ἐκαθέσθη εἰς τὸ ἀποκοπτὸν μετὰ τῶν ζωστῶν κατὰ τὸν ἑγῶπον. Ἰστέον, ὅτι οἱ ἀποστολῆται ψάλλται καὶ οἱ ἁγιοσοφῆται παρῆσαν ἐν τῷ αὐτῷ κλητωρίῳ ἄδοντες τὰ βασιλῆα. ἔπαιξαν δὲ καὶ τὰ θυμελικά πάντα παίγνια. ἐν δὲ τῷ χρυσωτρικλίῳ γέγονεν ἕτερον κλητωρίον, καὶ ἔφαγον πάντες οἱ ἀποκρισιάριοι τῶν ἀρχόντων Ῥωσίας καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ ἰοσυγγεεῖς τῆς ἀρχοντίσεως καὶ οἱ πραγματευταί, καὶ ἔλαβον ὁ μὲν ἀνεψιὸς αὐτῆς μιλ. λ', οἱ ἡ ἴδιοι αὐτῆς ἀνὰ μιλ. κ', οἱ κ' ἀποκρισιάριοι ἀνὰ μιλ. ιβ', οἱ μὲν πραγματευταί ἀνὰ μιλ. ιβ', ὁ παπᾶς Γρηγόριος μιλ. η', οἱ δύο ἐρμηνευταί ἀνὰ μιλ. ιβ', οἱ ἄνθρωποι τοῦ Σφενδοσθλάβου ἀνὰ μιλ. ε', οἱ ε' ἄνθρωποι τῶν ἀποκρισιαρίων ἀνὰ μιλ. γ', ὁ ἐρμηνεύς τῆς ἀρχοντίσεως μιλ. ιε'. μετὰ δὲ τὸ ἀναστῆναι τὸν βασιλέα ἀπὸ τοῦ κλητωρίου ἐγένετο δούλικιον ἐν τῷ ἀριστητηρίῳ, καὶ ἔσθη C ἡ χρυσῆ μικρὰ τράπεζα ἢ ἐν τῷ πενταπυργίῳ ἵσταμένη, καὶ ἐτέθη ἐν αὐτῇ δούλικιον διὰ χειμευτῶν καὶ διαλίθων σκουτελλίων, 20 καὶ ἐκαθέσθη ὁ βασιλεὺς καὶ Ῥωμανὸς ὁ Πορφυρογέννητος βασιλεὺς καὶ τὰ πορφυρογέννητα τούτων τέκνα καὶ ἡ νύμφη καὶ ἡ ἀρχόντισσα, καὶ ἐδόθη τῇ ἀρχοντίσῃ ἐν χρυσῷ

lis sanguinis feminae adorassent Imperatricem; ipsa deinceps archontissa, capitis aliquali inclinatione suam ipsi submissionem testata, considerabat in eo loco, ubi stabat, ad mensam ad aliqualem ab imperiali distantiam positam una cum zosis, prout mos est. Illi convivio aderant psaltae apostolitae et hagiosophitae, canentes carmina in laudes regiae familiae. Ludebant quoque ludiones thymelicici generis omnis. Fiebat eodem tempore in chrysoetriclinio aliud convivium, quo excipiebantur omnes apocrisarii principum Russiae et homines et agnati archontissae et negotiatores eius. Post epulas accipiebant illi munera; triginta quidem miliaria avunculus archontissae; octo autem eius amici privati et confidentes accipiebant singuli vicena miliaria; viginti eius apocrisarii duodena; quadraginta tres negotiatores duodena pariter; papas Gregorius accipiebat octo; ambo interpretes duodena; homines Sphendosthlabi [is Elgae filius Russis tum imperabat,] quina; sex homines apocrisariorum ternas; interpres archontissae tandem quindecim accipiebat miliaria. Ut surrexerat Imperator a convivio, fiebat dulcium, id est apponebantur placentae et bellaria in pransorio super ibi posita parva aurea mensa, quae in pentapyrgio stare solet, in scutellis gemmatis et smaltitis. Ibi considerabat Imperator [Constantinus] et Romanus Porphyrogenitus Imperator, et amborum liberum porphyrogeniti et murus

διαλίθῳ σκουτελλίῳ μιλ. φ', καὶ ταῖς ἕξ ἰδίαις αὐτῆς ἀνά μιλ. κ', καὶ ταῖς ἡ' θεραπεύταις αὐτῆς ἀνά μιλ. η'. μηδὲ Ὀκτωβρίῳ ἡ', ἡμέρᾳ κυριακῇ, ἐγένετο κλητώριον ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ, καὶ ἐκαθέσθη ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν Ῥῶς. καὶ πάλιν γέγονεν ἕτερον κλητώριον ἐν τῷ πεντακουβουκλείῳ τοῦ

Ms. 302. b ἀγίου Παύλου, καὶ ἐκαθέσθη ἡ δέσποινα μετὰ τῶν πορφυρογεννήτων αὐτῆς τέκνων καὶ τῆς νύμφης καὶ τῆς ἀρχοντίσσης, καὶ ἐδόθη τῇ μὲν ἀρχοντίσση μιλ. σ', τῷ δὲ ἀνεψιῷ αὐτῆς μιλ. κ', τῷ πατρὶ Γρηγορίῳ μιλ. η', ταῖς ἑ' ἰδίαις αὐτῆς ἀνά μιλ. ιβ', ταῖς ἡ' δούλαις αὐτῆς ἀνά μιλ. ε', τοῖς κβ' ἀποκρισιαρίοις ἀνά μιλ. ιβ', τοῖς μδ' πραγματευταῖς ἀνά μιλ. ε', τοῖς δύο ἐρμηνευταῖς ἀνά μιλ. ιβ'.

Ed. L. 346

KEΦ. ιε'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, προερχομένων τῶν ἀρχόντων τῶν τεσσάρων ταγμάτων εἰς τὸν ἵππόδρομον.

15

Ἰστέον, ὅτι, τῶν ταγμάτων ὄντων ἐν τῇ θεοφυλάκῃ πόλει, καθ' ἡμέραν προέρχονται εἰς τὸν ἵππόδρομον οἱ τῶν δ' ταγμάτων ἀρχοντες καὶ ὁ μὲν δομέστικος τῶν σχολῶν καὶ ὁ ἐξκούβιτος καὶ ὁ ἰκανάτος εἰσέρχονται, ἔνθα καὶ οἱ μάγιστροι καὶ πατρίκιοι, καὶ πρῶτα μὲν χαιρετίζουσιν τὸν δρονη-20

Imperatoris et archontissa. Huic pro munere dabantur in aurea gemmata scutella miliaria quingenta. Sex eius intimis amicibus dabantur vicena miliaria, et octodecim eius famulabus octona. Mensis Octobris die decimo et octavo eodemque dominico fiebat aliud convivium in chrysotriclinio, in quo Imperatori Russi convabantur, et rursus aliud in pentaubiclio S. Pauli, in quo Despoena vel Imperatrix cum porphyrogenitis suis liberis et nuru sua et archontissa convivabatur. Accipiebat archontissa tum in munus ducenta miliaria, eius avunculus viginti, papas [vel confessionarius] Gregorius octo; sedecim eius intimae familiares duodena; octodecim eius famulae sena; viginti due apocrisarii duodena; quadraginta quatuor negotiatores sena, et dena bina ambo interpretes.

CAP. 16.

Observanda, quando magistratus quatuor tagmatum in circum procedunt.

Quatuor tagmata si sunt in Urbe, quam Deus custodiat, procedunt et conveniunt quotidie in circum eorum magistratus. Et primi quidem ingrediuntur domesticus scholarum et exorbitus seu domesticus excubitorum et hicanatus seu domesticus hicanatorum per illud ostium, per quod intrare solent magistri et patricii, salutatoque

γάριον τῆς βίγλας, καὶ εὐθέως καθέζονται εἰς τὰς τάξεις αὐ-
 τῶν, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχεται ἐκ πλαγίου ὁ τοποτηρητῆς τῶν
 σχολῶν, φορῶν σκαραμάγγιον καὶ σπαθίον, καὶ μετ' αὐτοῦ B
 οἱ πρῶτοι καὶ δευτέροι ἄρχοντες τῶν σχολῶν, ἤγουν κόμητες
 5 καὶ δομέστικοι, φοροῦντες καὶ αὐτοὶ σκαραμάγγια καὶ σπα-
 θία. καὶ ὁ μὲν τοποτηρητῆς ἴσταται ἀποκοπτός ὡς ἀπὸ θε-
 γυίας μιᾶς· οἱ δὲ κόμητες καὶ δομέστικοι στιχηδὸν ἀπὸ ἄ-
 κραν ἕως ἄκραν, καὶ μέχρι τῶν γονάτων προσκυνοῦντες χαι-
 ρετίζουσι τὸν δρουγγάριον τῆς βίγλας. ὁ δὲ ἀντιχαιρετίζων
 10 αὐτοῖς λέγει· „καλὴ ἡμέρα ὑμῖν, ἄρχοντες.“ καὶ μετὰ ταῦ-
 τα ἴσταται ὁ πρόξιμος μέσον τῆς προσελύσεως, καὶ λαμβάνει
 νεῦμα παρὰ τοῦ δομοστίκον τῶν σχολῶν καὶ διὰ τῆς χειρὸς C
 αὐτοῦ νέυει ὑπαναχωρεῖν. οἱ δὲ πάλιν προσκυνοῦντες κατὰ
 τὸ εἰρημένον σχῆμα ἐξέρχονται. καὶ κατὰ πόδας εὐθέως εἰσ-
 15 ἔρχεται ὁ τοποτηρητῆς τῶν ἐξκουβίτων μετὰ σκριβωνας καὶ
 δρακοναρίους, φοροῦντες καὶ αὐτοὶ σκαραμάγγια καὶ σπαθία,
 καὶ χαιρετίζουσιν καὶ αὐτοὶ καθὼς καὶ οἱ τῶν σχολῶν ἄρ-
 χοντες, καὶ νευόμενος ὁ πρωτομανδάτωρ τοῦ ἐξσκουβίτου πα-
 ρὰ τοῦ ἐξσκουβίτου, καὶ αὐτοὶ διὰ χειρὸς τοῦ πρωτομανδά-
 20 τωρος νευόμενοι ἐξέρχονται. καὶ μετὰ τούτων εἰσέρχεται ὁ
 τοποτηρητῆς τοῦ ἀριθμοῦ μετὰ κομήτων καὶ κεντάρχων * * D
 * * * βίου καὶ τῆς ἐταιρείας παρεβδομάριοι προέρχονται καὶ Ms. 204. a

21. Hic desiderantur finis capituli XVI. caput XVII. totum et
 initium capituli XVIII.

drungaria vigiliae, desident in sua quisque classe et ordine. Deinde ingreditur per introitum lateralem topoteretes vel locum tenens scholarum in scaramangio et cum spatha, et cum eo primi secundi-
 que ordinis magistratus aut tribuni scholarum, ut comites et dome-
 stici, similiter et hi tam scaramangia, quam spathas, gerentes. Lo-
 ciservator ab ipsis aeorsim stat ad distantiam orgyae ferme; comites
 autem et domestici in unam seriem collocati occupant conclave ab
 uno termino usque ad alterum. Drungarium vigiliae et hi quoque
 salutant inclinato ad genua usque capite. Drungarius autem salu-
 tem ipsis reddens ait: *Bonus dies vobis, archontes.* Postea surgit
 proximus et abit in medium processionis vel conventus, acceptum-
 que nutu signum a domestico scholarum reddit illis adstantibus
 manu sua commota, monetque, abeundum esse. Quo conspecto, ado-
 rant illi aequae profunde sese inclinantes, atque antea fecerant, ut
 dictum est, et abeunt. Digressis illis, protinus adest lociservator
 excubitorum cum scribonibus et draconariis. Hi gestantes pariter
 scaramangia et spathas, ut magistratus scholarum salutant [drunga-
 rium nempe, dictaque vicissim salute,] accipit protomandator excu-
 biti ab excubito signum nutu capitis; quod ipse motitatione manus
 praedictis lociservatori excubitorum ceterisque adstantibus reddit.

ἀνέρχονται διὰ τῆς ἐλεφαντίνης, καὶ κατὰ τὸν εἰωθότα τύ-
πον ἀνοίγεισης τῆς προελεύσεως, εἰσέρχονται, καὶ ἕκαστος κα-
θέζεται ἐν τῇ ἰδίᾳ τάξει, καὶ εἰθ' οὕτως κατέρχονται καὶ εἰσ-
έρχονται ἐν τῇ τοῦ τρικόγχου μυστικῇ φιάλῃ. εἶτα ἐξέρχε-
ται ὁ βασιλεὺς, καὶ τοῦ παρακνυπτικοῦ κρεμαμένου ἐν τῷ τοῦ5

Ed. L. 347 προκύμματος μέσῳ, ἐν ᾧ τόπῳ εἰθίσται τοῖς βασιλευσιν ἐπὶ
θρόνου καθέζεσθαι, τελουμένου δεξιμόν, ἔπτουσι κηρούς, δη-
λονότι παρὰ τοῦ εἰδικοῦ τούτους λαμβάνοντες, πάντες οἱ προφ-
ήθητες τῆς συγκλήτου ἀπὸ τε μαγίστρων καὶ ἕως ἐσχάτου
ἀνθρώπου, καὶ γυρόθεν τοῦ σίγματος σάσσωσι χορεύοντες καὶ οἰ
ἄδοντες, οἱ μὲν μάγιστροι καὶ οἱ ἀνθύπατοι καὶ πατρίκιοι καὶ
οἱ ὀφφικιάλιοι καὶ οἱ λοιποὶ τῆς συγκλήτου μετὰ τῶν βασιλι-
κῶν ἀνθρώπων, ἴδια βασιλίγια τοῦ βρουμαλίου· οἱ δὲ τοῦ
κουβουκλείου ἅμα τῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης εὐνούχων ἄδουσιν καὶ
αὐτοὶ ἴδια βασιλίγια τοῦ βρουμαλίου. Ἰστέον, ὅτι, ἤνικα ἄρξον-15

Βτα οἱ τῆς συγκλήτου καὶ τοῦ κουβουκλείου ἄδειν τὰ τοῦ βρου-
μαλίου βασιλίγια καὶ χορεύειν, καθὼς προεῖρηται, κατέρχε-
ται διὰ τῶν βάρων εἰς ἕκ τῶν βασιλικῶν ἐν τῇ φιάλῃ καὶ
ὀρχεῖται· ἄμφοτεροὶ δὲ, οἱ τε μάγιστροι καὶ λοιποὶ καὶ οἱ
τοῦ κουβουκλείου μετὰ τῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης εὐνούχων ἕκτο
τρῆτον, καθὼς προεῖρηται, κυκλεύσαντες ἐν τῷ τῆς φιάλης
περιπάτῳ, ἴστανται κατὰ τὸ πρὸς εὐρος αὐτῆς μέρος, καὶ ἐ-
22. ἐπεφημοῦσι cod. et ed.

Hi, eo percepto, exeunt. Tum intrant tertii lociservator arithmi, comites arithmi et centuriones maglabii seu maglabitarum, et he- taeriae septimanarii laterales procedunt seu conveniunt et ascendunt per portam eburneam et intrant in palatium, ubi illud reclusum more consueto processionem admiserit; tum occupant sedes quisque suas ex ordine. Deinceps descendunt et intrant in secretam phialam triconchii. Deinde prodit Imperator in conspectum, suspensaque cortina in medio procymmatis [seu moeniani, vel editioris tribuna- lis, in quo Imperatores, quando dextrimum seu exceptio circensis peragitur, praesidere solent,] accendunt praedicti senatores omnes a comite rei privatae traditos nacti cereos, a magistris inde usque ad ultimum hominem imperialem; et tripudiant circumcirca sigma choream ducentes et cantantes, magistri quidem et proconsules et patricii et officiales ceterique senatores et homines imperiales, basi- licia brumalia propria; cubicularii autem et eunuchi ad mensam servientes canunt et ipsi, sed propria sibi, basilicia brumalii. Quan- do incipiunt tam senatores quam cubicularii brumalii basilicia canere et saltare, ut praedictum est, descendit per gradus [praedicti procymmatis aut tribunalis] aliquis basilicorum in phialam et sal- tat ibi. Omnes autem, tam magistri puta et reliqui senatores, quam cubicularii et mensales eunuchi, ter obeunt, ut dictum est, saltan- do phialae ambitum vel aream; tum consistunt ad eius latioream

πευφημοῦσι τὸν βασιλέα· καὶ εὐθέως κατέρχεται ἀπὸ τοῦ
 σίγματος διὰ τοῦ ξυλίνου στυρακίου ὁ τοῦ βασιλέως πρωτοβε-
 στιάριος μετὰ τοῦ ἀποκομβίου, καὶ ἤνικα πλησίον αὐτῶν γέ-
 νηται, προσκνυοῦσι πάντες, καὶ τούτων ἀνισταμένων, ὁ αἰ-
 5 μάγιστρος λαμβάνει ἐκ χειρὸς τοῦ πρωτοβεστιαρίου τὸ ἀπο-
 κόμβιον λίτρας κ', εἰς δὲ τὸ τοῦ μικροῦ βασιλέως βρουμά-
 λιον λίτρας ε', εἰς δὲ τὸ τῆς ἀγούστης βρουμάλιον λίτρας
 η'. καὶ μετὰ τὸ λαμβάνειν τὸ ἀποκόμβιον ἐπεύχονται ἅπαν-
 10 τες τοὺς δεσπότης, καὶ ἐξέρχονται διὰ τῆς θερμάστρας, καὶ
 ἔτι κατέρχεται ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. οἱ δὲ ἐλάται τῆς περιουσίας, Ms. 204. b
 ἦτοι τῶν βασιλικῶν δρομονίων, κατέρχονται ἐν τῷ βουκολέ-
 οντι, καὶ ἴστανται ἐνθα τὸ βασιλικὸν δρομόνιον ἴστανται, εὐ-
 φημοῦντες καὶ αὐτοὶ καὶ ἄδοντες βασιλίαια τοῦ βρουμαλίου. D
 εἵπτεται δὲ αὐτοῖς ἄνωθεν ἀποκόμβιον μιλ. σ'. ἐπὶ δὲ
 15 Κωνσταντίνου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότητος προσετέθη ἕτερα
 μιλ. τ', ὁμοῦ φ'. προσετέθη δὲ παρὰ τοῦ αὐτοῦ φιλοχρί-
 στου δεσπότητος, κατέρχεσθαι καὶ τοὺς τῶν ἀγρारीων ἐλάτας
 καὶ ἄδειν καὶ αὐτοὺς ὁμοίως, καὶ εἵπτεσθαι αὐτοῖς ἀποκόμ-
 βιον μιλ. σ'. ἰστέον, ὅτι ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου καὶ
 20 αἰμινηστοῦ βασιλέως οὐκ ἦνοιγε δείλης τὸ παλάτιον· ἀλλ'

plagam, et pia vota pro salute Imperatoris dicunt. Descendit tum
 protinus e sigmate per ligneum styracium [seu rotundam, intus ca-
 vam et scala cochleare instructam columnnam,] Imperatoris protove-
 stiarius cum apocombio; qui ubi prope ad eos accesserit, adorant
 omnes. Ubi se rursus in directum elevarunt, accipit protomagister
 e manu protovestiarii apocombium constans litris viginti, et in brumali
 minoris vel iunioris Imperatoris aliud continens decem litras,
 et tandem in brumali Augustae aliud octo litrarum. Post accepta
 illa dona gratuita benedicunt omnes Dominis et exeunt per caldarium
 vel vaporarium, et ad sua quisque abeunt. Remiges peruisiae
 [id est peculii] seu remiges imperialium dromoniorum, qui
 sacra corpora Dominorum in utriusque continentis suburbana ve-
 citare solent, descendunt in bucoleontem et ibi consistunt,
 ubi dromonium imperiale stat, laudibus et benedictionibus cum-
 mulantes Dominum et canentes basilicia brumalii. Ad illos ex
 editioribus deicitur apocombium ducentorum miliariorum. Tem-
 pore Constantini autem, Christum amantis Domini, addebantur
 adhuc tercentum miliarisia; ita ut ab eo tempore in univrsum
 quingenta miliarisia acceperint. Idem ille Christi amans Dominus
 addidit antiquis moribus hanc constitutionem, ut agrariarum quoque
 seu lenuncolorum imperialium remiges illum descenderent et simili
 modo canerent acciperentque proiectum ex editioribus apocombium
 ducentorum miliariorum. Sub Leone, Christi amante et aeterna
 memoria digno Domino, mos erat, ut palatium vespere non aperire-
 retur; sed magistratus supra recensiti intrabant hora diei nona per

Ed.L. 348 οἱ προδῆθέντες ὥρα τῆς ἡμέρας 9 εἰσῆρχοντο διὰ τῆς θερ-
 μάστρας ἐν τῇ τοῦ οἴγματος μυστικῇ φιάλῃ, καὶ ἐτελείτο
 πάντα, καθὼς προεῖρηται. τῇ δὲ ἐσπέρᾳ, ὥρα τῆς ἡμέρας
 10, ἵσταται τραπέzion ἐν τῷ ἀριστητηρίῳ, καὶ συνεστιῶνται
 τῷ βασιλεῖ οἱ κατὰ συνήθειαν συνεστιῶμενοι, μάγιστροι,⁵
 πραιπόσιτοι πατρῖοι, ὄφφικιάλιοι, εἰ τύχωσιν δὲ, καὶ στρα-
 τηγοὶ, καὶ λοιποὶ, μᾶλλον δὲ οἱ πρὸς συγγένειαν ὄντες τοῦ
 βασιλέως. εὐφημοῦσι δὲ πάντες οἱ παριστάμενοι, ἄδοντες βα-
 σιλικάια τὰ τῷ βρουμαλίῳ ἀρμύζοντα, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ κα-
 θεζόμενοι, ἄδουσιν καὶ αὐτοὶ ὁμοίως. τοῦ δὲ δουλείου εἰσ-¹⁰
 ερχομένου ὄλγοι τινὲς τῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης καταλέγουσιν
 Βτὸ „πολλά τὰ ἔτη,” καὶ ἀποκρίνονται οἱ τε καθεζόμενοι εἰς
 τὴν τράπεζαν φίλοι καὶ οἱ παριστάμενοι λοιποὶ τοῦ τραπε-
 ζίου, καὶ πρὸ τοῦ τὸν βασιλέα ἐπονομάσαι „εἰς τὴν πρε-
 σβείαν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου” λαμβάνουσι πάντες οἱ καθε-¹⁵
 ζόμενοι παρὰ τῶν τοῦ βασιλέως χειρῶν μιλ. καὶ μετὰ τὴν
 συμπλήρωσιν τῆς ἐπιδόσεως τῶν μυλιαρησίῳ εὐφημοῦσιν οἱ
 παριστάμενοι, ὁμοίως καὶ οἱ καθεζόμενοι, τὸν βασιλέα, καὶ
 εὐθὺς ὀνομάζει ὁ βασιλεὺς „εἰς τὴν πρεσβείαν τῆς ὑπεραγίας
 Θεοτόκου,” καὶ πάντων κατὰ τὸ εἰωθὸς πινόντων, λαμβάνου-²⁰
 σι πάντες οἱ καθεζόμενοι διὰ χειρὸς τοῦ τῆς τραπέζης ἀνά
 φαίλου α', δηλονότι παρὰ ἀρτοκλίβου ταῦτα λαμβάνων. καὶ
 ἀνίστανται τῆς τραπέζης καὶ ἐξερχόμενοι διὰ τῆς ἐλεφαντίνης,
 23. Sic. em. R., ἀνίστ. τῆς τραπέρης, ἐξερχόμενοι — ἐλεφαν-
 τίνης. ἀπέρχ. cod. et ed.

thermastram seu caldarium in mysticam sigmatis phialam; et fiebant
 deinceps omnia, ut praediximus. Vesperae, hora diei undecima, col-
 locatur mensa in pransorio, et convivantur cum Imperatore, qui id
 facere ex ritu recepto solent, magistri, praepositi patricii, officiales
 et interdum quoque strategii et alii, maxime vero assident ad impe-
 rialem mensam, qui Dominum necessitudine sanguinis attingunt.
 Astantes omnes laudibus et benedictionibus cumulant Dominos et
 canunt carmina in laudem Dominorum, qualia brumali congruunt.
 Similiter etiam, qui mensae assident, canunt. Dulcium ut inferitur
 seu missus dulciariorum, exordijuntur pauci quidam eunuchorum ad
 mensam ministrantium illud: *Multos annos* etc., quibus tam assi-
 dentes ad mensam amici Domini et convivae, quam reliqui adstan-
 tes et ministrantes ad mensam omnes idem respondent; et antequam
 Imperator poculum in honorem sanctissimae Deiparae haurit, ad
 quod protectionem eius invocat, accipiunt mensae assidentes omnes
 e dominicis manibus miliaresiorum numerum. Finita largitione mi-
 liaresiarum, benedicunt adstantes mensae pariter atque assidentes
 Imperatori. Hic deinde dicit: *In nomine atque per intercessionem*
sanctissimae Deiparae, et bibunt deinceps omnes pro more, et ac-

ἀπέρχεται ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν Ἰστα-
 ται ἐτέρα τράπεζα ἐν τῷ αὐτῷ ἀριστητηρίῳ, μυστικώτερα
 τῆς πρώτης, καὶ καθέζεται ὁ μέγας βασιλεὺς καὶ ὁ μικρὸς Ms. 205. a
 καὶ ἡ ἀγούστα μετὰ καὶ τῶν πορφυρογεννητῶν καὶ τῶν
 ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκειότερων ἀρχόντων καὶ οἰκείων ἀνδρώ-
 πων, ἧγον τοῦ παρακοιμωμένου, τοῦ πρωτοβεστιαρίου καὶ
 ἄλλων, ὃν ὁ βασιλεὺς κελεύει, πάντων εὐφραινομένων καὶ
 ἀγαλλομένων καὶ εὐφημούντων τὸν βασιλέα καὶ τὴν ἀγού-
 σταν. τῇ δὲ ἐπαύριον τοῦ βρουμαλίου Ἰσταται τράπεζα ἐν D
 αὐτῷ περιβλήπτῳ τρικλίνῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ διὰ ἰς καὶ τὰ
 ἐγγὺς ἀποκοπτόν, ἐν ἧ καθέζονται οἱ δεσπότες μετὰ τῶν
 μαγίστρων, ἀνδυνάτων, πατρικίων, ὄφφικιαλίων, πρωτοспа-
 θαρίων, καθὼς τὸ τακτικὸν κλητωρολόγιον διαγορεύει. καὶ γί-
 νεται κατὰ τὸν περιεχόμενον τύπον εἰς τὸ τακτικὸν τὸ σά-
 ξιμον, καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ σαξίμῳ οἱ τε μάγιστροι, ἀν-Ed. L. 349
 θύνατοι, πατρίκιοι, ὄφφικιάλιοι, πρωτοσπαθάριοι, καὶ σάσ-
 σουσιν, καθὼς ἔχει ὁ τύπος. εἰ δὲ τινες ἐξ αὐτῶν καθέζον-
 ται ἐν τῷ κλητωρίῳ, ἀνιστάμενοι ἀποκληροῦσι τὸ σάξιμον,
 καὶ πάλιν κελεύσει τοῦ βασιλέως καθέζονται ἐν τῇ ἰδίᾳ τά-
 νοξει ἕκαστος. Ἰστέον, ὅτι πᾶς σαξίμῳ οἱ προειρημένοι ἅπαντες
 ὁμοῦ εἰσέρχονται, ἐν δὲ τοῖς ποιήμασιν, ἧγον τοῖς τοῦ

capit quisque e manibus praefecti mensae taedam unam. Praefectus
 mensae autem eas ab artocline prius accipit. Cum his taedis, sua
 quisque, surgunt de mensa, et exeunt per portam eburneam, et
 abeunt unusquisque ad sua. Digressis illis, rursus alia proponitur
 mensa in eodem pransorio, adhuc secretior, quam prior erat. Ad
 eam assidet senior Imperator et minor et Augusta cum liberis por-
 phyrogenitis et familiarissimis suis proceribus atque ministris inti-
 mae admissionis; quales sunt acubitores et protovestiarium et alii,
 quos Imperator delegit. Hi omnes hilares se monstrant et exsul-
 tant, et celebrant Imperatorem et Augustam laudibus. Altera
 proximo brumaliorum die collocatur in conspicuo et illustri tri-
 clinio Iustiniano tabula privata pro sedecim aut propemodum cap-
 titibus excipiendis. Ad illam superiorem assident Domini cum ma-
 gistris, proconsulibus, patriciis, officialibus, protospathariis, prout
 codex cerimoniarum convivalium edicit. Dein fit secundum ritum
 in illo ceremoniali codice contentum saximum seu ludicrum tripa-
 diatorium. Intran nemp in saximum seu locum et spatium, in
 quo saltandum est, magistri, proconsules, patricii, officiales, pro-
 tospatharii, et saltant, prout typus seu ritus secum fert. Qui eius-
 dem ordinis et dignitatis viri alii ad sacram mensam [invitati]
 assident, dum ceteri [non invitati] sic saltant, illi surgunt de
 mensa et satisfaciunt saximo, partem suam saltantes et dein
 redeunt ad mensam, et, permittente Imperatore, rursus ad eam
 assident, quisque in loco et ordine suo. Hi, quos diximus, magi-

βρουμαλίον βασιλικίους ἀδομένους ἀντιφώνως, διέρχονται. Β πληρούντων γὰρ τῶν μαγίστρων μετὰ τῆς αὐτῶν τάξεως, ἄρχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου. εἶτα τῶν τοῦ κουβουκλείου πληρούντων μετὰ τῆς αὐτῶν τάξεως, ἄρχονται οἱ ἀνδύπατοι πατρίκιοι τὰ ἴδια αὐτῶν τοῦ βρουμαλίον βασιλίκια καὶ αὐτοῖς πληροῦσιν, ὡς προεῖρηται, μετὰ τῆς αὐτῶν τάξεως. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τάξει εἰσέρχονται οἱ τῶν ταγμάτων ἄρχοντες τῶν σχολῶν, τοῦ ἀριθμοῦ, τῶν νομέρων ἐν μιᾷ τάξει. οἱ δὲ τῶν ἐξσκουβίτων, οἱ ἰκανάτοι καὶ οἱ τοῦ βασιλικοῦ πλοῦμου ἐν ἑτέρᾳ τάξει. οὗτοι δὲ πάντες ἐν τῇ σαξίμῳ λαμβάνουσιν παρὰ τοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης ἀποκόμβια, εὐφημοῦντες καὶ ἐπευχόμενοι τὸν βασιλέα καὶ τὴν τοῦ βρουμαλίον αὐτοῦ αἰσίαν ἡμέραν. Ἰστέον, ὅτι ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότητος ἐτυπώθη οὕτως. τῇ ἐπαύριον τοῦ βρουμαλίον Ἰστατο μία τράπεζα ἐν τῇ ἀριστητηρίῳ οἰκειότερα διὰ τριῶν καὶ τὰ ἐγγύς, ἐν ἣ συνησιῶν τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ οἱ συνήθως αὐτῷ συνεσιώμενοι, μάλιστα οἰκεῖοι καὶ συγγενεῖς τοῦ βασιλέως, μάγιστροι, πραιπόσιτοι, ἀνδύπατοι πατρίκιοι καὶ οἰκεῖοι πρωτοσπαθάριοι καὶ ἄλλοι τινὲς γνωστοὶ τοῦ βασιλέως. ἐν δὲ τῷ περιβλέπτῳ τρικλίῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ Ἰστατο ἑτέρα 20 Δ τράπεζα διὰ ἕξ καὶ τὰ ἐγγύς ἀποκοπτὸν, ἐν ἣ ἐκαθέζετο ὁ

stratus intrant quidem simul omnes in saximum, et ordiuntur simul omnes tripudium; at ubi ad concinenda poemata, hoc est basilicia brumalii, perventum est, non aequae canunt omnes simul, sed, successu facto, per classes et antiphonias alternantes. E. c. quando magistri et qui ad eorum classem pertinent canendo suum pensum absolverunt, tunc incipiunt cubicularii et qui ad eorum classem pertinent. His rursus desinentibus, incipiunt proconsules patricii et ad illam classem spectantes basilicia brumalii sibi propria canere. Post primam hanc classem procerum intrat in saximum secunda classis magistratuum tagmatum seu ordinum militarium, ut scholarum, arithmi et numerorum, simul et in uno corpore: in altero autem corpore intrant magistratus excubitorum, hicanatorum et imperialis ploimi seu militiae navalis. Hi omnes accipiunt in saximo apocombia per mensae praefectum, laudibusque et votis Dominum faustumque atque solennem brumalii ab ipso celebrati diem prosequuntur. Sub Leone Christum amante Domino typus obtinebat hic. Altero brumaliorum die collocabatur in pransorio una mensa privata pro tribus fere missibus. Eo die ibi convivabantur maximo Imperatori convivae ordinarii, potissimum familiares intimiores et affinitate iuncti magistri, praepositi, proconsules patricii et privati protospatharii, aliique quidam noti et amici Imperatori. In illustri autem Iustiniani triclinio collocabatur alia privata mensa pro sex aut propemodum missibus; assidebat ibi Imperator iunior [Alexander] et reliqui magistri, proconsules, patricii,

μικρὸς βασιλεὺς καὶ οἱ λοιποὶ, μάγιστροι, ἀνδύπατοι, πατέ-
 ριοι, ὄφρικιάλιοι καὶ πρωτοσπαθάριοι, καθὼς καὶ τὸ τακτι-
 κὸν κλητωρολόγιον διαγορεύει. Ἰστέον, ὅτι ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ
 φιλοχρίστου δεσπότη τοῦ υἱοῦ Θεοφίλου, χειμῶνος γερονό-
 5τος μεγάλου, βιαίων τε ἀνέμων ἐμπνευσάντων καὶ πολλῆς
 χιόνος κατενεχθείσης, ἄβατος ἢ τοῦ τρικόγχου μυστικῆ φε-
 ἀλῆ γέγονεν, καὶ οὐ κατῆλθον οἱ τε μάγιστροι, ἀνδύπατοι, πα-
 10τρῖοι τῆς συγκλήτου τε καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου πάντες τὰ Ed. L. 350
 εἰδῶτα τῷ βρουμαλίῳ πανηγυρίσαι, ἀλλὰ πάντων ἐν τῷ τοῦ
 10λαυσιακοῦ τρικλίνῳ εἰσελθόντων, ἐξῆλθεν ὁ πραιπόσιτος, καὶ
 προσεκαλέσατο τοὺς προῤῥηθέντας πάντας, καὶ ἴσθησι πρὸ
 τῆς πύλης τοῦ λαυσιακοῦ τρικλίνου τῆς εἰσαγωγῆς ἐν τῷ
 τοῦ χρυσοτρικλίνου πόρτηκι, ἤγουν ἐν τῷ ὄρολογίῳ, καὶ ἐξ-
 ἦλθεν ὁ πρωτοβετιάριος, καὶ ἐπιδέδωκε τῷ πρώτῳ μαγί-
 15στρῳ τὸ κατὰ τύπον ἀποκόμβιον, καὶ εὐφημήσαντες τὰς ἐξ
 ἔθους τοῖς βασιλεῦσιν εὐφημίας, (ἦσαν δὲ καὶ τὰ τῆ ἡμέρα
 τοῦ βρουμαλίου ἀρμόζοντα ποιήματα,) καὶ ἐξῆλθον μὴ ἄ-
 ψαντες κηρούς. ὁ δὲ δομέστικος τῶν σχολῶν καὶ ὁ δομέ-
 20στικος τῶν ἐξσκουβίτων καὶ ὁ δομέστικος τῶν ἱκανάτων ἅμα
 20τῶν ταγματικῶν κατῆλθον ἐν τῇ θερμάστρῳ. ὁ γὰρ δρουγ-Β
 γάριος τῆς βίγλας ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ ἦν φυλάττων τὴν εἰσ-

officiales et protospatharii, prout rituale conviviorum edicit. Sub
 Michaele, Christi amante Domino, filio Theophili, contingebat ali-
 quando tempore brumaliorum saeva tempestas. Spirabant vehemen-
 tes venti et cadebat multa nix ita, ut inaccessa esset triconchii se-
 creta phiala eoque descendere ad ibi celebrandos ritus eius festivi-
 tatis neque magistri, proconsules, patricii, ordinis senatorii, neque
 illi de ordine cubiculariorum possent. Conveniebant igitur omnes
 in lausiaci triclinio. Ad quos egrediebatur praepositus, advocatosque
 collocabat ante portam lausiaci triclinii, quae in porticum chrysotri-
 clinii aut in horologium fert. Eo facto, exhibat ad ipsos protovesti-
 arius et dabat primo magistro consuetum apocombium. Laudes itaque
 atque benedictiones in Michaelem congregabant, quales mos est con-
 geri in Imperatores, et canebant poemata illi brumaliorum diei
 congrua, et abibant tandem, sed absque cereis ob tempestatem.
 Scholarum domesticus autem et domesticus excubitorum et domesti-
 cus hicanatorum una cum magistratibus quatuor tagmatum [id est
 ordinum procerum militarium] descendebant vel conveniebant infe-
 rius in thermastra vel vaporario. Drungarius vigiliae autem serva-
 bat suam stationem in circo. Sacellarius ergo descendebat in vapo-
 rarium; et tradebat domestico scholarum [seu vertici militarium]
 apocombium; quo facto, Dominum celebrabant omnes praedicti lau-
 dibus et benedictionibus erga Imperatores consuetis, et canebant
 poemata diei brumaliorum congrua. Et sic deinceps abibant magi-

τοῦ τάξιν· ὁ δὲ σακελλάριος κατήλαθεν ἐν τῇ αὐτῇ θερμοστρα, καὶ ἐπιδέδωκεν τῷ δομεστικῷ τῶν σχολῶν τὸ ἀποκόμβιον, καὶ εὐφήμησαν ὅ,τε δομεστικός καὶ πάντες οἱ τῶν ταγμαμάτων τὰς ἐξ ἔθους τοῖς βασιλεῦσιν εὐφημίας, ἄδοντες καὶ τὰ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ βρουμαλλοῦ ἀρμόζοντα ποιήματα. εἶθ' οὐ-5

Με. 206. α κλητικοὶ ἅπαντες καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου, ἕκαστος ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ οἰκίᾳ, οἱ δὲ τῶν ταγμαμάτων ἕκαστος ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ Σταξί. Ἰστέον, ὅτι ἡ τῶν βρουμαλλίων αὕτη τάξις ἡλλοιωθήη καὶ εἰς τὸ μικέτι εἶναι παρήχθη ἐπὶ τῆς βασιλείας Ῥωμα-10 νοῦ δεσπότου. οὗτος γὰρ προσχῆματι εὐλαβείας, καὶ οὐχὶ δίκαιον εἶναι κατὰ τὰ παλαιὰ ἐθήματα Ἀυστόνον Ῥωμαίοις βρουμαλίζειν νομίσας, ταῦτα σχολάζειν ἐκέλευσεν, οὐ κατὰ νοῦν λαβῶν τοὺς μεγάλους ἐκείνους καὶ αἰοδίμους βασιλεῖς, οἷον οὐ τὸν μέγαν ἐκείνον καὶ αἰοδίμον Κωνσταντ-15 νον, οὐ Θεοδόσιον, οὐ Μαρκιανόν, οὐ Λέοντα τὸν Λεομακέλλην, οὐκ Ἰουστινιανόν, οὔτε τοὺς ἄλλους φιλοχρίστους, Δοῦς καὶ ἡμιθέους εἶποιμι ἄν, ἀλλ', ὅπερ ἔδοξεν αὐτῷ, νόμος καὶ κανὼν καὶ εὐθύτης καὶ εὐλάβεια νενόμιστο. ἐπὶ δὲ Κωνσταντίνου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου τὴν παλιμβίωσιν ἦ20 τῶν βρουμαλλίων εὔρατο τάξις. διὸ ἐν μὲν τῷ τοῦ μεγάλου βασιλέως βρουμαλίῳ ἐδίδοτο τὸ παλαιὸν ἀποκόμβιον λίτραι κ', ἐν δὲ τῷ τοῦ μικροῦ βασιλέως λίτραι ι', ἐν δὲ τῷ τῆς αὐ-

11. πρὸς σχήματι cod. et ed.

12. Ἀυστόνων cod. et ed.

stri, proconsules, patricii et senatorii omnes, item cubicularii, quisque ad aedes suas; cohortales autem suas ad stationes abibant. Haec circa brumalia constitutio mutabatur aut potius prorsus tollebatur sub Imperatore Romano; qui per speciem pietatis erga Deum et iniquum reputans, si Romani secundum ritum veterum Ausonum [seu Itolorum] brumalizent, hilaritate hac interdixit omnibus; non recogitans magnos illos et celebres Imperatores; non magnum illum et celeberrimum Constantinum, ut exemplum allegem, non Theodosium, non Marcianum, non Leonem, cognomine Leomacellium aut Macellarium dictum, non Iustinianum, non reliquos Christi amantes principes, quos parum abest quin divos aut semones appellem; sed id solum, quod ipsi videbatur, pro lege et regula et recto atque pietate habens. At sub Constantino philochristo Despota recuperavit solennitas brumaliorum suam denuo vitam ea tantum, quam dicam, cum differentia. Dabatur antiquis temporibus in brumalio magali Domini apocombium viginti; in brumalio minoris Domini dabatur apocombium decem; et tandem in brumalio Augustae apocombium octo litrarum. Hic autem, quem dixi, Constantinus Christi amans Imperator constituit, ut loco particularium istarum largitionum

γούστης λιτ. ἡ. οὗτος δὲ Κωνσταντῖνος ὁ φιλόχριστος βασιλεὺς ἐτύπωσεν διδοσθαι ἀντὶ πάντων τούτων τῶν βρουμαλίων ἐν τῷ τοῦ μεγάλου βασιλέως βρουμαλίῳ ἀποκόμβιον Ed.L. 35: χάραγμα λίτρας ν'. ἐπὶ δὲ τῆς τραπέζης διὰ τῆς οἰκείας χειρὸς τοῖς συνεσιωμένοις αὐτῷ φίλοις οὕτως, ἤγουν ἀνὰ διπλάτα μιλιαρῆσια· τοῖς μὲν μαγίστροις ἀνὰ μιλ. ρξ, καὶ ἀνὰ χασδίον βηλαρίου ἑνός· τοῖς ἀνθυπάτοις καὶ πατρικίοις ἀνὰ μιλ. ρμ', καὶ ἀνὰ ἐσωφορίου λωρατοῦ Σαρακηνικοῦ, εἴτε καὶ ὀλοβήρον ἑνός· τοῖς πρωτοσπαθαρίοις ἀνὰ μιλ. ρά. 10 καὶ ἀνὰ μολχαμίον βηλαρίου α', εἴτε καὶ ἀβδίον· τοῖς σπαθαροκανδιδάτοις ἀνὰ μιλ. π' καὶ ἀνὰ μολχαμίον, εἴτε καὶ ἀβδίον ἑνός. τὰ διδόμενα παρὰ τοῦ κρατούντος τὴν ἔξοδον, τοῖς μαγλαβίταις μιλ. τ', τῇ μεγάλῃ ἑταιρείᾳ μιλ. φ', τῇ μῆσῃ ἑταιρείᾳ μιλ. σ', τοῖς Φαργάνοις μιλιαρῆσια σ'. B

15

ΚΕΦ. ιθ'.

Ἄσα δεῖ γίνεσθαι, θριάμβον ἐπινικίων τελουμένου ἐν τῷ φόρῳ μετὰ λιτῆς.

Ἔωθεν προέρχονται μετὰ ἀλλαξίμων ἅπαντες οἱ τῆς M. 206. b συγκλήτου, οἷς συνεξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ παλατίου

5. διπλάτα conī. R.

nomine omnium simul et semel in aureis signatis nummis daretur in brumalio maioris Imperatoris apocombium quinquaginta litrarum. Super mensa vero aut inter convivandum largiebatur Imperator propriis suis manibus convivis miliaria, intellige ubique dupla, in hunc modum: magistris miliaria centum et sexaginta, et singulis singula chasdia [seu pannos e serico villosos] belarienses. Proconsulum et patriciorum singulis largiebatur centena quadragesima miliaria et singula esophoria vel interulas lorota seu loris et striis insignita, Saracenicis; aut et holovera vel integre purpurea. Protospathariis donabat centena vicena miliaria, singulaque molchamia belariensia vel et abdia. Spatharocandidatis dabat octogena miliaria et singula molchamia aut abdia. Ea vero, quae magister expensarum dabat, erant haec. Maglabitis dabantur in universum tercentum miliaria; magnae hetaeriae quingenta; mediae hetaeriae ducenta, et tantundem quoque Farganis.

CAP. 19.

Peragenda, quando triumphus ab hostibus devictis in foro cum processionali supplicatione agitur.

Procedunt mane in mutatoriis omnes ordinis senatorii viri, quibuscum Imperator in scaramangio et sago aureis taeniis pra-

μετὰ σκαραμαγγίου καὶ τοῦ χρυσοπερικλείστου σαγίου μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ προελεύσεως, δηριγευόμενος ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ τῆς Δάφνης κοιτῶνι, καὶ κείσε ἀπαλλάσσει τὸ σκαραμάγγιον, καὶ ἀλλάσσει διβητήσιον, καὶ περιβάλλεται τὴν χλαμύδα, καὶ δέχονται οἱ τε μίνιστροις καὶ πατρίκιοι ἐν τῷ ὄνοποδίῳ κείσε προσκυνοῦσιν, καὶ διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου λέγει ὁ τῆς καταστάσεως τὸ „κελεύσατε.“ καὶ ἀπὸ τῶν κείσε κατέρχονται εἰς τὸ μέγα κονισιστώριον, καὶ δέχονται πάλιν οἱ προῤῥήθῆντες ἅπαντες μετὰ καὶ τῶν σεκρετικῶν, ἤτοι χαρτουλαρίων καὶ νοταρίων καὶ ἁσκηρητῶν, καὶ πάλιν προσκυνοῦσι τοὺς δεσπότας, καὶ διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου λέγει ὁ σιλεντιάριος τὸ „κελεύσατε.“ ἐν δὲ τῷ μέσῳ τοῦ κονισιστωρίου ἴσταται ὁ τοῦ βασιλέως πρωτοστράτωρ, βαστάζων τὸ βασιλικὸν δόρυ σὺν τῷ D φλαμούλλῳ ἄνωθεν τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν καὶ νικοποιὸν 15 σταυρὸν ἔχοντι, καὶ προπορεύεται πλησίον τοῦ βασιλέως. εἶτα διέρχεται ἀπὸ τῶν κείσε ὁ βασιλεὺς τὰ διαβατικά, ἤγουν τὰ ἐξσκούβιτα, τὰς σχολὰς, τὴν χαλκῆν, καὶ ἀπὸ τοῦ ἔξω καγκέλλου τῆς χαλκῆς ἐκνεύει δεξιὰ ὁ βασιλεὺς Ed.L. 352 σὺν τῇ προελεύσει, καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸ ἄγιον φρέαρ. καὶ 20 κείσε κατὰ τὸ εἰωθὸς ἄπτει κηροῦς, καὶ δέχεται αὐτὸν κείσε ὁ πατριάρχης σὺν πάσῃ τῇ ἐκκλησιαστικῇ καταστάσει, καὶ θυμῶ τὸν βασιλέα, καὶ ἀσπάζονται ἀλλήλους. εἶτα εἰς-

textato cum consueta sua processione vel obsequio exit, obsequenti-
bus cubiculariis; et intrat in coetionem Daphnes. Ibi deponit sca-
ramangium et induit dibetesium et super id chlamydem; magistrī
et patriciī ipsum in onopodio excipiunt et salutant adorantes. Quo
facto, admonitus praepositi nutu cerimoniarius ait: *Celeusate* [seu:
iunet nempe movere]. Illinc descendit Imperator in magnum con-
sistorium, ubi eum rursus excipiunt praedicti omnes et simul cum
ipsis secretici, nempe chartularii, notarii, asecretae. Dominus tunc
rursus, ut ante, profunda inclinatione adoratur; eoque facto, admo-
nitus praepositi nutu silentarius pronuntiat: *Celeusate*. Continua-
tur tunc processio, protostratore Imperatoris, qui medio in consisto-
rio stat, tenens imperialem hastam et flammullum cum superimpo-
sita huic venerabili et vivifica et victoriam conciliante cruce, proxi-
me ante Imperatorem praeambulante. Transit itaque porro Impera-
tor porticus [ad S. Sophiam ducentes], ut excubita, scholas, chal-
cen. Ab exteriori cancello chalces convertit se Imperator ad dex-
tram et pergit cum comitante processione usque ad sanctum pu-
teum [S. Sophiae]. Ibi accendit pro more cereos, et excipit eum
patriarcha cum toto corpore ecclesiastico, incensat Imperatorem, et
salutant sese invicem osculo pacis. Deinde intrat Imperator cum
patriarcha in divinum tribunal sacramque mensam circumcirca in-

ἄρχεται ὁ βασιλεὺς σὺν τῇ πατριάρχῃ ἐν τῇ θείῳ βήματι, καὶ θυμῶ πέραξ τῆς ἁγίας τραπέζης. ὁ δὲ διάκονος ποιᾷ εὐχὴν συναπτην. οἱ δὲ ψάλλται ἄνωθεν ἐν τῇ ἄμβωνι ψάλλουσιν θεοτόκια πρόσφορα καὶ τῇ ὑποθέσει τῶν ἐπινικίων ὁρμόζοντα, ὅλον τὸ „προστασία φοβερά,” καὶ τὸ „ἐπὶ σοὶ χαίρει,” καὶ τὸ „τέλχος ἀκαταμάχητον,” καὶ τὸ „τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια” καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. πολλὰκις δὲ καὶ, εἰ νέα τύχη γενέσθαι τροπάρια τῇ ὑποθέσει ὁρμόζοντα, ψάλλουσιν καὶ αὐτὰ ὁμοίως. καὶ ὡς εἴρηται, τοῦ Β ἱερωτοστράτηρος σὺν τῇ βασιλικῇ φλαμουλλῷ τοῦ βασιλέως Ms. 207. a ἔγγιστα προπορευομένου, ἀνέρχεται μετὰ τῆς ἰδίας λιτῆς ἐν τῷ φόρῳ, καὶ ἄνεισι πρὸς τὰς ἀναβάθρας, ἔνθα καὶ ἡ μαρμάρωνος τοῦ σταυροῦ ἴδρονται βάντις, καὶ ἴσταται ἐκεῖσε, εἶτα κατόπιν ἀνέρχεται καὶ ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς ἰδίας λιτῆς, 15 καὶ ἄνεισι καὶ αὐτὸς ὁ πατριάρχης ταῖς προῤῥηθεῖσι τοῦ κίονος ἀναβάθραις, καὶ εἰσέρχεται ἔνδον τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ἐν τῇ μέσῳ, καὶ ἴσταται. ὁ δὲ βασιλεὺς ἴσταται ἔξωθεν· οἱ δὲ δέσμοιοι ἴστανται ἐν τῇ πραιτωρίῳ, ἢ καὶ ἐν τῇ σεννάτιῳ, χειροκρατούμενοι παρὰ τῶν ἐπινικιαρίων. τὰ 20 δὲ δόρατα καὶ τὰ φλάμουλλα αὐτῶν βαστάζονται παρὰ τῶν ταξεωτῶν. εἶτα ἀπέρχεται ὁ πρωτοντάριος τοῦ δρόμου, καὶ

censat; diaconus autem facit orationem collectam; psaltes super ambone canunt carmina in laudem Deiparae, praesenti tempore et instituendae celebrationi triumpho congrua; ut est illud, quod incipit a verbis: *Præsidium metuendum*; et illud, quod incipit a verbis: *Tui causa laetatur*; et illud: *Castrum inexpugnabile*; et illud: *Propugnatrici copiarum duci debentur parva victoria eiusque insignia*; et alla similia. Interdum quoque, si recens facta tum forte fuerint troparia, praesenti negotio congrua, similiter haec, atque illa superiora, recitantur a cantoribus. Post haec abit Imperator cum turba Deo supplicantium, se comitante protostatore, ut dictum; et imperiali flamulo immediate coram ipso praecunte, in forum. Ibi ascendit in gradus, super quibus marmorea crucis basis collocata est; et subsistit. Post eum quoque patriarcha in forum cum sua turba processionale venit; et enititur in eosdem gradus; at hic quidem intrat porro in aedem S. Constantini, et in eius medio subsistit: Imperator autem restitat extus. Inter haec parati stant in praetorio aut et in senato captivi bello subacti, quos manibus apprehensos tenent ministri triumphales [insignia victoriae ducere et gestare iussi]; hastas et flamulla ipsis in acie erepta gestant cohortales, Urbis praesidii. Hos itaque captivos e statione sua repetit et abducit protonotarius dromi, medioque in foro collocat seorsim, ut loci situs permittit. Tunc incipit cantor

αἶρει αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, καὶ ἄγει ἐν τῷ μέσῳ τοῦ φόρου καὶ Ἰσθησιν αὐτοὺς μονοειδῶς κατὰ τὴν τοῦ τόπου θέσιν. καὶ εὐθὺς ἄρχεται ὁ ψάλτης μετὰ μέλους τὴν ἐπιρίκιον ᾄδειν ᾠδὴν· „ᾄσωμεν τῷ Κυρίῳ. ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται. ἔπικον καὶ ἀναβάτην ἔρριψεν εἰς θάλασσαν.” τῶν δὲ λοιπῶν ψαλτῶν καὶ τοῦ λαοῦ παντὸς ἀποκρινομένου, καὶ τῆς ᾠδῆς D πάσης ἀποπληρουμένης, εὐθὺς αἶρει ὁ λογοθέτης τοῦ δρόμου τοὺς μεριστάνας τῶν Σαρακηνῶν μετὰ καὶ τοῦ δομῆστικῶν τῶν σχολῶν καὶ τῶν τυχόντων στρατηγῶν εἰς τὸ ταξείδιον, εἴτε τοῦ δρογγαρίου τῶν πλοῦμων καὶ τῶν πλοῦμων στρα-10 τηγῶν καὶ τῶν μεγάλων ἀρχόντων τοῦ πλοῦμου, εἴτε καὶ στρατηγῶν, δηλονότι τῶν τὸ ταξείδιον ποιησάντων, μετὰ τῶν τουρμαρχῶν καὶ μεγάλων ἀρχόντων τῶν θεμάτων αὐτῶν, καὶ ἄγει ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως, ἤγουν ἐπὶ τῶν τοῦ κίονος ἀνα-
Ed.L. 353 βάθρων, καὶ αἶρει ὁ λογοθέτης μετὰ τοῦ δομῆστικῶν τῶν σχο-15 λῶν, εἴπερ αὐτὸς ἦν ὁ τὸ ταξείδιον ποιήσας, τὴν κεφαλὴν, ἤγουν τὸν πρῶτον Ἀμηνᾶν, καὶ τίθησιν ὑπὸ τῶν τοῦ βασιλέως ποδῶν, καὶ πατεῖ αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῷ δεξιῷ ποδί· ὁ δὲ πρωτοστράτωρ ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐτοῦ ἐπίστησι τὸ βασιλικὸν δόρυ, κρατοῦντος δηλονότι τοῦ βασιλέως τῇ δεξιᾷ χειρὶ τὸ αὐτὸ δόρυ. καὶ εὐθὺς πίπτου-
σι πάντες οἱ δέσμοι πρηγεῖς ἐπὶ τῆς γῆς· τὰ δὲ τούτων

unus modulata voce carmen triumphale canere, quod hoc est [Moses auctore]: *Canamus Domino. Illustri enim et glorioso exemplo prodidit gloriam et potentiam suam. Equum et equitem coniecit in mare.* Cui reliqui cantores et totus populus respondentes continuant hymnum illum, donec post saepius alternatas partium ambarum vices totus canendo absolutus fuerit. Absoluto protinus rapiunt logotheta dromi, domesticus scholarum et qui excubiarum vices in praetorio identidem obeunt strategi e statione sua magnates Saracenorum: sive iam eo die classiariorum drungarius et strategi et ceteri maiores rectores, sive thematum seu legionum provincialium strategi, turmarchae et maiores rectores, illud taxidium [seu cohortem in armis procedentem securitatisque atque bono ordini prospicientem] conficiant. Inde ducit eos, nempe logotheta dromi, ad Imperatorem super gradus columnae [Constantini,] et adiutus a domestico scholarum, (si nempe hic tunc taxidium ducat,) prosternit caput, id est primum et praecipuum Amiram captivum, sub pedes Imperatoris. Et tunc imponit Imperator pedem suum dextrum eius capiti: protostrator autem imponit iacentis cervici hastam imperialem, quam ipse Imperator sua quoque dextra comprehensam tenet. Eo facto, cadunt ceteri captivi omnes protinus in terram proni; hastaeque et flamula ipsorum humum versus inclinata invertuntur in

δώρατα μετὰ τῶν φλαμουίλων ἕξ ἀντιστρόφου τιθέσιν οἱ κατέχοντες αὐτὰ ταξεῶται. καὶ εὐθὺς προκύπτει ὁ ψάλτης Ms. 207. b καὶ λέγει προκείμενον· „τίς Θεὸς μέγας, ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν· σὺ εἶ ὁ Θεὸς ὁ ποιῶν θαυμάσια.” εἰθ' οὕτως γίνεται ἡ μεγάλη ἐπισημὴ ἕως τοῦ „ὑποτάξαι ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν πάντα ἐχθρὸν καὶ πολέμον,” κράζοντος τοῦ λαοῦ μὲν τὸ „Κύριε, ἐλέησον,” καὶ αὐθις κεφαλοκλισίας γενομένης καὶ τοῦ πατριάρχου λέγοντος, ὅτι „ἐλέημων καὶ φιλόανθρωπος Θεὸς ὑπάρχεις” καὶ τὰ ἐξῆς, ἀνίστανται οἱ δέσμοι καὶ ὁ πατεῖρ τοῦ βασιλεῦς, καὶ ὁπισθοφανῶς ἀπάγουσιν αὐτούς, καὶ ἰστώσιν ἐν ᾧ τόπῳ ἴσταντο. οἱ δὲ δημῶται τῶν δύο μερῶν καὶ οἱ τοῦ ἀφιδμου καὶ οἱ τῆς βασιλικῆς οὐσίας ἐλάται καὶ οἱ ψάλλται ἴστανται κατὰ τύπον ἀντικρὺ τῶν δεσποτῶν, δηλονότι ἔξωθεν τῆς κινοστασίας τοῦ δεξιοῦ μέρους τῶν δεσποτῶν C 15τῶν, ἐπὶ ταῖς ἐκεῖσε λιθίναις μικραῖς ἀναβάθραις, καὶ διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου ἄρχονται εὐφημεῖν οὕτως· „πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων” γ'. „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη” γ'. „θεοπροβλήτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” γ'. „θεοκυβερνήτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” γ'. „κοσμοσυστάτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” γ'. „κοσμοποδῆτων βασιλέων” γ'. „ἀνδρειοτάτων βασιλέων

caput a cohortalibus militibus, qui illa tenent. Statim tunc procedit extra chorum suum unus cantorum, et pronuntiat propositum [seu dictum e psalmis Davidicis excerptum praesenti actui congruum]: *Quis est Deus magnus, ut Deus noster? Tu es Deus, faciens mirabilia.* Post haec dicta fit extensa magna, donec perveniat ad verba: *Donec supposuerit sub pedes ipsorum omnem inimicum et armatum aggressorem.* Interea iterat populus, per intervalla quadraginta vicibus clamans: *Kyrie eleison*; rursus fit oratio cum vultus versus terram declinatione; patriarcha verba pronuntiat: *Quia misericors et hominum amans Deus es et cetera.* Tunc resurgunt captivi et terra, et ille quoque primarius, quem Imperator calcavit, retroque illos in vestigia sua vultu irretorto abducunt illuc, ubi prius collocati fuerant. Populares ambarum factionum et milites arithmi et sacrorum corporum vectores remiges et cantores, stantes e regione Dominorum, nempe extra aream columnae a dextra parte Dominorum, in positis ibi parvis saxeis gradibus, incipiunt, nutu praepositi admoniti, sic laudibus et benedictionibus Imperatorem prosequi: *Multi sint anni Imperatorum*; ter illud iterant. *Illius et illius a Deo in eam dignitatem evectorum Imperatorum multi sint anni.* Etiam hoc ter iterant. *A Deo gubernatorum et gubernandorum Imperatorum multi sint anni*; ter quoque; item hoc quoque ter: *Imperatorum, quos approbatio totius mundi commendat, sint multi anni. Imperatorum, quos totus mundus cupit*; ter. *Fortis-*

πολλά τὰ ἔτη" γ'. „νικητῶν βασιλέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „ἐχθρελέγκτων βασιλέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „πλουτοποιῶν βασιλέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „ὀρθοδόξων βασιλέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „νιὲ Θεοῦ, ζωὴν αὐτοῖς" γ'. „νιὲ Θεοῦ, συμβασιλευσον αὐτοῖς" γ'. „νιὲ Θεοῦ, χάρισαι ἡμῖν αὐτοῖς" γ'. „νιὲ Θεοῦ, τοὺς χρόνους αὐτῶν πληθύνε" γ'. „νιὲ Θεοῦ, ἐπάκουσον ἡμῶν" γ'. „αὔξει ἡ πίστις τῶν Χριστιανῶν" γ'. „αὔξει ἡ βασιλεία τῶν Ῥωμαίων" γ'. „αὔξει ἡ νίκη καὶ εὐτυχία τῶν Ῥωμαίων" γ'. „αὔξει ἡ ἀνδρεία τοῦ λαοῦ Κυρίου" γ'. „ἡμεῖς δοῦλοι τῶν βασιλέων" γ'. „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων

Ed.L.354 βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλά τὰ ἔτη." καὶ μετὰ τὸ τελειῶσαι αὐτοῖς τὴν εὐφημίαν λέγουσιν. „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν ὑμῶν εἰς πολλά ἔτη." καὶ εἰθ' οὕτως ὁ μὲν βασιλεὺς ἀπέρχεται ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τῷ φόρῳ, κάκει ἀπαλλάξας τὴν στολην εἰς ἵππευει, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ παλατίῳ. ὁ δὲ πατριάρχης τῷ πώλῳ ἐπιβάς, ἄπεισιν ἐν τῷ πατριαρχείῳ.

Ms. 208. a

ΚΕΦ. κ'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, θριάμβου ἐπιτελουμένου ἐπιτυχίων ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ. 20

B Ἴππικῶ ἀγομένου, εἴτε καὶ βοτοῦ, ἄγουσιν οἱ ἐπιτυχιαῖοι τοὺς δεσμίους καὶ οἱ ταξεῶται τὰ σκύλα καὶ λάφυρα

simorum Imperatorum multi sint anni, ter. Victorum Imperatorum multi sint anni, ter. Imperatorum, qui hostium debilitatem invictis argumentis demonstrant et in conspicuo ponunt, sint multi anni, ter. Orthodoxorum Imperatorum multi sint anni, ter. Fili Dei, vitam ipsis [indulge], ter. Fili Dei, administra regnum cum ipsis collegialiter, ter. Fili Dei, indulge nobis ipsos, ter. Fili Dei, annos eorum multiplica, ter. Fili Dei, exaudi nos, ter. Crescat fides Christianorum, ter. Crescat imperium Romanorum, ter. Crescat victoria et felicitas Romanorum, ter. Crescat fortitudo populi Domini, ter. Nos sumus servi Imperatorum, ter. Illius et illius magnorum Imperatorum auctoritate sua regnantium multi sint anni. Post absolutas has laudes dicunt: Multienne faciat Deus sanctum vestrum imperium. Et sic tandem abit Imperator in aedem sanctissimae Deiparae, quae in foro est, ibique deposita stola vel habitu triumphali, inscendit in equum, et revehitur in palatium; patriarcha vero remeat super asino suo in patriarcheum.

CAP. 20.

Observanda, quando triumphus de hostibus devictis agitur in circo.

Quando spectaculum equestre editur aut et votum, producunt ministri triumphales bello recens captos, et milites praesidiarii

καὶ ἄρματα καὶ τὰ δόρατα μετὰ τῶν φλαμούλλων, καὶ ἀνερχονται πάντες ἐν τῇ ἵπποδρομίῳ. εἶτα ἀνερχόμενος ὁ πρωτονοτάριος τοῦ δρόμου ἴστησι πάντας στιχηδόν, ἤγουν ἀπὸ τοῦ μαγγάνου μέχρι τοῦ καμπτοῦ τοῦ Βενέτου, ἐν πρώτοις 5 πλησίον τοῦ καμπτοῦ τὰ ἄρματα, ὅπιθεν δὲ τῶν ἀρμάτων τὰ σκύλα καὶ λάφυρα· ὅπιθεν δὲ τούτων τὰ δόρατα μετὰ τῶν φλαμούλλων καὶ τοὺς δεσμίους. καὶ εἰ μὲν εἰσιν ἵπποτῆ καὶ κάμηλοι, ἴστανται ὅπιθεν τῶν δεσμίων, καὶ εἰ ἔστιν λαὸς πολὺς οἱ δέσμοι καὶ πολλὰ τὰ τε σκύλα καὶ λάφυρα 10 καὶ ἄρματα καὶ τὰ δόρατα μετὰ τῶν φλαμούλλων, ἴστανται διὰ δύο στίχων. εἰ δὲ οὐκ εἰσιν εἰς πλήθος ταῦτα, ἴστανται δι' ἑνὸς στίχου, καθὼς εἴρηται, ἀπὸ τοῦ μαγγάνου μέχρι τοῦ καμπτοῦ τοῦ Βενέτου. καὶ μετὰ τὸ ἀνελθεῖν τὸν βασιλέα εἰς τὸ προκυπτικὸν κλουβίον, κατέρχεται ὁ δομέστικος 15 τῶν σχολῶν, εἰ ἄρα αὐτὸς ἦν ὁ ποιήσας τὸ ταξείδιον, μετὰ καὶ τῶν στρατηγῶν καὶ κλεισουραρχῶν· εἶτε ὁ δρογγάριος τοῦ πλοῖμου μετὰ τῶν πλοῖμων στρατηγῶν καὶ τῶν μεγάλων ἀρχόντων τοῦ πλοῖμου, καὶ εἴ τι ἂν εὗρωσιν ἔλλειπές τῆς τοῦ πρωτονοταρίου τοῦ δρόμου ἀτάσεως, ἐπιδιορθοῦνται, καὶ 20 ποιοῦσιν τὴν προσήκουσαν κατάστασιν τῶν δεσμίων καὶ σκύλων καὶ λαφύρων καὶ ἀρμάτων καὶ τῶν δοράτων μετὰ τῶν φλαμούλλων αὐτῶν. καὶ πάντων καλῶς διευθυνηθέντων, ἀνα-

producunt ipsis ereptam praedam, tam manubias, quam spolia, item arma [scuta nempe et gladios], ut et hastas et flamulla. In hoc apparatu eunt hi omnes sursum in circum. Deinceps advenit protonotarius cursus et collocat omnes in unam seriem a mango inde [seu carceribus] usque ad metam Veneti. Proxime a meta collocat arma; post ea induvias et praedam, post haec hastas cum flamullis; tum captivos; pone hos equi stant atque cameli, si qui capti adsint. Si vero numerus captivorum, spoliorum, praedae, armorum, hastarum, flamullorum sit ingens, ordinantur in duas series. Quodsi autem non valde numerosa ea sint, efficiunt, ut dictum est, seriem tantummodo unam a carceribus inde usque ad Veneti metam. Postquam Imperator in procypticum clubium [seu tribunal eminens vel balconem, unde prospectus in subiectum circum patet, opposito clathro munitum,] ascendit, descendit domesticus scholarum (si nempe is eo die taxidium cogit vel cohortem, quae vigilias obire et in armis se monstrare debet,) una cum strategis et cleisurarchis; aut alias drungarius classis cum strategis et rectoribus classiaris. Hi, quicunque tandem fuerint, visitant ordinationem a protonotario dromi factam, et quidquid in illa hians animadvertant, corrigunt, id est faciunt congruam et debitam constitutionem captivorum, spoliorum, praedae, armorum, hastarum atque flamullorum. Omnibus rite dispositis, significat praepositus ea de re ad Imperatorem; iussuque

φέρει δ̄ πραιπόσιτος τῷ βασιλεῖ, καὶ προστάξει τοῦ πραιπο-
 σίτου κρούει τρίτον τὸ σκουτάριον, καὶ κατέρχεται ὁ βασι-
 λεύς κατὰ τὸν ἐπικρατήσαντα τύπον τῶν ἵπποδρομιῶν, καὶ
 στέφεται, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελοῦνται, καθὼς ἔχει ἡ τάξις τῶν
 Ed. L.355 ἵπποδρομιῶν. τοῦ δὲ βασιλέως ἀνιόντος εἰς τὸ κάθισμα καὶ 5
 τὸν λαὸν κατὰ τὸ εἰωθὸς κατασφραγίζοντος, ἀκτολογοῦσιν οἱ
 δῆμοι τὰ εἰθῶτα αὐτοῖς, καὶ τοῦ βασιλέως καθεσθέντος ἐπὶ
 Ms. 208. b τοῦ βασιλείου θρόνου, διὰ νεύματος τοῦ ἀκτουαρίου ἀποκι-
 νῶσιν πρῶτον μὲν τὰ ἄρματα, ἔπειτα τὰ σκύλα καὶ λάφυρα,
 καὶ ἀκολουθῶς τούτων τὰ δόρατα μετὰ τῶν φλαμουλλῶν, ὅ-10
 πιθεν δὲ τούτων οἱ δέσμοι, καὶ διέρχονται τὸ μέρος τῶν
 δῆμων, καὶ κάμπιουσιν τὸν τοῦ Πρασίνου καμπτὸν, καὶ ἀ-
 νέρχονται μέχρι τῆς φένας, ἤγουν τοῦ Π. καὶ εἰ ἔστιν λαὸς
 πολὺς οἱ δέσμοι, ἀνέρχονται μέχρι τοῦ καμπτοῦ τοῦ Βενέ-
 B του. τὰ δὲ σκύλα καὶ λάφυρα καὶ ἄρματα τιθῶσιν οἱ ταξε-15
 ῶται ἐπὶ διφθερῶν καὶ κιλικίων πρὸς τὸ μὴ μολυνθῆναι, εἴ-
 τε ἀπὸ τοῦ κονιορτοῦ, εἴτε ἀπὸ τοῦ πηλοῦ. οἱ δὲ δημῶται
 τῶν δύο μερῶν καὶ οἱ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ οἱ τῆς βασιλικῆς
 οὐσίας ἐλάται καὶ οἱ ψάλλται ἴστανται κατέναντι τοῦ ὀργάνου
 τοῦ Πρασίνου, καὶ διὰ νεύματος τοῦ ἀκτουαρίου ἀρχονται 20
 εὐφημεῖν τὴν προῤῥηθεῖσαν μεγάλην εὐφημίαν τοῦ ἐν τῷ
 φέρῳ μετὰ τῆς λιτῆς τελουμένου θριάμβου τῶν ἐπινικίων.

praepositi sonat pulsatum ter scutum, et descendit Imperator secun-
 dum typum obtinentem in circensibus spectaculis, et infulatur, et
 fiunt cetera, ut cerimoniale circensium ludorum secum fert. Ascen-
 dit deinceps Imperator in cathisma seu tribunal, in quo residere su-
 per throno in ludis solet, populumque, ut mos est, signo crucis
 signat. Quo facto, factiones consuetae laudes recitant. Ut resedit
 Imperator super throno regio, dat actarius nutu signum, et inci-
 piunt e loco suo promovere primum arma, [vel qui scuta et gladios
 captos gerunt;] tum manubiae et praedae; deinceps hastae, tum
 flamula; post ea tandem captivi. Transeunt hi per plagam demo-
 rum [seu graduum circensium, in quibus factiones stare solent,]
 eam, quam tunc obtinent, et flectunt circa metam factionis Pra-
 sinae, et promovent usque ad finas [id est fines vel extrema] seu ad II.
 Quodsi autem ingens turba sit captivorum, protenduntur usque ad
 metam Venetorum. Induvias reliquamque praedam et arma depou-
 nunt praesidarii super renonibus et super ciliciis [vel crassis densis
 filtris], ne scilicet a pulvere caenove inquinentur. Populares ambarum
 factionum et milites arithmi corporumque sacrorum remiges et can-
 tores stant e regione organi, quod Prasiniae partis est, acceptoque per
 actuarii nutum signo, incipiunt prolixas illas laudes recitare, quas
 supra praescripsimus, quum cerimonias triumphi cum submissa cr-

ἡνίκα δὲ ἄρξονται εὐφημεῖν, πίπτουσι πάντες οἱ δέσμοι
 πρηγεῖς ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ δὲ τούτων δόρατα μετὰ τῶν φλα-
 μουύλλων ἐξ ἀντιστρόφου τιθῶσιν οἱ κατέχοντες αὐτὰ ταξεῶ-
 νται, μέχρις ἂν ἡ αὐτὴ εὐφημία τελειωθῇ. καὶ ταύτης τελει-
 ζουμένης, ἀνίστανται οἱ δέσμοι, ὁμοίως καὶ τὰ δόρατα μετὰ τῶν
 φλαμουύλλων, καὶ εἰ μὲν κελεύει ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι
 τοὺς δεσμούς, τὸ ἵπποδρόμιον, ἀνέρχονται εἰς τὰ τοῦ ἵππο-
 δρομίου βάρθρα κάτωθεν τοῦ δήμου τῶν Πρασίνων, ἐν ᾧ τό-
 κῳ εἰώθασιν οἱ δέσμοι ἴσασθαι καὶ θεάσασθαι τὸ ἵπποδρό-
 μιον. εἰ δὲ οὐ κελεύει ὁ βασιλεὺς ἐνωθῆναι τούτους τοῖς
 πρὶν δεσμοῖς τοῦ πραιτωρίου, ἴστανται εἴτε κάτωθεν τοῦ
 δήμου τῶν Βενέτων, εἴτε ἄλλαχοῦ. τὰ δὲ σκύλα καὶ λάφυ-
 ρα καὶ ἄρματα καὶ τὰ δόρατα μετὰ τῶν φλαμουύλλων αἴρον-
 ται παρὰ τῶν ταξεωτῶν, καὶ εἰσκομίζονται, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπι-
 τελεῖται ἡ συνήθης ἀκολουθία τοῦ ἵπποδρομίου. D

ΚΕΦ. κα'.

Ἵσα δεῖ παραφυλάττειν, ὅταν τεχθῆ ἀρξῆν παιδίον τῷ βασιλεῖ.

*Λίδονται μανδάτα εἰς ὄλην τὴν σύγκλητον ἀλλαξίμων,
 καὶ τῇ ἐξῆς προέρχονται πάντες οἱ συγκλητικοὶ καὶ ἀλλάσ-
 σοσυσιν. εἴτα ἔρχεται ὁ ραιφερενδάριος τοῦ πατριάρχου, καὶ*

ga Deum supplicatione in foro peragendi exponeremus. Illis autem laudes ordiantibus, procidunt captivi omnes in humum proni, hastaeque et flammulla ipsorum invertuntur a praesidiariis illa tenentibus idque tamdiu, quam illae laudes durant. Finitis vero, surgunt captivi, et rursus eriguntur in rectum hastae atque flammulla. Si permittit Imperator, ut captivi ludos circenses tunc edendos quoque in consueta captivorum statione spectent, ascendunt in gradus circi, factione Prasina inferiores. Ille nempe locus ordinarius est, e quo captivi, qui in Urbe sunt, spectare identidem solent. Quod si autem nolit Imperator hos recentes captivos cum vetustis hactenus in praetorio asservari solitis in eodem loco convenire, collocantur infra gradus factionis Venetae, aut alibi. Reliqua vero, manubiae, praeda, arma, hastae atque flammulla intro [in praetorium] inferuntur. Et tunc porro fiunt, quae in ludis circensibus fieri fas et mos est.

CAP. 21.

Observanda, quando Imperatori filius nascitur.

Dantur pridie mandata mutatoriorum, seu significatur, cras comparandum esse in splendido vestita, ad totum senatum. Conveniunt ergo sequente die senatorii omnes in mutatoriis. Dein advenit referendarius patriarchae, et sciscitatur, velitne Imperator iubeatque,

Ed.L. 356 ἐρωτᾷ, εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς εἰσελθεῖν τὸν πατριάρχην. δ
 Ms. 209. α δὲ ῥαιφερενδᾶριος ἀπιὼν προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην, καὶ
 εἰσέρχεται ὁ πατριάρχης ἐν τῷ παλατίῳ μετὰ τοῦ σεκρέτου
 αὐτοῦ καὶ μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων, καὶ ἐν τῷ χρυ-
 σοτρικλίῳ ποιεῖ τὴν εὐχὴν, παρόντας καὶ τοῦ σεκρέτου αὐ-5
 τοῦ, κατὰ τὸν τύπον τῆς εἰς ἡμέρας τῆς διακαινησίμου ἑβδο-
 μάδος. καὶ μετὰ τὸ ποιῆσαι τὴν εὐχὴν τὸν πατριάρχην συν-
 τᾶσεται τοῖς δεσπόταις, καὶ ἄπεισιν ἐν τῷ πατριαρχείῳ ὑπὸ
 δύο σιλεντιαρίων παρακρατούμενος. μετὰ δὲ τὸ ἐξελθεῖν τὸν
 β πατριάρχην εἰσέρχεται τὸ σέκρετον τῶν συγκλητικῶν, καὶ ἀ-10
 πενχαριστοῦσιν τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐπεύχονται αὐτῷ διὰ τὸ τε-
 χθὲν πορφυρογέννητον παιδίον, λέγοντες θεάσασθαι παῖδας
 τῶν παίδων τοῦ πορφυρογεννήτου, καὶ τοῦτον ἰδεῖν γηραιὸν
 καὶ προβεβηκότα χρόνων πολλὴν περίοδον, εἴτα κληρονόμῳ
 γενέσθαι τῆς πατρικῆς ἐξουσίας καὶ βασιλείας, ὡς ἂν ἡ τῶν 15
 Ῥωμαίων καλῶς διευθύνοιτο καὶ διεξάγοιτο βασιλεία τε καὶ
 πολιτεία. ἰστέον, ὅτι καὶ τοῦτο γέγονεν ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις
 χρόνοις. τῷ βασιλεῖ τεχθὲν ἄρῶν παιδίον, ὁ πατριάρχης
 οὐκ εἰσῆλθεν ἐν τῷ παλατίῳ ποιῆσαι τὴν εὐχὴν, ἀλλ' ἐν
 C πρώτοις ἐδέξατο ὁ βασιλεὺς τὸ σέκρετον τῶν συγκλητικῶν ἐν20
 τῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίῳ, καθὼς προεῖρηται, καὶ ἀπὸ τῶν
 ἐκεῖσε ἐδόθησαν μίνας, καὶ ἐξῆλθον πάντες ἐπὶ τὸν καβαλ-
 λᾶριον, καὶ γέγονεν πρόκενσον ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Θεοῦ ἐκκλη-

ut patriarcha veniat. Eo permittente, abit referendarius et arceasit patriarcham. Hic intrat in palatium cum secreto suo et cum metropolitans atque archiepiscopis, et facit in chrysotriclinio orationem super infante in praesentia secreti sui secundum typum vel formulam, qua baptizandis feria quinta hebdomadis renovationis benedici solet. Post dictam orationem valedicit patriarcha Dominis et abit in patriarcheum, stipatus et sustentatus a duobus silentiariis. Digressio patriarcha, intrat secretum seu corpus senatoriorum, et adoratione facta, gratulantur Imperatori, et precantur bene recens nato porphyrogenito infanti, voventque, ut ipse pater eius aliquando huius infantis nepotes, ipsumque nunc infantem olim aenem, multas annorum vices emensum, videat, talemque relinquat paternae auctoritatis et imperii heredem, quo Romana res, tam imperium, quam civilis gubernatio, bene rectoque cursu, velut navis, dirigatur, et per tot rerum discrimina salva et incolumis traducatur. Antiquis temporibus ita procedebatur. Filius Imperatori si natus esset, non veniebat patriarcha in palatium ad faciendam orationem; sed primo loco excipiebat et admittebat Imperator ad se secretum senatorum in Iustiniani triclinio, ut dictum est; tum dabantur mis-
 sae; et exibant illinc omnes in caballarium [seu equorum gymna-

σία κατὰ τὸν τύπον τῶν μεγάλων προελεύσεων. Ἰστέον, ὅτι τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ τῆς γεννήσεως ὀφειλόμενόν ἐστιν γενέσθαι δύο δέξιμα εἰς τὰς δύο φιάλας. ἐπεὶ δὲ πρόκαλαι αὐταὶ παρεστάλησαν, ὀφείλει γενέσθαι τὸ τοιοῦτο δέξιμον εἰς τὴν ἑμυστικὴν φιάλην τοῦ τρικόγχου τοῦ σίγματος, καὶ τῶν δῆμων ἔξαιτουμένων κατὰ τὸ σύνηδες ἀχθῆναι ἱππικὸν ἱπποδρόμον, κελεύσει τοῦ βασιλέως δίδοται τὸ βηλάριον καὶ κρεμμῆτας, καὶ τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ τελεῖται ἱππικὸς ἀγών. Ἰστέον, ὅτι τῇ αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἱπποδρομίας δίδοται μανδάτα, συναθροισθῆναι ἰοπάντας ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ, καὶ κελεύσει τοῦ βασιλέως ἔξερχόμενος ὁ πραιπόσιτος ἐκλέγεται ἀπὸ μὲν τῶν ταγματῶν ὁ ἄ, ἀπὸ δὲ τῶν δύο μερῶν τῶν δημωτῶν ἀνὰ ὁ ἄ καὶ ἀπὸ τῶν πολιτῶν ὁ ἄ, καὶ τούτων ἰσταμένων ἔνθεν κἀκεῖθεν, λέγει πρὸς αὐτούς ὁ πραιπόσιτος, ὅτι „κελεύει ὁ βασιλεὺς ἡμῶν ὁ ἄ—Ma. 209. b Ἰ5γιος, ἵνα κατὰ τὸν κρατήσαντα παλαιὸν τύπον καὶ τὴν ἄρ—Ed. L. 357 χαίαν συνήθειαν ἀθροισθῆτε τῇ ἑσπέρῃ, (ἦγον τῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ τῆς τοῦ παιδὸς γεννήσεως,) καὶ ἐκφωνήσητε τόδε ὄνομα τῷ τεχθέντι πορφυρογεννήτῳ.“ τῇ δὲ ἑσπέρῃ, ἦγον τῇ ἑ ἡμέρᾳ, συναθροίζονται ἐν τῷ αὐτῷ ἱπποδρόμῳ, καὶ λέγουσιν αὐτοὶ τῶν δῆμων ἅκτα, καὶ εὐφημοῦσιν τοὺς δεσπότης καὶ τὰς ἀγούστας καὶ τὸ τεχθὲν πορφυρογέννητον ἐξ ὀνόματος. ἰ-

aium], et fiebat processio in magnam Dei ecclesiam secundum formam magnarum et solennium processionum. Tertio post nativitatem infantis die deberent duo dexima [seu exceptiones factionum] in phialis ambabus ambarum factionum fieri. Quia vero iam a longo tempore abrogatae sunt, debet tale deximum fieri in secreta phiala triconchii sigmatis. Factionibus tum rogantibus ex more, ut ludus equestris in circo edatur, imperat Dominus, ut velum suspensuro tradatur, et ab eo, tanquam futuri ludii signum, suspendatur. Id quod fit, et aequante die peragitur certamen equestre. Eodem die, quo certamen illud equestre peragitur, seu quarto a nativitate infantis, diduntur mandata, ut congregentur sequente die omnes in circo. Tum exit ab Imperatore iussus praepositus et eligit e tagmatibus quidem quinquaginta viros, a factionariis autem ambarum partium totidem; quinquaginta scilicet de Venetis, et totidem de Prasinis, et de civibus tandem etiam quinquaginta. Illis ducentis ordine gemino stantibus edicit praepositus haec verba: Sanctus et venerabilis Imperator noster vult, ut secundum obtinentem ritum et consuetudinem a longo tempore observatam conveniatis cras, (quinto nempe die a nativitate infantis,) et proclamatis nomen hoc infanti porphyrogenito imponendum. [Et simul edit ipsis nomen.] Quinto itaque die conveniunt in eodem circo, et recitant populares acta [seu formulas et acclamationes, qualibus uti factiones in tali tempore solent,] et benedicunt Dominis et Augustabus

στέον, ὅτι τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ καλλωπίζεται ὁ τῆς ἀγούστης κοιτῶν μετὰ τῶν χρυσοῦφάντων βήλων τοῦ χρυσотρικλίνου καὶ Βαλυκανδήλων. καὶ μετὰ τὸ γενέσθαι παρὰ τοῦ ἱερέως τὴν εὐχὴν ἐν τῷ προπυλαίῳ τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐπιτεθῆναι τὸ παρὰ τῶν δῆμων ἐκφωνηθῆν ὄνομα αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον ἐν-5
 δουθῆναι πάλιν ἀποφέρεται τὸ παιδίον, καὶ τίθεται εἰς τὸ κουνίον; καὶ ἐπισκεπάζονται ἢ τε ἀγούστα καὶ τὸ παιδίον ἐφαπλώματα χρυσοῦφανα. εἶτα διὰ τοῦ τῆς τραπέζης τῆς ἀγούστης προσκαλοῦνται οἱ πραιπόσιτοι, καὶ διὰ τῶν πραι-
 ποσίτων εἰσάγονται οἱ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου καὶ οἱ τοῦτο
 κουβουκλείου πάντες, καὶ καθέξῃς εἰσάγονται ἀπὸ τοῦ και-
 τουργίου τρικλίνου αἱ ζωσταὶ καὶ αἱ μαγίστρισαι, ἀνθυπά-
 τισσαι τε καὶ πατρίαι καὶ πρωτοπαθαρραὶ ὀφφικιαλαῖαι καὶ
 Καὶ λοιπαὶ συγκαλητικαὶ, εἰδ' οὕτως αἱ τῶν προῤῥηθῆντων ἀ-
 ξιωμάτων ἀπαξιοματικαὶ χῆραι, καὶ ἐπεύχονται ἀπευχαρι-15
 στοῦσαι καὶ εὐφημοῦσαι τὴν ἀγούσταν, καὶ τὸ προσῆκον ἀπονέμουσι σέβας, μία ἐκάστη εἰσάγουσα ξέβιον, ὅπερ κατὰ
 προαίρεσιν ἔχει. μετὰ δὲ τὸ τῶν γυναικῶν σέβαστον εἰσάγον-
 ται ἀπὸ τοῦ λαυσιακοῦ διὰ τοῦ ὠρολογίου καὶ τοῦ χρυσотρι-
 κλίνου οἱ τῆς συγκλήτου ἅπαντες, μάγιστροι, ἀνθύπατοι, πα-20
 τρῖκιοι καὶ ὀφφικιάλιοι, καὶ ἐπεύχονται ἀπευχαριστοῦντες

[socrui et nurui puerperae] et infanti porphyrogenito, quem tunc primum nomine tenus citant. Octavo die exornatur Augustae puerperae coeton seu cubiculum velis chrysotriclinii auro textis et polycandelis. In illum coetonem refertur infans ex ecclesia, postquam sacerdos in eius propylaeo seu atrio super infante orationem dixerit, et nomen, a factionibus editum ipsi imposuerit et indusium ipsi induerit. Relatus ad matrem infans deponitur in cunis, et iniiciuntur tam Augustae puerperae, quam infanti, panni vel telae auro textae. Dein advocantur praepositi ab eunucho, qui mensae Imperatricis praest. Praepositi porro introducunt magistratus cubiculi eiusdemque ministros reliquos omnes. Deinceps introducuntur e caenurgio zostae, magistrissae, anthypatissae, patriciae, protospatharcae officialiae et reliquae feminae senatoribus maritatae. Post eas introducuntur viduae, quarum mariti olim, dum viverent, praedictas dignitates aulicas gesserant, nunc post eorum decessum gradu, quem antea inter feminas primates tenebant, delectae. Hae omnes felicem partum Augustae gratulatae benedicunt ipsi, debitamque tribuunt infanti reverentiam traduntque xenium seu munusculum benevolentiae erga novum hospitem advenam testificandae destinatum, quod unaquaeque quaecumque pro lubitu et delectu suo secum fert. Post dimissum muliebri secretum seu corpus introducuntur a lausiaco per horologium et chrysotriclinium senatores omnes, magistri, proconsules, patricii, officiales, et cum

τῆ ἀνγούστη, καὶ τὸ προσῆκον ἀποδίδουσι σέβας δι' εὐχῶν καὶ εὐφημιῶν τῷ πόρφυρογεννήτῳ, καθὼς καὶ ἐν τῇ πρὸς τὸν βασιλέα ἀπευχαριστεία καὶ εὐχῆ εἴρηται. Ἰστέον, ὅτι α-D πὸ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῆς γεννήσεως τοῦ πορφυρογεννήτου παι- **Ma. 210. a** 5δὸς ὀφειλόμενόν ἐστι γίνεσθαι, ὃ ἡ κοινὴ συνήθεια λοχόζεμα καλεῖ, εἰς τὸν πόρτηκα τῶν ἰδ' ἀκουβίτων καὶ εἰς τὰ τριώ- δια τῆς λεωφόρου τῆς πόλεως, ἧγουν ἀπὸ τῆς χαλκῆς μέχρι τοῦ βοός. καὶ ὀφείλουσιν ἐν μὲν τῷ πόρτηκι τῶν ἰδ' ἀκου- βίτων συνέρχεσθαι οἱ ἄρχοντες τῶν ταγμάτων μετὰ τῶν σχο- 10λαρίων, ὁμοίως καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ πλοῦμου μετὰ τοῦ πλοῦ- μου στρατοῦ. πρὸς τούτοις τῶν δύο μερῶν οἱ δημῶται καὶ **Ed.L. 358** τὸ πολιτικόν μετὰ τῶν τῆς πόλεως συστημάτων, καὶ ἐπὶ ἑ- πτὰ ἡμέρας πίνουσιν ἐκεῖσε τὸ προῤῥηθὲν λοχόζεμα. ὁμοίως καὶ ἐν τοῖς προῤῥηθεῖσι τῆς λεωφόρου τριόδοις ὀφείλουσιν 15συνέρχεσθαι οἱ ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφοὶ οἱ πένητες καὶ πν- ρειν ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας τὸ προῤῥηθὲν λοχόζεμα.

ΚΕΘ. κβ'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ βαπτισμῷ ἀδελφὸς παιδὸς βασιλέως.

Καλέουσι τοῦ βασιλέως ὀρῶνται μάγιστροι, ἀνθύπατοι, 20πατριῖοι, στρατηγοὶ, στρατάρχαι, τουρμάρχαι, οἱ ἄρχοντες τῶν ταγμάτων, οἱ ὀφφικιῦλοι καὶ πᾶσα ἡ σύγκλητος, καὶ B

adoratione benedicunt Augustae, congruumque praestant cultum porphyrogenito infanti per pia vota et bona verba talia, qualia supra dicebamus erga Imperatorem proferri solere. Septem a nato infante porphyrogenito proximis diebus debet edi et celebrari, quod consuetudo lochozema appellat seu iusculum puerperae, et quidem in porticu novendecim accubituum et in triviis praelongae et amplissimae plateae urbanae, [quae mese dicitur,] nempe a chalde usque ad bovem. In porticum novendecim accubituum conveniunt tribuni tagmatum cum scholaris, et magistratus classiariorum cum ipsis classiaris; item populares ambarum factionum, et magistratus urbanus cum collegiis urbanis; bibuntque ibi per septiduum praedictum lochozema. At in praedictae plateae triviis conveniunt nostri in Christo fratres, pauperes, eodemque beneficio per septiduum pariter gaudent.

CAP. 22.

Observanda in baptismo filii Imperatoris.

Primum ex mandato Imperatoris iubentur certo tempore et loco convenire magistri, proconsules, patricii, strategi, stratarchae, tur- marchae, rectores tagmatum, officiales totusque senatus. Conveni-

εἰσέρχονται εἰς τὸν μέγαν βαπτιστήρα τῆς μεγάλης ἐκκλησίας. οἱ δὲ δεσπότες προέρχονται μετὰ τῶν ἀλλαξίμων, καθὼς ἔχει ἡ συνήθεια τῶν μεγάλων ἑορτῶν. τὰ δὲ σκήπτρα καὶ τὰ λοιπὰ σκευὴ μένουσιν ἐν τῷ ναῷ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καθὼς καὶ ἐν ταῖς μεγάλαις προελεύσεσιν, καὶ οἱ λοιποὶ ἀξιωματικοὶ καὶ συγκλητικοί. οἱ δὲ δεσπότες μετὰ τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν δρισθέντων γενέσθαι ἀναδόχων εἰσέρχονται εἰς τὸν βαπτιστήρα, καὶ τῆς εὐχῆς γενομένης καὶ τῆς εἰσόδου ἐκκλησιαστικῆς τάξεως τελουμένης καὶ τοῦ παιδὸς βαπτίζομένου, δέχονται οἱ ἀνάδοχοι, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἰοκατέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ τοῦ πατριάρχου καὶ τοῦ φατίσματος, καὶ γίνεται ἡ εἰσὸς εἰς τὸ θουσιαστήριον. εἶτα εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ μητατόριον, καὶ τὰ εἶς τελεῖται, καθὼς καὶ ἐν ταῖς μεγάλαις προελεύσεσιν. οἱ δὲ δῆμοι ἐν τῷ ὑποστρέφειν τὸν βασιλέα αἰτοῦνται, ἀχθῆναι ἰππικὸν ἰπποδρόμιον. τοῦ δὲ βασιλέως συντρασσομένου, τελεῖται τῆ ἐπαύριον ἰπποδρόμιον ἀπολύσιμον καὶ προσκυνήσιμον.

ΚΕΦ. κγ'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ κουρεύματι παιδὸς βασιλέως.

D Δίδονται μανδάτα εἰς ὅλην τὴν σύγκλητον ἀλλαξίμων, καὶ

unt ergo in baptisterium seu fontem magnae ecclesiae. Procedunt Domini tum in mutatoriis, qualia solent ex ritu in magnis festis gestare. Sceptra et reliqua vasa manent in ipso nao magnae ecclesiae, prout mos est in magnis processionibus; manent ibidem quoque ceteri honorati et senatores. Domini autem et patriarcha et designati exceptores e sacro fonte aut compadres intrant in baptisterium, factaque oratione et peracto consueto officio ecclesiasticae baptizatoque puero, excipiunt eum exceptores; et tunc abeunt illinc Imperator et patriarcha cum puella baptizato, et fit consuetus introitus in sacrificatorium. Dein intrat Imperator in metatorium, et peraguntur cetera, ut mos est in magnis processionibus peragi. Faciones autem in reditu Imperatoris ex ecclesia rogant, equestre spectaculum edi; et compromittente Imperatore, peragitur sequente die spectaculum equestre apolysimum [seu postremum eorum, quae per istam occasionem hilaritatis publicae instituuntur.] idemque procynesimum seu in quo Imperator a populo humi in genubus cubante adoratur.

CAP. 23.

Observanda in tonsione filii Imperatoris.

Prædie diduntur mandata ad totum senatum, ut altero die in

τῇ ἐξῆς προέρχονται πάντες οἱ συγκλητικοί, εἶτα ἔρχεται ὁ
 ραιφρενδάριος τοῦ πατριάρχου, καὶ ἐρωτᾷ, εἰ κελεύει ὁ βα-
 σιλεὺς εἰσελθεῖν τὸν πατριάρχην. τοῦ δὲ βασιλέως ὑπομι-
 μνησκομένου παρὰ τοῦ πραιποσίτου καὶ κελεύοντος εἰσελ-
 59θεῖν τὸν πατριάρχην, ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος λέγων τῷ ραι-
 φρενδαρίῳ, ὅτι κελεύει ὁ βασιλεὺς εἰσελθεῖν τὸν πατριάρ-
 χην. ὁ δὲ ἀπιὼν προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην, καὶ εἰσέρ- Ed. L.359
 χεται ἐν τῷ παλατίῳ, καθὼς εἶθισται αὐτῷ, μετὰ τοῦ σε-
 κρέτου αὐτοῦ καὶ τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων, καὶ
 10πάντῃ αὐτῶν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ. καὶ εἰς οἶον
 ἂν γὰρ κελεύῃ ὁ βασιλεὺς γενέσθαι τὸ κούρευμα, ἄπεισιν
 μετὰ τοῦ πατριάρχου. καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται οἱ τοῦ
 κουβουκλείου καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ πατριάρχου καὶ κουβου-
 κλείσιοι, πρὸς τούτοις μητροπολίται καὶ ἀρχιεπίσκοποι. εἶτα
 15κελεύσει τοῦ βασιλέως ἔρχονται καὶ οἱ τῆς συγκλήτου καὶ
 ὅσοι μέλλουσι γίνεσθαι ἀνάδοχοι τῶν τριῶν τοῦ βασιλικοῦ
 παιδός. εἶτα φέρει ὁ πραιπόσιτος τὰ διὰ ῥαφῆς συνημμένα B
 πρὸς ἄλληλα ἐγχείρια, καὶ ἐπιδίδωσι ταῦτα τῷ πατριάρχει,
 ὁ δὲ πατριάρχης τοῖς μέλλουσι γίνεσθαι ἀναδόχοις, καὶ ἐξῆς
 20γίνεται ἢ τῆς ἐκκλησίας ἀκόλουθος τοῦ κουρεύματος τάξις. καὶ
 τὸ μὲν πρῶτον χρυσοῦν ἐγχείριον, ἐν ᾧ καὶ αἱ ἀποκαρεῖσαι
 τρίχες τοῦ παιδός ἐγκείνται, ἐπιδίδεται τῷ πραιποσίτῳ, τὰ
 δὲ λοιπὰ ἐγχείρια διαρπαζόμενα παρὰ τῶν ἀναδόχων μερι-

mutatorii compareat. Conveniunt ergo sic omnes ad ordinem se-
 natorium pertinentes. Tunc advenit referendarius patriarchae, et
 sciscitatur, velitne Imperator patriarcham advenire. Intrat prae-
 positus ad Imperatorem eaque de re significat; et Augusto volente iu-
 bente, ut patriarcha veniat, rursus ad referendarium exit referens,
 velle Imperatorem, ut patriarcha veniat. Abit itaque referendarius,
 et arcessit patriarcham. Hic venit in palatium in consueto suo co-
 mitatu, nempe secreto suo et metropolitae atque archiepiscopis. Ei
 obviam fit Imperator in chrysotriclinio, et simul abeunt in illud
 templum, in quo puerum tonderi vult Imperator. Proxime hos in-
 grediuntur in illud templum cubicularii et proceres patriar-
 chae et eius cubiculenses; tum metropolitae et archiepiscopi.
 Veniunt deinceps ex Imperatoris mandato senatores et qui destinati
 sunt exceptores crinium pueri imperialis. Dein affert praepositus
 manucciola multa unum alteri consueta, ut longam telam efficiant,
 eaque tradit patriarchae, hic porro tradit futuris exceptoribus
 crinium. Et dein fit ritus ecclesiasticus tonsurae. Quo facto, tradit
 patriarcha primum aureum sudarium, in quo iacent detonsi crines,
 praeposito; cetera vero manucciola diripiunt et partiuntur inter se
 exceptores. Sub Basilio, celeberrimo Imperatore, fiebat tonsura

ζονται. ἐπὶ δὲ Βασιλείου τοῦ αἰοιδίμου βασιλέως γέγονε τὸ κούρευμα Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη καὶ υἱοῦ αὐτοῦ οὕτως. τῆς προξήθεισης τάξεως πάσης τελεσθείσης, γέγονεν ἡ ἐκκλησιαστικὴ πᾶσα ἀκολουθία τοῦ κουρέματος ἐν τῷ Σευκτηρίῳ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου τοῦ ἐν τῇ 5 Ms. 211. ἂ πρὸς ἀνατολὴν ἀριστερῷ μέρει τοῦ χρυσοτρικλίνου. ἀνάδοχοι δὲ τῶν τριχῶν τοῦ βασιλικῷ παιδὸς γεγονάσιν ὅ,τε πατριῆκιος Λέων καὶ στρατηγὸς τῶν Ἀνατολικῶν ὁ κρατερὸς, καὶ ὁ στρατηγὸς Καππαδοκίας καὶ οἱ τουρμάρχει καὶ μεράρχαι καὶ οἱ λοιποὶ πάντες θεματικοὶ ἄρχοντες τῶν αὐτῶν θεμάτων 10 τῶν μετὰ καὶ τῶν δρουγγαροκομήτων. ἀπὸ γὰρ τῶν κιγκλίδων τοῦ βήματος τοῦ αὐτοῦ εὐκτηρίου μέχρι τοῦ πόρτης τοῦ χρυσοτρικλίνου, ἐν ᾧ καὶ τὸ ὠρολόγιον ἵσταται, συνεχράται ἡ τῶν ἐγχειρίων ἄλλο πρὸς τὸ ἄλλο συνῥάφῃ καὶ 15 Δοσνάρμοσις, ὥστε πάντας τοὺς θεματικὸς ἄρχοντας Ἀνατολικοὺς καὶ Καππάδοκας ἀναδόχους γενέσθαι τῶν τριχῶν τοῦ βασιλικῷ παιδὸς.

ΚΕΦ. κδ'.

Ἐπὶ προαγωγῆς κουβικουλαρίας.

Τῆς καθημερινῆς προσλεύσεως ἱσταμένης, καὶ τοῦ βασιλέως καθεζομένου ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ καὶ κελεύοντος γενέσθαι κουβικουλαρίαν, δηλοῖ τοῖς πραιποσίτοις, καὶ αὐτοῖ

filiis eius Leonis, philochristi Despotae, hunc in modum. Reliquo, quem diximus, apparatu cerimoniarum praemisso, fiebat officium tonsurae ecclesiasticum, prout ritus fert, in oratorio S. magni martyris Theodori, quod est in sinistra versus orientem spectanti regione chrysotriclinii. Exceptores crinium imperialis pueri erant Leo [Phocas] patricius et tum strategus Anaticorum, fortis heros; et strategus, qui tum erat, Cappadociae et turmarchae et merarchae et reliqui omnes rectores provinciales eorundem thematum seu provinciarum, Anatoliae nempe atque Cappadociae, una cum drungarii comitibus. Hi omnes fiebant exceptores crinium imperialis pueri, stantes nempe a cancellis tribunaee modo dicti oraculi inde usque ad porticum chrysotriclinii, in qua horologium stat, et tenentes telam illam longam e multis inter se consutis sudarilis confectam.

CAP. 24.

Ritus promotionis cubiculariae.

Consistente iam modo et orsa quotidiana processione seu conventu procerum, quando Imperator in chrysotriclino sedet et vult cubiculariam creare, significat id praepositis. Hi pro more secum

κατὰ τὸ εἰσθὸς ἀναλαμβάνονται μεθ' ἑαυτῶν δύο κουβικου-
 λαρίους καὶ δύο σπαθαροκουβικουλαρίους καὶ ὀστιάριον καὶ Ed. L. 36o
 πριμικήριον. εἰς δὲ ἐκ τούτων ὀφείλει εἶναι καὶ ὁ πριμική-
 ριος τοῦ κουβουκλείου. καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ χρυσοτρικλί-
 νῳ. καὶ οἱ μὲν πραιπόσιτοι εἰσερχόμενοι τὸ πρὸς δύοιν βῆ-
 λον τοῦ χρυσοτρικλίνου προσκυνοῦσι τὸν βασιλέα. τοῦ δὲ
 δευτέρου ἀνοίγοντος τὸ εὐκτήριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος
 Θεοδώρου τὸ ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ, εἰσέρχονται πάντες ἐκε-
 ῖος, καὶ ἀποκριμῶσι τὸ χρυσοῦν ἱμάτιον τὸ δέκην παραγαυ-
 10 ἰοθίου ὃν εἰς τὰς κυκλίδας τοῦ βήματος, ἥτοι εἰς τὰ ἅγια
 θύρια. ὁμοίως τιθοῦσιν ἐκεῖσε καὶ τὸ προπόλωμα καὶ τὸ
 ἄσπρον μαφώριον καὶ τὸ λευκὸν χαρζάνιον, καὶ εἰθ' οὕτως
 ἔξέρχονται οἱ πραιπόσιτοι, καὶ ἀπίσιν διὰ τοῦ πρὸς ἀνα-
 15 τολῆν δεξιῷ βῆλον τοῦ χρυσοτρικλίνου εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς B
 Ἰσαυρούσης, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀναλαμβάνονται τὴν μέλλου-
 σαν γενέσθαι κουβικουλαραίαν, καὶ ἀπάγουσιν αὐτὴν διὰ τοῦ
 χρυσοτρικλίνου εἰς τὸ εὐκτήριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος
 Θεοδώρου, καὶ λέγει πρὸς αὐτὴν ὁ πρῶτος πραιπόσιτος·
 „ὄρα, πόθεν ἀναλαμβάνεσαι τὸ ἀξίωμα. πάντως πρόδηλον
 20 ἐκ τῶν ἁγίων θυρῶν. καὶ εἰς τοῦτο ἀφορῶσα, ὅτι ἐκ χειρὸς Ms. 211. b
 Κυρίου τοῦτο λαμβάνεις, πρόσεχε σεαυτὴν τὸν τοῦ Κυρίου
 φόβον ἔχουσα ἐν τῇ καρδίᾳ, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τὴν
 ἀυγουστάν ἀληθῆ πίστιν καὶ ἀκίβδηλον εὐγνωμοσύνην φυλάτ-
 25 τουσα.” ταῦτα πρὸς αὐτὴν εἰπὼν ὁ πραιπόσιτος, κελεύει αὐ- C

sumunt duo cubicularios et duo spatharocubicularios et ostiarium et primicerium, (horum unus autem debet primicerius cubiculi esse,) et intrant in chrysotriclinium. Et praepositi quidem intrantes per occidentale chrysotriclini velum adorant Imperatorem. Secundicerius autem aperit oratorium S. magni martyris Theodori, quod in chrysotriclino est; et intrant in illud omnes, et suspendunt aureum vestimentum, quod ad modum paragaudii formatum est, e cancellis tribunae aut in sancta porta; pariter deponunt ibidem propoloma [seu turritam capitis coronam] et candidum masorium, [seu calyptram] et candidum charzanium. Eo facto, exeunt praepositi, et abeunt per dextrum orientale velum chrysotriclinii in coetionem Augustae, et illinc petunt creandam cubiculariam, traducuntque per chrysotriclinium in oratorium S. magni martyris Theodori et ibi collocatam sic alloquitur magnus praepositus: *Vide, unde accipias hanc dignitatem. Palam est, eam a sacra porta te impetrare. Recogitans itaque, te dignitatem hanc e manu Domini accipere, diligenter cura, ut timorem Domini in corde habeas, sinceramque fidem et benevolentiam erga Augustum et Augustam conserves.* His di-

τὴν τρίτον ἐπὶ τῆς γῆς πρὸς ἀνατολὰς προσκυνῆσαι καὶ τῷ Θεῷ ἀπενχαριστῆσαι. εἰδ' οὕτως ἀναλαμβάνεται ὁ πρῶτος πραιπόσιτος τὸ χρυσοῦν ἱμάτιον τὸ δίκην παραγαυδίου ὄν ἀπὸ τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ ἐπενδύουσιν αὐτὴν οἱ πραιπόσιτοι καὶ ζωννύουσιν αὐτὴν. ἔπειτα ἐπιτιθοῦσιν ἐπ' αὐτῇ τὸ ἄσπρον μαφόριον καὶ τὸ λευκὸν χαρζάνιον, εἶτα τὸ προπέλωμα, καὶ εὐθὺς ἀσπάζονται αὐτὴν οἱ πραιπόσιτοι καὶ οἱ λοιποὶ, καὶ ἐξέγουσιν αὐτὴν διὰ τοῦ βήλου τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ἐν τῷ μέσῳ τοῦ χρυσοτρικλίνου κατέναντι τοῦ μισατάτου πολυκανδήλου, καὶ προσκυνεῖ, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε μέ-
 D. Χρις ἂν καταλάβῃ τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, προσκυνεῖ ἐκ δευτέρου, ὡς τρισπῆν εἶναι τὴν ταύτης προσκύνησιν. καὶ εἰδ' οὕτως λήπτουσα φιλεῖ τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, καὶ ἐξάγεται πὰρὰ τῶν πραιποσίτων καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ κουβουκλείου εἰς τὸν λαουσιακόν, καὶ ἀσπάζονται αὐτὴν οἱ τοῦ κου-
 15 βουκλείου, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀναλαμβάνονται αὐτὴν οἱ πραιπόσιτοι καὶ ἀπάγουσιν εἰς τὸν κοίωνα τῆς αὐγούστης, καὶ ἀπενχαριστεῖ τὴν αὐγούστην. οἱ δὲ πραιπόσιτοι ταύτην ἐκεῖσε καταλείποντες ἀπέρχονται ἐν τῷ λαουσιακῷ.

Ed. L. 361

ΚΕΦ. κε.

20

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ κουβικουλαρίου.

Τῆς καθημερινῆς προελεύσεως ἰσταμένης, καὶ τοῦ βα-

13. τῆς πόδας ed.

ctis, iubet, ut ter humi procidens, versus orientem converso vultu, Deum adoret et ei gratias pro indulta dignitate agat. Eo facto, sumit primus praepositus aureum indumentum, ad instar paragaudil factum, e santa porta; quod ceteri praepositi feminae circumponunt, dein cingulum ipsi accingunt, dein album maphorium imponunt ipsi et album charzanium, et tandem propoloma. Sic indutam protinus salutant praepositi atque reliqui, et educunt eam per velum S. Theodori in medium usque triclinium, ubi constituta e regione medii polycandeli prima vice adorat Imperatorem; dein inter procedendum, donec perveniat ad pedes Imperatoris, adorat bis; ut adeo in universum ter adoret. Provoluta tum ad pedes Imperatoris osculatur eos. Eo facto, educitur a praepositis et cubiculariis reliquis in lausiicum, ubi eam cubicularii salutant. Illinc abducunt eam praepositi in coetonem Augustae. Ibi adorat cum gratiarum actione Augustam, et restitat, praepositis in lausiicum redeuntibus.

CAP. 25.

Observanda in promotione cubicularii.

Incepta iam quotidiana processione, residens in chrysetridi-

σιλέως καθεζομένου ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ καὶ κελεύοντος γε-
 γέσθαι κουβικουλάριον, δηλοῖ τοῖς πραιποσίτοις, καὶ αὐτοὶ
 κατὰ τὸ εἰωθὸς ἀναλαμβάνονται μεθ' ἐκνῶν δύο κουβικου-
 λαρίους καὶ δύο σπαθαροκουβικουλαρίους καὶ ὀστιάριον καὶ
 5 πριμικήριον. εἰς δὲ ἐκ τούτων ὀφείλει εἶναι καὶ ὁ πριμική-
 ριος τοῦ κουβουκλείου. καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ χρυσοτρικλί-
 10 νῳ, καὶ οἱ μὲν πραιπόσιτοι εἰσερχόμενοι τὸ πρὸς δύοσιν βῆ-
 λον τοῦ χρυσοτρικλίνου προσκνυοῦσι τὸν βασιλέα· οἱ δὲ Β
 λοιποὶ τοῦ κουβουκλείου οὐ προσκνυοῦσιν. τοῦ δὲ δευτέρου
 15 ἀνοίγοντος τὸ εὐκτήριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώ-
 ρου, εἰσέρχονται πάντες ἐκεῖσε καὶ ἀποκρεμμῶσι τὸ χρυσοῦν
 παραγαῦδιον εἰς τὰς κιγκλίδας τοῦ βήματος, ἤγουν εἰς τὰ
 ἅγια θύρια, καὶ εἰθ' οὕτως ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος, καὶ
 εἰσάγει ἀπὸ τοῦ πανθέου, εἴτε καὶ ἀπὸ τοῦ ὀρολογίου, τὸν
 20 ὀφειλόντα γενέσθαι κουβικουλάριον, καὶ ἔξωθεν τοῦ εὐκτη-
 ρίου, ἤγουν εἰς τὸ βῆλον τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, κελεύσει τῶν
 πραιποσίτων ἐνδύουσιν οἱ κουβικουλάριοι καμίσιον τὸν μέλ-
 λοντα τιμηθῆναι, καὶ ἀποσκηπάζουσιν αὐτὸν, καὶ εἰθ' οὐ-
 25 τως εἰσάγουσιν αὐτὸν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ, καὶ ἰσῶσιν αὐτὸν
 30 πρὸ τῶν ἁγίων θυρῶν. εἶτα ὁ πρῶτος πραιπόσιτος ποιεῖ
 εἰς αὐτὸν τὴν εἰωθυῖαν παραίνεσιν, νοθετῶν καὶ ἐξασφαλι-
 ζόμενος αὐτὸν τοῦ μὴ δῆσαι χεῖρας εἰς ἕτερον βαρβάντον
 ἄνευ τοῦ βασιλέως, καὶ τοῦ μὴ εἶναι μέθυσσον καὶ πέρπερον
 καὶ περισσοπραξίας ἐργάζεσθαι, καὶ τοῦ μὴ συνδυάζειν ἢ
 35 συμφιλοῦσθαι ἄξολεστάτοις καὶ νεωτερισταῖς ἀνθρώποις·

nio Imperator, quando vult aliquem cubicularium renuntiare, si-
 gnificat praepositis. Hi, secum sumtis pro more duobus cubiculariis et
 duobus spatharocubiculariis et ostiariis et primicerio, (horum autem
 unus debet primicerius cubiculi esse.) intrant in chrysotriclinium.
 Et praepositi quidem per occidentale velum chrysotriclinii intro-
 euntes adorant Imperatorem; reliqui autem cubicularii non adorant.
 Deuterus inde aperit oratorium S. magni martyris Theodori, in
 quod omnes intrant, et suspendunt aureum paragaudium e cancellis
 bematis aut e sacra porta. Dein exit praepositus, et introducit aut
 a pantheo, aut et ab horologio creandum cubicularium. Hunc ex-
 tra oratorium seu in velo S. Theodori amiciunt cubicularii, a
 praepositis iussi, camisio, demuntque ipsi capitis tegumentum, tum
 introducunt eum in oratorium, et coram sacra porta collocant. Ibi
 facit praepositus ad eum consuetam adhortationem, diligenter prae-
 cipiens et inculcans, ne manus violentas immittat in alium barba-
 tum, incio Imperatore, neque ebrietati se dedat, neque vanus et
 levis sit, et inepte curiosus rerum ad se non pertinentium; neque

τὴν τρίτον ἐπὶ τῆς γῆς πρὸς ἀνατολὰς προσκυνῆσαι καὶ τῷ Θεῷ ἀπευχαριστῆσαι. εἰδ' οὕτως ἀναλαμβάνεται ὁ πρῶτος πραιπόσιτος τὸ χρυσοῦν ἱμάτιον τὸ δίκην παραγαυδίου ὄν ἀπὸ τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ ἐπενθύουσιν αὐτὴν οἱ πραιπόσιτοι καὶ ζωννύουσιν αὐτὴν. ἔπειτα ἐπιτιθοῦσιν ἐπ' αὐτῇ τὸ ἄσπρον μαφόριον καὶ τὸ λευκὸν χαρζάνιον, εἶτα τὸ προπόλωμα, καὶ εὐθὺς ἀσπάζονται αὐτὴν οἱ πραιπόσιτοι καὶ οἱ λοιποὶ, καὶ ἐξάγουσιν αὐτὴν διὰ τοῦ βήλου τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ἐν τῷ μέσῳ τοῦ χρυσοτρικλίνου κατέναντι τοῦ μεσαιτάτου πολυκανθῆλου, καὶ προσκυνεῖ, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε μέ-10
Δχρῆς ἂν καταλάβῃ τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, προσκυνεῖ ἐκ δευτέρου, ὡς τρισσὴν εἶναι τὴν ταύτης προσκύνησιν. καὶ εἰδ' οὕτως πίπτουσα φιλεῖ τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, καὶ ἐξαγεται πᾶρά τῶν πραιποσίτων καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ μεθουκλείου εἰς τὸν λαυσιακόν, καὶ ἀσπάζονται αὐτὴν οἱ τοῦ κου-15
 βουκλείου, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀναλαμβάνονται αὐτὴν οἱ πραιπόσιτοι καὶ ἀπάγουσιν εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς αὐγούσσης, καὶ ἀπευχαριστεῖ τὴν αὐγούσταν. οἱ δὲ πραιπόσιτοι ταύτην ἐκεῖσε καταλείποντες ἀπέρχονται ἐν τῷ λαυσιακῷ.

Ed. L. 361

ΚΕΦ. κε.

20

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ κουβουλαρίου.

Τῆς καθημερινῆς προελεύσεως ἰσταμένης, καὶ τοῦ βα-

13. τῆς πόδας ed.

ctis, iubet, ut ter humi proci dens, versus orientem con verso vultu, Deum adoret et ei gratias pro indulta dignitate agat. Eo facto, sumit primus prae positus aureum indumentum, ad instar paragaudii factum, e santa porta; quod ceteri prae positi feminae circumponunt, dein cingulum ipsi accingunt, dein album maphorium imponunt ipsi et album charzanium, et tandem propoloma. Sic indutam protinus salutant prae positi atque reliqui, et educunt eam per velum S. Theodori in medium usque triclinium, ubi constituta e regione medii polycandeli prima vice adorat Imperatorem; dein inter procedendum, donec perveniat ad pedes Imperatoris, adorat bis; ut adeo in universum ter adoret. Provoluta tum ad pedes Imperatoris osculatur eam. Eo facto, educitur a prae positis et cubiculariis reliquis in lausiacum, ubi eam cubicularii salutant. Illinc abducunt eam prae positi in coetonem Augustae. Ibi adorat cum gratiarum actione Augustam, et restitat, prae positis in lausiacum redeuntibus.

CAP. 25.

Observanda in promotione cubicularii.

Incepta iam quotidiana processione, residens in chrysetricli-

σιλέως καθεζομένου ἐν τῇ χρυσοτρικλίνῃ καὶ κελεύοντας γασθεῖναι κουβικουλάριον, ὅηλοῖ τοῖς πραιποσίτοις, καὶ αὐτοὶ κατὰ τὸ εἰωθὸς ἀναλαμβάνονται μεθ' ἑαυτῶν δύο κουβικουλάριους καὶ δύο σπαθαροκουβικουλάριους καὶ ὀστιάριον καὶ ἑπριμικήριον. εἷς δὲ ἐκ τούτων ὀφείλει εἶναι καὶ ὁ πριμικήριος τοῦ κουβουκλείου. καὶ εἰσέρχονται ἐν τῇ χρυσοτρικλί-^{Ma. 212. a}νῃ, καὶ οἱ μὲν πραιπόσιτοι εἰσερχόμενοι τὸ πρὸς δύσιν βῆλον τοῦ χρυσοτρικλίνου προσκυνοῦσι τὸν βασιλέα· οἱ δὲ Βλοιποὶ τοῦ κουβουκλείου οὐ προσκυνοῦσιν. τοῦ δὲ δευτέρου ²⁰ἰσθμίου τοῦ εὐκτήριου τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου, εἰσέρχονται πάντες ἕκαστος καὶ ἀποκρεμμῶσι τὸ χρυσοῦν παραγαυδίον εἰς τὰς κίγκλιδας τοῦ βήματος, ἤγουν εἰς τὰ ἅγια θύρια, καὶ εἰθ' οὕτως ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος, καὶ εἰσάγει ἀπὸ τοῦ πανθέου, εἴτε καὶ ἀπὸ τοῦ ὠρολογίου, τὸν ²⁵ἰσθμίου γασθεῖναι κουβικουλάριον, καὶ ἐξῶθεν τοῦ εὐκτηρίου, ἤγουν εἰς τὸ βῆλον τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, κελεύσει τῶν πραιποσίτων ἐνδύουσι οἱ κουβικουλάριοι καμίσιον τὸν μέλλοντα τιμηθῆναι, καὶ ἀποσκεπάζουσι αὐτὸν, καὶ εἰθ' οὐ-^Cτως εἰσάγουσι αὐτὸν ἐν τῇ εὐκτηρίῳ, καὶ ἰσῶσιν αὐτὸν ²⁰πρὸ τῶν ἁγίων θυρῶν. εἶτα ὁ πρῶτος πραιπόσιτος ποιεῖ εἰς αὐτὸν τὴν εἰωθῆσαν παραίνεσιν, νουθετεῖν καὶ ἐξασφαλιζόμενος αὐτὸν τοῦ μὴ δεῖν χεῖρας εἰς ἕτερον βαρβᾶτον ἄνευ τοῦ βασιλέως, καὶ τοῦ μὴ εἶναι μέθυσον καὶ πέρπερον καὶ περισσοπραξίας ἐργάζεσθαι, καὶ τοῦ μὴ συνδυάζειν ἢ ²⁵συμφιλοῦσθαι ἐξολεστάτοις καὶ νεωτερισταῖς ἀνθρώποις·

nio Imperator, quando vult aliquem cubicularium renuntiare, significat praepositis. Hi, secum sumtis pro more duobus cubiculariis et duobus spatharocubiculariis et ostliariis et primicerio, (horum autem unus debet primicerius cubiculi esse,) intrant in chrysotriclinium. Et praepositi quidem per occidentale velum chrysotriclinii introeuntes adorant Imperatorem; reliqui autem cubicularii non adorant. Deuterus inde aperit oratorium S. magni martyris Theodori, in quod omnes intrant, et suspendunt aureum paragadium e cancellis bematis aut e sacra porta. Dein exit praepositus, et introducit aut a pantheo, aut et ab horologio creandum cubicularium. Hunc extra oratorium seu in velo S. Theodori amiciunt cubicularii, a praepositis iussi, camisio, demuntque ipsi capitis tegumentum, tum introducunt eum in oratorium, et coram sacra porta collocant. Ibi facit praepositus ad eum consuetam adhortationem, diligenter praecipiens et inculcans, ne manus violentas immittat in alium barbatum, inscio Imperatore, neque ebrietati se dedat, neque vanus et levis sit, et inepte curiosus rerum ad se non pertinentium; neque

πρὸς τοῦτοις καὶ τοῦ μὴ ἐξάγειν μυστήριον βασιλέως, τιμῶν δὲ πάντας τοὺς ἐν ἀξιώμασι προβαθμίους καὶ ἰσοβαθμίους αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν σύγκλητον, μάλιστα δὲ τοὺς Δ αὐτοῦ πραιποσίτους. ταῦτα ἐξασφαλισάμενος ὁ πραιπόσιτος τὸν μέλλοντα τιμηθῆναι κουβικουλάριον, λέγει πρὸς αὐτόν·⁵ „ὄρα, πόθεν ἀναλαμβάνει τὸ ἀξίωμα. πάντως πρόδηλον ἐκ τῶν ἁγίων θυρῶν. καὶ εἰς τοῦτο ἀφορῶν, ὅτι ἐκ χειρὸς Κυρίου τοῦτο λαμβάνεις, πρόσεχε σεαυτῷ, ὅπως μέχρι τέλους ζωῆς σου ταῦτα πάντα φυλάξης, καὶ ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ σου διαθέμενος καὶ ταῖς κρείττοσιν ἀρεταῖς κοσμου-¹⁰μενος, ταῖς μείζοσι τῶν βαθμῶν ἀξίαις παρὰ τοῦ πλουτοδότου καὶ Θείου ἡμῶν αὐτοκράτορος ἐπιτύχης καὶ ἔνδοξος ἐν Ed. L.362 τῷ ἱερῷ κουβουκλείῳ γενήσῃ.” ταῦτα πρὸς αὐτόν εἰπὼν ὁ Ms. 212. b πραιπόσιτος κελεύει αὐτόν τρίτον ἐπὶ τῆς γῆς πρὸς ἀνατολὰς προσκυνῆσαι καὶ τῷ Θεῷ ἀπευχαριστῆσαι. εἰθ' οὕτως¹⁵ ἀναλαμβάνεται τὸ χρυσοῦν παραγαύδιον ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ ἐπενδύει αὐτόν, καὶ ἀσπάζονται αὐτόν οἱ πραιπόσιτοι καὶ οἱ λοιποὶ, καὶ ἐξάγουσιν αὐτόν ἀπὸ τοῦ βήλου. καὶ ἤνικα ἐξέλθῃ, πίπτει ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσκυνεῖ τὸν βασιλέα, καὶ εἰθ' οὕτως ἐξάγεται παρὰ τῶν πραι-²⁰ποσίτων καὶ τῶν τοῦ κουβουκλείου εἰς τὸν λαυσιακόν, καὶ ἀσπάζονται αὐτόν πάντες οἱ τῆς συγκλήτου, καὶ πρὸ πάντων οἱ τοῦ κουβουκλείου. καὶ εἰθ' οὕτως σκεπάζεται καὶ καθέ-

fraternitatem et sodalitiū contrahat cum hominibus perditis, perniciosis, novarum rerum studentibus; ne praeterea effutiat secretum aliquod Imperatoris; ut omnes honoratos sive gradum suo priorem, sive sibi parem habeant, verbo totum senatum, sed maxime praepositos suos, honoret. Huic adhortationi ad honorandum cubicularium factae addit praepositus hanc formulam: *Vide, unde accipias dignitatem, quam nunc accipis. Nempe, ut palam est, a sancta porta. Recogitans itaque, te illam e manu Dei accipere, cura diligenter, ut, quoad vixeris, praecepta mea custodias, dispositoque habens in corde tuo gradus [pulchrarum dotium unos alteris altiores] ornatusque optimis virtutibus, maiores honorum gradus a divitiarum largitore, divino nostro Imperatore, consequaris, et illustris in sacro cubiculo fias.* His dictis, iubet eum praepositus ter humo prolapsus, vultu ad orientem converso, Deum adorare, eique gratias agere. Dein sumit aureum paragaudium e sacra porta, ipsique id induit. Tum salutant eum praepositi ceterique, et extra velum S. Theodori educunt. Egressus procumbit humi et adorat Imperatorem; tum educitur a praepositis et cubiculariis in lausiacum, ubi senatores omnes, et primo quidem loco cubicularii, ei gratulantur. Hoc facto, tegit rursus caput, et occupat sedem suam,

ζεται εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ τάξιν, καὶ τῶν μισθῶν γινομένων, ἀπέρχεται ἔμπρατος ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. B

ΚΕΦ. κς'.

Περὶ τῶν κατὰ διαφόρους καιροὺς συμβάντων γενέσθαι περὶ τῆς
5 παλαιᾶς συνηθείας τῆς τελουμένης ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.

Τοτέον, ὅτι τὸ παλαιὸν μετὰ τὸ προσενηγεῖν τὰ δῶρα
τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ τὸν βασιλέα ἔμενεν ἔνδον τοῦ ἁγίου Θυ-
σιαστηρίου ἕως τῆς μεταλήψεως τῶν θείων μυστηρίων· ἐπὶ
δὲ Θεοδοσίου τοῦ ὀρθοδόξου βασιλέως τοῦτο ἀπεκόπη δι'
10 αἰτίας, ἧ ἐν τῷ βίῳ ἀναγράφεται τοῦ ἁγίου καὶ ἀοιδίμου C
Ἀμβροσίου, ἐπισκόπου Μεδιολάνων.

ΚΕΦ. κζ'.

Ὅπως Ἡράκλειος ἀπὸ τοῦ ἰδίου πατρὸς ἀπὸ τῆς τοῦ καίσαρος
ἀξίας ἀνήχθη εἰς τὸ σῆμα τῆς βασιλείας, καὶ πῶς Δαβὶδ δ
15 ἀδελφὸς αὐτοῦ γέγονε καίσαρ.

Χρὴ εἰδέναι, ὅτι κατὰ τὴν τετάρτην τοῦ Ἰουλίου μη-
νός, ἰνδ. ια', ὁ αὐτοκράτωρ καὶ μέγας βασιλεὺς Θελήσας D
ἀναγορεῦσαι Ἡράκλειον τὸν τούτου υἱὸν ἀπὸ τῆς ἀξίας τοῦ

18. ἀναγαγεῖν con. R.

et datis missis vel dimissa processione, abit in domum suam in so-
lenne amicorum obsequio.

CAP. 26.

*De quibusdam diverso tempore innovatis circa vetustam consuetu-
dinem olim observatam in magna ecclesia.*

Mos erat olim, ut Imperator, postquam dona sacrae mensae
obtulisset, intra sanctum sacrificatorium maneret usque ad commu-
nionem sanctorum mysteriorum. Sed sub Theodosio, orthodoxo Im-
peratore, abrogatum id est ob causam in vita S. Ambrosii, episcopi
Mediolanensis, scriptam.

CAP. 27.

*Quomodo Heraclius [Iunior] a suo patre e dignitate Caesaris ad
habitum et maiestatem Imperatoris evectus, eius frater, David,
autem Caesar creatus fuerit.*

Die quarto mensis Iulii, indict. undecima, [A. C. 638.] Insti-
tuebat Imperator et magnus rex [Heraclius] decreto Heraclium [Iu-
norem] filium suum ex Caesare Imperatorem facere hunc in modum.

καίσαρος εἰς τὸ σχῆμα τῆς βασιλείας, ἐποίησεν οὕτως. μετεστάλη ὁ πατριάρχης καὶ οἱ τῆς συγκλήτου πάντες. καὶ ὁ μὲν πατριάρχης εἰσῆλθεν πρὸς τὸν βασιλέα, παρόντος καὶ Κωνσταντίνου δεσπότη τοῦ αὐτοῦ γνησίου ἀδελφοῦ. ἡ δὲ εὐχὴ ἐγένετο ἐν τῷ ἁγίῳ Στεφάνῳ τῆς Λάφνης, καὶ ἐπήρθη, ὅπερ ἐφόρει καμελαύκιον ὁ καίσαρ, ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ περιετέθη αὐτῷ ὁ βασιλικὸς στέφανος, Δαβὶδ δὲ τῷ δεσπότη ἑτέρας εὐχῆς γενομένης, ἀνήγαγεν εἰς τὴν τοῦ καίσαρος ἀξίαν, ἐπιθεὶς αὐτῷ τὸ αὐτὸ καμελαύκιον. εἶς οὐτως μετεστάλησαν κατὰ τὸ ἔθος οἱ ἐνδοξότατοι πατριῆκοι, καὶ εἰσῆλθον ἐν τῷ αὐγουστῆα, καὶ ἐδέξαντο τὸν τε μέγαν βασιλέα, ὁμοίως καὶ τοὺς αὐτοῦ υἱούς, παρόντος καὶ τοῦ καίσαρος. ἤνικα οὖν ἐξῆλθον πάντες οἱ ἀπὸ ὑπάτων καὶ ἕως τῶν ἰλλουστρίων, ἔστησαν εἰς τὰ γραδῆλια τῆς ἀρέας. ἡνώχθησαν δὲ καὶ αἱ πύλαι τοῦ ἄρματος καὶ εἰσῆλθον πάντα τὰ σίγνα καὶ αἱ σχολαὶ καὶ οἱ δῆμοι. συνεξῆλθεν δὲ αὐτοῖς καὶ ὁ πατριάρχης, καὶ πάντων εὐφημησάντων, εὐθέως ἀπῆει ἐν τῇ ἁγιοτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ μετὰ τῶν τέκνων αὐτοῦ, καὶ πάντα κατὰ τὸ ἔθος ἐγένετο καὶ ἐν τῇ αὐτῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.

20

ΚΕΦ. κη'.

Περὶ προκένσου τοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.

Χρὴ εἶδέναι, ὡς τῇ πρώτῃ τοῦ Ἰαννουαρίου μηνός, ἰνδ.

Arcessebantur patriarcha totusque senatus. Patriarcha ad Imperatorem conveniebat, praesente eius [Heraclii Iunioris] fratre, Constantino despota. Oratio et benedictio super creando Imperatore fiebat in aede S. Stephani Daphnes. Tum auferebatur camelaucium, quod Caesar, Heraclius, gerebat, ex eius capite, et circumponebatur ipsi corona imperialis. Illud ipsum vero camelaucium imponebat patriarcha Davidi despota, altera peculiari eum in finem dicta oratione; eoque fiebat is Caesar. Eo facto arcessebantur illustrissimi patricii pro more, qui augusteum ingressi magnum Imperatorem et eius filios, iuniorem Imperatorem atque Caesarem, venerabantur. Egressi deinceps omnes a consulibus inde usque ad illustres consistebant in gradibus arcae; aperiebantur portae armatis, et intrabant omnia signa et scholae et factiones. Simul exhibat quoque patriarcha cum Imperatore et eius filiis, et sub faustis omnium acclamationibus abibat continuo in magnam ecclesiam, ubi pariter omnia ex ritu fiebant.

CAP. 28.

De processione in magnam ecclesiam.

Calendis Ianuariis, indictione duodecima, [A. C. 639.] faciebat

ιβ', ἐποίησεν πρόκεισον ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἐξῆλθεν μετ' αὐτοῦ Κωνσταντῖνος ὁ δεσπότης, φορῶν χλανίδιον, καὶ Ἡράκλειος ὁ δεσπότης καὶ υἱὸς αὐτοῦ, φορῶν πραισεκστον, καὶ παρὰ τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ παζρακρατούμενος. ἐφόρεσαν δὲ τόγας ὅ,τε πατρίκιος Νικήτας καὶ ὁ πατρίκιος Ἰωάννης καὶ ὁ πατρίκιος ὁ κατὰ Ἰεσοδὴν καὶ ὁ πατρίκιος Δομέτιος καὶ ὁ μάγιστρος Εὐστάθιος, καὶ οἱ λοιποὶ ἄρχοντες ἐφόρεσαν χλανίδια ὀλοσηρικά, καὶ τινες δὲ τῶν ἀπὸ ὑπάρχων ἐφόρεσαν λώρους κατὰ ὑπατίας, καὶ εἰσελθόντων αὐτῶν ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἦσαν κηρούς καὶ πάντα τὰ πρὸς συνήθειαν γεγῶνασιν, καὶ ἐγένετο ἄξια.

ΚΕΦ. κθ'.

15 Ὅπως ἐν ἡμέρᾳ ἱπποδρομίῳ ἐδέξατο Ἡράκλειος τοὺς τῆς συγκλήτου, παρόντος καὶ τοῦ πατριάρχου.

Χρῆ εἰδέναι, ὡς, τῇ τετάρτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἱπποδρομίῳ ὄνος, ἐδέξατο ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ αὐγουστῆ τούτοις εἰωθότας, καὶ ἐν τῷ μέλλειν ἀνέρχεσθαι αὐτὸν ἐν τῇ ἱπποδρομίᾳ, πάλιν ἐκέλευσεν, καὶ ἐδέξατο πάντας τοὺς ἄρχοντας, καὶ εἰσελθόντων αὐτῶν ἐν τῷ αὐγουστῆ, εἶρον ἰστάμενον τὸν τε βασιλέα καὶ τὴν αὐγούστην, καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν ἰσταμένης Αὐγουστίναν καὶ Ἀναστασίαν τὰς αὐτῶν Ms. 213. b

1. ιβ' em. R., β' cod. et ed. 4. πραισεκστον legi vult. R. 5. Ita em. R., τόγας. ὁ δὲ cod. et ed.

Imperator [Heraclius] processionem in magnam ecclesiam cum filiis, Constantino despota tunicato, et Heraclio despota praetextato; qui etiam maioris fratris brachio nitebatur. Togas gestabant patricius Nicetas, patricius Ioannes, patricius Cata Iesdin, patricius Domitius et magister Eustathius. Reliqui autem proceres gestabant tunicas holosericas. Quidam expraefectorum gestabant loros, ut, qui consulatum adeunt, gerere solent. Ut ventum erat in magnam ecclesiam, accendebant cereos, et omnia fiebant secundum ritum et dignis modis.

CAP. 29.

Quomodo in die ludi circensis exceperit Heraclius senatores coram patriarcha.

Eiusdem mensis Ianuarii quarto die, quo spectaculum equestre edebatur, excipiebat Imperator in augustione, quos eo tempore mos est excipi. Quum autem in eo iam esset, ut in circum ascenderet, rursus placebat ipsi omnes proceresmittere. Intraabant itaque proceres omnes in augustionem; ubi stantem inveniebant Imperatorem et Augustam, et coram illis stantes Augustinam et Ana-

Θυγατέρας καὶ ἀγούστας, παρόντος καὶ τοῦ πατριάρχου, καὶ Ed.L. 364 ἐν τῷ δεξιῷ μέρει Ἰσταντο τὰ λοιπὰ τέκνα τοῦ βασιλέως, καὶ εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος Ἰσταντο κουβικουλάριοι, καὶ ἔκραζαν λέγοντες· „εὐτυχῶς τῇ πολιτείᾳ, εὐτυχῶς τῇ πολιτείᾳ, εὐτυχῶς τῇ πολιτείᾳ. Ἡράκλειε ἀγούστε, τοῦμβικας. Ἀναστασία Μαρτίνα ἀγούστα, τοῦμβικας. Κωνσταντῖνε ἀγούστε, τοῦμβικας. Ἡράκλειε ἀγούστε, τοῦμβικας. Ἀυγουστῖνα ἀγούστα τοῦμβικας. Ἀναστασία ἀγούστα, τοῦμβικας. Δαβὶδ καίσαρ, τοῦμβικας. Μαρτῖνε νωβελήσιμε, τοῦμβικας.“ καὶ εἰδ' οὕτως ἀνῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ἵππο-10 δρομίῳ.

ΚΕΦ. λ'.

B

Περὶ κηδείας πατριάρχου.

Χρῆ εἰδέναι, ὅτι τῇ νύ τοῦ Δεκεμβρίου μηνός, ἰνδ. ιβ', ἐτελειώθη Σέργιος ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἡμέρᾳ 15 κυριακῇ· καὶ μετὰ τὸ δέξασθαι τὸν βασιλέα τοὺς ἄρχοντας κατὰ τὸ εἰωθός, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν κηδείαν τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου. καὶ δὴ ἀπελθόντων τῶν συγκλητικῶν ἐν τῇ ἁγιοπάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ἀπῆλλαξαν τὰ ἄσπρα χλανίδια, καὶ περιεβάλλοντο τὰ χροακὰ, καὶ οὕτως ἠκολούθησαν 20 τῷ ἐξοδίῳ μέχρι τῶν ἁγίων ἀποστόλων. ἤρωτήθησαν δὲ οἱ τοῦ κλήρου τῆς ἐκκλησίας, εἰ καὶ εἰς ἑτέρους πατριάρχας C ἐγένετο ἡ αὐτὴ τάξις· καὶ εἶπον, γενέσθαι τὴν τοιαύτην τά-

stasiam, ipsorum fillas et Augustas easdem. Aderat etiam patriarcha. In dexetra augusteonis parte stabant reliqui liberi imperiales; in sinistro cubicularii. Proceres itaque ingressi Dominos his acclamationibus excipiebant: *Feliciter imperio. Feliciter imperio. Feliciter imperio. Heracli Auguste, tu vincas. Anastasia Martina Augusta, tu vincas. Constantine Auguste, tu vincas. Heracli Auguste, tu vincas. Augustina Augusta, tu vincas. Anastasia Augusta, tu vincas. David Caesar, tu vincas. Martine Nobilissime, tu vincas.* Post haec ascendebat Imperator in hippodromum.

CAP. 30.

De exsequiis patriarchae.

Die decimotertio Decembris, indictione duodecima, [A. C. 639] consummabatur [id est vivis excedebat] Sergius patriarcha Constantinopolitanus. Erat ea dies dominica. Ad eius exsequias ablegabat Imperator [Heraclius Magnus] proceres post perfectam consuetam admissionem. Seniores itaque abibant in magnam ecclesiam, et depositis ibi tunicis candidis, indutisque in earum vicem coloreis, comitabantur exsequias usque ad SS. Apostolos. Interrogati eo tempore sacerdotalis ordinis viri, num etiam aliis patriarchis contingeret eodem ritu tumulari, respondebant, eundem ritum observa-

ξιν εἰς τὴν κηδείαν τῶν ἐπισκόπων Κυριακοῦ καὶ Θεωμά. καὶ αὐτοὶ γὰρ ἐν κυριακῇ ἐτελειώθησαν. καὶ δὴ τῆς λειτουργίας γενομένης, οἱ θελήσαντες μεῖναι ἀξιοματικοὶ ἔμειναν μέχρι τῆς καταθέσεως τοῦ λειψάνου, οἱ δὲ λοιποὶ ἀνεχώρησαν οἴκαδε.

5

ΚΕΦ. λα'.

Πῶς δεῖ προσφέρειν τὸν βασιλέα ἐν μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἀναθήματα.

Ἰστέον, ὅτι τῇ ἡμέρᾳ τῶν φάτων τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ προσφέροντος τῇ ἐκκλησίᾳ ποτήριον χρυσοῦν ἐκ λίθων Δοιμίων καὶ μαργάρων ἡμφισσέμενον, τὸ μὲν ποτήριον προσ-
10 τιάξει τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ σπαθάριος καὶ χρυσοεπητής ἐβιάσατο, τὸ δὲ ποτηροκάλυμμα σιλεντιάριος, περιπατοῦν-
15 τες ἀναμεταξὺ τῶν δύο μαγίστρων. καὶ τῶν ἁγίων θυρῶν πλησίον γενόμενος ὁ βασιλεὺς ἤρεν τὸ ποτήριον, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ θυσιαστήριον τέθεικεν αὐτὸ εἰς τὴν ἁγίαν τραπέζαν. ὁ δὲ πατριάρχης λαβὼν τὸ ποτηροκάλυμμα ἀπὸ τοῦ σιλεντιαρίου ἐπέδωκεν αὐτὸ τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπέθηκεν αὐτὸ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ.

ΚΕΦ. λβ'.

Ed. L. 365

Περὶ αἰτίσεως δεξιμῶν τῶν δύο μερῶν, ἑορτῆς παρουσίας.

20 Χρὴ εἰδέναι, ὅτι ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ βασιλέως τὰ δύο
1. εἰς τὴν R., εἰς τε τὴν cod. et ed.

tum quoque fuisse in exsequiis episcoporum Cyriaci et Thomae; quum et illi quoque die dominica absoluti seu mortalibus exemti fuerint. Fiebat tum in templo SS. Apostolorum sanctum officium; quo peracto, abibant domum honorati, qui manere nolebant; qui autem vellent, manebant donec exuviae defuncti conditae humo fuissent.

CAP. 31.

Quomodo Imperator debeat dona in magna ecclesia offerre.

In die luminum seu festo Epiphaniae offerebat Imperator Michael [Ebriosus, Theophili filius,] aureum poculum gemmis et margaritis ornatum ecclesiae. Et poculum quidem ipsum gestabat iussu Imperatoris spatharius aurifaber; operculum vero poculi gestabat aliquis silentiarius. Ambo medii ambulabant duos intra magistros. Ubi prope ad sacram portam venerant, adimebat ipse Imperator poculum gestanti, ingressusque in sacrificatorium, imponebat illud sacrae mensae; patriarcha vero auferens operculum poculi a silentiario, dabat illud Imperatori, qui etiam id sacrae mensae imponebat.

CAP. 32.

Quomodo ambae factiones veniam Imperatorem in circo adorandi rogaverint in die festo.

Sub Imperatore Michaelae abibant ambae factiones, eo revertente

μέρη μεταξὺν ὑποτροφὴν τῆς προσλεύσεως τῶν φώτων ἀπὸ
 θον εἰς τὰς ἰδίας φιάλας, αἰτούμενοι γενέσθαι τὸ δεξιμον.

ΚΕΦ. λγ'.

B Περὶ προαγωγῆς ἀξιωματῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐτησίᾳ αὐτοκρατορίας καὶ
 στεψίμου καὶ γενεθλίου καὶ στεφανώματος. 5

Ἰστέον, ὅτι εἶθισται τοῖς βασιλεῦσιν ἐν τοῖς δεξιμοῖς
 τῆς αὐτοκρατορίας καὶ τῆς γεννήσεως, ὁμοίως καὶ τοῦ στε-
 ψίμου καὶ στεφανώματος αὐτῶν, μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ τριχόγ-
 χου ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ εἴσοδον περιβάλλεσθαι τὰ χρυσο-
 περικείμετα σαγία, καὶ καθέζεσθαι τὸν μέγαν βασιλέα ἐπί-
 τοῦ ἰσταμένου θρόνου ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ. εἰ δὲ μικροὶ
 ὄσιν βασιλεῖς, καθέζονται ἐν σελλίοις ἐνθεν κἀκεῖθεν τοῦ
 C αὐτοῦ θρόνου. εἶτα εἰσέρχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου, ὡς
 εἶθισται αὐτοῖς. ὁ δὲ βασιλεὺς προβάλλεται πλήθῃ πολλὰ
 ἀξιωματῶν ἀπὸ τε μανδατόρων, βεστητόρων, ὑπάτων, καν-15
 διδάτων, σπαθαρίων καὶ δισηπάτων, ὁμοίως σπαθαροκαν-
 διδάτων καὶ πρωτοσπαθαρίων, ἀναβιβάζων καθεκάστην τά-
 ξιν καὶ ἀξίαν. εἰδ' οὕτως ἀναστάντες ἀπὸ τοῦ σέντζου καθέ-
 ζονται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτῶν τραπέζης.

ΚΕΦ. λδ'

Περὶ προαγωγῆς ἀξιωματῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐτησίᾳ γεννήσεως καὶ
 ἐτέρων τοιοῦτων. 20

D Ἰστέον, ὅτι τὸ δεξιμον τῆς γεννήσεως Μιχαὴλ βασιλεὺς

domum e processione luminum, in propriam quaeque suam phla-
 lam rogatum, ut dextrimum fiat.

CAP. 33.

*De promotionibus ad dignitates palatines in natalibus anniversa-
 riis imperii, coronationis, nativitatibus et nuptiarum.*

Solent Imperatores in deximis seu admissionibus circensium,
 quas dictis in natalibus indulgent, postquam e triconcho in chry-
 sotriclinum redierunt, aureo septa saga induere et desiderare, ma-
 gnus quidem, qui identidem est, Imperator in throno, qui stat in
 chrysotriclino; minores autem, si qui sunt, in sellis ad utramque
 throni partem. Deinde intrant cubicularii, ut solent. Et Impera-
 tor promotiones permultas facit, a mandatariis inde incipiendo ad
 vestitores, consules, candidatos, spatharios, iterum consules, spatha-
 rocandidatos, protospatharios, promovens nempe secundum unamquam-
 que classem et dignitatem meriti ex inferioribus ad superiores. His
 peractis, surgunt Domini e throno, et assident venerabili suae mensae.

CAP. 34.

De eodem argumento.

Dextrimum diei, quo natalis nativitatibus Michaelis [Ebriosi] Im-

ἐν τῇ μουσικῇ φιάλῃ τοῦ τρικόνυχου ἐτελέσθη κατὰ τὴν εἰωθῆσαν ἀκολουθίαν τῶν δεξιμῶν. τῶν γὰρ μερῶν αἰτησαμένων τὰς δ' αἰτήσεις, ὡς ἐξ ἔθους εἰώθασιν αἰτεῖσθαι, καὶ τοῦ βασιλέως συνταξαμένου τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν τεσσάρων Σαίτησεων γενέσθαι, εἰσῆλθεν ἐν τῷ τρικόνυχῳ, καὶ ἀπήλλαξεν Ms. 214. b
κατὰ τὸ εἰωθὸς, καὶ δηριγευόμενος ἐκεῖθεν εἰσῆλθεν ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ, καὶ περιβαλλόμενος τὸ χρυσοπερίκλειστον σαγῶν ἐκάθισεν ἐν τῷ σέντζῳ τῷ ἰσταμένῳ ἐν τῷ χρυσοτρικλί- Ed. L. 366
νῳ. τῶν δὲ τοῦ κουβουκλείου κατὰ τὸ εἰωθὸς εἰσελθόντων, 10
ἰοῦποίησεν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ προβολὰς ἀξιωματῶν πολλὰς ἀπὸ τῆς ἀποεπάρχων προαναβιβάζων καθεκάστην ἀξίαν μέχρι πρωτοσπαθαρίων.

ΚΕΦ. λδ'

Περὶ σαξίμου.

15 Χρῆ εἰδέναι, ὅτι ἐν τῷ σαξίμῳ τοῦ αὐτοῦ γενεθλίου τὰ δύο μέρη τῆς πολιτικῆς Βενέτων καὶ Πρασίνων οὐδέποτε ἔσασσον. καὶ ὑπομνήσαντος περὶ τούτου τοῦ πραιποσίτου τῷ βασιλεῖ, προσέταξεν ὁ βασιλεὺς, ὅπως σάξωσιν. καὶ B
εἰσῆλθον τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τὰ δύο μέρη ἐν τῇ τετάρτῃ καὶ πέμ-
20 πτῇ καταστάσει τοῦ σαξίμου, ἐτελέσαντες τὰ τοῦ σαξίμου πάντα, ἐλληφρότες καὶ ἀποκόμβιον.

peratoris celebrabatur, fiebat in secreta phiala triconchii secundum ordinarium ritum deximorum. Nam postquam factiones suas quatuor flagitationes edidissent, quas ex antiquo ritu facere solent, et Imperator ipsis eas indulturum atque adimpleturum spondisset, intrabat in triconchium, et exuebat vestes pro more, et inde abibat, stipatus a proceribus, in coetonem suum, indutusque ibi sagolistis aureis septo, ibat in chrysotriclinum, et residebat in ibi stante throno; cubiculoque, ut mos est, illuc ingresso atque coacto, faciebat promotiones per multas ad dignitates aulicas incipiendo ab expraefectis et ascendendo per singulas classes officiorum usque ad protospatharios.

CAP. 35.

De saximo seu ludo saltatorio.

In eiusdem diei natalis celebratione non saltabant ambae factiones urbanae, Veneta et Prasina. Quum itaque praepositus ea de re Imperatorem admoneret, imperabat, ut saltarent. Introibant igitur illo die ambae factiones [in triconchium], quum iam quartae et quintae chorearum vices [ab aulae proceribus] agerentur; et postquam saximo finem imposuissent, omnibus eius partibus defunctis, accipiebant apocombium.

ΚΕΦ. λς'

*Περὶ εἰσαγωγῆς ἀπὸ ἐπαρχῶν ἐν ἡμέρᾳ ἵπποδρομίον, προβληθέν-
τος ἐν τῷ δεξίμῳ τοῦ αὐτοῦ ἵπποδρομίον.*

Ἰστοῖον, ὅτι τῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἵπποδρομίον τῆς γεννήσεως
Μιχαὴλ τοῦ βασιλέως εἰσῆχθη ἐν πρώτοις ἀπὸ τῆς συγκλή-5
του, καθὼς ἡ συνήθεια ἔχει, ὃ προβληθεὶς ἀπὸ ἐπαρχῶν ἐν
τῷ δεξίμῳ τῆς αὐτῆς ἡμέρας.

ΚΕΦ. λς.

*Περὶ τινῶν ἀποστατησάντων καὶ πάλιν δουλωθέντων, πῶς ἐδέχθη-
σαν παρὰ τοῦ βασιλέως.*

10

Χρῆ εἰδέναι, ὅπως ἐδέξατο Μιχαὴλ ὁ βασιλεὺς Σκλα-
βους τοὺς ἀτακτήσαντας ἐν χώρᾳ τῇ Σουβδελιτία καὶ ἀνελ-
θόντας εἰς τὰ ὄρη καὶ πάλιν καταφυγόντας τῇ αὐτοκρατο-
15 Δρικῇ καὶ ὑψηλῇ βασιλείᾳ. περιβαλλόμενος ὁ βασιλεὺς σα-
γίον πορφυροῦν ἔχον περιέκλεισιν χρυσοῦν, ἀπὸ μαργαριτωάνι5
ἡμφιτισμένην, περιθρῖς καὶ στέφανον ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ κεφα-
λῆς ἐκ λίθων καὶ μαργάρων ἡμφιτισμένον, ὅπερ καισαρῖκιον
λέγεται, ἐκάθισιν ἐπὶ τοῦ σέντζου ἐν τῷ χρυσοτρικλίμῳ. καὶ
γενομένης δοχῆς, ἐξῆλθεν ὀστιάριος βαστάζων βεργίον, καὶ

3. σαξίμῳ cod. et ed. Cf. p. 513, 2. 7. αὐτῆς R., αὐτοῦ cod.
et ed. 17. ἡμφιτισμένον em. R., ἡμφιτισμένην cod. et ed.

CAP. 36.

*Quod recens honoratus expraefectus in deximo iudi equestris
praesentetur.*

In die, quo spectaculum equestre celebrandis natalibus nativi-
tatis Imperatoris Michaelis edebatur, introducebatur primus post so-
matum, ut consuetudo fert, promotus expraefectus in deximo eius-
dem diei.

CAP. 37.

*De quibusdam, qui defecerant, sed ad officium redacti fuerant;
quomodo ab Imperatore fuerint excepti.*

Non indignum est nosse, quomodo Michael Imperator Sclavos
exceperit, qui, postquam in regione Subdelitia contumaciter et in-
solenter se gessissent et in montes secessissent, rursus ad obedientiam
excelsi Imperatoris confugerant. Scilicet indutus Imperator sago purpu-
reo, quod aureum margaritis obsitum limbum habebat, et coronam
in capite habens gemmis et margaritis distinctam, qualem caesari-
cium appellant, sedebat super throno in chrysotriclino; factaque
receptione [suorum procerum], exhibet ostiarius virgam gestans, et

εἰσήξεν αὐτοὺς μετὰ καὶ τοῦ λογοθέτου. καὶ μετὰ τὸ δια-
 λεχθῆναι αὐτοῖς τὸν βασιλέα ἐξῆλθον, καὶ εὐθέως εἰσήχθη-
 σαν ἕτεροι Σκλάβοι Θεσσαλονίκης ἄρχοντίας καὶ αὐτοὶ ὑπὸ
 ἐνὸς ὀστιάριου, ὃν τρόπον καὶ οἱ πρὸ αὐτῶν. καὶ διαλεχθεῖς Ed. L. 367
 5 καὶ αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς, ὡς ἐβούλετο, δεδωκὼς αὐτοῖς ἀνὰ
 ἐνὸς ἑσφορίου ὡς ὑπηκόους αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθον καὶ αὐτοί.

ΚΕΘ. λη'

Περὶ τῆς χειροτονίας Θεοφυλάκτου τοῦ ἁγιοτάτου πατριάρχου.

Μηνὶ Φεβρουαρίῳ β, ἡ ἑορτὴ τῆς ὑπαπαντῆς τοῦ Κυ-
 10 ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔτους ςυμβ', ἐχειροτονήθη Θεο-
 φύλακτος ὁ Θεοφιλέστατος σύγκελλος, ὁ υἱὸς Ῥωμανοῦ δε-
 σπότη, ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως. τῇ δὲ αὐτῇ
 ἡμέρᾳ ἐτελέσθη ἡ ἀκολουθία τῆς προελεύσεως οὕτως. τοῦ Β
 15 τοῦ Κυρίου ἐκκλησίαν, καὶ τοῦ κουβουκλείου εἰσελθόντος
 κατὰ τὸ εἰωθὸς, ἐξῆλθον οἱ δεσπότες ἀπὸ σκαραμαγγίων,
 περιβεβλημένοι καὶ τὰ χρυσοπερικλειστα τούτων σαγία, καὶ
 ἀπίασιν, δηριγεύομενοι ὑπὸ τε τῶν πραιποσίτων καὶ τοῦ κου-
 βουκλείου, διὰ τῆς μανναύρας καὶ τῶν διαβατικῶν εἰς τὰ
 20 κατηχούμενα τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ κατὰ τὸ εἰωθὸς

introducebat Sclavos una cum logotheta. Quibus quum Imperator
 collocutus fuisset, exhibant, et protinus introducebantur alii Sclavi
 ex praefectura Thessalonicensi. Hos, ut superiores, unus ostia-
 rius introducebat. Imperator eos, ut collocutus ipsis fuerat, quae
 voluerat, dimittebat, donatos singulos singulis interulis in signum
 vasallatus vel obsequii. Et sic abibant etiam hi.

CAP. 38.

De electione Theophylacti sanctissimi patriarchae.

Mensis Februarii die secundo, eodemque festo hypapantes seu
 occursum Domini nostri Iesu Christi [cum sene Symeone et Anna
 convenientis in templo Hierosolymitano] anno 6442, [a C. N. 933.]
 eligebatur Theophylactus, Deo carissimus syncellus, filius Romani
 [Lecapeni] despota, in archiepiscopum Constantinopoleos. Eodem
 die peragebatur ritus processionis hoc modo. Palatio ex ea parte
 reserato, qua in ecclesiam Domini itur, et cubiculo pro more con-
 sucto congregato, exhibant Domini [Romanus cum filiis et genero
 Constantino Porphyrogenito] in scaramangiis et sagis suis auro sep-
 tatis, stipatique a praepositis et cubiculo abibant praeter magnaauram
 et per portibus, per quas illuc tendentibus transiendum

διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως τῷ Θεῷ εὐ-
 χαριστήσαντες καὶ τὰ τούτων διβητήσια ἀλλάξαντες, ἐκαθέ-
 σθησαν. καὶ ὅτε πάντα κατὰ τὴν εἰωθύαν ἀκολουθίαν εὐ-
 C τρεπίσθη, ὑπεμνήσθησαν οἱ δεσπότες, καὶ εὐθέως περιεβάλλ-
 λοντο τὰς ἑαυτῶν χλαμύδας, καὶ ἐξιόντων αὐτῶν ἔξω τοῦ⁵
 θαλάμου κρεμμαμένου βήλου, ἐδέξαντο τούτους οἱ τε μύγιστροι
 καὶ πατρίκιοι. καὶ τῆς εἰωθυίας τάξεως ἐπιτελεσθείσης, κα-
 τίεσαν οἱ δεσπότες διὰ τοῦ μεγάλου κοχλιοῦ. ἐν δὲ τῷ νάρ-
 θηκι τῆς ἀγιοτάτης ἐκκλησίας εἰς τὴν ὄρθρην πύλην ἐδέξατο
 τούτους ὁ ὑποψήφιος μετὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πύσης τάξεως.¹⁰
 καὶ δὴ κατὰ τὸν εἰωθότα τύπον εἰσοδεύσαντες, καὶ τῶν ἐξῆς
 ἐπιτελεσθέντων κατὰ τὰς λοιπὰς προελεύσεις, ἀπῆρξαντο οἱ
 Θεοφιλεῖς μητροπολίται τῆς ἱερᾶς χειροτονίας. οἱ δὲ φιλό-
 χριστοὶ βασιλεῖς μικρὸν τι ὀπισθοπόδησαν μέχρι τοῦ ἀργυ-
 D ροῦ κίονος τοῦ κιβωρίου, ἕως ἐτελέσθη παρὰ τῶν μητροπολι-¹⁵
 M. 215. b τῶν τὰ τῆς χειροτονίας. καὶ εἰθ' οὕτως διὰ τοῦ δεξιῦ μέ-
 ρους τοῦ βήματος καὶ τοῦ κυκλείου εἰσῆλθον ἐν τῷ εὐκτη-
 ρίῳ, ἐν ᾧ καὶ ἡ ἀργυρᾶ ἴδρυνται σταύρωσις. καὶ διὰ τῆς
 τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστήσαντες
 τῷ Θεῷ καὶ τὸν πατριάρχην ἀποχαιρετίσαντες, ἀνῆλθον διὰ τοῦ
 τοῦ κοχλιοῦ τοῦ πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἁγίου φρέατος, ἐν τοῖς
 πρὸς ἀνατολὴν δεξιούς μέρεσι τῶν κατηγουμένων ἐκδεχόμενοι
 τὴν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἀνάγνωσιν.

est, in catechumenia magnae ecclesiae, exhibitaeque Deo, ut mos
 est, terna cum cereis adoratione, induebant sua dibetesia, et con-
 sidebant [in catechumenis]. Ut omnia, quae ritus flagitat, com-
 parata erant, admoniti Domini induebant chlamydes suas; exeun-
 tesque ipsos extra velum ibi suspensum excipiebant venerantes ma-
 gistri et patricii. Ordine consueto finito, descendebant Domini per
 magnam cochleam. Inde ingressos in narthecem sanctissimae eccle-
 siae, excipiebat eos in porta formosa electus una cum toto ordine
 ecclesiastico; ingressique sacrificatorium secundum consuetum ritum,
 omnibusque ex ordine peractis, quae in ceteris processionibus fiunt,
 incipiebant Deo cari metropolitae sacram ordinationem archiepisco-
 pi. Amantes Christum Imperatores autem aliquanto retro in pedes
 suos se recipiebant usque ad argenteam columnam propitiatorii, do-
 nec ordinatio a metropolitae confecta esset. Tunc intrabant per
 dextram partem tribunae et cyclii in oratorium, in quo imago ar-
 gentea crucifixionis Christi stat; trinaque cum cereis genuflexione
 venerati Deum, valedicebant patriarchae, ascendebant per cochleam,
 quae est in regione sancti putei, in eam, quae a dextris est ver-
 sus orientem converso, partem catechumeniorum, expectantes lecti-
 onem sancti evangelii.

ΚΕΦ. λθ'

Ed. L. 368

Περὶ τοῦ πατριάρχου, ὅτι τὸ παλαιὸν ἴδιον εἶχεν πραιπόσιτον.

Ἰστέον, ὅτι καὶ ὁ πατριάρχης τὸ παλαιὸν ἴδιον εἶχεν πραιπόσιτον, πρωτοστατοῦντα τῶν κουβουκλεισίων, ἀπὸ τοῦ Σκλήρου καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καταλόγου τυγχάνοντα. καὶ δῆλον ἀπὸ τῆς Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως ἀσφαλείας, ἣν ἐποίησεν πρὸς Σέργιον τὸν πατριάρχην, οὕτως αὐταῖς λέξεσιν περιέχουσιν· „τὸν μέντοι γε πραιπόσιτον Θεωμᾶν τοῦ ἡμῶν σεβασμίου κουβουκλεισιάτου τρίτον στήσομεν τῇ τιμῇ ἰσθ' ἀπὸ τοῦ ἡμῶν πραιποσίτου, μέχρις ἂν τὴν τοῦ διακόνου ἀξίαν διέπη. ἐπειδὴν δὲ εἰς τὴν τοῦ πρεσβυτέρου τάξιν προβῆ, ἐφεξῆς αὐτὸν τοῦ ἡμετέρου πραιποσίτου στησόμεθα.”

ΚΕΦ. μ'

Περὶ τοῦ τίνι τρόπῳ τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα περιβάλλονται τοὺς λώρους ὁ, τε βασιλεὺς καὶ οἱ μάγιστροι καὶ ἀνθύπατοι καὶ πατριῖοι.

Ἐκ μὲν τῶν καθ' ἡμᾶς νοημάτων τῆς εὐσεβείας, καθὼς ὁ ἐμὸς λόγος, ὑποτυπώσομαι. τὸ μὲν περιβεβλησθαι λώρους τοὺς μαγίστρος καὶ πατρικίους ἐν τῇ ἐορτασίμῳ ἡμέρᾳ τῆς ἡορταστικῆς Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εἰς τύπον ἡγοῦμεθα

CAP. 39.

Quod patriarcha olim suum habuerit praepositum.

Patriarcham olim proprium habuisse praepositum [eunuchum], primum gradum tenentem et principem in cubuculis et pertinentem ad clericos ordinemque ecclesiasticum, patet ex cautione, quam Imperator Heraclius patriarchae Sergio supra memorato praestitit, et in qua dictio haec his ipsis verbis legitur: *Thomam praepositum venerabilis vestri cubuculsiatus tertium constituemus honoris gradu a nostro praeposito, quamdiu diaconi dignitatem gerat. Quando vero ad presbyterii ordinem ascenderit, immediatè secundum a nostro praeposito eum collocabimus.*

CAP. 40.

Quam ob rationem Imperator et magistri, proconsules atque patricii loros induant sancta et magna dominica paschatis.

Rationem huius rei pro captu meo ex principiis pietatis nostro Christiano coetui propriis deducam atque effingam. Credimus nempe loros, quos magistri et patricii die festo resurrectionis Christi Dei

του ἐνταφιασμοῦ αὐτοῦ· τὸ δὲ κεχρυσῶσθαι αὐτοὺς εἰς ταύτης λαμπρότητα, ἡλιοβολουμένους ἐξ ἡλίου Χριστοῦ αὐτοῦ τῇ ἐγένεσε αὐτοὺς τε τοὺς μαγίστρους καὶ πατρικίους ἐν τύπῳ χρηματίζειν τῶν ἀποστόλων, τὸν τε χρηστὸν βασιλέα κατὰ τὸ ἐφικτὸν ἀναλογοῦντα Θεῷ. διὸ καὶ τὰ κατὰ 5 τὸν ἐπιδήμιον λόγον λεγόμενα σκεπαῖα σκοπὸν ἔχει ἐντετυ-

Ms. 216. ἀπῶσθαι συμβόλοις ἐπινικίσις, ἃ κατὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἔγερσιν **D** τοῦ Χριστοῦ, καὶ εἰς ἀφομοίωσιν τοῦ σταυροῦ λογιωθήσονται, δι' οὗ τὸ κατὰ τοῦ ἄδου ὁ Χριστὸς τρόπαιον ἦρατο. εὐδὲ ταῖς χερσὶ κρατεῖσθαι παρ' αὐτῶν ἀνεξικακίας τόμους, **10** καθὼς ἡ ἐγχώριος κατονομάζει φωνή, οὐχ οὕτως ἔχει τὸ ἀληθές, ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦ Σατῆρος τοῖς μαθηταῖς δοίκασι δῆθεν οἱ πατρικιοί, καὶ αὐτῶ τῷ βασιλεῖ κατὰ τὴν σωτηριώδη νομοθεσίαν αὐτῶν τόμους κρατεῖν ταύτην ἐγγεγραμμένους. τὸ δὲ τὰς κνήμας λιπῶ ἐσφινῶσθαι ἀμφίῳ μετὰ καὶ χρυσο- **15** μένων πεδίλων, ταυτὸ τοῦτο καὶ νεκρότητος καὶ λαμπρότη-

Ed. L. 369τος. ἐκ δὲ τῶν Ῥωμαϊκῶν παραδόσεων τὸ μὲν τοὺς πατρικίους ἐπημφιεῖσθαι λόρους εἰς τύπον τῶν παλαιῶν ὑπέτων, καὶ μᾶλλον τῶν μετέπειτα βασιλέων κατὰ τινὰς διωρισμένους καιροὺς ἀρχιερατικὴν ἀξίαν ἀνηρημένους τὸ σχῆμα εἶναι, **20** οὗ καὶ ὡς βασιλεῖς πραγματικῶς ὄντες χρονοκράτορες, ὧν **6.** ἔχει R., ἔχει cod. et ed. 17. τὸ μὲν em. R., τό, τε cod. et ed.

nostri gerunt, repraesentare tumulationem eius. Quod autem loros auro conspicuos gestant, id interpretamur imaginem splendoris resurrectionis Christi esse; tanquam si a Christo, velut sole, per eius resurrectionem radiis solaribus circumcollustrati splenderent. Magistri enim et patricii referunt apostolos; optimus autem Imperator Deum, quatenus nempe homini Deum referre datum est. Quae illi gestant scapulae, vulgari sermone sic dicta, id est scipiones, probabile est, eos velle typice triumphum, quem Christus in resurrectione sua egit, repraesentare crucemque similitudine referre, per quam Christus tropaeum de inferno statuit. Circa anexicacias tomos, ut vulgaris sermo appellat, seu clementiae membranaceos rotulos non ita se re vera habet, ut vulgo existimatur, et ex vulgare illa appellatione concludas: verum, ut praedicti patricii discipulos Christi repraesentant, ita videntur secundum salutarem suam institutionem ipsi quoque Imperatori [ut Christi personam sustinenti] libros praeferre, salutarem doctrinam litteris consignatam tenentes. Quod autem crura linea tela constricta habent et ocreas deauratas in pedibus, id illinc quidem ad humilitatem mortalitatis, hinc autem ad splendorem resurrectionis pertinet. Secundum Romanas autem traditiones repraesentant patricii loris induti veteres consules, aut potius consulibus posteriores Imperatores; diciturque hic eorum habitus fuisse, quum certis statutis temporibus summorum pontificum dignitatem induerent; quippe qui [consules] actualiter

ἑκαστος ἔτους ἐνὸς ἡγεμονίαν κληρούμενος ἐν πολέμοις ἠφίε-
 το, ὧν μετὰ τὴν συμπλήρωσιν ἐπιδημητικῶς παρὰ τῶν ὑπά-
 των διηρευνᾶτο, πῶς τὰ τῶν πολέμων διήτησεν, στολὴν τε
 τὴν ὑπατικὴν κατ' ἀξίαν τῆς νίκης ἐνθύμως περιεβέβλητο, ἐφ'
 5 ἡ καὶ τὸ κατὰ τῶν πολεμίων τρόπαιον ἐχειρίζετο, ᾧ ἐνεγέ-
 γραπτο τὰ ἐκείνῳ πεπονημένα εἰσαγογῆναι τε πρὸς τοὺς ὑπά-
 τους λάφυρά τε καὶ αἰχμοδέτας, χειρίζεσθαι δὲ τόμους, λό-
 γους ἐν τοῦτοις ποιησομένους τῶν περὶ πολέμους ἀναλωμά-
 των. σκηπίωνες δὲ ἀπὸ τοῦ τῶν Ῥωμαίων Σκηπίωνος κατὰ
 10 πολεμίων μέγιστα στρατηγήσαντος, ἐξ οὗ τὸ εὐφημον ἀπη-
 νέγκαντο. ἡ καὶ σκεπαία κατὰ τὸν δημοῶδη λόγον διὰ τὸ
 τοὺς ἐπιγνώμονας, ὡς οἶμαι, τῶν καλῶν ἀποσκέφθαι πρὸς
 ταῦτα καὶ ἐνοεῖν, ὅποιος ἀναγράφου τιμῆς οἱ ἀνδραγα-
 θιζόμενοι μετελήφασιν, καὶ ζηλοῦν πρὸς τὴν μίμησιν. ἀπὸ
 15 δὲ τῶν καμπαγίων, ἃ Λατίνων φωνῇ προσηγόρευται, τοῦ
 πολεμικοῦ ἀνδρός τὸ εὐκίνητον, ἀλλὰ μὴ κατοχυροποιεῖ-
 σθαι διὰ τὰς κατὰ τὰ σκέλη ἐκ πέλων περιπλοκὰς ἢ διὰ τὸ
 σκέπασθαι αὐτοὺς τοῖς θυρεοῖς, ἢ ταῖς περιφερεῖσιν ἀσπίσι,
 καὶ διὰ τὸ μὴ δεῖσθαι περινενομημένης κατοχυρώσεως.

15. φωνῇ em. R., φωνῇ cod. et ed. 16. Ita R., ἀλλὰ μὴν καὶ
 τὸ ὀχυροποιεῖσθαι cod. et ed. 17. Ita R., περιπλοκῆς, ἢ τὰ
 διασχεπέσθαι cod. et ed. 19. περινενομημένους Leich.

reges annui erant, et eorum unusquisque post gestum, quod sorte
 nactus fuerat, imperium unius anni amandabatur in castra ad bella
 gerenda. Quibus confectis, redibat, et interrogatus a consulibus,
 quomodo rem bellicam administrasset, accipiebat humeris iniectum
 habitum consularem, adaequatum dignitati partae victoriae; in manus
 autem accipiebat traditum tropaeum, victoriae de subactis hostibus
 insigne, in quo pictura representabantur res ab eo in ista expedi-
 tione gestae, per quam introduceret in urbem et exhiberet consuli-
 bus spolia et captivos. Tenebat quoque in manibus codicillos ex-
 pensarum bellicarum. Scipiones autem, quos patricii gerunt, appel-
 lationem nactus esse aiunt traditiones veteres boni omnis plenam
 ab illo Romano celeberrimo duce bellico maximarumque rerum au-
 ctore, Scipione, per quem tantam famam consecuti sunt. Vel etiam
 acepaea vulgo appellantur ex eo, ut ego quidem existimo, quod,
 qui pulchra et praeclara agnoscere atque aestimare norunt, toti in
 ea incumbunt et secum diligenter recolunt, quantos honores in
 annalibus celebratos acceperint olim viri fortes et probi; eoque ad
 ipsorum imitationem stimulantur. Campagia tandem, ut Latina
 sermo appellat, gerunt ad significandam viri militaris agilitatem, qui
 negligat sibi crura alio praeter filtrorum indumentum tutamine mu-
 nire, quod oblongis rotundiave scutis se satis tectum et tutum esse,
 ideoque nullo alio artificiose confecto et ingeniose excogitato muni-
 mine opus habere putet.

Ἐς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Φάρου τοῦ μεγάλου
παλατίου.

Ὁ νοκατασκευάστος μέγας σταυρὸς Κωνσταντίνου τοῦ
D φιλοχρίστου καὶ πορφυρογεννήτου βασιλέως.

Ἐς τὸ εὐκτήριον τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ἐν τῇ χρυσοτρικλίῳ. 5

Ἡ τοῦ Μωσέως ῥάβδος. ῥαβδία ὀστιάριον ἀπὸ λίθων
καὶ μαργάρων ὀλόχρυσον δ'. ῥαβδία τῶν σιλεντιαρίων ἀρ-
γυρᾷ διάχρυσον δ'. ῥαβδία τῶν κουρσῶρων ἀργυρᾷ διάχρυσον
μετὰ φεγγίων δ', καὶ ἄνευ φεγγίων δ', καὶ μετὰ κατα-
κλειδίων α'. μανιάκια πρωτοσπαθαράτα χρυσαῖα. σπαθιαρο-
κandidatīkia ὀλόχρυσον, καὶ ἀργυρᾷ διάχρυσον. σπαθιαρο-
Ed.L. 370 θαρατά ὀλόχρυσον. στρατωρικά διαχρυσον. σκοῦτον
χρυσσοῦν χειμευτὸν ἡμφισμένον ἀπὸ μαργάρων. ἕτερον σκοῦ-
τον χρυσσοῦν χειμευτὸν ἡμφισμένον ἀπὸ λίθων καὶ μαργά-
ρων. κόπτα ἀργυρᾷ διάχρυσον β'. 15

Ἐς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Στεφάνου τῆς Δάφνης.

Ὁ μέγας σταυρὸς τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου Κωνσταν-
τίνου. σκῆπτρα γ'. πτυχία ζ'. kandidatīkia χρυσαῖα.

VASA SACRA DIVERSORUM TEMPLORUM. VASA TEMPLI SANCTISSIMAE
DEIPARAE PHARI IN MAGNO PALATIO.

Magna crux, quam nuper confici curavit Christi amans et Por-
phyrogenitus Imperator Constantinus.

VASA ORATORII S. THEODORI IN CHRYSOTRICLINO.

Virga Mosis. Virgae, quales tenent ostiarii, totae aureae, gem-
mis et unionibus ornatae, numero quatuor. Virgae silentiariorum
argenteae deauratae quatuor. Virgae cursorum argenteae deauratae
cum lunulis quatuor, et totidem absque iis una cum vecticulis. Tor-
ques protospathariorum aurei. Spatharocandidatina tota aurea, et alia
argentea deaurata. Spathae spathariorum, cannis seu scapis earum
totis inauratis. Stratoricia inaurata. Scutum aureum smallitum cum
unionibus. Adhuc aliud scutum aureum similiter pictum et gemma-
tum atque margaritatum. Conti argentei deaurati duo.

VASA TEMPLI S. STEPHANI DAPHNES.

Magna crux S. et Magni Constantini. Sceptra tria. Ptychia [Vi-
ctoriolae] septem. Candidatica aurea.

Ἐς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου.

Σηπτρα ἰβ. καμπηδικτώρια ε'. λάβουρα ε'. σίγνα ἰβ. β
δρακόνια ἰβ. βάνδα ἡ. σκενοφορικὰ ιη'. καὶ εἰς ἰνδ. δ'
ἀνεκαινίσθη εἰς αὐτῶν ἰβ, καὶ τῶν ε' τὰ ἔργα εἰσὶν κατακλα-
-55μένα μὴ ἔχοντα περιποίησιν.

ΚΕΦ. μα'.

Ἔσα εἶδη τῶν ἀλλαξίμων.

Λῶροι χρυσοῦφαντοι ιε'. κοντομανίγια χρυσοῦφанта τῶν
αὐτῶν λῶρων ἰβ. θωράκια τῶν αὐτῶν λῶρων ἰβ. χλανί-
10δια ἀργυροκέντητα ε'. σπέκια χρυσοκέντητα. κοντομανίγια
ἀργυροκέντητα ἀληθινάερα ιε'. κοντομάνικα δξέα χροακὰ C
κθ'. κοντομάνικα ἀληθινάερα χροακὰ ιη'. χλανίδια φουν-
δάτα χροακὰ χρυσόταβλα μαγίστρων, ἀνθυπάτων καὶ πατρι-
κίων κε'. χλανίδια φουνδάτα μετὰ δξέων ταβλίων ὄφφικια-
15λίων σεκρετικῶν λ'. χλανίδια πλατώνια χαρτουλαρίων σεκρε-
τικῶν ε'. χλανίδια φουνδάτα μετὰ δξέων ταβλίων τὰ λεγό-
μενα Τύρεα τοῦ κουβουκλείου λγ'. χλανίδια ἀτραβατικά λγ'.

11. δξαχροακὰ cod. 12. φουνδαταχροακὰ cod. 17. Decet
h. l. codici folium unum.

VASA TEMPLI DOMINI.

Sceptra duodecim. Campiductoria quinque. Labara quinque, Si-
gna duodecim. Dracones duodecim. Banda octo. Sceuophorica octode-
cim; quorum duodecim renovata fuerunt ind. IV, reliqua sex fracta
iacent, reparationem non nacta aut non capientia.

CAP. 41.

Species mutatoriorum.

[Iacent quoque in templo Domini] lori auro contexti quindecim,
Contomanicia auro texta, ad illos loros pertinentia, duodecim. Pec-
toralia pro iisdem loris duodecim; tunicae argenteis filis pictae sex.
Specia filis aureis picta. Contomanicia filis argenteis picta veri iuris
quindecim. Contomanicia acuti iuris colorea viginti novem. Conto-
manicia veri iuris colorea octodecim. Tunicae fundatae coloreae cum
aureis tabulis magistrorum, proconsulum et patriciorum viginti quin-
que. Tunicae fundatae cum tabliis purpureis officialium secretis as-
sidentium triginta. Tunicae platonia dictae chartulariorum secreti-
corum sex. Tunicae fundatae cum purpureis tabliis, quae Tyria cu-
biculi vulgo appellantur, triginta et tres; totidemque tunicae atra-
baticae.

Constantinus Porphyr. Vol. I.

41

Ms. 217. a

ΚΕΘ. μβ'.

D Περὶ τῶν τάφων τῶν βασιλέων τῶν ὄντων ἐν τῇ ναφ τῶν ἁγίων ἀποστόλων.

Ἡρῶν τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου Κωνσταντίνου.

Ἐν πρώτοις κατὰ ἀνατολὰς κεῖται ὁ λάρναξ τοῦ ἁγίου⁵ Κωνσταντίνου πορφυροῦς, ἦτον Ῥωμαῖος, ἐν ᾧ ἀπόκειται αὐτὸς μετὰ Ἑλένης τῆς μακαρίας μητρὸς αὐτοῦ. ἕτερος λάρναξ πορφυροῦς Ῥωμαῖος, ἐν ᾧ ἀπόκειται Κωνσταντίος ὁ υἱὸς τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου. ἕτερος λάρναξ πορφυροῦς Ed. L. 37 Ῥωμαῖος, ἐν ᾧ ἀπόκειται Θεοδοσίος ὁ μέγας. ἕτερος λάρναξι¹⁰ πρᾶσιος Ἰερακίτης, ἐν ᾧ ἀπόκειται Λέων ὁ μέγας. ἕτερος λάρναξ πορφυροῦς Ῥωμαῖος, ἐν ᾧ ἀπόκειται Μαρκιανὸς μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Πουλχερίας. ἕτερος λάρναξ πρᾶσιος Θετταλὸς, ἐν ᾧ ἀπόκειται Ζήνων ὁ βασιλεὺς. ἕτερος λάρναξ Ἀκυτανὸς, ἐν ᾧ ἀπόκειται Ἀναστάσιος ὁ Δίκωρος¹⁵ μετὰ Ἀρεάδνης τῆς γυναικὸς αὐτοῦ. ἕτερος λάρναξ πρᾶσιος λίθου Θετταλικῆς, ἐν ᾧ ἀπόκειται Μιχαὴλ ὁ βασιλεὺς, ὁ υἱὸς Θεοφίλου. ἰστέον δὲ, ὅτι ὁ τοιοῦτος λάρναξ Μιχαὴλ τοῦ Β βασιλέως Ἰουστινιανοῦ ἐστὶν τοῦ μεγάλου. ἔκειτο δὲ ἐν τῇ μοναστηρίῳ τῆς ἀγούστης, ὑποκάτω τοῦ ἁγίου ἀποστόλου²⁰

19. Ἰουστίνου leg. esse censet. R.

CAP. 42.

De sepulcris Imperatorum, quae sunt in templo SS. Apostolorum.

ET PRIMUM QUIDEM QUOD ATTINET AD HEROU M. ET MAGNI
CONSTANTINI.

Iacet primo versus orientem spectanti loco sarcophagus S. Constantini e porphyretico aut, quod perinde est, Romano marmore, continens et ipsum et B. eius matrem, Helenam. Alius porphyreticus aut Romanus, in quo situs fuit Constantius, Magni Constantini filius. Alius porphyreticus Romanus, in quo iacet Theodosius Magnus. Alius e marmore viridi Hieracite, in quo depositus fuit Leo Magnus. Alius porphyreticus Romanus, in quo iacent Marcianus et uxor eius, Pulcheria. Alius viridis Thessalicus, Zenonis Imperatoris. Alius Aquitanus, continens Anastasium Dicorum et eius uxorem, Ariadnam. Alius Thessalicus viridis, in quo iacet Michaël Imp., filius Theophili. Tenuit hic sarcophagus olim Iustinum seniore Imperatorem, qui situs erat in monasterio Augustae dicto, in templo et sub reliquiis S. Apostoli Thomae; ubi etiam stolae Apostolorum

Θωμᾶ, ἐν ᾧ καὶ αἱ στολαὶ τῶν ἀποστόλων εὐρέθησαν. ἔλαβεν δὲ αὐτὸν ὁ κύριος Λέων ὁ βασιλεὺς, καὶ κατέθετο αὐτὸν ἐνταῦθα εἰς ἀπόθεσιν τοῦ σώματος τοῦ αὐτοῦ Μιχαήλ. ἕτερος λάρναξ πράσινος Θετταλός, ἐν ᾧ ἀπόκειται Βασιλείος ἑσὺν Εὐδοκίᾳ καὶ Ἀλεξάνδρῳ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. ἕτερος λάρναξ Σαγαρινός, ἣν οὖν Πνευμονούσιος, ἐν ᾧ ἀπόκειται Λέων ὁ αἰοίδιμος σὺν τῷ υἱῷ Κωνσταντίνῳ ὕστερον τελευτήσαντι τῷ Πορφυρογεννήτῳ. ἕτερος λάρναξ λευκός ὁ λεγόμενος βασιλικιον, ἐν ᾧ ἀπόκειται Κωνσταντίνος ὁ υἱὸς Βασιλείου. ἕτερος λάρναξ πράσινος Θετταλός, ἐν ᾧ ἀπόκειται ἡ ἀγία Θεοφρανό ἡ πρώτη γυνὴ τοῦ μακαρίου Λέοντος σὺν Εὐδοκίᾳ τῇ θυγατρὶ αὐτῆς. ἕτερος λάρναξ Βιθυνός, ἐν ᾧ ἀπόκειται Ζωὴ ἡ δευτέρα γυνὴ τοῦ αὐτοῦ Λέοντος. ἕτερος λάρναξ πράσινος Θετταλός, ἐν ᾧ ἀπόκειται Εὐδοκίᾳ ἡ τρίτη γυνὴ τοῦ αὐτοῦ Ἰσχυροῦ Λέοντος ἡ ἐπονομαζομένη Βαῖνη. ἕτερος λάρναξ Ms. 217. b Προικονήσιος, ἐν ᾧ ἀπόκεινται Ἄννα καὶ Ἄννα αἱ θυγαδὲς τῆς τοῦ μακαρίου Λέοντος καὶ Ζωῆς. ἕτερον λαρνάκιον μικρὸν ἀπὸ λίθου Σαγαρινῶ, ἣν οὖν Πνευμονουσίον, ἐν ᾧ ἀπόκειται Βασίλειος ὁ ἀδελφὸς Κωνσταντίνου Πορφυρογεννητοῦ, καὶ Βάρδας ὁ υἱὸς Βασιλείου τοῦ πάππου αὐτοῦ. ἕτερον λαρνάκιον μικρὸν ἀπὸ λίθου Σαγαρινῶ, ἐν ᾧ ἀπόκειται * * * * *

6. ᾧ om. ed. 16. Εὐδοκία pro altero Ἄννα coni. R. 22. Desunt versus tres in membranis vacui relictis.

olim exstabant. Verum Dominus Leo [filius Basilii Macedonis] inde abstulit illum sarcophagum, et hic in Apostolorum templo deposuit, et exuvias dicti Michaëlis ipsi indidit. Alius viridis Thessalicus, tenens Basilium [Macedonem] et eius uxorem, Eudociam, et filium, Alexandrum. Alius Sagarinus aut Pneumonousius, in quo iacent venerandus Imperator Leo [Sapiens, Basilii filius,] et filius eius, Constantinus Porphyrogenitus, multo post patrem tempore illatus. Alius albus, cui nomen est basilicium, tenens Constantinum, filium Basilii [Macedonis]. Alius viridis Thessalus, in quo iacent S. Theophano, prima uxor B. Leonis [Sapientis], et eius filia, Eudocia. Alius Bithyno marmore, in quo Zoë, secunda eiusdem Leonis uxor. Alius viridis Thessalus, in quo Eudocia, Βαῖνη cognominata, tertia eiusdem Domini Leonis uxor. Alius Proconnesio marmore, in quo iacet Anna et Eudocia, filiae beati eiusdem Leonis ex [secunda uxore] Zoë. * * * Alia urnula marmore Sagarino aut Pneumonousio, in quo iacent Basilii, frater Constantini Porphyrogeniti. * * * * * Alia urnula, marmore Sagarino, in quo iacet * * * *

Πρὸς αὐτὴν τὴν κόγχην κατὰ ἀνατολὰς πρῶτος λάρναξ, ἐν ᾗ ἀπόκειται τὸ σῶμα τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἀπὸ λίθου ξένου καὶ ἀλλοκότου μέσην χορῶν ἔχοντος τοῦ τε Βιθυνοῦ καὶ Χαλκηδωνίτου, παραπλησίως λίθῳ Ὀστρίτῃ. ἕτερος λάρναξ α-5 πὸ λίθου Ἱεραπολίτου, ἐν ᾗ ἀπόκειται Θεοδῶρα ἡ γυνὴ τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ. ἕτερος λάρναξ κείμενος πρὸς δυσμὰς πρὸς τὸ μέρος τὸ δεξιὸν, τὴν χορῶν ῥοδοποιτικὸν Δοκιμινόν, ἐν ᾗ ἀπόκειται Εὐδοχία ἡ γυνὴ Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου. Β ἕτερος λάρναξ λευκὸς Προικονήσιος, ἐν ᾗ ἀπόκειται Ἰουστι-10 νιανὸς ὁ μικρὸς. ἕτερος λάρναξ ἀπὸ λίθου Προικονησίας, ἐν ᾗ ἀπόκειται Σοφία ἡ γυνὴ Ἰουστίνου. ἕτερος λάρναξ ἀπὸ λίθου λευκοῦ Δοκιμινοῦ ὄνυχίτου, ἐν ᾗ ἀπόκειται Ἡράκλειος ὁ μέγας. ἕτερος λάρναξ πράσινος Θεσσαλὸς, ἐν ᾗ ἀπόκειται Φαβία ἡ γυνὴ Ἡρακλείου. ἕτερος λάρναξ Προικονήσιος 15 Κωνσταντίνου Πωγωνάτου. ἕτερος λάρναξ ἀπὸ λίθου πρασί- νου Θεσσαλικῆς, ἐν ᾗ ἀπόκειται Φαῦστα ἡ γυνὴ Κωνσταν- C τίνου Πωγωνάτου. ἕτερος λάρναξ Σαγαρινὸς, ἐν ᾗ ἀπόκειται Κωνσταντίνος, ἔργων Ἡρακλείου, υἱὸς Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου. ἕτερος λάρναξ ἀπὸ λίθου Σαγαρινοῦ ἑκατοντά-20 λίθος, ἐν ᾗ ἀπόκειται Ἀναστάσιος ὁ καὶ Ἀρτέμιος. ἕτερος λάρναξ ἀπὸ λίθου Ἱεραπολίτου, ἐν ᾗ ἀπόκειται ἡ γυνὴ Ἀνα- 9. τοῦ μικροῦ conl. R.

IN HEROO MAGNI IUSTINIANI.

Primus apud concham versus orientem est sarcophagus, in quo iacet corpus Iustiniani, marmore peregrino rari et miri coloris, qui medius fere sit inter colorem Bithyni et Chalcedonici marmoris, similibus marmoris Ostriae. Alius marmore Hierapolitano, in quo iacet Theodora, Magui Iustiniani uxor. Alius versus occidentem a dextra, e marmore coloris rosei maculis distincti, Docimino, in quo iacet Eudocia, uxor Iustiniani Minoris [alias Rhinotmeti]. Alius e candido marmore Proconnesio, in quo iacet Iustinianus Minor. Alius, Proconnesius item, in quo iacet Sophia, uxor Iustini [Minoris]. Alius e candido marmore Docimino, colore Onychiten referente, in quo iacet Heraclius Magnus. Alius viridis, marmore Thessalo, in quo iacet Fabia, uxor Heraclii. Alius e marmore Proconnesio, Constantini Pogonati. Alius e marmore viridi Thessalico, in quo sita est Fausta, uxor Constantini Pogonati. Alius e marmore Sagarino, in quo situs est Constantinus, nepos Heraclii, pater Constantini Pogonati. Alius e marmore Sagarino hecatontalitho seu multicolore, in quo situs est Anastasius, alias Artemius dictus. Alius e marmore Hierapolitano, in quo sita est eiusdem Anastasii Artemii uxor. Alius e marmore Proconnesio, in quo

στασίου τοῦ καὶ Ἀρτεμίου. ἕτερος λάρναξ ἀπὸ λίθου Προικονησιῶν, ἐν ᾗ ἀπόκειται Λέων ὁ Ἰσαυρος. ἕτερος λάρναξ ἀπὸ λίθου πρασίνου Θετταλικοῦ, ἐν ᾗ ἀπέκειτο Κωνσταντίνος ὁ υἱὸς τοῦ Ἰσαύρου ὁ ἐπικληθεὶς Καβαλλίνος, ἀλλ' ἐξ-
 5 ἐξώθη ὑπὸ Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρας, καὶ κατεκάη τὸ δύστηνον αὐτοῦ σῶμα. ὁμοίως καὶ ὁ λάρναξ αὐτοῦ ἐξέωθη καὶ κατε-
 πρήσθη, καὶ ἐχρημάτισεν εἰς τὰ τοῦ Φάρου συστεμάτια. καὶ γὰρ καὶ τὰ μεγάλα ἀββάκια τὰ ὄντα ἐν τῷ αὐτῷ Φάρῳ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λάρνακος τυγχάνοντά εἰσιν. ἕτερος λάρναξ ἀπὸ
 10 λίθου Προικονησιῶν, ἐν ᾗ ἀπόκειται Εἰρήνη ἡ γυνὴ Κωνσταντίνου τοῦ Καβαλλίνου. ἕτερος λάρναξ πράσινος Θεσσαλός, ἐν ᾗ ἀπόκειται ἡ γυνὴ Καβαλλίνου. σταταραία ἀπὸ Ed.L. 373
 λίθου Προικονησιῶν, ἐν ᾗ ἀπόκεινται Κοσμῶ καὶ Εἰρήνη, ἀδελφαὶ Καβαλλίνου. ἕτερος λάρναξ Προικονησιῶν, ἐν ᾗ ἀ-
 15 πόκειται Λέων ὁ Χαζάρος, υἱὸς Κωνσταντίνου τοῦ Καβαλλίνου. ἕτερος λάρναξ ἀπὸ λίθου Προικονησιῶν, ἐν ᾗ ἀπό-
 κεῖται Εἰρήνη ἡ γυνὴ Λέοντος τοῦ Χαζάρου. ἕτερος λάρναξ πράσινος Θετταλός, ἐν ᾗ ἀπόκειται Μιχαὴλ ὁ Τραβλός. ἕ-
 20 τερος λάρναξ ἀπὸ λίθου Σαγαρινοῦ, ἐν ᾗ ἀπόκειται Θεκλα ἡ γυνὴ Μιχαὴλ τοῦ Τραβλοῦ. ἕτερος λάρναξ ἀπὸ λίθου πρασίνου, ἐν ᾗ ἀπόκειται Θεόφιλος ὁ βασιλεύς. ἕτερον λαρ-
 νάκιον πράσινον, ἐν ᾗ ἀπόκειται Κωνσταντίνος ὁ υἱὸς Θεοφίλου. ἕτερον λαρνάκιον ἀπὸ λίθου Σαγαρινοῦ, ἐν ᾗ ἀπό-
 κεῖται Μαρία ἡ θυγάτηρ Θεοφίλου.

situs est Leo Isaurus. Alius e marmore viridi Thessalico, in quo iacebat olim istius Leonis Isauri filius, Constantinus, vulgo Caballinus dictus. Verum Michaël et Theodora impuras eius reliquias inde eiiciebant, et igni comburebant; sarcophagus autem sede sua revulsus serraque dissectus inserviit ad fori systremmatia [seu repagula]. Etiam magna abbasia eiusdem fori ex eodem sarcophago facta sunt. Alius e marmore Proconnesio, in quo sita est Irene, uxor Constantini Caballini modo dicti. Alius e marmore viridi Thessalico, in quo sita est uxor eiusdem Caballini. Stataria [seu conditorium plurimum corporum capax] e marmore Proconnesio, in quo iacent Cosmo et Irene, sorores Caballini. Alius marmore Proconnesio, in quo situs est Leo Chazarus, filius Constantini Caballini. Alius e marmore Proconnesio, in quo sita est Irene, uxor Leonis Chazari. Alius e marmore viridi Thessalico, in quo situs est Michael Balbus. Alius e marmore Sagarino, in quo sita est Thecla, uxor Michaelis Balbi. Alius e marmore viridi, in quo situs est Theophilus Imperator. Alius parvus e marmore viridi, in quo situs est Constantinus, filius Theophili. Alius parvus e marmore Sagarino, in quo sita est Maria, filia Theophili.

Στοιὰ ἢ πρὸς μεσημβρίαν τοῦ αὐτοῦ ναοῦ.

Ἐν ταύτῃ ἀπόκεινται λάρνακες Ἀρκαδίου, Θεοδοσίου, νιοῦ αὐτοῦ, καὶ Εὐδοξίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ. καὶ ἔστιν ὁ μὲν Ἀρκαδίου τάφος πρὸς μεσημβρίαν, ὁ δὲ Θεοδοσίου πρὸς ἄρκτον, τῆς δὲ Εὐδοξίας ἀνατολικώτερος, ἀμφότεροι πορφυροῦ, ἦτον Ῥωμαῖοι.

C Στοιὰ ἢ πρὸς ἄρκτον τοῦ αὐτοῦ ναοῦ.

Ἐν ταύτῃ τῇ στοᾷ τῇ οὐσῃ πρὸς ἄρκτον κεῖται λάρναξ κυλινδροειδῆς, ἐν ᾗ ἀπόκειται τὸ δύστηνον καὶ παμμίαρον σῶμα τοῦ παραβιάτου Ἰουλιανοῦ, τὴν χροιάν πορφυροῦν, ἦ-10 τον Ῥωμαῖον. ἕτερος λάρναξ πορφυροῦς, ἦτον Ῥωμαῖος, ἐν ᾗ ἀπόκειται τὸ σῶμα Ἰοβιανοῦ τοῦ μετὰ Ἰουλιανὸν βα-
 Ms. 218.b σιλεύσαντος. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ γυναικίᾳ μοῇ τὰ Ἰουστίνου, ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ, ἐν λάρνακι ἀπὸ λί-
 D θου πρᾶσίνου Θεσσαλοῦ ἀπέκειτο τὸ σῶμα Ἰουστίνου τοῦ 15
 βασιλέως καὶ Σοφίας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ. καὶ ἐξηρέθη τὰ τούτων λείψανα, καὶ κατετέθη ἐν τῇ αὐτῇ μοῇ ἐν χαμοσο-
 ρίῳ ἀπὸ λίθου Προικονησίου ἦτον Πικριμαίου, ἐν ᾗ καὶ ἐπιγέγραπται „γλοσσόκομος Ἀλεξάνδρου Δομεστικῶν.“ Ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ μοῇ τοῦ ἁγίου Μάμαντος πλησίον τῆς πόρτης τῆς 20

5. ἄρκτον reposuit R., νότον cod. 16. Εὐφημίας leg. esse putat R.

DE SARCOPHAGIS, QUI SUNT IN PORTICU AERDIS AUSTRALI RIUSDEN.

Ibi depositi sunt sarcophagi Arcadii et filii eius, Theodosii, et Eudoxiae, quae fuit uxor Arcadii et mater Theodosii. Arcadius versus austrum, Theodosius versus septentrionem, Eudoxia versus orientem iacent. Omnes tres sunt marmore porphyretico seu Romano.

DE SARCOPHAGIS IN PORTICU BOREALI RIUSDEN TEMPLI.

Ibi situm est in sarcophago rotundo cylindrico colore porphyretico seu Romano scelestum et execrandum cadaver Iuliani Transgressoris [alias Apostatae]. Alius porphyreticus seu Romanus, in quo situs est Iovianus, qui post Iulianum imperavit. In monasterio muliebri, Iustini dicto, in eius nempe aede S. Thomae sacra siti olim erant in sarcophago marmoris viridis Thessalici Iustinus Imp. et Euphemia, uxor eius. Illinc autem depromptae fuerunt eorum reliquiae, et in eodem monasterio in humili et exiguo conditorio e lapide Proconnesio seu Picrīnaeo, cui inscriptum est hoc elogium: *Glossocomus* [seu capsā] *Alexandri Domestici*. In monasterio

ξυλοκέρκον, ἐν τῷ νόρῳ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας ἐξ ἀριστε-
 ρῶν ἴσταται λάρναξ ἀπὸ λίθου ἑκατονταλίθου, ἐν ᾧ ἀπόκει-
 ται ἡ τοῦ Μαυρικίου γυνὴ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. ἐν δὲ
 τῇ καταφυγῇ τῆς αὐτῆς μονῆς ἐξ ἀριστερῶν πρὸς ἀνατολὴν Ed.L. 374
 5 ἴσταται λάρναξ ἀπὸ λίθου, ἐν ᾧ ἀπόκειται Μαυρικός ὁ βα-
 σιλεὺς. ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ μονῇ τῆς ἁγίας Τριάδος τῆς ἐπο-
 νομαζομένης τὰ Σταυρακίον, ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τῆς αὐτῆς
 ἐκκλησίας, ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρο-
 μου, ἴσταται λάρναξ ἀπὸ λίθου λευκοῦ, ἐν ᾧ ἀπόκειται
 10 Σταυράκιος ὁ βασιλεὺς καὶ Θεοφανὸς ἡ αὐτοῦ γαμετή. ἰστέ-
 ον, ὅτι ἐν τῇ μονῇ τῇ λεγομένῃ τῆς Κυρᾶς Εὐφροσύνης ἴστα-
 ται λάρναξ ἀπὸ λίθου Βυθινοῦ, ἐν ᾧ ἀπόκειται Κωνσταντί-
 νος ὁ υἱὸς Εἰρήνης ὁ τυφλωθεὶς, καὶ Μαρία ἡ γυνὴ αὐτοῦ,
 καὶ αἱ δύο θυγατέρες αὐτοῦ, Εὐφροσύνη ἡ γυνὴ Μιχαήλ B
 15 τοῦ Τραβλοῦ, καὶ Εἰρήνη ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς, καὶ Ἄννα ἡ
 θυγάτηρ Θεοφίλου τοῦ βασιλέως. ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ μονῇ τῇ
 λεγομένῃ τὰ Γαστρία εἰς τὸ πρὸς ἀνατολὴν δεξιὸν μέρος τῆς
 αὐτῆς ἐκκλησίας ἐν τῇ ἐκεῖσε σταταραίᾳ ἀπόκειται ἡ μακαρία
 Θεοδώρα ἡ τοῦ Θεοφίλου γυνὴ καὶ αἱ τρεῖς θυγατέρες αὐ-
 20 τῆς, Θέκλα, Ἀναστασία καὶ Πουλχερία. ἐν δὲ τῷ εὐνόμῳ
 μέρει τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, ἀπέναντι τῆς τοιαύτης σταταραί-
 ας, ἴσταται λάρναξ ἀπὸ λίθου, ἐν ᾧ ἀπόκειται Πετρωνῆς ὁ
 γεγονῶς δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ ἀδελφὸς Θεοδώρας τῆς μα-
 καρίας βασιλίδος. ἐν δὲ τῷ νόρῳ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας ἐν Ma. 219. a

S. Mamantis prope portam xylocerci aut circi lignei dictam, in nar-
 thece ecclesiae eius monasterii ad sinistram stat sarcophagus e lapi-
 de hecatontalitho seu multicolore vel centumtessclato, in quo sita
 est Mauricii uxor cum liberis. In cataphye autem seu refugio et
 recessu interiore illius monasterii ad sinistram versus orientem stat
 sarcophagus marmoreus Mauricii Imperatoris. In monasterio S. Tri-
 nitatis, Stauracii cognominato, in eius ecclesiae dextra regione in
 oratorio S. Ioannis Prodromi seu Praecursoris stat sarcophagus e mar-
 more candido, in quo iacent Stauracius Imp. et Theophano, uxor
 eius. In monasterio Cyrae seu Dominae Euphrosynae dicto stat sar-
 cophagus e marmore Bithyno, in quo Constantinus, a matre Irene
 excoecatus, et uxor eius Maria iacent et duae filiae, nempe Eu-
 phrosyna, uxor Michaelis, [de qua monasterium appellatur,] et eius
 soror, Irene. Iacet ibidem quoque Anna, filia Theophili Imperato-
 ris. In monasterii, ta Gastria vel Gastriorum dicti, ecclesia, versus
 orientem ad dextram in statarea, quae ibi est, iacet S. Theodora,
 uxor Theophili, et eius tres filiae, Thecla, Anastasia et Pulcheria.
 In sinistra parte eius ecclesiae, e regione istius statareae, stat sar-
 cophagus marmoreus Petronae, qui fuit quondam domesticus scho-

Cιῶ πρὸς ἀνατολὴν ἀριστερῶ μέρει τοῦ αὐτοῦ νάρθηκος ἵσταται λαρνάκιον μικρὸν ἀπὸ λίθου Προικονησίου, ἦτον Πικριμαίου, ἐν ᾧ ἀπόκειται Θεοκτίστη ἡ μήτηρ Θεοδώρας τῆς μακαρίας βασιλίδος. ἰστέον, ὅτι πλησίον αὐτοῦ ἵσταται λαρνάκιδιον ἀπὸ λίθου Σαγαρινοῦ, ἦτον Πνευμονουσίου, ἐν ᾧ ἀπόκειται Εἰρήνη ἡ θυγάτηρ Βάρδα τοῦ καίσαρος. ἰστέον, ὅτι λαρνάκιδιον μικρὸν σπιθαμιαῖον ἵσταται πλησίον αὐτῶν, εἰς ὃ ἀπόκειται τὸ τοῦ καίσαρος Βάρδα κατομάγουλον. ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ μονῇ τῆς ἁγίας Εὐφημίας τῆς λεγομένης Εὐμόρφου ἐν τῷ πρὸς ἀνατολὴν ἀριστερῶ μέρει τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, ἐν τῇ ἐκεῖσε σταταραίᾳ ἀπόκειται Παγκαλῶ ἡ μήτηρ Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη. ἐν δὲ τῇ πρὸς ἀνατολὴν δεξιῶ μέρει τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, ἀπέναντι ταύτης τῆς σταταραίας ἐστὶν ἑτέρα σταταραία ἀπὸ λίθου πρασίνου Θεταλοῦ, ἐν ᾗ ἀπόκειται Μαριανὸς ὁ γεγωνὸς δομέστικος τῶν σχολῶν, καὶ Συμβάτιος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἀμφότεροι ἀδελφοὶ Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη. ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ δεξιῶ εὐκτηρίῳ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας τοῦ Προδρόμου ἐν τῇ πρὸς ἀνατολὴν εὐωνύμῳ μέρει τοῦ αὐτοῦ εὐκτηρίου ἵσταται **Ed.L. 375** λάρναξ ἀνάγλυφος, ἐν ᾧ ἀπόκειται Ἀναστασία ἡ θυγάτηρ Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη. ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ πρὸς ἀνατολὴν δεξιῶ μέρει τοῦ αὐτοῦ εὐκτηρίου, ἀπέναντι τοῦ λάρνακος ἵσταται λαρνάκιον μικρὸν ἀνάγλυφον, ἐν ᾧ ἀπόκειται Ἄννα καὶ Ἑλένη, θυγατέρες Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου

larum et frater modo dictae B. Imperatricis Theodoraе. In eiusdem ecclesiae narthece versus orientem ad sinistram plagam stat parvus sarcophagus e marmore Proconnesio aut Picrimaeo, in quo iacet Theoctista, mater S. Theodoraе Imperatricis. Prope adstat parvus sarcophagus e marmore Sagarino aut Pnenmonusio seu pulmonario, in quo sita est Irene, filia Bardae Caesaris. Prope adstat parvus ad spithamae fere modum sarcophagus, in quo Caesaris Bardae maxilla inferior. In monasterio S. Euphemiae dictae Formosae iacet in ea ecclesiae plaga, quae versus orientem spectanti sinistra est, in statarea, quae ibi est, Pancalo, mater Basillii Imperatoris Christum amantis. At in dextra eiusdem ecclesiae plaga versus orientem, e regione istius, statarea est marmore viridi Thessalico, in qua iacent Mariannus, olim domesticus scholarum, et Symbatius, ambo fratres Basillii, Christum amantis Imperatoris. In dextro eiusdem ecclesiae oratorio, quod Praecursori seu Ioanni Baptistae sacrum est, et quidem in sinistra versus orientem plaga eius oratorii, stat sarcophagus cum sculpturis exstantibus, in quo iacet Anastasia, filia Basillii Imperatoris. In dextro ad orientem latere illius oratorii, e regione praecedentis sar-

δεσπότην, καὶ Ζωὴ ἡ μήτηρ Κωνσταντίνου τοῦ Θεοστέππου καὶ Πορφυρογεννήτου τοῦ μακαρίου βασιλέως τοῦ ἐγγόνου Βασιλείου. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἀρχιστρατήγου τοῦ ἐπονομαζομένου τῶν Προμότην ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας ἐν τῇ ἐκείσε σταταραίᾳ ἀπόκειται Μαρία ἡ θυγάτηρ Βασιλείου δεσπότην. B

ΚΕΦ. μγ'.

Ms. 219. B

Ἐδημιῶντα ἐπὶ στρατοπέδου ἐδημιουμένη, νικητηρίων καὶ θριάμβων ἀγομένων. Ἰστέον δὲ, ὅτι ἡ αὐτὴ ἐδημιῶντα ἔσται καὶ παρὰ τοῦ
10 στρατοπέδου, ἤντικα φιλοτιμία τις ἢ μαίμας παρὰ τοῦ βασιλέως αὐτοῖς παρασχεθῆ.

„Πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων“ ὁ λαὸς γ'. „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βασιλέων καὶ ἀντοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη“ ὁ λαὸς γ'. „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα τῶν εὐσεβεστάτων ἡσυχαστῶν πολλὰ τὰ ἔτη“ ὁ λαὸς γ'. „τῶν πορφυρογεννητῶν πολλὰ τὰ ἔτη“ ὁ λαὸς γ'. „θεοπροβλήτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη“ ὁ λαὸς γ'. „θεοκυβερνήτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη“ ὁ λαὸς γ'. „κοσμοσυστάτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη“ ὁ λαὸς γ'. „κοσμοποθήτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη“ ὁ λαὸς γ'. „ἀνδρειοτάτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη“ ὁ λαὸς γ'. „νικητῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη“ ὁ λαὸς γ'.

cophagi, stat alius parvus, etiam cum figuris exsculptis prominentibus, in quo iacent Anna et Helena, eiusdem Basilii filiae; et Zoë, mater a Deo coronati et Porphyrogeniti Constantini, beati Imperatoris, nepotis Basilii. In monasterio Archistrategi seu S. Michaelis, de auctore Promoti cognominati, iacet in eius ecclesiae dextro latere in statarea, quae ibi est, Maria, filia Basilii, toties iam laudati Domini.

CAP. 43.

Acclamatio castrorum, quando triumphus de victis hostibus agitur et insignia victoriae producuntur. Haec eadem cantatur quoque ab exercitu, quando largitionem ab Imperatore aliquam aut maius impetrat.

Multi sint anni Imperatorum; repetit turba ter; quod etiam de omnibus infra scriptis acclamationibus factum esse, sufficiat semel monuisse. Illius et illius magnorum Regum et Imperatorum multi sint anni. Illius et illius piissimarum Augustarum multi sint anni. Porphyrogenitorum multi sint anni. A Deo promotorum Imperatorum multi sint anni. A Deo gubernatorum Imperatorum multi sint anni. A toto terrarum orbe commendatorum Imperatorum multi sint anni.

„ἐχθρολετῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „πλουτοποιῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „ὀρθοδόξων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „νιδ Θεοῦ, ζῶν ἀβ-
D τοῖς” ὁ λαὸς γ’. „νιδ Θεοῦ, συμβασιλευσον αὐτοῖς” ὁ λα-
ὸς γ’. „νιδ Θεοῦ, χάρισαι ἡμῖν αὐτούς” ὁ λαὸς γ’. „νιδ⁵
Θεοῦ, τοὺς χρόνους αὐτῶν πλήθυνε” ὁ λαὸς γ’. „νιδ Θεοῦ,
ἐπάκουσον ἡμῶν” ὁ λαὸς γ’. „αὔξει ἢ πίστις τῶν χριστι-
ανῶν” ὁ λαὸς γ’. „αὔξη ἢ νίκη καὶ εὐτυχία τῶν στρατευ-
μάτων Ῥωμαίων” ὁ λαὸς γ’. „αὔξη ἢ ἀνδρεία τοῦ λαοῦ
τοῦ Κυρίου” ὁ λαὸς γ’. „ἡμεῖς δοῦλοι τῶν βασιλέων” ὁ 10
λαὸς γ’. „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βασιλέων καὶ αυτο-
κρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „πολυχρόνιον ποιήσε
ὁ Θεὸς τὴν ἄγλαν βασιλείαν σῶς εἰς πολλὰ ἔτη.”

Ed.L. 376 Ἡ παρὰ τῶν Σάρδων ἐδομένη εὐφημία τοῖς βασιλεῦσιν.

„Χριστὸς νικᾷ, Χριστὸς βασιλεύει” ὁ λαὸς γ’. „Χρι-15
στός φυλάξει τὸν βασιλέα” ὁ λαὸς γ’. „πολλὰ τὰ ἔτη τῶν
βασιλέων” ὁ λαὸς γ’. „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βασι-
λέων καὶ αυτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „θεο-
προβλήτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „θεοτηρή-
των βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „εἰρηνοποιῶν βα-20
σιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „πλουτοποιῶν βασιλέων
πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „νιδ Θεοῦ, συμβασιλευσον ἀβ-
B τοῖς” ὁ λαὸς γ’. „νιδ Θεοῦ, χάρισαι ἡμῖν αὐτοῖς” ὁ λα-

13. Verba βασιλείαν — ἔτη add. R.^o 23. χάρισε cod. et ed.

anni. A toto terrarum orbe cupitorum Imperatorum multi sint anni. Fortissimorum Imperatorum multi sint anni. Victoriosorum Imperatorum multi sint anni. Hostes perdentium Imperatorum multi sint anni. Ditantium Imperatorum multi sint anni. Orthodoxorum Imperatorum multi sint anni. Fili Dei, vitam ipsis [indulge]. Fili Dei, regnum cum illis administra. Fili Dei, indulge nobis eos. Fili Dei, multiplica ipsorum annos. Fili Dei, exaudi nos. Crescat fides Christianorum. Crescat victoria et felicitas exercituum Romanorum. Crescat fortitudo populi Domini. Nos sumus servi Imperatorum. Illius et illius magnorum Regum et Imperatorum multi sint anni. Multenne faciat Deus sacrum vestrum imperium.

ACCLAMATIO, QUAM SARDE DOMINIS ACCIPIUNT.

Christus vincit, Christus regnat. Hanc acclamationem iterabat turba ter; uti etiam sequentes omnes. Christus custodiat Imperatorem. Multi sint anni Imperatorum. Illius et illius magnorum Regum atque Imperatorum multi sint anni. A Deo promotorum Imperatorum

ὅς γ'. „νιδ Θεοῦ, ζωὴν αὐτοῖς δώρησαι” ὁ λαὸς γλ. „νιδ Θεοῦ, τοὺς χρόνους αὐτῶν πλήθυνε” ὁ λαὸς γ'. „αὐξεῖ ἢ πίστις τῶν χριστιανῶν” ὁ λαὸς γ'. „αὐξεῖ ἢ βασιλεία τῶν Ῥωμαίων” ὁ λαὸς γ'. „αὐξεῖ ἢ νίκη τῶν στρατῶν τῶν Ῥωμαίων” ὁ λαὸς γ'. „ὁ δεῖνα τοῦ ἀγιοτάτου καὶ οἰκου-
μενικοῦ πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ'. „τῆς ἱερᾶς συγκλήτου πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ'. „τοῦ φιλοχρίστου στρατοῦ πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ'. „στερεώσει ὁ Θεὸς τὴν πίστιν ἡμῶν” ὁ λαὸς γ'. „στερεώσει ὁ Θεὸς τοὺς βασιλεῖς
10 ἡμῶν” ὁ λαὸς γ'. „ἡμεῖς δοῦλοι τῶν βασιλέων” ὁ λαὸς γ'. „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἀγίαν βασιλείαν σᾶς εἰς πολλὰ ἔτη.”

ΚΕΘ. μδ.

C
Ms. 220. a

Ἡ γενομένη ἐξόπλισις καὶ ἐξοδος καὶ τὸ ποσὸν τῆς ἐξόγας καὶ τοῦ
15 λαοῦ τοῦ ἀποσταλέντος κατὰ τῆς θεολέστου Κρήτης μετὰ τοῦ πα-
τρικίου Ἡμερίου καὶ λογοθέτου τοῦ δρόμου ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλο-
χρίστου δεσπότη.

Τὸ βασιλικοπλόϊμον χιλιάδες ιβ'. Ῥῶς ψ'. ἐδέξατο ὁ δ
στρατηγὸς τῶν Κιβυρραῖαιωτῶν ἔχειν στρατὸν εχ', καὶ δι-
20 πλοῦς α· ὁμοῦ ςχ. ἐδέξατο ὁ στρατηγὸς τῆς Σάμου ἔχειν
στρατὸν δ, καὶ διπλοῦς α· ὁμοῦ ε. ἐδέξατο ὁ στρατηγὸς

*multi sint anni. Pacem conscientium et orbi quietem imponentium
Imperatorum multi sint anni. Ditantium suos Imperatorum multi sint
anni. Fili Dei, corregna ipsis. Fili Dei, dona ipsis vitam. Fili
Dei, multiplica ipsorum annos. Crescat fides Christianorum. Crescat
imperium Romanorum. Crescat victoria exercituum Romanorum. Il-
lius sanctissimi et oecumenici patriarchae multi sint anni. Sacri
senatus multi sint anni. Exercitus Christum amantis multi sint anni.
Corroboret Deus fidem nostram. Confirmet Deus Imperatores nostros.
Nos sumus servi Imperatorum. Multenne faciat Deus sacrum ve-
strum imperium.*

CAP. 44.

*De expeditione adversus Cretam, quam Deus perdat, et in eam
expensis et numero militum stipendiique. Contingit ea sub Leone,
Christum amante Domino, duce Himerio patricio et logotheta
dromi.*

Imperialis classis constabat duodecim millibus et Russis 700.
Strategus Cibyrhaeotarum receperat in se praestare 5600 et duplos
mille; faciunt simul 6600. Strategus Sami receperat in se praestare
4000 et mille duplos; faciunt simul quinquies mille. Strategus Ae-

τοῦ Ἀγαίου πελάγους ἔχειν στρατὸν γ, καὶ διπλοῦς α. ὁμοῦ τὸ πᾶν χιλιάδες κη' καὶ ε'.

Διὰ τῶν καρβαλαρικῶν τῶν ὀφειλόντων ταξειδεῦσαι εἰς τὸ πλοῖμον.

Σχολᾶριοι Θρακησιᾶνοι καὶ Μακεδόνες αλζ'. ἀπὸ τοῦ Ed. L. 377 θέματος τῶν Θρακησίων α, ἀπὸ τοῦ θέματος Σεβαστίαςδ Ἀρμένιοι α, ἀπὸ τὸ Πλατάνιον Ἀρμένιοι φ', ἀπὸ τῆς Πρίνης φ' ὁμοῦ καρβαλαρικοὶ ζλζ', καὶ ὁμοῦ τὸ πᾶν διὰ τε τοῦ πλοῖμον διὰ τε τῶν καρβαλαρικῶν χιλιάδες λδ' λζ'.

Διὰ τοῦ βασιλικοῦ πλοῖμον.

Λρόμονες ξ ἔχοντες ἀνὰ ἀνδρῶν κοπηλατῶν σλ' καὶ ἀνάιτο πολεμιστῶν ὁ' ὁμοῦ χιλιάδες ιη'. πάμφυλοι μ' ἔξ ὧν οἱ μὲν κ' πάμφυλοι ἀνὰ ἀνδρῶν ρζ', οἱ δὲ ἕτεροι κ' ἀνὰ ἀνδρῶν ρλ', καὶ Ῥῶς ψ' ὁμοῦ εω'. ὁμοῦ τὸ πᾶν χιλιάδες κη' καὶ δύο.

B

Διὰ τοῦ θέματος τῶν Κιβυρῆλαιτῶν.

15

Λρόμονες ιε' ἔχοντα ἀνὰ ἀνδρῶν κοπηλατῶν σλ' καὶ ἀνά πολεμιστῶν ὁ' ὁμοῦ χιλιάδες δ' καὶ φ'. πάμφυλοι ιε'

gaci maris receperat in se praestare 3000, et mille duplos; faciunt simul quater mille. Hi omnes computati efficiunt viginti octo millia et tercentum capita.

DE EQUITIBUS, QUI DEBEBANT IN CLASSE MILITARE.

Scholarii Thracēsiani et Macedones mille triginta septem. E themate Thracēsiorum mille. E themate Sebastiae Armeni mille. E Platanio Armeni quingenti, e Prina quingenti. Faciunt simul sexies mille triginta septem equites; et annumerati superioribus classiarii faciunt triginta quatuor millia et triginta septem.

DE CLASSE IMPERIALI.

Classis imperialis constabat dromonibus sexaginta. Singuli dromones vehebant ducentenos et trigenos remiges, milites autem septuagenos. Faciunt simul sumpti octodecim millia. Pamphylis porro constabat quadraginta, quorum viginti vehebant viros centenos et sexagenos; reliqui viginti autem vehebant viros centenos et trigenos et Russos in universum septingentes. Faciunt omnes simul millia viginti tria et duo homines.

DE THEMATE CIBYRHAENOTARUM.

Praestabat hoc thema dromones quindecim, quorum singuli tenebant remiges ducentenos et trigenos et milites septuagenos. Fa-

ἔχοντες οἱ μὲν ε' ἀνὰ ἀνδρῶν ρξ, οἱ δὲ ἕτεροι ἰ ἀνὰ ἀνδρῶν ρλ'· ἑμοῦ χιλιάδες β' καὶ σξ. ἑμοῦ τὸ πᾶν χιλιάδες ε' καὶ ψξ.

Διὰ τοῦ θέματος τῆς Σάμου.

5 Δρόμονες ἰ ἔχοντες ἀνὰ ἀνδρῶν κοπηλατῶν σλ' καὶ ἀνὰ πολεμιστῶν ὄ· ἑμοῦ γ. πάμφυλοι ιβ', ἔχοντες οἱ μὲν δ' ἀνὰ ἀνδρῶν κοπηλατῶν ρξ, οἱ δὲ ἡ' ἀνὰ ἀνδρῶν ρλ'· ἑμοῦ αχπ'. ἑμοῦ τὸ πᾶν διὰ τοῦ θέματος τῆς Σάμου δχπ'.

Διὰ τοῦ θέματος τοῦ Αἰγαίου πελάγους.

10 Δρόμονες ζ' ἔχοντες ἀνὰ ἀνδρῶν κοπηλατῶν σλ' καὶ ἀνὰ πολεμιστῶν ὄ· ἑμοῦ βρ'. πάμφυλοι ζ' ἔχοντες οἱ μὲν γ' ἀνὰ ἀνδρῶν ρξ, οἱ δὲ ἕτεροι δ' ἀνὰ ἀνδρῶν ρλ'· ἑμοῦ α. ἑμοῦ τὸ πᾶν διὰ τοῦ θέματος τοῦ Αἰγαίου πελάγους γρ'.

Διὰ τοῦ θέματος Ἑλλάδος.

15 Δρόμονες ἰ ἔχοντες ἀνὰ ἀνδρῶν κοπηλατῶν σλ' καὶ ἀνὰ πολεμιστῶν ὄ· ἑμοῦ γ.

ciunt quater mille et quingentos. Pamphylos praestabat sedecim, quorum sex quidem vehabant viros centenos et sexagenos, ceteri decem vero centenos et trigenos. Faciunt simul millia duo et ducentos sexaginta. Simul sumti pamphyli et dromones faciunt millia sex et septingentos sexaginta.

DE THEMATE SAMI.

Dromones decem, habentes singuli remiges ducentenos et trigenos, milites septuagenos. Faciunt simul ter mille. Pamphyli duodecim, quorum quatuor remiges vehabant centenos et sexagenos singuli; reliquorum octo autem singuli centenos et trigenos. Faciunt simul sumti mille sexcentum et octoginta. Simul sumti dromones et pamphyli thematis Sami faciunt quatermille sexcentum et octoginta.

DE THEMATE AEGAEI MARIS.

Dromones septem, vehentes singuli remiges 230, milites 70, faciunt 2100. Pamphyli septem, quorum tres vehabant singuli 160; de reliquis quatuor singuli 130; faciunt mille. Totum ergo contingens thematis Aegaei maris erat ter mille et centum hominum.

DE THEMATE GRACIAE.

Dromones decem vehentes singuli remiges 230, milites 70, faciunt ter mille.

Διὰ τῶν Μαρδαϊτῶν.

Ms. 220. b *Μαρδαῖται, στρατός σὺν ἀρχόντων, δπζ, καὶ κατὰ προσθήκην ἕτεροι α· ὄμοῦ επζ. ὄμοῦ τὸ πᾶν διὰ τε τοῦ βασιλικοῦ πλοῖμου, διὰ τε τῶν θεμάτων δρόμονες ριβ, πάμφυ-*
 Ed.L. 378 *λοι οε', ἄνδρες κωπηλάται χιλιάδες λδ' καὶ πολεμισταὶ ζτμ'5 καὶ Ρῶς ψ' καὶ Μαρδαῖται επζ.*

Αἱ ῥόγαὶ διὰ τοῦ βασιλικοῦ πλοῖμου.

Στρατός συνάρχοντες χιλιάδες ιβ' καὶ φβ'. ῥόγα κεντηνάρια ιε', λίτραι ς:ι. προσθήκην αὐτῶν α ἀνά νομισμάτων ε', γινόμενον λίτραι ξθ', νομίσματα λβ'. Ρῶς ψ'. ῥόγα κεντηνάριον α'. ὄμοῦ διὰ τοῦ πλοῖμου καὶ τῶν Ρῶς ῥόγα κεντηνάρια ιζ', λίτραι νθ' : μβ.

Διὰ τοῦ θέματος τῶν Κιβυρζαϊωτῶν.

B *Στρατός συνάρχοντες ςψξ. ῥόγα κεντηνάρια β λίτραι κα' : μβ σὺν τοῖς διπλοῖς.* 15

Διὰ τοῦ θέματος τῆς Σάμου.

Στρατός συνάρχοντες δχπ', καὶ ἀπὸ τῶν διπλῶν α. ῥόγα κεντηνάρια β', λίτρα α' : ια'.

DE MARDAITIS.

Mardaitarum copiae, ducibus eorum computatis, efficiebant quater mille octoginta septem capita; quibus accedebat mantissa mille hominum; faciunt 5087. Tota ergo navalis militia e classe imperiali et e classe provinciali composita constabat dromonibus centum et duodecim, et pamphyliis septuaginta quinque; remigibus trigesies et quater mille, militibus 7340, Russis 700, Mardaitis 5087.

ROGAE IMPERIALIS CLASSIS.

Exercitus cum ducibus constat 12502 capitibus. Roga est centenar. 15, litrae 90, numismata decem. Accedunt mantissa mille viri, quorum singuli accipiunt num. 5; faciunt litras 69, num. 32; dein Russi 700, quorum roga in universum est centen. 1. Facit roga classis et Russorum simul centenaria 17, litras 59, numismata 42.

DE THEMATE CIBYRHAOTARUM.

Totus eius thematis exercitus una cum ducibus et duplis constat capitibus 6760. Roga est centen. 2, litrae 21, num. 42.

DE THEMATE SAMI.

Constat eius exercitus una cum ducibus 4680 capitibus et duplis mille. Roga est centen. 2, litr. 1, num. 11.

Διὰ τοῦ θέματος τοῦ Ἀγαίου πελάγους.

Στρατὸς συνάρχοντες γρ' καὶ ἀπὸ τῶν διπλῶν α'. ῥόγα κεντηνάριον α', λίτραι νδ' : γ'.

Διὰ τῶν Μαρδαϊτῶν τῆς Ἀσίας.

5 Στρατὸς συνάρχοντες δπζ'. ῥόγα κεντηνάρια δ', λίτραι C
ξς' : λβ. καὶ ἡ προσθήκη ἀνδρῶν α ἀνά : η', γινόμενον ρ α',
λίτραι ια' : η'. ὁμοῦ τὸ πᾶν διὰ τῶν Μαρδαϊτῶν τῆς δύ-
σεως ῥόγα κεντηνάρια ε' λίτραι ὀξ' : μβ. καὶ ὁμοῦ τὸ πᾶν
διὰ τε τοῦ βασιλικοῦ πλοῖμου, τῶν Ῥῶς, τῶν Θεματικῶν
10 πλοῖμων καὶ τῶν Μαρδαϊτῶν τῆς δύσεως ῥόγα κεντηνάρια
κθ', λίτραι ιγ' : ξς'.

Διὰ τῆς ῥόγας τῶν καβαλλαρικῶν.

*Διὰ τῶν σχολαρίων τῶν Θρακησιάνων καὶ Μακεδόνων
ὑπὲρ ἀνδρῶν χιλίων λζ'. ῥόγα κεντηνάριον α', λίτραι μα' : κδ'.
15 διὰ τοῦ θέματος τῶν Θρακησιῶν ὑπὲρ ἀνδρῶν γ ἀνά νο-
μισμιάτων β' ῥόγα ρ, λίτραι π' : κδ'. διὰ τοῦ θέματος Σεβα-
στείας ὑπὲρ ἀνδρῶν α ῥόγα ρ α', λίτραι ιγ' : κδ'. διὰ τῶν
Ἀρμενίων τῶν Πλατανιτῶν ὑπὲρ ἀνδρῶν φ' ἀνά νομισμιάτων*

5. συναρχόντων ed. 10. πλοῖμων τῶν M. καὶ τῆς cod.

DE THEMATE ARGAEI MARIS.

Exercitus cum ducibus 3100, dupli mille. Roga centen. 1,
litr. 54, num. 3.

DE MARDAITIS OCCIDENTALIBUS.

Exercitus cum ducibus 4087. Roga centen. 4, litr. 66, num.
32; mantissa mille hominum, quorum quisque octona numismata
accipit, facit centen. 1, litr. 11, num. 8. In universum ergo facit
roga Mardaitarum occidentalium centen. 5, litr. 77, num. 42. Tota
summa rogarum pro imperiali classico, pro Russis, pro classico
provinciali et pro Mardaitis occidentalibus est centen. 29, litr. 13,
numism. 66.

DE ROGA EQUITUM.

Pro scholaris Thracesianis et Macedonibus, ad mille triginta
et septem viros, roga est centen. 1, litrae 41, num. 24. Pro ter
mille viris e themate Thraciesiorum (quorum unusquisque bina nu-
mismata in stipendium accipit,) est roga centen. 1, litr. 80, nu-
mism. 24. Pro mille viris e themate Sebastiae est roga cent. 1,
litrae 13, num. 24. Pro quingentis viris ex Armenis Plataniensi-
bus, senis nummis in singulos imputatis, est roga centen. 1, litr.

ς ῥόγα κεκτηνάριον, λίτραι μα : μη. διὰ τῶν Ἀρμενίων Πρίνης ὑπὲρ ἀνδρῶν υ' ἀνά νομισμάτων ε' ῥόγα κεκτηνάριον, λίτραι κζ : νς. ὁμοῦ κάβαλλάριοι βλζ. ῥόγα κεκτηνάρια β, λίτραι νδ' : λη. καὶ οἱ κατὰ προσθήκην ἄνδρες τρισχίλιοι ἔνεακόσιοι ῥόγα ρ α', λίτραι νβ' : νς. καὶ ὁμοῦ διὰ⁵ Ed.L. 379 τοῦ καβαλλαρικῶ ῥόγα κεκτηνάρια δ, λίτραι ζ : κβ.

Διὰ τοῦ προχρέου.

Ms. 221. a Διὰ τῶν πλοῦμων τῶν γ' θεμάτων τῶν τε Κιβυρῆδαιων τῶν τῆς Σάμου καὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους ὑπὲρ ἀνδρῶν γ ἀνά: β λίτραι πγ' : κδ'. διὰ τῶν Μαρδαϊτῶν τῆς δύσεως¹⁰ τουρμαρχῶν γ' ἀνά: λς', δρουγγαρίων μβ ἀνά: ιβ', κομήτων μβ ἀνά: ε', στρατιωτῶν ε ἀνά: δ', γινόμενα ἀμφοτέρα κεκτηνάρια β, λίτραι ςδ' : νς. διὰ τῶν Ἀρμενίων θεμάτων Σεβαστείας τουρμαρχῶν ε' ἀνά: ιβ', δρουγγαρίων ι ἀνά: ε', κομήτων η' ἀνά: ε', στρατιωτῶν ἔνεακοσίων ἐξήκοντα πέντε ἀνά: 15 δ', γινόμενα ἀμφοτέρα λίτραι νε' : ζ. διὰ τῶν Ἀρμενίων Πρίνης ἄνδρες φ' ἀνά: β, γινόμενα λίτραι ιγ' : ξδ'. καὶ ὁμοῦ διὰ τοῦ ἀμφοτέρου προχρέου ρρ δ, λίτραι νβ' : ζ. Ἰστέον,

2. ΣΧΟΛ. Οὕτω κατὰ προσθήκην.

41, num. 48. Pro quadringentis viris ex Armenis Prines, quinque nummis in singulos imputatis, est roga cent. 1, litr. 27, num. 56. Tota ergo roga caballariorum seu equitum bis mille triginta et septem sunt centenaria 2, litr. 54, num. 38. Accedunt mantissae loco ter mille nongenti viri, quorum roga est cent. 1, litr. 52. Est ergo roga pro tota caballaria centenaria quatuor, litrae 7, num. 22.

DE PROCHARO.

Pro ter mille viris classariis e tribus illis thematibus, Cibyrhaeotarum nempe, Sami atque maris Aegaei, binis in singulos nummis imputatis, est roga litr. 83, num. 24. De Mardaitis occidentalibus. Pro turmarchis tribus inde petitis, unoquoque 36 nummis aestimato; drungariis 42, singulis duodenis numismatibus aestimatis; comitibus 42, senis nummis in quemque imputatis; militibus gregariis quinque mille, quaternis in singulos nummis imputatis; conficitur roga centen. 2, litr. 99, num. 56. De thematibus Armeniae; et primo de themate Sebastiae. Pro turmarchis inde petitis quinque, quorum unicuique duodeni solidi stipendium sunt; et drungariis decem, quorum singuli stipendium habent senos solidos; et comitibus octo, singulis quinque solidis censis, et militibus gregariis nongentis sexaginta duobus, quaternis nummis in singulos imputatis; est roga in univcrsum lit. 55, num. 7. De Armenia Prines. Veniunt inde viri quingenti, singuli duobus solidis censi. Fa-

ἔτι ἐδέξατο ὁ στρατηγὸς τῶν Κιβυρραίωντων καὶ ὁ κατεπάνω
 τῶν Μαρδαίωντων Ἀτταλίας, ἵνα ὁ μὲν στρατηγὸς εὐτρεπίση
 χελάνδια δύο ἀπὸ τῶν οὐσιῶν τῶν τουρμαρχῶν, ὁ δὲ κατε-
 πάνω τῶν Μαρδαίωντων εὐτρεπίση γαλαίας, καὶ διὰ Μαρτίου C
 5 μῆνος ἀποστείλωσι αὐτὰ εἰς Συρίαν, ἵνα περὶ πάντων τῶν
 ἐκείσε μελετωμένων καὶ πραττομένων ἐνέγκωσιν ἀπόκρι-
 σιν καὶ ἀληθῆς μανδάτου. Ἰστέον, ὅτι ἐδέξατο ὁ πρωτο-
 σπαθάριος Λέων καὶ ἄρχων Κύπρου, ὁ τοῦ Συμβατικῆ,
 ἀποστείλαι ἀκριβεῖς κατασκόπους εἰς τε τὸν κόλπον τῆς Ταρ-
 10 σοῦ καὶ εἰς τὰ Στόμια, ἔτι δὲ καὶ πρὸς Τρίπολιν καὶ Λαο-
 δίκειαν, ἵνα ἐκ τῶν ἀμφοτέρων μερῶν ἐνέγκωσι μανδάτα, εἴ
 τι διὰ μελέτης ἔχουσιν οἱ Σαρακηνοί. Ἰστέον, ὅτι ἐδέξατο ὁ
 στρατηγὸς Θεσσαλονίκης τοῦ καμεῖν σαγίτας χιλιάδας σ' καὶ
 μεναύλια χιλιάδας γ' καὶ σκουτάρια, ὅσα δυνθῆ. Ἰστέον, D
 15 ὅτι ἐδέξατο ὁ κριτῆς Ἑλλάδος καμεῖν μεναύλια α, ἅπερ καὶ
 ἐτελείωσεν. ἐδέξατο δὲ καμεῖν καὶ ἕτερα καὶ καταγωγιάσαι
 αὐτὰ ἐν οἷς ἂν δέξηται. Ἰστέον, ὅτι ἐδέξατο ὁ ἄρχων Χρή-
 που ἐν τῷ θέματι Ἑλλάδος καμεῖν σαγίτας χιλιάδας σ' καὶ
 μεναύλια χιλιάδας γ'. ὡσαύτως καὶ ὁ στρατηγὸς Νικοπόλε-
 20 ως καὶ ὁ Πελοποννήσου. Ἰστέον, ὅτι ἐδέξατο ὁ πρωτοσπαθά-
 ριος Θεόδωρος ὁ τοῦ Παγκράτη ἀπελθεῖν εἰς Ἀνατολικούς καὶ
 καταγράψασθαι τοὺς Πλατινιάτας, καὶ δι' αὐτῶν καὶ δι' ἐτέ- Ed. L. 380

ciunt litras 13, num. 64. Tota summa prochrei centen. 4, litr. 5a, num. 6o. Strategus Cibyrhaeotarum in se recepit praeparare chelandia duo e familiabus turmarcharum. Catepano seu capitaneus Mardaitarum Attaliae vero recepit in se praeparationem galearum. Promiserunt quoque haec mense Martio in Syriam mittere, ut de omnibus, quae ibi vel consiliis agitantur, vel ipso instituuntur opere, relationem et verum mandatum seu notitiam afferant. Leo protospatharius et praefectus Cypri, de gente Symbatici, in se recepit, fidos et diligentes exploratores in sinum Tarsensem mittere et in provinciam, cui nomen est Ostia; item ad Tripolim, Laodicaeam, ut ex omnibus illis partibus mandata seu notitias afferant eorum, quae Saraceni moliuntur. Strategus Thessalonicae recepit in se curam fabrefaciendi sagittarum ducenta millia, hastarum vel venabulorum tria millia, scutorum quotquot procurare possit. Iudex Helladis aut Graeciae recepit in se procurationem mille menauliorum, quae etiam praestitit; et praeterea promisit alia procurare et illuc mittere, quo se missurum conducturus sit. Praefectus Chripi [seu Euboeae] in themate vel provincia Helladis promisit curare, ut fabrefierent sagittarum ducenta millia et venabulorum tria millia. Idem in se receperunt quoque strategus Nicopolcos et Peloponnesi. Protospatharius Theodorus, Pancratii filius, [id est gente, quae de Pancratio nomen habet, oriundus,] recepit in se in the-

ρων τῶν ἐκ τοῦ θέματος συστήσαι ἄνδρας φ' ἐκλελεγμένους
καὶ πρὸς τὸ τοξεύειν ἐπιτηδείους, καὶ ἐὰν ὧσιν ἐξ αὐτῶν τι-
νες ἐπιτηδείοι καθ' ἑαυτοὺς, εἴ τε ἐκ τῶν ἀρχόντων, εἴ τε ἐκ
Ms. 221. b τῶν σχολαρίων. εἰ μὲν κατὰ πλήρησιν ἔχουσιν τὴν ῥόγαν αὐ-
τῶν οἱ σχολάριοι, ἵνα ἐξοπλισθῶσιν ἐκ τῶν ἰδίων καθ' ἑαυτοὺς
ρικὴν ἐξόπλισιν· εἰ δὲ ἔλλιπεις εἰσιν πρὸς τὴν ῥόγαν, ἵνα
λάβωσιν ἀπὸ τῶν μητῶν ἄλογα, ἧ καὶ ἀπὸ ἐκδέσεως μονο-
προσώπων ἐν τῷ θέματι τῶν Ἀνατολικῶν. περὶ τῶν ὀφει-
λόντων ἐτοιμασθῆναι εἰς Θρακησίους, ἧγδον τῶν κ' χιλιάδων
B τοῦ κριθαρίου καὶ περὶ τῶν μ' χιλιάδων τοῦ τε σίτου καὶ τοῦ ἰ-
παξματίου καὶ ἀρευρίου καὶ περὶ τοῦ οἴνου τῶν λ' χιλιά-
δων καὶ περὶ τῶν σφακτῶν τῶν ι' χιλιάδων καὶ περὶ τοῦ
ἐτοιμασθῆναι λιναρίον λόγῳ τῶν προπύρων καὶ καταφατῆσε-
ως χιλιάδας ι', ἵνα ἔχη εἰς τὰ Φύγελα, καὶ καρφία χιλιάδας
ς' λόγῳ τῆς ἡλώσεως τῶν δρομόνων. ἐδέξατο περὶ τούτου οἱ 5
πρωτονοτάριοι τῶν Θρακησίων. ἐδέξατο καὶ ὁ Ἀμυνογάλα-
κτος, ἵνα συνδράμη αὐτὸν εἰς τὸν οἶνον. περὶ τοῦ ἐτοιμα-
σθῆναι καρφίον πενταδακτυλαῖον λόγῳ τῆς στρώσεως τῶν δρο-
μόνων, εἰς τὰς σκάλας καὶ εἰς τὰς πάθνας χιλιάδας λ', καὶ
C κατέλιθον εἰς τὰ Φύγελα. ἐδέξατο δὲ περὶ τούτου ὁ στρα- 20
τηγὸς τῆς Σάμου τοῦ λαμβάνειν ἔξοδον παρὰ τοῦ πρωτονο-
ταρίου. περὶ τοῦ ἐτοιμασθῆναι καρφίον ἀρπάγιον κοινοστο-

5. σχολάριοι cod. et ed. 10. Ita R, e sigl. cod., κριθου ed.
14. καρφία em. R., σακκία cod. et ed.

ma Orientis abire et conscribere Platiniatas Armenos, et ex iis aliis-
que eiusdem thematis conficere numerum quingentorum virorum mi-
litarium electorum, praestantium sagittariorum, quorundam quoque
forsan, sive de tribunis, sive de scholaribus seu gregariis illi sint,
equestri militiae non ineptorum. Scholarii, siquidem integram per-
cipiunt rogam, de suo sibi comparabunt armaturam equestrem. Sin
minus, accipiant equos e metatis, aut etiam e rationario illorum in
themate Natoliae habitantium, quorum unusquisque semet ipsum
singularem militem praestare debet. Thracenses parata debent habere
viginti millia [saccorum] hordei et quadraginta millia farris et paxa-
matii seu panis bis cocti et farinae et triginta millia [dolio-
rum] vini et decem millia caprarum mactatarum; item decem
millia [saccorum] lini pro accendis ignibus Graecis et pro
sarciendis navibus Phygela [urbs Ioniae] praestet, et clavorum
millia sex pro clavatura dromoniorum. Haec curanda in se recep-
it protonotarius Thracensium et curator curatoriae, cui nomen
est Lacus Lactis, spondit illi, se, in praestando quidem vino,
non defuturum. Pro tabulatis dromoniorum affigendis, item in usum
scalarum et praesepium, parata sunt et ad Phygela urbem perfe-
runtur triginta millia clavorum quinos digitos longorum. Ea se cu-
raturum promisit strategus Sami, eumque in sinem se sumpturam ne-

μῶνον λόγῳ χελωνῶν καὶ σκαλῶν καὶ λοιπῶν κατέργων χιλι-
 άδας γ', καὶ σπιθαμιαῖον χιλιάδας γ'. ἐδέξατο δὲ περὶ τοῦ-
 του ὁ στρατηγὸς τῆς Σάμου. περὶ τοῦ ἐτοιμασθῆναι καρφίον
 ἑξαδακτυλαῖον χιλιάδας δ' καὶ πενταδακτυλαῖον χιλιάδας δ'
 5 καὶ τετραδακτυλαῖον δ' διὰ τὰς γερακαριαίας καὶ τοὺς δια-
 πάτους καὶ λοιπὰς χρείας. ἐδέξατο δὲ περὶ τούτου ὁ στρα-
 τηγὸς τῆς Σάμου. περὶ τοῦ δέξασθαι τινα βασιλικὸν τὸν ὄν-
 τα εἰς Ἀνατολικούς ἐτοιμάσαι κριθὴν χιλιάδας κ' καὶ παξα-
 10 μάτια καὶ σῆτον καὶ ἀρεύριον χιλιάδας ξ' διὰ τῶν Κιβυρῶ-
 νοφαιωτῶν καὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ, καὶ ἕνα καταγωγισθῶσιν ἀπὸ
 Ἀνατολικούς εἰς Ἀτταλίαν ἀντὶ τοῦ ἀπερχομένου εἰς τὸ Κα-
 λὸν ὄρος. περὶ τοῦ ἀγοράσαι τὸν πρωτονοτάριον τῶν Κιβυρῶ-
 ριαιωτῶν καρφίον μικρὸν λόγῳ τῆς παρηλώσεως τῶν βурсα-
 15 ρίων χιλιάδας ξ'. περὶ τῶν σανδαλίων τῶν καμοθέντων λόγῳ
 15 τῶν δρομονίων εἰς τὸν τρέχοντα, ἕνα ἀποσταλεῖ τῆς ἐταιρείας Ms. 222. a
 μετὰ κελεύσεως πρὸς τὸν κατεπάνω, καὶ δώσει αὐτὸν πρωτο-
 καγκελλάριον καὶ πᾶσαν συνδρομὴν, καὶ κρατήσῃ τοὺς Κορφι-Ed.L. 38:
 τιάνους Ἡρακλείας, καὶ ἐπάρῃ ναύτας ὑπὲρ ἐκάστου σανδαλίου
 δ'. ἀποστείλῃ δὲ αὐτὰ διὰ συντομίας διὰ τοῦ πρωτοκαγκελλαρί-
 20 ου. ἕνα δὲ ἔχη ἕκαστον σανδάλιον τὸ κατάρτιον αὐτοῦ καὶ τὸ
 κερσάριον καὶ ἀνὰ κωπίων δ' καὶ τὸ παρακώπιον. ἔτι δὲ καὶ
 17. συνδρομεῖν cod. et ed. 20. ἔχει cod. et ed., ut alibi.

cessarias impensas a protonotario. Parata sunt millia tria clavorum
 instar harpagarum aduncorum, communis generis, pro testudinibus
 et scalis et reliquis instrumentis navalibus; item millia tria clavo-
 rum spithamam longorum. Idem ille Sami strategus haec praestitu-
 rum in se recepit, uti etiam haec sequentia: quatuor millia clavo-
 rum ad senos digitos longorum, alia totidem aliorum ad quinos,
 itcm ad quaternos alia quatuor millia pro sic dictis falconariis et
 tabulatis et aliis necessitatibus. Recipiat in se caesarianus aliquis
 in Natolia agens parata tenere millia viginti [saccorum] hordei et
 sexaginta millia [saccorum doliorumve] paxamatii et farris et farinae
 pro Cibyrrhaeotis et stratego Natoliae, qui e Natolia transmigrare
 debent in Attaliam, quo praesidiariorum eius ad Calon Oros egresso-
 rum in vires succedant. Protonotarius Cibyrrhaeotarum coëmat mil-
 lia sexaginta clavorum minorum pro coriis affigendis. De sandaliis
 seu parvis navigiis comparatis in usum dromoniorum notandum, de-
 bere cursorem aliquem ex hetaeria desumptum cum sacro mandato ad
 catepanum mitti, et hunc illi addere protocancellarium omnemque
 assistentiam. Ille cursor sumat Corfitianos Heracleae [id est classia-
 rios ex insula Corfiz seu Corcyra, apud Heracleam cum navibus sta-
 tionem agentes]. Levet quoque nautas in singula sandalia quater-
 nos, eosque cum sandaliis quantocumque mittat cum protocancellario.
 Instructa sunt sandalia suo quodque malo et antenna et remis qua-
 ternis et remo vicario. Levet item cymbas octonorum remorum sex.

ἀλιάδια εἰ ὀκτάκωπα. περὶ τῶν τριβολίων, ἵνα ἐρωτηθῆ ὁ κοι-
τωνίτης Θεοδώρητος, τί ἐγένοντο ὁμοίως καὶ περὶ τῶν σακκίων
τῶν περυνῶν καὶ τῶν τζαπίων καὶ τζόκων, κρικελίων τε καὶ
δακτυλίων καὶ ψελίων καὶ κριῶν, ἵνα ἀποστείλῃ τὸν νοτάριον
αὐτοῦ μετὰ τὴν καταγραφὴν πάντων πρὸς ἡμᾶς. περὶ τοῦ ὄρι-5
Βοσθῆναι τὸν παραθαλασσίτην, ἵνα ἐξοπλίσῃ ἀπὸ συνδόσεως
τῶν αὐτῶν στρατιώτας αἰ. ἰστέον, ὅτι ἐδέξατο ὅ, τε Κιβυβ-
ραιοῦ καὶ ὁ κατεπάνω τῶν Μαρδαϊτῶν Ἀτταλίας καὶ ὁ
Λέων τοῦ Συμβατικῆ, ἵνα ἔχωσιν ἀσφάλειαν καὶ ἀκρίβειαν,
καὶ μὴ παραχωρῶσιν τίνα τῶν ἀγνωρίστων πρὸς Συρίαν ἀ-10
πελθεῖν, καὶ δι' αὐτῶν ἀποκομοσθῆναι εἰς Συρίαν τὰ ἀπὸ
Ῥωμανίας μανδάτα.

Διὰ τῶν ἐν Λαγοβαρδίε ταξειδουσάντων ἐπὶ τοῦ κυροῦ Ῥωμανοῦ
C τοῦ βασιλέως εἰς ἰνδ. ἡ'.

Τὰ κατελθόντα μετὰ τοῦ πρωτοσπαθαρίου Ἐπιφανίου¹⁵
βασιλοπλόιμα χελάνδια εἰς ἰνδικτίονα ἡ' ἰα'. τὰ προκατε-
λθόντα μετὰ τοῦ πατρικίου Κοσμά χελάνδια εἰς ἰνδικτίονα
ζ' ἰα'. Ῥῶς καράβια ζ' ἔχοντα ἄνδρας νιέ'. διὰ τῶν κα-
βαλλαρικῶν Θρακησιῶνοι καὶ Μακεδόνες ἄρχοντες σβ', σχο-
λάριοι γη', νεοὶ σχολάριοι χη'. διὰ τῶν χαρακιωτῶν τῶν²⁰
ἔθνικῶν· τῆς μεγάλης ἑταιρείας ἄνδρες λα'· τῆς μέσης ἑται-

7. τῶν ἀστῶν con. R.

Quid factum sit de muricibus, item de saccis anno superiore
comparatis, de ligonibus, stipitibus, circellis, annulis, torquibus
ferreis et volutis, interrogetur coetonita Theodoretus, isque cum in-
diculo omnium suum notarium ad nos mittat. Imperetur praefecto
orae maritimae [steni nempe], ut armet ex contributione oppidano-
rum milites mille ducentos. Receperunt in se strategus thematis
Cibyrhaeotarum et catepanus Mardaitarum Attaliae et Leo de gente
Symbatici dicta oriundus providere sollicita cura, ne quem ignotum
hominem sinant in Syriam evadere, cuius delatione quid rerum no-
strates Romani agant, hostes comperiant.

DE EXPEDITIS IN LONGORDIAM TEMPORE DOMINI ROMANI [LEGAFEBI] IMP.
IND. VIII. [A. C. 935].!

Cum protospathario Epiphano appellens indictione octava clas-
sis regia constabat chelandiis aut lenunculis undecim; quae autem
praecesserat et iam septima indictione sub ducatu patricii Cosmae
appulerat classis, totidem chelandiis constabat et septem carabis
Russos 415 vehentibus. Equites erant e thematibus Thraciesiorum
et Macedoniae, rectores quidem 202, scholarii [veterani] 98 et no-
viti 608. Milites erant peregrini, et quidem de magna hetaeria 31,

ροίας ἄνδρες μζ'. Φαργάνοι ἄνδρες με'. Χάζαροι μζ'. ἀπὸ τῶν βασιλικῶν ἄνδρες σα'. ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν τῇ πόλει ἄνδρες λδ'. ἀπὸ τῶν νέων αἰχμαλώτων οθ'. Μουσουλνοὶ ἄνδρες ια'. Πανορμίται ἄνδρες ιη'. Τοῦρκοι ἄνδρες ζπδ'. Ἀρμένιοι οἱ ἀπὸ βουλῆς ἐξελεθῶντες σὺν τῶν μαγγαναρῶν ἄνδρες λς'. ὁμοῦ καβαλλάροι ἄνδρες αυγ'.

Τὰ ἀποσταλέντα τὸν δῆγα Ἰταλίας ἐπὶ Ῥωμανοῦ δεσπότητος, εἰ δὴ ἐξέλθῃ καὶ καταπολεμησῇ τοὺς ἀνταρτῆς πρίγκιπας, τὸν τε Λανδοῦφρον καὶ Ἀτενούλλον, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ Γοζίμαριν Ed. L. 382 10 καὶ Γοηφέρην, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς ἀποστατήσαντας Λαγοβαρδούς ἀπὸ τοῦ θέματος Λαγοβαρδίας, καὶ παραδώσῃ τὰ Ms. 222. b κάστρα τῶ στρατηγῷ Λαγοβαρδίας.

Λογάριον κεντηνάριον α'. ἔσωφῶρια ι'. ποτήριον ὄνυχί-
του α'. ὑέλια κλεοπτ. ιζ'. θυμίαμα θυλάκια λ'. ἀλειπτὰ φ'.
15 τοὺς ζ' κόμπας τοῦ αὐτοῦ ἤγγος ἀνὰ ἔσωφορίων β'. τοὺς ε' β' ἐπισκόποις τοῦ αὐτοῦ ἤγγος σκαραμάγγια δίκτρινα ε'. λόγῳ τοῦ κόμπτος καὶ μαρκεσίου τοῦ αὐτοῦ ἤγγος τοῦ πλησιάζον-
τος τὸ θέμα Λαγοβαρδίας σκαραμάγγια ε', δικίτρινον α', διροδιδνον α', διβένετον α', δίασπρον α'. ὁμοῦ σκαραμάγγια
20 οθ'. ἔσωφῶρια δ', ἔσωφῶρια λεπτόζηλα γ'. ὁμοῦ ζ'. ἔργα ἄργυρᾶ διάχρυσα γ'. εἰ δὲ καὶ αὐτὸς δ' ἤξῃ σὺ παραγένη-

de media hetaeria 46, de Farganis 45, de Chazaris 47, dein de basilicis 71, de arithmo urbanorum 35, de novis captivis 79, Musulini [scu Saraceni de urbe et provincia Mussel] 14, Panormitani 18, Turcae 84, Armenii, qui sponte sua expeditioni aderant una cum manganariis seu machinariis, 36. In universum erant equites mille quadringenti quinquaginta tres.

MISSA REGI ITALIAE [HUGONI] SUB ROMANO IMP. [LECAPENO], UT EDUCTIS COPiIS SUBIGERET REBELLES LANDULFUM ET ATENULPHUM, FRATRES [CAPUA ET BENEVENTI], ITEM WAIMARIUM ET WAIFERIUM [SALERNI DOMINOS], PATRITER FRATRES, ET OMNES LONGOBARDOS DE THEMATE LONGOBARDIAE, QUI DEFECEERANT; ET UT ADEMTA ILLIS CASTRA RESTITUERET STRATEGO ILLIUS PROVINCIAE.

Pro ipso rege mittebantur [cum supradicto Epiphanio] centenarius unus numeratae pecuniae; esophoria 10; poculum ex onychite marmore unum; vitra Heliopolitana 17; sacculi triginta thuris; alipta 500. Pro eius septem comitibus singulis esophoria bina. Pro sex eius episcopis totidem scaramangia citrina. Pro eius comite et marchione, cuius iurisdictio cum provincia Longobardiae conterminat, scaramangia 5, citrinum 1, roseum 1, venetum 1 et album 1; in universum scaramangia 9. Item esophoria [praestantiora] 4 et tria

ται, ἀποστείλῃ δὲ λαόν, καὶ καταπολεμήσῃσι καὶ ἀφανίσῃσι τοὺς ἀποστάτας καὶ παραδώσῃσι τὰ κάστρα τῷ στρατηγῷ Λαγοβαρδίας, ὡσαύτως δὲ αὐτῶν ἀποστείλῃ τὰ προδῆθέντα πάντα πρὸς τὸν ῥῆγα. ἐδόθησαν τῷ πρωτοσπαθάρῳ Ἐπιφανίῳ λόγῳ ἐξόδου τοῦ αὐτοῦ ταξειδίου τῆς Λαγοβαρδίας⁵ σκαραμάγγια διαφόρων χροῶν καὶ ἐξεμπλίων ζ', ἐσωφῶρια ὀκτάλια λ', λωρωτὰ κ', ἀληθινὰ κ'. ἐξ αὐτῶν ἐξωδίασεν ὁ πρωτοσπαθᾶριος Ἐπιφάνιος σκαραμάγγια β', ἐσωφῶρια ὀκτάλια ιζ', λωρωτὰ ιβ', ἀληθινὰ ιδ'. μετὰ δὲ τὸ ἀναδραμεῖν αὐτὸν εἰσεκόμισεν τὰ περισσύνσαντα σκαραμάγγια δ', ἐσωφῶ-¹⁰ρια ὀκτάλια ιγ', λωρωτὰ η', ἀληθινὰ ζ'. Ἰστέον, ὅτι τὰ θεματικά πλοῖμα ἐν τῇ κατὰ Κρήτης ἀφίξει ἐρογενύθησαν οὕτως οἱ τουρμάρχοι ἀνά : λ', οἱ κόμητες τῆς κόρτης ἀνά : κ', οἱ χαρτουλάριοι τῶν θεμάτων ἀνά : κ', οἱ δομέστικοι τῶν θεμάτων ἀνά : κ, οἱ δρουγγάριοι ἀνά : κ', οἱ κόμητες ἀνά : ζ', οἱ στρατιῶται ἀνά : γ', οἱ ναύκληροι τῶν γαλεῶν ἀνά : δ', ὁ λαὸς τῶν γαλεῶν, ἦτοι οἱ Μαρδαῖται, ἀνά : γ'. Ἰστέον, ὅτι οἱ τοῦ θέματος τοῦ Χαρπεζικίου ἐρογενύθησαν οὕτως. οἱ μεγάλοι τουρμάρχοι, ὁ μεριάρχης, ὁ κόμης τῆς κόρτης καὶ ὁ δομέστικος τοῦ θέματος ἀνά : ε', οἱ ἐλαττότεροι τουρμάρχοι ἀνά νομισμάτων δ', οἱ δρουγγάριοι ἀνά : γ', οἱ στρατιῶται ἀ-
Ed. L.383 νὰ : β'. Ἰστέον, ὅτι οἱ Σθλαβησιᾶνοι οἱ καθισθέντες εἰς τὸ ὀψίμιον ἐρογενύθησαν οὕτως· αἱ τρεῖς αὐτῶν κεφαλαὶ ἀνά :

minuta; simul esophoria 7; opera argentea inaurata 3. Habebat Epiphanius in mandatis, ut, si Rex ipse non adveniret sibi opitulatum, mitteret tamen copias, quae subigerent et exterminarent rebelles, praesidique Longobardiae castra restituerent, nihilominus Regi praedicta munera mitteret per eius homines, haud secus ac si ipse adfuisset. Addebantur protospathario Epiphanio eo fine, ut haberet, unde sumtus in illa Longobardica expeditione faceret, scaramangia diversorum colorum et exemplorum numero sex, esophoria octalia seu octoulitaria 30, lorota seu loris insignita vel cancelata 20, rubra 20. De his expendit protospatharius Epiphanius scaramangia 2, esophoria octalia 17, lorota 12, rubra 14. Reliqua restituebat in Urbem reversus, scaramangia 4, esophoria octalia 13, lorota 8, rubra 6. Classarii provinciales accipiebant in expeditione Cretense rogas in hunc modum: turmarchae trigena numismata; comites cortis seu praetorii vicena; chartularii thematum item vicena; domestici thematum item; drungarii tantundem; comites sena; gregarii milites terna; naucleri galearum seu triremium quaterna; populus galearum seu turba nautica, Mardaitae puta, terna. Qui de themate Charpezic erant, accipiebant rogas in hunc modum. Magni turmarchae, item meriarcha, comes cortis et domesticus thematis accipiebant solidos quinos; minores turmarchae solidos quaternos; drun-

ε', καὶ οἱ λοιποὶ ἀνὰ νομισμάτων γ'. οἱ ἀπὸ τοῦ θέματος Ms. 223.
 τῶν Θρακησίων ἐν τῇ Κρήτῃ περάσαντες, ὁ στρατηγός, ὁ
 τουρμάρχης τῶν Θεοδοσιακῶν, οἱ τουρμάρχοι τῶν βικτόρων,
 οἱ τουρμάρχοι τῆς παραλίου, ὁ μεριάρχης, ὁ χαρτουλάριος
 5 τοῦ θέματος, ὁ κόμης τῆς κόρτης, ὁ δομέστικος τοῦ θέματος,
 δρουγγαροκόμητες ζδ', ἔχοντες οἱ αὐτοὶ δρουγγαροκόμητες οἱ
 μὲν ἀνὰ στρατιωτῶν δύο, οἱ δὲ ἀνὰ στρατιωτῶν γ', ὡς εἶναι
 τὸ πᾶν στρατιώτας ρν'. ἀπὸ τῆς προελεύσεως τοῦ στρατη-
 γοῦ ὁ πρωτομανδάτωρ, ὁ πρωτοκαγκελλάριος, ὁ πρωτοβαν- B
 1 οδοφόρος, πρωτοδομέστικοι ζ', πρωτοκένταρχοι ζ', προελευσι-
 μαῖοι πεζοὶ ρ'. ἀπὸ τῶν Ἀρμενίων τῶν φυλασσόντων τὴν
 παραλίαν τοῦ θέματος. ὡς γὰρ ἀνήγαγεν ὁ στρατηγός, εἶχεν
 ἕως τῶν χ' ἐξωπλισμένους πρὸς τὸ περάσαι ἐν Κρήτῃ· διὰ
 δὲ τὴν ὀλιγότητα τῶν καματέρων καρabiών οὐ συνεχωρήθη-
 1 5σαν περάσαι, εἰ μὴ εἰ ν'. ἀπὸ τοῦ βάνδου τῆς τούρμας τῶν
 Θεοδοσιακῶν κόμης α', προαγέται δ', ὁ πρωτομανδάτωρ τοῦ
 τουρμάρχου α', ὁ δομέστικος τοῦ τουρμάρχου α' ὁμοῦ ζ'.
 ἀπὸ τοῦ βάνδου τοῦ μεριάρχου ὁμοίως ζ'. ὅτι στρατιώτας
 οὐ προσέταξεν ὁ δρουγγάριος τοῦ πλοῖμου περάσαι ἐν Κρήτῃ, C
 2 οὐ μὴ ἄρχοντας καὶ προαγέτας. ὅτι ὁ τουρμάρχης τῶν βι-
 κτόρων διὰ τὸ ἀσθενεῖν αὐτὸν κατελείφθη παρὰ τοῦ δρουγγα-
 ρίου τοῦ πλοῖμου εἰς φύλαξιν τῆς παραλίου τοῦ θέματος.

garii ternos, milites binos. Sthlabesiani in obsicium thema traducti
 et ibi depositi rogam accipiebant hanc: tres eorum capitanei num-
 mos quinos, reliqui ternos. Qui e themate Thraciesiorum in Cretam
 traiciebant, erant hi: strategus vel praetor aut praeses, turmarcha
 Theodosiacorum, turmarchae victorum, turmarchae maritimorum,
 meriarcha, chartularius thematis, comes cortis, domesticus thematis,
 drungarocomites 64, quorum alii binos, alii ternos milites sub sua
 dispositione habebant, ita ut milites in universum essent centum
 et quinquaginta. De processione vel officio strategi aderant expedi-
 tionii protomandator, protocancellarius, protobandoforus, protodo-
 mestici sex, protocentarchi 6, processionales, id est apparitores, cen-
 tum. De Armenis riperiam suam custodientibus, quamvis haberet
 strategus tum, quum educeret in expeditionem Cretensem, viros
 armatos ad sexcentos, attamen non permissum est pluribus, quam
 quinquaginta, viris traicere ob paucitatem carabiorum onerariorum.
 De bando turmae Theodosiacorum aderant comes unus, proa-
 getae seu primipili quatuor, protomandator turmarchae unus; faciunt
 simul septem capita. De bando merarchae pariter aderant septem
 viri. Causa eius rei haec erat. Drungarius classis iusserat eius the-
 matis non milites, sed tantum rectores et primipilos adesse. Tur-
 marcha victorum relinquebatur a drungario classis, propterea quod

ἐκράτησεν δὲ ὁ αὐτὸς τουρμάρχης καὶ τοὺς προσητάς αὐτοῦ.

ΚΕΦ. με'.

'Η κατά τῆς νήσου Κρήτης γενομένη ἐκστρατεία καὶ ἐξόπλισις τῶν τε πλοῦμων καὶ καβαλλαρικῶν ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν
D Πορφυρογεννήτων ἐν Χριστῷ πιστῶν βασιλέων εἰς ἰνδικτιόνα ζ.

Τὸ βασιλικὸν πλοῖμον οὐσίαι ρν', ἐξ ὧν πάμφυλοι ε' καὶ οἱ ἀριῶς κατασκευασθέντες β. οὐσιακὰ χελάνδια ρ'. ἐξ αὐτῶν τῶν Ῥουσιῶν ἐν τε Ἀνδραχίῳ καὶ ἐν Δαλματία οὐσίαι ζ, ἐν Καλαβρία οὐσίαι γ', μετὰ τοῦ ὀστιαρίου Στε-10 φάνου καὶ νηυστιαρίου εἰς τὴν Ἰσπανίαν δουλία οὐσίαι γ.
M. 223. βεῖς φύλαξιν τῆς Θεοφυλάκτου πόλεως πάμφυλος α' καὶ οὐ-
Ld. L. 384 οἶαι κδ'. τὰ μέλλοντα ταξειδεῦσαι ἐν Κρήτῃ πάμφυλοι ζ, οὐσιακὰ χελάνδια λγ', ὁμοῦ χελάνδια μ'. δρόμονες κ' ἀνὰ οὐσιῶν β. οὐσίαι μ'. οἱ Ῥῶς ἄνδρες φπδ' καὶ παιδία ταί15 ποιοῦντα ταξειδεῦσαι ἄνδρες με', ὁμοῦ Ῥῶς χκθ'. οἱ Τουλμάτζοι ἄνδρες τξή, οἱ ἀλχμάλωτοι ἄνδρες ψ. ἐάθησαν εἰς φύλαξιν τῆς πόλεως οἱ στρατηγοὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους μετὰ χελανδίων παμφύλων ε' ἀνὰ ἀνδρῶν ρκ' καὶ χελανδίων

aegrotaret, insus interim oram maritimam provinciae custodire. Ille vero turmarcha suos primipilos secum tenebat.

CAP. 27.

Expeditio adversus Cretam et armatura tam classis, quam equitatus, tempore Constantini et Romani Porphyrogenitorum in Christo fidelium Imp. indict. VII. [anno Chr. 949.]

Regia classis constabat usiis [navium id genus est,] centum quinquaginta, in quibus pamphyli sex et alii duo recens comparati; chelandia ad usiarum instar facta centum, in quibus numerabantur usiae septem Russorum per Dyrrhachium et Dalmatiam stationem agentes, tres in Calabria, tres aliae ad expediendam aliquam imperialem commissionem cum Stephano ostiario et praefecto sacri aquimimalis in Hispaniam missae. Pamphylus unus custodiae Urbis a Deo protegendae [Constantinopoleos] deputatus et usiae viginti quatuor. In Cretam excursura armis affigendam pamphyli 7, usiaca chelandia 33; in universum suat chelandia 40, dromones 20, quorum quum singuli binas haberent suas usias, efficiebantur usiae 40. Russorum erant viri 584, quibus si accenserent 42 pueri seu servi in castris servientes, erunt Russi universi 629. Tumatzi 268, captivi 700. Relinquebantur domi ad custodiam Urbis [regiae] strategī Aegaei maris cum chelandiis pamphyliis 6, quorum singula tenebant viros centenos vicenos, et chelandiis usiacis quaternis sim-

ούσιακῶν δ' ἀνὰ ἀνδρῶν ρή. κατελείφθη δὲ καὶ μία οὐσία
 εἰς τὸ κόψαι τὴν τῆς ὀγδόης Ἰνδικτίονος ξυλῆν. ὁ στρατηγὸς B
 τῆς Σάμου μετὰ χελανδίων παμφύλων ε' ἀνὰ ἀνδρῶν ρν' καὶ
 χελανδίων οὐσιακῶν ε' ἀνὰ ἀνδρῶν ρή. ἀπεστάλησαν δὲ με-
 5 τὰ τοῦ πρωτοσπαθαρίου Ἰωάννου καὶ ἀσηκρητῆς ἐν Ἀφρικῇ
 χελάνδια γ' καὶ δρόμονες δ' ἀνὰ ἀνδρῶν σκ'. ὁ στρατηγὸς
 τῶν Κιβυρῤῥαίων μετὰ χελανδίων παμφύλων ε' ἀνὰ ἀν-
 10 δρῶν ρν' καὶ χελανδίων οὐσιακῶν ε' ἀνὰ ἀνδρῶν ρι'. κατε-
 λείφθη δὲ καὶ εἰς φύλαξιν τοῦ θέματος πάμφυλοι β', οὐσια-
 15 καὶ δ'. κατελείφθη δὲ καὶ εἰς τὸ κόψαι τὴν τῆς ὀγδόης Ἰν-
 δικτίονος ξυλῆν οὐσία β'. κατελείφθη δὲ καὶ εἰς φύλαξιν
 τοῦ κυροῦ Στεφάνου τοῦ γυναικαδελφοῦ τοῦ βασιλέως ἐν
 Ῥόδῳ οὐσία α' καὶ δρομόνων δ' ἀνὰ ἀνδρῶν σκ'. γαλέαι C
 τῆς Ἀτταλίας ιε'. εἰς αὐτῶν κατελείφθη εἰς φύλαξιν τοῦ θέ-
 20 μματος γαλέαι ε'. γαλαίαι τῆς Ἀντιοχείας β'. κατελείφθησαν
 καὶ αὗται εἰς φύλαξιν τοῦ αὐτοῦ θέματος. γαλέαι τῆς Καρ-
 πάθου. κατελείφθησαν εἰς φύλαξιν τῆς νήσου Καρπάθου
 γαλέα α'. ἀπὸ τοῦ θέματος Πελοποννήσου ὁ τουρμαρχῆς τῆς
 παραλλοῦ μετὰ χελανδίων δ'. ἀπὸ τῶν Μαρδαίτων τῶν τῆς
 25 Ἀύσεως θεμάτων, Νικοπόλεως, Πελοποννήσου, Κεφαλληνίας
 ἄνδρες γ. D

gulis viros centenos octonos vehentibus. Una quoque usia relin-
 quebatur ad caedendam ligneam materiam [pro aedificiis publicis
 erigendis] per instantem octavam indictionem [seu annum proxime
 secuturam]. [Porro mittebantur in Cretam] strategus Sami cum
 chelandiis pamphyliis sex, quorum unumquodque viros centenos
 quinquagenos trahebat, et chelandiis usiacis 6, et in eorum uno-
 quoque viris 108. Mittebantur quoque cum Ioanne protospathario
 et asecretis in Africam chelandia 3 et dromones 4, habentes singuli
 viros ducentenos vicos. Strategus Cibrhaeotarum mittebatur cum
 chelandiis pamphyliis sex, trahentibus singulis viros centenos quin-
 quagenos, et chelandiis usiacis 6 cum viris quoque centenis denis.
 Relinquebantur in praesidium provinciae pamphylii 2, usiaca chelan-
 dia 4; item usiae 2 ad caedendam materiam pro octava indictione.
 Etiam in insula Rhodo ad observandum Dominum Stephanum, fra-
 trem Imperatricis, relinquebatur usia una et dromonia quatuor, 220
 quodque classiariorum. De quindecim galeis Attaliae relinquebantur
 ad custodiam istius provinciae galeae sex. Domi quoque manebant
 duae Antiochiae galeae praesidii causa. Nautica quoque vis insulae
 Carpathi domi restitabat eundem in finem. Consistebat tum ea tota
 in una galea. Expeditioni intererat e themate Peloponnesi turmar-
 cha orae maritimae cum chelandiis quatuor. Mardaitarum e pro-
 vinciiis occidentalibus, ut Nicopoli, Peloponneso et Cephalenia ex-
 citorum aderant viri ter mille.

D .

Ἀπὸ τοῦ καβαλλαρικοῦ.

Ἐκδ. 385 πὸ τῶν περατικῶν ταγματῶν ὁ ἐξσκουβίτωρ μετὰ τοῦ τοπο-
 Ms. 224. ατηρητοῦ αὐτοῦ καὶ παντὸς τοῦ τάγματος αὐτοῦ, ἀρχόντων 10
 καὶ σχολαρίων, ἑμοῦ ἀνδρῶν ψ'. ὁ ἱκανάτος μετὰ τοῦ τοπο-
 τηρητοῦ αὐτοῦ καὶ παντὸς τοῦ τάγματος αὐτοῦ, ἀρχόντων
 καὶ σχολαρίων, ἑμοῦ ἀνδρῶν νη'. ἀπὸ τῶν Ἀρμενίων τῶν
 ἀρτίως καταταγέντων ἕρογεύεσθαι εἰς τὰ τῆς Ἀνατολῆς τάγμα-
 τα, ἀνδρῶν α. ἀπὸ τῶν Σθλαβησιάνων τῶν καθημένων εἰς 15
 τὸ ὀψίκιον ἀνδρῶν σκ'. ὁ στρατηγὸς τῶν Θρακησίων μετὰ
 Βιτῶν τριῶν αὐτοῦ τουρμαρχῶν καὶ τῶν λοιπῶν θεματικῶν
 ἀρχόντων αὐτοῦ καὶ πάντων τῶν προαγετῶν καὶ πάσης αὐ-
 τοῦ τῆς προελεύσεως καὶ στρατιωτῶν, ὧν εἶχον οἱ δρογγά-
 ριοι καὶ κόμητες εἰς δουλείαν αὐτῶν, ἀνδρῶν ρν'. ὡς ἐτέ-20
 ρων ὁ στρατιωτῶν ἀπαιτηθέντων λογάρων ἀνά: δ'. λίτραι
 μία: λβ'. καὶ ἕξ αὐτῶν ἐρογεύθη τὸ θέμα τοῦ Χαρπεζικίου

DE EQUITATU.

Equitum aderant ad illam expeditionem hi. E themate Thra-
 ciae lociservator et quatuor tagmatum rectores, qui viros 139 effi-
 ciebant, cum scholariis quatuor tagmatum, capitibus 354. In uni-
 versum illi efficiebant, tam rectores, quam scholarii quatuor tagma-
 tum simul sumti, capita 493. E themate Macedoniae lociservator et
 quatuor tagmatum rectores, viri 83; et scholarii quatuor tagmatum
 viri 293, qui simul sumti [una cum superioribus] efficiunt numerum
 hominum 869. E tagmatibus peraticis aderant praefectus excubito-
 rum cum lociservatore suo totoque suo tagmate, quod, rectoribus et
 scholariis simul computatis, efficiebat viros 700; item aderat hica-
 natorum praefectus cum lociservatore suo et cohorte sua, quae con-
 stabat viris 456, tam rectoribus, quam cohortalibus. De illis Arme-
 nis, qui nuper modo cum assignatione rogae Natoliae tagmatibus
 adiuncti fuerant, aderant viri mille. De Sthlabesianis [seu Slavis]
 sedentibus in Opsicio viri 220. Item aderat strategus Thracesianor-
 um cum tribus suis tarmarchis et reliquis suis rectoribus provincia-
 libus omnibusque primipillis et tota sua processione et militibus,
 quos drungarii et comites illius usibus praestabant, viris nempe 150.
 Nam reliqui 800 debuerunt viritum quaternos nummos praestare.
 Unde confectae fuerunt litrae 41, numism. 32. De quibus accipie-

λίτρας κδ' : νς'. ζήτει εἰς τοὺς ἄρχοντας λεπτομερέστερον τοῦ περάσαντος λαοῦ ἐν τῇ νήσῳ Κρήτῃ ἀπὸ τοῦ θέματος τῶν Θρακησίων. ἀπὸ τῶν Ἀρμενίων τοῦ αὐτοῦ θέματος, τῶν Θρακησίων τῶν φυλασσόντων τὴν παραλίαν τοῦ Θρακη-
55η ἄνδρες χ'. διὰ δὲ τὴν ὀλιγότητα τῶν καματέρων καραβίων οὐ συνεχωρήθησαν περάσαι εἰ μὴ ἄνδρες ν'. ὁ στρατηγὸς τοῦ Χαρπεζικίου μετὰ πάντος τοῦ θέματος αὐτοῦ, ἦγον μετὰ τουρμαρχῶν προκριτωτέρων καὶ τοῦ κόμητος τῆς κόρτης, τοῦ δομεστίκου τοῦ θέματος, ἀνδρῶν κέ', καὶ μικρῶν τουρ-
10μαρχῶν, ἀνδρῶν μζ', καὶ δρουγγαρίων, ἀνδρῶν σέ', καὶ στρατιωτῶν, ἀνδρῶν νκγ'. ὁμοῦ ἄνδρες ψε'.

Διὰ τῆς ῥόγας τῶν προτειρημένων πάντων πλοῦμων, πεζῶν καὶ κα-
βαλλαρίων.

Διὰ τῶν τεσσάρων θεμάτων τοῦ βασιλικῆς πλοῦμου, διὰ D
15τῶν ἀρχόντων καὶ στρατιωτῶν σὺν βασιλικῶν μανδατόρων καὶ ἰατρῶν καὶ τῶν αἰχμαλώτων, ἀρχόντων καὶ στρατιωτῶν, Τουλματζίων καὶ τῶν Ῥῶς καὶ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν μαγ-
γαναρίων, ῥόγα χάραγμα λίτραι αχ'α': νγ'. καὶ διὰ μιλι-
ρησίων λίτραι ογ' : κβ' ζδ', γινόμενα χρυσοῦ λίτραι, μιλι-
αορήσια, κεντηάρια ιζ', λίτραι ξε' : μβ' ζδ'. ἡ ἀποσταλεῖσα ῥό-

bat thema Charpezicii litras 24, numismata 56. Sed diligentius ad-
huc apud archonte inquirendum in verum numerum militum in Cre-
tam expeditorum e themate Thracensium. De Armenis eiusdem the-
matis Thracensium, oram illius maritimam custodientibus, aderant
viri 600, exciti verum ob paucitatem navium onerariarum non sine-
bantur traicere nisi tantummodo viri quinquaginta. Aderat porro
strategus Charpezicii cum toto themate suo, id est cum turmarchis
praestantioribus et comite cortis et domestico thematis, viris 25,
minoribusque turmarchis 47, drungariis 205 et gregariis 420, in
universum viris 705.

DE ROGA TOTIUS ILLIUS CLASSIS, TAM PEDITUM [SEU CLASSIARIORUM],
QUAM EQUITUM.

Pro quatuor tagmatibus regiae classis, connumeratis tam recto-
ribus, quam gregariis, item regiis mandatoribus et medicis et capti-
vorum tam rectoribus, quam gregariis, Tulmatzis et Russis puta,
nec non illis, quos ecclesiae contribuerant, item machinarum bellica-
rum operis, expensa fuit roga in parato grandi aere haec: litrae
scilicet 1691 cum numismatibus 53, et in miliaribus seu minuto aere
litrae 73, numismata 62, miliaria 4. Quae ambae summae, tam
litrarum aurearum, quam miliarensium argenteorum, simul sumtae fa-

γα εἰς τὸ *Λυβῆσιον* λόγῳ τῶν ζ *χελανδίων* τῶν ὄντων ἐ-
 κείσε καὶ αἰχμαλώτων *Τουλματζίων* ὑπὲρ ἀνδρῶν ψγ' χρυσῶ
 Ed. L. 386 λίτραι μιλ. λίτραι ριζ': ιζ'. διὰ τοῦ θέματος τοῦ *Αἰγαίου*
 πελάγους, διὰ τε τῶν θεματικῶν ἀρχόντων καὶ τοῦ στρατη-
 γοῦ ῥόγα χρυσῶ λίτραι ξθ': κδ'. ζῆται εἰς τοὺς ἀρχοντας5
 τοῦ τετραδίου λεπτομερέστερον τὴν ῥόγαν τῶν γ' κλοῖμοθε-
 μάτων. διὰ τοῦ θέματος τῆς *Σάμου*, διὰ τε τῶν θεματικῶν
 ἀρχόντων τοῦ στρατοῦ ῥόγα χρυσῶ λίτραι ρλδ': κ'. διὰ τοῦ
 θέματος τῶν *Κιβυρρῶραιωτῶν*, διὰ τῶν θεματικῶν ἀρχόντων
 καὶ τοῦ στρατοῦ σὺν *Μαρδαίτων* τοῦ αὐτοῦ θέματος ῥόγα ιο.
 Ma. 224. b χρυσῶ λίτραι ροζ' „δ'. διὰ τοῦ προχρέου τῶν *Μαρδαίτων*
 τῶν τῆς δύσεως θεμάτων ὑπὲρ ἀνδρῶν γ ἀνά „δ' χρυσῶ
 Β λίτραι ρξς' „μη'. ἐξ αὐτῶν ἐδόθη τῷ πατρικίῳ *Κρινίῳ* πα-
 ρὰ τοῦ πατρικίου *Μιχαήλ* τοῦ *Οὐρανοῦ* λίτραι λς'. καὶ τὰ
 δοθέντα ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος εἰς ἀναπλήρωσιν τοῦ ποσοῦ τῶν15
 ρξς' λιτρῶν καὶ „μς' λίτραι ρλ'. .μη', καὶ ὁμοῦ τὸ πᾶν λίτραι
 ρξς' „μη'. καὶ ὀφειλοσιν λαμβάνειν οἱ αὐτοὶ *Μαρδαῖται* καθ'
 ἕκαστον μῆνα αἰ τρεῖς χιλιάδες ἀνά νομίσματος α', γινόμενα
 διὰ τῶν δ' μηνῶν ἑτέραι λίτραι ρξς' „μη'. διὰ τῶν δ' τα-
 γμάτων *Θρακίης* διὰ τε ῥόγας φιλοτιμίας τοῦ φροσάτου ἀντία
 τῶν ἱματίων χρυσῶ λίτραι ροά' „κθ', *σκαραμᾶγγια* θ'. διὰ

ciunt centenaria 17, l. 62, n. 42 et miliaresia 4. Roga Dyrhachium missa pro septem chelandiis ibi agentibus et captivis Tulmatzis numero 793 fuit in litris auri et miliaresis litrarum centum et sedecim et numismatum 17. Pro themate Aegaei maris, rectoribus eius puta et militibus, missa fuit roga litr. 69, num. 24. Quantum rogae acceperint tria themata marina, diligentius exquirendum ab archontibus quatuor tagmatum. Thematis Sami tam rectoribus quam militibus missae sunt in rogam auri litrae 134 et num. 20. Rectoribus militibusque thematis Cibirraeotarum, unaque Mardaitis eiusdem thematis missae fuerunt in rogam auri litrae 177 et num. 4. In aere ante debitum tempus dato Mardaitis thematum occidentalium viris numero ter mille, singulis capitibus in quaterna numismata census, solutae sunt litrae 166 et num. 48. Huius summae litras 36 accepit patricius Crinitus a patricio Michaeli Urano. E coetone ad integrandam modo dictam summam litrarum centum sexaginta sex et num. 46 datae sunt litrae 130 et num. 48. Totum ergo facit litras 166, num. 48. Debent porro iidem Mardaitae in mensem accipere viritim numismata singula. Haec numismata in trimestre et tria hominum millia computata efficiunt adhuc aliam summam 166 litrar. et 48 numism. Quatuor tagmatibus Thraciae datae fuerunt tam in roga debita, quam in munere pecuniario gratuito nomine vestium in expeditionem comparandarum, auri litrae 171 et numism. 29 et [pro praecipuis rectoribus] scaramangia novem. Pari modo tam in roga, quam

τῶν δ' ταγματίων Μακεδονίας διὰ τε ῥόγας φιλοτιμίας τοῦ C
 φροσσάτου ἀντὶ τῶν ἱματίων χρυσοῦ λίτραι ρλ', ξή, σκαραμάγγια
 κ'. διὰ τῶν περατικῶν δύο ταγματίων τοῦ τε ἐξκουβίτου καὶ τῶν
 ἱκανάτων, διὰ τε ῥόγας φιλοτιμίας τοῦ φροσσάτου ἀντὶ ἱματί-
 ῶν χ' κεντηάρια δ', λίτραι π', σκαραμάγγια ριβ'. διὰ τοῦ θέμα-
 τος τοῦ Χαρπεζικίου τουρμάρχαι προκριώτεροι κβ', ὁ με-
 ράρχης τοῦ θέματος, ὁ κόμης τῆς κόρτης, ὁ δομῆστικός τοῦ
 θέματος ἀνά ,, ε', τουρμάρχαι ἐλαττώτεροι μζ' ἀνά ,, δ',
 δρουγγάριοι σέ' ἀνά ,, γ', στρατιῶται νκῆ' ἀνά ,, β'. ῥόγα
 10 χρυσοῦ λίτραι κδ' ,, νς'. διὰ τῶν Σθλαβησιάνων τῶν καθημέ-
 νων εἰς τὸ ὄψικιον, ἄνδρες ρκζ', κεφαλαὶ τρεῖς ἀνά ,, ε', καὶ
 οἱ λοιποὶ ρκδ' ἀνά ,, γ', ῥόγα λίτραι ε' ,, κζ'. ἴστέον, ὅτι διὰ
 τὸ μὴ ῥογευθῆναι τὸ θέμα τῶν Θρακησίων, ἀλλὰ ἀρόγευτον
 περᾶσαι ἐν Κρήτῃ, διὰ τοῦτο οὐδὲ ἐνταῦθα ἐπέθῃ.

15

Ἔστιν ἡ ἐξόπλισις δρόμονος α'.

Κλιβάνια ο'. λωρίκια ψιλὰ λόγῳ τῶν προτοκαράβων
 καὶ σιφωναρίων καὶ προρέων ιβ'. ἕτερα λωρίκια κοινὰ ι'. κα-
 σίδια π'. αὐτοπρόσωπα ι'. χειρόψευλα ζυγαὶ η'. σπαθία ρ'.
 σκουτάρια ῥαπτά ο'. σκουτάρια Λυδιάτικα λ'. κοντάρια με- Ed. L. 387
 20 σὰ τριβελλίων π'. λογχοδρέπανα κ'. μεναύλια ρ'. ῥικτάρια ρ'.
 τοξαρῆας Ῥωμαίας σὺν κόρδων διπλῶν ν'. ναύκλας μετὰ χει-

in munere pro vestibus militaribus datae sunt quatuor tagmatibus
 Macedoniae auri litrae 130, num. 68, et scaramangia 20. Iisdem ti-
 tulus acceperunt duo tagmata peraticorum, nempe excubitores et
 hicanati, auri centenaria quatuor, litras 80 et scaramangia 112. In
 themate Charpezicii acceperunt turmarchae honestiores numero 24 et
 merarcha thematis et comes cortis et domesticus thematis viritim
 quina numismata. Turmarcharum minorum numero 47 singuli qua-
 terna numismata, drungariorum 205 quisque terna milites 428, viri-
 tim bina. Fuit ergo eorum roga in universum litrarum auri 24 et num.
 59. Sthlabesianorum excubantium in themate obsicii, numero 126,
 capitanei tres acceperunt numismata quina, reliqui 124, terna, sum-
 ma litr. 5, num. 27. Thematis Thracensium nulla hic fit ratio, quia
 abaque roga traiciebant in Cretam.

DE ARMATURA UNUS DROMONIS.

Dromoni uni armis instruendo rebusque necessariis haec requi-
 sita et praesto fuerunt: clibania 70; loricae tenues 12 pro protocara-
 bis [seu capitaneis navalibus] et siphonariis [seu Graeci ignis iacula-
 toribus] et in prora stantibus militibus. Aliae communes loricae 10;
 cassides 80, cassides cum tegumentis vultuum ex una massa factae

ροτοξοβολίστρων καὶ κόρδων μεταξοτῶν κ'. σαγέτας χιλιά-
 δας ι'. μῦσας σ'. τριβόλια χιλιάδας ι'. ἀγρίφους μετὰ ἀλυ-
 σιδίων δ'. ἐπιλώρικα ν'. καμελαύκια ν'. ὁ δρόμων ὀφείλει
 ἔχειν ἄνδρας τ', οἱ μὲν σὺ πλοῖμοι κοπηλάται ἦτοι καὶ πο-
 Ms. 225. λεμισταὶ, καὶ οἱ ἕτεροι ὁ ἄνδρες πολεμισταὶ ἀπὸ τῶν κα-5
 Ββαλλαρικῶν θεμάτων καὶ ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν. διὰ τῶν ἕξ παμ-
 φύλων δόρκας ὅσας ὀδηγήσει ὁ Θεὸς τὸν βασιλέα τὸν ἄ-
 γιον. κλιβάνια ἀνὰ ξ', κασιδία ἀνὰ ξ', λωρίκια ἀνὰ ι'. διὰ τῶν
 οὐσιακῶν χελανδίων κλιβάνια ἀνὰ ι', κασιδία ἀνὰ ι', λωρίκια
 ψιλὰ β', καὶ κοινὰ γ'. διὰ τῆς ἐξοπλίσεως καστρομαχίας ξυλό-10
 πυργος, χελῶναι, τοξοβολίστραι μεγάλαι μετὰ τροχιλίων
 καὶ κόρδων μεταξοτῶν, τετραρέται, λαβδαρδαί, μαγγανικά,
 καὶ ἡ τούτων ἐξόπλισις. εἰς μὲν τὰς χελῶνας κριοὶ, εἰς δὲ
 τὰ διάφορα μαγγανικά κρικελοπάγουροι, ψελλία καὶ δάκτυλοι,
 Cσφενδῶναι σιδηραὶ πετζεῖναι, πέταλα πορτῶν λόγῳ ἐνδύσεως15
 τῶν διαφόρων τροχιλίων, σείστας, τζόκους, ἀξινορύγια, βα-
 ρέας, βυρσάρια, κέντουκλα, σκαφίδια, καλδάρια, καπούλια,
 πτυύρια, σχοινία διάφορα, καρφία, ὑρμελαύσια. διὰ τῆς

10; laminarum manus et manuum carpos munientium paria 8; spa-
 thae centum; scuta [e coris duplicatis] consuta septuaginta; scuta
 Lydia 30; conti cum terebris 80; hastae cum falcibus 20; venabula
 centum; iacula totidem; arcus Romani cum nervis duplicibus 50; lin-
 tres cum arcubalistris manualibus et funibus valide restionum arte
 tortis 20; sagittarum millia decem; muschettae 200; tribolorum mil-
 lia decem; unci cum catenis 4; tegumenta loricarum 50; camelaucia
 50. Dromo debet tenere viros 300, quorum 70 sint milites, soli
 militiae vacantes, ex equestribus legionibus et alienigenis desumti,
 reliqui 230 sint remiges, qui, si velint aut apti sint, conferre in
 pugnis quoque operam poterunt. Sex pamphyli habebunt scuta co-
 riacea, quot ut parari curet sanctus Imperator, Deus ipsi in cor da-
 bit. Eorum unusquisque pamphylus habebit clibanos 60, galeas 60
 et loricas denas. Usiaca chelandia habebant quaeque clibanos denos,
 galeas denas, loricas tenues binas et vulgares octonas. Apparatus
 expugnandis castris idoneus hic aderat: Turris lignea, testudines,
 arcubalistræ grandes cum trochleis et funibus per strias tortis, pe-
 trariae, cantherii, machinae cum suo apparatu. Testudines habebant
 arietes suos, reliquæ varii generis machinae circellos cum appositis
 utrinque forficibus, circulos et annulos, Fundae ferreae et coriacea;
 bracteae, quales portis indui solent incrustandis variis trochleis; mal-
 leos; stipites; ligones terrae revellendae; barilia seu cados; coria;
 centones; scaphas; caldaria seu ahena aquae calefaciendae labra [qua-
 lia sunt balnearia, in quibus homines linteave lavantur]; bottas ege-
 rendis sordibus lutove, funes varios, clavos, armelausia seu saga
 thoraci superindui solita. Ad machinas, petraras puta 4 et labdareas
 [seu asietes e duobus tignis ad angulum acutum instar Graeci A com-

ἔξοπλίσεως τῶν μαγγανικῶν ἔξοπλισίς τετραρέων δ', λαβδαρέων δ', εἰλακτιῶν δ', ἤγσον κρικέλλους ἀνὰ δύο, παγούρους α', σφενδόνας σιδηρᾶς ιβ', πέταλα πορτῶν εἰς τὰ τροχλία σ', σείστας ρ', ἄξινορύγια σ', πελέκια ρ', τζικούρια τ', κριοὺς ζεῖς τὰς χελώνας ι', βαρέας μεγάλας κ', βαρέας μικρὰς λ'. D

Διὰ τῶν ὀφειλόντων φροντισθῆναι ἀπὸ τοῦ σεκρέτου τοῦ εἰδικοῦ εἰς ἐξόπλισιν τῶν κ' δρομονίων.

Μολίβιον λόγῳ τῶν καλυμβομάτων ἀνὰ χαρτῶν ε'. ὀμοῦ χάρται ρ', στί λίτραι γ. βυσσάρια λόγῳ τῶν αὐτῶν καλυβο-
 10 μμάτων κ'. πέταλα μεγάλα πορτῶν τ'. τριβόλια χιλιάδες φ'.
 πελέκια σ'. τζικούρια φ'. κέντουκλα κατὰ περίσσειαν σ'. ἀρμε-
 νόπουλα κατὰ περίσσειαν ρ'. χάλκωμα ἀργὸν λίτραι σ'. κασίτε-
 ρον λίτραι σ'. μολίβιον ἀργὸν λίτραι σ'. κηρίον λίτραι ρ'. Ed.L. 388
 15 σκαφίδια σ'. καλδάρια σ'. καπούλια χιλιάδας β'. πτυάρια
 15 χιλιάδα α'. κόρδος μεταξωτὺς παχέας σπαρτίνας ε', καὶ εἰς
 τὰς μικρὰς τοξοβολίστρας σπαρτίνας ε'. βυσσάρια λόγῳ τῶν
 χελανθίων ρ'. κάδους ρ'. ἀτέγια κιλικεῖνα κατὰ δρομόνιον ι',
 ὀμοῦ σ'. σφενδόνας πετζεῖναι κδ'. ἰστέον, ὅτι ἡ ἐξοδος τῶν
 ἄρμένων καὶ τῶν διφθερίων ὀφείλει ἐξερχεσθαι ἀπὸ τοῦ εἰδικόν.

missis suspensos] 4 et fusos [seu malos erectos proceros, e quibus corbes cum armatis viris super expugnandos ope cilonii demittebantur] pertinebant haec instrumenta: circelli bini, cancri singuli, fundae ferreae denae binae, bracteae portales pro trochleis 200, mallei 100, ligones rostrati revellendae terrae 200, bipennes 100, securae 300, arietes pro testudinibus deni, barilia seu dolia grandia 20, minora 30.

SECRETUM IDICI SEU RATIONALE REI PRIVATAE AD INSTRUENDOS 20 DROMONES PRAESTAT HAEC.

Plumbi tabulatis navium bracteandis in singulos dromones chartas seu laminas quinas; id est in universum laminas centum, quae pendunt litras ter mille. Pro iisdem tabulatis coria vicena; bracteas portales magnas tercentum; tribulorum seu muricum ferreorum millia quingentena; bipennes ducentae; securae quingentae; centones supernumerarii ducentum; vela minora supernumeraria 100; aeris non facti litrae 200; stanni litrae 200; plumbi in massis litrae 200; cerae litrae 100; scaphae 200; ahena caldaria 200; labrorum millia 2; bottae mille; funes crassi per strias sparto torti quinque et alii totidem pro parvis arcubalistis; coria pro chelandiis centum; cadi centum; tegumenta e ciliciis facta in dromones singulos dena; adeoque in universum ducenta; fundae coriaceae 24. Impensas in vela et diphteras debet idicum praestare.

Ms. 225. b Διὰ τῶν ἀφελόντων φροντισθῆναι ἀπὸ τοῦ σκεπέτου τοῦ βασιλι-
κοῦ βεστιαρίου εἰς ἐξόπλισιν τῶν κ' δρομονίων.

B Σιφώνια ἀνὰ γ', ὁμοῦ ξ, καὶ κατὰ περίσσειαν γονάτια
ἀκόντια μετὰ βουκολίων μ'. ἄρμενα κ'. διφθέρια ξ. παρα-
πελέκια κ'. καστελόματα κατὰ τύπον. μανιέλια ἀνὰ γ',⁵
ὁμοῦ α σὺν τῶν γονατίων αὐτῶν. κοπία ἀνὰ ρκ', ὁμοῦ βν'.
χαλκίσια κ' μετὰ καὶ τὰ λοιπὰ μάγγανα. ψελλία κ'. μαξιλά-
ρια μ'. περόνια κ'. καταπρόσωπα σὺν τῶν κατακοράκιων αὐ-
τῶν. σίδηρα βολιστικά ρκ'. σιδηροβόλια ρκ'. ἀναγοκατά-
γοντα σὺν τῶν ἱμανταρίων αὐτῶν κ'. περιπετόμενα ἀνὰ κδ',¹⁰
ὁμοῦ νπ'. φιλονρέαι ἀνὰ ιβ', ὁμοῦ σμ'. σείστας σ'. τζό-
κος υ'. ἀξινόργια υ'. περόνας κατὰ περίσσειαν σ'. καρφίον
ἀρπάγιον χιλιάδας γ'. γυλαρικὸν καρφίον γ. τετραδακτυλια-
σον καρφίον ς, καὶ τῆς παρηλώσεως χιλιάδες ιβ'. σίδηρον
ἀργὸν λίτραι γ. κατζία π'.¹⁵

Ἐπιεξοπλίσεως τετραράων δ, λαβδαρέων δ, μαγγανικῶν δ.

Κρικέλλια λ'. πάγουροι ιε'. ψελλία λ', καὶ λόγφ τῶν

SECRETUM IMPERIALIS VESTIARIJ DEBET IN ARMATURAM VIGINTI DROMONI-
ORUM MARG PROCURARE.

Siphones in singulos dromones ternos, adeoque in universum
60 et supernumerarios aliquot; nodosa iacula bucculis praeferrata
40; vela 20; diptheras 60; parvas bipennes 20; castellamenta vel
cancellos secundum notam dudum et praescriptam formam; manicu-
las sive ansas remorum coriaceas sigillatim quinquagenas, adeoque
in universum mille, cum genualibus ad eas pertinentibus; remos si-
gillatim centenos vicenos, in universum 2400; chalcisia 20 et reliquas
machinas; circulos 20; cervicalia 40; fibulas 20 vultibus aptandas
cum pertinentibus illuc fibulis ad humeros aptandis; balistae ferreae
120; spicula 120; cilonia cum suis loris 20; circumvolitantia sigilla-
tim vicena quaterna, in universum 480; philyreas [seu funes ex inte-
riore tiliae cortice tortos] sigillatim denos binos, in universum 240;
malleos 200; funes 400; ligones 400; fibulas supernumerarias 200;
clavorum aduncorum millia tria; clavorum gulatorum seu gyro vel fo-
ramine sunibus traiciendis instructorum millia 3; millia 6 clavorum
quaternos digitos longorum, et clavorum vulgarium ad affigendum
sptorum millia 12; ferri in massis litras 3000; capsas 80.

INSTRUMENTA 4 PETRARARUM, 4 LAMBAREARUM ET TOTIDEM
MACHINARUM.

Circelli 30; cancri 15; torques 30 pro tendendis magnis arcuba-

μεγάλων τοξοβολίστρων, κριοὶ εἰς τὰς χελώνας ιε'. δακτύλοι ιε'. βαρέας μεγάλας κ', καὶ μικροτέρας λ', καὶ λόγῳ τῶν μεγάλων τοξοβολίστρων σίδηρα κατὰ τύπον. πίσσα λίτραι χιλιάδες ι'. ὑγροπίσιον μαγαρικὰ στρογγύλα τ'. κεδρέα μα-
 D 5γαρικὰ ν'. λινάριον λίτραι χιλιάδες η'. κανάβιον χιλιάδες β. σανδάλους κ'. σφενδόβαι σιδηραὶ ιβ'. σιδηροβολιστικὰ κατὰ περίσσειαν ν'. σιδηρόβολα ν'. φιλουρέαι ρ'. περιπετόμενα ρ'. σπαρτίνας ρ'. λεπτάρια σ'. τετράκουλα εἰς τὰ σιφώνια ρ'. λινάριον εἰς τοὺς σφύγγους υ'. σκαλοδέματα υ'. οἱ πενή-
 10κοιτα πάμφυλοι σιφώνια κδ'. τὰ μὲ οὐσιακὰ σιφώνια α'. καρφίον στεγαδερὸν χιλιάδες ε'.

Τὰ ἀπὸ τοῦ σεκρέτου τοῦ εἰδικοῦ ἔξοδιασθέντα ὑπὲρ τοῦ ταξειδίου Ed.L. 389
 τῆς Κρήτης.

Ἐπῆρθη ἀπὸ τὸν ζυγὸν λόγῳ ἀγορᾶς διαφόρων εἰδῶν
 15 τοῦ ταξειδίου τῆς Κρήτης σὺν ἐξοπλίσει τῶν θ' Ῥουσικῶν
 καραβίων καὶ τῶν β' μονερίων τῶν αἰγμαλώτων σὺν τῶν ὀ-
 ρισθέντων ἀπὸ κελεύσεως δοθῆναι τὰ κατὰ περίσσειαν δια-
 φόρων εἰδῶν εἰς τὸν θεόσωστον βασιλικὸν στόλον τοῦ βασι-
 λικοῦ πλοῖμου καὶ λοιπῶν γ' λίτραι κδ', τὰ καὶ ἔξοδιασθέν-
 20 τα οὕτως. ἐδόθη Ἰωακεῖμ πρωτοσπαθαρίῳ καὶ ἄρχοντι τοῦ
 ἀρμαμέντου ὑπὲρ τριβολίων χιλιάδων φ', σς ζγ'. ἐδόθη τὸν Ms. 226. a

9. πενήτικοιτα cod. et ed. pro οἱ πενήτικοιτα.

listis. Arietes testudinum 15; annuli 15; dolia grandia 20; minora 30 et pro magnis arcubalistis ferramenta secundum praescriptam formam; picis librae decies mille; picis liquidae seriae fictiles rotundae tercentum; cedriae amphorae fictiles quinquaginta; lini librae 8000; cannabis librae 2000; sandali 20; fundae ferreae 12; ferreae ballistae supernumerariae 50; spicula 50; philyrae 100; circumvolantia 100; spartei funes 100; funiculi tenuiores 200; tetracula ad siphones 100; lini ad spongias inde conficiendas librae 400; scalas funibus plexas 400. Quinquaginta pamphyli habebant siphones 24; quadraginta usiaca habebant siphones 80; clavorum, qualibus usus est in coagmentandis navium tabulatis, millia 6.

SECRETUM IDICI ERGAVIT IN EXPEDITIONEM CRETENSEM HARC.

A libra [id est a tribunali, quod pendet statera redeuntes in fiscum imperialem nummos et expensas pariter appendet] susceptae fuerunt auri librae 24, quo emerentur variae res expeditioni Cretensi utiles, et ad armanda novem Russica carabia et duas uniremes captivorum aliaque, quae secundum sacrum mandatum supernumeraria comparari et distribui debuerunt in classem regiam, quam Deus servet. Illi nummi sic fuerunt expensi. Accepit Iocim protospatharius et archon armamenti [seu magister et provisor apparatus bellici

Β αὐτὸν Ἰωακεῖμ ὑπὲρ τζικουρίων φ' ,, ν'. ἐδόθη τὸν αὐτὸν Ἰωακεῖμ ὑπὲρ πελεκίων σ' ,, κ'. ἐδόθη τὸν αὐτὸν Ἰωακίμ ὑπὲρ ξιφαρίων χιλιάδων δ' λόγῳ τῶν τζιπάτων ἀπὸ τὸ ἀρμαμέντον σίδηρον χιλιάδες ε' καὶ ὑπὲρ ἀγορᾶς καρβονίου ,, λ'. ἐδόθη τῷ αὐτῷ Ἰωακεῖμ ὑπὲρ χειρὸςπέλλον ζυγῶν σ' : ρ'. δ-5 μου τὰ δοθέντα Ἰωακεῖμ ἄρχοντι τοῦ ἀρμαμέντου χτ: υξζν : γινόμενα λίτραι ε' ,, λδγ'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς τῶν πανίων τῶν ῥασιακῶν λόγῳ ποιήσεως ἀρμένων ἐνέα ἀνὰ πηγῶν λ' τῶν θ' καραβίων τῶν Ῥῶς, καὶ ἐτέρων ἀρμένων β' ἀνὰ πη- C χῶν κη' τῶν β' μονερίων τῶν αἰχμαλώτων σὺν τῶν δοθέν-10 των πανίων ῥασιακῶν κατὰ περίσσειαν τοὺς αὐτοὺς Ῥῶς. ὑπὲρ πανίων διὰ τῶν ἀμφοτέρων ἀρνδ', τὰ καὶ ἀγορασθέντα ἀπὸ τοὺς ἀββιάδας εἰς τὰ ἐνοικηκὰ τῆς μονῆς τοῦ κυροῦ Ῥώμανοῦ καὶ ἀπὸ τοὺς ἀναγναφάρους τοῦ φόρου ἀπὸ δια- φόρων προσώπων τῶν Π νομισμ. τκ' ζδ, τὰ καὶ ἀγορα-15 σθέντα κατενώπιον τοῦ σακελλαρίου καὶ τοῦ βεστιαρίου. ἐδόθησαν ἑπὲρ μισθοῦ τῶν ἀρμενοράφων τῶν καμόντων τὰ αὐτὰ ἄρμενα σὺν ἀγορᾶς νήματος ,, λγ'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς ξυλοκεραίων λόγῳ τῶν αὐτῶν ια' καραβίων ,, ... ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς σχοινίων λόγῳ κρυπτῶν ἐπικήρων καὶ ποδιοδρομῶν20 D τῶν αὐτῶν ια' ἀρμένων ,, γ'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς διφθερίων ιδ' : ξβ', ὡς τῶν ἐτέρων ιθ' διφθερίων δοθέντων ἀπὸ τῶν

navalis] pro emendis 500 tribolis numismata 260 et mill. 3; pro securibus 500 accepit num. 50; pro 200 bipennibus 20; pro 4000 gladiis ferri libras decem exhibendas fabris gladiariis armamenti; pro emendis carbonibus num. 30; pro paribus manicarum ferrearum ducentis num. 100. In universum igitur accepit ille Ioachim magister armamenti in auro numismata 460 et mill. 0; quae efficiunt litras 6, numismata 34, mill. 3. Pro emendis pannis crassis, quo exinde fierent vela novem, singula tricenarum ulnarum, in usum novem carabiorum Russos vehentium, et alia vela duodevicenis octonis ulnis in usum moneriorum seu uniremium captivos vehentium expensa sunt numismata 1154; simul computatis illuc pannis illis crassioris filii, qui per abundantiam et super numerum in Russos diditi fuerunt. A monachis cellarum monasterii Domini Romani et a carminatoribus fori emti fuerunt per varios homines panni pro summa num. 320 et mill. 4, unoquoque panno miliarensibus senis emto. Huc quodque pertinent emta e regione sacellarii et vestiarii. In mercedem auctoribus velorum, qui supradicta vela elaborarunt, simul et pro pretio filorum in eam rem adhibitorum, expensa fuerunt num. 33. Pro emendis antennis lignicis illorum 11 carabiorum expensa sunt . . . ; pro emendis funibus in supplementum eorum, quae nunc sunt, aut deinceps erunt, et ignorantur, putrida atque fragilia in

ἀποκειμένων εἰς τὸ εἰδικόν. ἐδόθη ὑπὲρ ἀλειφῆς τῶν αὐτῶν
διφθερίων ,, ζν. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς μαγγάνων λόγῃ τῶν
αὐτῶν ια' καραβίων ,, θ ε'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς κωπίων
τπέ ,, ε'. ἐδόθη ὑπὲρ ναυπηγήσεως τῶν αὐτῶν ια' καραβίων
5 τῶν τε σχιστῶν καὶ τῶν περιβόλων αὐτῶν καὶ λοιπῶν ,, ια'.
ἐδόθη ὑπὲρ καλαφατήσεως τῶν αὐτῶν ια' καραβίων ,, λγ'.
ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς ἑτέρων πανίων ῥασιακῶν ρ' τῶν δοθέν-
των κατὰ περίσσειαν εἰς τὸν αὐτὸν στόλον ,, κη' ζιβ'. ἐδόθη Ed.L. 390
ὑπὲρ ἀγορᾶς βυρσαρίων βοείων ρκβ' ,, πην. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγο-
10 ρᾶς κεντούκλων σ' τῶν δοθέντων κατὰ περίσσειαν ὁμοίως εἰς
τὸ βασιλικὸν πλοῖμον ,, κη' ζ . ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς κιλικίων
α τῶν ε' ,, ρξε' ε'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς σχοινίων λεπταρίων καὶ Ms. 226.b
χαρταρίων καὶ λοιπῆς ἔξοδον ,, ιε' ε'. λόγῃ ποιῆσαι ἀτεγίων
κιλικίων ρ' ,, ρην. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς κασιτέρου λίτραι σ'
15 ,, λδ'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς χαλκώματος λίτραι σ' ,, ιη'. ἐδό-
θη ὑπὲρ ἀγορᾶς σκαφιδίων στρουγγύλων μεγάλων ρ' ,, ιβ'. ἐδό-
θη ὑπὲρ ἀγορᾶς σκαφιδίων μικροτέρων ρ': κγ'. ἐδόθη ὑπὲρ
ἀγορᾶς καλδαρίων σ': λγ'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς καπουλλίων
β ,, μ'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς πτυαρίων α ,, ιδ'. ἐδόθη ὑπὲρ B
20 ἀγορᾶς ἑτέρων κἀδων μικροτέρων ν' : ε'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς
ἑτέρου κασιτέρου λίτραι σ' τὰ δοθέντα *Μιχαὴλ χυτῆ* λόγῃ
g. βυρσαρίων em. B., βυσαρ. cod. et ed.

funibus et plexibus funium annularibus antennas ambientibus eorum-
dem 11 velorum expensa sunt num. 3; pro emendis pellibus 12 ex-
pensa numism. 62; nam reliquae 19 pelles datae sunt ex illarum nu-
mero, quae in idico depositae iacent. Pro unctura earundem pellium
expens. num. 7, mill. 0; pro emendis manganis illorum 11 carabio-
rum num. 9, mill. 6; pro emendis remis 485 num. 5. Pro compa-
ctura seu fabricatione illorum 11 carabiorum et cancellorum sepi-
mentorumque tabulata summa cingentium reliquarumque structurarum
navalium num. 11. Pro picatura illorum 11 carabiorum num. 33.
Pro emendis 100 pannis crassis aliis ad abundantiam in classem dis-
tributis num. 28, mil. 12; pro emendis coriis bovillis 122 expensa
num. 88, m. 0; pro emendis centonibus ducentis pariter super nu-
merum erogatis in regiam classem expensa num. 28, mil. . . ; pro
emendis ciliciis mille, singula pro senis numismatibus, expensa fue-
runt num. 166, mil. 6. Pro emendis funibus minutis et chartis seu
membranis et in alia necessaria expensa fuerunt num. 15, mil. 6;
pro faciendis tentoriis cilicinis centum exp. numism. 183, mil. 0; pro
emendis stanni libris ducentis expensa numismata 34; pro aeneae
materiae libris 200 expensa numismata 18; pro scaphis magnis ro-
tundis centum expensa numismata 24; pro minoribus aliis centum
numismata 12; pro emendis ahenis caldariis ducentis numism. 33;
pro labris vel cupis bis mille num. 40; pro bottis mille num. 14; pro
aliis minoribus cadis vel doliis quinquaginta num. 5; pro adhuc aliis

κατακολλήσεως διαφόρων ἔργων τῶν σιφουνίων τοῦ βασιλικοῦ πλοῖμου „λζV. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς κηρίου λίτραι ρ' „ ε'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς μολιβίου ἀργοῦ λίτραι σ' „ δ'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς χαλκώματος διαφόρου τῆς δοθέντι λόγῳ τῆς ὑπουργίας τοῦ δρουγγαρίου τοῦ πλοῖμου ὑπὲρ κακαβίων μεγάλων β, καὶ ἑτέρων κακαβίων μεσαίων β, καὶ χυτροκακαβίων γανωτῶν δ, καὶ κουκουμίων μεγάλων β, καὶ τιγανίων μεγάλων β, χαλκοσταμνίου γανωτοῦ ἐνός, φλασκίων γανωτῶν β, χειρ-νιβοξέστων β „ κδ'. ὁμοῦ τὸ πᾶν ἔξοδος χ' λίτραι κά „ νζ, Cμλ. ζ'. ἐδόθησαν παρὰ τοῦ εἰδικοῦ κόρδαι μεταξωταὶ σπαρ. 10 τῖναι. ἐδόθησαν ἕτεραι κόρδαι μεταξωταὶ μικραὶ λόγῳ τῶν τοξοβολίστρων. ἐδόθη ὁμοίως παρὰ τοῦ εἰδικοῦ λόγῳ τῶν καλυβομάτων τῶν χελανδίων τοῦ βασιλικοῦ πλοῖμου ἀνὰ χαρτίων ε' μολιβίου χαρτία ρ' στι λίτραι γ'. ἐδόθη τὸν δρουγγάριον τοῦ πλοῖμου ἀπὸ τοῦ κατεπάνω τοῦ ἄρματος σπαθία¹⁵ γ, σκουτάρια γ, κοντάρια γ, σαγίτας χιλιάδες σμ', ἑτέρας σαγίτας λόγῳ τῶν τοξοβολίστρων μύας χιλιάδες δ'.

Τὰ ἀπὸ τοῦ σεκρέτου τοῦ βεστιαρίου δοθέντα τῷ δρουγγαρίῳ τῶν
D πλοῖμων κατὰ περίσσειαν ὑπὲρ τοῦ ταξείδου τῆς Κρήτης.

Σείστας ρν'. περόνας τῶν χελανδίων ρλ'. σφενδόβολαζο

6. μεσέων et κυδροκακ. cod. et ed. 15. τοῦ κατὰ ἄρματος ed.

stanni libris 200, quae datae fuerunt fusori Michaëli ad ferruminandas varias machinas siphonum ignis Graeci eiaculandi classis regiae, expensa numismata 30, mil. 0; pro cerac emendis libris centum num. 5; pro emendis plumbi in massa vel crudi libris 200 num. 4; pro emendis massis aeneis in usum culinae drugarii classis ad efficiendos inde cacabos grandes duos et alios duos mediae formae, et cacabos olliformes stannatos quatuor et cucumos grandes duo et sartagineas grandes duas, et matellam [seu haustum vini] aeneum [ab angustiore ore versus fundum latescens] stannatum unum, et lagenas stannatas duas, et malluvia duo, expensa fuerunt numismata viginti quatuor. In universum auri litrae 21, numismata 57, mil. 6. Idicum porro dedit restes per strias firmiter tortos spartinos; restes alios striatim tortos minores pro arcubalistis. Pro tabulatis chelandiorum regiae classis bracteandis sigillatim in unumquodque chelandium quinas bracteas plumbeas. In universum ergo in viginti chelandia bracteas plumbi centum, pendentes libras ter mille. Drugario classis dabat catepanus armatis [seu armamentarii] gladios ter mille, scuta totidem, contos seu hastas totidem, sagittarum millia 240, aliarum sagittarum, qualium usus est in arcubalistis et quas muscas vel muschettas appellant, millia quatuor.

SECRETUM VESTIARIUM DABAT DRUNGARIO CLASSIS IN SUPERABUNDANTIAM AD
EXPEDITIONEM CRETENSEM HAEC.

Cateuas [aut malleos] 150; fibulas chelandiorum 130; fundas

σιδηρῶ ἰβ'. τζόκουσ σμ'. τζαπία τ'. περόνια σιδηρῶ μεγά-
 λα τοῦ ξυλοκάστρου ἰβ'. πάγουροι σιδηροὶ ἰε'. ψελλία σι-
 δηρῶ λ'. δάκτυλοι ἰε'. κατζία η'. βαρέας ἰ'. χειροβαραὶ
 κδ'. καρφίον γυρωρικὸν χιλιάδες δ'. καρφίον ἀρπάγιον χι-
 5 λιάδες β', τετραδακτυλαῖον ε', τῆς παρηλώσεως η', στεγα-
 δερὸν ζ. ἀκόντια χαλκῶ ἰε'. γανωτὰ χαλκῶ λ'. παραδρά-Ed. L. 391
 κτια χαλκῶ λ'. βοντία χαλκῶ λ'. ἀναγοντιτέα χαλκῶ ἰε'. σχοι- Ms. 227. a
 νία σιδηρόβολα ζ'. περιπετόμενα ρμ'. σπαρτίνας ρμ'. λεπτά-
 ρια σκ'. σκαλοδέματα τ'. κουβάρια ρ'. κανάβιον λίτραι β,
 10 καὶ ἀντὶ λιναρίου χιλιᾶδων ζ' „ π', καὶ ὑπὲρ ἀγορᾶς πύσεως
 χιλιάδες ἰ', καὶ ὕδροπισσίον χιλιάδες τ', καὶ κεδρέας χι-
 λιάδες ρ' „ κγ'. σίδηρον ἀργὸν λίτραι γ. κριοὶ σιδηροὶ με-
 γάλοι ἰ'.

15 Τὰ ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος δοθέντα τῷ δρουγγαριῷ τῶν πλοῦτων εἰς
 ἔξοδον τοῦ κατὰ τῆς Κρήτης ταξειδίου. B

Ἰμάτια ἔσωφόρια μεγαλόζηλα λιτὰ ε'. τουβία ὁμοίως
 ζυγᾶς ε'. ὑποκαμισοβράκια ε'. ἐπεριπτάρια ὄζεα ε'.

Τὰ ἀπὸ τοῦ εἰδικοῦ δοθέντα τῷ αὐτῷ δρουγγαριῷ τῶν πλοῦτων
 ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ ταξειδίου.

20 Ἰμάτια ἔσωφόρια κατὰ Σαρακηνοῦς ἐδῶραμμένα δεκά-

ferreas 12; funes 240; sappas seu ligones terrae fodiendae 400; fibu-
 las ferreas magnas lignei castrī 12; cancos ferreos 15; torques fer-
 reos 30; annulos 15; capsas 8; dolia 10; dolia manibus gestabilia
 24; clavos in summo in gyrum tortos 4000; claves aduncos 2000;
 quadrantales clavos 5000; vulgares ad coagmentandum utiles 8000;
 alios cum latis capitellis sexies mille. Iacula aenea 15; stannata
 aenea 30; fusos aeneos 30; cupas aeneas 30; anagontitea aenea 15;
 funes ferrum iaculantes 60; circumvolantia 140; sparteos funes 140;
 tenues funes 220; scalas funibus plexas 400; cupas 100; cannabis li-
 bras 2000; et loco librarum 7000 lini numismata 80; et pro emen-
 dis picis libris decies mille et liquidae picis quadringentis librarum
 millibus et centum millibus librarum cedreae numismata 23; ferri
 crudi libras ter mille, arietes ferreos magnos decem.

COEVO DEDIT DAUNGARIO CLASSIS AD SUFFICIENTIUM FACIENDIS IN EXPEDI-
 TIONEM CRETENSEM SUMTIBUS.

Vestes interiores maioris formae puras sex; similium tibialium
 paria sex; interulas cum braccis 6 et totidem inlectoria seu pallia
 violacca.

IDICUM EIDEM EUNDEM IN FINEM DEDIT.

{ Vestes decem interiores ad modum Saracenicarum coemptas ad

λια ι'. ἱμάτια ἔσωφώρα δκτάλια ι'. ἱμάτια ἔσωφώρα ἑπτά-
 λια κ'. τουβία ἀπὸ ἔσωφορίων δεκαλίων καὶ δκταλίων καὶ
 Ἐπταλίων ζυγαὶ μ'. ἱμάτια λωρωτὰ Αἰγύπτια ἐξέταμμένα ρ'.
 ἱμάτια κουκουλάρικα ρ'. ἱμάτια βαμβακερὰ ρ'. ὑποκαμισο-
 βράκια διαφορώτερα ρμ'. ὑποκαμισοβράκια δεύτερα ρ'. ἐ-
 παιριπτάρια διαφορώτερα μ'. ἐπαιριπτάρια δεύτερα σ'. ἐ-
 παιριπτάρια τρίτα ρ'. τουβία λωρωτὰ Αἰγύπτια ρ'. του-
 βία κουκουλάρικα ζυγὰς ρ'. τουβία βαμβακερὰ ρ'. ζωστρία
 μ'. ὑποδήματα διαφορώτερα ζυγὰς μ'. ὑποδήματα δεύτερα
 ζυγὰς σ'. ὑποδήματα τρίτα ζυγὰς ρ'. 10

Σταδιοδρομικόν.

D Ἐκ τῆς Θεοφύλακτου πόλεως εἰς Ἡράκλειαν μιλια ζ'.
 ἀπὸ Ἡρακλείας εἰς Προικονήσου μιλ. μ'. ἀπὸ Προικονή-
 σου εἰς Ἀβύδου μιλ. ρ'. ἀπὸ Ἀβύδου εἰς Ταπενκία μιλ.
 ιβ'. ἀπὸ Ταπενκία εἰς Τενέδου μιλ. η'. ἀπὸ Τενέδου εἰς Μι-
 τυλήνης μιλ. ρ'. ἀπὸ Μιτυλήνης εἰς Χίου μιλ. ρ'. ἀπὸ
 Χίου εἰς Σάμου μιλ. ρ'. ἀπὸ τῆς Σάμου εἰς τοὺς Φούρ-
 νους μιλ. λ'. ἀπὸ τοὺς Φούρνους εἰς Ναξίας μιλ. σ'. ἀπὸ
 Ναξίας εἰς τὴν Ἴον μιλ. λ'. ἀπὸ τὴν Ἴον εἰς τὴν Θήραν
 Ed. L. 39a καὶ Θηρασίαν μιλ. κ'. ἀπὸ τὴν Θήραν καὶ Θηρασίαν εἰς 20
 τὰ Χριστιανὰ μιλ. κ'. ἀπὸ τὰ Χριστιανὰ εἰς τῆς Δίας μιλ.
 π'. ἀπὸ τῆς Δίας εἰς Κρήτης μιλ. ιβ'. ὁμοῦ μιλία ψδβ'.

15. η' post μιλ., recentiori manu in cod. adscriptum, om. ed.

denorum aureorum valorem; vestes interiores decem ad octonorum,
 alias viginti ad septenorum, tibialia ad omnium illorum trium gene-
 rum numerum et rationem, nempe paria in universum quadraginta;
 vestes loratas Aegyptiacas consutas centum; vestes cum cucullis toti-
 dem; vestes bambacinas seu xylinas totidem. Interulas cum bracciis
 primae et optimae classis 140; alias secundi ordinis centum. Inie-
 ctoria praestantiora 40; alia deteriora 200; alia tertii et infimi ordi-
 nis centum. Tibialium loratorum Aegyptiacorum paria centum; alio-
 rum cucullaricorum paria centum; aliorum bambacinorum centum,
 cingula 40; calceorum praestantiorum paria 40; secundi generis pa-
 ria 200; tertii et deterrimi generis paria 100.

STADIODROMICUM SEU INDEX MILIARUM [A CONSTANTINOPOLI AD CRETAM].

Ab Urbe, quam Deus custodiat [CPLI] ad Heracleam sunt mi-
 liaria 60. Illinc ad Proconnesum 40. Illinc ad Abydum 100. Illinc ad
 Ἡρακλεια 12. Illinc ad Tenedum 8. Illinc ad Mitylenen 100. Illinc ad
 Chium 100. Illinc ad Samum 100. Illinc ad Furnos 30. Illinc ad Na-
 xiam vel Naxium 70. Illinc ad Ium 30. Illinc ad Theram et Therasi-
 am 20. Illinc ad Ta Christiana 20. Illinc ad Dium 80. Illinc ad Cretam
 12. Σύνολον μιλ. 792.

ΚΕΦ. μζ΄.

Οἷς ὀφείλει ὁ βασιλεὺς ὀνόμασι τιμῆν τοῖς μεγιστάσι καὶ πρώτοις Μι. 227. b
των ἰθῶν.

Ἐξουσιοκράτωρ, ἔξουσιάρχης, ἔξουσιαστής, ἄρχων τῶν
δᾶρχόντων, ἀρχηγός, ἀρχηγέτης, ἄρχων, ἑξάρχων, προηγε- B
μῶν, ἡγεμονάρχης, ἡγεμῶν, καθηγεμῶν, δυνάστης, προηγί-
τωρ, ἡγίτωρ, πρώτος, ἔφορος, ὑπερέχων, διατάκτωρ, παν-
επέρατος, ὑπέρατος, κοίρανος, μεγαλόδοξος. † ῥήξ, πρίγ-
κιψ, δούξ, συγκλητικός, ἐθνάρχης, τοπάρχης, σατραπῆς,
ιοφύλαρχος, πάτραρχος, στρατηγός, στρατάρχης, στρατίαρ-
χος, στρατηλάτης, ταξίαρχος, ταξιαρχῆς, μεγαλοπρεπέστα-
τος, μεγαλοπρεπῆς, κεποθήμενος, ἐνδοξότατος, ἔνδοξος, πε-
ριφανέστατος, περιφανῆς, περιβλεπτός, περιβλεπτότατος,
εὐγενέστατος, εὐγενῆς, ἀριπρεπέστατος, ἀριπρεπῆς, ἀγλαώ-
15τατος, ἀγλαός, ἐριτιμώτατος, ἐρίτιμος, γεροσυώτατος, γε-
ρούσιος, φαιδιμώτατος, φαιδιμος, κυριώτατος, κύριος, ἐν-
τιμώτατος, ἔντιμος, προηγούμενος, ἡγούμενος, ὀλβιώτατος,
ὀλβιος, βουληφόρος, ἀρωγός, ἐπίκουρος, ἐπίρροδος, ἀ- C
μάντωρ.

18. ἀμύντωρ con. R.

CAP. 46.

*Tituli, quibus Imp. viros principes et alios illustris dignitatis in-
ter exteros cohonestare debet.*

Imperans pro arbitrio et auctoritate sua, potestatus, princeps principum, ductor, imperator, legatus, praeitor, institutor, potentatus, magnus dux. Rex, princeps, dux, senator, ethnarcha seu princeps nationis; toparcha seu dominus loci; satrapa, phylarchus seu tribus princeps; patriarchus seu familiae princeps; strategus; stratarches, stratiarchus, stratelates, quae omnia ducem militarem significant; taxiarchus seu dux legionis, magnificentissimus, magnificus, cupitus, gloriosissimus, gloriosus, illustrissimus, illustris, conspicuus, maxime conspicuus, nobilis, excellentissimus, excellens, inclytissimus, inclytus, splendidissimus, splendidus, honorificentissimus, honorificus, venerabilissimus, venerabilis, clarissimus, clarus, dominantissimus, dominus, honorabilissimus, honorabilis, praeducens, ducens, beatissimus, beatus, consillator, adiutor, opitulatur, tutor et assertor, amator.

ΚΕΦ. μζ΄.

ΟΙ ΤΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΘΝΩΝ ΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΠΡΕΣΒΕΡΩΝ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ.

Οἱ τῶν ἀπὸ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐρχομένων πρεσβέρων πρὸς
τὸν βασιλέα χαιρετισμοί. 5

Ἐπισκέπτονται ἡμᾶς οἱ κορυφαῖοι τῶν ἁγίων ἀποστόλων,
D Πέτρος ὁ τῶν οὐρανῶν κλειδοῦχος, καὶ Παῦλος ὁ τῶν ἐθνῶν
διδάσκαλος, ὁ πνευματικὸς πατήρ ἡμῶν ὁ δεῖνα ὁ ἁγιάτα-
τος καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἅμα τῶν ἁγιωτάτων ἐπι-
σκόπων, πρεσβυτέρων καὶ διακόνων καὶ πάσης τῆς ἱερατικῆς¹⁰
τάξεως τῆς ἁγίας τῶν Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἐπαποστέλλουσί
σοι, βασιλεῦ, πιστὰς εὐχὰς διὰ τῆς ἡμετέρας ταπεινότητος.
ὁ ἐνδοξότατος ὁ δεῖνα ὁ πρίγκιψ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης
σὺν τῶν ἀρχόντων καὶ παντὸς τοῦ ὑποκειμένου αὐτῷ λαοῦ
ἔξαποστέλλουσιν τὴν βασιλείαν σου πιστωτάτην δούλωσιν.¹⁵

Ed L. 393

Ἡ τοῦ λογοθέτου πρὸς αὐτοὺς ἐρώτησις.

Μα. 228, a Πῶς ἔχει ὁ ἁγιάτατος ἐπίσκοπος Ῥώμης ὁ πνευματικὸς
πατήρ τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ ἁγίου; πῶς ἔχουσι πάντες οἱ
ἐπίσκοποι καὶ πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι καὶ ὁ λοιπὸς κλήρος

2. ἐρχομένων em. R., ἐρχόμενοι cod. et ed.

CAP. 47.

SALUTATIONES LEGATORUM A VARIIS GENTIBUS AD IMPERATOREM
VENIENTIUM.SALUTATIONES AD IMPERATOREM A LEGATIS E VETERE ROMA
VENIENTIBUS.

Visitant vos antistites sanctorum Apostolorum, Petrus, coeli cla-
viger, et Paulus, gentium doctor; et spiritualis pater noster N. N.
sanctissimus et oecumenicus patriarcha, unaque sanctissimi episcopi,
presbyteri, diaconi, omnis ordo sacerdotalis sanctae Romanorum ec-
clesiae, iniunxerunt nostrae humilitati, ut apud te, o Imperator, fide-
lia vota ipsorum nomine renuntiaremus. Gloriosissimus N. N., prin-
ceps veteris Romae, unaque ceteri eius proceres, et omnis ei sub-
ditus populus renuntiant et significant imperiali tuae maiestati fide-
lissima sua servitia.

INTERROGATIO LOGOTHETAE AD EOS LEGATOS.

Quomodo agit sanctissimus episcopus Romae, spiritualis pater
sancti nostri Imperatoris? Quomodo agunt omnes episcopi, presby-

τῆς ἀγίας τῶν Ῥωμαίων ἐκκλησίας; πῶς ἔχει ὁ ἐνδοξότατος ὁ δεῖνα πρίγκιψ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης;

Ὁ τῶν ἀπὸ Βουλγαρίας ἐρχομένων πρεσβέων πρὸς τὸν βασιλέα
χαιρετισμός. B

5 Πῶς ἔχει ὁ Θεοστεφῆς βασιλεὺς ὁ πνευματικὸς πάππος
τοῦ ἐκ Θεοῦ ἄρχοντος Βουλγαρίας; πῶς ἔχει ἡ ἀνγούστα
καὶ δέσποινα; πῶς ἔχουσιν οἱ υἱοὶ καὶ βασιλεῖς τοῦ μεγά-
λου καὶ ὑψηλοῦ βασιλέως καὶ τὰ λοιπὰ αὐτοῦ τέκνα; πῶς
ἔχει ὁ ἀγιώτατος καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης; πῶς ἔχουσιν
1001 δύο μάλιστα; πῶς ἔχει ἡ σύγκλητος πᾶσα; πῶς ἔχου-
σιν οἱ δ' λογοθέται;

Ἡ τοῦ λογοθέτου πρὸς αὐτοὺς ἐρώτησις. C

Πῶς ἔχει ὁ πνευματικὸς ἔγγονος τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ
ἁγίου ὁ ἐκ Θεοῦ ἄρχων Βουλγαρίας; πῶς ἔχει ἡ ἐκ Θεοῦ ἀρχάν-
15 τισσα; πῶς ἔχουσιν ὁ Κανάρτι κεινος καὶ ὁ Βουλίας ταρκά-
νος οἱ υἱοὶ τοῦ ἐκ Θεοῦ ἄρχοντος Βουλγαρίας καὶ τὰ λοιπὰ
αὐτοῦ τέκνα; πῶς ἔχουσιν οἱ ἐξ Βολιάδες οἱ μεγάλοι; πῶς
ἔχουσι καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔσω καὶ ἔξω Βολιάδες; πῶς ἔχουσιν
τὸ κοινὸν τοῦ λαοῦ;

terti, diaconi, reliquus clerus S. Romanae ecclesiae? Quomodo agit
gloriosissimus N. N., princeps veteris Romae?

SALUTATIO LEGATORUM E BULGARIA VENIENTIUM AD IMPERATOREM.

Quomodo valet a Deo coronatus Imperator, spiritualis avus no-
stri per Deum Domini Bulgariae? Quomodo valet Augusta et Do-
mina? Quomodo valent filii Imperatores magni et excelsi Imperato-
ris et reliqui eius liberi? Quomodo valet sanctissimus et oecume-
nicus patriarcha? Quomodo valent ambo magistri? quomodo totus
senatus? Quomodo quatuor logothetae?

LOGOTHETAE AD EUM INTERROGATIO.

Quomodo valet sancti nostri Imperatoris nepos spiritualis, per
Deum princeps Bulgariae? Quomodo valet principissa per Dei gra-
tiam? quomodo Conarticus et Bulias tarcanus, filii Bulgariae per
Deum principis, et reliqui eius liberi? quomodo sex magni Boliades
[ille titulus est procerum Bulgariae;] quomodo reliqui intus et
extus [in aula domi, et foris in campo] Boliades vel proceros? quo-
modo commune populi?

D Μεταμειφθέντος δὲ τοῦ ὀνόματος καὶ ἐλθόντος εἰς υἰότητα, πάλιν ἐπηρώτων οἱ Βούλγαροι οὕτως.

Πῶς ἔχει ὁ μέγας καὶ ὑψηλὸς βασιλεὺς ὁ ἐπὶ τοῦ χρόνου καθεζόμενος θρόνον; πῶς ἔχει ὁ υἱὸς καὶ βασιλεὺς τοῦ μεγάλου καὶ ὑψηλοῦ βασιλέως καὶ τὰ λοιπὰ αὐτοῦ τέκνα; πῶς ἔχει ἡ ἀγούστα καὶ δέσποινα; πῶς ἔχει ὁ ἀγιώτατος καὶ οἰκουμηνικὸς πατριάρχης; πῶς ἔχουσιν οἱ μάγιστροι, ἀνδύπατοι, πατρίκιοι; πῶς ἔχει ἡ πᾶσα σύγκλητος; πῶς ἔχουσιν οἱ στρατηγοὶ καὶ τὰ στρατεύματα τοῦ βασιλέως τοῦ ἀγίου;

10

Ed. L. 394

H τοῦ λογοθέτου πρὸς αὐτοὺς ἐρώτησις.

Πῶς ἔχει ὁ πνευματικὸς υἱὸς τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ ἀγίου ὁ ἐκ Θεοῦ ἄρχων Βουλγαρίας; πῶς ἔχει ἡ ἐκ Θεοῦ ἀρχόντισσα Βουλγαρίας; πῶς ἔχουσιν οἱ υἱοὶ καὶ θυγατέρες τοῦ πνευματικοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλέως; πῶς ἔχουσιν οἱ ἑξὶς Βολιάδες οἱ μεγάλοι; πῶς ἔχουσιν καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἕξω καὶ ἔξω Βολιάδες; πῶς ἔχει τὸ κοινὸν τοῦ λαοῦ;

O τῶν ἀπὸ Συρίας καὶ τοῦ Ἀμερμουμῆ ἐρχομένων πρεσβῶν πρὸς τὸν βασιλέα χαιρετισμός.

B *Εἰρήνη σοι καὶ ἔλεος, εὐφροσύνη καὶ δόξα παρὰ Θεοῦ* 20

COMMUTATO AUTEM DEINCEPS NOMINE, ET AD FILIALITATEM [PRINCIPIS BULGARIE, RESPECTU IMP. CRTANI] VENIENTE, INTERROGABANT BULGARI ALIO MODO, NEMPE SIC.

Quomodo valet magnus et excelsus Imperator, residens super aureo throno? quomodo Imperator et filius magni et excelsi Imperatoris? et reliqui eius liberi? quomodo Augusta et Domina? quomodo sanctissimus et oecumenicus patriarcha? quomodo magistri, proconsules, patricii? quomodo totus Senatus? quomodo magistri militum et exercitus sancti Imperatoris?

LOGOTHETAE AD EOS INTERROGATIO.

Quomodo valet spiritualis filius sancti nostri Imperatoris, a Deo constitutus archon seu princeps Bulgariae? quomodo a Deo constituta archontissa Bulgariae? quomodo filii et filiae spiritualis filii Imperatoris? quomodo sex magni Boliades? quomodo reliqui domi forisque Boliades? quomodo commune populi?

SALUTATIO AD IMPERATOREM A VENIENTIBUS E SYRIA LEGATIS

AMIRUMNAE.

Pax tibi et misericordia, hilaritas et gloria a Deo, excelso et

τῆ ὑψηλῆ καὶ μεγάλῃ βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων. εὐζωία καὶ ὑγίειά σοι καὶ ζωὴ πολυχρόνιος παρὰ Κυρίου, εἰρηνοποιὲ καὶ ἀγαθὲ βασιλεῦ. ἀνατέλει ἐν ταῖς ἡμέραις σου δικαιοσύνη *Ms. 228. b* καὶ πλήθος εἰρήνης, εἰρηλικώτατε καὶ φιλόανθρωπε βασιλεῦ.

5 Ἡ τοῦ λογοθέτου πρὸς αὐτοὺς ἐρώτησις.

Πῶς ἔχει ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ εὐγενέστατος καὶ περιβλεπτος Ἀμερμουμνῆς; πῶς ἔχει ὁ Ἀμηραῦς καὶ ἡ γερουσία Ταρσοῦ; (εἰ δὲ ἀπὸ ἄλλης Ἀμηραδίας ἔλθωσιν οἱ τοῦ Ἀμερμουμνῆ ἀποκρισιάριοι, ὀφείλουσιν ὑπὲρ ἐκείνου ἐρωτᾶν 10 τοῦ Ἀμηραῦ καὶ τῆς γερουσίας αὐτοῦ.) πῶς ἔχετε ὑμεῖς; πῶς ὑπέδεχθητε παρὰ τοῦ πατρικίου καὶ στρατηγοῦ Καππαδοκίας; πῶς διέσωσεν ὑμᾶς ὁ ἀποσταλεὶς βασιλικὸς εἰς διάσωσιν ὑμῶν; μὴ τι ἐναντίον ἢ θλιβερὸν συνέβη ὑμῖν κατὰ τὴν ὁδόν; ὑπάγετε καλῶς εὐφραϊνόμενοι καὶ ἀγαλλό- 15 μνοι, σήμερον συνεστιώμενοι μετὰ τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ ἀγίου.

Πῶς δεῖ χαιρετίζειν τοὺς ἀπὸ τῶν βασιλεῖς τῶν Ῥωμαίων ἀπύοντας φίλους πρὸς τὸν Ἀμερμουμνῆν. D

Χαίροις ὁ χαίρων εἰρήνῃ, ὁ φρόνιμος ἐν βουλαῖς, καὶ 20 ἀγαθὸς καὶ πρόβυτος, ὑγιαίνων, εὐθυμῶν, εἰρηγεύων πάντο-

magno Imperatori Romanorum; commoda vita et valetudo prospera et diuturni anni a Domino tibi contingant, pacifice atque bone Imperator. Exoriatu in diebus tuis iustitia et plenitudo pacis, pacis et hominum amantissime Imperator.

LOGOTHETAE AD EUM INTERROGATIO.

Quomodo valet magnificentissimus et nobilissimus et illustris Amirmumnes? quomodo Amiras et senatus Tarsi? (aut si aliunde, non a Tarso, venerint Amirmumnae apocrisiarii vel legati, debet in illius Amirae procerumque ipsius valetudinem inquiri.) Vos homines Amirmumnae, quomodo valetis? quomodo excepti hospitio fuistis a patricio et stratego Cappadociae? quomodo huc conduxit vos basilicus seu caesarianus, vos huc conductum missus? Num aliquid adversi taediive contigit vobis, in via? Abite optima cum hilaritate, et lactamini, hodie convivaturi cum sancto nostro Imperatore.

SALUTATIO AD AMIRMUMNEM AB IMPERATORIBUS ROMANIS AD EUM MISSORUM LEGATORUM.

Salve gaudens pace, prudens consiliorum, bone, clementissime, bene valens, animo hilari, ubique pacificator, magnificentissime atque gloriosissime Amirmumna. Pax tibi terra marique, gloria et honor,

θεν, μεγαλοπρεπέστατε καὶ ἐνδοξότατε Ἀμερμουμνῆ· εὐρήνη σοι ἀπὸ γῆς καὶ θαλάσσης, δόξα καὶ τιμὴ, εὐφροσύνη καὶ ζωὴ μακροχρόνιος· εἰρηνικώτατε καὶ εὐγενέστατε Ἀμερμουμνῆ, εἶη σου τὸ ὄνομα ἔντιμον καὶ ἡ ζωὴ μακροχρόνιος, φιλε γλυκύτεατε τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ ἁγίου, περιβλεπτε καὶ περιφανέστατε Ἀμερμουμνῆ.

Ed. L. 395 Ὁ τῶν ἐρχομένων πρεσβέων ἀπὸ μεγιστάνου Ἀμηρᾶ ἢ Αἰγύπτου ἢ Περσίας ἢ τοῦ Χοροσᾶν, ὑποταγέντες δηλονότι τῇ βασιλείᾳ Ῥωμαίων καὶ πάντα ἀποστέλλοντες, πρὸς τὸν βασιλέα χαιρετισμὸς.

Πολυχρόνιος ζωὴ καὶ δόξα καὶ εὐφροσύνη παρὰ Θεοῦ σοι τῷ ὑψηλῷ καὶ μεγάλῳ βασιλεῖ ἡμῶν, καλὴν προστασίαν καὶ σκέπην καὶ ἀντιληψιν εὐρομεν τὴν σὴν ὑψηλὴν καὶ μεγάλην βασιλείαν. χαρισθεῖη ἡμῖν ἐν πολλοῖς ἔτεσιν ἡ σὴ δεσποτεία καὶ βασιλεία, ὅτι ἡμεῖς λαὸς σου καὶ δοῦλοι πιστότατοι τῆς αὐτοκρατορίας ἡμῶν. 15

Ἡ τοῦ λογοθέτου πρὸς αὐτοὺς ἐρώτησις.

Πῶς ἔχει ὁ πιστότατος καὶ οἰκεῖος τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ ἁγίου ὁ δεῖνα ὁ εὐγενέστατος; πῶς ἔχει ὁ λαὸς αὐτοῦ ἅπας οἱ πιστοὶ καὶ εὐγνώμονες δοῦλοι τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ ἁγίου; πῶς ἔχεις σὺ; πῶς ὑπεδέχθης παρὰ τοῦ πατριάρχου

g. χαιρετισμὸς cod., χαιρετισμοὶ ed.

gaudium et vita multennis. Maxime, pacifice et nobilissime Amirmumna, sit nomen tuum honoratum et vita multennis, amice suavissime sancti nostri Imperatoris, conspicue atque illustrissime Amirmumna.

SALUTATIO LEGATORUM A MEGISTAKE QUODAM AMIRA, SIVE AEGYPTI, SIVE PERSIAE, SIVE CHORASAN, VENIENTIUM AD IMP. INTELLIGENDUM ID DE ILLIS AMIRIS, QUI ROMANO IMPERIO PARENT ET FACTA TRIBUTA MITTUNT.

Multennis vita et gloria et gaudium a Deo tibi contingant, excelso et magno nostro Imperatori. In excelsa magnaque tua imperii administratione inveniamus bonum praesidium et tutamen atque adiutorium. Multos in annos indulgeatur nobis a divina gratia tuum dominium atque regnum, qui sumus populus tuus et servi fidelissimi Imperatoris nostri.

LOGOTHEAE AD EOS INTERROGATIO.

Quomodo valet fidelissimus et familiaris sancti nostri Imperatoris, ille vel ille, vir nobilissimus? quomodo totus eius populus, fideles et benevoli erga hunc sancti nostri Imperatoris? quo-

καὶ στρατηγοῦ θέματος δ δεῖνα; πῶς διέσωσέν σε ὁ ἄπο- Ms. 229. a
σταλεῖς βασιλικὸς εἰς διώσωσίν σου; μὴ τι ἐναντίον ἢ Θλι-
βερόν συνέβη σοι κατὰ τὴν ὁδόν; ὕπαγε καλῶς εὐφραινό-
μενος καὶ ἀγαλλόμενος, σήμερον συνεσιθίων μετὰ τοῦ βασι- G
5λέως ἡμῶν τοῦ ἁγίου.

Ὁ τῶν ἐρχομένων πρεσβέων ἀπὸ μεγιστάνου Ἀμηνῶ ἢ Αἰγύπτου ἢ
Περσίας ἢ τοῦ Χοροσάν, δηλονότι μὴ ὄντος ὑποτεταγμένου τῆ βα-
σιλειᾷ Ῥωμαίων, ἀλλ' ἢ τε ὑπὸ τὴν ὑποταγὴν τοῦ Ἀμερμουμνή
ὄντος, εἶτε καὶ μὴ, πρὸς τὸν βασιλεῖα χαιρετισμός.

10 Εἰρήνη σοι καὶ ἔλεος, εὐφροσύνη καὶ δόξα παρὰ Θεοῦ
τῷ ὑψηλῷ καὶ μεγάλῳ βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων, εὐζωία καὶ ὑ- D
γίειά σοι καὶ ζωὴ πολυχρόνιος παρὰ Κυρίου, εἰρηνοποιὲ καὶ
ἀγαθὲ βασιλεῦ. ἀνατελεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις σου δικαιοσύνη
καὶ κληθὸς εἰρήνης, εἰρηνικώτατος καὶ φιλόανθρωπος βασιλεῦ.

15 Ἡ τοῦ λογοθέτου πρὸς αὐτοὺς ἐρώτησις.

Πῶς ἔχει ὁ εὐγενέστατος Ἀμηνῶς Αἰγύπτου; πῶς ἔχει
ἢ γερούσια καὶ ὁ λαὸς αὐτῆς ἅπας; πῶς ἔχεις σύ; πῶς Ed. L. 396
δισσώθης κατὰ τὴν ὁδόν; μὴ τι ἐναντίον ἢ Θλιβερόν συνέβη
σοι κατὰ τὴν ὁδόν; μὴ τι ἐναντίον συνέβη σοι; ὕπαγε κα-

modo vales tu? quomodo exceptus es a patricio et stratego illius
vel illius [unde venis] provinciae? quomodo comitatus te fuit con-
duxitque basilicus, eum in finem obviam tibi missus? Adversine
aliquid et acrumnosi tibi contigit in via? Abi bene hilaris et ex-
sultans, utpote hodie cum sancto nostro Imperatore epulaturus.

SALUTATIO AD IMPERATOREM LEGATORUM A MEGISTANE QUODAM AMIRA, SIVE
AEGYPTI, SIVE PERSIAE, SIVE CHORASANAE, QUI NEMPE SUBDITUS IMPERIO
ROMANORUM NON EST, SED SIVE AB AMERMUMNA DEPENDET, SIVE ETIAM
NON, SED SUI IURIS EST.

Pax tibi et misericordia, gaudium et gloria a Deo tibi contin-
gant, excelso et magno Imperatori Romanorum, commoda vita diu-
turnaque et prospera valetudo a Domino, pacifice et bone Imperator.
Exoriatur in diebus tuis iustitia et multitudo atque plenitudo pacis,
pacis amantissime et humanissime Imperator.

LOGOTHETAN AD EOS INTERROGATIO.

Quomodo valet nobilissimus Amiras Aegypti? quomodo senatus
populusque eius omnis? quomodo vales tu? quomodo huc conductus?

λῶς εὐφραινόμενος καὶ ἀγαλλόμενος, σήμερον συνεσιῶν μετὰ τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ ἁγίου.

ΚΕΦ. μή.

Τὰ ἄκτα τῶν εἰς τοὺς ἐθνικοὺς γενομένων ἐπιγραφῶν.

Εἰς τὸν πάπαν Ῥώμης. βούλλα χρυσῆ μονοσολδία. „ἐν ὄνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος Βτοῦ ἐνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν. ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα πιστοὶ ἐν αὐτῷ τῷ Θεῷ βασιλεῖς Ῥωμαίων πρὸς ὁ δεῖνα τὸν ἁγιάτατον πάπαν Ῥώμης καὶ πνευματικὸν ἡμῶν πατέρα.“ ὁμοίως καὶ εἰς τὸν πάπαν Ἀλεξανδρείας, πλὴν πατέρα οὐ γράφει. ὁμοίως καὶ εἰς τὸν πατριάρχην Ἀντιοχείας καὶ τὸν πατριάρχην Ἱεροσολύμων, πλὴν πνευματικὸν πατέρα οὐ γράφει. αἱ δὲ βούλλαι χρυσαὶ τρισολδίαι. εἰς τὸν πρωτοσύμβουλον, ἤγουν εἰς τὸν Ἀμερμουμνῆν. βούλλα χρυσαὶ τετρασολδία. „τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ, εὐγενεστάτῳ καὶ 15 περιβλέπτῳ ὁ δεῖνα πρωτοσυμβούλῳ καὶ διατάκτορι τῶν Ἀ-Cγαρηνῶν ἀπὸ ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα τῶν πιστῶν αὐτοκρατόρων αὐγούστων μεγάλων βασιλέων Ῥωμαίων. ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖ- Ms. 229. να πιστοὶ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ αὐτοκράτορες αὐγουστοὶ μεγάλοι βασιλεῖς Ῥωμαίων τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ, εὐγενεστάτῳ καὶ περιβλέπτῳ ὁ δεῖνα πρωτοσυμβούλῳ καὶ διατάκτορι τῶν Ἀγαρηνῶν.“ εἰς τὸν ἄρχοντα τῶν ἄρχόντων τῆς μεγάλης Ἀρμενίας. βούλλα χρυσῆ τρισολδία. „Κωνσταντῖνος καὶ 15. ΣΧΟΛ. Χρῆ εἰδέναι, ὅτι Ἀμνηραϊμουμνῆς ὀφείλει λέγεσθαι.

adversine quid et molesti contigit in via? Abi bene hilaris et exsultans, hodie cum sancto nostro Imperatore epulaturus.

CAP. 48.

Acta seu formulae inscriptionum in litteris ad externos.

Ad papam Romae. Bulla aurea unius solidi. *In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, unius et solius veri Dei nostri. Ille et ille fideles et credentes in eundem Deum Imperatores Romanorum ad illum, sanctissimum Romae papam et spiritualem nostrum patrem.* Similis formula in litteris ad patriarcham Alexandriae adhibetur, praeterquam quod ille pater Imperatoris spiritualis non appellatur. Eadem ipsa formula quoque, sed etiam absque patris titulo, honorantur patriarchae Antiochiae et Hierosolymorum. Ad hos quae dirigitur bullae aureae, sunt trisoldiae [seu litteris ad eos destinatis appensae bullae aureae tres solidos aureos valore aequant]. Bulla aurea, quae ad protosymbulum, id est Amermumnam, mittitur, est tetrasoldia [seu valet quatuor solidos aureos] et habet [in externa aversa membrana] hanc inscriptionem: *Magno, honestissimo, nobi-*

Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ αὐτοκράτορες αὐγουστοὶ
 μεγάλοι βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς ὃ δεῖνα τὸν περιφανέστατον
 πρῶτον τῆς μεγάλης Ἀρμενίας καὶ πνευματικὸν ἡμῶν τέκνον." D
 εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Ἀσπουρακᾶν, ἦγουν τοῦ Βασπαρακᾶν,
 5 ὃ νῦν τιμηθεὶς ἄρχων τῶν ἀρχόντων· βούλλα χρυσοῦ τρισολ-
 δία. „Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ
 αὐτοκράτορες αὐγουστοὶ βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς ὃ δεῖνα τὸν
 περιφανέστατον ἄρχοντα τῶν ἀρχόντων." εἰς τὸν ἄρχοντα
 τοῦ Κοκοβίτ, Ἀρμενία· εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Ταρό, Ἀρμενία·
 10 εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Μωῆξ, Ἀρμενία· εἰς τὸν ἄρχοντα
 τοῦ Αὐζαν, Ἀρμενία· εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Συνῆς, Ἀρμενία· Ed.L. 397
 εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Βαιζῶρ, Ἀρμενία· εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ
 Χατζιένης, Ἀρμενία· εἰς τοὺς γ' ἄρχοντας τῶν Σερβοτιῶν
 τῶν λεγομένων Μαῦρα παιδία· ἐπιγραφὴ εἰς πάντα τοὺς
 15 προειρημένους· „κέλευσις ἐκ τῶν φιλοχριστῶν δεσποτῶν πρὸς
 τὸν ὃ δεῖνα ἄρχοντα τοῦδε." εἰς τὸν κουροπαλάτην Ἰβηρίας.
 βούλλα χρυσοῦ διsoldia. „κέλευσις ἐκ τῶν φιλοχριστῶν δεσπο-
 τῶν πρὸς ὃ δεῖνα τὸν ἐνδοξότατον κουροπαλάτην." ἔχει δὲ περὶ
 αὐτὸν ὃ κουροπαλάτης ἐτέρας ἐξουσίας δ'. εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ
 20 Βεριασάχ, Ἰβηρία· εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Καρνατάης, Ἰβηρία· B
 εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Κούελ, Ἰβηρία· εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ

lizimo, spectabili, illi vel illi protosymbulo et proveditori Agarenorum ad illo et illo, fidelibus Imperatoribus Augustis, magnis Imperatoribus Romanorum. [Intus autem in adversa, exordio litterarum tale perscribitur alloquium:] Ille et ille credentes in Christum Deum eique fideles Imperatores Augusti, magni Reges Romanorum, salutem dicunt magno, honestissimo, nobilissimo, spectabili protosymbulo et proveditori Agarenorum. Ad principem principum magnae Armeniac, bulla aurea trisoldia. Constantinus et Romanus, fideles in Christo Deo Imperatores, Augusti magni Reges Romanorum, ad illum, illustrissimum, primatem magnae Armeniac et spiritualium nostrum filium. Ad principem Aspuracan vel Basparacan, qui nunc honoratur titulo archontis archontum, bulla aurea trisoldia. Constantinus et Romanus, fideles in Christo Deo Imperatores, Augusti Reges Romanorum ad illum, illustrissimum principem principum. Ad praefectum castris et nomi Cocobit, et illum Taronis et Moëx et Auzanes et Synes et Baizur et Chazicnes, omnium ad Armeniam pertinentium districtuum, item ad tres praefectos Serbotiorum [seu Scervitorum], quae vulgo Maura Paedia seu nigri pueri dicuntur, ad hos omnes idem est stylus et titulus inscriptionis, nempe: Mandatum a Dominis Christum amantibus ad illum, praefectum illius [castris vel praefecturae]. Ad curopalatem Iberiae bulla aurea bisoldia. Mandatum a Dominis Christum amantibus ad illum, gloriosissimum curopalatem. Habet autem curopalates appositas sibi quatuor adhuc alias potestates, nempe praefectos Beriasach, Carnataas,

Ἄτζαρά, Ἰβηρία· „κέλευσις ἐκ τῶν φιλοχρίστων δεσποτῶν πρὸς ὃ δεῖνα.” εἰς τὸν ἔξουσιοκράτορα Ἀλανίας. βούλλα χρυσῆ δισολδία. „ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν αὐτῷ τῷ Θεῷ βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς ὃ δεῖνα τὸν ἔξουσιαστὴν Ἀλανίας καὶ πνευματικὸν ἡμῶν τέκνον.” εἰς τὸν ἔξουσιαστὴν Ἀβασγίας.” βούλλα χρυσῆ δισολδία. „κέλευσις ἐκ τῶν φιλοχρίστων δεσποτῶν πρὸς ὃ δεῖνα τὸν περιφανῆ ἔξουσιαστὴν Ἀβασγίας.” εἰς τὸν ἄρχοντα Ἀλβανίας· εἰς τὸν ἄρχοντα τῶν 10 Κρεβατάδων, ἡγουν τὸν λεγόμενον Κρεβατῶν· εἰς τὸν ἄρχοντα Κηδωνίας· εἰς τοὺς ἄρχοντας Τζαναρίας· εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Σαρβῶν, οἵτινες κεῖνται μέσον Ἀλανίας καὶ Ms. 230. • Τζαναρίας· εἰς τοὺς ἄρχοντας Ἀζίας, ἐν ᾗ εἰσὶν αἱ Κασπεῖαι πύλαι· εἰς τὸν ἄρχοντα Χρύσα· εἰς τὸν ἄρχοντα Βρεζαν· 15 εἰς τὸν ἄρχοντα Μωκῶν. (ἰστέον, ὅτι ὑπὸ Μωκῶν ἐστὶν ἡ Μαϊώτης λίμνη.) ἐπιγραφὴ εἰς πάντας τοὺς προειρημένους· „κέλευσις ἐκ τῶν φιλοχρίστων δεσποτῶν πρὸς ὃ δεῖνα τὸν ἄρχοντα τῆσδε.” εἰς τὸν καθολικὸν Ἀρμενίας, εἰς τὸν καθολικὸν Ἰβηρίας, εἰς τὸν καθολικὸν Ἀλβανίας. ἐπιγραφὴ εἰς τοὺς γ' καθολι- 20 κούς· „κέλευσις ἐκ τῶν φιλοχρίστων δεσποτῶν πρὸς ὃ δεῖνα τὸν εὐλαβέστατον καθηγητὴν τῆσδε.” εἰς τὸν πάπαν Ῥώμης. βούλλα χρυσῆ δισολδία. „ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ 15. εἰς τὸν ἄρχοντα Χρύσα semel cod., ed. perperam bis.

Cuel et Atzara, tractuum Iberiae, ad quos haec dirigitur inscriptio: *Mandatum a Dominis Christum amantibus ad illum*. Ad potestatum Alaniae mittitur bulla aurea bisoldia cum hac inscriptione: *In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, unius et solius veri Dei nostri. Constantinus et Romanus, fideles in eodem Deo Imperatores Romanorum, ad illum, potestatum Alaniae et spirituales nostrum filium*. Ad potestatum Abasgiae, bulla aurea bisoldia cum hac inscriptione: *Mandatum a philochristis Dominis ad illum, illustrem potestatum Abasgiae*. Ad archontem seu praefectum vel principem Albaniae, ad archontem Crebatadum, vulgo sic dictum Crebatam; ad archontem Cidoniae; ad archontes Zanariae; ad archontem Sarbani; (iacet ea natio media inter Tzanariam et Alaniam;) ad archontes Aziae; (ubi sunt portae Caspiae;) ad archontem Mocan; (est circa paludem Macotidem;) ad omnes hos inscriptio litterarum est eadem hoc stylo concepta: *Mandatum a philochristis Dominis ad illum, archontem illius vel illius provinciae*. Inscriptio litterarum ad tres catholicos, Armeniae unum, alterum Iberiae, denique Albaniae. *Mandatum a philochristis Dominis ad illum, piissimum cathetam seu conductorem illius provinciae*. Ad papam Romae mit-

- τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν αὐτῷ τῷ Θεῷ βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς ὃ δεῖνα τὸν ἀγιοτάτον πάπαν Ῥώμης καὶ πνευματικὸν ἡμῶν πατέρα." εἰς τὸν Ed. L. 398
- 5 ῥῆγα Σαξωνίας· εἰς τὸν ῥῆγα Βαϊούρη· (ἔστιν δὲ αὕτη ἡ χώρα οἱ λεγόμενοι Νεμίτζιοι·) εἰς τὸν ῥῆγα Γαλλίας· εἰς τὸν ῥῆγα Γερμανίας· ἐπιγραφὴ εἰς πάντας τοὺς προειρημένους· „ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν.
- 10 Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν αὐτῷ τῷ Θεῷ βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς ὃ δεῖνα τὸν πεποδημένον πνευματικὸν ἀδελφὸν τὸν περίβλεπτον ῥῆγα." εἰς τὸν πρίγκιπ Ῥώμης· βούλλα χρυσῆ δισολδία. „Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός καὶ λοιπὰ πρὸς ὃ δεῖνα τὸν ἐνδοξότατον πρίγκιπα Ῥώμης." εἰς B
- 15 τὸν Ἀμυρᾶν Ἀφρικῆς· „Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ αὐτοκράτορες αὐγουστοὶ μεγάλοι βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς τὸν ἐνδοξότατον καὶ εὐγενέστατον ἑξουσιαστὴν τῶν Μουσουλμητῶν." βούλλα χρυσῆ δισολδία. εἰς τὸν Ἀμυρᾶν Αἰγύπτου. βούλλα χρυσῆ τετρασολδία. τοῦ
- 20 ἀποσταλέντος γράμματος ἐπὶ Κωνσταντῖνον καὶ Ῥωμανοῦ τῶν Πορφυρογενήτων ἔστησεν ἡ βούλλα ἑξάγια ιη'. „Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός, ἐν Χριστῷ εὐσεβεῖς αὐτοκράτορες μεγάλοι ὑψηλοὶ αὐγουστοὶ βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς τὸν ἡγαπῆ-

7. Γερμανίας em R., Γερμανικελίας cod. et ed.

titur bulla aurea bisoldia cum hac inscriptione: *In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, unius et solius veri Dei nostri. Constantinus et Romanus fideles in eodem Deo Imperatores Romanorum ad illum, sanctissimum papam Romae et spiritualem nostrum patrem. Ad regem Saxoniae, ad regem Baiuri seu Baioariae vel Bavariae; (est ea regio, quam vulgo nobis dicti Nemetzii, id est Germani vel Alamanni, incolunt;)* ad regem Galliae, ad regem Germaniciae vel Germaniae perscribitur eodem ad omnes titulo, nempe hoc: *In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, unius et solius veri Dei nostri. Constantinus et Romanus, fideles in eodem Deo Imperatores Romanorum ad illum, carissimum spiritualem fratrem, illustrem regem. Ad principem Romae perscribitur hoc titulo: Constantinus et Romanus (reliqua ut supra) ad gloriosissimum principem Romae. Ad Amiram Africae scribitur hoc titulo: Constantinus et Romanus, fideles in Christo Deo Imperatores Augusti, magni Reges Romanorum, ad gloriosissimum et nobilissimum potestatum Musulemitarum. Ad hunc bulla mittitur aurea bisoldia. Ad Amiram Aegypti mittitur bulla aurea quatuor solidorum. Quam vero Constantinus et Romanus suo tempore ad ipsum mittebant, pendebat ea octodecim hexagia; et titulus erat hic: Constantinus et Romanus, in Christo.*

ρμένον ἡμῶν φίλον τὸν εὐγενέστατον Ἀμπερῶν Αἰγυπτου." εἰς
 τὸν ἄρχοντα Σαρδανίας. βούλλα χρυσοῦ δισολδία. „κέλευ-
 σις ἐκ τῶν φιλοχρίστων δεσποτῶν πρὸς τὸν ἄρχοντα Σαρ-
 δανίας." εἰς τὸν δούκα Βενετίας· εἰς τὸν πρίγκιπα Καπύας
 εἰς τὸν πρίγκιπα Σαλερινού· εἰς τὸν δούκα Νεαπόλεως· εἰς
 τὸν ἄρχοντα Ἀμάλφης· εἰς τὸν ἄρχοντα Γαίτης. εἰς τὸν ἐκ
 Θεοῦ ἄρχοντα Βουλγαρίας· „ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ
 υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου ἀληθι-
 Ms. 230. b γοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν αὐ-
 D τῷ τῷ Θεῷ βασιλεῖς Ῥωμαίων πρὸς τὸν πεποθημένον καὶ
 πνευματικὸν ἡμῶν τέκνον καὶ ἐκ Θεοῦ ἄρχοντα τοῦ χριστια-
 νικωτάτου ἔθνους τῶν Βουλγάρων." τὸ ἀριτίως γραφόμενον·
 „Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ εὐσεβεῖς
 αὐτοκράτορες βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς τὸν πεποθημένον καὶ
 πνευματικὸν ἡμῶν τέκνον τὸν κύριον ὃ δεῖνα βασιλέα Βουλ-
 15 γαρίας." εἰς τὸν χαγάνον Χαζαρίας. βούλλα χρυσοῦ τρι-
 σολδία. „ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου
 πνεύματος, τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Κων-
 σταντῖνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν αὐτῷ τῷ Θεῷ βασιλεῖς
 Ed. L. 399 Ῥωμαίων πρὸς τὸν ὃ δεῖνα εὐγενέστατον, περιφανέστατον
 χαγάνον Χαζαρίας." εἰς τὸν ἄρχοντα Ῥωσίας. βούλλα χρυ-
 σοῦ δισολδία. „γράμματα Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν

5. ΣΧΟΔ. Ἰστέον, ὅτι δούξ Νεαπόλεως μαστρομίλης καλεῖται

pii Imperatores, magni, excelsi, augusti Reges Romanorum, ad dilectum nostrum Amicum et nobilissimum Amiram Aegypti. Ad archontem Sardaniam vel Sardiniam et alios mittitur bulla aurea bisoldia cum hoc titulo: Mandatum a philochristis Dominis ad archontem Sardaniam, ad ducem Venetiae, ad principem Capuae, ad principem Salerini vel Salerni, ad ducem Neapolis, ad archontem Amalphi, ad archontem Gaetae. Ad Bulgariae per Deum archontem scribitur sic: In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, unius et solius veri Dei nostri. Constantinus et Romanus, fideles in eodem Deo Imperatores Romanorum, ad carissimum et spiritualem nostrum filium et ex Deo divinaeque auctoritate archontem christianissimae nationis Bulgarorum. Sic olim. Nunc autem scribitur sic: Constantinus et Romanus, in Christo Deo pii Imperatores, Reges Romanorum ad carissimum et spiritualem nostrum filium, kyrin seu dominum, illum, basileum Bulgariae. Ad chaganum Chazariae bulla mittitur aurea trisoldia cum hoc titulo: In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, unius et solius veri Dei nostri. Constantinus et Romanus, fideles in eodem Deo Imperatores Romanorum, ad illum nobilissimum, illustrissimum chaganum Chazariae. Ad archontem Mosiae vel Russiae mittitur bulla aurea bisoldia cum hoc titulo:

φιλοχρίστων βασιλέων Ῥωμαίων πρὸς τὸν ἄρχοντα Ῥωσίας." εἰς τοὺς ἄρχοντας τῶν Τούρκων. βούλλα χρυσῆ δισολδία. „γράμματα Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν φιλοχρίστων βασιλέων Ῥωμαίων πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῶν Τούρκων." εἰς 5 τοὺς ἄρχοντας τῶν Πατζινακίτων. βούλλα χρυσῆ δισολδία. „γράμματα Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν φιλοχρίστων βασιλέων Ῥωμαίων πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῶν Πατζινακίτων." εἰς τὸν ἄρχοντα Χρωβατίας· εἰς τὸν ἄρχοντα Σέρβλων· εἰς B τὸν ἄρχοντα τῶν Ζαχλούμων· εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Κανά- 10 λη· εἰς τὸν ἄρχοντα τῶν Τραβούνων· εἰς τὸν ἄρχοντα Διο- κλείας· εἰς τὸν ἄρχοντα Μωραβίας. ἐπιγραφή εἰς αὐτούς· „κέλευσις ἐκ τῶν φιλοχρίστων δεσποτῶν πρὸς τὸν ὁ δεῖνα τὸν ἄρχοντα τῆσδε." βούλλα χρυσῆ δισολδία. εἰς τὸν ῥῆγα Φραγγίας. βούλλα χρυσῆ. „ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ 15 υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου ἀληθι- νοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Κωνσταντίνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν αὐτῷ τῷ Θεῷ, ὑψηλοὶ αὐγουστοὶ αὐτοκράτορες μεγάλοι βα- σιλεῖς Ῥωμαίων, τῷ ἡγαπημένῳ, πεποθημένῳ καὶ πνευμα- τικῷ ἡμῶν ἀδελφῷ ὁ δεῖνα τῷ εὐγενεστάτῳ περιβλέπτῳ ῥη- C 20 γι Φραγγίας." εἰς τὸν ὑπερέχοντα κυριεύοντα Ἰνδίας „Κων- σταντίνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ μεγάλοι αὐτοκράτορες βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς ὁ δεῖνα τὸν ὑπερ- ἔχοντα κύριον τῆς Ἰνδίας, τὸν ἡγαπημένον ἡμῶν φίλον." εἰς τὸν κυριεύοντα τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας. βούλλα χρυσῆ. 25 „Κωνσταντίνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ, με- 1 ρ. Διοκλείας em. R., Δικλείας cod. et ed.

Litterae Constantini et Romani, regum Romanorum Christum amantium, ad archontem Rosiae. Ad archontes Turcarum mittitur bulla aurea bisoldia cum hoc titulo: *Litterae Constantini et Romani, Christum amantium Imp. Romanorum, ad archontas Turcarum.* Ad archontes Patzinacorum eadem dirigitur inscriptio, nomine Patzinacorum expresso, et similis quoque bulla. Ad archontem Chrobatiae, Serblorum, Zachlumorum, Canali, Trabunorum [vel Terbunorum], Dioclaeae, Morabiae sic scribitur: *Mandatum a philochristis Despotis ad illum, archontem illius provinciae.* Ad hos bulla aurea est bisoldia. Ad regem Franciae sic scribitur: *In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, unius et solius veri Dei nostri. Constantinus et Romanus, fideles in eodem Deo, excelsi, Augusti Imperatores, magni Reges Romanorum, dilecto, carissimo et spiritali nostro fratri, illi, nobilissimo, illustri regi Franciae.* Ad supremum dominum Indiae sic scribitur: *Constantinus et Romanus, fideles in Christo Deo magni Imperatores, Reges Romanorum, ad illum, supremum dominum Indiae, dilectum nostrum amicum.* Ad dominum felicis Arabiae mittitur

γάλοι αὐτοκράτορες βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς ὃ δεῖνα τὸν κυριεύοντα τῆς Ἀραβίας.”

D

ΚΕΦ. μθ'.

Ms. 231. a *Εἰσὶν τὰ ἐκτεθέντα δίδουσαι παρὰ τῶν ὀφειλόντων τιμᾶσαι ἐν τε ἀξιωμασι καὶ ὀφφικίοις, καθὼς ὑπῆρχον ἐπὶ Λέοντος τοῦ 5 φιλοχρίστου δεσπότης.*

Ed.L. 400 Ὁ βασιλικὸς μανδάτωρ λίτρας β'. ὁ βασιλικὸς κανδι-
δάτος λίτρας γ'. ὁ βασιλικὸς στρατὼρ λίτρας δ'. ὁ βα-
σιλικὸς σπαθάριος λίτρας ε'. ὁ βασιλικὸς σπαθαροκανδιδά-
τος λίτρας ς'. ὁ βασιλικὸς πρωτοσπαθάριος λίτρας ιβ', πολ-
λάκις δὲ καὶ ἡ' λίτρας. ἀμφοτέρω οὗτοι κἄντε ὄσιν εἰς
ὀφφίκια, κἄντε μή. εἰ δὲ καὶ ἐκ τούτων τις θέλει καὶ εἰς
τούς βασιλικούς τούς ἐνρόγους ὀρθῶσαι, παρέχει ἕξωθεν τῆς
τιμῆς τοῦ ἀξιώματος λίτρας δ'. εἰ δὲ καὶ εἰς τὸν χρυσοτρι-
κλιον, παρέχει ἑτέρας λίτρας δ'. ὁ θέλων γενέσθαι εἰς τὴν¹⁵
μεγάλην ἑταιρείαν, εἰ μὲν ἔστιν ἡ ῥόγα αὐτοῦ μέχρι νομι-
σμάτων μ', παρέχει λίτρας ις'. εἰ δὲ πλείονα ῥόγαν ἐπιζη-
τεῖ, κατὰ ἀναλογίαν τῆς ῥόγας ὀφείλει ἀναβιβάζεσθαι καὶ τὸ
B τίμημα, ἧγουν τὰ ζ' νομίσματα, λίτραν α'. ὁ εἰς τὴν μέ-
σσην ἑταιρείαν θέλων γενέσθαι, ἐὰν λαμβάνει ῥόγαν νομίσμα-²⁰

aurea bulla cum hoc titulo: *Constantinus et Romanus, fideles in Christo Deo magni Imperatores, Reges Romanorum, ad illum, dominum Arabiae.*

CAP. 49.

Exposita vel taxae honorariorum, quas pendere debebant recens ad dignitates et functiones proVecti, quales sub Leone philochristo Despoia illae taxae erant.

Imperialis mandator dabat litras duas. Imperialis candidatus tres. Imperialis strator quatuor. Imperialis spatharius quinque. Imperialis spatharocandidatus sex. Imperialis protospatharius duodecim, interdum quoque duodeviginti. Hi omnes tantum solvunt, sive cum suis axiomatibus simul alia quoque officia gerant, sive minus. Eorum quoque si quis in regios rogatos aut stipendia percipientes inscribi cupit, solvit praeter honorarium sui axiomatis adhuc litras quatuor. Si inter ministros, sui quisque ordinis, chrysotriclinares adscribi cupit, praestat praeter supra scriptam taxam adhuc alias litras quatuor. Qui cupit in magnam hetaeriam recipi, solvit, (si quidem eius roga quadraginta numismata non excedit,) litras sedecim, quodsi vero ampliozem rogam vel salarium sollicitat, debet etiam honorarii taxa ascendere ea proportione, ut pro septenis quibusque rogae numismatibus det singulas litras. Simili modo qui mediam in hetaeriam recipi cupit, si viginti num. in rogam accipit,

τα κ', ὀφείλει δοῦναι λίτρας ι'. εἰ δὲ πλείω τῶν κ' νομισμάτων ἐπιζητεῖ, κατὰ ἀναλογίαν τῆς ῥόγας ὀφείλει ἀναβιβάζειν καὶ τὸ τίμημα. ὃ εἰς τοὺς Φαργάνους, εἴτε εἰς τοὺς Χαζάρους θέλων γενέσθαι, ὀφείλει διδόναι λίτρας ζ', δηλονότι νὰ ἔχει ῥόγαν νομίσματα ιβ'. ὃ δὲ εἰς τὸ τραπέζιον, εἴτε εἰς τὸ βεστιάριον, εἴτε εἰς τὰ ἀρχοντογεννήματα θέλων γενέσθαι, εἰς λαμβάνει ῥόγαν νομίσματα ι', ὀφείλει διδόναι λίτρας ε'. ὃ εἰς τοὺς κληρικούς τοῦ ναοῦ θέλων γενέσθαι ὀφείλει διδόναι λίτρας ζ'. ὃ εἰς τὰ ἀσκηρητεῖα μέλλων γενέσθαι, εἰς λαμβάνει ῥόγαν νομίσματα λ', ὀφείλει διδόναι λίτρας ιβ'. εἰ δὲ πλείονα ῥόγαν ἐπιζητεῖ, κατὰ ἀναλογίαν τῆς ῥόγας ὀφείλει ἀναβιβάζεσθαι καὶ τὸ τίμημα. ὃ δὲ νοτάριος τῶν ἀσκηρητεῶν ὃ θέλων γενέσθαι, εἰς λαμβάνει ῥόγαν νομίσματα κ', ὀφείλει δοῦναι λίτρας η'. ὃ δὲ κουβικουλάριος θέλων γενέσθαι, εἰ μὲν ἔστιν εἴτε εἰς τὸ τραπέζιον, εἴτε εἰς τὸ βεστιάριον, καὶ θέλει γενέσθαι κουβικουλάριος, εἰς καταλιμπάνη τὰς ἀνόνας αὐτοῦ, δίδει λόγῳ κανισκίου νομίσματα λ'. εἰ δὲ ἐπιζητεῖ ῥόγαν αὐτοῦ ἀξιεθῆναι καὶ τὰς ἀνόνας, κατὰ ἀναλογίαν τῆς ῥόγας καὶ τῶν ἀνοῶν αὐτοῦ ὀφείλει ἀναβιβάζεσθαι καὶ τὸ δόμα. ὃ δὲ ἀπὸ καλιγίων γενόμενος κουβικουλάριος εἰ μὲν αἰτεῖται λαμβάνειν ῥόγαν κ', ὀφείλει διδόναι λίτρας η'. ὃ δὲ διὰ πόλεως θέλων γενέσθαι κουβικουλάριος ὀφείλει δοῦναι λίτρας ε'. ὃ δὲ

solvit litras decem; quodsi vero auctiorem rogam flagitat, debet etiam maiorem taxam solvere pro ratione auctae rogae. Qui cupit in Farganos aut Chazaros recipi, solvit litras septem; si nempe rogam duodecim numismatum habeat. Qui ad trapezium seu ministerium sacrae mensae, ad vestiarium, in archontogennemata seu valetos nobiliores cupit recipi, si rogam accipit decem numismatum, solvit sex litras. Recipiendus inter clericos palatii solvit litras septem. Recipiendus in asecretas, si accipit rogam triginta numismatum, solvit litras duodecim. Si autem rogam flagitat auctiorem, debet etiam auctius pro ratione honorarium solvere. Si notarius asecretarum quis cupit et debet fieri, solvit litras octo, si nempe in rogam numismata viginti accipit. Qui cubicularius creandus est, sive antea in trapezio seu ministerio ad mensam, sive in vestiario seu ministerio sacrae vestis fuerit, ille, si annonas suas sibi, quales antea fuerunt, relinquere patitur, dat nomine sportulae numismata triginta. Si autem rogam suam annonasque augeri sollicitat, debet etiam honorarium augeri pro ratione auctae rogae et annonarum. Qui autem a caligis fit cubicularius, si precibus obtinet rogam viginti numismatum, debet litras octo dare. Urbanus creandus cubicularius dat litras sex. E cubiculario promovendus ad spatharocubiculariatum debet quatuor litras; sollicitanti autem augmentum rogae debet etiam

ἀπὸ τοῦ κουβικουλαράτου μέλλων γενέσθαι σπαθαροκουβικου-
 λάριος ὀφείλει δοῦναι λίτρας δ'. ἐὰν δὲ καὶ προσθήκη
 Ed.L. 401 ῥόγας ἐπιζητεῖ, κατὰ ἀναλογίαν τῆς ῥόγας αὐτοῦ ὀφείλει
 Ms. 231. b ἀναβιβάζεσθαι καὶ τὸ τίμημα. ὁ δὲ ἀπὸ καλίγων γενέσθαι
 θέλων σπαθαροκουβικουλάριος ὀφείλει διδόναι λίτρας ι'. εἰς
 δὲ καὶ προσθήκη ῥόγας ἐπιζητεῖ, κατὰ ἀναλογίαν τῆς ῥό-
 γας ὀφείλει ἀναβιβάζεσθαι καὶ τὸ τίμημα. ὁ δὲ ὀστιάριος
 ἀπὸ τοῦ σπαθαροκουβικουλαράτου θέλων γενέσθαι ὀφείλει
 δοῦναι λίτρας ι'. εἰ δὲ καὶ προσθήκη ῥόγας ἐπιζητεῖ, κατὰ
 ἀναλογίαν τῆς ῥόγας ὀφείλει ἀναβιβάζεσθαι καὶ τὸ τίμημα. 10
 ὁ δὲ πριμικῆριος ἀπὸ τοῦ ὀστιαράτου θέλων γενέσθαι ὀφείλει
 B διδόναι λίτρας ι'. εἰ δὲ καὶ προσθήκη ῥόγας ἐπιζητεῖ, κα-
 τὰ ἀναλογίαν τῆς ῥόγας ὀφείλει ἀναβιβάζεσθαι καὶ τὸ
 τίμημα.

Τὰ ὀφειλόμενα δίδοσθαι δόματα εἰς τὰ χαρτουλαράτα καὶ νοταράται¹⁵
 τῶν σεκρέτων.

Οἱ νοτάριοι τοῦ εἰδικοῦ λίτρας νε'. οἱ χαρτουλάριοι τοῦ
 γεννικοῦ λίτρας ξε'. οἱ ἔξω χαρτουλάριοι τοῦ γεννικοῦ, ἦτοι
 τῶν ἀρκλῶν, λίτρας ο'. οἱ χαρτουλάριοι τοῦ στρατιωτικοῦ λίτρας
 μ'. οἱ νοτάριοι τοῦ στρατιωτικοῦ λίτρας κ'. οἱ νοτάριοι 20
 C τῆς σακέλλης λίτρας λ'. οἱ νοτάριοι τοῦ βεστιαρίου λίτρας.

Περὶ τῶν αἰχμαλώτων Σαρακηνῶν τῶν ἐπὶ θέματι βαπτιζομένων.

Χρῆ εἰδέναι, ὅτι ὀφείλουσι λαμβάνειν παρὰ τοῦ πρω-

honorarium augeri pro ratione. Qui a callgis spatharocubicularius
 vult et debet fieri, dat litras decem; et, si sollicitat augmentum
 rogae, dat auctius quoque honorarium aequali ratione. E spatharo-
 cubiculario creandus ostiarius dat litras decem et plus, si plus rogae
 flagitat, proportionate scilicet. Ab ostiariatu promovendus ad pri-
 miceriatum dat litras decem; et plus iusta in proportione, si plus
 rogae rogaverit atque impetraverit.

HA, QUAE A REGENS HONORATIS HONORARIUM LOCO IN CHARTULARATA VEL
 TRIBUNALIA CHARTULARIORUM, ET NOTARIATA VEL TRIBUNALIA NOTARIORUM
 SECRETORUM PENDI DEBENT.

Notarii idici seu rei privatae accipiunt litras quinquaginta quin-
 que. Chartularii genici [seu aerarii publici] litras septuaginta quin-
 que; extranei chartularii genici seu arcularum accipiunt litras o.
 Chartularii stratotici seu fisci militaris lit. 40. Notarii stratotici litr-
 20. Notarii sacelli litras triginta. Notarii vestiarii litras o.

DE CAPTIVIS SARACENIS, QUI ALIQUA IN PROVINCIA BAPTIZATI FUERINT.

Unus talium quisque debet a protonotario thematis, in quo

τονοταρίου τοῦ θέματος εἷς ἕκαστος αὐτῶν ἀνὰ νομισμάτων
 γ', καὶ ὑπὲρ ζευγαρίου αὐτῶν ἀνὰ νομισμάτων ε', καὶ ὑπὲρ
 σπόρου καὶ ἀνόνας αὐτῶν ἀνὰ σίτου μοδίων νδ'. ἰστέον περὶ
 τῶν διδομένων αἰχμαλώτων γαμβρῶν εἰς οἴκους, ᾧν τε D
 5στρατιωτικὸς, ᾧν τε πολιτικὸς ὁ οἶκος, εἰς ὃν εἰσέρχεται ὁ
 Σαρακηνὸς γαμβρὸς, ὀφείλει ἐξκουσεύεσθαι ἐπὶ τρισὶ χρόνοις
 τὴν τε συνονήν καὶ τὸ καπνικόν. καὶ μετὰ τοὺς τρεῖς χρό-
 νους πάλιν ὀφείλει τελεῖν ὁ αὐτὸς οἶκος καὶ τὴν συνονήν καὶ
 τὸ καπνικόν. ἰστέον, ὅτι καὶ τοῖς διδομένοις αἰχμαλώτοις,
 10εἴτε ἑτέροις τισὶ, γῆν εἰς κατασκήνωσιν, ἐπὶ τρισὶ χρόνοις
 μένουσιν ἀνεπηρέαστοι ἀπὸ πάσης δουλείας τοῦ δημοσίου,
 καὶ οὔτε καπνικὸν δίδουσιν, οὔτε συνονήν. καὶ μετὰ τὴν
 συμπλήρωσιν τῶν τριῶν χρόνων τελοῦσι καὶ τὴν συνονήν
 καὶ τὸ καπνικόν. ἰστέον, ὅτι ὁ βαβαλλαρικὸς στρατιώτης Ed.L. 402
 15ὀφείλει ἔχειν περιουσίαν ἀκίνητον, ἥγουν τοπία, λιτρῶν ε',
 ἢ τὸ ἑλαττον λιτρῶν δ'. ἰστέον, ὅτι ὁ βασιλικὸς πλοῖμος M. 232. a
 στρατιώτης ὀφείλει ἔχειν περιουσίαν ἀκίνητον, ἥγουν τοπία,
 λιτρῶν γ'. χρῆ εἰδέναι, ὅτι τύπος παρηκολούθησεν κατὰ
 τὸν καιρὸν, ὅτε γίνεται στρατία, μὴ δίδοσθαι τοῖς στρατευ-
 20ομένοις τήρωνας συνδότας ὡς περιουσίους, ἀλλ' εἶναι μονο-
 προσώπως στρατιώτας. ὅτε δὲ πτωχεύσωσι, δίδονται αὐτοῖς
 καὶ συνδῶται πρὸς τὸ δι' αὐτῶν ἔχειν τὸ ἱκανὸν καὶ δου-

agit, accipere numismata terna, et pro suo zeugario [seu iugo boum
 laboratorum vel et praedio rustico) numismata sena; et pro semente
 etque annona sua modios frumenti quinquagenos quaternos. Si qui
 tales captivi et baptizati Saraceni elocati quasdam in domos et fi-
 liabus quorundam patrum familias iuncti matrimonio fuerint, sive
 militaris, sive urbana sit illa familia, in quam talis aliquis gener
 Saracenus intraverit, debet illa per triennium excusari et immunis
 haberi tam a specierum annonariorum praestatione et devectione,
 quam a focagio seu tributo ex focis et caminis solvendo. Sed elap-
 so illo triennio debet illa domus vel familia rursus, ut ante, pa-
 riterque ceteris utrumque onus praestare. Talibus porro bello cap-
 ptis, aut et aliis quibusdam, si territorium ad inhabitandum assi-
 gnatum fuerit, manent per primum triennium liberi ab omni vexa-
 tione servitii publici, neque annonam et diaria militi praestant. Ela-
 pso autem illo triennio, praestant utrumque. Miles equestris debet
 habere facultates immobiles, id est fundos vel praedia, ad valorem
 quinque, aut ad minimum quatuor litrarum. Imperialis miles clas-
 sarius debet habere facultates immobiles, fundos puta et praedia,
 valoris trium litrarum. Typus seu agendi formula a maioribus tra-
 dita pervenit ad haec usque nostra tempora talis. Quo tempore est
 expeditio militaris, non dantur militantibus tirones, collatores et
 contribuentes, ut hominibus peculii: sed debet quisque seorsim et

λεύειν τὴν ἰδίαν στρατείαν. ἐὰν δὲ παντελοῶς ἔξαποροῦσιν
 Β καὶ οὐ δύνανται οὐδὲ μετὰ τῶν διδομένων αὐτοῖς συνδοτῶν
 τὴν ἰδίαν στρατείαν ἐξυπηρετεῖν, τότε ἀδορεῦνται καὶ δί-
 δονται εἰς ἀπελάτας, ἐξ ὧν καὶ Τζέκωνες ἀφορίζονται εἰς
 τὰ κάστρα. οἱ δὲ τόποι τῶν τοιούτων στρατιωτικῶν μένουσιν⁵
 ἀνεκποίητοι, περιοριζόμενοι καὶ ἀφορίζόμενοι εἰς τὸν δημό-
 σιον, ἵνα πάλιν, ἐὰν συμβῇ τινα ἐκ τῶν ἀδορευθέντων ἀνα-
 κτήσασθαι ἑαυτὸν, ἀναλαμβάνῃ τοὺς ἰδίους τόπους, καὶ ἀπο-
 καθίστασθαι εἰς τὴν ἰδίαν στρατείαν.

C

ΚΕΦ. γ'.

10

Εἰσὶν αἱ κατὰ τύπον δόγαι τῶν στρατηγῶν καὶ κλεισουραρχῶν,
 καθὼς ἐροῦντο ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότητος.

Ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀνατολικῶν λλ. μ'. ὁ στρατηγὸς τῶν
 Ἀρμενιάκων λλ. μ'. ὁ στρατηγὸς τῶν Θρακησίων λλ. μ'. ὁ
 στρατηγὸς τοῦ Ὀψικίου λλ. λ'. ὁ στρατηγὸς τῶν Βουκελλα-¹⁵
 ρίων λλ. λ'. ὁ στρατηγὸς Καππαδοκίας λλ. κ'. ὁ στρατη-
 γὸς τοῦ Χαρσιανοῦ λλ. κ'. ὁ στρατηγὸς Παμφλαγονίας λλ.
 κ'. ὁ στρατηγὸς Θράκης λλ. κ'. ὁ στρατηγὸς Μακεδονίας

viritim pro se militare. Si qui autem pauperes fuerint et expensis
 militaribus faciendis non pares, illis dantur contribuentes; quo nempe
 habeant per eos sufficientem suam necessariam subsistentiam, et pos-
 sint suam militiam in corpore suo facere. Quodsi vero prorsus ad
 incitas redacti qui fuerint, ut ne quidem cum ipsis attributis sibi
 contribuentibus incumbens sibi servitium exsequi valeant: illi ado-
 rantur seu ad oras et feces exercitus reiciuntur, et amandantur ad
 abiegos, [latrunculos, leves milites, excursionibus in agrum hostilem
 et praedis agendis tantum destinatos,] e quibus etiam Tæcones [scm
 Peloponnesiaci] desumuntur et seliguntur in castella ad agenda inte-
 rim praesidia, dum veri milites ob bella absunt. Loca vero vel
 fundi aut praedia ipsorum hero interea vacant, neque alii cuidam
 traduntur, sed manent sequestrata et affixis sacris bullis signata, ut
 usus fructus eorum ad aerarium publicum redeat; eo fine, ut, si
 tali cuidam cassato contingat facultas fortunam suam afflictasque res
 restaurandi, recuperet fundos pristinos militiamque pristinam.

CAP. 5o.

*Tabula rogarum, quas vi typi aut formulae praescriptae atque
 receptae accipiebant strategi et clisurarchae tempore Leonis,
 Domini Christum amanti.*

Strategus Anaticorum accipiebat litras 40. Strategus Armenia-
 corum litr. 40: Strategus Thraciesiorum litr. 40. Strategus Opsicil
 litr. 30. Strategus Bucellariorum litras 30. Strategus Cappadociae
 litras 20. Strategus Charsiani litras 20. Strategus Paphlagoniae litr.
 20. Strategus Thraciae litras 20. Strategus Macedoniae litr. 30. Stra-

λλ. λ'. ὁ στρατηγὸς Χαλδίας λλ. ι', ὡς λαμβάνων ἀπὸ τοῦ
 κουμερκίου ἐτέρας λλ. ι'. ὁ στρατηγὸς Κολωνείας λλ. κ'. ὁ
 στρατηγὸς Μεσοποταμίας λλ. ο διὰ τὸ ἔχειν αὐτὸν ὄλον τὸ
 κουμέρκιον. ὁ στρατηγὸς Σεβαστείας, ὡς ὢν τότε κλεισου-
 ῥάρχης, λλ. ε'. ὁ στρατηγὸς Λικανδοῦ, ὡς ὢν τότε κλεισου-
 ῥάρχης, λλ. ε'. ὁ στρατηγὸς Σελευκειάς, ὡς ὢν τότε κλεισου-
 ῥάρχης, λλ. ε'. ὁ στρατηγὸς Λεοντοκόμωος, ὡς ὢν τότε κλει-
 σουῤῥάρχης, λλ. ε'. ὁ στρατηγὸς τῶν Κιβυρῥαιωτῶν λλ. ι'. ὁ
 στρατηγὸς τῆς Σάμου λλ. ι'. ὁ στρατηγὸς τοῦ Αἰγαίου πε-
 10 λολάγου λλ. ι'. Ἰστέον, ὅτι εἰ τῆς δύσεως στρατηγοὶ οὐκ
 ἐρογεύοντο διὰ τὸ λαμβάνειν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἰδίων αὐτῶν
 θεμάτων τὰς ἰδίας αὐτῶν σινηθείας κατ' ἔτος. ὁ στρατηγὸς Ed.L.403
 Πελοποννήσου. ὁ στρατηγὸς Νικοπόλεως. ὁ στρατηγὸς Ἑλ-
 20 λάδος. ὁ στρατηγὸς Σικελίας. ὁ στρατηγὸς Λαγοβαρδίας.
 15 ὁ στρατηγὸς Στρομῶνος. ὁ στρατηγὸς Κεφαλληνίας. ὁ στρα-
 τηγὸς Θεσσαλονίκης. ὁ στρατηγὸς τοῦ Ἀνδρᾶχίου. ὁ στρα-
 τηγὸς Δαλματίας. ὁ στρατηγὸς Χερσῶνος.

Περὶ τὸ τίνας οὐκ ὀφείλουσι στρατεύεσθαι τηρωνάτων
 γινομένου.

20 Οἱ ἐν τῷ κουβουκλείῳ κατελεγμένοι. οἳ εἰς τοὺς βασι-
 λικοὺς ἀνθρώπους. οἱ εἰς τὴν μεγάλην ἑταιρείαν. οἱ εἰς

tegus Chaldiae litr. 10, ut qui praeterea decem alias litras e commer-
 cio seu vectigalibus mercium introeuntium et exeuntium fert. Stra-
 tegus Coloniae litras 20. Strategus Mesopotamiae l. o, [prorsus nihil,]
 ut qui totum commercium seu reditus vectigalium omnes ipsi sibi
 servat. Strategus Sebastiae, ut qui tunc temporis (sub Leone) cli-
 surarcha tantum erat, l. 5. Strategus Lycandi, ut qui tum clisurar-
 cha erat, litras 5. Strategus Seleucia, ut qui tum clisurarcha erat,
 litras 5. Strategus Leontocomes, ut qui tum clisurarcha erat, litr. 5.
 Strategus Cibyrhaeotarum litras 10. Strategus Sami litr. 10. Stra-
 tegus maris Aegaei litr. 10. Strategus Occidentis non accipiebant ro-
 gas, quia consuetudines unus eorum quisque suas annuatim e suo
 themate ferebat. Sunt autem illi sequentes. Strategus Peloponnesi.
 Strategus Nicopoleos. Strategus Helladis seu Graeciae. Strategus
 Siciliae. Strategus Lagobardiae seu Longobardiae. Strategus Stry-
 monis. Strategus Cephaleniae. Strategus Thessalonices. Strategus
 Dyrhachii. Strategus Dalmatiae. Strategus Chersonis.

INDEX EORUM, QUI NON TENENTUR IN EXPEDITIONEM ET CASTRA IRE, QUANDO
 TIRONATUS FIT SEU IUVENIS MILITIA IN USUM COACTA LOCUM SOLEMNIA IN
 ARMIS EXERCITIA FACIT.

Cubiculo adscripti. Qui ad basilicos vel caesarianos pertinent;
 qui ad magnam hetaeriam; qui ad mediam hetaeriam; qui ad Far-

τὴν μέσσην ἑταιρεία. οἱ εἰς τοὺς Φαργάνους. οἱ εἰς τὴν οἰκειακὴν τράπεζαν. οἱ εἰς τὰ ἀρχοντογεννήματα. οἱ εἰς τὸ οἰκειακὸν βεστιαρίον. οἱ εἰς τὸ σκέπτον τῆς ἀγνούστης. οἱ εἰς τοὺς βασιλικούς στρατόωρας ἢ τοὺς ἰπποκράτας. οἱ εἰς τοὺς βασιλικούς κληρικούς τοῦ παλατίου. οἱ τῆς νέας ἐκκλη-⁵σιας. οἱ τῆς ἁγίας Σοφίας ἐγκάθετοι ἱερεῖς καὶ ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ, οὐχὶ δὲ οἱ εἰς τὰ τρία μιλιαρῆσια καὶ ἔλαττον τούτων ῥογενόμενοι. οἱ τῶν δρομονίων ἐλάται. οἱ τῶν ἀγρariών ἐλάται. Ἰστέον, ὅτι ἐκ τούτων πάντων τῶν προειρημένων μὴ στρατεύεσθαι, εἶχέν τις παλαιὴν στρατεία, μέχρις¹⁰ ἀν ζῆ τὸ καταταγὴν πρόσωπον, οἰονδήποτε τῶν προειρημένων ὀφφικίων, ὀφείλει διαμένειν ἐξσκουσενόμενος ὁ τοιοῦτος οἶκος. τελευταίαντος δὲ τοῦ προσώπου, ὀφείλει ὀρθοῦσθαι ἢ στρατεία εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ κατὰ τὸν παλαιὸν τύπον τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθεσίου. 15

Ed. L. 404 Περὶ τοῦ τίνας ὀφείλουσι στρατεῦσθαι ἀπὸ τῶν κατελεγμένων εἰς ὀφφικία.

Οἱ μανδάτορες τῶν σεκρέτων πάντων, ἤγουν οἱ τοῦ σακελλαρίου· οἱ τοῦ γενικοῦ· οἱ τοῦ στρατιωτικοῦ· οἱ τοῦ λογοθέτου τοῦ δρόμου· οἱ τοῦ σακελλίου· οἱ τοῦ βεστια-²⁰ρίου· οἱ τοῦ εἰδικοῦ· οἱ τοῦ νομῆρον· οἱ τοῦ τειχεώτου· οἱ διατρέχοντες· οἱ σύντροφοι τῶν δύο σταβλῶν. Ἰστέον, ὅτι οὐ δεῖ στρατεύεσθαι ἀπὸ ἄλλου θέματος εἰς τοὺς ἐλάτας

ganos; qui ad privatam mensam; qui ad archontogennemata; qui ad privatam vestiarium; qui ad sceptrum Augustae; qui ad imperiales stratores vel equisones; qui ad imperiales clericos palatii. Clerici neae seu novae ecclesiae. Sanctae Sophiae insessi et iam ab antiquis temporibus adhaerentes sacerdotes, non autem qui ad ternam miliaria et minus rogam accipiunt. Dromoniorum remiges. Agrariarum remiges. Horum omnium officiorum, quae a militiae praestatione diximus exempta esse, si quis unum aliquod gerat, qui absque eo et nondum illud adeptus ad militiae praestationem obligatus erat, eius domus debet excusata haberi, quamdiu is vixerit. Illo autem homine mortuo, debet ius et obligatio militiae praestandae rursus illi domni restitui secundum veterem formulam rationarii militaris.

INDEX EORUM, QUI MILITARE DEBENT DE CONSCRIPTIS IN OFFICIA.

Mandatores secretorum omnium, nempe qui sunt sub dispositione sacellarii; rationalis sacri fisci; rationalis fisci militaris; rationalis cursus publici; praefecti sacello; vestiarii; comitis rei privatae; praefecti numerorum; curatoris moenium Urbis; item vernaculi contubernales utriusque stabuli [tam urbani, quam Asiatici apud Malagina]. Ab alio themate vel districtu non coguntur remiges agri-

τῶν ἀγραρίων εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ στενοῦ. Ἰστέον, ὅτι οὐ δεῖB στρατεύεσθαι εἰς τοὺς διαιταρίους τοῦ μεγάλου παλατίου καὶ τῶν λοιπῶν παλατίων, εἰ μὴ ἀπὸ τῆς πόλεως καὶ τοῦ στενοῦ. Ἰστέον, ὅτι οὐ δεῖ στρατεύεσθαι εἰς τοὺς μανδάτο-
δρας τῶν ὀφφικίων; εἰ μὴ ἀπὸ τῆς πόλεως.

ΚΕΦ. να'.

Ms. 233. a

Ἅσα δεῖ παραφυλάττειν, διὰν ἐν ἐχρήματι βούλεται προελθεῖν
ὁ βασιλεὺς καὶ ἰδεῖν τὰ ὀρῆα τοῦ στρατηγίου.

Ἄπὸ ὧν δὲ δίδονται μανδάτα πρόκενσον εἰς τὰ ὀρῆα. C
ἰοπροέρχονται οὖν τῇ ἐξῆς πάντες, καὶ εἰσέρχονται ἀπὸ λευ-
κῶν χλανιδίων καὶ ταγγίων εἰς τὸ παλάτιον, καὶ ὅταν γένη-
ται TRANSFER, οἱ μὲν κωνιδάτοι ἴστανται πρὸ τοῦ ἵπποδρό-
μου μετὰ τὴν θύραν τῶν χρειῶν τῆς βαλνιαρίας, εἰσέρχον-
ται δὲ ἕσω ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ οἱ δεσποτικοὶ Ἴπποι μόνοι, οἱ
15 δὲ τῶν ἀρχόντων ἔξω ἴστανται. ἔρχεται δὲ καὶ ἡ καρούχα
ἢ δεσποτικῆ, καὶ ἴσταται πρὸ τοῦ ἵπποδρόμου. καὶ ὅταν
ἴδῃ ὁ σιλεντιάριος, ὅτι πάντα ἐτοιμὰ εἰσι, καὶ λάβῃ τὸ PA-
RATUS, εἰσέρχονται κατὰ τὸ ἔθος οἱ πατρικιοὶ. εἶτα ἔξέρχε-
ται ὁ βασιλεὺς, καὶ ἴσταται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μεγάλου τρι-
20 κλίνου, καὶ πάντα γίνεται ὡς ἐν κονισιστωρίῳ, καὶ ἔξέρχε-
ται δηριγευόμενος διὰ τῆς βαλνιαρίας, καὶ ὅταν ἔλθῃ ὅπου

17. ΣΧΟΛ. Ἐτοιμος.

riarum, nisi a solo themate Steni vel Propontidis. Neque adscribun-
tur diaetariis magni palatii aliorumque palatiorum, nisi homines ur-
bani seu CPtani, et ex Steno seu utraque eiusdem freti ora oriundi.
Ad mandatores officiorum non deliguntur nisi soli homines urbani.

CAP. 51.

*Observanda, quando Imperator in curru prodire ad horrea strategii
eaque lustrare constituit.*

Pridie vesperae dantur mandata, sive notificatur per mandatores,
ad proceres, cras fore processionem ad horrea. Procedunt itaque
et conveniunt altero die omnes in palatium, candidis tunicis et tzan-
giis seu calceis; et quando proclamata fuerit vox: *Transfer*, [te nem-
pe, vel alio migra,] collocant sese candidati coram circo retro por-
tam necessariorum s. latrinarum balnei. In ipsum autem circum in-
trant soli equi imperiales; qui procerum sint, foris manent. Ante
circum quoque consistit carucha dominica. Parata in hunc modum
omnia esse videns silentiarius ut [editum a praeposito] accepit: *Pa-
ratus* [puta, Imperator iam est,] intrant [in magnum triclinium] pa-
tricii; dein egreditur [e cubiculo vel coetone suo] Imperator ad me-
dium usque magnum triclinium, ubi consistit, sicutque omnia ut in
consistorio; et dein exit in procerum comitatu per balneariam vel

οἱ κἀνδιδάτοι τὰ ὄπλα κρατοῦσιν, ἐκεῖ οἱ τριβῦνοι τοῦ πραι-
σέντου προσκυνοῦσιν αὐτὸν, καὶ σὺν αὐτοῖς ὁ πριμικῆριος
τῶν δομestικῶν. εἶτα ἐκεῖθεν εἰσέρχεται εἰς τὸν ἵπποδρό-
μον, καὶ ἐκεῖ προσκυνεῖται ὑπὸ τῶν δομestικῶν καὶ προ-
τηκτόρων ἅμα εἰσέλθη τὴν θύραν, καὶ δηριγευόμενος ἐξέρ-
χεται ἔξω τοῦ ἵπποδρόμου, τῶν ἵππων ἐλκομένων ἐμπρὸς
Ed. L. 405 αὐτοῦ, καὶ ἀνέρχεται εἰς τὸ ὄχημα. καὶ ἕκαστος τῶν ἀρ-
χόντων κατὰ τάξιν φιλεῖ τὰ γόνατα αὐτοῦ, καὶ μετὰ πάντας
ὁ ἔπαρχος τῶν πραιτωριῶν, ὡς ὀφείλων συγκαθίσαι αὐτῷ,
καὶ ἐπιτρέπει ὁ βασιλεὺς, εἰ βούλεται, τοῖς ἄρχουσι καθί-
σαι εἰς τοὺς ἵππους αὐτῶν, καὶ κάθηται. ὁ δὲ ἔπαρχος
φιλεῖ τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, καὶ ἀνέρχεται εἰς τὴν κα-
ρούχαν ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους, καὶ ἵσταται, καὶ ἐπὶ
ἐπιτρέψῃ αὐτῷ καθίσαι, πάλιν φιλεῖ τὰ γόνατα αὐτοῦ καὶ
κάθηται. καὶ ὁ μουλιῶν ἵσταται, καὶ ἐπὶ κελευθῆ, καὶ ἵ-
αὐτὸς φιλεῖ κάτω τοὺς πόδας, καὶ κάθηται. ἔμπροσθεν δὲ
Ββαστάζουσιν ὁ κουροπαλάτης καὶ ὁ δηκουρίων τὰ χρυσᾶ
ραβδία. ἑκατέρωθεν δὲ κόμητες σχολῶν, οὓς ἂν κελύσει,
παραβαδίζουσιν κρατοῦντες τὰ μῆλα τῆς καρούχας. καὶ
ἐπὶ φθάσουσιν εἰς τὰ ὄρῳα, πρῶτον οἱ ἔπαρχοι κατέρχον-
Ms. 233. b ται, καὶ τότε ὁ δεσπότης. ὡς δὲ εἰσέλθη εἰς τὰ ὄρῳα, ἂ-

1. ΣΧΟΛ. τοῦ παρόντος. 17. ΣΧΟΛ. δ βουλευτής.

balneum, et quando illuc accesserit, ubi stant candidati in armis, ibi tribuni praesentis [nempe militiae aut comitatus] adorant eum, et cum ipsis primiceriis domesticorum. Inde intrat in circum, et ibi adoratur a domesticis et protectoribus, quam primum pedem in eius porta posuerit. Inde exit in comitatu procerum e circo, equis imperialibus interim coram ipso manu productis, et ascendit in carrucham. In ea residenti osculantur accedentes pro gradibus dignitatum procerum singuli genua et postremus idem facit eparchus seu praefectus praetoriorum, ut qui Domino in curru assidere debet. Eo absoluto officio, dat Imperator, si vult, proceribus veniam in equos suos incendendi. Praefectus autem praetoriorum, osculatus Domini genua, ascendit in carrucham, sed a sinistro latere, et subsistit in ea tam diu erectus, donec Imperator ipsi veniam considerendi dederit. Priusquam vero considerat ille, osculatur secunda vice Imperatoris genua. Pariter stat coram Imperatore mulio [id est equiso, auriga]; qui considerare iussus, priusquam id faciat, imos pedes Imperatoris osculatur. Coram carrucha praeferrunt europalates et decurio virgas aureas; ad utrumque vehiculi latus autem ambulat comites scholarum, quos Imperator delegerit, tenentes poma [seu globos metallicos in aditu] carruchae. Ea ratione ut perventum est in horrea, descendit primum praefectus Domino identidem assidens, dein Imperator, cui in horrea intranti obviam it comes horreo-

παντᾶ αὐτῷ φορῶν λευκὸν χλανίδιον ὃ κόμης τῶν δῆρῶν
καὶ σὺν αὐτῷ ὁ νομμεράριος, καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτῷ τὴν γινῶ-
σιν τοῦ ἀποκειμένου σίτου, καὶ περιέρχεται, καὶ ὄρᾳ πάντα.
δεῖ δὲ παρακολουθεῖν τῷ βασιλεῖ καὶ ἀρχιτέκτονα, ἵνα, ἐὰν C
5θελῶσιν πληροφορηθῆναι, εἰ ταῖς ἀληθείαις τοσοῦτος σίτος
ἀπόκειται, μετρήσῃ ὁ ἀρχιτέκτων τοὺς τόπους, οὓς ἂν συν-
ίδῃ ὁ βασιλεὺς, καὶ εἴπῃ αὐτῷ τὸ ἀληθές. καὶ ἐξερχόμε-
νος δίδωσι τῷ κόμητι τῶν δῆρῶν τετραγόνιον λιτρῶν δέκα,
καὶ ὀλοσηρικὸν στιχάριον, καὶ τῷ νομμεραρίῳ τὰ αὐτά. καὶ
10οκεῖθεν ἐξελθὼν ἀνέρχεται εἰς τὸ ὄχημα, καὶ πάλιν οἱ ἔπαρ-
χοι συγκαθίστηται τὰ ὅμοια ποιοῦντες, εἴτε δὲ δόξῃ αὐτῷ διὰ
τοῦ δεκίμου ὑποστρέψαι, εἴτε διὰ τῆς βαλνιαιρίας. οἱ μὲν D
κόμητες καὶ οἱ τριβουῖνοι ἔξω τοῦ μεγάλου τρικλίνου ἀκού-
ουσιν: loco, οἱ δὲ ἄλλοι ἄρχοντες εἰσέρχονται. καὶ ὁ ἔπαρ-
15χος τῆς πόλεως ἢ οἱ ἔπαρχοι συντάττονται ἐκεῖ. οἱ δὲ πα-
τρῆκιοι συνεισέρχονται, καὶ πάντα κατὰ ἔθος γίνεται, καὶ δι-
δονται μίσσαι τοῦ σιλεντίου.

12. ΣΧΟΛ. τοῦ δεκάτου.

14. ΣΧΟΛ. τόπη.

rum, gerens candidam tunicam, et cum eo numerarius. Nactus ab
eo comite Imperator notitiam frumenti in horreis depositi et asser-
vati, circumambulat et lustrat omnia, secum habens aliquem archi-
tectum, qui, Domino cupiente certo explorare, num re vera tanta
adsit, quanta perhibetur, frumenti copia, conditoria, quae iussus
a Domino fuerit, dimetiatur, et certam rei rationem ad eum refer-
rat. Exiens rursus ex horreis Imperator dat comiti horreorum tetra-
gonium, [hoc est apocombium, sericum fasciculum, formae quadrang-
ularis] decem auri libr. continens et sticharium holosericum. Idem
quoque donum accipit numerarius. Postea rursus ascendit Imperator
in currum; et praefecti, qui identidem in tali tempore singulis Im-
peratoribus adesse solent, faciunt eadem, quae superius exposita sunt.
Reditur in palatium, prout visum Domino fuerit, aut per decimum,
[circi pars est,] aut per balneum. Et comites quidem atque tribuni
subsistunt extra magnum triclinium, audita proclamatione: *Loco*, [qua
iubentur in eodem loco consistere, neque ulterius procedere]. Ceteri
autem proceres ingrediuntur in triclinium; et praefectus Urbis
vel et praefecti ceteri [praetiorum nempe] vale ibi dicunt Impera-
tori, atque abeunt; patricii autem cum ipso intrant in magnum
triclinium, et fiunt omnia porro secundum consuetam morem, et
tandem dantur missae silentii.

Ed.L. 406

Ms. 234. a

ΚΕΦ. νβ.

ΑΚΡΙΒΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ ΚΑΗΤΩΡΙΩΝ ΚΑΤΑ-
 ΣΤΑΣΕΩΣ, ΚΑΙ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΩΝ ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ
 ΚΑΙ ΤΙΜΗ, ΣΤΝΤΑΘΧΕΙΣΙΑ ΕΞ ΑΡΧΑΙΩΝ ΚΑΗΤΩΡΟΛΟΓΙΩΝ
 ΕΠΙ ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΦΙΛΟΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΣΟΦΩΛΑΤΟΥ ΗΜΩΝΣ
 ΒΑΣΙΛΕΩΣ, ΜΗΝΙ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΩ, ΙΝΔΙΚΤ. Γ, ΕΤΟΣ ΑΠΟ
 Β ΚΤΗΣΕΩΣ ΚΟΣΜΟΥ 57Η, ΤΠΟ ΦΙΛΘΘΕΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ
 ΠΡΩΤΟΣΠΙΛΑΓΑΡΙΟΥ ΚΑΙ ΑΤΡΙΚΛΙΝΟΥ.

Ἐπειδήπερ ἡμᾶς προετρέψασθε, ὡ φίλων ἄριστοι, εἰς
 τὰς τῶν ἀρχαίων ἐπικύμψαι συγγράμματα, κάκειθεν τόνιο
 προκείμενον νοῦν τῆς τῶν ἀξιομάτων τάξεως σαφῆ τῆ λόγῳ
 ἀκριβῶς παραστήσασθαι, φέρε δὴ τῆ περὶ ἡμᾶς ἐλκόμενοι
 σπόδι, καθ' ὅσον ἐφικτόν, τὰ ἐφετὰ τῆς ἡμετέρας ἀγάπης
 σχετικῶς ἐκπληρώσωμεν. πολλῶν γὰρ ὄντων καὶ μεγάλων
 τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καταλειφθέντων ἀξιομάτων, πολλή15
 τε καὶ μεγάλη καὶ δύσληπτος ἡ περὶ αὐτῶν ὑπάρχει σαφή-
 νεια. καὶ γὰρ αἱ πολλαὶ τῶν ἀξιομάτων ἀμανρωθεῖσαι τῆ
 χρόνῳ προσκλήσεις, ἀλλὰ μὴν καὶ ἦσαι αἱ μετ' ἐκείνας ἐ-
 φερθεῖσαι ἀξιομάτων διαφοραὶ σύγχυσίν τινα παρεισάγου-
 σιν τῆς ἀκριβοῦς αὐτῶν καταλήψεως. καὶ ἐπειδὴ τὴν ἡμε-20

CAP. 52.

EXQUISITA ET PERSPICUA DE SACRORUM CLETORIORUM SEU CONVI-
 VIORUM CONSTITUTIONE ATQUE CERIMONIIS, SINGULORUMQUE
 DIGNITATUM EVOCATIONE

ATQUE HONORIS GRADU EXPOSITIO, COLLECTA EX ANTIQVIS CLETOROLOGIS
 SEU LIBRIS DE ORDINE NOMENCLATURAE CONVIVALIS EXPONENTIBUS, TEMPORE
 LEONIS IMPERATORIS NOSTRI CHRISTUM AMANTIS ET SAPIENTISSIMI, MENSE
 SEPTEMBR. IND. III, A. A CONDITO MUNDO 6408. A PHILOTRO IMPERIALI
 PROTOSPATHEIO ET ATRICLINIO.

Quandoquidem hortati me fuistis, amicorum optimi, ut e veterum libris argumentum, de quo dicere animus est, dignitatum nempe ordines, eruerem sollicita cura, sermoneque perspicuo traderem; age dum, victus amore vestro, pro virili mea multaque cum affectione studebo desideriis vestrae caritatis satisfacere. Diffusum et grave et obscurum opus de his clare distincteque exponere, quum non tantum plurimae dignitatum a veteribus ad posteros transmissarum processu temporis obsoleverint; sed etiam omnes deinceps excogitatae et introductae diversae dignitates turbelam simul invexerint, eoque, quominus recte percipi res possit, officiant. Quoniam igitur

τέραν ἀμάθειαν τῆς ἀκριβοῦς τούτων καταλήψεως τὴν συ-
 γραφὴν ἐξηγήσασθε, ὅσον τῷ νῷ ἀμυδρῶς ἐκ τῶν πρώων
 ἐγχειμένων καὶ νῦν πραττομένων περιλαβεῖν ἠδυνήθημεν,
 τῇ ὑμετέρα φιλίᾳ περιφανῶς ἐκτιθέμεθα. εἰδέναι γὰρ ὑμᾶς
 5 βουλόμεθα, ὧ φίλοι, ὅτι πᾶσα μὲν τεχνῶν ἐπιστήμη πρὸς Ed. L. 407
 τι εὐχρηστον τέλος τῶν ἐν τῷ βίῳ συνέστηκεν. ἡ δὲ τῶν
 ἀρτικλινῶν ἐπιστήμη ἐν οὐδενὶ ἄλλῳ τὸ εὐχρηστον δείκνυ-
 σιν, ἀλλ' ἢ ἐν τῷ τάξει καὶ συστάσει καὶ ἀκριβεῖ διαθέσει
 τὰς τῶν ἀξιωματῶν διαφορὰς διαστέλλειν. καὶ γὰρ πᾶσα πε-
 10 ριφάνεια βίον ἢ ἔνδοξος ἀξιωματῶν ἀξία ἐν οὐδενὶ ἄλλῳ
 τοῖς ὀρῶσιν ἐνδείκνυται, ἀλλ' ἢ ἐν τῇ κλήσει τῆς προκαθε-
 δρίας τῆς ἐν τῇ λαμπρᾷ τραπέζῃ καὶ περιποθητῇ συνεστία-
 σει τῶν σοφωτάτων ἡμῶν βασιλέων. εἰ δὲ τις ἐκ τῆς ἡμῶν
 ἀπροσεξίας ἐπισφαλῆς προσγένηται σύγχυσις τοῖς βασιτικοῖς
 15 κλητωρίοις, οὐ μόνον τὰς τῶν βασιλικῶν ἀξιωματῶν ἀρετὰς
 καταριπτεῖ, ἀλλὰ καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς καταγελάστους καὶ ἀ-
 χρεῖους τῆς διακονίας παρίστησιν. διὸ οὖν, ἀγαπητοί, δεῖ
 ἡμᾶς ἐν τῇ τοιαύτῃ λαχόντας διακονίας προσοχῇ μελέτης C
 καὶ ἐπιστήμης τὰς τῶν ἀξιωματῶν κυριοκλησίας ἐν τῷ οἶ- Ms. 234. b
 20 κειῷ νοῦ περιγράφειν, καὶ εἰθ' οὕτως τὰς αὐτῶν διαιρέσεις
 καὶ ὑποδιαιρέσεις καὶ ἀκριβεῖς συστάσεις ἐκφρανεῖν καὶ ἐκτί-
 7. et 10. ἄλλο cod. et ed. 9. διαστέλει cod. et ed.

tur ab ingenio nostro rudi quamvis et parum exercitato scriptionem
 huic rei clarius intelligendae utilem flagitastis, voluimus hoc opusculo
 quantum ex obscuris vestigiis veterum traditionum litteris consignatarum
 et hodiernarum consuetudinum assequi potuimus, vestrae caritati exponere.
 In universum id a vobis teneri velim, ut omnium artium cognitio ad finem
 aliquem usus sui in quotidianas humanae vitae res implicantem tendit,
 ita quoque articlinorum scientiam finem habere suum, et in eo maxime
 sui dare usum atque exemplum, quod accurate stricta dignitates aulae
 diversae suo quamque ordine, corpore et loco dispeacit. Illustris
 omnis vita munusque omne gloriae plenum in nulla re se magis
 spectabile spectantibus exhibet magisque ferit oculos, quam si
 publica voce praecedere et praesidere alteri inferiori apud
 splendidam tabulam epulasque multum expectitas sapientissimorum
 nostrorum Imperatorum iubetur. Si quid ergo in augustis conviviis
 per nostram quandam incuriam et imprudentiam obturbetur
 pecceturque, eo non tantum proculcantur officiorum curialium
 virtutes, sed et ipsi ridiculos nos et ineptos ministerio exhibemus.
 Quapropter, amici, oportet nos, in hoc, quod nostra sorte nobis
 contigit, constitutos tanto ministerio, primum quidem attentam
 cura secundum artis leges animo proprias dignitatum appellationes
 concipere atque conformare, tum vero dignitatum divisiones maiores
 minoresque et veras rationes enuntiare atque exponere. Antiquas
 autem quum decreverimus omittere, non quidem omnes,

θεσθαι. ἀλλ' ἐπεὶ περ τὰς τῶν ἀρχαίων ἐκθέσεις οὐχὶ πά-
 σας, ἀλλ' ὅσας ὁ χρόνος ἀμαυρωθῆναι ἐποίησεν, ἐκόντι πα-
 ρεδράμομεν, φέρε δὴ τὰς ἐπὶ τῶν βασιλέων ἡμῶν, Λέοντος
 καὶ Ἀλεξάνδρου, γνωριζομένας τε ἅμα καὶ πραττομένας ὡς
 Δὲν πίνακος τάξει στιχθδὸν ὑποτάξομεν. ποιῶμεν δὲ τοῦτο,⁵
 οὐχ ὡς τὰς τῶν ἀρχαίων συγγραφὰς ἀνατρέποντες, ἀλλὰ
 τὰς περὶ τούτων ἐκθέσεις ὡς ἐν τάξει κανόνος τυπῶσαι σπου-
 δάζοντες, ὅπως μὴ μόνον οἱ περὶ ταῦτα ἐσχολακότες τὴν
 εὐχερῆ τούτων κατάληψιν ἔχωσιν, ἀλλὰ καὶ οἱ λίαν ἁμα-
 Ed.L. 408 θεῖς τῷ μικρῷ τούτῳ κανόνι ἐπόμενοι εὐκατάληπτον καὶ σα-10
 φῆ τὴν περὶ τὰς τάξεις εὐρίσκωσι πραγματείαν. οὐ γὰρ
 δίκαιον ἐκρίναμεν, τοὺς μὴ ταῦτα ἀκριβῶς ἐξησημένους ἐν
 τῇ τοιαύτῃ τετάχθαι βασιλικῇ λειτουργίᾳ, ὅτι οὐδὲ ἀσφῶφ
 καὶ ἁμαθεῖ βασιλεῖ παρεστάναι ἡμεῖς εὐμοιροῦσαμεν, ἀλλὰ
 πάνν γε σοφωτάτῳ καὶ λόγι καὶ ἔργῳ τῇ ἄνωθεν χάριτι¹⁵
 τειμημένῳ. διὰ τοῦτο δὴ οὐν παρακαλῶ ὑμᾶς, ὦ φίλοι,
 Βκαὶ πάντας τοὺς μέλλοντας μεθ' ἡμᾶς εἰσιέναι, μὴ παρέρ-
 γως καὶ ἀνωμάλως τὸ παρ' ἡμῶν συγγραφῆν ἐπισκέπτεσθαι
 λόγιον, ἀλλὰ προσοχῆ μελέτης τὸν ἐν αὐτῷ ἐγκείμενον τύπον
 ἀκριβῶς ἀναμάττεσθαι· καὶ πρῶτον μὲν τὰς ἀκριβεῖς κυ-20
 ριοκλησίας τῶν ἀξιωματῶν γνωρίζειν· δεῦτερον δὲ τὰς τού-
 των διαιρέσεις καὶ ὑποδιαιρέσεις, αὐξήσεις τε καὶ μειώσεις,

at eas tamen, quas temporum decursus caligine et ignorantione sepe-
 livit, curae nobis esto eas, quae tempore Dominorum nostrorum,
 Leonis et Alexandri, clarae exercitataeque fuerunt, unam post alte-
 ram continuo filo velut in tabula proponere. Quod eo non facimus
 animo, tanquam convulsuri et eversuri veterum scripta, sed stude-
 bimus de his rebus praecepta velut in canonis modulum redigere;
 quo non illi tantum, qui iisdem iam a longo tempore occupantur,
 facilem earum conspectum doctrinamque habeant, sed et vel maxi-
 me rudes, dummodo exiguum hunc canonem assectentur, perspicuum
 et captu facilem de ordinibus officiorum adipiscantur tractationem.
 Iniquum nempe arbitramur, homines harum rerum scientia non probe
 imbutos penitusque percallentes Augusto tanti momenti splendorisque
 ministerio admoveri; quum, quae nostra est secunda fortuna, Do-
 mino non insipienti et illitterato, sed quam maxime sapienti adste-
 mus, quem et attributum a fama publica cognomen, et, quas gerit,
 res coelesti gratia beatum demonstrant. Hortor itaque vos, amici,
 et quotquot post nos ad aulam regiumque hoc accessuri erunt mini-
 sterium, velitis hanc opellam non levi brachio, per otium et velut
 aliud agentes et inaequali animi contentione tractare, sed rerum,
 quam illa praestat, imaginem studiose pleneque vestris animis im-
 primere; et primum quidem proprias cuiusque dignitatis appellationes
 notas et familiares vobis efficere; deinde vero illarum divisiones,

προσκήσεις τε και ὑποκλήσεις ἀκριβῶς ποιεῖσθαι, καθὼς ὑποτέτακται. τὰς γὰρ διὰ βραβείων διδομένας ἀξίας κλίμακος Q ἑμὴν τάξει ἐξ ὀνόματος πάσας ἐκτέθεικα, εἰθ' οὕτως τὰς διὰ λόγον προσγινομένας ἐσήμανα, μετὰ δὲ ταύτας τὰς ταύταις ὑποκειμένας συνέταξα, τὰς μὲν κυρίας και πρώτας τούτων προκρίνας τῷ λόγῳ, τὰς δὲ ὑποτεταγμένας ἰδίως ἐκάστην ἐκτεθεικώς. ἀλλὰ μὴν και τὰς τούτων τάξεις εὐδαιρέτως ἐδήλωσα, και ἐκάστης τὰ τούτων τὰ οἰκεία πρέσβεια διὰ τοῦ τῆδε συγ- Ms. 235.4 γράμματος σαφῶς καθιστόρισα, και εὐσαφῆ και εὐκατάληπτον D ιοτῆν περὶ τούτων πραγματείαν, ὡς ἐν εἰσαγωγῆς τάξει, τοῖς ἐντυγχάνουσι διὰ τῆς ὑποκειμένης πλινθίδος ἐγνώρισα, ἵνα οἱ ταύτην τὴν πλινθίδα ἐπιμελῶς ἐποπτεύοντες μέμνησθε τῆς ἡμῶν μετριότητος μηδαμῶς κατοκνήσειν.

Ἀρχὴ τῆς ὑποθέσεως τοῦ λόγου.

Ed. L. 469

15 Τῶν βασιλικῶν ἀξιωματῶν αἱ χάριτι Θεοῦ διδόμεναι δωρεαί, ὡς ἐκ Θεοῦ τὴν ψῆφον λαμβάνουσαι, ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ και θαυμαστοῦ βασιλικῷ βήματος τοῦ λαμπροῦ χρυσοτρικλίνου ἐν αἰσίσαις ἡμέραις παρὰ τῶν θεοπροβλήτων βασιλέων τοῖς ἀξίοις βραβεύονται, δηλονότι παρεστῶσης ἀπάσης τῆς τάξεως 20 τοῦ βασιλικῷ κουβουκλείου και αὐτῶν τῶν βραβείων προκειμένων πλησίον τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας. οἱ γὰρ μέλλοντες 13. κατοκνήσειν cod. et ed.

quomodo excrescant minuanturve, quomodo ad sacram mensam advocentur et introducuntur, et quomodo rursus ab ea revocentur et educantur, in illud exemplum, quod hic praescripsimus. Hunc autem instituius ordinem, ut dignitates, quae cum brabeis tributorumque honorum externis quibusdam insignibus conferuntur, primo loco, nominatim singulas, velut scalae gradus persequentes exponeremus; dein eas, quae nudo Imperatoris edicto et voce tenus impetrantur; tum illis inferiores; sermone, ut par erat, primas et tum quoque his suppositas exsequente, ordines earum distincte declarante, et privos cuique suos honores atque praerogativas luculenter docente. Propositus laterculus tradet contemplantibus harum rerum et claram et comprehensum facilem, ut introductio, notitiam. Quotquot eum inspicietis, memineritis velim tenue nostrum modicumque studium nusquam non assectari.

INITIUM TRACTANDI ARGUMENTI.

Officia palatina, munera, quae proprie divinae clementiae debentur, ab Imperatoribus, divina constitutis auctoritate, Deo velut per ipsos suffragium ferente, in sacro et admirabili imperiali tribunali, quod in splendido chrysotriclino conspicitur, diebus solennibus conferuntur ut praemia virtutis in homines dignos, ordine toto sacri cubiculi adstante, ipsisque tribuendis honorum insignibus pence sa-

τυχεῖν τῆς αὐτῶν ἀντιλήψεως ἤδη προευτρεπιζοντα ὑπὸ τοῦ
 τεταγμένου βασιλικῶν πρωτοσπαθαρίου ἔξω τοῦ βήλου ἐστο-
 Β λισμένοι ῥοαίοις σαγίοις. ἐν δὲ τῇ τούτων εἰσαγωγῇ προσυ-
 εισέρχονται τῷ βασιλικῷ ὄστιαρίῳ ὁμότιμοι τῶν μέλλοντων
 τυχεῖν ἀντιλήψεως ἄνδρες σπαθαροφόροι τρεῖς, καὶ τὸ σὺνη-5
 θες σέβας ποιήσαντες ἀναμένουσι πρὸς τὸ βῆλον ἐστῶτες τὴν
 τοῦ εἰσαγομένου παρουσίαν, καὶ αὐθις τοῦ βήλου πετασθέν-
 τος, συνεισέρχεται τῷ βασιλικῷ ὄστιαρίῳ ὁ τῶν βασιλικῶν
 πρωτοσπαθάριος εἰσάγων τὸν μέλλοντα τυχεῖν ἀντιλήψεως,
 καὶ τοῦτον προτρεπόμενος τριπλὴ τόποις ποιῆσαι τὴν προσκύ-10
 νησιν, ἴσησιν αὐτὸν κατὰ πρόσωπον τοῦ βασιλέως πρὸς τὸ
 ἔξ οἰκείων χειρῶν αὐτοῦ λαβεῖν τὸ βραβεῖον τοῦ ἀξιώματος.
 C καὶ μικρὸν αὐτὸν τὸν τυχόντα διαστήσας ὀπισθοπόδως ὁ αὐ-
 τὸς πρωτοσπαθάριος περιβάλλει αὐτῷ τὸ δοθὲν παρὰ τοῦ
 βασιλέως βραβεῖον, καὶ αὐθις αὐτὸν προσωθῆσας ἀσπίσασθαι15
 ποιεῖ τοὺς ἱεροὺς πόδας τοῦ βασιλέως καταχθέντος δὲ αὐ-
 τοῦ πρὸς τοῖς κάτω, οἱ ὁμότιμοι τοῦ ἀξιώματος ἄνδρες ὡς
 ἰσότημον εἰσδεξάμενοι φίλον, τὸ σέβας πληροῦντες τὴν εὐχα-
 ριστείαν διὰ τῆς προσκυνήσεως τῷ βασιλεῖ προσφωνοῦσι, καὶ
 συνεξέρχεται τούτῳ. ἡ δὲ παρεστῶσα πάντων τῶν τοῦ κου-20
 βουκλείου ἀξία τὸν βασιλέα ἀξίως ἐπευφημήσασα, καὶ αὐτῇ
 συνεξέρχεται τούτοις. εἰσάγονται δὲ πᾶσαι αἱ τῶν διὰ βρα-

7. συρέντος leg. esse putat R. pro πετασθέντος. 20. συν-
 ἔξερχ. R., συέρχεται cod. et ed.

cram maiestatem in propatulo expositis. Quae qui adepturi sunt,
 extra velum parati tenentur a basilicorum vel caesarianorum proto-
 spathario eam in rem delegato, sagis rubris induti. Ante vero quam
 per velum introducantur, introeunt simul cum imperiali ostiario tres
 viri spathas gestantes, dignitate illis, qui munificentiam et mercedem
 virtutum adepturi sunt, aequales. Hi, ut principem consueto cultu
 venerati sunt, exspectant, apud velum stantes, introducendi adven-
 tum, protinusque ut velum reductum fuerit, intrat simul cum regio
 ostiario protospatharius basilicorum, introducens honorandum. Hunc
 hortatur tribus in diversis locis Augustum adorare, collocat coram
 Domini vultu, quo ex ipsius manibus dignitatis insigne accipiat. Idem
 protospatharius eum id nactum retro aliquid in vestigia sua
 vultu irretorto agit, et acceptis a Domino insignibus induit, rursus-
 que prorsum ductum cogit sacros Augusti pedes osculari. Ut rediit
 reductus ad eos, qui infra ad velum stant, ipsi dignitate pares, reci-
 piunt ut amicum et collegam, venerationem Augusti absolventes,
 gratiarum actionem suam eidem voce clara et adoratione significant,
 et cum novo collega simul abeunt. Pariter adstans cubiculi totus
 ordo simul cum illis abit post laudes et bona verba principi decen-
 ter dicta. Introducuntur autem omnes, quae cum brabeis vel prae-

βειών ἀξιωμαίων διαφοραὶ κατὰ τάξιν καὶ ἀριθμὸν τὸν ἤδη **Ma. 25. b**
 λεχθῆσθεσθαι μέλλοντα, καὶ τὰς συνηθείας παρέχειν ὀφείλον-**D**
 τας. καὶ γὰρ αἱ μὲν αὐτῶν διὰ βραβείων παρέχονται, αἱ
 δὲ διὰ βασιλικῶ λόγου προσγίνονται, καὶ συνέπονται ταῖς
 5 διὰ βραβείων διδομέναις ἀξίαις, καὶ αἱ μὲν αὐτῶν τὸ μόνιμον
 ἔχουσιν, αἱ δὲ ῥαδίως πάλιν ἀφαιρούμεναι ἐκ προσώπων εἰς
 πρόσωπα διαβαίνουσιν.

Αἱ διὰ βραβείων ἀξίαι ιη'.

Εἰσὶ δὲ πᾶσαι ὁμοῦ αἱ διὰ βραβείων διδόμεναι τὸν ἀ-
 10 ριθμὸν ὀκτωκαίδεκα, αἵτινες ἅπαξ διδόμεναι οὐδαμῶς ἀναστρέ- **Ed.L. 410**
 φονται. διαιροῦνται δὲ αὐταὶ εἰς μέρη δύο, εἰς συγκλητι-
 κούς καὶ εἰς προσελευσιμαίους.

Πόσαι διὰ λόγου. αἱ διὰ λόγου ε'.

Αἱ δὲ διὰ λόγου προσγινόμεναι ταύταις καὶ τὸ ἄρχειν
 15 ἐνδόξως λαμβάνουσαι εἰσι καὶ αὐταὶ πᾶσαι τὸν ἀριθμὸν ε',
 αἵτινες ἀφαιρούμεναι, ὡσπερ ἔφαμεν, ἐκ προσώπων εἰς
 πρόσωπα βασιλικῶ λόγῳ μετέρχονται. διαιροῦνται δὲ καὶ
 αὐταὶ εἰς μέρη ἕξ, οἷον εἰς στρατηγούς, εἰς δομεστίκους,
 εἰς κριτὰς, εἰς σκερτικούς, εἰς δημοκράτας, εἰς ἴδια ὀφ-
 20 ρήκια. **B**

15. τῶν ἀριθμῶν cod. et ed.

miis aut insignibus tribuuntur, dignitates, eo quem mox dicemus,
 ordine numeroque, quo etiam consuetudines praestare debent. Di-
 gnitatum quaedam brabeis, aliae solo Domini edicto impetrantur, et
 comitantur illas priores, et cum illis eodem tempore possunt ab eo-
 dem geri. Quaedam semel tributae constanter inhaerent; aliae levi
 negotio rursus ademptae ab uno ad alterum migrant.

DE OCTODECIM DIGNITATIBUS, QUAE CUM INSIGNIBUS TRIBUUNTUR.

Quae cum insignibus dantur, et semel datae rursus non adimuntur,
 dignitates in universum numero sunt octodecim. Dividuntur autem
 in duas classes, quarum unam senatorii, alteram processionales
 conficiunt.

DE HIS DIGNITATIBUS, QUAE SOLO PRINCIPIS EDICTO CONFERUNTUR.

Quae dignitates superioribus per solum Domini edictum accre-
 scunt et exercendae iurisdictionis auctoritatem hoc modo accipiunt,
 sunt in universum numero sexaginta. Hae, ut diximus, ex mandato
 Domini ab uno ad alterum ablatae transmigrant. Distribuuntur in sex
 classes, nempe in strategos [vel in praetores, aut magistros militum,
 aut rectores provinciarum,] in domesticos, in iudices exercen-
 dae iustitiae forensi; in secreticos scriniarios vel secretorum; in de-
 mocratatas vel popularium factionum magistros, et in peculiaribus officia
 seu quorum singula a viris singulis, non pluribus, geruntur,

Τόμος α'.

Περὶ ἀξιωματῶν βασιλικῶν εἰς τοὺς προβαθμούς.

Τῶν δὲ κυρίως ἀξιωματῶν τῶν διὰ βραβείων παρεχομένων αἱ κοριοκλησίαι, εἰς ἃς καὶ ὀφείλουσιν δοῦναι συνήθειας, εἰσὶν αὗται. πρώτη μὲν τῶν ἄλλων ἀπάντων ὡς προβαθμῖος τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ἀξιωματῶν λαμβάνουσα ἢ τοῦ στρατηλάτου ἐπὶ θεμάτων ἀξίων, ἧτοι ἢ ἀπὸ ἐπάρχων ὀνομαζομένη, ἧς βραβεῖον, ἐγγεγραμμένος χάριτος, διὰ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδεται. δίδωσι συνήθειαν τῷ πρωτοσηκρητις, κδ', τοῖς πραιποσίτοις : λς'. δευτέρα δὲ ἢ τῶν σιλεντιαρίων, ἧς¹⁰ βραβεῖον, χρυσᾶ ῥάβδος, διὰ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδεται. δίδωσι συνήθειαν τῷ δευτέρῳ, ε', τοῖς πραιποσίτοις, οβ'. τρίτη ἢ τῶν βεστητόρων ἀξία, ἧς βραβεῖον, τὸ φιβλατώριον, διὰ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδεται. δίδει συνήθειαν τοῖς πραιποσίτοις, κδ', τῷ δευτέρῳ, ε'. τετάρτη ἢ τῶν βασιλικῶν¹⁵ μανδατόρων ἀξία, ἧς βραβεῖον, ῥάβδος ἐρυθροδανωμένη, ἐκ χειρὸς βασιλικῆς ἐπιδίδεται. δίδωσι συνήθειαν τῷ πρωτο-
 D σπαθαρίῳ τῶν βασιλικῶν, ε', τοῖς πραιποσίτοις : ε'. πέμπτη ἢ τῶν κωνιδάτων ἀξία, ἧς βραβεῖον, μαυρίακον χρυσοῦν τρίκομβον μέχρι τέρωνων κεχλασμένον, διὰ χειρὸς βασιλικῆς²⁰
 M. 236. a ἐπιδίδεται. δίδωσι συνήθειαν τῷ παπίᾳ καὶ τῷ δευτέρῳ, β', τῷ παπίᾳ τῆς Δάφνης, β', τοῖς πραιποσίτοις, ε'. ἕκτη ἢ

CAPUT PRIMUM.

DE DIGNITATIBUS PALATINIS PRIMI ORDINIS.

Dignitatum sic stricte atque proprie dictarum et quae cum brabeis obtingunt, appellationes propriae, quarum causa consuetudines quoque debentur, sunt haec. Prima reliquarum omnium et in velorum introductione reliquas omnes praeambulans est stratelatae vel ducis militaris in aliquo themate vel provincia spectabili constituti, vel, ut appellari solet, dignitas apo eparchon seu quaestorum; cuius brabeum est membrana perscripta vel diploma regium, ipsa principis manu porrecta. Pendit ea dignitas consuetudinem protoascretis 24 aureos num., praepositis 36. Secunda dignitas est silentiariorum, cuius brabeum aureus baculus principis manu traditus. Dat consuetudinem deuterio [vel secundicerio, praepositi puta,] 6, praepositis 72. Tertia est vestitorum, cuius brabeum est fibula Domini manu data. Dat consuetudinem praepositis 24, deuterio 6. Quarta est imperialium mandatorum cum brabeo baculo coloris coccinei ab ipsius principis manu exhibitio; dat consuetudinem protospathario basilicorum 6, praepositis totidem. Quinta est candidatorum cum brabeo torquo aureo tribus combis seu bulbis instructo usque infra clavicularum dependente, a principis manu tradito. Dat consuetudinem papiae [palatii] et deuterio [eius] 2, papiae Daphnes 2, praepositis 6.

τῶν στρατόρων ἀξία, ἧς βραβεῖον, φραγέλιον χρυσοῦν ἐκ λίθων τιμίων κεκοσμημένον, ἐκ χειρὸς βασιλέως ἐπιδίδεται. δίδωσι συνήθειαν τῇ παπία καὶ τῷ δευτέρῳ „ β, τοῖς πραιποσίτοις „ δ. ἐβδόμη ἢ τῶν ὑπάτων ἀξία, ἧς βραβεῖον, Ed. L. 411
 5 χάρτης ἐγγεγραμμένος, διὰ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδεται. δίδωσι συνήθειαν τῇ πρωτασήκρητις „ ε, τοῖς πραιποσίτοις „ ιβ, τῷ παπία καὶ τῷ δευτέρῳ „ ε. ὀγδόη ἢ τῶν σπαθαρίων ἀξία, ἧς βραβεῖον, σπάθη χρυσόκανος, ἐκ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδεται. δίδωσι συνήθειαν τῇ κατεπάνω „ ε, τῷ δομε-
 10 στικῷ τῶν βασιλικῶν „ δ, τοῖς σπαθαρίοις „ ιβ, τῷ παπία καὶ τῷ δευτέρῳ „ β. ἐννάτη ἢ τῶν σπαθαροκандιδάτων ἀξία, ἧς βραβεῖον, μανιάκιον χρυσοῦν κεχαλασμένον κεκοσμημένον ἐκ περιλεγκίος, ἐκ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδεται. δίδωσι συνήθειαν τῷ παπία καὶ τῷ δευτέρῳ „ δ, τῷ τῆς κα-
 15 ταστάσεως „ ιβ, τῷ δομestικῷ τῶν βασιλικῶν „ γ, τοῖς σπαθαροκандιδάτοις „ ιβ. δεκάτη ἢ τῶν δισυπάτων ἀξία, ἧς βραβεῖον, χάρτης ἐγγεγραμμένος, ἐκ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδεται. δίδει συνήθειαν τοῖς πραιποσίτοις „ ιβ, τῷ πρωτοασήκρητις „ ε, τῷ παπία καὶ τῷ δευτέρῳ „ ε. ἐνδεκάτη
 20 ἢ τῶν πρωτοσπαθαρίων ἀξία, ἧς βραβεῖον, κλοιὸς χρυσοῦς περὶ τὸν ἀγχένα ἐκ λίθων τιμίων κεκοσμημένος, διὰ χειρὸς βασιλέως ἐπισυγκλείεται. δίδωσι συνήθειαν τοῖς πρωτοσπαθαρίοις εὐνούχοις „ κδ, τοῖς πρωτοσπαθαρίοις βαρβάτοις „ κδ, τῷ κατεπάνω „ ιη, τῷ δομestικῷ τῶν βασιλικῶν „ ε, τῷ C

9. δομestικῷ em. R., κατεδομestικῷ cod. et ed. 20. κλυὸς cod. et ed.

Sexta est stratorum cum brabeo flagello aureo gemmis ornato, regia manu tradito; dat consuetudinem papiae et deuterio 2, praepositis 4. Septima consulum dignitas est, eiusque brabeum membrana perscripta, regia manu porrecta. Dat consuetudinem protoascretis 6, praepositis 12, papiae et deuterio 6. Octava est spathariorum, cuius brabeum spatha vel ensis cum aureo manubrio, regia manu traditus; dat consuetudinem catepano 6, domestico imperialium 4, spathariis 12, papiae et deuterio 2. Nona spatharocandidatorum; brabeum eius torques aureus laxè dependens, ornatus illo gemmarum genere, quod perileucius appellatur, regia manu traditus; dat consuetudinem papiae et deuterio 4, cerimoniario 12, domestico imperialium 3, spatharocandidatis 12. Decima dignitas est dishypatorum vel iterum consulum, cum brabeo membrana perscripta, regis manibus tradita; dat consuetudinem praepositis 12, protoascretis 6, papiae et deuterio 6. Undecima dignitas est protospathariorum, cuius insigne collare aureum gemmis conspicuum, quod ipse Imperator suis manibus eius collo circumponit, et inuncat [sue iuncturis suis, quo firmiter ar-

παπία καὶ τῷ δευτέρῳ „ ε'. εἰ δὲ εἰς τὸν χρυσορέκλινον παραδοθῆ, τῷ παπία δίδωσι „ κδ'. ἰστέον δὲ, ὅτι καὶ, δῆμαρχος εἰ τιμηθῆ ἔξ αὐτῶν τις, δίδει τοῖς πραιποσίτοις „ οβ'. ὁμοίως καὶ ὁ τῆς καταστάσεως τοῖς αὐτοῖς πραιποσίτοις „ οβ'. δωδεκάτη ἢ τῶν περιβλέπτων πατρικίων ἀξία, ἧς βραβεῖον 5 πλάκες ἐλεφάντιναι κεκοσμημέναι σὺν κωδικέλλοις ἐγγεγραμμένοις εἰς τύπον τοῦ νόμου, ἐκ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδονται. παρέχει δὲ τοῖς κοιτωνίταις, εἰ ἄρα καὶ μνηυθῆ, λίτρας β'. Δεῖς δὲ τὸ ἀποκόμβιον τοῖς πραιποσίτοις σὺν τοῦ κουβουκλείου καὶ τοῖς λοιποῖς χρυσοῦ λίτρας η'. ταῦτα δὲ ὀφφικιάλιος¹⁰ καὶ στρατηγὸς δίδωσιν. ὁ δὲ ἄκρατος δίδει λίτρας ζ', καὶ τῷ τῆς καταστάσεως ἄνευ τοῦ ὀψικίου „ ιβ', τὸ ὀψίκιον „ π', τῷ δευτέρῳ ὑπὲρ τῶν πλακῶν „ κδ', καὶ εἰς τὰ ταβλία τοῦ **Ms. 236. b** χλανιδίου „ κδ', τῷ κανικλείῳ ὑπὲρ τοῦ κωδικέλλου ις', εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν : λς'. τρισκαιδεκάτη ἢ τῶν ἀνθυπάτων¹⁵ ἀξία, ἧς βραβεῖον, κωδικέλλοι ἄλουργοειδεῖς γεγραμμένοι, ἐκ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδονται. δίδωσι συνήθειαν τὸν τοῦ κανικλείου „ η', καὶ τῷ δευτέρῳ „ δ', καὶ τοῖς πραιποσί- **Ed. L. 412** τοῖς „ κδ'. τεσσαρεσκαιδεκάτη ἢ τῶν ἐνδοξοτάτων μαγίστρων ἀξία, ἧς βραβεῖον, χιτῶν λευκὸς ὦν χρυσοῦφαντος, καὶ²⁰ ἔπωμις χρυσοτάβλος, καὶ ζώνη δερματίνη κόκκινος ἐκ λίθων τιμίων κεκοσμημένη, ἧτις λέγεται βαλτιδίν, ἐπὶ τοῦ χρυ-
20. ἀξία ed. 21. ἐπιμῖς cod. et ed. Cf. R. ad h. L.

eteque inhaereat, committit]; dat consuetudinem protospathariis eunuchis 24; protospathariis barbatis 24, catepano 18, domestico imperialium 6, papiae et deuterio 6. Si vero in chrysotriclinii ministerium adscribatur eiusque protospathariis adiungatur, dat papiae 24. Tenendum, si quis eorum ad demarchi dignitatem evehatur, dare praepositis solidos 72, pariter etiam cerimoniarium iisdem tantundem pendere. Duodecima dignitas est spectabilium patriciorum, cuius brabeum sunt tabulae eburneae cum intus conditis codicillis perscriptis ad modum legis, quas novo patricio Imperator ipse porrigit. Coetonitis, si forte ab ipsis ei praenuntiatum fuerit [de novo honore ipsi destinato] dat litras 2, et praepositis, cubiculo et reliquis pro apocombio seu sportula auri litras 8. Tantundem pendet tam officialis, quam strategus; verum patricius tantummodo honorarius dat litras 7, et cerimoniario praeter obsequium 12. Obsequio autem [seu turbae ipsam domum deducenti] 80; porro dat deuterio pro tabulis eburneis 24 et pro tunicae tablis 24. Caniciei praefecto pro codicillis 16 et S. Sophiae 36. Decimatertia dignitas est anthypatorum vel proconsulum, cuius brabeum sunt codicilli purpurei coloris perscripti, a Domino traditi; dat consuetudinem canicilii praefecto 8 et deuterio 4 et praepositis 24. Decimaquarta dignitas est gloriosissimorum magistrorum, cuius brabeum tunica candida auro

σοστορίου ἐκ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδοται. δίδωσι συνήθειαν τῷ τῆς καταστάσεως τὸ καμίσιον αὐτοῦ, τοῖς δὲ πραιποσίτοις καὶ μαγίστροις συνεσιῶται παρέχων αὐτοῖς καὶ δόματα ἱματίων. συνήθειαν δὲ τοῖς πραιποσίτοις καὶ μαγίστροις καὶ ὕλοιποις τὴν τοῦ πατρικίου διπλὴν συνήθειαν παρέχει. πεντεκαίδεκάτῃ ἢ τῆς ζωστῆς πατρικίας ἀξία, ἧς βραβεῖον, πλά-^B κες ἐλεφάντιναι ὁμοίως τοῖς πατρικίοις, ἐκ χειρὸς βασιλέως ἐπιδίδοται. δίδωσι συνήθειαν τοῖς βασιλικοῖς κληρικοῖς „ κδ', τῷ δευτέρῳ „ κδ', τοὺς κοιτωνέτας λίτρας γ', τὸ κουβούκλειον ἰσοῦν τοῖς πραιποσίτοις μόνοις χρυσοῦ λίτρας γ' καὶ τὸ στιχάριον αὐτῆς τῷ πραιποσίτῳ. τῷ τῆς τραπέζης τῆς ἀγούσης μετὰ τὴν πρωτοβεστιαρίαν καὶ τὴν πριμικήρισσαν καὶ τὰς κοιτωνιτίσσας καὶ κουβουκλαρέας λίτρας β'. ἑξκαίδεκάτῃ ἢ τοῦ κουροπαλάτου ἀξία, ἧς βραβεῖον, χιτῶν κόκκινος χρυ-¹⁵ σσοποιίκιλος καὶ χλαμὺς καὶ ζώνη, ἐκ χειρὸς βασιλέως ἐπὶ ναοῦ Κυρίου λαμπρῶς ἐπιδίδοται. δίδωσι συνήθειαν τὴν τοῦ μαγίστρου διπλὴν, τῷ δευτέρῳ λίτραν α', παρέχων πᾶσιν C ἀντιλήψεις καὶ ἀναβιβασμούς. ἑπτακαίδεκάτῃ ἢ τοῦ νοβελήσιμον ἀξία, ἧς βραβεῖον, χιτῶν ἐξ ἀλουργίδος χρυσοῦθ-²⁰ ζος καὶ χλαμὺς καὶ ζώνη, ἐκ χειρὸς βασιλέως ἐπὶ ναοῦ Κυρίου λαμπρῶς ἐπιδίδοται. δίδωσι συνήθειαν καθὼς καὶ ὁ κουροπαλάτης. ὀκτωκαίδεκάτῃ ἢ τοῦ καίσαρος ἀξία, παρομοία

2. τῷ καμ. ed. 8. Ita R., ἐπιδίδωται cod. et ed.

pertexta, et scapulare cum aureis tabulis, et zona scortea coccinea gemmis ornata, vulgo baltidion dicta, super chrysostorio [seu sala aureis statuis instructa] regia manu tradita; dat consuetudinem cerimoniarum camisium suum; praepositos et magistros convivio excipit vestibusque donat; consuetudinem autem iisdem praepositis et magistris ceterisque, [quibus dari mos est, datamque a patriciis diximus,] duplam dat eius, quam diximus patricios dare. Decima quinta dignitas est zotae [seu accinctae] patriciae, cuius brabeum sunt eburneae tabulae, pariter atque sunt patriciorum, regia manu traditae. Consuetudinem dat palatinis clericis solidos 24, deuterio tantundem, coetonitis litras tres, cubiculo et praepositis auri litras tres; praeposito seorsim sticharium suum, praeposito mensae Imperatricis, ut et protovestiariae et primicerissae et coetonissae et cubiculariabus dat litras 2. Decima sexta dignitas est curopalatae, cuius brabeum tunica coccinea auro picta et chlamys vel paludamentum et zona, regia manu tradita solenne pompa in templo Domini. Dat consuetudinem eius, quam magister dat, duplam, deuterio litram unam, omnibus munera et promotiones. Decima septima dignitas est nobilissimi, cuius brabeum tunica purpurea auro intexta, et chlamys et zona splendida cum pompa in templo Domini ab Imp/ tradita. Eandem, quam curopalates, dat consuetudinem. Decima

τῆς βασιλικῆς δόξης, ἧς βραβεῖον, στέφανος χωρὶς σταυροῦ τύπου, ἐπὶ ναοῦ Κυρίου ἐκ βασιλικῆς χειρὸς ἐπὶ κορυφῆς ἐπιτίθεται. δίδωσι συνήθειαν, ὡς καὶ ὁ νοβελήσιμος.

D

Συνήθεια εὐσεβείας.

Ms. 237. # Ὁ δὲ γεγονὼς αὐτοκράτωρ βασιλεὺς δίδωσιν εἰς τὴν α-5 γίαν τοῦ Θεοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν χρυσοῦ λίτρας ρ', καὶ τῇ συγκλήτῳ πάσῃ σὺν τῷ τοῦ κουβουκλείου καὶ λοιποῖς χρυσοῦ λίτρας ρ', καὶ χιλιάδας διαφόρους μιλιαρησίῳ ἐκάστῳ τάγματι καὶ ὄφφικίῳ τῇ συστάσει. τοῖς δὲ πραιποσίτοις ἐν ἐξαιρέτῳ ὄφφικία δίδωσιν καὶ ἀντιλήψεις ἀξιωματῶν εἰς ἰδίους¹⁰ καὶ ἀνθρώπους αὐτῶν, καὶ ἀναβιβασμοὺς αὐτῶν τῶν πραιποσίτων, καθὼς ἂν αἰτήσονται, λαμβάνουσιν. ὁ δὲ γε δεύτε-

Ed.L. 413 ρος βασιλεὺς δίδωσι τὸ ἥμισυ τούτων. ἐκ δὲ τῶν προλεχθέντων ἀξιωματῶν αἱ μὲν πέντε ἀξίαι τῇ συγκλήτῳ ἀρμόζονται, οἷον ἡ ἀπὸ ἐπάρχων, ἡ τῶν σιλεντιαρίων, ἡ τῶν βε-15 σπητόρων, ἡ τῶν ὑπάτων καὶ δισυπάτων. αἱ δὲ λοιπαὶ πᾶσαι ἐν τοῖς βασιλικῶς κατατάττονται κώδιξιν. αἱ δὲ διὰ λόγου βασιλικῶς τοῖς ἀξίοις προσγιγόμεναι δόξαι καὶ εἰς τὸ ἄρχειν τῶν ὑποτεταγμένων ἀφορισθεῖσαι εἰσι καὶ αὐταὶ τὸν ἀριθμὸν ξ, αἵτινες, ὡς ἔφαμεν, λόγῳ βασιλέως προσγιγόμε-20 ναι, πάλιν ῥαδίως ἀφαιροῦνται καὶ ἐκ προσώπων εἰς πρόσωπα μεθίστανται. καὶ πρώτη μὲν καὶ μεγίστη ἡ τοῦ βασι-

octava dignitas est Caesaris, maiestati imperatoriae paene aequalis. Brabeum est corona, sed absque figura crucis, in templo Domini regis manibus verticis honorandi imposita. Dat consuetudinem eandem, quam nobilissimus.

CONSUETUDINES PIETATIS.

Qui autem supremus ipse sui iuris Imperator factus est, donat magnae sanctae Dei ecclesiae auri litras centum, et toti senatui, cubiculo adscriptis ceterisque tantundem; millenarios miliarensium diversos unicuique ordini militari et officiorum corpori. Praepositis autem in specie dat officia et facultatem familiares et ministros ipsorum ad dignitates, quas ambirent, Domino commendandi, ipsique praepositi ad munera, quae petunt, promoventur. Imperator minor vel iunior tantum dimidium istorum dat. Harum, quas enumeravimus, dignitatum sunt quinque, quae senatui attribuuntur, nempe expraefectorum, silentiariorum, vestitorum, consulum et iterum consulum; ceterae in regis codicibus depositae haerent [ut basilici ad eas pervenire possint]. Qui vero per solum Imperatoris edictum dignis contingunt honores cum auctoritate inferioribus imperante, sunt numero sexaginta. Hae, quod diximus, ut verbo dantur, sic et facile rursus adimuntur et ab uno ad alterum transeunt. Earum prima et maxima ab Imperatore nostro Christum amante Le-

λεοπάτορος παρὰ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως^B
 ἐκφωνηθεῖσα ἀξία· β' ἡ τοῦ ῥαίκτωρος ἀξία· γ' ἡ τοῦ
 συγκέλλου· δ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἀνατολικῶν ἀξία· ε' ἡ
 τοῦ δομεστικού τῶν σχολῶν· ζ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἀρ-
 5μηνιάκων· ζ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἐθρακισίων· η' ἡ τοῦ
 κόμητος τοῦ Ὀψικίου· θ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ τῶν βουκελλα-
 ρίων· ι' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Καππαδοκίας· ια' ἡ τοῦ στρα-
 τηγοῦ Χαρσιανοῦ· ιβ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Κολωνίας· ιγ' ἡ
 τοῦ στρατηγοῦ Παφλαγωνίας· ιδ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ τῆς
 10Ἐθράκης· ιε' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Μακεδονίας· ις' ἡ τοῦ στρα-
 τηγοῦ Χαλδίας· ιζ' ἡ τοῦ δομεστικού τῶν ἔξκουβίτων ἀ-
 ξία· ιη' ἡ τοῦ ἐπάρχου πόλεως ἀξία· ιθ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ^C
 Πελοποννήσου· κ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Νικοπόλεως· κα' ἡ τοῦ
 στρατηγοῦ τῶν Κυβερῆλαιωτῶν· κβ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Ἑλλά-
 15δος· κγ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Σικελίας· κδ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ
 Στρυμόνος· κε' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Κεφαλληνίας· κς' ἡ τοῦ
 στρατηγοῦ Θεσσαλονίκης· κζ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ τοῦ Ἀνδρῶ-
 χίου· κη' ἡ τοῦ στρατηγοῦ τῆς Σάμου· κθ' ἡ τοῦ στρατη-
 γοῦ τοῦ Αἰγαίου πελάγους· λ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Δαλματίας· Ms. 237.b
 20λα' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Χερσῶνος· λβ' ἡ τοῦ σακελλαρίου·
 λγ' ἡ τοῦ λογοθέτου τοῦ γενικοῦ· λδ' ἡ τοῦ κναιστωρος ἀ-
 ξία· λς' ἡ τοῦ λογοθέτου τοῦ στρατιωτικοῦ· λς' ἡ τοῦ^D
 δρουγγαρίου τῆς βίγλας· λζ' ἡ τοῦ λογοθέτου τοῦ δρόμου
 ἀξία· λη' ἡ τοῦ δρουγγαρίου τῶν πλοίων· λθ' ἡ τοῦ προ-
 25τοσπαθαρίου τῶν βασιλικῶν· μ' ἡ τοῦ λογοθέτου τῶν ἀγε-
 λῶν· μα' ἡ τοῦ δομεστικού τῶν ἱκανάτων· μβ' ἡ τοῦ δομε-

one constituta est basileopatoris; secunda est rectoris; tertia syn-
 celli; quarta strategi orientalium; quinta domestici scholarum; sex-
 ta strategi Armeniacorum; septima strategi Thraciesiorum; octava
 comitis opsicii; nona strategi bucellariorum; 10) strategi Cappado-
 ciae; 11) strategi Charsiani; 12) strategi Coloniae; 13) strategi Pa-
 phlagoniae; 14) strategi Thraciae; 15) strategi Macedoniae; 16) stra-
 tegi Chaldiae; 17) domestici excubitorum; 18) praefecti Urbis; 19)
 strategi Peloponnesi; 20) strategi Nicopolis; 21) strategi Cibyrhaeo-
 tarum; 22) strategi Graeciae; 23) strategi Siciliae; 24) strategi
 Strymonis; 25) strategi Cephaleniae; 26) strategi Thessalonices; 27)
 strategi Dyrrhachii; 28) strategi Sami; 29) strategi maris Aegaei;
 30) strategi Dalmatiae; 31) strategi Chersonis [seu Chersonesi Tauri-
 cae]; 32) sacellarii; 33) logothetae genici vel generalis aerarii publici;
 34) quaeastoris; 35) logothetae stratitici vel rei militaris; 36) drungarii
 vigiliae; 37) logothetae dromi seu cursus publici; 38) drungarii ploi-
 morum seu classariorum; 39) protospatharii imperialium; 40) logothe-

στίκου τῶν νομῆρων μὴ ἢ τοῦ δομεστίκου τῶν δπιμαίων
 μδ' ἢ τοῦ κόμητος τῶν τειχέων με' ἢ τοῦ χαρτουλαρίου τοῦ
 σακελλίου μς' ἢ τοῦ χαρτουλαρίου τοῦ βεστιαρίου μζ' ἢ τοῦ
 χαρτουλαρίου τοῦ κανικλείου μῆ ἢ τοῦ πρωτοστράτορος μθ'
 ἢ τοῦ πρωτοασκήρητις ἀξία· ν' ἢ τοῦ ἐκ προσώπου τῶν θε-5
 μάτων· να' ἢ τοῦ κόμητος τοῦ στάβλου· νβ' ἢ τοῦ εἰδικού·
 Ed.L. 414 γγ' ἢ τοῦ μεγάλου κουράτωρος· νδ' ἢ τοῦ κουράτωρος τῶν
 μαγγάνων· νε' ἢ τῶν δεήσεων· νς' ἢ τοῦ ὄρφανοτρόφου·
 νζ' ἢ τοῦ δημάρχου Βενέτων· νη' ἢ τοῦ δημάρχου Πρασί-
 νων· νθ' ἢ τοῦ τῆς καταστάσεως· ξ' ἢ τοῦ δομεστίκου τῶν¹⁰
 βασιλικῶν. καὶ αὗται τὰ νῦν τιμηθεῖσαι ἀξίαι ἐπὶ Λέοντος
 δεσπότου. διαιροῦνται οὖν αὗται πᾶσαι εἰς μέρη ἑπτὰ, οἷον
 εἰς στρατηγούς, εἰς δομεστίκους, εἰς κριτὰς, εἰς σεκρετικούς,
 εἰς δημοκράτας, εἰς στρατάρχας καὶ εἰς εἰδικὰς μόνας ἀξίας.
 ὅσαι ἐν ταῖς τῶν στρατηγῶν κατατάττονται τάξεις εἰσὶ τόν¹⁵
 Βᾶριθμόν κς'. ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀνατολικῶν· ὁ στρατηγὸς
 τῶν Ἀρμενιῶν· ὁ στρατηγὸς τῶν Θρακησιῶν· ὁ κόμης
 τοῦ Ὀψικίου· ὁ στρατηγὸς τῶν βουκελλαρίων· ὁ στρατηγὸς
 Καππαδοκίας· ὁ στρατηγὸς Χαρσιανῶν· ὁ στρατηγὸς Κο-
 λωνείας· ὁ στρατηγὸς Παφλαγωνίας· ὁ στρατηγὸς τῆς Θρα²⁰
 κης· ὁ στρατηγὸς Μακεδονίας· ὁ στρατηγὸς Χαλδίας. αὐ-
 ται οὖν αἱ στρατηγίαι τοῖς Ἀνατολικαῖς Θέμασι ἀριθμοῦν-

tae gregum; 41) domestici hicanatorum; 42) domestici numerorum; 43)
 domestici optimatum; 44) comitis castellorum; 45) chartularii sacelli;
 46) chartularii vestiarii; 47) chartularii caniclii; 48) protostratoris;
 49) protoascretae; 50) repraesentantis thematum; 51) comitis stabuli;
 52) idici seu peculio privato praefecti; 53) magni curatoris; 54) cu-
 ratoris manganorum palatii sic dicti; 55) magistri requisitionum vel
 libellorum supplicum; 56) nutritoris orphanorum; 57) demarchi Ve-
 netorum; 58) demarchi Prasinorum; 59) cerimoniarum; 60) domestici
 basilicorum. Hae sunt dignitates hoc tempore sub Leone Imp. hono-
 ratae [s. in honorem datae]. Redeunt hae dignitates ad septem
 classes: primam strategorum; secundam domesticorum; tertiam iu-
 dicum; quartam secreticorum; quintam democretarum seu magistro-
 rum factionalium; sextam stratarcharum seu tribunorum militarium;
 septimam idicorum vel specialium, quae postrema est solitaria clas-
 sis [singulis hominibus, non pluribus, earum dignitatum, quas illa
 comprehendit, singulas gerentibus]. Ad classem strategorum seu
 magistratum campestris militiae pertinent viginti sex ordines vel ti-
 tulli: strategus Orientalium, Armeniacorum, Thracesium, opsicii,
 bucellariorum, Cappadociae, Charisiani, Coloniae, Paphlagoniae,
 Thraciae, Macedoniae, Chaldae. Et hae quidem strategiae annome-
 rantur thematibus orientalibus. Ad occidentales autem pertinent
 strategus Peloponnesi, Nicopoleos, Cibyrhaeotarum, Graeciae, Sic-

ται. αὶ δὲ τῆς δύσεώς εἰσιν αὗται· ὁ στρατηγὸς Πελοποννή-
 σου· ὁ στρατηγὸς Νικοπόλεως· ὁ στρατηγὸς Κιβυρῶραιωτῶν
 ὁ στρατηγὸς Ἑλλάδος· ὁ στρατηγὸς Σικελίας· ὁ στρατηγὸς
 Στρυμόνος· ὁ στρατηγὸς Κεφαληνίας· ὁ στρατηγὸς Θεσσαλονί-
 5κης· ὁ στρατηγὸς τοῦ Δυρῶραχίου· ὁ στρατηγὸς τῆς Σάμου C
 ὁ στρατηγὸς τοῦ Αἰγαίου πελάγους· ὁ στρατηγὸς Δαλματίας·
 ὁ στρατηγὸς Χερσῶνος καὶ οἱ ἐκ προσώπου εἰσὶ τῶν σχολῶν.
 αἱ δὲ εἰς δομεστικούς ταττόμεναι εἰσὶ τὸν ἀριθμὸν ζ', οἷον ὁ
 δομέστικος τῶν σχολῶν, ὁ δομέστικος τῶν ἐξσκουβίτων, ὁ
 1 ἰοδρογγάριος τοῦ ἀριθμοῦ, ὁ δομέστικος τῶν ἱκανάτων, ὁ δο- Ms. 238. a
 μέστικος τῶν νομῆρων, ὁ δομέστικος τῶν ὀπτιμάτων, ὁ δο-
 μέστικος τῶν τειχέων, οἱ καὶ ὀφφικιάλιοι λέγονται. οἱ δὲ
 εἰς κριτὰς λογιζόμενοι εἰσὶ τὸν ἀριθμὸν γ', οἷον ὁ ἔπαρχος
 πόλεως, ὁ κύεστωρ, ὁ τοῦ δεήσεως. αἱ δὲ εἰς σέκρετα κα- D
 1 5θεζόμεναι εἰσὶ καὶ αὗται τὸν ἀριθμὸν ια', οἷον ὁ σακελλάρι-
 ος, ὁ λογοθέτης τοῦ γενικοῦ, ὁ λογοθέτης τοῦ στρατιωτικοῦ,
 ὁ λογοθέτης τοῦ δρόμου, ὁ χαρτουλᾶριος τοῦ σακελλίου, ὁ
 χαρτουλᾶριος τοῦ βεστιαρίου, ὁ πρωτοασκήρητις, ὁ τοῦ εἰδι-
 2 κοῦ, ὁ μέγας κουράτωρ, ὁ τῶν μαγγάνων, ὁ ὀρφανοτρόφος. αἱ
 20 δὲ εἰς δημοκράτας εἰσὶ τὸν ἀριθμὸν δύο, οἷον ὁ δήμαρχος
 Βενέτων καὶ ὁ δήμαρχος Πρασίνων. αἱ δὲ εἰς στρατάρχας
 εἰσὶ καὶ αὗται τὸν ἀριθμὸν ε', οἷον ὁ ἔταιρειάρχης, ὁ δρονη-
 γάριος τοῦ πλοῦμον, ὁ λογοθέτης τῶν ἀγγελῶν, ὁ πρωτοσπα- Ed. L. 415
 25 θάριος τῶν βασιλικῶν, ὁ κόμης τοῦ στάβλου. αἱ δὲ εἰς εἰδι-
 25 κάς μόνας ἀξίας εἰσὶ καὶ αὗται τὸν ἀριθμὸν ζ', οἷον ὁ βασι-

liae, Strymonis, Cephaleniae, Thessalonices, Dyrrhachii, Sami, maris Aegaei, Dalmatiae, Chersonis et repraesentantes scholarum. Domesticorum seu magistratuum palatinae pompaticae militiae classes conficiunt septem: domesticus scholarum, dom. excubitorum, drungarius numeri, domesticus hicanatorum, numerorum, optimum, castellorum; qui omnes officiales appellantur. Ad iudicium seu procerum furi dicundo deputatorum numerum pertinent tres: praefectus urbis, quaestor et magister supplicationum. Secreticorum seu eorum, quibus archiva generis omnis curae sunt, classem conficiunt undecim, sacellarius, rationalis generalis, et militaris, et cursus, chartularius sacellii; chartularius vestiarii; protoascretis; praefectus rei privatae; magnus curator; praefectus manganorum et orphanotrophus. Democratarum seu magistratuum factionalium classis tantum duo exhibet, demarchum Venetorum et demarchum Prasinorum. Ad strataρχas seu magistratus militares inferiores et collaterales pertinent quinque: hetaeriae praefectus; drungarius rei navalis; rationalis gregum; protospatharius basillicorum; comes stabuli. Septem tandem

λεοπάτωρ, ὁ ζαίκτωρ, ὁ σύγκελλος, ὁ χαρτουλάριος τοῦ κα-
νικλείου, ὁ πρωτοστράτωρ, ὁ τῆς καταστάσεως, ὁ δομέστι-
κος τῶν βασιλικῶν.

Αἱ δὲ ὑποτεταγμένα ἐκάστη τούτων ἀρχῇ αἱ καὶ συνεπόμενα
αὐταῖς εἰσιν ἕξ ὀνόματος αὐταί. 5

B Ὑποπέπτωκεν δὲ ἐκάστη τούτων ἀξιομάτων ἀρχῇ εἶδη
ἀξιομάτων διάφορα κατὰ ἀναλογίαν καὶ τάξιν καὶ τῆς ἐκά-
στου προελεύσεως, ἃ καὶ αὐτὰ ὀφρῖκία ὀνομάζονται. διαι-
ροῦνται δὲ καὶ αὐτὰ εἰς μέρη τρία· εἰς ταγματικούς, εἰς
θεματικούς καὶ εἰς συγκλητικούς. τῷ γὰρ στρατηγῷ τῶν Ἀ-10
νατολικῶν ὑποπίπτουσιν κατὰ βαθμὸν εἶδη ἀξιομάτων ἰά,
οἷον τουρμάρχαι, μεριάρχαι, κόμης τῆς κόρτης, χαρτουλά-
ριος τοῦ θέματος, δομέστικος τοῦ θέματος, δρουγγάριος τῶν
βάνδων, κόμητες ὁμοίως, κένταρχος τῶν σπαθαρίων, κόμης
τῆς ἐταιρείας, πρωτοκαγκελλάριος, πρωτομανδάτωρ. τῷ δὲ 15
C δομestίκῳ τῶν σχολῶν ὑποπίπτουσιν κατὰ βαθμὸν εἶδη ἀξι-
ωμάτων ἰ, οἷον βαθμοῦ πρώτου, τοποτηρητῆς, δύο κόμητες
τῶν σχολῶν, χαρτουλάριος, δομέστικοι, προέξιμος, προϊκτο-
ρες, εὐτυχοφόροι, σκηπτοφόροι, ἀξιοματικοὶ, μανδάτορες.
τῷ δὲ στρατηγῷ τῶν Ἀρμενιάκων ὑποπίπτουσι καὶ αὐτῷ εἶδη 20

12. μεριάρχαι R., ἡμεριάρχαι cod. et ed.

sunt, qui ad speciales solitarias seu a viro uno, non pluribus ge-
rendas dignitates spectant: basileopator; rector; syncellus; chartu-
larius caniclei; protostrator; cerimoniaris; domesticus imperialium.

HABUM UNICUIQUE SUPPOSITAE DIGNITATES ET OBSEQUENTES SUNT HAB.

Dignitates, quas diximus, etiam officia solent appellari, diver-
saeque sunt secundum suam rationem et ordinem processionis unius
cuiusque, et sunt in tria genera subdivisae, tagmaticos nempe [seu
ordinales, cohortales, praesidiarios,] thematicos [seu legionarios vel
provinciales] et syncreticos seu ordinis senatorii viros. Orientalium
nempe strategi sub dignitate sunt dignitates undecim diversae,
quoad gradum sic consequentes: turmarchae; meriarchae; comes cor-
tis; chartularius thematis; domesticus thematis; drungarius bando-
rum vel vexillorum; comites bandorum; centarchus spathariorum;
comites hetaeriae; protocancellarius; protomandator. Domestico scho-
larum vero subiacent quoad gradum vel sub eius dispositione sunt
decem diversae dignitates; primum gradum tenet topoteretes vel lo-
cum tenens; 2) comites scholarum; 3) chartularius; 4) domesticus;
5) proheximus seu proximus [domesticorum]; 6) protectores; 7) eu-
tychiophori seu qui fortunae vel victoriae signa gerunt; 8) sceptrο-
phori seu scepra vel vexilla gerentes; 9) axiomatici vel honorati;
10) mandatores. Stratego Armeniacorum et reliquis deinceps strate-

ἀξιωμαίων κατὰ βαθμὸν, ὅσα καὶ τῷ στρατηγῷ τῶν Ἀνατολικῶν, καὶ καθ' ἑξῆς ταῖς λοιπαῖς στρατηγίαις, πλὴν τῶν ἐν πλοίοις· προστίθεται γὰρ αὐτοῖς κένταρχοι καὶ πρωτοκά- Ms. 238. b
 ραβοί. τῷ δὲ δομestikῷ τῶν ἔξσκουβίτων ὑποτέτακται εἶδη D
 5 ἀξιωμαίων 9, οἷον τοποτηρηταί, χαρτουλάριοι, σκριβονες, πρωτομανδάτορες, δρακονάριοι, σκευοφόροι, σιγνοφόροι, σινάτορες καὶ μανδάτορες. τῷ δὲ ὑπάρχῳ τῆς πόλεως ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων ἰδ', οἷον σύμπονος, λογοθέτης τοῦ πραιτωρίου, κριταὶ τῶν ἑγεγάνων, ἐπισκεπτῆται, πρωτοκαγ-
 10 κελλάριοι, κεντυρίων, ἐπόπται, ἔξαρχοι, γειτονιάρχαι, νομικοὶ, βουλῶται, προστάται, καγκελλάριοι, ὁ παραθαλασσίτης. τῷ δὲ σακελλαρίῳ ὑποτέτακται τὰ ὄφφικια πάντα διὰ τὸ ἐν Ed. L. 416
 ἐκάστῳ σεκρέτῳ τὴν ἐπισκοπὴν τῶν ἐκεῖσε πραττομένων διὰ τῆς καταγραφῆς τοῦ οἰκείου νοταρίου ποιεῖσθαι. τῷ δὲ λογο-
 15 θῆτῳ τοῦ γενικοῦ ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων κατὰ βαθμὸν ἰβ', οἷον χαρτουλάριοι μεγάλοι τοῦ σεκρέτου, χαρτουλάριοι τῶν ἀρκλῶν, ἐπόπται τῶν θεμάτων, κόμητες ὑδάτων, ὁ κιστικός, κουμερκιῖριοι, ὁ τῆς κουρατωρίας, ὁ κόμης τῆς λαμίας, διοικηταί, κομεντιανός, πρωτοκαγκελλάριος, καγκελλά-
 20 ριοί. τῷ δὲ κνέστῳρι ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων ἔξ, οἷον B

17. ὁ οἰκιστικὸς conī. R. Cf. eum ad h. L

gis omnibus parent et subiacent eadem omnia officia, quae modo diximus sub orientalium strategi dispositione esse, eodem prorsus, atque illi, ordine, ea tantum cum exceptione, quod strategi classarii adhuc sub se habeant centarchos vel centuriones et protocarabos seu naucleros, gubernatores navium. Domestico excubitorum parent novem diversae dignitates, topoteretae, chartularii, scribones, protomandatores, draconarii, sceuophori [vel contorum cum tropaeis gestatores], signiferi, senatores et mandatores. Eparcho seu praefecto Urbis parent officia quatuordecim diversa: symponus vel adiutor aut assessor; logothetes seu commentariensis praetorii; iudices regionum [urbis]; episcopetae [vel episcopi, id est venalis in foro annonae inspectores et arbitri]; protocancellarii; centurio; epoptae (vel aediles); exarchi vel vicarii; gitoniarcae vel vicorum magistri; nomici seu iuridici; bullatores seu obsignatores; prostatae vel patroni; cancellarii et curiosus litoris. Ad sacellarii iurisdictionem pertinent officia omnia, quia in unoquoque secreto vel scrinio rerum, quae ibi geruntur, inspectionem et moderationem per descriptionem notarii sui perficit. Logothetae genici vel rationali sacrorum thesaurorum subiacent quoad gradum officia diversa undecim: chartularii arcularum; epoptae vel inspectores provinciarum; comites aquarum [vel formarum]; oeciticus seu magister architectorum; commerciarum seu rationales vectigalium; curatores praefectus; comes lamiae vel laminae s. metallorum; dioecetae s. dispensatores, provisores; comentianus s. commentariensis; proto-

ἀντιγραφεῖς, σκριβας, σκέπτωρ, λιβελίσσιος, πρωτοκαγκελλάριος, καγκελλάριοι. τῷ δὲ λογοθέτῃ τοῦ στρατιωτικοῦ ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων ζ', οἷον χαρτουλάριοι τοῦ σεκρέτου, χαρτουλάριοι τῶν θεμάτων, χαρτουλάριοι τῶν ταγμαίων, λεγατάριοι, ὀπιόνες, πρωτοκαγκελλάριος, μανδάτορες.⁵ τῷ δὲ δρουγγαρίῳ τοῦ ἀριθμοῦ ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων ι', οἷον τοποτηρηταί, χαρτουλάριος, ἀκόλουθος, κόμητες, κένταρχοι, βανδοφόροι, λαβουρίσιοι, σημειοφόροι, δουκινιάτορες, **Μανδάτορες**. τῷ δὲ δρουγγαρίῳ τῶν πλοῦμων ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων ζ', οἷον τοποτηρηταί, χαρτουλάριος, πρωτο-¹⁰ μανδάτωρ, κόμητες, κένταρχοι, κόμητες τῆς ἑταιρίας, μανδάτορες. τῷ δὲ λογοθέτῃ τοῦ δρόμου ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων ζ', οἷον πρωτονοτάριος τοῦ δρόμου, χαρτουλάρια τοῦ δρόμου, ἐπισκεπτῆται, ἐρημνευταί, ὁ κουράτωρ τοῦ ἀποκρισιαριεῖου, **Μα. 239. a** ἀτρέχοντες, μανδάτορες. τῷ δὲ πρωτοσπαθαρίῳ τῶν βασιλικῶν¹⁵ ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων δ', οἷον δομέστικος τῶν βασιλικῶν, σπαθάριοι τοῦ σπαθαρικίου, ἦτοι τοῦ ἵπποδρόμου, κανδι- **D** δάτοι ὁμοίως, καὶ βασιλικοὶ μανδάτορες. τῷ δὲ λογοθέτῃ τῶν ἀγγελῶν ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων, οἷον ὁ πρωτονοτάριος Ἀσίας, ὁ πρωτονοτάριος Φρυγίας, διοικηταί τῶν μητάων,²⁰ κόμητες, ἐπισκεπτῆται. τῷ δὲ δομestικῷ τῶν ἱκανάτων ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων θ', οἷον τοποτηρηταί, χαρτουλάριος,

cancellarius; cancellarii. Quaestori adhaerent sex diversa officia: antigraephei seu dictatores rescriptorum; scribae; sceptor vel illustrator aut revisor; libellensis vel recitator, lector; protocancellarius; cancellarii. Logothetes stratitici s. castrensia aerarii rationalis septem diversis officiis praest: chartulariis secreti, chartulariis thematum, chartulariis tagmatum, legatariis, optionibus, protocancellario, mandatoribus. Drungarius arithmi decem diversis imperat officiis: topoteretis, chartulario, acolutho, comitibus, centarchis, bandiferis vel bannerariis, labarensibus, signiferis, ducinatoribus vel ducenariis, mandatoribus. Drungario rei maritimae addita sunt inferiora septem officia: topoteretae, chartularius, protomandator, comites, centarchi, comes hetaeriae, mandatores. Logothetes dromi vel cursus publici pariter septem moderatur officia: protonotarium dromi, chartularium dromi, episceptetas seu inspectores [nempe evectonum], interpretes, curatorem apocrisariet [seu legationum exterarum], diatrechontas seu vernaculos et mandatores. Protospatharius basilicorum aut caesarianorum sub se habet officia quatuor: domesticum basilicorum, spatharios spatharicii seu circi, candidatos spatharicii et mandatores imperiales. Logothetae gregum suppositae sunt dignitates diversae quinque: protonotarius Asiae; protonotarius Phrygiae; dioecetae vel provisores metatorum; comites et inspectores. Domesticis hicanatorum subiacent diversa novem officia: topoteretae,

κόμητες, πρωτομανδάτωρ, κένταρχοι, βανδοφόροι, δουκιναίτορες, σημειοφόροι, μανδάτορες. τῷ δὲ δομestικῷ τῶν νουμέρων ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματίων ἕξ, ὡς τοποτηρηταί, χαρτουλάριοι τριβούνοι, πρωτομανδάτωρ, βικάριοι, μανδάτορες, πορτάριοι. τῷ δὲ δομestικῷ τῶν ὀπτιμάτων ὑποτέτακται Ed.L.4,17 εἶδη ἀξιωματίων ε', ὡς τοποτηρηταί, χαρτουλάριος, κόμητες, κένταρχοι, πρωτοκαγκελλάριος. τῷ δὲ δομestικῷ τῶν τειχέων ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματίων ε', ὡς τοποτηρηταί, χαρτουλάριοι τριβούνοι, πρωτομανδάτωρ, βικάριοι, μανδάτορες, πορτάριοι. τῷ δὲ χαρτουλαρίῳ τοῦ σακελλίου ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματίων ι', ὡς νοτάριοι βασιλικοὶ τοῦ σεκρέτου, πρωτονοτάριοι τῶν θεμάτων, ξενοδόχοι, ὁ ζυγοστάτης, μετρηταί, γηροκόμοι, χαρτουλάριοι τῶν οἰκῶν, πρωτοκαγκελλάριος, καγκελλάριοι καὶ ὁ δομestικός τῆς θυμέλης. τῷ δὲ χαρτου- B
 15 λαρίῳ τοῦ βεστιαρίου ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματίων ι', ὡς βασιλικοὶ νοτάριοι τοῦ σεκρέτου, κένταρχος, λεγατάριος, ἄρχων τῆς χωρογῆς, ἔξαριστης, χαρτουλάριος, κουράτορες, χοσβαῖται, πρωτομανδάτορες. τῷ δὲ χαρτουλαρίῳ τοῦ κανκλείου οὐδὲν ὑποπέπτωκε διὰ τὸ καθ' ἑαυτὸν μόνον ὑπηρε- 20 τεῖν. τῷ δὲ πρωτοστράτορι ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματίων γ', ὡς στρατῶρες, ἀρμοφύλακες καὶ σταβλοκόμητες. τῷ δὲ C
 πρωτοασκήρητις ὑποπέπτωκεν εἶδη ἀξιωματίων γ', ὡς ἀσηκῆται, νοτάριοι βασιλικοὶ, ὁ δεκανός. τῷ δὲ κόμητι τοῦ στά-

chartularius, comites, protomandator, centarchi, bandiferi, ducinia-
 tores vel ducenarii, vexilliferi, mandatores. Domestico numerorum
 subiacent officia sex: topoteretae; chartularii tribuni; protomanda-
 tor; vicarii; mandatores; portarii. Domestico optimatum subiacent
 officia quinque: topoteretae, chartularius, comites, centarchi, proto-
 cancellarius. Domestico castrorum sex: topoteretae, chartularii tri-
 buni, protomandator, vicarii, mandatores, portarii. Chartulario sa-
 celli decem parent officia: notarii imperiales secreti, protonotarii
 thematum, xenodochi seu praefecti hospitalium, libripens, moneta-
 rius nempe, mensores [frumentarii], gerocomi seu curatores senum,
 chartularii domuum [piarum puta, et coenobiorum], protocancella-
 rius, cancellarii, domesticus thymelae seu magister scenae vel ludo-
 rum theatralium. Chartulario vestiarii subsunt decem officia: nota-
 rii regii secreti, centarchus, legatarius, praefectus vel procurator
 monetae, sartor, chartularius, curatores, chosbaitae, protomandato-
 res. Chartularius caniclii nullos sub se habet subalternantes officia-
 les, quia munus ipse suum solus exsequitur. Protostratori autem
 parent dignitates diversae tres: stratores, regionum armorum custo-
 des et stabuli comites. Protoascretiae subiacent officia tria: ascre-
 tae notarii imperiales, decanus. Comiti stabuli subsunt officia * * *

Ms. 239. b βλου ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαμάτων* * *. τῷ δὲ ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ λόγου ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαμάτων δ', οἷον βασιλικοὶ νοτάριοι τοῦ σεκρέτου, ἄρχοντες τῶν ἐργοδοσίων, ἐβδομαρίοι καὶ μειζότεροι τῶν ἐργοδοσίων. τῷ δὲ μεγάλῳ κουράτωρι ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαμάτων θ', οἷον πρωτονοτάριος, βασιλι-5 κοὶ νοτάριοι, κουράτωρες τῶν παλατίων, κουράτωρες τῶν κτη-
D μμάτων, μειζότερος τῶν Ἐλευθερίου, ὁ ξενοδόχος Σαγγάρου, ὁ ξενοδόχος Πυλῶν, ὁ ξενοδόχος Νικομηδείας καὶ ἐπισκεπη-
ται. τῷ δὲ κουράτωρι τῶν μαγγάνων ὑποτέτακται εἶδη ἀξιο-
μάτων, ὅσα καὶ τῷ μεγάλῳ κουράτωρι, πλὴν τῶν ξενοδόχων. 10
τῷ δὲ δρφανοτρόφῳ ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαμάτων δ', οἷον
χαρτουλάριοι τοῦ οἴκου, χαρτουλάριοι τοῦ δόλου, ἀρχάριος,
κουράτωρες. τοῖς δὲ θυσὶ δημάρχοις ὑποτέτακται εἶδη ἀξιο-
μάτων ἀνὰ ζ', οἷον δευτερεύοντες, ὁ χαρτουλάριος καὶ ὁ
ποιητής, ἄρχοντες, γειτονιάρχαι, μελισταί, νοτάριοι τῶν με-15
Ed. L. 418 ρῶν, ἡνίοχοι, πρωτεῖα, δημῶται. τῷ δὲ ἐπὶ τῆς καταστά-
σεως ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαμάτων ε', οἷον ὑπατοὶ, βεσιτή-
ρες, σιλεντιάριοι, ἀπὸ ἐπάρχοντες, συγκλητικοί.

*Περὶ τῆς τῶν εὐνούχων τάξεως καὶ τῆς τῶν ἀξιωματῶν αὐτῶν
κυριοκλήσεως καὶ ποσότητος τῶν συνηθειῶν αὐτῶν.*

20

Αἱ δὲ τῶν εὐνούχων ἀξίαι καὶ αὐταὶ μὲν διχῶς διδόν-

1. Complures versus h. l. desunt in cod. ἐπὶ R., ὑπὸ cod. eted.

* * * *. Logothetae idici logi vel privatarum rationum subsunt officia quatuor: imperiales notarii secreti, praefecti officinarum, hebdomarii seu septimanarii et maiores officinarum. Magno curatori subsunt officia novem: protonotarius; notarii imperiales; curatores palatio-
rum; curatores praediorum et pecoris rustici; maiorpalatii de Eleutherio nominati; xenodochus Sangari; xenodochus Pylarum; xenodochus Nicomediae, et curiosi. Curatori manganorum [palatii urbani sic dicti] eadem officia subsunt, quae magno curatori praeter xenodochos. Orphanotropho subsunt officia quatuor: chartularii domus; chartularii sanctorum [vel opum in pios usus et educationem orbium depositarum]; arcarius et curatores. Unicuique amboꝝ demarchorum subiaccnt haec in factione quaeque sua officia: secundicerii; chartularius; poeta; archontes; gitioniarchae vel insularum magistri; cantores; notarii factionum; aurigae; primarii de factione viri et factionis tribules plebei. Cerimoniarius tandem sub se habet officia quinque: hypatos seu consules, vestitores, silentiarios, viros praefectales et syncleticos seu senatorios.

DE ORDINE EUNUCHORUM, QUOMODO DIGNITATES, QUAS GERERE SOLENT, APPELLANTUR, ET QUANTAS DARE PRO QUAEQUE SOLEANT CONSUETUDINE.

Dignitates eunuchorum sunt duplicis generis. Quidam eas re-

ται. καὶ γὰρ αἱ μὲν ἕξ αὐτῶν ἔργῳ τὰς ἀξίας νομίμως λαμβάνουσιν· αἱ δὲ λόγῳ τοὺς ἀξίους προσγίνονται, αἱ καὶ Β ἑαδίως ἐκ προσώπων εἰς πρόσωπα λόγῳ βασιλέως μετέρχονται. εἰσὶ δὲ ὁμοῦ πᾶσαι αἱ διὰ βραβείων αὐτοῖς παρεχόμεναι τὸν ἀριθμὸν ὁκτώ. καὶ πρώτη μὲν ἐν αὐτοῖς ἡ τῶν νιψιστιαρίων ἀξία γνωρίζεται, ἧς βραβεῖον καμισίον λινοῦν ὑποβλαπτωμένον σχήματι φιαλίου, καὶ λόγος βασιλέως προσγιγνόμενος. δίδωσιν συνήθειαν τοῖς πραιποσίτοις ,, ιβ', τῷ δευτέρῳ ,, γ', τῷ πριμικηρίῳ αὐτοῦ ,, β'. δευτέρα δὲ ἡ τοῦ ἰοκουβικουλαρίου ἀξία, ἧς βραβεῖον ἡ ἀμφιάσις τοῦ περιβλαπτομένου καμισίου καὶ ἡ τοῦ λεγομένου παραγαβδίου στολή, ἧ καὶ διὰ τῆς τῶν πραιποσίτων παρουσίας γνωρίζεται. δίδωσιν συνήθειαν τοῖς πραιποσίτοις ,, ιβ', τῷ δευτέρῳ ,, δ', Μι. 240. α τῷ πριμικηρίῳ ,, β'. τρίτη ἡ τοῦ σπαθαροκουβικουλαρίου ἀξία, ἧς βραβεῖον, σπαθίον χρυσοῦσαν, ὁμοίως τοῖς σπαθαροῖσι διὰ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδεται· δίδωσι συνήθειαν τοῖς πραιποσίτοις ,, ιγ', τῷ παπίᾳ καὶ τῷ δευτέρῳ ,, β', τῷ πριμικηρίῳ ,, δ'. τετάρτη ἡ τῶν ὀστιαρίων ἀξία, ἧς βραβεῖον, χρυσοῦ ἑάβδος ἐκ λίθων τιμίων περικεφαλαίαν ἔχουσα, διὰ χειρὸς βασιλέως ἐπιδίδεται. δίδει συνήθειαν τῷ παπίᾳ καὶ τῷ δευτέρῳ ,, ε', τοῖς πραιποσίτοις ,, κδ', τῷ πριμικηρίῳ τοῦ κουβουκλείου ,, δ'. πέμπτη ἡ τῶν πριμικηρίων ἀξία, ἧς βραβεῖον, χιτῶν λευκῶν σὺν ἐπομίοις καὶ πᾶλοις χρυσοῦφάντοις,

apse legitime consequuntur; aliae per simplex edictum dignis obtinent; quae posteriores etiam facile, prout Dominus iusserit, ab uno ab alterum transeunt. Sunt autem dignitates, quae eunuchis cum brabeis tribui solent, in universum octo. Et prima quidem malluviariorum, cuius brabeum est camisium vel indusium lineum, sericum velut cucullum habens, et simul sententia Imperatoris ore enuntiata, dignitatemque illam attribuens. Dat consuetudinem praepositis solidos 12, deuterio 3, primicerio suo [puta malluviariorum] 2. Secunda dignitas est cubicularii, cuius insigne est gestatio camisii blatteis praetextati, et sic dicti paragaudii; aut etiam a praesentia praepositorum agnoscitur. Dat praepositis consuetudinem solidos 12, deuterio 4, primicerio 2. Tertia est spatharocubicularii dignitas, cuius insigne spatha cum aureo manubrio, pariter atque spathariis est, regia manu tradita. Dat consuetudinem praepositis nummos 18, papiae et deuterio 2, primicerio [spatharocubiculariorum] 4. Quarta est ostiariorum, cuius brabeum est aureus baculus vel virga gemmeo ornata capitello, regia manu tradita. Dat consuetudinem papiae et deuterio 6, praepositis 24, primicerio cubiculi 4. Quinta dignitas est primiceriorum, cuius brabeum tunica candida cum scapularibus et polli seu figuris equorum auro intex-

λαμπρῶς ἀμφιάζεται. δίδει συνήθειαν τοῖς πραιποσίτοις „ λς', τῷ δευτέρῳ „ ββ', εἰς ἃν ἄρα δώσει αὐτὸν βασιλικὸν ἱμάτιον, τῷ πριμικηρίῳ „ ε'. ἕκτη ἢ τῶν ἐν αὐτοῖς πρωτοσπαθαρίων ἀξία, ἧς βραβεῖον, χρυσοῦν μαριάκιον ἐκ λίθων τιμίων καὶ μαργαριτῶν, ἐπὶ τοῦ ἀνέχοντος διὰ χειρὸς βασιλέως ἐπισυν-5 κλείεται. χιτῶν δὲ καὶ αὐτοῖς λευκὸς χρυσοκόλλητος διβητισσοειδῆς καὶ διπλῆς κόκκινος σὺν ταβλίῳ χρυσοῦφάντοις.

Ed.L. 419 δίδωσι συνήθειαν τοῖς πραιποσίτοις καὶ πατρικίοις εὐνούχοις καὶ πρωτοσπαθαρίοις εὐνούχοις „ οβ', τῷ παπῖα καὶ τῷ δευτέρῳ „ ε'. ἐβδόμη δὲ πέφυκεν ἢ τῶν λαμπροτάτων πραιποσί-10 των ἀξία, ἧς βραβεῖον, πλάκες πατρικιοτήτος, ἄνευ μὲν κωδικελλῶν ἐπὶ προσελύσεως χρυσοτρικλίνου χειρὶ βασιλέως ἐπιδίδονται δίδει συνήθειαν, εἰ ἄρα τιμηθῆ ἢ πρωτοσπαθάριος ἐν τῷ ἅμα, λ. α', καὶ τῷ δευτέρῳ ὑπὲρ τῶν πλακῶν „ κδ'. εἰ δὲ καὶ πατρικίος ὁ αὐτὸς ἐν ταύτῃ τιμηθῆ, δίδωσι συνήθει-15 αν ὡς οἱ πατρικίοι. ὀγδόη ἢ τῶν ἐν αὐτοῖς πατρικίων ἀξία, ἧς βραβεῖον, πλάκες, ὁμοίως σὺν κωδικέλλοις ὡς πᾶσι τοῖς πατρικίοις δίδονται. οὐ διαλλάττουσι δὲ ἐν ταῖς αὐτῶν στολαῖς τῆς τῶν πρωτοσπαθαρίων ἀμφιάσεως πλὴν λώροις καὶ μόνον, εἰ ἄρα καὶ ἡ τῶν πρωτοσπαθαρίων αὐτοῖς ἐφέπεται²⁰ δόξα, οὐδὲ κωλύονται οἱ πραιποσίτοι· ἐν ὄφφικίοις διατρέπεν, ὅλον ἂν ἔστιν ὄφφικιον, τοῦ εἶναι καὶ πραιποσίτος καὶ

tis, solenne pompa induta. Dat consuetudinem praepositis nummos 36, deuterio 12, si forte ipsi indumentum imperiale tradat, primicerio sex. Sexta dignitas est protospathariorum eunuchicorum, cuius brabeum torques aureus gemmis et margaritis obsitus, quem ipse Imperator suis manibus impositum cervicibus honorati concludit. Accipiunt praeterea et ipsi quoque tunicam candidam auro incrustatam ad modum dibitisii, et diploida coccineam cum tabliis auro contextis. Dat consuetudinem praepositis et patriciis eunuchis et protospathariis eunuchis 72, papiae et deuterio 6. Septima dignitas est illustrissimorum praepositorum, cuius brabeum sunt tabulae patriciatus, absque tamen codicillis, in processione in chrysotriclinium regia manu traditae. Dat consuetudinem, si simul protospatharius declaretur, litram unam et deuterio pro tabulis solidos 24. Neque enim non permittitur praepositis in officii eminere. Potest omnino praepositus simul etiam officialis qualiscunque tandem esse. Si vero simul quoque patricius renuntietur, pendit tantundem atque patricii. Octava est patriciorum, eunuchicorum nempe, dignitas, cuius brabeum sunt tabulae eburneae cum codicillis, haud secus atque sunt aliorum patriciorum barbatorum. Horum vestitus a vestitu protospathariorum non differt nisi loris tantum, si simul etiam protospathariorum dignitatem gerunt. Patricii eunuchi dant consuetudinem

ὄφφικιάλιος. παρέχουσιν δὲ συνήθειαν οἱ πατρῷοι εὐνοῦχοι καθὼς καὶ οἱ βαρβάτοι. παρὰ δὲ τῶν εἰς ὄφφικια προβαλλομένων πάντων ἐκκομιζομένου τοῦ πραιποσίτου, ὡς ἐκ *Ms. 240. b* προσώπου τοῦ βασιλέως, τὴν ἀπόκρισιν τῆς προβλήσεως, λαμβάνειν τὸν αὐτὸν πραιπόσιτον καθ' ἕκαστον ὄφφικιάλιον συνήθειαν „ κδ'. μηδεῖς, τοίνυν παραβαινέτω τὴν τοιαύτην τάξιν τε καὶ στάσιν τῶν ἐκτιθεμένων ἀξιωμαίων, ἢ ἄλλως πῶς ταύτας μετερχέσθω, πλὴν τῶν κληρικῶν καὶ μόνον. οὗτοι γὰρ λόγῳ μόνῳ μετέρχονται τὰς ἀξίας. ἡ δὲ τῶν πρωτοσπα-
10 θαρῶν ἀξία διὰ βασιλικῆς χειρὸς μετὰ ἐπιριπταρίου βασιλικοῦ ἐπισυγκλείεται. ταύτας δὲ τὰς συναγομένας συνηθείας τῶν ἀξιωμαίων παρὰ τοῦ παπίου καὶ τοῦ δευτέρου μερίζεσθαι αὐτοῖς ἐπ' ἴσης ἄνευ τῆς συνηθείας τοῦ χρυσοτρικλίνου, ὅτι μονομερῶς τοῦ παπία ἔστί. τῶν δὲ πλακῶν καὶ
15 τῶν μαγίστρων καὶ τῶν πριμικηρίων καὶ τῶν κουβικουλαρίων μονομερῶς λαμβάνει αὐτὰ ὁ δεύτερος, καθὼς ἀνωτέρω διαγορεύει. τοῦ δὲ τιμίου σταυροῦ τῷ Ἀγγούστῳ μηνὶ ἐξέρχεται ὁ παπίας, καὶ εἴ τι ἂν ἐπισυνάξει, ἔχει αὐτὰ, καὶ ἐξ αὐτῶν δίδωσιν καὶ τῷ δευτέρῳ μέρος τι. εἰ δὲ δι' ἀδυναμί-
20 αὐν εἴτε νόσον οὐκ ἐξέρχεται ὁ παπίας, ἐξέρχεται ὁ δεύτερος, καὶ εἴ τι ἂν ἐπισυνάξει, μερίζονται αὐτὰ ὅ,τε παπίας καὶ ὁ δεύτερος ἐξ ἴσης. ἐπέχει δὲ ὁ παπίας τὰς ἐξ ἑβδομάδας τοὺς διαιταρίους καὶ τὸ ἔλαιον τῶν καμαρῶν τοῦ χρυσο-
13. ἐφίσσης c8d. et ed.

eandem, quam barbati. Obtinet autem, ut ab omnibus ad officia promotis praepositus, utpote significationem promotionis ex persona et loco Imperatoris edens, accipiat ab unoquoque officiale pro consuetudine nummos aureos viginti quatuor. Nemo itaque hunc dignitatum hactenus expositarum ordinem atque constitutionem transgrediatur, aliove modo eas ambeat et obtineat praeter solos clericos, qui solo edicto dignitates accipiunt. Protospatharii dignitas confirmatur et significatur epirrhiptario seu cucullo, quem ipsi regia manus concludit [seu ad iugulum adfibulat]. Oportet congregatas has consuetudines dignitatum a papia et deuterio aequalibus partibus dividit praeter consuetudines chrysotriclinii, quas papias soli sibi reservat. Consuetudines autem, quae pro tabulis eburneis a magistris, a primiceriis et a cubiculariis penduntur, soli cedunt deuterio; prout superiora docent. In festo exaltationis sanctae crucis mense Augusto exit [cum cruce obitque palatium et Urbem] papias, et quidquid collegerit, habet sibi, parte tamen aliqua deuterio indulta. Si vero aut morbis aut aliis causis impeditus nequeat [e palatio cum cruce] exire papias, exit deuterus, et quidquid stipis inde collegerit, id partiuntur aequaliter, ipse atque papias. Habet autem papias sub inspectione sua diaetarios per sex [magni ieiunii] septimanas; et oleum fornicum chrysotricli-

τρικλίνου σὺν τῶν κανδηλαπτῶν. τὸ δὲ ἔλαιον τοῦ πολυ-
 κανδήλου τοῦ κατὰ τὸ μέσον κρεμμαμένου τοῦ χρυσοτρικλί-
 Ed.L. 420 γου καὶ τῶν λοιπῶν πολυκανδήλων καὶ ψιαθίων, ἐπικρα-
 τοῦσιν αὐτὰ αὐτοὶ οἱ κανδηλάπται. ἐπέχει δὲ καὶ τοὺς λού-
 στας καὶ τοὺς καμηνάδας καὶ τοὺς κανδηλάπτας τοῦ λαυσια-5
 κοῦ καὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τοὺς ὄρολόγους καὶ τοὺς ζαρά-
 βας, καὶ ὅστις ἐξ αὐτῶν λείψῃ, ἔχει ἐξουσίαν ποιεῖν ἀντιση-
 κοῦντας, καὶ λαμβάνει ρ' σνηθίαν αὐτῶν, εἰς μὲν τοὺς
 πριμικηρίους „ ιθ', καὶ εἰς τοὺς διαιταρίους καὶ λοιποὺς ἀνά
 „ ε', λαμβάνουσι δὲ καὶ οἱ πριμικήριοι „ α', καὶ ὁ λαός „ ε'.¹⁰
 ἀπέχει δὲ καὶ ὁ δευτέρος τὰ σελλία καὶ τοὺς διαιταρίους καὶ
 τὸν πριμικήριον αὐτῶν καὶ τὰ στέμματα καὶ τὰς ἐσθῆτας τῶν
 βασιλέων καὶ τὰ βῆλα τοῦ χρυσοτρικλίνου καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν
 ἀλλαξίμων καὶ τοὺς βεστήτορας σὺν τῶν πριμικηρίων ἀν-
 Ms. 241. a τῶν καὶ τὰ σκευῆ τῶν ἀξιωμάτων καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν ἀξιωμά-15
 Bτων, οἳ καὶ συνάγουσιν τὰ ἀξιώματα παρὰ τῶν λαμβανόντων
 τὰς ἀξίας. καὶ ὅστις ἐξ αὐτῶν λείψῃ, ἵνα παρέχει ὁ μέλ-
 λων γίνεσθαι τὰς σνηθείας τῆς δευτέρας, καθὼς καὶ ὁ πα-
 πίας λαμβάνει. εἰς δὲ τὰς προελεύσεις ἵνα συναγῶνται οἱ
 βεστήτορες καὶ οἱ πριμικήριοι πάντες, καὶ βαστάζουσιν τὰ 20
 κορνίκλια σὺν τοῖς στέμμασιν. συνάγεσθαι δὲ τοὺς ἀμφοτέ-
 ρων διαιταρίους καὶ βαστάζειν εἰς τὰς προελεύσεις τὰ ταβλία

nii et candelarum accensores. Oleum vero multifidi candelabri, quod in medio chrysotriclino suspensum est, et reliquorum polycandelorum ipsi candelaptae sufficiunt. Curat etiam balneatores, et caminorum calfactores, et candelaptas lausiaci atque iustiniani, item horologos et zarabas. Quisquis eorum munere decesserit, habet praepositus potestatem eorum in locum alios substituendi, et accipit ab ipsis certum pecuniae numerum in consuetudinem; a primiceriis nempe nummos 19, et a singulis diaetariis et reliquis senos nummos. Accipiunt etiam primicerii unum et populus sua cetera turba. In universum deuterus curat regitque sellas seu thronos imperiales, et diaetarios et primicerium ipsorum; et stemmata seu infulas, et vestes imperiales, et vela chrysotriclinii, et qui a mutatorii sunt, et vestitores eorumque primicerios, et vestes axiomatum [seu quibus recens honorati investuntur,] et eos, qui sunt ab axiomatibus, qui nempe exigunt et collectant axiomata vel consuetudines pro novis dignitatibus ab honoratis dandas. Quisquis horum munere suo decesserit, in eius locum suffiendi alium facultas est deuteris, debetque ipsi novo munere mactandus tantundem, quantum modo diebamus papiae deberi. In processionibus id curae est deuteris, ut coeant vestitores et primicerii omnes, et serant corniclia seu capsulas vel pyxides cum coronis intus repositis; item ut coeant omnium,

τὰ βασιλικὰ μετὰ τῶν ἀλλαξίμων. ἀκολουθεῖν δὲ εἰς τὰς προελείσεις τοὺς ῥάπτας τοὺς βασιλικούς καὶ τοὺς χρυσοκλαβαρίους καὶ τοὺς χρυσοχοῦς, βασιτάζοντες καὶ αὐτοὶ σπαθία τὰ βασιλικὰ εἰς τὰς θήκας αὐτῶν. καὶ λαμβάνειν αὐτοὺς παρὰ τοῦ βαρβάρου μαϊουμιῶν εἰς τὰ πρόκενσα. λαμβάνειν δὲ καὶ ξύλον τὸν παπίαν τῇ ἐβδομάδι πίσσαν μίαν, καὶ τὸν δεύτερον πίσσαν μίαν. ταῦτα δὲ πάντα φυλάττεσθαι, τηρεῖσθαι τε καὶ πρῶττεσθαι ἀπαρασῶντα καὶ διαμένειν βέβαια, καθὼς ἡ εὐσεβῆς καὶ ἐνθεος βασιλεία ἡμῶν ἐξέθετο, ὡς καὶ ἐξ ἀρχαίων τῶν χρόνων παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν εὐσεβῶς βασιλευσάντων δικαίως ἐξετέθη.

Ἵσαι διὰ βασιλικοῦ λόγου προσγίνονται τούτοις ἀξίαι. D

Αἱ δὲ λόγῳ προσγινόμεναι τούτοις ἀξίαι εἰσὶ καὶ αὐτὰς τὸν ἀριθμὸν κυρίως 9· ὁ παρακοιμώμενος τοῦ δεσπότου, 15 ὁ πρωτοβεστιάριος τοῦ δεσπότου, ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ δεσπότου, ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς αὐγοῦστης, ὁ παπίας τοῦ μεγάλου παλατίου, ὁ δεύτερος τοῦ μεγάλου παλατίου, ὁ ἐπιγέρονης τοῦ δεσπότου, ὁ πιγκέρονης τῆς αὐγοῦστης, ὁ παπίας τῆς μανναύρας, ὁ παπίας τῆς Δάφνης· ἀλλὰ μὴν καὶ αἱ 20 ἄλλαι πᾶσαι, ὅσαι καὶ τοῖς βαρβάρτοις προσγίνονται, πλὴν τῆς τοῦ ἐπάρχου καὶ κνέστωρος καὶ ὀσμειστικῶν ἀξίας.

6. τῇ ἐβδομάδα cod. et ed.

[palatiorum puta] diaetarii, et gerant in processionibus tabulas imperialibus mutatorii onustas; item ut processiones sequantur auroclavarios et aurifabros. Officium quoque deuterorum est, ut spathas imperiales vaginis suis reconditas gerant, et a barbaro [seu capitaneo hetaeriae] maiumam nomine processionum accipiant. Debet etiam papias lignum in septimana vice una et deuterus quoque vice una accipere. Haec omnia custodiri, observari et peragi oportet, neque turbari, sed firma et immota manere, quemadmodum pia et Deo plena maiestas nostra constituit, itemque antiquis temporibus qui ante nos pie regnarunt, qua par erat, ordinarunt.

DE DIGNITATIBUS; QUAS EUNUCHI SOLO IMPERATORIS EDICTO
 ἐὼς ἐξέρχονται.

Novom proprie et stricte sunt tales dignitates: Domini paracoemomachus seu accubitor; Domini protovestiarius; praefectus mensae Domini; praefectus mensae Imperatriciae; papias magni palatii; deuterus magni palatii; pincerna Augustae; papias magnaerae et papias Daphnae. Possunt tamen in universum eunuchi dignitates omnes obtinere, quas barbati, praeter eparchi seu praefecti Urbis et quaestoris et domesticorum dignitates.

E. L. 421

Τόμος β'.

Ταύτας οὖν ἀπάσας τὰς ἔργῳ καὶ λόγῳ διδομένας ἀξίας σαφεῖ καὶ ἀκριβεῖ λόγῳ παραστῆσαι σπουδάσαντες, οὐ δίκαιον ἐκρίναμεν, ὡς φίλοι, μέχρι τούτων καταπαῦσαι τὸν λόγον, ἀλλὰ καὶ, ὃ μάλιστα ὑμῖν ζητητέον, τῆς περὶ τῶν καθεδρῶν ἀκριβείας καθάνασθαι καὶ τὴν ὑπόθεσιν εἰς πέρας ἀγάγει, Ms. 241. b καθὰ ἐξηγήσασθε. καὶ γὰρ πάλιν ὡς ἐπ' ἀναλήψει ταῖς λεχθεῖσαις ἀπάσαις χρῆσάμενοι τὴν ἐκάστης τάξιν καὶ κλῆσιν καὶ οἰκείαν καθέδραν σαφέστερον ὑμῖν κανονῆσαι B ἐπήχθημεν. δεῖ γὰρ τὸν καλέοντα ἀρτικλίνην ταύτας μὲν 10 ἀπάσας ἀκριβῶς εἰδέναι, ὡς ἔφαμεν, καὶ τὴν τῶν ἱερῶν βασιλικῶν κληρωτίων κατάστασιν διττῶς ποιεῖσθαι εἰς κόσμησιν, καὶ τῷ μὲν λόγῳ τὴν κλῆσιν τῆς ἐκάστου ἀξίας οἰκειᾶς ἐκφέρειν, τῇ δὲ δεξιᾷ χειρὶ διὰ τοῦ σχήματος προσδεικνύειν τὸν ἐκάστη ἀρμόζοντα τόπον, καὶ τὸν μὲν πρώτο-15 κλητον φίλον πρὸς τὸ εὐώνυμον προτρέπεσθαι μέρος, ὅπως ἢ τῆς βασιλικῆς ἀξίας ἐπίδοσις εὐχερῆς τῷ πρωτοκλήτῳ γένηται φίλῳ, τὸν δὲ ἀπ' αὐτοῦ δεύτερον ἐν τοῖς δεξιοῖς προσκαλεῖσθαι, καὶ λέγειν· „ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ὁ καῖσαρ, ὁ νοβελήσιμος, ὁ κουροπαλάτης, ὁ βασιλεπάτωρ, 20 C ἢ ζωστὴ πατρικία.“ εἰδέναι δὲ δεῖ, ὅτι αἱ ἕξ αὐταὶ μόναι

CAPUT SECUNDUM.

Has igitur omnes dignitates utriusque generis, tam re et solennibus cum cerimoniis, quam verbis, attributas quum studeamus distincto perspicuoque et accurato sermone persequi, aequum non putamus, o amici, cum dictis tractationi finem imponere, sed potius necesse videtur, ut, (quod maxime nobis indagandum et declarandum erat, et vos a me rogastis,) plenam omnibus numeris perhibeamus expositionem de praesectionibus et praecedentiis harum dignitatum. Propterea repetituri tanquam in recapitulatione iam dictarum dignitatum nomina, dabimus nunc operam, ut cuiusque ordinem et appellationem et propriam sedem perspicueque breviterque tanquam in canone quodam aut laterculo declaremus. Oportet enim artoclinam, cuius est dignitates ad sacram mensam assensuras intro vocare, omnes eas probe nosse, sacrorumque imperialium conviviorum cerimonias et directionem gemino modo facere, scilicet voce dignitatis cuique singulari viro propriae appellationem pronuntiare, et simul dextra manu gestuque decoro et consueto competentem cuique suum locum assignare; amicumque Domini eum, qui primus introvocat, ad sinistram Domini manum ablegare, quo nempe sua maieestas illi primo vocato eo facilius commodiusque dapes porrigere possit. Secundo autem loco vocatum ad dextram ablegare; et proclamare hoc tenore: *Patriarche Constantinopolensis; Caesar; Nobilissimus; Curopalata; Basileopator; Zoste patricia.* Haec nempe

*ἀρχαὶ ἐν τῇ ἀποκοπῇ τραπέζῃ συνσιτιῶνται τοῖς βασιλεῦσιν, αἱ δὲ λοιπαὶ πᾶσαι τῆς δευτέρας ὑπάρχουσι τάξεως, ὅσον ὁ μάγιστρος, ὁ μάγιστρος. εἰ δὲ τις τούτων ὀφθαλμὸν τετιμῆται, προκρίνεται τοῦ ἑταίρου, κἄν τάχα ἔσχατος ἦ. εἶτα, 5 ὁ ῥαίτωρ, ὁ σύγκελλος Ῥώμης, ὁ σύγκελλος Κωνσταντινουπόλεως. εἰ δὲ καὶ τῶν τῆς Ἀνατολῆς πατριαρχῶν τύχοιεν σύγκελλοι, προκρίνονται τούτων κατὰ τὰ ἴδια αὐτῶν πατριαρχία, εἰδ' οὕτως ὁ ἀρχιεπίσκοπος Βουλγαρίας, πατρίκιος εὐνοῦχοι. ὁ δὲ ὢν ἐξ αὐτῶν ἐν ὀφθαλμῷ προκρίνεται τοῦ ἐτέ-
 10 ρου. ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τῶν Ἀνατολι-
 κῶν· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ δομέστικος τῶν σχολῶν· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τῶν Ἀρμενιάκων· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τῶν Θρακησίων· ὁ ἀν-
 15 θύπατος πατρίκιος καὶ κόμης τοῦ ὀψικίου· ὁ ἀνθύπατος
 πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τῶν βουκελλαρίων· ὁ ἀνθύπατος
 πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Καππαδοκίας· ὁ ἀνθύπατος πα-
 τρίκιος καὶ στρατηγὸς τοῦ Χαρσιανοῦ· ὁ ἀνθύπατος πατρί-
 κιος καὶ στρατηγὸς Κολωνείας· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ
 στρατηγὸς Παφλαγωνίας· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρα-
 20 τηγὸς τῆς Θράκης· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς
 Μακεδονίας· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Χαλ-
 δίας· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς καὶ δομέστικος*

6. τοῖς cod. et ed.

sex dignitates solae simul cum Imperatore in mensa apocopta seu privata et a ceteris separata epulantur. Reliquae autem omnes sunt secundi ordinis, ut magister [primus], magister [secundus] et sic porro. Horum honoratorum si quis officio praeterea mactus est, praehabetur alteri eiusdem quidem dignitatis viro, sed officio casto, etiamsi ipse postremus seu promotionis tempore recentissimus sit. Deinde evocatur rector; syncellus Romae; syncellus CPoleos. Syncelli, si qui adsunt, patriarcharum orientalium, praecedunt et sequuntur ordine, quem in ordine ecclesiastico tenet suus cuiusque patriarcha. Dein archiepiscopus Bulgariae; tum patricii eunuchi. Horum quisquis officio honoratus est, praefertur alteri [non honorato alia praeter patriciatum dignitate]. Tum sequuntur hoc ordine: Proconsul patricius et strategus Anaticorum seu Orientalium; proconsul patricius et domesticus scholarum; proconsul patricius et strategus Armeniacorum; proconsul patricius et strategus Thracesium; proconsul patricius et comes opsicii; proconsul patricius et strategus Bucellariorum; proconsul patricius et strategus Cappadociae; proconsul patricius et strategus Charsiani; proconsul patricius et strategus Coloniae; proconsul patricius et strategus Paphlagoniae; proconsul patricius et strategus Thraciae; proconsul patricius et strategus Macedoniae; proconsul patricius et

τῶν ἐξοκουβιτόρων· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ ἑπάρχος τῆς πόλεως· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Πελοποννήσου· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Νικοπόλεως· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τῶν Κιβυρῥαϊωτῶν· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Ἑλλάδος· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Σικελτίας· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Στρυμῶνος· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Κεφαλληνίας· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Θεσσαλονίκης· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τοῦ Λυβῆραχίου· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τῆς Σάμου· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τοῦ Αἰγαίου πελάγους· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Δαλματίας· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Χερσῶνος· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ σακελλάριος· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ γενικὸς λογοθέτης· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ κνέσιωστωρ· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ λογοθέτης τοῦ στρατιωτικοῦ· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ δρογγάριος τῆς βίγλης· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ δρογγάριος τῶν πλοίων· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ λογοθέτης τοῦ ἀρόμου· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ λογοθέτης τῶν ἀγελῶν· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ δομῆστικὸς τῶν ἱκανάτων· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ δομῆστικὸς τῶν νομῆρων· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ δομῆστικὸς τῶν ὀπημάτων· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ κόμης τῶν τειχέων· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ

strategus Chaldiae; proconsul patricius et strategus et domesticus excubitorum; proconsul patricius et eparchus seu praefectus Urbis; proconsul patricius et strategus Peloponnesi; proconsul patricius et strategus Nicopoleos; proconsul patricius et strategus Cibyrhaeotarum; proconsul patricius et strategus Graeciae; proconsul patricius et strategus Siciliae; proconsul patricius et strategus Strymonis; proconsul patricius et strategus Cephaleniae; proconsul patricius et strategus Thessalonicae; proconsul patricius et strategus Dyrrhachii; proconsul patricius et strategus Sami; proconsul patricius et strategus Aegaei maris; proconsul patricius et strategus Dalmatiae; proconsul patricius et strategus Chersonis; proconsul patricius et saccellarius; proconsul patricius et genicus logothetes vel generalis rationalis; proconsul patricius et quaestor; proconsul patricius et logothetes rei militaris; proconsul patricius et drungarius vigiliae; proconsul patricius et drungarius rei maritimae; proconsul patricius et logothetes cursus; proconsul patricius et logothetes gregum; proconsul patricius et domesticus hicanatorum; proconsul patricius et domesticus numerorum; proconsul patricius et domesticus optimatum; proconsul patricius et comes castrorum; proconsul patricius et chartularius sacelli; proconsul patricius et

χαρτουλάριος τοῦ σικελλίου· ὁ ἀνθύπατος πατρικίος καὶ χαρτουλάριος τοῦ βεστιαρίου· ὁ ἀνθύπατος πατρικίος καὶ χαρτουλάριος τοῦ κανικλείου· ὁ ἀνθύπατος πατρικίος καὶ D πρωτοστράτωρ· ὁ ἀνθύπατος πατρικίος καὶ πρωτοασκητήτης· ὁ ἀνθύπατος πατρικίος καὶ κόμης τοῦ στάβλου· ὁ ἀνθύπατος πατρικίος καὶ ἐκ προσώπου τῶν θεμάτων· ὁ ἀνθύπατος πατρικίος καὶ ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ· ὁ ἀνθύπατος πατρικίος καὶ μέγας κουράτωρ· ὁ ἀνθύπατος πατρικίος καὶ κουράτωρ τῶν μαγγάνων· ὁ ἀνθύπατος πατρικίος καὶ ἐπὶ 10 ἰοτῶν δειήσεων· ὁ ἀνθύπατος πατρικίος καὶ ὄρφανοτρόφος· ὁ ἀνθύπατος πατρικίος καὶ δῆμαρχος Βενέτων· ὁ ἀνθύπατος πατρικίος καὶ δῆμαρχος Πρασιόνων. εἰ δὲ μὴ εἶεν πάντες Ed.L. 423 ἀνθύπατοι οἱ ἐν τοῖς ὄρφικίοις τεταγμένοι, ἀλλ' ἐν μόνῃ τῇ τῶν πατρικίων ἀξίᾳ τὰ στρατηγὰτα ἢ τὰ δομειστικάτα ἢ τὰ 15 ὄρφικία προσελάβοντο, οἱ μὲν λιτοὶ ἀνθύπατοι τῶν ἐν τοῖς ὄρφικίοις τεταγμένων πατρικίων ἐν ταῖς καθέδραις προκρίνονται, δηλονότι ἕκαστος αὐτῶν κατὰ τὴν ἐπίδοσιν τοῦ κωδικέλλου αὐτοῦ τῷ βαθμῷ προτιμώμενος, πλὴν τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἀνατολικῶν καὶ τοῦ δομειστικοῦ τῶν σχολῶν· οὐ- 20 τοι γὰρ μόνον, καὶ μὴ ὄντες ἀνθύπατοι, ἐν τῇ καθέδρᾳ τῶν ἀνθυπάτων ὑπερέχουσιν ἅπαντας. εἰ δὲ τινες ἐξ αὐτῶν, εἴτε ἐκ τῶν ἀνθυπάτων, εἴτε ἐκ τῶν λιτῶν πατρικίων, ἢ εἰς B στρατηγὰτα ἀνήχθησαν, εἴτε ἐν ἄλλῃ τῷ διὰ λόγου προσγι- 14. στρατηγὰτα em. R., στρατηγήματα cod. et ed.

chartularius vestiarii; proconsul patricius et chartularius cancellii; proconsul patricius et protostrator; proconsul patricius et protasecretis; proconsul patricius et comes stabuli; proconsul patricius et repraesentans thematum; proconsul patricius et praefectus iudicii vel rei privatae; proconsul patricius et magnus curator; proconsul patricius et curator palatii manganorum; proconsul patricius et magister supplicationum; proconsul patricius et praefectus orphanotrophorum; proconsul patricius et demarchus Venetorum; proconsul patricius et demarchus Prasinorum. Quodsi autem, qui haec officia gerunt, non omnes simul proconsules quoque fuerint, sed in nudo patriciatu suam aliqui dignitatem, sive strategii, sive domestici, sive officialis alterius, adierint, talibus praesentantur quoad sessionem simplices proconsules; ita nempe, ut gradum hi teneant secundum tempus traditorum sibi codicillorum; exceptis solis stratego Anaticorum et domestico scholarum. Hi enim soli, etiam si proconsules non fuerint, sessione tamen praehabentur proconsulibus omnibus. Si quis autem eorum, proconsulum puta patriciorumve simplicium, ad strategii dignitatem ullumve aliud eorum officiorum promoveatur, quae solo Domini edicto impetrantur: tunc sedet eorum unusquisque in loco non eo, quem ut proconsul pa-

νομένῳ ἀξιώματι, ἕκαστος αὐτῶν κατὰ τὴν τοῦ ὀφφικίου οἰκειῶν δόξαν καὶ τῆς καθέδρας ἀπολαύει. οὐ μὴν δὲ κατὰ τὴν τάξιν τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐπιδόσεως τοῦ κωδικέλλου κἄν τάχα τύχη ὁ ἕσχατος τῷ βαθμῷ προκριθῆναι τοῦ πρώτου ἐν οἰκῷ οἰκῷ ὀφφικίῳ τῷ διὰ λόγου προσγινομένῳ. εἰ δὲ καὶ

Ms. 242. b παγανοὶ τύχοιεν χωρὶς ὀφφικίων πατρίκιοι, ὑποπίπτουσι τοῖς τὰ ὀφφικία ἔχουσι πατρίκιοις. εἰ δὲ τις ἐκ τῶν λεχθέντων ὀφφικίων διαδεχθῆ, κατὰ τὸν πρῶτον βαθμὸν τῆς τάξεως τοῦ κωδικέλλου αὐτοῦ ἀναστραφῆσεται ἐν τῇ κλήσει. **C** κληρωρέονται δὲ ἅπαντες οὕτως. 10

Τόμος γ'. Τῆς τῶν διαφόρων ἀξιωμάτων καθολικῆς καθέδρας.

Ὁ μάγιστρος· ὁ ῥυϊκτωρ· ὁ σύγκελλος· ὁ πατρίκιος καὶ πραιπόσιτος· οἱ πατρίκιοι οἱ εὐνοῦχοι· οἱ ἀνθύπατοι πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ κατὰ τὰ στρατηγᾶτα ἢ τὰ ὀφφικία αὐτῶν· ἀνθύπατοι πατρίκιοι λιτοὶ κατὰ τοὺς κωδικέλλους¹⁵ αὐτῶν· πατρίκιοι στρατηγοὶ κατὰ τὰ στρατηγᾶτα αὐτῶν ἢ τὰ ὀφφικία αὐτῶν· ὁ πραιπόσιτος μὴ ὢν πατρίκιος· (εἰ **D** δὲ καὶ ἐν ὀφφικίῳ τετίμηται, προκρίνεται τοῦ ἑτέρου·) ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ στρατηγὸς τῶν Ἀνατολικῶν· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ δομέστικος τῶν σχολῶν· οἱ πρωτοσπαθᾶριοι²⁰ στρατηγοὶ τῶν Ἀνατολικῶν θεμάτων κατὰ τὰς στρατηγίας

11. *perl aut dià ante tῆς excidisse putat R.*

triciusve obtineret, sed eo quem officii sui gloria et auctoritas deposcit; non tamen secundum ordinem gradus traditorum codicillorum. Contingat enim quocumque tandem officio eorum, quae per mandatum impertiuntur, ut qui iuxta tempus promotionis ultimus deberet esse, praecedat eum, qui promotorum antiquissimus est. Si qui autem pagani sint, hoc est officiis cassi, patricii, cedunt gradu patriciis officia gerentibus. Si quis in dictorum officiorum aliquo successorem nactus fuerit, procedetur cum eo in evocatione secundum gradum, qui antea ipsi competebat ex ordine codicilli sui. Omnes autem introvocantur hoc modo.

CAPUT TERTIUM, DE SESSIONE DIGNITATUM IN UNIVERSUM.

Primus sedet magister, tum rector, dein syncellus; patricius et praepositus idem; patricii eunuchi; proconsules patricii et strategii secundum strategata, id est, praeturas aut provincias suas aut officia sua; proconsules patricii simplices secundum aeram codicillorum suorum; patricii strategii [et officiales, qui non sunt simul proconsules] secundum strategata sua aut officia sua; praepositus, qui non est patricius; si autem simul officio fungitur, praecit alteri [idem officium gerenti]; protospatharius et strategus Anatolicorum; protospatharius et domesticus scholarum; protospatharii et strategii peculiarium per Orientem thematum vel provinciarum secun-

αὐτῶν· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ δομέστικος τῶν ἔξκουβιτό-
 ρων· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ ἑπαρχος τῆς πόλεως· οἱ πρω-
 τοσπαθᾶριοι καὶ στρατηγοὶ τῶν θεμάτων τῆς δύσεως κατὰ
 τὰ στρατηγᾶτα αὐτῶν· οἱ μητροπολίται· οἱ ἀρχιεπί-
 σκοποι κατὰ τοὺς θρόνους αὐτῶν· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ
 σακελλάριος· οἱ ἐπίσκοποι οἱ ἐπεχόμενοι· πριμικηριοὶ εὐ-
 νοῦχοι τοῦ κουβουκκείου· (εἰ δὲ καὶ πρωτοσπαθᾶριοὶ εἰσιν, Ed.L. 424
 προκρίνονται τῶν λιτῶν πριμικηρίων· εἰ δὲ καὶ ὀφφίκια
 προσελάβοντο, καὶ εἰθ' οὕτως προκρίνονται τῶν λοιπῶν·) ὁ
 10 πρωτοσπαθᾶριος καὶ λογοθέτης τοῦ γενικοῦ· οἱ δοτιᾶριοι τοῦ
 κουβουκκείου· (εἰ δὲ καὶ ὀφφίκια ἔχοιεν, προκρίνονται τῶν
 ὁμοτίμων·) ὁ κνέστωρ καὶ μὴ ὢν πρωτοσπαθᾶριος· ὁ πρω-
 τοσπαθᾶριος καὶ λογοθέτης τοῦ στρατιωτικοῦ· ὁ πρωτοσπα-
 θᾶριος καὶ δρουγγᾶριος τῆς βίγλης· ὁ οἰκονόμος τῆς μεγά-
 15 λης ἐκκλησίας, κατὰ τὰ νῦν ἐτιμήθη· ὁ πρωτοσπαθᾶριος
 καὶ λογοθέτης τοῦ δρόμου· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ δρουγ-
 γᾶριος τῶν πλοῦμων· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ λογοθέτης τῶν
 ἀγγελῶν· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ ἐπὶ τῶν βασιλικῶν· ὁ πρω-
 20 τοσπαθᾶριος καὶ δομέστικος τῶν ἱκανάτων· ὁ πρωτοσπαθᾶ-
 ριος καὶ δομέστικος τῶν νουμέρων· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ
 δομέστικος τῶν ὀπημάτων· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ κόμης
 τῶν τειχέων· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ χαρτουλᾶριος τοῦ σα-
 κελλίου· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ χαρτουλᾶριος τοῦ βεστια-
 ρίου· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ χαρτουλᾶριος τοῦ κανικείου·
 25 ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ πρωτοστράτωρ· ὁ πρωτοσπαθᾶριος

dum ordinem suorum strategatorum; protospatharius et domesticus
 excubitorum; protospatharius et praefectus Urbis; protospatharii et
 strategi thematum Occidentis ex ordine suorum strategatorum; metro-
 politani; archiepiscopi secundum thronos vel sedes suos; protospa-
 tharius et sacellarius; episcopi sub inspectione superiorum pontifi-
 cum constituti; primicerii eunuchi cubiculi; qui si simul sunt pro-
 tospatharii, praeferruntur simplicibus primiceriis, idemque obtinet de
 iis, qui alia praeterea officia gerunt; protospatharius et logothetes
 genici; ostiarii cubiculi, qui si simul officiis fungantur, praehabentur
 collegis suis; quaeator, etiamsi protospatharius non sit; protospa-
 tharius et logothetes fisci militaris; protospatharius et drungarius
 vigiliae; oeconomus magnae ecclesiae, ut hoc tempore gradum tenet;
 protospatharius et logothetes cursus; protospatharius et drun-
 garius cursus; protospatharius et drungarius classiariorum; pro-
 tospatharius et logothetes gregum; protospatharius et praefectus homi-
 num imperialium seu basilicorum; protospatharius et domesticus hi-
 canatorum; protospatharius et domesticus numerorum; protospatharius
 et domesticus optimatum; protospatharius et comes castrorum; proto-

καὶ πρωτοασκηρήτης· οἱ πρωτοσπαθάριοι ἐκ προσώπου τῶν θεμάτων κατὰ τὸ ἴδιον ἐκάστου θέμα· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ κόμης τοῦ στάβλου· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ λόγου· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ μέγας κουράτωρ· ὁ C πρωτοσπαθάριος καὶ κουράτωρ τῶν μαγγάνων· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ ἐπὶ τῶν δεήσεων· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ ὄρφανοτρόφος· οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ κλεισουργαὶ· ὁ Ms. 243. πρωτοσπαθάριος καὶ δῆμαρχος τῶν Βενέτων· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ δῆμαρχος τῶν Πρασίνων· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ ἐπὶ τῆς καταστάσεως· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ ἀπὸ στρατηγῶν τῶν Ἀνατολικῶν· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ ἀπὸ δομεστικῶν τῶν σχολῶν· οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ ἀπὸ στρατηγῶν τῶν Ἀνατολικῶν θεμάτων· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ ἀπὸ δομεστικῶν τῶν ἐξοκουβιτόρων· οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ ἀπὸ ἐπαρχῶν· οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ ἀπὸ στρατηγῶν τῆς 15 δύσεως· οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ ἀπὸ κνεστόρων· (οἱ πρωτοσπαθάριοι τοῦ χρυσοτρικλίνου προεκρίθησαν πάλαι τῶν Δαπὸ στρατηγῶν καὶ ἀπὸ ἐπαρχῶν·) οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ κριταί· οἱ πρωτοσπαθάριοι τοῦ μαγλαβίου καὶ ἀρτικλίναι· οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ ἄρχοντες τῶν στάβλων· οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ ἀπὸ ὄφρικίων κατὰ τὰ ποτε ὄφρικια αὐτῶν οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ βασιλικοὶ κατὰ τὰς προβολὰς αὐτῶν·

17. *pálai effecit R. ex incerto cod. compend.*

spatharius et chartularius sacelli; protospatharius et chartularius vestiarum; protospatharius et chartularius caniclii; protospatharius et protostrator; protospatharius et protoascretis; protospatharii ex persona, id est representantes, thematum, unusquisque secundum ordinem sui thematis; protospatharius et comes stabuli; protospatharius et praefectus idici logi seu rationum privatarum; protospatharius et magnus curator; protospatharius et curator mangonorum; protospatharius et magister libellorum supplicum; protospatharius et orphanotrophus; protospatharii et cleisurarchae [seu praefecti limitum, vel et minorum, quam sunt strategata, praefectarum]; protospatharius et demarchus Venetorum; protospatharius et demarchus Prasinorum; protospatharius et cerimoniaris; protospatharius et exstrategus Anaticorum; protospatharius et exdomesticus scholarum; protospatharii et exstrategi singulorum thematum Orientalium; protospatharius et exdomesticus excubitorum; protospatharii et expraefecti; protospatharii et exstrategi thematum occidentaliū; protospatharii et exquaestores; protospatharii chrysotriclinii; qui tamen olim praeferebantur exstrategis et expraefectis; protospatharii iudices; protospatharii de contubernio maglitarum et articlinae; protospatharii et archontes stabulorum; protospatharii et exofficiales, secundum officia, quae olim tenuerunt;

οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ ἀσκηρῆται· οἱ πρωτοσπαθάριοι οἱ
 διὰ πόλεως· οἱ πρωτοσπαθάριοι οἱ ἔξωτικοί. εἰ δὲ μὴ εἶεν
 πάντες πρωτοσπαθάριοι, καὶ τὰς διὰ λόγου προσγινομένης
 ἀξίας κατέχουσιν, οἱ νῦν στρατηγοὶ τῆς τε ἀνατολῆς καὶ
 5τῆς δύσεως οὐχ ὑποπίπτουσιν τῆς ἤδη λαχούσης αὐτῶν τῶν
 θαμάτων καθέδρας διὰ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ βραβείου αὐτῶν, Ed. L.425
 ὑπάρχοντος ἀξιώματος, ἀλλ' ἐν τῇ τάξει, ἣ ἐτάχθησαν, κα-
 τὰ τὸ οἰκεῖον θέμα καθέζονται. ὡσαύτως οὖν καὶ ὁ ἔπαρ-
 χος πόλεως καὶ ὁ κναίστωρ. οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ὄφφικιά-
 10ιοιοι ἐν τοῖς ἁμοτίμοις τῶν διὰ βραβείων διδομένων ἀξιωμά-
 των προτετίμηνται. ἐν δὲ τῇ τάξει τῶν ὄφφικίων ἕκαστος
 αὐτῶν τὴν οἰκεῖαν τάξιν λαμβάνει. μετὰ δὲ τῆς τῶν πρω-
 τοσπαθαρίων τιμῆς δευτέρα ἢ τῶν σπαθαροκανδιδάτων εἰσ-
 ἀγεται τάξις, ὅλον σπαθαροκανδιδάτοι καὶ ὄφφικιάλιοι κατὰ
 15τὰ ὄφφικία αὐτῶν· οἱ σπαθαροκουβικουλάριοι τοῦ βασιλι-
 κοῦ κοιτῶνος· σπαθαροκουβικουλάριοι τοῦ κουβουκλείου· πρε-
 20σβύτεροι οἱ βασιλικοί· οἱ πρεσβύτεροι καὶ ἡγούμενοι καὶ
 πρεσβύτεροι τῆς ἐκκλησίας· οἱ σπαθαροκανδιδάτοι καὶ ἀπὸ
 στρατηγῶν· οἱ σπαθαροκανδιδάτοι τοῦ χρυσοτρικλίνου· οἱ
 25σπαθαροκανδιδάτοι οἱ οἰκειακοὶ καὶ κριταί· οἱ σπαθαροκαν-
 διδάτοι καὶ μαγλαβῆται καὶ ἀρτικλῖναι· οἱ σπαθαροκανδιδά-
 30τοι οἱ ἀπὸ ὄφφικίων· οἱ σπαθαροκανδιδάτοι οἱ οἰκειακοὶ

protospatharii et basilici secundum promotiones suas; protospatharii et asecretis; protospatharii urbani; protospatharii exotici vel suburbanii aut et provinciales. Quodsi autem non omnes illi fuerint protospatharii, qui dignitates per mandatum obtinentes tenent, quantum quidem ad strategum provinciarum Orientalium et Occidentalium attinet, hi, quandoquidem dignitate gaudent, ideo quod cum ea brabeum simul non acceperint, non cedunt sede et praecedentia suis provinciis conveniente; sed eam sedem obtinent, quae suis provinciis assignata est. Praefectus Urbis et quaestor pari iure fruuntur. Reliqui autem omnes dignitatum insignibus simul et officiis honorati semper illis praehabentur, qui secum eadem insignia dignitatum, sed absque officiorum muneribus, obtinuerunt. In ordine autem officiorum quisque locum sibi proprium occupat. Post protospathariorum classem introducitur secunda, nempe spatharocandidatorum [seu spathariorum et candidatorum], ut qui simul spatharocandidati et officiales sunt, eo introducendi ordine, quem officium quodque sortitum est. Spatharocubicularii sacri coetionis; spatharocubicularii cubiculi; presbyteri palatini; presbyteri iidemque hegumeni [monasteriorum]; presbyteri magnae ecclesiae; spatharocandidati exstrategi; spatharocandidati chrysetriclini; spatharocandidati domestici iudices; spatharocandidati maglabitae simul et

τοῦ λανσιακοῦ· οἱ σπαθαροκandidάτοι καὶ ἀσηκρήται· οἱ
 σπαθαροκandidάτοι καὶ κλεισουράρχαι· οἱ σπαθαροκandidά-
 τοι καὶ τουρμάρχαι τῶν φιβεράτων· οἱ σπαθαροκandidάτοι
 καὶ τουρμάρχαι Λυκαονίας καὶ Παμφυλίας· οἱ σπαθαρο-
 κandidάτοι καὶ τοποτηρηταὶ τῶν σχολῶν· οἱ σπαθαροκandi-5
 δάτοι καὶ τουρμάρχαι τῶν τῆς ἀνατολῆς θεμάτων κατὰ τὰ
 θέματα αὐτῶν· ὁ σπαθαροκandidάτος καὶ τοποτηρητῆς τῶν
 ἔξσκουβιτόρων· οἱ σπαθαροκandidάτοι καὶ τουρμάρχαι τῶν
 θεμάτων τῆς δύσεως· ὁ σπαθαροκandidάτος καὶ τοποτηρη-
 τῆς τοῦ ἀριθμοῦ· οἱ σπαθαροκandidάτοι καὶ τουρμάρχαι 10
 τῶν πλοῖμων· ὁ σπαθαροκandidάτος καὶ τοποτηρητῆς τοῦ
 Ms. 243. b πλοῖμου· ὁ σπαθαροκandidάτος καὶ τοποτηρητῆς τῶν ἰκανά-
 των· ὁ σπαθαροκandidάτος καὶ τοποτηρητῆς τῶν νομῆρων·
 ὁ σπαθαροκandidάτος καὶ τοποτηρητῆς τῶν ὀπτημάτων· ὁ
 D σπαθαροκandidάτος καὶ τοποτηρητῆς τῶν τειχέων· οἱ σπα-15
 θαροκandidάτοι οἱ διὰ πόλεως καὶ οἱ τῶν σεκρέτων· οἱ δι-
 σπῆται κατὰ τὰς τάξεις αὐτῶν. εἰ δὲ μὴ εἶεν οὗτοι σπα-
 θαροκandidάτοι, ταῖς μὲν διὰ βραβείων ἀξίαις ὑποπιπτέω-
 σαν, ἐν δὲ τοῖς τοῦ βαθμοῦ αὐτῶν ὀφφικίοις ἀκολουθῶς
 τιμιάσθωσαν. εἰθ' οὕτως τῶν σπαθαρίων εἰσάγεται τάξις, 20
 οἷον οἱ κουβικουλάριοι τοῦ βασιλικοῦ κοιτῶνος· οἱ κουβι-
 κουλάριοι τοῦ κουβουκλείου· οἱ κουβικουλάριοι τοῦ πατριάρι-
 χου· ὁ οἰκονόμος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας· οἱ διάκονοι οἱ

artificinae iidem; spatharocandidati ex officiales; spatharocandidati
 domestici lausiacy; spatharocandidati asecretis; spatharocandidati et
 cleisurarchae; spatharocandidati et turmarchae foederatorum; spa-
 tharocandidati et turmarchae Lycaoniae et Pamphyliae; spatharo-
 candidati et topoteretae scholarum; spatharocandidati et turmarchae
 legionum Orientalium secundum earum ordinem; spatharocandidatus
 et topoteretes excubitorum; spatharocandidati et turmarchae legio-
 num Occidentalium; spatharocandidatus et topoteretes arithmi; spa-
 tharocandidati et turmarchae classiariorum; spatharocandidatus et topo-
 teretes rei navalis; spatharocandidatus et topoteretes hicanatorum; spa-
 tharocandidatus et topoteretes numerorum; spatharocandidatus et to-
 poteretes optimatum; spatharocandidatus et topoteretes castrorum; spa-
 tharocandidati urbani; spatharocandidati secretorum, et tandem bis-
 consules secundum suos ordines. Horum omnium qui spatharocandidati
 simul non fuerint, succedunt quidem illis sui ordinis, qui insignibus
 honorum ornati fuerint, id est qui spatharocandidati sint, honore ta-
 men officii sui gradus debito post illos gaudent, [ita ut spatharocan-
 didatos inferioris gradus praecedant]. Tum introducitur spathariorum
 classis, ut spatharii cubicularii sacri coetoniis; cubicularii cubiculi;
 cubicularii patriarchae; oeconomus magnae ecclesiae; diaconi pal-
 latini; diaconi magnae ecclesiae; spatharii chrysotriclinii; spatha-

βασιλικοί· οἱ διάκονοι τῆς ἐκκλησίας· οἱ σπαθάριοι τοῦ
 χρυσοτρικλίνου· οἱ σπαθάριοι καὶ κριταί· οἱ σπαθάριοι μα- Ed.L. 426
 γλαβῆται καὶ ἀρτικλῖναι· οἱ σπαθάριοι καὶ τουρμαρῆσαι κα-
 τὰ τὰ θέματα αὐτῶν· οἱ σπαθάριοι καὶ τοποτηρηταὶ κατὰ
 5 τὰ τάγματα αὐτῶν· οἱ σπαθάριοι καὶ ἀσηκρῆται καὶ ὁ πρω-
 τονοτάριος τοῦ δρόμου· οἱ σπαθάριοι τοῦ σπαθαρικίου· οἱ
 σπαθάριοι καὶ κόμητες τῆς κόρτης τῶν ἀνατολικῶν· οἱ
 σπαθάριοι καὶ κόμητες τῶν σχολῶν· οἱ σπαθάριοι καὶ κό-
 10 μῆτες τῆς κόρτης τῶν ἀνατολικῶν θεμάτων κατὰ τὰ θέματα
 αὐτῶν· ὁ σπαθάριος καὶ σύμπονος τοῦ ἐπάρχου· ὁ σπα-
 θάριος καὶ λογοθέτης τῶν πραιτωρίων· οἱ σπαθάριοι καὶ
 κόμητες τῆς κόρτης τῶν θεμάτων τῆς δύσεως κατὰ τὰ θέ-
 15 ματα αὐτῶν· οἱ σπαθάριοι καὶ χαρτουλάριοι τοῦ γενικοῦ B
 λογοθέτου· οἱ σπαθάριοι καὶ ἀντιγραφῆς τοῦ κναίστωρος·
 20 οἱ σπαθάριοι καὶ χαρτουλάριοι τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθέτου·
 ὁ σπαθάριος καὶ χαρτουλάριος θέματος τῶν ἀνατολικῶν·
 ὁ σπαθάριος καὶ χαρτουλάριος τοῦ τάγματος τῶν σχολῶν· ὁ
 σπαθάριος καὶ ἀκτουάριος· οἱ σπαθάριοι καὶ χαρτουλάριοι
 τῶν ἀνατολικῶν θεμάτων· ὁ σπαθάριος καὶ χαρτουλάριος
 25 τῶν ἐξοσκουβίτων· οἱ σπαθάριοι καὶ χαρτουλάριοι τῶν δυ-
 τικῶν θεμάτων· οἱ σπαθάριοι καὶ βασιλικοὶ νοτάριοι
 τῆς σακέλλης· οἱ σπαθάριοι καὶ βασιλικοὶ νοτάριοι τοῦ
 βεστιαρίου· οἱ σπαθάριοι καὶ βασιλικοὶ νοτάριοι τοῦ εἰδι- C
 κοῦ· οἱ σπαθάριοι καὶ νοτάριοι τῶν ἀρκλῶν τοῦ γενικοῦ·
 30 οἱ σπαθάριοι καὶ πρωτονοτάριοι τοῦ μεγάλου κουρατορικίου·

16. θέματος em. R., θεμάτων cod.

rii iudices; spatharii maglabitae et articlinae; spatharii turmar-
 chae secundum legiones suas; spatharii topoteretae secundum ta-
 gmata sua; spatharii et asecretae; protonotarius dromi; spatharii
 spatharicii; spatharii et comites cortis Anaticorum; spatharii et
 comites scholarum; spatharii et comites cortis Orientalium legionum
 secundum earum ordinem; spatharius et assessor praefecti Urbis;
 spatharius et rationalis praetorium; spatharii comites cortis legio-
 num Occidentalium secundum earum ordinem; spatharii et chartu-
 larii generalis logothetae; spatharii et magistri scriniorum quaesto-
 ris; spatharii et chartularii rationalis fisci militaris; spatharius char-
 tularius thematis Anatoliae; spatharius chartularius tagmatis schol-
 arum; spatharius et actuarius; spatharii et chartularii peculiarium
 quarumque legionum Orientalium; spatharius et chartularius excubi-
 torum; spatharii et chartularii legionum Occidentalium; spatharii
 et imperiales notarii sacellii; spatharii et imperiales notarii ve-
 stiarii; spatharii et imperiales notarii idici seu rei privatae; spa-
 tharii et notarii arcularum publici aerarii; spatharii et protonota-

οἱ σπαθάριοι καὶ δευτερεύοντες τῶν δημάρχων· ὁ σπαθάριος καὶ ἐπὶ τῆς κουρατωρίας τῶν βασιλικῶν οἶκων· ὁ σπαθάριος καὶ δομέστικος τῆς ὑπουργίας· ὁ σπαθάριος καὶ ζυγοστάτης· ὁ σπαθάριος καὶ χρυσοεψητής· ὁ σπαθάριος καὶ ἄρχων τοῦ ἀρμέντου· οἱ σπαθάριοι καὶ ξενοδοχοί· οἱ⁵ σπαθάριοι καὶ γηροκόμοι· οἱ σπαθάριοι καὶ πρωτονοτάριοι τῶν θεμάτων κατὰ τὰ θέματα αὐτῶν· ὁ σπαθάριος καὶ οἰκιστικός· οἱ σπαθάριοι οἱ διὰ πόλεως καὶ οἱ ἔξωτικοί· εἰ Dδὲ μὴ εἶεν καὶ οὗτοι σπαθάριοι, τὰς μὲν διὰ βραβείων ἀξίας ὑποπιπτέωσαν, ἐν δὲ τοῖς αὐτῶν ὄφφικίοις κατὰ τάξιν¹⁰ τιμάσθωσαν. μετὰ τούτους εἰσαγέσθω τετάρτη τάξις, ἣ τῶν Ms. 244.^a ὑπάτων, στρατῶρων, κανδιδάτων, μανδατόρων, βεστητόρων, ἀπράτων, ταγματικῶν καὶ θεματικῶν οὕτως. ὑπατοὶ βασιλικοὶ καὶ χαρτουλάριοι καὶ νοτάριοι τῶν λεχθέντων σεκρέτων κατὰ τοὺς βαθμοὺς τῶν ἑαυτῶν ὄφφικίων· ὑπατοὶ πυγανοί⁵ τῆς συγκλήτου, κληρικοὶ τοῦ παλατίου καὶ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, στρατῶρες, εἰ τύχοιεν, τοῦ χρυσотρικλίνου, στρα- Ed.L. 427 τῶρες ὁμοίως τοῦ μαγλαβίου· στρατῶρες οἰκεικοὶ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ ἀσηκῆται, στρατῶρες τοῦ βασιλικοῦ στρατορικίου· στρατῶρες, σκριβῶνες τῶν ἔξσκουβίτων καὶ χαρτου-²⁰ λάριοι τῶν θεμάτων· δομέστικοι τοῦ τάγματος τῶν σχολῶν

8. πόλεως B., πόλεων cod.

rii magni curatoricii; spatharii et deuteruontes seu secundicerii demarchorum; spatharius, qui praedia imperialia curat; spatharius et domesticus ministerii triclinaris; spatharius et zygostates seu libripens; spatharius aurifaber; spatharius et archon armamenti seu apothecae armorum; spatharii et xenodochi; spatharii et geroconi; spatharii et protonotarii thematum secundum eorum ordinem; spatharius et oecisticus [seu magister architectorum]; spatharii urbani et spatharii exotici vel suburbani vel provinciales. Horum omnium officialium, qui munus aliquod gerit, sic tamen, ut simul non sit spatharius, ille succedit quidem illis sui ordinis, qui dignitates cum insignibus acceperunt, at tamen gradum officii prae honoratis inferioris ordinis obtinet. Post hos introducitur quarta classis, hypatorum seu consulum, stratorum, candidatorum, mandatorum, vestitorum, apratorum seu honorariorum, tam tagmaticorum seu de ordinibus urbanis, quam thematicorum seu de ordinibus provincialibus, in hunc modum: consules imperiales et chartularii et notarii dicatorum supra secretorum seu scriniorum secundum gradus suorum officiorum et scriniorum; consules pagani seu functione et auctoritate cassi; senatorii; clerici palatini; clerici magnae ecclesiae; stratores, si qui tum sint, chrysotriclinii; stratores maglabii, si pariter qui sint; stratores privati lausiaci et asecretae; stratores sacri stratoricii; stratores; scribonēs [vel deputati] excubitorum;

δομέστικοι τῶν θεμάτων τῆς ἀνατολῆς καὶ δύσεως κατὰ τὰ
 κύματα αὐτῶν καὶ τὰς ἀξίας αὐτῶν· ἀσκηρῆται ἄπρατοι,
 νοτάριοι τῶν ἀσκηρῆταιῶν ἄπρατοι, κανδιδάτοι βασιλικοὶ τοῦ
 ἐπιποδρόμου καὶ μανδάτορες, βεστήτορες, διλεντιάριοι, δρουγ-
 5 γάριοι τῶν θεμάτων ἄπρατοι κατὰ τὰ θέματα καὶ τοὺς δρόγ-
 γους αὐτῶν· κόμητες τῶν θεμάτων ὁμοίως· κόμητες τῶν
 ἀριθμῶν ἄπρατοι· ὁ χαρτουλάριος τοῦ ἀριθμοῦ ὁμοίως· Β
 κόμητες τοῦ πλοῦματος ὁμοίως· ὁ χαρτουλάριος τοῦ πλοῦμα-
 τος· κόμητες τῶν ἱκανάτων ὁμοίως· ὁ χαρτουλάριος τῶν
 10 ἱκανάτων ὁμοίως· ὁ χαρτουλάριος τοῦ στάβλου ὁμοίως· ὁ
 ἐπίκτης τοῦ στάβλου ὁμοίως· τριβοῦνοι τῶν νομῆρων· ὁ
 χαρτουλάριος τῶν νομῆρων· οἱ κόμητες τῶν ὀπημάτων·
 ὁ χαρτουλάριος τῶν ὀπημάτων· ὁ χαρτουλάριος τῶν τει-
 χῶν· οἱ δευτερεύοντες τῶν δημάρχων· οἱ τριβοῦνοι τῶν
 15 τειχῶν· ὁ προέξημος τῶν σχολῶν· οἱ κένταρχοι τοῦ ἀρι-
 θμοῦ· οἱ κένταρχοι τῶν ἱκανάτων· οἱ προϊκτορες τῶν σχο-
 λῶν· οἱ βικάριοι τῶν νομῆρων· οἱ βικάριοι τῶν τειχῶν·
 οἱ δρακονάριοι τῶν ἐξσκουβίτων· οἱ ἀποεπάρχοντες· οἱ στρα- C
 τηλάται· ὁ ἀκόλουθος τοῦ ἀριθμοῦ· ὁ πρωτομανδάτωρ τοῦ
 20 ἐξσκουβίτου· ὁ πρωτομανδάτωρ τῶν ἱκανάτων· οἱ πρωτο-
 κάραβοι· οἱ πρωτονόταριοι τῶν θεμάτων καὶ τῶν ἀγγελῶν
 οἱ ἄπρατοι· οἱ βανδοφόροι τοῦ ἀριθμοῦ· οἱ βανδοφόροι
 τῶν ἱκανάτων· οἱ εὐτυχοφόροι τῶν σχολῶν· οἱ σκευοφόροι
 τῶν ἐξσκουβίτων· οἱ λαβουρήσιοι τοῦ ἀριθμοῦ· οἱ σκη-

chartularii thematum; domestici tagmatū scholarum; domestici thematum
 Orientis et Occidentis secundum classes et dignitates suas; asecretar-
 tae honorarii; notarii asecretiarum honorarii; regii candidati circi, man-
 datatores, vestitores, silentiarii, drungarii thematum honorarii secundum
 themata sua drungosque seu manipulos suos; comites thematum eodem
 modo; comites numerorum honorarii; chartularius arithmi honorarius;
 comites rei navalis honorarii; chartularius rei navalis; comites hicanato-
 rum honorarii; chartularius hicanatorum honorarius; chartularius stabuli
 honorarius; epictes [seu compulsor] stabuli honorarius; tribuni
 numerorum; chartularius numerorum; comites optimatum; chartularius
 optimatum; chartularius castrorum; secundicerii demarchorum; tribuni
 castrorum; proximus scholarum; centarchi seu centuriones arithmi;
 centarchi hicanatorum; protectores scholarum; vicarii numerorum; vi-
 carii castrorum; draconarii excubitorum; exeparchontes vel expraefecti
 provinciarum; stratelatae; acoluthus arithmi; protomandator excubito-
 rum; protomandator hicanatorum; protocarabi seu naucleri; protono-
 tarii thematum et gregum honorarii; bandiferi arithmi; bandiferi hica-
 natorum; eutychiofori [seu victoriarum gestatores] scholarum; sceu-
 ofori seu vasiferi vel tropaeoferi excubitorum; labarenses arithmi;

προφόροι τῶν σχολῶν· οἱ σιγγοφόροι τῶν ἐξσκουβίτων· οἱ
 σημειοφόροι τοῦ ἀριθμοῦ· οἱ σημειοφόροι τῶν ἱκανάτων·
 οἱ ἀξιοματικοὶ τῶν σχολῶν· οἱ σινάτωρες τῶν ἐξσκουβίτων·
 οἱ δουκινιάτωρες τοῦ ἀριθμοῦ· οἱ δουκινιάτωρες τῶν ἱκα-
 νάτων· οἱ μανδάτωρες τῶν σχολῶν· οἱ πρωτοκαγκελλάριοι 5
 τῶν θεμάτων· οἱ ὀπίονες τῶν ταγμάτων· ὁ πρωτοκαγκελ-
 Ms. 244. λάριος τοῦ γενικοῦ λογοθέτου· ὁ πρωτοκαγκελλάριος τοῦ κυ-
 αίστωρος· ὁ πρωτομανδάτωρ τῶν νομῶν· ὁ πρωτομαν-
 δάτωρ τῶν τειχέων· ὁ πρωτοκαγκελλάριος τοῦ σακελλίου·
 ὁ κένταρχος τοῦ βεστιαρίου· οἱ πρωτομανδάτωρες καὶ λεγα-10
 τάριοι τῶν ἐξσκουβίτων· οἱ μανδάτωρες καὶ λεγατάριοι τοῦ
 ἀριθμοῦ· οἱ ἐξσκουβίτορες· οἱ θυρωροὶ τοῦ παλατίου καὶ
 τῶν σεκρέτων· οἱ διατρέχοντες τοῦ δρόμου· οἱ φακτιονά-
 ριοι· οἱ γειτονιάρχαι· οἱ νοτάριοι τῶν μερῶν· οἱ χαρτου-
 λάριοι τῶν μερῶν· οἱ ποιηταὶ καὶ μελισταὶ τῶν δήμων· οἱ 15
 Ed.L. 428 ἡνίοχοι τῶν μερῶν· οἱ μανδάτωρες τῶν νομῶν· οἱ μαν-
 δάτωρες τῶν τειχέων· ὁ λεγατάριος τοῦ βεστιαρίου· οἱ χο-
 σβαῖται τοῦ μεγάλου βεστιαρίου· οἱ κένταρχοι τῶν στρατη-
 γῶν τῶν θεματικῶν· οἱ μικροπανῖται· οἱ παραφύλακες τῶν
 κάστρων ἄπρατοι· κένταρχοι τῶν βάνδων· οἱ δημοῦται· οἱ 20
 δρουγγάριοι τῶν πεζῶν· οἱ καγκελλάριοι τῶν σεκρέτων· οἱ
 τοποτηρηταὶ τῶν χορῶν· οἱ στρατιῶται τῶν θεμάτων· οἱ
 στρατιῶται τῶν θεμάτων. εἰ δὲ ἐκ πάντων τούτων τῶν λε-
 χθέντων τινὲς ἔχοιεν ἀξίαν τὰς διὰ βραβείου δεδομένας, δ-
 καστος αὐτῶν τῇ ἀξίᾳ τοῦ δημοτίμου τὸν βαθμὸν προτιμά 25

sceptiferi scholarum; signiferi excubitorum; vexilliferi arithmi; ve-
 xilliferi hicanatorum; axiomatici vel honorati scholarum; senatores
 excubitorum; ducinatores vel ducenarii arithmi; ducinatores hicanato-
 rum; mandatores scholarum; protocancellarii thematum; optiones
 tagmatum; protocancellarius genici logothetae; protocancellarius
 quaeatoris; protomandator numerorum; protomandator castrorum;
 protocancellarius sacelli; centarchus vestiarum; protomandatores et le-
 gatii excubitorum; mandatores et legatii arithmi; excubitores;
 ianitores palatii et secretorum; vernaculi cursus; factionarii; ma-
 gistri vicorum; notarii factionum; chartularii factionum; poetae
 factionum; musici factionum; aurigae factionum; mandatores nu-
 merorum; mandatores castrorum; legatarius vestiarum; chosbaitae
 magni vestiarum; centarchi strategorum thematicorum; micropanitae;
 custodes castrorum honorarii; centarchi bandorum; demotae seu
 populares aut factionales; drungarii peditum; cancellarii secretorum;
 topoteretae chororum; milites tagmatum et milites thematum. Ho-
 rum, quos diximus, omnium si quis dignitates simul tenet eorum,
 quae cum brabeis dari solent, ille gradum prae collega suo insigni-

σθω. εἰ δὲ παγανοὶ πέλοιεν, ἐν μόνοις τοῖς ὀφφικίοις τι-
 μάσθωσαν κατὰ τὴν ἤδη ἐκτεθεισαν τάξιν κλητωρεύμενοι. B
 οἱ δὲ ἐξ ἔθνων εἰσερχόμενοι πρόσβεις καὶ τῆς τιμίας συνθε-
 στίαςεως τῶν βασιλέων ἡμῶν ἀξιούμενοι κλητωρεύονται καὶ
 βαυτοὶ οὕτως. [οἱ ἀπὸ Ῥώμης ἐπίσκοποι προεκρίθησαν τῶν
 καθ' ἡμᾶς ἐπισκόπων.] οἱ μὲν ἀπὸ Ῥώμης ἐρχόμενοι, ἐάν
 εἰσιν ἐπίσκοποι, προτιμῶνται τῶν ἐπισκόπων τῆς καθ' ἡμᾶς
 ἐκκλησίας· εἰ δὲ προσβύτεροι εἴεν, ὡσαύτως προκρίνονται.
 ὁμοίως καὶ ἐν ἑκάστον τάγμα τῆς ἱεροσύνης τὴν προτίμησιν
 10 αὐτὰς ἀδέχεται κατὰ τὴν καθέδραν τὴν ἀνωτέρως ὄρηθεισαν. τὸ
 αὐτὸ δὲ κρατεῖσθω καὶ ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ἀνατολῇ ὄντων τριῶν
 πατριαρχῶν. ἐτιμῆθησαν δὲ οἱ ἀπὸ Ῥώμης ἐλθόντες διὰ C
 τὴν ἔνωσιν τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δε-
 σπότην, οἷον ὁ ἐπίσκοπος Νικόλαος καὶ καρδηνάλιος Ἰωάν-
 15 νης, ἐπάνω πάσης τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων. [καὶ οἱ ἀπὸ
 Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων σύγκελλοι προεκρίθησαν παντὸς
 μαγίστρου.] ὡσαύτως καὶ οἱ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ οἱ Ἱερο- Ma. 245. a
 σολύμων σύγκελλοι ἐν τῇ δευτέρᾳ θέσει τῆς τραπέζης πρῶ-
 τοι ἐπάνω παντὸς μαγίστρου. οἱ δὲ ἐξ Ἀγάρων φίλοι τῇ
 20 τῶν πατρικίων καὶ στρατηγῶν ὑποπίπτουσι τάξει ἐν ταῖς κα-
 θέδραις, οἱ μὲν ἀνατολικοὶ προκρινόμενοι τῶν ἐσπερίων·
 καθέζονται δὲ ἐν τῇ ἐκωνύμῳ θέσει, ἢ τέταρτοι φίλοι, ἢ D

5. Verba οἱ—ἐπισκόπων notam marginalem esse censuit ideo-
 que uncis inclusit R. 15. Verba καὶ — μαγίστρου et ipsa
 notam marginalem esse putans, uncis inclusit R.

bus non item ornato habet; si vero pagani sint [muneris titulo tantum conspicui, absque functione,] tantum in officii secundum ordinem iam expositum evocantur. Legati autem peregrinarum gentium, in aulam delati et honore de Dominorum nostrorum epulis participandi digni habiti, evocantur in hunc modum. [Episcopi Romani episcopis nostris praehebentur.] Episcopi Romae si qui ad nos veniunt, praehebentur nostris episcopis. Pari modo presbyteri, et in universum omnis ordo ecclesiasticus Romanus habet gradum prae nostro secundum illum sedendi ordinem, quem superius tradidimus. Id idem quoque teneatur de tribus per Orientem patriarchis. Collocabantur autem legati Romani, qui sub Leone, pio Imp., adveniebant procurandae unionis ecclesiarum gratia, ita, ut episcopus Nicolaus et cardinalis Ioannes praerent toti classi magistrorum. [Qui ab Antiochia et Hierosolymis aderant syncelli, praehebentur magistris omnibus.] Pariter syncelli Antiocheni et Hierosolymitani locum habebant in secundo convivii ordine supra omnes magistros. Amici Agareni patriciorum et strategorum succedunt classi quoad ordinem sedendi, sic tamen, ut illos ipsos inter illi, qui ex Oriente venerint, occidentalibus praehebentur. Hi sic dicti amici

πέμπτοι, πρὸς τὸ αὐτοὺς ἐν τῷ δευτέρῳ μίση τῆς τραπέζης τυγχάνειν. οἱ δὲ ἀπὸ τῶν Νούνων, ἧτοι Βουλγάρων, εἰσερχόμενοι φίλοι ἐν μὲν τῇ κλήσει τῶν κοινῶν κλητωρίων τέταρτοι ἢ πέμπτοι ἐν τῇ εὐωνύμῳ θέσει κληθήσονται, δηλονότι ὑποπίπτοντες καὶ αὐτοὶ τῇ τῶν πατρικίων καὶ στρα-5 τηγῶν καὶ πάντων τῶν ἐν τῷ βῆλῳ πατρικίων τεταγμένων ἀρχόντων, ἀπολαύοντες καὶ αὐτοὶ τὸν δεύτερον μίσην τῆς βασιλικῆς τραπέζης. ἐν δὲ τοῖς ιθ' τῶν ἑορτῶν ἀκουβίτοις κλητωρεῦνται ὄγδοοι καὶ ἔννατοι, δηλονότι ὑποπίπτοντες τῇ τάξει τοῦ προλεχθέντος βῆλου. οἱ δὲ ἐκ Φράγγων πρέσβεις, 10 Ed.L. 429 εἰ μὲν ἔχοιεν χειροτονίας, κατὰ ταύτας κληθήσονται· εἰ δὲ παγανοὶ εἰσιν, τῇ τῶν ὀφφικιαλίων ὑποπίπτουσι τάξει. οἱ δὲ ἐκ τῶν λοιπῶν ἔθνων ἐρχόμενοι φίλοι τῇ τῶν σπαθαρο-κανδιδάτων ὑποπίπτουσι πάντες ἀξία.

Τόμος δ'.

15

Ἐπειδὴ τῆς τῶν ἀρτικλιῶν ἐπιστήμης ἰδικὴν τινα πραγματείαν συγγράψασθαι ἐσπονδάσαμεν, καὶ τὰς τοῦ οἰκείου πολιτεύματος ἀξίας ἐκφαντορικῶς ἐν ταῖς καθέδραις ἀκριβῶς ἐξεθέμεθα, καὶ τὴν τῶν ἱερῶν βασιλικῶν κλητωρίων εὐστά- Β θιαν καὶ κατάστασιν ὑμῖν ὑπεδείξαμεν, φέρε δὴ καὶ τὰς ἰδέ-20 ας τῶν ἐφ' ἐκάστη ἑορτῇ κικλησκομένων ἀξιωματῶν καὶ τὰς

collocati sedent in sinistra positione [seu prima mensa plagae triclinii sinistrae] quarti a principio aut quinti, quia nempe sub secundum missum cadunt. Qui ab Hunnis Bulgarisve amici adfuerint, in evocatione communium et consuetorum conviviorum quarti aut quinti introvocantur in secunda positione, scilicet etiam hi post patricios eosdemque strategos et omnes in velo [seu corpore] patriciorum constitutos, et simul cum patriciis ad Augustum admitti solitos magistratus; ut etiam ipsi secundo missu sacrae mensae fruuntur. In novendecim accubitis autem, qui celebrari diebus festis solent, evocantur hi octavi aut noni; scilicet post velum seu corpus procerum praedictum. Francorum tandem legati, si quidem investiti sunt muneribus iisque funguntur, evocantur secundum illa. Si vero sunt pagani seu cassi dignitatibus, subsequuntur classem officialium. Reliquis e gentibus advenientes amici succedunt ad unum omnes classi spatharocandidatorum.

CAPUT QUARTUM.

Postquam igitur scientiae artielinicae specialem quandam tractationem conscribere studentes, imperii nostri dignitates demonstrative distincteque exposuimus sacrorumque conviviorum decorem atque constitutionem vobis exhibuimus: agedum narrabo vobis quoque, quomodo species dignitatum, quae in unoquoque die festo ad mensam versari solent, et multiformes earum vestitus, quibus quam-

τούτων πολυειδέεις ἀμφιάσεις ὅπως δεῖ συνεισάγειν ἐν τοῖς κληρωτοῖς, σαφῶς ἑμὴν διηγῆσομαι. ἄρξομαι δ' ἐντεῦθεν καὶ ἡ τῆς Θείας χάριτος τῷ κόσμῳ ἐπέφανεν ἀπαρχή, ἥς καὶ οἱ Θεοπερόβλητοι καὶ Θεϊότατοι ἡμῶν βασιλεῖς τὴν ἐγκόσμιον καὶ ὑπερκόσμιον ταύτην πανηγυρίζοντες χαρμονὴν κατὰ μίμῃσιν τῆς Χριστοῦ πρὸς ἀνθρώπους ἐπιδημίας, κοινῇ τὴν πανδοσίαν τοῖς πιστοῖς ἐφαπλώσαντες κοινωνοῦσι τῆς σωματικῆς ἐστιάσεως.

Ἡ γενέθλιος τοῦ Χριστοῦ ἡμέρα, ἐν ᾗ προτίθονται αἱ τῶν ιθ' C

10

ἀκουβίτων ἐκθέσεις.

Λεῖ γὰρ ὑμᾶς, ὦ φίλοι, ἐν ταύτῃ τῇ λαμπρᾷ καὶ περι- Ms. 245.b
δόξῳ τῶν Χριστοῦ γενεθλίων ἡμέρα, ἡνίκα αἱ πολυσχεδεῖς καὶ ἑξαισιοὶ τῶν ιθ' προτίθονται ἀκουβίτων ἐκθέσεις, ἐν μὲν τῇ βασιλικῇ τραπέζῃ τοῦ κράματος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας
15 καλεῖν εἰς συνεστίασιν τῶν φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων μεγιστάνας ἐκ τῆς βασιλικῆς συγκλήτου τὸν ἀριθμὸν ιβ', οἶον
μαγίστρους, πραιποσίτους, ἀνθυπάτους πατρικίους, στρατηγούς, ὀφφικιαλίους, οὓς ἂν δόξῃ τοῦς αὐτοκράτορας λαμβά- D
20 μύδων, ἡμφιεσμένους δὲ τὰ καμίσια καὶ μόνα. εἰ δὲ τύχοιεν στρατηγοὶ κεκλημένοι, μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων εἰσαγέσθωσαν σὺν τῷ δρουγγαρίῳ τῆς βίβλης. ἐν δὲ τῇ τῶν ιθ'

16. ιβ' conl. R., ιθ' cod. et ed.

que introducere oporteat. Incipiam autem ab eo loco, in quo primitiae divinae gratiae sese mundo monstrare coeperunt, quando etiam a Deo promoti et sacratissimi nostri Imperatores mundanum hoc, id est in mundo quidem subsistens, attamen plus quam mundanum solenniter celebrantes gaudium ad exemplum adventus Christi ad homines, universales illas epulas coporalis exceptionis et con- vitationis fidelibus in commune explicant et proponunt.

FESTUM NATIVITATIS CHRISTI, IN QVO XIX. ACCUBITUM DAPES

PROPONUNTUR.

Oportet itaque nos, amici, splendido illo et glorioso die nati- vitatis Christi, quando multifariae incomparabiles XIX. accubituum dapes proponuntur, primum quidem apud sacram mensam mixti, in magna ecclesia apparatus, ad coepulandum Dominis nostris Christi amantibus proceres sacri senatus, numero duodecim evocare, ut magistros, praepositos, proconsules patricios, strategos, officiales, quos assumere Dominis visum fuerit; dein vero illos introducere, absque suis tamen cuique propriis chlamydis, sed in solis camisils. Si autem strategi quidam excitati fuerint, introducantur in suis scar- mangis cum drungario vigiliae. Ad venerabilem XIX. accubituum

ἀκουσίτων τιμιωτάτῃ τραπέζῃ δεῖ ἡμῶς καλεῖν μαγίστρον
 δύο, ἀνθυπάτους πατρικίους, στρατηγούς ἕξ, Βουλγάρους φί-
 λους δύο, ὀφφικιαλίους ἀπὸ τῆς τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθέτου
 τάξεως καὶ κατωτέρω δύο, πρὸς τὸ συνανακληθῆναι τῷ βα-
 σιλεῖ εἰς τύπον τῆς ἀποστολικῆς δωδεκάδος, φίλους τὸν α-5
 Ed.L. 430 ριθμὸν ιβ'. προκισεύειν δὲ αὐτοὺς δεῖ στιχηδὸν κατὰ τάξιν
 τῆς ἐκάστου ἀξίας, ἐνδεδυμένους τὰς οἰκείας αὐτῶν χλαμύ-
 δας ἐμπροσθεῖω τῷ σχήματι, ὑποδεδεμένους δὲ καὶ τὰ οἰ-
 κεῖα καμπάγια, καὶ εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς μετὰ τὴν ἄφιξιν τῶν
 μελλόντων παραστᾶναι βασιλικῶν ὑπουργῶν τε καὶ βουκαλί-10
 ων, δηλονότι λαβόντος τὸ σχῆμα τοῦ καστρησίου τῆς βασιλι-
 κῆς τραπέζης παρὰ τοῦ ἄνωθεν παρεσιῶτος περιφανοῦς πραι-
 ποσίτου, καὶ συνανεροχόμενου αὐτοῖς μέχρι τοῦ τριβάθμου
 τῆς βασιλικῆς εὐωχίας, καὶ ἰστώντος αὐτοὺς κύκλῳ τῆς τι-
 μίας τραπέζης εἰς τὸ εἰδικῶς προσκαλεῖσθαι πλησιέστερον¹⁵
 Βφίλους, οὓς ἂν δόξῃ τῷ βασιλεῖ. ἐν δὲ τοῖς ἐκατέρωθεν τῶν
 μερῶν ἀκουσίτοις δεῖ ἡμῶς καλεῖν ἐν ταύτῃ τῇ λαμπροῦ καὶ
 περιβοήτῳ ἡμέρᾳ τὴν ὑπὸ καμπάγιον σύγκλητον πῦσαν, οἷον
 ἀσηκρήτας, χαρτουλαρίους τῶν μεγάλων σεκρέτων, βασιλικούς
 νοταρίους τῶν λεχθέντων σεκρέτων, οἷον ἀπὸ τε σπαθαροκανδι-20
 δάτων καὶ κατωτέρω ὑπάτων, δισυνάτων, κομήτων τῶν σχολῶν,
 σιλεντιαρίων, προτικτόρων, εὐτυχοφόρων, σκηπτροφόρων, ἀξι-

mensam oportet nos advocare duo quidem magistros, proconsules
 patricios, strategos autem sex, amicos vel legatos e Bulgaria duo,
 tandem officiales de ordine logothetae rei militaris, aut et aliis in-
 ferioribus officiis duo; quo ad eandem cum Domino mensam ac-
 cumbant amici duodecim, imitamentum apostolorum, qui cum Chri-
 sto ad mensam accubuerunt. Procedunt autem unus post alterum,
 secundum ordinem suae quisque dignitatis antico modo, induti suas
 quisque chlamydes, et in pedibus habentes sua quisque campagia.
 Oportet autem illos introducere, postquam advenerint, qui mensae
 adstare et servire debent, imperiales ministri triclinares, et vocales
 seu musici; gestu nempe signum accipiente sacrae mensae castrense
 ab eo, qui superne adstat, illustri praeposito, et simul cum ipsis
 adscendente usque ad tribathmum seu suggestum trium graduum
 sacrae mensae, et in orbem eos circa venerabilem mensam collo-
 cante; quo Imperator, quos voluerit, viritim propius advocare
 possit. Ad accubitos autem seu mensas ambarum partium [respectu
 sacrae mensae ad dextram et sinistram stantes] oportet vos vocare
 illo splendido et celebri die totum senatum, qui campagia in pedi-
 bus gerit, ut asecretas, chartularios magnorum secretorum, impe-
 riales notarios eorumdem secretorum, ut a spatharocandidatis inde
 incipiendo et descendendo per dignitates ad consules, iterum conse-
 les, comites scholarum, silentarios, protectores, eutychiophoros, so-

ωματικῶν τῶν διαφορῶν ταγματῶν τὸν ἀριθμὸν ρξή, Ἀγαρη- Ms. 246. a
 τῶν τοῦ πραιτωρίου κδ', τῶν Βουλγάρων φίλων ἀνθρώπους
 ιβ', καὶ πένητας ἀδελφούς τὸν ἀριθμὸν ιβ'. προκισσεύειν δὲ C
 αὐτοὺς στιχηδὸν οὕτως· τοὺς μὲν συγκλητικούς κατὰ τὰς
 50ικείας αὐτῶν ἀξίας καὶ τὰς τῶν ὄφφικίων αὐτῶν διαφορὰς
 διαστολλόμενος ἐνθεν κἀκεῖθεν· τοὺς δὲ Ἀγαρηνοὺς κατέ-
 ναντι τῆς ὄψεως τῶν βασιλέων ἐπὶ τῆς ἕκτης καὶ ἑβδόμης
 τραπέζης· τοὺς δὲ Βουλγάρων ἀνθρώπους ἐπὶ τῆς ἐνάτης
 τραπέζης τῆς αὐτῆς περιόδου· τοὺς δὲ πένητας καὶ αὐτοὺς
 10προσκαλεῖσθαι ἐπὶ τῆς θ' τραπέζης τῆς εὐωνύμου θέσεως, ἐν
 ἧ παραστάσις τοῦ δρουγγαρίου τυγχάνει. εἰσάγειν δὲ δεῖ
 ἀπαντας μετὰ τὴν ἀρίξιν τῶν πρωτοκλήτων φίλων τῆς βασι- D
 λικῆς τραπέζης οὕτως· τοὺς μὲν ἀξιωματικούς ἀπαντας με-
 τὰ τῶν οἰκειῶν ἀλλαξιμάτων, γλαμύδων τε καὶ καμπαγίων,
 15στιχηδὸν κατὰ τάξιν τοῦ αὐτοῦ ἀξιώματος καὶ ὄφφικίου·
 τοὺς δὲ Ἀγαρηνοὺς λευκοφάρους ἀζώνους ὑποδεδεμένους, δη-
 λονότι προπορευομένους αὐτοῖς τοῦ καλέσαντος ἀρτικλίνου καὶ
 συνανερχομένου ἐφ' ἑκατέρου τῶν μερῶν διὰ τῆς ὀπισθίου
 20θέσεως τῶν αὐτῶν ἀκουβίτων καὶ διὰ τοῦ ἐμπροσθίου τό-
 20που ἐξαριθμοῦντος ἐφ' ἑκάστῳ ἀκουβίτῳ δωδεκάδα προσώ-
 πων μίαν καὶ μὴ συγχωροῦντός τινα ἀνακληθῆναι μέχρι τῆς
 ἐκφωνήσεως τῶν παρεστῶτων βασιλικῶν βουκαλίων. μετὰ δὲ Ed. L. 431
 τὴν πάντων ἀνάκλησιν δεῖ προσέχειν τὸ μουσικὸν μέλος, καὶ

17. προπορευομένων cod., αὐτῶν cod. et ed.

ptrophoros, axiomáticos seu honoratos e diversis dignitatibus, ad numerum usque 168, de Agarenis praetorii 24, de amicis Bulgaris 12 et fratres pauperes itidem 12. Procedere autem oportet illos in serie hoc modo: senatores quidem secundum suam quemque dignitatem et diversa officia, dextraque sinistraque divisos; Agarenos autem locat e regione et conspectu Imperatorum ad sextam et septimam mensam; Bulgaros ad nonam [et ultimam] eiusdem obitus [vel plagae, dextrae scilicet]. Pauperes excipiuntur pariter quoque nona mensa, sed sinistrae partis, ubi nempe drungarius adstare solet. Introducere autem oportet omnes post adventum amicorum primo loco ad sacram mensam vocatorum hoc modo. Axiomaticos seu in dignitatibus constitutos omnes cum suis mutatoris, chlamydibus putata et campagiis, secundum ordinem dignitatis, quam quisque gerit, et officii pariter; Agarenos autem in candidis vestibus absque zonis, et in calceis; praeambulante ipso articlino, qui eos introëvocat, et simul cum ipsis ascendente in utraque parte [triclinii] per posticam partem accubituum et deinceps ab antica eorundem enumerante in singulis accubitis duodenos accumbentes, neque permittente cuiquam, ut prius accumbat, quam imperiales musici adstantes modulos suos occoeprent. Postquam omnes accubuerunt,

ἡνίκα τὸ ἴδιον ἀπηχῆσει φθῆγμα, ἔξανίστασθαι ἀπαντας εἰς εὐφημίαν τῶν δεσποτῶν καὶ τὰς αὐτῶν ἀπεκδιδύσκασθαι χλαμύδας· ἀλλὰ μὴν καὶ ὁσάκις ἂν τὸ μουσικὸν ἀπηχῆσῃ, καὶ ὁσάκις ἂν θυμελικόν τι πρὸς τέρψιν ἐκτελεσθῇ πρᾶγμα, καὶ ἡνίκα τι βρώσιμον ἐκ τῆς βασιλικῆς τραπέζης διὰ τοῦ τέρπου καστρησίου πρὸς τοὺς δαιτυμόνας ἐξαποσταλήσεται. ἐν δὲ τῇ τούτων ἐξόδῳ δεῖ προσέχειν τοῖς ῥωμαῖζουσι βουκαλίοις καὶ σὺν τῇ αὐτῶν ἐκφωνήσει προσέχειν τὸ σχῆμα Β τοῦ κλεινοῦ καστρησίου, καὶ αὐθις ἔξανιστᾶν πάντας τοὺς κεκλημένους χλανιδοφόρους διὰ τῆς ὀπισθίου θάλασσης τῶν ἀκουσίων βίτων, καὶ ἐπανάγειν αὐτοὺς ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὴν ἄνω προσωπικὴν ἐξοδὸν τῆς αὐτῆς περιόδου. καὶ εἰθ' οὕτως μὲν Ms. 246. b τὰ τῆν τούτων τελείαν ὑπείδυσιν καὶ αὐτοὺς τῆς βασιλικῆς τραπέζης δαιτυμόνας ἔξάγειν, δηλονότι προπορευομένου αὐτοῖς τοῦ κλεινοῦ καστρησίου τῆς βασιλικῆς τιμίας τραπέζης· 15 ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας ἡμέρας τῆς πολυσχεδοῦς ταύτης καὶ λαμπρᾶς πανδεσίας δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς πρόσκλησιν τῆς βασιλικῆς περιβλέπτου τραπέζης ὁμοίως μαγίστρους, ἀνθυπάτους πατρικίους ὀφφικιαλλούς καὶ οἰκειακούς πρωτοσπαθαρίους, τὸν ἀριθμὸν ἰβ', συναριθμουμένου αὐτοῖς ἔξαιρέτως τοῦ ὁμοεστίκου τῶν σχολῶν κατὰ τύπον· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς

13. ὑπέκδυσιν vel ἀπόλυσιν vel ἀπῆλυσιν legi vult R. 14. ἔξγειν, δηλονότι R., ἔξάγειν δὲ δηλονότι cod. et ed.

oportet animum attendere ad musicos cantus, et quando peculiaris id significans atque monens tonus insonuerit, oportet omnes surgere ad Domini benedicendum suasque chlamydes exuere; quorum illud etiam repeti debet, quoties musici insonuerint et quoties ludicrum aliquod exercitium peragatur, item quando dapum aliquid e sacra mensa per iucundum castrensem ad convivas emittatur. In horum autem [musicorum et thymelicorum] exitu oportet [nos artoctinas] ad vocales musicos, Romane vel Latine loquentes, et, illis exclamantibus, simul ad gestum clarissimi castrensis attendere, eoque edito, convivas simul omnes exsurgere iubere atque educere in suis tunicis per posticam positionem vel partem accubituum, et reducere eos ex inferioribus ad superiorem conspicuum seu regio conspectui expositum exitum eiusdem periodi vel partis triclinii, ceterisque digressis sic tandem et sacrae mensae convivas emittere, praecedente clarissimo castrense venerabilis mensae imperialis. Altero autem die multifidae, id est tot per dies iteratae et quasi dispersitae, splendidaeque universalis convivationis oportet, ut invitatos et paratos ad communionem undequaque spectabilis sacrae mensae habeamus suo tempore advocandos magistros iterum, ut superiore die, proconsules patricios officiales, familiares protospatharios, numero in universum duodecim; quorum unus eo die ex formula et praescripto

πάντας ἐν τῇ αὐτῶν ἀνακλήσει χλανιδοφόρους ἐστολισμένους
κατὰ τὸ ἴδιον σχῆμα· τοὺς δὲ οἰκειακούς πρωτοσπαθαρίους
μετὰ τῶν οἰκείων σπεκίων καὶ ῥωέων σαγίων, ἐμπροσθίῳ
τῷ σχήματι, καθὼς ἀνωτέρω δεδήλωται. ἐν δὲ τοῖς πέριξ
5 ἀκουβίτοις δεῖ καλεῖν ἐφ' ἑκάτερα μέρη ἐπὶ δύο ἀκουβίτων
βασιλικούς ἀνθρώπους ἀπὸ τῆς τῶν σπαθαροκανθιδάτων ἀ-
ξίας καὶ κατωτέρω· ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἀκουβίτοις ἅπαντας
τοὺς ἄρχοντας τοῦ τάγματος τῶν σχολῶν, οἷον τοποτηρητὴν,
εἰ τύχοι αὐτὸν εἶναι σπαθαροκανθιδάτον, τοὺς κόμητας τῶν
10 σχολῶν, δομεστίκους τῶν σχολῶν, τὸν προῆξημον, προτήκτο-
ρας, εὐτυχοφόρους, σκηπτροφόρους, ἀξιωματικούς, μανδάτο-
ρας, τὸν ἀριθμὸν σμ', καὶ πένητας τὸν ἀριθμὸν ιβ'. εἰσάγειν
δὲ αὐτοὺς ἐν τῇ ἀνακλήσει μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων,
τὸν δὲ τοποτηρητὴν καὶ χαρτουλάριον τοῦ αὐτοῦ τάγματος
15 μετὰ καὶ σαγίων ῥωέων, δηλονότι προπορευομένου αὐτοῖς
τοῦ ἀρτικλίνου κατὰ τὸν προγραφέντα τύπον. ἐπὶ δὲ τῆς
τρίτης ἡμέρας τῶν αὐτῶν ἀκουβίτων δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν
εἰς πρόσκλησιν, ἐν μὲν τῇ βασιλικῇ τραπέζῃ ἄρχοντας μεγί- Ed.L. 43a
στᾶνας τοὺς ἀνωτέρω ἐπὶ τῆς δευτέρας ἡμέρας μνημονευθέν-
20 τας τὸν ἀριθμὸν ιβ', ἀφαιρουμένου μὲν τοῦ τῶν σχολῶν
δομεστίκου, ἀντισιόντος δὲ κατὰ τύπον τοῦ δομεστίκου τῶν
ἔξοκουβίτων, εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἐν τῇ ἀνακλήσει κατὰ τὸν
προδειχθέντα τύπον. ἐν δὲ τοῖς ἑκατέροις τῶν μερῶν ἀκου-

5. ἐπὶ em. R., ἀπὸ cod. et ed.

cerimonialis esse debet domesticus scholarum. Illos omnes oportet
viritim evocatos in tunicis peculiari modo conformatis introducere.
Domesticos autem protospatharios cum peculiaribus sibi suis speciis
et sagis russis ante mensam sacram statuere, ut supra declaratum est.
Ad accubitos autem, qui sacram mensam ex utraque parte circumstant,
oportet evocare, et ad proximas quidem duas homines imperiales,
a spatharocandidatorum inde dignitate et sic porro inferiores; ad reli-
quas sedecim vero magistratus tagmatis scholarum, ut topoteretam, si
simul sit spatharocandidatus, comites scholarum, proximum, protec-
tores, eutychiophoros, szeptrophoros, axiomaticos, mandatores, in
universum 240, et pauperes duodecim. Oportet autem supra scriptos
evocatos introducere in suis sibi scaramangiiis. Topotereta vero et
chartularius eiusdem tagmatis etiam in sagis russis introeunt, prae-
cedente ipsos articlino secundum formulam supra scriptam. Tertio
die celebrationis eorundem XIX accubituum oportet nos invitatos
paratosque habere ad sacram quidem mensam magnates, quales
modo secundo die dicebamus advocari; pariter numero duodecim,
omisso ea vice domestico scholarum et assumto in eius locum do-
mestico exorbitum, et hi secundum praescriptam formulam ovo-

βίτοις δὲ καλεῖν ὁμοίως ἐπὶ τοῖς δυοῖν ἀκουσίτοις βασιλικούς ἀνθρώπους ἐν ἀξιώμασιν· ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἀκουσίτοις ἅπαντας τοὺς ἄρχοντας τοῦ τάγματος τῶν ἐξοκουβίτων, οἷον τοποτηρητὰς, σκριβωνας, τὸν χαρτουλάριον, δρακοναρέ-
Ma. 247. αους, σκευοφόρους, σιγνοφόρους, σενάτορας, πρωτομανδάτορας **5**
B καὶ μανδάτορας τοῦ ἀριθμοῦ σδ', καὶ πέντητας ιβ', εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς κατὰ τὸν προῤῥηθέντα τύπον κατὰ τὸ σχῆμα τῆς δευτέρας ἡμέρας. ἐπὶ δὲ τῆς τετάρτης ἡμέρας τῆς περιφανοῦς ταύτης, ὡς εἶπεν, δεξιώσεως δὲ ἡμᾶς εὐτρεπέλειν εἰς κλήσιν τῆς βασιλικῆς τιμίας τραπέζης ἐκ τῶν ἀνωτέρω καθ' ἑκάστην ἡμέραν μνημονευθέντων ἀρχόντων σὺν τῷ δρουγγαρίῳ τῆς βίγλης κατὰ τύπον τὸν ἀριθμὸν ιβ', εἰσάγειν δὲ ἅπαντας ἐν τῇ ἀνακλήσει μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων, καθὼς εἶρηται· τὸν δὲ δρουγγάριον τῆς βίγλης μετὰ τοῦ οὐκείων σκαραμαγγίλου καὶ σαγίου ῥοῆς. ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς α-15
κουβίτοις δὲ ἡμᾶς καλεῖν βασιλικούς ἀνθρώπους κατὰ τὸν λεχθέντα τύπον, καὶ ἅπαντας τοὺς ἄρχοντας τοῦ τάγματος τοῦ ἀριθμοῦ, οἷον τοποτηρητὴν, τὸν χαρτουλάριον, τοὺς κόμηντας, τοὺς κεντάρχους, βανδοφόρους, λαβουρησίους, σημειοφόρους, δονκινάτορας, μανδάτορας, θυρωροὺς, διατρέχοντας, **20**
τὸν ἀριθμὸν σδ', καὶ εἰσάγειν αὐτοὺς οὕτως· τὸν μὲν τοποτηρητὴν μετὰ ῥωέου σαγίου, τοὺς δὲ λοιποὺς μετὰ τῶν οὐκείων σκαραμαγγίλου, καθὼς ἀνωτέρω δεδήλωται. ἐπὶ δὲ τῆς

cati introducuntur. Reliquos autem in utramque partem accubitos quod attinet, apponuntur eorum duobus a regia proximis homines imperiales dignitatibus spectabiles; ceteris magistratus tagmatis excubitorum, ut topoteretae, scribones, chartularius, draconarii, scenophori, signiferi, senatores, protomandatores et mandatores, ad numerum 204, et pauperes duodecim. Introducuntur autem secundum formulam secundi diei iam expositam. Quarto die splendidae huius, ut ita dicam, beneventionis et exceptionis oportet vos invitare et comparare ad communionem venerabilis regiae mensae de proceribus, quales iam ad singulos praecedentium dierum commemoravimus, numero duodecim, comprehenso simul drungario vigiliae; eosque introducere cum suis sibi quemque mutatoris, ut dictam iam est; drungarium vigiliae autem cum scaramangio suo et sago russo; ad reliquos autem accubitus advocare homines imperiales secundum formulam praedictam, et omnes magistratus tagmatis arithmi, ut topoteretam, chartularium, comites, centarchos, bandophoros, labarenses, vexilliferos, ducenatores, mandatores, ianitores, diatrechontes vel vernaculos, in universum 204. Horum quidem topoteretes cum sago russo, ceteri autem cum suis quisque scaramangis introducuntur. Die quinto oportet nos invitare et compa-

πέμπτης ἡμέρας δεῖ ἡμᾶς προσεντρεπίζειν εἰς κλήσιν τῆς τιμίας ὄντως βασιλικῆς τραπέζης ὁμοῦ ἐκ τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων ἐνδόξων μεγιστάνων σὺν τοῦ δομestikou τῶν ἱκανάτων, φίλους τὸν ἀριθμὸν ἰβ', καὶ εἰσάγειν αὐτοὺς μετὰ τῶν οἰκείων Σάλλαξιμάτων, καθὼς ἀνωτέρω δεδήλωται. ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἀκουσίτοις δεῖ καλεῖν ὁμοῦ βασιλικούς ἀνθρώπους, ὡς ἀνωτέρω εἰρήκαμεν. ἐν δὲ τοῖς κατωτέρω τοὺς ἄρχοντας τοῦ τάγματος τῶν αὐτῶν ἱκανάτων, οἷον τοποτηρητὴν τῶν κομητῶν, τὸν χαρτουλάριον τῶν κεντάρχων, βανδοφόρων, σημειοφόρων, δουκινατόρων καὶ μανδατόρων, σδ' τὸν ἀριθμὸν, καὶ πέντητας ἰβ', εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἐν τῇ ἀνακλήσει, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς τάγμασι προεγράφαμεν. σημειωτέον δὲ Ed.L. 433 τοῦτο· εἰ γὰρ ἐν τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῆς ἑβδομάδος ἢ τῶν ἐνδόξων τοῦ Χριστοῦ γενεθλίων ἐπέστη ἑορτὴ, καὶ ἀπὸ ταύτης 15 ἢ τῶν ἰθ' ἀκουσίτων δεξιώσεις τὴν ἀρχὴν ἐπιδειξεται, δεῖ ἡμᾶς ἐν τῇ ἕκτῃ ἡμέρᾳ ἐπὶ μὲν τῆς τιμίας βασιλικῆς τραπέζης συγκαλεῖν εἰς ἐστίασιν τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινου-Ms. 247. b πόλεως μετὰ καὶ ἰβ' ἡγουμένων τῶν ἐν τῇ περὶ ἡμᾶς τόμῳ κειμένων, εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἐν τῇ ἀνακλήσει οὕτως· τὸν 20 μὲν πατριάρχησιν σὺν τῷ βασιλεῖ ἅμα τοῦ στίχου εἰς τὸ ἐπὶ δίφρου καθεσθῆναι· τοὺς δὲ ὁσίους ἡγουμένους στιχηδὸν κατὰ τὴν οἰκείαν τάξιν καὶ ἀρμόζουσαν δόξαν· εἰσάγειν δὲ

rare vocandos ad sacram et vere regiam mensam duodecim amicos de illustribus proceribus supra memoratis, quorum unus eo die erit domesticus hicanatorum. Hi, ut iam notatum, in propriis suis mutatoris introducuntur. Ad reliquos simul omnes accubitus vocare oportet, ad primos quidem a sacro proximos homines imperiales, ut iam diximus; ad inferiores autem eorundem ipsorum hicanatorum rectores, ut topoteretam, comites, chartularium, centarchos, bandophoros, vexilliferos, ducenatores et mandatores, ad numerum 204, et praeter eos adhuc duodecim pauperes. Evocatos ita oportet introducere, ut, quum de ceteris ordinibus diceremus, praescriptissimus. Tenendum, si primum in diem hebdomadis incidat festum gloriosae nativitatis Christi, indeque initium sumat convivatio in XIX accubitis, oportet nos sexto die [is est sabbati] ad convivandum cum Domino venerabilemque imperialem mensam vocare archiepiscopum Constantinopolitanum una cum duodecim illis hegumenis, qui in codicillis nostris penes nos haerentibus descripti et designati sunt. Evocatos autem eos oportet sic introducere: patriarcham simul cum Imperatore protinus apud recitationem stichi [seu orationis mensalis], quo is super sella resideat [neque accumbat]; sanctos autem hegumenos seriatim secundum ipsorum ordinem et dignitatem competentem. Introducuntur, quem-

Β αὐτοῦς, καθὼς καὶ τοὺς πατρικίους, μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν φελωνίων ἀπολελυμένῳ τῷ σχήματι, δηλονότι προπορευομένον αὐτοῖς τοῦ βασιλικοῦ καστρησίου, καὶ ὁμοίως ἰσῶντος κύκλῳ τῆς βασιλικῆς τραπέζης εἰς τὸ προσκαλέσασθαι πλησιέστερον ἔξ αὐτῶν οὓς ἂν δόξῃ τῷ βασιλεῖ. ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἀκουβίτοις δὲ ἡμᾶς καλεῖν τοὺς ἐκ διαφόρων μοναστηρίων ἀναγράφόμενος ἀββάδας, ἤγουν τοὺς τὰ σφραγίδια παρ' ἡμῶν εἰληφότες, τὸν ἀριθμὸν σὺς·εἰσάγειν δὲ καὶ αὐτοὺς στιχηδόν, καθὼς καὶ τοῖς λοιποῖς, ἡμφιεσμένους τὰς οἰκείας στολὰς ὡς πρὸς συνήθειαν. Ἐνακλίειν δὲ αὐτοὺς ἐφ' ἐκάστης τραπέζης δωδεκάδα μίαν. 10 μετὰ δὲ τὴν τούτων ἀνάκλησιν καὶ ἐστίασιν δεῖ ἡμᾶς προσέχειν τὸν τοῦ ὀπτομίνσου μίνσον, καὶ ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ εἰσάγειν πρὸς χειρονομίαν τῶν ἀνακειμένων καὶ ψαλλόντων πατέρων τοὺς δύο μεγάλους τῆς ἐκκλησίας δομεστικούς καὶ ἰστᾶν αὐτοὺς ἔνθεν κἀκεῖθεν τοῦ περιβλέπτου τρικλίνου πρὸς 15 τὸ ποιεῖσθαι, ὡς εἴρηται, τὴν χειρονομίαν ἐπὶ τὴν ψαλμῳδίαν τῶν ἀνακειμένων πατέρων. δίδοται οὖν κατὰ τύπον παρὰ τοῦ εἰδικοῦ λόγου τοῖς μὲν ἀνακειμένοις ἐπὶ τῆς βασιλικῆς τραπέζης β' ἡγουμένους εἰς φιλοτιμίας ἐπίδοσιν ἀνά 20 Ὀνομισμάτων δ'· τοῖς δὲ λοιποῖς μονάχοις ἅπανι ἀνά νομισματοῦς ἐνός καὶ μόνου· τοῖς δὲ δύο δομεστικοῖς ἀνά νομισμάτων β' κατὰ τύπον. δεῖ εἰδέναι, ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ καὶ οἱ πένητες ἐν τῷ χρυσοιστορίῳ ἐσθίουσιν, λαμβάνοντες

admodum patricii suis in mutatoriis introducuntur, sic et hi suis in pheloniis laxo habitu [absque zonis], imperiali castrense praesambulante et pariter in orbem circa sacram mensam collocante; quo propius Imperator eos, quos voluerit, advocare possit. Ad reliquos accubitus vocare oportet abbates [id est monachos] variorum monasteriorum, quorum nomina in nolitia nostra descripta identidem tenemus, illos nempe, qui tesseras a nobis antea acceperunt, ad numerum 216. Introducuntur seriatim, sicut in ceteris moris est, induti propriis suis et consuets stolis. Accubitis singulis adsternuntur deni bini viri. His itaque apud accubita sua satiatis, attendere oportet ad optimisi [seu assati ferculi] missum, et tum temporis ambo magnae ecclesiae magnos domesticos introducere ad praemonstrandam accumbentibus et psallentibus patribus cheironomiam seu gesticulationem manualementem moderandi cantus gratia. Et hos collocare oportet unum ad dextram, alterum ad sinistram illustri triclinii, ut cheironomia sua, quod diximus, accumbentium patrum cantum moderentur. Quantum ad pietatem Domini attinet, dantur illis quidem duodecim ad sacram mensam accumbentibus hegumenis recepto more formulaeque ex privato principale peculio singulis numismata quaterna nomine doni gratuiti, reliquis autem monachis

κιαλλους σὺν τῇ ὑπάρχει τῆς πόλεως καὶ τῇ δρογγαρίῳ τῶν πλοῦμων, φίλους δύο καὶ δέκα· εἰσάγειν δὲ αὐτούς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων, καθὰ καὶ δεδήλωται· ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἀκουσίτοις καλεῖν εἰς ἐστίασιν τὸν σύμπονον καὶ τὸν λογοθέτην τοῦ πραιτωρίου, τὸν τοποτηρητὴν τῶν πλοῦμων, τὸν χαρτουλάριον τοῦ πλοῦματος, τὸν κόμητα τοῦ πλοῦματος, κεντάρχους ὁμοίως, κριτὰς τῶν ῥεγαίωνων, ἐπόπτας τῆς πόλεως, γειτονειάρχας, τὸν λεγατάριον τοῦ πραιποσίτου, τὸν κεντυρίωνα, τοὺς πρωτοκαγκελλαρίους, καγκελλαρίους καὶ μανδάτορας τοῦ πλοῦμου, τὸν ἀριθμὸν σδ· εἰσάγειν δὲ καὶ ἐξάγειν αὐτούς μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων, πλὴν τῶν τοποτηρητῶν μετὰ καὶ σαγίων ῥωέων, καθὼς ἀνωτέρω δεδήλωται. ἐπὶ δὲ τῆς ὀγδόης ἡμέρας τῶν αὐτῶν ἀκουσίτων ἐκτελεῖται τὸ βωτὸν παιζοδρομίον, καὶ δεῖ ἡμᾶς δευτρεπίξειν εἰς συνεστίασιν τῶν βασιλέων τοὺς προὔχοντας ἰς τῆς τάξεως τοῦ μυστικοῦ κουβουκλείου, οἶον πραιποσίτους, πρωτοσπαθαρίους ἐννούχους, πριμικηρίους, ὀσταρίους, τὸν ἀριθμὸν ἧ, τὸν χαρτουλάριον τῆς βασιλικῆς σακέλλης, τὸν ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ λόγου, τὸν ἀκτουάριον καὶ τὸν τῆς καταστάσεως· εἰσάγειν δὲ αὐτούς μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων, οὐ καθὼς τοὺς λοιποὺς ἀπαντας ἐν ταῖς προλεχθεῖσαις ἡμέραις ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω σὺν τῇ καστροσίῳ τὴν πορίαν ποιούμενοι, ἀλλ' αὐθις σὺν τῇ ἐξόδῳ τῆς βασιλικῆς ἀ-

strategorum et officialium, comprehensis eo numero praefecto Urbis et drungario classiariorum; qui omnes duodecim, ut iam de prioribus dictum, in suis mutatoriis et introducuntur et educuntur; ad reliquos autem accubitus vocare oportet adiutorem [praefecti Urbis] et rationalem praetorii et topoteretam classiariorum, chartularium, comitem et centarchos, omnes rei navalis; iudices regionum [Urbis nempe], inspectores Urbis, vicorum magistros, legatarium praepositi, centurionem, protocancellarios, cancellarios et mandatores rei navalis, in universum ad numerum 204. Hi cum suis scaramangiis et introducuntur et educuntur praeter topoteretas. Hi enim in russis sagis introducuntur, ut supra iam de similibus monitum fuit. Octavo eorundem accubituum die celebratur votum pezodromium seu ludicrum pedestri cursu certamen, et oportet vos invitatos paratosque habere ad coëpulandum cum Dominis proceres de ordine secreti cubiculi, ut praepositos, protospatharios eunuchos, primicerios, ostiarios, ad numerum octo; et dein ad conficiendum numerum duodecenario, hos quatuor: chartularium sacri sacellii, comitem rationum privatarum, actuarium et cerimoniarium. Hi cum suis mutatoriis introducuntur, non eo modo, quo alii magnates in diebus praedictis, id est, non ab imis ad summa, praecambulante castrum; sed

νακλήσεως στιχίζειν αὐτοὺς κατὰ τὸ ἴδιον ἀξίωμα κύκλω τῆς Ma. 248. b
 τιμίας βασιλικῆς τραπέζης, καὶ ἅμα τῆς ἐκφωνήσεως τῶν
 παρεστῶτων βουκαλλίων ἀνακλίνειν αὐτοὺς ἐν τῇ λαμπροτάτῃ Ed. L. 635
 τραπέζῃ, ἐξάγειν δὲ αὐτοὺς πάλιν τῇ αὐτῇ ἀκολουθίᾳ, ὡς
 5 εἰρηται. ἐπὶ δὲ τοῖς λοιποῖς ἀκουσίτοις πρὸ τῆς βασιλικῆς
 ἀνακλήσεως προανακλίνονται πένητες οἱ τὰ σφραγίδια εἰ-
 ληφότες, καὶ ἐπὶ αὐτῶν ἀνακειμένων καὶ ἐσθιόντων, ἐν τῷ
 καιρῷ τοῦ μίνσου τῶν δουλικίων, ἀναλαμβάνονται τὰ δοθέντα
 10 τοῦ εἰδικῷ λόγῳ ἐκάστῳ πένητι εἰς βασιλικὴν εὐλογίαν ἀ-
 ποκάμβιον ἔχον ἐνδοθεν νόμισμα ἐν. ἐπὶ δὲ τῆς ἐννάτης
 ἡμέρας τῶν αὐτῶν ἀκουσίτων τελεῖται κλητώριον δεῖπνον, ὃ
 καὶ τρυγητικὸν καλεῖται, καὶ δεῖ ἡμᾶς προεντρπέζειν εἰς B
 15 συνεστίασιν τοῦ δεῖπνον τῷ βασιλεῖ φίλους ἰβ, ὅλον μαγι-
 στρους, ἀνθυπάτους πατρικίους στρατηγούς ὀκτώ, φίλους
 Βουλγάρων δύο, καὶ τοὺς ἐκατέρων δύο δημάρχους. προσ-
 καλοῦνται δὲ οὗτοι παρὰ τοῦ βασιλέως διὰ τοῦ ἀρτικλίνου
 προῖας, καὶ μίνσων διδομένων, συνεισέρχονται πάντες οἱ
 κεκλημένοι εἰς συνεστίασιν τῷ βασιλεῖ πρὸς ἑσπέρας, καὶ εἰς-
 20 ἀγονται καὶ ἐξάγονται πάντες μετὰ τῶν οἰκειῶν ἀλλυξιμάτων
 καὶ καμπαγιῶν κατὰ ἀκολουθίαν καὶ τύπον τῶν προγραφέν-
 των ἐν τοῖς ἀνω. ἐν δὲ τοῖς ἐκατέρων τῶν μερῶν ἀκουσί-
 τοις δεῖ ἡμᾶς καλεῖν κατὰ τὸν ὄρον τῆς πρώτης ἡμέρας τοὺς

protinus atque Domini accubuerunt, oportet ut illos, secundum su-
 am quemque dignitatem, circa venerabilem regiam mensam ordi-
 nemus, et simulac adstantes vocales intonant, ad splendidissimam
 mensam adsternamus. Hos eadem formula, qua diximus, iterum
 educere oportet. Reliquis accubitis acclinantur, vel antequam ipsi
 Domini accubuerint, pauperes, quibus antea datae tesserae fuerunt.
 Ab his adhuc accumbentibus et epulantibus eo tempore, quo missus
 dulcii seu tragematum et placentarum mellitarum intrat, repetit ar-
 ticlinus tesseras, danturque ex recepto ritu nomine regiae benedi-
 ctionis singulis pauperibus ex privato peculio singula apocombia
 vel munuscula missilia sacculis insuta intus habentia singulos soli-
 dos aureos. Nono die eorundem accubituum celebratur convivium
 vespertinum, quod etiam vindemiale appellatur; oportetque vos prius
 invitatos et comparatos habere duodecim amicos, de ordine magi-
 strorum, proconsulum patriciorum strategorum octo, Bulgaros amicos
 duo, et ambarum factionum magistros. Invitantur autem hi ab Im-
 peratore per articlinum mane, indictisque [pomeridianis] missis, si-
 mul cum Imperatore intrant invitati omnes ante vesperam, et intro-
 ducuntur omnes in suis mutatoriis et campagiis secundum decursum
 et formulam supra praescriptam. Ad reliquos autem ambarum pla-

C ὑπὸ καμπάγιον συγκλητικὸς ἄπαντας, ὅσον ἀσηκρήτας, ἀπὸ πῆς τῶν σπαθαροκανδιδάτων ἄξίας καὶ κατωτέρω, χαρτουλάριον τοῦ γενικοῦ λογοθέτου, χαρτουλάριον τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθέτου, ἀντιγραφεῖς τοῦ κνέστορος, τὸν σύμπονον, τὸν λογοθέτην καὶ τοὺς κριτὰς, νοταρίους τοῦ σακελλίου, νοταρίους τοῦ βεστιαρίου, νοταρίους τοῦ εἰδικοῦ, ὑπάτους, σιλεπταρίους, βεστήτορας καὶ μικροὺς ἄρχοντας τῶν ταγματίων, ὅσον σκητροφόρους, σιγνοφόρους, εὐτυχοφόρους, δρακοναρίους, σινάτορας καὶ δονκινιάτορας, καὶ τοὺς ἑκατέρων μερῶν δρομεῖς ἄπαντας. δεῖ δὲ εἰσάγειν τοὺς μὲν συγκλητικὸς ἀπαντας μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων καὶ καμπαγίων, τοὺς

D δὲ δρομεῖς πάντας μετὰ τῶν αὐτῶν ποδέων, καὶ τοὺς μὲν **Ms. 249a** νικητὰς ἐπὶ τῆς κρείττονος θέσεως τῶν ἀκουβίτων προσανακλίειν, τοὺς δὲ ἠττηθέντας ἐπὶ τῆς ἐτέρας θέσεως, ἐν ἧ καὶ τοὺς πένητας· μετὰ δὲ τὴν προέορτον φωταυγίαν καὶ τήν **15** ἐπίδοσιν τῶν φατλίων ἐξάγειν αὐτοὺς πάντας κατὰ τὸν τύπον τὸν προγραφέντα πᾶσιν. ἐπὶ δὲ τῆς δεκάτης ἡμέρας τῶν αὐτῶν ἀκουβίτων δεῖ ὑμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς κλῆσιν τῆς βασιλικῆς τραπέζης ὁμοίως ἀνθυπάτους πατρικίους ὀφρικιαλίους σὺν τῷ δομεστικῷ τῶν νομῆρων καὶ τῷ κόμητι τῶν τευχέων, **20** φίλους ἱβ· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων **Ed. L. 436** ὡν ἀλλαξιμάτων κατὰ τὸν δηλωθέντα τύπον. ἐν δὲ τοῖς λο-

garum accubitus advocare vos oportet iuxta ritum primi diei senatorios omnes in campagiis comparere solitos, ut asecretas, dignitate spatharocandidatorum conspicuos, et ita porro inferiores, chartularium generalis logothetae, chartularium rationalis militaris, magistros scriniorum quaestoris, adiutorem logothetae, iudices, notarios sacellii, notarios vestiarii, notarios rei privatae, consules, silentiarios, vestitores et minores magistratus ordinum militarium palatinorum, ut sceptrophoros, signiferos, eutychiophoros, draconarios, senatores et ducenatores, ambarumque factionum cursores omnes. Horum quidem quotquot ordinis senatorii sunt, introducuntur in suis mutatoriis et campagiis; cursores autem in suis podeis vel vestibus talaribus; et horum quidem eos, qui victoriam obtinuerunt, oportet primos honoratiori parti [seu dextrae plagae] accubituum acclinare; victos vero alteri, ubi etiam pauperes accumbunt. Post luminum vero accensionem, qualis pridie festorum institui solet, et post traditas convivis faculas oportet eos omnes educere secundum formulam praescriptam. Decimo die eorundem accubituum oportet nos invitatos comparatosque habere ad sacrae mensae communionem proconsules patricos officiales una cum domestico numerorum et comite castrorum, amicos in universum duodecim. Introducuntur et educuntur in suis mutatoriis secundum praedictum modulum. Reliquis autem mensis acclinare oportet ambo topoteretas et ambo chartula-

πολις ἀκουσίτοις δεῖ ἡμᾶς καλεῖν τοὺς δύο τοποτηρητας καὶ χαρτουλαρίους τῶν νομῆρων καὶ τειχέων, τριβούνους, βικαρίους, λεγαταρίους, μανδάτορας, ξενοδόχους, γεροκόμους, χαρτουλαρίους τῶν εὐαγῶν οἰκων, ἀρχιατροὺς καὶ τοὺς διαιταρίους τοῦ μεγάλου παλατίου καὶ τῆς Δάφνης, τὸν ἀριθμὸν σδ', καὶ πένητας ιβ'. προκινσεύειν δὲ τοὺς ξενοδόχους καὶ γεροκόμους χαρτουλαρίους καὶ λατροὺς σὺν τῶν διαιταρίων ἐπὶ τῇ ὀπισθείῳ θύσει τοῦ ἀκουσίτου τοῦ βασιλέως, τοὺς δὲ ἄρχοντας τῶν δύο ταγμάτων ἐπὶ τῇ κατὰ πρόσωπον
10 θύσει τοῦ βασιλέως· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν τοὺς **B** μὲν ξενοδόχους μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων καὶ ἑσέων σαγίων, τοὺς δὲ λατροὺς ἅπαντας μετὰ τῶν οἰκείων διβενέτων, τοὺς δὲ τῶν ταγμάτων ἄρχοντας, τοὺς μὲν τοποτηρητὰς καὶ αὐτοὺς μετὰ ἑσέων σαγίων, τοὺς δὲ λοιποὺς μετὰ
15 σκαραμαγγίων πάντας. ἐπὶ δὲ τῆς ἑνδεκάτης ἡμέρας ἀπείργεται μὲν ἡ τῶν ἀκουσίτων ἐκτελουμένη κλήσις, τελεῖται δὲ τὸ κλητώριον ἑσπέρας ἐν τῷ περιβλέπτῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνω. προστοιχεῖται γὰρ τὸ αὐτὸ κλητώριον παρὰ τοῦ βασιλέως διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀρτικλίνου πρῶτας, καὶ δεῖ ἡμᾶς
20 προσκαλεῖσθαι εἰς κλήσιν τοῦ αὐτοῦ δειπνοῦ μαγίστρον, ἀν- **C** θυπάτους πατρικίους ὀφρικιαλίους, πραιποσίτους, πρωτοσπαθάρους εὐνοῦχους, πριμικηρίους, ὀστιαρίους, μαγλαβίτας, κόμητας τοῦ ἀριθμοῦ καὶ κεντάρχους, τὸν ἑριθμὸν κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης, καὶ μετὰ τὴν θείαν τῆς ἑσπέρας μυστα-

rios, tam numerorum, quam castrorum, tribunos, vicarios, legatarios, mandatores, xenodochos, gerocomos, chartularium venerabilium aedium, archiatros et diaetarios magni palatii, item et palatii Daphnes, in universum 204, unaque pauperes 12. Xenodochos atque gerocomos et inde reliquos inferiores, ut chartularium, medicos et diaetarios, oportet procedere [tam intrando, quam exeundo] pone sacram mensam, magistratus vero amborum ordinum [tam numerorum, quam castrorum] a parte Domini vultui opposita. Xenodochi cum suis scaramangis sagisque russis introducuntur; medici autem omnes in suis dibenetis seu vestibus colore veneto tinctis. De tagmatum magistratibus introducuntur ambo quidem topoteretae in sagis quoque russis, ceteri omnes autem in scaramangis. Die undecimo non amplius celebratur convivium in XIX. accubitis, sed vespere celebratur in illustri Iustiniani triclinio, quod mane ab Imperatore eum in finem praeparatur per eius articlinum. Ad istius coenae communionem oportet nos vocare magistros, proconsules patricios officiales, praepositos, protospatharios eunuchos, primicerios, ostiarios, maglabitas, comites arithmi et centarchos, in universum tot, quot mensa capit. Celebratoque vespere

γωγίαν δεῖ τὸν καλέσαντα ἀρτικλίην προτρέψασθαι πάντας
 ἀποθέσθαι τὰ ἑαυτῶν ἀλλαξήμια καὶ ἐπειθύνασθαι τὰ οὐ-
 Ms. 249. b κεία αὐτῶν σκαραμάγγια εἰς τὸ μετ' αὐτῶν συνεστιάζηραι
 τῷ βασιλεῖ κατὰ τύπον. ἡ δὲ ἀγία τῶν φώτων ἡμέρα ξένη
 τινὰ καὶ περιβλεπτον λαμπροφορίαν εἰσάγουσα θαυμασιήν 5
 D καὶ πανάγαστον τὴν δεξιῶσιν ἐκτελεῖ τῆς βασιλικῆς ἐστιάσε-
 ως. τὴν γὰρ ἔνωσιν τῶν οὐρανίων καὶ ἐπιγείων ταγματίων
 διὰ τῆς δωρεᾶς τοῦ ἁγίου βαπτίσματος μυστικῶς εἰκονίζουσα
 τοὺς ἐν τάξει ἀγγέλων ἱερεῖς τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ καθολι-
 κῆς ἐκκλησίας λευχημονοῦντας εἰς συνεστίασιν τῷ βασιλεῖ 10
 συνηγάγετο. καὶ δεῖ τοὺς ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ λαχόντας δια-
 κονίᾳ ἀκριβῶς ἐπίστασθαι τὴν εὐπρεπῆ κατάστασιν τῆς πε-
 ριφανοῦς αὐτῶν καὶ ἱερᾶς δεξιῶσεως. ἐν γὰρ τῷ τελουμένῳ
 κράματι τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας δεῖ ἡμᾶς καλεῖν
 ἐπὶ τῆς τιμίας βασιλικῆς τραπέζης, μαγίστρους, ἀνθυπάτους, 15
 Ed. L. 437 πατρικίους στρατηγούς, ὀφφικιαλλίους, τὸν ἀριθμὸν ἰδ'. εἰ-
 ἀγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξίμων,
 ἄνευ μέντοι τῶν ἑαυτῶν χλαμύδων. ἐν δὲ τῇ βασιλικῇ τι-
 μίᾳ τραπέζῃ πρό γε πάντων συνεστίαται ὁ πατριάρχης τῷ
 βασιλεῖ, καὶ δεῖ ἡμᾶς καλεῖν τοὺς λογάδας τῆς ἐκκλησίας, 20
 οἷον μητροπολίτας σὺν τῷ συγκέλλῳ τὸν ἀριθμὸν ἰβ', προστι-
 χίζειν δὲ αὐτοὺς ἐν τῇ αὐτῶν εἰσαγωγῇ ἀρμολίως κατὰ τὸν

sancto officio, debet artielinus omnibus imperare, ut mutatoriis de-
 positis induant sua scaramangia, quo in illis cum Imperatore epu-
 lentur. Sanctus autem luminum dies (vel Epiphaniae festum) secum
 trahens insuetam et undique illustrem splendidi vestitus magnificen-
 tiam, efficit convivium, quo Imperator amicos suos excipit, admi-
 rabile. Quum enim coniunctionem ordinum coelestium atque terre-
 strium mystice adumbret, per donum sancti baptismatis factam, con-
 gregat in unum cum imperio sacerdotium magnae Dei catholicae
 ecclesiae sacerdotes, qui angelorum et nuntiorum Dei vices gerant,
 candidis in vestibus, ad convivium imperiale adducens. Quibus eo
 die servire obtingit atriclinis, bene accurateque eos nosse oportet
 decoram constitutionem et cerimoniale splendidae istorum sacerdo-
 tum sanctaeque ad mensam receptionis. Post finitum mixtum, in
 magna Dei ecclesia oportet nos ad sacram mensam magistros, pro-
 consules, patricios, tam strategos et militaris, quam officiales et
 palatini ordinis, in universum duodecim invitare, eosque in suis
 mutatoriis, absque tamen chlamydibus, introducere et educere. In
 eadem regia venerabile mensa primus ante alios omnes convivatur
 Imperatori patriarcha. Pariter quoque oportet nos ad sacram men-
 sam ecclesiae proceres, ut metropolitae et syncellum, in universum
 numero duodecim, invitare, eosque ante introitum decore, unum-

ἐκάστου θρόνον, δηλονότι ἡμφιεσμένους αὐτοὺς πάσας τὰς λειτουργικὰς αὐτῶν στολὰς πλὴν τῶν ὁμοφορίων καὶ μόνον· συνεισάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν διὰ τοῦ βασιλικοῦ καστρησίου, καθὼς ὁ τύπος τῆς εἰσαγωγῆς περιέχει. ἐπὶ δὲ Β 5τῶν λοιπῶν ἀκουστικῶν δεῖ ἡμᾶς καλεῖν πρεσβυτέρους τοῦ μεγάλου παλατίου ἰβ', τῆς μεγάλης ἐκκλησίας κδ', διακόνους ὁμοίως τοῦ παλατίου, τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, τῆς νέας, λς', ὑποδιακόνους ὁμοίως λς', ἀναγνώστας ὁμοίως κδ', ψάλτας ὁμοίως κδ' καὶ παπάδας τοῦ σεκρέτου τοῦ πατριάρχου λς' 10δομοῦ σς'. εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν οὕτως· τοὺς μὲν ἱερωμένους ἅπατας μετὰ τῶν οἰκείων λευκῶν φελωνίων, τοὺς δὲ σεκρετικούς, ψάλτας τε καὶ ἀναγνώστας μετὰ οἰκεία καμίσια μόνον, δηλονότι κατὰ τὴν τάξιν καὶ ἑκθεσιν τὴν ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαν. δεῖ δὲ προσέχειν ἐν τῇ αὐτῇ ἀνα- C 15κλήσει, καὶ τὸν καιρὸν τοῦ μίνσου τῶν λεγομένων δουλικίων, καὶ σὺν τῇ τούτων εἰσόδῳ συνεισάγειν τοὺς δύο τῆς μεγάλης ἐκκλησίας λαμπροὺς δομestτικούς σὺν τῶν ψαλτῶν τε καὶ ὀρφανῶν ἁπάντων τοῦ συφραγίου, λευχημονοῦντας καὶ περιβε- Ms. 250. a βλημένους τὰ οἰκεία φελωνία· διαιρεῖν δὲ αὐτοὺς ἔνθεν κα- 20κεῖθεν πρὸ τῆς εἰσόδου αὐτῶν οὕτως. τῷ μὲν ἐνὶ αὐτῶν

15. δουλικίων em. R., τουλδίων cod. et ed.

quemque secundum suae sedis eminentiam, seriatim disponere, indutos stolas suas, in quibus sanctum officium peragere solent, omnes, praeter sola omophoria, quae omittunt. Castrensis imperialis eos simul omnes introducit, et idem quoque rursus educit, prout formulare introductionis in se habet atque flagitat. Ad reliquos autem accubitus oportet nos invitare magni palatii presbyteros duodecim, magnae ecclesiae presbyteros viginti quatuor, diaconos palatii et magnae ecclesiae seu S. Sophiae et novae in universum 36, cuiusque 12; hypodiaconos earundem ecclesiarum etiam 36; lectores earundem 24; cantores earundem 24; papades seu clericos secreti patriarchae 36; in universum 216. Hos introducere et educere oportet sic: sacerdotio consecratos et fungentes omnes in suis albis phelonis, secreticos autem, cantores et lectores in suis camisiis tantum, secundum ordinem in superioribus traditum. In eadem acclinatione, id est accubitu et convivatione, observare oportet tempus, quo missus dulciorum sic dictus seu mellitorum et tragematum inferitur, et tunc simul introducere ambo illustres magnae ecclesiae domesticos, unaque cantores et orphanos suffragii [id est eos, qui publico suffragio vel auxilio et sumtu aluntur] candidatos suisque phelonis indutos; ante introitum autem illos in duas ad dextram sinistramque partes dirimere, ut unus quidem domesticus, qui ad dextram iuncundorum et amabilium accubituum stat, cantores secum omnes habeat; alter autem domesticus, qui isti e regione ad sinistram partem

δομestική ἄμα τῶν ψαλτῶν ἀπάντων στιχίζειν ἐπὶ τῆς δεξι-
 αῖς θέσεως τῶν τερπνῶν ἀκουβίτων· τῷ δὲ ἐτέρῳ δομestική
 αὐτῶν σὺν ὄρφανῶν ἀπάντων, καὶ αὐτὸν ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου
Κατὰ πρόσωπον θέσεως οὐσης τῶν ἀκουβίτων στιχίζειν· εἰσ-
 ἀγειν δὲ αὐτοὺς ἐφ' ἑκατέρων τῶν μερῶν ἄμφω σὺν τῇ⁵
 εὐλογία τοῦ πατριάρχου, χοροστατεῖν ἅπαντας πρὸς ἀντίφω-
 νον μελωδίαν. καὶ ἡνίκα τῶν γ' ἀντιφωνῶν ἡ ἐκφώνησις
 λήξει, εἰσάγειν αὐτοὺς ἐκεῖθεν ἄμα ὄθεν καὶ ἐλληλύθασιν. ὁ-
 ριάθη δὲ καὶ παρὰ Λέοντος τοῦ σοφωτάτου δεσπότητος εἰς
 πλείονα δόξαν καὶ μεγίστην εὐχαριστίαν τῆς περιοδικῆς ταύ-**10**
 τῆς καὶ σεβασμίου τῶν ἑορτῶν εὐωχίας, ἐν τῇ αὐτῇ τελευ-
 ταίᾳ τῶν ἀκουβίτων ἡμέρᾳ μετὰ τὴν περαιώσιν τῆς λεχθεί-
 σης τῶν ἀντιφωνῶν ἀρχαιοπαράδοτου κοινῆς μελωδίας, συν-
Ed.L. 438 εἰσάγειν ἡμᾶς ἐν τῷ καιρῷ τῶν δουλείων τοὺς δ' τῆς μεγά-
 λης ἐκκλησίας περιφανεῖς δομestικούς, δηλονότι ἡμφισμένους¹⁵
 τὰ οἰκεῖα αὐτῶν καμίσια καὶ φελώνια μόνα καὶ ἴσταν αὐ-
 τοὺς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ περιβλέπτου τρικλίνου κατὰ διάστασιν
 οὕτως· τὸν μὲν α' δομestικὸν τῆς ἐβδομάδος κατὰ μέσον
 τῶν ἑκατέρωθεν τεσσάρων λαμπρῶν ἀκουβίτων, τὸν δὲ ἀπ'
 αὐτοῦ δεῦτερον δομestικὸν κατὰ μέσον ὁμοίως τῶν ἀπ' αὐ-**20**
 τῶν δ' ἑκατέρωθεν λαμπρῶν ἀκουβίτων, τὸν δὲ γ' δομestικὸν
 πάλιν ὁμοίως κατὰ μέσον τῶν ἀπ' αὐτῶν ἑκατέρωθεν λαμ-

1. ἀπάντων em. R., ἅπαντα cod. et ed.
 em. R., καὶ ὄρφ. cod. et ed.

3. σὺν ὄρφανῶν

accubituum stat, secum orphanos omnes habeat, seriatim in uno
 filo stantes. Introducuntur ab utraque parte partes ambae tam,
 quum patriarcha benedictionem pronuntiat, quo simul omnes cho-
 rum efficiant cantusque vocales alternent. Finitis tribus antiphonis,
 educuntur simul rursus eodem, unde venerant. Sapientissimus autem
 Dominus noster Leo, quo maiorem gloriam consummatamque gratiam
 anniversariae huic et venerabili per dies festos convivationi addo-
 ret, constituit, ut hoc postremo accubituum die post finitam, quam
 diximus, alternantium et sibi respondentium chororum illam a ma-
 ioribus ad nos propagatam modulationem introduceremus sub tem-
 pus dulciorum quatuor magnae ecclesiae illustres domesticos, suis
 camisiis et pheloniis tantum indutos, eosque in medio praeulgentis
 triclinii ad aliquam a semet distantiam disponeremus, hoc modo:
 primum quidem domesticum, et qui ea septimana officio fungitur,
 in medio quatuor utrinque, id est binarum a quavis parte, splen-
 didarum a Dominis proximarum mensarum; proximum ab eo secun-
 dum domesticum pariter in medio aliarum illis proximarum quatuor
 splendidarum mensarum, id est quintae usque ad octavam; tertium
 domesticam pariter in medio quatuor illis proximarum ab utraque

πρῶν ἀκουβίτων, τὸν δὲ ὄκατὰ μέσων καὶ αὐτὸν τῶν ἐξ
 ἑκατέρων μερῶν καὶ λαμπρῶν ἀκουβίτων. καὶ σὺν τῇ ἐπι-
 νεύσει καὶ εὐλογία τοῦ ἀγιωτάτου ἡμῶν πατριάρχου ἀπαρ-
 χεσθαι αὐτοὺς τὴν τιμίαν καὶ θεάρετον αἰνεσιν τὴν ἐξ οὐ-
 ρανείων χειλέων τοῦ σοφωτάτου καὶ θεοπροβλήτου ἡμῶν βασι-
 λέως Λέοντος ἐξυφανθεῖσαν, καὶ ἅμα τῇ αὐτῆς ἐκφωνήσει
 καὶ πολυτέχνῳ τῆς χειρονομίας κινήσει ὁμοθυμαδὸν ἅπαντας
 τοὺς ἀνακειμένους ἄδειν καὶ συμπάλλειν τὸ φηθὲν ἱερὸν ᾠ-
 σμα τὸ ἐκ μελισταγῶν χειλέων σταλάξαν ἅπασιν τοῖς πιστοῖς
 ἰουδαίοις. μετὰ δὲ τὴν περαιώσιν τῆς δωδεκαήμερου ταύτης
 τῶν ἑορτῶν εὐωχίας τελεῖται ἄλλη μεθόρθος ἡμέρα δεξιμόν,
 φέρουσα δεξιόσιν μετὰ σαξίμον. τύπῃ γὰρ τελούμενον τὸ C
 τοῦ δεξιμόν πέρασ, ἰδικὴν τινα κατάστασιν εἰσάγει πάλιν. *Ma. 250. b*
 οἱ γὰρ θεοκρόβητοι σοφοὶ δεσπότηται μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ
 15τυπικῶ δεξιμόν προκαθίζονται πάλιν εἰς πολλῶν ἀντίληψιν,
 καὶ τελεῖται τὸ κλητώριον ἐπὶ ἀποκοπῆς τραπέζης, ἐν τῷ
 λαμπροτάτῳ τρικλίνῳ Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου, καὶ δεῖ ἡ-
 μᾶς εἰρεπίζειν εἰς συνεστίασιν τῶν βασιλέων φίλους τοὺς
 ἐπὶ καμπάγιον ἅπαντας, ἄρχοντας τῆς συγκλήτου, ἀπὸ τε μα-
 20γοίστρων, ἀνθυπάτων πατρικίων ὀφφικιαλίων, βασιλικῶν προ-

5. χειρῶν conl. R. pro χειλέων.

parte mensarum, nonae scilicet usque ad duodecimam; et tandem
 quartum domesticum in medio sex reliquarum ex utraque parte
 splendidarum mensarum. Hos ita dispositos imperavit Leo, simul
 ac nutum daret et benedictionem pronuntiaret sanctissimus noster
 patriarcha, exordiri sanctum Deoque gratum hymnum, quem sapien-
 tissimus et a Deo electus idem noster Imperator Leo suis ipse ma-
 nibus contexit et exaravit, et sic porro accumbentes omnes ad
 exordium a domesticis factum iisdemque artificiosa et erudita ma-
 nuum agitatione concentum dirigentibus decantare, assectantes prae-
 cedtorum exemplar, sacrum illum, quem modo laudabamus, hy-
 mnum, qui e mellifluis eius labiis super omnes fideles cives et sub-
 ditos destillavit. Post finitam hanc, quae per duodecim dies conti-
 nuat et ob sacra [natalium et baptismi Christi] festa celebratur, con-
 vivationem celebratur alius, festum [luminum] consequens, dies
 deximi seu exceptorii, quo Dominus salutantes amicos admittere
 solet, cum saximo seu saltatoria decursione coniuncti. Facti nempe
 secundum formulam deximi finis novam et peculiarem rerum fac-
 iem atque constitutionem importat. Sapientes enim et a Deo elec-
 ti nostri Domini post finitum ex formula illud solenne deximum
 rursus praesident ad praestandas bene merentibus remunerationes,
 et celebratur deinceps convivium super peculiari tabula in splendi-
 dissimo triclinio Iustiniani Magni; oportetque nos invitare ad coe-
 pulandum cum Dominis amicos, magistratus quotquot campagia ge-
 runt senatorios, ut magistros, proconsules, patricios officiales, im-

τοσπαθαρίων, ἀσηκρητῶν, χαρτουλαρίων τῶν μεγάλων σεκρέτων, ὑπάτων, ἀντιγραφῶν, σιλεντιαρίων, βεσητόρων, ἀπὸ D ἐπάρχων, σκηπτροφόρων, σιγνοφόρων, σενατόρων καὶ λοιπῶν ἀρχόντων τῶν ὄ ταγμάτων. δεῖ δὲ προστιγίσειν ἅπαντας κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης, καὶ εἰσάγειν αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν ἅπαντας μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων ἡμφιεσμένους καὶ τὰς ἑαυτῶν χλαμύδας ἐμπροσθίῳ τῷ σχήματι· καὶ δεῖ προσέχειν τῷ τοῦ οργάνου φθέγματι, καὶ ἡνίκα τὴν ἀπήχησιν τοῦ φθόγγου παύσῃ, ἐξανιστῆν ἅπαντας εἰς εὐφημίαν τῶν δεσποτῶν, καὶ αὐθις ἐκτίθεσθαι τὰς ἑαυτῶν χλαμύδας μέτροι τῆσι 10 ἀφίξεως τοῦ μίνους τῶν δουκίων, καὶ πάλιν ταύτας ἀναλαμβάνεσθαι πάντας, ὅπως ἂν μετ' αὐτῶν συνεξέλθοιεν ἐν Ed.L. 439τῇ ὁμοίᾳ τάξει. τὸ δὲ ἐπόμενον τῷ δεξίμῳ ἵπτικόν ἄθλον τελεῖται μὲν τῇ ἐπαύριον τοῦ δεξίμου ἡμέρας, καὶ μετὰ τὴν αὐτοῦ ἀπόλυσιν τελεῖται κλητώριον ἐν τῷ τρικλίῳ τῶν κα-15 θιομάτων. καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρέφειν φίλους εἰς συνεστίασιν τῶν δεσποτῶν κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης ἐκ τῆς συγκαλήτον πάσης, οἷον μαγίστρος, πατρικίους, πραιποσίτους, ὀφφικιαλούς, πριμικηρίους, ὀστιαρίους, βασιλικούς πρωτοσπαθαρίους σὺν τῷ ἀκταρίῳ καὶ τῷ δεκσογράφῳ καὶ τοῖς 20 τοῦ ἡλιακοῦ παραστάταις, ἅμα τῶν σκηπτροφόρων, δρακοναρίων, σημειοφόρων καὶ σιγνοφόρων· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἅπαντας μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων χωρὶς τῶν χλαμι-

8. Ita em. R., τῷ — φθέγμα cod. et ed. 21. κλιε pro ἡλιακοῦ cod. Cf. R. ad pag. 759, 1.

periales protospatharios, asecretas, chartularios magnorum secretorum, consules, magistros scriniorum, silentarios, vestitores, expraefectos, sceptrophoros, signiferos, senatores et reliquos magistratus quatuor tagmatum. Procedere hos oportet seriatim tot numero, quot mensa capit, et introducere atque educere ab antica parte in suis mutatoriis et chlamydidibus. Attendendum est ad organi sonitum, omnesque, ubi id desierit, iubendi surgere ad dicenda Dominis bona verba, et simul suas chlamydes exuere, quae demum rursus induuntur intrante misu dulciorum; quod eo fit, ut in illis rursus eodem omnes, quo intraverant, ordine exeant. Equestre certamen, quod consequi exceptorium solet, perficitur altero proximo die; eoque finito, instituitur convivium in triclinio cathismatum, ad quod invitare oportet convivas Dominis futuros pro capacitate mensae magistratus ex omni senatu delectos, ut magistros, patricios, praepositos, officiales, primicerios, ostiarios, imperiales protospatharios una cum actuario et deësiographo seu scriba libellorum supplicum et heliaci parastatis seu solarii observatoribus; item sceptrophoros, draconarios, vexilliferos et signiferos. Introducuntur hi omnes

δίων, τοὺς δὲ τοῦ ἡλιακοῦ παραστάτας μετὰ τῶν οἰκείων Β
σκαραμαγγίων.

Μηνὶ Φεβρουαρίῳ.

Τῇ δὲ δευτέρῃ ἡμέρῃ τοῦ Φεβρουαρίου μὴνὸς εὐρταζο-
5 μένης τῆς ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν
βλαχέρναις, καὶ τελουμένης τῆς λαμπρᾶς προελεύσεως, τελεί-
ται τὸ βασιλικὸν κλητώριον εἰς τὸν περιβλεπτον τρίκλινον τὸν Ms. 251. a
Ἰωαννῶν πάλαι ἐπικληθέντα ἐπὶ ἀποκοπῆς τραπέζης, καὶ δεῖ
ἡμᾶς εὐτρεπίσειν εἰς συννεσίασιν τῶν βασιλέων φίλους ἐκ
10 τῶν συγκλητικῶν, τοὺς ὑπὸ καμπάγιον πάντας, οἷον μαγι-
στρους, ἀνθυπάτους, πραιποσίτους, πατρικίους, ὄφφικιαλί- C
ους, βασιλικούς πρωτοσπαθαρίους, συγκλητικούς, τὸν πρω-
τοασήκηρις, χαρτουλάριον τῶν ἐξοκουβίτων, ὑπάτους, βεση-
τορας, σιλεντιαρίους, ἀλλαξίματα ἐκ τῶν ταγματικῶν ἀρχόν-
15 τῶν, τὸν ἀριθμὸν κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης· εἰσάγειν δὲ
αὐτούς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων, χωρὶς
τῶν χλαμύδων, κατὰ τὴν ἑκάστη προσοῦσαν τῆς δόξης ἀξίαν.

Κυριακῇ τῆς ἀποκρέας.

Τῇ δὲ κυριακῇ τῆς τῶν κρεῶν ἀπουσίας ἐπὶ μὲν τῆς βα-
20 οῦσικῆς τραπέζης φίλους οὐ δεῖ συγκαλεῖσθαι. τὸ γὰρ αὐτὸ D
κλητώριον τοῖς πένησιν ὑφαπλοῦται ἐν τῇ ἀψίδι, καὶ μόνος

1. ἡλιακοῦ conl. Leich., probante R., κλιακοῦ cod.

cum suis mutatoriiis, absque tunicis; soli heliaci parastatae in suis
scaramangiiis.

MENSE FEBRUARIO.

Secundo die Februarii, quo festum hypapantes [seu oecursus Do-
mini nostri Iesu Christi vel purificationis B. Virginis] in blachernia
celebratur, finitaque splendida processione, instituitur sacrum con-
viviium in illustri illo triclinio, quod olim Oceanus appellabatur,
super mensa peculiari; ad quod invitare oportet amicos, de senatu
quotquot campagia gerunt, ut magistros, proconsules, praepositos,
patricios, officiales, imperiales protospatharios, protoascretam,
chartularium excubitorum, consules, vestitores, silentarios, allaxe-
mata [seu magistratus, quibus comparere in mutatoriiis licet] ex qua-
tuor tagmatibus seu ordinibus militaribus comitatensibus; in univer-
sum tot, quot capere mensa potest. Introducuntur et educuntur cum
suis mutatoriiis absque chlamydibus, quisque secundum dignitatem
sui gradus.

DOMINICA CARNIPRIVII.

Dominica carniprivii non oportet ad sacram mensam amicos in-
vitare. Quod enim tunc instituitur convivium, subministratur pau-
peribus in apside, solosque suos familiares et cognatos Imperator

ὁ βασιλεὺς τοὺς ἑαυτοῦ οἰκείους καὶ συγγενεὺς πρὸς ἐστίασιν συγκαλεῖται. τῇ δὲ τρίτῃ τῆς τυροφάγου ἡμέρας προσκαλεῖται τὸν βασιλέα ἅμα τῇ περὶ αὐτὸν συγκλήτῳ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως ἐν τῷ εὐαγεῖ μεγάλῳ πατριαρχίῳ, καὶ τελουμένης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, προτίθεται κλητῶριον⁸ ἐν τῷ μεγάλῳ σεκραίτῳ τοῦ πατριάρχου. καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐ-
 Ed.L. 44^ο τρεπίζειν πρὸς κλήσιν τῆς τοιαύτης τραπέζης, μαγίστρους, πραιποσίτους, ἀνθυπάτους πατρικίους, ἀφφικιαλίους, πρωτο-
 σπαθαρίους, σπαθαροκανδιδάτους, σπαθαρίους, στρατόρας, κανδιδάτους καὶ ἄρχοντας τῶν ταγμάτων κατὰ τὸ ποσὸν τῆς¹⁰
 τραπέζης· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίῳν καὶ μόνον. ἀπὸ δὲ τοῦ κουφίσματος τοῦ πρώ-
 του μίνσου δεῖ ἡμᾶς εἰσάγειν τὸν πρωτονοτάριον τοῦ πατρι-
 ἀρχου μετὰ τοῦ οἰκείου αὐτοῦ ἀναλογίου τε καὶ βιβλίου καὶ ἱστᾶν αὐτὸν ἐπὶ τῆς εὐωνύμου θέσεως τῆς βασιλικῆς τραπέ-¹⁵
 ζης πρὸς τὸ ὑπαναγνῶναι τὸν περὶ νηστειᾶς ἀρμόζοντα λό-
 γον. μετὰ δὲ τὴν συμπλήρωσιν παντὸς τοῦ λόγου καὶ τῆν
 εἰσοδὸν τῶν τυροφαιτῶν ζωμῶν δεῖ προσάγεσθαι τοὺς ψάλτας
 Β ἄμφω σὺν τῷ αὐτῶν δομειστικῷ, τὸν ἀριθμὸν ἰβ'. ὡσαύτως
 καὶ τοὺς ἀναγνωστάς ἄμφω σὺν τῷ αὐτῶν δομειστικῷ, τὸν²⁰
 ἀριθμὸν ὁμοίως, καὶ ἱστᾶν αὐτοὺς ἐφ' ἑκάτερα μέρη, εἰς τὸ
 προσάδειν ἱερὸν αἶθρον κατὰ τύπον. τοῖς δὲ λοιποῖς ἅπασιν

22. τοῖς δὲ λοιποῖς. Ante haec verba lacunam esse suspicatur R.

epulis tunc adhibet. Tertia autem tyrophagi seu caseivorii [septimanae a carniprivio proximae] die invitat excipitque convivio Imperatorem eiusque senatum archiepiscopus CPtanus in venerabili magno patriarcheo vel aedibus patriarchalibus, finitoque sancto officio celebratur convivium in magno secreto patriarchei. Ad quod nobis invitandi sunt magistri, praepositi, proconsules, protospatharii, spatharocandidati, spatharii, stratores, candidati et praefecti tagmatum, quot mensa capit. Introducuntur et educuntur cum suis scaramangii tantum. Post ablatum primum ferculum introducitur protonotarius patriarchae cum suo analogio seu pulpito, ex quo aliquid legens recitat et cum libro, quem tenet; collocaturque ad sinistram partem mensae, cui Imperator assidet. Eius est sermonem tempore congruum, de ieiunio scilicet, praelegere. Finita recitatione totius sermonis et post introitum iusculorum e caseo coctorum introducuntur ambo psaltae [id est cantores tam ex templo S. Sophiae, quam ex templo SS. Apostolorum] cum suo domestico, ad numerum duodecim. Pariter etiam utriusque templi anagnostae vel lectores cum suo domestico introducuntur totidem; et collocantur ad utramque mensae partem. Eorum est sacrum hymnum ex ritu consueto decantare * * * *. Reliquis autem omnibus tantum singuli. Quinta feria

ἀνὰ ἑνὸς καὶ μόνον. τῆ δὲ πέμπτῃ τῆς αὐτῆς ἑβδομάδος συγκαλεῖται εἰς ἐστίασιν ὑπὸ τῶν πιστῶν βασιλέων ἐν τῷ **Ms. 251. b** μεγάλῳ παλατίῳ ὁ ἀγιώτατος καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, καὶ συνεισέρχονται αὐτῷ μητροπολίται, οὓς ἂν βουληθῆ ὁ αὐτὸς πατριάρχης, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς κλήσιν τῆς τιμίας αὐτῶν συνεστιάσεως ἐξ αὐτῶν τῶν μητροπολιτῶν, οὓς ἂν τύχη, καὶ πρεσβυτέρους τοῦ μεγάλου παλατίου **ξξ** καὶ **C** ἡγουμένους τῶν βασιλικῶν μεγάλων μοναστηρίων, ὁσούς ἂν εἶναι τύχη, καὶ σεκρατικούς παπάδας τοῦ πατριάρχου κατὰ **10** τὸ ὑποκειμένον ποσὸν τῆς τιμίας τραπέζης· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων στολῶν τε καὶ φελωνίων κατὰ τὸν προλεχθέντα ἐν τῷ περὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ μεγάλου κλητωροθεσίῳ.

Τῆς ὀρθοδοξίας.

15 Τῆ δὲ ἐπιούσῃ κυριακῇ τῆς τῶν ἁγίων εἰκόνων ὀρθοδοξίας μετὰ τὴν ὑπάντησιν τῆς ἐκ βλαχερνῶν εἰσιούσης φαινηῆς λιτανείας καὶ τὴν ἱερωτάτην μυσταγωγίαν ἐκτελεῖται **D** κλητώριον ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ μεγάλου οἰκονομίου ἐν τῷ λαμπροτάτῳ καὶ μεγάλῳ πατριαρχικῷ σεκραίτῳ, καὶ δεῖ ἡ **20** μαῦς εὐτρεπίζειν εἰς συνεστίασιν φίλους τῷ βασιλεῖ καὶ τῷ ἀγιωτάτῳ πατριάρχῃ, μαγίστρον, πραιποσίτον, ἀνθυπάτον, πατρικόν, μητροπολίταν, ἀρχιεπισκόπον, ὀφφικιαλίον καὶ ἄρχοντα τῆς περιφανοῦς συγκλήτου, κατὰ τὸν ἄριθμὸν τοῦ

eiusdem septimanae invitatur ad convivium a fidelibus Imperatoribus in magnum palatium sanctissimus et oecumenicus patriarcha, qui, quos voluerit, secum sumit metropolitans. Oportet nos ad communionem venerabilis illius convivii invitare metropolitans quotcunque tandem in Urbe praesentes, presbyteros magni palatii sex; hegumenos magnorum imperialium monasteriorum quotcunque tandem; et secretales patriarchae papades, quot mensa capiat. Introducuntur et educuntur cum suis stolis et phelonis eo modo, quo illos excipi in magno Iustiniani triclinio superius dicebamus.

DE FESTO ORTHODOXIAE.

Sequente proxime die dominica, qua memoria sanctitae orthodoxiae eorum, qui sacras imagines venerantur, post occursum et exceptionem factam splendidae processio in blachernis in Urbem redeuntis, sanctumque celebratum missae officium, instituitur convivium impensis magni oecognmii [seu magnae administratae redituum patriarchalium], in splendidissimo et magno patriarchae secreto. Eo invitare nos oportet Imperatori et patriarchae amicos, magistros, praepositos, proconsules, patricos, metropolitans, archiepiscopos, officiales et magistratus alios de illustri senatu secundum capacita-

ποσοῦ τῆς τραπέζης· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἅπαντας καὶ ἐξάγειν οὕτως· τοὺς μὲν συγκλητικοὺς μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν σκαραμαγγίων καὶ μόνον, τοὺς δὲ ἱερεῖς μετὰ τῶν οἰκείων σχημάτων.

Ed. L. 441

Μὴν Μάρτιος.

5

Τῇ δὲ κέ τοῦ Μαρτίου μηνὸς τελεῖται ἡ εὐσημος καὶ περιφανὴς ἑορτὴ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ τελουμένης τῆς τυπικῆς προελεύσεως ἐν τῷ ναῷ τῶν χαλκοκρατειῶν εἰσέρχονται οἱ βασιλεῖς ἐν τῷ παλατίῳ μετὰ τῆς παραδόξου πάσης συγκλήτου λαμπροφοροῦντες, καὶ μετὰ τὴν εἴσοδον ταύτην ἀποτίθονται πάντες τὰς ἑαυτῶν στολὰς κατὰ τύπον, καὶ φοροῦντων τῶν εὐσεβῶν ἡμῶν βασιλέων τὰ κεχρυσωμένα αὐτῶν σκαραμάγγια, συναμφιάζονται πάντες ὁμοίως τὰ οὐβκῆα αὐτῶν σκαραμάγγια, καὶ τελεῖται κλητώριον τῷ βασιλεῖ ἐν τῷ περιφανεστάτῳ τρικλίνῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐπὶ ἀποκοπῆς τραπέζης, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίσειν εἰς συνεστίασιν τῶν βασιλέων ἐν τῇ τοιαύτῃ ἡμέρᾳ μαγίστρους, πραιποσίτους, ἀνθυπάτους, πατρικίους, στρατηγούς, ὄφφικιαλίους, βασιλικὸν πρωτοσπαθαρῖον καὶ λοιποὺς ἄρχοντας ἐκ τῶν βασιλικῶν ταγμάτων κατὰ τὸ ποσοῦν τῆς τραπέζης· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν ἐν τῇ κλήσει μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων καὶ μόνον. τῇ δὲ πρὸ τῆς Χριστοῦ ἀναστάσεως λαμπρᾷ κυριακῇ τῶν βαίτων τελεῖται ἡ προέλευσις ἐν τῷ θεο-

Ms. 252. a

tem mensae. Introducuntur senatorii quidem ordinis viri suis in scaramangiis tantum, sacerdotes autem suis in schematibus seu vestibus monachalibus.

MENSE MARTIO.

Mensis huius die vigesimo quinto celebratur notabile et illustre festum annuntiationis sanctissimae Dominae nostrae Deiparae et semper virginis Mariae, finitaque consueta solenne processione in templum chalcoprateorum instituta, intrant Domini in palatium cum toto illustri senatu splendidis in vestibus, ingressisque deponunt omnes suas stolas ex more praescripto; piis autem nostris Dominis aurea sua scaramangia induentibus, induunt etiam ceteri omnes sua scaramangia. Dein celebratur ab Imperatore in illustrissimo Iustiniani triclinio super peculiare mensa convivium, ad quod invitandi nobis sunt magistri, praepositi, proconsules, patricii, strategii, officiales, regii protospatharii et reliqui magistratus ordinum comitatus pro capacitate mensae. Evocatos autem introducimus et educimus in suis scaramangiis tantum. Splendida die dominica palmarum, quae proxime resurrectionem Christi antecedit, celebratur pro-

φυλάκῃ ἱερῷ παλατίῳ. προκαθεσθέντων γὰρ ἐπὶ τοῦ χρυσω-
 στρικλίνου τῶν εὐσεβῶν ἡμῶν βασιλέων ἐξαλλαγμένων ἅμα
 τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ καὶ τοῦ κουβουκλείου παντὸς πρὸ
 προσώπου αὐτῶν κατὰ τάξιν στιχηθὸν παρεστῶτος, εἰσάγον-
 5ται οἱ δ' ἡμετέριοι τῶν ταγμάτων σὺν τοῖς δυοῖν δημάρχους
 καὶ τῷ χαρτουλαρίῳ τῆς βασιλικῆς σακέλλης, καὶ σὺν τού-
 τοις δὲ πάντες οἱ γηροκόμοι τε καὶ ξενοδόχοι τῶν εὐαγῶν
 οἰκῶν, καὶ τῆς εἰσκομιδῆς τῶν τιμίων σταυρίων παρ' αὐτοῖς
 10τελουμένης, εἰσάγονται πάντες, μάγιστροι, ἀνθύπατοι, πα-
 ιοτρίσιοι καὶ ὄφφικιαῖοι κατὰ πρόσωπον τῶν εὐσεβῶν βασι-
 λέων, ἔστολισμένοι τὰς ἑαυτῶν λευκὰς χλανίδας, καὶ τῆς
 διανομῆς τῶν τιμίων σταυρίων εἰς αὐτοὺς γεναμένης, τελεί-
 15ται ἡ λιτάνιος ὑμνωδία ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Θεοτόκου
 τοῦ Φάρου πρὸς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας τριάδος τῆς Δάφνης,
 καὶ ἀπὸ τῆς ὑποστροφῆς ταύτης τελείται κλητῶριον τοῖς βα-
 σιλεῦσιν ἐπὶ τοῦ λαμπροτάτου Ἰουστινιανοῦ τρικλίνου, καὶ
 δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίσειν εἰς συνεστίασιν τῶν βασιλέων φίλους,
 μαγίστρον, πραιποσίτον, ἀνθυπάτον, πατρικίον, ὄφφικ-
 20ιαῖον, ξενοδόχον, γηροκόμον, τοποτηρητὰς τῶν ταγμά-
 των κατὰ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ποσοῦ τῆς τραπέζης, καὶ εἰσά-
 γονται πάντες οἱ κεκλημένοι μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμῶν,
 πλὴν τῶν χλανιδίων, οἱ δὲ γηροκόμοι καὶ ξενοδόχοι καὶ το-
 ποτηρηταὶ τῶν ταγμάτων μετὰ τὰ οἰκεῖα αὐτῶν σκαραμάγγια.
 25τῇ δὲ ἁγίᾳ καὶ ἱερᾷ πέμπτῃ τῆς λαμπρᾶς ὄντως καὶ περι-Ed. L. 442
 25φανοῦς ἑβδομάδος, ἐν ᾗ ὁ τῆς θείας μυσταγωγίας παρὰ τῆς

cessio in sancto, quod Deus custodiat, palatio. Piiis nempe nostris
 Imperatoribus in chrysotriclino praesidentibus in suis mutatoria
 una cum oecumenico patriarcha, toto cubiculo coram ipsis in serie
 secundum cuiusque dignitatem stante, introducuntur quatuor dome-
 stici [totidem] tagmatum cum geminis demarchis, chartulario impe-
 rialis sacellii, simulque omnes gerocomi et xenodochi venerabilium
 aedium. Qui postquam sacras cruces, quot opus est, intro attule-
 runt, introducuntur omnes magistri, proconsules, patricii et officia-
 les in conspectum piorum principum, induti suis quique candidis
 tunicis. Distributis inter eos sanctis crucibus, processio fit inter hy-
 mnos a templo S. Deiparae Phari inde usque ad templum S. Tri-
 nitatis in Daphne. Reversi perficiunt Domini convivium in splen-
 didissimo Iustiniani triclinio, ad quod invitandi nobis sunt amici,
 nempe magistri, praepositi, proconsules, patricii, officiales, xenodo-
 chi, gerocomi, topoteretae tagmatum pro capacitate mensae. Invitati
 intrant in suis mutatoriis, absque tunicis tamen. Gerocomi, xeno-
 dochi et topoteretae tagmatum in suis scaramangia. Sancta et ve-

ἄνω σοφίας ἐφήπλωται δέπνος, τελεῖται προέλευσις παγαγή ἐν τῷ λαμπρῷ παλατίῳ, καὶ προεντρεπίζεται παρ' ἡμῶν ἡ τοῦ βασιλικοῦ δέπνου κλήσις πρωΐας, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς συνεστίαςιν τῶν δεσποτῶν μαγίστρους, πραιποσίτους, ἀνθυπάτους, πατρικίους, ὄφφικιαλίους, πρωτοσπαθα-5 ρίους εὐνούχους, πριμικηρίους, ὄστιαρίους, μαγλαβίτας, κόμητας τοῦ ἀριθμοῦ καὶ κεντάρχους κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης, καὶ τούτους προσκαλεῖσθαι ἐπὶ τὸν τῆς ἐσπέρας δέ-
Μι.252. b πνον. ἀπολυομένης οὖν τῆς συγκλήτου πάσης καὶ ἄλλιν πρὸς Βῶραν θ' ἐπανούσης, συνέρχονται πάντες οἱ κεκλημένοι εἰς 10 τὸ τελέσαι τὴν ἱερὰν εὐωχίαν, καὶ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς πνευματικῆς λειτουργίας προτίθεται τὸ βασιλικὸν κλητώριον ἐπὶ τοῦ περιβλέπτου τρικλίνου τοῦ Ἰουστινιανοῦ, καὶ προκαθοσθέντος τοῦ βασιλέως ἐπὶ τῆς τιμίας τραπέζης, εἰσάγονται πάντες οἱ κεκλημένοι μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων καὶ 15 μόνον, ἐπὶ δὲ τῇ αὐτῶν ἐξόδῳ λαβόντες παρ' ἡμῶν φατλία σὺν ἡμῖν ἐξέρχονται πάντες. τῷ δὲ ἁγίῳ καὶ τιμίῳ σαββάτῳ ἀνερχθέντος τοῦ λαμπροῦ παλατίου, τελεῖται προέλευσις
Κδημοσία πρὸς τὴν ἁγίαν Σοφίαν, καὶ ὑπαλλαττομένης τῆς ἐνδυτῆς τῆς τιμίας καὶ ἁγίας τραπέζης, εἰσέρχεται ὁ βασι- 20 λέυς ἐν τῷ σκεοφυλακίῳ, καὶ τῆς διανομῆς γενομένης τῶν νάρδων, ὑποστρέφει πάλιν ὁ βασιλεὺς μετὰ δόξης ἐν τῷ αὐτοῦ παλατίῳ, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς συνεστίαςιν τοῦ

nerabili quinta feria eiusdem vere splendidae et illustris septimanae, in qua divini officii coena publicis usibus a coelesti sapientia exponitur, fit processio pagana in splendido palatio, et mane a nobis perficitur ad sacram coenam invitatio. Invitamus autem magistros, praepositos, proconsules, patricios, officiales, protospatharios eunuchos, primicerios, ostiarios, maglabitas, comites arithmi et centarchos pro capacitate mensae. Finito itaque consessu omni et misso senatu, iterumque circa nonam horam redeunte, conveniunt invitati omnes ad celebrandum sacrum convivium, et post finitum spirituale servitium proponitur et accessui patefit sacrum convivium in conspicuo Iustiniani triclinio institutum, et praesidente Imperatore in venerabili mensa, introducuntur invitati in suis scaramangiiis tantum. Finito autem convivio, quum tempus est abeundi, exeunt nobiscum omnes cum faculis cuique distributis. Sancto et venerabili die sabbati eiusdem septimanae, post apertum splendidum palatium, fit sollemnis et universalis processio ad templum S. Sophiae; ubi postquam Imperator instratum sanctae et venerabilis arae novo mutavit, intrat in scenophylacium, factaque nardorum seu unguentorum distributione, redit cum gloria in suum palatium. Tum oportet nos ad coeandam cum Domino amicos exiere, magistros,

βασιλέως ἐν τῷ ἑσπερίῳ δείπνῳ φίλους, μαγίστρον, πραι-
 ποσίτους, ἀνθυπάτους, πατρικίους, πρωτοσπαθαρίους ὀφθαλ-
 κιαλίους, πρωτοσπαθαρίους εὐνούχους, πριμικηρίους, ὀστια-
 ρίους, μαγλαβίτας, τοποτηρητὰς καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων τοῦ
 5 Ἄριθμοῦ κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης, καὶ στοιχουμένου πα-
 ρὰ τοῦ βασιλέως τοῦ αὐτοῦ κλητωρίου, καὶ δι' ἡμῶν κλητω-
 10 ρουμένων τῶν φίλων, ὑπολύονται οἴκαδε πάντες. μετὰ δὲ
 τὴν ἐνάτην ὥραν συναΐσεως γινομένης, ἐξαλλάσσουσιν οἱ τῆς
 συγκλήτου πάντες, καὶ τῆς θείας λειτουργίας ἐν τῷ ναβῷ τοῦ
 15 Φώρου τελουμένης, μετὰ τὴν ἐκφώνησιν τοῦ μυστικοῦ ὄργα-
 νου ἐκδιδύσκονται πάντες τὰς ἑαυτῶν στολὰς, καὶ ἐπενδιδύ-
 σκονται τὰ οἰκεῖα σκαραμαγγία, καὶ ἴσταται τὸ κλητώριον
 ἐν τῷ περιφανεστάτῳ τρικλίνῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, καὶ εἰσά-
 20 γονται πάντες οἱ κεκλημένοι μετὰ τῶν οἰκεῖων σκαραμαγγίων
 25 καὶ μόνον· μετὰ δὲ τὴν ἐπίδοσιν τῶν φατλίων συνεξέρχον-
 ται ἡμῖν οἱ πάντες.

Ἀρχὴ τῶν κλητωρίων τοῦ πάσχα.

Ed.L. 443

Ἡ δὲ ἀγία καὶ δεδοξασμένη τῆς Χριστοῦ ἀναστάσεως
 περιφανῆς ἡμέρα, ἐν ἣ τὸ τῆς σωτηρίας ἡμῶν οἰκονομήθη
 30 κοκεφάλαιον, καὶ ὁ χοϊκὸς Ἀδάμ ἐκ τῆς φθορᾶς πρὸς τὴν ζωὴν
 ἐπανῆλθεν, λαμπρὰν τινα καὶ περιβλεπτον εὐωχίαν τοῖς βα-
 35 σιλεῦσιν ἡμῶν προσεξένησεν. τὸ γὰρ ὕψος τῆς ἱερᾶς ἀνα-
 στάσεως μυστικῶς ὑποφαίνοντες ἐκ τῶν κάτω καθεδρῶν ἐαν-
 40 τοὺς συναπάραντες πρὸς ὑψηλὴν τινα καὶ πολὺκνυδον τοῦ

praepositos, proconsules, patricios, protospatharios officiales, proto-
 spatharios eunuchos, primicerios, ostiarios, maglabitas, topoteretas
 et rectorum arithmi quosdam pro capacitate mensae. Convivio in-
 terim per ipsum Imperatorem coordinato, amicisque opera nostra
 invitatis, domum discedunt omnes. Post nonam vero diei horam
 congressus ad sacra peragenda fit, mutantque senatorii omnes suas
 vestes, divinoque officio in templo Phari peracto, postquam intona-
 verit secretum organum, exuunt omnes suas stolas et superinduunt
 sua scaramangia. Tum orditur convivium in illustrissimo triclinio
 Iustiniani, et introducuntur omnes invitati in suis scaramangiis tantum.
 Exeunt autem nobiscum unusquisque cum cereo, quem nactus est.

INITIUM CONVIVIORUM PASCHAE.

Sanctus et gloriosus atque undique conspicuus dies celebrandae
 resurrectioni Christi a mortuis sacer, quo corona imposita fuit operi
 nostrae redemptionis, et terrenus Adam e corruptione ad vitam re-
 diit; ille dies praestat nostris Dominis occasionem splendidi et il-
 lustre convivium instituendi. Volentes nempe sanctae resurrectionis
 celsitudinem mysticis signis exhibere atque declarare, attollunt seas

βήματος θεωρίαν ἑαυτοὺς ἐπαυάγουσι, καὶ τῆς Χριστοῦ ἀλη-
 Β θοῦς ἀγαπήσεως τὸν ἀσπασμὸν ἐκμιμούμενοι τὸ ὑπήκουσεν ἀ-
 παν σχετικῶς κατασπάζονται, καὶ αὐθις σὺν τῇ λαμπρῇ συγ-
 κλήτῳ πρὸς τὴν ἄνω Σιών, τὴν Χριστοῦ ἐκκλησίαν, ὡς μα-
 θηταί, μετὰ δόξης συντρέχουσι. τὴν γὰρ περιδοξον τῆς ἡμέ-5
 ρας χαρμογῆν ἐνδεικνύμενοι λαμπροφροῦσι τοῖς λώροις, εἰς
 τύπον τῶν ἐνταφίων Χριστοῦ σπαργάνων ἑαυτοὺς ἐνεκλιττον-
 τες. διὸ καὶ ἐν ταῖς δεξιαῖς χερσὶν αὐτῶν τὸ νικητικὸν τοῦ
 σταυροῦ κατέχοντες τρόπαιον, τὴν ἐξανάστασιν τῆς χοιῆς
 ἡμῶν οὐσίας ἐν ταῖς ἐδωνύμοις κατέχουσι, καὶ τὴν θείανιο
 μυσταγωγίαν τῷ Θεῷ ἀναφέροντες μετὰ τὴν τῶν ἁγίων μυσ-
 τηρίων μετάληψιν, πρὸς σεμνὸν κρᾶμα τοὺς τῆς συγκλήτου
 C προκρίτους, ὡς κοινωνοὺς τῆς χάριτος, ἐμφανῶς προσλαμ-
 βάνονται. καὶ δεῖ ἡμῖς εὐτρεπίζειν ἐν τῇ αὐτῇ κλήσει τοῦ
 κράματος τοῦ τελουμένου ἐν τῇ Χριστοῦ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ¹⁵
 εἰς συννεστίασιν τῷ βασιλεῖ φίλους ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μα-
 γίστρων, ἀνθυπάτων, πατρικίων, στρατηγῶν τε καὶ ὀφφικια-
 λίων, τὸν ἀριθμὸν ἰδ'. εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἐπὶ τῆς αὐτῆς τραπέ-
 ζης οὕτως· τοὺς μὲν μαγίστρος, ἀνθυπάτους καὶ πατρι-
 κίους, τοὺς λώρους ἡμφισσμένους μετὰ τῶν χρυσέων αὐτῶντο
 θωρακίων καὶ μόνον, προκρίνειν δὲ ἐν τῇ τοιαύτῃ καθέδρᾳ
 τοὺς τὰ θωράκια ἡμφισσμένους ὑπὲρ τοὺς ἄλλους πατρικίους
 τοὺς τὰ οἰκέα καμίσια φοροῦντας, καὶν τάχα τύχοιεν ἐλάτ-

ascendantque ex inferioribus sedilibus ad excelsum et perhonorifi-
 cum tribunalis spectaculum et salutationem imitantes, qua Christus
 suos discipulos ex vero amore beavit, omnes suo imperio parentes
 cordialiter salutant, et rursus cum splendido senatu ad Sionem,
 quae superne est, Christi scilicet ecclesiam, ut discipuli, concurrunt
 in gloria. Ostensuri enim gloriosum eius diei gaudium, comparent
 splendide vestiti, loris involuti, ad instar fasciarum Christi sepulcra-
 lium. Quapropter etiam in dextris tropæum, victoriae signum, cru-
 cem scilicet, gestantes, in sinistris [acaciam, saccum pulvere plenum]
 terrenae nostrae substantiae resurrectionem [id est resurrectionis
 symbolum] tenent; divinumque officium offerentes Deo post assump-
 tionem sacrae coenae admittunt palam delectos de senatu proceres
 ad venerabile crama [seu ientaculum], ut gaudii participes. In illa
 ipsa ad crama evocatione (sit autem in catholica Christi ecclesia)
 oportet nos ad convivandum Imperatori amicos invitare, de ordine
 magistrorum, proconsulum patriciorum, tam strategorum, quam of-
 ficialium; in universum numero quatuordecim; et hos ad mensam
 ibi positam introducere hoc modo. Magistri, proconsules et patri-
 cii intrant solummodo loris et aureis suis thoracibus induti. Prae-
 feruntur autem quoad sessionem patricii thoracibus induti aliis pa-

τορες εἶναι ἐν τῇ προβλήσει· τοὺς δὲ στρατηγούς ἅπαντας D
 μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν σκαραμαγγίων καὶ μόνον· τοὺς δὲ
 ὄφφικιαλίους καὶ αὐτοὺς μετὰ τῶν οἰκείων καμισίων, ἄνευ
 μέντοι τῶν ἑαυτῶν χλαμύδων. ἐπὶ δὲ τῆς προκειμένης ἐν
 5 τῷ περιβλέπτῳ χρυσοῦ τρικλίνῳ χρυσοῦς τραπέζης, ἐν ᾗ καὶ
 τὸ περιφανὲς κτῆμα τοῦ χρυσοῦ πενταπυργίου ἐς τιμὴν προ-
 στέθῃ, δεξιῆς ἡμῶν εὐτρεπέλειν εἰς συνεστίασιν τῷ βασιλεῖ φί-
 λους ἐκ τῶν προλεχθέντων μαγίστρων, ἀνθυπάτων, πατρι-
 κίων, στρατηγῶν ὄφφικιαλίων, σεκρετικῶν, ἀπὸ τῆς τάξεως Ms. 253. b
 10 τοῦ στρατιωτικοῦ καὶ κατωτέρω, ἀσηκρητῶν τε ὁμοῦ καὶ Ed. L. 444
 κομήτων τῶν σχολῶν καὶ σκριβάνων, σὺν τῶν δύο ἐκ Βουλ-
 γύρων φίλων, τὸν ἀριθμὸν λ'. ἐν δὲ ταῖς περιεξῆς τέσσαρ-
 σι τῶν καμαρῶν τραπέζαις ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν βασιλικῶν
 κανδιδάτων, βεσητόρων τε καὶ σιλεντιαρίων, δρακοναρίων,
 15 σκηπτροφόρων, σημειοφόρων καὶ σνατόρων τὸν ἀριθμὸν
 λς'. Ἀγαρηνοὺς δεσμίους ἐκ τοῦ μεγάλου πραιτωρίου τὸν
 ἀριθμὸν ιη', καὶ ἐκ τῶν Βουλγύρων φίλων ἀνθρώπους ιη'.
 εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ προστιχέειν πρὸ τῆς εἰσόδου αὐτῶν,
 τοὺς μὲν ἐπὶ τῆς χρυσοῦς βασιλικῆς τραπέζης περιφανεῖς δαι-
 20 τισυμόνας μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων καὶ χλανιδίων, προσ-
 καλεῖσθαι δὲ τοὺς ἀπὸ τῶν Βουλγύρων φίλους ἀπὸ τῆς τά-
 ξεως τῶν στρατηγῶν ἐν τῇ δευτέρῳ μίση ἐπὶ τῆς εὐωνύμου
 θέσεως τῆς τραπέζης πρὸς τὸ ἀριμεῖσθαι αὐτοὺς πέμπτους,

6. κτῆμα R., κλῆμα cod. et ed.

triclisis, qui consueta sua camisia gerunt, etiamsi forte his dignitate
 et promotione inferiores sint. Strategii intrant cum suis scaraman-
 giis tantam, officiales cum suis camisiis, absque chlamydibus. Ad
 auream vero mensam in splendido chrysotriclinio positam, in quo
 etiam illustre peculium aurei pentapyrgii honoris causa propositum
 est, invitandi a nobis sunt futuri Domino convivae amici ex iisdem,
 quos modo diximus, magistris, proconsulibus, patriciis, strategis,
 officialibus, secreticis ordinis militaris et adhuc inferioribus, item
 ascretis et comitibus scholarum, scribonibus, duoque insuper e
 Bulgaris amici; in universum triginta numero. Ad circumstantes or-
 dine continuo quatuor mensas per totidem fornices dispositas in-
 vitantur delecti quidam de ordine regionum candidatorum, vestito-
 rum, silentiariorum, draconariorum, sceptrophororum, vexilliferorum
 et senatorum, ad triginta sex; Agarenos bello captos e magno praetorio
 octodecim et totidem amicorum e Bulgaria homines. Hos in-
 troducere, et, priusquam introeant, seriatim disponere oportet. Qui
 aureae sacrae mensae splendidi sunt convivae, illi suis in mutatoriis
 et tunicis intrant. At Bulgari amici post classem strategorum sub
 secundo missu introvocantur ad sinistram sacrae mensae plagam; quo
 quinti aut sexti inter amicos sint, [ferculaque sua quinto aut sexto

ἢ καὶ ἔκτους φίλους, στιχίζειν δὲ ἅπαντας ἔνθεν κἀκεῖθεν κατὰ τὴν ἀρμόζουσαν τῆς τάξεως ἐκάστῳ δόξαν. ἀπὸ δὲ τῆς στάσεως τῶν λεχθέντων τούτων στιχίζειν αὐθις ἔνθεν κἀκεῖθεν τοὺς ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν κاندιδάτων καὶ κατωτέρω πρὸς τὸ καθεσθῆναι ἐπὶ τῶν ἑκατέρων δύο προκρίτων τραπέζων.⁵ ἐπὶ δὲ ταῖς κατωτέραις τραπέζαις δεῖ προστιχίζειν, ἐπὶ μὲν τῆς ἐξ εὐωνύμου θέσεως τοὺς ἐξ Ἀγαρῶν δεσμίους, ἐπὶ δὲ **CT**τῆς ἐτέρας τραπέζης τοὺς τῶν φίλων Βουλγάρων ἀνθρώπους πάντας· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἅπαντας καὶ ἐξάγειν οὕτως· τοὺς μὲν ἀπὸ τῆς συγκλήτου πάντας καὶ τῶν ταγμάτων με-¹⁰τὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξήμων, τοὺς δὲ Ἀγαρηνοὺς λευκοφόρους, ἀζώνους καὶ ὑποδεδεμένους, τοὺς δὲ Βουλγάρων ἀνθρώπους μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν σχημάτων. δεῖ δὲ προσέχειν τὴν ἐκφώνησιν καὶ ἀπήχησιν τῶν μουσικῶν ὀργάνων, καὶ ἦνίκα τὸ ἀδόμενον ἦσῃ μέλος, ἀνιστῆν ἅπαντας εἰς εὐφημίαν τῶν¹⁵ δεσποτῶν καὶ αὐθις τὰς ἑαυτῶν ἐκιδύσκεσθαι χλαμύδας, καὶ μετὰ τῆς ἀφίξεως τοῦ μίνσου τῶν δουλικῶν κάλιν ταύ-**D**τας ἀναλαμβάνειν πρὸς τὸ μετ' αὐτῶν ἐκπορεύεσθαι ἐν τῇ αὐτῶν ἐξόδῳ. ἐν δὲ τῇ αὐτῇ ἀναστάσει δεῖ προσέχειν τὸ ἐκ βασιλικῆς χειρὸς διδόμενον τῆς ἐγέρσεως σχῆμα, σὺν αὐτῶ²⁰ δὲ καὶ τὴν ἐκφώνησιν τοῦ παρεστῶτος ἐκεῖ κουβικουλαρίου, καὶ αὐθις ἐξανιστῆν καὶ προπέμπειν τοὺς τῶν δ' τραπέζων **Ms. 254.** ἀκεκλημένους, μικρὸν εἶργοντας τοὺς ἄνω φίλους, καὶ εἰδ' οὕτως συνέξερχομένους ἅπαντας. ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας ἡμέ-

loco accipiant]. Omnes autem prius in ordinem disponendi ad dextram et sinistram secundum congruum cuique suum gradum. Ab istorum statione inde porro rursus ordinandi sunt candidatorum ordinis et inferiorum homines, collocandi nempe ad duas ex utraque parte imperiali proximas nobiliores mensas. Ad reliquas duas infimas mensas introducuntur seriatim dispositi, a sinistra quidem parte captivi Agareni; a dextra vero Bulgari omnes: Introducuntur autem et educuntur sic: senatorii omnes et tagmatici seu militiae comitatensis magistratus in suis mutatoriiis; Agareni in candidis et absque xonis calceatique; Bulgari proprio sibi suo in habitu. Oportet porro ad musicorum organorum intonationem attendere, et quando carmen tum cani solitum exorsi fuerint, exurgere iubere omnes ad bene Dominis precandum, chlamydesque exuere, quae rursus sub ingressum missus dulciorum induendae, quo in iis, quando tempus excedendi venerit, abeant. Eo tempore, quo consurgendum est, oportet signum consurgendi, quod Imperator manu sua dat, observare, simulque clamorem ibi adstantis cubicularii, et protinus surgere iubere, atque educere convivas primum quatuor mensarum, et post exiguam interpositam moram reliquos primae et summae men-

ρας τελεῖται μεθύοτος προέλευσις ἐν τῷ σικῷ τῶν κορυφαίων καὶ ἀγίων ἀποστόλων. καὶ πληρουμένης τῆς ἑραῆς λειτουργίας, προτίθεται κλητώριον ἐπὶ ἀποκοπτῆς τραπέζης ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ τῶν παλατίων, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς συνεστίασιν τῷ βασιλεῖ μεγίστους, πραιποσίτους, Ed. I. 448 ἀνθυπάτους, πατρικίους, στρατηγούς, μητροπολίτας, ὄφριακάλιους, πρωτοσπαθαρίους, ἀσηκρήτας, χαρτουλαρίους, ὑπάτους, βεστήτορας, σιλεντιαρίους καὶ ἀλλαξιμῶν τῶν ταγματικῶν ἀρχόντων κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης· εἰσάγειν 10 δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμῶν καὶ καμισίων, ἄνευ μέντοι τῶν ἑαυτῶν χλαμύδων· προσέχειν δὲ τοῖς εὐφημοῦσι δήμοις, καὶ ἡνίκα ἄρξονται ἀκτολογεῖν τοὺς δεσπότας, δεῖ ἐξανιστᾶν πάντας τοὺς κεκλημένους πρὸς τὸ καὶ αὐτοὺς πραεῶς συνευφημεῖν τοὺς δεσπότας. τῇ δὲ τρίτῃ 15 ἡμέρᾳ τῆς αὐτῆς ἑβδομάδος τελεῖται παγανὴ προέλευσις μετὰ Β ἀλλαξιμάτων ἐνδον τοῦ παλατίου, καὶ τελεῖται κλητώριον ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου κατὰ τὸ σχῆμα τῆς πρώτης ἡμέρας. καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς κλῆσιν ἐπὶ τῆς χρυσοῦς τραπέζης ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μεγίστων, πατρικίων καὶ λοιπῶν 20 σὺν τῷ δομestικῷ τῶν σχολῶν καὶ βασιλικῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν σπαθαροκανθιδάτων μέχρι τῆς τάξεως τῶν στρατῶρων, κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης φίλους λ' εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν, τοὺς μὲν ὑπὸ καμπάγιον πάντας

sae accubantes, ut sic quotquot convenerint, omnes exeant. Secundo die celebratur postfesta seu magnum et primarium festum diem consequens processio in aedem principum et sanctorum Apostolorum; sacroque officio completo, instituitur convivium super peculiare et priva mensa in magno triclinio palatiorum; ad quod invitandi vobis sunt magistri, praepositi, proconsules, patricii, strategi, metropolitae, officiales, protospatharii, asecretae, chartularii, consules, vestitores, silentiarii et magistratus tagmatici seu militares comitatenses, mutatoria gestantes, pro capacitate mensae. Introducuntur et educuntur in suis mutatoriis et camisiis, absque chlamydis tamen. Tempus observandum est, quo factiones acta seu faustas acclamationes peragere et Dominos laudare incipiunt. Eo tempore debetis convivis omnibus, ut surgant et ipsi quoque leni voce simul cum factionibus Dominis benedicant, imperare. Tertio post pascha die peragitur pagana processio in mutatoriis intra palatium et convivium in chrysotriclinio ad modum primi diei. Quapropter ad auream quidem mensam invitandi nobis sunt homines ordinis magistrorum, patriciorum etc. cum domestico scholarum et hominibus imperialibus, ab ordine inde spatharocandidatorum usque ad ordinem stratorum, pro capacitate mensae, amici in universum triginta. Quos introdu-

μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων, πλὴν καὶ χλανίδος· τοὺς
 C δὲ πρωτοσπαθαρίους μετὰ σπεκίων καὶ ῥωέων σαγίων· τοὺς
 δὲ βασιλικούς μετὰ τῶν σκαραμαγγίων καὶ μόνον. ἐπὶ δὲ
 ταῖς κάτω τέσσαρσι τῶν καμαρῶν τραπέζαις δεῖ ἡμῶς συγ-
 καλεῖν βασιλικούς κاندιδάτους καὶ μανδάτορας καὶ μικροὺς 5
 ἄρχοντας τοῦ τάγματος τῶν σχολῶν, τὸν ἀριθμὸν οβ· εἰσ-
 ἄγειν δὲ αὐτοὺς μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων καὶ ἀλλα-
 ξιμάτων. τῇ δὲ τετάρτῃ ἡμέρᾳ τῆς αὐτῆς εὐωχίας τελεῖται
 ὁμοίως προέλευσις παγανὴ μετὰ ἀλλαξιμάτων ἐνδον τοῦ πα-
 λατίου, καὶ εἰσάγονται τὰ φωτισμάτα ὑπὸ τοῦ ὄρφανοτρό-10
 φου, καὶ τελεῖται τὸ κλητώριον ἐν τῷ αὐτῷ χρυσοτρικλίνῳ
 ἐπὶ τῆς χρυσοῦς τραπέζης. καὶ δεῖ ἡμῶς εὐτρεπίσειν εἰς συν-
 Δεστίαισι τῶν βασιλέων φίλους, ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγι-
 στρων, πατρικίων σὺν τοῦ δομῆστικῶν τῶν ἐξκουβίτων καὶ
 Ms. 254.b τῶν αὐτοῦ σκριβάνων κατὰ τὸν προλεχθέντα τύπον, καὶ εἰσ-15
 ἄγειν αὐτοὺς καὶ εἰσάγειν, καθὰ εἴρηται. ἐπὶ δὲ ταῖς κατὰ
 τῶν καμαρῶν τραπέζαις δεῖ ἡμῶς συγκαλεῖν ἐκ τῶν λεχθέν-
 των βασιλικῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν μικρῶν ἀρχόντων τοῦ
 ἐξκουβίτου τὸν ἀριθμὸν οβ, καὶ εἰσάγειν αὐτοὺς κατὰ τὸν
 προλεχθέντα τύπον. τῇ δὲ πέμπτῃ ἡμέρᾳ τῆς αὐτῆς πανδε-20
 σίας εἰσέρχεται ὁ πατριάρχης μετὰ τῶν αὐτοῦ μητροπολιτῶν
 Ed.L. 446 δοῦναι ἀγάπην τῷ βασιλεῖ, καὶ τελεῖται προέλευσις παγανὴ

cius et educimus, senatorios quidem viros campagia gestantes omnes in suis mutatoris, absque tunicis; protospatharios autem cum specieis et russis sagis; imperiales homines cum scaramangiis tantum. Ad inferiores autem quatuor fornicum mensas invitandi sunt imperiales candidati, mandatores et minores magistratus ordinis scholarum, in universum septuaginta duo. Introducuntur et hi cum suis scaramangiis et mutatoris. Quarto die eiusdem universalis regii convivii peragitur processio rursus pagana in mutatoris intra palatium, et introducuntur photismata [seu pueri orphani in albis baptismalibus indusis, cereos tenentes,] ab orphanotropho, et instituitur convivium in ipso chrysotriclino super aurea tabula; ad quod invitandi nobis sunt amici Imperatoris ab ordine inde magistrorum et sic porro patricii, domesticus excubitorum eiusque scribones secundum formulam praescriptam, eosque oportet modo iam dicto introducere et educere. Ad mensas vero inferiores sub fornicibus collocatas vocamus homines septuaginta duo de ordine eorundem imperialium hominum et minorum magistratum excubitorum. Etiam hi dicto modo introducuntur et educuntur. Quinto die eiusdem universalis regii convivii advenit patriarcha cum suis metropolitibus ad dandum Imperatori agapen seu osculum pacis, peragiturque pagana processio in mutatoris intra palatium; assidetque patriarcha

δι' ἀλλαξίμων ἔνδον τοῦ παλατίου, καὶ συγκαθέζεται τῷ βασιλεῖ εἰς συνεστίασιν ὁ πατριάρχης ἐπὶ τῆς ἀποκοπιτῆς χρυσῆς τραπέζης ἐν τῷ χρυσῷ τρικλίνῳ, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν ἐπὶ μὲν τῆς χρυσῆς τραπέζης φίλους ἀπὸ μὲν τῶν Μητροπολιτῶν ἰ, καὶ ἀπὸ τῶν βασιλικῶν πρεσβυτέρων τοῦ παλατίου ἔξ, καὶ ἡγουμένους τῶν βασιλικῶν μοναστηρίων ἱβ, εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν οὕτως· τοὺς μὲν μητροπολίτας μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων, πλὴν τῶν ὠμοφορίων, τοὺς δὲ πρεσβυτέρους μετὰ τῶν λευκῶν φελωνίων, τοὺς δὲ ἡγουμένους καὶ αὐτοὺς μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν φελωνίων. Β ἐπὶ δὲ τῶν κάτω τραπέζων δεῖ ἡμᾶς συγκαλεῖν ἀπὸ τῶν βασιλικῶν κληρικῶν ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν διακόνων καὶ κατωτέρω καὶ ἀπὸ τοῦ σεκραίτου τοῦ πατριάρχου παπάδας, τὸν ἀριθμὸν. . . . εἰσάγειν δὲ καὶ ἐξάγειν αὐτοὺς μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν καμισίων καὶ μόνον. τῇ δὲ ἕκτη ἡμέρᾳ τῆς αὐτῆς περιόδου τελεῖται προέλευσις παγανῆ μετὰ ἀλλαξιμάτων ἔνδον τοῦ παλατίου, καὶ εἰσάγονται οἱ ἐκ Βουλγάρων φίλοι μετὰ τῶν ἐκ Βουλγαρίας δώρων. καὶ τελεῖται κλητώριον ἐν τῷ αὐτῷ περιβλήπτῳ τρικλίνῳ ἐπὶ τῆς αὐτῆς χρυσῆς τραπέζης, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς συνεστίασιν τοῦ βασιλέως φίλους ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων, ἀνθυπαίων καὶ λοιποῦσιν σὺν τῶν ἐκ Βουλγάρων φίλων καὶ τῷ δρουγγαρίῳ τῆς βίβλης καὶ τῷ δομεστικῷ τῶν ἱκανάτων, τὸν ἀριθμὸν λ'. στιχίζειν δὲ αὐτοὺς καὶ εἰσάγειν κατὰ τὸν λεχθέν-

Imperatori convivium ad peculiarem auream mensam in chrysotriclino; et invitandi nobis sunt ad auream quidem mensam amici, metropolitae decem, presbyteri palatini sex et duodecim hegumeni monasteriorum imperialium, qui sic introducuntur: metropolitae in suis mutatoriis, praeter omophoria; presbyteri cum albis pheloniis; hegumeni cum suis sibi propriis pheloniis. Ad inferiores autem mensas invitamus delectos clericos palatinos ab ordine diaconorum inde et sic porro inferiores ordines et secreti patriarchae papades seu monachos, in universum . . . Hi solis in suis camisiis introducuntur et educuntur. Sexto die eiusdem orbis [dierum nempo seu septimanae] peragitur processio pagana in mutatoriis intra palatium, et introducuntur amici Bulgari cum donis e Bulgaria allatis; et celebratur convivium in eodem illustri triclinio super eadem aurea mensa; invitandique sunt nobis ad convivendum Imperatori amici de ordine magistrorum, proconsulum et ceterorum una cum amicis Bulgaris et drungario vigiliae et domestico hicanatorum, ad numerum triginta; ordinandique et introducendi eodem modo, quem ad primum diem exposuimus. Ad inferiores autem mensas invitantur

τα τύπον τῆς πρώτης ἡμέρας. ἐπὶ δὲ τῶν κάτω τραπέζων
 δεῖ συγκαλεῖν ἀπὸ τε κομήτων καὶ κεντάρων τοῦ ἀριθμοῦ
 καὶ τῶν ἱκανάτων ἀνδρας νδ', καὶ ἐκ τῶν Βουλγάρων φίλων
 Ms. 255. a ἀνθρώπους ιη'· στιχίλειν δὲ δεῖ τοὺς Βουλγάρων ἀνθρώπους
 ἐπὶ τῆς κάτω τελευταίας μιᾶς τραπέζης μόνους· εἰσάγειν δὲ δ
 αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν σκαραμαγγίων.
 Δτῆ δὲ ἐβδόμη ἡμέρα τῆς αὐτῆς δεξιώσεως τελεῖται ὡσαύτως
 παγανῆ προέλευσις ἐνδον τοῦ παλατίου, καὶ γίνεται κλητώ-
 ριον ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίνω ἐπὶ τῆς αὐτῆς τραπέζης, καὶ συγ-
 καλοῦνται εἰς ἐστίασιν τῷ βασιλεῖ ὁμοίως ἀπὸ τῆς τάξεως ἰο
 τῶν μαγίστρων καὶ πατρικίων σὺν τῷ ὑπάρχῳ τῆς πόλεως
 καὶ τοῖς δυοῖ δομestίκοις, νομέρων τε καὶ τειχέων, καὶ τῶν
 αὐτῶν τοποτηρητῶν σὺν τῷ λογοθέτῃ τοῦ πραιτωρίου καὶ
 τῷ συμπόνῳ τὸν ἀριθμὸν λ'. εἰσάγονται δὲ καὶ ἐξάγονται
 μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν ἀλλαξιμάτων καὶ χλανιδίων. ἐν δὲ τ
 ταῖς κάτω τραπέζαις συγκαλοῦνται τριβούνιοι βικάριοι, οἱ
 Ed. L. 447 ἔθνικοὶ τῆς εταιρείας, οἷον Τοῦρκοι, Χαζάρεις καὶ λοιποὶ,
 τὸν ἀριθμὸν νδ'. ἐπὶ δὲ τῆς τιμίας τραπέζης συγκαλοῦνται
 οἱ δώδεκα γειτονιάρχαι, οἱ δ' ἐπόπται καὶ οἱ δύο πρωτο-
 καγκελλάριοι τοῦ ἐπάρχου. εἰσάγονται δὲ μετὰ τῶν οἰκείων
 καμισίων καὶ μόνον, οἱ δὲ ἔθνικοὶ μετὰ τῶν αὐτῶν καβα-
 δίων. δίδεται δὲ τοῖς γειτονιάρχαις καὶ λοιποῖς ἀνὰ νομισμα-
 τος ἐνός. ἐπὶ δὲ τῶν προλαβόντων χρόνων συνεκαλοῦντο ἀπὶ
 τούτων οἱ τοῦ σκευοφυλακίου τῆς ἁγίας Σοφίας χαρτουλιεῖοι,

magistratus de ordine comitum et centarchorum arithmi et hicans-
 torum, admodum quinquaginta quatuor, et e Bulgaria amicorum
 homines octodecim; ordinare autem hos Bulgaros oportet ad ultimam
 mensam seorsim. Introducuntur et educuntur in suis scaramangis.
 Septimo die eiusdem convivationis peragitur similiter pagana pro-
 cessio intra palatium, et convivium in eodem triclinio super eadem
 tabula, pariterque, ut ante, invitantur ad convivandum Imperatori
 magistri, patricii, praefectus Urbis, ambo domestici, numerorum
 scilicet atque castrorum, eorundem ambo topoteretae, rationalis
 praetorii, adiutor [praefecti Urbis], in universum triginta viri. In-
 troducuntur et educuntur in suis mutatoris et tunicis. Ad inferio-
 res autem mensas invitantur tribuni vicarii, gentiles seu alienigenae
 ex hetaeria; ut Turci, Chazares, alii, admodum quinquaginta qua-
 tuor. Ad venerabilem vero mensam invitantur duodecim gitoniar-
 chae vel vicomagistri, quatuor epoptae vel aediles, duo protocan-
 cellarii praefecti Urbis. Introducuntur hi suis in camisiis tantum;
 gentiles vero in suis cabadiis. Gitoniarchis et reliquis dantur sin-
 gulis singuli nummi aurei. Temporibus autem antiquioribus invita-
 bantur loco istorum chartularii sceuophylaci S. Sophiae, accipie-

λαμβάνοντες τὴν αὐτὴν εὐλογίαν. τῇ δὲ νέᾳ κυριακῇ, τῇ με-
 θεόρτῃ τοῦ πάσχα, ἐκτελεῖται προέλευσις λαμπροφόρος ἐν Β
 τῷ σεβασμῷ ναῶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων· καὶ τελουμένης
 τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, προτίθεται κλητώριον ἐν τῷ λεχθέντι
 Ὑπὸ τῆς δευτέρας ἡμέρας, καὶ συννεσιῶται τῷ βα-
 σιλεῖ ὁ ἁγιώτατος ἡμῶν πατριάρχης ἐπὶ ἀποκοπῆς τραπέ-
 ζης, καὶ συγκαλοῦνται εἰς ἐστίασιν σὺν τῷ βασιλεῖ φίλοι κα-
 τὰ τύπον τῆς δευτέρας ἡμέρας τῇ ἐπαύριον τοῦ ἱεροῦ πάσχα.
 τῇ δὲ ἐπαύριον τῆς νέας κυριακῆς ἡμέρᾳ ἐκτελεῖται δεξιῶσις
 ἰοδεξιμῶν ἄνευ σαξίμων, καὶ καθέζεται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ ἀπο-
 κοπῆς τραπέζης μετὰ τοῦ οἰκείου δηβητισίου ἐπὶ τοῦ Ἰου-
 στινιανοῦ τρικλίνου. καὶ δεῖ ἡμᾶς συγκαλεῖν εἰς ἐστίασιν C
 ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων, πραιποσίτων, ἀνθυπάτων,
 πατρικίων, ὄφφικιαλίων καὶ λοιπῶν τῶν ὑπὸ καμπάγιον
 ἰσπῶντων κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης· εἰσάγειν δὲ καὶ ἐξά-
 γειν πάντας μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν ἀλλαξιμάτων τε καὶ Ms. 255. b
 χλανδίων· προσέχειν δὲ καὶ τὸ μουσικὸν μέλος καὶ ἔξαι-
 στῆν τοὺς κεκλημένους ἐν τῷ προδηλωθέντι χρόνῳ εἰς εὐφη-
 μίαν τῶν δεσποτῶν. τῇ δὲ ἐπαύριον τοῦ αὐτοῦ δεξιμῶν τε-
 λοεῖται ἐπόμενον ἵππικὸν ἀπολύσιμον, καὶ ἔξαποστέλλονται
 πρὸς τὰ οἰκεία οἱ ἀπὸ Βουλγάρων φίλοι, καὶ προτίθεται κλη-

bantque eandem benedictionem seu munificentiam. Nova die domi-
 nica sic dicta, ea nempe, quae proxime festum paschatis sequitur,
 splendida peragitur processio splendido in vestitu in venerabile tem-
 plum SS. Apostolorum; finitoque sacro officio, proponitur et initur
 convivium in triclinio, quod superius ad secundum diem nominavi-
 mus. Convivatur tum sanctissimus patriarcha noster Imperatori ad
 peculiarem mensam, et invitantur ad convivandum Domino amici
 eiusdem generis, atque ad secundum huius convivationis diem a
 festo paschatis immediate proximum diximus. Altero post novam
 dominicam die excipitur et beneventatur ab Imperatore dextrum
 seu corpus senatorum Dominum salutatum venientium, absque sa-
 ximo tamen seu chorea; residetque Imperator in Iustiniani triclinio
 ad peculiarem sibi mensam in suo dibetesio. Invitandi tum sunt
 nobis magistratus horum ordinum, magistri, praepositi, proconsu-
 les, patricii, officiales et reliqui campagiogeruli omnes pro capaci-
 tate mensae. Introducuntur et educuntur omnes in suis mutatoris
 et tunicis. Observandum deinde nobis est tempus, quo carmen mu-
 sice recitatur, et tunc iubendi conviviae surgere ad laudes et pia
 verba Domino dicenda. Die post illud dextrum proximo peragitur
 ei adhaerens et consequens ludus equestris absolutivus seu qui
 finem solenni huic convivationi facit. Remittuntur tunc amici, qui
 e Bulgaria venerant, ad sua, et proponitur convivium in splendido
 triclinio cathismatum; et convivantur Imperatori praepositi, patri-

Διτώραιον ἐν τῷ περιβλέπτῳ τρικλίῳ τῶν καθισμάτων, καὶ συνεσθίουσι τῷ βασιλεῖ οἱ πραιπόσιτοι, πατρίκοι, ὀφφικιάλιοι, πρωτοσπαθάριοι καὶ χαρτουλάριοι, ὕπατοι, βεσητόρες, σιλεντιάριοι, ὁ ἄκτουάριος καὶ οἱ τοῦ ἡλιακοῦ σὺν τῷ δεησογράφῳ, τὸν ἀριθμὸν κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης. εἰσάγονται δὲ καὶ ἐξάγονται κατὰ τὸν ἀνωτέρω λεχθέντα τρόπον. μεσουσίης δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα τελεῖται προέλευσις δημοσία, καὶ προέρχονται οἱ βασιλεῖς ἐμπράττως εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Μωκίου, καὶ τελουμένης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας

Ed.L. 448 προστίθεται κλητώραιον τῷ βασιλεῖ ἐπὶ ἀποκοπῆς τραπέζης ἐνίοτοις ἐκεῖσε τρικλίνοις, καὶ συνεστιᾶται ὁ πατριάρχης τῷ βασιλεῖ, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίσειν εἰς συνεστίασιν αὐτῶν φίλους ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων, ἀνθυπάτων, πατρικίων, μητροπολίτας, ὀφφικιαλίους καὶ ταγματικούς, καὶ τῶν ἐκ τῆς συγκλήτου καμπαγίων κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης εἰσάγειν⁵ δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμῶν χωρὶς τῶν χλανιδίων· ἐν δὲ τῷ προλεχθέντι τῆς ἀκτολογίας τῶν δῆμων χρόνῳ ἐξανιστᾶν ἅπαντας τοὺς κεκλημένους εἰς εὐφρομίαν τῶν δεσποτῶν. ἐπὶ δὲ τῆς θείας καὶ ἱερᾶς μετὰ σαρκὸς εἰς οὐρανοῦς ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θανμαστῆς ἡμέρας τελεῖται δημοσία προέλευσις παρὰ τῶν βασιλέων ἡμῶν τῶν ἁγίων ἐν τῷ πανσέπτῳ καὶ σεβασμίῳ ναῷ τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τῆς ἡγ-

15. Ita em. R., καμπαγίων τῶν κατὰ cod. et ed.

cii, officiales, protospatharii, chartularii, consules, vestitores, silentiarii, actuarii et ad heliacum pertinentes et deeseographus seu scriba libellorum supplicum pro capacitate mensae. Introducuntur et educuntur modo supra scripto. Dum vero medium est festum paschatis, [id est die inter festum paschatis et festum pentecostes medio] peragitur processio publica, et prodeunt Imperatores in solenne pompa ad templum S. Mocii, sanctoque officio ibi peracto, apparatus et proponitur Imperatori convivium super peculiare mensa in tricliniis seu palatio, quod penes illud templum est. Patriarcha ibi convivatur Imperatori; invitandique nobis sunt ad convivandum amici de ordine magistrorum, proconsulum, patriciorum, metropolitaram, officialium et tagmaticorum magistratum, item senatorum campagia ferentium, tot, quot mensa capit. Introducuntur et educuntur in suis mutatoriis, absque tunicis. Quando factiones acta sua seu laudes Dominorum et pia vota exclamant, iubemus convivas omnes surgere, ut et ipsi Dominis bene presentur. Divino autem illo sanctoque et admirabili die festo, quo Christi in carne assumptio in coelum celebratur, peragitur publica processio a venerabilibus nostris Imperatoribus in admodum venerabile reverendumque

γῆς, καὶ τελουμένης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, προτίθεται κλητώριον τῷ βασιλεῖ ἐπὶ ἀποκοπτῆς τραπέζης, καὶ συνεσιῶται ὁ πατριάρχης τῷ βασιλεῖ, καὶ συγκαλοῦνται εἰς συνεσίασιν αὐτῷ φίλοι ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων καὶ κατωτέρω ἕκαστὰ τὴν ἑκάστην καὶ τὸ σχῆμα τῶν προλεχθεισῶν περιφωρῶν προελύσεων.

Ἡ πεντηκοστή.

C

Τῇ δὲ ἁγίᾳ τῆς πεντηκοστῆς ἡμέρᾳ τελείται προελυσίς κατὰ τὸν τύπον τῆς τοῦ σεβασμίου πάσχα ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ καθολικῆ καὶ ἀποστολικῆ ἐκκλησίᾳ, καὶ προτίθεται κρᾶμα ἐκείσε τοῖς βασιλεῦσι, καὶ προσκαλοῦνται οἱ ἀνωτέρω *Ms. 256.a* λεχθέντες φίλοι. καὶ ὑποστρόφῃς τῶν βασιλέων ἐν τῷ μεγάλῳ παλατίῳ μετὰ προελύσεως γενομένης, προτίθεται τὸ βασιλικὸν κλητώριον ἐπὶ ἀποκοπτῆς τραπέζης ἐν τῷ περιβλή-
 15 πτῳ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνῳ, καὶ συνεσιῶνται τῷ βασιλεῖ οἱ κατὰ τύπον ἀνωτέρω λεχθέντες φίλοι, εἰσαγόμενοι καὶ ἐξαγόμενοι μετὰ τῶν οἰκίων ἀλλαξιμάτων χωρὶς χλαυιδίων. *D*
 μετὰ δὲ τὴν ἁγίαν τῆς πεντηκοστῆς ἡμέραν ἐκτελεῖται τὸ στέψιμον τοῦ δεσπότου. τῇ δὲ πρώτῃ τοῦ Μαΐου μηνὸς ἐκ-
 20 τελεῶνται τὰ ἐγκαίνια τῆς νέας ἐκκλησίας, καὶ λιτανίου προελύσεως ἡγεμένης ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Θεοτόκου τοῦ Φώρου, τελείται ἡ θεία λειτουργία, καὶ προτίθεται κλητώριον

templum sanctissimae dominae nostrae Deiparae pigis seu ad fontem; peractoque sacro officio, proponitur Imperatori convivium super peculiare tabula, et convivatur patriarcha Domino, invitanturque ad pariter convivendum amici ab ordine magistrorum inde et sic porro minores magistratus secundum superius expositam formulam praedictarum splendidarum processionum.

DE CERIMONIIS FESTI PENTECOSTES.

Sancto die pentecostes peragitur processio secundum formulam, quae die venerabilis paschatis festo observatur; in sanctam catholicam et apostolicam Dei [magnam] ecclesiam; proponitur ibi Imperatoribus mixtum; et amici paulo ante dicti invitantur ad convivium. Interea redeunt Imperatores in magnum palatium in processione, proponiturque sacrum convivium super peculiare mensa in splendido triclinio Iustiniani, et convivantur Imperatori, quos par est ex rituali, amici supra nominati, introducti et educti cum suis mutatoribus, absque tunicis. Post sanctum pentecostes festum celebratur natalis coronationis Despotae. Primo Maii celebrantur encaenia vel dedicatio novae ecclesiae; factaque solenne cum cereis et supplicationibus processione e templo S. Deiparae Phari, et tum peracto sacro officio, proponuntur Dominis sapes in iucundo chrysotriclino,

τοῖς βασιλευσιν ἐν τῷ τερπνῷ χρυσοτρικλίῳ, καὶ συνεστίαται τῷ βασιλεὶ δ πατριάρχῃ, καὶ συγκαλοῦνται εἰς συνεδρίασιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων, πραιποσίτων, πατρικίων καὶ λοιπῶν βασιλικῶν ἀνθρώπων σὺν τῶν μητροπο-
 Ed.L. 449 λιτῶν κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης. τῇ δὲ ἰά τοῦ αὐτοῦ⁵ Μαΐου τελεῖται τὸ γενέθλιον τῆς πόλεως ταύτης, καὶ ἐκτελεῖται δεξίωσις δεξίμου χωρὶς σαξίμου καὶ ἰππικὸν ἵπποδρομιον, καὶ τελεῖται κλητῶριον κατὰ τὸν λεχθέντα τύπον. τῇ δὲ ὀγδόῃ τοῦ αὐτοῦ Μαΐου μηνὸς τελεῖται προέλευσις τῆς μνήμης τοῦ Θεολόγου ἐν τῷ ἑβδόμῳ, καὶ τελουμένης τῆς λειτουργίας, προτίθεται κλητῶριον, καὶ συγκαλοῦνται κατὰ τύπον οἱ τῆς συγκλήτου πάντες κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης. τῇ δὲ κ' τοῦ Ἰουλίου μηνὸς ἐκτελεῖται διὰ λιτανίου προελευ-
 Βσεως ἔνδον τοῦ παλατίου ἡ μνήμη Ἑλίου τοῦ προφήτου, καὶ δι' αὐτῆς ἡ ἀνάκλησις τῆς περιορήσεως τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν¹⁵ βασιλέως. προεκτελεῖται δὲ πρὸ αὐτῆς τῆς ἡμέρας ἐν τῇ παραμονῇ ἑσπερινὸν ἐν τῷ Θάρῳ, καὶ ᾄδεται παρὰ πάντων ἀπολύσιμον ᾄσμα ἰσόμελον τοῦ „συνταφέντες,” καὶ δίδονται τοῖς μαγίστροις, πραιποσίτοις, ἀνθυπάτοις, πατρικίοις καὶ ὀφφικιαλίοις εἰς τύπον παρὰ τοῦ βασιλέως σταυρίτζια ἀργυρᾶ.²⁰ τῇ δὲ ἐπαύριον ἡμέρα, ἐν ἣ τὴν ἑορτὴν ἐκτελοῦμεν, προκαθίσταται ὁ βασιλεὺς μετὰ ἀλλαξιμάτων ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου χρυσοτρικλίου, καὶ παρεστῶτος τοῦ μυστικοῦ κουβουκλείου, εἰσ-

convivante Imperatori patriarcha; invitanturque ad eundem finem magistri, praepositi, patricii, ceteri homines imperiales et metropolitae pro ratione tabulae. Die undecimo Maii peragitur natalis huius Urbis, et admittitur deximum seu turba salutantium et gratulantium, absque saximo tamen; celebratur etiam equestre certamen cursorium, modoque praedicto convivium. Die octavo Maii peragitur processio memoriae S. Iohannis Theologi in hebdomo, finitoque sacro officio, proponuntur dapes, et convocantur secundum ritum senatorii omnes pro ratione mensae. Die vigesimo Iulii peragitur cum solenne supplicabunda processione intra palatium memoria Eliae prophetae, et per eam celebratur memoria dimissionis pii Domini nostri [Leonis Sapientis] e custodia. Pridie illius diei autem seu in vigiliis peragitur in antecessum S. officium vespertinum in Pharo, et canitur ab omnibus cantus absolutivus eiusdem melodiae atque hymnus, qui incipit a voce: *συνταφέντες*, danturque ab Imperatore ex recepto ritu magistris, praepositis, proconsulibus, patriciis et officialibus cruciculae argenteae. Altero autem die post, illo nempe, quo ipsum Eliae festum celebramus, praesidet Imperator in mutatoris super glorioso chrysotriclino, adstante secreto cubiculo, introducunturque praefectus sacellii et xenodochi et gerocomi, apportantes

ἀγονται ὅ,τε τοῦ σακελλίου καὶ οἱ ξενοδόχοι καὶ γηροκόμοι, C
 προσάγοντες σταυροὺς χρυσοστοιβάστους κατὰ μίμησιν τῆς Ms. a56. b
 ἑορτῆς τῶν βαΐων, καὶ λαμπροφορούντων πάντων, εἰσάγεται
 ἡ τάξις τῶν μαγίστρων, ἀνθύπατων, πατρικίων καὶ ὄφφικια-
 βίων ἔμπροσθεν τοῦ δεσπότου, καὶ διανομῆς τῶν λεχθέντων
 σταυρίων ὑπὸ τοῦ βασιλέως γενομένης, τελεῖται, ὡς ἔραμεν,
 δημοσία. λιτάνιος προέλευσις ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Θεο-
 τόκου τοῦ Φάρου ἐπὶ τὸν περιβλεπτον ναὸν τῆς μεγάλης νέ-
 ας ἐκκλησίας, καὶ τελουμένης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, προτί-
 10 θεται κλητώριον τῷ βασιλεῖ ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ συν-
 εστιᾶται τοῖς βασιλευσιν ὅ,τε πατριάρχης καὶ οἱ μητροπο-
 λίται, μάγιστροι, πραιπόσιτοι, ἀνθύπατοι, πατρικιοὶ, ὄφφι- D
 κιάλιοι καὶ λοιποὶ βασιλικοὶ κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης.
 προκαθέζεται δὲ ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ οἰκείου διβητησίου,
 15 καὶ δεῖ ἡμᾶς εἰσάγειν καὶ ἐξάγειν πάντας τοὺς κεκλημένους
 μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν ἀλλαξιμάτων χωρὶς τῶν χλανιδίων.
 τῇ δὲ ἐπαύριον τελεῖται δεξιῶσις δεξιμόν καὶ μεγάλου σαξί-
 μον, καὶ προτεθέντος βασιλικοῦ κλητωρίου ἐπὶ ἀποκοπτῆς
 τραπέζης ἐν τῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνῳ, προκαθέζεται ὁ βασι-
 20 λεὺς μετὰ τοῦ οἰκείου διβητησίου, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίσειν
 εἰς συνεστίασιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς τάξεως πραιποσίτων, πατρι-
 κίων, ὄφφικιαλίων καὶ ἀπὸ τῶν σεκραιτικῶν τῶν ὑπὸ καμπά- Ed. L. 450
 γιον πάντων κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης. εἰσάγειν δὲ αὐ-
 τοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων τε καὶ χλα-

cruces auro incrustatas ad imitationem rituum festi palmarum, omni-
 busque splendide indutis, introducitur ordo magistrorum, procon-
 sulum, patriciorum et officialium in conspectum Domini; qui post-
 quam dictas cruces sua manu distribuit, instituitur, ut diximus, pu-
 blica solennis supplicabunda processio a templo S. Deiparae Phari
 ad illustre templum magnae novae ecclesiae; peractoque sacro offi-
 cio, proponuntur epulae Dominis in chrysotriclino, convivantibus cum
 ipsis patriarcha et metropolitibus, magistris, praepositis, proconsuli-
 bus, patriciis, officialibus et reliquis imperialibus hominibus secun-
 dum capacitatem mensae. Praesidet Imperator in suo dibetesio, et
 convivae a nobis introducuntur in suis quisque mutatoriis absque
 tunicis. Postero die instituitur exceptio deximi [seu salutantium
 procerum turbae] et magni saximi, propositisque epulis imperiali-
 bus super magna mensa in Iustiniani triclinio praesidet Imperator
 in suo dibetesio; nostrumque est invitare ad convivium ab ordine
 inde praepositorum, patriciorum, officialium, et sic porro, secreticos,
 quotquot campagia gerunt, pro ratione mensae; eosque introducere
 et educere in suis mutatoriis et tunicis. Reliqui autem magnates,

νιδίαν. τοὺς δὲ λοιποὺς μαγίστρος, ἀνθυπάτους πατριάρχους
 καὶ ἅπαντας τοὺς βασιλικούς ἀνθρώπους ταμιεύειν αὐτοὺς
 μετὰ θωρακίων καὶ κονδομανίκων εἰς τὸ σάξιμον τῆς τραπέ-
 ζης, χορευόντων δὲ πάντων πέριξ τῆς βασιλικῆς τραπέζης καὶ
 τὴν ἀνάρῃσιν εὐφημούντων τοῦ σοφωτάτου δεσπότη, δίδο-
 ται παρ' αὐτοῦ τούτοις εἰς φιλοτιμίας ἐπίδοσιν ἀποκόμβιον
 ἔχον χρυσοῦ λίτρας γ'· προσέχειν δὲ δεῖ τὴν ἀκτολογία
 Β τοῦ δήμου, καὶ ἔξανιστῶν ἅπαντας τοὺς κεκλημένους πρὸς
 εὐφημίαν τοῦ δεσπότη κατὰ τὸν προγραφέντα τύπον. ἔφε-
 ξῆς δὲ ταύτης τῆς ἡμέρας τελεῖται πεζοδρόμιον βωτῶν τῶν
 πολιτῶν τυπωθῆν ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη,
 καὶ δίδονται σφραγίδια ὡς κατὰ τύπον τοῦ βωτοῦ πεζοδρο-
 μίου, καὶ προτίθεται κλητώριον τῷ βασιλεῖ ἐπὶ ἀποκοπῆς
 τραπέζης κατὰ τὴν μέσση θέσειν τοῦ περιφανοῦς τρικλίνου
 Μs. 257. α τῶν ἰθ' τερπνῶν ἀκουσίτων, καὶ συνεστιῶνται τῷ βασιλεῖ οἱ 15
 πραιπόσιτοι σὺν τοῖς ἐννόχοις πρωτοσπαθαρίοις καὶ πριμι-
 κηρίοις, τὸν ἀριθμὸν ἕξ, ὡσαύτως καὶ πάντες οἱ πένητες ὁ
 C τὰ σφραγίδια τοῦ βασιλέως διὰ χειρὸς τῶν μεγιστάνων λα-
 βόντες, καὶ δίδεται αὐτοῖς ἀποκόμβιον ἀνὰ νομίσματος α γ'.
 καὶ μεθ' ἡμέρας δύο τελεῖται ἵππικὸν ἵπποδρόμιον, καὶ προ-
 20 τίθεται κλητώριον ἐπὶ τοῦ τρικλίνου τοῦ καθίσματος, καὶ δεῖ
 ἡμᾶς εὐτρεπίσειν εἰς συνεστίασιν τῷ βασιλεῖ φίλους κατὰ
 τὸν ἐν τοῖς ἵπποδρομικοῖς κλητωρίοις λεχθέντα τύπον. ἐπὶ

ut magistri, proconsules, patricii et omnes homines imperiales reser-
 vantur ad peragendum in thoracibus et condomanicis saximum aut
 choream mensae. Saltantibus autem omnibus circa sacram mensam
 et liberationem sapientissimi Domini celebrantibus datur ab ipso
 nomine doni gratuiti apocombium contineus litras tres. Attendere
 deinceps oportet, quando factiones acta dicere incipiant, et tam ex-
 citare convivas ad laudes Domini dicendas, prout supra praescriptum
 est. Immediatè post illum diem peragitur votum pezodromium seu
 quo pedestres urbani cursores certant, a Leone, Christum amate
 Domino, institutum et ordinatum; danturque [pauperibus] tesserae,
 ut in tali voto cursorio moris est. Dein proponuntur sacrae dapae
 super peculiari mensa in media parte illustris triclinii iucundorum
 novendecim accubituum seorsim posita. Convivantur Imperatori
 praepositi, eunuchi protospatharii et primicerius, in universum hi
 sex; deinde quoque pauperes omnes, qui tesseras imperiales per ma-
 nus magnatum acceperunt; hi donantur viritim singulis nummis et
 quaternis miliarensibus. Tertio die post peragitur certamen eque-
 stre cursorium, et celebratur convivium in triclinio cathismatis, ad
 quod invitamus amicos, quos moris esse in ludis equestribus invi-
 tari supra diximus. Die Augusti sexto celebratur processio in ma-

δὲ τῆς ε' τοῦ Ἀβγούστου μηνὸς ἡμέρας ἐτελεῖται ἡ προδ-
 λευσις μετὰ ἀλλαξίματος ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Θεοῦ καθολικῆ
 ἐκκλησίᾳ, καὶ τελουμένης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, συνεστιών-
 ται τῷ βασιλεῖ οἱ πολλὰκις ἐπὶ τοῦ κράματος μνημονευθέν- D
 5τες φίλοι, καὶ ὑποστρέφει ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸ παλάτιον ἐμ-
 πρᾶτως, καὶ προτίθεται κλητώριον τῷ βασιλεῖ ἐπὶ ἀποκοπτῆς
 τραπέζης ἐν τῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνῳ, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρε-
 πίζειν εἰς συνεστίασιν τῷ βασιλεῖ φίλους ἀπὸ τῆς τάξεως
 τῶν μαγίστρων, ἀνθυπᾶτων, πατρικίων, ὀφφικιαλίων, προ-
 10τοσπαθαρίων καὶ λοιπῶν συγκλητικῶν τῶν ὑπὸ καμπάγιον
 ὄντων κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ
 ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων χωρὶς τῶν χλάνιδίων
 διὰ τὸ καὶ τὸν βασιλέα μετὰ τοῦ οἰκείου διβητησίου προκα-
 θεσθῆναι. τῇ δὲ ιε' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἡμέρα τελεῖται δημο- EdL. 451
 15σία προέλευσις τῆς κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν
 Θεοτόκου ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ αὐτῆς τῷ ἐν βλαχέρναις, καὶ
 τελουμένης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, προτίθεται κλητώριον ἐπὶ
 ἀποκοπτῆς τραπέζης ἐν τῷ κίτῳ τρικλίνῳ τῷ ὄντι ἐπιτοτὰ
 παλάτιῳ τῆς θαλάσσης, καὶ προκαθέζεται ὁ βασιλεὺς σὺν
 20τῷ πατριάρχῃ μετὰ τοῦ οἰκείου αὐτοῦ διβητησίου. καὶ δεῖ
 ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς συνεστίασιν αὐτοῦ φίλους ἀπὸ τῆς τά-
 ξεως τῶν μαγίστρων, πραιποσίτων, ἀνθυπᾶτων, πατρικίων,
 ὀφφικιαλίων, μητροπολιτῶν καὶ λοιπῶν ἀρχόντων βασιλικῶν
 τε καὶ ταγματικῶν κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης. εἰσάγονται B

tatoris in magnam Dei catholicam ecclesiam, sacroque officio finito, convivantur ibidem Imperatori amici, quos saepe iam nominavimus, de mixto quum memoraremus. Revertitur deinceps Imperator in palatium splendida cum pompa, ipsique proponuntur dapes in peculiare mensa triclinii Iustiniani, quo invitamus magistros, proconsules, patricios, officiales, protospatharios et reliquos senatores campagia gerentes pro capacitate mensae. Introducuntur et educuntur in suis mutatoris absque tunicis, quia etiam ipse Imperator in suo dibetesis praesidet. Eiusdem mensis die decimo quinto peragitur publica processio dormitionis sanctissimae dominae Deiparae in venerabile templum eius, quod est in blachernis, sacroque peracto officio, proponitur prandium super mensa peculiare in inferiore triclinio, quod versus palatia maritima spectat, praesidetque Imperator cum patriarcha in suo dibetesis. Invitare ad illius convivii communionem nos oportet amicos de ordine magistrorum, praepositorum, proconsulum, patriciorum, officialium, metropolitanarum et reliquorum magistratum, tam palatinorum, quam militarium, pro ratione capacitateque mensae. Introducuntur et educuntur sic; ma-

δὲ καὶ ἐξάγονται οὕτως· οἱ μὲν μάγιστροι, πραιπόσιτοι, πα-
 τρικοί, ὄφρικιάλιοι καὶ οἱ ὑπὸ καμπάγιον πάντες μετὰ τῶν
 οἰκείων ἀλλαξιμάτων· οἱ δὲ λοιποὶ βασιλικοὶ μετὰ τῶν οἰ-
 κείων σκαραμαγγίων καὶ μόνον. ἐν δὲ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ δειλῆς
 Ms. 257. b ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Διομηδους, καὶ
 τῇ ἐπαύριον τελουμένης τῆς λειτουργίας, προτίθεται κλητώ-
 ριον κατὰ τύπον, καὶ συνεσθίουσι τῷ βασιλεῖ ὁμοίως οἱ ἐκ
 τῆς συγκλήτου πάντες. τῇ δὲ κ' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἡμέρᾳ
 ἐκτελεῖται ἡ μνημὴ τοῦ ἁγίου καὶ ὁρθοδόξου μεγάλου βασι-
 C λέως ἡμῶν Βασιλείου, καὶ προέρχονται μετὰ σκαραμαγγίων¹⁰
 ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων οἱ βασιλεῖς ἐμπράττως, καὶ
 τελουμένης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, ὑποστρέφουσιν ὁμοίως οἰ-
 καδε μετὰ δόξης, καὶ προτίθεται κλητώριον ἐν τῷ Ἰουστινιαν-
 οῦ τρικλίνω, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίλξιν εἰς συνεστίασιν τοῖς
 βασιλεῦσι φίλους ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων, τῶν συγ-¹⁵
 κλητικῶν βασιλικῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέ-
 ζης· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων σκα-
 ραμαγγίων καὶ μόνον διὰ τὸ καὶ τοὺς βασιλεῖς ἐν τῷ τρι-
 οῦτῳ σχήματι ἀκουμβίλξιν. τῇ δὲ ἐπαύριον ἐκτελεῖται διὰ
 D δὲξίμου ἢ ἐν Χριστῷ αὐτοκρατορία τῶν πιστῶν βασιλέων,²⁰
 Ἀθόντος καὶ Ἀλεξάνδρου, καὶ τελουμένου αἰσίως τοῦ δεξίμου,
 προκαθέζονται πάλιν οἱ εὐσεβεῖς δεσπόται εἰς πολλῶν ἀντί-
 ληψιν ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ αὐθις στοιχεῖται τὸ κλητώριον

gistri, praepositi, patricii, officiales et qui campagia gerunt omnes,
 in suis mutatoriis; reliqui basilici tantum in suis scaramangiiis.
 Eiusdem ipsius diei vespera [seu horis pomeridianis] abit Imperator
 in templum S. Diomedis; et altero die post, peracto sacro officio,
 proponuntur dapes more consueto, et convivantur Domino etiam
 tunc de toto senatu delecti amici. Die vigesimo nono eiusdem
 mensis celebratur memoria [et dies emortalis] sancti et orthodoxi
 magni nostri Imperatoris Basilii [eo die defuncti]. Solemne
 tunc splendidaque in pompa procedunt Imperatores nostri [Leo et
 Alexander] induti scaramangiiis in templum SS. Apostolorum; sac-
 toque officio finito, redeunt eodem modo cum gloria domum, et
 apponuntur epulae in Iustiniani triclinio, ad quarum communionem
 invitandi nobis sunt amici, ut magistri, homines senatorii, homines
 imperiales, pro spatio mensae. Introducuntur et educuntur in suis
 tantum scaramangiiis, propterea quod et ipsi Domini tali in habitu
 accumbunt. Altero die post celebratur cum dextimo seu solenni
 salutantium et gratulantium exceptione autocratoria seu natalis pii
 in Christo imperii fidelium Imperatorum Leonis et Alexandri; ab-
 solutoque cum solennibus cerimoniis dextimo, rursus praesident pii
 Domini in throno auxilium flagitantibus oblatum et praemia hono-

τοῦ δεσπότου, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπέζειν εἰς συννεσίαισιν τῶν βασιλέων ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων, πραιποσίτων, ἀνθραπῶν, πατρικίων, ὄφφικιαλίων, πλὴν τῶν εὐνούχων, τοὺς ἡμίους ἀπάντων, καὶ ἀπὸ τῆς τάξεως τῆς ὑπὸ καμψάγιον συγκλήτου, καὶ τῶν ταγματικῶν ἀλλαξιμάτων κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης, καὶ εἰσάγειν μετὰ τῶν οὐκείων ἀλλαξιμάτων καὶ χλανιδίων, τοὺς δὲ λοιποὺς ἅπαντας ταμιεύειν εἰς Ed.L. 45a χόρευσιν τῆς χαρᾶς τοῦ δεσπότου. κύκλι γὰρ χορεύοντες μετὰ χρυσῶν θωρακίων τοὺς ἐπαίνοους πλέκουσι τῶν εὐσεβοῶν δεσποτῶν, καὶ δίδεται πᾶσιν φιλοτιμίας δῶρον, χρυσοῦ λίτραι εἴ, καὶ διανέμεται πᾶσι παρὰ τοῦ πρωτομαγίστρου καὶ τοῦ βασιλικοῦ ἀρτοκλίνου κατὰ τύπον τῶν καθ' ἡμᾶς κωνδακίων. τῇ δὲ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ τελεῖται ἐπομένως ἱππικὸν ἱπποδρόμιον, καὶ προτίθεται τὸ κλητώριον ἐπὶ τοῦ τρικλί- 15νου τῶν καθισμάτων, καὶ συγκαλοῦνται εἰς συννεσίαισιν τῷ B βασιλεῖ φίλοι κατὰ τὸν ἐν τοῖς ἱπποδρομικοῖς κλητωρίοις γραφέντα τύπον. τῇ δὲ ἡγδῶ τῷ Σεπτεμβρίου μηνὸς ἡμέρᾳ τελεῖται προέλευσις τῶν γενεθλίων τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ προσέρχονται Ms. 258. a 200ὶ βασιλεῖς ἐμπράττως μετὰ πάσης τῆς συγκλήτου ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Θεοτόκου τῶν χαλκοπρατίων, καὶ τέλουμένης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, ὑποστρέφει ὁ βασιλεὺς ἐφιππος μετὰ

resque merentibus collatum; quo facto rursus instruitur sacrum convivium, ad quod invitamus delectos de ordine magistrorum, praepositorum, proconsulum, patriciorum, officialium praeter eunuchos omnium, sed ordinum tantum partem dimidiam; de cetero campagia gerente senatu et militaribus urbanis magistratibus mutatoria gerentibus quotquot mensa capit. Hi suis in mutatoris et tunicis introducuntur. Reliquos autem omnes reservamus ad choream, quae exhilarandi Domini nostri gratia instituitur. In orbem hi saltando aureis in thoracibus peplum veluti laudum piis nostris Dominis tot vocum tam vario et non desinente concentu texunt. Pro quo studio accipiunt donarii nomine auri litras sedecim; quae inter ipsos a protomagistro et regio artocline secundum formulam et praescriptum codicem collegii nostri distribuuntur. Sequente die perficitur consequi praedictas hilaritates solens certamen equestris cursus, et proponuntur epulae in triclinio cathismatum, et invitantur ad convivandum Domino amici, quos rituale postulat ad convivia in equestribus talibus exercitiis instituenda invitari. Octavo die Septembris peragitur processio ob natalem diem sanctissimae dominae nostrae Deigenitricis et semper virginis Mariae; qua Imperatores in magna pompa cum toto senatu ad templum S. Deiparae chalcopratorum procedunt. Ubi postquam finiit sacrorum of-

χρυσῶν σκαραμαγγίῳ ἐμπράττωσ, καὶ προτίθεται κλητώριον ἐπὶ ἀποκοπιῆς τραπέζης ἐν τῷ Ἰουστινιανῶν τρικλίῳ, καὶ **C** συννεστιῶνται τῷ βασιλεῖ οἱ ἀπὸ τῆς συγκλήτου πάντες. εἰσάγονται δὲ μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων καὶ μόνον. τῇ δὲ τεσσαρισκαίδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τελεῖται ἡ ὑψώσις⁵ καὶ ἐμφάνια τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιῦ σταυροῦ, καὶ ἀνέρχονται οἱ βασιλεῖς ὄρθρου βαθέως ἐν τῷ ναῶ τῆς ἁγίας Σοφίας, ποτὲ δὲ καὶ ἀπὸ ἐσπέρας· καὶ τελουμένης τῆς τρίτης ὑψώσεως τοῦ παναγίου ξύλου, κατέρχονται πάλιν οἰκάδε διὰ τῶν διαβατικῶν ἐν πρώτοις, καὶ τελουμένης παραγῆς προελεύσεως¹⁰ ἔνδον τοῦ παλατίου, προτίθεται κλητώριον ἐν τῷ Ἰουστινιανῶν τρικλίῳ, καὶ δεῖ ἡμᾶς συγκαλέσασθαι εἰς συννεστίασιν τῶν βασιλέων φίλους κατὰ τὸν ἤδη τῶν κλητωρίων λεχθέντα **D** τύπον· εἰσάγειν δὲ πάντας μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων καὶ μόνον. ἐπὶ δὲ τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου τελοῦνται τὰ βρομ-15 μάλια τῶν δεσποτῶν, καὶ τελουμένου ἐφ' ἑκάστου κλήσει τοῦ ἐσπερίου φωτοφανοῦς σαξίμου, δίδονται ἀποκόμβια τάδε· ἐπὶ μὲν τοῦ βρομάλου Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότης χρυσῶν λίτραι κ'· ἐπὶ δὲ τοῦ εὐτυχοῦς Ἀλεξάνδρου αὐγούστου χρυσῶν λίτραι ι'· ἐπὶ δὲ τῆς εὐσεβοῦς Ζώης αὐγούστης χρυ-20 σοῦ λίτραι η'. αἱ καὶ διανέμονται ὑπὸ τοῦ μεγάλου πρωτομαγίστρου καὶ τοῦ κλεινοῦ ἀρτικλίνου τοῦ βασιλικῶ κατὰ τὸν

ficium, redivit Imperator in equo, indutus aureo scaramangio, magna cum pompa; proponuntur epulae super separata mensa Iustiniani triclinii, et senatorii omnes Domino convivantur. Introducuntur autem in suis scaramangiis tantummodo. Die decimo quarto eiusdem mensis peragitur exaltatio et monstratio venerabilis et vivificae crucis. Imperatores tum ascendunt summo mane, interdum etiam post vesperam [vigiliarum praecedentium], in templum S. Sophiae, peractaque terna crucis exaltatione, abeunt rursus domum per porticus omnium primi. Processione deinceps pagana intra palatium confecta, exponitur convivium in Iustiniani triclinio, ad quod invitamus amicos Domini, quales iam saepe diximus ad publica talia convivia invitari. Introducuntur omnes in suis scaramangiis tantum. Mense autem Novembri peraguntur brumalia Dominorum, finitaque post uniuscuiusque [Leonis puta, Alexandri, Augustorum et Zoës Augustae] coenam vespertina sub taedis chorea, dantur apocombia haec. In brumalio Leonis, Christum amantis Domini, auri litrae viginti; felicissimi autem Alexandri Augusti litrae auri decem, tandem in brumalio [quod editur nomine] piaae Zoës Augustae auri litrae octo, quae distribuuntur a magno protomagistro et a clarissimo articlino regio secundum formulam codicillorum nostri collegii. Haec ergo omnes rituales et solennes anniversariae convivationes im-

περιεχόμενον τύπον τοῦ καθ' ἡμᾶς κονδακίου. αὐταὶ εἶναι πᾶ-Ed.L. 453
σαι αἱ τυπικαὶ περιοδικῶς ἐρχόμεναι τῷ χρόνῳ κλήσεις ἐλ-
δικὴν τινα εἰσάγουσιν, ὡς ἔφαμεν, τῶν κλητωρῶν τάξιν.
διὸ καὶ ταύτας εἰς ὑπόμνησιν τῶν καθ' ἡμᾶς τελουμένων ἐμ-
φφανῶς προθέμενοι ἀπταιστώ λογῶν αἰτήσιν προσάγομεν προσ-
ἔχειν ταύταις εἰς ἡμῶν συντήρησιν καὶ κλέους δόξαν.

ΚΕΦ. γγ'.

Περὶ διανομῶν τῶν εὐσεβῶν τοῦ βασιλέως ἔν τε τοῖς βρουμαλλοῖς Β
καὶ στεψίμοις καὶ αὐτοκρατορίαις.

- 10 Ἐπειδὴ τινες τῶν ἐν ἀξιώμασι διακρεπόντων, ληχνοτέ-
ραν τὴν ἔφουσιν τῶν χρημάτων ἔχοντες, ἀμφισβητήσεις καὶ
λόγους ἐγείρουσι περὶ τῆς διανομῆς τῶν διδομένων χρημά-
των καὶ τὴν ἐξ ἀρχαίων τῶν χρόνων παρακολουθήσασαν συν- Ms. 258. b
ἠθειαν ἀνατρέπειν σπουδάζουσι· φέρε δὴ καθὼς ἐκ τῶν
15 πρὸ ἡμῶν ἐγγράφως παρελάβομεν τύπον, καὶ ὑμῖν παραδώ-
σωμεν. πᾶν γὰρ τὸ ἀρχαιοῦσι διαφέρον αἰδέσιμον, οὔτε
προσθήκην τῶν πάλαι διανομῶν καινουργεῖν σπεύδοντες, οὔτε C
ἐλάττωσιν τῶν προπραχθέντων ποιούμενοι. δεῖ γὰρ τὸν δια-
κομέα τῶν τοιούτων ἀρτικλίην πρό γε πάντων τὸ ποσὸν τῆς
20 δωροῦς ἐκμανθάνειν, καὶ εἰδ' οὕτως ἀκριβολογεῖν τὰς τῶν
ἀξιωμάτων διαφορὰς, καὶ ἐκάστη ἀξιωμάτων τάξει συγκα-

6. συντήρησιν κλέους καὶ δόξαν conl. R.

portant secum peculiarem, ut diximus, ordinem cerimoniarum con-
vivalium. Quapropter etiam hos quum accurato diligenterque ab
erroribus repurgato sermone in conspicuo proposuerimus memoriae
gratia eorum, quae a nobis peraguntur peragique et observari de-
bent, rogamus in fine, velitis etiam his animum attendere, quo et
dignitatem ordinis nostri conservetis, et gloriam famamque auferatis.

CAP. 53.

*De distributione piarum largitionum Imperatoris tam in brumaliis ,
quam in natalibus coronationis et imperii.*

Quia vero quidam in dignitatibus constituti avidinscule nummis
inhiantes rixas circa distributionem datorum munerum excitare so-
lent, et consuetudinem, quae ab antiquis inde temporibus ad haec
nostra pertinuit, evertere student, age dum etiam hac de re quem
a maioribus traditum accepimus litteris mandatum typum et modu-
lum vobis tradamus. Omne enim ab antiquitate eminens reveren-
tiam sui incutit. Neque addendo vetustis largitionibus novare quid-
quam volumus, neque minuere et decurtare olim facta. Oportet ita-
que articlinum, cuius est largitiones distribuere, ante omnia quanti-
tatem doni nosse, dein accurate differentias dignitatum et munerum

ταριθμεῖν τοὺς αὐτῆς μετόχους, καὶ ἐλάττωτες τῶν ἀξιωμα-
των τυγχάνουσι· καὶ τοῖς μὲν μαγίστροις συγκαταλέγειν τὸν
σε φαίκετορα καὶ τὴν ζωστήν πατρικίαν, τὸν σύγκελλον καὶ
τοὺς ἀπὸ μαγίστρων μοναδικούς καὶ τὸν πραιπόσιτον, ἅμα
δὲ καὶ τῷ οἰκειακῷ παρακοιμωμένῳ τοῦ μεγάλου ἡμῶν βα-⁵
Dσιλέως· εἰς δὲ τὴν τῶν ἀνθυπάτων τάξιν συναριθμεῖν τοὺς
εὐνούχους πατρικίους· ἐν δὲ τῇ τάξει τῶν λοιπῶν πατρικίων
συγκατατάττειν τοὺς ἐν τῷ βῆλῳ τῶν πατρικίων τεταγμένους
δρφυκιάλλους, ἦγον τοὺς πρωτοσπαθαρίους καὶ στρατηγούς,
τοὺς πρωτοσπαθαρίους καὶ πραιποσίτους, τὸν δομέστικον τῶν¹⁰
σχολῶν, τὸν ἐξσκούβιτον, τὸν ὑπαρχον, τὸν γενικόν, τὸν σα-
κελλάριον, τὸν κνέστορα, τὸν δρουγγάριον τῆς βίγλης, τὸν
πρωτοβεσιτάριον τοῦ δεσπότη, τὸν τῆς τραπέζης, καὶ, εἰ
τύχοιεν, παπίας μέγας καὶ ἐταιρειάρχης πρωτοσπαθάριος
εὐνούχος· ἐν δὲ τῇ τάξει τῶν σεκραϊτικῶν δρφυκιάλλων συ-¹⁵
Ed.L. 454 καταριθμεῖν τοὺς εὐνούχους πρωτοσπαθαρίους πριμικηρίους
καὶ ὀστιαρίους καὶ τοὺς ἐμπράτους κριτὰς καὶ μόνον. ἐκ
δὲ τῆς τάξεως τῶν πρωτοσπαθαρίων δεῖ διαστελλεῖν τοὺς τοῦ
χρυσοτρικλίνου καὶ μαγλαβίτας καὶ ἀρτικλίνας . . . μικρὸν
πλέον προτιμᾶσθαι. τοὺς δὲ σπαθαροκανδιδάτους . . . συν-²⁰
αριθμεῖν τοῖς σπαθαροκουβικουλαρίοις μετὰ τῶν σπαθαρίων
καὶ στρατόρων καὶ ἀπ' αὐτῶν τοὺς κανδιδάτους μανδάτορας
συγκαταλέγειν, δηλονότι τῶν σεκρετικῶν νοταρίων ὑπέξαιρου-

cuique competentium proportionem supputare, et tandem quot de unoquoque dignitatum ordine muneris participes futuri sint: etiamsi quidam eorum dignitates nullas gerunt [et axiomatice non sunt, tamen ad axiomatice alicuius obsequium pertinent]. Ita classi magistrorum accensere oportet rectorem et zosten patriciam, syncellum exmagistros, vitam monachalem deinceps amplexos et praepositum; item privatum magni nostri Domini paracoemomenum seu accubitorum. Classi proconsulum eunuchos patricos, classi reliquorum patriciorum officiales in velo patriciorum constitutos, id est protospatharios praepositos, domesticum scholarum, domesticum excubitorum, praefectum Urbis, genicum seu praefectum aerarii, sacellarium, quaestorem, drungarium vigiliae, protovestiarium Domini, praefectum mensae et papiam magnum atque hetaeriarcham protospatharium eunuchum, si tum temporis hi duo postremi in comitatu existant. Ordini secretalium officialium accenseri debent eunuchi protospatharii, primicerii, ostiarius et iudices, sed hi functionem exercentes tantum. Ab ordine autem protospathariorum discernere oportet ministros et praefectos chrysotriclini et maglabitas et articlinae. Hos enim decet plus accipere. Spatharocubiculariis accensemus spatharocandidatos, spatharios, stratores, candidatos, mandatores;

μένων ἐκ πάντων τῶν τοῦ λαυσιακοῦ ἀρχόντων. καὶ ἡνίκα ἐκάστη ἀρμοζόντως τάξει τοὺς συμμετόχους ἐξαριθμῆσθαι, κα-Β τὰ τὸ ποσὸν τοῦ δώρου τῆς ἐνεργεσίας ποιῆσθαι τὸν συλλογισμόν, ὡς λεχθήσεται. ἡνίκα γὰρ ὁ μάλιστα ἄτομον τυ-5χὸν λάβῃ μύραν, οἰοεὶ „ κ', ὀφείλει λαμβάνειν ὁ ἀνδράπατος Ms. 259. a τὸ ἡμισυ τούτου, νομίσματα ι'. ὁ δὲ πατρικίος ὀφείλει ὑποπίπτειν τῷ ἀνδράπατῳ „ α', καὶ λαμβάνειν νομίσμ. Ϛ'. ὁ δὲ ὀφφικιάλιος τὸ δίμοιρον τοῦ πατρικίου νομίσμ. ϛ', οἱ δὲ πρωτοσπαθάριοι λιτοὶ τὸ ἡμισυ τοῦ πατρικίου νομίσμ. δ'. 10 ἰορροτιμῶνται δὲ οἱ τοῦ χρυσοτρικλίνου καὶ οἱ τοῦ μαγλαβίου πρωτοσπαθάριοι καὶ οἱ ἀρτικλῖνοι ὑπὲρ τοὺς λιτοὺς πρωτοσπαθάριους νομίσμ. γ', οἱ δὲ σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ σπαθαροκανδιδάτοι τὸ δίμοιρον τοῦ πρωτοσπαθαρίου „ γ'. οἱ C δὲ κουβικουλάριοι καὶ σπαθάριοι καὶ στράτορες λαμβάνουσι 15 τὸ ἡμισυ τοῦ πρωτοσπαθαρίου „ βδ'. οἱ δὲ κανδιδάτοι μαγλαβῆται ἀνά „ ϛ'. οἱ δὲ σεκραϊτικοὶ χαρτουλάριοι καὶ νοτάριοι ὑποπίπτουσι τοῖς τοῦ λαυσιακοῦ ἀρχουσιν, ἕκαστος κατὰ τὸ ἴδιον ἀξίωμα, τρίτον. οἱ δὲ ἀρχοντες τοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου ὑποπίπτουσι καὶ αὐτοὶ κατὰ τὰς οἰκειάς 20 ἀξίας ἀπὸ τῶν βασιλικῶν τοῦ λαυσιακοῦ κατὰ τὸ δίμοιρον μέρος τοῦ πρωτοτύπου, οἷον οἱ πρωτοσπαθάριοι ἀπὸ τῶν οἰκειακῶν λιτῶν πρωτοσπαθαρίων, τὸ δίμοιρον „ γ', καὶ οἱ

secretici autem notarii eximuntur soli de omnibus lausiaci magistratibus. Quum itaque unicuique classi convenienter supputaverit partem muneris laturos, tunc debet ex quantitate doni calculum beneficii cuique individuo competentis hunc in modum inire. Quando magister portionem integram, quam cum alio nullo partitur, accipit, e. c. viginti nummos, tunc accipit proconsul dimidiam, id est decem; et patricius hoc ipso uno nummo minus, id est novem nummos. Officialis bessem accipit, id est nummos sex. Protospatharii simplices accipiunt dimidium eius, quod patricius accipit, id est nummos quatuor. Ministri chrysotriclini, protospatharii maglabii, et articularii accipiunt ternos nummos plus, quam simplices protospatharii. Spatharocubicularii et spatharocandidati accipiunt tres quartas partes eius, quod protospatharii; nempe ternos nummos. Cubicularii, spatharii, stratores accipiunt dimidiam eius, quod accipiunt protospatharii, nempe binos cum tribus miliarisii; candidati maglabiae accipiunt senos. Secretici chartularii et notarii ferunt una tertia parte minus, quam eiusdem secum ordinis proceres palatii lausiaci. Eadem ratio ceterorum vestiarum respectu ad vestiaritas lausiaci. E. c. lausiaci protospatharii ferunt quaternos. Protospatharii domestici simplices ferunt ternos. Horum ternorum una tertia parte minus ferunt spatharocandidati, nempe binos. Horum binorum una gemina parte minus ferunt spatharii et stratores, id est singulos num-

σπαθαροκανδιδάτοι τῶν τριῶν τὸ δίμοιρον „ β', καὶ οἱ σπα-
 D θάριοι καὶ στρατόρες τῶν δύο τὸ δίμοιρον αγ', οἱ δὲ κανδι-
 δάτοι ζγ', φολ. κ', οἱ δὲ λιτοὶ καὶ ἑβδομάριοι ἀπὸ ζς', οἱ
 δὲ ὑπουργοὶ τῆς τραπέζης τοῦ βασιλέως καὶ τῆς ἀγνού-
 στης ἀπὸ ζ πάντες, οἱ δὲ διὰ πόλεως πρωτοσπαθάριοι ἀπὸ5
 νομίσμ. α', οἱ δὲ σπαθαροκανδιδάτοι ἀπὸ ζς', οἱ δὲ σπαθά-
 ριοι στρατόρες λαμβάνουσι τὸ ἥμισυ τοῦ πρωτοσπαθαρῖον „ βδ',
 οἱ δὲ κανδιδάτοι μαγλαβῆται ἀνά „ ε', οἱ δὲ σεκρετικοὶ χαρ-
 τουλάριοι καὶ νοτάριοι ὑποπίπτουσι τοῖς τοῦ λαυσιακοῦ ἄρ-
 χουσιν, ἕκαστος κατὰ τὸ ἴδιον ἀξίωμα „ γ'. οἱ δὲ ἄρχοντες¹⁰
 τοῦ βασιλικοῦ βεττιαρῖον ὑποπίπτουσι καὶ αὐτοὶ κατὰ τὰς
 Ed. L.455 οὐκείας ἀξίας ἀπὸ τῶν βασιλικῶν τοῦ λαυσιακοῦ κατὰ τὸ δί-
 μοιρον μέρος τοῦ πρωτοτύπου, οἱ δὲ σπαθάριοι, στρατόρες,
 ἕπατοι ἀπὸ ζ, οἱ δὲ κανδιδάτοι βεστήτορες ἀπὸ γ'. δίδεται
 δὲ καὶ ἕξω τούτου ἐκ τῆς αὐτῆς ποσότητος τῷ μὲν πρωτοβε-¹⁵
 στιαρῖφ . . . κατὰ τὴν ποσότητα τῶν λιτρῶν τῆ λίτρῃ α', τῷ
 δὲ τῆς καταστάσεως „ κ' καὶ τῷ ὄστιαρῖφ „ κ', τῷ μέρει Βε-
 νέτων „ δ', τῷ μέρει Πρασίνων „ δ', τῷ ὀρχιστῆ . . . δια-
 τρέχουσι „ γ', τοῖς μανδάτορσι τοῦ λογοθέτου . . . τοῖς νομο-
 φύλαξι „ γ', καὶ τῷ ἀρτικλίγῃ τῷ διανεμόντι τὸ ἀποκόμβιον.²⁰
 Ms. 259.b καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τῆς τῶν βρουμαλίων δωρεῶν διανομῆς.
 Βέν δὲ τοῖς στεψίμοις τῶν βασιλέων καὶ ταῖς αὐτοκρατορίαις

16. Hic et deinceps aliquot versibus codicis litterae legi non poterant.

mos cum tribus miliaribus. Candidati ferunt terna miliar., folles vi-
 qenos; simplices candidati et hebdomarii miliaribus sena. Ministri
 mensae Augusti et Augustae pariter singula miliaribus. Urbani pro-
 tospatharii nummos singulos; spatharocandidati miliaribus sena; spa-
 tharii stratores dimidium protospatharii, nempe nummos binos, mil-
 lerna. Candidati maglabitae nummos senos. Secretales chartularii
 et notarii, quisque pro ratione suae dignitatis, ternos nummos mi-
 nus ferunt, quam chartularii et notarii lausiaci. Pariter ferunt
 praefecti regii vestiarii, secundum suas quisque dignitates, dimoerum
 supra scriptae originalis formae minus, quam iidem praefecti regii
 vestiarii ad lausiacum palatium pertinentes; spatharii, stratores, con-
 gules miliar. singula; candidati vestitores terna. Datur autem extra
 hoc quoque ex eadem quantitate protovestiario quidem . . . secun-
 dum quantitatem litrarum 18 libra 1; cerimoniaro nummi 20; ostia-
 rio tantundem; factioni Venetae nummi 4; Prasinae tantundem. Sal-
 tatori . . . vernaculis nummi 3; mandatoribus logothetae . . . secuo-
 phylaxi nummi 3; articlinae distribuenti apocombium. Obtinet hic
 modus in distributione donarii brumaliorum. At in natalibus coro-
 nationis et imperii eximuntur et partem nullam ferunt secretorum

ὑπεξαιρούνται πάντες οἱ τῶν σεκρέτων χαρτουλάριοι καὶ νο-
τάριοι καὶ τὰ βεστία καὶ ὑπουργαίαι καὶ οἱ διὰ πόλεως πάν-
τες. καὶ γίνεται ἡ διανομὴ εἰς μόνους τοὺς ἄρχοντας τοῦ
λαυσακῶ, οἷον εἰς μαγίστρους, πρᾶιποσίτους, ἀνθυπάτους,
5πατρικίους, πρωτοσπαθαρίους, σὺν τοῖς εὐνούχοις πρωτο-
σπαθαρίοις καὶ μόνον· σπαθαροκανδιδάτοις, σπαθαρίοις,
καὶ στρατῶρες καὶ κανδιδάτοις, καὶ εἰς τοὺς λεχθέντας ἔξω-
βρεματῶν ἀποκομβίων. οἱ γὰρ τοῦ κουβουκλείου πάντες ἰδια-
ζόντως τὰ ἀποκόμβια λαμβάνουσιν. C

10

Περὶ συνηθείας τῶν ἀρτικλιῶν.

Ἐπεὶ δὲ τὰς διὰ τῶν βραβείων καὶ διὰ λόγων προσηγο-
μένων ἀξιών διαιρέσεις καὶ ὑποδιαιρέσεις, αὖξεις τε καὶ
μειώσεις, προσκλήσεις τε καὶ ὑποκλήσεις, εἰς τοῦμφανές
ἐποιήσαμεν, φέρε δὴ καὶ τὰς ἔκπαλαι τοὺς ἀρτικλίνας παρὰ
15τῶν βασιλέων ἐκτυπωθείσας συνηθείας, καὶ ἐκ τίνων προσώ-
πων ταύτας δίδοναι αὐτοῖς ἠφορισθῆ, ἐκ τῶν ἀρχαιότερων
ἐρανισάμενοι τῆδε τῇ γραφῇ παραδοίημεν. προβαλλομένης D
γὰρ ζωστῆς ἢ μαγίστρου, δίδεται αὐτοῖς ἕξ ἐκάστου αὐτῶν
καθάπαξ ,, κδ'. τιμωμένου δὲ συγκέλλου, δίδεται αὐτοῖς συν-
20ῆθεια παρ' αὐτοῦ καθάπαξ ,, ιβ'. ἀναγομένου δὲ εὐνούχου
ἢ βαρβάτου εἰς πατρικιότητα, ἢ ἀνθυπάτου γενεμένου τινός,

1. ὑπεξαιρούνται cod. et ed.

chartularii et notarii, et qui ad vestiarium, et qui ad ministerium
culinarium pertinent, et urbani omnes; adeoque participant de dis-
tributione donariorum tunc dari sollitorum tantum proceres lausiaci;
ut magistri, praepositi, proconsules, patricii, protospatharii barbati,
protospatharii eunuchi; sed hi soll tantum de genere eunuchorum;
spatharocandidati, spatharii, stratores, candidati et illi, qui appel-
latione ἔξωβρεμα apocombiorum comprehenduntur. Cubiculi enim
homines omnes seorsim accipiunt tunc temporis apocombia sua.

DE CONSUETUDINE ARTICLINIS DEBITA.

Post expositas igitur dignitatum, tam earum, quae cum insigni-
bus, quam earum, quae nudo verbo tribuuntur, differentias maiores
minoresque, incrementa et decrementa, introducendi ad sacram men-
sam et inde rursus educendi modos, aegedum tradamus nunc quo-
que compilatas ex antiquis libris consuetudines, quas Imperatores
iam a longo tempore articlinis assignarunt, quantas et a quibus dan-
das. Promota itaque zosta aut magistro, accipiunt ab eorum uno-
quoque in universum [pro toto suo corpore] viginti quatuor num-
mos aureos; syncellus promotus dat ipsis in universum duodecim
aureos. Eunuchis barbatoe ad patriciatum evecto, aut renuntiato
quodam proconsule, accipiunt ab eorum unoquoque duodecim num-

δίδεται αὐτοῖς ἕξ ἐκάστου αὐτῶν „ ιβ'. ὁμοίως καὶ ἐκ τῆς διανομῆς τοῦ κομβίου τοῦ δεδομένου παρὰ τοῦ τιμωμένου πατρικίου λαμβάνουσιν νομισμ. ιβ'. οἱ δὲ χειροτονούμενοι στρατηγοὶ ἐν τε τῇ ἀνατολῇ καὶ τῇ δύσει παρέχουσιν αὐτοῖς ἀνά νομισμ. ιβ'. εἰ δὲ καὶ ἐπιμένωσι στρατηγοί, ὁσάκις ἂν ῥογενθῶσιν, οἱ μὲν ἀνατολικοὶ ἀνά νομισμ. ιβ', κἄν τάχα Ed.L. 456 τύχοιεν εἰς τὸ ἴδιον θέμα, τὴν ῥόγαν αὐτῶν ἀποσταλῆναι οἱ δὲ τῆς δύσεως καὶ μὴ ῥογενόμενοι, ὁσάκις ἂν ἐν τῇ βασιλευνοσίη τῶν πόλεων ἐπανεέλθωσι, παρέχουσιν αὐτοῖς ἀνά νομισμ. ιβ'. προβαλλόμενον δὲ ἐκ προσώπου στρατηγοῦ ἢ κλεισουράρχου ἢ κατεπάνω Παφλαγωνίας, δίδεται αὐτοῖς ἕξ ἐκάστου αὐτῶν ἀνά νομισμ. ἡ', καὶ ὁσάκις εἰσελθόντες ῥογενθῶσι, πάλιν τὴν αὐτὴν πλοῦτητα παρέχουσιν αὐτοῖς. οἱ δὲ ὀφφικιάλιοι, κἄν τε τῇ τῶν πρωτοσπαθαρίων τετίμηται ἄξιᾳ, κἄν τε καὶ μὴ, ἀπὸ τε τοῦ πραιποσίτου καὶ τοῦ δε-15 Ms. 260. a μεστίκου τῶν σχολῶν μέχρι τῆς τοῦ πρωτοσπαθαρίου τῶν Β βασιλικῶν, δίδουσι καὶ αὐτοὶ ἅπαξ ἀνά „ ιβ'. οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ὀφφικιάλιοι μέχρι τοῦ δομεστίκου τῶν βασιλικῶν ἀνά „ ἡ'. εἰ δὲ τις εὐνοῦχος πρωτοσπαθάριος γένηται, δίδωσιν αὐτοῖς ἅπαξ „ ἡ'. πριμικήριος ἢ ὀστιάριος ἀνά „ ζ'·20 ὡσαύτως ὁ ἄρχων τοῦ ἄρμαμένου, ὁ μινσουράτωρ, ὁ κοσράτωρ τοῦ κτήματος, οἱ χαρτουλάριοι τοῦ ὀξέου δρόμου, ὁ ἀκτουάριος, ὁ πρωτοναύριος τοῦ δρόμου, ὁ χαρτουλάριος

mos. Pariter ex divisione apocombii, quod recens honoratus patricius dat, accipiunt nummos duodecim. Electi strategi, tam in Orientem, quam in Occidentem mittendi, dant ipsis nummos duodecim. Et, si [ultra annum in sua dignitate] maneat absque successore, quoties rogam seu stipendium militare accipiunt orientales, dant nummos duodecim, quod etiam faciunt, quoties ipsis in provincias iam delatis et ibi agentibus rogae mittuntur: occidentales autem tantundem ipsis dant, quoties in urbem regiam intrant, etiam si rogam non acceperint. Creatus pro loco strategus, aut cleisurarcha, aut catepano seu capitaneus Paphlagoniae dat nummos octo. Iidem quoties in Urbem reversi rogam acceperint, tantundem rursus dant officiales, sive praeter suum officium protospatharii quoque fuerint, sive non, a praeposito inde scholarumque domestico usque ad protospatharium imperialium hominum, dant semel quisque pro se duodecim nummos. Reliqui officiales omnes deinceps usque ad domesticum imperialium dant unusquisque pro sua persona octo nummos. Tantundem dat eunuchus, si protospatharius sit. Primicerius [candidatorum] aut ostiarius dant pariter sex nummos. Tantundem dant magister armamenti seu apothecae armorum, mensurator seu metator, curator villarum, chartularii dromi seu citi cursus pu-

τοῦ σταύλου, ὁ ἐπίκτης καὶ ὁ τῆς ὑπουργίας δομέστικος, ὁ ζυγοστίτης, ὁ οἰκιστικὸς καὶ ὁ χρυσεψηγτής. ἐπὶ προβολῇ δὲ παντὸς πρωτοσπαθαρίου ἀπὸ τε μαγλαβιτῶν καὶ τῶν ἐν τῇ οἰκιακῇ βασιλικῇ βεστιαρίῳ καταλεγομένων, καὶ τῶν εἰς C 5 τοὺς βασιλικούς ἀνθρώπους συντεταγμένων, καὶ τῶν ἐπὶ τῆς βασιλικῆς τραπέζης παρισταμένων, καὶ τῶν διὰ πόλεως σὺν τῶν ἔξωτικῶν τιμωμένων, δίδοται αὐτοῖς ἅπαξ ἀνά νομισμ. ἡ, οἱ δὲ τῆ τῶν σπαθαροκandidάτων ἢ σπαθαρίων τιμώμενοι ἄξια ἀνά „ ε', οἱ δὲ τῆ τῶν στρατῶρων ἢ ὑπά- 10 τῶν, ἢ candidάτων ἢ mandatóρων, ἢ βεστητόρων, ἢ σιλεν- τιαρίων, ἢ ἀπὸ ἐπάρχων τιμώμενοι ἄξια, παρέχουσι καὶ αὐ- τοὶ νομισμ. . . ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν σεκρετικῶν ἦρουν συγκλη- τικοῦ τιμωμένου αὐτοῦ ἐν ἀξιώμασιν, δίδοται εἰς ἑκάστου αὐτῶν κατὰ τὸ οἰκεῖον ἀξίωμα, οἱ μὲν τῆ τῶν πρωτοσπαθα- 15 ρίων ἀνά „ ἡ, οἱ δὲ τῆ τῶν σπαθαροκandidάτων ἢ σπαθα- D ρίων ἀνά „ ε', οἱ δὲ τῆ τῶν στρατῶρων ἢ ὑπάτων ἢ candi- δάτων ἢ mandatóρων ἢ βεστητόρων ἢ σιλεντιαρίων ἀνά νο- μισμ. δ, ἀπράτων δὲ σεκρετικῶν γενομένων, ἀνά „ γ, οἱ δὲ τῶν ταγματῶν καὶ τῶν πλοῦμων καὶ τῶν νομῆρων καὶ τε- 20 χέων τοποτηρηταὶ ἅμα τοῖς χαρτουλαρίοις αὐτῶν ἀνά „ ε'. οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἄρχοντες ἅμα τοῖς τριβούνιοις καὶ βικα- ρίοις ἀνά νομίσματος ἑνός. τούτων τοίνυν ἀνέκαθεν πλατι- κώτερον εἰσηγηγμένων, νυνὶ δὲ ὡς οἶόν τε ἦν σαφῶς καὶ

blici, actuarius, protonotarius dromi, chartularii stabuli, epictes seu incitator operarum, domesticus ministerii culinaris, libripens, oecisticus vel architectus primarius et aurifaber; quando nempe suis quisque officiis mactantur. Protospatharii autem omnes ab ordine maglabitarum inde, et qui ad privatum sacrum vestiari- um, item qui ad homines imperiales pertinent, ut et qui ad sacram mensam ministrant, aliique dignitatibus tam per urbem, quam extra conspicui, dant, quando ad suas quisque dignitates promoventur, singuli octonos nummos; spatharocandidati et spatharii recens facti senos; stratores, consules, candidati, mandatores, vestitores, silentiarii, ex- praefecti, recens honorati senos quoque praestant. Quisquis secretalis aut senatorius dignitate quadam fuerit affectus, dat pro ratione suae dignitatis, ut facti protospatharii octonos; facti spatharocandi- dati et spatharii senos; facti stratores, consules, candidati, manda- tores, vestitores, silentiarii, quaternos. Qui honorarii fiunt secreta- les, dant ternos. Tagmatum seu praesidiariorum urbanorum, et ploini seu classiariorum et numerorum et castrorum topoteretae vel locum tenentes et eorumdem omnium chartularii dant senos. Reli- qui omnes magistratus, ut et tribuni atque vicarii, dant singulos nummos. Hanc itaque veterum sarraginem fusiusscule traditam nunc

εὐσυνόπτως ἐν ἐπιτόμῳ συνειλεγμένον, χρη̄ τοις, ὅσοι τὴν
 Ed.L. 457 περὶ τούτων φροντίδα καὶ ὑπηρεσίαν πεποιήνται κατὰ τὴν
 προκειμένην διδασκαλίαν, καὶ περὶ τῶν βασιλικῶν κλητωρίων,
 καὶ περὶ τῶν διανομῶν, ἐκ τοῦδε τοῦ τακτικοῦ παραγγέλ-
 ματος ὡς ἀπὸ κανόνος, ἢ, τό γε ἀληθέστερον, ὡς ἐκ τοῦς
 βασιλικῶν θεσπίσματος, ἀναμφισβήτως ἐνεργεῖν. ἔδει μὲν
 Ms. 260. b ἡμᾶς τοῖς συνταχθεῖσιν περὶ καθεδρῶν λόγοις καὶ τήνδε τὴν
 τῶν ἱερατικῶν ἐπισυνάψαι τάξιν, ὡς ἄτε μᾶλλον τὰ πρέ-
 σβεια τῆς πρωτοκλησίας φέρουσαν. ἀλλ' ἵνα μὴ τις κόρος λό-
 γου τοῖς ἀναγινώσκουσιν περιστῆ, καὶ ἡ συγκλητικὴ τάξις 10
 σὺν τῇ ἱερατικῇ συναφθεῖσα ἀσάφειαν τοῖς εἰσαγομένοις διὰ
 B τῶν ὀνομάτων ποιήσῃ, ταύτην τυπικῶς μὲν ἤδη ἐπὶ τῆς τά-
 ξεως τῶν μαγίστρων, πατρικίων, πραιποσίτων καὶ στρατηγῶν
 προεσημάναμεν. νυνὶ δὲ τῆς περὶ τούτων κυριοκλησίας καὶ
 πρωτοκαθεδρίας τῶν τε ἐπαρχιῶν καὶ μητροπολιτῶν, ἀρχι-15
 πισκόπων αὐτοκεφάλων καὶ ἐπισκόπων ὑποτεταγμένων τὴν
 ἀρμόζουσαν τάξιν εἰδικῶς ἐμφανῆσαι βουλόμενοι, εἰδικὴν τι-
 να καὶ τὴν πραγματείαν συγγράψαι προεθυμήθημεν. τὰ γὰρ
 εἰδικῶς ὄντως λεγόμενα σαφῆ τὴν διδασκαλίαν παρέχει· τὰ
 δὲ πῶς ἐν συζυγίαις πεπλεγμένα ἀσάφειαν πολλὰκις τοῖς ἐν-20
 τυγχάνουσι προξενεῖ, διὰ καθηρμόν ἐκάστης ἐπαρχίας τὰς

9. φέρουσαν em. R., φερούσας cod. et ed. 12. Sic R., τοπη-
 κός μὲν εἶδη ἀπὸ τῆς cod. et ed.

quantum eius fieri poterat, maxime perspicue et in uno brevi con-
 spectu a nobis propositam tenere oportet, quotquot ea curare atque
 tractare necesse habent, propositamque doctrinam tam de sacris con-
 viviliis, quam de largitionum distributione reputare, secundum quem,
 aut rectius dicam, secundum Imperatoris edictum, (uti revera est)
 absque ulla haesitatione aut oppositione agere par est. Iam debu-
 eramus huic de sedibus vel praecedentiis dignitatum tractationi et-
 iam ordinum pontificalium dispositionem ubique addidisse, utpote
 prae aliis honorem protocolisiae seu praesessionis ferentium. Verum
 ne obruto rerum copia satiety obreperet lectori, et senatoria ordi-
 natio atque dispositio cum sacerdotali commixta crearet docendis
 aliquam obscuritatem ob nominum multitudinem: significavimus
 quidem iam in praecedentibus harum rerum quaedam generaliter, et
 mentionem ordinis magistrorum, patriciorum, praepositorum et str-
 ategorum facientes: nunc autem animus est de sacerdotialium digni-
 tatum propriis cuiusque appellationibus et praesessionibus patriar-
 charum, metropolitaram, archiepiscoporum autocephalorum vel in-
 dependentium et subditorum illis episcoporum specialem quandam
 opellam conficere. Speciales enim tales et abstractae tractationes
 praestant perspicuam doctrinam. Simultanea vero de diversis argu-
 mentiis et quasi coniugata atque contexta expositio solet lectoribus

μητροπόλεις ἐκθέμενοι, τῷ ἐκάστῳ μητροπολίτῃ ἀρμόζοντι C
τόπῳ τῆς καθέδρας διεστιχῆσαμεν, καὶ εἰδ' οὕτως τὰς τῶν
αὐτοκεφάλων ἀρχιεπισκόπων κατὰ τάξιν δευτέραν οὖσαν ἀπὸ
τῶν μητροπολιτῶν ἐξεθέμεθα, μετὰ δὲ τούτοις τῇ ἐκάστῃ
Ἐπαρχίᾳ καὶ μητροπόλει ὑποτεταγμένας πόλεις καὶ ἐπισκοπὰς
ἐδηλώσαμεν, οὐκ ἐκ τῶν καθ' ἡμᾶς κλητωρολογίων μόνον τὰς
ἀφορμὰς ἐκλαβόμενοι, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐκ τῶν τοῦ Θεοπέοιου
Ἐπιφανίου τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κύπρου συγγραφήs τὰ πλεῖ-
στα ἀναλεξάμενοι, ἔν' ἡμεῖς ἐν τῇ τοιαύτῃ διακονίᾳ τῶν ἀρ-
10 τοκλινῶν τυγχάνοντες τεταγμένοι, μὴ δὲ ἐν τούτῳ τῷ μέρει
τι διαμάρτητε, ἀλλὰ καὶ ἐν φωσάτοις μὴ παρόντος τοῦ οἰ- D
κουμενικοῦ πατριάρχου, τύχῃ καὶ ἐν ἑτέρῳ τόπῳ, τὴν περ-
ραν τῶν καθεδρῶν διὰ τοῦ συγγράμματος ἔχοντα ἄπταιστα
καὶ ἀμώμητα τὰ τίμια κλητώρια τῶν βασιλέων ἡμῶν τῶν
15 ἁγίων εἰσάγετε.

ΚΕΦ. νδ'.

*Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου ἑκδισίς πρωτοκλήσιων
πατριαρχῶν τε καὶ μητροπολιτῶν.*

Ὁ πατριάρχης Ῥώμης· ὁ πατριάρχης Κωνσταντινου- Ms. 261. a
20 πόλεως· ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας· ὁ πατριάρχης Ἀν-
τιοχείας· ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων.

g. Ἐν ἡμεῖς B. ἦν ἡμεῖς cod. et ed. 16. Κεφ. νδ' om. ed.

obscuritatem obicere. Propterea recensuimus, secuti seriem et con-
sequentiam singularum eparchiarum seu praefectarum metropoles
seu capitales cuiusque praefecturae urbes, eaque ratione discretam
cuique metropolitae suam cathedram seu sedem assignavimus. Dein-
ceps exposuimus cathedras archiepiscoporum autocephalorum seu
independentium: ille enim proximus est ordo a metropolitatum ordi-
ne. Tum nominavimus urbes et episcopos vel inspectiones cui-
que eparchiae et metropoli suppositas. Et harum rerum fundum
atque materiem non tantum e nostris cleorologiis vel libris, quibus
cerimoniae convivales aulicae praecipuntur, hausimus, verum etiam
ex divini Epiphani, archiepiscopi Cypri, opere, et plurima quidem,
excerpsimus; cum in finem, ut ne in hac quidem parte peccetis
aliquid vos, quos vestra sors in ministerio articlinarum constituit,
sed, etiamsi in fossatis sitis, ubi patriarcha oecumenicus non adest,
aut forte quoque alio in loco agatis, instructi peritia cathedrarum
beneficio huius libelli, convivae ad venerabilium nostrorum Imper-
atorum convivia non titubanter et inculpabiliter introducatis.

CAP. 54.

*Epiphani, archiepiscopi Cypri expositio praesessionum patriarcharum
et metropolitatum.*

Patriarcha Romae, patriarcha Constantinopoleos, patriarcha
Alexandriae, patriarcha Antiochiae, patriarcha Hierosolymae.

Ed. L. 458

Κλήσις μητροπολιτῶν.

Ἐπαρχίας Καππαδοκίας ὁ Καισαρείας α'. β', ἐπαρχίας Ἀσίας ὁ Ἐφέσου· γ', ἐπαρχίας Εὐρώπης ὁ Ἡρακλείας· δ', ἐπαρχίας Γαλατίας Θράκης ὁ Ἀγκύρας· ε', ἐπαρχίας Ἐλλησπόντου ὁ Κυζίκου· ς', ἐπαρχίας Ἀυδίας ὁ Σάρδεων· ζ', 5 ἐπαρχίας Βιθυνίας ὁ Νικομηδείας· η', ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς ὁ Νικαίας· θ', ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς ὁ Χαλκηδῶνος· ι', ἐπαρχίας Παμφυλίας ὁ Σίδης· ια', ἐπαρχίας Ἀρμενίας β' ὁ Σεβαστείας· ιβ', ἐπαρχίας Ἐλενοπόντου ὁ Ἀμασίας· ιγ', ἐπαρχίας Ἀρμενίας α' ὁ Μελιτίνης· ιδ', ἐπαρχίας Καππαδοκίας β' ὁ Τυανῶν· ιε', ἐπαρχίας Παφλαγωνίας ὁ Γαγγῶν· ις', ἐπαρχίας Ὀνοριάδος ὁ Κλαυδιονπόλεως· ιζ', ἐπαρχίας Πόντου ὁ Νεοκαισαρείας· ιη', ἐπαρχίας Γαλατίας β' ὁ Πισινοῦντος· ιθ', ἐπαρχίας Λυκίας ὁ Μύρων· ι', ἐπαρχίας Καρύας ὁ Ταυροπόλεως· κα', ἐπαρχίας Φρυγίας ὁ Λαοδικίας· κβ', ἐπαρχίας Φρυγίας Σαλονταρίας ὁ Συνάδων· κγ', ἐπαρχίας Λυκαονίας ὁ τοῦ Εἰκωνίου· κδ', ἐπαρχίας Πισιδίας ὁ Ἀντιοχείας· κε', ἐπαρχίας Παμφυλίας ὁ Πέργης· κς', ἐπαρχίας Καππαδοκίας β' ὁ Μωκησοῦ· κζ', ἐπαρχίας

SIBSIO METROPOLITARUM.

In eparchia Cappadociae primus est, qui in Caesarea sedet. 2, in eparchia Asiae est Ephesi metropolita. 3, in eparchia Europae est Heracleae Thraciae metropolita. 4, in eparchia Galatiae est Ancyrae metropolita. 5, in eparchia Helleponti est Cycizi metropolita. 6, in eparchia Lydiae est Sardium metropolita. 7, in eparchia Bithyniae est Nicomediae metropolita. 8, in eparchia eadem est Nicaeae metropolita. 9, in eparchia eadem est Chalcedonis metropolita. 10, in eparchia Pamphyliae est Sidae metropolita. 11, in eparchia Armeniae secundae est Sebastiae metropolita. 12, in eparchia Helenoponti est Amasiae metropolita. 13, in eparchia Armeniae primae est Melitene metropolita. 14, in eparchia Cappadociae secundae est Tyanorum metropolita. 15, in eparchia Paphlagoniae est Gangrorum metropolita. 16, in eparchia Honoriadis est Claudiopoleos metropolita. 17, in eparchia Ponti est Neocaesariae metropolita. 18, in eparchia Galatiae secundae est Pesinuntis metropolita. 19, in eparchia Lyciae est Myrorum metropolita. 20, in eparchia Cariae est Tauropoleos metropolita. 21, in eparchia Phrygiae Pacatiana est Laodicaeae metropolita. 22, in eparchia Phrygiae Salutariae est Synadorum metropolita. 23, in eparchia Lyconiae est Iconii metropolita. 24, in eparchia Pisidia est Antiochia metropolita. 25, in eparchia Pamphyliae est Pergae metropolita. 26, in eparchia Cappadociae secundae est Mocesii metropolita. 27, in eparchia Lazicae est Phasidis metropolita. 28, in eparchia Thraciae est Philippopoleos metropolita. 29, in eparchia Rhodopes

Λαδικῆς ὁ τοῦ Φώσιδος· κή, ἐπαρχίας Θράκης ὁ Φιλίππουπόλεως· κθ', ἐπαρχίας Εὐρώπης ὁ Τραϊανουπόλεως· λ', ἐπαρχίας νήσων Κυκλάδων ὁ Ρώδου· λα', ἐπαρχίας Ἐμμημόντου ὁ Ἀδριανουπόλεως· λβ', ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς ὁ Μαρξικιανουπόλεως· λγ', ἐπαρχίας Φρυγίας Καπατιανῆς ὁ Ἱεραπόλεως.

Περὶ τῶν αὐτοκεφάλων ἀρχιεπισκόπων.

Α', ἐπαρχίας Μυσίας ὁ Ὠδύσου· β', ἐπαρχίας Σκυθίας ὁ Τομῆς· γ', ἐπαρχίας Εὐρώπης ὁ Βιζύης· δ', ἐπαρχίας Παφλαγωνίας ὁ Πομπιουπόλεως· ε', ἐπαρχίας Ἀσίας ὁ Σμύρνης· ς', ἐπαρχίας Ἰσαυρίας ὁ Λεοντοπόλεως· ζ', ἐπαρχίας Ῥωδόπης ὁ Μαρωνίας· η', ἐπαρχίας Βιθυνίας ὁ Ἀπαμίας· θ', ἐπαρχίας Ῥωδόπης ὁ Μαξιμιανουπόλεως· ι', ἐπαρχίας Γαλατίας β' ὁ τῶν Γερμίων· ια', ἐπαρχίας Εὐρώπης ὁ Ἀρκαδιουπόλεως· ιβ', ἐπαρχίας Θράκης ὁ Βερωνῆς· ιγ', ἐπαρχίας νήσων Λέσβου ὁ Μιτυλήνης· ιδ', ἐπαρχίας Ἐλλησπόντου ὁ τοῦ Παρίου· ιε', ἐπαρχίας Καρίας ὁ Μελήτου· ις', ἐπαρχίας Θράκης ὁ Νικοπόλεως· ιζ', ἐπαρχίας νήσου ὁ Προικονήσου· ιη', ἐπαρχίας Ῥωδόπης ὁ Ἀγγιάλου· ιθ', ἐπαρχίας Εὐρώπης ὁ Συλυβρίας· ι', ἐπαρχίας νήσου Λέσβου ὁ Μεθύμνης· κα', ἐπαρχίας Βιθυνίας ὁ Κίου· κβ',

est Traianopoleos metropolita. 30, in eparchia insularum Cycladum est Rhodi metropolita. 31, in eparchia Haemi montis est Adrianopoleos metropolita. 32, in eparchia eiusdem districtus alter est Marcianopoleos metropol. 33, in eparch. Phrygiae Capatiana est Hierapoleos metropol.

DE AUTOCEPHALIS VEL INDEPENDENTIBUS ARCHIEPISCOPIS.

In eparchia Mysiae est Odysi archiepiscopus. 2, Scythiae est Tomae vel Tomorum archiepiscopus. 3, in eparchia Europae est Bizyae archiep. 4, in eparchia Paphlagoniae est Pompeiopooleos archiep. 5, in eparchia Asiae est Smyrnae archiep. 6, in eparchia Iauriae est Leontopooleos archiep. 7, in eparchia Rhodopes est Maroniae archiep. 8, in eparchia Bithyniae est Apamiae archiep. 9, in eparchia Rhodopes est Maximeorumpoleos archiep. 10, in eparchia Galatiae secundae est Gremeorum archiep. 11, in eparchia Europae est Arcadiopooleos archiep. 12, in Thraciae est Berrhoeae archiep. 13, in eparchia insulae Lesbi est Mitylenes archiep. 14, in eparchia Helleponti est arch. Pari. 15, in eparchia Cariae est Mileti archiep. 16, in eparchia Thraciae est Nicopooleos arch. 17, in eparchia insulae Proconnesi est urbis cognominis archiep. 18, in eparchia Rhodopes est Anchiali archiep. 19, in eparchia Europae est

ἐπαρχίας Εὐρώπης ὁ Ἄπρων· κγ', ἐπαρχίας Ῥωδόπης ὁ
 Κνυμύλων· κδ', ἐπαρχίας Ζηχίας ὁ Χερσῶνος· κέ', ἐπαρ-
 χίας Ζηχίας ὁ Βοσπόρου· κς', ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς ὁ Νι-
 Ms. 261. b κόψεως· κζ', ἐπαρχίας Ἰσαυρίας ὁ Κοτράδων· κη', ἐπαρ-
 χίας Ἐλενοπόντου ὁ Εὐχαιτῶν· κθ', ἐπαρχίας νήσων Κυκλά-
 δων ὁ Καρπάδου· λ', ἐπαρχίας Ῥωδόπης ὁ Αἴνου· λα',
 Βἐπαρχίας Εὐρώπης ὁ Δριδηπύρων· λβ', ἐπαρχίας Ἐμμημόν-
 του ὁ Μεσημβρίας· λγ', ἐπαρχίας Ἀρμενίας β' ὁ Ἡρακλει-
 ουπόλεως· λδ', ἐπαρχίας Ἀβασγίας ὁ Σεβαστοπόλεως.

Περὶ ἐπισκόπων ἐπεχομένων.

10

Ἐπαρχία Καππαδοκίας ὁ Κικισοῦ, μητρόπολις Καισαρίας,
 ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις κατὰ ἐπισκόπους ε', οἷον τὸν τῶν βα-
 σιλικῶν Θερωῶν, τὸν Νύσης, τὸν Θεοδοσιουπόλεως Ἀρμε-
 νίας, τὸν Καμουλιανῶν, τὸν Κηκησοῦ. ἐπαρχία Ἀσίας, μη-
 τρόπολις Ἐφέσου, ἔχει πόλεις ὑπ' αὐτὴν ἧτοι ἐπισκόπους λς', 15
 Cοῖον τὸν Ἰπέπον, τὸν Τραλέων, τὸν Μαγνησίας Μαιώνδρου,
 τὸν Ἐλέας, τὸν Ἀδραμυτίου, τὸν Ἄσσου, τὸν Γαργάρων,
 τὸν Μασταύρου, τὸν Καλοῆς, τὸν Βριούλων, τὸν Πηττά-
 νης, τὸν Μυρίνης, τὸν Φωκίας, τὸν Ἀθήλιουπόλεως, τὸν
 Νύσης, τὸν Μασχακομέων, τὸν μητροπολιτὴν, τὸν Βαρέ²⁰

17. τῶν Γαργ. cod. et sic saepius in seqq.

Selymbriae archiep. 20, in eparchia insulae Lesbi est Methymnae
 archiep. 21, in eparchia Bithyniae est Cii archiep. 22, in eparchia
 Europae est Aprorum archiep. 23, in eparchia Rhodopes est Cy-
 psalorum archiep. 24, in eparchia Zechiae est Chersonis archiep.
 25, in eparchia Zechiae est Bospori archiep. 26, in eparchia eiu-
 dem est Nicopsios archiep. 27, in eparchia Isauriae est Cotrado-
 rum archiepisc. 28, in eparchia Helenoponti est Euchaitarum ar-
 chiep. 29, in eparchia insularum Cycladum est Carpathi archiep.
 30, in eparchia Rhodopes est Aeni archiep. 31, in eparchia Euro-
 pae est Drixiparorum arch. 32, in eparchia Haemimontis est Me-
 sembriae archiep. 33, in eparchia Armeniae secundae est Heracleo-
 poleos archiep. 34, in eparchia Abasgiae est Sebastopoleos arch.

DE EPISCOPIS DEPENDENTIBUS.

In eparchia Cappadociae Cicissi habet metropolis Caesarea sub
 se urbes quinque episcopales totidemque episcopos, nempe episco-
 pum regiarum thermarum; 2, Nissae; 3, Theodosiopoleos Arme-
 niae; 4, Camulianorum; 5, Cicissel. In eparchia Asiae habet me-
 tropolis Ephesus sub se urbes aut episcopos 36, nempe 1, Hypae-
 porum episcopum; 2, Trallium; 3, Magnesiae ad Maeandrum; 4,
 Eleae; 5, Adramytii; 6, Assi; 7, Gargarorum; 8, Mastauri; 9,
 Caloae; 10, Briulorum; 11, Pittanae; 12, Myrinae; 13, Phocaeae;
 14, Aureliopoleos; 15, Nysae; 16, Maschacomeorum; 17, Metro-
 poleos.

κων, τὸν Μαγνησίας καὶ Ἀηλίου, τὸν Ἀηηάτων, τὸν Περ-
 γάμον, τὸν Προήλης, τὸν Ἀρκαδιουπόλεως, τὸν ἀνέας Ἀυ-
 λης, τὸν Διὸς ἱεροῦ, τὸν Ἀδγαῶν, τὸν Σιῶν, τὸν Κολο-
 φώνης, τὸν Λεβέδου, τὸν Τέου, τὸν Ἐρυθρῶν, τὸν Ἐκλυ-
 55 ζομενινῶν, τὸν Ἀτάνδρου, τὸν Θεοδοσιουπόλεως Περπερί-
 νης, τὸν Κύμης, τὸν Παλαιουπόλεως. ἐπαρχία Εὐρώπης D
 Θράκης, μητρόπολις Ἡρακλείας, ἔχει ἐπ' αὐτὴν πόλεις ἧτοι
 ἐπισκόπους ε', οἷον τὸν τοῦ Πανίου, τὸν Καλιπόλεως, τὸν
 Χερωνήσου, τὸν Κύλας, τὸν Ραϊδεστοῦ. ἐπαρχία Γαλατίας
 10 Θράκης, μητρόπολις Ἀγκύρας, ἔχει πόλεις ἐπ' αὐτὴν, ἧτοι
 ἐπισκόπους, ζ', οἷον τὸν Ταβίας, τὸν Ἡλιουπόλεως, τὸν
 Ἀσπόνης, τὸν Βηρυνουπόλεως, τὸν Μνήζου, τὸν Κίνης, τὸν
 Ἀναστασιουπόλεως. ἐπαρχία Ἐλλησπόντου, μητρόπολις Κυ-
 ζίκου, ἔχει πόλεις ἐπ' αὐτὴν, ἧτοι ἐπισκόπους, ιβ', οἷον
 15 τὸν Γέρμης, τὸν Πημανήρου, τὸν Ὠκής, τὸν Σασαβαρέως,
 τὸν Ἀδριανουῦ Θηρῶν, τὸν Λαμψάκου, τὸν Ἀβύδου, τὸν Ed.L. 400
 Λαρδάνου, τὸν Ἠλίου, τὸν Τροάδος, τὸν Πιωνίας, τὸν Με-
 λιτουπόλεως. ἐπαρχία Ἀυδίας, μητρόπολις Σάρδεων, ἔχει
 ἐπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, κς', οἷον τὸν Φιλαδέλ-
 20 φιον, τὸν Τριπόλεως, τὸν Θυατήρων, τὸν Σετῶν, τὸν Αὐ- Ms. 262. a
 ρηλιουπόλεως, τὸν Νακωλλίας, τὸν τοῦ Δοκημίου, τὸν Μη-
 διαίου, τὸν Ἴψου, τὸν Προμνήσου, τὸν Μήρου, τὸν Σιβήνδου
 τὸν Πολυβάτου, τὸν Φυτίας, τὸν Ἰεραπόλεως, τὸν Εὐκαρ-
 22. τὸν ante Ἴψου add. cod., om. ed.

leos; 18, Caretorum; 19, episcopum Magnesiae et Anelli; 20,
 Aninatorum; 21, Pergami; 22, Prienae; 23, Arcadiopoleos; 24,
 Novae aulac; 25, Dios Hieri; 26, Augazorum; 27, Siorum; 28,
 Colophonis; 29, Lebedi; 30, Tei; 31, Erythrarum; 32, Clazome-
 narum; 33, Antandri; 34, Theodosiopoleos, alias Perperinae di-
 etae; 35, Cymae; 36, Palaepoleos. In eparchia Europaeae Thra-
 ciae habet metropolis Heracleae sub se urbes aut episcopos quin-
 que, 1, episcopum Panii; 2, Callipoleos; 3, Chersonesi; 4, Cy-
 lae; 5, Rhaedesti. In eparchia Galatae habet metropolis Ancyrae
 sub se urbes aut episcopos septem, 1, episcopum Tabiae; 2, Heli-
 opoleos; 3, Asponae; 4, Berynopoleos [seu Verinopoleos]; 5, Mui-
 zi; 6, Cinnae; 7, Anastasiopoleos. In eparchia Hellepontii habet
 metropolis Cyzicum sub se urbes aut episcopos duodecim, nempe
 1, episcopum Germae; 2, Poemanii; 3, Ocae; 4, Sasabareos; 5,
 Hadrianothemerarum; 6, Lampsaci; 7, Abydi; 8, Dardani; 9, Pii;
 10, Troadis; 11, Pioniae; 12, Melitopoleos. In eparchia Lydiae
 habet metropolis Sardes sub se urbes seu episcopos viginti sex,
 nempe 1, episcopum Philadelphiae; 2, Tripoleos; 3, Thyatirorum;
 4, Setorum; 5, Aureliopoleos * * * * * 6, Nacolliae; 7,
 Docimii; 8, Midiaei; 9, Ipsi; 10, Prymnasi; 11, Myri; 12, Si-

πίας, τὸν Λυσσιάδος, τὸν Ἀγουστοπόλεως, τὸν Βροσῶ, τὸν Ὠτρου, τὸν Λυκάωνος, τὸν Στεκτωρίου, τὸν Κηραβο-
 Βρίου, τὸν Κόνης Δημητρόπολις, τὸν Σκορδασιᾶς, τὸν Νι-
 κουπόλεως, τὸν Ἀύροκλῶν. ἐπαρχία Λυκαωνίας, μητρόπο-
 λις τοῦ Εἰκωνίου, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, 5
 ἰδ', τὸν Ἀύστρων, τὸν Οὐασάδων, τὸν Ἀμβλάδων, τὸν
 Νοουμανάδων, τὸν Μισθίων, τὸν Λαράνδων, τὸν Βαρέτων,
 τὸν Δέρβης, τὸν Σανάτρων, τὸν Κανοῦ, τὸν Βηροννουπο-
 λιοπιανῶν, τὸν Γαλβάνου, τὸν Ἀήστρων, τὸν Περετῶν.
 ἐπαρχία Πισσιδίας, μητρόπολις Ἀντιοχείας, ἔχει ὑπ' αὐ-
 τὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, 17, τὸν Φιλομηλίου, τὸν Σα-
 γαλασοῦ, τὸν Σωζουπόλεως, τὸν Ἀπαμίας τῆς Κηρόου, τὸν
 ἸΨαίου, τὸν Βάρεως, τὸν Ἀδριανουπόλεως, τὸν Ἀμμένων;
 τὸν Νεαπόλεως, τὸν Λαοδικίας τῆς καυμένης, τὸν Σελευ-
 κίας, τὸν Σιδηράς, τὸν Ἀδάδων, τὸν Ζωζήλων, τὸν Τημ-
 βριάδος, τὸν Τυμάνδου, τὸν Ἰουστινιανουπόλεως, τὸν Μη-
 τροπόλεως, τὸν Πάππων. ἐπαρχία τῆς Παμφυλίας, μητρό-
 πολις Πέργης, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, 17,
 τὸν Ἀταλίας, τὸν Εὐδοξιάδος, τὸν Τελμήσου, τὸν Σίνδου,
 τὸν Μαξιμιανουπόλεως, τὸν Λαγῆνων, τὸν Παλαιουπόλεως, 26
 τὸν Κορηνοῦ, τὸν Κουδρουῶν, τὸν Πελτινήσου, τὸν
 Ἀρησασοῦ, τὸν Πουγλῶν, τὸν Ἀδριανῆς, τὸν Λικητάναν-

bindi; 13, Polyboti; 14, Phytiae; 15, Hierapoleos; 16, Eucarpiae; 17, Lysiadis; 18, Augustipoleos; 19, Brysi; 20, Otri; 21, Lycaonis; 22, Stectorii; 23, Cynaborii; 24, Conis vel Conae, alia Demetriopoleos dictae; 25, Scordapiae; 26, Nicopoleos; 27, Auroclorum. In eparchia Lycaoniae habet metropolis Iconium sub se urbes seu episcopos quatuordecim, 1, episcopum Lystrorum; 2, Vasatorum; 3, Ambladorum; 4, Novimanadorum; 5, Misthiorum; 6, Larandorum; 7, Baretorum; 8, Derbae; 9, Sabatorum; 10, Canni; 11, Berynopolis; 12, Galbani; 13, Ilistrorum; 14, Pertorum. In eparchia Pisidiae habet metropolis Antiochia sub se urbes aut episcopos octodecim, 1, episcopum Philomelii; 2, Sagalassi; 3, Sozopoleos; 4, Apamiae Ciboti; 5, Tyraei; 6, Barea; 7, Hadrianopoleos; 8, Limenum; 9, Neapoleos; 10, Laodicaeae Caemenaese seu Ambustae; 11, Seleucia Siderae cognominatae seu ferreae; 12, Adadorum; 13, Zarzelorum; 14, Timbriadi; 15, Tymandi; 16, Iustinopoleos; 17, Metropoleos; 18, Papporum. In eparchia Pamphyliae habet metropolis Pergae sub se urbes aut episcopos 18, nempe 1, episcopum Attaliae; 2, Endocidiadis; 3, Telmessi; 4, Isindi; 5, Maximianopoleos; 6, Laginorum; 7, Palaeopoleos; 8, Cremui; 9, Cudrulorum [Corydallorum]; 10, Peltinaesi [vel Pentecesi]; 11, Ariassi; 12, Puglorum; 13, Hadrianae;

ρον, τὸν Σανδιδῶν, τὸν Βαριαῖς, τὸν Συλέου, τὸν Περ-
 βαίνων. ἐπαρχία Καππαδοκίας, μητρόπολις Μοκκησοῦ, ἔχει
 ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, δ', τὸν Ναζιανζοῦ, τὸν
 Κωλωνείας, τὸν Παρνασοῦ, τὸν Δοάρων. ἐπαρχία Λα-
 ζικῆς, μητρόπολις Φάσιδος, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι
 ἐπισκόπους, δ', τὸν Ῥωδοπόλεως, τὸν τῆς Σαησινῶν, τὸν
 Πετρῶν, τὸν τῆς Ζηγγανέων. ἐπαρχία Θρακίας, μητρόπολις
 Φιλιππουπόλεως, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους,
 γ', τὸν Διοκληττιανουπόλεως, τὸν Σεβαστουπόλεως, τὸν Διοσ-
 10πόλεως. ἐπαρχία Εὐρώπης, μητρόπολις Τραιανοῦ, ἔχει ὑπ' Ed. L 461
 αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, β', τὸν Πήρου, τὸν Ἄνα-Μα. 262. b
 σιασιουπόλεως. ἐπαρχία νήσων Κυκλάδων, μητρόπολις Ῥώ-
 δου, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, ιβ', τὸν Σά-
 μου, τὸν Χίου, τὸν Κόου, τὸν Ναξίας, τὸν Θήρας, τὸν
 15Πάρου, τὸν Λεροῦ, τὸν Ἄνδρου, τὸν Τίνου, τὸν Μήλου,
 τὸν Πισσύνης. ἐπαρχία Ἐμημουπόλεως, μητρόπολις Ἀδρια-
 νοῦ, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, ε', τὸν Μεσημ-
 βρίας, τὸν Σαζοπόλεως, τὸν Πλουτινουπόλεως, τὸν Ἀναστα-
 σιουπόλεως, τὸν Τζωϊδῶν. ἐπαρχία νήσων Κυκλάδων, μη-
 20τρόπολις Μαρκιανοῦ, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκό-
 πους, ε', τὸν Ῥωδοστόλου, τὸν Τραμαρισκων, τὸν Νόβων,
 τὸν Ζεκεδέσκων, τὸν Σαρίας. ἐπαρχία Φρυγίας Καππα-
 δοκίας, μητρόπολις Ἰεραπόλεως, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις,

14, Dicitanaurorum; 15, Sandidorum; 16, Barbae; 17, Sulaci;
 18, Perbaenororum. In eparchia Cappadociae habet metropolia Mo-
 ciscus sub se urbes aut episcopos quatuor, 1, Nazianzi; 2, Coloniae;
 3, Parnassi; 4, Doarorum. In eparchia Lazicae habet metropolia
 Phasis sub se urbes aut episcopos quatuor, 1, Rhodopoleos; 2, Sae-
 sinorum; 3, Petrorum; 4, Ziganeorum. In eparchia Thraciae habet
 metropolis Philippopolis sub se urbes aut episcopos tres, nempe
 1, episcopum Diocletinopoleos; 2, Sebastopoleos; 3, Diospoleos.
 In eparchia Europae habet metropolis Traianopolis urbes aut epi-
 scopos duo, unum Peri, alterum Anastasiopoleos. In eparchia insu-
 larum Cycladum habet metropolis Rhodus sub se urbes aut epi-
 scopos duodecim, 1, episcopum Sami; 2, Chii; 3, Coi; 4, Naxiae;
 5, Therae; 6, Pari; 7, Leri; 8, Andri; 9, Teni; 10, Meli;
 11, Pissinae. In eparchia Irenopolis vel Hemimontis habet metropo-
 lis Hadrianopolis sub se urbes aut episcopos quinque, 1, Mesem-
 briae episcopum; 2, Sozopoleos; 3, Plotinopoleos; 4, Anastasio-
 poleos; 5, Tzoidarum. In eadem eparchia, scilicet Hemimontis,
 habet metropolis Marcianopolis sub se urbes aut episcopos quinque,
 1, Rhodostoli; 2, Tramariscorum; 3, Novorum; 4, Zecedeporum;
 5, Scariae. In eparchia Phrygiae Capatiana habet metropolis Hie-

ἤτοι ἐπισκόπους, εἰ, τὸν Μελουπόλης, τὸν Λιουσιουπόλεως, τὸν Ἀττούδων, τὸν Μεσύνων.

ΚΕΦ. γε'.

Περὶ τῆς διανομῆς τῶν κορβίων τῆς συνθήσεως τῶν πραιποσίτων.

C Ἰστέον δὲ, ὅτι οἱ τιμώμενοι πατριῖοι ὄντες ἔμπρατος, ἤ-5
τοι ὁ στρατηγὸς καὶ πατριῖος, δίδωσι συνθήσειαν τοῖς πραι-
ποσίτοις χρυσοῦ λίτρας ἦ· ὁ δὲ μεσόπρατος πατριῖος, ἤτοι
ὁ ἐμπολιτικὸς ὀφφικιάλιος, δίδωσι χρυσοῦ λίτρας ζ· ὁ δὲ
γε ἄπρατος πατριῖος, ἤγουν ὁ ἀποσπαθάριος μόνον τιμη-
θεῖς, δίδωσι χρυσοῦ λίτρας εἰ, ἅτινα διανεμόνται οὕτως, 10

Ἀπὸ τῶν ἡ' λιτρῶν τοῦ ἔμπρατου πατριῖου.

D Τοῦ κουβουκλείου χρυσοῦ λίτραι γ', ,, κδ· ὁ τοῦ κα-
κλείου ,, λς· ὁ δῆμαρχος Βενέτων ,, λς· ὁ δῆμαρχος Πρα-
σίων ,, λς· ὁ τῆς καταστάσεως ,, λς· οἱ σιλεντιάριοι ,, λς·
οἱ κύμητες τῶν σχολῶν ,, κδ· οἱ ἀρτικλῖνοι τοῦ βασιλέως ,, 15
ιβ· οἱ τοποτηρηταὶ τῶν σχολῶν ,, γ· ὁ σκευάζων τὸ κανί-
κλειον ,, δ· οἱ ἀξιωματικοὶ ,, β· ὁ πριμικήριος τοῦ κου-
βουκλείου ,, ιβ· καὶ τὸ πᾶν χρυσοῦ λίτραι εἰ, ,, μέ·

Διὰ τοῦ μέρους Βενέτων.

Ὁ δευτερεύων Βενέτων ,, α', ὁ δευτερεύων Πρασίων ,, 20

rapolis sub se urbes aut episcopus quinque, 1, Metellipoleos; 2, Dionysiopoleos; 3, Attudorum; 4, Mosynorum.

CAP. 55.

De distributione sportularum consuetudinis praepositorum.

Honorati seu promoti patricii dant consuetudinem praepositis, si quidem fuerint empracti seu reales et officio fungentes, (ut, si quis fuerit simul strategus et patricius creatus,) octo litras auri. Si vero fuerint patricii mesoprati, id est vacantes, allecti, medii inter empractos seu fungentes et apractos seu honorarios, (ut si quis officio quodam civili ornetur,) dant praepositis litras auri septem. Patricius apratus denique seu functionem nullam exercens vel titularis (ut qui tantum ad spathariatum promotus est,) dat litras auri sex. Illae sportulae sic dividuntur, et primum quidem de

OCTO LITRIS PATRICII EMPRACTI

Cubicularii accipiunt auri litras tres, num. 24; praefectus canicli num. 36; demarchus Venetorum 36; demarchus Prasinorum 36; ceremoniarius 36; silentiarii 36; comites scholarum 24; articipini Imperatoris 12; topoteretae [seu lociservatores] scholarum 3; praeparator canicli 4; axiothatici 2; primicerius cubiculi 12. Facit auri litras 6, num. 45.

FACTIONIBUS HANC CEDUNT.

Accipit deutereuon seu secundarius Venetorum numisma unum;

α', ὁ γειτονιάρχης μιλ. γ', ὁ γειτονιάρχης Πρασίνων μιλ. γ', Ed.L. 462
 ὁ χαρτουλάριος Βενέτων μιλ. γ', ὁ χαρτουλάριος Πρασίνων
 μιλ. γ', ὁ φακτιονάριος Βενέτων μιλ. γ', ὁ φακτιονάριος Πρα-
 σίνων μιλ. γ', ὁ μικροπανίτης λευκός μιλ. ε', ὁ μικροπανίτης
 5φθούσιος μιλ. ε', ὁ ποιητής Βενέτων μιλ. ε', ὁ ποιητής Πρα-
 σίνων μιλ. ε', ὁ μελιστής Βενέτων μιλ. ε', ὁ μελιστής Πρα-
 σίνων μιλ. ε', οἱ ἐπιστάται Βενέτων μιλ. δ', οἱ ἐπιστάται
 Πρασίνων μιλ. δ', οἱ κράκται Βενέτων μιλ. δ', οἱ κράκται Ms. 263. a
 Πρασίνων μιλ. δ', οἱ σημειωταὶ Βενέτων μιλ. δ', οἱ σημειω-
 10ταὶ Πρασίνων μιλ. δ', οἱ μαנדάτορες Βενέτων μιλ. δ, οἱ μαν-
 δάτορες Πρασίνων μιλ. δ', οἱ βηγάριοι Βενέτων μιλ. ε', οἱ Β
 βηγάριοι Πρασίνων μιλ. ε', οἱ θεωρηταὶ Βενέτων μιλ. δ', οἱ
 θεωρηταὶ Πρασίνων μιλ. δ', οἱ διασημειωταὶ Βενέτων μιλ. β',
 οἱ διασημειωταὶ Πρασίνων μιλ. β', τὸ ὄργανον Βενέτων μιλ.
 15ζ', τὸ ὄργανον Πρασίνων μιλ. ζ'. ὁμοῦ διὰ χρυσίου „ δ',
 καὶ διὰ μιλ. „ ι', καὶ ὁμοῦ τὸ πᾶν „ ιδ', μιλ. δ'.

Διὰ τῆς τάξεως τοῦ ἱπποδρομίου.

Ὁ ἀκτουάριος „ α', ὁ ἄργυρος τοῦ βεστίου „ β', οἱ
 κούρσωρες „ α', ὁ ἄργυρος τῶν στεφάνων „ α', ὁ τῆς ἀπο-
 20κρίσεως „ α', ὁ νεανίσκος μιλ. δ', ὁ μαξιλάριος μιλ. δ', δ C

10. οἱ μαנדάτορες Βενέτων μιλ. δ' add. cod., om. ed.

tantundem deuteuon Prasinorum. Geitoniarcha Venetorum miliar.
 8, et tantundem geitoniarcha Prasinorum; item chartularii Veneto-
 rum et Prasinorum singuli octona miliaria; tantundem quoque fac-
 tionarii ambo tam Venetorum, quam Prasinorum, scilicet octona
 quisque; micropanites albae factionis mil. 5; micropanites russae
 factionis mil. 5; poeta Venetorum mil. 6; poeta Prasinorum mil. 6;
 melista vel musicus Venetorum mil. 6; melista Prasinorum mil. 6;
 epistatae vel magistri Venetorum mil. 4; epistatae Prasinorum 4;
 cractae vel clamatores aut praecones Venetorum miliaria 4; cractae
 Prasinorum mil. 4; semeiotae [seu obsignatores, urnarum scilicet
 sortitoriarum.] factionis Venetae mil. 4; semeiotae Prasinorum 4;
 mandatores Venetorum 4; Prasinorum 4; Bigarii Venetorum 5; Pra-
 sinorum 5; contemplatores [signaculorum urnae] Venetorum 4; Pra-
 sinorum 4; resignatores signaculorum factionis Venetae 2; Prasiniae
 2; organum Venetorum 6; Prasinorum 6. Facit hoc aureorum qui-
 dem, qui integri dantur, computatorum numerum IV., miliariorum
 vero, quae singula enumeravimus, in valorem aureorum computatorum
 X. aureos, et quod excurrit. Facit ergo tota summa num. 14, mil. 4.

PRO ORDINE CIRCENSE.

Actuarius accipit numisma seu solidum unum; argyrum vestii seu
 asservator vestium circensium argento pictarum duo; cursores unum;
 argyrum stephanorum (seu argentarius coronarum, qui coronas argen-

ἑσσαράριος μιλ. δ', ὁ χαμαιτριβοῦνος μιλ. δ', οἱ ὄφρικάλιοι τῆς κυλίστρας μιλ. ε', οἱ μαγγανάριοι Βενέτων μιλ. ε', οἱ μαγγανάριοι Πρασίνων μιλ. ε', οἱ πρωτοβηκτάριοι μιλ. γ', οἱ πρωτοπαλάριοι μιλ. ε', ὁ νομμεράριος „ α', οἱ δεκανοὶ τοῦ ἵπποδρόμου „ β', ἡ βίγλα τῆς Λάφνης μιλ. δ'. ὁμοῦ διὰ χρυσίου καὶ μιλ. „ ιβ', μιλ. ζ.

Διὰ τῶν διαταρίων καὶ λοιπῶν.

D Ὁ ἀδμηρσοννάλιος „ ζ, οἱ διατάριοι τοῦ κονισιστωρίων „ γ', ὁ δομέστικος τοῦ μεγάλου παλατίου „ α', οἱ διατάριοι τοῦ μεγάλου παλατίου „ β', ὁ δομέστικος τῆς Λάφνης „ α',¹⁰ οἱ διατάριοι τοῦ ἁγίου Στεφάνου μιλ. η', οἱ χρυσοχοὶ τοῦ βασιλικῆς σκεύους μιλ. δ', οἱ διατάριοι τοῦ ὄστιαρχικίου μιλ. ε', οἱ διατάριοι τοῦ ἵπποδρόμου μιλ. η', οἱ στένοντες τὰ σκάμνα τοῦ ἵππικῆς μιλ. γ', οἱ πρωτοκεντάριοι „ α', οἱ διατάριοι τοῦ στρατωρικίου μιλ. ε', οἱ ἀσέλιοι „ α', οἱ διατάριοι τῶν ἰθ' ἀκουβίτων μιλ. ζ, οἱ διατάριοι τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου μιλ. ε', οἱ διατάριοι τῆς μαγνάριας μιλ. ζ, οἱ τῆς Ed.L.463 βεστοσάκρας „ α', οἱ βασιλικοὶ λοῦσται „ α', οἱ καλδάριοι μιλ. β'. ὁμοῦ διὰ χρυσίου „ ιη', καὶ διὰ μιλ. „ ε'. ὁμοῦ „ κγ'.

20

teas victoribus circensibus debitas procurabat et asservabat,) unum; apocrisarius unum; neaniscus seu iuvenis miliar. 4; maxilarius mil. 4; tesserarius 4; chamaetribunus seu tribunus pedestris 4; officiales cylistrae seu aedis, in qua urna cum sortibus agitur 5; manganaarii seu carceribus circi, unde currendi initium fit, praefecti factionis Venetae 5, Prasiniae 5; protovectarii 3; protopalarii, 5; numerarius numisma unum; decani circi num. 2; vigla vel vigilia Daphnes mil. 4. Faciunt simul aurei et miliaria: . . . Aur. XII, miliar. 7.

PRO DIAETARIIS ET RELIQUIS.

Admissionalis accipit numism. 7; diaetarii consistorii 3; domesticus magni palatii 1; diaetarii magni palatii 2; domesticus Daphnes 1; diaetarii S. Stephani miliaria 8; aurifabri supellectilis imperialis mil. 4; diaetarii ostiarii seu officii ostiariorum 6; diaetarii circi 8; collocantes scamna circi 3; acentarii numism. 1; diaetarii stratoricii seu officii stratorum mil. 5; asellii num. 1; diaetarii novendecim accubitus mil. 7; diaetarii sanctissimae Deigenitricis mil. 10; diaetarii magnaerae mil. 7; ad vestosacram pertinentes num. 1; imperiales lustae vel balneatores num. 1; caldarii mil. 2; numismata vel aurei hic commemorati, si computantur, sunt 18, et miliaria hic recensita si in aureis computantur, efficiunt aureos 5. Facit ergo tota summa numismata 23.

Διὰ τῶν θυρωρῶν.

Οἱ θυρωροὶ τῆς θερμάστρας ,, β', οἱ θυρωροὶ τοῦ ἵπποδρόμου ,, β', οἱ διατρέχοντες ,, β', οἱ κορτινάριοι ,, α', μιλ. ζ', οἱ βασιλικοὶ ἀρμοσφύλακες ,, β'. ἑμοῦ διὰ χρυσίου ,, θ', 5μιλ. ζ'.

Διὰ τῶν φωταψιῶν.

Ὁ καστορένσιος ,, α', ὁ ξεφερενδάριος ,, α', μιλ. ε', οἱ βασιλικοὶ κληρικοὶ ,, ε', οἱ ψάλται τῆς ἁγίας Σοφίας ,, β',^B οἱ ὑπουργοὶ τοῦ νάρθηκος μιλ. δ', οἱ ἀναγνώσται τῶν β' ἐ- Ms. 263. b τοβδομάδων ,, β', ὁ σκενοφύλαξ ,, α', οἱ δοτιάριοι τοῦ ἁγίου φρέατος μιλ. ε', οἱ ὑπόδιακονες μιλ. ε', οἱ στρατῶρες τοῦ πατριάρχου μιλ. ε', οἱ βαλαγτάδες μιλ. ε', οἱ ἐπισκοπιανοὶ μιλ. ε', ὁ δομέστικος τῶν ὑποδιακόνων μιλ. ε', ἡ ἐκκλησία τοῦ σωτήρος τοῦ Σταυρακίου ,, β', ἡ ἐκκλησία τῶν ἀκοιμητῶν 15, γ', ἡ ἐκκλησία τοῦ Κυρίου ,, α', οἱ δεκανοὶ τοῦ πατριάρχου μιλ. δ', οἱ διποτάτοι τῆς ἁγίας Σοφίας μιλ. γ', οἱ τῆς σπουδῆς μιλ. η', οἱ τῆς παρασπουδῆς μιλ. ε', ἡ ἐκκλησία τῶν Βασιλίδου ,, α', ὁ ἅγιος Στέφανος εἰς τὸν ἵππόδρομον ,, α', ἡ ἐκκλησία τῶν ἁγίων Σεργίου καὶ Βάχχου ,, α', ὁ ἅγιος Θεόδωρος ,, α', ὁ ἅγιος Καλλίνικος ,, α', ἡ ἐκκλησία τῶν πελ... ιβ', ὁ ἅγιος Στέφανος εἰς τὴν Δάφνην ,, α', ἡ διακονία τῶν

PRO PORTARIIS.

Portarii calfactorii aut vaporarii accipiunt num. 2; circi item 2; item vernaculi; cortinarii seu observatores velorum num. 1, mil. 7; imperiales armophylaces vel custodes armorum num. 2. Facit aureos 9, mil. 7.

IN LUMINARIA [SEU PRO ECCLESIIS].

Castrensis [ecclesiae vel patriarchae] accipit num. 1; referendarius [ecclesiae vel patriarchae] num. 1, mil. 6; clerici imperiales num. 5; psaltae seu cantores S. Sophiae num. 2; ministri nartlices mil. 4; anagnostae seu lectores duarum septimanarum numism. 2; sceuophylax seu sacrorum vasorum custos num. 1; ostiarii sancti putei mil. 5; hypodiacones seu subdiaconi mil. 6; stratores patriarchae mil. 5; balantades mil. 5; episcopiani mil. 5; domestic. hypodiaconorum mil. 6; ecclesia Salvatoris in monasterio Stauracii num. 2; ecclesia Acoemetorum num. 3; ecclesia Domini num. 1; decani patriarchae mil. 4; dipotati vel deputati S. Sophiae mil. 3; monachi monasterii Spudes mil. 8; monachi monasterii Paraspudes mil. 5; ecclesia in monasterio Basilidae num. 1; S. Stephanus circi numism. 1; ecclesia SS. Sergii et Bacchi num. 1; S. Theodorus num. 1; S. Callinicus num. 1; ecclesia monasterii Pelecani num. 2; S. Stephanus Daphnes num. 11; diaconia [vel corpus diaconorum] monasterii Urbicii, quod pronoetae aut pro-

Οὐρβικίου οἱ προνοῖται ,, α', ἡ διακονία τοῦ ἁγίου Μωκί-
 ου ,, α', ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Παγχαρίου ,, α'. καὶ ὁμοῦ
 διὰ χρυσίου ,, κθ', καὶ διὰ μιλιαρησίων ,, ε', μιλ. β. καὶ
 ὁμοῦ τὸ πᾶν διὰ τῶν ἄμφοτέρων χρυσίου λίτραι ζ, ,, νε',
 μιλ. κ. 5

Διὰ τῆς διανομῆς τοῦ κομβίου τῶν ζ' λιτρῶν τοῦ μεσοπράτου
 D πατρικίου.

Οἱ τοῦ κουβουκλείου χρυσίου λίτρας γ', ὁ τοῦ κανικλεί-
 ου ,, λ', οἱ δύο δῆμαρχοι ἀνά ,, λ', ὁ τῆς καταστάσεως ,, λ',
 οἱ σιλεντιάριοι ,, λ', οἱ ἀρτικλῖνοι τοῦ βασιλέως ,, ιβ', οἱ κό-10
 μητες τῶν σχολῶν ,, κ', ὁ σκευάζων τὸ κανικλείον ,, δ', οἱ
 τοποτηρηταὶ τῶν σχολῶν ,, γ', ὁ πριμικήριος τοῦ κουβουκλεί-
 ου ,, ιβ', οἱ ἀξιωματικοὶ ,, β. καὶ τὸ πᾶν χρυσίου λίτραι
 ε' ,, νθ'. διὰ τοῦ μέρους πῶν Βενέτων καὶ Πρασίνων. δια-
 νέμονται οὗτοι καθὼς καὶ πρότερον εἴρηται. οὐ γὰρ ὑποπί-15
 Ed.L. 464 πτουσιν ἐκ τοῦ προτέρου κομβίου οὐδέν. διὰ τῶν διαιταρί-
 ων καὶ λοιπῶν. ὁ ἀδμηγσοννάλιος ,, ε', οἱ διαιτάριοι τοῦ
 κονισιστωρίου ,, β', ὁ δομέστικος τοῦ μεγάλου παλατίου ,, α',
 οἱ διαιτάριοι τοῦ μεγάλου παλατίου ,, β', ὁ δομέστικος τῆς
 Δάφνης ,, α', οἱ διαιτάριοι τοῦ ἁγίου Στεφάνου μιλ. ἡ, οἱ²⁰
 χρυσοχοὶ τοῦ βασιλικῷ σκεύους μιλ. δ', οἱ διαιτάριοι τοῦ
 ὀστιαρικίου μιλ. ε', οἱ διαιτάριοι τοῦ ἱπποδρόμου μιλ. ζ, οἱ

visores appellatur, num. 1; diaconia S. Mocii num. 1; ecclesia S.
 Pancharii num. 1. In hactenus recensitis habemus numism. quidem
 solida 29, ex miliaresis autem singularibus confecta alia 5 cum
 duobus miliar. Iam si hanc summam ad ceteras superiores addas et
 contrahas omnes in unam, efficias auri litras 7, num. 55, miliar. 8.

DE DISTRIBUTIONE SPORTULAE PATRICII MESOPRATI, SEPTEM LITRIS AURI
 CONSTANTIS.

Ad cubiculum pertinentes accipiunt litras 3; caniclei praefectus
 numismata 30; ambo demarchi singuli num. 30; cerimoniarius num.
 30; silentiarii 30; articlini imperiales 12; comites scholarum 20;
 praeparans canicleum 4; locum tenentes 5; scholarum 3; primicerius
 cubiculi 12; axiomatici 2. Summa litrae 5, numismata 59. Porro
 inde cedunt factionibus, Venetae atque Prasinae haec: sed quid
 opus est superius dicta repetere; quum iidem eadem, atque ante,
 et nihilo minus accipiant. Ergo diaetarii et reliqui haec ferunt:
 admisionalis numism. 6; diaetarii consistorii num. 2; domesticus
 magni palatii num. 1; diaetarii magni palatii num. 2; domesticus
 Daphnes num. 1; diaetarii S. Stephani mil. 8; aurifabri suppellectilis
 imperialis mil. 4; diaetarii ostiarii mil. 6; diaetarii circi miliar. 7;
 collocatores scamnorum circensium mil. 3; acentarii aut protocenta-

στένοντες τὰ σκάμνα τοῦ ἵπποδρόμου μιλ. γ', οἱ πρωτοκεντάριοι
 ,, α', οἱ διαιτάριοι τοῦ στρατωρικοῦ μιλ. ε', τοῖς ἀσελίοις ,,
 α', οἱ διαιτάριοι τῶν ἰθ' ἀκουβίτων μιλ. ζ', οἱ διαιτάριοι
 τῆς παναγίας μιλ. ι', οἱ διαιτάριοι τῆς μανναύρας μιλ. ζ', οἱ
 5τῆς βεστοσάκρας ,, α', οἱ βασιλικοὶ λούσται ,, α', οἱ καλδά-Β
 ριοι μιλ. β. καὶ τὸ πᾶν διὰ χρυσίου ,, ις', καὶ διὰ μιλ. ,,
 δ', μιλ. ια'. ὁμοῦ τὸ πᾶν ,, κ', μιλ. ια'. διὰ τῶν θυρωρῶν. *Ms. 264. a*
 καὶ οὗτοι λαμβάνουσι καθὼς καὶ ἐπὶ τοῦ πρώτου κομβίου.
 ὁμοίως καὶ αἱ φωταψίαι, ἤγουν αἱ ἐκκλησίαι.

10 Διὰ τῆς διανομῆς τοῦ κομβίου τοῦ ἀπράτου πατρικίου τῶν ε'
 λιτρῶν οὕτως.

Οἱ τοῦ κουβουκλείου χρυσίου λίτρας β, ὁ τοῦ κανικλεί-
 ου ,, κδ', οἱ δύο δῆμαρχοι ,, μῆ' ἀνά ,, κδ', ὁ τῆς καταστά-
 σεως ,, κδ', οἱ σιλεντιάριοι ,, κδ', οἱ κόμητες τῶν σχολῶν ,, ^C
 15κδ', οἱ ἀρτοκλίνοι τοῦ βασιλέως ,, ιβ', οἱ τοποτηρηταὶ τῶν
 σχολῶν ,, γ', ὁ πριμικήριος τοῦ κουβουκλείου ,, ιβ', οἱ ἀξι-
 ωματικοὶ ,, β, ὁ σκευάζων τὸ κανίκλειον ,, δ'. ὁμοῦ λίτραι
 δ' ,, λγ'. διὰ τῶν δύο μερῶν Βενέτων τε καὶ Πρασίνων. ὁ
 δευτερεύων Βενέτων ,, α', ὁ δευτερεύων Πρασίνων ,, α', ὁ
 20γειτονιάρχης Βενέτων μιλ. η', ὁ γειτονιάρχης Πρασίνων μιλ.
 η', ὁ χαρτουλάριος Βενέτων μιλ. η', ὁ χαρτουλάριος Πρασί-

rii num. 1; diaetarii stratoricii miliar. 5; aseliis [seu equorum sella-
 torum equisonibus [num. 1; diaetarii novendecim accubituum mil.
 7; diaetarii panagiae seu sanctissimae Deigenitricis mil. 10; diaeta-
 rii magnaerae mil. 7; vestosacrae adscripti num. 1; lustae vel bal-
 neatores corporis Augusti num. 1; caldarii mil. 2. Habes ergo soli-
 da numismata 16 et e miliarcsiis singularibus, si numismata compu-
 tes, alia 4 cum 11 miliarcsiis. Ergo tota summa est 20 num., 11
 mil. Porro cedunt inde ianitoribus, item phothapsiis seu ecclesiis
 eadem emolumenta atque e superiore combio, ut ergo hic repetere
 opus non sit.

DE DISTRIBUTIONE SPORTULAE PATRICII APRATI, QUAE CONSTAT
 SEX LITRIS.

Ea ita distribuitur. Accipiunt cubicularii lit. 2; canicles prae-
 fectus num. 24; demarchi ambo n. 48; (singuli nempe 24;) silentia-
 rii num. 24; comites scholarum num. 24; articlini imperiales num.
 24; topoteretac scholarum num. 3; primicerius cubiculii 12; axioma-
 tici 2; praeparator caniclei numismata 4. Faciunt simul litras 4,
 numism. 33. Factionibus ambabus, Venetae Prasinacque, inde ce-
 dunt haec. Deutereuon Venetorum accipit numisma 1; deutereuon
 Prasinorum num. 1; geitoniarches Venetorum mil. 8, et alter Prasi-
 norum tantundem; chartularius Venetorum mil. 8, et alter Prasi-
 norum tantundem; factionarius Venetorum mil. 6, et alter Prasinorum

ων μιλ. η', ὁ φακτιονάριος Βενέτων μιλ. η', ὁ φακτιονάριος Πρασίνων μιλ. η', ὁ λευκός μιλ. ε', ὁ ρούσιος μικροπανίτης Δμιλ. ε', ὁ ποιητής Βενέτων μιλ. ζ', ὁ ποιητής Πρασίνων μιλ. ζ', ὁ μελιστής Βενέτων μιλ. ζ', ὁ μελιστής Πρασίνων μιλ. ζ', οἱ ἐπιστάται Βενέτων μιλ. δ', οἱ ἐπιστάται Πρασίνων μιλ. δ', οἱ κρίκται Βενέτων μιλ. δ', οἱ κρίκται Πρασίνων μιλ. δ', οἱ σημειωταὶ Βενέτων μιλ. δ', οἱ σημειωταὶ Πρασίνων μιλ. δ', οἱ μανδάτορες Βενέτων μιλ. δ', οἱ μανδάτορες Πρασίνων μιλ. δ', οἱ βηγάριοι Βενέτων μιλ. ε', οἱ βηγάριοι Πρασίνων μιλ. ε', οἱ θεωρηταὶ Βενέτων μιλ. δ', οἱ θεωρηταὶ Πρασίνων μιλ. δ', οἱ διασημειωταὶ Βενέτων μιλ. β', οἱ διασημειωταὶ Πρασίνων μιλ. β', τὸ ὄργανον Βενέτων μιλ. ζ', τὸ ὄργανον Πρασίνων μιλ. ζ'. ὁμοῦ ,, ιδ', μιλ. δ'.

Ed.L. 465

Διὰ τοῦ ἵπποδρομιου.

Ὁ ἀκτουάριος ,, α', ὁ ἄργυρος τοῦ βεστίου ,, β', ὁ κούρ-15
σωρ ,, α', ὁ ἄργυρος τῶν στεφάνων ,, α', ὁ τῆς ἀποκρίσεως
,, α', ὁ νεανίσκος μιλ. δ', ὁ μαξιλλάριος μιλ. δ', ὁ Θεσσαρά-
ριος μιλ. δ', ὁ χαμετριβοῦνος μιλ. δ', οἱ ὀφφικιάλιοι τῆς κυ-
λίστρας μιλ. ε', οἱ μαγγανάριοι Βενέτων μιλ. ε', οἱ μαγγανί-
ριοι Πρασίνων μιλ. ε', τοῖς πρωτοβηταρίοις μιλ. γ', τοῖς πρω-20
τοπαλλαρίοις μιλ. ε', τῷ νουμεραρίῳ ,, α', τοῖς δεκανοῖς τοῦ

tantundem; albus seu micropanites albae factionis mil. 5, et rusus seu russae factionis micropanites tantundem. Poëta Venetorum mil. 6, et alter Prasinorum tantundem; melistes seu musicus Venetorum mil. 6, et alter Prasinorum tantundem; epistatae seu magistri Venetorum mil. 4, et epistatae Prasinorum tantundem; cractae seu praecones Venetorum mil. 4, et Prasinorum pariter; semiotae vel obsignatores [urnae] Venetorum m. 4, et Prasini pariter; mandatores Veneti mil. 4, et Prasini quoque; bigarii Veneti mil. 5, et Prasini quoque; contemplatores [urnae puta] Venetorum mil. 4, et Prasinorum tantundem; diasemiotae seu resignatores [urnae] Veneti mil. 2, et Prasini non minus. Organum Venetum mil. 6, et Prasinum perinde. Faciunt haec numismata 14. miliar. 4.

PRO CIRCO.

Accipit actuarius num. 1; argyrum vestii 2; cursor unum; argyrum coronarum unum; apocrisarius unum; neanicus miliarisia 4; maxillarius mil. 4; tesserarius mil. 4; chamaetribunus seu tribunus inferior mil. 4; officiales Cylistrae (vel urnae sortium agitantiae) mil. 5; manganarii Venetorum mil. 5, et Prasinorum tantundem; protovectarii m. 3; protopallarii mil. 5; numerarius num. 1; decani hippodromi num. 2; vigilia seu excubiae Daphnes mil. 4. Habes hic

ἵπποδρομίου ,, β', τῆ βίγλη τῆς Δάφνης μιλ. δ'. ὀμοῦ χρυσίου ,, ϑ', καὶ διὰ μιλ. ,, γ', μιλ. ζ'.

Διὰ τῶν διαταρῶν.

B

Τῷ ἀδμηνσονναλίῳ ,, ε', τοῖς διαταρῶν τοῦ κονισιω-
 5ρίου ,, β', ὁ δομέστικος τοῦ παλατίου ,, α', οἱ διατάρῶν τοῦ
 1 μεγάλου παλατίου ,, α', ὁ δομέστικος τῆς Δάφνης ,, α', οἱ δι- Ms. 264. b
 αιτάρῶν τοῦ ἁγίου Στεφάνου ,, α', οἱ χρυσοχοὶ τοῦ βασιλι-
 κοῦ σκεύους μιλ. δ', οἱ διατάρῶν τοῦ ὀστιαρικίου μιλ. β', οἱ
 10 διατάρῶν τοῦ ἵπποδρομίου μιλ. η', οἱ στένοντες τὰ σκάμνα τοῦ
 ὀϊππικοῦ μιλ. γ', οἱ πρωτοκεντάρῶν ,, α', τοῖς ἀστέλλοις ,, α',
 οἱ διατάρῶν τοῦ στρατωρικίου μιλ. ε', οἱ διατάρῶν τῶν ἰθ'
 ἀκουβίτων μιλ. η', οἱ διατάρῶν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου μιλ. C
 ι', οἱ διατάρῶν τῆς μαγκύρας μιλ. η', οἱ τῆς βεστοσάκρας
 ,, α', οἱ βασιλικοὶ λούσται ,, α', οἱ καλδάρῶν μιλ. β'. ὀμοῦ
 15 χρυσίου ,, ιε', καὶ διὰ μιλ. ,, δ', μιλ. ι'.

Διὰ τῶν θυρωρῶν.

Οἱ διατρέχοντες τοῦ λογοθέτου τοῦ δρόμου ,, β', οἱ θυ-
 ρωροὶ τῆς θερμάστρας ,, β', οἱ θυρωροὶ τοῦ ἵπποδρομίου ,,
 β', οἱ καρτινάρῶν ,, α', μιλ. ζ', οἱ βασιλικοὶ ἀρμοφύλακες ,,
 20 β'. ὀμοῦ χρυσίου ,, ϑ', μιλ. ζ'. D

Διὰ τῶν ἰωταψιῶν τῶν ἐκκλησιῶν καὶ λοιπῶν προσώπων.

Τῷ καστρενσίῳ ,, α', τῷ ῥεφερνδαρίῳ ,, α', οἱ βασιλι-

numismata solida 9, quibus accedunt alia e miliaresiis confecta tria
 una cum miliaresiis 7.

PRO DIAETARIIS.

Accipit admissionalis numism. 5; diaetarii consistorii num. 2; domesticus palatii 1; diaetarii magni palatii 1; domesticus Daphnes 1; diaetarii S. Stephani 1; aurifabri supellectilis imperialis mil. 4; diaetarii ostiariicii mil. 2; diaetarii circi mil. 8; collocantes scamna circensia mil. 3; acentarii num. 1; asellii n. 1; diaetarii stratoricii mil. 5; diaetarii novendecim accubituum mil. 8; diaetarii sanctissimae Deiparae mil. 10; diaetarii magnaerae mil. 8; vestosacrae adscripti num. 1; lustae vel balneatores imperiales num. 1; caldarii mil. 2. Habes numismata solida 15, et alia e miliaresiis confecta quatuor una cum decem miliarsibus.

PRO IANITORIBUS.

Diatrechontes seu vernaculi logothetae dromi accipiunt num. 2; ianitores vaporarii numism. 2; ianitores circi num. 2; cortinarii num. 1, miliar. 7; armorum imperialium custodes num. 2. Summa 9 numism. et 7 miliar.

PRO CEREBIS PER ECCLESIAS ACCEDENDIS ET ALIIS PERSONIS ECCLESIASTICIS.

Gastrensis [patriarchae scilicet] accipit nummum 1; referendarius

κοὶ κληρικοὶ τοῦ Φάρου ,, ε', οἱ ὑποδιάκονες τῆς ἁγίας Σοφίας μιλ. ε', οἱ δεκανοὶ τοῦ πατριάρχου μιλ. δ', οἱ διποτάται μιλ. γ', οἱ τῆς σπουδῆς μιλ. ἦ, οἱ τῆς παρασπουδῆς μιλ. ε', οἱ στρατῶρες τοῦ πατριάρχου μιλ. ε', οἱ ἀναγνώσται τῶν β' ἑβδομάδων ,, α', μιλ. ε', οἱ ψάλται τῆς ἁγίας Σοφίας ,, α' 5
 Ed.L. 466 μιλ. ε', οἱ ἀκροφυλάκες ,, α', οἱ ὑπουργοὶ τοῦ νάρθηκος μιλ. δ', οἱ ὀστιάριοι τοῦ ἁγίου φράτος μιλ. ε', οἱ βαλαντάδες μιλ. ε', οἱ ἐπισκοπιανοὶ μιλ. ε', ὁ δομέστικος τῶν ὑποδιακόνων μιλ. ε', ἡ ἐκκλησία τῶν ἀκομητῶν ,, γ', ἡ ἐκκλησία τοῦ Κυρίου ,, α', ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Στεφάνου τοῦ ἵπποδρο-10 μίου ,, α', ἡ ἐκκλησία τοῦ σωτῆρος τοῦ σταυρίου ,, α', ἡ ἐκκλησία τῶν Βασιλίδου ,, α', ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Στεφάνου τῆς Δάφνης ,, α', ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Σεργίου καὶ Βάχου ,, α', ἡ ἐκκλησία τῆς μονῆς τοῦ Πελεκάνου ,, α', ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ,, α', ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Καλλινίκου15 ,, α', ἡ διακονία τῶν Οὐρβικίου ,, α', ἡ διακονία τοῦ ἁγίου Β. Μωκίου ,, α', ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Παγγαρίου ,, α'. ὁμοῦ χρυσίου ,, κθ', καὶ διὰ μιλ. ,, ε', μιλ. ἦ. καὶ ὁμοῦ διὰ χρυσίου καὶ μιλ. ,, κθ', μιλ. ἦ. καὶ ὁμοῦ τὸ πᾶν ἔξοδ. λίτρ. ε', ,, μζ', καὶ ἀναπρ. ,, κς': ἔστιν δὲ καὶ ἡ διανομὴ τῶν π'. ,, 20 τῶν ὀψικρ. τοῦ πατρικίου * * *

item num. 1; imperiales clerici Phari nummos 5; hypodiacones S. Sophiae mil. 6; decani patriarchae mil. 4; deputati mil. 3; monachi Spudes mil. 8; monachi Paraspudes mil. 5; stratores patriarchae mil. 5; anagnostae duarum septimanarum num. 1, mil. 6; psaltae S. Sophiae num. 1, mil. 6; sceuophylaces num. 1; ministri narthecis mil. 4; ostiarii sancti putei mil. 5; balantades mil. 3; episcopiani mil. 5; domesticus hypodiaconorum mil. 6; ecclesia Acoemetorum num. 3; ecclesia Domini num. 1; ecclesia S. Stephani in circo numism. 1; ecclesia Salvatoris cum cognomine Staurii num. 1; ecclesia monasterii Basilidae num. 1; ecclesia S. Stephani Daphnes num. 1; ecclesia S. Sergii et Bacchi num. 1; ecclesia monasterii Pelecani n. 1; ecclesia S. Theodori n. 1; ecclesia S. Callinici n. 1; diaconia vel diaconatus aut ministerium ecclesiasticum monasterii Urbicii num. 1; diaconia S. Mocii num. 1; ecclesia S. Pancharii num. 1. Habes numismata solida 24, et alia 5 e miliareisii computatis confecta una cum mil. 8. In summa num 29, mil. 8. Haec summa si praecedentibus addatur, emerget expensarum numerus: litrae 5, numism. 47. Ut adeo ad complendas sex litras supersint adhuc 25 numism. [quae videntur praepositis cesisse; ut etiam, quae in superioribus computis desiderantur ad complendas summas octo, et deinceps septem litrarum]. Fiebat autem distributio octoginta numismatum obsequiorum patricii sic. ***

ΚΕΦ. νζ'.

Περὶ συνήθειῶν τῶν πραιποσίτων ἐν τῇ τάξει τοῦ ἵπποδρομίου. Ms. 265. b

Ἐπειδήπερ πᾶσιν πρόκειται ἡ τῆς τεροντῆς ἵπποδρομίας C
 χαρμόσυνος θέα καὶ ἀκριβῆς τῶν ἐν αὐτῇ διαφορῶν τάξεων
 5 ἐνάγμοστος χωρία καὶ σύμπνοια· δεῖ πάντως καὶ ταύτην ἀ-
 νάγραπτον ταῖς εἰς τὸ ἐξῆς γενεαῖς καταλιπεῖν σημαίνουσαν
 τὴν ἑκαστον αὐτῶν τοπικὴν σημασίαν καὶ σχήματος ἐναλλα-
 γὴν, καὶ ὁπόσῃν ἑκαστος αὐτῶν ἐπὶ ὃν κατατάσσεται κληρῶν,
 καταβάλλεται τοῖς πραιποσίτοις τὴν συνήθειαν ὡς ἔχοντες
 10 αὐτῶν τὴν πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ εὐταξίαν διάταξιν καὶ ἀπα-
 ραλλάκτως τοῖς ἀρχαίοις τύτοις ἐξακολουθοῦσιν. καὶ γὰρ ὡς
 ἀπὸ παλαιοῦ ἐκρύβει ἡ συνήθεια, ἐξηγῆται δὲ καὶ μετὰ ταῦ-
 τα ἐπὶ τῷ Ἰωσήφ πραιποσίτου τοῦ γέροντος καὶ τῶν πρὸ D
 αὐτοῦ, οἷς καὶ ἐπέπρακτο. τὸ γὰρ ἀκρόστιχον τῆς ῥόγας τῶν
 15 πολιτικῶν τάξεων τοῦ ἵπποδρομίου ἐλάμβανον οἱ πραιποσί-
 τοι ἐκ τοῦ εἰδικοῦ λόγου, ἔχοντες παρ' ἑαυτοῖς ἐν κώδῃσιν τὰς
 τάξεις κατ' ὄνομα καὶ ἐν τῇ οἴκῃ αὐτῶν ἐρόγενον, λογαριάζον-
 τες ἑκαστον μὴ ἀμελῶς διακείσθαι πρὸς τὴν δουλείαν αὐτοῦ,
 καθὼς οἱ τῶν δύο μερῶν χαρτουλάριοι μετ' ἐγγράφου ἀσφα-
 20 λείας τούτους ὑπεδείκνυν. καὶ ἐν τοῖτοις πᾶσι τοῖς τά-
 ξεσιν εἶ τινας ἠϋρίσκον τελευτήσαντας, κατέτασσον ἀνθετέρους
 ἀκριβεῖς καὶ ἐπιτηδεῖους πρὸς ἣν ἑκαστος αὐτῶν ἐτάσσετο
 τάξιν. χαννότητι τοίνυν τῶν μετὰ ταῦτα πραιποσίτων με-
 25 τῆλθεν ἡ διακατοχὴ τῶν τοιοῦτων τάξεων εἰς τὸ στρατιωτι-
 κὸν λογοθέσιον, καὶ χωρὶς γνώμης τῶν πραιποσίτων οἱ τε
 χαρτουλάριοι καὶ ὁ στρατιωτικὸς τάσσουν εἰδικοὺς αὐτῶν
 ἀνθρώπους ἀναβιβάζοντες τὰς αὐτῶν ῥόγας ὡς ἂν ἐθέλωσιν,
 δουλίας παρ' αὐτῶν εἰς τὸ κοινὸν τὸ παραπᾶν μὴ γινομένης.
 οὗς . . . χρῆ κατέρ . . . ἀν τῶν πραιποσίτων ἐξωθεῖσθαι
 30 τοῦ τάγματος εἰς ὃ δουλεύουσιν. καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν δεῖ πά-
 λιν τοῖς πραιποσίτοις ταῦτα κατέχειν καὶ διορθοῦσθαι, καὶ
 μηκέτι μήτε τὸν στρατιωτικὸν ἢ τοὺς χαρτουλαρίους καὶ νο-
 ταρίους ἐν ἐξουσίᾳ εἶναι τάσσειν ἀφ' ἑαυτῶν τὸν οἰονοῦν ἐν*

1. Capituli initium, quod in ultima membrana, extremo ligneo libri involucri agglutinatum, dum eam revello, invenio. REISKIUS.
 xē' cod. et ed. 7. ἐναλλάγειν cod. et ed. 8. κατέσσεται
 cod. et ed.

BONNAE

TYPIS C. F. THORMANNI.

792639